

အမရပူရ

မဟာဂန္ဓာရုံ-ဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

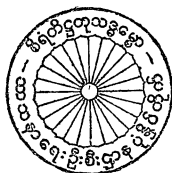
(ကျမ်းစာအမှတ်-၃၉)

မဇ္ဇိမနိကာယ အဋ္ဌကထာ

ပဗ္ဗာနအဋ္ဌကထာသာသနာ

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေးဦးစီးဌာန

သာသနာ-၂၅၂၄၊

ကောဇာ-၁၃၄၂၊

ဒီဇင်ဘာလ-၁၉၈၀၊

မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်
အရှင်ဇနိကာဝဘိဝံသ၏

အဘိဓမ္မာကျမ်းစာများ
အားလုံးပြီးစီးခြင်း

- ၁။ အခြေပြုသဂြိုဟ်
၂။ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ
၃။ ဝိထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာ
၄။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ
၅။ ဋီကာကျော်နိဿယ
၆။ ဟဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာနှင့်
မူလဋီကာနိဿယ ၄-တွဲ
၇။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဘာသာဋီကာနှင့်
မူလဋီကာနိဿယ ၃-တွဲ
၈။ ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာ (၅-တွဲ)

- (က) ဓာတုကထာ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ခ) ပုဂ္ဂလပညတ်ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ဂ) ကထာဝတ္ထုဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(ဃ) ယမိုက်ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
(င) ပဋ္ဌာနဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ
-

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန အတွက်
ဣစ္ဆာသယ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဦးသန်းမောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၇၉၄)က ပုံနှိပ်၍
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင် (၀၂၅၂၇)က
ထုတ်ဝေသည်။

စဉ်ဆက်သာသနာ တည်စေသော

အကယ်၍သာ-

မြတ်ဗုဒ္ဓါသည် လူ့ရွာထင်ရှား မပွင့်ငြားက ဤကားကုသိုလ်
အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ မသိရ များလှအပြစ်တွေ။

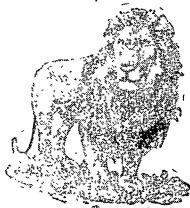
ယခုသော်ကား-

ဘုရားရှင်တော် ပွင့်ထွန်းပေါ်၍ ဟောဖော် ညွှန်ကြား
မြတ်ဘုရားကြောင့် ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံ
ဘဝ သိကြရ များလှကျေးဇူးပေ။

ဂန္ဓာရုံရှင် တို့သခင်သည်-

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ ဟောဖော်ပြသည့် ဓမ္မဒေသနာ အဖြာဖြာကို
များစွာဗိုလ်လူ သိစိမ့်ဟူ၍ ဆူဆူကျမ်းစာ ဘာသာဋီကာနှင့်
စာဝါအမျိုးမျိုး ကမ္မည်းထိုးခဲ့၊ နောင်ကျိုးကိုမျှော် တို့ဆရာ
တော်၏ ဉာဏ်တော်စေစား နှလုံးသားမှ ကိုးစားလောက်ဘွယ်
ကျမ်းသွယ်သွယ်တို့ မကွယ်မပျောက် စဉ်ထွန်းတောက်ဖို့
မြားမြောက်ကျေးဇူး အထူးထူးကို ညွတ်နှူးရည်လျက် တို့
ဆောင်ရွက်သည်။ ။စဉ်ဆက်သာသနာတည်စေသော။

ဣဒံ နော ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပဋ္ဌယော ဟောတု။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

အဖွင့်ကျမ်းများ ပြီး ဆုံးခြင်း

ထုတ်ဝေသူတို့၏ ကျမ်းဦးအမှာ

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော်သည် ရဟန်း၁၀-ဝါ ရစကပင် ကျမ်းစာများရေးသားပြုစုခဲ့ရာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ကျမ်းစာများကိုလည်း သင်စာ ကြည့်စာ အဖြစ်ဖြင့် ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့ပါသည်။

၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် အခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၊ ၁၂၉၈-ခုနှစ်တွင် သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် ဝိထိနှင့် သုံးချက်စဉာဏ်သာဋီကာကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ ၁၃၂၂-ခုနှစ်တွင် ဋီကာကျော်နိဿယ အစရှိသောအဘိဓမ္မာအခြေပြု ကျမ်းစာများကို ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ပိဋကတ်တော် သင်ရိုးဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ၇-ကျမ်းကိုလည်း ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်အဖွင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ၄-တွဲကို ပါဠိတော်နိဿယပါ ထည့်သွင်း၍ ၁၃၂၇-ခုတော်သလင်းလတွင် အပြီးရေးသား၍ ဝိတင်းပါဠိတော်အဖွင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ၃-တွဲကို ၁၃၃၅-ခု တန်ခူးလတွင် ရေးသားပြီးစေခဲ့ပါသည်။ ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းစာပါဠိတော် ၅-ကျမ်းအတွက် ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယကို ၁၃၃၉-ခု ဝါခေါင်လတွင် ရေးသားပြီးဆုံးစေခဲ့

ဣန္ဒာဿ(က)

ပါသည်။ ကျမ်းစာအတွဲပေါင်း ၁၂-တွဲရှိ၍ ၁၂-နှစ်ကျော်မျှ ရေးသား
တော်မူခဲ့ရပါသည်။

ထိုသို့ရေးသားခဲ့ရာတွင် ကျမ်းစာများ၏ နိဒါန်း၊ နိဂုံးတို့ကို ကိုယ်တိုင်
ရေးသား၍ ပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်ခွင့်လည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ ယခု ပဉ္စပကရဏ
သာသာဋီကာကျမ်းမှာမူ ပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်ခွင့်လည်းမရ၊ နိဒါန်းများပင်
ရေးသားနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ကျမ်းစာပြီးစီးရုံမျှ ဘဝနတ်ထံပျံလွန်တော်မူသည့်
နှစ် ပျံလွန်တော်မမူမှီဝါခေါင်လတွင်မျှပြီးဆုံး၍ ၎င်းနှစ်နတ္ထော်လတွင်ဘဝ
နတ်ထံပျံလွန်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျမ်းစာရိုက်နှိပ်ရာ၌ အထူး ကြိုးစားအားထုတ်သော်လည်း
အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ချို့ယွင်းမှုများရှိနိုင်ပါသည်။ ချို့ယွင်းမှုများ
တွေ့ခဲ့သော် သာသနာတော်အတွက်ရှေ့ရှု၍ သင့်တော်သောအကြံဉာဏ်များ
ပေးခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ပြုပြင်ခြင်းဖြင့် ဘတ်ရှုလေ့လာတော်မူကြ၍ ကြေနပ်
တော်မူကြရန် ခွင့်ပန်အပ်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာနိဒါန်းများ

ယခု ဤ ပဋ္ဌာနဘာသာဋီကာကျမ်းသည် ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာ၏
နောက်ဆုံးကျမ်းလည်းဖြစ်၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း၏ နောက်ဆုံးကျမ်းလည်း
ဖြစ်သဖြင့် ကျမ်းပြုစုတော်မူခဲ့သော ဆရာတော်ဘုရားသည် အဘိဓမ္မာကျမ်း
များကို အဘယ်ကြောင့် အပင်ပဲန်းခံ၍ အသက်ထက်မြတ်နှိုးစွာ ကြိုးစား
အားထုတ်တော်မူသွားသည်ကို၎င်း၊ အဘိဓမ္မာကျမ်းများကို ပို့ချ သင်ယူနေ
ကြခြင်းဖြင့် ပရိယတ္တိ သာသနာတော်မြတ်ကြီးသာမက ပဋိပတ္တိ သာသနာ
တော်မြတ်ကြီးကိုပါ ထိန်းသိမ်းရာရောက်၍ သင်ယူ ပို့ချသူ အရှင်မြတ်တို့
မှာလည်း လက်ဝင်းကိုယ်တွေ့ တရားထူး ရရှိနိုင်မည်ကိုရည်ရွယ်တော်မူပုံကို
၎င်း ထင်ရှားစွာ အာရုံပြုနုလုံးသွင်းနိုင်ကြစေရန် အောက်တော်ပြပါ ဆရာ
တော်၏ အဘိဓမ္မာကျမ်းစာများမှ နိဒါန်း၊ နိဂုံးများကို တထိုင်တည်း လေ့
လာနိုင်ကြရန် အပြည့်အစုံ တော်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ၏

အမှတ်(၂)ကျမ်းစာအခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်

အချိန်ဒါနိန်း

“အခြေပါဒ၊ သင်ဦးစဉ်၊ ချနည်းမကျယ်၊ ဓိပ္ပါယ်ကောင်းစွာ၊ လိုဂုံသာဖြင့်၊ အပ်ရာမသည်း၊ နားထွင်းနည်းသို့၊ ညံ့ဖြည့်မွေ့မွေ့၊ တရွေ့ရွေ့လျှင်၊ တနေ့တထူး၊ ကျေးဇူးချဲ့ထွင်၊ ကျမ်းရိုးငင်လျက်”

အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ။

နားထွင်းနည်း။ ။မည်သည့်ကျမ်းစာမဆို ရှေးဦးစွာ အခြေပျိုးစဉ် “ဋီကာက ဘယ်နည်း၊ ဆရာဆရာတို့ကဘယ်လို၊ မိမိအဆိုက ဘယ်အသုံး၊ ဟု စကားလုံးပြောင်ပြောင်နှင့် တဖောင်ဖောင် မပြောသေးဘဲ၊ ခက်ခဲနက်နဲသော အဓိပ္ပာယ်များကို မြှုပ်ထားလျက် လွယ်ကူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ လက်ထပ်ကျန သင်ပြသင့်ပေသည်။ ဥပမာ- နားထွင်းရာ၌ သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အပ်ကလေးဖြင့် ထွင်းပြီးမှ တဖြေးဖြေး ချဲ့ကာချဲ့ကာ စိန်နားကပ်ကြီး ပန်ဆင်သာအောင် ကျယ်လာစေသကဲ့သို့ ထို့အတူ လွယ်ကူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မျိုးတို့ဖြင့် အခြေပျိုးပါလျက် တဖြည်းဖြည်း ကျမ်းရိုးထိမိလျက် လေးနက်သောအဓိပ္ပာယ်များကိုပင် လွယ်ကူသည်ဟု ထင်မြင်လာပါလိမ့်မည်။

စန်းပွင့်သောသင်္ဂဟ။ ။ဤကဲ့သို့သောအကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ ဖျော်မြင်တော်မူသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါထေရ်မဟာသည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာငယ်အခြေပါဒ ရနိုင်လောက်အောင်ရည်မှန်း၍ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းစီရင်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းသည် ယခုအခါ ဤမြန်မာနိုင်ငံနှင့်သီဟိုဠ် အင်္ဂလန် စသောနိုင်ငံများတွင် အပြစ်ကင်းစင်သော ယုဝတိပမာ အဘိဓမ္မာလေ့လာသူတို့၏ စက္ခု၌ကြည့်ရှုတိုင်း ရှင်လန်းသဖြင့် စန်းပွင့်လျက်ရှိ၏။ (သီဟိုဠ် အက္ခရာဖြင့် နိဿယအဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွရှိ၏၊ ယစ်မျိုးမင်းကြီး ဦးရွှေဇာအောင်(အမ်အေ)သည် အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ထားသဖြင့် အင်္ဂလန်မှာလည်း ထင်ရှားလျက် ရှိပေသည်။)

လေ့ကျင့်ခန်း။ ။လေ့ကျင့်ခန်း မေးခွန်းများကား တကျမ်းလုံး အခြေဖြစ်သော လွန်စွာအရေးကြီးသော သင်ခန်းစာတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ စာသင်သားတို့ ဉာဏ်ဘိုးပွားအောင် ကြိုးစားကြစည်စေလိုခြင်းကြောင့် အဖြေကို တိုက်ရိုက်မပြလိုက်သော်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးအဓိပ္ပါယ်များကို သတိပြု၍ ကြည့်ရှုပါမူ အလွယ်တကူ ပြေဆိုနိုင်သော အရေး၌ နှောင့်နှေးဘွယ် မရှိကြောင်းကိုလည်း ထပ်လောင်း၍ သတိပေးပါသည်။

ဆရာများအား မှာထားချက်

စာချဆရာသည် မိမိ၏တပည့်များကို သင်္ဂြိုဟ် လေ့လာစေပါလျှင် ကံ၊ ကတ္တား၊ ကရိုဏ်း သမ္ပဒါနံ စသော သဒ္ဓါဆိုင်ရာ ပညာ အတော်အတန် ရိပ်မိသူကို လေ့လာစေမှသာ လွယ်ကူစွာ လိုရာခရီးကို ပြီးစီးပေါက်ရောက်စေနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုမျှလောက်မရိပ်မိသေးသူကိုပို့ချမိလျှင် သဲကန္တာရကြီးထဲ၌ နွားအိုကြီးဖြင့် ခရီးလှမ်းသူကဲ့သို့ အချိန်သာကုန်ခန်း၍ ပင်ပန်းကျိုးမနပ်ဘဲရှိရာ၏။ ဤအခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်၌ ပါဠိ နိဿယ အဓိပ္ပါယ် လေ့ကျင့်ခန်း ဟု ၄-မျိုးရှိသည်တွင် ပဌမနေ့၌-

- ၁။ စာချဆရာက ပါဠိကို ဂဿဏန ဘတ်ပြု၍ တပည့်များကိုလည်း မိမိနုတ်သံအတိုင်း အဘတ်ခိုင်းပါ။
- ၂။ ထို့နောက် နိဿယအတိုင်း အနက်ကို တခေါက် ၂-ခေါက်မျှ ပို့ချပါ။ (သူတို့ အလိုအလျောက် နိဿယနက် ထင်ခဲ့ပါစေ။)
- ၃။ နက်ဖန် ဒုတိယနေ့၌ ပါဠိကို စာအုပ်အလွတ် အပြန်ခိုင်း၍ ပါဠိ ကြည့်ပြီးလျှင် သွက်လက်စွာအနက်ထင်ပါစေ။ (လက်ဆောင်ပုဒ် ပါလျှင် လက်ဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း အပြန်ခိုင်းပါ။)
- ၄။ ထို့နောက် ဤစာအုပ်ပါ အဓိပ္ပါယ် များကို အလွတ်မပြောဘဲ နုတ်ရှင်းသောတပည့်ကို အဓိပ္ပါယ်တရပ်စီ တရပ်စီ အဘတ်ခိုင်း၍ “ဘာဆိုကြောင်းကို နားလည်ကြသလား” ဟု မေးပါ။ နားမလည်သေးလျှင် ပြောပြပါ။ ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပါယ်ကုန်လျှင် တနေ့အတွက် အဓိပ္ပါယ်ကိုပြန်၍ အဘတ်ခိုင်းပါ။

- ၅။ အဓိပ္ပါယ်ပြီးလျှင် ပဌမနေ့တုန်းက ကဲ့သို့ ပါဠိကိုဘတ်ပြ အနက် ချပါ။
- ၆။ ..အနက်ချသောအခါ သန့်ပုဒ်စပ်ကို ပုဒ်ဖြတ်ပြ၍ ခက်ခဲသည်နေရာ များ၌ ဘယ်ပုဒ်က ဘယ်အနက်ကို ဟောသည်ဟု အစိတ် အစိတ် ပုဒ်အနက်ကိုလည်း ခွဲ၍ပြောလိုက်ပါ။
- ၇။ ဤကဲ့သို့ ၂-ရက် ၃-ရက်မျှပို့ချမိလျှင် လေ့ကျင့်ခန်း မေးခွန်းများ ပေါ်လာပါလိတုံ၊ ထိုမေးခွန်းများကို တပည့်အားအဘတ်ခိုင်း၍ မေးလိုရင်းသဘောကို ပြောပြပါ။ အဖြေကို မပြောပါနှင့်။ သူ ဘာသာ ကြံစည်ခဲ့ပါစေ။
- ၈။ မေးခွန်းကများနေပါမူ တရက်အတွက် တက်စာဟုသဘောထား၍ ပဌမရက်၌ အဘတ်ခိုင်းကာ မေးခွန်း သဘောကိုသာ ပြောပြ ပြီးလျှင် နောက်တရက်မှ ဖြေဆိုပါစေ။ မေးခွန်း နည်းလျှင်ကား မေးခွန်းအတွက် တရက်မကုန်စေဘဲ ရှေ့က အဓိပ္ပါယ်များကိုပြော ပြီးရာနေ့မှာပင် ဖြေဆိုပါစေ။
- ၉။ ဖြေဆိုသည့်အခါလည်း စကားသုံး ညက်ညောအောင် ပြုပြင်ပေး ပြီးလျှင် ရံခါလက်ရေးစာဖြင့် အဖြေခိုင်းပါ။
- ၁၀။ လေ့ကျင့်ခန်း မေးခွန်းများကို “ကြန့်ကြာသည်- အပိုဘဲ” ဟု သဘောထား၍ ခုန်ကျော်သွားပါလျှင် သင်္ဂြိုဟ် အခြေဖြစ်ဘို့နှင့် စာမေးပွဲများအတွက် တာဝန်မခံနိုင်ပါကြောင်း။

ထိုက်တုန်းချက်။ ။အိုအိုစာသင်သားအပေါင်းတို့- ပိဋကကျမ်းစာတို့ မည်သည် ဉာဏ်ကောင်းသူတို့သာ တတ်နိုင်ရာသည်မဟုတ် လုံ့လဝီရိယဖြင့် စိတ်ပါလက်ပါ မှန်မှန်ကြိုးစားပါလျှင် မည်သူမဆို တတ်သိနားလည်စမြဲပင် ဖြစ်၏။ ယခုအခါ တနေ့လျှင် ၅-ဂါထာလောက်မျှသာ အရကျက်နိုင်သော စာချဆရာတော်ကြီးများကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်ကြားသိရသည်မှာဝီရိယအစွမ်း၏ သက်သေခံပင် မဟုတ်ပါလော၊ တကယ့်အရေးကျလျှင် ဉာဏ်တခုကိုသာ အားကိုးလေ့ရှိသူတို့ အောက်တန်းကျ၍ လုံ့လဝီရိယရှင်တို့သာလျှင် အထက်

တန်းသို့ တက်လှမ်းနိုင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းကို လေ့လာကြ
သော စာသင်သားတို့သည်-

- ၁။ ပါဠိကို နှုတ်တက်ရှု၍ ကျနအောင် ရစေခြင်း။
- ၂။ ပါဠိမြင်လျှင် အနက်ထင်နိုင်ခြင်း။
- ၃။ အထူးအားဖြင့် သင်္ဂဟဂါထာ အနက်များကို အလွတ်ရအောင်
ကျက်ထားခြင်း။
- ၄။ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များကို နှုတ်တက်ခံဆောင်ထားခြင်း။
- ၅။ လေ့ကျင့်ခင်းမေးခွန်းကို စာမတက်မီ မိမိတို့ စာတက်ဘော်
ခြင်း မေးကာဖြေကာ လေ့လာခြင်း။

ဤကဲ့သို့ကြိုးစားပါလျှင် မကြာခင် သာသနာ့ကြက်သရေဆောင်များ
ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ် ကျမ်းပြီးနိဂုံး

စာရိတ္တသောဘိတ ဝိသာလကုလောဒယေန၊ စာရိတ္တကြွယ် လွန်တင့်
 တယ်၍ ကြီးကျယ်ဘိတောင်း မျိုးရိုးကောင်း၌ စွဲပိုက်သန္ဓေ တည်နေ
 ရခြင်းလည်း ရှိပေထသော။ သဒ္ဓါဘိဝုဇ္ဈ ပရိသုဒ္ဓဂုဏောဒယေန၊ သဒ္ဓါ
 ပျံ့သင်း လွန်သန်ရှင်းသည့် သီတင်း သီလ စသည် အပေါင်း သူတော်
 ကောင်းဂုဏ် ပြည့်စုံတိုးပွားခြင်းလည်း ရှိပေထသော။ နမ္မပုယေန၊ နမ္မ
 မည်သော ဒါယကာသည်။ ပရာနုကမ္ပံ၊ သူများအတွက် သနားချက်ကို။
 ပဏိဓာယ၊ စိတ်ဝယ်သွင်းမှု အရင်းပြု၍။ ယံပကရဏံ၊ အကြင် အဘိဓမ္မာ
 အဗ္ဗကထာလက်သန်း အကျဉ်းကျမ်းကို။ ပတ္တိတံ၊ ရိုသေလေးမြတ် တောင်း
 ပန်အပ်ပြီ။ တံပကရဏံ၊ ထို အဘိဓမ္မာ အဗ္ဗကထာလက်သန်း အကျဉ်း
 ကျမ်းသည်။ ပရိနိဋ္ဌိတံ၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး ကပတ်ပုံးလျက် နိဂုံးအရောက်
 ပြီးမြောက်ခဲ့ပေပြီ။

ကျမ်းဆရာ၏တောင်းတချက်။ ။တု၊ တောင်းတချက်ကို ပြဆိုဦးအံ့။
 ဝိပုလေန၊ သဒ္ဓါသန္ဓေ ဝိမံသနှင့် လုံ့လခိုင်ခိုင် မြိုင်ဆိုင်လှစွာသော။ တေန
 ပုညေန၊ နေ့စဉ်မှန်မှန် ကျမ်းဂန်ကိုပြု ထိုကောင်းမှုကြောင့်။ ဧညာဓိဝါသံ၊
 ပုဉ်းရှင်ကံရှင် သမ္ဘာရှင်တို့ အစဉ်အုပ်စီး သီတင်းသုံးရာလည်း ဖြစ်ပေထ
 သော။ ဥဒိဇ္ဇောဒိတံ၊ ကျွန်းလုံးထင်ပေ၍ အကျော်အမော်လည်း ဖြစ်ပေ
 ထသော။ မူလသောမံ၊ မူလသောမ မည်ရပျိုက်ချီး ကျောင်းတိုက်ကြီးကို။
 အာယုဂန္ဓိ၊ ယုဂ်လေးကြိမ်သုံး ကမ္ဘာဆုံးသည့်တိုင်အောင်။ ဘိက္ခု၊ နောင်
 လာနောက်သား ရဟန်းတော်အများတို့သည်။ ပညာဝဒါတဂုဏသောဘိတ
 လဇ္ဇိ၊ ပညာမြင့်တုံ အကျင့်ဂုဏ်ဖြင့် စွယ်စုံတင့်ချွန် လဇ္ဇိသူမွန်တို့ချည်းသာ။
 (ဟုတူ၊ ဖြစ်၍။) ပုညဝိတဝေါဒယမင်္ဂလာယ၊ ကောင်းမှုစည်းစိမ် အရှိန်
 ပွားတိုး မင်္ဂလာအကျိုးငှာ။ မညန္တု၊ အမြဲမပြတ် သတိချပ်လျက် အမှတ်
 တရ စောင့်ရှောက်ရစ်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

ကျမ်းပြီးနိဂုံး။ ။စာရိတ္တသောဘိတစသော ပဌမဂါထာဖြင့် ရေးသား
 ပွါရန် တောင်းပန်သူ ဒါယကာနှင့်တကွ ကျမ်းပြီးကြောင်းနိဂုံးကို ပြ၏။
 စာရိတ္တသောဘိတ ဝိသာလ ကုလောဒယေန၊ (စာရိတ္တ၊ စာရိတ္တသီလ။

အမျိုးကောင်းများ၏ အကျင့်။ သောဘိဇာ၊ တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍ ။ဝိသာလ၊ ကြီးကျယ်သော။ ကုလ၊ အမျိုးကောင်း၌။ ဥဒယ၊ ဖြစ်ခြင်း။) ဤစကားဖြင့် “ကျမ်းပြုပါရန် တောင်းပန်သူဒါယကာသည် အကျင့်အားဖြင့် တင့်တယ်၍ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကြွယ်ဝသော မျိုးရိုးကောင်းမှ ဖြစ်သူတည်း။ (အညံ့စား တည်းက မဟုတ်)” ဟု ပြသည်။

သဒ္ဓါဘိဝုဇ္ဈ ပရိသုဒ္ဓ ဂုဏောဒယေန၊ (သဒ္ဓါဘိဝုဇ္ဈ၊ တိုးတက်သော သဒ္ဓါတရား။ ပရိသုဒ္ဓဂုဏ၊ စင်ကြယ်သော သီလ သုတ စာဂ ပညာ ဟိရိ သြတ္တပ္ပဂုဏ။ ဥဒယ၊ ဖြစ်ခြင်း။) ဤစကားဖြင့် “အမျိုးအဆွေ ကောင်းရုံ သာမက သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ၇-ပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ကိုလည်း” ပြသည်။

နမ္မုပ္ပယေန၊ ဤကျမ်းကိုတောင်းပန်သူ၏အမည်ကို “နမ္မ”ဟု ခေါ်၏။ “အမျိုးဂုဏ် အကျင့်ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဒကာနမ္မ တောင်းပန်အပ်သဖြင့် ဤကျမ်းကို စီရင်ခဲ့ရာ ယခုအခါ ပြီးစီးအောင်မြင်ပေပြီ” ဟူလို။

ကျမ်းဆရာ၏ တောင်းတချက်။ ။ပုညေနကတေန- စသော ဒုတိယ ဂါထာဖြင့် “မိမိနေရာ မူလသောမကျောင်း တိုက်ကြီးကို လဇ္ဇီသူမွန် ပညာဝန်အဆက်ဆက်တို့ မပျက်ကွက်အောင် အမှတ်တရ စောင့်ရှောက် ရစ်ကြပါစေ”ဟု တောင်းတသည်။

မူလသောမံ၊ ဤ စကားဖြင့် အရှင် အနုရုဒ္ဓါထေရ်၏ သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းတိုက်နာမည်ကိုပြသည်။ “မူလသောမ၊တုမူလသောမ”ဟု ကျောင်း တိုက်၏နာမည်ကို အမျိုးမျိုးပြောဆိုကြ၏။ ဤကျမ်း၏အယူကို ဘာသာ ဋီကာနိဒါန်း မှရှု။

ဓညာဓိဝါသံ၊ (ဓည+အဓိဝါသ) ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ပုဉ်းရှင်ကံရှင် သမ္ဘာရှင်တို့ အုပ်စိုးနေထိုင်ကြကြောင်းကို ပြသည်။

အာယုဂန္တံ၊ (အာ+အပိုင်းအခြား၊ ယှက်ကတ ကြေတ ဒွါပံရ ကလိ ဤယှက်လေးပါး၊ အန္တအဆုံး) “ယှက်လေးကြိမ်ကုန်သုံး၍ ကမ္ဘာဆုံးသည့် တိုင်အောင် ဟူလို။ (အာယုဂန္တံ၊ အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်”ဟု စွဲသုံးကြ သည်မှာ သက္ကတသီဟိုဠ်တို့အသုံးကို မလေ့လာခြင်းကြောင့်သာတည်း။

ပညာဝဒါတ၊ ပေ။ လဇ္ဇီ၊ ပညဝဒါတ။ (အဝဒါတပညာ၊ ဩဒါတ
ပညာ) ဖြူစင်သောပညာ။ ဂုဏသောဘိတ၊ အကျင့်ဂုဏ်ဖြင့်တင့်တယ်သော။
လဇ္ဇီ၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်သူတို့ ဤစကားဖြင့် မူလသောမ ကျောင်းတိုက်
ကြီးကို လဇ္ဇီအဆက်ဆက်တို့ အမှတ်တရ စောင့်ရှောက်ရစ်ကြပါစေ။ ထိုသို့
စောင့်ရှောက်ရသဖြင့် ကြက်သရေမင်္ဂလာ တိုးပွားနိုင်ပါသည်ဟု ပြသည်။

အခြေပြုနိဂုံး

သောတူနံ ပါဒဘာဝါယ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟော။
မဏ္ဍိတော သာဓိပ္ပာယေန၊ နိဿယေန မယာ သုတော။
တောသယန္တော မနော သောတု၊ ဇနာနိ ဉာဏသိဟိတံ။
မောဒယံ ဇောတတံ ကလ္လံ၊ ကရံ ဘိဓမ္မပါဒကံ။
ယဒိ အညော ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတော။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

(ဤအခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းသည် စာသင်သားတို့၏ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော
စိတ်ဓာတ်ကို ကျေနပ်စေလျက် အဘိဓမ္မာ၏ အခြေပါဒကိုပြုပြီးလျှင် ယခု
ခေတ်တွင်း၌ ထွန်းလင်းတောက်ပပါစေ။ ဤကျမ်းထက် သိလွယ်သော
အခြေပြုတမျိုး ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ၌ ယိုလာလတုံသော အခြေပြု
ကျမ်းသစ်၏ ထွန်းလင်းတောက်ပခွင့်ကို ပေးဘို့ရာ ဤအခြေပြုကျမ်းက
ရှောင်တိမ်းကွယ်ပရစ်ပါစေ ဟူလို။)

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာကို တန်ဆာဆင်ထားသော
အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ် ပြီးပြီ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ။ ။ ထိုကဲ့သို့ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်၏ ကျယ်ဝန်းပုံနှင့်တကွအခြေပါဒ မရသေးသူတို့ထောက်တည်ရာ မရနိုင်ကြပုံကို အလုံးစုံမျှော်မြင်တော်မူသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်၏ လိုရင်းအချက် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သိနှင့်ဘို့ရန် ရည်သန်တော်မူပြီးလျှင် အဘိဓမ္မာသင်္ဂဟဟူသော အဋ္ဌကထာငယ်တကျမ်းကို ကြိုးပမ်းစီရင်တော်မူခဲ့လေပြီ။ ထိုအဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကား စာသွားစာလာ လွန်စွာညက်ညောသည့်ပြင် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကို အကျဉ်းချုပ်ငုံမိသဖြင့် အလင်္ကာကျမ်းအလို ဩဇာဂုဏ်ရှိ၍ အဘိအနှစ် ပြည့်သော ကျမ်းဟု ဆိုထိုက်ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အဘိဓမ္မာလေ့လာသူတိုင်းက ဝိုင်းဝန်း၍ လက်ခံကြရကား မြန်မာ ယိုးကျွမ်း သီဟိုဠ် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာများဖြင့် အမျိုးမျိုးဆင်ပြင်ကာ ကမ္ဘာကိုလှည့်လည်နိုင်ခဲ့ပေသည်။

ကျမ်းဆရာ ကာလ။ ။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္ဘာကလက်ခံနိုင် လောက်အောင် စီမံတော်မူစွမ်းသော ကျမ်းပြုဆရာ အရှင် အနုရုဒ္ဓါအား နောက်ခေတ် နောက်ခါ သာသနာအရှိန်သေး၍ မှိန်မွေးမှ ထွက်ပေါ်လာသည် မဟုတ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် ၉၀၀-ကျော် အဓိပတိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထွန်းပေါ်တုန်းအခါကပင် ပါဝင်ထင်ရှားခဲ့သော ဆရာတော် တပါးပေတည်း။ ရှင်းပြဦးအံ့၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တသည် ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာတို့ကို စီရင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာတို့ကိုစီရင်သည်။ (အဘိဓမ္မ ဂဏ္ဍိပဒကိုလည်း စီရင်သည်ဟု ယူကြသေး၏။ ထို ၂-ပါးကား ဆရာတူတပည့် ဖြစ်သတတ်၊ အခါတပါး၌ မိမိတပည့် ၂-ပါး၏ ကျမ်းစာကို ရှုစားတော်မူရလော ဆရာတော်သည် “ဗုဒ္ဓဒတ္တ၏ကျမ်းစာတို့သည် ရွှေငွေစသောရတနာများကိုအပြည့် ထည့်သွင်း၍ လုံခြုံစွာပိတ်ထားအပ်သော ရတနာတိုက်နှင့်တူ၏။ အနုရုဒ္ဓါ၏ ကျမ်းစာကား ထိုရတနာများကို အပြည့်သွင်း၍ ဖွင့်ထားအပ်သောရတနာတိုက်နှင့်တူသည်”ဟု မိန့်တော်မူသတတ်၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တကား အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဘောသနှင့် တကာလတည်း၌ ထွန်းကားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု အများပင် ယူဆကြလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဘောသတို့ ထွန်းကားရာ အချိန်အခါမှာပင် အရှင်အနုရုဒ္ဓါလည်းကာလတူဖြစ်စေ အနည်းငယ်နှောင်းသော

အခါ၌ဖြစ်စေ ထွန်းကားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တပါး ပေတည်းဟု မှတ်ယူသင့်
လေသည်။

ကျမ်းဆရာဒေသ

“သေဋ္ဌေ ကဉ္စိဝရေ ရဋ္ဌေ၊ ကာဝိရနဂရေ ဝရေ။
ကုလေ သဉ္ဇာတုဘူတေန၊ ဗဟုဿုတေန ဉာဏိနာ။”

ဟူသော ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယနိဂုံးဂါထာအရ အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် ကဉ္စိတိုင်း
ကာဝိရမြို့တွင် ဖွားမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟု သိသာပြီ။ ထိုကဉ္စိတိုင်းကား
ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း မဒရပ်နယ်၌တည်ရှိ၏။ ထိုအရပ်သည် ထိုစဉ်အခါက ဗုဒ္ဓ
သာသနာ များစွာ ထွန်းကားရာအရပ် ဖြစ်ဟန်တူ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ
အဆောက်အဦများ ယခုတိုင်ပင် တွေ့ရှိနိုင်သေးသည်သာမက အရှင် ဗုဒ္ဓ
ဆောသသည်ပင် ထိုဒေသ၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြောင်း-

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ဘဒန္တဇောတိပါလနေ။
ကဉ္စိပုရာဒီသု မယာ၊ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေန။”

ဟူသော အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ နိဂုံးဂါထာဖြင့် ထင်ရှားပေသည်။ ဤသို့
ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကားခိုက် ဖြစ်ပါသော်လည်း ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်မဟုတ်သောမင်းတို့၏ အုပ်စိုးခြင်းကများသောကြောင့် ၎င်း၏
သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မင်းတို့ သာသနာကို ချီးမြှောက်လျက်ရှိခြင်း
ကြောင့်၎င်း၊ ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်းအစွန်းနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း မြောက်အစွန်းမှာ
လွန်စွာနီးကပ်လျက် ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်းသား ဖြစ်ကြ
သော ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်၍ သာသနာ
တော်ကို ချီးမြှောက်တော်မူကြရာဝယ် အရှင် အနုရုဒ္ဓါလည်း အဝင်အပါ
ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာကို စီရင်သည့်အခါ အနုရုဓမ္မိတွင်
(ယခု ဟလာဝတဒီတြိတ်တွင်) ပါဝင်သော မူလသောမ ကျောင်းတိုက်တွင်
သီတင်းသုံးတော်မူခိုက်ဖြစ်လေသည်။ (ထိုမူလသောမ ကျောင်းတိုက်ကား
ယခုအခါ ကျောင်းတိုက်မဟုတ်တော့ဘဲ မုန်နင်သရမ် မည်သော နတ်ကွန်း
အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိသတတ်။)

မူလသောမအမည်။ ။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ကျောင်းတိုက်နာမည်ကို မူလသောမဟုတ်။ တုမူလ သောမဟုတ်။ အမျိုးမျိုး မှတ်ယူကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ ကဲ့ပြားခြင်း၏အရင်းကား “ပုညေန တေနတု မူလသောမ” ဟူသော နိဂုံးဂါထာပင်တည်း။ ထို ၂-မျိုးတွင် တုမူလသောမဟုတ်သောတို့က တုမူလသဒ္ဒါသည် မဟာဇာတိပရိယာယ် အကြီးအကျယ်ဟူသော အနက်ဟောဖြစ်၏။ တုမူလသောမ=ကြီးကျယ်သော သောမတိုက်ကြီး” ဟု ဆိုလိုသတတ်။ သို့သော် သက္ကတအဘိဓာန်၌ တုမူလဟုမရှိ၊ တုမူလဟုရှိ၍ ထိုတုမူလသဒ္ဒါသည် မဟာဇာတိပရိယာယ်မဟုတ်။ ဗျာကုလ= နောက်ရှက်ရှုပ်ထွေးဟူသော အနက်ဟောဟုလား၏။ “အတ္ထေ ဝတ္တတိ သဒ္ဓေါ တုမူလော ဘေရဝေါမဟာ” ဟူသော ဝေဿန္တရဇာတ်၌လည်း တုမူလသဒ္ဓါအပြင် မဟာဟုလည်း တိုက်ရိုက်ပါရှိသေးရကား ထိုတုမူလ သဒ္ဓါသည် မဟာဇာတိပရိယာယ် မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီးထင်ရှားပြီ။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ဂါထာများ၌ ဈာန မေကေက မန္တေတု၊ ဆဓာနာမံတု နာမဿ” စသည်ဖြင့် တုနိပါတ်ကို ဝါစာသိလိဋ္ဌအရာ၌ သုံးစွဲလေ့ရှိရကား ဤ “ပန္နေနာနေန တုမူလသောမ” ပါ၌ တုနိပါတ်လည်း ထိုဝါစာသိလိဋ္ဌအတွက် သုံးစွဲခြင်းသာဖြစ်ရာသောကြောင့် ၎င်းသိဟိဋ္ဌကျွန်းက အကြောင်းအရာများကို စာပေလိုက်စားသော ထိုကျွန်းပုဂ္ဂိုလ်များသာ သိဘွယ်ရှိ၍ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ သိဟဋ္ဌနိဒါန်း၌ မူလသောမဟုညွှန်ပြသောကြောင့်၎င်း မူလသောမ အမည်သာလျှင် အတည်ဖြစ်သင့်တော့သည်။

(မူလသောမအမည်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုကား မညွှန်ပြကြချေ။ အရင်းမူလအစဖြစ်သော သောမကျောင်းတိုက်ဟုဆိုသင့်၏။ အချို့က “မူလအမတ်လူဒါန်းအပ်သောကျောင်း သောမဒေဝီ လူဒါန်းအပ်သောကျောင်းဟု ၂ ကျောင်းရှိသဖြင့် မူလဒသမ အမည်ရသည်” ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော်ဆိုတိုက်၌ ၂-ကျောင်းသာမကကျောင်းပရဝုဏ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကြီးကျယ်စည်ကားသည်ဟု အဆိုရှိရကား ထိုအချို့စကားလည်း အခြေအမြစ်မရှိချေ။)

ရှေးဦးကာလများ။ ။ ထိုကဲ့သို့ အလွန်ရှေးကျ၍ ထက်မြက်သောပုဂ္ဂိုလ်တပါးစီ စီစဉ်ထားအပ်သော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာကို ပါဠိဘာသာဋီကာ အစောင်စောင်တို့ သင့်တင့်အောင်ဖွင့်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ပါဠိ

ကထာကိုပိုင်နိုင်စွာမလေ့လာသေးသော မြန်မာ တိုင်းဘွားတို့အတွက်မှာ ထို
မာဂဓဇီကာတို့၌ အနက်ထင်ဘို့ရာ လွန်စွာ ဂရုစိုက်နေကြရသဖြင့် သဘာဝ
အဓိပ္ပါယ်လဲယပ်တ်ဘို့အရေး၌ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာလျက်ရှိပေသည်။ မြန်မာ
ဘာသာဖြင့် စီစဉ်အပ်သော အဓိပ္ပါယ် အကောက်ကျမ်းများလည်း ရှိကြ
ပေ၏။ ထိုကျမ်းကိုကား ကျမ်းရင်းစာသားကို အစဉ်အတိုင်း မဖွင့်ပြဘဲ
စပ်မိစပ်ရာ ဗဟုသုတ မှတ်စုများကိုသာ လေးလေးစားစားရေးထားသဖြင့်
ကျမ်းရင်းစာသားကို လက်ကိုင်ပြု၍ ကြည့်ရှုပို့ချ လေ့လာကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်
များအတွက်မှာမူ “ဆေးအံ့တုက် ဝန်တက်” သလို ဖြစ်တော့၏။

ရှေးစနစ်နှင့် ခေတ်သစ်။ ။ ထို့ပြင်- မြန်မာအဓိပ္ပါယ်ရေး အကောက်
တို့၌ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပါယ်နှင့် သရုပ်အကောက်များကို တကျမ်းထည်း ရော
နှောကာထားသဖြင့် ရှေးခေတ်က ရှေးစံနစ်အတိုင်းဆိုသော် “စုံပါပေသည်”
ဟု ချီးမွမ်းဘွယ်ဖြစ်သော်လည်း ယခုခေတ်သစ်မှာ အဆင့်အတန်းခွဲ၍ သင်
ပြမှု စည်းကမ်းကျသည်ဟု အယူရှိကြသော ခေတ်ဖြစ်ရကား ထိုရှေးစံနစ်
အတိုင်း စီစဉ်အပ်သောကျမ်းစာများ၌ မူလအခြေပြုသူတို့နှင့်သာ သင့်တော်
သောသရုပ်ခွဲတို့က အခြေရပြီးပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်လွှဲစေပြီးလျှင် ခက်ဆစ်
အဓိပ္ပါယ်များက အခြေမရသေးသူတို့ဉာဏ်ကို တွန်းကန်ဖိနှိပ်ထားသကဲ့သို့
ရှိသောကြောင့် ရှေးစံနစ်အရ စီစဉ်ထားအပ်သော ကျမ်းစာများကို ရှုစား
လေ့လာသူတို့မှာ လေယာဉ်ပျံ မော်တော်ကားထို့ အကြား၌ လှည်းကြမ်း
ကြီးကို စီးသွားသူ တို့ကဲ့သို့ များစွာ နှောင့်နှေးကြတော့မည်ဟု ထင်မြင်
ကြပေသည်။

ဘာသာဇီကာ။ ။ ထိုကဲ့သို့ ထင်မြင်မိသည်အားလျော်စွာ အခြေပြု
သူတို့နှင့် လျော်ကန်အောင် စီမံအပ်ပြီးသော အခြေပြု သင်္ဂြိုဟ်ကိုလေ့လာ
ကြပြီး နောက်တဆင့်တက်၍ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပါယ်များကိုအခြားရှုစားကြဘို့ရာ
မာဂဓဇီကာများ ဖွင့်သကဲ့သို့ တိုင်းရင်းဘာသာဖြင့်ဖွင့်ပြရာ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ
ဇီကာဟူသောအမည်ဖြင့် မြန်မာဘာသာဇီကာသစ်တကျမ်းကို ကြိုးပမ်းလိုက်
ရပေသည်။ ဤဇီကာကို စီစဉ်ရာဝယ် မာဂဓဇီကာတို့မှ မြန်မာဘာသာ ကူး
ပြောင်းခြင်းမျှဖြစ်သော ပြီးစလွယ်စီစဉ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အထူးကြိုးကုတ်

အားထုတ်စိစဉ်ထားကြောင်းမှာ ထိုထိုအစားတွင်ပါဝင်သော အဓိပ္ပာယ်များဖြင့် ယင်းရှားပါလိမ့်မည်။

မှာထားချက်။ ။ ဤ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ အလွန်ခက်ပုံ မရသော သာဓကပါဌ်များကို အနက်ပေးမည်မဟုတ်၊ သာဓကဟူသည် ယုတ္တိယုတ္တာ ရှိရှိမျှဖြင့် အားမရနိုင်သော ပညာရှိများအတွက် ထုတ်ပြရသော သက်သေများတည်း။ ထို့ကြောင့် သာဓကကို အနက်မပေးသော်လည်း ပညာရှိများအတွက် ဝန်လေးရန်အချက်မရှိပေ။ တချို့အရာ၌ကား သာဓကပါဌ်ကိုပင် မပြဘေဘဲ စိစစ်လေ့ရှိသည့် ပညာရှိများ ကြေနပ်ဘို့ရာ သက်ဆိုင်ရာကျမ်းကိုသာညွှန်ပြ၍ ဂန္ထဂရုကို ရှောင်ရှားလျက် စာကိုသာ ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် လိုဆုထိမိနိုင်ရန် ကြိုးစားသောသတိဖြင့် စီမံရပေသည်။

ယဒိဉတ္ထံ အယုတ္တေတ္ထ၊ ပမာဒေန ဘမေနဝါ။

ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောယေန္တ၊ တံ။

ဧတ္ထ၊ ဤဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်း၌။ ပမာဒေန၊ သတိကင်းပေါ့ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း။ ဘမေနဝါ၊ စိတ်စက်ချောက်ချား လွင့်ပါးခြင်းကြောင့်သော်၎င်း။ အယုတ္တံ၊ ဖောက်ပြန်ချို့ယွင်း ယုတ္တိကင်းသော။ ယံဝစော၊ အကြင်စကားကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ယဒိဉတ္ထံ၊ အကယ်ရေးသားဆိုမှားအပ်မိအံ့။ တံဝစော၊ ထိုသို့မှားလတ် စကားရပ်ကို။ ဒယာဝန္တော၊ ကရုဏာရှုမှု မေတ္တာပြု၍ ရှုလေ့ရှုထ ရှိတော်မူကြကုန်သော။ သန္တော၊ အဘိဇ္ဈာကင်း ဣဿာရှင်း၍ ဝမ်းတွင်းစိတ်ကောင်းသူတော်အပေါင်းတို့သည်။ သံသောယေန္တ၊ မိမိစီရင့် ကျမ်းအသွင်သို့ ပြင်ဆင်ပြုကာ ရှုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ နိဂုံး

သိဇ္ဈိတ္တ တော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ဝဏ္ဏနာ အဘိဓမ္မတ္ထ၊ သင်္ဂဟဿ သုဒ္ဓလ္လဘာ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဿ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ခေါ်ဆိုလက်သန်း အဋ္ဌ
ကထာကျမ်း၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဋီကာတမျိုး ဖြစ်သော။
သုဒ္ဓလ္လဘာ၊ ခေတ်နှင့်တန်အောင် အမှန်ပင်ရခဲလှစွာသော။ ဒေသဘာသာယ၊
မြန်ပြည်အားလုံး အများသုံးစကားဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့်
ကန့်လျက် ခံ့ခံ့စိရရိ တည်ကြည်စွာ စီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာ
ဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္တတော၊
ဝန်းကျင်ပတ်ကိုး ကမ္မတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပေပြီတကား။

ယဒိ အညာ ဥပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္မတာ။
တဿောကာသံပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ၊ အများမှီလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာ
ဋီကာထက်လည်း။ သုခသမ္မတာ၊ ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဘွယ်
တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၌ ဆင်
ပြ ကျစ်လစ် ဋီကာသစ်တမျိုးသည်။ ယဒိဥပဇ္ဇေထ၊ ပညာလိုက်စား နောက်
နောက်သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။ တဿာ၊
ထိုသို့ဖြစ်ရစ် ဋီကာသစ်၏။ ဩကာသံ ပဒါနာယ၊ ထွန်းတောက်တင့်ရေး
အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ၊ နှစ်ပေါင်းမြားမြောက် လွန်အားဆောက်မှ
ထွန်းတောက်ထွက်လာ ဤဋီကာသည်။ အန္တရဓာယတံ၊ ရိုးရာမတဲ့ တိုးကာ
ငဲ့၍ ကပ်ဖဲ့မနေ ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

သမ္ပူဇယာမိ ယေရာနံ၊ ယေသဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
ဇယံ ဇယံ ဇယန္တော၊ သမ္ပုဒ္ဓ သာသနန္တရော။

ယေသံ ယေရာနံ၊ အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်
ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်
အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဇယံ ဇယံ၊ အောင်သင့်အောင်ရန် စာတော်ပြန်ဟု တိုင်း

မြန်ထင်ရှား အောင်ပွဲများကို။ ဇယန္တောဝ။ လာဘ်လည်းမကူ လူလည်းမပံ့ ခံခဲ့သိုက်မြိုက် အောင်လံစိုက်လျက်သာလျှင်။ အဟံ၊ ငါသည်။ သမ္ပဒ္ဒ သာသနန္တရော၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာကျိုး တိုးသင့်တိုးအောင် တမျိုးဆောင် ရပေ၏။ တေသံထေရာနံ၊ ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထို ဆရာ တော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ၊ ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏။

ဤဘာသာဒီကာ၊ ကျမ်းစာရှင်ကား ရွှေဘိုတောင်လက် သရိုင်းရွာတွင် ခမည်းတော် ဦးဇောထို-မယ်တော် ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲ လဆုတ် ၁၄-ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မြန်မာမင်းနှစ်ပါး၏ ရာဇဂုရုတံဆိပ် နှင့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ် ၃-တန်ကို လက်ခံတော်မူကြရသော မဟာ ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်နှင့် ထရိကာဆရာတော်ကြီးတို့၏ မြေး မြစ် ဖြစ်သည့်ပြင် မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရား၏ နောက်ဆုံး သဒ္ဓိဝိဟာရိက (ဥပဇ္ဈာယ်ယူ တပည့်) ပေတည်း။ ဤကျမ်းစာရှင်ကို အထူးစောင့်ရှောက်ခဲ့ပေသောကျေးဇူး တော်ရင်ဆရာတော်တို့ကား သာသနာတော်ဝယ် အကျင့်သိက္ခာပရိယတ်ဂုဏ် အားဖြင့် ထင်ရှားတော်မူကြပေသည်။ ထိုဆရာတော်များတွင်-

၁။ မန္တလေး ရွှေကျင်တိုက်ကြီး၌ ဓမ္မာစရိယဖြစ်တော်မူခဲ့သော သရိုင်း ရွာ ပင်းကျောင်းဆရာတော်၊ ထိုဆရာတော်ကြီးသည် သက်ရွယ်တော် ရင့် ညောင်းသဖြင့် ပရိသတ်အပေါင်းကို လက်ထောက်တပည့်ကြီးအား လွှဲအပ် တားပြီးပါလျက် ဤကျမ်းစာရှင် သူငယ်ကိုကား ကိုယ်တော်တိုင် ကြပ်မ၍ စာပြတော်မူပြန်သည်။

၂။ အရှင်ဉာဏာဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ (မန္တလေး သကျသီဟဘွဲ့တံဆိပ်ရ) မြောင်းမြမြို့ ပဇ္ဇောတာရုံဆရာတော်၊ ဤဆရာတော် သည် မန္တလေးမြို့တွင် သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် အထက် အောက် ကျမ်းစာ များကို အခြေရစေတော်မူသည့်ပြင် စာအရေးအသားတတ်မြောက်စေခြင်း ဌာ ၁၄-နှစ် ၁၅-နှစ်အရွယ်၌ ဂါထာစီကုံးစေခြင်း၊ ၁၆-နှစ်အရွယ်၌ ပျို့၊ ကဗျာ လင်္ကာများကို လေ့လာစေခြင်းတို့ဖြင့် အရာရာ၌ တန်းစေ့လောက်အောင် စီစဉ်တော်မူကာ ၁၅-၁၆-၁၈-နှစ် အရွယ်တို့၌ အစိုးရပဌမပြန်ကို အကြီး

တို့အား ကျေးဇူးတုံ့ဆပ် လွန်လေးမြတ်လျက် ပျပ်ဝပ်ကော်ရော် ပူဇော် ပါသည်။

အဘိဝဇ္ဇန္တုမေ ပညာ၊ သဒ္ဓါ သတိ သမာဓယော။

ပရက္ကမော လောကဿာဒ၊ ဗောဓုတ္တာယ ပရံ ပရံ။

မေ၊ ငါ၏။ ပညာ၊ ဝဇ္ဇိရစိန် ကဲ့အရှိန်သို့ ထိန်တလက်လက် ထက်မြက် သော ပညာသည်၎င်း။ သဒ္ဓါ၊ ယုံကြည်ဘွယ်ရန် ဝတ္ထုမှန်လျှင် ကော်ဆုံး ဖြတ် ယုံကြည်တတ်သော သဒ္ဓါသည်၎င်း။ သတိသမာဓယော၊ ကုသိုလ် ဖြစ်မြောက် ကိစ္စရောက်ဘို့ တအောက်မေ့မေ့ အစလေ့တို့ တွေ့တွေ့ကြုံကြုံ မတုန်မလှုပ်သော သမာဓိတို့သည်၎င်း။ ပရက္ကမော၊ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက် ဘဲ ဆက်ဆက်ကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြောင်း လုံ့လကောင်းသည်၎င်း။ လောကဿာဒ ဗောဓုတ္တာယ၊ လောကလူပေါင်း နှစ်မြို့ကြောင်းနှင့် အကောင်းဆုံးရည်သန် ဗောဓိဉာဏ်အကျိုးငှာ။ ပရံပရံ၊ တမြင့်ထဲမြင့် ဆင့်ကဲ တင့်သည်ဖြစ်၍။ အဘိဝဇ္ဇန္တု၊ တက်သစ်လဝန်း နေသစ်ထွန်းသို့ ရှုန်းတဝေ ဝေ တိုးတက်ကြပါစေသတည်း။

သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာသီကောနိဂုံး ပြီးပြီ။

ဝီထိသုံးချက်စု နိဒါန်း အချို့

ဝီထိ အန္တဂတံ နာယံ၊ နတွာ န ဝီထိဝါစနံ။

ဝီထိယာ ဝဏ္ဏယိဿာမိ၊ ဝါစေန္တူ ဝီထိ ဝါစိနော။

စိတ်တို့၏ အစဉ်အတန်းကို စိတ်ဝီထိ၊ ရုပ်တို့၏ အစဉ်အတန်းကို ရုပ်ဝီထိ ဟူ၍ သာသနာတော်ဝယ် အတော်ထင်ရှား အသုံးများသော သိဘွယ်တရပ် ရှိ၏။ ထိုဝီထိကို နားမလည်လျှင် များစွာသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဝယ် (အထူးအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာဝယ်) ယောင်လယ်လယ် ဖြစ်ကြရသည်။ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ထင်မြင်နိုင်ဘို့အချက်မှာ ဤဝီထိများသာလျှင် အသက် ပမာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်၏ နှလုံး သည်းပွတ်ပမာ လွန်စွာ အရေးကြီးသော ဝီထိ၏ အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာနားလည်ထိုက်ကြ ပေသည်။

ထိုသို့ နားလည်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ စိတ်ဝီထိအတွက်ကို စဉ်းစား လျှင် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ကြိုဟ် ဝီထိပိုင်းအဆိုမှာ လွန်စွာ ကျဉ်းမြောင်းလှသဖြင့် ပြည့်ဝစုံလင်သော မြန်မာလိုဆိုရိုးကို ရှေးဆရာတော်တို့ အမျိုးမျိုး စီစဉ် တော်မူခဲ့ကြသော်လည်း ရှည်မျောတော် မူလှသည့်အပြင် အဓိပ္ပါယ်စုံလင် အောင် မဘော်ပြသည့် အတွက်ကြောင့် အာဂုံနှုတ်တက် ဆောင်ရွက်ဘို့ရာ များစွာစိတ်မပါကြချေ။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်တို့၏ လက်ရိုးလက်ဆန်း ဝီထိအခဏ်းတို့ကိုမျှငြမ်းတခု လက်ကိုင်ပြုလုပ်ရှုလိုက်တိုင်း သန့်ရှင်းအောင် မကျဉ်းမကျယ် အဓိပ္ပါယ်နှင့် တကွ ဝီထိဆိုရိုးကို စီစဉ်လိုက်ရပေသည်။

အမှာ။ ။ ဝီထိပိုင်းဘာသာဋီကာကို လေ့လာအပြီးတွင် ဤဝီထိဆိုရိုး ကို တိုးတက်လေ့လာမှသာ စိတ်ဝီထိအတွက် လုံလောက်ပြီဟု တာဝန်ခံနိုင် ပါမည်။ သို့အတွက် ဤဝီထိဆိုရိုးကို ညှပ်ပါလိုဆို၍ဖြစ်စေ နေဝါလို ကြည့်ရှု ရွတ်အံ့၍ဖြစ်စေ တနည်းနည်းဖြင့် နှုတ်တက်အောင် လေ့ကျက်နိုင်ကြပါစေ။ ဝီထိပိုင်းဘာသာဋီကာဝယ် သဘာဝအဓိပ္ပါယ်ကို အသွယ်သွယ် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤ၌ ဝီထိဆိုရိုးစကားနှင့် သက်ဆိုင်သော အဓိပ္ပါယ်များကိုသာ ပြထား ပါသည်။

ပဌာန်း ၃-ချက်စု ဘာသာဋီကာ
ပလ္လင်ခံ

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မ သတ္တိယော။
အဟော နော တဿ သုတတ္တံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇိနော၊ မကိုဋ်ရောင်လျှံ၊ သျှောင်ပျံဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်
တလူလူ အကြင်အောင်တော်မူ မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မေပိ၊ ရှေ့နောက်စဉ်လျက်
ဖြစ်တိုင်းပျက်၍ ဆက်ဆက်မနှော တရားသဘောတို့ကို၎င်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ၊
တရားတိုင်း၏ ဓာတ်ခံပြည့်လျက် သတ္တိအင်အား၊ စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း။
သယံဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ခမ်းဝါမြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စတင် သိမြင်တော်မူပြီး
သည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ၊ သိတန်သမျှ ဝေနေယျကို မြက်ဟလှစ်ဘော် သိစေ
တော်မူခဲ့ပေပြီ။ တဿဇိနဿ၊ အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိမဏ်ဝယ် အောင်လံ
စွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ တို့အောင်တော်မူမြတ်စွာဘုရား၏။ သုတတ္တံ၊ တရားဓမ္မ
ဩဝါဒကို ကြားရရှင်ပျော် သားသမီးတော်ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အဟောနော၊
ကိုယ့်တွက်ကိုယ့်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ်မှာခုနယ် ငြော်-ပမ်းမြောက်
ဘွယ်ကြီးပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ၊ ဓမ္မသက်သက် ရှေ့နောက်ဆက်၍ ဖြစ်ပျက်
နေဟန် ကြောင်းကျိုးမှန်ကို ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍နေရခြင်းသည်။ အဟော
နော၊ ကိုယ့်သန္တာန်တွင်း ဉာဏ်ရောင်လင်း၍ ရှင်းကော၊ ရှင်းကော ငြော်-
အားရဘွယ်ကြီးပါတကား။

ယခုလက်ရှိ ကမ္ဘာလောကကြီး၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟိန္ဒူဘာသာ ခရစ်ယန်
ဘာသာ မဟာမေဒင်ဘာသာဟု ဘာသာကြီး ၄-ရပ်ထင်ရှားလျက်ရှိ၏။ ထို
ဘာသာကြီး ၄-ရပ်ကို ကိုးကွယ်ကြသူ လူကြီးလူကောင်း သူတော်ကောင်း
အခေါ်ခံသူတို့မှာ မိမိတို့ဘာသာ၏သခင် (ဘာသာကိုစတင်ခဲ့သော) ဗုဒ္ဓရှင်
တော်ကို ညွှန်ပြဆိုရန်တဝန်ရှိကြသည့်အလျောက် မြားမြောက်လှစွာသော
အခြားဘာသာဝင် လူကြီးလူကောင်းတို့သည် မိမိတို့ ဘာသာ၏ သခင်ကို
တာဝန်တရားရှင်ဟု ညွှန်ပြခဲ့ကြ လေသည်။ ထိုဘုရားရှင်တို့ ပညတ်အပ်
ဟောပြောအပ်သော တရားတို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏သခင် သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်၏
တရားတော်များကဲ့သို့ “စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ပြီးနောက် သမ္မုဒ္ဓိဇ္ဈိန်းစိတ် ပေါ်

လာသည်။ သမ္ပုဋိမျှော်နှိုးနောက် သန္တီရဏပေါ်လာသည်” စသည်ဖြင့် သိမ်မွေ့သော စိတ်အစဉ်၏အဖြစ်အပျက် အဆက်ဆက် နိယာမ ဓမ္မတာကိုလည်း ဖော်ပြခြင်း မရှိ၊ “မည်သည့် အကျိုးတစ်ခုဖြစ်ဘို့ရန် မည်မျှလေ့ကျင့်သော အကြောင်းအပေါင်းတို့က မည်ကဲ့သို့သောသတ္တိဖြင့် ပြုစီမံရသည်”ဟု ဟေတုအာရမဏစသော ဗစ္စည်းတရားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားချက်မရှိချေ။

အတိုအလင်း ဘွင်းဘွင်းကြီးရေးသားရမည်ဆိုသော် ထိုအခြားဘာသာတရားတို့၌ ဗဿ ဝေဒနာ သညာ စသော သဘောရိုးကလေးများ၏ နာမည်လောက်မျှ မတွေ့ရပေ၊ ယခုခေတ်၌ လောကဓာတ်ပညာ လွန်စွာထွန်းကားလာစေကားမူ ထိုလောကဓာတ်ပညာဖြင့် (တိုက်ရိုက်မဟုတ်) မှန်းဆ၍ သိရသော ဓာတ်မှုန်ကလေးမှာ (ATOM) ခေါ် အနုမြူကလေး သာတည်း၊ ထိုအနုမြူမှုန်ကလေး၌ မည်သည့်ဓာတ်သဘောတွေ စုနေသည်ဟု သိဘို့အရေးမှာ လောကဓာတ်ပညာ၏ အရာမဟုတ်တော့ပြီ၊ သမ္ပညဘုရားရှင်ကား “ထိုအနုမြူဓာတ်ထက်သေးသော ပရမာနုမြူမှုန်ကလေး၌ အသေးဆုံးရုပ်ကလာပ်တွေပေါင်းစပ်လျက် ရှိ၏၊ ကလာပ်တခုတခု၌ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ ရသ ဩဇာ ဟူသော ရုပ်ပေါင်းရှစ်ခုစုမိကာ သဟဇာတသတ္တိ အညမညသတ္တိ နိဿယသတ္တိ အတ္တိသတ္တိ အဝိဂတသတ္တိတို့ဖြင့် အပြန်အလှန်ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိကြသည်ဟု တာဝတိံ သာနတ်ပြည်ငယ် နတ် ဗြဟ္မာတို့အလယ်မှာ လောကဓာတ် ပညာရပ် တို့ကို ကောင်းစွာ ပြတော်မူခဲ့ပေသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ကား ထိုကဲ့သို့ ဘာသာအမျိုးမျိုး ရောယှက်ရှုပ်ထွေးနေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်သူဖြစ်လာရခြင်းသည် မိမိတို့အတွက် အလွန်ကံကောင်းလေစွ၊ ထိုဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ရွှေနှုတ်တော်ထွက် တရားအချို့ကို (ပဋ္ဌာန်း သတိပဋ္ဌာန် ဓမ္မစကြာ အနတ္တလက္ခဏသုတ် မင်္ဂလသုတ် ပရိတ်တော် စသည်ကို) မိမိတို့နှုတ်တွင်းသို့ သွင်းကာ သွင်းကာ ရွတ်ဆိုနေရခြင်းသည် မိမိတို့အတွက်မှာ မင်္ဂလာ ကြက်သရေရှိလေစွ၊ မြို့ရွာအသံ မဆူညံဘဲ လူသံတိတ်ချိန်ဝယ် ဆိတ်ငြိမ်သောကျောင်းကလေး၌ လေလေညည်းညို တသင်းသင်း လာတုန်းမှာ တကမ္ဘာလုံး၏ ရုပ်၊

နာမ် ဝီထိအစဉ်ကိုပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတင်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုရသည့်အခါ မြဲသော အရာ ချမ်းသာအစစ် အနှစ်သာရ ဘာတခုမှရှာမရဘဲ “ဤအကြောင်းတရား ကြောင့် ဤအကျိုးတရား ဖြစ်ရသည်၊ ဤအကြောင်းတရား မရှိလျှင် ဤ အကျိုးတရားလည်း မရှိနိုင်တော့ပြီ” ဟု မိမိ၏ရုပ်နာမ်နှင့် တကွ ဟုတ်မှန် သောအချက်ကို နက်နက်နဲနဲမြင်နိုင်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်တရား တော်များကို စဉ်းစားကြံစည်၍နေရခြင်းသည် တကယ်တန်းနိဗ္ဗာန်လိုသူမှာ ချက်ချင်းရနိုင်ဘွယ်ရာအကြောင်း ဆုတမျိုးမျိုး မျှော်ကိုးသူတို့မှာ ပါရမီ ဓာတ်ခံ ရင့်သန်ဘွယ်ရာ အကြောင်းဖြစ်၍ ဩဝါဒ-အလွန်အလွန် ကောင်း မြတ်ပေစွ တကား။

ဤသို့လျှင် မိမိတို့မှာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ရခြင်းက ပဌမအဆင့်ကံကောင်း လှပြီဖြစ်၍ ဒုတိယတဆင့်တက်ကာ အခြားဘာသာ၌မပါရှိသော အဘိဓမ္မာ ရုပ်နာမ်ဝီထိအကြောင်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်နည်းကို အသီးသီး ခွဲခြားစိတ်ဖြာနိုင်ပါမူ လွန်စွာလွန်စွာ အကျိုးများဘွယ်ရှိရကား ဤကျမ်း၌ ညွှန်ပြမည့် ဝီထိနှင့်သုံးချက်စုများကို “ရလျှင်ပြီးရေစု” ဟု သဘောမထားဘဲ ထက်သန်သောဆန္ဒဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ဆိုရိုးကုန်အောင် စုံလင်စွာလေ့ကျက်၍ တတိယတဆင့်တက်ပြီးလျှင် လေးနက်စွာစဉ်းစားနိုင်သော ပညာရှိ သူတော် ကောင်းကြီးများ ဖြစ်ကြပါစေသောစ။

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၃-၉-၃၀၀

ဟေတုပစ္စယော။ ။ ရေသောက် မြစ်လျှင် ယင်းသစ်ပင်ကို စိမ်းရွှင်ညွန့်ဝေ စည်ပင်စေထ ထောက်ပံ့မည့် သဟဇာတံ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို သန္ဓေပတ်မလွတ်စေရ သဘာဂတာ ဆွဲနှစ်ဖြာတွင် ကောင်းစွာခိုင်ကြည် တည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေကတ်သော ဟေတုသတ္တိတူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဟိတ်ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အာရမဏပစ္စယော။ ။ တောင်ဌေးကြိုးတန်း သူမစွမ်းကို မပန်းရလေထိုင်ထစေသို့ စိတ်စေလေးတန် နာမက္ခန္ဓာကို ဖြစ်ဟန်တူစွာ ရှစ်သဘာတွင် ဆွဲထောက်ရာအာရုံ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အာရမဏသတ္တိတူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အဓိပတိပစ္စယော။ ။ စကြာဘုန်းငူ များဗိုလ်လူကို ပိုင်သူမရှိ စိုးအုပ်ဘိသို့ ဟသိမောဟ ကြပ်ပသည့်ဇော နေသာဗမ္မ အဋ္ဌပညာ ကြိယာသမ္ပယုတ် လောကုတ်ရှစ်အား ဆွဲခြောက်ပါးတွင် ကြီးမားလွှမ်းမိုး အစိုးရခြင်းဟူသော အဓိပတိသတ္တိတူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ္တ ဝီရိယဟူသော သဟဇာတဓိပတိလေးပါး၊ ဒုက္ခသဟ မောဟကြည်စိတ် ဣဋ္ဌ နိပ္ပန် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရမဏာဓိပတိ ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အနန္တရပစ္စယော။ ။ ပျော်စံနတ်ရွာ စကြာမင်းဖျား သားကြီးအား သို့ အခြားမဲ့နေ စိတ်နှင့်စေကို မကွေတူစွာ ခုနစ်ဖြာတွင် သမာနဇာတ် ခြားမပြတ်ဘဲ ဖြစ်စေတတ်သော အနန္တရသတ္တိတူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော ရှေးရှေးသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါး အနန္တရပစ္စည်းတရားပါ တကား။

သမနန္တရပစ္စယော။ ။ စည်းစိမ်မမက် တောကြီးထွက်သည့် စက္ကဝတ်မင်းဖျား သားကြီးအားသို့ အခြားမဲ့နေ စိတ်နှင့်စေကို မကွေပြိုင်ဘက် ခုနစ်ချက်တွင် အောက်ထက်ယာဝဲ ဝေခွဲမရှိ မိမိတမူ တူသည့်အဖြစ် ဆောင်လစ်ပမာ ကောင်းမွန်စွာလျှင် သမာနဇာတ် ခြားမပြတ်ဘဲ ဖြစ်စေတတ်သော သမနန္တရသတ္တိတူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ရှေးရှေးသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး သမနန္တရပစ္စည်း တရားပါ တကား။

သဟဇာတပစ္စယော။ ။အလင်းဖြစ်မှု ဆီမီးပြုသည့် တန္တူပမာ သဟဇာတ နာမနှင့်ရုပ် ဘူတပ္ပါဒါ သန္ဓေခါလည်း ဝိပါဝတ္ထု ယင်းခြောက်ခုအား တူငြားအဋ္ဌ သဘာဝတွင် တကွမကွဲ ဖြစ်စေခြင်းဟူသော သဟဇာတသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုပါက သဟဇာတခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

အညမညပစ္စယော။ ။သစ်သားသုံးခု ချင်းချင်းမသို့ ဥပကာရာ ထောက်ပံ့လာသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုနာမ်အား တူရှစ်ပါးတွင် ထောက်ထားလှန်ပင်း အချင်းချင်းဟူသော အညမညသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုပါက အညမည သုံးပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

နိဿယပစ္စယော။ ။သစ်ပင်အားမြေ ထောက်ပံ့ပေသို့ နှစ်ထွေရုပ်နာမ်သဟဇာတအား၎င်း၊ စိတ္တကမ္မ ပဋ္ဌပုံဟန် သတ်ဝိညာဏ်အား၎င်း၊ တူမှန်သဘာဆဲ့သုံးဖြာတွင်တည်ရာမှီရာဟူသော အဓိဋ္ဌာနာကာရ နိဿယကာရ သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နာမ်မဟာဘူ ဝတ္ထုပါကဟူသော သဟဇာတ နိဿယခြောက်ပါး ပဝတ္တိစု ဆဝတ္ထုဟူသော ပုရေဇာတနိဿယခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

ဥပနိဿယပစ္စယော။ ။မိန်းနှင့်မကင်း စုံခပင်းကို မိန်းတိုင်းခြိမ့်အုံးထစ်ချုန်းမြည်ကြီး ရွာသည့်မိန်းသို့ သုံးမျိုးပြားလတ် စိတ္တပ္ပါဒ်အား ဆဲ့လေးပါးတွင် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဥပနိဿယသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဒုက္ခသဟ မောဟ ကြည်စိတ် ထူဋ္ဌနိပ္ပန် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရမဏူပ နိဿယ၊ ရှေးရှေးသော နာမက္ခန္ဓာဟူသော အနန္တရူပ နိဿယ၊ ဗလဝရုပ် စိတ္တုပ္ပဿတ် ဟူသော နိဿယသုံးပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

ပုရေဇာတပစ္စယော။ ။အလင်းမှီနေ များ ဗိုလ်ခြေကို ကပွေစံစွာပေါ်လာထွန်းပ နေနှင့် လှသို့ နောက်မှဖြစ်လေ စိတ်နှင့်စေအား တူကိုးပါးတွင် ရှေးဖျားဖြစ်၍ ပံ့ပွဲပုဏ္ဏေ ပုရေဇာတသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဆဝတ္ထုဟူသောဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ နိပ္ပန္နရုပ်ဟူသော အာရမဏ ပုရေဇာတ ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

ပစ္စာဇာတပစ္စယော။ ။ဂိဇ္ဈပေါတက သရီရအား အာဟာရဝယ်
တာတုယ်အာသာ စေတနာသို့ ပုရာဇာတ ရုပ်ဓမ္မအား မျိုးလေးပါးတွင်
နောက်ပါး၌ဖြစ်သဖြင့် ထောက်ပံ့ခိုင်မာ ပစ္စာဇာတသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး
ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နောက်နောက် ပဉ္စဂေါကာ နာမ်ခန္ဓာလေးပါး
ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အာသေဝနပစ္စယော။ ။နောက်နောက်မွန်လေး သာလွန်မွေးအောင်
ရှေးရှေးထုံတား နို့သာလားသို့ မခြားမပြတ် မျိုးဇာတ်တူစွာ ကုသလာ
ကုသလ ကြိယသဘော နောက်နောက်ဇောအား တူခြောက်ပါးတွင် ခွန်အား
ဟုန်ပြင်း ယူစေလျှင်း၍ ထုံခြင်းဟူသော အာသေဝနသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး
ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ရှေးရှေးသော လောကီဇော သတ္တ စတ္တလီသ
အာသေဝနသုံးပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

ကမ္မပစ္စယော။ ။သစ်ပင်တို့အား မျိုးစေ့လားသို့ ကြွင်းငြားတူလတ်
သဟဇာတ်နှင့် ကုဋ္ဌတ္တာဝိပါက ဤနှစ်ချက်အား တဆင့်ငါးတွင် အားပါး
ထုတ်ထ လုံ့လသည်းစွာ အမူအရာဟူသောကမ္မသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း
လက္ခဏာရှိသော သဟဇာတ် စေတနာဟူသော သဟဇာတကမ္မ၊ အတိတ်
ကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာဟူသော နာနက္ခဏိက ကမ္မနှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား
ပါ တကား။

ဝိပါကပစ္စယော။ ။ချမ်းရိပ်နားနေ သွန်းလေပြေသို့ မကွေဖြစ်လတ်
သဟဇာတ်အား မျိုးရှစ်ပါးတွင် အင်အားချိပန်း ငြိမ်းချမ်းစေလျက် ငြိမ်
သက်ခြင်းဟူသော ဝိပါကသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော
ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ ဟူသော ဝိပါကပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အာဟာရပစ္စယော။ ။မယိမ်းမယိုင် ခိုင်စေသောအား ထောက်သည့်
ကျားသို့ နှစ်ပါးသဟဇာတ် ရုပ်နှင့်နာမ်အား၎င်း၊လေးတန်သန္တတိ သမုဋ္ဌာနိက
ရုပ်အား၎င်း၊ယထာက္ခမဒ္ဓါဒသမျိုးတူတွင်ဆောင်ယူထောက်ပံ့ခြင်းဟူသော
အာဟာရသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဖဿ စေတနာ
ဝိညာဉ်ဟူသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး၊ အဇ္ဈတ် ဗဟိ စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာ
ဟူသော ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

ဣန္ဒြိယပစ္စယော။ ။တပြည်တွင်း၌ ချင်းချင်းမဟန့် သီးမသန့်ဘဲ ခွဲခန့် ပိုင်စား မင်းအများသို့ သုံးပါးပြားလတ် သဟဇာတ်နှင့် ဓာတ်ပဉ္စဝိညာဏ ကမ္မဇရုပ်အား တူဆွဲငါးတွင် အခြားမသွေ မိမိသို့လိုက်စေခြင်း ဟူသော ဣန္ဒြိယသတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါးဟူသော သဟဇာတ်ိန္ဒြိယ၊ မဇ္ဈိမာယုက ပသာဒ ရုပ်ငါးခု ဟူသော ပုရေဇာတ်ိန္ဒြိယ၊ ဇီဝိတရုပ်ဟူသော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသုံးပါး ပစ္စည်းတရား ပါတကား။

ဈာနပစ္စယော။ ။သစ်ပင်တောင်ငူ တက်မသူသည် အောက်လူတို့အား ပြောသည့်လားသို့ နှစ်ပါးရုပ်နာမ် သဟဇာတ်အား ဆွဲတပါးတွင် ထင်ရှား တပ်တပ် ကပ်၍ရှိခြင်းဟူသော အာရမဏူပနိဇ္ဈာန သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြု ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ပဉ္စဝိဉ်ကြည် စိတ်မှာ ယှဉ်သည့် ဈာနင်ခုနစ်ပါး ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

မဂ္ဂပစ္စယော။ ။ထိုဤမှာသို့ ဆောင်ယူပို့သည့် ကူးတို့မသွေ သဟေတု ကတ် သဟဇာတ်အား ဆွဲသုံးပါးတွင် ဖြူစင်မည်းညစ် ဤအဖြစ်မှ ပြန်လစ် ဆုလှယ် ထုတ်ဆယ်ဆောင်ယူ ထွက်မြောက်ကြောင်းဟူသော မဂ္ဂသတ္တိထူး ဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော သဟိတ်မှာယှဉ် မဂ္ဂင်ဆဲနှစ်ပါး ပစ္စည်း တရားပါတကား။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ။စတုမဂ္ဂ ရောသည့်တူသို့ လေးဆူနာမ်အား ခုနစ် ပါးတွင် လေးပါးအင်္ဂါ မကွာချင်းချင်း ယှဉ်ကြခြင်းဟူသော သမ္ပယုတ္တ သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါး သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတရားပါ တကား။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ။မြှောက်ထွေရသာ ပေါင်းရောပါသို့ သဟဇာရု ဝတ္ထုသန္ဓေ အစထွေသား သုံးမျိုးအားကို တူငြားသဘာ ဆွဲသုံးဖြာတွင် နာနာဘာဝ မယှဉ်ကြ ဟူသော ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ပဉ္စဝေါကာရ ရူပသမုဋ္ဌာနိကစိတ်စေသန္ဓေဟဒယ စသော သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ် ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ် ဝိပ္ပယုတ်သုံး ပါးပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အတ္ထိပစ္စယော။ ။ မြေမြင့်မိုရ်သည် ထိုထိုစိမ်းရှင် မြက်သစ်ငင်အား ထင်ရှားရှိနေ ထောက်ပံ့ပေသို့ တွက်ရေကုတံ ရုပ်နှင့်နာမ်အား ဆွဲငါးပါး တွင် ထင်ရှားရှိခိုက် အထိုက်လျော်ထ ဥပတ္တမ္မက သတ္တိထူးဖြင့် ကျေးဇူး ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ထိုထိုရုပ်နာမ်ဟူသော သဟဇာတတ္ထိ ပုရေဇာတတ္ထိ ပစ္စာဇာတတ္ထိ အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိငါးပါး ပစ္စည်းတရားပါတကား။

နတ္ထိပစ္စယော။ ။ မိုက်မှောင် ဖြစ်စေ ငြိမ်းသေလေပြီး ဆီမီးပုံသွေး ဖြစ်ခွင့်ပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော နတ္ထိပစ္စည်း တရားပါ တကား။

ဝိဂတပစ္စယော။ ။ နေရောင်ပျောက်ကင်း လရောင်လင်းသို့ ချုပ်ကင်း သော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိဂတပစ္စည်းတရားပါ တကား။

အဝိဂတပစ္စယော။ ။ ငါတို့ပျော်ရာ မဟာသမုဒ္ဓိ ရေအစုတ်သို့ မချုပ် တင်းလင်း မကင်းသောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဝိ ဂတပစ္စည်းပါ တကား။

ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဝိသတိ ပစ္စယာ၊ နှစ်ဆွဲလေးပါး အကြောင်းတရား တို့သည်။ မဟာပကရဏေ၊ အနန္တ နယ သမန္တပဋ္ဌာန်း စာတော်ကျမ်း၌။ ဌိတာ၊ ထင်ရှားမူသေ တည်ရှိကြပေကုန်၏။

ဒိဿန္တိ ဝါစနာ မဂ္ဂါ၊ ပစ္စယုဒ္ဓေသ ဝိတိယာ။

သိဇ္ဈိတ္တ ဘော တေသံ ဘာသာ-ဋီကာ ဘာသာဘိသင်္ခတာ။

ပစ္စယုဒ္ဓေသဝိတိယာ၊ ပဋ္ဌာန်းပစ္စယ ဥဒ္ဓေသနှင့် ထုတ်ပြတလမ်း ဝိတိ ခဏ်း၏။ ဝါစနာမဂ္ဂါ၊ ရှေးရှေးကလျှင် ပို့ချစဉ်ဖြင့် ခုပင်မခန်း စာစောင် ကျမ်းတို့သည်။ ဒိဿန္တိ၊ မြန်မာတိုင်းဖြစ် အဋ္ဌကထာသစ်သို့ စနစ်မူသေ ထင်ရှားကြပေကုန်၏။ တေသံ၊ ဝိတိနှစ်ခု သုံးချက်စုဟု ချမှူမခန်း ထိုစာ စောင်ကျမ်းတို့၏။ ဘာသာဘိသင်္ခတာ၊ ခေတ်နှင့်လျော်စွာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ကောင်းစွာတိလွင် စီစဉ်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ အမည် သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး ကမ္ဘာတိုင်း၍ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပေပြီတကား။

ယဒိ အညာ ဥပဇ္ဇေတ၊ ဣတောပိ သုဓသမ္ပတာ။
တဿော ကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ၊ အများမှီးလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာ
ဋီကာထက်လည်း။ သုဓသမ္ပတာ၊ ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဘွယ်
တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ၊ ဝီထိနှစ်ခု သုံးချက်စဉ်
ဖွင့်မှုကျစ်လစ် ဋီကာသစ် တမျိုးသည်။ ယဒိ ဥပဇ္ဇေတ၊ ပညာလိုလား
နောက်နောင်သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။
တဿာ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရစ် ဋီကာသစ်၏။ သြကာသံပဒါနာယ၊ ထွန်းတောက်
တင့်ရေး အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ၊ နှစ်ပေါင်းမြားမြောက် လွန်အား
ဆောက်မှ ထွန်းတောက်ထွက်လာ ဤဋီကာသည်။ အန္တရဓာယတံ၊ ရိုးရာ
မတဲ တိုးကာင့်၍ ကပ်ဖဲ့မနေ ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

ဝီထိနှင့် သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

နေတ္တိ အကောက်လင်္ကာ

၈ က ခး ချီး

ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ အသင်းကြီး၏ စာချတန်းစာမေးပွဲ၌ နေတ္တိ ဟာရတ္ထဒီပနီကိုဘာသာရပ်အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ မိမိသည် မြန်မာစကားပြင်ဖြင့် ရေးသားအပ်သော ထိုနေတ္တိဟာရတ္ထဒီပနီကို အရကျက် ဘို့ရန် အလွန်တာဝန်လေးနေ၏။ မရပြန်လျှင်လည်း ထိမိအောင်ဖြေဆိုနိုင်ဘို့ ခဲယဉ်းမည်ကို တွေးမိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအချိန်၌ မိမိအတွက် တပွဲတိုးမျှ အသုံးချဘို့ရာ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ နေတ္တိဟာရတ္ထဒီပနီ အဟောင်းကို၎င်း၊ ရွှေကျင်နိကာယ ဒုတိယ သာသနာပိုင် ဖြစ်တော်မူသော ဘေးတော်ဘုရား၏ ဒီပနီသစ်ကို၎င်း အမှီပြု၍ နေတ္တိအရကောက် လင်္ကာကို ရေးသားရပါ တော့သည်။

ထို့နောက် ထိုအရကောက်လင်္ကာကိုပင် သုံးစွဲလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တချို့ လည်း အဆင့်ဆင့်ရေးကူး၍ အသုံးပြုနေကြောင်းကို သိရ၏။ သို့ဖြစ်၍ အတော်အတန် အသုံးကျနေသော ထိုလင်္ကာအကောက်ကို ယခုအချိန်၌ ပျောက်ပျက်သွားမည်မှာ နှမြောစရာဖြစ်နေရကား ထိုလင်္ကာ အကောက် ကိုပင် စကားပြေအဓိပ္ပာယ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ စက်တင် ပုံနှိပ်စေရပါတော့ သည်။ ဤလင်္ကာကိုရေးသားခဲ့စဉ်က အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကိုလည်း ကြည့်ရှုခွင့် မရှိပါ။ နေတ္တိအကောက် အကျယ်ကိုလည်း ကုန်အောင်မချုံးနိုင်ပါ။ စာမေးပွဲ ဖြေနိုင်ရုံလောက်ကိုသာ အလေးထား၍ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အနည်းငယ် ချို့ယွင်းမှုတွေ့သော် ပြင်ဆင်၍၎င်း မစုံလင်သည်ကို လျစ်လျူ ရှု၍၎င်း ကြည့်ရှုသုံးစွဲကြလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ပါသည်။

အရှင်နေကာဘိဝံသ

ဤမှာပြီးဆုံး။ ။ ဤ ၁၆-ပါးသောဟာရတို့၏ အခြားမဲ့၌ နယနှင့် သာသနပ္ပဋ္ဌာနကိုလည်း ဆရာတော်တို့ ပြတော်မူကြသေး၏။ ဤ၌ကား ဓမ္မာစရိယအတန်း စာမေးပွဲ၌ သုံးစွဲလောက်ရုံကိုသာ ရည်မှတ်၍ ရေးသားအပ်သောလင်္ကာဖြစ်သောကြောင့် ထိုနယ သာသနပ္ပဋ္ဌာနတို့ကို မပြတော့ဘဲ သောဠသဟာရ အဆုံးမှာပင် နိဂုံးအုပ်ရ ပါတော့မည်။

သဘင်စာကား။ ။ အတော်ရှေးကျသော မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ပင် “စာတော်ပြန်သဘင်” ဟု သာသနာဝင်ပွဲလမ်းတရပ် သတ်မှတ် တည်ရှိခဲ့၏။ ထိုစာပြန်ပွဲကို ထို ရှေးကပင် နှစ်သက် မနှစ်သက် ၂-ဘက် ကွဲပြားခဲ့၏။ မနှစ်သက်ဘက်က အကြောင်းပြပုံမှာ-

- (၁) စာအောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဓမ္မာစရိယ စသောဂုဏ်ပကာသနနှင့် ထိုမှ ဆက်သွယ်သော လာဘသက္ကာရကို မြှော်မြင်၍ စာသင်မှုသည် စာသင်နည်း ၃-မျိုးတွင် ဘုရားရှင်မြတ်တားအပ်သော အလင်္ကဗျူပမာ(မြေဖမ်းမတ်တဲ မြေဖမ်းသောအလမ္ပာယ်ဆရာသည် မြွေကိုက်ခံရသကဲ့သို့သော) စာသင်နည်းဖြစ်၍ အပြစ်ရှိခြင်း။
- (၂) စာမေးပွဲ၌ ပြဋ္ဌာန်းအပ်သော ကျမ်းစာမျှကိုသာ (ထိုမျှကိုလည်း ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက်မဟုတ် မှတ်စုမှတ်ရာမျှကိုသာ) လေ့လာနေရသဖြင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာတို့ကို အသားကျကျ အဝါးဝအောင်မလေ့လာရခြင်း။
- (၃) ပြဋ္ဌာန်းသမျှ ညဝါနေဝါ ကျက်စာတို့ကို နှုတ်တက်ကျက်ရသဖြင့် လေနာခြင်း အားနည်းခြင်းမှစ၍ ရောဂါအမျိုးမျိုး ရတတ်သောကြောင့် စာမေးပွဲ အောင်ပြီးသောအခါ ဂိလာနအလုပ်ဖြင့် အရိုးထုတ်ရတတ်ခြင်း။ (လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကမူ မန္တလေး၌ ထင်ရှားသေးစာပြန်ပွဲကြီးကို “လူသတ်ပွဲ” ဟုပင် အမှန်းတင်တော်မူခဲ့သည်။) ဤသို့ စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြကြသည်။

စာပြန်ပွဲကိုနှစ်သက်သောဘက်ကလည်း နှစ်သက်စရာအကြောင်းပြကြ၏။

- (၁) စာမေးပွဲမဝင်လျှင် စာကိုကောင်းစွာမသင်လိုကြ၊ စာမေးပွဲနှင့် ဖြားယောင်းမှသာ စာကိုကောင်းစွာသင်လိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် စာမေးပွဲဝင်သင့်သည်။ (ငယ်ရွယ်စဉ်က ဂုဏ်လားဘိကိုမြော်မြင်၍ ဝင်စေကာမူ “ရေမပြည့်ခင် ဗေဒင်မခတ်သောရေအိုးသည် ရေပြည့်သောအခါ ဗေဒင်မခတ်ခြင်းငှါပင်သကဲ့သို့” စာတတ်သောအခါ သူ့အသိဉာဏ်က သူ့ကို ဆုံးမပါလိမ့်မည်တဲ့။
- (၂) စာမေးပွဲမဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် (များသောအားဖြင့်) ညဝါကို သိပ်မကြိုးစားလို၊ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ဆိုးရိုး ညဝါများကား အဘိဓမ္မာဘက်၌ နိုင်ငံခြားပြိုက်ဘက် ကင်းလောက်အောင် အသိဉာဏ်ကို ဆောင်နေ၏။
- (၃) စာမေးပွဲမဝင်လျှင် (များသောအားဖြင့်) ဆန်းအလင်္ကာတို့၌ ကျမ်းကျင်မည်မဟုတ်၊ ထိုကျမ်းများကား အရေးအသား အဟောအပြောမှစ၍ အရာရာအသုံးဝင်လှ၏။ ထို့ကြောင့် စွမ်းနိုင်၍ အချိန်ရသော စာသင်သားတိုင်း စာမေးပွဲကို ဝင်သင့်ကြသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နှစ်သက် ဘက်ကလည်း အကြောင်းပြကြပေသည်။

လက်ရှိအခြေ။ ။ ဤသို့စာပြန်ပွဲကို နှစ်သက်-မနှစ်သက် ၂-ဘက်လုံးက အကြောင်းပြပုံမှာ ကိုယ့်အယူအဆနှင့်ကိုယ် အများအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်ကြသည်ချည်းပင်တည်း။ လက်ရှိအနေကို စဉ်းစားလျှင်ကား ရွှေပိုင်းတွင် စာပြန်ပွဲမဝင်ဘက်က အရေးအသား လက်စွမ်းလက်စနှင့် စာပေပျို့နေသည်ကို များစွာတွေ့ရ၏။ သို့သော် ယခုလက်ရှိ အချိန်မှာမူ စာပြန်ပွဲမအောင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အထံ၌ စာသင်လိုသူပင် နည်းပါးရုံသာမက ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အရေးအသားကိုလည်း လေးစားသော စာသင်သားများ နည်းပါးဘွယ်ရှိသောကြောင့် စာပြန်ပွဲဝင်ဘို့ရန် လမ်းညွှန်ရပါတော့သည်။

သို့ရာတွင် “စာပြန်ပွဲသက်သက်ကိုသာ ကြိုးစား၍ ကျမ်းရင်း စာသား၌ ကား နိုင်နင်းသူ နည်းပါးလှ၏”ဟု စာချဆရာတော် အများပင် ညည်းညူရလောက်အောင်ဖြစ်ပျက်နေသော စာပြန်ပွဲမျိုးကိုကား စာ

ပြန်ပွဲလိုလားသော ဆရာတော်များကိုယ်တိုင်ကပင် ကျေနပ်ကြမည် မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ စာအောင်မျိုးလည်း သာသနာ့အရေးအရာဝယ် ဘယ်နေရာမှ ထယ်ထယ်ဝါဝါမရှိနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် စာပြန်ပွဲလည်း လက်မလွှတ်စေရ၊ ကျမ်းရင်းစာသားကိုလည်း နိုင်နင်းအောင် အချိန် ခေတ်နှောင်းနှောင်းကျမှ စာမေးပွဲ ဝင်ကြဘို့ သတိပေးလိုပါသည်။

မိမိကား အစိုးရပဌမကြီးအောင်ပြီးနောက် ၇-နှစ်လောက် စောင့်ဆိုင်း၍ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို အံတော်လေ့လာပြီးမှ သကျသီဟ နှင့် အစိုးရပဌမကျော်ကို ဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုမျှ အချိန်စောင့်၍ ဝင်ခဲ့ သော်လည်း ဓာတုကထာလင်္ကာ နေတ္ထိလင်္ကာများကို အရကျက်ဘို့ ရေးသားခြင်းစသော ဉာဏ် ဝီရိယအပြင် အောင်မြင်ဘို့ရာ ဘုရားကို ရည်မှန်း၍ ရေတော် ပန်းတော်လှူခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ အပ္ပရာဇိတ ပလ္လင်တော်ဝယ် အောင်မြင်တော်မူပုံကို အာရုံပြုခြင်း စသည်ဖြင့် ကံ အသစ်ကိုလည်းအထူးပြုခဲ့ပါသေးသည်။ ပဌမကျော်ဝင်မည့်အချိန်က သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရားကို တမ်းတ တိုင်တယ်သော “ဥ၊ နမော တေ ဝိဇေတုံ မေ” စသောဂါထာနှင့် တေးထပ်ကလေးများ ယခုတိုင် ရနေပါသေး၏။ (ဂါထာကို ရတနာ့ဂုဏ်ရည်အဆုံးမှာရှု။) တေးထပ်ကလေးကား-

အောင်မြေပလ္လင် အောင်ပင်လှ၌ အောင်မြင်သပ ရန်သူပုန်၊ အောင် ရှင်ဘုရား အရဟံဂုဏ်ဝယ်၊ မကျန်အကုန်တေဇာနှင့်၊ ဝေဆာမြင်မြင့် ဆင်းယန့်လူတယ် သတင်းပြန့်ကြူ ဆင့်ကဲသာလို့တင့်။

မြင့်ဘဲသာလို့ မြင့်ရေးပေါ်အောင် အရှင်မြေးတော် ကျော် ကျော်သနှင့်-

မလင့်တွေးမြော် တော်လျော်သင့်ဘို့ ကော်ရော်သဖြင့်အရှင်ထံ။

အောင်ပန်းထွေထွေ ညောင်ရေတကောင်းနှင့် အောင်စေ အကြောင်း ခွင့်တောင်းအောင်ဆုပန်။

အပ္ပရာဇိတပလ္လင်ဂျုံမှာ၊ အရှင်သဏ္ဌာန် စိတ်စဉ်ညွတ်လို့-ထိပ်တင် တမူတ် အလွတ်ပြီးကြွယ်စွာ မချွတ် ကိုးကွယ်ကာ၊ အောင်ပန်း ဆင့်ဆင့်ခိုင်ပွင့်ညွှာကို၊ အနိုင်ကျင့်ကာယူစမ်းမယ်ဖျလေး။

မရွှေငင်တန်းဖြင့် နိုင်သင့်ရာကို အနိုင်ကျင့်ကာ ယူစမ်းမယ်ဖျ
လေး။

ထိုကဲ့သို့ ကံ ဉာဏ် ဝီရိယဖြင့်ကြိုးစား၍ အခြေခံရမှုစာပြန်ပွဲ ဂုဏ်စု
ကြောင့်ပင် ကျမ်းစာရေးသားရာ၌လည်း အထိုက်အလျောက် အထမြောက်
သည်ဟု ယူဆပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ နောင်လာနောက်သား တူအရွယ်
စာသင်သားတို့သည် မိမိလိုပင် နှစ်ရှည်ဆိုင်းငံ့ကာ အရာရာ အခြေရအောင်
ကြိုးစားကြစေလိုပါသည်။

တပွဲတိုးမျှ။ ။ခြံမြံမြံသဲစေသောဝ်။ ။ထိုစာပြန်ပွဲများကို ဝင်နှံ့ချိန်က
တပွဲတိုးမျှရည်ရွယ်၍ (တယ်ထယ်ဝါဝါမဟုတ် ဖြစ်သလို) ရေးသားခဲ့ရသော
နေ့တွင် အကောက်လင်္ကာသည်ဓမ္မာစရိယတန်းစာသင်တန်းဝယ် ပါဝင်သော ဘာ
သာတစိတ် ဖြစ်ရကား မိမိလိုပင် တပွဲတိုး နှံ့မည့်အရှင်တို့၏စိတ်ကို နှစ်သိမ့်စေ
လျက် ခြံမြံမြံသဲမျှ အောင်ပွဲရ၍ သာသနာ့တာဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း
ထမ်းနိုင်ကြပါစေဟု ရည်ညွှန်းပြုလျက် ယခုအခါ နိဂုံးအုပ်လိုက်ပါသည်။

နေတ္တိဟာရ လင်္ကာနှင့်စကားပြေ

ပြီးပြီ။

ဓာတုကထာဆောင်ပုဒ် အကောက်လင်္ကာ

စကားချီး

မန္တလေးမြို့ဝယ် သကျသီဟ ဘုရားအတွင်း သေဋ္ဌေး ဦးသာညှင်း၏ ဓမ္မာရုံကြီး၌ကျင်းပသောကြောင့် “သကျသီဟစာပြန်ပွဲ” ဟု ထင်ရှားသော ပရိယတ္တိ သာသနဟိတအသင်းကြီး၏ စာသင်တန်းစာပြန်ပွဲကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုရမည့်အချိန်က ဤအကောက်လင်္ကာကိုရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်၌ မိမိဖြစ်ပုံမှာ နောင်လာနောက်သားတို့ သတိပြုစရာဖြစ်၍ အကျဉ်းချုပ်ရေးပြ ပါဦးမည်။

မိမိသည် သာမဏေဘာ၌ အစိုးရပဌမကြီးတန်းကို ဖြေဆိုပြီးနောက် “အထက်ကျမ်းစာကို နိုင်နင်းအောင် ပခုက္ကူသွားရမည်” ဟု မြောင်းမြ ဆရာတော်၏အမိန့်အရ ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမဝိုက်၌ ရဟန်း ၃-ဝါ အထိ စာဆို၍ နောက်ထပ် ၃-ဝါ စာချပြီးမှ (ရဟန်း ၆-ဝါရ၍ အစိုးရ ပဌမကြီး အောင်ပြီးနှစ်ကို ထောက်လျှင် ခုနစ်နှစ်လောက်ကြာမှ) သကျ သီဟ စာသင်တန်းကိုဝင်ဘို့ရန် ပခုက္ကူဆရာတော်များထံ ခွင့်ပန်ပါသည်။

ထိုအခါ ယခုအချိန်ကွယ်လွန်တော်မူပြီးသော ဆရာတော်ကြီးကအမိန့်ရှိ တော်မူသည်မှာ “အင်း-ငယ်ငယ်က ဇာတ်ကြီးထဲလိုက်ပြီး ဇာတ်ရည်ဝမှ အငြိမ်ကတဲသူလို ဖြစ်နေပြီ” ဟူ၏။ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့၌ အတော်အတန် အရည်အချင်းရှိမှ စာသင်တန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရသေးသလားဟု မိန့်တော် မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မန္တလေး မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်က အရင်းခံ ဖြစ်နေသဖြင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ကျေနပ်စွာ ခွင့်ပြုတော်မူလိုက် ပါသည်။

မန္တလေးရောက်သော်ကား “ပခုက္ကူ စာချတုန်းတော်ကြီးတပါး သကျ သီဟ ဝင်လာသတဲ့” ဟူသောဂယက်နှင့် “ပခုက္ကူ စာချပေမဲ့ မန္တလေး ကတော့ ရမှာမဟုတ်ပါဘူး” ဟူသောဂယက်သံသည် မိမိအထံသို့ ပဲ့တင် ပြန် လာပါတော့သည်။ ထိုသို့ ချီးမြှောက်မှုနှင့် ဖိနှိပ်ရန် ၂-မျိုးသော ပဲ့တင်သံ သည် မိမိအား မပေါ့မဆ သတိရအောင် နှိုးဆွသကဲ့သို့ ဖြစ်နေတော့၏။ မိမိ ငယ်စဉ်ကစ၍ ကိန်းဝပ်နေသောဝါဒလည်း “မိမိအား လိုလားသူများ၏

စိတ်ကို ကျေနပ်စေလျက် မလိုလားသူတို့၏ဖိနှိပ်မှုကို (အတုံ့မပြန်) အလုပ်
ဖြင့်ခံမည်”ဟု ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်စေမှုလည်း စိတ်ရှိရုံမျှဖြင့်မပြီး မှန်မှန်ကြီး
ကြီးစားမှသာ ထမြောက် အောင်မြင်နိုင်ရကား....

“သော အပ္ပမတ္တော..အကုဒ္ဓေါ၊” တာတ ကိစ္စာနိ ကာရယံ။
ဝါယမဿုသကိစ္စေသု၊ နာလသော ဝိန္ဒတေ သုခံ။
တတ္ထေ ဝေတေ ဝတ္တပဒါ၊ သောဝ အနုသာသနီ။
အလံမိတ္တေ သုခါပေတုံ၊ အမိတ္တာနံ ဒုခါယစ။

ဟူသော တေသကုဏဇာတ်တော်နှင့်အညီ ကြိုးစာ ရမည်သာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ယခု နေရာ မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်မှာပင် ၄-လခန့် အနားယူပြီး
သကျသီဟ စာသင်တန်းစာများကို ကြိုးစားစဉ် ဓာတုကထာ ဆောင်ပုဒ်
များ၏ “(စ)အရ ၂၆ (ဖော)အရ ၂-ပါး” စသောသင်္ချာများနှင့် သင်္ချေ
ယူ အရကောက်တို့ကို မှတ်သိရာ လွန်စွာ တာဝန်ကြီးနေကော့၏။ ထိုအချက်
များကိုလည်း ရှေးမေးခွန်းဟောင်းများတွင် ပါဝင်လျက်ရှိရကား (ကျရှုံး
မှုကိုမဆိုထားဘိ အောက်ကကျ ဂေဇက်ပါလာလျှင်ပင် ဆရာအရှင်များနှင့်
အကျိုးလိုလားသော သီတင်းသုံးဘော်များအတွက် မျက်နှာပျက်ဘွယ် ဖြစ်
နေသော မိမိမှာ)ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံးကို အပြည့်အစုံ လေ့လာပြီး ဖြစ်နှင့်
အောင် ကြိုးစားရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဆောင်ပုဒ်များ၏ အရကောက်
ကို ဖြစ်သလိုလင်္ကာသွားဖြင့် အရကျက်ဘို့ ရေးသားရပါတော့သည်။

ထိုစာမေးပွဲ ထမြောက် အောင်မြင်ပြီးနောက် အခါအခွင့် အလိုက်
ဓာတုကထာချသည့်အခါ ထိုလင်္ကာများသည် အတော် အသုံးဝင်လာ၏။
ဝင်ပုံကား“ဒဿယတနာ သတ္တရသ ဓာတုယော” စသော ဥဒါန်းဂါထာကို
ရလျှင် တနယမ္မ တနယအကူး တခဏ်းမှ တခဏ်းအကူး၌ ထိုဂါထာနှင့် ထို
လင်္ကာကိုကြည့်၍ အကောက်စာအုပ် မကြည့်ဘဲ စစ်တတ်လာ၏။ ဥပမာ-
ဒုတိယ နယနိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဒုတိယ နယ နိဒ္ဒေသ၌လည်း
“သနိဒ္ဓေသန သပ္ပဋိသ” စသည်ကို သတိထား၍ အပ္ပန္နရ ဗာဟိရ. မာတိ
ကာ နိဒ္ဒေသ ၂-ပါး ပြားကြောင်း အပ္ပန္နရ၌လည်း အာယတန နိဒ္ဒေသ

ဓာတုနိဋ္ဌေသ စသည် ပြားကြောင်း အာယတန နိဋ္ဌေသ၌လည်း (အာဓာတ်
ဩဋ္ဌာပသာဒ စသည်ကြည့်၍) စက္ခာယတနနိဋ္ဌေသ စသည်ဖြင့် ၁၀-ပါး
ပြားကြောင်း သိနိုင်၏။

ထို့ပြင် စက္ခာယတနနှင့် အလားတူပုဒ်ပေါင်း ၂၅-ပါးကား မည်သည့်
ပုဒ်များဟု သိနိုင်သဖြင့် စက္ခာယတနတပုဒ်၏ ဆိုရိုးအတိုင်း စာအုပ်မကြည့်
ဘဲ ထို ၂၅ ပုဒ်ကို ဆိုရိုးကျအောင် ဆိုနိုင်၏။ ဤသို့ အသုံးဝင်သဖြင့်လည်း
စာချစာသင် တော်တော်များပင် သုံးစွဲနေရကား ထိုလင်္ကာကောင်းကလေး
ပျောက်မသွားအောင် (လင်္ကာ၏အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်၏ စာချ
ဘုန်းကြီးတပါးဖြစ်သော ဦးစန္ဒောဘာသ အစိုးဓမ္မာစရိယကို ရေးသားစီစဉ်
စေကာ) စက်တင်ပုံနှိပ်စေရပါသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ အမှတ် (၆) ကျမ်းစာ
ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ အချိန်ဒါနိန်း

‘ပဇာ သဗ္ဗာ သုဿယန္တု၊ ဝုဋ္ဌဟန္တု သုမင်္ဂလာ။
ဒုဿန္တု ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဂါမိံ၊ ပူရေန္တု သဗ္ဗပါရမိံ။

ပဇာသဗ္ဗာ၊ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ ကိုယ့်ဒေသ၌ ပျော်ကြစပ်ရာ သတ္တဝါဟူသမျှ
တို့သည်။ သုဿယန္တု၊ အိပ်မက်ရာမက် ကောင်းစွာမက်၍ နှစ်သက်ကြည်သာ
အိပ်စက်နိုင်ကြပါစေသတည်း။ သုမင်္ဂလာ၊ မင်္ဂလာကြက်သရေ ယှက်ဝေ
လန်းသဖြင့် စန်းပွင့်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝုဋ္ဌဟန္တု၊ ကောင်းစွာမိုးသောက်
အလင်းရောက်လျက်ထမြောက်နိုးကြားနိုင်ကြပါစေသတည်း။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဂါမိံ၊
အပါယ်ဂတိ ရောက်မည့်အကြောင်း မကောင်းညစ်ဆိုး ဒုစရိုက်မျိုးကို။
ဒုဿန္တု၊ သူတော်လက်နက် တရားစက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်နိုင်ကြပါစေသတည်း။
သဗ္ဗပါရမိံ၊ အလောင်းအလျာ ဖြည့်ကောင်းရာသည့် သုံးဖြာဆယ်လီ ပါရမီ
အပေါင်း အကျင့်ကောင်းကို။ ပူရေန္တု၊ တဆင့်ထက် တဆင့် ရင့်ထက်ရင့်
အောင် မလင့်ပုံသေ ဖြည့်ကျင့်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

ယခုခေတ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို လေးနက်စွာစဉ်းစားသောအခါ များစွာ
သော လူသတ္တဝါတို့၌ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရားများ
ကွယ်ပျောက်၍ သွေ့ခြောက်နေသကဲ့သို့ထင်ရလေသည်။ ထိုသူတို့၏ ခြောက်
သွေ့သွေ့ အပူဓာတ်သည် သူတော်ကောင်းတို့၌ပင် အရှိန်ဟပ်သဖြင့် သွေ့
ခြောက်လုမတတ် ရှိရပေပြီ။

အပူဓာတ်ဆိုတာဘာလဲ။ ။ ထိုအပူဓာတ် ဟူသည်လည်း တယောက်နှင့်
တယောက် မညှာဘာနိုင်အောင်ဖြစ်နေသော လောဘ ဒေါသ မာန်မာနနှင့်
ဣဿာ မစ္ဆရိယ စသည်တို့ပင်တည်း။ ထိုအပူဓာတ်သည် ယခုဘဝတွင်သာ
ခြောက်စေသည်မဟုတ်၊ သံသရာတလျှောက် နောက်နောက် ဘဝ၌လည်း
ခြောက်ကပ်စေလိမ့်မည်သာ။ ထို့ကြောင့် ထိုအပူဓာတ်တွေကို ယခုဘဝက
စွန့်နိုင်သမျှ ငြိမ်းသတ်လျက် မြင့်မြတ်သောစိတ်ထားဖြင့် မေတ္တာ ကရုဏာ
မုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်အခေတ်ကို မပြတ်စိမ့်စို့အောင် ကြိုးစားသင့်ကြ
ပေသည်။

သံသရာဆိုတာဘာလဲ။ ။ “သံသရာတလျှောက်” ဟူသော စကားအရ “သံသရာဆိုတာ ဘာလဲ” ဟု စဉ်းစားသွယ်ရှိ၏။ သတ္တဝါတို့ တည်နေရာ ဤကမ္ဘာလောကကြီးကို “သံသရာ” ဟု ခေါ်သည်။ (သံ- ဆက်စပ်လျက်၊ သရ- ဖြစ်ခြင်း။)

လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာဆိုတာဘာလဲ။ ။ စိတ်စေတသိက် ၂-ပါးကို နာမ်တရား ဟု ခေါ်၏။ ထိုနာမ်တရားနှင့် ရုပ်တရားတို့ပေါင်းစပ်၍ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ပျက်နေသော အစဉ်အတန်းကိုပင် လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာဟု၎င်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါငါ၊ သူ့ယောကျ်ား၊ မိန်းမ (အထီး အမ) ဟု၎င်း ခေါ်ကြရသည်။ စင်စစ်မှာ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ဖယ်ထားလိုက်လျှင် လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါဟူ၍ သီးခြားမရှိတော့ချေ။

ရုပ်နာမ်တို့ ဘာကြောင့် ဖြစ်ကြသလဲ။ ။ ရုပ်နာမ်တရား အစုတို့၏ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်ပျက်နေခြင်း မှာလည်း အကြောင်းမဲ့ သက်သက် ဖြစ်ပျက်နေကြသည်မဟုတ်။ မိမိတို့အပြင်ဘက်မှာ အမြဲ တွေ့ကြုံနေရသော အာရုံများနှင့် မိမိတို့သန္တာန်ဝယ် ရှေးရှေးကဖြစ်နှင့်သော ကံများကြောင့် သာ ရုပ်နာမ်တရားတို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ် ဖြစ်ဘို့ရာ အပြင်ဘက်က အာရုံအကြောင်း၊ ရှေးရှေးက ကံအကြောင်းဟု အကြောင်းနှစ်မျိုးရှိလေသည်။

အရေးကြီးသော အကြောင်း။ ။ ထိုနှစ်မျိုးသော အကြောင်းတို့တွင် အပြင်ဘက်၌ တွေ့ကြုံကြရသော အာရုံအကြောင်းများသည် အတွင်းစိတ် အမျိုးမျိုးဖြစ်အောင် အရိပ်အရောင် ပြရုံမျှသာဖြစ်၍ အရေး မကြီးလှ။ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး အပြင်အာရုံမျိုးနှင့်တွေ့ရာဝယ် မိမိ၏အတွင်းစိတ် ကောင်းမွန်သို့သာ အရေးကြီးပေသည်။

ဆိုလိုရင်းကား- “မိမိတို့ အတွင်းစိတ်က အမြဲ ကောင်းမွန်နေပါမူ၊ နောက်နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သမျှရုပ်နာမ်တို့ အကောင်းအမွန်ချည်းသာ ဖြစ်ရပေမည်။ တဘဝပြောင်းသော်လည်း စိတ်ကောင်း ရုပ်ကောင်း (လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအကောင်း) ချည်းဖြစ်ရမည်။ မိမိတို့၏အတွင်းစိတ်က ယုတ်မာဆိုးဝါးနေပါမူ (ရှေးရှေးတုန်းက စိတ်ကောင်းအတွက် ယခုဘဝကောင်း

လျက် ရှိနေပါသော်လည်း) နောက်နောက်ဘဝတို့၌ စိတ်ဆိုးရုပ်ဆိုး (ငရဲ၊ ပြိတ္တာ၊ တိရစ္ဆာန်မျိုး) ချဉ်းသာ ဖြစ်ရမည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

ယောဒနိသောရှိမှစိတ်ကောင်းရ။ ။ယောဒနိသောရှိမှလည်း စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းရနိုင်ပေမည်။ တွေ့ရာကြုံရာကိစ္စ၌ သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်း လေ့ရှိမှုကို “ယောဒနိသော မနသိကာရ”ဟု ခေါ်၏။ ယခုကလ၌ မနသိ ကာရကိုဖြုတ်၍ “ယောဒနိသော”ဟု ပြောကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ သင့်တော် အောင်နှလုံးသွင်းမှု (ယောဒနိသော) ရှိလျှင် အကုသိုလ်စိတ်(မကောင်းစိတ်) မဖြစ်ဘဲ စိတ်ကောင်းချဉ်းသာဖြစ်သည်။ ယောဒနိသောမရှိလျှင် စိတ်ကောင်း ဖြစ်လောက်သော ကိစ္စများ၌ပင် စိတ်မကောင်းဖြစ်နေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် များစွာသော ရှင်လူ အပေါင်းတို့ စိတ်ကောင်းရသူရာ “ယောဒနိသော” သာလျှင် အရေးကြီးဖြစ်ပေသည်။

အကြောင်းအဆက်ဆက်။ ။ယောဒနိသောရှိခြင်း မရှိခြင်းတို့အကြောင်း များကား စာကောင်းပေကောင်း ကြည့်ရှုခြင်း မကြည့်ရှုခြင်း၊ ပညာရှိထံ နည်းခံခြင်း မခံခြင်းများတည်း။ စာကောင်း ပေကောင်းကိုကြည့်ရှုလေ့ရှိသူ ပညာရှိသူတော်ကောင်းထံ နည်းခံလေ့ရှိသူ (ပညာရှိ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းလေ့ရှိသူ) ဖြစ်လျှင် အကြားအမြင် တိုးပွား၏။ ထိုသို့အကြားအမြင် တိုးပွားသူမှာ “ငါ့သန္တာန်၌ အမြဲ စိတ်ကောင်းဖြစ်စေမည်”ဟု အဓိဋ္ဌာန် ထားလျှင် တွေ့ရာကြုံရာအားရုံများ၌ ယောဒနိသောရှိတတ်၏။ စာကောင်း ပေကောင်းများကိုလည်း မကြည့်ရှု ပညာရှိသူတော်ကောင်းထံလည်း နည်း မခံယူသူသည် အကြားအမြင်နည်းပါး၍ စိတ်ထားမတတ်ဘဲ ရှိလေသည်။

၁။ ထို့ကြောင့် တွေ့ရာကြုံရာကိစ္စ၌ ယောဒနိသောရှိသဖြင့် သင့်တင့် အောင်နှလုံးသွင်းကာ အရာရာ၌ဗြဟ္မစိုရ်တရားလက်ကိုင်ထားလျက် ကြီးမား သောစိတ်သဘောထားရှိသူ အပေါင်းအသင်းဆန့်သူ ဖြစ်စေလိုခြင်း။

၂။ ချမ်းသာရွှင်မြူး ရာထူးဂုဏ်သိရ် စည်းစိမ်တိုးတက်နေသည်ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ခု ပျက်စီးမှုကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေရသည်ဖြစ်စေ၊ စိတ်နေ မပြောင်း စိတ်ကောင်းမပျက် စိတ်စက်တည်ကြည် တည်တည် တံ့တံ့နှင့် ခံခံကြီး နေနိုင်စေလိုခြင်း။

၃။ နောက်ဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့်ဘဝ ဝံ့ဝံ့အောင်ဘဲပြောင်ပြောင် လက်လက်နှင့် အဆက်ဆက်တန်းမြင့်ဘို့ရာ ယခုဘဝကပင် ဒါန သီလစသော လက်လှမ်းမှီရာ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်စုကို ကြိုးစားနေသူဖြစ်စေလိုခြင်း။

ဤ ၃-ချက်ကို အရင်းထား၍ များစွာသော လူအပေါင်းတို့ ကိုယ်ကျင့် ကောင်းဘို့ရာ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာဟူသော နာမည်ဖြင့် ကျမ်းသစ်တစောင် ဖန်တီးရပေသတည်း။

ထောက်မှန်ပေါ်တွင်၊ ကိုယ့်အသွင်ကို၊ ဆင်ပြင်လိုမှု၊ နေ့စဉ်ရှုသို့၊
ယခု ဤကျမ်း၊ မှန်လိုမှန်း၍၊ ရှုစမ်းစေချင်၊ ကိုယ့်ဖြစ်အင်ကို၊
ဆင်ခြင်လေကွဲ့၊ နေ့စဉ်တဲ။

အချိန်ဒါနံ ပြီးပြီ။

ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ကျမ်းပြီးနိဂုံး

ကိုယ့်တာဝန်။ ။ဤမျှလောက်သော စကားအစဉ်ဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရား သိဘွယ်များကို နားလည်လောက်ကြပေပြီ။ တတ်သိ နားလည်မှုမှာ ကျမ်း စာ၏တာဝန်ဖြစ်၏။ တတ်သိနားလည်သည့်အတိုင်း သတိထားမှု စောင့်စည်း မှု ကြိုးစားမှုတို့ကား ကျမ်းစာရှုသူတို့၏ တာဝန်ဖြစ်၏။ “ယခုအခါ ကျမ်း စာ၏တာဝန် ကြေပွန်လောက်ပြီဖြစ်၍ ကျမ်းစာရှုသူတို့၏ တာဝန်သာ လို တော့သည်။”

အသိနှင့်ကိုယ်ကျင့်။ ။အသိသည်အသိသာ ကိုယ်ကျင့်မဟုတ်။ သိတိုင်း မကျင့်လျှင် သိနေရုံဖြင့်အကျိုးမရ၊ ကျမ်းစာတို့သည် သိအောင်သာ ညွှန်ပြ နိုင်ကြ၏။ ကျင့်၍မပေးနိုင်ကြ၊ ယခုကာလ စာပေလိုက်စားသူ အဆုံးအမ များများခံရသူတို့သည် အသိမနဲကြချေ၊ သို့သော် ထိုသိသူများတွင် အထိုက် အလျောက်စောင့်စည်းသူ သတိထားသူကား အလွန်နည်းပါးလှ၏။ ထိုကဲ့သို့ လူစားတွေ ပေါများ၍နေသော ဤလောကကြီးဝယ် လူကောင်းသူကောင်း များပင် စိတ်ကောင်းထားဘို့ ခဲယဉ်းလေတော့သည်။

မှန်၏။ ဒါနပြုရာမှာပင် ပကာသနဒါနတွေ ပေါများရကား ဒါနအစစ် ပြုလိုပါလျက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကြောင့် မိမိလည်း ပကာသနဒါနကို ပြုရတော့သဖြင့် သူတော်ကောင်းစစ်စစ်တို့၏ သွားလမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဒါနပါရမီလမ်းကို ဖြောင့်တန်းအောင် မလိုက်နိုင်တော့။ ထိုပကာသနဒါန ပြုသူများလည်း ပကာသန ဒါန၏ အကျိုးမရကြောင်း၊ (ရသော်လည်း အကျိုးနည်းကြောင်း)ကို သိကြ၏။ သို့သော် ဂုဏ်ပကာသနကို မက်သော တဏှာ၏စနက်ကြောင့် သိပါလျက် မသိသူတို့၏ အလုပ်ကိုပင် လုပ်ကြလေ တော့သည်။

ကျားငစဉ်းလဲအကြောင်း

ဟိတောပဒေသ၌ ကျားအိုကြီးစဉ်းလဲပုံကို ဝတ္ထုလုပ်၍ပြထားသည်မှာ အသိနှင့်ကိုယ်ကျင့် တခြားစီဖြစ်၍နေကြောင်း ထင်ရှားစေတော့၏။ ကျား ကြီးကား အတော်အိုနေပြီ၊ရှေးကလို သားကောင်များကို လျင်လျင်မြန်မြန် မဖမ်းနိုင်တော့ချေ၊ သို့ဖြစ်၍ တနေ့သ၌ တောသွား တော့လာတို့ ကြား လောက်အောင် ဟစ်အော်သည်မှာ-

“အို-အို ခရီးသွားတို့... ဤရွှေလက်ကောက်ကို ယူလှည့်ပါကုန်။”

ထိုစကားကို ခရီးသွားတယောက်ကြား၍ အနားလာပြီးလျှင် “ဘယ် မှာလဲ ရွှေလက်ကောက်” ဟု မေးသဖြင့် ကျားအိုကြီးက လက်ကိုဖြန့်၍ ရွှေ လက်ကောက်ကိုပြသောအခါ ခရီးသည်က “သူများအသက်ကို သတ်ဖြတ် စားသောက်လေ့ရှိသော အသင်၏အနား၌ ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး အကျွမ်းတဝင် ယူဝံ့ပါမည်လဲ” ဟု ပြောလေသော်-

ကျားကြီးကပြောသည်မှာ- ကျွန်ုပ်ငယ်ရွယ်စဉ်က တရားကိုနားမလည် ၍ သူများကိုသတ်ဖြတ်ခဲ့၏။ ထိုသို့ သူများကို သတ်ခဲ့မိ၍ “ကာလဝိပါက် နောက်ပိုးတက်”သဖြင့် ကျွန်ုပ်သမီးနှင့်မယားဆုံးလို သံဝေဂဖြစ်နေတုန်းမှာ သူတော်စင်နှင့်တွေ့၍ “ယနေ့ကစပြီး အလှူဒါနပြုလျက် တရားကျင့်လော” ဟု ဩဝါဒပေးခဲ့သောကြောင့် ထိုဩဝါဒအတိုင်း လိုက်နာနေထိုင်သူဖြစ် ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်ရဲ့လက်သည်း ခြေသည်းနှင့်သွားများလဲ လျော့ကျကုန်သည် ဖြစ်၍ အဘယ်မှာ ကြောက်ရွံ့စရာ ရှိပါတော့မည်လဲ။

ကျွန်ုပ်မှာ လောဘဆိုလို့ အလွန်နည်းပါးနေပါပြီ။ ကျွန်ုပ်၏လက်မှာရှိ
နေသော ဤရွှေလက်ကောက်ကို တစုံတယောက်အား ပေးချင်နေတာကို
ကြည့်ပါတော့၊ သည်တော့ကား- ကျွန်ုပ်က ဘယ်မှာသင့်ကိုသတ်ဖြတ်တော့
မည်လဲ၊ ကျွန်ုပ်ကြားဘူးသောတရားစုမှာလဲ။

“သူများမယားကို ကိုယ်၏ မိခင်လို သဘောထား၍ သူများဥစ္စာကို
ကျောက်ခဲသလဲများလိုသဘောထားပြီးလျှင် သတ္တဝါဟူသမျှတို့ကို ကိုယ်နှင့်
မခြားအောင် စိတ်ထားနိုင်မှ ပညာရှိသူတော်ကောင်း”ဟု မိန့်ဆိုချက်ရှိလေ
တော့ ကျွန်ုပ်လို တရားသိသူတော်ကောင်း တယောက်က အဘယ်မှာ သူ့
အသက်ကို သတ်ရက်တော့မှာလဲ၊ သို့ဖြစ်၍ “ဤရေအိုင်မှာ ရေဆင်းချိုးပြီး
စင်စင်ကြယ်ကြယ်နှင့် ကျွန်ုပ်လက်ကောက်ကို အလှူခံပါ”ဟု ပြောလေသော်
ထိုစကားကိုယုံကြည်သော ခရီးသွားသည် ရေချိုးရန် ဆင်းလျှင် ဆင်ချင်း
ညွှန်နှစ်လေ၏။ ထိုအခါ သူတော်စင်ကျားကြီးက “ဟား ဟား ညွှန်ထဲနှစ်
နေသူကို ကျွန်ုပ်ဆယ်ပါမယ်”ဟု ပြောပြောဆိုဆို အနားကပ်ကာ သတ်စား
လေသည်။

ဤပုံဝတ္ထုကိုထောက်၍ အသိသည်အသိမျှသာဖြစ်ကြောင်း သိသလောက်
ကိုယ်ကျင့်တရားမရှိလျှင် ကျကျနန ယုတ္တိ ယုတ္တာနှင့် စဉ်းလဲတတ်သဖြင့်
မသိ၍ ဆိုးဝါးနေသူတို့ထက်ပင် ကြောက်ဘွယ်ကောင်းကြောင်းကို နားလည်
ကာ ဤကျမ်းစာရှုသူတို့မှာ သိရှိနှင့်မပြီးကြဘဲ သိသည့်အတိုင်း ကိုယ်ကျင့်
ကောင်းသူများချည်း ဖြစ်ကြစေလိုကြောင်းကို ဆုမွန်ကောင်းတောင်းလျက်
ထပ်လောင်း၍ သတိပေးရပါသည်။

ကျမ်းစာမှတ်ထုံး ကမ္မတိဖုံး၍ နိဂုံးအရာ အကျဉ်းမှာပိမ့် ခုခါမျက်မြင်
လူရာရှင်တို့ ပြည်ခွင့်နိဗ္ဗာန် ဝင်ဘို့ရန်ဟု မိဋ္ဌာန်မနော စိတ်ကြံစောလည်း
သဘောရင်းနှစ် အတွင်းစစ်က သစ်သစ်လွင်လွင် မဖြူစင်သော် ခေမင်ရွှေ
ပြည် ဝေးဦးမည်ကြောင့် ငါသည်၎င်း ငါ့အပေါင်းနှင့် ငါ့နှောင်ငယ်လား
အစထား၍ တရားယူလို များလှစိုလ်တို့ နဂိုရှိမြင့်မြင့် အလိုတင့်အောင်
ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ဤကျမ်းစာကို ကောင်းစွာစေ့ စေ့တိုင်းရှု၍ စိတ်မှု

စုံလင် အကုန်ပြင်မှ ဂုဏ်အင်ပြည့်မော် ဘေးလောင်းတော်တို့ ပျော်စံလေရာ
ပြည်ခေမာဝယ် ရှစ်ဖြာရိပ်ဖြူ ဘိသိက်ယူလျက် နိဗ္ဗုဒ္ဓန်းမြင့် အောင်ခန်း
ဖွင့်တို့ အောင်သင့်အောင်ကြောင်း အောင်တပ်ပေါင်းနှင့် အောင်မောင်း
ဆော်ဟီး အောင်စည်တီးသည် အောင်ကြီးအောင်ရ မည်သာကို။

ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာပြီးပြီ။

အရှင်ဇနကာဘိသင်္ခ၏အမှတ်(၂၄)ကျမ်းစာ
ဋီကာကျော်နိဿယနိဒါန်း

နတ္တာနာထံ ကရိဿာမိ၊ ဝိဘာဝနိယ ဝဏ္ဏနံ။
ဗျာချာနံ ဂုရုနံ မယံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။

နာထံ၊ ဂုဏ်တော်ကိုမှတ် ရှိခိုးအပ်သည့် သုံးရပ်ရတနာ မြတ်ဆရာကို။
နတ္တာ၊ ကျမ်းပြီးလွယ်ကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းကို တောင်းကာရည်စူး ရှိခိုး
ဦး၍။ ဂုရုနံ၊ ကျောက်ထီးတမျှ လေးစားရသည့် ငါကျေးဇူးရှင် ဆရာ
သခင်တို့၏၎င်း။ မယံ၊ ဆရာတို့နည်း နိဿယည်းကို မှီး၍နည်းယူကျမ်းပြု
သူ၏၎င်း။ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ၊ နှစ်ပေါင်းများ ဖြင့်ပို့ချစဉ်က ရေယဉ်သို့
စီး ကောင်းစွာမှီးသော။ ဗျာချာနံ၊ နိဿယည်းဝယ် အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် ချယ်လည်
ကျစ်လစ် အကျယ်ဖြစ်သော။ ဝိဘာဝနိယဝဏ္ဏနံ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ
နာမည်ထင်ပေါ် ဋီကာကျော်၏ ခေါ်ဝေါ်တင့်ဆန်း အဖွင့်ကျမ်းကို။
ကရိဿာမိ၊ ဆရာသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတိထွင် စီရင်ပါအံ့သတည်း။

ဤနိဿယကိုစီစဉ်ရခြင်း

“အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိဘာဝနီ” မည်သော ဤဋီကာကျော်သည် အဘိဓမ္မတ္ထ
သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော်လည်း သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းလာ သဘာဝဓမ္မတို့ကို
သေချာစွာဖွင့်ပြသော ကျမ်း မဟုတ်ပါချေ။ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏ အဖွင့်
ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဋီကာကျော် ကျမ်းဆရာမှာ တာဝန်မရှိပါပေ။
သို့သော် ဝါကျအနေအထား စာအရေးအသားကောင်းသော ကျမ်းစာဖြစ်
သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဆရာအဆက်ဆက်တွင် ဤကျမ်းကို ဂရုတစိုက်
သင်ယူပို့ချခဲ့ကြလေသည်။

မိမိလည်း ဤဋီကာကျော်ကို မလွဲသာ၍ ပို့ချရသောအခါ “ချနည်း
နိဿယတစောင်အဖတ်တင်ရစ်စေတော့” ဟု သဘောထား၍ စာဆိုသော
ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရေးသားစေပါသည်။ မည်သည့် နိဿယမဆို နိဿယချည်း
ရေးလျှင် တချို့အရာ၌ အဓိပ္ပါယ်သိဘို့ ခဲယဉ်းသောကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ပါ
ရေးလေ့ရှိသည့်အားလျော်စွာ ဤဋီကာကျော်နိဿယ၌လည်း ထိုက်သင့်သမျှ
အဓိပ္ပါယ်ကိုရေးသားထားပါသည်။ သို့သော်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်၏အဓိပ္ပါယ်

အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဦးကား ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်
များအတွက် သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဦးကားကို ညွှန်ပြလျက် ဦးကားကျော်၏အဓိပ္ပာယ်
ကို ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းဖော်ပြကာ သံယူပို့ချရာ၌ ပေါ့ပါး လွယ်ကူအောင်
စီစဉ်ထားပါသည်။

၁၃၂၄ ခု၊ တပေါင်းလ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

ဋီကာကျော်နိဿယ-နိဂုံး

ကျမ်းပြီးနိဂုံး။ ။အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာကို ပေါက်
ရောက်အောင် မသင်ဘူးလျှင်၎င်း၊ အဘိဓမ္မာညဝါကို ဝိထိသုံးချက်စုနှင့်တကွ
ကုန်အောင်မဆိုဘူးလျှင်၎င်း ဋီကာကျော်ရုံမျှဖြင့် အဘိဓမ္မာ ကျမ်းကျင်သူ
မဖြစ်နိုင်ဟုယူဆပါသည်။ အဘိဓမ္မာညဝါများနှင့် အဘိဓမ္မာပါဠိတော်
အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို သေချာစွာသင်ယူဘူးလျှင်လည်း ဤဋီကာကျော်ကို
သင်ဘို့မလိုတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဋီကာကျော်၏ အဖွင့်ကို ရေးသားလိုသော
ဆန္ဒမရှိလှပါ။ သို့ရာတွင် ယခုခေတ်စာသင်နည်းမှာ တကယ်တတ်သိဘို့ထက်
စာမေးပွဲတွေအောင်ဘို့က ပဓာနလိုဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်
များသည် ဋီကာကျော်လောက်ကိုပင် ပြီးဆုံးအောင် မသင်ချင်ရကား
“ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအလွယ်တကူ သင်ယူနိုင်ကြပါစေတော့” ဟု သဘောထား၍
ပို့ချရင်းရေးသားခဲ့ရာ ၁၈-လခန့်ဖြင့် ပြီးဆုံး၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နိဂုံး
အုပ်နိုင်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဗျာချာနာ အဘိဓမ္မတ္ထ၊ ဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနာ။

အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနာ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ အမည်တင့်ဆန်း
ဤဋီကာကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော။ ဗျာချာနာ၊ နိဿယည်း အဓိပ္ပာယ်
အသွယ်သွယ်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသော။ ဒေသဘာ
သာယ၊ ကိုယ့်ပြည်ဒေသ ပြောနေကြသည့် မြန်မာ့ဆိုင်ရာ အဓိဘာသာဖြင့်။
သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခွဲခွဲစီရင်တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်
သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ ခေါ်နိုင်ပါသည့် မှီရာသိပ်သည်း
နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ထောင်သုံးရာတွင် နှစ်ဆယ်နှင့်နှစ်
သက္ကရာဇ်၏ တွက်စစ်မာသ ပြာသိုလ၌ လုံးဝပေါက်ရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ
တကား။

အပြည့်အစုံရေးသားခြင်း။ ။ဤဋီကာကျော်နိဿယကို ပုံနှိပ်ချိန်မှာ
အဋ္ဌသာလိနီနှင့် မူလဋီကာ၏ အဖွင့်များကို၎င်း၊ ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၏
အဖွင့်ကို၎င်း ပို့ချရင်းရေးသားနေပါသည်။ ထိုသို့ ရေးသားနေသည်ကို သိရှိ

တော်မူသော မန္တလေးမြို့စာချဆရာတော်တပါးမိန့်တော်မူသည်မှာ “တပည့်တော်တို့ ကိုယ်တော်တို့က ကြံကြံစည်စည် ပို့ချ ရေးသားနေသော်လည်း အများစု စာသင်သားတို့ကမူ ထိုထို ခက်ခဲသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိဘို့ရန်ထက် စာမေးပွဲအောင်ဘို့အချက်ကိုသာ မှတ်ယူနေကြတော့သည်”ဟု ဟူ၏။ တပည့်တော်လည်း ထိုအကြောင်းကို ကောင်းစွာသိပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။တပည့်တော်၏ ရှေးရှေး မြန်မာဆရာတော် အဆက်ဆက်တို့သည် နောင်လာ နောက်သားတို့အတွက် မဇ္ဈိကာယောဇနာနှင့် နိဿယဂဏ္ဍိများကို စီစဉ်တော်မူခဲ့ကြ၏။ ထိုမျှစာတို့ကို အမှီပြုရသောကြောင့် တပည့်တော်၏ ဆရာသမားများတိုင်အောင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ကျမ်းကျင့်တော်မူကာ တပည့်တော်ကို သင်ပြတော်မူခဲ့ကြပေသည်။ ယခုနှင့် နောင်အခါ၌လည်း စာမေးပွဲအောင်မှုကို ပဓာနမပြုလိုသော ဆန္ဒရှင်များ ရှိဦးမည်သာ။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် တပည့်တော်၏နိဿယနှင့် ဘာသာဋီကာတို့သည် မှီခိုစရာဖြစ်ရစ်ပါစေ-ဟူသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာ ကြိုးကြိုးစားစား သာသနာဝန်ကို ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယဒိ အညာ ဥပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ၊ အများမှီးလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာဋီကာထက်လည်း။ သုခသမ္ပတာ၊ ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဘွယ်တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ၊ ဝိဘာဝနီ မည်သာ ကျမ်းဋီကာ၏ မှီရာကျပ်လစ် အဖွင့်သစ်တမျိုးသည်။ ယဒိဥပဇ္ဇေထ၊ ပညာလိုလား နောက်နောက်သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။ တဿာ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရစ် အဖွင့်သစ်၏။ ဩကာသံ ပဒါနာယ၊ ထွန်းတောက်တင့်ရေး အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ၊ လပေါင်းမြားမြောက် လွန်အားဆောက်မှ ထွန်းတောက်ပေါ်တင့် ဤအဖွင့်သည်။ အန္တရဓာယတံ၊ ရိုးရာမတူ တိုးကာငဲ့၍ ကပ်ဖဲ့မနေ ကွယ်ပျောက်ရစ်ပါစေသတည်း။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သုသိက္ခိတော ဘိခမ္ပေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညူတံ။

ယေသံထေရာနံ၊ အထက်ဝဟင်္ဂ နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်
 ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်
 အပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ အဘိဓမ္မပိ၊ ဘုရားရှင်အရာ နက်နဲစွာသား
 အဘိဓမ္မာတရား၌လည်း။ သုသိက္ခိတော၊ ကောင်းစွာပို့ချ သင်ပြအပ်သည်
 ဖြစ်၍။ ပကတညုတံ၊ သဘောသကန် တရားမှန်ကို ကေနိသိမြင် ကျွမ်းကျင်
 သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမှီ၊ ခေတ်အလျောက် လေးစားလောက်အောင်
 မခဗာက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ၊ ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်
 အင်ကြီးမား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇယာမိကျမ်းစာရေးသား
 ကောင်းမှုအားဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏။

စတုစက္ကံ ဝတ္ထိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
 ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ၊ သမ္ပတ္တိစက် လေးချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်းလေးခုရှိသော။
 ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြို ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် အုပ်ချုပ်
 အပ်သော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင်-အများတင်လည်း အားအင်ခိုင်မြီး
 မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္ထိယာန၊ မတိမ်းမစောင်း လည်
 စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာအစဉ် မောင်းကာနှင့်၍။ အမတံပါရံ၊ ဤဘက်မှာ
 နေ အားလုံးသေလျက် ဟိုပြေရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့် အမတခေါ် နေပြည်
 တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ ရန်သူပစ်ဖောက် ဗုံးအမြောက်တို့
 မကြောက်မနား အရောက်သွားခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ၊ ယောက်ျားမှန်က
 ပြုရဲရမည့် ကမ္ဘာ့လက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။ ကဿံ၊ ငါးဦးဗိုလ်ချုပ် အဖော်
 လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

ဋီကာကျော်နိဿယ ပြီးပြီ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ (၂၇) သတ္တမကျမ်းစာ

အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ

အခြေခံနိဂါန်း

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇီနော၊ ပါရမီတော်အား စွမ်းပကားဖြင့် ငါးပါးမာရ်နှင့် အကြင် ဘုရားရှင်သည်။ ဓမ္မေပိ၊ ရုပ်နာမ် ၂-ချက် ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့် အသက်မနှော တရားသဘောတို့ကို၎င်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ၊ တရားတိုင်း၏ ထင်ရှားရှိသည့် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း။ သယံဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓိဇ္ဈောင့် ရိပ်သာ မြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စတွင် သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ၊ သိထိုက် သမျှ ဝေနေယျကို မြက်ဟလှစ်တော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။

တဿဇီနဿ၊ အောင်မြင်နက်သန် ဗောဓိမာန်ဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူ မြတ်စွာ ဘုရား၏။ သုတတ္ထံ၊ တရားဓမ္မ သြဝါဒဖြင့် နေ့ညရွှင်ပျော် သားတော် (သမီးတော်) ဖြစ်ရခြင်းသည်ကား။ အဟောနော၊ ကိုယ့်တွက် ကိုယ့်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ့်မှာ ခုနယ် ဪ- ဝမ်း မြောက် ဘွယ် ကြီးပါ တကား။ ဓမ္မစိန္တနံ၊ ဓမ္မသက်သက် ကြောင်းကျိုးဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေဟန် အတန်တန်ကို ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍ နေရခြင်းသည်။ အဟောနော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါတွေ့ပျောက် အလင်း ရောက်ဘို့ ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျော် ဪ- အရတော်လေစွတကား။

ပါရမီတော်အား။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အာရုံပြု၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝ နာဖြင့် ချမ်းသာအေးမြနေလိုကြသော သာဝကအပေါင်း သူတော်ကောင်း တို့သည် ရှေးဦးစွာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပါရမီတော်များကို စဉ်းစားစိတ်ကူး၍ ကြည်နူးစေသင့်ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပါရမီတော်တို့ကို ဆည်းပူး စုဆောင်းတော်မူစဉ်အခါ၌ ဂုဏ်ပကာသန လာဘ်လာဘနှင့် ဘဝစည်းစိမ် ကို တောင့်တတော်မမူပါ။ ကိုယ်တော်တပါးတည်း၏ ချမ်းသာရေးကိုလည်း

မျှော်တွေးတော်မူပါ။ ကရုဏာတော်ကြီးမားလှသောကြောင့် သတ္တဝါတို့ကို ကယ်တင်နိုင်မည့်အရေးကိုသာ တွေးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့တွေးတော်မူကာ ဒါနစသည် အလီလီသော ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ ယခုခေတ် အထက်တန်း သူတော်ကောင်းတို့သော်မှ အတုလိုက်၍ မမှီနိုင်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားတော် မူပါပေသည်။

မှန်ပါသည်။ ။ ဒါနပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ သိဝိမင်း၏ မိမိမျက် လုံးကို ထုတ်၍လှူခြင်း ဝေဿန္တရာမင်း၏ သားတော် သမီးတော်ကိုလှူခြင်း မျိုးသည် ယခုခေတ်သူတော်ကောင်းတို့ ကြံစည်ဘို့မျှ ခဲယဉ်းလှသော ဒါန ပါရမီဖြစ်ပါပေသည်။ ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း စမ္ပယျနဂါးမင်းတို့၏ စည်းစိမ် ကြီးကိုစွန့်၍ အသက်ကိုမင်းကွက်ဘဲ ဥပုသ်စောင့်ခြင်းမျိုးလည်း ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ စိတ်ကူးရုံမျှ ခဲယဉ်းလှသော သီလပါရမီ ဖြစ်ပေသည်။

လသားအရွယ် ငယ်လှသေးသော တေမိမင်းကလေး ငရဲ၌ဒုက္ခရောက် ပုံကို ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရသောကြောင့် ငရဲဒုက္ခနှင့် အဆက်အသွယ် နီးကပ် လှသော ရှင်ဘုရင်ဘဝကိုပင် အရွံ့ကြီးရွံ့ကာ ရှင်ဘုရင်ဘဝမှ လွတ်ထွက်ဘို့ အရေးကိုသာ မျှော်တွေးလျက် တဆယ့်ခြောက်နှစ် ကြာအောင် အဟန် ဆွံ့ဟန် နားပင်းဟန်ကို ဇွဲသန်သန် မိဋ္ဌာန်တော်မူခြင်းသည် ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ အားကျဘွယ် ကောင်းလှသော အဓိဋ္ဌာန်နှင့် နေက္ခမ ပါမီတော်များ ဖြစ်ကြပါပေသည်။ ခန္တီဝါဒီရသေ့၏ ကလာဗုမင်းက လက်၊ ခြေတို့ကိုဖြတ်စေရာ၌ ဒေါသလည်းမထွက် စိတ်အားလည်းမငယ်ဘဲ သည်းခံ တော်မူနိုင်ခြင်းသည်လည်း အလွန်အားရဘွယ် ကောင်းသော ခန္တီပါရမီဖြစ် ပါသည်။

အဆင့်ဆင့်ရင့်လာပုံ။ ။ ဒါနစသော ပါရမီတော် များကို ဖြည့်ကျင့် ရာ၌ အသက်ကိုစွန့်၍ ဖြည့်ကျင့်နိုင်လောက်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားသော ပရမတ္ထ ပါရမီတော်များသည် သာမန် ဒါန သီလ စသော နုသေးသော အခိုက်မှ အလယ်အသတ် ရင့်လာသော ဥပပါရမီ အဖြစ်သို့ရောက်၍ ထိုဥပပါရမီအခိုက်မှ တထက် တစ တဘဝထက် တဘဝ တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ ရင့်၍ရင့်၍ လာသော ပါရမီတော်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယခု

မျက်မြင်မှာပင် ဒါနုသီလစသော ကောင်းမှု၌ နုသေးသူတို့ တွန့်ဆုတ်ကြပုံ ဥပုသ်ကိုမျှ မကျိုးအောင် မစောင့်နိုင်ကြပုံ အတော်အတန်ရင့်သူတို့ ဒါနု ပြုရုံကြပုံ ဥပုသ်သီလ ရဟန်းသိက္ခာတို့ကို စောင့်ရှောက်ပုံအားဖြင့် အချင်းချင်းကွာကြပုံကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ လေးအသချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အောင် အထိုရလာသော ဗုဒ္ဓလောင်းလျှာ၏ ပါရမီတော်အတွက် အသက်စည်းစိမ်ကို စွန့်တော်မူနိုင်ခြင်း၌ သာမန်လူတို့၏ သာမန် ဒါနု သီလ ဘာဝနာအတွက် အားစိုက်ရသလောက်မျှသာ အားစိုက်ရပါလိမ့်မည်။

ပါရမီရင့်သလောက်ပညာရင့်။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလောင်းလျှာသည် ပါရမီတော်များကို ဖြည့်တော် မူရာ၌ ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်၌ အရေးကိုသာ မျှော်တွေးတော်မူပါသည်။ ထိုသို့ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်တော်မူလိုခြင်းမှာလည်း သတ္တဝါတို့အား လမ်းမှန်သို့ညွှန်ပြ၍ ကယ်တင်လိုသော ကရုဏာ ဆန္ဒတော်ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ပါရမီရင့်သလောက်ဉာဏ်တော်လည်း ရင့်၍ ရင့်၍လာရာ အနတ္တလက္ခဏာကိုသိနိုင်သော သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်ရာ အခါဝယ် အရိယာဖြစ်ဘို့နိုးကပ်နေသော သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်တိုင်အောင် အထပ်ထပ်အခါခါ ရခဲ့ဘူးပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားဖြစ်ခါနီးဝယ် ပါရမီတော်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ရမည့် ဒေဝပုတ္တမာရ် အပြင်ရန်ကို၎င်း အလွယ်တကူ အောင်မြင်တော် မူပါသည်။ (မာရ်ငါးပါး အောင်မြင်တော်မူပုံကို ကစွည်းဘာသာဋီကာ ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ သုတ်၌ ပြခဲ့ပါပြီ။)

သယံဗုဒ္ဓေါ။ ။ ထိုကဲ့သို့ အပြင်မာရ် အတွင်းမာရ်အမျိုးမျိုးကို အောင်မြင်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္ဘာလောကဝယ် သိမြင်ဘွယ်ဟူသမျှကိုလည်း တစမကျန် မှန်ကန်သည့်အတိုင်း အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ သိမြင်တော်မူရာ၌ လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးက “ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါ ရှိ၏၊ အသက်ကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အတ္တအကောင်ရှိ၏” ဟု သဘောတူမှတ်ထင်၍ နေကြသည်ကို “ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ့ငါမရှိ အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တကောင်မရှိ” ဟု အတိအလင်း ပယ်လှန်တော်မူ၍ “ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ” ဟု ခေါ်ရသော ရုပ်နှင့် နာမ်တို့သာ အစစ်အမှန် နေရှိ၏ဟု သိတော်မူပါသည်။

“ထိုရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည် မည်သည့်တရားက မည်သည့်တရားကို မည်သို့ သောသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ အခိုက်အတန့်မျှဖြစ်၍ ချက်ချင်းပျက်ရသော ဥဒယဝယဓမ္မ ဖြစ်ပျက်သဘောတရားတို့သာဖြစ်ချေသည်” ဟု သိတော်မူရာ၌ မည်သည့်ဆရာသမား ထံမှ နည်းမခံပဲ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အောင် အဆင့်ဆင့် ရင့်၍လာသော ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဉာဏ်တော်အစွမ်းကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (သမ္မာ၊ အမှားမရှိ အမှန်အတိုင်းသာ။ သံ၊ ကိုယ်တော်တိုင်။ ဗုဒ္ဓ-သိတော်မူသော ဘုရား) ဟု ပညာရှိအများတို့ လေးလေးစားစား လက်ခံယုံကြည်ကြသည်။

သမ္မောဓေသိ။ ။ မိမိသဘောအရာကို သူတပါးအား နားလည်အောင် ပြောပြသော လွယ်ကူသော အရာမဟုတ်ပါ။ ပြောပြလိုသော စိတ်ဆန္ဒလည်း တချို့ပုဂ္ဂိုလ်၌မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ကား ဇေတ္တာ ဂရုဏာ ကြီးမားတော် မူလှသောကြောင့် ကိုယ်တော်မြတ် သိအပ်ပြီးသောတရားတို့မှ သူတပါး သိထိုက်သောတရားတချို့ကို ဟောပြောလိုသော စိတ်ဆန္ဒတော်လည်း ပြင်းပြ တော်မူပါသည်။ ထိုဆန္ဒတော် အလိုက် ဟောပြောလိုသော သတ္တဝါနှင့် တွေ့လျှင် နားလည်အောင်လည်း ဟောပြောတော် မူနိုင်ပါသည်။ ဤအဘိဓမ္မာ၏ အစဖြစ်သော “ကုသလာဓမ္မာ အကုသလာဓမ္မာ အဗျာကတာဓမ္မာ” ဟူသော အတိုချုပ်တရားတော် ၃-ပုဒ်ကို အကျယ်နည်းဖြင့် ဟောပြောတော်မူသောအခါ ထိုအချိန်က နတ်၊ ဗြဟ္မာ အများပင် နားလည်ကြပါသည်။ ယခုအချိန်မှာလည်း ထိုတရားတော်ကို မိမိတို့နားလည်ကြပါသည်။ နားလည်ကြပုံကား-

“လူ” ဟုခေါ်ရသော မိမိသည်ပင် ခန္ဓာကိုယ်ကို စိုက်၍ ဆင်ခြင်သော အခါ “လူ” ဟု ညွှန်ပြစရာမရှိကြောင်းကို၎င်း၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အရင်းခံ၍ ရှေးကံက စီမံလိုက်သောကြောင့် အမိဝမ်းတိုက် သားအိမ်ငယ် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အရင်းခံအစဖြစ်သော ကာယဒဿက (ကာယပသာဒနှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀-ခု အပေါင်း) မိန်းမ ယောက်ျားဟု ကွဲပြားခြင်း၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဘာဝဒဿက (ဘာဝရုပ်နှင့်တကွ ရုပ်မှုန့် ၁၀-ခုအပေါင်း) စိတ်ဝိညာဉ်၏ တည်နေသည့် ရန် ဝတ္ထုဒဿက (ဝတ္ထုရုပ်မှုန့် ၁၀-ခုအပေါင်း) ဤသို့ကလာပ်မှုန့် ၃-စည်း၊

(ရပ်မှန်၄၀)မျှသာစတင်၍ ရုပ်ဘက်ဆိုင်ရာ နောက်ထပ်တိုးသော ရပ်မှန် ကလေးများပေါင်းမိကာ ခန္ဓာဟုထင်မြင်ရသော ရပ်မှန် ရုပ်မှား ရုပ် ကလာပ်မှန် အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု၎င်း။

ထိုရုပ်ကလာပ် ၃-စည်းမှ စတင်ချိန်ကပင် ရှေးကံကြောင့် ဉာဏ်ရှိသူ မရှိသူဟုခွဲခြားနိုင်သော ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်ဓာတ်သည် တွဲဘက် စေတသိက် များနှင့်အတူစတင်၍ ထိုစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ထိုကဲ့သို့သော စိတ်စေတသိက် အစုဟူသော နာမ်တရား အစဉ်အဆက်သာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပျက်နေ သည်ဟု၎င်း၊ ရုပ်ခန္ဓာ၏ သွားရပ် ထိုင်လျောင်း ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးပြောင်း မှုသည် ထိုအရင်းခံ နာမ်တရားကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု၎င်း ရုပ်သေးစင် ပေါ်၌ မင်းသမီးမင်းသားအရုပ်သည် ကြိုးဆွဲသူက ပြုပြင်ပေးသောကြောင့် သွားရပ်ကခုန် ဗျာပါရရှိနေပုံကဲ့သို့ ဤရုပ်ခန္ဓာကိုယ်လည်း အတွင်းစိတ်၏ ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် သွားပုံ ရပ်ပုံ ထိုင်ပုံ လျောင်းပုံအားဖြင့် ဗျာပါရရှိနေ သကဲ့သို့ ထင်ရသည်ဟု၎င်း ဤသို့စသည်ဖြင့် နားလည်ကြရပါသည်။

ဤသို့သော နားလည်မှုနှင့်တကွ “ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါမရှိ၊ အသက် ကောင်၊ဝိညာဉ်ကောင်၊အတ္တကောင်မရှိ၊ ဤရုပ်နာမ်တို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံလည်း အဝိဇ္ဇာ တဏှာဟူသော အမှောင်ဓာတ် အစေး ဓာတ် အကူအညီမပါလျှင် ဤရုပ် ဤနာမ် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို မစီမံနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အနည်းငယ်သာကျန်တော့သော အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကံ၏အစွမ်းကြောင့် (ဘုံဘဝ၏ ထိပ်ဆုံးဖြစ်သော)နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ရသောအခါ ရုပ်ခန္ဓာ မပါတော့ဘဲ စိတ်ဝိညာဉ် ကလေးတစ်ခုသာ (တွဲဘက် စေတသိက်များနှင့်အတူ) ပဋိသန္ဓေ စတင်၍ တဘဝလုံးလည်း စိတ်ဝိညာဉ်ကလေးတစ်ခုသာ ဆက်စပ် တည်နေတော့၏၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဤဘဝ၌ စီမံ လိုက်သောကံအရှိန်ကုန်သောအခါ အသစ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အဆက် မရှိတော့ဘဲ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဟူသော သန္တိဓာတ် ဆက်စပ်ရစ်လေ တော့၏၊ ထိုသန္တိဓာတ်ကား မပျက်မစီး အမြဲလည်းတည်ရှိ၏ဟု အားရ ပါးရ နားလည်ကြရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကျေးဇူးတော် ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ။ ။ လောက၌ မည်သူမဆို ဆရာကောင်းကို ရှာလိုကြ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ပင် ဘုရားဖြစ်တော်မမူမီက ဆရာကောင်းကို ရှာတော်မူခဲ့ပါသေး၏။ ထိုဆရာတို့၏ တရားဖြင့် အားမရသေးသောကြောင့်သာ ကိုယ်တော်တိုင်ဉာဏ်အထူးရအောင် ကြိုးစားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ဆရာကောင်းဘို့အရေးမှာလည်း သေးငယ်သော ရှေးကံသည် လမ်းမှန်အောင် မညွှန်ပြနိုင်ပါ။ မိမိတို့ကား ပုဗ္ဗေဓ ကတ ပုညတာ (အလွန်ကောင်းသော ရှေးကံ) သမ္ပတ္တိစက်က ဤဘဝမျိုးရအောင် တွန်းပို့လိုက်သောကြောင့် ထူးမြတ်သောတရားကို ဟောပြောတော်မူနိုင်သော ဆရာတို့၏ ဆရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သားကောင်း သမီးကောင်းဖြစ်သည်မှာ အလွန်အလွန် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ကောင်းပါပေသည်။ မှန်၏။ မိမိတို့သည် ယခုဘဝ၌ နေရာတိုင်းဝယ် စိတ်ကောင်းထားခြင်းမှ စ၍ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းသော အတ္တသမ္မာပဏိဓိစက် ခလုတ်ကို နှိပ်လိုက်ရုံမျှဖြင့် တဘဝလည်းမက နှစ်ဘဝလည်းမက နိဗ္ဗာန်ထိအောင် သမ္ပတ္တိစက် အဆက်ဆက် လည်နေမည်မှာ သေချာလှပါသည်။

အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားတော်များသည် စိတ်ပါလက်ပါ ကြားနားသင်ယူ၍ ကြံစည် စဉ်းစားနေရုံမျှဖြင့် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ပေးနိုင်သည်။ ထို့ထက်တိုးကာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကြံစည်နေပါမူကား ရုပ်နာမ်ဓမ္မ အသစ်မလိုတော့ပဲ 'ဘဝဖန်ခါ သံသရာကြီးကို ငြီးငွေ့လောက်အောင် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ရွာအူသံ မဆူညံဘဲ လူသံတိတ်ချိန်ဝယ် ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသင်္ခမ်း ကလေး၌ လေအေးလေညှင်းတို့ တသင်းသင်းခတ်နေစဉ် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထင်ရှားရှိနေသော ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၏ ပဌာန်းပစ္စည်း ကြောင်းကျိုးမှီး၍ အသီးသီး ဖြစ်ပျက်နေဟန်ကို ရုပ်ဝီထိ နာမ်ဝီထိအစဉ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်သုံးသပ်သောအခါ မမြဲသော အနိစ္စသဘောကို၎င်း၊ အပျက်အပျက်တွေကို မြင်ရသောကြောင့် မခက်ခဲဒုက္ခ သင်္ခါရသဘောကို၎င်း၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ကိုစိုးပိုင်သော အတ္တမရှိသောကြောင့်သာ (မပျက်စေလိုဘဲလျက်) ဖြစ်လေသမျှ ပျက်ရသည်ဟု အနိစ္စသဘောကို၎င်း တွေးတောကြံစည်၍ နေရသည်မှာ နိစ္စသုခဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အလျင် အမြန် မြင်ဘို့ အကြောင်း ဆုတမျိုးမျိုး တောင်းသူ

အတွက် အဆက်ဆက်ဉာဏ်ပညာရင့်သူ အကြောင်းဖြစ်၍ အလွန်ကောင်းပါပေသည်။

အဘိဓမ္မ ဓမ္မောနာမ၊ သုဠဂမ္ဘီရ ဝိတ္ထတော။

တဿာ အဋ္ဌကထာဋီကာ၊ တာဒိဿာ သဒ္ဓအတ္ထတော။

အဘိဓမ္မဓမ္မောနာမ၊ ရုပ်နာမ် နှစ်ရပ် ပရမတ်ကို ဆတ်ဆတ်သိစေရာ အဘိဓမ္မာတရားတော်မည်သည်။ သုဠဂမ္ဘီရဝိတ္ထတော၊ အလွန်ခဲခက် အလွန်နက်၍ ဆက်ဆက်ခန့်ထယ် ပြန့်ကျယ်လှပေ၏။ တဿာ၊ ထိုအဘိဓမ္မာခေါ်ပါဠိတော်၏။ အဋ္ဌကထာဋီကာပိ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ကို ချယ်လှယ်ဖွင့်ပြ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းဋီကာတို့ သည်လည်း။ သဒ္ဓအတ္ထတော၊ သဒ္ဓါရုပ်တွေ ပုဒ်အနေနှင့် မသွေလိုက်လျော အနက်သဘော အားဖြင့်။ တာဒိဿာ၊ ထိုပါဠိနယ် ခန့်၍ကျယ်သဖြင့် မလွယ်မကူ အလားတူပင် ဖြစ်ကြပေကုန်သတည်း။

အဘိဓမ္မ ဓမ္မ။ ။ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်များသည် အလွန်နက်နဲ ခက်ခဲကြပေကုန်၏။ ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ပဌမဆုံးတွေ့ရသော “ကုသလာဓမ္မာ အကုသလာဓမ္မာ အဗျာကတာဓမ္မာ” ဟူသော တရားတော်ကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ထိုပါဠိတော်ကို မိမိတို့ဘာသာလို ပြန်ဆိုတတ်ရုံမျှဖြင့် မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်ကိုမျှ မသိနိုင်ပါ။ ဤနည်းအားဖြင့် “ဟေတုပစ္စယော အာရမဏပစ္စယော” စသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်တိုင်အောင် ဘာသာပြန်နိုင်ရုံဖြင့် သဘောသကန် အမှန်မသိရဘဲ ခက်ခဲနက်နဲပုံကို စဉ်းစား၍ကြည့်ကြပါ။

ယိုမျှလောက် နက်နဲရခြင်းမှာလည်း သတ္တဝါတို့၏မှတ်ထင်နေကျ ပြောဆိုနေကျဖြစ်သော “ပုဂ္ဂိုလ် သံတ္တဝါ သူ ငါ” စသောအယူအဆကို ထွင်းဖောက်၍ ရုပ်နာမ်ဟူသော အတွင်းရောက်အောင် ဟောပြတော်မူခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအတွင်းသဘောကိုကား သတ္တဝါတို့သည် မှန်ကန်စွာ သိဘို့ကိုမဆိုထားဘိ အနုမတဂ္ဂသံသရာဝယ် အတော်ပညာရှိဖြစ်ရာ ဘဝ၌ သော်မှ အမှန်းအတားမျှလောက်သာ သိနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ယိုမျှလောက် နက်နဲ၍ခက်ခဲသောကြောင့်ပင် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ

သား

အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

လေ့လာကြသော နိုင်ငံခြားသားအချို့တို့သည် အဘိဓမ္မာ၏ အနှစ်သာရကို မရနိုင်သည့်အတွက် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟုပင် ထင်မြင်ယူဆ၍ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ လာသော အဘိဓမ္မာသဘောများကိုလည်း တသုတ်နှင့်တသုတ် ရှေ့နောက်မညီဟု ဝေဖန်ကြကုန်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပုဇ္ဈိ၊ ဗုဒ္ဓါဒိဇ္ဈေ အနုဂ္ဂတေ။
တေသံ သဘာဂံ ဓမ္မာနံ၊ နာမမတ္ထံ နနာယတိ။

(ပရိဝါရ ပါဠိတော်)

အဋ္ဌကထာဋီကာ။ ။“အတ္ထ (အဋ္ဌ)- ပါဠိတော်၏အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို+ ကထာ - ဖွင့်ပြကြောင်းစကား” - ဟူသော ဤအဋ္ဌကထာလည်း ထိုသဘောတရားများကို ဖွင့်ပြရသောကြောင့် နက်နဲခက်ခဲရတော့မည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို အဋ္ဌကထာ၏ မရှင်းသောအချက်များကို ထပ်ဆင့်၍ ဖွင့်ရသောဋီကာကား အဋ္ဌကထာထက်ပင် ခက်ခဲသကဲ့သို့ ထင်ရပါသည်။ ဤအဋ္ဌသာလိနီကိုဖွင့်ရသော မူလဋီကာမှာမူ ဝါကျအသုံးအနှုန်း ကျစ်လစ်လှသောကြောင့် ပို့ချသင့်ယူဘို့အရေး၌ တာဝန်လေးလျက် ရှိကြရပါသည်။

ဆက်ပါဦးအံ့။ ။“အဋ္ဌကထာ”ဟူရာ၌ ယခုအခါ သင်ယူနေရသော အဋ္ဌသာလိနီ စသောအဋ္ဌကထာတို့သည် မူရင်းမဟုတ်ကြပါ။ မူရင်းအဋ္ဌကထာမှာ အရှင်မဟာကဿပ စသောမထေရ်မြတ်တို့ ပဌမ သံဂါယနာတင်တော်မူစဉ်ကပင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုပို့ချနေကြသောအဋ္ဌကထာကား ထိုကျယ်ဝန်းလှသော ရှေးအဋ္ဌကထာကြီးကို အကျဉ်းချုံး၍ အရှင်ဗုဒ္ဓဘောသစီရင်အပ်သော အဋ္ဌကထာဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့အကျဉ်းချုံး၍စီရင်စေကာမူ လိုရင်းဖြစ်သော အဖွင့်တို့ကိုကား အရှင်ဗုဒ္ဓဘောသသည် မပြုပြင်ပါ။ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ထုံးစံအတိုင်း မိမိတို့လက်လှမ်းမှီရာ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုတို့ကိုသာ ထည့်သွင်းထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကုသလသဒ္ဓါ၏ အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါက ဟူသောအဖွင့် ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝ ဟူသောအဖွင့် ဤသို့စသောအဖွင့်များသည် ရှေးအဋ္ဌကထာကြီးမှပင် ပါဝင်ပြီးအဖွင့်များဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအဖွင့်များ၏ ခက်ခဲနက်နဲ

ပုံကို ဘာသာပြန်ရုံဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သဘောအမှန်ကို နားမလည်ခြင်းဖြင့် စဉ်းစားကြပါလေ။ ထိုသို့နားမလည်နိုင်သောကြောင့်ပင် အဆက်ဆက် ဆရာသမားကောင်းတို့အထံသို့ နည်းခံ၍မသင်ယူဘဲ မိမိဘာသာလေ့လားသူတို့က အဘိဓမ္မာသဘောတွေကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု စွပ်စွဲခြင်း၊ မည်သည့်တရားနှင့် မည်သည့်တရားသည် ဆန့်ကျင်၏ဟု ဝေဖန်ခြင်းမှာ သူတို့၏အသိဉာဏ်ကို ဖွင့်လှစ်ဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌ကား ဆရာအစဉ်အဆက်ပင် နေ့အခါ၌ အဘိဓမ္မာသင်္ဂြိုဟ် စသော အခြေခံအဘိဓမ္မာကိုပို့ချ၍ ညဉ့်အခါ၌ သရုပ်ခွဲပေးခြင်း ဖဿ စသည်တို့၏ သဘောကိုပြောပြခြင်းဖြင့်၎င်း၊ မာတိကာအရကောက် စသော ညဝါတို့ကို ရုပ်ဝိထိ နာမ်ဝိထိနှင့် တကွ ပဋ္ဌာန်းအရကောက် တိုင်အောင် ပို့ချပေးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို ပို့ချပေးခြင်းဖြင့်၎င်း အဆင့်ဆင့် အဘိဓမ္မာတို့ကို နားလည်စေကြပါသည်။ ထိုသို့ အပြည့်အစုံသင်ယူမှသာ အဘိဓမ္မာ၏အရသာကို ကောင်းစွာ သုံးစွဲရသဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ ငါ မရှိ၊ ရုပ်နာမ်တို့သာ မိမိသဘောကို ဆောင်၍နေကြကြောင်းကို နားလည်နိုင်ပါသည်။

တသ္မာ တာ ဝါစယန္တေန၊ ဂုဇ္ဈနံ နယနိဿိတာ။
တာသံပိ ယုဂဋ္ဌာ ဗျာချာ၊ ဘာသာဋီကာ ကတာ မယာ။

တသ္မာ၊ ထိုသို့ဆိုင်ရာ ဘိဓမ္မာ၏ လွန်စွာခက်ခဲ နက်နဲကျယ်ဝန်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မယာ၊ သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်း၍နေရာ ဤခန္ဓာသည်။ တာ၊ ပါဠိတော်ပါ အဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာမလပ် တရားမြတ်တို့ကို။ ဝါစယန္တေန၊ ဆရာတို့ထုံး နေ့စဉ်သုံးလျက် နှလုံးသန့်ရှင်း ပို့ချရင်းပင်။ ဂုဇ္ဈနံ၊ ကျောက်ထီးတန္တု သဏ္ဌာန်ပြု၍ မိုလ်လူထိပ်ထား ရှေးရှေးဆရာတော် ဘုရားတို့၏။ နယနိဿိတာ၊ အနုမရ ငဏ္ဍိစုနှင့် ရွှေဘွယ်နိဿယည်း နည်းစုံမှီးသော။ တာသံပိ၊ အဘိဓမ္မာ ဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာမူလ ထိုနှစ်ဝတို့၏လည်း။ ယုဂဋ္ဌာ ဗျာချာ၊ ရွှေဆင့်နောက်ဆင့် စုံအဖွင့်ဖြစ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ အမိမြန်မာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ဋီကာဖွင့်နည်း နိဿယည်းကို။ ကတာ၊ နောင်လာ နောက်သား အကျိုးများဘို့ ကြိုးစားတီထွင် စီရင်အပ်ပါသတည်း။

ဘာသာဋီကာ။ ။မိမိသည် ကျေးဇူးရှင်များ၏ထုံးစံအတိုင်း ပါဠိတော်
အဋ္ဌကထာ (အဘိဓမ္မာအတွက် မူလဋီကာကိုပါ) တွဲဘက်ပို့ချသောအခါ
နောက်ထပ်ဘဖန်ပြန်၍ ပို့ချနိုင်လောက်အောင် အသက်အရွယ် မကျန်တော့
ရကား ချနက် နိဿယည်းနှင့် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ဘာသာဋီကာအဖြစ်ဖြင့်
ကျန်ရစ်အောင် စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်နှင့်
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာမူလဋီကာတို့ကို တွဲဘက် ပို့ချသောအခါလည်း ထို
နည်းအတိုင်းပင် စီစဉ်ရပါသည်။

စီစဉ်ပုံ။ ။ထိုသို့စီစဉ်ရာ၌ အနုဋီကာ မဇုဋီကာ ယောဇနာနှင့် ပြည်ဆရာ
တော်၏နိဿယ မြို့ပြင်ပြီး ဂဏ္ဍိတို့ကိုပါ အချိန်ရသမျှကြည့်၍၎င်း၊ ပို့ချစဉ်
စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဖတ်စေ၍၎င်း စီစဉ်ပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကြိုးကြိုးစားစား
ပို့ချပြီးနောက် ရိုက်နှိပ်ချိန်မရောက်သေးမီ အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုကာ ရိုက်နှိပ်
ချိန်မှာလည်း ကိုယ်တိုင်ကြည့်ရှု၍ စာချဘုန်းကြီးများကိုလည်း ကြည့်ရှုပြင်
ဆင်စေပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကြိုးစားပါသော်လည်း အမှားအယွင်းကား
ကင်းလောက်ပြီဟု ဝန်မခံနိုင်ပါ။ အလွန်နက်နဲသော ကျမ်းစာဝယ် မိမိ၏
မထောက်မှီခြင်း အမှတ်တမဲ့ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ချွတ်ယွင်းချက်ကား ရှိပါ
လိမ့်ဦးမည်။ ထိုချွတ်ယွင်းချက်များအတွက် ပြင်ဆင်၍ ရှုစားကြပါရန် ခွင့်
ပန်ပါသည်။

ယဒိဥတ္တံ အယုတ္တေတ္ထ၊ ပမာဒေန ဘမေနဝါ။

ဝစောမယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောဓယန္တ၊ တံ။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။အဘိဓမ္မာကိုပို့ချသော ဆရာသည် အဋ္ဌကထာကိုသာ
အဓိပ္ပါယ်ပြောခြင်းထက် အဋ္ဌကထာဖွင့်ချက်ကိုပါ ပါဠိတော်၌ သွင်း၍
ပြောခြင်းက သာ၍နားလည်စေနိုင်သောကြောင့် ပါဠိတော်ကိုပါ တွဲဘက်
ပို့ချသင့်ပါသည်။ အဋ္ဌကထာ၏ အဓိပ္ပါယ်များလည်း မူလဋီကာ၌ များစွာ
ပါဝင်နေရကား မူလဋီကာမပါဘဲ အနက်အဓိပ္ပါယ်ပြောခြင်းထက် မူလဋီကာ
ကို တွဲဘက်ပို့ချ၍ အဓိပ္ပါယ်ပြောခြင်းက သာ၍ရှင်းလင်းစေပါသည်။

အနက်ဉာဏ် အတော်အတန်ရှိပြီး ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မူလဋီကာကို ဆိုနိုင်
လောက်ပါသည်။ မူလဋီကာကို အနက်ထင်အောင် လေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်

သည် ဝိနည်း သုတ္တန် ဋီကာတို့ကို ကြည့်ရှုဘို့ရန် ဝန်မလေးတော့ပါ။ ထိုသို့ အကျိုးများလှသည့်အတွက် တွဲဘက် ပို့ချစေလို သင်ယူစေလိုသောကြောင့် စာတအုပ်ထည်းငယ် အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၏နောက်၌ မူလဋီကာ နိဿယ အဓိပ္ပါယ်ကိုပါ တွဲဘက် စီစဉ်ထားပါသည်။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

သာသနာသက္ကရာဇ်- ၂၅၀၈၊

ကောဇာသက္ကရာဇ်-၁၃၂၆။

ဘာသာဋီကာ နိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏီပဋိတော်နှင့်တကွ ဤအဋ္ဌကထာမူလဋီကာတို့ကို ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာပို့ချ၍အပြီး၌ ဆက်လက်၍ပို့ချခဲ့ရာ ၄-နှစ်ခန့်ကြာမှ ပြီးစီးပါသည်။ ပို့ချစဉ်အခါဝယ် ဝိရိယသန်သန်ဖြင့် မှန်မှန် နေ့စဉ်ပို့ချ၍ ကာယသုခ မရခဲ့သော်လည်း “သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းရ ပေပြီ၊ ထမ်းနိုင်ပေသည်” ဟု တွေးကာ အေးဆေးချမ်းမြေ့ စိတ္တသုခကို ရခဲ့ပါ သည်။ ရည်ရွယ်သလောက် ပြီးမြောက်ချိန်၌ကား ပီတိအစွမ်းကြောင့် ပဏိတ ရုပ်တွေ တကိုယ်လုံးဖြန်းကာ ကာယသုခသည်း ရပြန်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ သဟဋီကာယ၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ သုဘာ။

သဟဋီကာယ၊ ဆရာဆရာ မြဲပို့ချသည့် မူလမည်သာ ကျမ်းဋီကာနှင့် တကွဖြစ်သော။ အဋ္ဌသာလိနိယာ၊ အဋ္ဌသာလိနီ ကိုယ်နာမည်ဖြင့် နှစ်ဆိ ပြည့်စွာ အဋ္ဌကထာ၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ နိဿယအဓိပ္ပာယ် စုံအောင်ခြယ်၍ အရွယ် သင့်တန် အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော။ သုဘာ၊ သဒ္ဓါမပျက် မြန်မာနက်ကြောင့် နှစ်သက်စဘွယ် လွန်တင့်တယ်သော။ ဒေသဘာသာယ၊ တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခွဲခွဲစီရိ တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ အမည်သာ သည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ထောင့်သုံးရာ လွန် နှစ်ဆယ့်ခွန်ဝယ် လက္ခယကာချဉ်း တော်သလင်းသက် ဆွဲသုံးရက်၌ နှစ်သက်၍ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညတံ။

ယေသံထေရာနံ၊ အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် အပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ သိက္ခိတော၊ ရေးနည်းသားနည်း ပို့ချနည်း၌ သိပ်သည်းသေသပ် သင်အပ်သောအတတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။ ဂန္ထကာရေပိ၊

ခုခေတ်နောက်သား အကျိုးများကို ရေးသားကြိုးကုတ် ကျမ်းပြုခြင်းအလုပ် ခွဲလည်း။ ပကတညူတံ၊ သဘောသကန် ရှေးထုံးစံကို အမှန်သိမြင် ကျွမ်းကျင် သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမှို၊ ခေတ်အလျောက် လေးစားလောက်အောင် မဖောက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံထေရန်၊ ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင် ကြီးမား ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ၊ ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါသတည်း။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာ နာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ၊ သမ္ပတ္တိစက် ၄-ချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်း ၄-ခုလည်း ပါရှိသ သော။ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြို ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် အုပ်ချုပ်အပ်သော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင် အများတင်လည်း အား အင်ခိုင်ပြီး မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန၊ မတိမ်း မစောင်း လည်စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာအစဉ် မောင်းကာနှင်၍။ အမတံ ပါရံ၊ ဤဘက်မှာနေ အားလုံးသေလျက် ဟိုပြေရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့် အမတခေါ် နေပြည်တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ ရန်သူပစ်ဖောက် ဗုံးအမြောက်တို့ မကြောက်မနား အရောက်သွားခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ၊ ယောက်ျားမှန်က ပြုရရမည့် ကမ္ဘာ့လက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။ ကဿံ၊ ငါးဦး ဗိုလ်ချုပ် အဖော်လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ ကောက်နုတ်ချက် နိဿယ

တိုက်တွန်းချက်။ ။ “အဋ္ဌကထာ”ဆိုသည်မှာ “ပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသော ကျမ်းစာဖြစ်သည်”ဟု စာသင် စာချပုဂ္ဂိုလ်အများ ပင် နားလည်ပြီးဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းခံပါဠိတော်၏ ဟော တော်မူလိုအပ်သော အချက်အလက်များကို နားလည်ဘို့ရန် အဋ္ဌကထာကို သင်ယူရကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် “ပါဠိတော်ကို မသင်မချဘဲ အဋ္ဌကထာကိုသာ သင်ပြမိချခြင်းသည် အစစ်အမှန်သဘာဝ ဟုတ်ပါ၏ လော”ဟုတူးတောစရာ ဖြစ်လာပါသည်။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ (၁)

ထို့ကြောင့် တပည့်တော်များ၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် ပခုက္ကူ ဆရာတော်များသည် မည်သည့်အဋ္ဌကထာမဆို ပို့ချသောအခါ ပါဠိတော်ကို ပဓာနထား၍ ပို့ချလေ့ရှိကြပါသည်။ ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာကို၎င်း၊ မူလဋီကာကို၎င်း တလဲစီဆိုရသော တပည့်တော်သည် နေ့စဉ်နေ့စဉ် ပါဠိတော်ဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အထပ်ထပ် ပါဠိတော်ဆိုသံကို နားလျှံအောင် ကြားခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ ကောက်နုတ်ချက် နိဿယကို ဤဘာသာဋီကာ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်ရသည်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ပူဇော်ရာရောက်သည့်အပြင် ကျေးဇူးရင်ဆရာတော်များကိုလည်း ကျေးဇူးဆပ်ရာ ရောက်သောကြောင့် အလွန်ကျေနပ် ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် အမြန်ရေးသား၍ ထည့်သွင်းလိုက်ရပါသည်။ သဘာဝအစစ်ကို လိုက်လိုသော စာချစာသင် အရှင်များလည်း ကြိုးစား၍ ပို့ချကြပါရန် တိုက်တွန်းတောင်းပန်ပါသည်။

တပည့်တော်တို့ ပရိယတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်များသည် တကယ့်ကို စိတ်ပါလက်ပါ ဆောင်နေရင်းပင် ပဋိပတ်သာသနာတော်ကိုလည်း ဆောင်လိုသောစိတ်များ ပြင်းပြလောက်အောင် တရားတော်က နေ့စဉ်နှိုးဆော်၍နေပါသောကြောင့် မကြာမီ ပဋိပတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်များလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်နိုင်သည်အထိ ကြိုးစားမိလျှင်ကား ဂတိကောင်းဘို့မျှမက မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ဟတ္ထဂတ ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

သယံဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေဝိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟောနော တဿ သုတတ္ထိ၊ အဟောနော ဓမ္မစိန္တနံ။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၁၃၃၁

တပေါင်းလ။

သမ္မောဟဝိနောဒနီဘာသာဋီကာ
အခြေခံနိဂါန်း

ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ ဓမ္မေ၊ သင်္ဂဏေတွာန သဗ္ဗသော။
ဝိဘင်္ဂကောဝိဒေါ နာထော၊ ဝိဘင်္ဂံယံ ဝိဘာဇေယိ။
တဿာပိ ဋ္ဌကထံ ဋီကံ၊ ဝိဘာ ဇေဿာမိ သာဓုကံ။

ဝိဘင်္ဂကောဝိဒေါ၊ အကျဉ်းအတန်တန် ကျယ်ဝေတန်သို့ ရွှေဉာဏ်
မြော်မြင် ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ နာထော၊ လူ့ပြည်နတ်ရပ် လောက
ဓာတ်ငယ် နတ်နတ်ထွဋ်ထား မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ
ရေတွက်ပြသဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏိဝေါ ပါဠိတော်၌။ ဓမ္မေ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ဓာတ်
တရားတို့ကို။ သဗ္ဗသော၊ အသင်္ခါ နိဗ္ဗာနတိုင် ဆိုင်ဆိုင်ဥဿုံအားလုံးစုံအောင်။
သင်္ဂဏေတွာန၊ အကျဉ်းအကျယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ်ကျန ရေတွက်
ပြတော်မူပြီး၍။ ယံဝိဘင်္ဂံ၊ ခန္ဓာအာယတန စသည်များပြား ဆယ်ရှစ်ပါးဟု
ခွဲခြားသင့်လျော် အကြင်ဝိဘင်းတရားတော်ကို။ ဝိဘာဇေယိ၊ သုတ္တန်ဘိဓမ္မာ
ပဉ္စာပုစ္ဆက နည်းစုံပြ၍ ကျနသိရန် ဝေတန်ဟောပြတော်မူပြီ။ တဿာပိ၊
သိဘွယ်အလီလီ နှစ်အဆီကို စုံညီခွဲခြမ်း ကျမ်းဝိဘင်းခေါ် ထိုတရားတော်
၏လည်း။ အဋ္ဌကထံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် ကျဉ်းအကျယ်ကို အလွယ်ပြရာ
သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာကို၎င်း။ ဋီကံ၊ အဋ္ဌကထာတွင် လိုအပ်သော
အစဉ်ဖွင့်ရာ မူလဋီကာကို၎င်း။ သာဓုကံ၊ နှောင်းခေတ်သောကု မှီငြမ်းပြုဘို့
ရှုတိုင်းကောင်းစွာ လွန်သေချာအောင်။ ဝိဘာဇေဿာမိ၊ နိဿယည်း
အဓိပ္ပါယ် စုံအောင်ခြယ်လျက် သိလွယ်စေရန် ဝေတန်ပါအံ့သတည်း။

တရားတော်၏ ဝိမုတ္တိရသ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များကို အဆီ
ညှစ်၍ အနှစ်ထုတ်သောအခါ နောက်ဆုံး၌ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော
အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော ဝိမုတ္တိအရသာရှိကြသည်သာ ဖြစ်၏။ (ဝိမုတ္တိ၊ ကိလေ
သာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၊) မှန်၏။

ဝိနည်း။ ။ ဝိနည်းတရားတော်သည် ထိုတရားတော်အတိုင်း သီလသိက္ခာ
ကို အပြည့်အဝ ဖြည့်ကျင့်နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား သီလသိက္ခာမှတက်၍ သမာဓိ
ပညာဘက်သို့ ရောက်သောအခါ ဝိမုတ္တိအရသာကို ပေးစွမ်းနိုင်၏။

သုတ္တန်။ ။ သုတ္တန်တရားတော်သည်ကား တရားဦးအစ ဓမ္မစကြာတုန်းကပင် တဆယ့်ရှစ်ကုဋေသော ဝေနေယျတို့အား ဝိမုတ္တိအရသာကို ပေးတော်မူခဲ့ပြီ။

အဘိဓမ္မာ။ ။ အဘိဓမ္မာတရားတော်သည်လည်း ရုပ်နာမ်၂-ရပ် ပရမတ်ကို တပ်အပ်ထင်ထင် သိမြင်စေနိုင်ရကား “ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါးမရှိ” ဟု ထိထိမိမိသိနိုင်သောအခါ အနတ္တာနုပဿနာ ဘာဝနာအစွမ်းဖြင့် အလွယ်တကူ ဝိမုတ္တိအရသာကို ခံယူစေနိုင်၏။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များသည် တရားတော်ကို လိုက်နာသူတိုင်းအား ဝိမုတ္တိအရသာကို ခံစားစေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူကြသည်သာ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဝိဘင်းပါဠိတော်။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဘိဓမ္မာတရားတော်တို့တွင် ဤဝိဘင်းပါဠိတော်သည် တရားသိဘွယ် အသွယ်သွယ်ကို နည်းမျိုးစုံခြယ်လှယ်၍ သိလွယ်အောင် ဟောပြောရာဒေသနာတော် ဖြစ်၏။ မှန်၏။ ဤ ဝိဘင်းပါဠိတော်ဝယ် ခန္ဓဝိဘင်း အာယတနဝိဘင်း စသောအားဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ရပ်ရှိသောကြောင့် သိဘွယ်တွေများလှ၏။ ဝိဘင်းတရပ်တရပ်တွင်လည်း သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ဟောတော်မူပုံနည်းအားဖြင့် သုတ္တန္တဘာဇနီယ နည်းကိုလည်း ဟောတော်မူ၏။ အဘိဓမ္မာသဘော သက်သက်အားဖြင့် အဘိဓမ္မာဘာဇနီယနည်းကိုလည်း ဟောတော်မူ၏။ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော တရားတော်များကို ပြဿနာမေးသောအားဖြင့် ပဉ္စပုစ္ဆကနည်းကိုလည်း ဟောတော်မူပါသည်။

ဆရာအဆက်ဆက်နှစ်သက်ပုံ။ ။ ထို့ကြောင့် သိလိုသောဆန္ဒဖြင့် သေချာစွာ သင်ယူလျှင် မသိနိုင်စရာမရှိလောက်အောင် ရှင်းလင်းတော်မူရကား ရှေးဆရာတော်အဆက်ဆက်တို့ နှစ်သက်ကြည်ညိုစွာ လေ့လာတော်မူခဲ့ကြဟန်တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ ကျေးဇူးရင်ဖြစ်တော်မူသော မြောင်းမြဆရာတော်ဘုရားသည် ဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ မူလဋီကာကို ပို့ချရင်းရေးနေပါကြောင်း လျှောက်သောအခါ အားရတော်မူလှ၍ “ကောင်းတာပေါ့ အလွန်ပြည့်စုံတဲ့ကျမ်းဘဲ” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ မိမိလည်း ပခုက္ကူမဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး၌ စာဆိုစဉ်က ဤဝိဘင်းပါဠိတော်

၏ အဋ္ဌကထာအဖွင့် မူလဋီကာကို ကွယ်လွန်တော်မူပြီးသော မဟာရဋ္ဌဂုရု ဆရာတော်၏အထံ၌ ရှေးဦးစွာ စ၍ဆိုခဲ့ရပါသည်။

ခန္ဓဝိဘင်း။ ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ အကြောင်းအရာကို အကျယ်ဝေဘန်ရာ ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတွင် ရုပ်တရားအားလုံးကို “ရူပက္ခန္ဓာ” ဟု တပါးတည်းသာ ပြတော်မူ၍ နာမ်တရားစုကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည်ဖြင့် ၄-ပါးခွဲကာ ပြတော်မူသောကြောင့် နာမ်တရား၌ တွေ့ဝေကြသော နာမသမ္ပုဋ္ဌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသိဉာဏ်ရှင်းလင်းစေနိုင်သော တရားတော်ဖြစ်သည်။

အာယတနဝိဘင်း။ ။ အာယတန ၂-ပါး၏အကြောင်းအရာကိုအကျယ် ဝေဘန်ရာ ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတွင် ရုပ်တရားကို အာယတန တဆယ့်တပါးနှင့် တဝက်သာခွဲပြ၍ နာမ်တရားအားလုံးကို အာယတန တပါးနှင့် တဝက်သာခွဲပြသောကြောင့် ရုပ်တရား၌တွေ့ဝေသော ရူပသမ္ပုဋ္ဌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသိဉာဏ် ရှင်းလင်းစေနိုင်သော တရားတော် ဖြစ်သည်။

ဤ အာယတနဝိဘင်း၌ “စက္ခု အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ” စသည်ဖြင့် အာယတန ၁၂-ပါးလုံးကို ရှုဘို့ရာ ဝိပဿနာဘာဝနာကိုလည်း ဟောပြတော်မူ၏။ “အသင်္ခတာဓာတု” စသည်ဖြင့် အသင်္ခတဓာတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ဟောပြတော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်၍ အယူအမျိုးမျိုးကို ပြပြီးလျှင် အမှန်ရှိနေသောနိဗ္ဗာန်ကို နောက်ဆုံး၌ ပြတော်မူသည်။

ဓာတုဝိဘင်း။ ။ ဓာတ် ၁၈-ပါး၏အကြောင်းအရာကို အကျယ်ဝေဘန်ရာ ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတွင်ရုပ်ကို ဓာတ် ၁၀-ပါးနှင့်တပါးဝက် ခွဲပြတော်မူ၍ နာမ်ကိုဓာတ် ၇-ပါးနှင့် တပါးဝက်ခွဲပြတော်မူသောကြောင့် ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၌ တွေ့ဝေသော နာမရူပသမ္ပုဋ္ဌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသိဉာဏ်ရှင်းလင်းစေနိုင်သော တရားတော်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြအပ်ပြီးသော ဝိဘင်း ၃-ရပ်တွင် တရပ်ရပ်ကိုမဟောလျှင် မပြည့်စုံသောကြောင့် ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ဝိဘင်း ၃-ရပ်ဖြင့် ခွဲခြားဝေဘန်တော်မူကာ ယောဂီအားလုံး၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးကျေနပ်စေတော်မူပါသည်။

သစ္စဝိဘင်း။ ။ ခန္ဓာ အာယတနဓာတ်တို့ကို အကျယ်ဝေဟန်၍ ပြီးသော အခါ ထိုတရားတို့၌ စူးစိုက်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရုပ်နာမ် တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သျှင်၊ မရှိကြောင်းကို၎င်း၊ အသက် ဇီဝ အတ္တ အကောင် မဟုတ်ကြောင်းကို၎င်း ကောင်းကောင်း သိမြင်နိုင်ကြပြီ။ ထို့ကြောင့် ထို ဝိဘင်း ၃-ရပ် အပြီးတွင် အရိယာဖြစ်အောင် ဆောင် နိုင် သောကြောင့် “အရိယသစ္စ” ဟု ထင်ရှားသော သစ္စာ ၄-ပါး တရားတော်ကို ဟောပြတော် မူသည်။ ဟောတော်မူပုံကား-

ဒုက္ခ-သမုဒယ။ ။ ထိုသစ္စာ ၄-ပါးတွင် လောကီ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာအစု၌ ငါ့ဟုစွဲလမ်း ထိတ်လန့်သော သံဝေဂဉာဏ်ကိုရစေခြင်းငှာ “ဇာတိပိဒုက္ခာ ဇရာပိဒုက္ခာ” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ “ဥဒယဗ္ဗယ ပဋိပဋ္ဌနဋ္ဌေဒုက္ခာ-အဖြစ်အပျက် ဖက်ကို အမြဲခံနေရသော သင်္ခါရဒုက္ခချည်း ဖြစ်သည်” ဟု၎င်း၊ ဒုက္ခသစ္စာကို စသည်၍ ဟောတော်မူ၏။ ဤ ဒုက္ခတွေကို မိမိခံနေရမည်မှာ မည်သူကမျှ ပြုလုပ်သောကြောင့်မဟုတ် မိမိ၏ တဏှာကြောင့်သာ ခံနေရသည်ဟု နား လည်၍ တဏှာကိုပယ်သတ်ဘို့ရာ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာကို ဒုတိယ ဟောတော်မူသည်။ (ဤသစ္စာ ၂-ပါးကား လောကီသစ္စာတည်း။)

နိရောဓ-မဂ္ဂ။ ။ တဏှာသမုဒယကြောင့် ဒုက္ခတွေ့ဖြစ်ရ၊ ဒုက္ခဖြစ်ရသော ကြောင့် သုခကိုတောင့်တသော တဏှာသမုဒယဖြစ်ရ၊ သုခကလေးကိုရသော အခါ သုခကြီးကိုလိုချင်သော တဏှာသမုဒယဖြစ်ရပြန်၊ ထို့ကြောင့် တဏှာ သမုဒယကြီးလေဒုက္ခကြီးလေ၊ ဤသို့အားဖြင့် ဒုက္ခတွေ့ကိုသာမြင်ရ၍ ငြီးငွေ့ သောစိတ်သားဖြင့် အားငယ်နေကြသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သက်သာရာ ရစေခြင်းငှာ ဒုက္ခကုန်ဆုံးရာ နိရောဓသစ္စာကို တတိယမြောက် ဟောပြတော် မူပါသည်။ ထိုနိရောဓသစ္စာကို ကြားရ၍ နိရောဓကိုသိဘို့ရန် အားသန်နေကြ သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား “ဤလမ်းကိုတက် ဤမက်ကိုပွားကြလော့၊ ဤ လမ်း၌ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဟူသော ချောမွေ့သောသီလ စခန်းလည်းရှိ၏၊ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဟူသော တည်ငြိမ် သော သမာဓိစခန်းလည်းရှိ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဟူသော နှည့်သော ပညာစခန်းလည်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်ဤလမ်းစလျှင်စချင်း အကောင်းကိုချည်း

တွေ့ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤလမ်းကိုတက်၍ ဤမက်ကို တိုးပွားစေလျှင် ကေန့်မုချ ဒုက္ခကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို တွေ့ရလိမ့်မည်”ဟု မိန့်တော်မူသည့်အလား ၄-ပါးမြောက်တွင် မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ဤသစ္စာ ၂-ပါးကား လောကုတ္တရာသစ္စာတည်း။)

ဆောင်။ ။လောကီဘုံဝယ် သာယာဘွယ်ဟု တာတွယ်လေငြား ဝေနေများကို တရားသံဝေ ရပစေဟု တွေ့ထွေဒုက္ခ ဦးစွာပြ၏။ ဒုက္ခသောင်းပြောင်း ဆင်းရဲ ပေါင်းလည်း အကြောင်းမဲ့စွာ မဖြစ်ရာရှင် မဟာဗြဟ္မာ့ ထာဝရဟု ဘုရားတောင်း မဖန်ဆင်းတည်း။ ထန်ပြင်းသောသွမ်း တဏှာစွမ်းကြောင့် ဘရမ်းဗာတာ ဖြစ်ကြရာဟော သမုဒယောတဲ၊ သုံးလောကတွင် ဒုက္ခထင်၍ လွတ်ခွင့်ထွက်ရာ ရတက်ဖြာသော် သက်သာစေရန် အနေဖန်လျက် ခေမိနီရောမ သုံးကြိမ်ပြ၏။ နိဗ္ဗာနနန်း ရောက်ဘို့မှန်းက ဤလမ်းဖြင့်တက် ဤမက်ကိုပွား မိန့်သည့်လားသို့ လေးပါးမြောက်ထင် မဂ်လမ်းထွင်သည် ဟောစဉ်လက်ရိုး ဆူဆူတည်း။

ဣန္ဒြိယဝိဘင်း။ ။တိုင်းပြည် တပြည်၌ အမတ်ကြီးတို့သည် မိမိဆိုင်ရာ ကိစ္စဝယ် လက်အောက်ငယ်သားတို့ကို မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်ကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိဆိုင်ရာလက္ခဏာဝယ် အတူဖြစ်ဘက်တရားတို့ကိုမိမိအလိုသို့လိုက်စေနိုင်လောက်အောင်အစိုးရသောသတ္တိကိုဣန္ဒြိယ(ဣန္ဒြေ)ဟုခေါ်၏။ဥပမာ စက္ခုပသာဒသည် ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ အတူဖြစ်ဘက် တရားတို့ကို ထိုမြင်ခြင်းကိစ္စ၌ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါစေနိုင်လောက်အောင် မြင်ခြင်း ကိစ္စဝယ် အစိုးရသောသတ္တိ ရှိသကဲ့သို့စာည်း။ ထို့ကြောင့် ရူပါရုံကိုမြင်ရာ၌ စက္ခုန္ဒြေ စွမ်းလျှင်စွမ်းသလောက် စက္ခုန္ဒြေအားသေးလျှင် အားသေးသည့် အလိုက်သာ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် စေတသိက်တို့က မြင်နိုင်ကြသည်။ ဤဣန္ဒြိယသတ္တိသည် တရားတိုင်း၌မရှိ၊စက္ခုပသာဒစသောရုပ်တရား စိတ်သဒ္ဓါစသော နာမ်တရားတချို့၌သာ ရှိ၏။ ဤသို့ ဣန္ဒြိယသတ္တိရှိသော တရားတို့ကိုသာ ထုတ်ပြတော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ဉာဏ်တော်ကို မှန်းမျှော်ကြည်ညိုရသော အခါ မိမိကိုယ်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာဝကဖြစ်ရသည့်အတွက် အလွန်နှစ်သက်

တက်ကြွသော ပီတိပဿဒ္ဓိ သဒ္ဓါ ပညာစသော တရားတော်များ တိုး၍တိုး၍ လာနိုင်ပါသည်။

သယံဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေဝိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇီနော၊ ပါရမီတော်အား စွမ်းပကားဖြင့် ငါးပါးမာရ်နှင့် အကြင် တရားရှင်သည်။ ဓမ္မေပိ၊ ရုပ်နာမ် ၂-ချက် ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့် အသက်မနှော တရားသဘောတို့ကို၎င်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ၊ တရားတိုင်း၏ ထင်ရှားရှိသည့် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကို၎င်း။ သယံဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ရိပ်သာ မြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စတွင် သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေဝိ၊ သိထိုက် သမျှ ဝေနေယျကို မြက်ဟလှစ်ဖော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။ တဿဇီနဿ၊ အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိမဏ္ဍိုင် အောင်လုံ စွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထို အောင်တော်မူ မြတ်စွာတရား၏။ သုတတ္ထံ၊ တရားဓမ္မ ဩဝါဒဖြင့် နေ့ည ရှင်ပျော် သားတော် (သမီးတော်) ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အဟောနော၊ ကိုယ့်တွက် ကိုယ့်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ့်မှာခုနယ် ဩော်-ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ကြီး ပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ၊ ဓမ္မသက်သက် ကြောင်းကျိုးဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေဟန် ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍နေရခြင်းသည်။ အဟောနော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါ တွေပျောက် အလင်းရောက်သို့ ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျော် ဩော်-အရတော် လေစွ တကား။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်း။ ။ သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၏ ဖြစ်ဘို့ရာ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်) ဟု ခေါ်၏။ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ကောင်းကောင်းနားမလည်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်ဟု အမည်ခံသော်လည်း ယောင်ဝါးဝါးသာ ဖြစ်နေစရာရှိ၏။ ဤပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်၏ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်နေပုံကို နားလည်လျှင်ကား- “အကြောင်းရှိလျှင် အကျိုးရှိမည်သာ၊ အကြောင်းတရားတွေ မိမိသန္တာန်၌ မရှိတော့ဘဲ ချုပ်သွားလျှင် ဒုက္ခအမျိုးမျိုး အကျိုးဟူသမျှလည်း ချုပ်ရ မည်သာ၊ အကြောင်းတရား အကျိုးတရားမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ့ငါ မရှိ”ဟု ပိုင်ပိုင်ကြီးသိနိုင်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူရာ၌ အလွယ်

တကူပင် ဉာဏ်စဉ်တက်၍ မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်လောက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ္စာ ၄-ပါးကို ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် သိမြင်ဘို့ရန် အထောက်အကူဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်းဒေသနာတော်ကို သစ္စာဝိဘင်း၏အခြားမဲ့၌ ဟောတော်မူပါသည်။

သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း။ ။ ဤတရားတော်ကား မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ရှိသော ရုပ်ကာယ၌၎င်း ဝေဒနာ၌၎င်းစိတ်၌၎င်း၊ သညာသင်္ခါရဟူသော ဓမ္မတို့၌၎င်း သတိဖြင့်စိုက်၍ ဘာဝနာပွားသော အခါ မဂ်ဖိုလ် ရပုံကို ဟောပြသော ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။ ကာယကို သတိဖြင့် စိုက်၍ရှုရာ၌ “အတ္တိဏ္ဏမသ္မိ” ကာယေ ကေသာ လောမာ” စသည်ဖြင့် ရှေးက ဘုန်းတော်ကြီးများ ကျောင်း၌ကလေးအရွယ် ကျောင်းသားလူငယ်ဘဝမှစ၍ သင်ပြရိုးဖြစ်သော ကောဠာသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း ပြထားတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် နောက်နောင် အခါ သာသနာဘာသာကို အသားကျပြုပြင်ရာ၌ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ပြန်၍ လေ့လာရမည့်သမားရိုးကျတရား အခြေခံနည်းမှန်တရားဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုသင့်ကြပါသည်။

သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်း။ ။ လမ်းမှန်ကျကျ (မလွဲအောင်) အားထုတ်ကြောင်း ဝီရိယကို သမ္မပ္ပဓာန (သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ) ဟုခေါ်၏။ ထိုလုံ့လဝီရိယသည်ဖြစ်ပြီ အကုသိုလ်ကိုလည်း နောက်ထပ် မဖြစ်အောင် ပယ်နိုင်၏။ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကိုလည်း မဖြစ်အောင်စောင့်စည်းနိုင်၏။ မဖြစ်သေးသောကုသိုလ်ကိုလည်း ဖြစ်အောင်ကြိုးစားနိုင်၏။ ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်ကိုလည်း တိုးပွားအောင်ကြိုးစားနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဤသမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယသည် ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးပြန်းသော အထက်တန်း ယောဂီများသာမက ပါရမီဖြည့်နေကြသော သူတော်ကောင်း များလည်း သတိထား၍ ကြိုးစားထိုက်သော ဝီရိယဖြစ်ပေသည်။ မည်မျှပင် သတိကောင်းသော်လည်း ဤသမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယမပါလျှင် သာမန် သူတော်ကောင်းပင် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဤသမ္မပ္ပဓာန ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူရပါသည်။

ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝိဘင်း။ ။ ဣဒ္ဓိဟူသည် ပြီးစီးသော ထမြောက်အောင်မြင်သော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်အကျိုးတည်း။ ထိုအကျိုး၏အခြေခံအကြောင်းဖြစ်သော ဆန္ဒ

ဝီရိယ စိတ္တ ပညာ ဤ ၄-ပါးကို “ပါဒ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဆန္ဒစသော ၄-ပါးသည် အဓိပတိပစ္စည်း တပ်လောက်အောင် ထက်သန်သော တရားများ ချည်း ဖြစ်ရသည်။ ဤသို့ ဆန္ဒကလည်း “ဆန္ဒရှိလျှင် ဘာမဖြစ်ဘဲရှိအံ့နည်း” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ ဝီရိယကလည်း “ဝီရိယရှိလျှင် မပြီးနိုင်သောအရာ အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ စိတ်ကလည်း “စိတ်ကြံလျှင် ခံနိုင်ရိုးလား” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ ပညာကလည်း “အရာရာ၌ စူးစမ်း တတ်သောဉာဏ်ရှိလျှင် အဘယ်မှာ စွန့်မက်ဖိုလ်ကို မရဘဲ ရှိအံ့နည်း” ဟု ထက်သန်လျှင်၎င်း၊ စွန့်မက်ဖိုလ်ဟူသော တန်ခိုးဣဒ္ဓိတရားတွေ ကော်ပေါ် လာရပေမည်သာ။ ထို့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန်တို့ကို အခြေခံ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်းသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးကို မိမိ သန္တာန်၌ အခြေခံ၍ လိုအပ်သောကြောင့် သမ္ပပ္ပဓာန်ဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူပါသည်။

ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်း။ ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂကို ပုဒ်ခွဲလျှင် “ဗောဓိ+အင်္ဂ” ဟု ဖြစ်၏။ ဗောဓိ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိတတ်သောမဂ်ဉာဏ်၏+အင်္ဂ-အစိတ်အပိုင်းတရား စုကို “ဗောဇ္ဈင်္ဂ” ဟု ခေါ်ရ၏။ မဂ်ကိုရှုကြောင်း ထိုတရားအပေါင်းဟူသည် သတိ ဓမ္မ ဝိစယ (ပညာ) ဝီရိယနှင့် ပီတိစသော တရားများတည်း။ သတိ ပညာ ဝီရိယတို့သည် သတိပဋ္ဌာန်ဝိဘင်း စသည်၌ သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဓာန် ဣဒ္ဓိပါဒ်နာမည်ဖြင့် ပြအပ်ခဲ့သော တရားများဖြစ်သည်။ ထိုတရားတို့သည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အလွန်ရှိထိုက်သောတရားများဖြစ်၏။ မှန်၏။

သတိ ဓမ္မ ဝိစယ ဝီရိယ။ ။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ အမြဲ သတိစိုက်နေသော သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ကို၎င်း၊ ထိုသို့ သတိစိုက်ရင်းပင် ထိုတရားတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို စဉ်းစား စိစစ်သော ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် (ဉာဏ်ပညာ) ကို၎င်း၊ ထိုသတိ ထိုဓမ္မဝိစယ တို့ကို နှောက်မဆုတ်အောင် အားထုတ်နေသော ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်ကို၎င်း မိမိသန္တာန်၌ ကော်နိဖြစ်စေရ၏။ ထို ၃-ပါးတွင် တပါးပါးမျှ လစ်လပ်၍ မနေစေရပါ။

ပီတိပဿဒ္ဓိ။ ။ ဤတရား ၃-ပါးဖြင့် နှင်လားငါလား ကြိုးစားသော အခါ တကိုယ်လုံးစိမ့်၍နေလောက်အောင် ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင် ထင်ရှားလာ၏။

(ထိုပီတိသည် ခါတိုင်းပါသော်လည်း မထင်ရှားသေး၊ ယခုလောက်ကြိုးစား
မှ ကင်ရှားလာသည်။ ရှေ့ပေးဇွင် ၃-ပါးကြောင့် ပီတိအကျိုး ထင်ရှားလာ
သည်ဟု ဆိုလိုသည်။) ပီတိသမ္မောဇွင် ထင်ရှားလာသော အခါ ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်စိတ် ၂-ပါးလုံးပင် ကိလေသာအပူဝေး၍ ငြိမ်းအေးသော
ပဿဒ္ဓိ သမ္မောဇွင် အကျိုး တရားလည်း ထင်ရှားလာ၏။ ထိုအခါမျိုး၌
ယောဂီ၏စိတ်သည် တရားအာရုံမှမခွါနိုင်အောင် အလွန်သိမ်မွေ့နေသည်။

သုညာဂါရုံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ယောဂိနော။
အမာနုသီ ရထိဟောတီ၊ သမ္မာဓမ္မံ ဝိပဿတော။

သုညာဂါရုံ၊ မြို့ရွာအသံ မဆူညံဘဲ လူသံ တိတ်ချိန် ဆိတ်ငြိမ်သော
ကျောင်းသို့။ ပဝိဋ္ဌဿ၊ မခေါ်အပို ဖော်မလိုဘဲ တကိုယ်တည်းပင် ကပ်ဝင်၍
နေသော။ သန္တစိတ္တဿ၊ လောကီရေးရာ ဗျာပါမဖက် ငြိမ်သက်တိမ်ဝတ်
စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်ရှိသော။ ယောဂိနော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ လုံးပမ်းကြိုးကုတ်
အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမ္မာ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ ဝိပဿတော၊
ဖြစ်ပုံပျက်ဟန် အချက်မှန်ကို နက်သန်စေ့ငုံ ကြည့်ရှုလိုက်သည် ရှိသော်။
အမာနုသီ၊ ကာမဂုဏ်ထူထပ်သည့် လူနတ်မွေ့လျော် အပျော်မျိုးနှင့် မတူ
သော။ ရထီ၊ ဘာဝနာဖြစ်ချက် မပစ်ရက်အောင် နှစ်သက်မွေ့လျော် ထူးကဲ
သောအပျော်မျိုးသည်။ ဟောတီ၊ ဉာဏ်အဟုန်မြူး မကြုံဘူးအောင် အထူး
အထွေ ဖြစ်ပေါ်၍လာတတ်ပေသတည်း။

သမာဓိဥပေက္ခာ။ ။ ဤသို့ ပီတိပဿဒ္ဓိ အကျိုးတရားတို့ ထင်ရှားလာ
သောအခါယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်သည်ထိုဤအာရုံသို့မရွှေ့ရှားဘဲထိုကမ္မဋ္ဌာန်း
၌ပင် အလွန်တည်ငြိမ်သော သမာဓိ သမ္မောဇွင်သည်၎င်း၊ သတိစသော
တွဲဘက်တရားတို့ကို လွန်၍မသွား လျော့၍လည်း မနေအောင် အလယ်
အလတ်၌ တည့်မတ်စွာရှုစားတတ်သော ဥပေက္ခာ သမ္မောဇွင်သည်၎င်း
အဆင်သင့်ဖြစ်နေပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး မြတ်တရား
သည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အလွန်လိုလားအပ်သော တရားဖြစ်သော
ကြောင့် ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဤဗောဇ္ဈင်ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူ
ရသည်။

မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်း။ ။ နိဗ္ဗာန်ကိုအလိုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဤတရားတို့ကို မိမိသန္တာန်၌ ရရှိအောင် ကေနိရှာထိုက်သော (ကေနိရှာရမည်ဖြစ်သော) တရားတို့ကို “မဂ္ဂ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုမဂ္ဂ၏ အစိတ်အပိုင်းတရားများကို မဂ္ဂ+အင်္ဂ(မဂ္ဂင်္ဂ) ဟု ခေါ်သည်။ ဤမဂ္ဂင်္ဂတရားတို့သည် သစ္စဝိဘင်းတုန်းက “နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာသို့ ရောက်ကြောင်းလမ်း” ဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော မဂ္ဂသစ္စာပင်တည်း။ နိဗ္ဗာန်ကိုအလိုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ကေနိဖြစ်စေရမည့် တရားဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ အကျယ် ဟောပြတော်မူရပြန်သည်။

ထင်ရှားစေအံ့။ ။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်တုန်းကပင် ဘုရားအခေါ်ခံ၍ မိမိသို့အဆုံးအမဖြင့် ကိုယ်စီကိုယ်ငှ သာသနာရှိကြသော်လည်း ဤမဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်တရားမရှိသော သာသနာဝယ် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်နိုင်သော သောတာပန်စသူတို့ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်တရားရှိသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်၌သာ သောတာပန်စသော အရိယာသူတော်စင်များ ဖြစ်နိုင်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါးသည် နိဗ္ဗာန်လိုလားသော ယောဂီတို့ မတွေ့တွေ့အောင် ကေနိရှာရမည့်တရားမွန်များ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဈာနဝိဘင်း။ ။ မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်းတိုင်အောင် တရားအမျိုးမျိုးဖြင့်ကြိုးစားသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏အကျိုးရဖြစ်သော ဈာန်တရားတို့ကို ပြတော်မူရာပါဠိတော်တည်း။ ထိုသို့ဈာန်အကျိုးကိုပြတော်မူရာ၌သီလ၄-မျိုးကိုရှေးဦးစွာကြိုးစားရပုံ၊ ထို့နောက် သတိသမ္ပတိဖြင့် ကိစ္စတိုင်း၌ သတိမလပ်စေဘဲ ဉာဏ်ဖြင့် ကြပ်ကြပ်ဆင်ခြင်ရပုံ၊ ထို့နောက် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ဝင်၍ တရားအားထုတ်ရပုံ ဤအစီအစဉ်ကိုပါ ပြထားတော်မူသောကြောင့် ပေါ့ပေါ့ဆဆဖြင့် တရားအားထုတ်ရာ၌ (ပါရမီဖြစ်သို့ထက်ပို၍) တရားထူးရသို့ ခဲယဉ်းကြောင်းကိုပါ သိစေတော်မူသည်။

အပ္ပမညာဝိဘင်း။ ။ ထို့နောက်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရသို့ရန်ဆန္ဒပြင်းထန်သော ယောဂီသာမက ပါရမီရှင် သူတော်စင်တိုင်း နေ့စဉ် ပွားများထိုက်သော မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဟူသောတရား ၄-ပါးကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုတရား ၄-ပါးကို မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်စေရာ၌ မည်၍မည်မျှ သတ္တဝါ

တို့၌သာ မေတ္တာစသည်ကို ဖြန့်မည်ဟု အတိုင်းအရှည်ပမာဏ မထားရ၊ လူတယောက်၌ပင် မည်သည့်အရပ်ကိုသာမေတ္တာပို့မည်ဟု အပိုင်းအခြား ပမာဏ မထားရ၊ ဤသို့ အပိုင်းအခြား ပမာဏမရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၌ ဖြန့်ရသောကြောင့် ပါဠိလို “အပ္ပမည” ဟုခေါ်ထား၏။ ထိုတရား ၄-ပါးတို့၏ သူတော်ကောင်းတိုင်း၌ မဖြစ်မနေ ကေနံ ဖြစ်စေထိုက်ပုံကို အကျဉ်းမျှ ပြပါ။

မေတ္တာ။ ။တဏှာချစ် သံယောဇဉ်ချစ် မဟုတ်ဘဲ သတ္တဝါတို့၌ စီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်စေလိုသော ချစ်ခြင်းကို“မေတ္တာ”ဟု ခေါ်၏။ ဥပမာ-မိခင်၏ အငယ်ဆုံးသားကလေးကို ကြီးလာစေလို ချမ်းသာစေလိုရာ၌ မေတ္တာစစ်စစ်ဖြင့် ချစ်နေခြင်းမျိုးကဲ့သို့တည်း။ ထိုကဲ့သို့ မေတ္တာစစ်စစ် ချစ်နေသူ အပေါ်ဝယ် တရံတခါ သံယောဇဉ်အချစ် တဏှာအချစ်လည်းဖြစ်တတ်သေး၏။ မိမိစိတ်ကို မြင့်မြတ်စေလိုသော သူတော်ကောင်းသည် သတ္တဝါ အများအပေါ်၌ မေတ္တာဓာတ်ပြည့်နေအောင် နေ့စဉ် ကြိုးစားရ၏။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လျှင်ကား သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း ဟူသောဣရိယာပုတ် ၄-ပါး၌ မေတ္တာစိတ်ဓာတ် မပြတ်အောင် သတိထား၍ ကြိုးစားရသည်။

ကရုဏာ။ ။သနားခြင်းသဘောကို“ကရုဏာ”ဟုခေါ်၏။ ပင်ကိုယ်က သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာရှင်သည် ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ တမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နှစ်မျိုးလုံးဖြစ်စေ ဆင်းရဲနေသော ဒုက္ခိတသတ္တဝါကို မြင်ရကြားရသောအခါ မိမိစိတ်မချမ်းသာလောက်အောင်ပင် ထိုသူ့အပေါ်၌ သနားကြင်နာ ကရုဏာဖြစ်တတ်၏။ ဥပမာ-သားကို အလွန်ချမ်းသာစေလိုသောမိခင်သည် မကျန်းမမာ ဖျားနေသော ဒုတိယသားကိုမြင်တိုင်း တွေးမိတိုင်း သနားကရုဏာ ဖြစ်နေသကဲ့သို့တည်း။

မုဒိတာ။ ။ဝမ်းမြောက်ခြင်း သဘောကို“မုဒိတာ”ဟု ခေါ်၏။ပင်ကိုယ်က သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာရှင်သည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာနေသော သုခိတသတ္တဝါကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မုဒိတာဖြစ်တတ်သည်။ ဥပမာ- သားကို အလွန်ချမ်းသာစေလိုသော မိခင်သည်ကျန်းကျန်းမာမာ ပညာတတ်တတ်ဖြင့် လူလားမြောက်လာသော

တတိယသားကို မြင်ရသောအခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ မုဒိတာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဥပေက္ခာ။ ။အသင့်အားဖြင့် ရှုခြင်းသဘောကို “ဥပေက္ခာ” ဟု ခေါ်၏။ မေတ္တာကဲ့သို့ ချစ်ခြင်းလည်းမဟုတ်။ ကရုဏာကဲ့သို့ သနားခြင်းလည်း မထင်ရှား။ မုဒိတာကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလည်း မရှိဘဲ သူ့အလုပ် သူ့ကိစ္စဖြင့် ချမ်းချမ်းသာသာ နေထိုင်သူအပေါ်၌ ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ ကင်း၍ သန့်ရှင်းစွာ အသင့်အားဖြင့် ရှုသော ဥပေက္ခာဖြစ်တတ်ပေသည်။ ဥပမာ-သူ့အလုပ်အကိုင်ကို ကျွမ်းကျင်စွာ လုပ်ကိုင်၍ ကြီးပွားနေသော စတုတ္ထသားကြီးကို မြင်ရသောအခါ မိခင်သည် ထိုသားအတွက် ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ မဖြစ်တော့ဘဲ အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဥပေက္ခာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး။ ။ဤမေတ္တာ စသောတရား ၄-ပါးဖြင့် နေခြင်းကို “ဗြဟ္မ-မြတ်သော+ဝိဟာရ-နေခြင်း” ဟု ခေါ်၏။ အဋ္ဌသာလိနီ ရူပါဝစရ ကုသိုလ် ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ၌လည်း “ဤ ၄-ပါးသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏ အကျိုးကား ဝိပဿနာကိုအားထုတ်ရာ၌ လွယ်ကူခြင်းအကျိုးနှင့် ဘဿမ္ပတ္တိအကျိုးပင်ဖြစ်သည်” ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အပ္ပမညာ ၄-ပါး ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်၎င်း ပါရမီဖြည့်သူအတွက်၎င်း ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၎င်း “ရှုတိုင်းမွေးသော ပန်း ၄-ပွင့်” ဟု တင်စား၍ ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

သိက္ခာပဒဝိဘင်း။ ။ထိုနောက် “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ” စသော သိက္ခာပုဒ် ၅-ပါးကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူသည်။ “သိက္ခာ” ဟူသည် သီလ သမာဓိ ပညာတည်း။ ထိုထို အထက်သိက္ခာတို့ကို ရသိုရန် အခြေခံဖြစ်သောကြောင့် ယောဂီသူတော်စင်တိုင်း မစောင့်မနေရ ကေနိ လုံခြုံအောင် စောင့်ရ၏။ ဤအခြေခံကောင်းမှ အထက်အထက် သီလ သမာဓိ ပညာတို့သို့ တက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသိက္ခာပဒဝိဘင်းကိုလည်း ဟောတော်မူရသည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း။ ။ဤ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ၄-ပါးကို တချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပန်ဖြစ်လျှင် ရ၏။ တချို့ကား ရဟန္တာဖြစ်မှရသည်။ ဤသို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တရားအားထုတ်မှုကြောင့် သိအပ် ရအပ်သော ဉာဏ်အထူးများ ဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဟောတော်မူရပြန်သည်။

ဉာဏဝိဘင်း။ ။ဤဝိဘင်း၌ ဉာဏ်အမျိုးမျိုးကို အကျယ်ဝေဘန်၍
 ဟောတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်၏ ဒသဗလဉာဏ်တော်များလည်း ပါ၏။ သတ္တဝါ
 တယောက်၌ ကုသိုလ်ကံတွေ များစွာ ပါရှိသော်လည်း ကာလဂတိ ဥပဓိ
 ပယောဂတို့က ဝိပတ္တိဖြစ်နေသောအခါ အကျိုးပေးခွင့်မရဘဲ သမ္ပတ္တိဖြစ်သော
 အခါမှ အကျိုးပေးခွင့်ရပုံကို၎င်း အကုသိုလ်ကံတွေ များစွာပါရှိသော်လည်း
 ကာလသမ္ပတ္တိ ဂတိသမ္ပတ္တိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ ပယောဂသမ္ပတ္တိနှင့် ကြုံသောအခါ
 မကောင်းကျိုးမပေးဘဲ ကာလစသည်တို့က ဝိပတ္တိ ဖြစ်သောအခါမှ မကောင်း
 ကျိုးပေးရပုံကို၎င်း ပါဠိတော်အသွားဖြင့် ထင်ရှားသိလောက်သည့်အပြင်
 အဋ္ဌကထာ၌ ဝတ္ထုသာဓကများကိုဖော်၍ ဖွင့်ပြထားသည်မှာ မည်သည့် ဘာ
 သာဝင်မဆို ဉာဏ်ကျက်စားဘို့ အလွန်ကောင်းသောတရားတော် ဖြစ်ပါပေ
 သည်။ ထို့ကြောင့် ဤဉာဏဝိဘင်းကိုလည်း ဟောတော်မူရပေသည်။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်း။ ။(ခုဒ္ဒက-ငယ်သော+ဝတ္ထု-တည်ရာအကြောင်း၊)
 ဇာတိမဒ-အမျိုးဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ မာန်ယစ်ရာ၌ အမျိုးဇာတ်ဟူသော
 ဇာတိသည် မာန်ယစ်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့်
 သေးသေးငယ်ငယ် သိဘွယ်တရားတို့၏ အကြောင်းဝတ္ထုများကို အကျယ် ဝေ
 ဘန်တော်မူရာ ပါဠိတော်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မာန်ယစ်ခြင်းဟူသော မဒ
 တရားကိုပင် ခတ္ထိယဗြာဟ္မဏစသောအပျိုးဇာတ်၏ မြင့်မြတ်ပုံကို အကြောင်း
 ပြု၍ မာန်ယစ်ပုံ ဟန်ကြီးပန်ကြီးလုပ်ရပုံဟူသော ဇာတိမဒ၊ အနွယ်၏မြင့်မြတ်
 ပုံကို အကြောင်းပြု၍မာန်ယစ်ပုံဟူသောဂေါတ္ထမဒ၊ ကျန်းမာသူ၏ မကျန်းမာ
 သူတို့အပေါ်၌ မာန်ယစ်ပုံ၊ အသက်ရှည်သူ၏ အသက်တိုသူတို့အပေါ်၌ မာန်
 ယစ်ပုံ၊ စိတ်တိုတတ်ပုံ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်ပုံစသည်တို့ကို လောက၌ ဖြစ်တတ်သမျှ
 စုံအောင် အကျယ်ဝေဘန်၍ ပြတော်မူလိုသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဟော
 တော်မူရသည်။

ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း။ ။(ဟဒယ-အတွင်း၌+ဓမ္မ-ခန္ဓာ စသောတရားများ)
 အခြားဝိဘင်းများကဲ့သို့ တရားတမျိုးသာမကဘဲ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်
 သစ္စာ ဣန္ဒြေ ဟိတ် အာဟာရ ဖဿ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ် ဟူသော
 တရားများကိုသွင်း၍အကျယ်ဝေဘန်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း”

ဟုခေါ်ရသည်။ ဤဝိဘင်း၌ ထိုထိုဘုံသို့ ရောက်ကြောင်းကံကို၎င်း၊ ထိုထို ဘုံသားတို့၏ သက်တမ်းကို၎င်း ဝေဘန်ပြတော်မူ၏။

ဘာသာဋီကာ။ ။ဤပါဠိတော်၌ ခန္ဓာစသောတရားအမျိုးမျိုးကို နည်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝေဘန်၍ပြတော်မူသောကြောင့် “အလွန်ပြည့်စုံတဲ့ကျမ်းဘဲ” ဟု မြောင်းမြဆရာတော် ချီးမွမ်းတော်မူသည့်အတိုင်း သိဘွယ်တရားများ စုံလင် ပေရကား ရှေးဆရာအစဉ်အဆက်တို့ မိမိကျေးဇူးရင် ဆရာအရှင်များ လက် ထက်တိုင်အောင် ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာဋီကာတွဲ၍ ပို့ချတော်မူခဲ့ကြပါ သည်။ သို့သော် ယခုအခါ ထိုကဲ့သို့ပို့ချသောဆရာများ အလွန်နည်းပါးရ ကား ပို့ချလိုသော နောင်လာနောက်သားတို့ အလွယ်တကူ ပို့ချနိုင်ဘို့ရာ ဘာသာဋီကာဟူသောနာမည်ဖြင့် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၏ အဓိပ္ပါယ် နှင့် တကွဖြစ်သော နိဿယကိုစီစဉ်ကာ ဆရာအရှင်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ကို ပူဇော်ရပါသတည်း။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
တပေါင်းလဆန်း(၁)ရက်
၁၃၂၅-ခု။

ဘာသာဒီကာနိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့်တကွ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာမူလဒီကာတို့ကို ပို့ချရင်းရေးသားခဲ့ရာ ၃-နှစ်နီးပါးကြာမှ ပြီးမြောက်ပါသည်။ ပို့ချစဉ်အခါ နေ့စဉ်မွန်မွန် အပင်ပန်းခံရသောကြောင့် ကာယသုခမရလှသော်လည်း သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းလိုသော အရည်အသွေးကို တွေးကာတွေးကာ စိတ္တသုခကိုရခဲ့ပါသည်။ ကျမ်းစာ ပြီးဆုံး၍ နိဂုံးအုပ်ချိန်၌ကား ပီတိအစွမ်းကြောင့် ပဏီတရုပ်တွေ တကိုယ်လုံးပြန်သဖြင့် ကာယသုခကိုလည်း သိသိသာသာ ရပြန်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တ ဘော ဘာသာဒီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ သဟဒီကာယ၊ သမ္မောဟ ဝိနောဒနိယာ။

သဟဒီကာ၊ ဆရာဆရာ မြဲပို့ချသည့် မူလမည်သာ ကျမ်းဒီကာနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ၊ တွေဝေထန်ပြင်း မသိခြင်းကို ရှင်းလင်းပိုင်ပိုင် ပယ်ဖျောက်နိုင်သော ဂုဏ်သဘောကြောင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီ နာမည်တင်လွှမ်း အဋ္ဌကထာကျမ်း၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ နိဿယအဓိပ္ပာယ် စုံအောင်ခြယ်သဖြင့် အလွယ်သင့်တန် အဖွင့်မွန်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ၊ တိုင်းရင်းမြန်မာ အဓိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့် အကန့် ကန့်လျက် ခွဲခွဲစီရီ တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဒီကာ၊ ဘာသာဒီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော၊ ထောင့်သုံးရာကယ် သုံးဆယ်နှင့်ငါး သင်္ကြန်းသို့ ရောက်ငြားခါ ထူး လတာကူး သက်ဆုတ် ၄-ရက်၌ နှစ်သက်ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ တကား။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သိက္ခိတော ဂန္ထိကာရေပိ၊ ပတ္တောမ္ဘိ ပကတညတံ။

ယေသံထေရာနံ၊အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်အပ်သော။ အဟံ၊ငါသည်။ သိက္ခိတော၊ ရေးနည်းသားနည်း ပို့ချနည်း၌

သိပ်သည်းသေသပ် သင်အပ်သောအတတ် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဂန္ထိကာဓရပိ၊ ခုခေတ်နောက်သား အကျိုးများသို့ ရေးသားကြိုးကုတ် ကျမ်းပြုခြင်း အလုပ်၌လည်း။ ပကတညူတံ၊ သဘောသကန် ရှေးထုံးစံကို အမှန်သိမြင် ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမှီ၊ ခေတ်အလျောက် လေးစား လောက်အောင် မဖောက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံထေရုနံ၊ ကျေးဇူး တော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇာယမိ၊ ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ သတည်း။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယဋ္ဌာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ၊ သမ္ပတ္တိစက် ၄-ချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်း ၄-ခုလည်း ပါရှိထ သော။ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြို ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် အုပ်ချုပ်အပ်ထသော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင် အများတင်လည်း အား အင်ခိုင်ပြီး မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယံာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန၊ မတိမ်း မစောင်းလည်စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာအစဉ် မောင်းကာနှင်၍။ အမတံ ပါရံ၊ ဤဘက်မှာနေ အားလုံးသေလျက် ဟိုပြေရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့် အမတခေါ် နေပြည်တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ ရန်သူပစ်ဖောက် ဗုံးအမြောက်တို့ မကြောက်မနား အရောက်သွားခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ၊ ယောကျ်ားမှန်က ပြုရဲရမည့် ကမ္ဘာ့လက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။ ကဿံ၊ ငါးဦး ဗိုလ်ချုပ် အဖော်လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

မူလဋီကာနိဿယ နှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနိဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

မင်္ဂလာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်	၁
ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်	၅
ပစ္စယနိဒ္ဓေသ	၅၅
၁။ ဟေတုပစ္စနိဒ္ဓေသအဖွင့်	၅၅
၂။ အာရမ္မဏ ။	၆၉
၃။ အဓိပတိ ။	၇၄
၄။ အနန္တရ ။	၇၈
၅။ သမနန္တရ ။	၈၂
၆။ သဟဇာတ ။	၈၂
၇။ အညမည ။	၈၆
၈။ နိဿယ ။	၈၆
၉။ ဥပနိဿယ ။	၈၇
၁၀။ ပုရေဇာတ ။	၉၄
၁၁။ ပစ္ဆာဇာတ ။	၉၆
၁၂။ အာသေဝန ။	၉၇
၁၃။ ကမ္မ ။	၁၀၀
၁၄။ ဝိပါက ။	၁၀၃
၁၅။ အာဟာရ ။	၁၀၄
၁၆။ ဣန္ဒြိယ ။	၁၀၆
၁၇။ ဈာန ။	၁၀၉
၁၈။ မဂ္ဂ ။	၁၁၁
၁၉။ သမ္ပယုတ္တ ။	၁၁၂
၂၀။ ဝိပွယုတ္တ ။	၁၁၂

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၂၁။ အတ္ထိ	။	၁၁၅
၂၂။ နတ္ထိ	။	၁၁၈
၂၃။ ဝိဂတ	။	၁၂၀
၂၄။ အဝိဂတ	။	၁၂၀

ပကိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့်

၁၂၀

ပုစ္ဆာဝါရ

၁၃၄

ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

၁၃၄

ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၅၉

ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၆၁

ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်

၁၆၃

၁။ တိကပဋ္ဌာန်အဖွင့်

၁၆၄

၁-ကုသလတိက်

၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁၆၄

ပစ္စယာနုလောမ ဝိဘင်္ဂဝါရအဖွင့်

၁၆၄

ပစ္စယာနုလောမ သင်္ချာဝါရအဖွင့်

၁၈၃

ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၉၂

ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်

၁၉၈

ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်

၁၉၉

၂-သဟဇာတဝါရအဖွင့်

၂၀၆

၃-ပဝ္ဗယဝါရအဖွင့်

၂၀၈

၄-နိဿယဝါရအဖွင့်

၂၁၇

၅-သံသဋ္ဌဝါရအဖွင့်

၂၁၈

၆-သမ္ပယုတ္တဝါရအဖွင့်

၂၂၂

၇-ပဉ္စဝါရအဖွင့်

၂၂၄

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပဉ္စဝါရ ဃဋ္ဌနာ အနုလောမ ဂဏနာအဖွင့်	၂၆၈
ပစ္စနိယုဒ္ဓါရအဖွင့်	၃၀၃
ပစ္စနိယ ဂဏနာအဖွင့်	၃၂၀
အနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်	၃၃၆
ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်	၃၄၁
၂-ဝေဒနာတိက်အဖွင့်	၃၅၀
၃-ဝိပျာဓိတိက်အဖွင့်	၃၆၀
၄-ဥပါဒိန္ဒတိက်အဖွင့်	၃၆၄
၅-၂၂-သံကိလိဋ္ဌတ္တိကာဒိအဖွင့်	၃၆၆

၂-ဒုကပဋ္ဌာနီအဖွင့်	၃၇၂
၃-ဒုကတိက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၄
၄-တိကဒုက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၆
၅-တိကတိက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၇
၆-ဒုကဒုက ပဋ္ဌာနအဖွင့်	၃၇၈
၇-၁၂-ပစ္စနိယပဋ္ဌာနိအဖွင့်	၃၈၀
၁၃-၁၈-အနုလောမ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနိအဖွင့်	၃၈၁
၁၉-၂၄-ပစ္စနိယာနုလောမ ပဋ္ဌာနိအဖွင့်	၃၈၂

ပဋိပက္ခမူလသီလကောနိသေသယ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်	၃၈၉
ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်	၄၀၀
ပစ္စယနိဒ္ဓေသအဖွင့်	
၁-ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဓေသအဖွင့်	၄၇၁
၂-အာရမ္မဏပစ္စယ နိဒ္ဓေသအဖွင့်	၄၉၄
၃-အဓိပတိ ပစ္စယနိဒ္ဓေသအဖွင့်	၅၀၇
၄-အနန္တရ ။	၅၁၁
၅-သမန္တရ ။	၅၁၅
၈-နိဿယ ။	၅၂၀
၉-ဥပနိဿယံ ။	၅၂၁
၁၀-ပုရေဇာတ ။	၅၄၆
၁၁-ပစ္ဆာဇာတ ။	၅၄၉
၁၂-အာသေဝန ။	၅၄၉
၁၃-ကမ္မ ။	၅၅၀
၁၄-ဝိပါက ။	၅၅၁
၁၅-အာဟာရ ။	၅၅၁
၁၆-ဣန္ဒြိယ ။	၅၅၂
၁၇-ဈာန ။	၅၆၁
၁၈-မဂ္ဂ ။	၅၇၀
၁၉-သမ္ပယုတ္တ ။	၅၇၀
၂၀-ဝိပ္ပယုတ္တ ။	၅၇၇
၂၁-အတ္ထိ ။	၅၇၈
၂၂-၂၃-၂၄-နတ္ထိ ဝိဂတ အဝိဂတပစ္စယ နိဒ္ဓေသအဖွင့်	၅၈၀

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပစ္စယနိဗ္ဗေသ ပက္ခိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကုထာအဖွင့် ပုစ္ဆာဝါရ	၅၈၁
၁-ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်	၅၉၇
၂-ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၂၅
၃-အနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၂၈
၁-ကုသလတ္တိက ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်	
၁-ပစ္စယာနုလောမ ၁-ဝိဘင်္ဂဝါရ	၆၂၉
၁-ပစ္စယာနုလောမ ၂-သင်္ချာဝါရ	၆၆၆
ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၇၃
ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယအဖွင့်	၆၇၅
ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်	၆၇၈
၂-သဟဇာတဝါရအဖွင့်	၆၈၇
၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်	၆၉၀
၄-နိဿယဝါရအဖွင့်	၆၉၄
၅-သံသဋ္ဌဝါရအဖွင့်	၆၉၄
၆-သမ္ပယုတ္တဝါရအဖွင့်	၆၉၆
၇-ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂအဖွင့်	၆၉၇
ပဉ္စဝါရဗဒ္ဓနာ အနုလောမဂဏနာ	၇၁၂
ပစ္စနိယုဒ္ဓါရအဖွင့်	၇၃၆
ပစ္စနိယဂဏနာအဖွင့်	၇၅၁
နဟေတုမူလကအဖွင့် စသည်	
ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်	၇၁၂
၁-ကုသလတိက်အဖွင့်	၇၃၆
၂-ဝေဒနာတိက်အဖွင့်	၇၅၁

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၃-ဝိပါကတိကအဖွဲ့	၇၇၃
၄-ဥပါဒိန္နတ္ထိကအဖွဲ့	၇၇၄
၆-ဝိတက္ကတ္ထိကအဖွဲ့	၇၈၄
၈-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္ထိကအဖွဲ့	၇၈၈
ပုစ္ဆာဂဏနဂါထာများ	၇၈၈
ဘာသာဋီကာနိဂုံး	၇၉၈

ပုဋ္ဌာနာပုဋ္ဌကထာ ဘာသာဗိုလ်

နာနာပုဋ္ဌာနာနိ၊ ဗောဓိတာနေတ္ထ မုနိနာ။
အနန္တနယပဋ္ဌာနံ၊ ဝန္ဓေ အနန္တဂေါစရံ။

ဤ အနန္တနယ သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီး၌။
မုနိနာ၊ မုနိထွတ်တင် ဘုရားရှင်သည်။

နာနာပုဋ္ဌာနာနိ၊ ဟေတုအာရမဏ စသည်များစွာ
အကြောင်းအရာတို့ကို။ ဗောဓိတာနိ၊ သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်
သာဖြင့် ဦးစွာကျန သိပြီးမှလျှင် များလှဝေနေ သိစေတော်
ပူခဲ့လေပြီ။

အနန္တဂေါစရံ၊ အဆုံးမရှိ ကုန်အောင်သိသည့် ဉာဏ်တော်
၏သာ ကျက်စားရာဖြစ်တော်မူသော။ တံ အနန္တနယပဋ္ဌာနံ၊
မြားမြောင်ပေါရယ် နည်းစုံကြွယ်သား ကြီးကျယ်မြင့်မော်
ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီးကို။

ဝန္ဓေ၊ တသက်တခါ ကြုံခဲ့စွာမို့ ကြုံလာသည့်ခိုက် ဦးဖြင့်
တိုက်၍ နှစ်ခြိုက်လှစွာ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

ပဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာပြန်ကာ

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်

၊ [ယမိုက်ပါဠိတော်ကိုဖွင့်ပြပြီး၍ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကိုဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဒေဝါတိဒေဝေါ စသည်ကိုမိန့်။] ဒေဝါတိဒေဝေါ၊ သမ္မုတိနတ် ဥပပတ္တိနတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ကို အဘိညာဓသောလုဏ်တို့ဖြင့် သာလွန်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူထသော။ [အခြား အနက်များကို ဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။] ဒေဝ ဒါနဝပူဇိတော၊ သကြားအစရှိသောနတ်၊ ပဟာရာဒ အစရှိသော အသုရိန်တို့သည် ပူဇော်အပ်တော်မူထသော။ သုဒ္ဓသံယမော၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း ဖြစ်သော ကာယသံယမ ဝစီသံယမ ဟူသော ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း ဖြစ်သော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ စိတ်ကို စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တသံယမ ဟူသော သမာဓိလည်း ရှိတော်မူထသော။ မဟာဝီရော၊ ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိတော်မူထသော။ ဣသိသတ္တမော၊ ဝိပဿီအစရှိသော ရှေးဘုရားရှင်တို့ကိုထောက်၍ ၇-ဆူမြောက် ဣသိ ဖြစ်တော်မူထသော။ [ဤအနက်ကို အနု၌သာဖွင့်ထားသည်။] နာမရူပနီရောမနော၊ အကြောင်းသမုဒယကို ချုပ်စေခြင်းအားဖြင့် ဝဋ်၌အကြူးဝင်သော

နာမ်ရုပ်တို့ကို ချုပ်စေတော်မူပြီးထသော။ (ဘဂဝါသည်။) [“ဘဂဝါသတ္တမော” ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် ဘဂဝါဟု ဝိသေသျှုထည့်၍ ပေးပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌ကား “သတ္တာ” ဟု ထည့်၏။]

ဒေဝါနံ၊ တသောင်းသော စကြဝဠာမှ စုဝေးရောက်လာ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား။ ယမကံ၊ ယမကမည်သော။ ပကရဏံကျမ်းကို။ (တနည်း) ယမကံ ပကရဏံ၊ ယမိုက်ကျမ်းကို။ ဒေသယိတွာ၊ ပြီး၍။ အထ၊ ထိုယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရာကာလမှ နောက်၌။ အတ္တတော၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၎င်း။ ဓမ္မတောစေဝ၊ ပါဠိတော်အားဖြင့်၎င်း။ ဂမ္ဘီရဿ၊ နက်နဲသော။ တထ၊ ထိုယမိုက်ကျမ်း၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ သတ္တမံ၊ ၇-ကျမ်းမြောက်ဖြစ်သော။ အတိဂမ္ဘီရနယမဏ္ဍိတဒေသနံ၊ အလွန်နက်နဲသောနည်းတို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော ဒေသနာတော်ဖြစ်သော။ နာမေန၊ အမည်အားဖြင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာနမည်သော။ ယံ (ပကရဏံ)၊ အကြင်ကျမ်းကို။ ဒေသေသိ၊ ဟောတော်မူပြီ။

ဣဒါနိ၊ ယမိုက်ကျမ်းကိုဖွင့်ပြပြီးရာယခုအခါ၌။ တထ၊ ထိုပဋ္ဌာနမည်သော ကျမ်း၏။ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်။ ဟသ္မာ၊ ဝကြောင့်။ သမ္ပတ္တော၊ ကောင်းစွာရောက်ပြီ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ယုံ့သို့ ပဋ္ဌာနကျမ်း၏အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာအစဉ်၏ ကောင်းစွာ ရောက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) နံ၊ ထိုပဋ္ဌာနကျမ်းကို။ ဝဏ္ဏယိဿာမိ၊ ဖွင့်တော့အံ့။ တံ၊ ထိုပဋ္ဌာနကျမ်း၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာကို။ သမာဟိတာ၊ ပကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော မိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ သုဏာသ၊ နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားကြကုန်လော။ ဣတိ၊ သမယဒေသက စသည်ကိုဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

အပ္ပာ။ ။ [သံ+အာပဗ္ဗ ဓာဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း။ ဓာ၌ အာကို ဣဓေကိုဟု “သမာဒဟိယတေတိ သမာဟိတံ (ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သောမိတ်) သမာဟိတံ+ယေသန္တိ သမာဟိတာ” ဟု အသတ္တိ တခွိတ်ဆင့်ပါ။]

ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်

[နောက် “နာမာတိဟိ ဝုတ္တံ” မှ ဟိကိုယူ၍ အနက်ပေးမည်။] ဟိ၊ ချဲ့။
(တနည်း) ဟိ၊ ပဋိညာဉ်မှတစ်ပါး ပဋိညာတ ပကရဏကို ဆိုဦးအံ့။ သမ္မာ
သမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ။ ပေ။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမာတိ။ ဟူ၍။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်ပြီ။ (အဋ္ဌသာလိနိဉ္စံ ဆိုအပ်ပြီ။)

တတ္ထ၊ ထိုစတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ ပဋ္ဌာန မဟာပကရဏံ
နာမ ဟူသောပါဌ်၌။ စတုဝိသတိယာ၊ ၂၄-ပါးသော။ ယေသံ သမန္တပဋ္ဌာ
နာနံ၊ အကြင်သမန္တ ပဋ္ဌာန်းတို့၏။ ဝါ၊ အနုလောမစသော အလုံးစုံသော
အသို့အားဖြင့်ပဋ္ဌာနမည်သော တရားတို့၏။ သမောဓာနဝသေန၊ အပေါင်း၏
အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊ ဤကျမ်းကို။ စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ၊
၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏အပေါင်းဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ
နာမာတိ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးမည်၏ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေသဇ္ဇေဝ၊ ထို ၂၄-
ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏၎င်း။ ဣမဿ ပကရဏဿစ၊ ဤကျမ်း၏၎င်း။
နာမတ္ထော၊ ပဋ္ဌာနဟူသောနာမည်၏ အနက်ကို။ တာဝ၊ ပစ္စယုဒ္ဓေသကို မဖွင့်မီ
ရှေးဦးစွာ။ ဝေ၊ ဤသို့ဆိုအပ်လတံသော နည်းအားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
သိထိုက်၏။ ကေနဋ္ဌေန၊ အဘယ်အနက်ကြောင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာနမည်သနည်း။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ။ စသည်။ ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိမှစ၍ ပဋ္ဌာန မဟာ
ပကရဏံ နာမ တိုင်အောင်သောစကားတို့သည် အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာနိဒါန
ကထာ၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော စကားတို့တည်း။ နိဿယကို ထိုအဋ္ဌကထာဘာသာ
ဋီကာ၌ရှုပါ။

အမှာ။ ။ ကဒန္တရံ ပစ္စနိယာနုလောမမှိဉ္စံ နုလောမမှိကို နုလောပေဝိဟု
ပြင်ပါ။ စတုဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာန ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမ-
သမောဓာနကို သမောဓာနံ ဟုပြင်၍ “စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနသမောဓာနံ၊
၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့ကို ပေါင်းစုရာဖြစ်သော။ ဣဒံ၊ ဤကျမ်း
သည်။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံနာမ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးမည်၏” ဟု အနက်
ပေးပါ။

၁။ ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ။ ။ “တိကပဋ္ဌာနံ ဒကပဋ္ဌာနံ စသည်ဖြင့် သုံးစွဲ
တော်မူရာ၌ “ပဋ္ဌာန” ဟူသော နာမည်၏ အနက်ကား (ပဋ္ဌာနသဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်

ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ နာနပ္ပကာရပစ္စယဋ္ဌေန ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော အကြောင်းပစ္စယ၏အဖြစ်၊ တပါးတပါးလျှင် အထူးထူးသော အပြားရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊မည်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ၊ခွဲ။ ပကာရော၊ ပအက္ခရာသည်။ ဝါ၊ ပဥပသာရသည်။ နာနပ္ပကာကာရတ္ထံ၊ အမျိုးမျိုးသော အပြားဟူသောအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ဌာနသဒ္ဓေါ၊သည်။ ပစ္စယတ္ထံ၊ အကြောင်းပစ္စည်းဟူသောအနက်ကို။ (ဒီပေတိ)။ ဟိ၊မှန်။ ဌာနာဌာနကုသလတာတိ အာဒိသု၊ ဌာနာဌာန ကုသလတာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းကို။ ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ဤသို့။ နာနပ္ပကာရာနံ၊ အမျိုးမျိုးသောအပြား

လာခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓပ္ပဝတ္ထိနိမိတိကား) အဘယ်ပါနည်း”ဟု မေးသည်။

၁။ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယဋ္ဌေန။ ။ပစ္စယဌ၌ အဋ္ဌ (အတ္တ) သည် ဘာဝအနက်ဟော။ [နာနပ္ပကာရပစ္စယတာတိ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယဘာဝေါ။ ယော အဋ္ဌကထာယံ နာနပ္ပကာရပစ္စယဌောတိ ဝုတ္တော၊ - အနု။] အဝိဇ္ဇာ ဟူသော တရားတပါးသည်ပင် ဟေတုပစ္စည်း သဟဇာတစသောပစ္စည်းအားဖြင့် အမျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်၏။ ဤသို့တရားတမျိုးတည်းက အမျိုးမျိုးပစ္စည်းဖြစ်နိုင်သည်ကိုလည်း “နာနပ္ပကာရပစ္စယတာ”ဟု ခေါ်၏။ ဟေတုပစ္စည်းဟူသော ပစ္စည်းတမျိုး၌ပင် ဟိတ် ၆ ပါးအားဖြင့် များ၏။ ဤသို့ ပစ္စည်းတမျိုး၌ပင် များသော တရားရှိနိုင်သည်ကိုလည်း “နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာ”ဟု ခေါ်၏။

ဋီကာ။ ။တတ္ထ ဧကသမိ မေဃဿ ဟေတုအာဒိဟိ အနေနပစ္စယ ဘာဝတော၁ ဧကေကဿ ပစ္စယဿ အနေနဓမ္မဘာဝတော၁ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဤဋီကာအဖွင့်ကို ထောက်၍ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယတာ၌ “နာနပ္ပကာရာ၊ တပါးမက များသောအပြားရှိသော + ပစ္စယတာ၊ ပစ္စယသတ္တိ။ (တရားတပါး၏ပင် များစွာသော ပစ္စယသတ္တိရှိခြင်း။) နာနပ္ပကာရာနံ၊ တပါးမက များသောအပြားရှိသော ဟိတ် ၆-ပါးစသော တရားတို့၏+ပစ္စယတာ၊ ဟေတုစသော ပစ္စယ၏အဖြစ်။ ဤသို့ အနက် ၂ မျိုး (ဝိဂြိုဟ် ၂ မျိုး) ပြုရသောကြောင့် နာနပ္ပကာရပစ္စယတာ၌ ဧကသေသနည်း သာမညနိဒ္ဒေသနည်းမှတ်ပါ။

ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာနံ အကြောင်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒေသိတတ္တာ၊
ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ဣမေသု
ပဋ္ဌာနေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသည်။ ပဋ္ဌာနံနာမ၊ မည်၏။ ပ န၊
ကား။ ဣမေသံ ပဋ္ဌာနာနံ၊ ဤတပါးတပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့၏။ သမူဟ
တော၊ အပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ တေ
ပကရဏံ၊ ကို။ ပဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(ဝုတ္တနယတော၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းမှ။) အပရော၊ တပါးသော။
နယော၊ နည်းကို။ (ဝေ၊ ဤဆိုအပ်လက်သောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။)
ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ဝိဘဇနဋ္ဌေန၊ ဝေဘန်ရာ၏အဖြစ်
ဟူသောအနက်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ပညာ
ပနာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း။ ပဋ္ဌာပနာ၊ အပြားအားဖြင့် ထားခြင်း။
ဝိဝရဏာ၊ ဖွင့်ခြင်း။ ဝိဘဇနာ၊ အကျယ်ဝေဘန်ခြင်း။ ဥတ္တာနိကမ္ပံ၊ ပေါ်
လွင်အောင်ပြုခြင်း။ ဣတိ၊ သို့။ အာဂတဋ္ဌာနသ္မိံ၊ လာသောပါဠိရပ်၌။

၁။ စတုဝိသတိယာ။ ပေ။ ပဋ္ဌာနံ။ ။ အနုလောမနယ- စသော နယ
၄-ပါးတွင် နယတပါးတပါး၌ တိကပဋ္ဌာနစသောအားဖြင့် ၄-ပါးစီရှိရကား
၂၄-ပါးဖြစ်၏။ ထိုတွင် တပါးတပါးသည်ပင် နာနပ္ပကာရပစ္စယတော အနက်
ကြောင့် ပဋ္ဌာနအမည်ရ၏။ ထို ၂၄-ပါးသော ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာနတို့၏ အပေါင်း
ဖြစ်သောကြောင့် ကေဒေသုပစာရ (အဝယဝူပစာရ) အားဖြင့် ဤကျမ်းကြီး
လည်း ပဋ္ဌာန မဟာပကရဏ အမည်ရသည်။ [ပါဠိတော်ဒေသနာ၏ပဋ္ဌာန
အမည်ရပုံကိုကား နောက်၌ “တိကာနံ+ပဋ္ဌာနံ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ” စသည်ဖြင့်
ပြလိမ့်မည်။]

၂။ ဝိဘဇနဋ္ဌေန။ ။ ဤ ဒုတိယနည်း၌ ပဋ္ဌာပနာနှင့် ဝိဘဇနာကို
ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် ဥပရိပဏ္ဏာသ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ
ခြင်းကြောင့် ဝိဘဇန အနက်ကို ပဋ္ဌာနပုဒ်၏အနက်ဟုဆို၏။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိ
တော်၌ လာသော ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို ဟေတုပစ္စယ စသော
အားဖြင့် အကျယ်ဝေဘန်ရာတရားတော်ကို “ပဋ္ဌာန” ခေါ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။
[တိကပဋ္ဌာန စသော တပါးတပါး၏ ပဋ္ဌာန အမည်ရပုံ အပေါင်းကျမ်းကြီး၏
ပဋ္ဌာနအမည်ရပုံမှာ ပဋ္ဌမနည်းအတိုင်းသာတည်း။]

ဝိဘဇနဋ္ဌေန၊ အကျယ်ဝေဘန်ခြင်းဟူသောအနက်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌာနသဒ္ဒါသည်။ ဝါ၊ ပဋ္ဌာနသဒ္ဒါ၏ အနက်သည်။ ပညာယတိ၊ တင်ရှား၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလာဒီနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိကုန်သော။ မ္ဗောနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ ဟေတုပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိဘတ္တတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စတုဝိသတိယာ။ ပေ။ ဝေဒိတဗျံ။

(ဝုတ္တနယတော၊ မှ။) အပရော နယော (ဇဝံ ဝေဒိတဗျော)။ ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ပဋ္ဌိတဋ္ဌေန၊ မရပ်မတည်ရာ၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ တည်း။) ဂမနဋ္ဌေန၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရာ၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ ဂေါဋ္ဌာ၊ နွားခြံတို့သည်။ ပဋ္ဌိတဂါဝေါ၊ မရပ်မတည်သော နွားရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ အာဂတဋ္ဌာနသ္မိံ၊ ဌ်။ ယေန ပဋ္ဌာနေန၊ အကြင် မရပ်မတည်ခြင်းဖြင့်။ ပဋ္ဌိတဂါဝေါတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ မရပ်မတည်သောနွားရှိကုန် ၏ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုမရပ်မတည်ခြင်းဟူသည်။ အတ္ထတော၊ လိုရင်းအနက်အားဖြင့်။ ဂမနံ၊ သွားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ နာတိဝိတ္တာရိတနယေသု၊ အလွန်မချဲ့ထွင်အပ်သော နည်းရှိကုန် သော။ ဝမ္မသင်္ဂဏီအာဒိသု၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အစရှိသောကျမ်းတို့၌။ အနိဿင်္ဂမ

၁။ ပဋ္ဌိတဋ္ဌေန။ ။ ဌိတ၌ ဌာဓာတ်သည် ပ-ဥပသာရကြောင့် မရပ် မတည်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို မရပ်မတည်ခြင်းသည် သွားခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဂမနတ္ထေနာတိ အတ္ထော ဟု အဓိပ္ပါယ်တ္ထဖွင့်သည်။ “ယေန ပဋ္ဌာနေန ပဋ္ဌိတဂါဝေါတိ ဝုတ္တော။ တံ (ပဋ္ဌာနံ) အတ္ထတော ဂမနံ ဟောတိ” ၌ ၎င်း၊ ပဋ္ဌိတဂါဝေါကို “ဂထဂါဝေါ” ဟု ဋီကာဖွင့်ရာ၌ ၎င်း ဤနည်းအတိုင်း သဒ္ဒတ္တ၊ အဓိပ္ပါယ်တ္ထခွဲပါ။

၂။ ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒိသု။ ။ အာဒိဖြင့် ပုဂ္ဂလပညတ် ကထာဝတ္ထုတို့ကို ချန်၍ ဝိဘင်းဓာတုကထာ ယမိုက်ကျမ်းတို့ကိုသာ ရှေးဋီကာနိဿယ၌ ဟူ၏။ ပုဂ္ဂလပညတ် ကထာဝတ္ထုကျမ်းတို့၌ ကုသိုလ်ကသည်တို့ကို အကျယ်မဝေဘန် သောကြောင့် ချန်ထားဟန်တူသည်။

နဿ^၁၊ မပြီကပ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် 'သွားရခြင်းမရှိသော။ သဗ္ဗညုတ
ညာဏဿ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏။ ဟေတုပစ္စယာဒိဘေဒဘိန္ဒေသု၊ ဟေတု
ပစ္စည်းအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သော။ ကုသလာဒိသု၊ ကုသိုလ်
အစရှိသောတရားတို့၌။ ဝိတ္တာရိတနယလာဘတော၊ အကျယ်ချဲ့ထွင်ကြောင်း
နည်းကို ရခြင်းကြောင့်။ နိဿင်္ဂဝ သေန၊ မပြီမကပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဧတေ၊
ဤ ပဋ္ဌာန်း ကျမ်း၌။ ပဝတ္ထဂမနတ္တာ၊ ဖြစ်သောသွားခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ (တနည်း) နိဿင်္ဂဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထဂမနတ္တာ၊ ဖြစ်သောသွားရာ
ဌာန၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ဤသို့ ၂-နက်ပေးရပုံကို ဇိုကာ၌ကြည့်ပါ။] စတု
ဝိသတိယာ၊ သော။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

၁။ အနိဿင်္ဂဂမနဿ။ ။ အနိဿင်္ဂ + ဂမနံ ယဿာတိ အနိဿင်္ဂဂမနံ။
ယဿ၊ အကြင်သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏။ အ + နိ + ယာဂံ၊ ကပ်ငြိခြင်းမရှိသည်
မဟုတ်သော။ ဝါ၊ ကပ်ငြိခြင်းရှိသော။ ဂမနံ၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရခြင်း
သည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ အနိဿင်္ဂဂမနံ (သဗ္ဗညုတညာဏ်)။

သဗ္ဗညုတညာဏ်။ ။ အနီး၌ ချောက်ကမ်းပါးရှိသော လမ်းဝယ် အဟုန်
ပြင်းပြင်းသွားသော ယောက်ျားသည် လွတ်လွတ်လပ်လပ် မသွားနိုင်ဘဲ
ကပ်သီးကပ်သပ်သွားနေရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဓမ္မသင်္ဂဏိ စသော ကျမ်းတို့၌
သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်သည် အားရပါးရ လွတ်လွတ်လပ်လပ်မရှိ။ လမ်းမကြီး၌
ပြေးသွားရသော ယောက်ျားသည် လွတ်လွတ်လပ်လပ်မပြီမကပ်ဘဲ သွားရ
သကဲ့သို့ ထို့အတူ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းဟူသော လမ်းမကြီး၌ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်
၏ သွားရခြင်းသည် မပြီမကပ် လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိလှပေသည်။

ပုတ်ချက်။ ။ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်မှတစ်ပါး အခြားဉာဏ်များလည်း
ပဋ္ဌာန်းတရား၌ ကျက်စားသွားလာနိုင်ကြပါ၏။ သို့သော် ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၏
အခြား ဉာဏ်တို့ထက် ဉာဏဂတိ ပြင်းထန်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏
သွားရာဌာနအဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ “သဗ္ဗညုတညာဏဿ” ဟု အဋ္ဌကထာ
ထရာမိန့်၏။ [တတ္ထ အညေဟိ ဂတိမန္တေဟိ အတိသယယုတ္တဿ ဂတိမတော
ဂမန ဌာနဘာဝဒဿနတ္ထံ သဗ္ဗညုတညာဏဿာတိ ဝုတ္တံ၊ - ဇိုကာ။]

တတ္ထံ၊ ထိုအစိတ်အစိတ်ဖြစ်သောပဋ္ဌာန်း၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ (တနည်း) တတ္ထံ၊ ထိုအနုလောမပဋ္ဌာန်း၊ ပစ္စနီယပဋ္ဌာန်းအစရှိသောပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ တာဝ၊ ပစ္စနီယစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ၊) အနုလောမမှ၊ အနုလောမ၌။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော ပဋ္ဌာန်းသည်။ တိကပသေန၊ တိကနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒေသိတတ္ထာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တိကပဋ္ဌာနံနာမ၊ တိကပဋ္ဌာန်းမည်၏။ တဿ၊ ထိုတိကပဋ္ဌာနဟူသောပုဒ်၏။ ပဒစ္ဆေဒေါ၊ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို။ (ပုဒ်ကိုပိုင်းဖြတ်၍ ရအပ်သော အနက်ကို။) (ဝေ ဝေဒိတဗျော)။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌာန်း၌။ တိကာနံ၊ ၃-ပါးအတိုင်းအရှည်ရှိသော တရားတို့၏။ ပဋ္ဌာနံ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော အကြောင်း ပစ္စည်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့တိကတရားတို့၏ နာနပွကာရပစ္စယရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းသည်။) တိကပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဧတိဿ၊ ဒေသနာယ၊ ဤပဋ္ဌာန်းဒေသနာ၌။ တိကာနံ၊ တိကတရားတို့၏။ နာနပွကာရက၊ အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ အကြောင်းပစ္စည်းတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ အတ္ထော၊ နက်။

ဒုတိယဝိကပေပိ ၂၊ ၌လည်း။ တိကာနံ၊ တိကတရားတို့ကို။ ပဋ္ဌာနံ၊ အကျယ်ဝေသန်ရာဒေသနာတည်း။ ဣတေဝ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင်။

၁။ တတ္ထ အနုလောမမှ။ ။ပဋ္ဌာနပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ တိကပဋ္ဌာန စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “တတ္ထ အနုလောမမှ” စသည်ကိုမိန့်။ တိက ပဋ္ဌာနပုဒ်ကို ၃-နည်းဖွင့်ရာဝယ် ပဌမနည်း၌ အဋ္ဌကထာအတိုင်း “တိကာနံ ပဋ္ဌာနံ ဧတ္ထ၊ အတ္ထိတံ တိကပဋ္ဌာနံ” ဟု သတ္တမိဗဟုဗ္ဗိဟိ ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။ တိကာနံကိုလည်း “တိကံ ပရိမာဏာနိ ဧတေသန္တိ တိက၊ ကုသလ၊ အကုသလ၊ အဗျာကတ စသောအားဖြင့် ၃-ပါးကုန်သော အတိုင်း အရှည်ရှိသော တရားတို့” ဟု အနုဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ “တိကဝေသနဂုတ္တ ဓမ္မာနံ” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထအဖွင့်တည်း။

၂။ ဒုတိယဝိကပံ။ ။ပဋ္ဌာနပုဒ်၏ ဝိဘဇနအနက်ကို ပြသောဒုတိယဝိကပံ၌ “တိကာနံ+ပဋ္ဌာနံတိ တိကပဋ္ဌာနံ” ဟု တပျူရိသ်ပြု။ ပဋ္ဌာနံတွေဝဟု ဝေထည်၍ ဖွင့်ခြင်းဖြင့် ပဌမဝိကပံကဲ့သို့ ဗဟုဗ္ဗိဟိမပြုရဟုကန့်သည်။ “ကုသလ

တိကပဋ္ဌာနံ၊ ဧ။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တိကာနံ၊ တိကတရားတို့ကို။ ဝိဘဇနာ၊ အကျယ်ဝေဘန်ရာတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

တတိယဝိကပေ ၁၊ ၁။ ဟေတုပစ္စယာဒိဘေဒဘိန္ဒတာယ၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ လဒ္ဓဝိတ္ထာရာ၊ ရအပ်သော ကျယ်ဝန်းခြင်းရှိကုန်သော။ တိကာဇေ၊ တိကတရားတို့သည် ပင်။ ပဋ္ဌာနံ၊ မငြိမကပ်မရပ်မတည် လှည့်လည်ရာတည်း။ တိကပဋ္ဌာနံ၊ တိကတရားတို့သည်ပင် မငြိမကပ်မရပ်မတည် လှည့်လည်ရာ။ သဗ္ဗညုတညာဏဿ၊ ဧ။ နိဿင်္ဂဂမနဘူမိ၊ မငြိမကပ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားရာမြေ တည်း။ ဣတိ အတ္ထော။ ဒုကပဋ္ဌာနာဒိသုပိ၊ ဒုကပဋ္ဌာန်းအစရှိသော ပဋ္ဌာန်း တို့၌လည်း။ ဧသေ နယော။ ဧဝံ သို့။ အနုလောမေ၊ ဌ။ ဆပဋ္ဌာနာနိ၊ ၆-ပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့ကို။ ဝိဒိတွာ၊ ချ်။ ပစ္စနိယံဒိသုပိ၊ ပစ္စနိယအစရှိ သည်တို့၌လည်း။ ဣမိနာဝဉ္စပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတာနိ၊ ဤပဋ္ဌာန်းတို့ကို။ (ဝုစ္စန္တိဓပ)။ ဝါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိဓပ)။ အနုလောမေ၊ အနုလောမငင်း(ဣတိဉ္စပ)

စသော တိကတရားတို့ကို ဟေတုပစ္စည်းစသော အပြားအားဖြင့် အကျယ်ဝေ ဘန်ရာ ဒေသနာတော်”ဟူလို။

အပ္ပာ။ ။ ရွေးနိဿယ၌ “ပဋ္ဌာနန္တေဝဝယ် “ပဋ္ဌာနမေတ္ထ” ဟု ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းသည်”ဟု ဆို၍ အနက်တနည်း ပေးသေး၏။ သို့သော် ပဌမ ဝိကပ၌ ဧတိဿာဒေသနာယ ဟုဖွင့်သကဲ့သို့ ဤ၌ “ဧတိဿာ” ဟု မထည့်ဘဲ ဖွင့်၏။ ဝိဘဇနာသဒ္ဓါကိုလည်း “ဝေဘန်ရာဒေသနာ” ဟု အာဓာရအနက် ပေးနိုင်ပါသည်။

၁။ တတိယဝိကပံ။ ။ ပဋိတ (ဂမန) အနက်ကိုပြသော တတိယဝိကပံ၌ ကား တိကာဇေ+ပဋ္ဌာနံတိကပဋ္ဌာနံ၊ တိကတရားတို့သည်ပင် သဗ္ဗညုတညာဏ် တော်၏ မငြိမကပ် သွားရောက်ရာအရပ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်၊ ဤသို့အဝ ဓာရဏကမ္မဓာရ ဝိဂ္ဂဟပြုရသည်။ [တိကာ ဇေ၌ ဇေဖြင့် ပဌမဝိကပံ ဒုတိယ ဝိကပံ၌ ပြုအပ်သော သမာသ်တို့ကိုကုန်။] နိဿင်္ဂဂမနဘူမိ၌ ဘူမိဖြင့် ပဋ္ဌာန၌ အဓိကရဏသုာနေကိုပြ၏။ ပဋ္ဌာတိ ဣတိ ပဋ္ဌာနံ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ မရပ် မတည် လှည့်လည်ရာ ဒေသနာတော်။

။ပေ။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သမန္တာ၊ အနုလောမစသော အလုံးစုံသောအဘို့အစုအားဖြင့် ။ ဆဆ၊ ၆-ပါး၆-ပါးတို့သည်။ ၊ဟုတွာ၊ ရှိ။စတုဝိသတိ၊ ၂၄-ပါးသည်။ ဟောန္တိ၊ တသွား၊ ကြောင့်။ စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနာနီတိ၊ ၂၄ ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာနသင်္ခါတာနံ၊ ငယ်သော ပဋ္ဌာန်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ [တိကပဋ္ဌာန်းစသည်ကို ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာန်းဟုဆို သည်။] ဣမေသံ သမန္တ ပဋ္ဌာနာနံ၊ ဤအနုလောမစသော အလုံးစုံသော အဘို့အစုတို့ဖြင့် ဖြစ်သော တိကပဋ္ဌာန်းစသည်တို့၏။ သမောဓာနဝသေန၊ အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊ ဤကျမ်းသည်။ စတုဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာန သမောဓာနံ၊ ၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ နာမ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးမည်၏။ [သမန္တာ၏ အဖွင့်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

ပန၊ ဆက်။ တံ တေ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်)ယေ တိကာ ဒယော၊ အကြင်တိကအစရှိသည်တို့ကို။ နိဿာယံ၊ ရှိ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ၊ ညွှန်ပြအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တိကပဋ္ဌာနန္တိ၊ တိကပဋ္ဌာန်းဟူ၍၎င်း။ ဒုကပဋ္ဌာ နန္တိ၊ ၎င်း။ ပေ။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနန္တိ၊ ၎င်း။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ တေ၊ ထိုတိကအစ ရှိသည်တို့ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မှု၍။ ယေသံ ပစ္စယာနံ၊ အကြင် ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တေတိကာဒယော၊ ထိုတိက အစရှိသည် တို့ကို။ ဝိသတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ကုန်ပြီ။ တေပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ဒယေတုံ၊ ငှာ။ အာဒိတော၊ အစ၌။ တာဝ၊ အစဉ်အတိုင်း။ အဿ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၏။ မာတိကာနိက္ခေပဝါရော နာမ၊ မာတိကာနိက္ခေပဝါရမည်သည်ကို။ ဝါ၊ ပစ္စည်းတို့၏ ခေါင်းစဉ်ကို ချထားရာဝါရမည်သည်ကို။ ဝုတ္တော၊ ဟော တော်မူအပ်ပြီ။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရောတိပိ၊ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရဟူသော အမည် သည်လည်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းသရုပ်ကို အကျယ်ဝေဘန်ဌဝါရဟူသော အမည် သည်လည်း။ တဿေဝ၊ ထိုမာတိကာနိက္ခေပဝါရ၏ပင်။ နာမံ၊ အမည် တည်း။ သော၊ ထိုမာတိကာနိက္ခေပဝါရသည်။ ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသတော၊ ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ရှိ၏။ တဿ၊ ထိုနိက္ခေပဝါရ၏။ ဟေတု

ပစ္စယော။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ ဤပါဠိရပ်သည်။ ဥဒ္ဓေသော၊ တည်း။ ၀၊ အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်တည်း။

တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓေသ၌။ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗျော)။ ဟေတုစ၊ ၊ ဟိတ်လည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုဟိတ်ဟူသည်။ ပစ္စယော စ၊ ပစ္စည်းလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ထို ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယော၊ မည်၏။ ဟေတုသည်။ ဟုတော့ ၊ ။ ပစ္စယော။ ပစ္စည်းတည်း။ ဟေတုဘာဝေန၊ ဟိတ်၏

၁။ ဟေတုစ၊ ပေ။ ဟေတုပစ္စယော။ ။ ဟေတုနှင့် ပစ္စယပုဒ်တို့ကို အနက်အရတူသော ဝိသေသနုပုဗ္ဗပဒကမ္မစာရဲပြု၏။ သို့သော် ဟေတုစ၌ ဟိတ်သည် ဟေတုပစ္စည်းသာမက၊ သဟဇာတစသော ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ [အယံ ဟိ ဟေတုဟေတုပစ္စယေနာပိ ပစ္စယော ဟောတိ။ သဟဇာတာဒိ ပစ္စယေနာပိ။-ဟေတု ပစ္စယ နိဒ္ဓေသ အဋ္ဌကထာ။] ထို့ကြောင့် ထိုသဟဇာတစသည်ကို တားမြစ်သော “ဟေတု ဟုတော့ ပစ္စယော” ဟု အနက်ဖွင့်ရသည်။ သို့သော် ထိုပါဠိအတိုင်းဆီလျှင် “ဟိတ်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုသောတရား” ဟု အနက် ထွက်သောကြောင့် ဟိတ် ၆-ပါးသည် ဟိတ်ဖြစ်၍သာ ကျေးဇူးပြုသည်မဟုတ်သေး၊ သဟဇာတစသည်ဖြစ်၍လည်း ကျေးဇူးပြုနိုင်ရကား ပဌမပြုအပ်သောသဟဇာတစသည်တို့နှင့် ရောနှောခြင်းဟူသော အပြစ်မှ မလွတ်သေး။ ထို့ကြောင့် “ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တိ ဟောတိ” ဟု ဟေတု ဟုတော့ ပစ္စယောကို အဖြောင့်ဖွင့်ပြသည်။ [ဧတေနပိ သော ဧဝံသော အာပဇ္ဇတိတိ ပုနာဟ - ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တိ ဟောတိ၊-ဋီကာ]။

ခွဲဦးအံ့။ ။ ဟေတုဘာဝေန၌ ဘာဝသည် ဘာဝတဒ္ဓိတ်ထုံးစံအတိုင်း သဒ္ဓပ္ပဝုတ္တိနိမိတ်အနက်ကို ဟော၏။ “ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧသ္မာတိ ဟေတု” အရ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရား၏ ဖြစ်တည်ခဲ့ရာ အကြောင်း ဟူသည် “သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာနေ၊ အကျိုးတို့၏ ကောင်းစွာတည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်သော” သတ္တိတည်း။ ထိုသတ္တိကား သဟဇာတစသည်၌ မရှိ။ ထို့ကြောင့် သဟဇာတစသည်တို့နှင့် မရောနှောစေခြင်းအကျိုးငှာ “ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယော” ဟု ဖွင့်၍ ထိုအဖွင့်သည် ဥဇုကတ္ထ (အဖြောင့်အနက်) ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ဝုတ္တိ ဟောတိ” ဟု ထည့်သည်။ [ဣဒံ ဝုတ္တိ ဟောတိ၊ စကားရှိက၊ ဥဇုက။]

၂။ ဟုတော့ကို ဘာဝေနဟု ဖွင့်နိုင်။ ။ ဟုတော့ကို “ဘာဝေန” ဟု ဖွင့်ရာ၌ ဟုတော့ဝယ် တွာပစ္စည်းသည် “ကလာပါဒီသု ဘာဝတ္ထေ၊ တုနာတျာဒိဝိဓေယ

အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ
ဟောတိ။ အာရမဏ ပစ္စယာဒီသုပိ၊ အာရမဏပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်း
တို့၌လည်း။ သေဝ နယော။ [“အာရမဏဉ္စ တံ ပစ္စယောစာတိ အာရမဏ
ပစ္စယော။ အာရမဏံ ဟုတွာ ပစ္စယော။ အာရမဏဘာဝေန ပစ္စယောတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းတိုင်း ဤနည်းချည်း မှတ်ပါ။]

တေ” ဟူသောသဒ္ဒတ္တ ဘေဒစိန္တာ (၃၇၈) ဂါထာနှင့်အညီ တုန တွာန.တွာ
ပစ္စည်းတို့သည် ဘောအနက်ဟောဟု ကလာပ်ကျမ်း မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းတို့၌
ဆို၏။ ထို့ပြင် “သက္ကော ဟုတွာန နိဗ္ဗတ္တိ”၌ သက္ကာဝယ် ပဌမာဝိဘတ်ကို
ဆဋ္ဌိအနက်ဟောဟု ယူ၍ ဟုတွာန ကိုလည်း “ဘာဝေန” ဟု ဘေဒစိန္တာဋီကာ
ဖွင့်သည်။ ထိုအလို “သက္ကော၊ သကြား၏။ ဟုတွာန၊ အဖြစ်ဖြင့်” ဟု အနက်
ပေးပါ။ ဤသို့ပေးသောအခါ သက္ကော ဟုတွာန အရ သကြားခြိမ်ကိုမရဘဲ
သကြား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို အရကောက်
ရသည်။ [ဒိန္နံ ပဋိစ္စ ဘာဝတ္ထံ၊ ဆဋ္ဌုတ္တေန ပဌမာထဝါ- ၃၉၀- ဂါထာ။]
ဤသို့သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ရှိသောကြောင့် ဟေတု ဟုတွာကို “ဟေတု ဘာဝေန”
ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်ခြင်းသည် သဒ္ဒါထုတ်အတိုင်းပင် ဖြစ်၏ ဟုမှတ်ပါ။

သတ္တိ သတ္တိမန္တ။ ။ “ဟေတုပစ္စယော” ဟူသော ဥဒ္ဓေသ၌၎င်း၊ “ဟေတု
ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနိဗ္ဗောနံ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော နိဒ္ဓေသ
၌၎င်း ဟိတ် ၆-ပါးပစ္စည်းတရားတည်းဟူသော သတ္တိမန္တကို (သတ္တိရှိသော
တရားခြိမ်ကို) ပြတော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာလည်း ထိုအတိုင်းပင် သတ္တိမန္တတရား
ခြိမ်ကိုပြသည်။ သို့သော် ထိုသတ္တိမန္တတရားခြိမ်ဖြင့် ဟေတုသတ္တိကိုသာ ပြတော်
မူလိုရင်းဟုမှတ်ပါ။ ဘုကြောင့်နည်း၊.... ဟိတ် ၆-ပါး တရားခြိမ်မှတစ်ပါး
ဟေတုသတ္တိဟု သီးခြားမရှိသောကြောင့်တည်း။ [အဋ္ဌကထာယံပန ဓမ္မပ္ပဓာန
နိဒ္ဓေသေန (ပါဠိတော်ဝယ် ဓမ္မခြိမ်ကို ပဓာနအားဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူခြင်း
ကြောင့်) ဓမ္မတော အညာ ဓမ္မသတ္တိနာမ နတ္ထိတိ (ဓမ္မခြိမ်မှတစ်ပါး ဓမ္မသတ္တိ
သီးခြားမရှိဟု နှလုံးသွင်း၍) ဓမ္မဟေဝ ဓမ္မသတ္တိဝိဘာဝနံ ကတံတိ ဒဠဗ္ဗံ-၆။]

ဋီကာ။ ။ ဋီကာဆရာကား ဟေတုစ၊ ဟေတုသတ္တိလည်းဟုတ်၏။ သော၊
ထိုဟေတုသတ္တိဟူသည်။ ပစ္စယောစ၊ ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သတ္တိလည်းဟုတ်၏။
ဟုအနက်ပေး၍ ဟေတုအရ ပစ္စယအရ သတ္တိကိုသာ အရကောက်စေလို၏။
အကျယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယော ဟူသောပါဌ်၌။ ဟေတုတိ၊ ဟေတုဟူသော။
 တေ၊ ဤသဒ္ဓါသည်။ ဝစနာဝယဝကာရဏမူလာနံ၊ စကားဝါကျ၏ အစိတ်၊
 အကြောင်း၊ အရင်းအမြစ်တို့ကို။ အဓိဝစနံ၊ ဟောသောသဒ္ဓါတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။
 ပဋိညာ ဟေတုတိအာဒိ၊ ပဋိညာ ဟေတု အစရှိသော စကားရပ်တို့၌။
 လောကေ၊ လောက၌။ ဝါ၊ လောကီကျမ်း၌။ ဝစနာဝယဝေါ၊ စကားဝါကျ
 ၏ အစိတ်ကို။ ဟေတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ အပ်၏။ [ပဋိညာ ဥပမာ ဟေတု၊
 ဥဒါဟရဏ နိဂ္ဂမ။ ဝသေနာဝယဝါပဉ္စ၊ ဝိဓာဝါကျေယထာရဟံ - ဟူသော
 သဒ္ဓတ္ထတေဒစိန္တာ (၁၄) ဂါထာကို ကြည့်ပါ။] ပန၊ ကား။ သာသနေ၊
 သာသနာတော်၌။ ဝါ၊ သာသနာတော်ကျမ်း၌။ ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါတိ
 အာဒိ၊ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌။ ကာရဏံ၊ ကို။ (ဟေတုတိ ဝုစ္စတိ)။
 [ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့သည်။ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ အကြောင်း
 သမုဒယသစ္စာ ဟူသော အစအမှန်ရှိကုန်၏။] တယော ကုသလာ ဟေတု
 တယော အကုသလာ ဟေတုတိ အာဒိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ မူလံ၊
 အရင်းအမြစ်ကို။ ဟေတုတိ ဝုစ္စတိ။ တံ၊ ထိုမူလအနက်ကို။ ဣဓ၊ ဟေတု
 ပစ္စယော ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

ပန၊ ကား။ (ဟေတု၏အနက်မှတစ်ပါး ပစ္စယော၏အနက်ကား)။ ပစ္စယော^၁
 တိတ္ထေ၊ ပစ္စယောဟူသောဤပါဌ်၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ်ကား။ ဝစနတ္ထော၊
 သဒ္ဓါအနက်တည်း။ (ဖလံ၊ အကျိုးသည်။) တေသ္မာ၊ ဤအကြောင်းမှ။
 ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ တေ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အကျိုးတရား၏ စွဲ၍ဖြစ်ခဲ့ရာ
 အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ ထိုအကြောင်းသည်။) ပစ္စယော၊

၁။ ပစ္စယော။ “ပတိ+အယ”ဟု ခွဲ၍ ပတိကို “ပတိစ္စ” ဟု ဖွင့်၏။
 ပတိစ္စ၌ ပတိ+ဣဓာတ် တှာပစ္စည်း “ရွေးရှုရောက်၍”ဟု သဒ္ဓတ္ထ “စွဲ၍” ဟု
 ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်၏။ “စွဲ၍”ဟူသည် ထိုအကြောင်းကို မယှဉ်စွန့်ခြင်း။ (လက်
 မလွှတ်ခြင်း)တည်း။ ထို့ကြောင့် ပတိစ္စကို “အပစ္စက္ခယနံ” ဟု ဖွင့်သည်။
 “တေသ္မာ တေ” ဖြင့် အယကို အပါဒါနသာခနပြုရသည်ဟု ပြ၏။ [တေ၌
 ဣဓာတ် ဓောတ် ၂-မျိုး။ ဣကို ပြေ။ ကေ အယပြုလျှင် “ပစ္စယ” ဟု ဖြစ်၏။]

ပစ္စယမည်၏။ နံ၊ ထိုအကြောင်းကို။ အပ္ပစ္စက္ခာယ၊ မပယ်စွန့်မူ၍။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ ယောဓမ္မော၊ အကြင် အကျိုးတရားသည်။ ယံဓမ္မံ၊ အကြင်အကြောင်းတရားကို။ အပ္ပစ္စက္ခာယ၊ ၍။ တိဋ္ဌတိဝါ၊ တည်မှုလည်း တည်ရ၏။ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝါ၊ ဖြစ်မှုလည်း ဖြစ်ရ၏။ သော၊ ထိုအကြောင်းတရားသည်။ တဿ၊ ထိုအကျိုးတရား၏။ ပစ္စယော၊ စွဲ၍ ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်းတည်း။ ဣတိ ဝတ္တံ ဟေတု။

ပန၊ ကား။ (ဝစနတ္ထမ္ပ တပါး လက္ခဏတ္ထကား။) လက္ခဏတော၊ မှတ်သားကြောင်းလက္ခဏာအားဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဥပကာရက လက္ခဏော၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယောဓမ္မော၊ အကြင်အကြောင်းတရားသည်။ ယဿ ဓမ္မဿ၊ အကြင်အကျိုးတရား၏။ ဌိတိယာဝါ၊ တည်ခြင်းငှါသော်၎င်း။ ဥပ္ပတ္တိ ယာဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါသော်၎င်း။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏

၁။ ဝတ္တတိတိအတ္ထော။ ။ ဇေတိကို ဝတ္တတိဟု အနက်ဖွင့်၏။ “ဝတ္တတိ” အရ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ဥပါဒ်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ဌိအခိုက်၌ တည်သော အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ဟု ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏။ ထို့ကြောင့် ဇေတိကိုပင် “တိဋ္ဌတိဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝါ” ဟုဖွင့်၏။ ဤ၌ ဝါသည် ဝိကပ္ပနတ္ထမဟုတ်။ အနိယ မတ္တတည်း။ တိဋ္ဌတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၂ မျိုးလုံးပင် အမြဲမဟုတ်။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း သည် တည်ဘို့ရန်သာ ကျေးဇူးပြု၏။ ဖြစ်ဘို့ရန် ကျေးဇူးမပြု။ အနန္တရစသော ပစ္စည်းသည် ဖြစ်ဘို့ရန်သာ ကျေးဇူးပြု၏၊ တည်ဘို့ရန် ကျေးဇူးမပြု။ ဟေတု စသော ပစ္စည်းတို့ကား တည်ဘို့ဖြစ်ဘို့ ၂-မျိုးလုံး ကျေးဇူးပြုကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါသဒ္ဓါကို အနိယမတ္တဟုဆိုရသည်။

၂။ လက္ခဏတောပန။ ။ ပစ္စယသဒ္ဓါ၏ အကြောင်းဟူသောအနက်သည် သဒ္ဓတ္တတည်း။ ဥပကာရအနက်ကား ပစ္စည်းအားလုံး၏ သဘောကိုပြသော ကြောင့် လက္ခဏတ္ထတည်း။ [သမညံ ဝါသဘာဝေါ ဝါ၊ ဓမ္မာနံ လက္ခဏံ မတံ။] ထို့ကြောင့် “လက္ခဏတော ပန ဥပကာရကလက္ခဏော ပစ္စယော” ဟု မိန့်သည်။

၃။ ဥပကာရ။ ။ ဥပ+ကရ-ဏပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဥပကာရကို “ပဓာနဿ အနုဂုဏုသမ္ပာဒနေ၊ ပဓာန၏ လျော်သော ဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်း၌” ဟု ထောမနိဓိ၌ အနက်ဖွင့်၏။ ဥပကို “ပဓာနဿ အနုဂုဏု” ဟု ဖွင့်၍

အဖြစ်ကိုပြုတတ်သည်။ ဟောတိ။ သော၊ ထိုအကြောင်းတရားကို။ တဿ၊ ထိုအကျိုးတရား၏။ ပစ္စယောတိ၊ ပစ္စည်းဟူ၍။ (စွဲ၍ဖြစ်ရာအကြောင်းဟူ၍။) ဂုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယသဒ္ဓါ၎င်း။ ဟေတု၊ ဟေတုသဒ္ဓါ၎င်း။ ပေ၊ ပဘဝေါ၊ ပဘဝသဒ္ဓါ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသဒ္ဓါအပေါင်းသည်။ အတ္ထတော၊ အနက်အားဖြင့်။ ဧကံ၊ တူ၏။ ဗျဉ္ဇနတော၊ သဒ္ဓါအားဖြင့်။ နာနံ၊ ကဲ့ပြား၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ မူလဋ္ဌေန၊ အရင်းမူလ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတု၊ ဟေတုမည်၏။ ဥပကာရကဋ္ဌေန၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယမည်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သင်္ခေပတော၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ မူလဋ္ဌေန၊ အရင်းမူလ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောအကျိုးကျေးဇူးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို

ကာရ(ပြုခြင်း)ကို သမ္ပာဒန(ပြီးစေခြင်း)ဟု ဖွင့်သည်။ ကရောတိကို “ကြိယံ အဘိနိပ္ပာဒေတိ” ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း။ “ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ လျော်သောဂုဏ်ရှိကုန်သည်အဖြစ်ကို ပြုခြင်း” ဟူသည် “ဟေတုပစ္စည်းနှင့် လျော်သောပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်နိုင်ခြင်း”တည်း။ “ထိုသို့ဖြစ်နိုင်အောင် ဟေတုပစ္စည်းက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ပြုပေးသည်”-ဟူလို။

အနက်ပေးကြပုံ။ ။ “အနုဂုဏ္ဍ၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဥပကာရပုဒ်နှင့် တွဲရာ၌ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား” ဟု ပေးရိုးပြုကြ၏။ “တို့အား + လျော်သော” ဟု စပ်လိုကြဟန် တူသည်။ သို့သော် “ဓမ္မာနံ၊ တို့၏+ဥပကာရ၊ လျော်သောဂုဏ် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို+ပြုတတ်”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်သောကြောင့် “ဓမ္မာနံ၊ တို့၏” ဟု သမ္ပန်အနက်ပေးမှ “အဖြစ်”ဟူသောအနက်၌ စပ်နိုင်၏။ “ပစ္စယော၊ အကြောင်း”ဟူသောအနက်နှင့်လည်းလျော်သည်။ “ကျေးဇူးပြု”ဟူသောအနက်။ ။ ယခုအခါ၌ “ဥပကာရော၊ ကျေးဇူးပြုခြင်း။ ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏”ဟူသောအနက်ကိုသာ ပေးရိုးပြုကြသည်။ ထို“ကျေးဇူး”ဟူသော အနက်လည်း ထောမနိမိဝယ် အနုဂုဏ် (အနုဂုဏဘာဝ) ဟူသော အဖွင့်မှ ဂုဏပုဒ်၏အနက်တည်း။ ဂုဏသဒ္ဓါ၏ အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် အာနိသံသအနက်ကို ယူထားဟန်တူသည်။ “အာနိသံသ၊ အကျိုးအာနိသံ။ ဝါ၊ အကျိုးကျေးဇူး”။ ပစ္စည်းတရားတို့က ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဥပကာရက၊ လျော်သော အကျိုးဖြစ်အောင် ပြုပေးခြင်းကိုပင် “ကျေးဇူးပြုခြင်း”ဟု ခေါ်ကြသည်။

ပြုတတ်သော။ ဝါ၊ လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မောတရားသည်။ ဟေတုပစ္စယော၊မည်၏။

ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ သော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းသည်။ သာလိဗီဇာဒီနိ၊ သလေးမျိုးစေ့ အစရှိသည်တို့သည်။ သာလိအာဒီနိ၊ သလေးအစရှိသည်တို့ကို။ (သာဓကောနိ) ဝိယ၊ ပြီးစေတတ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ မဏိပုဏ္ဏာဒယော၊ ပတ္တမြား၏အဆင်း အစရှိသည်တို့သည်။ မဏိပုဘာဒီနိ၊ ပတ္တမြားအရောင် အစရှိသည်တို့ကို။ (သာဓကော)ဝိယစ၊ ပြီးစေတတ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ (တထာ)။ ကုသလာဒီနိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏။ ကုသလာဒိဘာဝသာဓကော၊ ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား။ အာစရိယာနံ၊ ရေဝတဆရာတို့၏။ အဓိပ္ပာယော၊ အလိုတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ ရေဝတဆရာတို့ အလိုရှိအပ်ပါသော်လည်း။ ဧဝံ သန္တေ၊ ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်။ (ထိုဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် ကုသိုလ်၌ယှဉ်သောဟိတ်တရားတို့ကကုသိုလ်အဖြစ်ကိုပြီးစေတတ်၊ အကုသိုလ်အဗျာကတ၌ယှဉ်သော ဟိတ်တရားတို့က အကုသိုလ် အဗျာကတ အဖြစ်ကို

၁။ သောဟိ ။ပေ။ အဓိပ္ပာယော။ ။“အာစရိယာနံတိ ရေဝတတ္ထေရံ ဝဒတိ”ဟုဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် “သော ဟိ သာလိအာဒီနိ” စသော အဖွင့်သည် ရေဝတထေရ်၏ အလိုကျအဖွင့်တည်း။ ထိုအဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် မနှစ်သက်သောကြောင့် “ဧဝံ သန္တေ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။

၂။ ဧဝံ သန္တေ။ပေ။သာဓကော။ ။“ထိုဟေတု ပစ္စည်းမည်သော ဟိတ်တရားသည် ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်၏” ဟု ဆို၏။ [လောဘဟိတ်ကြောင့် လောဘမူစိတ်သည် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရ၏။ အလောဘဟိတ်ကြောင့် ကာမာဝစရစိတ်ရှစ်ပါးသည် ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရ၏။ အလောဘဟိတ်ကြောင့်ပင် မဟာဝိပါက်ရှစ်ပါးသည် အဗျာကတစိတ်ဖြစ်ရ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။] ထိုစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် ထိုဟိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို မပြီးစေနိုင်ရကား ထိုရုပ်တို့၌ ဟိတ်တရားတို့က ဟေတုပစ္စယသတ္တိ မရှိရာရောက်၏။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ထိုရုပ်တို့၌လည်း ဟိတ်တရားတို့က ဟေတုပစ္စယသတ္တိ မဖြစ်မဟုတ် ဖြစ်သည်သာ။

ပြီးစေတတ်သည် ရှိသော်။) တံသမုဋ္ဌာနရူပေသု၊ ထိုဟိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်တို့၌။ ဟေတုပစ္စယတော၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်။ နသမ္ပဇ္ဇတိ၊ မပြီးစီး။ (ကသ္မာ တံသမုဋ္ဌာနရူပေသု ဟေတုပစ္စယတော နသမ္ပဇ္ဇတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းသည်။ တေသံ၊ ထိုဟိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်တို့၏။ ကုသလာဒိဘာဝံ၊ ကို။ နသာဓေတိ၊ မပြီးစေနိုင်။ (တေသံ၊ ထိုရုပ်တို့၏။) ပစ္စယောစ၊ အကြောင်းပစ္စည်းသည်လည်း။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဟောတိ ယေဝ၊ သာ။) ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (တံသမုဋ္ဌာနရူပေသု ဟေတုပစ္စယတော နသမ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်စေနိုင်ရာရောက်၏။) ဟိ၊ မှန်။ ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ပစ္စယောဟူသော။ တေ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [နပစ္စယော နဟောတိ၏သာကေ။] စ-သည်သာမကသေး။ အဟေတုကစိတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဇေတန၊ ဤဟေတုပစ္စည်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အပ္ပာကတဘာဝေါ၊ သည်။ သိဒ္ဓေါ၊ ပြီးစီး၏။ [ထို့ကြောင့် ဟိတ်တရားတို့က အပ္ပာကတအဖြစ်ကိုပြီးစေတတ်၏ဟူသော ရေဝတဆရာတို့၏စကားသည် မမှန်ပါ- ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ သဟေတုကာနမ္ပိ၊ သဟိတ်စိတ်တို့၏လည်း။ ကုသလာဒိဘာဝေါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ ယောနိသောမနသိကာရာဒိ ပဋိဗဒ္ဓေါ၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့နှင့်စပ်သည်။ (ဟောတိ)။ သမ္ပယုတ္တဟေတု ပဋိဗဒ္ဓေါ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်၌ စပ်သည်။ ဝါ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်နှင့် စပ်သည်။ န၊ မဟုတ်။

[ကေဆရာတို့မှတ်ထင်အပ်သော အကြောင်းအရာ၏အပြစ်ကို ပြသော အားဖြင့် အဖြေကိုပြလို၍ “ယဒိစ” စသည်ကိုမိန့်။ (မှတ်ထင်ပုံကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။)] စ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ သမ္ပယုတ္တဟေတုသု၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်တို့၌။ သဘာဝတောဝ၊ သဘောအားဖြင့်သာ။ ကုသလာဒိဘာဝေါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သည်။ ယဒိသိယာ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ တံသမ္ပယုတ္တေသု၊ ထိုဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့၌။ (ကုသလာဒိဘာ

ဝေါ။) ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါ၊ ဟိတ်၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ဟိတ်နှင့်စပ်သည်။ (ယဒိ သိယာအံ။) (ဝေသတိ။) အလောဘော၊ အလောဘသည်။ ကုသလောဝါ၊ ကုသိုလ်သည်သော်လည်း။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အဗျာကတောဝါ၊ သော်လည်း။ (သိယာ။) ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ (အလောဘသည် ကုသိုလ်သော်လည်းဖြစ်ရာ၊ အဗျာကတသော်လည်းဖြစ်ရာပါသော်လည်း။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥဘယထာပိ၊ ကုသိုလ် အဗျာကတ ၂-ပါးသောအပြားအားဖြင့်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နေ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့အလောဘ၏ ကုသိုလ် အဗျာကတ ၂-ပါးသောအပြားဖြင့်ဖြစ်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) သမ္ပယုတ္တေသု၊ ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့၌။ (ဟေတုပဋိဗဒ္ဓ ကုသလာဒိဘာဝံ၊ ဟိတ်နှင့်စပ်သော ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို။ ပရိယေသထ) -ယထာ၊ ရှာမှီးကြကုန်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဟေတုသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (အညပဋိဗဒ္ဓေါ၊ အခြားတရားတို့နှင့် စပ်သော။) ကုသလာဒိတာ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို။ ပရိယေသိတဗ္ဗာ၊ ထိုက်၏။

ပန၊ ကား။ ကုသလာဒိဘာဝသာဓနဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေတုနံ၊ ဟိတ်တို့၏။ မူလဋ္ဌံ၊ မူလအနက်ကို။ အဂ္ဂဟေတုဘ၊ မယူမူ၍။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ ဘာဝသာဓန ဝသေန၊ ကောင်းစွာတည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ (မူလဋ္ဌေ၊ ကို။) ဂယမာနေ၊ ယူအပ်သော်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော အနက် အဓိပ္ပါယ်သည်။ နဝိရုဇ္ဈတိ၊ မဆန့်ကျင်တော့။ ဟိ၊ မှန်။ လဒ္ဓဟေတုပစ္စယာ၊ ရအပ်သော ဟေတုပစ္စည်းရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝိရုဋ္ဌမူလာ၊ စည်ပင်သော အမြစ်ရှိကုန်သော။ ပါဒပါဝိယ၊ သစ်ပင်တို့ကဲ့သို့။ ထိရာ၊ ခိုင်မြဲကုန်သည်။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ၊ ကောင်းစွာတည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ အဟေတုကာပန၊ အဟိတ်တရားတို့သည်ကား။ တိလဗီဇကသေဝါလာဝိယ၊ နှမ်းစေ့ပမာဏ ရှိသော မှော်နှမ်းအစရှိသော မှော်တို့ကဲ့သို့။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ၊ ကုန်သည်။ န(ဟောန္တိ) ကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ မူလဋ္ဌေန ဥပကာရကောတိ၊ ဟူသောပါဠိရပ်၌။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနေန၊ ကောင်းစွာတည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းအားဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပြုတတ်သော။

ဝါ။ ကျေးဇူးပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ မည်၏။
ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိထိုက်၏။

တတော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်သောပစ္စည်းတို့တွင်။
အာရမဏဝသေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သော ဂုဏ်
ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယော၊ မည်၏။
[အာရမဏပုဒ်ပြီးပုံကို အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်၌ပြုခဲ့ပြီ။ သက္ကတ၌ အာလမ္ဗန ပုဒ်
သာရှိ၍ အာရမဏပုဒ်မရှိသော်လည်း ပါဠိ၌ “စက္ခု ခေါ်မာဂဏ္ဍိယ ရူပါ
ရာမံ” စသည်ကဲ့သို့ မွေ့လျော်ရာအနက်ဟော အာရမဏပုဒ်လည်း ရှိသည်
သာ။]သော၊ ထိုအာရမဏပစ္စည်းသည်။ (နကောစိ ဓမ္မော နဟောတိ၌စပ်။)
ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ အာရတိတောပိ။
စတည်ပြီး၍လည်း။ ယံ ယံ ဓမ္မံ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။
ဩသာပိတက္ကာ၊ ပြီးဆုံးစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကောစိ၊ တစုံတခု
သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ ပစ္စည်းမဟုတ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။
(ဟောတိယေဝ၊ ပစ္စည်းဟုတ်သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊
သိအပ်၏။) [ဩသာပိတက္ကာ၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ထည့်ရသည်။]

၁။ အာရတိတောပိ။ ။ “အာရမ္မော ဝီရိယေ ကမ္မေ အာဒိကမ္မေ
ဝိကောပနေ” အဘိဓာန်(ဂဗ္ဗ) ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် အာရတိတောသည်
အာဒိကမ္မအနက်ဟောတည်း။ “ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ” စသည်
ဖြင့် စတည်ပြီး၍လည်း”- ဟူလို။ ဤပုဒ်ကို ဩသာပိတက္ကာ၌စပ်။ ရူပါယတနံ
စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ စသည်ဖြင့် စတည်ပြီး၍ ထိုမျှဖြင့် ပြီးစေတော်မမူဘဲ
“ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရမ္မံ” စသည်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
“န ကောစိ ဓမ္မော နဟောတိ၊ အာရမဏပစ္စည်းမဟုတ်နိုင်သော တရား တစုံ
တရာမျှ မရှိပါ” ဟု သိရသည်-ဟူလို။ အာရတိတောပိ၌ ပိသဒ္ဓါဖြင့် ပြအပ်သော
အနက်ကို ဋီကာ၌ရှုပါ။

၂။ ဩသာပိတက္ကာ။ ။ အဝ+သောဓာတ် ဏာပေပစ္စည်း။ ဩသာပိယ
တေတိ ဩသာပိတော- ပြီးဆုံးစေအပ်သော အာရမဏပစ္စည်း။ ဩသာပိ
တဿ+ဘာဝေါ ဩသာပိတက္ကာ။ ပြီးဆုံးစေအပ်သော အာရမဏပစ္စည်း၏
အဖြစ်။ ဤသို့ပြီးဆုံးစေအပ်ကိုပင် “နိဂုံးအုပ်အပ်” ဟု အဓိပ္ပါယ်ပြောကြ
သည်။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြဦးအံ့။ ဒုဗ္ဗလော၊ အားမရှိသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ဒဏ္ဍဝါ၊ ဒုတ်ကိုသော်၎င်း။ ရဇ္ဇဝါ၊ ကြိုးကိုသော်၎င်း။ အာလမ္ဗိတွာဝ၊ ဆွဲခို၍သာ။ ဥဋ္ဌဟဘိစေဝယထာ၊ ထလည်းထရသကဲ့သို့၎င်း။ တိဋ္ဌတိစယထာ၊ ရပ်လည်းရပ်ရသကဲ့သို့၎င်း။ [ဥဋ္ဌဟတိသည် ဥပ္ပဇ္ဇတိ၏ဥပမာတည်း။] ဝေ၊ တူ။ စိတ္တစေတသိကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ရူပါဒိအာရမဏ၊ ရူပါရုံအစရှိသောအာရုံကို။ အာရဗ္ဗေဝ၊ အာရုံပြု၍သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိစေဝ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြကုန်၏။ တိဋ္ဌန္တိစ၊ တည်လည်း တည်ကြကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အာရမဏဘူတာ၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ အာရမဏပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

၁။ ယထာဟိ။ ပေ။ တိဋ္ဌန္တိ။ ။ စိတ်စေတသိက်ဟူသမျှ အာရုံနှင့် ကင်း၍ မဖြစ်နိုင် မတည်နိုင်ပုံကို ထင်ရှားပြသောစကားတည်း။ ဒဏ္ဍဝါဖြင့် နှာမ်အာရုံများအတွက် ဥပမာပြု၍ ရဇ္ဇဝါဖြင့် ရုပ်အာရုံများအတွက် ဥပမာပြုသည်ဟုမှတ်ပါ။ မှန်၏။ — ရုပ်အာရုံ၌ ရုပ်အစဉ်အဆက်စပ်လျက် နေသောကြောင့် ရူပါရုံကို အာရုံပြုရာ၌ ရုပ်ကလာပ်တခုတည်းဝယ်တည်သော ရူပါရုံမဟုတ်၊ ရှေ့နောက်ရုပ်ကလာပ်အများ၌ တည်သော ရူပါရုံအပေါင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ချည်မျှင်အများ ပေါင်း၍ ကျစ်ထားအပ်သော ကြိုးနှင့်တူ၏။ နှာမ်တရားတွင် ကား ဝေဒနာဆိုလျှင် ဝေဒနာတပါးတည်းကိုပင် အာရုံပြု၍ ရကောင်းသောကြောင့် မစုံမပေါင်းအပ်သော ဒုတ်တချောင်းနှင့်တူသည်။ - မဟာဋီကာ။

မှတ်ချက်။ ။ ပညတ်အာရုံများအတွက် ထိုကဲ့သို့ မခွဲခြားသော်လည်း နာမည်ပညတ်ကဲ့သို့ တခုတည်းဖြစ်လျှင် ဒဏ္ဍနှင့်တူ၏။ ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး အတ္တပညတ်ကို အာရုံပြုလျှင် ရဇ္ဇုနှင့်တူ၏ ဟု ကြံသင့်ပါသည်။ ဝိထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာ၌ကား ပညတ်အားလုံးကို ဒဏ္ဍနှင့်တူသည်ဟု ရေးခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့ ခွဲခြားပါ။

၂။ သဗ္ဗေပိ။ ။ သဗ္ဗေပိ နေရာဝယ် ရှေးနိဿယ၌ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟုရှိ၏။ ဝိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံနှင့်အရ တူသောကြောင့် စာသွားကောင်းသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော် အာရတိတွာပိ ဩသပိတတ္တာ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အာရုံအားလုံးကို ပြခဲ့သောကြောင့် သဗ္ဗေပိဟုရှိမှ အာရမဏဘူတာ ဓမ္မာ၌ စပ်ရသောကြောင့် ထိုသဗ္ဗေပိပုဒ်သာ အနက်သဘောအားဖြင့် သာ၍ကောင်းသည်။

ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန၊ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ [ဇေဋ္ဌကဋ္ဌ၌ အတ္တသည် တာဝအနက်ဟော]။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ အဓိပတိ ပစ္စယော၊ မည်၏။ သော၊ ထိုအဓိပတိ ပစ္စည်းသည်။ သဟဇာတာရမဏဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ၂-ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဆန္ဒာဓိပတိ။ ပေ။ အဓိပတိ ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိဝစနတော၊ အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဆန္ဒဝီရိယစိတ္တ ဝိမံသသင်္ခါတာ၊ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသ ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စခေါ၊ ယိုသို့ ၄-ပါးသော တရားတို့ကို သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း ဟု သိထိုက်ပါကုန်သော်လည်း။ ဧကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ (ဆန္ဒစသော ၄-ပါးတို့ တပေါင်းတည်း။) နော (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ မသိထိုက်ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဆန္ဒ၊ ကို။ ဓုရံ၊ အဦးပဓာနကို။ ဇေဋ္ဌကံ၊ အကြီး၊ အကဲကို။ ကတွာ၊ ၍။ စိတ္တံ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ [ပဓာန နည်းအားဖြင့် “စိတ္တပဝတ္တတိ” ဟု ဆိုသည်။ ယှဉ်ဘက်စေတသိက်ပါ ဖြစ်သည်ဟုမှတ်ပါ။] တဒါ၊ ဆန္ဒကို အဦးပဓာနပြု၍ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ ဆန္ဒော၊ သာ။ အဓိပတိ ၊ စိတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတရေ၊ ဆန္ဒမှ အခြားသော ဝီရိယစိတ္တ ဝိမံသတို့သည်။ (အဓိပတိယော)။ န (ဟောန္တိ)၊ မဖြစ်ကုန်။ သေသေသုပိ၊ ဆန္ဒမကြွင်းသော ဝီရိယစိတ္တ ဝိမံသတို့၌လည်း။ သေ နယော၊ တည်း။

၁။ အဓိပတိ။ ။ “ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော” ဟု ဆိုသောကြောင့် “အဓိ၊ သာလွန်သော+ပတိ၊ အရှင်သခင်” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ၎င်းကား “အတ္တာဓိနံ ပတိတာဝေန” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဓိပုဒ်သည် အာယတ္တ (စပ်) ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ အဓိနောင် သူတို့၌ ဤန ပစ္စည်းသက်၍ “အဓိနံ” ဟု ဖြစ်၏။ [မောဂ္ဂုလ္လာန် ဣဒိကဏ္ဍ ၁၂၂-သုတ်၊ ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ကြည့်ပါ။] ထို့ကြောင့် “အဓိနာနံ+ပတိ” လည်း အဓိပတိ၏ အနက် ပြဟုမှတ်ပါ။ “အဓိနာနံ+ပတိ အဓိပတိ၊ မိမိနှင့်စပ်သော တရားတို့၏ အရှင်သခင်” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်။

ပန၊ ကား။ (သဟဇာတာဓိပတိမှတပါး အာရမဏာဓိပတိကား။) ယံ
 ခမ္မံ၊ ကို။ ဂရုံ ကတွာ၊ အလေးပြု၍။ အရူပဓမ္မာ၊ နာမ်တရားတို့သည်။
 ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သော၊ ထိုအလေးပြုအပ်သော တရားသည်။ နေသံ၊
 ထိုနာမ်တရားတို့၏။ အာရမဏာဓိပတိ၊ မည်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ယံ ယံ ခမ္မံ
 ။ပေ။ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

အနန္တရဘာဝေန၊ အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ခြားကွယ်တတ်
 သော တရားတပါးမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ သော။ ဓမ္မော၊
 သည်။ အနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။ သမနန္တရ ဘာဝေန၊ လွန်စွာ အကြား
 မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ လွန်စွာ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါးမရှိ
 သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော၊ သမနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။
 စ၊ ဆက်။ ဣဒံ ပစ္စယဒ္ဓယံ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ဗဟုဓာ၊ များ
 သောအပြားအားဖြင့်။ (အာစရိယာ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။) ပပဉ္စယန္တိ၊
 ချဲ့ဖွင့်ကြကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့များစွာ ချဲ့ဖွင့်ကြပါကုန်သော်လည်း။ အယံ၊
 ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား။ ဣ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်း၌။ သာရော၊ အနှစ်
 ဖြစ်သော အနက်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခုဝိညာဏနန္တရာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်၏
 အခြားမဲ့၌။ မနောဓာတု၊ သမ္ပုဋ္ဌိစိုက် ဟူသော မနောဓာတ်သည်
 (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ မနောဓာတု အနန္တရာ၊ ၌။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ သန္တီရဏ
 ဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိ အာဒိ၊ ဤသို့အစ
 ရှိသော။ ယော သေ စိတ္တ နိယမော၊ အကြင် စိတ္တနိယမသည်။ ဝါ၊ စိတ်

၁။ အနန္တရပစ္စယော။ ။ “နတ္ထိ အန္တရံ ယထာတိ အနန္တရော” ပစ္စည်း
 ပစ္စယုပ္ပန် ၂ ပါးလုံးပင် အကြားမရှိသောကြောင့် ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် ၂-ပါးလုံး
 ကိုပင် အနန္တရဟု ခေါ်နိုင်၏။ သို့သော် ထိုသို့အကြားမရှိခြင်းမှာ ပစ္စည်းဖြစ်
 သော ရှေးတရား၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်ဖြစ်ရကား ရှေးပစ္စည်းတရားကိုသာ
 “အနန္တရ”ဟု ခေါ်ရသည်။ “အနန္တရော စ သော ပစ္စယော စာတိ အနန္တရ
 ပစ္စယော”။ သုဠ၊ အနန္တရော သမနန္တရော၊ သမနန္တရော စ သော ပစ္စယော
 စာတိ သမနန္တရပစ္စယော ဟုပြု။ အန္တရ အရ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါး
 ကိုယူလျှင် “အန္တရယတိတိ အန္တရော”ဟု နာမဓာတ်ကြံပါ။ အန္တရယတိ၊ ခြား
 ကွယ်မှုကိုပြုတတ်၏။ ဣတိ အန္တရော။

တို့၏ မြဲသော သဘောသည်။ (အတ္တိ)။ သော၊ ထိုစိတ္တနိယမသည်။ ယသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ပုရိမစိတ္တဝသေနော၊ ရှေ့ဖြစ်သော စိတ်၏အစွမ်းကြောင့်သာ။
 ဣဇ္ဈတိ၊ ပြီးစီး၏။ အညထာ၊ ရှေ့စိတ်၏အစွမ်းမှတစ်ပါး အခြားသောတရား
 ၏ အစွမ်းကြောင့်။ န (ဣဇ္ဈတိ)၊ ပြီးစီးသည်မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 အတ္တနော၊ အတ္တနော၊ မိမိ မိမိ၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ အနုပ္ပဿ၊
 လျော်သော။ စိတ္တုပ္ပါဒဿ၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို။ (စိတ်စေတသိက်ကို။) ဥပ္ပါဒန
 သမတ္ထော၊ ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။
 အနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့မိမိ၏ အခြား
 မဲ့၌ လျော်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော တရား၏သာ
 အနန္တရပစ္စည်းမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) အနန္တရပစ္စယောတိ။ ပေ။
 ပစ္စယောတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံဝစနံ အတ္တိ၊ တံဝစနံ၊ ကိ။ ဘဂဝါ၊
 သည်။) အာဟ၊ ပြီ။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ အနန္တရပစ္စယော၊ မည်၏။
 သောဝ (သောဝေ)၊ အနန္တရပစ္စည်းမည်သော ထိုတရားသည်ပင်။ သမနန္တရ
 ပစ္စယော၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးတို့၌။ ဗျဉ္ဇန မတ္တမေဝ၊
 သဒ္ဓါမျှသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။ [သံဥပသာရ ပါခြင်း မပါခြင်းသာ
 ထူး၏။] (ကေသု ဝိယ၊ အဘယ်ပုဒ်တို့၌ ကဲ့သို့နည်း။) ဥပစယသန္တတိ
 အာဒိသုဝိယ၊ ဥပစယသန္တတိ အစရှိသောပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့၎င်း။ အဓိဝစနနိရုတ္တိ
 ဒုကာဒိသုဝိယ စ၊ အဓိဝစနဒုက် နိရုတ္တိဒုက် အစရှိသည်တို့၌ ကဲ့သို့၎င်း
 တည်း။ အတ္တတောပန၊ တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်ကား။ နာနံ၊ အထူး
 သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အတ္တာနန္တရတယ၊ အနက်ခြင်ဟူသော ခြားကွယ်တတ်သော တရား
 မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ [စာအုပ်တို့၌ “အဒ္ဓါ နန္တရတယ” ဟု ပါ၍
 ပျက်၏။] အနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ကာလာနန္တရတယ၊
 အချိန်ကာလ ဟူသော ခြားကွယ်တတ်သော တရားမရှိသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ သမနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အာစရိယံနံ၊

ရေဝတဆရာတို့၏။ ယမ္ပိ မတံ ၊ အကြင်အလိုသည်လည်း။ (အတ္တိ)။ တံ ၊ ထိုအလိုသည်။ နိရောဓာ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ၊ ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ နေဝသညာ နာသညာယတနကုသလံ၊ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်သည်။ (နိရောဓသမာပတ်မဝင်စားမီ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ်သည်။) ဖလသမာပတ္တိယာ၊ ဖလသမာပတ်အား။ (သမာပတ်မှထသော အခါ ပဌမဆုံးဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်အား) သမနန္တရပစ္စယေန၊ သမနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ အာဒိဟိ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့နှင့်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဆန့်ကျင်၏။

၁။ ယမ္ပိ မတံ။ ။အရှင် ရေဝတဆရာတို့က ပစ္စည်းနှင့်ပစ္စယုပ္ပန် ၂ပါး၏ အကြား၌ “အတ္တာနန္တရတာယ၊ အနက်ခြံ (တရားခြံ) မရှိ၊ မရှိခြင်းကြောင့် (တရားတပါးမရှိခြင်းကြောင့်။)” အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏။ ထို ၂ ပါး၏အကြား၌ ကာလာနန္တရတာယ၊ ခြားကွယ်တတ်သော ကာလမရှိခြင်းကြောင့် (ရှေ့စိတ်၏တင်နှင့် နောက်စိတ်ဥပါဒ်အကြားဝယ် ကာလအပိုမရှိခြင်းကြောင့်)” သမနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏။ ဤသို့ ပစ္စည်း ၂ ပါးအထူးကို အလိုရှိကြသည်။

၂။ တံ နိရောဓာ ။ပေ။ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ။နိရောဓသမာပတ် မဝင်စားမီ နေဝသညာနာသညာယတနလောဖြစ်၏။ နိရောဓသမာပတ်အတွင်း၌ ခဏဖြစ်စေ ၇- ရက်တိုင်အောင်ဖြစ်စေ တည်နေပြီးနောက် သမာပတ်မှ ထသောအခါအနာဂါမိဖိုလ်စိတ်ဖြစ်၏။ ထိုနေဝသညာနာသညာယတနလောသည် ဖိုလ်လောအား သမနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုပါဠိတော်၌ နိရောဓသမာပတ်အတွင်းဝယ် ကာလခြားပါလျက် နေဝသညာ နာသညာယတနလောက ဖိုလ်လောအား သမနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ထိုဆရာတို့၏ “ကာလာနန္တရတာယ သမနန္တရပစ္စယော”ဟူသော အယူသည် ဤပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် မသင့်ပါ- ဟူလိ။ [အာဒိဟိ ဝိရုဇ္ဈတိ၌ အာဒိဖြင့် နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မဝင်စားမီ နောက်ဆုံးဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာယတန ကြိယာလောက သမာပတ်မှ ထသောအခါ ပဌမဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသော ပါဠိတော်နှင့် အသညသတ်မရောက်မီ ကာမဘုံမှ စုတိသည် အသညသတ်ဘုံဝယ် ကမ္ဘာငါးရာခြားပြီးမှ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသော ပါဠိတို့ကိုယူပါ။]

တတ္ထ၊ ထိုနိရောဓသမာပတ်မှ ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏ နေဝသညာနာသညာ ယတနကုသိုလ်၏ ဖလသမာပတ်အား သမနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုရာအစရှိသည်တို့၌။ မွှေးနံ၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏။ သမုဠာပနသမတ္တတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်။ နပရိဟာ ယတိ၊ မဆုတ်ယုတ်။ ပန၊ ထိုသို့ပစ္စည်းတရားတို့၏ သမုဠာပနသတ္တိမဆုတ် ယုတ်ပါသော်လည်း။ ဘာဝနာဗလေန၊ ဘာဝနာအစွမ်းသည်။ ဝါရိတတ္ထာ၊ တားမြစ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဓမ္မာ၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့သည်။ သမနန္တရံ၊ လွန်စွာအခြားမဲ့၌။ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ယမ္ပိ ၊ အကြင် စကားကိုလည်း။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တမ္ပိ ၊ ထိုစကားသည်လည်း။ ကာလာ နန္တရတာယ၊ အချိန်ကာလဟူသော ခြားကွယ် တတ်သော တရားမရှိ သည်၏အဖြစ်၏။ အဘာဝမေဝ၊ မရှိခြင်းကိုသာ။ သာဓေတိ၊ ပြီးစေ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) (ကသွာကာလာနန္တရတာယ အဘာဝမေဝ သာဓေ တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊

မှတ်ချက်။ ။ ကာမစုတိ၏ အသညသတ် ဘဝခြားပြီးမှ ကာမပဋိ သန္ဓေအား ကျေးဇူးပုံပြုမှာ ပါဠိတော်သီးခြားမရှိ “ပုရိမာပုရိမာ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကိရိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ ဝိပါကာဗျာကတာနံ ကိရိယာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော ပါဠိ တော်၌ပင် ပါဝင်ပါသည်။

၁။ ယမ္ပိ တတ္ထ ဝဒန္တိ။ ။ နေဝသညာ နာသညာယတနဇောက ဖလသမာ ပတ်အား ချက်ချင်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုသော်လည်း ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သမနန္တရသတ္တိမယုတ်လျော့ပါ။ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်၌ ဖိုလ်ဇော မဖြစ် အောင် နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားကြောင်း ဘာဝနာအစွမ်းက တားမြစ်ထား သောကြောင့်သာ သမနန္တရဖြစ်လောက်အောင် ဖိုလ်ဇောမဖြစ်ဘဲ လစ်လပ်ရ ပါသည်-ဟု ထိုဆရာတို့ဆိုကြ၏။

၂။ တမ္ပိ။ ပေ။ သာဓေတိ။ ။ “ဘာဝနာဗလေန ဝါရိတတ္ထာ သမနန္တရံ နုပ္ပဇ္ဇတိ”ကို ကောက်ချက်ချလျှင် ထိုဆရာတို့၏ စကားသည် ကာလာနန္တရ တာယ အဘာဝမေဝ၊ ကာလအခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကိုပင် (ကာလခြားမှုရှိနေခြင်းကိုပင်) ပြီးစေသည်။ ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ (တနည်း) အကြောင်း ပြလို၍ “ဘာဝနာ ဗလေန ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်။

ထိုနိရောဓသမာပတ်မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်၏ ဖလသမာပတ်အား သမနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌။ ဘာဝနာဗလေန၊ ကြောင့်။ ကာလာနန္တရတာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (ကာလာနန္တရတာယ အဘာဝမေဝ သာဓေတိ ဣတိဝိညာ ယတိ၊ ၏။) မယမ္ပိ ၊ ငါတို့သည်လည်း။ တေဒေဝ၊ အချိန်ကာလဟူသော ခြားကွယ်တတ်သောတရား မရှိသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကိုပင်။ (အချိန် ကာလခြားကွယ်သည်၏ အဖြစ်ကိုပင်။) ဝဒါမ၊ ဆိုလိုကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ ၊ ကြောင့်။ ကာလာနန္တရတာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမနန္တရပစ္စယတာ၊ သည်။ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ [“ထိုဆရာတို့အလိုအားဖြင့် အချိန်ကာလမခြားကွယ်မှ သမနန္တရပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော ကြောင့် ဤနိရောဓသမာပတ်အရာ၌ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ် စသောတရားတို့ သမနန္တရပစ္စည်း မဖြစ်သင့်”ဟုပြသည်။] ဟိ၊ မှန်။ တေသံ၊ ထိုရေဝတဆရာတို့၏။ (လဒ္ဓိ၌စပ်) ကာလာနန္တရတာယ၊ ကြောင့်။ သမနန္တရ ပစ္စယောဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ လဒ္ဓိ၊ အယူသည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဘိနိဝေသံ ၊ လွန်၍ နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ အကတွာ၊ ၍။ ဧတ္ထ၊

၁။ မယမ္ပိ တေဒေဝ ဝဒါမ။ ။ ကာလအကြား မရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကိုပင်) ကာလအကြားရှိနေခြင်းကိုပင် ငါတို့လည်း ဆိုလိုကြပါသည် ဟု မိမိအယူနှင့် ရေဝတဆရာတို့ အယူသည် နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသူ အတွက် ကာလ တခြားကွယ်မှုရှိခြင်းအားဖြင့် သဘောတူကြောင်းကိုပြသည်။

၂။ ယသ္မာ ။ ပေ။ နယုဇ္ဇတိ။ ။ ကာလာနန္တရတာ နတ္ထိ၌ အနန္တရတာ (န+အန္တရတာ) ဟု ပတိသေတေမျိုး၊ နတ္ထိဟု ပတိသေတေမျိုး၊ ဤသို့၂မျိုးရှိ သောကြောင့် “ကာလအခြားရှိ၏” ဟု အဖြောင့်အနက်ထွက်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် “ကာလအခြား မရှိခြင်းကြောင့် သမနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏” ဟူသော ထိုဆရာတို့ ၏ အယူနှင့်မတူရကား ထိုဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် နေဝသညာ နာသညာ ယတနငောသည် နိရောဓမှ ထသော ပိုလ်ဇော၏ သမနန္တရပစ္စည်း မဖြစ်နိုင် တော့။

၃။ အဘိနိဝေသံ အကတွာ။ ။ အဘိလွန်၍+နိဝေသ၊ နှလုံးသွင်းခြင်း။ သဒ္ဓါမျှသာ ထူး၏ အနက်အရကောက်မထူးဟု နှလုံးသွင်းခြင်းထက် ပိုလွန်၍

ဤပစ္စည်း ၂-ပါးတို့၌။ ဗျဉ္ဇနမတ္တတောဝ၊ သဒ္ဓါမျှဖြင့်သာလျှင်။ နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြားပြုတတ်သော အလူးကို။ ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ ယုံကြည်ထိုက်၏။ အတ္တတော၊ တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်။ (နာနာကရဏံ)။ န(ပစ္စေတဗ္ဗံ)။ ထိုက်။ ကထံ၊ သို့။ (ဗျဉ္ဇနမတ္တတောဝ နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ နည်း။ အတ္တတော နာနာကရဏံ နပစ္စေတဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ၊ အဖြေကို ဆိုဦးအံ့။ တေသံ၊ ဤပစ္စည်းတရားတို့၏။ အန္တရံ၊ အကြားသည်။ ဝါ၊ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါးသည်။ နိတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ခြားကွယ်တတ်သောတရားတပါးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တေ၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့သည်။ အနန္တရာ၊ တို့မည်၏။ သဏ္ဌာနာဘာဝတော၊ ပုံသဏ္ဌာန်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ သုဠ၊ လွန်စွာ။ အနန္တရာ၊ ခြားကွယ်တတ်သော တရားတပါးမရှိသော တရားတို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့သည်။ သမနန္တရာ၊ တို့မည်၏။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ ၊ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ချင်းပင်။ သဟပ္ပါဒနဘာဝေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို အတူတကွဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော၊ သည်။ သဟဇာတပစ္စယော၊ မည်၏။ (ကောဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့

အတ္တာနန္တရကြောင့် အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၊ ကာလာနန္တရကြောင့် သမနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၏ဟု နှလုံးသွင်းမှုကို မပြုမူ၍ (ဗျဉ္ဇနမတ္တတောဝ ဟေ နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ) စပ်ပါ။

၁။ မူကဲ့။ ။ ဤအဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သဟဥပ္ပဇ္ဇမာနဘာဝေန” ဟုရှိသော်လည်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သဟပ္ပါဒနဘာဝေန” ဟုရှိ၏။ ထိုစာအုပ်သည် ကောင်း၏။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၌ ဝေဖြင့် ဖြစ်ပြီးနောက် ငိုသို့ရောက်မှ ကျေးဇူးပြုသည်ကို ကန့်သည်။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ သဟပ္ပါဒနဘာဝေန၊ အတူတကွဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

မှတ်ချက်။ ။ “သဟပ္ပါဒန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို အတူတကွဖြစ်စေ” ဟုဆိုသောကြောင့် သဟဇာတ၌ ဇာတပုဒ်ကို ကာရိတ်ကျေသောပုဒ်ဟု မကြံရ။ သဟဇာတ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့် အတူတကွဖြစ်သော ပစ္စည်းဟုသာမှတ်ပါ။

နည်း။) ပဒီပေါ၊ ဆီမီးသည်။ ပကာသဿံ၊ အလင်းရောင်အား။ (ပစ္စယော) ဝိယ၊ ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့တည်း။ သော၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းသည်။ အရူပက္ခန္ဓာဒီဝသေန၊ နာမ်ခန္ဓာအစရှိသော ခန္ဓာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗဓော၊ ၆-ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ထို ၆-ပါးအပြားကို စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော၊ စတ္တာရော မဟာဘူတာ၊ ဩကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ၊ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ မဟာဘူတာ၊ ရူပိနော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်တို့ကိုကြည့်၍ သိပါ။]

ယထာဟ၊ အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြု၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာ၊ တို့သည်။ အညမညံ၊ ချင်း။ ပေ။ ဩကန္တိက္ခဏေ၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌။ နာမရူပံ၊ နာမ်ရုပ်သည်။ အညမညံ၊ ပေ။ စိတ္တ စေတသိကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါနံ၊ ရုပ်တို့အား။ ပေ။ မဟာဘူတာ၊ မဟာဘုတ်တို့သည်။ ဥပါဒါရူပါနံ၊ ဥပါဒါရုပ်တို့အား။ ပေ။ ကဉ္စိ၊ အချို့ကုန်သော။ ရူပိနော၊ ကုန်သော။

၁။ ပကာသဿ ပဒီပေါဝိယ။ ။ ဆီးမီးသည် မိမိတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အလင်းရောင် ပေါ်လာအောင်၎င်း အလင်းရောင်တည်နေအောင်၎င်း ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ဖြစ်အောင်၎င်း မိမိတည်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တည်အောင်၎င်း ကျေးဇူးပြုသော တရားသည် သဟဇာတပစ္စည်းမည်၏။

၂။ ဩကန္တိက္ခဏေ။ ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ တသို့ ဟိ ခဏေ နာမရူပံ ဩကန္တိဝိယ ပရလောကတော အာဂန္ဓာ ဣဓ (ဤတဝ၌) မာတုကုဋ္ဌိ အာဒိ ပဓိသန္တိဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ (နာမ်နှင့် ရုပ်သည် တမလွန် တဝမှ ဤတဝသို့ လာ၍ ဝဋ္ဋသေယျက ဖြစ်မည့်သူက အမိဝမ်းသို့ ဝင်သကဲ့သို့၎င်း သံသေဒဇ ဩပပါတိကဖြစ်မည့်သူတို့က ဆိုင်ရာအရပ်သို့ ဝင်ရောက်သကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်၏။ တသွာ သော ခဏော ဩကန္တိခဏောတိ ဝုစ္စတိ၊- မဟာဒီကာ။ [နာမရူပံ ဩကန္တမတိ ဧတ္တောတိ ဩကန္တိ။ ဩကန္တိ စ သော ခဏော စာတိ ဩကန္တိ ခဏော။ တနည်း- ဩကန္တမံ၊ သက်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း။ ဩကန္တိ၊ ခြင်း။ ဩကန္တိယာ+ခဏော ဩကန္တိခဏော။]

ဓမ္မာ၊ ဟဒယဝတ္ထုတရားတို့သည်။ အရူပိနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊
တို့အား။ ကဉ္စိ၊ အချို့သော။ ကာလေ၊ အခါ၌။ သဟဇာတပစ္စယေန
ပစ္စယော။ ကဉ္စိ၊ သော။ ကာလေ၊ အခါ၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊
သည်။ န၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ (အာဟ၊ ပြီ။) ဣဒံ၊ ရူပိနော ဓမ္မာဟူသော
ဤစကားကို။ ဟဒယဝတ္ထု မေဝ၊ ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (ဘဂဝတာ)။
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနဘာဝေန၊ ဖြစ်စေခြင်း၌
ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။
အညမညပစ္စယော၊ မည်၏။ (ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) အညမည
ပတ္တမ္ဘကံ၊ အချင်းချင်းထောက်ပံ့တတ်သော။ တိဒဏ္ဍဝိယ၊ ဒုတ် ၃-ချောင်း

၁။ ကဉ္စိကာလေ။ ။ ကဉ္စိကာလန္တိဝါ၊ ကိသ္မိံစိ ကာလေတိဝါ၊
ဝတ္ထဗ္ဗေ (တမျိုးမျိုးဆိုထိုက်ပါလျက်) တထာ အဝတ္တာ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသံ
ကတွာ ဝုတ္တံ။ တေန ကဉ္စိတိ ဥပယောဂေကဝစနံ။ ရူပိနော ဓမ္မာတိ တေန
သမ္ပန္နေ (ကဉ္စိကို ရှေ့ရူပိနောဓမ္မာနှင့် စပ်သောအခါ) ပစ္စတ္တ ဗဟုဝစနံ
ဇာယတိ။ (ကဉ္စိ၊ အချို့ကုန်သော။ ရူပိနော ဓမ္မာ၊ တို့သည်။) ဟု ပေးပါ။
ကာလေတိ တေန သမ္ပန္နေ (ကာလေ ဟူသော အနက်ပုဒ်နှင့် စပ်ရာအခါ၌)
ဘုမ္မေက ဝစနန္တိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (ကဉ္စိ၊ အချို့သော။ ကာလေ၊ ၌။)
ဟုပေးပါ။ မဟာဋီကာ။

၂။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနဘာဝေန။ ။ သဟဇာတပစ္စည်းတုန်းက “ဥပ္ပါဒနု
ဘာဝေန” ဟု ဂြိုခဲ့၏။ ထိုအဆိုအတိုင်း သဟဇာတပစ္စည်းက ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့ကို ဖြစ်စေရာဝယ် ဤအညမညပစ္စည်းက အထောက်အပံ့ပြုသည်။ ထို့
ကြောင့် ဥပ္ပါဒနု + ဥပတ္တမ္ဘနု ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနံ။ ဥပ္ပါဒနု- သဟဇာတပစ္စည်းက
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌။ (ဖြစ်စေရာဝယ်။) ဥပတ္တမ္ဘနံ၊ ထောက်ပံ့
ခြင်းတည်း။ ဝါ၊ ထောက်ပံ့တတ်သောတရားတည်း။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနံ၊ ရား။
ဤသို့ကြံသင့်၏။ ဤသို့ကြံခြင်းသည် “အညမညပတ္တမ္ဘကံ တိဒဏ္ဍဝိယ” ဟူ
သော ဥပမာနှင့်လည်း လျော်ပါသည်။ ရှေးနိဿယကား “ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘန
ဘာဝေန၊ ဖြစ်စေတတ်သည် ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်” ဟု ပေး၏။

၃။ အညမညပတ္တမ္ဘကံ တိဒဏ္ဍဝိယ။ ။ ဒုတ် ၃-ချောင်းကို ထောင်၍
အထက်၌ စုချည်ပြီးလျှင် အောက်၌ ကား၍ ထားသောအခါ မလဲအောင်အချင်း

ကဲ့သို့တည်း။ သော၊ ထိုအညမညပစ္စည်းသည်။ အရူပက္ခန္ဓာဒိဝသေန၊ နာမ်
ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓော၊ ၃-ပါးအပြားရှိသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ဟောတော်မူသနည်း။ စတ္တာရော
ခန္ဓာ အရူပိနော။ပေ။အညမညပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ၊ ပြီ။)

ပထဝိပဋ္ဌာဒယော၊ မြေကြီး၊ ကားပေါင်အဝတ် အစရှိသည်တို့သည်။
တရုစိတ္တကမ္မာဒိနံ၊ သစ်ပင် ဆန်းကြယ်စွာပြုအပ်သော ပန်းချီဆေးရေးရုပ်
အစရှိသည်တို့၏။ (အဓိဋ္ဌာနာ၊ တည်ရာတို့သည်၎င်း။ နိဿယာ၊ မှီရာတို့သည်
၎င်း။ဟောန္တိ)ဝိယ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ (ဝေ၊ တူ။) အဓိဋ္ဌာနာကာရေန ၊
တည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၎င်း။ နိဿယာကာရေန
စ ၊ မှီရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၎င်း။ ဥပကာရကော
ဓမ္မော နိဿယပစ္စယော၊ မည်၏။ သော၊ ထိုနိဿယပစ္စည်းကို။ စတ္တာရော
ခန္ဓာ။ပေ။ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။သဟဇာတေ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌။

ချင်း ထောက်ပံ့ထားသကဲ့သို့၊ တနည်း ၃-ချောင်းထောက်ထိုင်ခံ၌ ဒုတ်
ချောင်း အချင်းချင်းထောက်ပံ့ထားသောကြောင့် မလည်းသကဲ့သို့ ထို့အတူ
ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ကွဲပြားသော်လည်း အပြန်အလှန် ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်၊ ပစ္စည်းဖြစ်
ခိုက်၌ အချင်းချင်းထောက်ပံ့နိုင်သော သတ္တိကို အညမညပစ္စည်းဟု ခေါ်သည်။
[အညမညပုဒ်ပြီးပုံကို ၃-ချက်စု ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၁။ အဓိဋ္ဌာနာကာရေန။ ။ အဓိဋ္ဌာနာကာရေနဖြင့် ပထဝီဓာတ်က
ကြွင်းဓာတ်ကြီး ၃-ပါးတို့အား၎င်း၊ စက္ခုဓာတ် စသည်တို့က စက္ခုဝိညာဏ
ဓာတ်စသည်တို့အား၎င်း တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြ၏။ ဥပမာ-
မြေကြီးသည် မြက်သစ်ပင်စသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [တရုအာဒိနံ
ပထဝီ ဝိယ။ပေ။စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ ဥပကာရကာ- ဋီကာ။]

၂။ နိဿယာကာရေန စ။ ။သဟဇာတနိဿယအရာ၌ နာမ်ခန္ဓာတို့သည်
အခြားသော နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မှီရာ၏ အဖြစ် ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်
ကျေးဇူးပြုကြ၏။ ဥပမာ- ပန်းချီအရုပ်ရေးရာ၌ ထောင်ထားအပ်သော ကားပုံ
အတွင်းကအဝတ်သည် အရုပ်၏ မှီရာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [စိတ္တကမ္မဿ ပဋ္ဌာဒ
ယောဝိယ နိဿယာကာရေန ခန္ဓာဒယော တံတံနိဿယာနံ ခန္ဓာဒိနံ၊-ဋီကာ။
တေ တေ+နိဿယာ တေသံတံ တထာ၊ ထိုသို့မှီရာရှိကြသော ခန္ဓာအစရှိသည်
တို့၊- ဓဓ။]

ဝုတ္တနိယေနော၊ ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗျော၏။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဿယပစ္စည်း၌။ ဆဋ္ဌော၊ သော။ ကောဋ္ဌာ သော၊ အဖို့အစုကို။ စက္ခာယတနံ။ ပေ။ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ [စက္ခာယတနံ၊ သည်။ စက္ခဝိညာဏဓာတုယာ၊ စက္ခဝိညာဏဓာတ်အား၎င်း။ တံသမ္ပယုတ္တကာနံ၊ သည်။ စက္ခဝိညာဏဓာတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တရားတို့ အား၎င်း။ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။ (သောတစသည်ကို ဤနည်းမှီ၍ ဝါကျခွဲ၍ အနက်ပေးပါ။) ယံရူပံ၊ အကြင်ရုပ်ကို။ (ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။) နိဿယ၊ ၍။ မနောဓာတု၊ စ၊ သည်၎င်း။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ စ၊ သည် ၎င်း။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တံ ရူပံ၊ မနောဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ မှီ၍ဖြစ်ရာ ထိုရုပ်သည်။ မနောဓာတုယာ၊ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ စ တံ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ၍။]

ပန၊ ကား။ ဥပနိဿယပစ္စယောတိဗ္ဗေ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ အယံ၊ ဤဆို အပ်လတ်ကား။ တာဝ၊ သဘာဝတ္ထမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ဝစနတ္ထော၊ ကည်း။ တဒဓိနဝုတ္တိတယ၊ ထိုအကြောင်း၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (စပ်ခြင်းအနက်ဟောသဒ္ဓါတို့သည် အာဓာရကိုငဲ့၏၊ ဥပမာ ပရပတိဗဒ္ဓါမေဇိဝိကာ၌ “ပရေသု ပတိဗဒ္ဓါ”ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း။) ဝါ၊ ထို အကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ပေးရိုးအနက်။] အတ္တနော၏။ ဖလေန၊ သည်။ နိဿိတော၊ မှီအပ်၏။ န ပဋိက္ခိတ္တော၊ မပယ် မြစ်အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဿယော၊ မည်၏။ [နိဿိတောဟုဖွင့်သောကြောင့် “နိဿိယတေတိ နိဿယော”ဟူပြု။] ပန၊ ဆက်။ (တနည်း) ပန၊ ထင်ရှား အောင် ပြဦးအံ့။ ဘုသော၊ အားကြီးသော။ အာယာသော၊ ပင်ပန်းခြင်း သည်။ ဥပါယာသော၊ ဥပါယာသသည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဘုသော၊ သော။ နိဿယော၊ မှီအပ်သောတရားသည်။ ဥပနိဿ ယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဧတံ၊ ဥပနိဿယောဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်။ ဗလဝကာရဏသ၊ အားရှိသောအကြောင်းကို။ (အားကြီးသောအကြောင်း ကို) အဓိဝစနံ၊ ဟောသောသဒ္ဓါတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဥပနိဿယ

သဒ္ဓါ၏ အားကြီးသောအကြောင်းကိုဟောသောသဒ္ဓါ၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဗလဝကာရဏဘာဝေနံ၊ ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော ဥပနိဿယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

သော၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းသည်။ အာရမ္မဏူပနိဿယော၊၎င်း။ အနန္တ ရူပနိဿယော၊၎င်း။ ပကတူပနိဿယော၊၎င်း။ ဣတိ၊သို့။ တိဝိခော၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ တတ္ထ၊ ထိုပ-ပါးသော ပစ္စည်းကိုတွင်။ ဒါနိဒတွာ ။ပေ။ ပစ္စဝေက္ခန္တိတိဝေမာဒိနာ၊ သော။နယေန၊ ဖြင့်။ တာဝ၊အနန္တရူပနိဿယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊)အာရမ္မဏူပနိဿယော၊ကို။ အာရမဏာ ဓိပတိနာ၊နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊တက္က။ နာနတ္ထံ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်ကို။ အကတွာ၊ မပြုမူ၍။ ဝိဘက္ခော၊ပြီ။ [ပါဠိတော်အနက်များ လွယ်ပြီ။] တတ္ထ၊ ထိုအာရ မဏာဓိပတိပစ္စည်း၊ အာရမဏူပ နိဿယပစ္စည်းတို့တွင်။ ယံအာရမဏံ၊ ကို။ ဂရံ၊ အလေးဂရုကို။ ကတွာ၊ ၍။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ ထိုအလေးဂရုပြုအပ်သော အာရုံသည်။ နိယမတော၊ မြသော အားဖြင့်။ တေသံ၊ ထို စိတ် စေတသိက် တို့၏။ အာရမဏေသု၊ တို့တွင်။ ဗလဝါရမ္မဏံ၊သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂရုကာတဗ္ဗမတ္ထဋ္ဌေန၊ အလေးဂရု ပြုလိုက်သည်၏အဖြစ်မျှ ဟူသောအနက်ကြောင့်။ အာရမဏာ ဝိဘာဝိ၊ပည်၏။ ဗလဝကာရဏငဋ္ဌန၊အားရှိသောအကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ အာရမဏူပနိဿယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊သိ။ သို့။ ဧတေသံ၊ ဤအာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းအာရမဏူပနိဿယပစ္စည်းတို့၏။နာနတ္ထံ၊ ထူးကုန် သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

အနန္တရူပနိဿယောပိ၊ ကိုလည်း။ ပုရိမာ ပုရိမာ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ အရှိုသော။ နယေန၊ဖြင့်။ အနန္တရပစ္စယေန၊နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ နာနတ္ထံ၊ကို။ အကတွာ၊ ပြုတော်မမူဘဲပင်။ ဝိဘက္ခော၊ ပြီ။ [အနန္တရူပ နိဿယောပိ၌ အပိဖြင့် အာရမဏူပ နိဿယကိုပေါင်း၊ အာရမဏူပ နိဿယ ကဲ့သို့ အနန္တရူပနိဿယကိုလည်း အထူးရှိသည်ကို မပြုဘဲပင် ဝေဒိတော် မူအပ်သည်-ဟူလို။] ပန၊ အထူးကား။ မာတိကာနိက္ခေပေ၊ မာတိကာကို ချထားရာပါဠိရပ်၌။(ပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌။) နေသံ၊ထိုအနန္တရ အနန္တရူပနိဿယ

ပစ္စည်းတို့၏။ [နိက္ခေပဝိသေသော၌ စပ်] စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ ပေ။ ပက္ခယာတိမာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အနန္တရဿ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏ ၎င်း။ ပုရိမာ။ ပေ။ ပစ္စယောတိမာဒိနာ၊ သော။ [အာဒိဖြင့် “ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓဉ္ဇာ။ ပေ။ အဗျာကတာဓမ္မာ” စသည်ကို ယူ။] နယေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယဿ၊ အနန္တရပုနိဿယပစ္စည်း၏ ၎င်း။ အာဂတတ္တာ၊ လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိက္ခေပဝိသေသော၊ နိက္ခေပ အထူးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သောပိ၊ ထိုမာတိကာနိက္ခေပသည်လည်း။ အတ္ထဓတာ၊ လိုရင်းအနက်အား ဖြင့်။ ဧကောဝမေဝ၊ တမျိုးတည်း၏အဖြစ်သို့သာ။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။

ဝေ သန္တေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (လိုရင်းအနက်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသော်လည်း။) အတ္တနော၊ အတ္တနော၊ မိမိ မိမိ၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ အနုပ္ပဿ၊ လျောက်ပတ်သော။ နှိမိတ္တုပ္ပါဒဿ၊ ဖိတ္တုပ္ပါဒ်ကို။ ပဝတ္တန သမတ္တတာယ၊ ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနန္တရတာ၊ အနန္တရ၏အဖြစ်ကို ၎င်း။ ပုရိမမိတ္တဿ၊ ရှေ့ဖြစ်သော စိတ်၏။ ပစ္စိမမိတ္တုပ္ပါဒနေ၊ နောက်ဖြစ်သောစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌။ ဗလဝတာယ၊ အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အနန္တရပုနိဿယတာပ၊ အနန္တရပုနိဿယ၏အဖြစ်ကို ၎င်း။ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယာဒိသု၊ တို့၌။ ကဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဝိနာပိ၊ ကြည့်၍လည်း။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိယတာ၊ ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ အနန္တရစိတ္တံ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သောရှေ့စိတ်ကို။ ဝိနာ၊ ၍။ စိတ္တဿ၊ နောက်စိတ်၏။ ဥပ္ပတ္တိနာမ၊ ဖြစ်ခြင်းမည်သည်။ နအတ္ထိ၊ မရှိနိုင်။

၁။ အတ္တတော ဧကောဝမေဝ။ ။ “စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ ပေ။ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော” နှင့် ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ (စက္ခုဝိညာဏဓာတ်နှင့် တံသမ္ပယုတ္တက ဓမ္မတို့သည်) ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ (သမ္ပုဋ္ဌိ၍င်းဟူသော မနောဓာတ်နှင့် တံသမ္ပယုတ္တကဓမ္မတို့အား) ဥပနိဿယ ပဉ္စယေန ပစ္စယော (အနန္တရပုနိဿယ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍) ဤသို့ ပါဠိ အဆိုကဲ့သော်လည်း အနက်အရကောက် တူသောကြောင့် “အတ္တတော ဧကောဝမေဝ ဂစ္ဆတိ” ဟုဆိုသည်။

တဿှ၊ ကြောင့်။ ဗလဝပစ္စယော၊ နောက်စိတ်ဖြစ်သို့ရာ အားရှိသော အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ အတ္တနော အတ္တနော၊၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ အနုရူပစိတ္တုပ္ပါဒနဝသေန၊ လျောက်ပတ်သောစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနန္တရပစ္စယော၊သည်။ (ဟောတိ)။ ဗလဝ ကာရဏဝသေန၊အားရှိသောအကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်။အနန္တရူပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတသံ၊ ဤအနန္တရပစ္စည်း အနန္တရူပ နိဿယပစ္စည်းတို့၏။ နာနတ္ထံ၊ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [စာအုပ်တို့၌ “အနုရူပစိတ္တုပ္ပါဒနဝသေန”ဟုရှိ၏။ သို့သော် ရွှေ၌ ဆိုအပ် ခဲ့သော “အနုရူပဿ စိတ္တုပ္ပါဒဿ ပဝတ္တန”ကို ထောက်၍၎င်း၊ “ပစ္စိမ စိတ္တုပ္ပါဒနေ”ကို ထောက်၍၎င်း “အနုရူပစိတ္တုပ္ပါဒန”ဟုရှိမှ ရွှေ့နောက် ညီသည်။]

ပန၊ ကား။ ပကတူပနိဿယော၊သည်။ (နာမဝါစက။) ပကတော၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်သော။ ဥပနိဿယော၊ အားကြီးသော မှီအပ်သော အကြောင်းတည်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ကြောင်း။ [ဤနောက် ပကတူပ နိဿယောကား ဂုဏဝါစကတည်း။ ဥပမာ “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ။ပေ။ ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါ”ဟု ၂-ထပ်ပါရာ၌ ရှေ့ဘဂဝါသည် နာမဝါစက၊ နောက် ဘဂဝါသည် ဂုဏဝါစကဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။] ပကတောနာမ၊ ပကတ မည်

၁။ ပကတူပနိဿယော။ ။ပကတောဝယ် ပ ဥပသာရပုဒ်ကို “ဘုသ အနက်ဟော”ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော်ဦးကာ၌ “ပကတောတိ ဧတ္ထ ပကာရော ဥပသဂ္ဂေါ။ ပေ။ သုဋ္ဌကတံ ဒီပေတိ”ဟု ပ ဥပသာရအတွက် သုဋ္ဌအနက် တိုက်ရိုက်ပြထားသောကြောင့် အဘိဓာန်၌ တိုက်ရိုက်မရှိသော်လည်း အာဒိ သဒ္ဒါဖြင့် ယူပါ။ အကယ်၍ ပသဒ္ဒါသည် ဘုသအနက်ကို ဟောလျှင် ဥပနိဿ ယော၌ ဥပအနက်နှင့် ထပ်နေလိမ့်မည်။

၂။ ပကတောနာပ ။ပေ။ ဘောဇနာဒိ။ ။ပကတ၌ ကရဓာတ်သည် “ဘူကရာ သဗ္ဗောတုတ္တဗျာပကာ”နှင့်အညီ နိပ္ပါဒနအနက် ဥပသေဝနအနက် ၂-မျိုး၌ ပျံ့နှံ့နိုင်၏။ [ကရဏဉ္စ ဒုဝိဓံ နိပ္ပါဒနံ ဥပသေဝနဉ္စာတိ ဒဿေတု နိပ္ပါဒိတောဝါတိ အာဒိ မာယာ- ဠိကာ။] ပဉ္စာဝါရပါဠိတော်၌ သဒ္ဓံ ဥပ နိဿာယ ဒါနံ ဒေဝီ အာရုံသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် “သဒ္ဓါ

သည်။ အတ္တနော၊ ဇာ၊ သန္တာနော၊ ခန္တာအစဉ်၌။ နိပ္ပာဒိတော၊ ပြီးစေအပ်
သော။ သဒ္ဓါသီလာဒိဝါ၊ သဒ္ဓါ သီလ အစရှိသော အကြောင်းသည်၎င်း။
ဥပသေဝိတော၊ မိမိသည် မှီဝဲအပ်သော။ ဥတုဘောဇနာဒိဝါ၊ ဥတုဘောဇဉ်
အစရှိသောအကြောင်းသည်၎င်းတည်း။

ဝါ၊ တနည်း။ ပကတိယာယေဝံ၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာလျှင်။
ဥပနိဿယော၊ တည်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာ
အားကြီးသော မှီအပ်သောအကြောင်း။ [ဝေဖြင့် အာရမဏ အနန္တရပစ္စည်း
တို့ကိုန့်။] အာရမဏာနန္တရေဟိ၊ အာရမဏပစ္စည်း အနန္တရပစ္စည်းတို့နှင့်။
အသမ္ပိယော၊ မရောနှောသောအကြောင်းတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

တဿ၊ ထိုပကတူပနိဿယပစ္စည်း၏။ [ပဘေဒေါ၌ စပ်] ပကတူပ
နိဿယောကား။ သဒ္ဓါ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေအပ်သော သဒ္ဓါကို။ ဥပနိဿာယ၊
အားကြီးသော အကြောင်းပြု၍။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ဇာ၊ ပေ။ သမာပတ္တိံ
ဥပ္ပါဒေတိ။ သီလံ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေအပ်သောသီလကို။ ပေ။ သုတံ၊ မိမိသည်
နာကြားအပ်သောတရားစကားကို။ ပေ။ စာဂံ၊ မိမိသည်ပြုအပ်သော စွန့်ကြဲ
ခြင်းကို။ ပေ။ ပညံ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေအပ်သော ပညာကို။ ဥပနိဿာယ
ဒါနံဒေတိ။ ပေ။ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ သဒ္ဓါယ၊ နောက်၌
ဖြစ်လတံသော သဒ္ဓါအား။ ပေ။ သီလဿ။ ပေ။ သုတဿ။ ပေ။ စာဂဿ
။ ပေ။ ပညာယ ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ သီလံ သဒ္ဓါယ။ ပေ။

သီလ စသော တရားများသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေမှုကိုပြုအပ်သော တရား
များတည်း”ဟု သိရ၏။ ထို့ပြင် ပစ္စယုဒ္ဓေသ၌ “ဥတုဘောဇနမ္ပိ ဥပနိဿယ
ပစ္စယေနပစ္စယော” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် ဥတုဘောဇဉ် အစ
ရှိသော သက်ရှိသက်မဲ့တရားစုသည် မှီဝဲသမ္ပုပြုအပ်သော ဥပသေဝိတ တရား
များတည်း။

၁။ ပကတိယာယေဝံ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ “ပကတိ+ ဥပနိဿယ” ဟု
ပုဒ်ခွဲ၍ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ။ ပကတိအရ “ပင်ကိုသဘော” ဟူသည့်
အာရမဏပနိဿယကဲ့သို့ အာရမဏသတ္တိနှင့်လည်းမရော အနန္တရပနိဿယ
ကဲ့သို့ အနန္တရသတ္တိနှင့်လည်းမရောဘဲ မိမိပင်ကိုယ်အတိုင်းပင် အားကြီးသော
မှီအပ်သောအကြောင်း ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်း။

သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ ပညာယ။ပေ။ သုတံသဒ္ဓါယ
 ။ပေ။ သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ပညာယ။ပေ။စာဂေါ
 သဒ္ဓါယ။ပေ။ သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ပညာယ။ပေ။
 ပညာ သဒ္ဓါယ။ပေ။ သီလဿ။ပေ။ သုတဿ။ပေ။ စာဂဿ။ပေ။ပညာယ
 ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဣတိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။
 အနေကပ္ပကာရကော၊ တပါးမကများသော အပြားရှိသော။ ပဘေဒေါ၊
 အပြားကို။ ဝေဒိတဗျော၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသဒ္ဓါဒယော၊ ဤသဒ္ဓါအစရှိ
 သောပစ္စည်းတို့သည်။ ပကတာစေဝ၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်လည်း
 ဟုတ်၏။ ဗလဝကာရဏဋ္ဌေန၊ အားရှိသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဥပနိဿယာစ၊ အားကြီးသော မှီအပ်သောအကြောင်းတို့လည်း ဟုတ်၏။
 ဣတိ၊ ဤ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ ပကတူပနိဿယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊
 အပြီးတည်း။

ပဌမတရံ ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့မဖြစ်မီ ရှေးဦးစွာ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော၊ ဖြစ်ပြီး၍။
 ဝတ္ထမာနဘာဝေန၊ ဖြစ်တည်ဆဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော ပုရေ

၁ ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတော။ ။ပဌမတရံဖြင့် ပုရေ၏ အနက်ကိုပြ၏။ “စက္ခု
 ဝိညာဉ်စသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ မဖြစ်မီ ရှေးဦးစွာ” ဟူလို။ ပဌမတရံ၌
 တရပစ္စည်းအနက်မရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတောဖြင့် ဇာတအနက်ကို ပြသည်။ စက္ခုဝိညာဉ်
 စိတ္တုပ္ပါဒ်မဖြစ်မီ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပြီးသော စက္ခုဝတ္ထု- ဟူလို။ ဆက်ဦးအံ့
 “ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပြီး” ဟု ဆိုသော်လည်း ချုပ်သည့်တိုင်အောင် မယူရ၊ ဌီအဖြစ်
 ဖြင့် တည်ခိုက်ကိုသာ ယူရမည်။ ထို့ကြောင့် “ဝတ္ထမာနဘာဝေန” ဟု ကြိယာ
 ဝိသေသန ထည့်သည်။ မှန်၏- ပစ္စည်းတမျိုး၏ သတ္တိကို သဘောတူသော
 အခြားပစ္စည်းတမျိုး၏ သတ္တိဖြင့် ရောနှော၍ ကြည့်ရသည်။ ဤပုရေဇာတ
 ပစ္စည်း၌ “ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာတ အဝိဂတ” ဟု သဘောတူပစ္စည်းများရှိ၏။
 ထိုပစ္စည်းများ၏ သတ္တိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ပေါ်လာခိုက်၌ အတ္တိ၊ ပစ္စည်းတရား
 လည်းထင်ရှားရှိရ၊ အဝိဂတ၊ မကင်းသေးဘဲ ဌီအခိုက်၌ တည်ရှိရသည်။ ထို့
 ကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ်သည် မဖြစ်မီ ဖြစ်နှင့်၍ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်ဖြစ်သော
 အခါ ဌီအခိုက်၌ဖြစ်တည်ဆဲ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော စက္ခာယတန စသည်ကို
 ပုရေဇာတပစ္စည်းခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဇာတပစ္စယော၊ မည်၏။ သော၊ ထိုပုရေဇာတ ပစ္စည်းသည်။ ပဉ္စဒ္ဓါရေ၊
 ငါးဒ္ဓါရ်၌။ ဝတ္ထာရမဏဟဒယဝတ္ထုဝသေန၊ စက္ခာယတန စသောဝတ္ထု
 ရူပါရုံစသော အာရုံ ဟဒယဝတ္ထုတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ကောဒသဝိဓော၊
 တဆဲ့တပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ဝတ္ထာရမဏဟဒယဝတ္ထုဝသေန
 ကိုကြည့်၍ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ အာရမဏပုရေဇာတဟူ၍ ၂-မျိုးရှိသည်ဟု
 မှတ်ပါ။] ယထာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသည်။ စက္ခာယတနံ။ ပေ။
 န ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ၊ ပြီ။) [စက္ခာယတနံ၊
 သည်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်အား၎င်း။ တံ
 သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ထိုစက္ခုဝိညာဏဓာတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ မ္ဗောနံစ၊
 ထို့အား၎င်း။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။ သောတာယတနံ။ ပေ။ သာနာ
 ယတနံ။ ပေ။ ဇိဝှာယတနံ။ ပေ။ ကာယာယတနံ။ ပေ။ ရူပါယတနံ။ ပေ။
 သဒ္ဓါယတနံ။ ပေ။ ဂန္ဓာယတနံ။ ပေ။ ရသာယတနံ။ ပေ။ ဖောဠဗ္ဗာယတနံ
 ။ ပေ။ ပစ္စယော၊ ရူပသဒ္ဓဂန္ဓရသဖောဠဗ္ဗာယတနံ၊ သည်။ (ရူပါယတန စသည်
 ဖြင့်ဆိုလိုလျက် အာယတနကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။) မနောဓာတုယာ
 ။ ပေ။ ယံရူပံ၊ အကြင်ရုပ်ကို။ (ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။) နိဿာယ၊ ၍။ မနော
 ဓာတုစ၊ သည်၎င်း။ မနောဝိညာဏဓာတုစ၊ ၎င်း။ ဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ တံရူပံ၊
 ထိုရုပ်သည် ။ ပေ။ ပစ္စယော၊ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနံ
 မ္ဗောနံစ ကဉ္စိကာလေ၊ အချို့သော ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယေန
 ပစ္စယော။ ကဉ္စိကာလေ၊ အချို့သော ပဝတ္တိအခါ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယေန
 ပစ္စယော န (ဟောတိ)။]

ပုရေ၊ ပစ္စည်းတရားတို့ မဖြစ်မီ ရှေး၌။ ဝါ၊ ရှေးဦးစွာ၊ ဇာတာနံ၊
 ဖြစ်ပြီးကုန်သော။ ရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရားတို့အား။ ပါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္ဘက
 ဌေန ၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ [ဤဝိသေသနဖြင့် ဇနကသတ္တိ

၁။ ဥပတ္တမ္ဘကဌေန ။ ပစ္စည်းတရား မဖြစ်ခင် ပစ္စယုပ္ပန် ရုပ်တရားတို့က
 သူ့အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပြီး ဥပါဒ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤပစ္စာ
 ဇာတပစ္စည်းက ဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုဘို့ မလို၊ တည်တန့်အောင်သာ ကျေးဇူး
 ပြုဘို့လို၏။ ထို့ကြောင့် “ ပုရေဇာတာနံ ရူပဓမ္မာနံ ဥပတ္တမ္ဘကဌေန ” ဟု
 ဆိုသည်။

ကိုကုန်။] ဥပကာရကောဓေမ္မာ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော၊ မည်၏။ (ကိမိဝ) ။
 ဂိဇ္ဈပေါတကသရီရာနံ ၊ လင်းတယ်တို့၏ ကိုယ်တို့အား။ အာဟာရာသာ
 စေတနာ၊ အာဟာရ၌ တွယ်တာသောတဏှာနှင့် တကွဖြစ်သော စေတနာ
 သည်။ (ဥပကာရိကာ) ဝိယ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုသကဲ့သို့
 တည်း။ တေန၊ ကြောင့်။ ပစ္ဆာဇာတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ နောက်မှ ဖြစ်
 ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ်စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ (ပဉ္စဝေါကာ
 ရာ၌ အရူပဝိပါက် ၄ ခုကြည်သော ပဌမဘဝင်အစရှိသော စိတ်စေတသိက်

၁။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော။ ။ “နောက်မှဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြု” ဟု ဆိုသော
 ကြောင့် ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇရုပ်များသည် ပဋိသန္ဓေ
 ၏ ဌိခဏဘဝင်ခဏ၌၎င်း ပဋိသန္ဓေ၏ ဌိခဏ၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇဉာတုဇရုပ်တို့
 သည် ပဋိသန္ဓေ၏ ဘဝင်ခဏ၌၎င်း ပဌမဘဝင်စိတ်မဖြစ်မီပင် ကျေးဇူးပြုခံရပြီဟု
 ယူဆ၍ ဧကေကာယ ဒွိကာယအား မဖြစ်သေးသော ပဌမဘဝင်စိတ်က
 ကျေးဇူးပြု၏ဟု ရှေးဆရာအချို့ဆိုကြ၏။ ထိုအဆိုကို ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ ပစ္ဆာဇာတ
 အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို ထောက်၍ နောက်ဆရာတို့ ပယ်ကြသည်။ မှန်၏။ အတ္ထိ
 ပစ္စည်းဟူသည် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် ၂-မျိုးလုံး ထင်ရှားရှိခိုက်၌၎င်း၊ အဝိဂတ
 ပစ္စည်း ဟူသည် ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် ၂-မျိုးလုံး မကင်းသေးဘဲ တည်ရှိခိုက်၌၎င်း
 ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းတို့သာတည်း။

၂။ ဂိဇ္ဈ။ ပေ။ စေတနာဝိယ။ ။ လင်းတယ်ကလေးတို့၌ “အမိလင်း
 ကကြီး အစာရှာ ထွက်သောအခါ အမိပြန်လာလျှင် အစာ စားရလိမ့်မည်”
 ဟု မျှော်လင့်သော အာသာတဏှာဆန္ဒဖြစ်၏။ ထိုအာသာတဏှာဆန္ဒနှင့် ယှဉ်
 ဘက် စေတနာသည် မနောသဉ္ဇေတနာဟာရပင်တည်း။ ထို မနောသဉ္ဇေ
 တနာဟာရသည် လင်းတကလေးတို့၏ ကိုယ်၌ပစ္စုပ္ပန်အခိုက်ဝယ် ထင်ရှားရှိ၏။
 ထိုထင်ရှားရှိသော အာဟာရာသာစေတနာက မိမိဖြစ်မိ ဖြစ်နှင့်၍ ဌိအခိုက်
 သို့ ရောက်နေကြသော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် အစဉ်အား ဤပစ္ဆာဇာတသတ္တိ
 ဖြင့်ပင် ကျေးဇူးပြုလျက် ရှိသောကြောင့် လင်းတကလေးတို့၏ ကိုယ်သည်
 မပျက်မစီးဘဲ တည်ရှိနိုင်ကြသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဂိဇ္ဈပေါတကာနံ
 အာဟာရာသာစေတနာ ဝိယ” ဟူသော ဥပမာသည် ဥပမာ ဖြစ်ရုံမျှမက
 ပစ္ဆာဇာတ စေတနာက ကျေးဇူးပြုပုံကိုလည်း ပြသော ဥဒါဟရုဏ်လည်းဖြစ်
 သည်။

ဖြစ်ကုန်သော။) ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပုရေဇာတဿ၊ ပစ္စည်းတရားတို့ မဖြစ်မိ ရှေး၌ဖြစ်ပြီးသော။ ဣမဿ ကာယဿ၊ ဤတိဇကာယ စတုဇကာယအား။ ပစ္ဆဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဇာ၊ ဣတိ၊ သို့။ (ဘဂဝတာ)။ ဂုတ္တံ၊ ပြီ။ [အာဟာရာသာစေတနာဝိယံ “အာဟာရာသာဝိယ”ဟူသော မဆိုဘဲ စေတနာထည့်၍ ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ပြထားသည်။] ကာမဘုံ၌ ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းကို စတုဇကာယ၊ ရူပဘုံ၌ဖြစ်သောရုပ်အပေါင်းကို အာဟာရဇရုပ်မရှိသောကြောင့် တိဇကာယဟုဆိုသည်။]

အာသေဝနဋ္ဌေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ပဂုဏဘာဝအကျိုးငှာပြုခြင်း ဖြစ်စေခြင်း အနက်သဘောဖြင့်။ အနန္တရာနံ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပဌမဇော ဖိုလ်ဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ဇောကေပညာသ စေတသိက်ဒွေ ပညာသဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ပဂုဏဗလဝဘာဝါယ၊ သာလွန်သော ဂုဏ်သတ္တိ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ် အားရှိကုန်သည်၏အဖြစ် အကျိုးငှာ။ ဥပကာရကော ဓမ္မော အာသေဝန ပစ္စယော၊ မည်၏။ (ကော

၁။ အာသေဝနဋ္ဌေန။ ။သေဝဓာတ်သည် အာရာဇန (နှစ်သက်စေခြင်း ဟူသော မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း) ဥပဘူဉန (သုံးဆောင်ခံစားခြင်း) အာသယ (မှီခိုခြင်း) အနက်တို့ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား အာဥပသာရ ကြောင့် ပုနပျုနံ ကရဏ အနက်ကို ဟောသည်။ ကရဏ ဟူသည် ဖြစ်စေခြင်း ပင်တည်း။ ပုနပျုနံ ကရဏံ ပဝတ္တနံ အာသေဝနဋ္ဌော၊- ဋီကာ။]

၂။ ပဂုဏ ဗလဝဘာဝါယ။ ။ပကဋ္ဌော+ဂုဏော ယေသံတိ ပဂုဏာ၊ သာလွန်သော + ဂုဏ်သတ္တိရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့။ ဗလံ + ယေသံတိ ဗလ ဝဇ္ဇော၊ ရှေ့ဇောထက် အားရှိသော နောက်ဇောတို့။ ပဂုဏာ စ ဗလဝဇ္ဇော စ ပဂုဏဗလဝဇ္ဇော။ ပဂုဏဗလဝဇ္ဇာနံ+ဘာဝေါ ပဂုဏဗလဝဘာဝေါ။ ရှေးရှေး ဇောသည် နောက်နောက်ဇောအား အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌ နောက်နောက်ဇောသည် ရှေးရှေးဇောထက် ဂုဏ်သတ္တိသာလွန်၍ အားလည်း ပိုရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဇော ၇-ကြိမ်တွင် အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမခံ ရသော ပဌမဇောသည် သတ္တိအနည်းဆုံးဖြစ်၍ သတ္တမဇောကား အဆင့်ဆင့် ကျေးဇူးပြုခံရသောကြောင့် သတ္တိအထက်ဆုံး ဖြစ်သည်။ [အကျိုးပေးပုံကို သတိပြုပါ။]

ဝိယ)။ ဂန္ဓာဒီသု၊ ကျမ်းဂန်အစရှိသည်တို့၌။ (တနည်း) ဂန္ဓာဒီသု၊ ကျမ်းဂန်သင်ယူခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်။ ပုရိမာ ပုရိမာဘိယောဂေါ၊ ရှေး၌ဖြစ်ရှေး၌ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းသည်။ (ဥပကာရကော) ဝိယ၊ နောက်နောက်အားထုတ်ခြင်းအား လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုသကဲ့သို့တည်း။ သော၊ ထိုအာသေဝနပစ္စည်းသည်။ ကုသလာကုသလကိရိယဇဝနဝသေန၊ ကုသိုလ်ဇော အကုသိုလ်ဇော ကြိယာဇောတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓော၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ ပုရိမာ ပုရိမာ။ ပေ။ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ အာဟံ၊ ပြီ။ [ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော လောကီဇောသတ္တရသနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ၊ ကုန်သော။ ကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ပဌမဇောကြဉ်သော ဇောဧကဝိသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော ဇော ၁၂-ပါး နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊

၁။ ဂန္ဓာဒီသု။ ပေ။ ယောဂေါဝိယ။ ။ ဂန္ဓာအရ ကျမ်းဂန်ကို ယူ၍ အာဒိဖြင့် သိပ္ပံ (လက်မှုအတတ်) ကို ယူလျှင် “ကျမ်းဂန်အတတ်ပညာတို့၌ ရှေးရှေးသင်အမှု သင်ယူမှုသည် နောက်နောက်သင်အမှု သင်ယူမှုအား ပို၍ အားရှိလာအောင် ပို၍ တတ်သိလာအောင် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ရှေးရှေးဇောက နောက်နောက်ဇောအား သတ္တိအင်အားကြီးမားလာအောင် ကျေးဇူးပြုသည်” ဟု မှတ်ပါ။ [ဂန္ဓာဒီသုတိ ဂန္ဓသိပ္ပာဒီသုဝိသယေ စေတံ ဘုမ္မံ၊ တေန ဂန္ဓသိပ္ပာဒိ ဝိသယာ ပုရိမသိဒ္ဓါ အဇ္ဈာယနာဒိကိရိယာ (သင်အခြင်း အစရှိသော အမှုအရာကို) ဂန္ဓာဒီသု ပုရိမာ ပုရိမာတိဝုတ္တာ။]

တနည်း။ ။ ဂန္ဓာအရ ကျမ်းဂန်သာမက ဌာနူပစာရအားဖြင့် ကျမ်းဂန်သင်ယူမှုတိုင်အောင် ယူပါ။ သိပ္ပသင်ယူမှု၌လည်း နည်းတူ။ ဤသို့ယူသောအခါ ဂန္ဓာဒီသု၌ သုဝိဘတ်ကို နိဒ္ဒါရဏအနက်ဟောဟုမှတ်ပါ။ “ကျမ်းဂန်သင်ယူခြင်းတို့တွင် ရှေးရှေးသင်ယူမှုသည် နောက်နောက် သင်ယူမှုအား လွယ်ကူအောင် ကျေးဇူးပြုသည်” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်မှာ ရှေ့နည်းအတိုင်းသာ တည်း။ [နိဒ္ဒါရဏေဝေဝါ တေ ဘုမ္မံ၊ ဂန္ဓာဒီဝိသယာ ဟိ အာသေဝနာ ဂန္ဓာဒီတိ ဝုတ္တာ၊-အနု။]

ပဌမဇောကြဉ်သော ဇော ၁၂-ပါး နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ပေ။
ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာဗျာကတာ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော ဇောအဋ္ဌာ
ရသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာဗျာက
တာနံ ဓမ္မာနံ၊ ပဌမဇောကြဉ်သော ဇောအဋ္ဌာရသနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့အား။ပေ။ပစ္စယော။]

စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေနံ၊ စိတ္တပယောဂဆိုအပ်သော။ (စိတ်၏
အပြားအားဖြင့် အားထုတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော။) ကိရိယာဘာဝေန၊ အမှု
အရာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော ဓမ္မော၊ စေတနာတရားသည်။ ကမ္မ
ပစ္စယော၊ [ကရိယဇော အနေနုတိကမ္မိ-ကိုယ်မှ နှုတ်မှု စိတ်မှုကို ပြုကြောင်း
စေတနာကို ကမ္မဟုခေါ်သည်။] သော၊ ထိုကမ္မပစ္စည်းသည်။ နာနက္ခဏိ
ကာယ၊ နာနက္ခဏိကဖြစ်သော။ [ပစ္စယုပ္ပန်အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ရာဇောမှ
ကွဲပြားသောစောဉ်ဖြစ်သော။] ကုသလာ ကုသလစေတနာယ စေတနာသိုလ်
အကုသိုလ်စေတနာ၏၎င်း။သဟဇာတာယ၊သဟဇာတဖြစ်သော။သဗ္ဗာယပိ၊
အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ စေတနာယစ၊ စေတနာ၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြား
အားဖြင့်။ဒုဝိခော ဟောတိ။ ယထာဟ၊အဘယ်ကဲ့သို့ဟောတော်မူသနည်း။
ကုသလာ ကုသလံ ကမ္မံ။ပေ။ကမ္မပစ္စယေနပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။
[ကုသလာကုသလံကမ္မံ။ပေ။ပစ္စယောဖြင့် နာနက္ခဏိကကမ္မကိုပြု၍၊စေတနာ
။ပေ။ပစ္စယောဖြင့် သဟဇာတကမ္မကို ပြသည်၊ ပါဠိတော်နိဿယများ
လွယ်ပြီ။]

၁။ စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေနံ။ “ပ၊ အပြားအားဖြင့်+ယောဂ၊ အား
ထုတ်ခြင်း”ဟူသည် စိတ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာတည်း။ ထိုအမှုအရာကို
ပင် ငိုကာ၌ “အာယူဟနန္တိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်သည်။ ကိုယ်၏ ထူးခြားသော
အမှုအရာသည် ကာယဝိညာတ်ဖြစ်၍ နှုတ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာသည်
ဝစိဝိညာတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ စိတ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကို “စေတနာ၊
(စေ့ဆော်ခြင်းသဘော)”ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပယောဂကိုပင် “ဗျာပါရ”ဟု
လည်း ခေါ်ရ၏။ တပည့်ကြီးလက်သမားဆရာကြီးတို့၏ လက်အောက်ငယ်
သားတို့ထက် အလုပ်ကိစ္စ၌ ဗျာပါရများသကဲ့သို့ ထိုထိုကိစ္စ၌ ဗျာပါရများ
သော အမှုအရာတည်း။ [အဋ္ဌသာလိနိ ဓမ္မုဒ္ဓေသကထာ၌ စေတနာ၏ ဗျာပါ
ရများပုံကို ဥပမာနှင့်တကွပြခဲ့ပြီ။]

နိရုဿာဟသန္တဘာဝေန ၊ အားထုတ်မှုဗျာပါရမရှိသောငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝါယ၊ အားထုတ်မှုဗျာပါရမရှိသော ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ။ ဥပကာရကော ဝိပါကဓမ္မော ဝိပါက

၁။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝေန ။ “နိရုဿာဟ” ဝယ် “ဥဿာဟ” ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သန္တဘာဝဝယ် “သန္တဟူသည် အဘယ်နည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ ထိုတွင် “ဥဿာဟ” ဟူသည် ကိုယ်နှုတ်တို့၏ အမူအရာကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာတမျိုးတည်း။ ယင်း အခြင်းအရာကိုပင် “ဗျာပါရ” ဟုလည်း ခေါ်ရသည်။ ဝီရိယကား မဟုတ်။ [ဥဿာဟောတိ စ ကိရိယမယစိတ္တုပ္ပါဒဿ ပဝတ္ထိအာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယောဗျာပါရောတိ စ ဝုတ္တိ။ န ဝီရိယုဿာဟော-အနု။] ဤစကားအရ “ကုသိုလ်စသောတရားတို့၏ ကိုယ်နှုတ်နှင့်စပ်သော အမူအရာကို ဖြစ်စေဘို့ရန် ကြောင့်ကြဗျာပါရကို “ဥဿာဟ” ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

သန္တဟူသည်။ ။ကုသိုလ် အကုသိုလ်စောတို့မှာ အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရ ရှိနေသည့်အတွက် မိမိတို့ဖြစ်ခိုက်၌ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် မဖြစ်နိုင်ကြ။ ကြိယာဝိပါက်စိတ်တို့၌ကား အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရမရှိသည့်အတွက် မိမိတို့ဖြစ်ခိုက်၌ သန္တ၊ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်ဖြစ်နိုင်ကြ၏။ [တတော ဝေ (ထိုသို့ အနုသယကင်းသော ရဟန္တာတို့ သန္တာန်ဝယ် သာတိသယဗျာပါရကို မရနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်။) တေ (ထို အနုသယကင်းသော ရဟန္တာတို့သန္တာန်ဝယ် ဖြစ်သော ကြိယာစောတို့သည်) သန္တသဘာဝါ (ငြိမ်သက်သော သဘောကြကုန်သည်) ဝိပါကုပ္ပါဒနဗျာပါရရဟိတာဝ (အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌ ဗျာပါရကင်းကြကုန်သည်သာ) ဟောန္တိ-အနု။ [သန္တသဘာဝါကိုပင် “ဝိပါကုပ္ပါဒနဗျာပါရရဟိတာဝ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]

ဝိပါကိတရားများ။ ။ဝိပါကိစိတ်တို့သည် ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် ဟူသော ကိုယ်အမူအရာနှုတ်အမူအရာကို ဖြစ်စေနိုင်သော ကိရိယမယစိတ္တုပ္ပါဒ်များ မဟုတ်ကြ။ ထို့ကြောင့် နိရုဿာဟလည်း ဟုတ်၏။ အကျိုးဝိပါကကို ဖြစ်စေဘို့ရန် ကြောင့်ကြဗျာပါရမရှိကြသောကြောင့် သန္တလည်း ဖြစ်ကြ၏။ ထိုကြောင့် ဝိပါကတို့ကို နိရုဿာဟသန္တဘာဝ” ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဥဿဟန ဥဿာဟော၊ အားတက်သရောဖြစ်ခြင်း။ နတ္ထိ ဧကဿ ဥဿာဟောတိ နိရုဿာဟော။ သော ဝေ သန္တဘာဝေါ (ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်တည်း) ဣတိ၊ ဤ ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်။ နိရုဿာဟ သန္တဘာဝေါ၊ မည်၏-အနု။]

ပစ္စယော။ သော။ ထိုဝိပါက်တရားသည်။ ပဝတ္တေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာ
 နာနံ၊ စိတ်ဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ ရူပါနံ၊ တို့၏၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ။
 ကဋ္ဌတ္တာစရူပါနံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ
 ပဋိသန္ဓေအခါတို့၌။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံစ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၎င်း။ ဝိပင်္ဂါက
 ပစ္စယော၊ ဝိပင်္ဂါကပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ။ ဟောတိ၊ ။ ယထာဟ၊ နည်း။ ဝိပင်္ဂါက
 ဗျာကတော။ ပေ။ ဝိပင်္ဂါကပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ [“ခန္ဓာ၊
 ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ဝတ္ထု၊ ယ၊ ဟဒယဝတ္ထုအား” ဟု
 ပေး၊ အကြွင်းလွယ်ပြီ။]

ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့အား။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန ၊
 ထောက်ပံ့တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဋီကာ၌ “ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန” ဟု
 တွဲပစ္စည်းဖြင့်ရှိ၏။) ဥပကာရကာ စတ္တာရော အာဟာရာ အာဟာရပစ္စယော။
 ယထာဟ၊ နည်း။ ကဗဠိကာရော အာဟာရော ။ ပေ။ အာဟာရပစ္စယေန

သုံးမျိုးအခွဲ။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့သည် ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ
 ဟူသော ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာကို ဖြစ်စေတတ်သော ဗျာပါရနှင့် တက္က
 ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရလည်း ရှိသောကြောင့်၎င်း
 သဉ္ဇာယာဟ အသန္တသဘာဝတို့တည်း။ ကြိယာဇောတို့သည် ကာယပယောဂ
 ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေဘို့ရန် ဗျာပါရရှိသော်လည်း အကျိုးပေးဘို့ရန် ဗျာပါရ
 မရှိသောကြောင့် သဉ္ဇာယာဟသန္တသဘာဝတို့တည်း။ ဝိပင်္ဂါကတို့ကား နိရုဿာ
 ဟသန္တသဘာဝတို့တည်း။ [ဝိပင်္ဂါကတို့၏ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာကာယဝစီပယောဂ
 များမဖြစ်စေနိုင်ပုံကို အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၊ ရူပပရိစ္ဆေဒရူပပဝတ္တိက္ကမကို ကြည့်၍
 သိပါ။ မနေးဓာတု တဒါရုံကား စသည်ဖြင့် ခွဲခြားထားပါသည်။]

၁။ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန။ ။ ကဗဠိကာရဟာရဟူသော ဩဇာသည် မိမိ
 တည်းဟူသော အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဇနကသတ္တိ
 ရှိ၏။ အခြား ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အခြားဩဇာကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို
 ကား ထောက်ပံ့တတ်သော ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိသာရှိ၏။ ထောက်ပံ့ဆိုသည်ကား
 ထိုရုပ်များကို အဆက်မပြတ်အောင် ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ အစာစားလိုက်သော
 အခါ ထိုအစာ၌ ပါသော ဩဇာတို့က ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် ပျံ့နှံ့သလောက်အခြား
 ရုပ်များကိုလည်း ထောက်ပံ့သဖြင့် တကိုယ်လုံးရုပ်တွေ လန်းလန်းဆန်းဆန်း
 ဖြစ်နေပုံကိုသတိပြုပါ။

ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ပဉ္စဝါရ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ပါဠိတော်နိဿယ လွယ်ပြီ။]

အဓိပတိယဌေး၊ မိမိနှင့်စပ်သောတရားတို့၏ အရှင်သခင်၏ အဖြစ်ဟူသောသဘောဖြင့်။ ဥပကာရကာ၊ ကုန်သော။ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယဝဇ္ဇာ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့သည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ ဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ ဣန္ဒြိယ၊ ဣန္ဒြိယတို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ဆယ်သော ဣန္ဒြိယတို့တွင်။ စက္ခုန္ဒြိယာဒယော၊ စက္ခုန္ဒြိယအစရှိကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ၅-ပါးသောဣန္ဒြိယတို့သည်။ အရူပဓမ္မာနံ ယေဝ၊ နာမ်တရားတို့၏သာ။ (ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ စွဲ၍ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) သေသ၊ စက္ခုန္ဒြိယသော ၅-ပါးသောဣန္ဒြိယတို့မှ ကြွင်းကုန်သော ဣန္ဒြိယတို့သည်။ ရူပါရူပါနံ၊ ရုပ်တရားနာမ်တရားတို့၏။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ယတာဟ၊ နည်း။ စက္ခုန္ဒြိယံ၊ ပေ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [အဓိပတိယဌေနပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို၎င်း၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့ကြည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို၎င်း ဋီကာ၌ပြထားပြီ။ ပါဠိတော် နိဿယလွယ်ပြီ။]

နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာ

ဥပနိဇ္ဈာယနဌေး၊ အနိစ္စတာစသောလက္ခဏာ၊ ကသိုဏ်းစသောအာရုံကို ကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောဖြင့်။ ဥပကာရကာနိ၊ ကုန်သော။ (ဈာနဂါ၌ စပ်) ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်

နာမ်အာဟာရ။ ။ ဖဿာဟာရစသော နာမ်အာဟာရတို့ကလည်း တကွ ဖြစ်ဖက် စိတ် စေတသိက် စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဇနကသတ္တိ ရှိကြပေ၏။ သို့သော်- ထောက်ပံ့တတ်သော ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိက သာ၍ လွန်ကဲသောကြောင့် ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိသာ ပဓာနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေန”ဟု ဆိုသည်။ [သတိပ ဇနကတ္တေ ဥပထမ္ဘကတ္တံ ပဓာန ကိစ္စန္တံ အာဟ၊ ရူပါရူပါနံ ဥပတ္တမ္ဘကတ္တေနာတိ- ဋီကာ။]

တို့၌။ ကာယိက သုခဒုက္ခဝေဒနာဒ္ဓမ္မံ၊ ကာယိကဖြစ်သော သုခဝေဒနာ
 ဒုက္ခဝေဒနာ ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ထပေတွာ၊ ထား၍။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံ
 လည်းဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဈာနဂါနိ၊ ဈာန်အင်္ဂါတို့သည်။
 ဈာနပစ္စယော၊ မည်၏။ [ဤဝါကျ၌ ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌကို၎င်း၊ ထပေတွာ သုခ
 ဒုက္ခဝေဒနာဒ္ဓမ္မံကို၎င်းဋီကာ၌ဖွင့်ပြထားသည်။] ယထာဟ၊ နည်း။ ဈာနဂါနိ
 ။ပေ။ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ) ။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊
 ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ) ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 [ပါဠိတော်အနက် လွယ်ပြီ။]

ယတော တတောဝါ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဒုက္ခတိ သုဂတိမှ
 လည်း။ ဝါ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော သံကိလေသဝေါဒါနမှလည်း။
 နိယျာနဋ္ဌေန၊ ထွက်မြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောဖြင့်။
 ဥပကာရကာနိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိဘေဒါနိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသောအပြား
 ရှိကုန်သော။ ဒွါဒသ၊ မဂ္ဂဂါနိ၊ မဂ္ဂင်တို့သည်။ မဂ္ဂပစ္စယော၊ မည်၏။ ယထာဟ၊
 နည်း။ မဂ္ဂဂါနိ၊ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ) ။ ပန၊ ဆက်။
 ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 [ပါဠိတော်အနက်လွယ်ပြီ။] ပန၊ ဆက်။ ဒွေပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ ဈာနမဂ္ဂ
 ပစ္စယာ၊ ဤဈာနပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့ကို။ ယထာသင်္ချံ၊ သင်္ချာအားလျော်
 စွာ။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာဗဟုတုက စိတ္တေသု၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ် အဟိတ်စိတ်တို့၌။
 န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတံဗျာ၊ ကုန်၏။ [တစ်ဈာနနှင့် တစ်ဒွိပဉ္စဝိညာ
 ဏနှင့်တွဲနှစ်မဂ္ဂနှင့် နှစ်အဟေတုက တွဲရမည်ကို “ယထာသင်္ချံ” ဟု ဆိုသည်။]

၁။ ထပေတွာ ။ပေ။ ဝေဒနာဒ္ဓမ္မံ။ ။ယခုစာအုပ်တို့၌ “ထပေတွာ
 ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ကာယိက သုခဒုက္ခဝေဒနာဒ္ဓမ္မံ” ဟု ရှိ၏။ သို့သော်
 “သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယဒ္ဓမ္မံ ထပေတွာတိ အဓိပ္ပာယ်” ဟု ဋီကာဖွင့်ပုံကို ထောက်
 လျှင် ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသုနှင့် ကာယိကပုဒ်တို့ ဋီကာဆရာ၏လက်ထက်၌ ပါဟန်
 မတူ။ ဘာကြောင့်နည်း။ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ကာယိက သုခ ဒုက္ခဝေဒနာ
 ဒ္ဓမ္မံ” ဟု ရှိလျှင် ဣန္ဒြိယဘေဒအားဖြင့် သုခိန္ဒြေဒုဂ္ဂိန္ဒြေ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား
 ပြီဖြစ်ရကား သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယ ဒ္ဓမ္မံ ထပေတွာတိ အဓိပ္ပာယ်” ဟု ဖွင့်ဘွယ်
 မလိုသောကြောင့်တည်း။

ကေဝတ္ထုကကောရမဏ ကေပုပ္ဖါဒေကနိရောဓသင်္ခါတေန၊ တူသော မှီရာ
ဝတ္ထုရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ တူသောအာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ တူသော

၁။ ကေဝတ္ထုက ။ပေ။ သင်္ခါတေန။ ။ ဤ၌ သမ္ပယုတ္တလက္ခဏာ
၄-ပါးစဉ်ပုံသည် သင်္ဂြိုဟ်စေတသိက်ပိုင်း စဉ်ပုံနှင့် မတူ။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိ
မဂ်မဟာဋ္ဌိကာ ဖွင့်ပုံကို မှတ်သားသင့်သည်။

ကောရမဏ။ ။ “ကေဝတ္ထုကတရားတို့သည် သမ္ပယုတ္တဖြစ်ကုန်၏” ဟု
ကေဝတ္ထုကလက္ခဏာတပါးကိုသာ ဆိုအပ်လျှင် မဟာဘုတ်တပါးကို မဟာ
ဘုတ် ၃-ပါးက မှီရာ၌ ထို ၃-ပါးတို့သည် ကေဝတ္ထုက ဖြစ်သောကြောင့်
သမ္ပယုတ်လေလားဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကောရမဏလက္ခဏာကို
ထပ်၍ဆိုရသည်။

တနည်း။ ။ စက္ခုဝတ္ထုဟူသော ဥပါဒါရုပ်သည် မဟာဘုတ် ၄-ပါးကို
မှီ၏။ ထိုမဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့သည် မှီတတ်သော စက္ခုဝတ္ထုတခုရှိသော
ကြောင့် ကေဝတ္ထုက ဖြစ်ကြလေသလောဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိရကား “ကော
ရမဏ”ဟု လက္ခဏာတပါးထပ်၍ ပြရလေသည်။ ထိုရုပ်တရားတို့သည် အာရုံကို
မယူတတ်သောကြောင့် ကောရမဏ မဖြစ်နိုင်ရကား သမ္ပယုတ်လေလားဟု
ယုံမှားဘွယ်မရှိပါ-ဟူလို့။

ကေပုပ္ဖါဒေ။ ။ မရဏာသန္ဓဝီထံ၌ ပါသော သမ္ပုဋ္ဌိ၌ သန္တိရဏစသော
စိတ်တို့သည် မှီရာအားဖြင့် စုတိမုအထက် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို
မှီ၍ ရူပါရုံစသည်ကိုပင် အာရုံပြုရသောကြောင့် ကေဝတ္ထုက ကောရမဏ
ဖြစ်ကြရကား သမ္ပယုတ်လေလားဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကေပုပ္ဖါဒေ
မဟုတ်သော ထိုစိတ်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ “ကေပုပ္ဖါဒေ”ဟူသော လက္ခဏာ
ကို ပြရပြန်သည်။

ကေနိရောဓ။ ။ ကိံ ပန နာနာနိရောဓာပိ ဧဝံ တိဝိဓလက္ခဏာ ဟောန္တိ။
ဥဒါဟု ကေနိရောဓောဝေါ တိ ဝိစာရဏာယံ ကေနိရောဓာ ဧဝံ လက္ခဏာ
ဟောန္တိတိ ဒဿနတ္ထံ ကေနိရောဓာတိ ဝုတ္တံ၊ အဘယ်သို့ပါနည်း၊ အချင်းချင်း
ချုပ်မှုမတူကြသော တရားများလည်း ဤသို့လက္ခဏာ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနိုင်
ပါကုန်သလော။ သို့မဟုတ်တူသော ချုပ်ခြင်းရှိမှ ဤလက္ခဏာ ၃-ပါးနှင့်
ပြည့်စုံနိုင်ပါသလော-ဟု စိစစ်သောအခါ “တူသော ချုပ်ခြင်းရှိသော တရား
တို့သာ ဤလက္ခဏာ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနိုင်ကြ၏”ဟု ပြခြင်း အကျိုးငှာ “ကေ
နိရောဓ”ဟူသော လက္ခဏာကို ပြရပြန်သည်။-မဟာဋ္ဌိကာ။

ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ တူသောချုပ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော။ သမ္မယုတ္တဘာဝေန၊ အညိအမျှ ကေဝတ္ထုကတော အစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ ကုန်သော။ အရူပဗ္ဗော၊ တို့သည်။ သမ္မယုတ္တပစ္စယေန၊ မည်၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ စတ္တာရော၊ ပေ။ သမ္မယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယောကံ၊ ဟူ၍။ (အာဟံ)။

ကေဝတ္ထုကောဒိဘာဝါနုပဂမေန၊ ကေဝတ္ထုကအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ ရှုပ်နေ၊ ရှုပ်ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အရူပိန၊ နာမ်တရားတို့အား၎င်း။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ ရူပိန၊ တို့အား၎င်း။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သော၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည်။ သဟဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ၊ ပုရေဇာတဝသေန၊ တို့၏အပြားအားဖြင့်။ ဝိဝိဓောဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ သဟဇာတာ၊ ပေ။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ စေ(သုတ္တံ)၊ ဤသုတ်ပါဠိတော်ကို။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ။

ပန၊ အထူးကား။ အဗျာကတပဒသ၊ အဗျာကတပဒ၏။ သဟဇာတဝိဘဓေ၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၏ဝိဘင်း၌။ ပဋိသန္နိက္ခဏေ၊ ပေ။ ပစ္စယောကံ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ပန၊ ကား။ ပုရေဇာတံ၊ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်ကို။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိဝတ္ထုဝသေနော၊ စက္ခုန္ဒြိ အစရှိကုန်သော ဝုတ္ထုရုပ်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ယထာဟ၊ နည်း။ ပုရေဇာတံ စက္ခာယတနံ၊ ပေ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟံ)၊ [ဤပါဠိတို့၏အဓိပ္ပါယ်ကိုဆုံးချက်စုသို့မဟုတ် ၂-ချက်စု သုဒ္ဓသချော)တို့ကို ဆိုပြီးဖြစ်လျှင် လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ပါသည်။ ဆိုပြီးမဟုတ်သူတို့အတွက် အကျယ်ရေးသော်လည်း နားလည်မည်မဟုတ်ပါ။]

ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေန၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု မှတ်သားအပ်သော သဘောဖြစ်သော။ အတ္တိဘာဝေန၊ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ တာဒိသဿေဝ၊ ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်

၁။ ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေန။ အတ္တိဘာဝ၊ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်သည် နိဗ္ဗတ္တတာလက္ခဏ (ဖြစ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော) အတ္တိဘာဝ၊ ဥပလတ္တမာနတာလက္ခဏ (လောကပြောရိုးအားဖြင့် ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသော) အတ္တိဘာဝ၊ ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏ (ပစ္စုပ္ပန်

သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ (ပစ္စုပ္ပန်အတ္တိဘာဝ ဖြစ်သော။) ဓမ္မဿ၊ ကို။
ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောဖြင့်။
(တနည်း) ဥပတ္တမ္မကဋ္ဌေန ထောက်ပံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော
ဓမ္မော အတ္တိပစ္စယော။ ဘဿ၊ ထိုအတ္တိပစ္စည်း၏။ (မာတိကာ၌စပ်)
အဂ္ဂပက္ခန္ဓ မဟာဘူတ နာမရူပ စိတ္တစေတသိက မဟာဘူတာ ယတနဝတ္ထု
ဝသေန၊ နာမ်ခန္ဓာ၊ မဟာဘူတ်၊ နာမ်ရုပ်၊ စိတ်စေတသိက်၊ မဟာဘူတ်၊
အာယတနဝတ္ထုတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ သတ္တဓာ၊ အားဖြင့်။ မာတိကာ၊
မာတိကာကို။ နိက္ခိတ္တာ၊ ချဲ့တော်မူအပ်ပြီ။ ယထာဟ၊ နည်း။ စက္ကာရော
ခန္ဓာ အရူပိနော။ ပေ။ ပစ္စယော (အဂ္ဂပက္ခန္ဓ၏သာဓက။) စက္ကာရော မဟာ
ဘူတာ။ ပေ။ ပစ္စယော (မဟာဘူတ၏ သာဓက။) ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပ
။ ပေ။ ပစ္စယော (နာမရူပ၏ သာဓက။) စိတ္တစေတသိကာ၊ ဓမ္မော။ ပေ။
ပစ္စယော (စိတ္တ စေတသိက၏ သာဓက။) မဟာဘူတာ ။ ပေ။ ပစ္စယော
(နောက်မဟာဘူတ၏ သာဓက။) စက္ကာယတနံ ။ ပေ။ မနောဓာတုယံ တံ
သမ္ပိယတ္တကာနုဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္တိပစ္စယေန ပစ္စယော (အာယံတန၏ သာဓက။)
ယံ ရူပံ (အကြင်ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။) ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ (ဝတ္ထု၏ သာဓက။)
ဟူ၍။ (သာဟ)။

ပန၊ ကား။ ပဉ္စာဝါရေ၌။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတတ္ထိ၎င်း။ ပေ။ ဣန္ဒြိယံ၊
ဣန္ဒြိယတ္ထိ၎င်း။ ဣတိပိ၊ လည်း။ နိက္ခိတံ၊ မာတိကာချထားပြီး၍။ တာဝံ၊

သဘောဖြစ်သော) အတ္တိဘာဝအားဖြင့် ၃-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်၊ ရှေ့ ၂-မျိုးကို
တားမြစ်လိုသောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏေန” ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။
[နိဗ္ဗတ္တတာလက္ခဏ စသော အတ္တိဘာဝ ၂-မျိုး၏ ပုံစံကို ဋီကာ၌ ပြထား
သည်။]

ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာ။ ။ လက္ခဏာကို “သဘာဝ” ဟု ခေါ်ဆို၏။ လက္ခဏာတို့
လက္ခဏာ၊ မှတ်သားအပ်သော သဘော။ ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာ လက္ခဏာ ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာ။
ပစ္စုပ္ပန်ဟူသည် ဥပါဒ်အဖြစ်ဖြင့် စတည်ပြီး၍ မပြီးဆုံးသေးသော၊ ပရမတ္ထ
ကားဖြစ်လျှင် ဘင်အံ့ခိုက်သို့ မရောက်သေးသောသဘောတည်း။ [အာရဒ္ဓါ
နိဗ္ဗိတော ဘာဝေါ ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ စတည်ပြီး၍ မပြီးဆုံးသေးသော ကြိယာ
သည် ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ကစ္စာယနသာရ(၂၂)ဂါထာ။]

ပုရဇောတတ္ထိစသည်ကိုမှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဇ္ဇေ)။ သဟဇောတေ၊ သဟဇော
 တတ္ထိ၌။ [နိဗ္ဗေသောကတော၌ စပ်) ဇောကော ခဏှော။ ပေ။ ပစ္စယာတိ
 အာဒိ၊ အာရုံကော။ နယေန၊ ဖြင့်။ နိဗ္ဗေသော၊ အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း
 ပါရှိရပ်ကို။ ကတော၊ ပြီ။ ပုရဇောတော၊ ၌။ ပုရဇောတာနံ၊ ရွေးရွေး၌ဖြစ်
 ကုန်သော။ စက္ကာဝိနံ၊ တို့၏။ ဝဿန၊ အစွမ်းဖြင့်။ နိဗ္ဗေသော၊ ကို။ ကတော၊
 ပြီ။ ပစ္စဇောတေ၌။ ပုရဇောတဿ၊ ရွေးရွေး၌ဖြစ်သော။ ဣ၊ သ၊ ကာယဿ၊
 ဤဂူပကာယအား။ ဝါ၊ ၏။ ပစ္စာဇာတာနံ၊ နောက်နောက်၌ဖြစ်ကုန်
 သော။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယဝသေန၊ ကျေးဇူးပြုတက်သော
 အကြောင်း၊ ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ နိဗ္ဗေသော ကတော။ ပန၊ ကား။
 အာဟာရိန္ဒြိယေသု၊ အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိတို့၌။ ကဗဠိကာရာ၊ ပေ။
 ပစ္စယော (တိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ ဂူပဇိဝိတိန္ဒြိယံ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝေ၊
 သို့။ နိဗ္ဗေသော ကတော။ ဣတိ၊ အတ္ထိပစ္စည်းအဖွင့်အပြီတည်း။

အတ္တနော၊ ၏။ အနန္တရံ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ အဂ္ဂပမ္မောနံ၊
 တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ပဝတ္ထိဩကာသဿ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်ကို။ ဒါ၊ နေန၊ ဖြင့်။
 ဥပကာရကာ၊ ကုန်သော။ သမနန္တရနိဂ္ဂစ္ဆါ၊ ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ဖြစ်၍
 ချုပ်ပြီးကုန်သော။ အဂ္ဂပမ္မော နတ္ထိပစ္စယော။ ယထာဟ၊ နည်း။ သမနန္တရ
 နိဂ္ဂစ္ဆါ။ ပေ။ နတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ)။

တတေ၊ ထိုသမနန္တရနိဂ္ဂစ္ဆဖြစ်သော နာမ်တရားတို့သည်ပင်။ ဝိဂတ
 ဘာဝေန၊ ကင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဝိဂတပစ္စယော။
 ယထာဟ၊ နည်း။ သမနန္တရဝိဂတာ။ ခေ။ ဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ၍။
 (အာဟ)။

အတ္ထိပစ္စယော၊ ဝေ၊ အတ္ထိပစ္စည်းတရားတို့ကိုပင်။ အဝိဂတဘာဝေန၊
 မကင်းသေးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတ္တာ၊ ကြောင့်။ အဝိဂတ
 ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဒေသနာပိလာသေန၊
 ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စမှိုယ်ကြောင်း၊ သဗ္ဗညုဓာဉာဏ်တော်ကြောင့်
 ၎င်း။ တဿ၊ ထိုဝိဂတပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိဂတဗ္ဗာ
 ဖဝနေယျဝသေန ဝါ၊ ဆုံးမထိုက်သော ဝေနေယျတို့၏ အလိုကြောင့်၎င်း။

အယံဒုကော၊ ဝိဂတ အဝိဂတ ပစ္စည်း ၂-ပါး အရပါင်းကို။ (ဘဂဝတ)။
ဝုတ္တော၊ ပြီ။ (ကောဝိယ)။ သဟေတုကဋကံ၊ ကို။ ဝတ္တာပိ၊ ချီလည်း။
ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကော၊ ကို။ (ဝုတ္တော) ဝိယ၊ တည်း။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
[ဒေသနာဝိလာသ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကံအဖင့်၌ ရှုပါ။]

ပန၊ ကား။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ကသမ္မော
ဟတ္ထံ၊ မတွေ့ဝေခြင်းအကျိုးငှါ။ [ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္စယော၌စပ်] ဓမ္မတော၊
တရားကိုယ်အားဖြင့်၎င်း။ ကာလတော၊ စေတ၊ ပစ္စယုပ္ပန်စသောကာလအားဖြင့်
၎င်း။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော၊ အထူးထူးသော ဓာပြားဟူသော ဘေဒအား
ဖြင့်၎င်း။ ဖစ္စယုပ္ပန္နတော၊ စေတ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အားဖြင့်၎င်း။ ဝိနိစ္စယော၊ အဆုံး
အဖြတ်ကို။ ဂိညာကမ္မော၊ သိထိုက်၏။

တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မအစရှိသည်တို့တွင်။ ဓမ္မောတိ(တ္ထေ)၊ ၌။ (ဝိတ္ထာရံ၊ ကို။)
ဟိ(ဥဒ္ဓရိတော ဒဿေမိ)၊ ဤ။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ တာဝ၊ အာရမဏ
ပစ္စည်း စသည်တို့မှိုဇ်းဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော)။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ နာမရူပ
ဓမ္မေသု၊ နာမ်တရား၊ ရုပ်တရားတို့တွင်။ နာမဓမ္မကဒေသော၊ နာမ်တရား
တို့၏ တစိတ်တည်း။ [ဟိတ် ၆-ပါးဖြစ်သောကြောင့် နာမ်တရားတို့တွင်
တစိတ်တဒေသသာဖြစ်သည်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] ဘာရမဏပစ္စယော၊
သည်။ ပညတ္တိယာ၊ ပညတ်ဖြစ်သော။ အဘာဝေန၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်
ကင်ရှုဘိမရှိသောဤတရားနှင့်လည်း။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ နာမရူပ
ဓမ္မော၊ တို့သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပညတ္တိယာစ၊ နှင့်၎င်း။ အဘာဝေန၊ နတ္တိ
ဘောနှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိ” ဟုဖော်၏။] အနိပဝိပစ္စယော၊ တွင်။ သဟဇာတဝိပတိ၊
သည်။ နာမဂဒပ္ပကဒေသော၊ တည်း။ ကမ္မဈာန ပဂ္ဂပစ္စယာ၊ တို့သည်။
တု၊ သာ၊ လိုနာ၍တရားတစိတ်တည်း။ အာရမဏာဝိပတိ၊ သည်။ သဗ္ဗေပိ၊
ကုန်း၊ လာ။ ဂဇ္ဈကတဗ္ဗော၊ အလေးပြုထိုက်ကုန်သော။ အာရမဏဓမ္မော၊
တို့ကည်း။ အနန္တရ၊ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ နာမဓမ္မော၊ တို့သာ
တည်း။ ဗိဗ္ဗာနဿ၊ ၏။ ဝါကို။ (အနန္တရာဒိဟိ၊ အနန္တရအစရှိသောပစ္စည်း
ဟူသည်။) အသင်္ဂဟိတတ္တာ၊ မသိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
နာမဇာမ္ပကဒေသောတိပိ၊ နာမ်တရားတို့၏ တစိတ်ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထု၊ ငှါ။

ဝဇ္ဇတိ၏။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ရူပေ၊ ဘဒေသော၊ ရုတ်တစိတ်တည်း။
[ရူပေကဒေသဟု ဆိုခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ဒီကာ၌ကြည့်ပါ။] သေသာ၊
ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့တည်း။ ယထာလာဘဝသေန၊ အကြင်အကြင်ရထိုက်
သော၊ တရားတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ နာဓရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တာဝ၊
ကာလသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထေ ဤ ၂၄-ပစ္စည်းတို့၌။ ဓမ္မတော ဝိနိစ္ဆ
ယော ဝိညာ တဗ္ဗော။

ကာလတောတိ(ပဒဿ)၊ ၏။ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ဧတ္ထေ
ဤပစ္စည်းတို့တွင်။ ဒဿ၊ ဘယ်ပါးကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်၎င်း။ ပဉ္စ၊
ကုန်သော။ (ပစ္စယာ)။ တို့သည်၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာဝ၊ တို့သည်သာ။ ဟောန္တိ။
ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ)။ အတိတာဝေ၊ သာ။ (ဟောန္တိ)။ ဧကော၊
သော။ (ပစ္စယော)။ ဒေဝိ၊ ကုန်သော။ တေကာလေ၊ ထိုပစ္စုပ္ပန်ကာလ
အတိတ်ကာလတို့ကို။ နိဿိတော၊ မှီသည်။ (ဟောတိ)။ တယော၊ ကုန်
သော။ (ပစ္စယာ)။ တေကာလိကာစေ၊ ကာလ ၃-ပါး၌ ယှဉ်ကုန်သည်
၎င်း၊ ကာလတော၊ မှ။ ဝိမုတ္တာစာပိ၊ လွတ်ကုန်သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။
ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား (သင်္ဂဟော၊ အကျဉ်းချုပ်ဂါထာတည်း။)

ဟိ ချဲ့။ ဧဟေသု၊ ဤပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယော၊ ၎င်း။ သယဇာတ
ပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] အညမညဟ္မယော၊
၎င်း။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ
ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာဝ ဟောန္တိ။ အနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ ဣမေ (ပစ္စယာ) အတိတေယေဝ ဟောန္တိ။ ပနကား။ ဧကော
ကမ္မပစ္စယော ပစ္စုပ္ပန္နာတိတော၊ ကုန်သော။ ဒေဝိ၊ ကုန်သော။ တေကာလေ၊
ထိုကာလတို့ကို။ နိဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ။ သေသာ၊ ကြွင်းကုန်သော။
(ပစ္စယာ၌စပ်) အာရမ္မဏပစ္စယော၊ ၎င်း။ အဓိပတိပစ္စယော၊ ၎င်း။
ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော ဣမေပစ္စယာ တေကာလိ
ကာပိ၊ သည်လည်း။ ဟောန္တိ။ ပညတ္တိယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ နိဗ္ဗာနဿ၊ ၏။
ဝါကို။ သင်္ဂဟိတတ္တာ၊ သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာလဝိမုတ္တာပိ၊

၎င်းပါးမှလွတ်ကုန်သည်လည်း။ (ဟောဋီ)။ ဣတိ ဝေဝိသိ။ ဧတ္ထဤပစ္စည်း
တို့၌။ ကာလတောပိလည်း။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော၊ ဧ။

ပန၊ ကာ။ နာနပ္ပကာရဘောဒတော ပစ္စယုပ္ပန္နတောတိ၊ ဟူကုန်သော။
ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထော၊ သည်။ နိဋ္ဌေသဝါရေ၌။
အဝိတဝိသတိ၊ ထင်ရှားဖြစ်လတ်။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယုဒ္ဓေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ

၁။ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသအပွင့်

ဣဒါနိ၊ ပစ္စယုဒ္ဓေသကို ဖွင့်ပြပြီးရာ အခုအခါ၌။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။
တေပစ္စယေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌပဋိပင်္ဂါယာ၊ အကျဉ်း ညွှန်ပြအပ်ပြီး
သော အစဉ်အားဖြင့်။ နိဒ္ဓိသိတွာ၊ အကျယ်ညွှန်ပြ၍။ (မကျဉ်းမကျယ်
ညွှန်ပြ၍။) ဒသေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ပေ။ ပစ္စယော
တိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားရပ်ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယော
တိ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူသော စကားသည်။
စတုပီသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ ဆိုတွင်။ (သဗ္ဗပဌမံဘာဇေတဗ္ဗဿ၌စပ်)
နိက္ခိတ္တပဋိပင်္ဂါယာ၊ ချထားအပ်ပြီးသော မာတိကာအစဉ်အားဖြင့်။ သဗ္ဗ
ပဌမံ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့၏ရှေးဦးစွာ။ ဘာဇေတဗ္ဗဿ၊ ဝေဘန်ထိုက်
သောပစ္စည်း၏။ ပဒုဒ္ဓါရော၊ ပုဒ်ကိုထုတ်ဆောင်ကြောင်း စကားတည်း။
သေသပစ္စယေသုပိ၊ ကြွင်းသောပစ္စည်းတို့၌လည်း။ 'ဣမိနာဝ နယေန၊ ဤ
နည်းဖြင့်ပင်။ ပဌမံ၊ မဝေ ဘန်မိရှေးဦးစွာ။ ဘာဇေတဗ္ဗပဒံ၊ ဝေဘန်ထိုက်
သောပုဒ်ကို။ ဥဒ္ဓိရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ဝိသဇ္ဇနံကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဟေတု
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းတည်း။ ယော၊ အကြင်ပစ္စယ
သတ္တိကို။ (တနည်း) ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းတရားကို။ ပစ္စယုဒ္ဓေသေ၊
ပစ္စယုဒ္ဓေသ၌။ (ပစ္စယုဒ္ဓေသတုန်းက။) ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌော၊
အကျဉ်းညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ။ သော၊ ထိုပစ္စယသတ္တိကို။ (တနည်း) သော၊
ထိုပစ္စည်းတရားကို။ နိဒ္ဒေသတော၊ အကျယ်အားဖြင့်။ ဟေတူ၊ ပေ။ ဟေတု
ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊
ဖြင့်။ သဗ္ဗပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဘာဇေတဗ္ဗဿ၊ သော။ ပဒဿ၊ ၏။ ဝိသဇ္ဇနေန၊
နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သမ္ပန္နော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဣဒါနိ၊ သမ္ပန္နကိုပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံတိ
ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ၌။ (စေဒနာသောနောနယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။

ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္တ၊ ဟောတော်မူဘဲ။ ဟေတုဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဤ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ပစ္စယသစေဝ၊ ပစ္စည်းတရားကို၎င်း။ ပစ္စယပ္ပန္နာနုဉ္စ၊ ပစ္စယပ္ပန် တရားတို့ကို၎င်း။ ဝဝတ္တာပနတော၊ (ဝိ-ဝိသု+အဝ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ+ထာပနတော) အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်စေလိုခြင်းကြောင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီး၊ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) [ပစ္စည်းတရားကို ဟေတုဟု၎င်း၊ ပစ္စယပ္ပန် တရားတို့ကို ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိဟု၎င်းအသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်စေလိုခြင်းကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဟောရပါသည်-ဟူလို။]

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ် သော်။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောပစ္စယပ္ပန်တရား တို့အား။ ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ ဧဝံ သန္တေ၊ ဤသို့ဖြစ်လသော်။ အသုကောနာမ၊ ထိုမည်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စယဝ ဝတ္တာနံ၊ ပစ္စည်းတရား၏ အသီးအသီး ပိုင်း ခြား၍တည်ခြင်းသည်။ နပညာယေယျ၊ မထင်ရှားရာ။

၁။ ကသ္မာ ဝုတ္တံ၊ '။ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု ဟေတုတပုဒ်သာ ယူသင့်လျက် အဘယ်ကြောင့် “ဟေတု” “ဟေတု” ဟု ဟေတု ၂-ပုဒ်ဆိုရပါ သနည်း-ဟု မေးသည်။ [ပဌမပုဒ်ဝယ် ယခုစာအုပ်တို့၌ “ဟေတု” ဟု ဗဟုရစ် ရှိသော်လည်း “ဟေတု” ဟု ဧဝံရစ်သောရှိခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာ အဓိပ္ပါယ်၌ ပြသားပါသည်။]

၂။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံတိ ဟိ။ ။ “ပစ္စယသစေဝ ပစ္စယပ္ပန္နာနုဉ္စ ဝဝတ္တာပနတော” ဟူသော အကျဉ်း အဖြေစကား၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော ကြောင့် “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဟိ” စသည့်ကို မိန့်။ ဟေတု ဟူသော ကတ္တာပုဒ်မပါဘဲ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟူသော ဟောတော်မူလျှင် “ဟိတံ နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့အား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟူသော အနက်သည် ဖြစ်စရာရှိ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “မည်သည့်တရားသည် ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ကျေးဇူးပြုတတ်သော ပစ္စည်းတရားကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်မှုသည် မထင်ရှားတော့ရာ။

အပိ၊ တနည်းကား။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ တို့အား။ ဟေတု၊ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ တို့အား။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထံ၊ -ကို။ (တတိယာတပ္ပရိသ် သမာသ်အနက်ကို။) အဂ္ဂဟေတွာဝ၊ မယူမရှိသား။ ဟေသံကေသဉ္စိ၊ အမှတ် မရှိကြွင်းမဲ့ဥသ် အလုံးစုံကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ တို့အား။ ဟေတု၊ ဟိတ်သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော(ဟောတိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ သည်။ အထ ဘဝေယျ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ ဝေဝသန္တေ၊ သော်။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒယောပိ၊ အစရှိသောတရားတို့သည် လည်း။ သမ္ပယုတ္တကာယေဝ၊ သမ္ပယုတ်တို့သာတည်း။ [ဟိတ်နှင့် ဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်သော်လည်း အချင်းချင်းသမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြသောကြောင့် သမ္ပယုတ္တအမည် ရနိုင်သည်။] ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာ ဒယောပိ၊ တို့သည်လည်း။ (သမ္ပယုတ္တကာယေဝ၊ တို့သာတည်း။) တတ္ထ၊

၁။ အထာပိ။ ပေ။ န ပညာယေယျ။ ။ပစ္စည်းတရားကို ပိုင်ခြားသတ် မှတ်မှု မထင်ရှားပုံကို ပြပြီး၍ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်မှု မထင် ရှားပုံကိုပြလိုသောကြောင့် “အထာပိ။ ပေ။ န ပညာယေယျ”ဟု မိန့်သည်။ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ပြသော “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟူသော ပုဒ်၌ “ဟေတုနာ+သမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟူသော အနက်ကို မယူဘဲ ဟေတုကို ကတ္တား ပုဒ်လုပ်၍ “သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ အမှတ်မရှိ သမ္ပယုတ်တရားတို့အား ဟိတ်သည် ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု အနက်ဖြစ်စရာရှိ၏။ ဝေဝသန္တေ၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဟိတ်နှင့် မယှဉ်ကြသော အဟိတ်စိတ်တွင် ပါဝင်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ် စသော တရားတို့လည်း (သူတို့ဆိုင်ရာ စိတ်စေ့ကသိတ်ချင်း) သမ္ပယုတ်တရားများဖြစ်ကြ၏။ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စသော တရားတို့လည်း သမ္ပယုတ်တရားများဖြစ်ကြ၏။

၂။ တတ္ထ။ ပေ။ န ပညာယေယျ။ ။တတ္ထဖြင့် ရွှေဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီး သော ဟေတု ဝိပ္ပယုတ္တ စက္ခုဝိညာဏာဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ ဟေတု သမ္ပယုတ္တ ကုသလာဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ ဤ ၂ မျိုးကို နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ အဖြစ်ဖြင့် စွဲပါ။ ထိုဓမ္မ ၂-မျိုးတွင် မည်သည့်သမ္ပယုတ္တဓမ္မအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို သတ်မှတ်မှုလည်း မထင်ရှားစရာဖြစ်သည်။

ထိုတရားတို့တွင်။ (ထိုဟေတုပိပ္ပယုတ္တဖြစ်၍ အချင်းချင်း သမ္ပယုတ္တဖြစ်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသောတရား၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဖြစ်ကြသော ကုသိုလ်အစရှိသောတရားတို့တွင်။) အယံ ဟေတု၊ သည်။ အသုက္ကဿ နာမ၊ သော။ သမ္ပယုတ္တကဓမ္မဿ၊ တရားအား။ ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စယုပ္ပန္န ဝဝတ္ထာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်ခြင်းသည်။ နပညာယေယျ၊ ရာ။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယုပ္ပဝ၊ ကိုရင်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နု၊ ကိုရင်း။ ဝဝတ္ထာ ပေန္နော၊ အသီးသီးပိုင်းခြား၍တည်စေတော်မူလိုသော။ (ဘဂဝါ) ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံဟူသောပါဌ်၏။ အတ္ထောကို။ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကိံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ နည်း။) ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ ၊ ဝံ၊ အား။ (ပစ္စယောဟောတိဓံ) သမ္ပယုတ္တကော၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ယောဟေတု၊ သည်။ (အတ္ထိ) သော (ဟေတု)၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၍။)

တတြာပိ၊ ထိုဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောဟူသောပါဌ်၌လည်း။ ပစ္စယောတိ၊ ပစ္စယောဟူ၍သာ။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မူဘဲ။ ဟေတုပစ္စယေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနံ၊ ဟောတော်မူခြင်းသည်။ ဟေတုနေ၊ ပါတိ၏။ အညတ္တာ၊ အခြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝပဋိသေနေတ္ထိ၊ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ [ဟေတုပစ္စယေနဟူသော ဝိသေသစကားဖြင့် ဟိတ်ကကျေးဇူးပြုနိုင်သော အခြားပစ္စည်းများကို တားမြစ်သည်။-ဟူလို။] ဟိ၊ ချဲ့။ အယံဟေတု၊ ဤဟိတ်သည်။ ဟေတုပစ္စယေနာပိ၊ ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်လည်း။ ပစ္စယော ဟောတိ။ သဟဇာတာဒိပစ္စယေနာပိ၊ သဟဇာတအစရှိသောပစ္စယသတ္တိဖြင့်လည်း။ (ပစ္စယော-ဟောတိ)။ တုတြ၊ ထိုဟေတုပစ္စယသတ္တိ၊ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိတို့တွင်။ အဿ၊ ထိုဟိတ်၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန၊ ပစ္စယသတ္တိ၏အဖြစ် ဟူသော။ အညထာပိ၊ အားဖြင့်လည်း။ ယွဟံ (ယောအယံ) ပစ္စယဘာဝေါ၊ အကြင်ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)။ ဝဿ၊ ထိုဟိတ်၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိဟူသော အခြားသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ကျေးဇူး

ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ပဋိသေနေတ္ထံ၊ ၄၂။ ဟေတုပစ္စယေနာတိ၊ ချံ။
(ဘဂဝတ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ဝေ၊ သန္တေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ဤသို့ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့ အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ ထားလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဟေတု ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံဟု ဟောတော်မူအပ်သည် ဖြစ်ပါသော်လည်း)။ [ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနန္တိဝုတ္တံ စပ်] တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ချံ။ အဝတ္တ၊ ဘဲ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ချံ။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ၊ တံသဒ္ဓါဖြင့်ညွှန်ပြထိုက်သောတရား၏။ အပါကဋ္ဌတ္တာ၊ မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ တံတမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ချံ။ ဝုတ္တံ၊ အပ်သော်။ ယေန၊ အကြင်တရားနှင့်။ တေ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တကာနာမ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ သော၊ ထိုသဟာဒိယောဂဖြစ်သောတရားသည်။ အယံနာမ၊ ဤမည်သော တရားတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ၊ တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သောတရားသည်။ အပါကဋ္ဌော၊ မထင်ရှား။ တဿ၊ ထိုတံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သောတရား၏။ အပါကဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ ယေန၊ အကြင်တရားနှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို။ တံသမ္ပယုတ္တကာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုသဟာဒိယောဂဖြစ်သောတရားကို။ သဗ္ဗပတော၊ သရုပ်အားဖြင့်သာ။ (ဟေတုဟု တိုက်ရိုက် နာမည်ဖော်၍။) ဒဿေတံ၊ ၄၂။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဧတ္ထေ၊ ဤ။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ၊ တံသဒ္ဓါဖြင့်ညွှန်ပြထိုက်သောတရား၏။ ပါကဋ္ဌတ္တာ၊ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တံဂဟဏံ၊ တံသဒ္ဓါကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ အယံ၊ ဆိုအပ်လတုံကား။ ဧတ္ထေ၊ ဤ တံသမုဋ္ဌာနာနံဟူသောပါဌ်၌။ အတ္ထော၊ ဝစနတ္ထတည်း။ နေတေသံ၊ ဤ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့၏။ ဟေတုစေဝံ၊ ဟိတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာ၊ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တေဓမ္မာ၊ ထိုတရားတို့ဟူကုန်သော။ သမုဋ္ဌာနာ၊ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်။ (သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တာနိ၊ ထိုသဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့သည်။)

တံသမုဋ္ဌာနာနိ၊ တံသမုဋ္ဌာနံတို့မည်ကုန်၏။ တံသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ထို ဟေတု
ဟေတု သမ္ပယုတ္တကဓမ္မဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ ကေသံ(ဂ္ဂုပါနိ)၊
ထိုရုပ်တို့အား။ ဟေတုတောစေတ၊ ဟိတ်ကြောင့်၎င်း။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တ
ဓမ္မဟိစ၊ ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့ကြောင့်၎င်း။ နိဗ္ဗတ္တာနံ၊
ဖြစ်ကုန်သော။ (ဂ္ဂုပါနံဉ္စပ) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဣမိနာ၊ ဤတံသမုဋ္ဌာနာနံ
ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော
ရုပ်ကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတော်မူ၏။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုပြီးအံ့။ 'တံ'၊ ထိုရုပ်သည်။
စိတ္တတော၊ စိတ်မှ။ အညေနပိ၊ အခြားတရားကြောင့်လည်း။ သမုဋ္ဌာတိကံ၊
ဖြစ်သေးသလော။ [စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကိုယူ၏ဟူသော
စကားအရစိတ်မှတပါး အခြားတရားကြောင့်လည်းဖြစ်သေး၏ဟုအဓိပ္ပာယ်
ရသောကြောင့် ဤပုစ္ဆာကိုထုတ်ရသည်။] အာမ၊ အိမ်။ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဖြစ်၏။
(ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ၊ မှန်။ သမ္ပေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်
သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။ 'ကေတုတံ'၊ တပေါင်းတည်း။ ဟုတွာ၊
၍။ ရူပံ၊ ကို။ သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဖြစ်စေကြကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့အလုံးစုံသော
စိတ်စေတသိတ်တို့ တပေါင်းတည်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေကြပါကုန်သော်လည်း။
လောကီယဓမ္မဒေသနာယံ၊ လောကီတရားဒေသနာတော်၌။ စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။
အဓိကဘာဝတော၊ အဓိက၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဓာန၏ အဖြစ်ကြောင့်။)
တထာဝံ၊ ထိုသဘောရှိသော။ (စိတ်စေတသိက်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
သဘောရှိသော။) ရူပံ၊ ကို။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ အပါ၏။ တေနော၊
ထိုကြောင့်ပင်။ (စိတ်စေတသိက်ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်ကိုပဓာနနည်းအားဖြင့်
စိတ္တသမုဋ္ဌာနဟုဆိုနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်။) စိတ္တစေတသိကာ၊ ပေးသဟဇာတ
ပစ္စယေန၊ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘာဝံ)။ အာဟံ၊ ပြီ။

ယဒိဓံ၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်။ (စိတ်စေတသိက်ကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်ကို
ပဓာနနည်းအားဖြင့် စိတ္တသမုဋ္ဌာနဟုဆိုနိုင်လျှင်။) ဣဓာပိ ဤဟေတုပစ္စယ
နိဒ္ဒေသ၌လည်း။ မတံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။
စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ကသွာကြောင့်။ နုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်သနည်း။
ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနမဟုတ်

သောရုပ်တို့ကိုလည်း။ သင်္ကဏ္ဍတော၊ သိမ်းယူလိုခြင်းကြောင့်တည်း။ (ဣတိ၊ ဤကားအားဖြင့်တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဝါရသို့။ ပဉ္စဝါရ၌။ ပဋိသန္ဓိကုဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနိ ခန္ဓာနိ၊ ကဋတ္တာစ ရူပါနိ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ရှိ။ အာဂတံ၊ လာပြီ။ [ဤပါဠိတော်၌ ကဋတ္တာစ ရူပါနိကို ပြလိုရင်းတည်း။] တဿ၊ ထိုကဋတ္တာရုပ်ကို။ သင်္ကဏ္ဍတ္ထံ၊ သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှါ။ ဣဓ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိငဒ္ဒသ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ နန္တိ အဝတှာ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ (ဘုဂဝတာ)။ ဂုတ္တံ၊ ပြီ။

တဿ၊ ထိုတံသမုဋ္ဌာနာနိဟူသော ပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ အနက်ကို။ (ဝေ ခေဒိတဗ္ဗော။ ကိ။ သနည်း။) တေသံ၊ ဤသဟိတံစိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတံပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့၏။ စိတ္တဇရုပ်၊ စိတ္တဇရုပ်ကို။ အဇနံ၊ မာနာပိ၊ မဖြစ်စေပါကုန် သော်လည်း။ ဟေတု၊ ဟိတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ငဟတုသမ္ပယုတ္တကာ၊ ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေဝမ္မာ၊ ထိုတရားတို့သည်။ သဟ ဇာတာဒိပစ္စယဝသေန၊ သဟဇငတအစရှိသောပဋည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ သမုဋ္ဌာ နာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တာနိ၊ ထို သဟိတံစိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတံပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့သည်။) တံသမုဋ္ဌာနာနိ၊ တို့မည်၏။ တံ သမုဋ္ဌာ နာနိ၊ ထိုဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကမ္မေ ဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ တေသံစိတ္တဇာနံ၊ ထိုစိတ္တဇရုပ်တို့အား၎င်း။ ပဋိသန္ဓိ ဟဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌လည်း။ (တေသံ) ကဋတ္တာ ရူပါနိမ္မိ၊ ထိုကဋတ္တာ ရုပ်တို့အား၎င်း။ ဟေတု၊ တို့ဘည်။ 'ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ဣမိနာဥပါယေန၊ ဖြင့်။ အညေ သုပိ၊ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ အာဂတဌာနေသု၊ တံ သမုဋ္ဌာနာနိဟုလာသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အတ္ထော၊ ကိုး၊ ခေဒိတံဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှ။ လ၊ ခိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံဟေတု၊ ဤဟိတ်သည်။ 'ပဋိသန္ဓိယမမဝ၊ 'ပဋိသန္ဓေအခါ၌သာ။ ကဋတ္တာ ရူပါနိ၊ တို့အား။ 'ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္တိ အခါ၌။ (ကဋတ္တာရူပါနိ၊ ငဟတုပစ္စယော။) န (ဟောတိ)၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကမ္မဇ

ရူပါနံ၊ တို့၏။ စိတ္တပဋိဗ္ဗဒုတ္တိတာယ၊ စိတ်၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋိသန္ဓိယံ ယေဝ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ ဟေတုပစ္စယောဟောတိ ပဝတ္တေ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ ဟေတုပစ္စယော န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤကား၊ အဖြေတည်း။

ဟိ၊ ချဲ့။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ချဲ့။ ကမ္မဇရူပါနံ၊ တို့၏။ စိတ္တပဋိဗ္ဗဒု၊ စိတ်၌စပ်သော။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ စိတ္တဝသေန၊ စိတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိစေတ၊ ဖြစ်လည်း ဖြစ်ရကုန်၏။ တိဋ္ဌန္တိစ၊ တည်လည်းတည်ရကုန်၏။ [စိတ္တပဋိဗ္ဗဒု ပဝတ္တိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဟိ၊ မှန်။ တသ္မိံ ခဏေ၊ ထိုပဋိသန္ဓေခဏ၌။ စိတ္တပဋိသန္ဓေစိတ်သည်။ စိတ္တဇရူပံ၊ ကို။ ဇနေတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကောတိ၊ နိုင်။ တာနိပိ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်တို့သည်လည်း။ စိတ္တေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ၊ ငှာ၎င်း။ ငှာတုံ၊ ငှါ၎င်း။ န သက္ကောန္တိကုန်။ တေနေတ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မိံ ဝိညာဏေ၊ သည်။ ပတိဋ္ဌိတေ၊ တည်လသော်။ နာမရူပဿ၊ ၏။ အဝက္ကန္တိ၊ သက်ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ပြီ။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ကဋ္ဌာရဝဂ် ဒုတိယစေတနာသုတ်။]

ပန၊ ကား။ ပဝတ္တိယံ၊ ၌။ တေသံ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်တို့၏။ စိတ္တေ၊ သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ကမ္မပဋိဗ္ဗဒု၊ ကံ၌စပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ စိတ္တပဋိဗ္ဗဒု၊ စိတ်၌စပ်သော။ (ပဝတ္တိ) န (ဟောတိ)။ စ၊ မှန်၏။ စိတ္တေ၊ သည်။ အဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ လည်း။ နိဗ္ဗေဓသမာပန္နာနံ၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသူတို့၏ (သန္တာန်၌)။ တာနိ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယေဝ၊ သံ။

ပန၊ ပရိဟာရ ။လ။ ဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ စိတ္တံ၊ သည်။ စိတ္တဇရူပံ၊ ကို။ ဇနေတုံ၊ ငှါ။ န သက္ကောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။) ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတာယစေတ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်ချအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အပတိဋ္ဌိတဝတ္ထုတာယစ၊ တည်တန့်သော မှီရာဝတ္ထု မရှိသည်၏ အဖြစ်

ကြောင့်၎င်း။ ၊ ဤဟိတ်တို့ကား ဒုဗ္ဗလတ္တာ၏ ဟိတ်ကူတို့တည်း။ ၊ ဒုဗ္ဗလတ္တာ၊
 အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋိသန္ဓိကွဏော စိတ္တံ စိတ္တဇရူပံ ဇနေတုံ န
 သက္ကောတိ။ ဣတိ ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊
 ကြောင့်။ တံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်သည်။ တဒါ၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ကမ္မ
 ဝေဂက္ခိတ္တံ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်ချအပ်သည်၎င်း။ အပုရေဇာတဝတ္ထုကတ္တာ၊
 ပုရေဇာတပစ္စည်းဖြစ်သော မှီရာဝတ္ထုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပတိဋ္ဌိတ
 ဝတ္ထုကံစ၊ တည်တန့်သောမှီရာဝတ္ထုမရှိသည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤ
 ၂-ပါးသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒုဗ္ဗလံ၊ သည်။ ဇဟာတိ၊ ၏။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပပါတေ၊ ကမ်းပါးပြတ်၌။ ပတိတမတ္တော၊ ကျပြီးခါ
 မျှသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ကဉ္စိ၊ သော။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ကို။ ကာတံ၊ ငှာ။
 (န သက္ကောတိ) ဝိယ၊ သို့။ (တထာ)။ ရူပံ၊ ကို။ န သက္ကောတိ၊ နိုင်။ ပန၊
 အနွယ်ကား။ ကမ္မဇရူပမေဝ၊ သာ။ အဿ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်၏။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန
 ရူပဋ္ဌာနေ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏ နေရာ၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ တဉ္စ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်
 သည်လည်း။ ကမ္မဇရူပသေဝ၊ သာ။ ဗိဇ္ဇာနေ၊ မျိုးစေ့နေရာ၌။ တိဋ္ဌတိ၊
 ၏။ ပန၊ ဆက်။ ကမ္မံ၊ သည်။ အဿ၊ ထိုကမ္မဇရုပ်၏။ ခေတ္တသဒိသံ၊ လယ်နှင့်
 တူ၏။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ အာပသဒိသာ၊ ရေနှင့်တူကုန်၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ခေတ္တေ၊ သည်၎င်း။ အာဇပစ၊ ၎င်း။ သန္တေပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။
 ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဥပ္ပတ္တိယံ၊ ဖြစ်ခြင်း၌။ ဗိဇာနုဘဂဝေန၊ မျိုးစေ့၏ အာရုံ
 ဘော်ကြောင့်။ ရုက္ခပ္ပတ္တိ၊ သစ်ပင်၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ သို့။
 ပဋိသန္ဓိကွဏော၊ ၌။ စိတ္တာနုဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဂူပကာယဿ၊ ကမ္မဇရုပ်
 အပေါင်း၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဗိဇေ၊ သည်။ ဝိဂတေပိ၊
 သော်လည်း။ ပထဝိအာပါနုဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ရုက္ခဿ၊ ၏။ ဥပရူပရိ၊
 အဆက်ဆက်။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ သို့။ စိတ္တနုနှင့်။ ဝိနာ၊ ရှိ။
 ကမ္မဒတာဝ၊ သာ။ ကဋ္ဌတ္တာဂူပါနံ၊ တို့၏။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ စ၊ သာဓကကား။ ကမ္မံ၊ သည်။ ခေတ္တံ၊ လယ်
 တည်း။ ဝိညာဏံ၊ သည်။ ဗိဇံ၊ ပျိုးစေ့တည်း။ တဏှာ၊ သည်။ သေဝဟော၊
 ရေအစေးတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧကံပိ၊ ဤကေားတော်ကိုလည်း။ (ဓာဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

စပန၊ ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့။ အယံအတ္ထော၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကမ္မဇရုပ်တို့၏ စိတ်၌စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောဤအနက်ကို။ [ဩကာသ ဝသေနေဝ၊ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးလုံးတို့၏ဖြစ်ရာတဝနှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ (ဝေဖြင့် ဆိုအပ်လတံသော နာမောကာသ၊ ရူပေါကာသတို့ကိုနိ။) ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဩကာသ၊ တို့သည်။ နာမောကာသော၊ နာမ်တရားတို့၏သာ ဖြစ်ရာတဝ၎င်း။ ရူပေါကာသော၊ ရုပ်တရားတို့၏သာ ဖြစ်ရာတဝ၎င်း။ နာမရူပေါကာသော၊ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးလုံးတို့၏ ဖြစ်ရာတဝ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ၃-ပါးတို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ၃-ပါးသော တဝတို့တွင်။ အရူပ တဝေါ၊ သည်။ နာမောကာသော၊ နာမ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတြ၊ ထိုအရူပ တဝ၌။ ဟဒယဝတ္ထုမတ္တမ္ပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုမျှလည်းဖြစ်သော။ ရူပပစ္စယံ၊ ရုပ် ဟူသောအကြောင်းကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ အရူပဓမ္မာဝ၊ သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ အသညတဝေါ၊ သည်။ ရူပေါကာသောနာမ၊ မည်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတြ၊ ထိုအသညသတ်တဝ၌။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တမတ္တမ္ပိ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်မျှလည်းဖြစ်သော။ အရူပပစ္စယံကို။ ဝိနာ၊ ၍။ ရူပဓမ္မာဝ၊ သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ပဉ္စဝေါကာရ တဝေါ၊ သည်။ နာမရူပေါကာသောနာမ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတြ၊ ထိုပဉ္စ ဝေါကာရတဝ၌။ ဝတ္ထုရူပမတ္တမ္ပိ၊ ဝတ္ထုရုပ်မျှကိုလည်း။ ဝိနာ၊ ၍။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ အရူပဓမ္မာ၊ နာမ်တရားတို့သည်၎င်း။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို လည်း။ ဝိနာ၊ ၍။ ကမ္မဇာ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပဓမ္မာပိ၊ လည်း။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ယုဂနဒ္ဒါဝ၊ ထမ်းပိုး၌ဖွဲ့အပ်သော နွားတို့သည်ကဲ့သို့။ ရူပါ ပါနံ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ [ယုဂနဒ္ဒါဝနေရာ၌ ယုဂနဒ္ဒါနံ ဟုရှိလျှင် ရူပါရူပါနံ သဘောတူသောကြောင့် ကောင်းမည် ထင်သည်။]

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ သဿာမိကေ၊ အရှင်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သရာဇကေ၊ မင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ [သဿာမိကေကို ထပ်ဖွင့် သည်။] သဒ္ဓါရပါလကေ၊ တံခါးစောင့်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဂေဟေ၊ နန်းတော်၌။ ရာဇာဏတ္တိံ၊ မင်း၏အမိန့်အာဏာကို။ ဝိနာ၊ ၍။ (မင်း၏ အမိန့်အာဏာ မပါဘဲ။) ပဌမပ္ပဝေသောနာမ၊ ရွေးဦးစွာဝင်ရခြင်းမည် သည်။ နတ္ထိယထာ၊ သို့။ အပရဘာဂေ ပန၊ နောက်အသိ၌ကား။ အာဏတ္တိံ၊

မင်း၏အမိန့်အာဏာကို။ ဝိနာပိ၊ ဤလည်း။ ပုရိမာဏတ္ထိ အာနုဘာဝေနော၊ ရွေး၍ဖြစ်သောအမိန့်အာဏာ၏ အာနုဘော်ကြောင့်ပင်။ (ပဝေ သော၊ ဝင်ရခြင်းသည်။) ဟောတိ (ယထာ၊) သို့။ ဂေမေ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ပဉ္စဇေ၊ ကာရေ၊ ပဉ္စဇေ၊ ကာရတဝံ။ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏ ဟုဇာ၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်တည်းဟူသောမင်း၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယတံ၊ သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စယ၏အဖြစ်ကို။ ဝိနာ၊ ဤ။ ဂ္ဂပဿ၊ ကပ္ပဇရုပ်၏။ ပဋိသန္ဓိဝေသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဥပ္ပတ္တိနာမ၊ ဖြစ်ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အပရဘာဂေ၊ ပန၊ နောက်အဘို့ဖြစ်သော ပဝတ္တိအခါ၌ကား။ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ၊ ၏။ သဟဇာတာဒိ ပစ္စယာနုဘာဝံ၊ သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်း၏ အာနုဘော်ကို။ ဝိနာပိ၊ လည်း။ ပုရိမာနုဘာဝ ဝေသေန၊ ရွေးဖြစ်သော အာနုဘော်၏ အစွမ်းဖြင့်။ လဒ္ဓပ္ပဝေသဿ၊ ရအပ်ပြီးသောအခွင့်ရှိသော ကမ္မဇရုပ်၏။ ကမ္မတော၊ ကြောင့်။ ပဝတ္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ အသညဘဝေါ၊ သည်။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ အရူပေါကာသော၊ နာမ်တရားတို့၏ဖြစ်ရာဘဝသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ တသွာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအသညဘဝ၌။ အရူပပစ္စယာ၊ ကို။ ဝိနာ၊ ဤ။ အသညောကာသတ္တာ၊ သညာမရှိသောရုပ်တရား၏ ဖြစ်ရာဘဝ၏အဖြစ်ကြောင့်။ [ဤနေရာ၌ “အညောကာသတ္တာ” မှုကဲ့သို့ “အညောကာသတ္တာ၊ နာမ်မှအခြားသော ရုပ်တရား၏ ဖြစ်ရာဘဝ၏အဖြစ်ကြောင့်” ဟုအနက်ပေး။] ရူပံ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ (ကောဝိယ၊ နည်း။) အဿာမိကေ၊ အရှင်မရှိသော။ သုညဂေဟေ၊ အရှင်မှကင်းဆိတ်သော အိမ်၌၎င်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဂေဟေ၊ ၌၎င်း။ ပုရိသဿ၊ ဇ။ ပဝေသောဝိယ၊ ဝင်ခြင်းကဲ့သို့တည်း။ အရူပဘဝေါပိ၊ လည်း။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ ရူပေါ ကာသော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ တသွာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအရူပဘဝ၌။ ရူပပစ္စယာ၊ ကို။ ဝိနာ၊ သာလျှင်။ အညောကာသတ္တာ၊ ရုပ်တရားမှအခြားသော နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဘဝ၏အဖြစ်ကြောင့်။ အရူပဗ္ဗော၊ တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ပန၊ ကား။ ပဉ္စဇေ၊ ကာရတဝေ၊ သည်။ ရူပါ ရူပေါကာသော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထေ၊ ဤပဉ္စဇေ၊ ကာရ

ဘဝံ၌။ အရူပပစ္စယံ၊ ကိ။ ဝိနာ၊ ချံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ဌံ။ ရူပါနံ၊ ကမ္မဇရုပ်
တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ ရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အယံ အတ္တော ဩကာသ
ဝသေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အယံ ဟေတု၊ သည်။ ပဋိသန္ဓိယ
မေပ ကဋတ္တာရူပါနံ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပဝတ္တေ (ကဋတ္တာရူပါနံ
ပစ္စယော) န (ဟောတိ) ဣတိ၊ ဤကား အကျယ်အပြေတည်း။ [ကသွာ
ပနာယံ ဟေတု။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ န ပဝတ္တေ ဟူသော အမေး၏
အကျယ်အပြေ-ဟူလို။]

ဟေတု၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ချံ။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ သဗ္ဗောပိ၊
သော။ အယံ အတ္တော၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကဓပ တံ သမုဋ္ဌာနရူပ ဟူသော
ဤအနက်သည်။ ဝ၊ ကိ။ ဂဟိတော၊ ယူဉာဉ်ပြီးသည်။ ဟောတိ နနု၊ လော။
အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ ကသွာ၊ ကြောင့်။ ငဟတုသမ္ပယုတ္တကနံ။ ပေ။
ရူပါနန္တိဣဒံ၊ ဟူသောဤစကားကို။ ဂဟိတံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ပဝတ္တိယံ၊ ဌံ။
ကဋတ္တာရူပါဒီနံ၊ ကဋတ္တာရုပ် အစရှိသောရုပ်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝပဋိဗာဟန
တော၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုတားမြစ်လိုခြင်းကြောင့်။ (ဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ
။ ပေ။ ရူပါနန္တိ ဣဒံ၊ ကိ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအပြေတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဧဝံ
၊ ဟိ၊ ဤသို့ဖြစ်လသော် (ဤသို့ယူလိုက်လျှင်)။ ပဝတ္တိယံ၊ ဌံ။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။
သဟ၊ ကွ။ ဧကက္ခဏေ၊ ကပြိုင်နက်သောဧကဌံ။ ယာနိ၊ ကဋတ္တာရူပါနိဧဝ၊
လှိုသည်၎င်း။ ယာနိ ဥတုအာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ၊ အကြင် ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်
အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့သည်၎င်း။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ငတသမ္ပိ၊
ထိုရုပ်တို့အားလည်း။ ဟေတု၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတု
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်သည်။
အာပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ စ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုဟိတ်
သည်။ ငတသံ၊ ထိုရုပ်တို့အား။ ပစ္စယော၊ န (ဟောတိ)။ တသွာ၊ ကြောင့်။
ငတသံ၊ ထိုပဝတ္တိအခါဝယ် ကဋတ္တာရုပ်အစရှိသော ရုပ်တို့အား။ ပစ္စယဘာ
ဝဿ၊ ကိ။ ပဋိဗာဟနတ္ထော၊ ဧဝံ၊ ဤဟေတုသမ္ပယုတ္တကနံ အစရှိသော
စကားကို။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ငဝဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဣဒါနိ၊ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ နာနပ္ပကာရ-
ဘောဒတော ပစ္စယုပ္ပန္နငတောတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဣပသံ ပဒါနံ၊ တို့၏။

ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဣတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။
 ဝိညာတဗ္ဗော၊ ဇာ၊။ တေသု၊ ထိုနာနုပ္ပကာရဘေဒ ပစ္စယုပ္ပန္နပုဒ်တို့တွင်။
 နာနုပ္ပကာရဘေဒတောဟိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (ဗိက္ကာရ)ဟိ (ဥဋ္ဌိတိက္ကာရဿမိ)။
 အယံ ဟေတုနာမ၊ သည်။ ဇာတိတော၊ ဇာတ်အားဖြင့်။ ကုသလာကုသလ
 ဝိပါကကိရိယဘေဒတော၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက ကြိယာ ဟိတ်တို့၏
 အပြားအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓော၊ ဇာ၊။ တတ္ထ၊ လို ၄-ပါးအပြားရှိသော
 ဟိတ်တို့တွင်။ ကုသလဟေတု၊ သည်။ ဘူမန္တရဂတ၊ သုံအထူးအပြား
 အားဖြင့်။ ကာပာဂစရာဒိဘေဒေန၊ ကာမာဝစရ အစရှိသော အပြား
 အားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓော၊ ဇာ၊။ အကုသလဟေတု၊ သည်။ ကာမာဝစရောဝ၊
 ကာမာဝစရသာတည်း။ ဝိပါကဟေတု ကာမာဝစရာဒိဘေဒေန၊ စတုဗ္ဗိဓော၊
 ကြိယဟေတု ကာမာဝစရော။ ပေ။ အဂ္ဂပါဝစရောတိ ဝိဝိဓော။ တက္က၊
 ထို ၄-ပါးအပြား ရှိသော ဟိတ်တို့တွင်။ ကာမာဝစရကုသလဟေတု
 နာမတော၊ နာမည်အားဖြင့်။ အလောဘာဒိဝသေန၊ အလောဘအစရှိ
 သော ဟိတ်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ [အာဒိဖြင့် အဒေါသ အမောဟကိုယူ။]
 တိဝိဓော။ ဂ္ဂပါဝစရာဒိကုသလဟေတုသုပိ၊ ဂ္ဂပါဝစရအစရှိသော ကုသိုလ်
 ဟိတ်တို့၌လည်း။ ဝေဝေ နယော။ အကုသလဟေတု လောဘာဒိဝသေန
 တိဝိဓော။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကကြိယဟေတု အလောဘာဒိဝသေန တယော
 တယော၊ သုံးပါးသုံးပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ။ ပန၊ ကား။ (နာမဘောမ္မတပါး
 သမ္ပယောဂဘေဒကား။) တေသံတေသံဟေတုနံ၊ တို့၏။ တံတံစိတ္တသမ္ပ
 ယောဂဝသေန၊ ထိုထိုစိတ်နှင့် သမ္ပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်။ နာနုပ္ပကာရ
 ဘေဒေါ၊ အထူးထူးသော အပြားဟူသော ဘေဒသည်။ (ဟောတိ) ဟေ၊
 သာ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဣတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ တာဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နမှ
 ရှေးဦးစွာ။ (နိန္ဒိဋ္ဌတော)။ နာနုပ္ပကာရဘေဒတော၊ အားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော
 ဝိညာတဗ္ဗော။

ပစ္စယုပ္ပန္နတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ [အက္ခောဉ္ဇနံ] ဣမိနာပစ္စယေန၊ ဤ
 ပစ္စည်းကြောင့်။ ဣမေဓမ္မော၊ ဤပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမေ
 သံ နာမ ဓမ္မာနံ၊ ဤမည်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ အယံ၊ ဤပစ္စည်းတရား
 သည်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ) ဣတိဝေပွိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝိနိစ္ဆ

ယော ဝိညာတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတရားက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား
 ကျေးဇူးပြုရာ၌။ [ဣမေသံ နာမစသော ရှေ့ဝါကျပါ စကားကို၎င်း၊
 ကာပာဝစရဟေတု- စသော နောက်စကားကို၎င်း ထောက်၍ စွဲသည်။
 ရှေးနိဿယ၌ကား “တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်အားဖြင့်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်၌”
 ဟုစွဲ၏။] တာဝ၊ အာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)၊
 ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယော၊ ၌။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော)၊ [ပေပုဒ်မရှိသော
 ကြောင့်၎င်း၊ နောက်၌ “ဟေတုပစ္စယော ဟောတိ” ဟု ထပ်နေသောကြောင့်
 ၎င်း ထည့်၍ စပ်ရသည်။] ကာမာဝစရကုသလဟေတု ကာမဘဝဇ္ဈပဘဝေသု
 အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံစေဝ၊ တို့အား၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ၊ တို့အား
 ၎င်း။ ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊
 အရပဘဝေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံယေဝ၊ တို့အားသာ။ (ဟေတုပစ္စယော-
 ဟောတိ)၊ ရူပါဝစရကုသလဟေတု ကာမဘဝဇ္ဈပဘဝေသုယေဝ၊ တို့၌သာ။
 သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံစေဝ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ)၊
 အရူပါဝစရကုသလဟေတု၊ ကာမာဝစရကုသလဟေတု သမိသောဝ၊
 ကာမာဝစရကုသိုလ်ဟိတ်နှင့် တူသည်သာ။ အပရိယာပန္နကုသလဟေတု။
 တာဝ၊ ထိုကာမာဝစရကုသိုလ်ဟိတ်နှင့် တူသည်သာ။ အကုသလဟေတု
 ဟေတု။

ပန၊ ကား။ ကာမဝစရဝိပါကဟေတု ကာမဘဝသို့ ယေဝ၊ ၌သာ။
 အတ္တနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ တို့အား၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပါနံ၊ တို့အား၎င်း။ ပဝတ္ထေ၊ ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ၊ တို့အား၎င်း။
 ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ) ရူပါဝစရဝိပါကဟေတု ရူပဘဝေ ဝုတ္တပကာရော
 နဉ္ဇေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော မိမိနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရား
 ပဋိသန္ဓေအခါ ကဋ္ဌတ္တာရူပ ပဝတ္တိအခါ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပတို့အားပင်။
 ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ)၊ အရူပါဝစရဝိပါကဟေတု အရူပဘဝေ
 သမ္ပယုတ္တကာနံယေဝ၊ သမ္ပယုတ် တရားတို့အားသာ။ ဟေတုပစ္စယော
 (ဟောတိ)၊ အပရိယာပန္နဝိပါကဟေတု ကာမဘဝဇ္ဈပဘဝေသု သမ္ပယုတ္တ
 ကာနံစေဝ၊ တို့အား၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနဉ္စ၊ တို့အား၎င်း။ (ဟေတု
 ပစ္စယော ဟောတိ)၊ အရူပဘဝေ အရူပဓမ္မာနဉ္ဇေဝ၊ တို့အားသာ။

ဟေတုပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ တေဘူမကေသုပိ၊ ဘုံ ၃-ပါး၌
ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကြိယဟေတုသု၊ တို့၌။ ကုသလဟေတု
သဒိသော၊ ကုသိုလ်ဟိတ်နှင့်တူသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယသတ္တိသည်။
(ဟောတိ)၊ လူတို့ဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတော
ပိ၊ လည်း။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ လူတို့အပြီးတည်း။

ဟေတုပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂။ အာရမဏပစ္စယနိဋ္ဌေသ အဖွင့်

အာရမဏပစ္စယနိဋ္ဌေသော၊ ၌။ ရူပါယတနံ၊ ကား။ ရူပသင်္ခါတံ၊
ရူပါရုံဟု ဆိုအပ်သော။ အာယတနံ၊ တည်ရာတည်း။ သေသေသုပိ၊
ရူပါယတနံမှ ကြွင်းသော သုဒ္ဓါယတနံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ
နယော၊ တည်း။ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာတိ၊ ကား။ စက္ခုဝိညာဏသင်္ခါ
တယ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဓာတုယာ၊ ဓာတ်အား။ (ပစ္စယော၌
စပ်)၊ သေသပဒေသုပိ၊ ကြွင်းသော သောတဝိညာဏဓာတုယာ အစရှိ
သော ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော။ တံသမ္ပယုတ္တကနန္တံ၊ ကား။ တာယ
စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တကနံ၊ ကုန်သော။ တိဏ္ဍိ၊ ကုန်သော။
ဓန္ဒာနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော၌စပ်)၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ စက္ခုပသေသ
ဝတ္ထုကနံ၊ စက္ခုပသာဒဟူသော မှီဆုဝတ္ထုရှိကုန်သော။ စတုနံ၊ ကုန်သော။
ဓန္ဒာနံ၊ တို့အား။ ရူပါယတနံ၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော
(ဟောတိ) လူတို့အတ္ထော၊ ဣတော၊ ဤရူပါယတနံ ။ပေ။ ပစ္စယော ဟူသော
ဝါကျမှ။ ပရေသုပိ၊ နောက်ဖြစ်သော သုဒ္ဓါယတနံ ။ပေ။ ပစ္စယော အစရှိ
သော ဝါကျတို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော။ မနောဓာတုယာတိ၊ ကား။
သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာယ၊ သမ္ပယုတ်တရားနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ တိဝိဓာယပိ၊
၃-ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ မနောဓာတုယာ၊ မနောဓာတ်
အား။ (ပဉ္စဒါရာဇွန်း သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်းခွေးအား)၊ ရူပါယတနာဗီနိ၊ ကုန်သော။
ပဉ္စ၊ ၅-ပါးသော အာယတနတို့သည်။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော

(ဟောတိ)။ စ၊ ထိုသို့ကျေးဇူးပြုပါသော်လည်း။ ကေကွဏေ၊ တခုသော
ခဏ၌။ (ပစ္စယော)၊ နော (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။

သဗ္ဗေဓမ္မာတိ၊ ကား။ ရူပါယတနာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။
တောနိစ၊ ဤအာယတနတို့သည်၎င်း။ အဝသေသ၊ ဤအာယတနတို့မှ
ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဥေယျဓမ္မာစ၊ သိသင့်သိထိုက်သော
တရားတို့သည်၎င်း။ [ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်၊] ဆ၊ ကုန်သော။ ဣမာ
ဓာတုယော၊ ဤစက္ခုဝိညာဏဓာတ်စသော ဓာတ်တို့ကို။ တပေတွာ၊ ၍။
သေသာယ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ ကြွင်းသော။
သသမ္ပယုတ္တဒ္ဓမ္မာယ၊ သော။ မနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ အား။ အာရပဏ
ပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဗာ
တိ ဣမိနာ၊ ဤပါရှိ၍။ ယေဇတေ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ သတ္တန္တိ၊ ကုန်
သော။ တောသံဝိညာဏဓာတုနံ၊ ဤဝိညာဏဓာတ်တို့၏။ အာရမဏဓမ္မာ၊
သာရုံတရားသို့ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဝေ၊ ထိုအာရုံတရား
တို့သည်။ တာသံခာတူနံ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား။ ဝါ၊
တို့၏။ [ဥပ္ပဇ္ဇနက္ခဏေယေဝ၌စပ်] အာရမဏံ၊ ကို။ ကံတွာ၊ ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇနက္ခဏေ
ယေဝ၊ ဖြစ်ဆဲခဏ၌သာ။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊
ဤအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဝေ ဟောန္တာပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါကုန်
သော်လည်း။ (အာရုံတရားသို့က ခုနစ်ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား
ဖြစ်ဆဲခဏ၌ ကျေးဇူးပြုပါကုန်သော်လည်း) ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။
(ပစ္စယော) နဟောန္တိ၊ ကုန်။ ယံ ယံ၊ အကြင်အကြင်ပစ္စည်းတရားကို။ အာရဗ္ဗံ၊
၍။ ယေဇယ၊ အကြင်အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။
တေသံ တေသံ၊ ထိုထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ တေတေ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတရား
တို့သည်။ ဝိသုဝိသု၊ အသီးအသီး။ အာရမဏပစ္စယော ဟောန္တိ၊ ဣတိပိ၊
လည်း။ ဒီပေတိ၊ ၏။ [ဤ ၂-ဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဒွိကာဖွင့်လိမ့်
မည်။]

ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိလ္လု၊ ဟူသော ဤပုဒ်ကို။ နဇ္ဇော၊ မြစ်တို့သည်။ သန္တန္တိ၊
စီးကုန်၏။ ပဗ္ဗတာ၊ တောင်တို့သည်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။

သဗ္ဗကာလ သင်္ဂဟဝသေန၊ အလုံးစုံဘော အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်
ကာလကို သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဝုတ္တံ) ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ။ ဝေံ၊
တူ။ (သဗ္ဗကာလသင်္ဂဟဝသေန) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
ဝေဒိတဗျံ၊ ။ တေန၊ ထိုသို့ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟူသော ပဝတ္တာဝိရာမဝတ္ထမာန်ကိုဆိုခြင်း
ကြောင့်။ (သိဒ္ဓိဟောတိဉ္စစပ်)။ [ရွေးနိဿယ၌ “တေန၊ ထိုဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟူသော
ကြိယာပုဒ်ဖြင့်” ဟုပေး၏။] ယေပိ၊ အကြင်အာရုံတရားတို့ကိုလည်း။ အာရဗ္ဗ၊
၍။ ယေ၊ အကြင်အာရမဏိက တရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိံ သု၊ အတိတ်၌ဖြစ်ကုန်
ပြီ။ ယေပိ၊ အကြင်အာရမဏိကတရားတို့သည်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိံသန္တိ၊ အနာဂတ်
၌ ဖြစ်ကုန်လတံ့။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုအာရမဏိကတရားတို့
သည်။ အာရမဏပစ္စယေနဝ၊ အာရမဏပစ္စည်းကြောင့်သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇိံ သု၊
ဖြစ်လည်းဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဥပ္ပဇ္ဇိံသန္တိစ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကုန်လတံ့။ ဣတိ၊ ဤအနု၊
သည်။ သိဒ္ဓံ၊ ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာတိဣဒံ၊ ဟူသော
ဤသဒ္ဓါသည်။ ယေ ယေဓမ္မာတိ၊ ၍။ ဝုတ္တာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော
တရားတို့ကို။ သရူပတော၊ ဖြင့်။ နိဒဿနံ၊ ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဓါတည်း။
တေ တေ ဓမ္မာတိ၊ ကား။ တေ တေ အာရမဏဓမ္မာ၊ ထိုထိုအာရုံတရားတို့
သည်။ [ပစ္စယော ဟောတိဉ္စ စပ်] တေသံ တေသန္တိ၊ ကား။ တေသံ တေသံ
စိတ္တစေတသိကဝဿနံ၊ ထိုထို စိတ် စေတသိက် တရားတို့အား။ [ပစ္စယော
ဟောတိဉ္စစပ်] အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ နာနုပ္ပကာရဘေဒ ပစ္စယုပ္ပန္န
အားဖြင့် သိထိုက်သော ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤ အာရမဏပစ္စယ
နိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ ပါဠိအဖွင့်တည်း။

၁။ သဗ္ဗကာလသင်္ဂဟဝသေန။ ။ ဖြစ်တို့သည် စီးကုန်၏ ဟူရာ၌ ရှေး
အတိတ်ကာလ၌လည်း စီးခဲ့ပြီ၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌လည်း စီးဆဲ၊ နောက်အနာ
ဂတ်ကာလ၌လည်း စီးလတံ့။ ဤသို့ကာလသုံးပါးလုံးကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုး
ငှာ “သန္တိ” ဟု ဝတ္ထမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုသည်။ ပဗ္ဗတာ တိဋ္ဌန္တိ၊ တောင်တို့
တည်ကုန်၏” ဟူရာ၌လည်း နည်းတူ။ ဤဝတ္ထမာန်ကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ “နိစ္စ
ပဝတ္ထိ၊ အမြဲဖြစ်နေသော ဝတ္ထမာန်” ဟု ဆိုသော်လည်း ဋီကာ၌မူ ဖြစ်ပြီး၍
မကင်းသမျှ မကွယ်သမျှ ရှိနေသော “ပဝတ္တာ ဝိရာမဝတ္ထမာန်” ဟု ဆိုသည်။

ပန၊ ကား။ (ပါဠိဝဏ္ဏနာမှတပါး ဝိနိစ္ဆယကား။) ဣဒံ အာရမဏံ
 နာမ၊ ဤအာရုံမည်သည်။ ရူပါရမဏံ၊ ၎င်း။ သဒ္ဓါရမဏံ၊ ၎င်း။ ပေ။ ဓမ္မာ
 မဏံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကောဋ္ဌာသတော၊ အဖို့အစုအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဓံ၊ ၆-ပါး
 အပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ [သဒ္ဓါရမဏ ဂန္ဓာရမဏ စသည်ဖြင့် ဆိုလိုလျက်
 အာရမဏတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသောအာရုံ
 တို့တွင်။ ပညတ္တိံ၊ ပညတ်အာရုံကို။ (ဓမ္မာရုံတွင် ပါဝင်သော ပညတ်အာရုံ
 ကို။) ထပေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသံ၊ ကြွင်းသောအာရုံသည်။ ဘူမိတော၊
 ဘုံအားဖြင့်။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရဖြစ်သောအာရုံ၎င်း။ ပေ။ အပရိယာ
 ပန္နံ၊ အပရိယာပန္နအာရုံ၎င်း။ (ဝဋ်ဆင်းရဲ၌အကျိုးမဝသော လောကုတ္တရာ
 အာရုံ၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ဘုံအားဖြင့် ၄ ပါးအပြား
 ရှိသော ထိုအာရုံတို့တွင်။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရအာရုံသည်။ ကုသလ
 ။ ပေ။ ရူပဘေဒတော၊ ဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓံ၊ ရှိ၏။ ရူပါဝစရံ၊ ကုသလဝိပါက
 ကြိယတော၊ တိဝိဓံ၊ အရူပါဝစရံ၊ တတာ၊ ထိုသုံးပါးအပြားရှိ၏။ အပရိ
 ယာ ပန္နံ၊ ကုသလဝိပါက နိဗ္ဗာနဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓံ ဟောတိ။
 ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗမေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဧဝံ၊ ဤအာရုံသည်။
 ကုသလ ။ ပေ။ ပညတ္တိဘေဒတော၊ ဖြင့်။ သတ္တဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထို
 ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော အာရုံတို့တွင်။ ကုသလံ၊ ဘူမိဘေဒတော၊ စတုဗ္ဗိဓံ
 ဟောတိ။ အကုသလံ၊ ကာမာဝစရမေဝ။ ဝိပါကံ၊ စတုဘူမကံ၊ ၄-ပါး
 သောဘုံရှိ၏။ (ဘုံ ၄-ပါး၌ဖြစ်သော အာရုံတည်း။) ကြိယံ၊ တိဘူမကံ၊
 ရူပံ၊ ကေဘူမကံ၊ တည်း။ ကာမာဝစရမေဝ၊ သာတည်း။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ၊ လည်း။
 ကေဘူမကံ။ အပရိယာပန္နမေဝ၊ တည်း။ ပညတ္တိံ၊ သည်။ ဘူမိဝိနိမုတ္တာ၊
 ဘုံမှလွတ်၏။ ဣတိဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထံ၊ ဤအာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ နာနပ္ပကာရ
 ဘေဒတော၊ အထူးထူးသော အပြားဟူသော ဘေဒအားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော
 ဝိညာတဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘိန္နော၊ ကဲ့သော။ ဧတေသ္မိံ၊ အာရမဏော၌။ ဝါ၊ တွင်။
 ကာမာဝစရ ကုသလာရမဏံ၊ သည်။ ကာမာဝစရကုသလသာ၊ ၎င်း။ ပေ။
 ရူပါဝစရကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆန္တံ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။
 ဣမေသံရာသီနံ၊ ဤအစုတို့အား။ အာရမဏပစ္စယော၊ အာရမဏသတ္တိဖြင့်

ကျေးဇူးပြုသည်။ ၊ဟောတိ။ ရူပါဝစရကုသလာရမဏံ သဿ။ တေသု
 ရာသိသု၊ တို့တွင်။ ကာမာဝစရဝိပါကဇ္ဇာနံ၊ ကာမာဝစရ ဝိပါက်သည်
 ကြည်အပ်ကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒံ ရာသိနံ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ အရူပါ
 ဝစရကုသလာရမဏံ ကာမာဝစရ ကုသလဿ ။ပေ။အရူပါဝစရကြိယဿစ
 ဣတိ အဋ္ဌန္တံ ဣမေသံရာသိနံ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ အပရိယာပန္န
 ကုသလာရမဏံ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရတော၊ တို့တွင်။ ကုသလကြိယာန
 မေဝ၊ တို့အားသာ။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကြိယာ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကြိယာ
 တို့အားသာ။] အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ အကုသလာရမဏံ ။ပေ။
 ဣတိ ဆန္တံ ဣမေသံရာသိနံ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိ။ ကာမာဝစရ
 ဝိပါကာရမဏံမှစ၍အပရိယာပန္န ဝိပါကာရမဏံ။ပေ။ အာရမဏပစ္စယော
 ဟောတိ တိုင်အောင် အနက်လွယ်ပြီ။]

ကာမာဝစရကြိယာရမဏံ။ပေ။အရူပါဝစရကြိယာရမဏံ၊ သည်။ပဉ္စန္ဒံ၊
 ကုန်သော။ ကေသံ(ရာသိနံ)၊ တို့၎င်း ။ပေ။ စတုသမုဋ္ဌာနံ၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊
 အာဟာရအားဖြင့် ၄-ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ။ပေ။ အာရမဏပစ္စ
 ယော ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနာရမဏံ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရကုသလဿ အပရိ
 ယာပန္နတော၊ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အကျုံးမဝင်သော လောကုတ္တရာတရားတို့တွင်။
 ကုသသဝိပါကဿ၊ကုသိုလ်ဝိပါက်အား၎င်း။ပေ။အာရမဏပစ္စယော ဟော
 တိ။ရူပါဝစရကုသလကြိယာနံ၊ တို့အား။ (နိဗ္ဗာနဿ၊၏။ အာရမဏပစ္စယ
 တံ၊အာရမဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။) ကေစိ ၊အချို့သရာတို့
 သည်။ နိစ္ဆန္တိ၊အလိုမရှိကြကုန်။တံ၊ ထိုအလိုမရှိခြင်းကို။ ယုတ္တိတော၊ အသင့်
 ယုတ္တိအားဖြင့်။ဥပဓာရေတဗ္ဗံ၊စူးစမ်းထိုက်၏။ [ကေစိဝါဒဘက်က ဒွိကာဖွင့်
 လိမ့်မည်]ပနံ၊ကား။ (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှတပါးပညတ်အာရုံကား။)နာနပ္ပကာ
 ရကံ၊အထူးထူးသော အပြားရှိသော။ ပညတ္တိအာရမဏံ ။ပေ။ အာရမဏ
 ပစ္စယော ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုအာရုံ အာရမဏိကတို့တွင်။ ယံယံအာရမဏံ
 ယေသံ ယေသံ၊ အကြင်အကြင်အာရမဏိကတို့အား။ပစ္စယော (ဟောတိ)။
 တေတေ၊ ထိုထိုအာရမဏိကတို့သည်။ တံတံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနာမ၊ ထိုထိုအာရုံ

တို့၏ ပစ္စယုပ္ပန်တို့မည်သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထံ၊ ဤအာရမဏ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီး
တည်း။

အာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၃။ အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖဉ်

အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဆန္ဒာဓိပတိတိ၊ ကား။ ဆန္ဒသင်္ခါ
တော၊ ဆန္ဒဟုဆိုအပ်သော။ အဓိပတိ၊ သည်။ [ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်]
တေ၊ ဤဆန္ဒာဓိပတိ ဟူသော အမည်သည်။ ဆန္တံ၊ ချီ။ ဓရံ၊ အဦးပဓာန
ကို။ ကတွာ၊ ဤ။ သဒ္ဓံ၊ ကို။ ဇေဠကံ၊ အကြီးအကဲကို။ ကတွာ၊ ဤ။ စိတ္တပ္ပတ္တိ
ကာလေ၊ ၌။ ဥပ္ပန္နဿ၊ သော။ ကတ္တုကမ္ပတာဆန္ဒဿ၊ ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိ
သည်၏ အပြစ်ဟူသော ဆန္ဒ၏။ နာမ၊ တည်း။ သေသေသုပိ၊ ဆန္ဒာဓိပတိမှ
ကြွင်းသော ဝိရိယာဓိပတိအစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း။ သေဝနယော။ ပန၊
ပရိဟာရ။ ပေ။ ဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသေဟေတု
ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဂုတ္တိယတာ၊ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။
အဓိပတိ အဓိပတိသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ အတော့၊ ဘဲ။ ဆန္ဒာဝိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တ
ကာနန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန ဖေသနာ ကတာ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား
အပေးတည်း။ ကေက္ခဏေ၊ တခုသောဓာတ်၌။ အဘာဝတော၊ အဓိပတိတို့
၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ (အဓိပတိ။ ပေ။ ကတာ။ ဣတိ၊ ဤကား
အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ပုရိမနယသ္မိံ၊ ရှေးနည်းဖြစ်သော ဟေတုပစ္စယ
နိဒ္ဒေသ၌။ ဒွတ္တယော၊ နှစ်ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန် သုံးပါးသော်လည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတူ ကေက္ခဏေပိ ဟေတုပစ္စယာ ဟောန္တိ။ (ကသ္မာ)
မူလဋ္ဌေန၊ အရင်းမူလ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ ဘာဝနာ၊ ကို။ အဝိဇ္ဇာ
နတော၊ မစွန့်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ပန၊ ကား။ အဓိပတိ၊ သည်။ ဇေဠ
ကဋ္ဌေန၊ အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကော(ဟောတိ)။ ကေက္ခဏေ၊
၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ ဧဠကနာမစ၊ အကြီးအကဲတို့ မည်သည်
လည်း။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်နိုင်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကေတော၊ တပေါင်း

တည်း။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သည်။ (သမာနာနံ) ပီ၊ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။
နေသံ၊ ထိုဆန္ဒစသောတရားတို့၏။ ဧကက္ခဏေ၊ ဌ။ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေါ
နတ္ထိ။ တဿ အဓိပတိပစ္စယဘာဝဿ၊ ၎င်း။ ဧကက္ခဏေ အသာဝတော၊
ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤအဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဆန္ဒာဓိပတိဆန္ဒ
သမ္ပယုတ္တကာနံ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဒေသနာကတာ၊ ဣတိ၊ ဤကား
အကျယ် အဖြေတည်း။

ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဟဇာတာဓိပတိံ၊ ကို။ ဒဿေ
တော၊ ရှိ။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ အာရမဏာဓိပတိံ၊ ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ ယံယံ ဝမ္မံ
ဂရုံ ကတွာတ်အာဒိ၊ ကို။ အာရဇ္ဈံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို ယံယံ ဝမ္မံ ဂရုံ ကတွာ
အာရဇ္ဈိသော စကားရပ်ဌ်။ ယံယံ ဝမ္မံ၊ ကား။ ယံယံ ဧာရမဏမ္မံ၊ ဘကြင်
မကြင် အာဂုံတရားကို။ [ဂရုံကတွာဌ်စပ်] ဂရုံကတွာတ်၊ ကား။ ဂရုကာယု
စိတ္တိကာရသေန ဝါ၊ ဘလေးဂရုပြုခြင်း၊ အရိုအသေပြုခြင်းပါ၊ အစွမ်းဖြင့်
သော်၎င်း။ အဿာဒဝသေန ဝါ၊ သာယာခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဂရုံ၊
သလေးပမြတ်ကို။ ဘာရိယံ၊ တမ်းဆောင်ထိုက်သောဝန်ကို။ လဒ္ဓပ္ပံ၊ (မရ

၁။ ဂရုံကတွာတ်။ ။ ဂရုကာရစိတ္တိကာရဝသေနဖြင့် ပစ္စယပ္ပန်ကုသိုလ်
ကြိယာစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသည်။ အဿာဒဝသေနဖြင့် ပစ္စယပ္ပန်ဇကုသိုလ်
စိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသည်။ ဂရုံကို ဘာရိယံဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ လဒ္ဓပ္ပံ၊ နဂိုက
ရပြီးမဟုတ်သော် ဂုထိုက်သည်ကို။ ဝါ၊ ရခြင်းငှာ တတ်ကောင်းသည်ကို
ပြု၍။ ဒာဝိဇ္ဇဟိတဗ္ဗံ၊ ရပြီးသော် မစွန့်ထိုက်သည်ကိုပြု၍၊ ရပြီး၍ စွန့်လျှင်
ဘလေးအမြတ် ပြုအပ်သော အာရုံမဟုတ်၊ ထိုကြောင့် ဒာဝိဇ္ဇဟိတဗ္ဗံ၊ မစွန့်
ထိုက်ဟု ဆိုသည်။

တနည်း။ ။ လဒ္ဓပ္ပံ၊ လူနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်လိုက်သောကြောင့် ရကိုရအောင်
ပြုထိုက်သော အာရုံဖြစ်သည်။ ငိုသိုကင်း၍ မဖြစ်ထိုက်သော ကြောင့်ပင်
“အဝိဒဟိတဗ္ဗံ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ အနဝညာဘိ-န+ အဝ + ညာတံ အောက်
ချ၍ သိထိုက်သော အာရုံမဟုတ်သည်ကိုပြု၍ နဂိုက အောက်ချ၍ သိအပ်သော
အောက်တန်းစားအာရုံ ဖြစ်သော်လည်း အမြစ်ကို မမြင်နိုင်သောကြောင့်
ထိုအောက်တန်းစား အာရုံကိုလည်း “အနဝညာတံ”ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။
[လဒ္ဓပ္ပံစသော အားလုံးသည် ဂရုံ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တို့တည်း။]

အပ်သေးသည်ဖြစ်၍) ရထိုက်သည်ကို။ အဝိဇ္ဇာဟိတဗ္ဗံ၊ (ရအပ်ပြီးသော်) မစွန့်ထိုက်သည်ကို။ အနဝညာတံ၊ အောက်ချ၍ မသိထိုက်သည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ [ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဓပံ] တေတေ ဓမ္မာတိ၊ ကား။ တေ တေ ဂရုကာတဗ္ဗဓမ္မာ၊ ထိုထိုအလေးအမြတ် ပြုထိုက်သော တရားတို့သည်။ တေသံ တေသန္တိ၊ ကား။ တေသံ တေသံ ဂရုကာရကဓမ္မာနံ၊ လိုထို အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော တရားတို့အား။ အဓိပတိပစ္စယေနာတိ၊ ကား။ အာရမဏာဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိ ပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စ။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အဓိပတိနာမ၊ သည်။ သဟဇာတာရမဏဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိ အာရမဏာဓိပတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇ္ဇော၊ ၍။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးသော အဓိပတိတို့တွင်။ သဟဇာတော၊ သဟဇာတာဓိပတိသည်။ ဆန္ဒာဒိဝသေန၊ ဆန္ဒအစရှိသော အဓိပတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဇ္ဇော။ တေသု၊ ထို ၄-ပါးသော သဟဇာတာ ဓိပတိတို့တွင်။ ဧကေကော၊ တပါးတပါးသည်။ ကာမာဝရောဒိဝသေန၊ အပြား အားဖြင့်။ ဘူမိတော၊ ဘုံအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဇ္ဇော။ တတ္ထ၊ ထိုဘုံအားဖြင့်လေးပါးပြားသောသဟဇာတာဓိပတိတို့တွင်။ ကာမာဝရော၊ ကာမာဝရသဟဇာတာဓိပတိသည်။ ကုသလကုသလကြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ တိဝိဇ္ဇော၊ ၍။ ပန၊ အထူးကား။ အကုသလံ၊ သို့။ ပတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ သော်။ ဧတ္ထ၊ ဤလေးပါးသော သဟဇာတာဓိပတိတို့တွင်။ ဝိမံ သာဓိပတိ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ [ရှေးနိဿယ၌ ဧတ္ထကို အကုသလံ၌စပ်၍ “ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိယာတို့တွင်” ဟုလည်း ပေးသေး၏။] ရူပါရူပါဝစရော၊ သည်။ ကုသလကြိယာသေန ဒုဝိဇ္ဇော။ အပရိပဇ္ဇော၊ ကုသလ ဝိပါကဝသေန၊ ဒုဝိဇ္ဇော။ ပန၊ ကား။ အာရမဏာဓိပတိ ဇာတိဘေဒတော၊ ဇာတ်အထူးအပြားအားဖြင့်။ ကုသလံ၊ ပေ။ နိဗ္ဗာနာနံ၊ တို့၏။ ဝေသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဇ္ဇော။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စ။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘိဒန္တ၊ ပြားသော။ ဣတ္ထိ၊ ဤသဟဇာတာဓိပတိ
 အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတွင်။ တာဝ၊ အာရမဏာဓိပတိမှ ရှေးဦးစွာ။
 (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)။ သဟဇာတာဓိပတိမှိ၌။ ကာမာဝစရကုသလကြိယသင်္ခါတော
 အဓိပတိ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ ရူပါဝစရကုသလကြိယသင်္ခါ
 တေသေ။ (အဓိပတိမှိပိ၊ ၌လည်း။) ဒေသဝနယော။ ပန၊ အထူးကား။
 အယံ၊ ဤရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ အဓိပတိကို။ ဧကန္တေနဝ၊ ဧကန်အား
 ဖြင့်သာ။ လဗ္ဘတိ၊ ရှိ။ [ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်ရာ၌
 အဓိပတိ ၄-ပါးတွင် တပါးပါးသည် ဧကန်အဓိပတိပစ္စည်း ဖြစ်ရမည်
 ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ တေမ္မော၊ ထိုရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ တရားတို့သည်။
 သဟဇာတာဓိပတိ၊ ဝိနာ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အရူပါဝစရကုသလကြိယသင်္ခါတော၊
 သော။ (အဓိပတိ)၊ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ၌။ ရူပါဝစရအဓိပတိသဒိသောဝ၊
 သာ။ ပန၊ ဆက်။ စတုဝေါကာရေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။
 [ဇဝဖြင့် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကိုကန်]။ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ၊ တတ္ထ၊
 ထိုစတုဝေါကာရဘဝ၌။ ဥပ္ပန္နော၊ သော။ သဗ္ဗောပိ၊ သော။ ကာမာ
 ဝစရာဓိပတိ၊ သည်။ တထာ၊ ထိုသမ္ပယုတ်တရားတို့အားသာ။ (အဓိပတိ
 ပစ္စယော ဟောတိ)။

အပရိယာပန္နော၊ အပရိယာပန္နဖြစ်သော။ အဂ္ဂိပတိ၊ သည်။ ကုသလ
 တောပိ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဝိပါကတောပိ၊ ၎င်း။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ၊ စတုဝေါကာရေ အရူပဓမ္မာနုညေဝ (အဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ)။ အကုသလော ကာမဘဝေ မိစ္ဆတ္တနိယတမိတ္တေသု၊ မိစ္ဆတ္တနိယတ
 စိတ်တို့၌။ (ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုး
 ပေးခြင်းအားဖြင့် မြဲကုန်သော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဉ္စာနန္တရိယကံနှင့်ယှဉ်သော
 စိတ်တို့၌။ ဧကန္တေနဝ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ အနိယတော၊
 စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးခြင်းအားဖြင့် မမြဲသော အကုသိုလ်အဓိပတိ
 သည်။ ပေ။ တေသနုညေဝ၊ ထိုသပ္ပယုတ်တရား စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အားပင်။
 (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ အရူပဘဝေ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ၊ အာရမဏာဓိပတိမှ ရှေးဦး
 စွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)။ သဟဇာတာဓိပတိမှိ၊ နယော၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ အာရမဏာဓိပတိမှိ၊ ဌှိ။ ကာမာဝစရကုသလော၊
 သော။ အာရမဏာဓိပတိ၊ သည်။ ငပ။ အာရမဏာ ဓိပတိပစ္စယော
 ဟောတိ။ ရူပါဝစရာဂူပါဝစရေ၊ သော။ ကုသလာရမဏာဓိပတိမှိပိ
 သေဝ နယော။ ပန၊ ဆက်။ အာပရိယာပဒကုသလော အာရမဏာ
 ဓိပတိ၊ သည်။ ကာမာဝစရတော၊ ကာမာဝစရတရားတို့တွင်။ ငပ။
 အာရမဏာဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ လောဘသဟဂတ
 စိတ္တုပ္ပါဒဒါ၊ ကို။ အကုသလော၊ သော၊ အာရမဏာဓိပတိ နာမ၊
 အာရမဏာဓိပတိမည်၏ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ။ သော၊ ထိုလောဘသဟဂတ
 စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်။ လောဘသဟဂတကုသလသေဝါဒားသော။ အာရမဏာ
 ဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ။ [ကာမာဝစရာ ပန ဝိပါကာရမဏာဓိပတိမှ
 စ၍ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော တိုင်အောင် နိဿယ လွယ်ပြီ။] ဣတိ၊
 အပြီးတည်း။

အဝိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

၄။ အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌှိ။ မနောဓာတုယာတိ၊ ကား။ ဝိပါက
 မနောဓာတုယာ၊ ဝိပါကဖြစ်သော မနောဓာတ်အား။ (သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်းအား)
 [ပစ္စယောဟောတိဌှိစပ်] မနောဝိညာဏဓာတုယာတိ၊ ကား။ သန္တီရဏ
 ကိစ္စာယ၊ သန္တီရဏကိစ္စရှိသော။ အဟေတုကဝိပါက မနောဝိညာဏ
 ဓာတုယာ၊ အဟိတ်ဝိပါကဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်အား။ [သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်း
 နောင် သန္တီရဏအား။] ပန၊ ဆက်။ တတော၊ ထိုသန္တီရဏ
 ကိစ္စရှိသော မနောဝိညာဏဓာတ်မှ။ ပရိ၊ နောက်၌။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဇဝနတဒါရ
 မဏဘဝဂ်ကိစ္စ၊ ဝုဠောကိစ္စ ဇောကိစ္စ တဒါရုံကိစ္စ ဘဝဂ်ကိစ္စ ရှိကုန်သော။
 မနောဝိညာဏဓာတ်ယော၊ ထိုကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်သည်။
 သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ တာ၊ ထိုဝုဠောစသော ကိစ္စဘဝသော မနော
 ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။ အဝုတ္တော၊ ကုန်သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ လည်း။
 ဣမိနာဝနယေန၊ ဤနည်းဖြင့်ပင်။ (သမ္ပုဋ္ဌိစိုင်းမနောဓာတ်သည် သန္တီရဏ

ကိစ္စတပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏
 ဟု ယောဓကတိမူအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်။) ဝေဒိတဗျာ၊ သိနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ နယံ၊ နိဒ္ဒယနည်းကို။ ဒဿေတွံ၊ ဤ။ ဒေသနာ၊ ကို။
 သိဝိတ္တာ၊ အပ်ပြီ။ စ၊ တနည်းကား။ ပုရိမာ ပုရိမာကုသလာဓမ္မာတိ
 အာဒိကေ၊ သော။ သဌနံယံ၊ ဌံ။ [စက္ခုဝိညာဏဓာတ်။ ပေ။ ပစ္စယော
 မနောဓာတု။ ပေ။ ပစ္စယော-စသော တစုံတရာကို တစ်နယ တစ်နယယူ၍
 ပုရိမာပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာ စသည်ကို ဆဌနယဟု ဆိုသည်။] တာ၊ ထို
 မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ ကြောင့်လည်း။
 ဣဓ မနောဓာတု။ ပေ။ ပစ္စယောဟူသော ဤပါဠိတော်၏ အခြားမဲ့၌။
 နဝုတ္တာ၊ ကုန်။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

တတ္ထ၊ သို့ပုရိမာပုရိမာကုသလာဓမ္မာအစရှိသောဆဌနယ၌။ ပုရိပာပုရိမာ
 တိ၊ ဟူသောပါဌ၌။ ဆသု၊ ကုန်သော။ ဒွါရေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အနန္တရာ
 တိဘာ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ လွန်ပြီးကုန်သော။ ကုသလဝေဒဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဒဌဗျာ၊
 ကုန်၏။ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနန္တိ၊ ကား။ အနန္တရ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနညေဝ၊
 အခြားမဲ့၌သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ [ကုသလာနံ၌စပ်] ကုသလာနန္တိ၊ ကား။
 သဒိသကုသလာနံ၊ တူသောကုသိုလ်တို့အား။ ပန၊ ဆက်။ အဗျာကတာ
 နန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားတော်ကို။ တဒါရပဏ ဘဝင်္ဂဖလသမာပတ္တိ
 ဝသေန၊ တဒါရုံဘဝင်္ဂဖလသမာပတ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ အကု
 သလမူလကော၊ ဌံ။ အဗျာကတာနန္တိ၊ ကား။ တဒါရပဏဘဝင်္ဂသင်္ခါတာ
 နံညေဝ၊ တဒါရုံဘဝင်္ဂဟူသော ဆိုအပ်ကုန်သောတရားတို့အား။ (ဝေဖြင့်
 ဖလသမာပတ်ကိုကုန်။) အဗျာကတမူလကော၌၊ အာဝဇ္ဇန ဝေဒန ဝသေနဝါ၊
 အာဝဇ္ဇနးဇောတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း။ ဘဝင်္ဂဝသေနဝါ၊ ဘဝင်၏ အဖြစ်
 ဖြင့်သော်၎င်း။ ပဝတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ ကြိယာဝိပါကအဗျာကတာနံ၊ ကြိယာ
 အဗျာကတ ဝိပါကအဗျာကတတို့အား။ [ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်] ပန၊
 ဆက်။ ကြိယမနောခတ်တုတော၊ မှ။ (ပဉ္စဒွါရဇ္ဇေန်းမှ။) ပဋ္ဌာယ၊ ဤ။
 ယာဝ၊ လောက်။ ဝေ၊ ဝိဉ္စဗ္ဗဒုကိစ္စာ၊ ရှိသော။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ သည်။
 (အတ္တိ)။ တာဝ၊ လောက်။ ပဝတ္တာသု၊ ကုန်သော။ ဝီထိစိတ္တေသုပိ၊ လည်း။
 အယံ နယော လဗ္ဗတေ၊ သာ။ ကုသလာနန္တိ၊ ကား။ ပဉ္စဒွါရေ၌။

ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာ နန္ဒကုန်း၊ ဝုဋ္ဌောဏိအခြားမဲ့ ဖြစ်ကုန်သော။ မနောဒွါရေ၌။ အာဝဇ္ဇနာနန္ဒကုန်း၊ ကုန်သော။ ပဌမဝေဒကုသလာနံ၊ ပဌမဇော ကုသိုလ်တို့ အား။ အကုသလာနန္ဒိ၊ ဟူသော။ ပဒေဝီ ငသေဝ နယော။ ယေသံ ယေ သန္တိ၊ ကုဗ္ဗံ၊ အစရှိသောဤစကားတော်သည်။ သဗ္ဗေသန္တိ၊ ကုန်သော။ အနန္တရ ပစ္စာသဝ္ဗာနံ၊ သို့၏။ သင်္ဂေပလက္ခဏံ၊ အကျဉ်းချုပ်မှတ်သားကြောင်း စကားတော်တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဟာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ်။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အနန္တရပစ္စယောနာမ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ ထပေတွာ၍။ စတုဘူမကော၊ သော။ အဂ္ဂပဓမ္မရာသီယေဝ၊ သာ။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ပေဒိတဓမ္မော၊ ၏။ သော၊ လိုအနန္တရပစ္စည်းမည်သော နာမ်တရားအစု သည်။ ဇာတိဝေဒန၊ အားဖြင့်။ ကုသလ။ ပေ။ ကြိယတော၊ အားဖြင့်။ စတုစာ၊ အားဖြင့်။ ငဝိဇ္ဇတိ၊ ပြား၏။ တတ္ထ၊ ယို ၄-ပါးတို့တွင်။ ကုသလော ကာမာဝစရာဒိဘေဒတော စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ အကုသလော ကာမာ ဝဝရောဝ၊ သာတည်း။ ဝိပါကော စတုဘူမကော၊ ရှိ၏။ ပန၊ ကား။ ကြိယာနန္တရပစ္စယော စတုဘူမကော။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရ ပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ်။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဓမ္မော။

ပန၊ ကား။ (နာနပ္ပကာရဘေဒဝိနိစ္ဆယမှတပါးပစ္စယပ္ပန္နဝိနိစ္ဆယကား။) ဝေ၊ သို့။ ဘိဇ္ဇေ၊ သော။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရပစ္စည်း၌။ ကာမာဝစရကုသလော၊ သည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဒိသဿေဝ၊ တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ကာမာ ဝစရကုသလဿ၊ အား။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဉာဏ သပ္ပယုတ္တကာမာဝစရကုသလော၊ သည်။ ဂ္ဂုပါဝစရကုသလဿ၊ ၎င်း။ ပေ။ အနန္တရပစ္စယောဟောတိ။ [ဈာနဝိသိ၌ ဂ္ဂုပါဝစရ အဂ္ဂုပါဝစရ ကုသိုလ်အား ၎င်း၊ မဂ္ဂဝိသိ၌လောကုတ္တရာကုသိုလ်အား၎င်း ဂေါတြဘူဝေါဒါနိဇာဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။] စ၊ ဆက်။ ကာမာဝစရကုသလော၊ သည်။ ကာမာဝစရ ဝိပါကဿ၊ အား၎င်း။ ဂ္ဂုပါဝစရ၊ ဂ္ဂုပါဝစရဝိပါကဿ၊ အား၎င်း။ (အနန္တရ ပဌာယောဟောတိ)။ ဉာဏသပ္ပယုတ္တော၊ သော။ (ကာမာဝစရကုသလော။) လောကုတ္တရာဝိပါကဿာပိ၊ အားလည်း။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)

ဣတိ။ သို့။ စတုန္တံ ဣမေသံရာသိနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ [ကမာ
ဝစရကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံကိစ္စ၊ သို့မဟုတ် ဘဝင်ကိစ္စ စုတိကိစ္စ
တပ်၍ ဖြစ်သော ကမာဝစရဝိပါက်အား၎င်း၊ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ကုသိုလ်ဇောနောင် ဘဝင်ကိစ္စ စုတိကိစ္စတပ်၍ ဖြစ်သော
ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ဝိပါက်အား၎င်း၊ ဗလသမာပတ် ဝင်စားသောအခါ
လောကုတ္တရာဝိပါက်အား၎င်း ကျေးဇူးပြု၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝီတိစဉ်
ကိုကြည့်၍သိပါ။ နိဿယအနက်ကား လွယ်ပြီ။]

ရူပါဝစရကုသလော ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ အရူပါဝစရ
ကုသလော ဒွိန္ဒု။ ကုန်သော။ တေသံဝိပါကာနံ၊ ထိုဉာဏသမ္ပယုတ် ကမာ
ဝစရဝိပါက် ရူပါဝစရဝိပါက်တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ကုသလဿ၊ ၎င်း။
ဝိပါကဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဝိသေသေန၊ အထူးမမသာမညအား
ဖြင့်။ စတုန္တံ ရာသိနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ အထူးကား။ ဝိသေ
သေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရူပါဝစရကုသိုလ်တို့တွင်။ နေဝသညာ
နာသညာယတနကုသလော အနာဂါမိဗလသင်္ခါတဿ၊ သော။ လောကုတ္တရ
ဝိပါကဿပိ၊ အားလည်း။ [ပိဖြင့် ရွှေ၌ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့ကိုပေါင်း။] အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ လောကုတ္တရကုသလော ။ပေ။
ဟောတိ။ အကုသလော ။ပေ။ ကုသလာကုသလဝိပါကဿ၊ (အနန္တရ
ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဝိသေသေန၊ အားဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသိုလ်
တို့တွင်။ သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနာသမ္ပယုတ္တော၊ သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
တို့နှင့် ယှဉ်သော။ အကုသလော ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။
ဉာဏသမ္ပယုတ္တောဝါ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်လည်းဖြစ်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တော
ဝါ၊ သော။ ဝိပါကော၊ ကမာဝစရ ဝိပါက်သည်။ ကမာဝစရ
ဝိပါကဿ၊ အား၎င်း။ ကမာဝစရကြိယာဝဇ္ဇနဿ၊ ကမာဝစရကြိယာ
ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းအား၎င်း။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊
အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကမာဝစရဝိပါက်တို့တွင်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဝိပါ
ကော ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ [ရူပါဝစရဝိပါကောမှစ၍
လွယ်ပြီ] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅။ သမနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

သမနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသောဝိ၊ သည်လည်း။ ဣမိနာ၊ ဤအနန္တရ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသနှင့်။ သမာနဂတိကောဝ၊ တူသော အသွားရှိသည်သာ။
[“စာသွားတူသည်”ဟူလို] ပန၊ ဆက်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယာ၊
တို့သည်။ မဟာဝိတ္တာရာ၊ များပြားကျယ်ဝန်းကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန၊ အလုံးစုံသော စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။
တေသံ၊ ထိုအနန္တရ သမနန္တရပစ္စည်းတို့၏။ ဝိတ္တာရာ၊ ကို။ ဥပပရိက္ခိတော၊
စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ ဂဟေတဝဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သမနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၆။ သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ခွဲ။ အညမညန္တိ၊ ကား။ အညော၊
ပစ္စယုပ္ပန်တရားမှ တပါးသော ပစ္စည်းတရားသည်။ အညဿ၊ ပစ္စည်း
တရားမှ အပါးသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ၌ဇရံ)
ဣမိနာဝ၊ ဤအညမညဟူသော ပါဠိဖြင့်ပင်။ တေသံဓမ္မာနံ၊ နာမ်ခန္ဓာ
တရားတို့၏။ ဝါ၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးတရားတို့၏။ ဝါ၊ ပဉ္စဝေါကာရ
ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟာယဝတ္ထုတရားတို့၏။ ဧကက္ခဏေ၊ တပြိုင်နက်သော
ဧကဉ္စ။ ပစ္စယဘာဝဉ္စ၊ ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝဉ္စ၊
ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေတိ၊ ကား။

၁။ အညမညံ။ “အညံ” ဟု ပဌမန္တရုပ်ဖြစ်ပြီးနောက် “သဗ္ဗာဒီနံ
ဝိတိဟာရေ”ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ၁-ကဏ္ဍ၊ ၅-သုတ်ဖြင့် အညံ အညံ ဟု
ခွဲရပ်ပြု။ ထိုသုတ်ဖြင့် ရှေး နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ။ မ်လာ၍ အညမညံ ဟု ဖြစ်၏။
အချင်းချင်း။ ဝါ၊ အပြန်အလှန်။ “သူက ပစ္စည်းဖြစ်ခိုက် ငါကပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၊
ငါက ပစ္စည်းဖြစ်ခိုက် သူကပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ “အညော
အညဿ”ဟု ဖွင့်သည်မှာ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ရအောင် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ထားသည်။

၂။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ။ ။ အဝ+ကမ္ပ+တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဟူသော အာဓာရ
ကို ကြည့်၍ ‘ဩက္ကမတိ ဧတ္ထာတိ ဩက္ကန္တိ’ ဟု အဓိကရဏသာနေပြု၍

ပဉ္စဝေါကာရကဝေ၊ ဌံ။ ပဋိသန္ဓိကွဏော ဌံ။ (နာမရူပံ၌ အာဓာရ အဖြစ်
 ဖြင့်စပ်) ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တသ္မိခဏော၊
 ထိုပဉ္စဝေါကာရဘဝပဋိသန္ဓေ ခဏ၌။ နာမရူပံ၊ သည်။ ဩက္ကန္တိဝိယံ၊ သက်ဝင်
 သကဲ့သို့။ ပက္ခန္ဓန္တိဝိယ၊ ပြေးဝင်သကဲ့သို့။ ပရလောကတော၊ မှ။ ဣမံ
 လောကံ၊ သို့။ အာဂန္တု၊ ရှိ။ ပဝိသန္တိဝိယ၊ ဝင်သကဲ့သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇဝိ၊ ၏။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သောခဏော၊ ကို။ ဩက္ကန္တိကွဏောဟိ၊ ရှိ။ ဝုစ္စဝိ၊ ၏။
 စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဩက္ကန္တိကွဏေနာမရူပံဟူသောပါဌ်၌။ ဂ္ဂုန္တိ၊ ဟူသော
 ပါဌ်၌။ ဟဒယဝတ္ထုမတ္တမေ၊ ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊
 ထိုဟဒယဝတ္ထုသည်။ နာမဿ၊ ၏၎င်း။ နာမဉ္စ၊ သည်လည်း။ တဿ၊
 ထိုဟဒယဝတ္ထု၏၎င်း။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတပစ္စယဉ္စ၊
 သဟဇာတပစ္စည်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကိစ္စသို့။ ဖရတိ၊ ရောက်၏။
 စိတ္တစေတသိကာတိ၊ ကား။ ပဝတ္တိယံ၊ ဌံ။ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ၊
 တို့သည်။ သဟဇာတပစ္စယေနာတိတ္ထေ၊ ဌံ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဂ္ဂုပါ စိတ္တစေတ
 သိကာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယဉ္စ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။
 န ဖရန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အညမညန္တိ၊ ရှိ။ နဝုတ္တံ၊ အပ်။ [“စိတ္တစေတ
 သိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဂ္ဂုပါနံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု
 အညမညံ မပါဘဲ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။] ဥပါဒါဂ္ဂုပါ၊ တို့သည်။ ဘူတာနံ၊
 တို့အား။ တသ္မာ၊ ထိုကျေးဇူး ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (န ဖရန္တိ၊
 ကုန်။) ဂ္ဂုပါနော ။ ခေ။ ဓမ္မာနန္တိ၊ ကား။ ဟဒယဝတ္ထု၊ သည်။ စတုဒ္ဒံ၊ ခန္ဓာနံ၊
 တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်)၊ ကဉ္စိကာလေတိ ကား။ ကလ္လိဉ္စိကာလေ၊
 အချို့သော အခါ၌။ သဟဇာတပစ္စယေနာတိ၊ ဟူသော စကားတော်ကို။
 ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါကို။ သန္ဓာယဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ နသဟဇာတပစ္စယေ
 နာတိ၊ ကို။ ပာတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

“ဩက္ကန္တိ စ+သ+ခဏော စ+တိ ဩက္ကန္တိကွဏော”ဟု ကမ္မဓာရဉ်းသမာသ်
 ဟူပါ။ နာမရူပံ၏ သက်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်ရာ ပဋိသန္ဓေခဏတည်း။ ထို့ကြောင့်
 “ဩက္ကန္တိကွဏေ ပဋိသန္ဓိကွဏေ၊ တသ္မိဉ္စိ။ ပေ။ ဩက္ကန္တိကွဏောတိ ဝုစ္စတံ” ဟု
 မိန့်သည်။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဤသဟဇာတပစ္စည်းသည်။ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အညမည၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ ဧဝံ ၊ ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဆဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဌိတော။ တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသောကောဋ္ဌာသတို့ တွင်။ တယော ကောဋ္ဌာသာ၊ တို့ကို။ အညမညဝသေန၊ အချင်းချင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ [အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။] တယော(ကောဋ္ဌာသာ)အညမညဝသေန န (ဝုတ္တာ)၊ ကုန်။ [ရူပိနော ဓမ္မာစသော ဆဋ္ဌကောဋ္ဌာသဉ္စိ ဟဒယဝတ္ထု နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုကြသော်လည်း “အည မည” ဟုထည့်၍ ဟောတော်မမူသောကြောင့် “တယော န အညမည ဝသေန” ဟု ဖွင့်သည်။] တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့တွင်။ ပဌမကောဋ္ဌာသေ၊ ဌံ။ အရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယောစေဝ၊ ၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဒုတိယေ၊ ဒုတိယကောဋ္ဌာသဉ္စိ၊ ရူပမေဝ၊ သာ။ (ပစ္စယောစေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ဌံ။ နာမရူပံ၊ (ပစ္စယောစေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဟောတိ)။ စတုတ္ထေ၊ ဌံ။ ပစ္စယော အရူပံ၊ တည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ရူပံ၊ တည်း။ ပဉ္စမေ၊ ဌံ။ ပစ္စယောပိ၊ ၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ၎င်း။ ရူပမေဝ၊ သာတည်း။ ဆဋ္ဌေ၊ ဌံ။ ပစ္စယော ရူပံ ပစ္စယုပ္ပန္နံ အရူပံ၊ တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စိ။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ သဟဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ဇာတိဝသေန၊ ဖြင့်။ ပေ။ ပဉ္စမာ၊ ဖြင့်။ ဘိဇ္ဇတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ကုသလော၊ သည်။ ဘူမိတော၊ ဘုံအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ ။ ပေ။ ရူပံ၊ သည်။ ကေဝိဓံ၊ တခုသောအဘို့ရှိ၏။ ကာမာဝစရမေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိဧဝံသို့။ တာဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နံဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စိ။ နာနုပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ ဘိဒန္တ၊ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ စတုဘူမ္မကမ္ပိ ကုသလံ ။ ပေ။ သဟဇာတ ပစ္စယော ဟောတိ။ အကုသလံ၊ သည်။ တတာ၊

ထိုသမ္ပယုတ်တရား စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အား။ (သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။) ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည်။ အရူပေ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧ၊ တံ၊ ထိုအရူပဘုံ၌ဖြစ်သောကုသိုလ် အကုသိုလ်သည်။ အရူပဓမ္မာနံယေဝ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကံ။ ပေ။ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပါကံတို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ဝိပါကံသည်။ ရူပံ၊ ကို။ နသမုဋ္ဌာပေတိ၊ မဖြစ်စေ။ တံ၊ ထိုရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော ဝိပါကံသည်။ [ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်ကို ရည်ရွယ်သည်] သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။ (သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ)။ ယံ၊ အကြင်ဝိပါကံသည်။ ပဋိသန္ဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ဖြစ်သော ဝိပါကံသည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနုညာပိ၊ တို့အားလည်း။ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ [အရူပါဝစရ ဝိပါကံမှ စ၍ ရူပါဝစရကြိယာ။ ပေ။ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ တိုင်အောင် လွယ်ပြီ။]

စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ ၊ ၄-ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရူပဿ၊ ဧ၊ ဝါ၊ တွင်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပေ၊ ၌။ ဧကံ၊ သော။ မဟာဘူတံ၊ သည်။ တိဏ္ဍိ၊ ကုန်သော။ (မဟာဘူတာနံ၊ တို့အား၎င်း။) တိဏိ (မဟာဘူတာနိ) ကေဿ (မဟာဘူတဿ)။ ဒွေ (မဟာဘူတာ) ခွံနွံ မဟာဘူတာနံ၊ ၎င်း။ (သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပဿ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ကာမာဝစရရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဥတုစိတ္တာဟာရ သမုဋ္ဌာနေသု၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့တွင်။ မဟာဘူတာနိ၊ တို့သည်။ အညမညဉ္စေ၊ အား၎င်း။ ဥပါဒါရူပဿစ၊ အား၎င်း။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။

၁။ စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ ။ ပေ။ ရူပေ။ ။ စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ ရူပဿသည် အပေါင်း ကေဗေသီ (အဝယဝီ) သမ္ပန် ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပေကား ကေဗေသ (အဝယဝ) သမ္ပန္နိ အဖြစ်ဖြင့်စပ်။ (တနည်း) ကေဝုဏ်နိဒ္ဒါရဏအနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ဟု မှတ်ပါ။ - ဋီကာ။

တ္ထေ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ္စ။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာ
ကဗ္ဗော၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၇။ အညမညပစ္စယနိဋ္ဌေသအဖွင့်

အညမညပစ္စယနိဋ္ဌေသေ၊ ဉ္စ။ သဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသဿ၊ ဧ။
ပုရိမာနံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ တိတ္ထံ၊ ကုန်သော။ ကောဋ္ဌာသာနံ၊ ထို့၏။
ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်သည်။ အာဂတာ၊ ပြီ။ တဿ၊
ထိုပါဠိတော်၏။ (ဝဏ္ဏနာဉ္စစပ်)။ တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ္စ။
ဝုတ္တသဒိသာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောအဖွင့်နှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝဏ္ဏနာ၊
အဖွင့်သည်။ (ဟောတိ) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ (ဝဏ္ဏနာ)
နဂဟိတာ၊ မယူအပ်ဘော့။ [ဤအညမညပစ္စယနိဋ္ဌေသ ပါဠိတော် အဖွင့်
သည် သဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသ ပါဠိတော်အဖွင့်နှင့် တူသောကြောင့်
ပါဠိတော်ကို မပွင့်တော့ဘဲ ဝိနိစ္ဆယကိုသာ ဖွင့်တော့မည်ဟု ဆိုလိုသည်။]
စ၊ ဆက်။ အယမ္ပိ အညမညပစ္စယော၊ သည်လည်း။ ဇာတိဝသေန၊ ပေ။
ပဉ္စမာ ဘိန္နော၊ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ကုသလော ဘူမိဟောစတုမ္ပိဓော၊
သဗ္ဗံ၊ အသုံးစုံသောဝိနိစ္ဆယစကားသည်။ ပုရိမသဒိသဓမ္မေ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော
ဝိနိစ္ဆယစကားနှင့် တူသည်သာ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ တ္ထေ၊ ဤအညမညပစ္စယ
နိဋ္ဌေသဉ္စ။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာကဗ္ဗော။ [ဝေ
ဘိန္နစသည် လွယ်ပြီ။]

အညမညပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

၈။ နိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသ အဖွင့်

နိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသေ၊ ဉ္စ။ သဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသဿ၊ ဧ။
ပုရိမာနံ ပဉ္စန္ဒိ ကောဋ္ဌာသာနံ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သဟဇာတနိဿယ
နယံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ပြတော်မူပြီး၍။ ပုနဆဋ္ဌေန ကောဋ္ဌာသေန
ပုရေဇာတနိဿယနယံ ဒဿေတုံ စက္ခာယတနံ စက္ခဝိညာဏဓာတုယာတိ
အာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုစက္ခာယတနံ စက္ခ

ဝိညာဏဓာတုယာ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ယံ ရူပံ နိဿယာတိ၊ ဟူသော စကားတော်ကို။ ဝတ္ထုရူပံ သန္ဓာယ ငုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုဝတ္ထုရူပံကို။ နိဿာယ၊ ၍။ တိဝိဓာ၊ ရှိသော။ မနောဓာတု၊ ၎င်း။ အရူပဝိပါကံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ ဒွါသတ္တတိဝိဓာ၊ ခုနစ်ဆဲ့နှစ်ပါး အပြားရှိသော။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စသတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆဲ့ငါးပါးသော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ ဝတ္တန္တိ ဣတိအာ၊ ဘံ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ တွေ့၍ ပစ္စယနိဗ္ဗေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။ [“အယမ္ပိ နိဿယပစ္စယော” မှ စ၍ ရူပပါဝစရကြိယာပေ။ ကေန္တေန နိဿယပစ္စယော ဟောတိ တိုင် အောင်လွယ်ပြီ။] စ၊ ဆက်။ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပဿ၊ ၎င်း။ [အဝယဝိသမ္ဗန်။ ပုလဋ္ဌိကာအတိုင်း နိဗ္ဗာရဏလည်းပေးပါ။] ကမ္မသမုဋ္ဌာနဂ္ဂပေ၊ ၌။ ပေ။ မဟာဘူတာဥပါဒါရူပပါနံ (နိဿယပစ္စယော ဟောတိ)။ ဝတ္ထုရူပံ၊ သည်။ ပဉ္စဝေါကာရတဝေ၊ ၌။ စတုဘူမက၊ ကုသလဿ၊ ၎င်း။ အကုသလဿ၊ ၎င်း။ အာရူပဝိပါကဉ္စေ၊ ကို၎င်း။ ဒေပဉ္စဝိညာဏာနိစ၊ တို့ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသတေဘူမကဝိပါကဿ၊ ၎င်း။ တေဘူမကကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုန္တုဇ္ဈမေသံ ဓမ္မရာသိနံ နိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ [စက္ခာယတနာဒိနိမ္မစ၍လွယ်ပြီ။]

နိဿယပစ္စယနိဗ္ဗေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၉။ ဥပနိဿယပစ္စယနိဗ္ဗေသအဖွင့်

ဥပနိဿယပစ္စယနိဗ္ဗေသော၌။ ပုရိမာ ပုရိမာတိ (တွေ့)၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ (လဗ္ဘန္တိတိဉ္စိဝံ) အနန္တရူပနိဿယေ၊ ၌။ သမနန္တရာတိတာ၊ ကောင်းစွာအခြားမဲ့ဖြစ်၍ လွန်ပြီးကုန်သော။ (ပုရိမာ၊ ရှေး၌ဖြစ်သောတရား တို့ကို။) လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ အာရမဏူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယေသု၊ တို့၌။ နာနာဝိထိဝသေန၊ အမျိုးမျိုးသော ဝိထိတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ပုရိမတရာ၊ သာ၍ ရှေး၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ) တယောပိ၊ ကုန်သော။ တေ ရာ သယော၊ ထိုအစုတို့ကို။ ကုသလဝသေန၊ ကုသိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကုသလ

၁။ ကုသလဝသေန ကုသလပဒေ။ ။ “ကုသိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့် ကုသလ ဝံ၌” ဟု ပါဠိရှိအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။ နောက်၌ “ကုသလေန

ပဒေ၊ ကုသလပုဒ်၌။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ကား။ ကုသလေန၊ ကုသလပုဒ်နှင့်။ (သံသဂ္ဂေ၊ ရောနှောသော။) အကုသလေ၊ အကုသလပုဒ်၌။ သမနန္တရတိတာ၊ ကုန်သော။ (ပုရိမာ)၊ နလဗ္ဘန္တိ။ တေနော၊ ထိုကြောင့်ပင်။ (ထိုကုသလေန အကုသလပဒ် သမနန္တရတိတ တရားတို့ကို မရအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်)။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [အနန္တရပနိဿယမရ၍ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့အား ကျေးဇူး မပြုနိုင်သောကြောင့် “ကေသဉ္စိ” ဟု ထည့်၍ဟောတော်မူသည်။] ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ပုရိမာပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယေနပစ္စယော ဟူသော ဤ စကားတော်ကို)။ [သန္ဓာယဝုတ္တံဝယ် ဝုတ္တံ၌စပ်။] ကုသလော ဓမ္မော။ ပေ။ ပတ္တနာယ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဣမံ နယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ (လွယ်ကူသောပါဠိတော် သာဓကများကို အနက်မပေးတော့) အာရမဏူပနိဿယော၊ ၎င်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ၎င်းတည်း။ (တေသု၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်)။ အာရမဏူပနိဿယော၊ ကား။ ဒါနံ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒတု၊ ပြီး၍။ သီလံ၊ ကို။ သမာဒိယိတု၊ ပြီး၍။ ဥပေါသထကမ္မံ၊ ဥပုသ်စောင့်မှုကို။ ကတု၊ ၍။ တံ၊ ထိုအလှူကို။ ဝါ၊ ထိုသီလကို။ ဝါ၊ ထိုဥပုသ်ကံကို။ ဂရုံကတု၊ အလေးပြု၍။ အဿာဒေတိ၊ လွန်စွာသာယာ၏။ အဘိနန္ဒတိ၊ အလွန်နှစ်သက်၏။ ပေ။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ သုစိဏ္ဏာနိ၊ ကောင်းစွာ လေ့ကျက်အပ်ကုန်သော ကာမာဝစရကုသိုလ်တို့ကို။ ပေ။ တံ၊ ထိုရှေး၌ ကောင်းစွာ လေ့ကျက်အပ်သော ကာမာဝစရကုသိုလ်တို့ကို။ (ဗဟုဝနဿ ဟေသ ကေဝနာဒေသော)။ ပဉ္စဝါရ။ (တနည်း) တံ၊ ထို။ ပေ။ သိုလ်ကို။ (ဇာတိဝသေန

အကုသလေ” ဟု၎င်း “ကုသလေန အဗျာကတေ” ဟု၎င်း ရှိသောကြောင့် ဤ၌လည်း “ကုသလေန ကုသလေ” ဟုဖြစ်စေ ယိုးဒယားမှအတိုင်း “ကုသလပဒေန ကုသလပဒေ” ဟု ဖြစ်စေ ရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်။ ပုရိမာပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာကိုရည်ရွယ်၍ ကုသလေန သို့မဟုတ် ကုသလပဒေန ဟု၎င်း၊ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံကုသလာနံ ဓမ္မာနံကို ရည်ရွယ်၍ ကုသလေ၊ သို့မဟုတ် ကုသလပဒေဟု၎င်း ဆိုသည်။

ဝါကေဝစနမေဝေတံ) ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပကတူပနိဿယော၊ ကား။ သဒ္ဓါ၊ ကို။ ဥပနိဿယ၊ မှီ၍။ မာနံ၊ ကို။ ဇပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏ ။ပေ။ ပတ္တနာယ၊ ဘဝသမ္ပတ္တိဘောဂသမ္ပတ္တိတို့ကို တောင့်တတတ်သော တဏှာအား။ ဥပနိဿယပစ္စယေန၊ ပစ္စယော။ (ဒါနံ ဒေတာ စသည်တို့၌ ဒါနံ ဒေတာ တံဂရုံ ကတော အဿာဒေတိ စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ အနက်ပေးပါ။ သဒ္ဓါ သီလံ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ) ကုသလေန၊ ကုသလပုဒ်နှင့်။ (သံသဂ္ဂေ) အဗျာကတေ၊ ၌။ တယောပိ (ရာသယော) လဗ္ဘန္တိ။ အကုသလေန (သံသဂ္ဂေ) အကုသလေ၊ ၌။ တထာ၊ ထိုသုံးပါးသောအစုတို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ)။

ပန၊ကား။ အကုသလေန (သံသဂ္ဂေ) ကုသလေ၊ ၌။ သမနန္တရာတိတာ (ပုရိမာ) န လဗ္ဘန္တိ။ တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုအကုသလေန ကုသလပဒ်၌ သမနန္တရာတိတာ တရားတို့ကို မရအပ်ကုန်သည့်အဖြစ်ကြောင့်။) ကုသလာနံ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာဓမ္မာ ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အစရှိသော စကားတော်ကိုလည်း။ အကုသလော ဓမ္မော ။ပေ။ ပါဏံ၊ သတ္တဝါကို။ ဟန္တော၊ သတ်ပြီး၍။ တဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတကံကို။ ပဋိသုတတ္ထာယ၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။ (ကုစားခြင်း အကျိုးငှာ) ဒါနံဒေတိ။ ဣတိ အာဒိနံ၊ ဤသို့အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ အာဂတံ၊ လာသော။ ပကတူပနိဿယမေဝ၊ ကိုပင်။ သန္ဓာယ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ အကုသလံ၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ အာရမဏူပနိဿယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (န ဟောတိ၊ နည်း။) တံ၊ ထိုအကုသိုလ်ကို။ ဂရုံကတော၊ ၍။ တဿ၊ ထိုကုသိုလ်၏။ အပဝတ္တနတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (န ဟောတိ) ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနန္တရူပနိဿယော၊ ကို။ (ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလေန ကုသလပဒ်၌၊ န လဗ္ဘတိ) ယထာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ အာရမဏူပနိဿယောပိ၊ ကိုလည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလေန ကုသလပဒ်၌။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အကုသလေန (သံသဂ္ဂေ) အဗျာကတပဒေ အာရမဏူပနိဿယောဝ၊ ကိုသာ။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ အဗျာကတာ ဓမ္မာ အကုသလံ၊ ကို။

ဂရုံ၊ အလေးအမြတ်။ န ကရောန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနန္တရတာ၊ အခြားမဲ့၏ အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလေန အပ္ပာကတပဒ၌။ ကေသဉ္စိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်။ ပန၊ ကား။ အပ္ပာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဂ္ဂေ) အပ္ပာကတေ၊ ၎င်း။ ကုသလေ၊ ၎င်း။ အကုသလေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိသု နယေသု၊ ထို၌။ တယောပိ ဥပနိဿယာ လဗ္ဘန္တေ၊ ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမ္ပိတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ ဒွယံ၊ ဤပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို။ ပကတူပ နိဿယဝသေန၊ ပကတူပနိဿယနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ ဒွယံ၊ ဤပုဂ္ဂလသေနာသန ၂-ပါးအပေါင်းသည်။ ကုသလာ ကုသလ ပဝတ္တိယာ၊ ၏။ ဗလဝပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂလသေနာသန ၂-ပါးအပေါင်း၏။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကိုလည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပရိယာယဝ သေန၊ ပရိယာယ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗျော၊ ဣတိအယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဥပနိဿယပစ္စယော နာမ၊ မည်သည်။ [စတုဘူမက ဓမ္မာ၊ တိဝိဇော ဟောတိတို့၌စပ်။] ဧကေစွာယ၊ အချို့သော။ ပညတ္တိယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ စတုဘူမကဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝိဘာဂတော၊ ဝေဘန်အပ်သော အပြားအားဖြင့်။ အာရမဏူပနိဿယာ ဒိဝသေန၊ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဇော ဟောတိ။ တတ္ထ၊

၁။ ပရိယာယဝသေန။ ။ “ပုဂ္ဂလသေနာသနတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်” ဟု ဆိုသော်လည်း ပုဂ္ဂလသေနာသန ဟူသော နာမည် ပညတ်က ကျေးဇူးပြုသည်မဟုတ်။ ပုဂ္ဂလဟူသော နာမည်ပညတ်၏ စွဲမှီရာ ရုပ်နာမ်တရားတို့က ၎င်း၊ သေနာသနဟူသော နာမည်ပညတ်၏ စွဲမှီရာရုပ်တရား တို့က ၎င်း ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ထို့ကြောင့် “ပုဂ္ဂလက ကျေးဇူးပြု၏၊ သေနာသနကကျေးဇူးပြု၏” ဟူသော စကားသည် ပရိယာယ် စကားတည်း။ ပရိယာယ်ဟူရာ၌ ဌာနီဖြစ်သော နာမည်ပညတ်၏ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သောရုပ်နာမ်ပေါ်၌ တင်းစားသော ဌာနျူနုပစာတည်း။ [ပုဂ္ဂလသေနာ သနဂ္ဂဟကဝသေန ဥပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တေ ဓမ္မေ ဒေယေတိ-ဠိကာ။]

ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ အာရမဏူပနိဿယော၊ ကို။ [ဂဟေတဗ္ဗော၌စပ်] ဝါ၊
သည်။ [နိန္ဒာနာကရဏော၌စပ်] အာရမဏာဓိပတိပစ္စယေန၊ နှင့်။ နိန္ဒာနာကရ
ဏော၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးမရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊
အောက်အာရဏောဓိပတိပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ နာနပ္ပကာရ
ဘေဒတော ဂဟေတဗ္ဗော။ အနန္တရူပနိဿယော၊ သည်။ အနန္တရပစ္စယေန
နိန္ဒာနာကရဏော၊ သောပိ၊ ထိုအနန္တရူပနိဿယကိုလည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်
အနန္တရပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တနယေနော နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပစ္စယပ္ပန္နတောပိ၊ အားဖြင့်လည်း။ နေသံ၊ ထိုအာရမဏူပ နိဿယ
ပစ္စည်း အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းတို့၏။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။ တတ္ထ၊ ထိုအာ
ရမဏာဓိပတိပစ္စည်း အနန္တရပစ္စည်းတို့၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ပင်။ ဝေဒိ
တဗ္ဗော။ ပန၊ ကား။ ပကတူပနိဿယေ ဇာတိဝသေန၊ ဇာတိနှင့်စပ်သ
ဖြင့်။ ကုသလ။ ပေ။ ရူပဘေဒတော၊ အားဖြင့်။ ပဉ္စဝိမော ဟောတိ။ ပန၊
ဆက်။ ကုသလာဒိနံ၊ တို့၏။ ဘူမိဘေဒတော၊ ဘုံအထူးအပြားအားဖြင့်။
အနေကဝိမော၊ ၏။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တာဝ၊ ပစ္စယပ္ပန္န ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦး
စွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆ
ယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘိန္နေပြားသော။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပကတူပ နိဿယ
ပစ္စည်း၌။ (ပစ္စယပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) [ဧတ္တေ၏စပ်
ပုဒ်မရှိ၍ ထည့်သည်။] တေဘူမကကုသလော၊ သည်။ စတုဘူမကဿာပိ၊
သော။ ကုသလဿ၊ ၎င်း။ အကုသလဿ၊ ၎င်း။ ဝိပါကကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
သို့။ စတုန္ဒရသီနံ၊ တို့၏။ ပကတူပနိဿယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ။
လောကုတ္တရာ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်သည်။ အကုသလသော၊ ၏သာ။
(ပကတူပနိဿယော) န ဟောတိ။ ပန၊ ပကတူပနိဿယမဖြစ်သောနည်းမှ
တပါး ဖြစ်သောနည်းကား။ အမှာကံ အာစရိယေန၊ သည်။ လောကုတ္တရ

၁။ အမှာကံ အာစရိယေန။ ပေ။ ယဿဝါ။ ။ အမှာကံ အာစရိယေန
စသော နည်းသည် အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏ အကုသိုလ်အား လောကုတ္တရာကပကတူပ
နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသောနည်းတည်း။ ယဿ ဝါဥပ္ပဋိဿတိ
ဝသောနည်းကား မိမိ၏ပင် ဖြစ်လတ်သော အနာဂတ်လောကုတ္တရာကအကုသိုလ်

ဓမ္မော၊ ကို။ နိဗ္ဗတ္တိတော၊ ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ ဣတိဣမိနာ နယေန၊ ဤချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော နည်းအမြဲကံဖြင့်။ အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ အကုသလဿာပိ (ပကတူပနိဿယော) ဟောတိ။ ဝါ၊ တနည်း။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ (လောကုတ္တရဓမ္မော) ဥပ္ပဇ္ဇိသတိ။ တဿာပိ၊ သည်လည်း။ အနုတ္တရေသု၊ ကုန်သော။ ဝိမောက္ခေသု၊ တို့၌။ ပိတံ၊ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို။ [“တောင်းတခြင်းကို” ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေး၏။] ဥပဋ္ဌာပယတော၊ စွဲကပ်တည်နေစေလသော်။ [ပကတူပနိဿယော ဟောတိယေဝ၌ စပ်) ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ (လောကုတ္တရော အကုသလဿာပိ ပကတူပနိဿယော) ဟောတိ ယေဝ၊ သာ။

အကုသလော၊ သည်။ သဗ္ဗေသမ္ဘိစတုဘူမကောနံ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ပကတူပနိဿယော ဟောတိ။ တေဘူမကဝိပါကော၊ တထာ၊ ထို့အလုံးစုံသော

အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသောနည်းတည်း။ ဤနည်းကို “န ဣဒံသာရတော ဓဋ္ဌဗ္ဗံ” ဟု အဋ္ဌကထာအလိုကို ဋီကာ၌ ပြထားသည်။

၁။ အကုသလော။ ပေ။ ခန္ဓာနံ။ ။ “အကုသိုလ်သည် အလုံးစုံသော စတုဘူမကခန္ဓာတို့အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟူရာ၌ ထိုအကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ ကာမကုသိုလ်စသော ကုသိုလ်ကို ရအောင် ကြိုးစား၍ ထိုကုသိုလ်ရရာ၌ ကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြု၏။ ကုသိုလ်က ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးအပြုခံရလျှင် ထိုကုသိုလ်၏ ဝိပါက်သည်လည်း ကျေးဇူးအပြုခံရ၏။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ ရှိနေသော အကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ရာ၌ အရဟတ္တမဂ် ဖိုလ်အားလည်း ကျေးဇူးပြု၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ပုဗ္ဗေနိဝဋ္ဌခန္ဓာတို့ကို သိဘို့ရန် ဈာန်အဘိညာဉ် အားထုတ်ရာ၌ ကြိယာအားလည်း ကျေးဇူးပြု၏။ အကုသိုလ်က အကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုပုံမှာ ထင်ရှားပြီ။ [ဤ၌ “အကုသလော သဗ္ဗေသမ္ဘိ စတုဘူမကောနံ ခန္ဓာနံ” ဟု ဆိုထားသော်လည်း ရုပ်က ဥပနိဿယပစ္စည်းကို မရနိုင်သောကြောင့် နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးအားသာ ကျေးဇူးပြုသည်။]

၂။ တထာ တေဘူမကဝိပါကော။ ။ တေဘူမကဝိပါက်က ကျေးဇူးပြုရာဝယ် ဋီကာ၌ ကာမာဝစရာဒိ တိဟေတုကဘဝံ ကာယိကသုခါဒိစ စသည့်ဖြင့် အကျယ် ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဋီကာနှင့် နိဿယအဓိပ္ပါယ်ကို ကြည့်ပါ။

စတုဘူမက ခန္ဓာတို့၏။ (ပကတူပနိဿယော ဟောတိ)။ လောကုတ္တရ
 ဝိပါကော၌။ ဟေဋ္ဌိမာနိ၊ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏိဖလာနိ၊ တို့သည်။
 အကုသလဿေဝ၊ ၏သား။ (ပကတူပနိဿယော)။ န ဟောန္တိ။ ဥပရိသိမံ၊
 အထက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည်။ ကုသလဿာပိ၊ ၏လည်း။
 (ပကတူပနိဿယော နဟောတိ)။ ပန၊ ပကတူပနိဿယမဖြစ်သောနည်းမှ
 တပါး ဖြစ်သောနည်းကား။ ပုရိမနယေန၊ ရှေး၌ဖြစ်သော နည်းဖြင့်။
 (အမှောက် အာစရိယေနစသော ပထမနည်း၊ ယဿဝါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ စသော
 ဒုတိယနည်းဖြင့်။) အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ (သန္တာနေ)ဝါ၊ သန္တာန်၌
 သော်၎င်း။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌။ (လောကုတ္တရဝိပါကော)။
 ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တဿ၊ ၏။ သန္တာနေဝါ၊ သော်၎င်း။ သဗ္ဗောပိ၊ လောကုတ္တရ
 ဝိပါကော သဗ္ဗေသံ ကုသလာဒိနံ အဗ္ဗပက္ခန္ဓာနံ ပကတူပနိဿယော
 ဟောတိ။ ကြိယသင်္ခါတော၊ သော။ ပကတူပနိဿယောပိ၊ သည်လည်း။
 စတုဘူမကာနံ ကုသလာဒိခန္ဓာနံ (ပကတူပနိဿယော) ယောတိယေဝ၊
 ရူပသင်္ခါတော(ပကတူပနိဿယော)။ တထာ၊ ထိုစတုဘူမက ကုသလာဒိ
 ခန္ဓာတို့၏။ (ပကတူပနိဿယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ရူပံ၊ သည်။
 သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ ဣမသ္မိံ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။
 အာဂတနယေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယပစ္စယံ နလဘတိ။ ပန၊ အနွယ်ကား။
 သုတ္တန္တိကပရိယာယေန၊ သုတ္တန်၌လာသော နည်းအားဖြင့်။ [“သုတ္တန္တေ +
 အာဂတော သုတ္တန္တိကော”ဟု ပြု။] (ဥပနိဿယပစ္စယံ) လဘတိ၊ ဣတိ၊
 သို့။ ဝတ္ထု၊ ၄၁။ ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထေ၊ ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း
 ၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁။ ကုသလာဒိခန္ဓာနံ။ ။ယခုစာအုပ်တို့၌ “အကုသလာဒိခန္ဓာနံ” ဟု
 ရှိ၏။ သို့သော် အထက်၌ “ဇာတိဝသေန ကုသလာကုသလ ။ပေ။ ရူပဘေဒ
 တော”ဟု ကုသိုလ်ကို ရှေးဦးစွာ ပြခဲ့သောကြောင့်၎င်း၊ ဇီကာ၌ တေဘူမက
 ကြိယာက စတုဘူမက ကုသိုလ်အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို

၁၀။ ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌိ။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော
တိ ဧတ္ထ၊ ဌိ။ ပုရေဇာတံနာမ၊ မည်သည်။ [ဌိတိက္ခဏပုတ္တံ၌ တုလျှတ်လိင်္ဂံတံ
စပ်] ယသ၊ အကြင်ပစ္စယပွန်တရား၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ တတော၊
ထိုပစ္စယပွန်တရားမှ။ ပုရိမတရံ၊ သာ၍ရှေးဦးစွာ။ ဇာတိ၊ သော။ ဇာတိက္ခ
ဏံ၊ ဖြစ်ဆဲဇာတကို။ အတိက္ကမိတွာ၊ လွန်ပြီး၍။ ဌိတိက္ခဏပုတ္တံ၊ ဌိဇာတသို့
ရောက်သောရပ်တည်း။ စက္ကာယတနန္တိအာဒိ၊ အာရုံသော စကားကို။
ဝတ္ထုပုရေဇာတဝသေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တံ။ ဂူပါယတနန္တိအာဒိ အာရမဏပုရေဇာတဝသေန (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။
ကဉ္စိကာလေ ပုရေဇာတပစ္စယေနာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ပဝတ္ထိ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ။ ကဉ္စိကာလေန ပုရေဇာတပစ္စယေနာတိပဋိသန္တိ သန္ဓာယဝုတ္တံ။ ဝေ၊ သို့။
သဗ္ဗထာပိ၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်လည်း။ ပဉ္စဒွါရေ၌။ ဝတ္ထာရမဏ
ဝသေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ အာရမဏပုရေဇာတတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ မနော
ဒွါရေ၌။ ဝတ္ထုဝသေနဝ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့် သာလျှင်၎င်း။
အယံပါဠိ အာဂတာ။ ပန၊ ထိုသို့ မနောဒွါရ၌ ဝတ္ထုပုရေဇာတ အဖြစ်ဖြင့်
သာ ပါဠိလာပါသော်လည်း။ ပဉ္စဝါရေ၌။ အာရမဏပုရေဇာတံ သေက္ခာ
ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ စက္ခု အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ။
ဣတိ၊ သို့။ အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ မနောဒွါရေပိ အာရမဏပုရေဇာတံ
လဗ္ဘတေဝ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ရာဂပါသော်လည်း။ ဣမ၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။
သာဝသေသဝသေန၊ အကြွင်းနှင့် တကွဖြစ်သောပါဠိတော်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
ဒေသနာ ကတာ။ ဣတိအယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊
ဤပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝတ္ထုနာ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ သုဒ္ဓရူပမေဝ၊ သက်
သက်ရုပ်သည်သာ။ ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ဥပ္ပ၊ ဒုက္ခဏံကို။

ပြထားသောကြောင့်၎င်း “ကုသလာဒိခန္ဓာနံ” ဟု ရှိမှသာ အကုသိုလ်ကိုပါ
ယူနိုင်၍ ကောင်းသည်။ ဋီကာနှင့် ရှေးနိဿယတို့၌လည်း “ကုသလာဒိခန္ဓာနံ”
ဟုပင်ရှိသည်။

အတိက္ကမိတွာ၊ ဌိတိပ္ပတ္တံ၊ ဌိသ္မိရောက်သော။ အဋ္ဌာရသဝိခံ၊ သော။ ရူပ ရူပ
 မေဝ၊ ရူပရုပ်သာတည်း။ သဗ္ဗမ္ဘိ၊ သော။ တံ၊ ထိုရူပရုပ်သည်။ ဝတ္ထုပုရေ
 ဇာတံ၊ ၎င်း။ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွိခံ၊ အားဖြင့်။
 ဌိတံ (ဟောတိ၊။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ စက္ခယတနံ၊ ၎င်း။ ပေ။
 ကာယာယတနံ၊ ၎င်း။ ဝတ္ထုရူပံ၊ ၎င်း။ ဣတိဣဒံ၊ ဤဂွပ်သည်။ ဝတ္ထုပုရေ
 ဇာတံနာမ၊ ၎င်း။ သေသံ၊ စက္ခယတနစသောရုပ်မှ ကြွင်းသော။ ဣမာယံ
 ပါဠိယာ၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌။ အာဂတဉ္စ၊ လာသည်လည်းဖြစ်
 သော။ အနာဂတဉ္စ၊ သော။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်း၎င်း။ ပေ။ တီဏိ၊ ကုန်သော။
 ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့၎င်း။ (ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ၊ ဗီဝိတိန္ဒြေတို့၎င်း။) ကဗဠိကာ
 ရော၊ အလုပ်အလွေးပြုအပ်သော။ အာဟာရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒသ
 ဇံ ရူပံ အာရမဏပုရေဇာတပစ္စယော နာမ၊ ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊
 ဤ ပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာ
 တဗျော။

ပန၊ ကား။ ဝေ၊ သို့။ ဘိန္နေ၊ ပြားသော။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌။
 [စက္ခယတနံ စသည်၌စပ်၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းတုန်းကလို ပစ္စယပ္ပန္နတောပံ
 စသည်ထည့်၍လည်း စပ်နိုင်ပါသည်။] စက္ခယတနံ၊ သည်။ ပေ။ ပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ ဣတရာနိ၊ စက္ခယတနမှ အခြားကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ၄-ပါး
 သောအာယတနတို့သည်။ သောတဝိညာဏာဒိနံ၊ တို့အား။ တထာ၊ ထိုပုရေ
 ဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဝတ္ထုရူပံ၊
 သည်။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ စတ္တာရော အာရုပ္ပဝိပါကေ၊ တို့ကို
 ၎င်း။ ထပေတွာ၍။ သေသာနံ၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် အာရုပ္ပဝိပါကံမှ ကြွင်းကုန်
 သော။ ပေ။ စိတ္တစေတသိကာနံ ပုရေဇာတပစ္စယော ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ (ဝတ္ထုပုရေဇာတမှတပါး အာရမဏ ပုရေဇာတကား။)
 ရူပါဒိနိပ္ပဉ္စာရမဏာနိ။ ပေ။ ဧကန္တေနဝ၊ ဖြင့်သာ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ
 ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ အဋ္ဌာရသဝိဓမ္မိ ဧတံ ရူပရူပံ။ ပေ။ တဒါရမဏ တာဝိ
 နော၊ တဒါရုံအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ကာမာဝစရဝိပါကဿ၊ ၎င်း။
 ရူပါဝစရတော၊ ရူပါဝစရ တရားအပေါင်းတွင်။ အဘိညာ ကြိယဿ၊

အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်သော ကြိယာ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆန္တံ၊ လူမေသံရာသိန်ပုရေ
ဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌။
ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၁။ ပစ္စာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

ပစ္စာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ပစ္စာဇာတာတိ၊ ကား။ ယဿ
ကာယဿ၊ အကြင်ကာယအား။ (အကြင် တိဇကာယ စတုဇကာယအား။)
ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တသ္မိံ၊ ထိုကာယသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတု၊ ရှိ။ ဌိတေ၊ ဌိအခိုက်၌
တည်လသော်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ [စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ၌စပ်] ပုရေ
ဇာတဿာတိ၊ ကံး။ တေသံ၊ ထို စိတ် စေတသိက်တို့၏။ ဥပ္ပါဒတော၊
ဖြစ်ရာအခါမှ။ ပဌမတရံ၊ ရှေးဦးစွာ။ [တရပစ္စည်း အနက်မရှိ။] ဇာတဿ၊
သော။ ဇာတိက္ခဏံ၊ ကို။ အဘိက္ကမိတု၊ ရှိ။ ဌိတိပ္ပတ္တဿ၊ သော။ [ဣမဿ
ကာယဿ၌စပ်] ဣမဿ ကာယဿတိ၊ ကား။ စတုသမုဋ္ဌာနိက ။ ပေ။ သင်္ခါ
တဿ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိက တိသမုဋ္ဌာနိက ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်ဟု ဆိုအပ်
သော။ ဣမဿ ကာယဿ၊ အား။ [ပစ္စာဇာတပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်]
စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ စတုသမုဋ္ဌာနိကကာယ တိသမုဋ္ဌာနိကကာယတို့တွင်။
အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ၊ ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိနံ၊
တို့၏။ ကာယော၊ သည်။ တိသမုဋ္ဌာနိကကာယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိ
တဗော။ အယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပစ္စာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊
တည်း။ [နာနပ္ပကာရဘေဒ ဝိနိစ္ဆယ လွယ်ပြီ။]

[ဧဝံ ဘိန္တေမုစရံ စတုသမုဋ္ဌာနိက။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ တိုင်အောင်
လွယ်ပြီ။] ဝိပါကေပါ၌လည်း။ ပဋိသန္ဓိဝိပါကံ ထပေတော။ ပေ။ တဿေဝ၊
ထို စတုသမုဋ္ဌာနိက တိသမုဋ္ဌာနိက ရူပကာယအားပင်။ ဧကန္တေန ပစ္စာ
ဇာတပစ္စယော ဟောတိ။ လောကုတ္တရောပိလည်းဖြစ်သော။ ပဉ္စဝေါကာရ
ဘဝေ ဥပ္ပန္နဝိပါကော တဿေဝ၊ အားပင်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော ဟောတိ။
တေဘူမကကြိယာပိ၊ သည်လည်း။ ပဉ္စဝေါကာရေ ဥပ္ပန္နာဝ၊ ဖြစ်သော

ကြိယာသည်သာ ။ပေ။ ဟေတိ။ ဣတိဝေံ သို့။ ဧတ္တ၊ ဤ ပစ္ဆာဇာတ
ပစ္စည်း၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီး
တည်း။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၂။ အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသော၊ ၌။ ပုရိမာ ပုရိမာတိ၊ ဟူသော
ပါဌ်၌။ သဗ္ဗနယေသု၊ နည်းတို့၌။ (အလုံးစုံသော ကုသလ အကုသလ
ကြိယာဗျာကတ နည်းတို့၌)။ သမနုန္တရာတိတာဝ၊ ကောင်းစွာ အခြားမဲ့
ဖြစ်၍ လွန်ပြီးသော တရားတို့ကိုသာ။ [ဝေဖြင့် နာနာဝီထိ အဖြစ်ဖြင့်
ဖြစ်သော ပုရိမတရတရားတို့ကိုကန်။] (ပုရိမာတိ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော တရား
တို့ဟူ၍။) ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ပရိဟာရ ။ပေ။ သိဦးအံ့။ ကသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဧတ္တ၊ ဤအာသေဝနပစ္စည်း၌။ အနန္တရပစ္စယေပိယ၊ ၌ကဲ့သို့။
ပုရိမာ ။ဝပ။ ဓမ္မာနန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဘိန္ဒုဇာတိကေဟိ၊
ပြားသောဇာတ်ရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသော နကတော၊
နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အတ္တနော၊ ။၏။ ဂတိံ၊ ဖြစ်ပုံကို။
ဝါ၊ အလားကို။ ဂါဟာပေတုံ၊ ငှာ။ အသမတ္တတာယ၊ ကြောင့်။ (ဘိန္ဒုဇာတိ
ကေဟိ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသော နကတော။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)
ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း)ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဘိန္ဒုဇာတိကာ၊ ကိုသည်။
ဘိန္ဒုဇာတိကာနံ၊ ကုန်သော။ အဂ္ဂပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ပဂုဏဗလဝဘာဝံ
၌စပ်)[ရှေးစာအုပ်တို့၌ အဂ္ဂပဓမ္မာနံ ပုဒ်ပါဟန်မတူ။ ရှေးနိဿယ၌လည်း
မပါ] အာသေဝနဂုဏေန၊ အာသေဝနဂုဏ်သတ္တိဖြင့်။ (အဘန် တလဲလဲ
မှီဝဲ ထုံမွမ်းတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သတ္တိဖြင့်။) ပဂုဏဗလဝ
ဘာဝံ၊ အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ အားရှိကုန်သည်၏
အဖြစ်ကို။ သာမေယနာ၊ ပြီးစေကုန်လျက်။ အတ္တနော၊ ။၏။ ကုသလာ
ဒိဘာဝသင်္ခါတံ၊ သော။ ဂတိံ၊ ကို။ ဝါ၊ ကို။ (အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက အစရှိ
သော သဘောကို။) ဂါဟာပေတုံ၊ နသက္ကာန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။

တေဟိ၊ ထိုသိန္ဓဇာတိကတရားတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသံအကတွာ။ ယေ၊ အကြင် သမာနဇာတိကပစ္စည်းတရားတို့သည်။ (ဂါဟာပေတုံသက္ကောန္တိဉ္စပ) ယေသံ၊ အကြင်သမာနဇာတိကပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ဝါသနာသင်္ခါတေန၊ ထုံမွမ်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ အာသေဝနေ၊ အာသေဝနသတ္တိဖြင့်။ ပဂုဏတရဗလဝတရဝိသိဋ္ဌံ၊ အလွန်အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ် အလွန်အားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည် အထူးပြုအပ်သော။ အတ္တနော ကုသလာဒိဘာဝသင်္ခါတံ ဂတိံ ဂါဟာ ပေတုံ သက္ကောန္တိ။ တေသံ၊ ထိုသမာနဇာတိကပစ္စည်းတရားတို့ကို။ (နိဒ္ဒေသောဉ္စပ) တေဟိသမာနဇာတိကေဟေဝ၊ ထိုသမာနဇာတိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့်သာ။ သဒ္ဓိံ နိဒ္ဒေသော ကထောဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ထိုသို့ သမာနဇာတိက တရားတို့ကို သမာနဇာတိကတရားတို့နှင့် တကွ အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို ပြုအပ်လျှင်)။ ဝိပါကာဗျာကတံ ကသ္မာ နဂဟိတံနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (ဝိပါကာဗျာကတဿ)။ အာသေဝနာဘာဝေန၊ အဘန်တလဲလဲ မှီဝဲ ထုံမွမ်းတတ်သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အဘန်တလဲလဲ မှီဝဲထုံမွမ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (နဂဟိတံ)။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဝိပါကံ၊ သည်။ ကမ္မဝသေန၊ ကြောင့်။ ဝိပါကဘာဝတ္ထံ၊ သည်။ (ဟုတွာ) ကမ္မပရိဏာမိတံ၊ ကံသည် ညွှတ်စေအပ်သည်။ ဟုတွာ၊ ရှိ။ နိရုဿာဟံ၊ အားထုတ်ခြင်းမရှိသည်။ ဒုဗ္ဗလံ၊ သည်။ (ဟုတွာ) ဝတ္တတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဝိပါကံသည်။ အာသေဝနဂုဏေန၊ ဖြင့်။ အတ္တနောသဘာဝံ ဂါဟာပေတွာ၊ နောက်ဝိပါကံကို ယူစေ၍။ ပရိဘာဝေတွာ၊ နောက်ဝိပါကံကို ထုံမွမ်း၍။ အညံ ဝိပါကံ ဥပ္ပါဒေတုံ နေဝသက္ကောတိ။ ပရိမဝိပါကာနုဘာဝံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ဝိပါကံ၏ အနုဘော်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံပိ၊ လည်း။ န သက္ကောတိ၊ နိုင်။ [ဤသို့ “ဥပ္ပဇ္ဇိတုမ္ပိ”ဟု ရှိမှကောင်းသည်။ “ဥပ္ပဇ္ဇိတုန္တိ”ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း] ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တံ၊ ကံအဟုန်သည် ပစ်လွှင့်အပ်သည်။ (ဟုတွာ) ပတိတံဝိယ၊ ကျသကဲ့သို့။ ဟုတွာ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ ဝိပါကေ၊ ၌။ အာသေဝနံ၊ အဘန်တလဲလဲ မှီဝဲတတ်သည်၏

အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အဘန် ။ပေ။ အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ
(ဣမိနာ) အာသေဝနာဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဝိပါကံ
နဂဟိတံ။ စ၊ ဆက်။ ကုသလံ ကုသလကြိယာနန္တရံ၊ ထို့၏ အခြားမဲ့၌။
ဥပ္ပဗ္ဗမာနုပ္ပိ၊ သော်လည်း။ [တဒါရုံ သဂင် စုတိကိစ္စတပ်ခိုက်ကို ဆိုလိုသည်]
တေ၊ ဤပိပိက်သည်။ ကမ္မပဒ္ဓိဗဒ္ဓုက္ခိတာယ၊ ကြောင့်။ အာသေဝနဂုဏံ၊
ရွေးဖော်၍ အာသေဝနဂုဏ်သတ္တိကို။ န ဂဏှာတိ၊ နိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
ကုသလာယောပိ၊ ဟဿ၊ ထိုဝိပါကံအား။ အာသေဝနပစ္စယာ န ဟောန္တိ။

အပိစ၊ တနည်းကား။ နာနာဇာတိကတ္တာပိ၊ အမျိုးမျိုးသော ဇာတ်ရှိ
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ တေ၊ ဤကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့
သည်။ (အဿ အာသေဝနပစ္စယာ) န ဟောန္တိယေဝ။ ပဲန၊ ဆက်။ ဘူမိ
ဇော (ဝါ)၊ ဘုံအားဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတောဝါ၊ ၎င်း။ နာနာဇာတိ
ကတ္တိနာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမာဝစရကုသလကြိယာ၊ မဟဂ္ဂတ
ကုသလကြိယာနုပ္ပိ၊ ထို့အား၎င်း။ သင်္ခါရာရမဏံ၊ သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိ
ဇော။ အနုလောမကုသလံ စ၊ အနုလုံကိစ္စကပ်သော ကုသိုလ်သည်လည်း။
နိဗ္ဗာနာရမဏာ၊ ရှိသော။ ဂေါတြဘုကုသလဿ (ပိ)၊ တား၎င်း။
အာသောနပစ္စယော ဟောတိယေဝ။ ဣတိအယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ပိနိစ္ဆယမှ
ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသောနပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ကက်။ အယံ အာသေဝနပစ္စယော၊ သည်။ တာဝ၊ ဘူမိဘေဒမှ
ရှေးဦးစွာ။ ဇောတိတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလော၊ ၎င်း။ ပေ။ ကြိယာ
ဗျာကတော၊ ၎င်း။ ဣတိ တိဓာဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုကုသိုလ်တို့တွင်။ ကုသလော၊
သည်။ ဘူမိတော၊ အားဖြင့်။ ပေ။ တိပိဓော ဟောတိ။ အကုသလော ကာမာ
ဝစရေဝ၊ သာတည်း။ ကြိယာဗျာကတော။ ပေ။ တိပိဓောဝ။ လောကုတ္တ
ရော အာသေဝနပစ္စယော နာမ နတ္ထိ။ ဣတိ ဝေါသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝန
ပစ္စည်း၌။ နာနုပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

ပန၊ ကား။ ဝေါ၊ ဘိဇ္ဇေသော။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝနပစ္စည်း၌။ ကာမာ
ဝစရကုသလံ။ အတ္တနော၊ ၍။ အနန္တရဿ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ကာမာ
ဝစရကုသလသေဝ၊ အားသာ။ (အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။) ပန၊

အထူးကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤကမာဝစရကုသိုလ်တွင်။ ယံ၊ အကြင်ကမာဝစရကုသိုလ်သည်။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်သည်။ (ဟောတိ။) တံ၊ ထိုဉာဏသမ္ပယုတ် ကမာဝစရကုသိုလ်သည်။ အတ္တနာ သဒိသဝေဒနဿ၊ သော။ ပေ။ ဣမေသံ ရာသိနံ အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။ ပေ။ ပန၊ ကား။ ကြိယတော၊ တွင်။ တာဝ၊ ဂ္ဂပါဝစရကြိယာစသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဋ္ဌော။) ကမာဝစရကြိယာသင်္ခါတော၊ ဆိုအပ်သောတရားသည်။ ကမာဝစရကြိယသေဝ(အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။) ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤကမာဝစရကြိယာဟု ဆိုအပ်သော တရားတွင်။ ယော၊ အကြင် ကမာဝစရကြိယာဟု ဆိုအပ်သောတရားသည်။ ပေ။ အဂ္ဂပါဝစရ ကြိယသေဝ အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကော။ ဧကမ္မဿာပိ၊ တပါးသောတရားအားလည်း။ (အာသေဝနပစ္စယော နတ္ထိ။) ဝါ၊ တနည်းကား။ ကောစိ၊ သော။ ဧကဒမ္မာပိ၊ သည်လည်း။ (ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါကံ ကြိယာတို့တွင် တပါးသောတရားသည်လည်း။) ဝိပါကဿ အာသေဝနပစ္စယော နတ္ထိ။ ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထံ၊ ဤအာသေဝနပစ္စည်း၌။ ပစ္စယပုပ္ဖတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဗ္ဗိတော)။

၁၃။ ကပ္ပပစ္စယနိဒ္ဒေသအစွင့်

ကပ္ပပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ကမ္မန္တိ၊ ကား။ စေတနာကမ္မမေဝ၊ စေတနာဟူသော ကံသာတည်း။ [ဧဝံ၊ ဧဝံ၊ စေတနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော အဘိဇ္ဈာအစရှိသောကံကိုကန့်။] ကဋ္ဌတ္တာ၊ စ ဂ္ဂပါနန္တိ၊ ကား။ ကမ္မဿ၊ ဧ။ ဝါ၊ ကို။ ကဋ္ဌတ္တာ၊ ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နုပ္ပါနံ၊ တို့အား၎င်း။ [ပါဠိတော်၌ “ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ”ဟု ရွှေ့ကရှိသည်။] (ပစ္စယောဟောတိ၌ စပ်) ကပ္ပပစ္စယေနာတိ၊ ပါ၌၏။ အနေကနံ၊ တကမ္ဘာမက များကုန်သော။ ကပ္ပကောဋီနံပိ၊ ကမ္ဘာကုဋေတို့၏သော်လည်း။ မတ္ထကေ၊ အသက်၌။ အတ္တနော ဖလံ ဥပ္ပါဒေတုံ သမဒတ္တန နာနက္ခဏိကကပ္ပပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ (ပစ္စယောဟောတိ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊

ကြောင့်။ ကုသလံ၊ သော။ ကမ္မံ၊ သည်။ အတ္တနောံ ပဝတ္တိက္ခန္ဓော ဖလံ
နုဒေတိ။ (ကုသလာ ကုသလံ၊ ပေ။ ဖလံ)။ ယဒိ ဒေသယျ၊ အံ။ (ဝေသတိ)။
မဂ္ဂသော ဒေဝလောကူပဂံ၊ နတ်ပြည်သို့ကပ်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ယံ
ကုသလကမ္မံ ကရေတိ။ တဿ၊ ထိုကုသိုလ်ကံ၏။ အာနုဘာနေ၊ ကြောင့်။
တာဂ္ဂိ ဖေဝေဝဏေ၊ ထိုကံပြုရာခဏ၌ပင်။ ဒေဝေါ ဘဇေယျ။ ပန၊ အနန္တ
ကား။ ယသ္မိံ ခဏေ၌။ တံ၊ ထိုကံကို။ ကတံ။ တတော၊ တိုက်ပြုရာခဏမှ။
အညသ္မိံ၊ သော။ ခဏေ၌။ [ဥပ္ပါဒေတိ၌ စပ်] အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ၊ တင်ရှားမရှိ
ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ထင်ရှားမရှိသော ကံသည်လည်း။ [ဥပ္ပါဒေတိ၌စပ်]
ကေဝလံ၊ ပြုအပ်သောကံနှင့်မဖက် သက်သက်။ ကဋ္ဌတ္တာယေဝ၊ ကံကိုပြုအပ်
ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ။ ဒိဋ္ဌေဝေဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ဂ္ဂမြင်အပ်
သော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌သော်၎င်း။ [ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံကိုပြသည်။] ဥပပဇ္ဇေပ၊
ကပ်၍ဖြစ်ရာ ဒုတိယဘဝ၌သော်၎င်း။ [ဥပပဇ္ဇေဝေဒနီယကံကို ပြသည်။]
အပရေ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဥပပဇ္ဇဘဝမှ အခြားသော။ ပရိယာယေဝ၊ အဆက်ဆက်
ရောက်သိုက်သောဘဝ၌သော်၎င်း။ [အပရာပရိယ ဝေဒနီယကံကို ပြသည်။]
အဝသေသပစ္စယသမာယောဂေ၊ ကြွင်းသောအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံ
ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော။ ဖလံ ဥပ္ပါဒေတိ။ (ကောဝိယ၊ နည်း။) နိရုဒ္ဓါပိ၊
ချုပ်ပြီးပါသော်လည်း။ ပုရိမသိပ္ပာဒိကိရိယာံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အတတ်
သင်ယူမှုအစရှိသည်ကို ပြခြင်းသည်။ ကာလန္တရေ၊ တပါးသောကာလ၌။
ပစ္စိမသိပ္ပာဒိကိရိယာယ၊ ၏။ (ပစ္စယော၊ အထောက်အပံ့သည်။ ဟောတိ)။
ဝိယ၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နာနက္ခဏိက ကပ္ပပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။
(အကျိုးပေးရာခဏမှ မတူ ထူးခြား ကွဲပြားသော ခဏ၌ဖြစ်သော ကမ္မ
ပစ္စည်းဟူ၍။) ဝုတ္တတိ။

၁။ ပုရိမသိပ္ပာဒိကိရိယာ။ ။ရှေးရှေးသင်ယူအပ်သော အတတ်သင်ယူမှု
သည် နောက်နောက်အတတ်သင်ယူမှုအား အခြေခံအမြစ်ပြင် ကျေးဇူးပြုရာ၌
ကာလချင်းပစ္စည်း ကာလတပါး၌ရောက်မှ ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ကံပုဒ်သော
သေသာလည်း ပြုရာခဏ၌ ကျေးဇူးမပြု။ နောက်နောက်ခဏရောက်မှ ကျေးဇူး
ပြု၏။ ထို့ကြောင့် “နာနာခဏ၊ အကျိုးပေးရာခဏမှ အသီးအသီး ဖြစ်သော
(ကွဲပြားသော)ခဏ၌၊ တူက၊ ဖြစ်သော ဝေတနာ”ဟု ခေါ်ရသည်။

စေတနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ မေဃာနန္တိ၊ ကမ္မေ။ ယာကာစိ စေတနာ
 အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ မေဃာနံတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိဉ္စိစပ်။) တံ
 သမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဣမိနာ၊ ဤပါဌ်ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိကွဏေ ကဋ္ဌတ္တာဥပဓိ ဂဏှာတိ။
 ကမ္မပစ္စယေနာတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ သဟဇာတစေတနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
 ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ကုသလာဒိသု၊ ကုသိုလ် အစရှိ
 သည်တို့၌။ ဝါ၊ ကုသိုလ်စေတနာ အစရှိသည်တို့တွင်။ ယာကာစိ သဟ
 ဇာတစေတနာ သေသမေဃာနံ စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေန ကြိယာဘာဝေန၊
 အမူအရာ၏အဖြစ်ဖြင့် ဥပကာရိကာဟောတိ။ တသ္မာ သဟဇာတကမ္မ
 ပစ္စယောတိ ဝုတ္တတိ။ အယံ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စယ
 နိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံကမ္မပစ္စယော၊ အတ္ထတော၊ တရားကို အနက်
 ကားဖြင့်။ စတုဘူမိကစေတနာမတ္တမေဝ၊ သာတည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊
 ထိုကမ္မပစ္စည်းသည်။ ဇာတိဘေဒတော၊ ဇာတ်အတူးအပြားအားဖြင့်။ ပေ၊
 စတုဇာတိဇ္ဇတိ။ ပေ။ အကုသလော၊ ကေဓာဝ၊ တပါးသောအဖို့
 အားဖြင့်သာ။ (တိဋ္ဌတိ)။ ပေ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း
 ၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘိန္နု၊ သော။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း၌။ ဝါ၊
 ကမ္မပစ္စည်းတွင်။ သဟဇာတာ ကာမာဝစရကုသလဇေတနာ။ ပေ။
 စတုဂေါကာရေ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာနညဝ သဟဇာတ ကမ္မပစ္စယော
 ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဥပ္ပဇိက္ခာ၊ ပြီး၍။ နိရုဒ္ဓါ၊ ချုပ်ပြီးသော။
 (ကာမာဝစရကုသလဇေတနာ)။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဘာစ၊ လို
 ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စေတနာသည်လည်း။ ပဉ္စဂေါကာရေယေဝ၊ ၌သာ။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အညတ္ထ၊ ပဉ္စဂေါကာရဘဝမှ အခြားသောကေဂေါ
 ကာရဘဝ စတုဂေါကာရဘဝ၌။ (ပစ္စယော) န (ဟောတိ)။ ပေ။
 နာနကမ္မဏိက ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ အဂ္ဂပါ
 ဝစရာ၊ လည်းဖြစ်သော။ လောကုတ္တရာစ၊ သော။ သဟဇာတာ ကုသလ
 စေတနာ။ ပေ။ စတုဂေါကာရေ၊ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊

ဆက်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော နိရုဇ္ဈါ။ သော၊ ဤကုသိုလ်စေတနာသည်။ ဒုဝိဓာပိ၊ နှစ်ပါးအပြား ရှိသော ကုသိုလ် စေတနာသည်လည်း။ (အရူပါဝစရ လောကုတ္တရာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိသော ကုသိုလ် စေတနာသည် လည်း။) ပေ။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤတေဘူမိကကြိယစေတနာ တို့တွင်။ ယာ၊ အကြင်ကြိယစေတနာသည်။ အရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သာ၊ ထို အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ကြိယစေတနာသည်။ အရူပဓမ္မာနုညေဝ သဟဇာတ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း ၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၄။ ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဝိပါကာ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ၊ ရှိကုန်သော။ ရူပါ၊ တို့သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဝိပါကာ၊ ဝိပါက တို့သည်။ နဟောန္တိ။ တသ္မာ ဝိပါကာသိ ဝတ္တာ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [“ဝိပါကာ”ဟူသော ဟောတော်မူလျှင် ရုပ်ကိုပါယူမည် စိုးသောကြောင့် “စတ္တာရော ခန္ဓာ(အရူပိနော)”ဟု ဆက်၍ ဟောတော် မူရသည်။ -ဟူလို]။ ဝေ၊ သို့။ အယံ ပါဠိ၊ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် သည်။ အရူပဓမ္မာနုညေဝ၊ တို့အားသာ။ ဝိပါကပစ္စယဝသေန၊ ဝိပါက သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ အာဂတာ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ နာမ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်နှင့် စပ်၍လာပါ သော်လည်း။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ဝိပါကာဗျာကတော။ ဖေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပါနမ္ပိ၊ တို့အား လည်း။ ဝိပါကပစ္စယော၊ ဝိပါက သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ရအပ်ပါသော်လည်း။ သာဝသေသဝသေန ဒေသနာ ကတာ၊ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ၌။ ပါဠိ ဝဏ္ဏနာ။ [ကြွင်းပါဠိများ နိဿယလွယ်ပြီ။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၅။ အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌံ။ ကဗဠိကာရော အာဟာရေတိ၊ ဌံ။ စတုသန္တတိသမုဋ္ဌာနေ၊ ၄-ပါးသော အစဉ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသော။ (၄-ပါးသော ကံအစဉ် စိတ်အစဉ် ဥတုအစဉ် အာဟာရအစဉ် ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။) ရူပေ၊ ဌံ။ (ရုပ်ထည်းက။) ဩဇာ၊ သည်။ အာဟာရောနာမ၊ ပန၊ ထိုသို့ စတုသန္တတိသမုဋ္ဌာန်ရပ်၌ ပါသော ဩဇာသည် အာဟာရမည်ပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုအာဟာရကို။ ဝါ၊ သည်။ ကဗဠံ၊ အလုပ်ကို။ (ထမင်းလုပ်စသည်ကို။) ကရိတွာ၊ ရှံ။ အဇ္ဈောဟရိတော၊ ရှေ့ရှုဆောင်အပ်သည်။ ဝါ၊ မျှီအပ်သည်။ (သမာနော) ဝ၊ ဖြစ်သော်သာ။ ဝါ၊ ဖြစ်မှသာ။ အာဟာရကိစ္စံ၊ ကို။ ကရေတိ။ ဗဟိ၊ ဌံ။ ဌိတော၊ ကည်သည်။ (သမာနော၊ သော်။ အာဟာရကိစ္စံ၊ န (ကရေတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ထမင်းလုပ်စသည်ကို စားမျှမှသာ အာဟာရ ကိစ္စကို ပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာဟာရေတိ၊ ဟူ၍သာ။ (ကဗဠိကာရော သဒ္ဓါမပါဘဲ အာဟာရေ ဟူ၍သာ။) အတော ကဗဠိ ကာရော အာဟာရေတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂတော) ဝုတ္တံ၊ [“သော” က ဤသို့အောင် စပ်နိုင်သောကြောင့် “ဝုတ္တော” ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

ဝါ၊ တနည်း။ ကဗဠိကရိတွာ။ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗုပ္ပတ္တကတ္တာ၊ စားမျှီ ထိုက်သောအစာဟူသော တည်ရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကဗဠိကာရေ တိ၊ ဟူသော။ ဇေ၊ နာမံ၊ သည်။ တဿ၊ ထိုအာဟာရ၏။ (နာမံ၊ တည်း။) အရူပိနော အာဟာရတိ၊ ကား။ ဖဿစေတနာဝိညာဏာဟာရာ၊ ဖဿာ

၁။ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗုပ္ပတ္တကတ္တာ။ ။ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗုပ္ပတ္တံ ယဿာတိ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗုပ္ပတ္တကော။ (အာဟာရေ) စားမျှီထိုက်သော အစာဟူသော တည်ရာရှိသော စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာရ၏။ ထိုဩဇာဟူသော အာဟာရက အလုပ်အလူး ပြုအပ်သော အစာ၌ တည်သောကြောင့် တည်ရာ ဖြစ်သော အာ၏ ကဗဠိကာရအမည်ကို တည်တတ်သောအာဟာရ၌ တင်စား၍ စတု သမုဋ္ဌာနိကဩဇာဟူသော အာဟာရကိုလည်း ဌာနပစ္စာရအားဖြင့် “ကဗဠိ ကာရ”ဟု ခေါ်နိုင်သည်။

ဟာရ စေတနာဟာရ ဝိညာဏာဟာရတို့သည်။ (ပစ္စယော ဟောတိဉ္စိစပ်။) တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိဣဓာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့ကို။ ဂဟိတာနေဝ၊ သာ။ ဟိ၊ သာကေကား။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ပဋိသန္တိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ။ အယံ တာဝံ ဧတ္ထ ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အာဟာရပစ္စယော၊ သည်။ သင်္ခေပဒတာ၊ အားဖြင့်။ ကဗဠိကာရော၊ သော။ အာဟာရော၊ ၎င်း။ ပေ။ ဝိညာဏံ၊ ၎င်း။ ဣတိ။ စတ္တာရောဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ဇာတ္ထ၊ ထိုငှ-ပါးတို့တွင်။ ကဗဠိကာရာဟာရံ၊ ကို။ တပေတွာ။ သေသ၊ ကဗဠိကာရာဟာရမှ ကြွင်းကုန်သော။ အရူပါဟာရာ၊ တို့သည်။ ဇာတိငသေန၊ ဇာတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကုသလ။ ပေ။ ဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ ပုန၊ တဖန်။ ဘူမိဘေဒေန၊ အားဖြင့်။ ကုသလော၊ သည်။ စတုဓာ၊ ငှ-ပါး ပြား၏။ ပေ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ အနေကဓာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ ပန၊ ကား။ ကဗဠိကာရာဟာရော ဇာတိတော အဗျာကတော။ ဘူမိတော ကာမာဝရောဝ၊ သးတည်း။ ဣတိဝေ ဧတ္ထ၊ ဤအာဟာရပစ္စည်း၌။ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျော။

ပန၊ ကား။ ဝေ ဘိဇ္ဇေ ဧတ္ထ၊ ဤအာဟာရပစ္စည်း၌။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ရူပါဝစရံ၊ သော။ (ကုသလာဟာရံ၊ ကို။) တပေတွာ အဝသေသ၊ ရူပါဝစရကုသလာဟာရမှ ကြွင်းကုန်သော။ (ကုသလာဟာရာ) အရူပေ၊ ၌။ သမ္ပဟုတ္တဓမ္မာနုညေဝ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပေ။ ပန၊ ကား။ စတုဘူမကဝိပါကာဟာရာ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောဘုံ၌။ သမ္ပဟုတ္တကာနံ အာဟာရပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုဘူမကဝိပါကာဟာရတို့တွင်။ ကာမာဝစရရူပါဝစရဝိပါကာ (အာဟာရာ)။ ပဉ္စဝေ၊ ကာရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ကုန်လသော်။ ပဝတ္ထေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ ရူပဿ ပဋိသန္တိယံ ကဋတ္တာရူပဿာပိ အာဟာရပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ လောကုတ္တရာ၊ သော။ (ဝိပါကာဟာရာ)။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿေဝ၊ အားသ၊ (အာဟာရပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ပေ။ စတုသန္တတိသမုဋ္ဌာနော၊

သော။ ကဗဠိကာရာဟာရော၊ ကို။ ဣမဿ ကာယဿ၊ အား။ (ပစ္စယော) တိ၊ ကျေးဇူးပြု၏ဟူ၍။ အဝိသေသတော၊ အထူးမမ သာမညအားဖြင့်။ ကိဉ္ဇာပိဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ဤကာယအား ကျေးဇူးပြု၏ဟူ၍သာမည အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဝိသေသတော၊ အထူးအား ဖြင့်။ အယံ၊ ဤကဗဠိကာရာဟာရသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤရုပ်အပေါင်းတွင်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဂ္ဂဿ၊ အား။ ဝါ၊ ကို။ ဇနကောစေ၊ ဖြစ်စေတတ် သည်၎င်း။ အနုပါလကောစ၊ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၎င်း။ ဟုတွာ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ သေသတိသန္တတိသပုဋ္ဌာနဿ၊ အား။ အနုပါလကောဝ၊ သာ။ ဟုတွာ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထ ပစ္စယပုပ္ဖန္တောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ ဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၆။ ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသော ဌိ။ စက္ခုန္ဒြိယန္တိ၊ ကား။ စက္ခုသင်္ခါတံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယံ၊ သည်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေနာတိ၊ ကား။ သယံ၊ မိမိသည်။ ပုရေ၊ ပစ္စယပုပ္ဖန်တရားတို့ မဖြစ်မီ ရှေး၌။ ဇာတော၊ သည်။ ဟုတွာ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ဥပ္ပါဒတော၊ ဥပါဒ်မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ယာဝဘင်္ဂါ၊ ဘင်တိုင်အောင်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ သောတိန္ဒြိယာဒိသုပိ သေဝနယော။ အရူပိနော ဣန္ဒြိယာတိ ဧတ္ထ၊ ဌိ။ အရူပဇိဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ သင်္ဂဟိတံ၊ အပ်ပြီ။ တံသမုဋ္ဌာနာ နန္တိ ဧတ္ထ၊ ဌိ။ ဝေဠာ၊ အောက်ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ကဋတ္တာ ရူပမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ။ ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ဌိ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ။ ပေ။ ပစ္စယော တိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝေ၊ သို့။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗော။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပရိသိန္ဒြိယဝဇ္ဇာနံ၊ ဣတ္ထိန္ဒြေပရိသိန္ဒြေတို့သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သမဝိသတိယာ၊ သော။

လူနွိယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဌိတော၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။ ဣတ္ထိလိင် ပုရိသလိင်ဒိနံ၊ အစရှိသည်တို့၏။ [အာဒိပြင် နိမိတ္တ ကုတ္တ အာကပ္ပတိကို ဟူ။] ဗိဇဘူတာနိ၊ ကုန်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောန္တိ)၊ ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယတို့သည် ဣတ္ထိလိင်ပုရိသလိင် အစရှိသည်တို့၏ မျိုးစေ့ဖြစ်၍ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ကလလာဒိကာလေ၊ ကလလရေကြည် အစရှိသည်တို့၏ဖြစ်ရာအခါ၌။ [အာဒိပြင် ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ ကလလာဟောတိ အဗျုဒ္ဓိသော ဂါထာအရ အဗျုဒ္ဓသေည်ကိုယူ]တေသံ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ ဣတ္ထိလိင် ပုရိသလိင်ဒိနံ၊ တို့၏။ အဘာဝါ၊ ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယတို့သည်။ တေသံ၊ ထိုဣတ္ထိလိင်ပုရိသလိင် အစရှိသည်တို့၏ အပေါ်၌။ (ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို။) နေဝဖရန္တိ၊ မပြန်နိုင်ကုန်။ အညေသံ၊ ဣတ္ထိလိင်ပုရိသလိင် စသည်တို့မှ အခြားသော ကလာပတူကမ္မဇ ရုပ်တို့၏ အပေါ်၌။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကို။ န ဖရန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနေ၊ ၏။ ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ၊ ၌။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ၊ အသီးအသီး မခွဲခြားအပ်သောတရားတို့

၁။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနိ ဟိ။ ။ “ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယဝဇ္ဇာနံ” အရ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယတို့ကို ကြည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနိ ဟိ ။ပေ။ တသ္မာ တာနိ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ န ဟောန္တိ” ဟူသော ပါဠိကို မိန့်။ ကလလာဒိကာလေ ပန၌ ပနကို တာနိ နေဝ ။ပေ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ ဖရန္တိ၌ စပ်။ “မျိုးစေ့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို မပြန်နိုင်ကြ” ဟူလို။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနိ ဟိ ။ပေ။ ဖရန္တိသည် ဤဝါကျ၏ဒဏ္ဍတည်း။ ရှေးဝါကျသည်ဒဏ္ဍိယ။ တသ္မာဖြင့် ထို ဒဏ္ဍိယပြန်၍ ညွှန်းသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ။ ။ ဝိ+နိ+ဘုဇမာတ် တပစ္စည်း ဝိနိဗ္ဗုတ္တဟုဖြစ်၏။ အသီး သီး ခွဲခြားအပ် (ခွဲခြား၍ရကောင်းသော) တရားတို့။ န+ဝိနိဗ္ဗုတ္တာ အဝိနိဗ္ဗုတ္တာ ဓမ္မာ။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းမှန်လျှင် မိမိရှိသောကိစ္စ ခွဲခြား၍ မရကောင်းသောတရားတို့၏ အပေါ်၌ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို မပြန်နိုင်သည် မည်သည်မရှိ။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တာနံကို ရှေးနိဿယ၌ “အသီးမဝေဘန်အပ်သော ရုပ် နာမ် တရား

၏ အပေါ်၌။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကို။ အဗရန္တောနာမ၊ မပြန်နိုင်သည်မည်
သည်။ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေတို့၏ ကလလာဒိ
ကာလ၌ ထင်ရှားရှိပါကုန်သော်လည်း ဣတ္ထိလိင်္ဂ ပုရိသလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့
၏ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုဣတ္ထိလိင်္ဂ ပုရိသလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့ အပေါ်၌၎င်း
အခြားသော ကလာပ်တူကမ္မဇရုပ်တို့၏ အပေါ်၌၎င်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိ
ကို မပြန်နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တာနံ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့
သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာန ဟောန္တိ။ ပန၊ ထိုသို့ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဖြစ်ပါကုန်
သော်လည်း။ တောနိ၊ ဤဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ ယေသံ၊ အကြင်
ဣတ္ထိလိင်္ဂ ပုရိသလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့၏။ ဗီဇဘူတာနိ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊
ထိုဣတ္ထိလိင်္ဂ ။ပေ။တို့၏။ [ပကတူပနိဿယ၌ပေ]တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေ
တို့သည်။ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန၊ သုတ္တန်၌လာသော ဒေသနာအားဖြင့်။
ပကတူပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော ။ပေ။
ဌိတော၊ ။၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိဟဗ္ဗော။ [နာနပ္ပကာရဘေဒဝိနိစ္ဆယ
လွယ်ပြီ။]

ပန၊ ကား။ ဝေ ဘိန္နေ။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယပစ္စည်း၌။ စတုဘူမကော၊ ပိ
ကုသလိန္ဒြိယပစ္စယော ။ပေ။ ပစ္စယော(ဟောတိ)။ အကုသလော၊သည်။
(ပဉ္စဝေါကာရေ)။ တတော၊ထိုသမ္ပတ္တဓမ္မစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား။ (ဣန္ဒြိယ

တို့အား”ဟု အနက်ပေးထား၏။ ထိုအနက်ကို “ရူပါရူပါနံ အညမညံ အဝိ
နိဗ္ဗုတ္တဝေါဟာရော နတ္ထိ”ဟူသော ဓမ္မိကာ စကားဖြင့် စဉ်းစားပါ။ ရုပ်နာမ်
အချင်းချင်း “အဝိနိဗ္ဗုတ္တ”ဟု မဆိုလို။ ကလာပ်တူရုပ်ချင်း သမ္ပယုတ်နာမ်
ချင်းသာ “အဝိနိဗ္ဗုတ္တ”ဟု ဆိုလိုလျှင်သင့်၏။

၁။ ယေသံ ။ပေ။ ဘဇန္တိ။ ။ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့က ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်
လိင်္ဂစသည်တို့အား ကျေးဇူးမပြုနိုင်ပါကုန်သော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာနည်း
အားဖြင့် ပကတူပနိဿယဖြစ်နိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဣတ္ထိန္ဒြေရှိရာ မိန်းမတို့
သန္တာန်၌ သေးသွယ်သော လက်ခြေစသော လိင်္ဂ၊ ပြုံးရယ်ဟန်စသော နိမိတ္တ၊
မိန်းမတို့၏ ကစားနည်းစသော ကုတ္တ၊ မိန်းမတို့၏ သွားလာပုံ အမူအရာ
စသော အာကပ္ပတို့ဖြစ်ကြသည်။ ယောကျ်ားတို့သန္တာန်၌ ပုရိသလိင်္ဂစသည်
ဖြစ်ပုံလည်း နည်းတူ။

ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ရူပါဝစရကုသလံကို။ ထပေတွာ အဝသေသာ။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ စတုဘူမကော ဝိပါကိန္ဒိယ ပစ္စယော။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုဘူမကော ဝိပါကိန္ဒိယပစ္စည်းတွင်။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရာ၊ ကုန်သော။ (ဝိပါကိန္ဒိယာ)။ ပဉ္စဝေ၊ ဝေ၊ ဌာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနတော၊ ကြောင့်။ ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပေ။ ပန၊ ဆက်။ ကာမာဝစရာ ရူပါဝစရာ၊ ကာမာဝစရ အရူပါဝစရ ဖြစ်ကုန်သော။ (ကြိယိန္ဒိယာ) အရူပေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုညေဝ ဣန္ဒြိယပစ္စယာတံ ဖရန္တိ။ စက္ခုန္ဒိယာဒိဝေသန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဓေ၊ ရှိသော။ ရူပိန္ဒိယေ၊ တွင်။ စက္ခုန္ဒိယံ။ ကုသလာ ကုသလဝိပါကတော၊ ကုသလဝိပါက အကုသလ ဝိပါကအားဖြင့်။ သ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒိန္နံစက္ခုဝိညာဏာနံ (ဣန္ဒြိယပစ္စယေနပစ္စယော)။ [သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝယ် ယခုစာအုပ်များ၌ သ မပါ၊ နောက်၌ “တထာဝိဓာနညေဝ သောတ ဝိညာဏာဒိနံ” ဟုသာဆိုထားသောကြောင့် သ ပါမှကောင်းသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်းပါ၏။] သောတိန္ဒိယာဒိနိ၊ တထာဝိဓာနညေဝ၊ ထို သ သမ္ပယုတ္တဓမ္မသဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သောတဝိညာဏာဒိနံ (ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော)။ ရူပဇီဝိတိန္ဒိယံ အတ္တနာ သဟဇာတဓမ္မာနံ ဌိတိက္ခဝဏ၊ ဌိခဏ၌။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေနပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ တဿ၊ ထိုရုပ်ဇီဝိတိဒန္တဇီ၊ သဟဇာတပစ္စယတာ နတ္ထိ။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယပစ္စည်း၌။ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဌိတာ)။

၁၇။ ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသော ဌာ။ ဈာနဂါနီတိ၊ ကား။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု၊ ကုန်သော။ သေသမိတ္တေသု၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်မှ ကြွင်းသောစိတ်တို့၌။ ဥပ္ပန္နာနိ၊ ကုန်သော။ ဝိတက္က၊ ပေ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ သင်္ခါတာနိ၊ ဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ တို့သည်။ [ပစ္စယော၌စပ်] ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ၅-စုကုန်သော။ ဝိညာဏကာယာနံ၊ ဝိညာဉ်အပေါင်း

တို့၏။ အဘိနိပါတမတ္တတ္တာ၊ ရှေးရှုကျခြင်းသဘောမျှရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ တေသု၊ ထို ပဉ္စဝိညာဏကာယတို့၌။ ဝိဇ္ဇမာနာပိ၊ ထင်ရှားရှိသည်
 လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဥပေက္ခာ သုခဒုက္ခာနိ၊ တို့ကို။ ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ၊
 ကသိုဏ်းစသော အာရုံကိုကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
 အခြင်းအရာ၏။ အဘာဝတော၊ကြောင့်။ ဈာနင်္ဂါနီတိ၊တို့ဟူ၍။ နဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ၊
 မထုတ်အပ်ကုန်။ (ဓမ္မသင်္ဂဏိ၌) ထုတ်ပြတော်မမူအပ်ကုန်။ ပန၊ ဆက်။
 တတ္ထ၊ ထိုပဉ္စဝိညာဏကာယတို့၌။ (ဈာနင်္ဂဿ၊ ၏။ ပဗ္ဗိန္ဒုတ္တာ၊ ပြတ်ပြီး၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ သေသာဟေတုကေသုပိ၊ ပဉ္စဝိညာဉ်မှကြွင်းသော အပိတ်
 စိတ်တို့၌လည်း။ ဈာနင်္ဂံ၊ ကို။ နဥဒ္ဓဋ္ဌ မေဝ၊ မထုတ်အပ်ပင်။

တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (သင်္ဂဟိတံ၌စပ်)ဣဓာပိ၊ဤဈာန
 ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ [အပိဖြင့် ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေကိုပေါင်း၊ ထို၌လည်း
 တံသမုဋ္ဌာနာနိကို ဤနည်းအတိုင်းဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ကဋ္ဌတ္တာဇ္ဈပံ၊ ကို။ သင်္ဂဟိတံ၊
 အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ သာဓကကား။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။
 ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ဤစကားကို။ (ဘဂဝ
 တာ) ဝုတ္တံ၊အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊
 ဤဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ အယံ ဈာန
 ပစ္စယော၊သည်။ ပေ။စတုဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ ပုန၊ တဖန်။ ဘူမိဝေသန၊ ဘုံနှင့် စပ်
 သဖြင့်။ စတုဓာ ဧကဝာ စတုဓာ။ တိဓာ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါ
 ဒသဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ [ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာတို့နှင့် စတုဓာတု
 စသည်တို့ အစဉ်အတိုင်းတုံ့ပါ။] ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထ၊ဤဈာနပစ္စည်း၌။နာနပု
 ကာရသေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗေ။

ပန၊ဆက်။ ဧဝံ ဘိဇ္ဇေ ဧတ္ထ၊ ဤဈာနပစ္စည်း၌။စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလ
 ဈာနင်္ဂံ၊သည်။ ပဉ္စဝေါကာရေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုဉ္စေဝ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဇ္ဈပဿစ
 (ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော။) ဇ္ဈပါဝစရံ၊ ဇ္ဈပါဝစရကုသိုလ် ဈာနင်္ဂကို။
 ထေပတွာ၊၍။ အဝသေသံ၊ ဇ္ဈပါဝစရကုသိုလ်ဈာန်နှင့်မှ ကြွင်းသော ကုသိုလ်
 ဈာနင်သည်။ အရူပေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုဉ္စေဝ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော
 (ဟောဘိ)။ အကုသလေပိ သေဝနဿ။ ကာမာဓရေ ဇ္ဈပါဝစရဝိပါကံ

ပဝတ္တေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုဉ္ဇေဝ၊ တို့အား၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿစ (ဈာန
 ပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပဋိသန္ဓိယံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုဉ္ဇေဝ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပဿစ (ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ အာရုပ္ပဝိပါကံ သမ္ပယုတ္တ
 ဓမ္မာနုဉ္ဇေဝ (ဈာနပစ္စယေနပစ္စယော ဟောတိ)။ စ၊ဆက်။ ယံလောကုတ္တရ
 ဝိပါကံ အရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ၊ ထိုလောကုတ္တရဝိပါကံဈာနင်သည်လည်း။
 (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနုဉ္ဇေဝ။ပေ။ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ချ်။
 တံ၊ ထိုလောကုတ္တရဝိပါကံဈာနင်သည်။ ပေ။ဟောတိ။ပေ။ ပန၊ ဆက်။
 ဧတ္ထ၊ဤတောဗူမကကြိယာဈာနင်တို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ကြိယာဈာနင်သည်။
 အရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။တံ၊ ထိုကြိယာဈာနင်သည်။ ပေ။ ပစ္စယော (ဟောတိ။)
 ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ချ်။ ပစ္စယပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။
 ဣတိ၊အပြီးတည်း။

ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁ ဂ။ မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိတိ၊ ကား။ အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဇ္ဇေသု၊
 အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော၊သေသစိတ္တေသု၊ ထို၌၊ဥပ္ပန္နာနိ၊
 ကုန်သော။ ပညာ၊၎င်း။ ပေ။မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါ၊ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာ
 ကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့၎င်း။ [ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ ဋီကာ၌ စိစစ်ထားသည်။]
 ဣတိ၊သို့။ဒွါဒသ၊ကုန်သော။ဣမာနိအင်္ဂါနိ၊တို့သည်။[မဂ္ဂပစ္စယေနပစ္စယော
 ချ်စပ်။]ပန၊ ဆက်။ မဂ္ဂဿ၊ ဇာ။ ဟေတုပစ္စိမကတ္တာ၊ ဟိတ်ဟူသော
 နောက်သုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [ဟိတ်မယျဉ်လျှင် မဂ္ဂပစ္စည်းမတပ်
 သောကြောင့် “ဟေတုပစ္စိမက”ဟု ဆိုသည်။]အဟေတုကစိတ္တေသု၊တို့၌။
 မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ တို့ကို။ နဥဒ္ဒဇ္ဇာနိ၊ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်။
 ဣဓာပိ၊ ဤမဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ သင်္ဂဟိတမေဝ။ ဟိ၊
 သးဓကကား။ ပဉ္စဝေါရေ၊ ချ်။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ
 သော။ ဧဝံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အယံ၊ ဤဆိုအပ်
 ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤမဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။

(နိဒ္ဒိဋ္ဌာ)။ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ [အယံပန မဂ္ဂပစ္စယောမှစ၍ လွယ်ပြီ။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁၉။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

သမ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌံ။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်သည်။ ဥက္ကာနုက္ကာ ဝေ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ အယံသမ္ပယုတ္တပစ္စယောနာမ၊ မည်သည်။ သဓိံ ပတော သဗ္ဗေပိ အရူပိနော ခန္ဓာ၊ တို့တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ပဘေဒံတော၊ အထူးအပြားအားဖြင့်။ သေ၊ ဤသမ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည်။ ဇာတိတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလာဒိနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဘူမိခတာ၊ အားဖြင့်။ ကာမာဝစရာ ဒိနံစ၊ တို့၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ အနေကမာ ဘိဇ္ဇတိ။ ပေ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံသော နာမ်ခန္ဓာတို့သည်လည်း။ အညမညံ သမ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပေ။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂၀။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ဌံ။ တာ၊ အရူပိနော ဝမ္မာ ရူပိနံဟူသော စကားတော်မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌိ)။ ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနန္တိ ဗုဒ္ဓံ၊ ဤ စကားတော်ကို။ ပာဒယဝတ္ထုနော စေတ၊ ၎င်း၎င်း။ ဝါ၊ နှင့်၎င်း။ စက္ခုန္တိ ယာဒိနဉ္စ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ၊ မှန်။ ရူပဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဇေတယေဝ ဘောဠာသာ၊ ဤအဖို့အစုတို့သည်သာ။ (ပါဒယ ဝတ္ထု စက္ခုန္တေစသော အဖို့အစုတို့သည် သာ။) အရူပက္ခန္ဓာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ပန၊ ဗျတိရိက် ကား။ ရူပါယတနာဒယော အာရမဏ မ္မော (စက္ခုဝိညာဏာဒိဟိ)။ ဝိပ္ပယုတ္တမ္မော၊ ဝိပ္ပယုတ်တရားတို့သည်။ ကိဉ္စာပိ (ဟောန္တိ)၊ ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဝိပ္ပယုတ္တမ္မဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ နဟောန္တိ။

ကိံကာရဏာ၊ ကြောင့်။ (ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ သမာနာ၊ ကုန်လျက်။ ဝိပ္ပယုတ္တ
 ပစ္စယာ။ နဟောန္တိ၊ နည်း။) သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ၊ သမ္ပယုတ်အဖြစ်၌
 ယုံမှားခြင်း၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ သမာနာပိ
 ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ နဟောန္တိ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အရူပိနော ခန္ဓာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်
 အစရှိသောခန္ဓာတို့သည်။ စက္ခာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဝတ္ထုနံ၊ တို့၏။ အဗ္ဘန္တရ
 တော၊ အတွင်းမှ။ နိက္ခမန္တာဝိယ၊ ထွက်လာကုန်သကဲ့သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။
 တတ္ထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌။ (ထိုသို့ စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမ်ခန္ဓာတို့၏
 စက္ခုဝတ္ထုစသည်တို့၏ အတွင်းမှ ထွက်လာသကဲ့သို့ ဖြစ်ရာ၌။) အာသင်္ကာ
 ဟောတိ။ (ကိ၊ နည်း။) ဧတေ၊ ဤစက္ခုအစရှိသော ဝတ္ထုရပ်တို့သည်။
 ဧတေဟိ၊ ဤစက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော နာမ်ခန္ဓာတို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ
 (ဟောန္တိ) ကိံနုခေါ၊ လော။ ဥဒါဟု၊ ဟုတ်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ(ဟောန္တိ)
 ကိံနုခေါ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ (အာသင်္ကာ ဟောတိ)။

ပန၊ ဆက်။ အာရမဏဓမ္မာ၊ ရူပါယတနစသော အာရုံတရားတို့သည်။
 ဝတ္ထုနိဿယေန၊ စက္ခုဝတ္ထုအစရှိသော မှီရာအားဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်
 သော စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော နာမ်တရားတို့၏။ အာရမဏ မတ္တာ
 ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုရူပါယတနစသော အာရမဏဓမ္မ
 တို့၌။ သမ္ပယောဂါသင်္ကာ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ
 အဘာဝတော၊ တေ၊ ထို အာရမဏဓမ္မတို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ န
 (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ယဒယဝတ္ထုအာဒိသု ဧဝ၊ တို့၌သာ။ အယံ
 ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတော၊ ကိံ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စ၊ သာဓကကား။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။
 ဝတ္ထု၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ တေပိ၊ ဤစကားတော်ကိုလည်း။
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ပါဠိတော်နိဿယလွယ်ပြီ။]

ပန၊ ကား။ အရူပိနော ဓမ္မာ ရူပိနန္တိဣဒံ၊ ကိံ။ စတုန္တံ ခန္ဓာနံ ဝသေန
 ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အရူပဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ စက္ကာရေ ခန္ဓာဝံ။ သဟ
 ဇာတပုရေဇာတာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ
 ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ နိဗ္ဗာနံ အရူပံ သမာနမ္ပိ ရူပဿ ဝိပ္ပယုတ္တ
 ပစ္စယော နဟောတိ။ ဟိ၊ မှန်။ စတုဟိ။ ပေ။ ဝိပ္ပယောဂေါတိ၊ ဟူ၍။
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဤသို့ နာမ်တရားတို့တွင် လေး

ပါးသော ခန္ဓာတို့၏သာရုပ်တရား၏ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ် နိဗ္ဗာန်၏နာမ်ဖြစ်ပါသော်လည်းရုပ်တရား၏ဝိပ္ပယုတ္တမဖြစ်ကုန်သည်၏ပစ္စည်း အဖြစ်ကြောင့်။) စတုန္ဒ အရူပက္ခန္ဓာနာမ်ယေဝ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတော ဝေဒိတဗျာ။
 စ၊ သာဓကကား။ ပဉ္စဝါရေ ဌှိ။ သဟဇာတာ။ ပေ။ ဝတ္ထုဿာတိ၊ ဟူသော။ တေမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထေ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဇ္ဈသဌှိ။ တာဝ၊ ဝိနိစ္ဆယံမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) ပါဠိ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗျာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော နာမ၊ မည်သည်။ သင်္ခေပတော ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ဝတ္ထမာနာ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ ရူပပါရူပဓမ္မာ၊ ရုပ်တရားနာမ်တရားတို့သည်။ တေသု၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့တွင်။ ရူပံ၊ သည်။ ဝတ္ထုနော၊ ၏၎င်း။ စက္ခာဒိနဉ္စ၊ စက္ခုအစရှိသည်တို့၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆော၊ သိန္နံ။ အရူပံ၊ သည်။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ဌှိ။ ဥပ္ပန္နံ။ ပေ။ ကြိယဝံသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ စတုဓာ၊ သိန္နံ။ တဿ၊ ထိုနာမ်တရား၏။ ဘူမိတော ကာမာဝစရာဒိဝသေန။ စတုဓာ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ ကောဒသဓာ၊ ဘေဒေါ ဟောတိ။ [ကုသိုလ် စသည်နှင့် စတုဓာစသည်နှင့် အစဉ်အတိုင်း တွဲ၍သိပါ။] ဟိ၊ မှန်။ အာရုပ္ပဝိပါကံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ န ဟောတိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗျာ။

ပန၊ ကား။ ဧဝံ သိန္နေ။ ဧတ္ထေ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဌှိ။ ဝါ၊ တွင်။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ဥပ္ပန္နံ စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလံ၊ သည်၎င်း။ အကုသလဉ္စ။ အတ္တနာ၊ သည်။ သမုဠာပိတစိတ္တသမုဠာနရူပဿ၊ ဖြစ်စေအပ်သော စိတ္တသမုဠာန်ရုပ်အား။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ကား။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတိက္ခဏံ။ ပတ္တဿ၊ သော။ စတု။ ပေ။ ရူပကာယဿ၊ အား။ ပုစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထေ၊ ဤစတုသမုဠာနိကတိသမုဠာနိကရူပကာယတွင်။ အာဟာရသမုဠာနဿ အဘာဝတော။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိနံ၊ တို့၏။ ကာယော၊ ကို။ တိသမုဠာနိကကာယောတိ၊ ၍။ ဝေဒိတဗျာ။ ပန၊ ကား။

ကာမာဝစရဂ္ဂပါဝစရဝိပါကံ ။ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ လောကုတ္တရ
ဝိပါကံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဂ္ဂပသေဝ ။ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။
တိဝိဓမ္မိ၊ သော။ (ကာမာဝစရဂ္ဂပါဝစရ လောကုတ္တရာအားဖြင့် ၃-ပါး
အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။) တေ၊ ဤဝိပါကံသည် ။ပေ။ ပစ္စယော
(ဟောတိ)။ [တေဘူမကကမ္ပိ ကြိယံမှစ၍ လွယ်ပြီ] ဣတိ၊ အပြီး
တည်း။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂၁။ အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

အတ္ထိပစ္စယ နိဒ္ဒေသော၊ ဌံ။ စတ္တာရောဓန္ဓာတိအာဒိဟိ၊ အစရှိ
သော ဝကားတို့ဖြင့်။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္ထိ
ပစ္စယော၊ ကိ။ (ဘဂဝတာ) နိဋ္ဌိဋ္ဌော၊ ပြီ။ စက္ခယံတနန္တိအာဒိဟိ၊
တို့ဖြင့်။ ပုရေဇာတဝသေန (အတ္ထိပစ္စယော နိဋ္ဌိဋ္ဌော)။ ယံဂ္ဂပံ နိဿာယာ
တိတ္ထေ၊ ဌံ။ သဟဇာတပုရေဇာတဝသေန အတ္ထိပစ္စယော နိဋ္ဌိဋ္ဌော။ ဧဝံ၊
သို့။ အယံပါဠိ၊ ဤအတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်သည်။ သဟဇာတပုရေ
ဇာတာနညေဝ၊ တို့သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊
တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အာဂတာ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့သဟဇာတတ္ထိပုရေ
ဇာကတ္ထိတို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိလာပါသော်လည်း။
ပဉ္စဝါရေ ဌံ။ သဟဇာတံ ။ပေ။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြိယတ္ထိ၎င်း။ (ရုပ်ဗိမိတိန္ဒြိ
ယတ္ထိ၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန။
အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စာ ။ပေ။ ဝသေနာပိ၊ လည်း။ အတ္ထိပစ္စယော
လဗ္ဘတိ။ ပန၊ ထိုသို့ရအပ်ပါသော်လည်း။ ဣဓ၊ ဤအတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။
သာဝသေသဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒေသနာ ကတာ။ ဣတိအယံ တ္ထေ၊ ဤအတ္ထိ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ တာဝ၊ စွာ။ (နိဋ္ဌိဋ္ဌာ) ပါဠိဝဏ္ဏနာ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ အတ္ထိပစ္စယောနာမ။ အညမညတော၊ အညမည
အားဖြင့်၎င်း။ (အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုသော အတ္ထိပစ္စည်းအားဖြင့်၎င်း။)
န အညမညတော၊ န အညမညအားဖြင့်၎င်း။ (အချင်းချင်း ကျေးဇူး

မပြုသောအတ္ထိပစ္စည်းအားဖြင့်၎င်း။) ဒုဝိဇော၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ အညမညံ၊ သည်။ (အချင်းချင်း၊ ကျေးဇူးပြုသော အတ္ထိပစ္စည်းသည်။) တိဝိဇံ၊ ရှိ၏။ အရူပေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်နာမ်နှင့်တကွ။ အရူပံ၊ နာမ်၎င်း။ ရူပေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်နှင့်တကွ။ ရူပံ၊ ၎င်း။ ရူပါရူပေန၊ နှင့်တကွ။ ရူပါရူပံ၊ ၎င်းတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ စတ္တာရောဓန္ဓာ၊ အရူပိနောတိ ဧတ္ထ၊ ခြုံ။ သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန၊ အလုံးစုံသော စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ အရူပံ၊ ကို။ အရူပေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်နာမ်နှင့်တကွ။ (အတ္ထိပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ စတ္တာရော မဟာဘူတာတိဧတ္ထ၊ ခြုံ။ သဗ္ဗသန္တတိဝသေန၊ အလုံးစုံသော ရုပ်အစဉ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ရူပံ ရူပေန (အတ္ထိပစ္စယောတိ 'ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဩကန္တိက္ခဏေ နာမရူပန္တိ ဧတ္ထ၊ ခြုံ။ ပဋိသန္ဓိခန္ဓာနဉ္စေဝ ဝတ္ထုနောစ ဝသေန ရူပါရူပံ ရူပါရူပေန (အတ္ထိပစ္စယောတိ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

န အညမညံ၊ သည်လည်း။ တိဝိဇံ၊ ရှိ၏။ ရူပဿ၊ အား။ (ဝစ္စယော) အရူပံ၊ ၎င်း။ ပေ။ အရူပဿ (ပစ္စယော)။ ရူပံ၊ ၎င်းတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာတိ ဧတ္ထ၊ ခြုံ။ ပဉ္စဝေါကာရဝသေန။ အရူပံ၊ ကို။ ရူပဿ၊ ၏။ (အတ္ထိပစ္စယောတိ) ဝုတ္တံ။ ပေ။ စက္ခယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာတိအာဒိသု ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ရူပံ အရူပဿ အတ္ထိပစ္စယောတိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

အပိစ၊ တနည်းကား။ သေ အတ္ထိပစ္စယော နာမ၊ သည်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ခဏတ္တယပ္ပတ္တိ၊ သော။ နာမဉ္စေဝ၊ သည်၎င်း။ ရူပဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဟောန္တိ။) ဝတ္ထမာနာ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ (ဟောန္တိ)။ ဣတိပိ၊ လည်း။ ဝတ္ထုဝဋ္ဋတိ၊ သော၊ ထိုအတ္ထိပစ္စည်းသည်။ ပေ။ ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ ပေ။ ကြိယသင်္ခါတော၊ (အတ္ထိပစ္စယော) တိဘူမကော။ ပေ။ သော၊ ထိုရုပ်အတ္ထိပစ္စည်းသည်။ သတဇာတပုရေဇာတဝသေန ဒုဝိဇော။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ပဉ္စ ဝတ္ထုနိ၊ စက္ခုစသော ဝတ္ထုတို့သည်၎င်း။ အာရမဏာနိ စ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုရေဇာတာနေဝ၊ တို့သာတည်း။ ဟဒယ ဝတ္ထု၊ သည်။ သဟဇာတံ ဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ ပုရေဇာတံဝါ ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စဝါရေ၊ ခြုံ။ အာဂတော၊ သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရတ္ထိ

သည်၎င်း။ ဣန္ဒြိယဉ္စ၊ သည်၎င်း။ သဟဇာတာဒိဘေဒံ၊ အစရှိသော အထူး
အပြားကို။ နုလဘတိ။ ဣတိဝေံ ဧတ္ထ နာနပ္ပကာရဘေဒတော ဝိနိစ္ဆယော
ဝိညာတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ဝေံ ဘိန္ဒေ ဧတ္ထ။ စတုက္ခုမကကုသလောပိ၊ လည်းဖြစ်သော။
သဟဇာတော။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။ ပေ။ ပန၊ ဆက်။ ရူပါဝစရကုသလံ၊
ကို။ ထပေတွာ။ အဝသေသော၊ ကြွင်းသော ကုသိုလ်သည်။ အရူပေ၌။
သမ္ပယုတ္တိန္ဒနာနညေဝ၊ တို့အားသာ။ သဟဇာတကုသလော၊ သည်။ (ဟုတွာ)
အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပေ။ ပစ္စာဇာတာကုသလော (ဟုတွာ)။
အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ပန၊ ကား။ ဝိပါကတော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊
တွင်။ ကာမာဝစရရူပါဝစရော၊ ဝိပါကဖြစ်သော။ အတ္ထိပစ္စယော။ နိယမေ
နေဝ၊ အမြဲအားဖြင့်သာ။ ပေ။ ပစ္စာဇာတတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။
ပန၊ ကား။ အရူပါဝစရ ဝိပါကော၊ သည်၎င်း။ အရူပေ၌။ ဥပ္ပန္န
လောကုတ္တရဝိပါကောစ၊ သည်၎င်း။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တိန္ဒနာနညေဝ
သဟဇာတတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပေ။ စတုသမုဋ္ဌာနိက တိက
သမုဋ္ဌာနိကကာယဿ ပစ္စာဇာတတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။

ပန၊ ကား။ ရူပသင်္ခါတော အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတော၊ သဟ
ဇာတတ္ထိ၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ၊ ထို ၄-ပါးတို့တွင်။
သဟဇာတ ရူပတ္ထိပစ္စယော၊ သဟဇာတဖြစ်သော ရုပ်အတ္ထိပစ္စည်းသည်။
စတုသမုဋ္ဌာနဝသေန၊ စတုသမုဋ္ဌာန ရုပ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဇာ
ဌိတော။ တတ္ထ၊ ထို ၄-ပါးတို့တွင်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနော (သဟဇာတ ရူပတ္ထိ
ပစ္စယော)။ ပေ။ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စယေနပစ္စယော ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိက္ခ
ဏေ၊ ၌။ ဝတ္ထုရူပံ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရ ဝိပါကက္ခန္ဓာနံ သဟဇာတတ္ထိ
ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ သေသံ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်မှကြွင်းသော။ တိသမုဋ္ဌာ
နိကရူပမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ပေ။ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။
[ယခုစာအုပ်တို့၌ “တေသမ္ပိ” ဟု ရှိ၏။ မကောင်း။ “သေသမ္ပိ” ဟုရှိသော
ရှေးနိဿယသာ ကောင်းသည်။]

ပန၊ကား။ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စယော ဝတ္ထုပုရေဇာတ အာရမဏပုရေဇာတ
 ပသေန ဒုဝိဓော ဟောတိ။ ဒုဝိဓောပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ သော၊ ထိုပုရေ
 ဇာတတ္ထိပစ္စည်းကို။ ဟေဋ္ဌာ၊၌။ ပုရေဇာတပစ္စယေ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်ပင်။
 ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ဂဟေတဗ္ဗော။ အာဟာရတ္ထိပစ္စယောပိ၊ကိုလည်း။
 ဟေဋ္ဌာ ကဗဠိကာရာဟာရ ပစ္စယေ။ ယောဇိတနယေနဝ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီး
 သောနည်းဖြင့်ပင်။ ယောဇေတဗ္ဗော။ ပန၊ ဆက်။ ဣဓ၊ ဤအတ္ထိပစ္စည်း၌။
 ဝါ၊ ဤပဌာန်းကျမ်း၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “အတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌” ဟု စွဲ၏။
 အတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌ “ရုပ်အာဟာရတ္ထိ”ကို မဟောပါ။] သေ၊ ဤရုပ်အာ
 ဟာရကို။ အတ္တနော အနိရုဒ္ဓိက္ခဏေ။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်
 ၏အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထိပစ္စယောတိ(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ ရူပဇီဝိန္ဒြိယမှ၊
 ကိုလည်း။ပေ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယယောဇနာယံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုယှဉ်စေရာ ပါဠိ
 တော်၌။ပေ။ယောဇေတဗ္ဗံ။ ပန၊ဆက်။ ဣဓ၊၌။ ဝါ၊၌။ တေမှ၊ဤရုပ်ဇီဝိ
 တိန္ဒြေကိုလည်း။ပေ။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဧဝံ ဧတ္ထ ပစ္စယုပ္ပန္နတောပိ ဝိနိစ္ဆယော
 ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂၂။ နတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသအပွင့်

နတ္ထိပစ္စယနိဋ္ဌေသ၊ မှီ။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါတိ၊ ကား။ အညေန၊
 သော။ စိတ္တုပ္ပါဒေန၊ အားဖြင့်။ အနန္တရိကာ၊ ခြားကွယ်တတ်သောတရား
 မရှိကုန်သည်။[ရှေးနိဿယ၌ “အညေန၊ သော။စိတ္တုပ္ပါဒေန၊သည်။အနန္တရိ
 တာ၊ မခြားအပ်ကုန်သည်”ဟု ပေး၏။] ဟုတွာ၊ ၍။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊
 ကောင်းစွာအခြားမဲ့ဖြစ်၍ ချုပ်ပြီးကုန်သော။(စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ၌စပ်)
 ပဋုပ္ပန္နာနန္တိ၊ ကား။ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော။(စိတ္တစေတသိကာနံ
 ဓမ္မာ၌ စပ်) ဣမိနာ၊ ဤသမနန္တရနိရုဒ္ဓါ အစရှိသော စကားတော်ဖြင့်။
 နတ္ထိပစ္စယဿ၊ ၏။ ဩကာသဒါနုဋ္ဌေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ ဖြစ်ခြင်း၏
 အခွင့်ကိုပေးခြင်းသဘောအားဖြင့်။ နတ္ထိပစ္စယဘာဝံ၊ နတ္ထိသတ္တိဖြင့် ကျေး
 ဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။သာဓေတိ၊ ၏။[ရှေးနိဿယ၌ “ဩကာသဒါနုဋ္ဌေန၊

ဖြစ်ခြင်း၏ အခွင့်ကိုပေးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ကြောင့်။ နတ္ထိပစ္စယဘာဝံ၊
 နတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို”ဟု ရှိ၏။] ဟိ၊ မှန်။ ပုရိမေသု၊ ရှေးဖြစ်သော
 စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်။ နိရောဓဝသေန၊ ချုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္ဆိမာနံ၊
 နောက်ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏။ ပဝတ္တနောကာသံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်ကို။
 အဒေန္တေသု၊ မပေးကုန်လသော်။ တေသံ၊ ထိုနောက် ဖြစ်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့
 ၏။ ပဉ္စုပ္ပန္နဘာဝေ၊ ၅၊ စွဲ၍ဖြစ်သောတရားတို့၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်
 တို့၏အဖြစ်သည်။ နသိယံ၊ ရာ။ ဣတိအယံ ဣတ္ထေ၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာ၊ တည်း။
 သေသံ၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာမှ ကြွင်းသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို။
 အနန္တရပစ္စယေ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗိ။

ဟိ၊ မှန်။ ဣတ္ထေ၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်း၌။ ပစ္စယလက္ခဏမေဝ၊ ပစ္စည်းတို့၏
 လက္ခဏာသည်သာ။ ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုပုံလက္ခဏာသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။
 [အနုဋီကာ၌ “နာနံဟိ နာနတ္ထံ”ဟု ဖွင့်၏။ “ဣတ္ထေ၊ ၌။ ပစ္စယလက္ခဏ
 မေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ နာနံ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟု
 နိဿယပေးပါ။] ပန၊ အန္တယကား။ ပစ္စယာနံ၊တို့၏၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနဉ္စ၊
 နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးသည်။ နတ္ထိ၊ ပန၊ ဆက်။
 ကေဝလံ၊ ပြတော်မူပုံ မဖက်သက်သက်။ တတ္ထ၊ ထိုအနန္တရပစ္စည်း၌။ စက္ခု
 ဝိညာဏခာတု။ ပေ။ နယေန၊ဖြင့်။ ပစ္စယာစ၊ တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာစ၊
 သရူပတော၊ သရုပ်အားဖြင့်။ (သရူပသကောင်ဖော်သဖြင့်။) ဒသိတာ၊
 အပ်ကုန်ပြီ။ ပန၊ ကား။ ဣဓ၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်း၌။ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊ ပေ။
 ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို။
 နိရောဓုပါဒဝသေန၊ချုပ်ခြင်းဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ နိရုဒ္ဓါကိုရည်ရွယ်၍
 နိရောဓ၊ ပဉ္စုပ္ပန္နာနံကို ရည်ရွယ်၍ ဥပ္ပါဒေဟု ဆိုသည်။] သာမညတော။
 ဒသိတာ၊အပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊အပြီးတည်း။

နတ္ထိပစ္စယ နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂၃။ ဝိဂတပစ္စယ နိဇ္ဈေသ အဖွင့်

ဝိဂတပစ္စယနိဇ္ဈေသေ၊ ဌ။ သမနန္တရဝိဂတတိ၊ ကား။ သမနန္တရမေဝ၊
သာလျှင်။ (ဟုတွာ) ဝိဂတာ၊ ကင်းကုန်သော။ (စိတ္တစေတသိကာဌ်စပ်။)
ဣမိနာ၊ ဤသမနန္တရဝိဂတာဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိဂတပစ္စယဿ၊ ၏။
ဝိဂစ္ဆမာနဘာဝေနော၊ ကင်းဆဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေ
တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နတ္ထိပစ္စယဿစ၊ ၏ ၎င်း။ ဣမဿစ၊ ဤဝိဂတပစ္စည်း
၏ ၎င်း။ ဗျဉ္ဇနမတ္တေယေဝ၊ သဒ္ဓါမျှ၌သာ။ ဝါ၊ သဒ္ဓါဖြင့် သိမ်းယူအပ်
သော ကျေးဇူးပြုပုံလက္ခဏာမျှ၌သာ။ နာနတ္ထံ(အတ္ထိ)။ အတ္ထေ၊ ပစ္စည်း
ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ တရားကိုယ်အနက်သဘော၌ (နာနတ္ထံ) န (အတ္ထိ)။
ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝိဂတပစ္စယ နိဇ္ဈေသ ဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

၂၄။ အဝိဂတပစ္စယနိဇ္ဈေသအဖွင့်

အဝိဂတပစ္စယနိဇ္ဈေသေ၊ ဌ။ စတ္တာရော ခန္ဓာတိ အာဒိနံ၊ ပုဒ်တို့၏။
(အတ္ထောဌ်စပ်။) သဗ္ဗာကာရေန အတ္ထိပစ္စယနိဇ္ဈေသေ။ ဝုတ္တနယေနော၊
ဖြင့်ပင်။ (အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ ဟိ၊ မှန်။ ဣမဿပိ ပစ္စယဿ၊ ၏
လည်း။ အတ္ထိပစ္စယေန သဒ္ဓိံ ဗျဉ္ဇန မတ္တေယေဝ နာနတ္ထံ (အတ္ထိ)။ အတ္ထေ
(နာနတ္ထံ) န (အတ္ထိ)။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အဝိဂတပစ္စယနိဇ္ဈေသဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

ပကိဏ္ဍက ဝိနိစ္ဆယကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ၊ ပစ္စယနိဇ္ဈေသကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဧဝံ သို့။ ဥဇ္ဈေသ
နိဇ္ဈေသတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတေသု၊ ပြတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော။ စတု
ဝိသတိယာ၊ သော။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဉာဏစာရဿ၊ ဉာဏ်ဖြစ်
ခြင်း၏။ ဝိသဒဘာဝတ္ထံ၊ သန့်ရှင်းသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ (ပကိဏ္ဍက
ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗျောဌ်စပ်။) အနေက ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဧကပစ္စယဘာဝ

တော၊ တပါးသောပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်၎င်း။ (ဣတိ၌စပ်။) ဧကဓမ္မဿ၊ ၏။ အနေကပစ္စယဘာဝတော၊ တပါးမက များသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်၎င်း။ ကေပစ္စယဿ၊ ၏။ အနေကပစ္စယဘာဝတော၊ တပါးမက များသော ပစ္စယသတ္တိရှိသည်၏ အဖြစ်၎င်း။ ပစ္စယသဘာဝတော၊ ပစ္စည်း၏ သဘောတူပုံ၎င်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းချင်းသဘောတူပုံ၎င်း။ ပစ္စယဝိသဘာဝတော၊ ပစ္စည်း၏ သဘောမတူပုံ၎င်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းချင်းသဘောမတူပုံ၎င်း။ ယုဂဠကတော၊ အစုံ၎င်း။ ဇနကာဇနကတော၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သောပစ္စည်း မဖြစ်စေတတ်သောပစ္စည်း၎င်း။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကတော၊ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်း၊ အဖြစ်ရှိသောပစ္စည်း အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏အကြောင်း၏ အဖြစ်မရှိသော ပစ္စည်း၎င်း။ ရူပံ ရူပဿာတိအာဒိ ဝိကပ္ပတော၊ ရူပံ ရူပဿ အစရှိသောအားဖြင့် တမျိုးတဖုံပြုစီရင်ပုံ၎င်း။ ဘဝဘေဒတော ဘဝအထူးအပြား၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒိသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ ပဒါနံ၊ ဤမာတိကာပုဒ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပက်ဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တက္က၊ ဟိုဆယ်ပါးသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင်။ အနေကဓမ္မာနံ ဧကပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၌။ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ ဧတေသု၊ ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသေသု၊ ကမ္မပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဝီသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ အနေကဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ။ [“ဟိတ် ၆-ပါး စသော တရားတို့၏ တပေါင်းတည်း ဟေတုစသော ပစ္စည်းဖြစ်ကြသည်ကို ဆိုလို၏။ တပေါင်းတည်း ကျေးဇူးပြုသည်”ဟု မဆိုလို။] ပန၊ ဆက်။ ကမ္မပစ္စယော ဧကော၊ သော။ စေတနာဓမ္မောယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တာဝ၊ ဧကဓမ္မဿ အနေက ပစ္စယ ဘာဝတော စသည်မှ ရှေးဦးစွာ။ ဧတ္ထ၊ ဤပက်ဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယ၌။ အနေကဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ကေပစ္စယဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧကဓမ္မဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ တာဝ၊ အလောဘစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) အမောဟော၊သည်။

ကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ တည်း။ သော၊ ထိုအမောဟသည်။ ပုရေဇာတ
 ။ပေ။ ပစ္စယောဝ၊ ပုရေဇာတ ။ပေ။ ပစ္စည်းသည်သာ။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။
 သေသာနံ၊ ပုရေဇာတ ။ပေ။ ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ဝိသတိယာ၊
 သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ အလောဘာဒေါသာ။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယာပိ၊ တို့သည်လည်း။
 (အပိဖြင့် ပုရေဇာတစသော ရှေးပစ္စည်း ၄-ပါးကိုပေါင်း။) န ဟောန္တိ။
 သေသာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ လောဘ
 မောဟာ ဝိပါကပစ္စယာပိ န ဟောန္တိ။ သေသာနံ ။ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။
 ဒေါသော အဓိပတိပစ္စယောပိ နဟောတိ။ သေသာနံ ။ပေ။ ပစ္စယော
 ဟောတိ။ [ဋီကာဆရာလက်ထက်၌ “လောဘ ဒေါသ မောဟာ ဝိပါက
 ပစ္စယာပိ န ဟောန္တိ။ ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ” ဟု ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျယ်
 ဝန်းစွာ စိစစ်ပြီး၍ ပါဌ်တမျိုးပြ၏။ ထိုပါဌ်သည် ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်
 တို့၌ရှိသော ပါဌ်ပင်တည်း။]

အာရမဏပစ္စယော၊ ၌။ ‘ရူပါယတနံ၊ သည်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊
 အား။ အာရမဏ။ ပေ။ အဝိဂတဝသေန၊ တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ‘စတုဓာ၊
 အားဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ မနောဓာတုယာ၊
 အား၎င်း။ အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ အား၎င်း။ တယာ၊
 ထိုအာရမဏ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ (စတုဓာပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ သဟေတုကာယ၊ သော။ (မနောဝိညာဏဓာတု
 ယာ၊ အား။) အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏူပနိဿယဝသေနာပိ၊ တို့နှင့် စပ်
 သဖြင့်လည်း။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်
 သော။ အာရမဏပစ္စယဓမ္မာနံ၊ အာရမဏပစ္စည်း တရားတို့၏။ အနေက
 ပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဓိပတိပစ္စယော၊ ၌။ အာရမဏာဓိပတိနော၊ ၏။ (အနေကပစ္စယဘာ
 ဝေါ၌စပ်။) အာရမဏပစ္စယော၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ အနေက
 ပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သဟေတုဘာဝိပတိသု၊ တို့တွင်။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာ
 ဓိပတိသည်။ အမောဟ ဟေတုဝိယ၊ သည်ကဲ့သို့။ ဝိသတိဓာ ပစ္စယော

ဟောတိ။ ဆန္ဒော၊ သည်။ ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စယော န ဟောတိ။ သေသာနံ၊
ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။ သတ္တရသန္တံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊
တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယောဟောတိ။ စိတ္တံ။ ပေ။ ပစ္စယော
ဟောတိ။ ဝိရိယံ။ ပေ။ န ဟောတိ။ သေသာနံ ကျေန ဝိသတိယာ၊ သော။
(ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။

အနန္တရပစ္စယေ၊ ခြံ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတူတိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊
ဖြင့်။ ဝုတ္တေသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေသု၊
တို့တွင်။ ဝေဒနာကမ္မန္တာ၊ သည်။ ပေ။ န ဟောတိ။ သေသာနံ၊ ကုန်သော။
ကျေနဝိသတိယာ၊ သော။ (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။
သညာကမ္မန္တာ။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ သင်္ခါရကမ္မန္တေ၊ ခြံ။ ဟေတု၊
တို့သည်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ခြံ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။
ဆန္ဒဝိရိယာနိ၊ တို့သည်။ အဓိပတိပစ္စယေ ဝုတ္တ နယေနေဝ ပစ္စယာဟောန္တိ။
ဇယော။ ပေ။ ဝိစာရော မဂ္ဂပစ္စယောပိ န ဟောတိ။ သေသာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ
(ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ပီတိ၊ သည်။ တေသညေဝ၊ ထို
တဆယ့်ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ပင်။ ဝါ၊ တို့နှင့်ပင်။ ဝသေန ပစ္စယော
ဟောတိ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ ပေ။ ပစ္စယောဟောတိ။ သဒ္ဓါ။ ပေ။ န ဟောတိ။
သေသာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ဟောတိ။ သတိ၊ သည်။
တေဟိစေဝ၊ ထိုတဆယ့်ရှစ်ပါးသောပစ္စည်းတို့၎င်း။ မဂ္ဂပစ္စယေနစ၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ကျေနဝိသတိယာ၊ သော။ (ပစ္စယာနံ) ဝသေန ပစ္စယော
ဟောတိ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ သည်။ သဒ္ဓါယ၊ ခြံ။ ဝုတ္တာနံ အဋ္ဌာရသန္တံ (ပစ္စယာနံ)
ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဟိရေတ္တပုံ၊ သည်။ တတော၊ ထိုတဆယ့်
ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယံ၊ ကို။ အပနေတွာ၊ ပယ်၍။
သေသာနံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ သတ္တရသန္တံ (ပစ္စယာနံ)
ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ယုဂဠကာနိ၊ အစုံဖြစ်ကုန်သော။ ကာယပဿဒ္ဓါ
ဒိနိ၊ အစရှိသောတရားတို့သည်၎င်း။ ယေဝါပနကေသု၊ ယေဝါပနကတရား
တို့တွင်။ အဓိမောက္ခေနသိကာရတဥ္စက္ခတ္တတာ၊ တို့သည်၎င်း။ ကရုဏာ
မုဒိတာစ၊ တို့သည်၎င်း။ တဿ၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့နှင့်
စပ်သဖြင့်။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ [ဓမ္မသင်္ဂဏီ၌ အဓိမောက္ခဝသောတရား

တို့ကို ယေဝါပန တသ္မိံသမယေ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ယေဝါပနကတရားဟု နာမည်တပ်ထားသည်။] ပန၊ ဆက်။ ဝိရတိယော၊ တို့သည်။ တေဟိစေဝ၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ မဂ္ဂပစ္စယေန စ၊ ၎င်း။ ဣတိ အဋ္ဌာရသဓာ ပစ္စယာဟောန္တိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ တတော၊ ထိုတဆယ့်ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ ဝိပါကပစ္စယံ အပနေတွာ သတ္တရသဓာ (ပစ္စယောဟောတိ)။ မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဒီဝါ၊ တို့သည်။ တေဟိ စေဝ၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ ကမ္မာဟာရပစ္စယေဟိ စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ ဧကူနဝီသတိဓာ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ အဟိရိကံ၊ ၎င်း။ ပေ။ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေ၊ ဤတရားတို့သည်။ ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စယာ နဟောန္တိ။ ပန၊ အန္တယကား။ သေသနံ သောဠသန္တံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဝိစိဂိစ္ဆာ။ ပေ။ ကုက္ကုစ္ဆာနိ၊ တို့သည်။ ပေ။ ပန္နရသဓာ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ၊ ဧ။ (အနေကပစ္စယဘာဝေါ၌ စပ်။) အဓိပတိပစ္စယေ ဗုတ္တနယေနဝ အနေကပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗျော။ သမနန္တရပစ္စယေပိ ဒေသေ နယော။

သဟဇာတပစ္စယော ဌိ။ တာဝ၊ မဟာဘုတ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု) စတူသု ခန္ဓေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကဿ၊ သော။ မဗ္ဗဿ အနေကပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗျော။ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ အာရမဏ။ ပေ။ အဝိဂတဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ နဝဓာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဟဒယဝတ္ထု၊ သည်။ တေသဉ္စေဝ၊ ထို ၉-ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝိပ္ပယုတ္တဿစ ဝသေနသဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ အညမညပစ္စယော ဌိ။ အပုပ္ဖံ၊ ရှေးမဟုတ်သော ဆိုကွယ်စကားသည်။ [လိန်ချင်းတူအောင် “စကား”ဟု ဆိုသည်။ “အသစ်ဖြစ်သောပစ္စည်းသည်”ဟုဆိုလိုသည်။] နတ္ထိ။ နိဿယပစ္စယော ဌိ။ စက္ခာယတနာဒီနိ၊ တို့သည်။ ပေ။ ပစ္စယံ ဟောန္တိ။ ဥပနိဿယေ အပုပ္ဖံ နတ္ထိ။ ပုရေဇာတပစ္စယော ဌိ။ ရူပ။ ပေ။ ရသယတနာနိ၊ တို့သည်။ ပေ။ ဆရာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတပစ္စည်း၌။ ဧတ္ထကမေဝ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ရူပ။ ပေ။ ရသယဘနသည်သာ။ (သဟဇာတနိဿယေဟိ၊ သဟဇာတပစ္စည်းနိဿယ

ပစ္စည်းတို့မှ။) အပုပ္ဖံ သည်။ (ဟောတိ)။ ပစ္စာဇာတဒီသု အပုပ္ဖံ နတ္ထိ။ အာဟာရပစ္စယေ၊ ဌံ။ ကဗဠိကာရာဟာရော ။ ပေ။ ဆဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣန္ဒြိယဒီသု အပုပ္ဖံ နတ္ထိ။ ဝေံ၊ သို့။ ဧဝံ၊ ဤပက်ဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယ ဌံ။ ကေဓမ္မဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

ကေပစ္စယဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ဟူသောမာတိကာပုဒ်၏။ (အတ္ထောဉ်စပ်။) ဟေတုပစ္စယဒီသု၊ တို့တွင်။ ယဿကဿစိ၊ သော။ ကေဿ၊ သော။ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ယေနာကာရေန၊ အကြင်မူလ အစရှိသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ယေနတ္ထေန၊ အကြင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောဖြင့်။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယော ဟောတိ။ တံ အာကာရံ၊ ထိုမူလအစရှိသော အခြင်း အရာကို။ တံ အတ္ထံ၊ ထိုကျေးဇူး ပြုတတ်သည် အဖြစ်ဟူသော အနက် သဘောကို။ အဝိဇယိတောဝ၊ မစွန့်မူ၍သာ။ အညေဟိပိ၊ ကုန်သော။ ယေဟိ အာကာရေဟိ၊ အကြင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည် အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ယေဟိအတ္ထေဟိ၊ အကြင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောတို့ဖြင့်။ သော၊ ထိုတရားသည်။ တသ္မိညေဝ ခဏော ဌံပင်။ တေသံဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အနေကပစ္စယဘာဝံ၊ တပါးမက များသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ။ တဿ၊ ထိုတပါးသော ပစ္စည်း၏။ တတော အနေကပစ္စယဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗော။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ သေယျထိဒံ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ သိထိုက် သနည်း။ အမောဟော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ တည်း။ သော၊ ထိုအမောဟ သည်။ ဟေတုပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇယန္တောဝ၊ သာ။ အဓိပတိ ။ ပေ။ အဝိ ဂတာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေနံ၊ စပ်သဖြင့်။ အပရေဟိပိ၊ ဟေတု ပစ္စယသတ္တိမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ကောဒဿဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အလောဘာဒေါသာ၊ တို့သည်။ တတော၊ ထိုတဆယ့်တပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ အဓိပတိဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယေ၊ ဟူကုန် သော။ တယော၊ သုံးပါးသောပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ သေသာနံ ဝသေန အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံ၊ ဤပစ္စည်းအပေါင်းကို။ (ဤတဆယ့် တစ်ပစ္စည်းရှစ်ပစ္စည်းအပေါင်းကို။) ဝိပါကဟေတုသုယေဝ၊ ဝိပါက်ဟိတံ

တို့၌သာ။ လဗ္ဗတိ။ ကုသလကြိယေသုပန၊ ကုသိုလ်ကြိယာဟိတ်တို့၌ကား၊
ဝိပါကပစ္စယတာ ပရိဟာယတိ။ လောဘဒေါသမောဟာ၊ တို့သည်။ တေ
တယော၊ ထိုသုံးပါးသော အဓိပတိစသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ ဝိပါကဉ္စ၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ တို့ကို။ အပနေတွာ၊ သေသာနံ ဝသေန အနေက
ပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။

အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ တံ အာရမဏပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇ္ဇာဟန္တော
ယေဝ၊ သာလျှင်။ [စာအုပ်တို့၌ “အဝိဇ္ဇာဟန္တယေဝ” ဟုရှိ၏။] အာရမဏာ
ဓိပတိ ။ ပေ။ အဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ သတ္တဟိ အာကာရေဟိ
အနုကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ခုနစ်ပစ္စည်း အရေ
အတွက်သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာရမဏပစ္စည်း၌။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ အလွန်
ဆုံးပစ္စည်းတို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း အရေအတွက်တည်း။ အပေါင်းတည်း။
ပန၊ ခက်။ အဂ္ဂပဓမ္မာနံ၊ တို့၏၎င်း။ အတိတာနာဂတာနံ၊ ကုန်သော။
ဂ္ဂပဓမ္မာနံ ဝါ၊ တို့၏၎င်း။ အာရမဏပစ္စယဘာဝေ၊ အာရမဏပစ္စည်းတို့၏
အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏပုပ္ဖိယယ
မတ္တဉ္စေ၊ မျှသည်သာ။ ဥတ္တရိ၊ အာရမဏပစ္စည်းထက်အလွန်။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။

အဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာဓိပတိသည်။ အမောဟသဒိသာ၊
အမောဟဟိတ်နှင့် တူ၏။ ဆန္ဒော၊ ဆန္ဒာဓိပတိသည်။ (အဓိပတိပစ္စည်း
ဟူ၍သည်ကား ပို၏။) အဓိပတိပစ္စယတ္ထံ အဝိဇ္ဇာဟန္တော၊ သာလျှင်။
သဟဇာတ၊ ပေ။ အဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ အဋ္ဌဟိ အာကာ
ရေဟိ အနုကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိရိယံ၊ သည်။ တေသဉ္စေ၊ ထိုရှစ်ပါး
သော ပစ္စည်းတို့၎င်း။ ဣဒ္ဓိယမဂ္ဂပစ္စယာနဉ္စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤ
ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန အပရေဟိပိဒသဟိ အာကာရေဟိ အနုက
ပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ စိတ္တံ၊ သည်။ တတော၊ ထိုဆယ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ။
မဂ္ဂပစ္စယံ အပနေတွာ အာဟာရပစ္စယံ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ ဣမေသံ၊
ဤဆယ်ပါးသောပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန အဓိပတိပစ္စယံတော၊
မှ။ ဥတ္တရိ ဒသဟိ အာကာရေဟိ အနုကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ ပန၊
ကား။ အာရမဏာဓိပတိနော၊ ၏။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝါ၊ အောက်ဖြစ်သော။

အာရမဏပစ္စယေ၊ ခွံ။ ဝုတ္တနယေနဝ အနေကပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗျော။

အနန္တရသမနန္တရပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အနန္တရသမနန္တရပစ္စယတ္ထံ အဝိဇဟန္တာဝ ဥပနိဿလ။ ပေ။ ဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရသမနန္တရပစ္စည်းတပ်သောတရားတို့တွင်။ အရိယမဂ္ဂစေတနာယော၊ အရိယမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည်သာ။ ကမ္မပစ္စယတံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။ 'သေသဓမ္မာ၊'တို့သည်။ (ကမ္မပစ္စယတံ နလဘန္တိ)။ [အရိယမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည်သာ အခြားမဲ့ပိုလ်အား ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ကမ္မပစ္စယသတ္တိကို ရသည်။ အခြားတရားတို့ကား ကမ္မပစ္စယသတ္တိကို မရပါဟူလို။] သဟဇာတပစ္စယော သဟဇာတပစ္စယတ္ထံ အဝိဇဟန္တာဝ ဟေတု။ ပေ။ အဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ ဓုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိအနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အယမ္ပိ၊ ဤတဆယ့်လေးပါး အပိုင်းအခြားသည်လည်း။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝတ္ထုသဟဇာတဒီနံ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော သဟဇာတပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ ဟေတုပစ္စယာဒီနံ အဘာဝေါပိ ဝေဒိတဗျော၊ အညမညပစ္စယေပိ သေဝနယော။

နိဿယပစ္စယော၊ သည်။ နိဿယပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇဟန္တာဝ၊ သာလျှင်။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသ၊ တို့တွင်။ အတ္တနော၊ ၏။ နိဿယပစ္စယတ္တဉ္စေ၊ ကို၎င်း။ အနန္တရ၊ ပေ။ ဝိဂဟပစ္စယေ၊ ဟူကုန်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယေ) စ၊ တို့ကို၎င်း။ အပနေတွာ၊ ၍။ သေသာနံ၊ အနန္တရစသော ၆-ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန အပရေဟိပိ သတ္တရသဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အယမ္ပိ၊ ဤတဆယ့်ခုနစ်ပါးအပိုင်း အခြားသည်လည်း။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပင်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝတ္ထုနိဿယာဒီနံ၊ ဆဝတ္ထုဟူသော နိဿယပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယာဒီနံ အဘာဝေါပိ ဝေဒိတဗျော။

ဥပနိဿယပစ္စယေ၊ ။ ဌ။ အာရမဏူပနိဿယာ အာရမဏာဓိပတိ
သဒ္ဓိသော။ အနန္တရူပနိဿယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ
အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့တွင်။ အရိယမဂ္ဂစေတနာ
ယေဝ ကမ္မပစ္စယတံ လဘတိ။ သေသဓမ္မာ(ကမ္မပစ္စယတံ) န (လဘတိ)။
ပကတူပနိဿယော၊ သည်။ ပကတူပနိဿယောဝ၊ သာတည်း။ (တနည်း)
ပကတူပနိဿယော ပကတူပနိဿယောဝ၊ များသောအားဖြင့် ပကတူပ
နိဿယသာတည်း။ (ကောစိ၊ အချို့သောတရားသည်။ ကမ္မပစ္စယောစ၊
နာနက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။) [ဤသို့ထည့်၍
ပေးရပုံကို ဋီကာကြည့်ပါ။] ပုရေဇာတပစ္စယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အယမ္ပိ
ဥက္ကဋ္ဌနိဋ္ဌေသောဝ။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏပုရေဇာတေ၊ ဌ။ ဧတ္ထ၊
ဤရှစ်ပါးသော ပစ္စယသတ္တိတို့တွင်။ နိဿယဗျူဟံ ဝိပုယုတ္တပစ္စယတာ
နလဘတိ။ ဣတော၊ ဤပုရေဇာတပစ္စည်းမှ၊ ဥတ္တရိပိ၊ နောက်ဖြစ်သော
ကမ္မစသော ပစ္စည်းအပေါင်း၌လည်း။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်
သော ပစ္စည်း၏အဖြစ် မရထိုက်သောပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ [ရှေး၌ နိဿယ။
ပေ။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယတာနလဗ္ဘတိ၊ ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဤသို့ပေးသည်။
ရှေးနိဿယ၌ကား “ရအပ်ကောင်းသောပစ္စည်း မရအပ်ကောင်းသောပစ္စည်း
ကို” ဟုသာပေး၏။] ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနော
ပစ္စာဇာတပစ္စယဘာဝံ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အာသေဝနပစ္စယော။ ပေ။
ဂစ္ဆတိ။

ကမ္မပစ္စယော၊ သည်။ ကမ္မပစ္စယတ္ထံ၊ ကို။ အဝိဇဟန္တောဝ၊ သာလျှင်။
တာဝ၊ နာန က္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဋ္ဌိဋ္ဌော) ဧကက္ခဏိကော၊
ဧကက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းသည်။ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့ တခုတည်းသောခဏ၌
ဖြစ်သော ကမ္မပစ္စည်းသည်။) သဟဇာတ။ ပေ။ အဝိဂတာနံ၊ ထို့၏။ ဝါ၊
တို့နှင့်။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ၊ နာနာက္ခဏိကော၊ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းသည်။
(ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့ ကွဲပြားသောခဏ၌ ဖြစ်သော ကမ္မပစ္စည်းသည်။)
ဥပနိဿယ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ ဝိပါကပစ္စယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အာဟာရ
ပစ္စယေ၊ ဌ။ ဝါ၊ အာဟာရပစ္စည်းတပ်သော တရားအပေါင်းတွင်။
ကဗဠိကာဓော အာဟာရေ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ သေသာ၊ ကဗဠိကာရာဟာရမှ

ကြွင်းကုန်သော။ တယော၊ သုံးပါးသော နာမ်အာဟာရတို့သည်။ အာဟာရပစ္စယတ္တံ၊ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ။ ယထာနုရူပံ၊ အကြင်အကြင် လျော်သည့် အတိုင်း။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိ။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေ၊ ဌ။ ဝါ၊ တွင်။ ရူပိနော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယ၊ စက္ခုန္ဒြေ စသောဣန္ဒြေတို့သည်။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတ္တံ၊ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ အရူပိနောဣန္ဒြိယာနိပိယထာ၊ နုရူပံ။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိ။ ဈာနပစ္စယော။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ မဂ္ဂပစ္စယော၊ မဂ္ဂပစ္စယတ္တံ၊ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ၊ ယထာနုရူပံ။ ဈာနပစ္စယေ၊ ဌ။ ဂုတ္တာနံ၊ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ ဒသန္တံ၊ ဆယ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ ၎င်း။ ဟေတုအဓိပတိနန္တု၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ(ပစ္စယာနံ) ဝသေန အပရေဟိပိ ဒွါဒသဟိ အာကာရေဟိ အနေကပစ္စယ ဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ [ဤဝါကျ၌ “အပရေဟိပိ ဒွါဒသဟိ အာကာရေဟိ” ဝယ် မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိကိုပါ အပရအရ၌ ထည့်၍ ယူထားသောကြောင့် အပရ၏ အပါဒါန်မရှိစေဘဲ။ ထို့ကြောင့် ဇီကာ၌ ဤဝါကျကို “ပုရိမပါဌော”ဟု ဆို၍ ပါဌ်တမျိုးပြုပြီး “တေသု ဝိစာရေတွာ ယုတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော”ဟု မိန့်သည်။ ထိုပါဌ်ကို ဇီကာ၌ ကြည့်ပါ။ နိဿယကား လွယ်ပြီ။]

သမ္ပယုတ္တပစ္စယော ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ ဝိပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ ဝိပယုတ္တ ပစ္စယတံ၊ အဝိဇ္ဇာဟန္တာဝ။ အနန္တရ ။ ပေ။ ဝိဂတသင်္ခါတေ၊ ဟုဆိုအပ်ကုန်သော ။ ဆ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ အပနေတွာ ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ၊ ထိုဝိပယုတ္တ ပစ္စည်း၌။ ရူပဿာ၊ ၎င်း။ အရူပဿာ၊ ၎င်း။ ပစ္စယဝိဘာဝေါ၊ ဝေဘန် အပ်သော ပစ္စည်း အထူးအပြားကို။ ဇေဒိတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ အတ္တိ ပစ္စယော ။ ပေ။ ဂစ္ဆတိ။ နတ္ထိပစ္စယဝိဂတပစ္စယာ၊ အနန္တရပစ္စယသဒိသာ။ အဝိဂတပစ္စယော။ အတ္တိပစ္စယသဒိသောယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိထိုက်၏။ [ရှေ့၌ “သေယျထိဒံ”ဟု မေးခဲ့သည့်ကို ဖြေသည်] ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဣတ္ထေ၊ ဤပက်ကဏ္ဍဝိနိစ္ဆယ၌။ ဧကပစ္စယဿ အနေကပစ္စယဘာဝတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ပစ္စယသဘာဂတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၌။ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ စတုပီသတိယာ၊ သော။ ဧတေသုပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ အနန္တရ ။ပေ။ ဝိဂတာ၊ အနန္တရပစ္စည်း ။ပေ။ ဝိဂတပစ္စည်းတို့သည်။ သဘာဂါ၊ သဘာဂတို့တည်း။ (တူသော အဖို့ရှိသော ပစ္စည်းတို့တည်း)။ အာရမဏ ။ပေ။ အာရမဏူပနိဿယာ၊ တို့သည်။ တထာ၊ ထိုသဘာဂတို့တည်း။ ဣတိ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထေဤပကိဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယကထာ၌။ ပစ္စယသဘာဂ တောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

ပစ္စယဝိသဘာဂတောတိ၊ ၌။ (ဝိတ္ထာရံ) ပန၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ ဧတ္ထေ ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ မစ္ဆာဇာတပစ္စယေန။ ဝိသဘာဂေါ၊ စံသဘာဂသည်။ (တူသော အဖို့မရှိ သော ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ။) သမ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန၊ ၌။ တထာ၊ ထိုဝိသဘာဂသည်။ (ဟောတိ)။ အတ္ထိပစ္စယော နတ္ထိပစ္စယေန (တထာ ဟောတိ)။ ဝိဂတပစ္စယော အဝိဂတပစ္စယေန (တထာဟောတိ)။ ဣတိဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထေ ၌။ ပစ္စယဝိသဘာဂတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။

ယုဂဋ္ဌကတောတိ၊ ၌။ (ဝိတ္ထာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ ဧတေသု ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော၌စပ်)။ အတ္ထသ ရိက္ခဏာယ၊ အနက်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်၎င်း။ သဒ္ဓသရိက္ခဏာယ၊ သဒ္ဓါအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်၎င်း။ ကာလပဋိပက္ခဏာယ၊ ကာလ အားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်၎င်း။ ဟောတုဖလဏာယ၊ အကြောင်း အကျိုး၏ အဖြစ်၎င်း။ အညမညပဋိပက္ခဏာယ၊ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင် ဘက်၏ အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေပိကာရဏေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ယုဂဋ္ဌ ကတော၊ အစုံအားဖြင့်။ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗော။ ဟိ၊ ချဲ့။ အနန္တရ သမနန္တရာ၊ တို့သည်။ အတ္ထသရိက္ခဏာယ၊ အားဖြင့်။ ဧကံ၊ တခုသော။ ယုဂဋ္ဌကံနာမ၊ မည်၏။ နိဿယူပနိဿယာ၊ တို့သည်။ သဒ္ဓသရိက္ခဏာယ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံ နာမ)။ [ဥပနိဿယ၌ ဥပကား ဇောတကဗျာသေ ဖြစ်၏] ပုရေဇာတပစ္စာဇာတာ ကာလပဋိပက္ခဏာယ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံ နာမ)။ ကမ္မ

ပစ္စယဓိပါကပစ္စယာ ဟေတုဖလတာယ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံ နာမ)။ သမ္ပယုတ္တ
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ အညမညပဋိပက္ခတာယ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံ နာမ)။ အတ္တိနတ္ထိ
ပစ္စယာ၊ တို့သည၎င်း၊ ဝိဂတဝိဂတပစ္စယာစ၊ တို့သည၎င်း။ တတာ၊
ထိုအချင်းချင်း ဆန့်ကျင်သက်တို့၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ (ဧကံ ယုဂဋ္ဌကံနာမ)။
ဣတိဝေ၊ ဘို့။ ဧတ္ထ၊ ချွံ။ ပုဂဋ္ဌကတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ဇနကဇနကတောတိ၊ ချွံ။ (ဝိတ္ထာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေယေမိ)။ ဧတေသု၊
ဤ ၂၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အနန္တရံ ။ ပေ။ အာသေဝနပစ္စယာ၊
တို့၎င်း။ နာနက္ခဏိကော၊ သော။ ကမ္မပစ္စယော၊ ၎င်း။ နတ္ထိဝိဂတပစ္စယာ၊
တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဇနကယေဝ၊ ဇနကတို့သာ
တည်း။ (ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပစ္စည်းတို့သာကည်း)။
အဇနက၊ ဇနကမဟုတ်ကုန်သည်။ (ဥပတ္တမ္ဘကတို့သည်) န (ဟောန္တိ)၊
ကုန်။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ကေဝလံ၊ ဇနကမဗ္ဗင် သက်သက်။ ဥပတ္တမ္ဘ
ကောယေဝ၊ သာတည်း။ ဇနကော န (ဟောတိ)။ သေသာ၊ ကြွင်းသော
ပစ္စည်းတို့သည်။ ဇနကစ၊ တို့သည်၎င်း။ အဇနကစ၊ ကုန်သည်၎င်း။
(ဟောန္တိ) ဥပတ္တမ္ဘကစ၊ ထောက်ပံ့တတ်ကုန်သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။
ဣတိအတ္ထော၊ ဤကား အဇနကစပုဒ်၏ အနက်တည်း။ ဧဝံ ဧတ္တ ဇနကဉ္စ
ဇနကတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာသဗ္ဗဋ္ဌာနိကတောတိ၊ ချွံ။ (ဝိတ္ထာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ
ဒေယေမိ)။ သဟဇာတ ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သဗ္ဗဋ္ဌာ ကာ
နာမ၊ တို့မည်၏။ (အလုံးစုံသော သင်္ခတရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်း၏အဖြစ်
ရှိသော ပစ္စည်းတို့မည်၏) [ဋီကာ၌ ဝနန္တုပြုထားသည်] သဗ္ဗေသံ သင်္ခတနံ
ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဌာနဘူတာ၊ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော
ပစ္စည်းတို့တည်း။ ကာရဏဘူတာ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သောပစ္စည်းတို့
တည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) (ကသွာ၊ ကြောင့်။
သဗ္ဗေသံ ။ ပေ။ ဣတိအတ္ထော' ဟောတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ၊ ကြောင့်။)
ဧတေ၊ ဤသဟဇာတ စသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝိနာ၊ ကြပ်၍။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၊
သော။ ကေဓမ္မာပိ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သဗ္ဗေသံ ။ ပေ။ ဟောတိ)။

အာရမဏ။ ပေ။ အဋ္ဌကထာပစ္စယံ၊ အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ၊ နာမ။ ပုဗ္ဗဗျေသံ
 ရူပ၊ ရူပဓမ္မာနံ၊ ကိတ္တိ။ ဌာနဘူတာ၊ န(ဟောန္တိ)။ ပုန၊ အန္တယက္ခာ။
 အရူပက္ခန္ဓာနိဉ္စေဝ ဌာနဘူတာ ကာရကဘူတာ(ဟောန္တိ)။ ဣတိအတ္ထော၊
 နက်။ ဟိ၊ မှန်။ အရူပဓမ္မာယေဝ၊ တို့သည်သာ။ 'ဧတေဟိ၊ ဤအာရမဏ
 အာရမိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ရူပဓမ္မာ န(ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ပုရေ
 ဇာတပစ္စာဇာတာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ၊ ကိတည်း။ (ကသ္မာ)
 အရူပရူပနိဉ္စေဝ ယထာက္ခမေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝတော၊ တည်း။
 [ပုရေဇာတသည် နာမ်တံဏ်းတို့၏ပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတသည် ရူပတံဏ်းတို့၏
 ပစ္စည်းတည်း] ဝုတ္တာဝသေသာပိ၊ လည်း။ ဧကစ္စာနံ ရူပါရူပ ဓမ္မာနံ
 ဥပ္ပတ္တိဟေတုတော၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ န(ဟောန္တိ)။ ဣတိ ဝေ၊ အတ္ထ
 သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာသဗ္ဗဋ္ဌာနိကတောပိ ဝိနိစ္ဆယောဝိညာတဗ္ဗော။

ရူပံ ရူပသာတိအာဒိဝိကပ္ပတောတိ၊ ဌှိ။ (ဝိတ္တာရံ) စ၊ (ဥဒ္ဓရိက္ခာ
 ဒဿေမိ)။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ဧတေသုပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကပစ္စယော
 ပိ၊ သည်လည်း။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ ရူပဓမ္မံ၊ သာ။ ဟုတုံ၊ ရှိ။ ရူပဿေဝ၊ အား
 သာ။ ပစ္စယောနာမ၊ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းမည်သည်။ နတ္ထိ။ ပန၊ အဟုတ်
 ကား။ ဧကန္တေန ရူပံ ဟုတွာအရူပဿေဝ ပစ္စယောနာမအတ္ထိ။ ပန၊ ပရိဟာရ။
 ပေ။ အံ။ ဧသော၊ ဤပစ္စည်းသည်။ (ဧကန်အားဖြင့် ရူပဖြစ်၍ နာမ်အား
 သာ ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းသည်။) ကတရော၊ အဘယ်ပစ္စည်းနည်း။ ဣတိ၊
 ဤကားအမေးတည်း။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ တည်း။ (ဣတိ၊ ဤကားအဖြေ
 တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ပုရေဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ဧကန္တေန ရူပဓမ္မေ ဟုတွာ။
 အရူပဿေဝ၊ အားသာ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ (ယော၊ အကြင်ပစ္စည်း
 သည်။) ဧကန္တေန ရူပဓမ္မေ ဟုတွာ။ ရူပါရူပဿေဝ၊ အားသာ။ ပစ္စယော
 နာမ၊ မည်၏။ ဣတိပိ၊ ဤပစ္စည်းသည်လည်း။ နတ္ထိ။ ပန၊ အန္တယ။
 ဧကန္တေန အရူပံ ဟုတွာ အရူပဿေဝ ပစ္စယောနာမ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိဟာရ။
 ပေ။ အံ။ ဧသော၊ သည်။ ကတရော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။
 အနန္တရ။ ပေ။ ဝိဂတံဝေနေ၊ တို့၏အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗေဝ၊ ဖ-ပါး
 အပြားရှိသော ပစ္စည်းတည်း။ (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) - ဟိ၊ မှန်။

သဗ္ဗောပိ၊ သော။ သော၊ လို ဇ-ပါးအပြားရှိသောပစ္စည်းသည်။ ကေန္တေန အဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာ အဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။

(ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။) ကေန္တေန အဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာပိ ကေန္တေန ဂ္ဂပဿေဝ။ ပစ္စယော နာမ၊ မည်၏။ ဣတိပိ၊ သည်လည်း။ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ သော။ ကတရောနည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ပစ္စာ ဇာတ ပစ္စယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထို ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်းသည်။ ကေန္တေန အဂ္ဂပံ ဟုတွာ ဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယောဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ကေန္တေန အဂ္ဂပဝဓမ္မောဝ ဟုတွာ ဂ္ဂပါဂ္ဂပါနံ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူး ပြုသောပစ္စည်းသည်လည်း။ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိ။ ပေ။ အံ။ သော။ ကတရော နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ ဟေတု။ ပေ။ မဂ္ဂဝသေန၊ ပြင့်။ ပဉ္စဝိမော၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗောပိ၊ သော။ သော၊ သည်။ ကေန္တေန အဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာ။ ဂ္ဂပဓမ္မာနံ၊ ထို့အား၎င်း။ အဂ္ဂပဓမ္မာနံ၊ ထို့အား၎င်း။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ (ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။) ကေန္တေန ဂ္ဂပါဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာ ဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယောနာမ၊ မည်၏။ ဣတိပိ၊ သည်လည်း။ နက္ကိ။ ပန၊ ဒေဟုတ်ကား။ ဂ္ဂပါဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာ အဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယော။ ဟောတိ၊ ရှိ၏။ ပန၊ ပရိ။ ပေ။ အံ။ သော၊ သည်။ ကတရောနည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ အာရ မဏပစ္စယော စ၊ ၎င်း။ ဥပနိဿယပစ္စယော စ၊ ၎င်းတည်း။ (ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံဒွယံ၊ ဤပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်းသည်။ ကေန္တေန ဂ္ဂပါဂ္ဂပ မေဝ ဟုတွာ အဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ (ယော၊ သည်။) ကေန္တေန ဂ္ဂပါဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာ ဂ္ဂပါဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယောနာမ။ ဣတိပိ၊ သည်လည်း။ အတ္ထိ။ ပန၊ ပရိ။ ပေ။ သံ။ သော၊ သည်။ ကတရော နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ အဓိပတိ။ ပေ။ အဝိတာသေန၊ ပြင့်။ နဝိဇော၊ တည်း။ (ဣတိ၊ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗောပိ၊ သော။ သော၊ သည်။ ကေန္တေန ဂ္ဂပါဂ္ဂပမေဝ ဟုတွာ ဂ္ဂပါဂ္ဂပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဣ၊ ဤပက်နိကဝိနိစ္ဆယကဏ္ဍံ။ ဂ္ဂပံဂ္ဂပဿာတိ၊ အာဒိကပ္ပတောပိ၊ ဂ္ဂပံဂ္ဂပဿအစရှိသည်ဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ကြခြင်းအားဖြင့်လည်း။ ပိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ဘဝဘေဒတောတိ၊ ခွံ။ (ဝိတ္တာရံ) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ စတု
ဝိသတိယာ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ တာဝ၊ စတုဝေါကာရဘဝ စသည့်
တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ခွံ။ ကောစိ၊ သော။
ပစ္စယော၊ ကိ။ န လဗ္ဘတိ နာမ၊ မည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ (လဗ္ဘတိယေဝ၊
သာ။) ပန၊ ကား။ စတုဝေါကာရဘဝေ၊ ခွံ။ တယော၊ ကုန်သော။ ဗုရေ
ဇာတ ပစ္စာဇာတ ဝိပုယုတ္တပစ္စယေ၊ တို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ သေသာ၊
ကြွင်းကုန်သော။ ကေဝိသတိမေဝ၊ သော။ (ပစ္စယာ၊ တို့ကို။) လဗ္ဘန္တိ။
ကေဝေါကာရဘဝေ၊ ခွံ။ သဟဇာတ ။ပေ။ အဝိဂတဝသေန၊ အားဖြင့်။
သတ္တေဝ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ) လဗ္ဘန္တိ။ ပန၊ ကား။ ဗာဟိရေ၊ ဗာဟိရ
ဖြစ်သော။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပေ၊ စက္ခု စသောဣန္ဒြေတို့နှင့် မစပ်သောရုပ်၌။
သဟဇာတ ။ပေ။ အဝိဂတဝသေန ပဉ္စေဝ (ပစ္စယာ) လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိဝေ၊ သို့။
တ္ထေ ဘဝဘေဒတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယနိဒ္ဓေသဝဏ္ဏနာ (နိဒ္ဓိတာ) ။

ပုစ္ဆာဝါရ

ပစ္စယာနုလောမ အဖွင့်

ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ (ဒဿေတွာ၌ စပ်) အနုလောမ
ပဋ္ဌာနာ ဒီသု၊ အနုလောမပဋ္ဌာန်း အစရှိသည်တို့၌။ တိကပဋ္ဌာနာဒိ ဝသေန၊
တိကပဋ္ဌာန်းအစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန
သမောဓာနေ၊ အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့် ၂၄-ပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့၏
ပေါင်းစုရာဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ ယေ
တိကာဒယော၊ အကြင် တိကအစရှိသည်တို့ကို။ နိဿာယ၊ ရှိ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ၊
ပြတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကို။ တိကပဋ္ဌာနံ
(တိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ ဒုကပဋ္ဌာနံ (တိ)၊ ၎င်း ။ပေ။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနန္တိ၊ ၎င်း။
(သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေ၊ ထို တိကအစရှိသည်တို့ကို။ အနာမ
သိတွာ၊ ရှိ။ ယေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
တေ တိကာဒယော၊ တို့ကို။ ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တာဝ၊

တိက်အစရှိသည်တို့မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဇ္ဇ) တေပစ္စယေ ဝေ၊ ထိုဟေတု
 အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ [ဝေဖြင့် တိက်အစရှိသည်တို့ကို ကန့်။]
 မာတိကာနိက္ခေပ ပစ္စယဝိဘင်္ဂသင်္ခါတေန၊ မာတိကာကို ချထားရာပစ္စည်း
 တို့ကို ဝေဘန်ရာဟုဆိုအပ်သော။ ဣမိနာဝါရေန၊ ဖြင့်။ ဥဒ္ဓေသတော စ၊
 အားဖြင့်၎င်း။ နိဒ္ဓေသတော စ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဒယေတော ချွံ။ ဣဒါနိဒ္ဓံ။
 ယေတိကာဒယော၊ တို့ကို။ နိဿာယ၊ ချွံ။ နိဗ္ဗိဇ္ဇတ္တာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ဤ
 ပဋ္ဌာန်းကို။ တိကပဋ္ဌာနံ (တိ)၊ ၎င်း။ ပေ။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနန္တံ၊ ၎င်း။ (သင်္ဂီတိ
 ကာရေဟိ)။ ဂုတ္တံ၊ ပြီ။ ယေ တိကာဒယော၊ တို့ကို။ ဣမေသံ ပစ္စယာနံ၊ ဤ
 ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝိတ္တာရိတွာ၊
 အကျယ်ချဲ့၍။ ဒယေတံ၊ ငှာ။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော။ တိကဒုကံ၊
 တိက်ဒုက်ကို။ နိဿာယ၊ ချွံ။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရေဟိ၊ ဝါရ
 ကြီးတို့ဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ပဋိစ္စဝါရော၊ ၎င်း။
 ပေ။ ပဉ္စဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမာနိ၊ ဤအမည်တို့သည်။ ယေသံ၊
 ထို ၇-ပါးသော မဟာဝါရတို့၏။ နာမာနိ၊ တို့တည်း။

တတ္ထ၊ ထို ၇-ပါးသော ဝါရကြီးတို့တွင်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော
 ဓမ္မောတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝေ၊ သို့။ ပဋိစ္စာဘိဓာနဝသေန၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ
 နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဂုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဝါရသည်။ ပဋိစ္စဝါရော
 နာမ၊ မည်၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော ကုသလော ဓမ္မော ဝိ၊ ဖြင့်။
 ဝေ၊ သို့။ သဟဇာတာဘိဓာနဝသေန ဂုတ္တော သဟဇာတဝါရောနာမ။
 သော၊ ထိုသဟဇာတဝါရသည်။ ပုရိမေန၊ သော။ ပဋိစ္စဝါရေန၊ နှင့်။
 အတ္ထတော၊ အနက်အားဖြင့်။ နိန္နာနာကရဏော၊ အသီးအခြားပြု
 ကြောင်း အထူးမရှိ။ ပန၊ ထိုသို့ အထူးမရှိပါသော်လည်း။ ပဋိစ္စာဘိဓာန
 ဝသေန၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊ သိလတုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။
 ဝသေန၊ အလိုအားဖြင့်။ ပဌဓော၊ ရွေးဦးစွာသော ပဋိစ္စဝါရကို။
 (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တော။ သဟဇာတာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊
 တို့၏။ ဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သော သဟဇာတဝါရ
 ကို။ (ဘဂဝတာ ဂုတ္တော)။ စ၊ ဆက်။ ဒွိသုပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသု၊
 ဤပဋိစ္စဝါရသဟဇာတဝါရတို့၌။ ရူပါရူပဓမ္မဝသေန၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား

တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယာစေတ၊ (တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာစ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိ
တဗ္ဗ၊ ကုန်၏။ ဧတ၊ စ၊ ထိုပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့ကိုလည်း။ သဟဇာတာဝ၊
သဟဇာတဖြစ်သော ပစ္စည်း မစ္စယုပ္ပန်တို့ကိုသာ။ (လဗ္ဗန္တိ)။ ပုရေဇာတ
ပစ္စာဒဇာတာ၊ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတဖြစ်သော ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို။
န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။

ပန၊ ကား။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဖြင့်။ ဝေံ၊
သို့။ ပစ္စယာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဝါရ
သည်။ ပစ္စယဝါရောနာမ၊ မည်၏။ သောပိ၊ ထိုပစ္စယဝါရကိုလည်း။ ပုရိမ
ဝါရဒ္ဓယံဝိယ၊ ရှေးဖြစ်သော ဝါရ ၂-ပါးအပေါင်းကိုကဲ့သို့။ ရူပါရူပဓမ္မ
ဝသေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန၊ အဲထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယ
ဝါရ၌။ ပစ္စယော၊ ကို။ ပုရေဇာတောပိ၊ ပုရေဇာတဖြစ်သော ပစ္စည်းကို
လည်း။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပုရေဇာတပစ္စည်းကိုရခြင်း
သည်။ အဿ၊ ထိုပစ္စယဝါရ၏။ ပုရိမဝါရဒ္ဓယတော၊ မှ၊ ဝိသေသော၊ အထူး
တည်း။ တဒနန္တရော၊ ထိုပစ္စယဝါရ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ကုသလံ ဓမ္မံ
နိဿယ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဖြင့်။ ဝေံ၊ သို့။ နိဿယာဘိဓာနဝသေန၊
ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ သည်။ နိဿယဝါရောနာမ၊ မည်၏။ သော၊ ထိုနိဿယဝါရ
သည်။ ပုရိမေန၊ သော။ ပစ္စယဝါရေန၊ နှင့်။ အတ္တတော၊ မားဖြင့်။
နိန္နာနာ၊ ကရဏော၊ မရှိ။ ပန၊ ထိုသို့အထူးမရှိပါသော်လည်း။ ပစ္စယာဘိဓာန
ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဗုဇ္ဈကာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အားဖြင့်။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာ
သော ပစ္စယဝါရကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ နိဿယာဘိဓာနဝသေန
ဗုဇ္ဈကာနံ ဝသေန။ ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သော နိဿယဝါရကို။
(ဘဂဝတာ ဝုတ္တော)။

တတော၊ ထိုနိဿယဝါရမှ။ ပရိ၊ နောက်၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ သံသဋ္ဌော
ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဖြင့်။ ဝေံ၊ သို့။ သံသဋ္ဌာဘိဓာနဝသေန ဝုတ္တော
သံသဋ္ဌဝါရောနာမ။ ကုသလံ ဓမ္မံ သမ္ပယုတ္တော ကုသလော ဓမ္မောတိ၊
ဖြင့်။ ဝေံ၊ သို့။ သမ္ပယုတ္တာဘိဓာနဝသေန ဝုတ္တော သမ္ပယုတ္တဝါရောနာမ။
သော၊ ထိုသမ္ပယုတ္တဝါရသည်။ ပုရိမေနသံသဋ္ဌဝါရေန အတ္တတော နိန္နာနာ

ကရဏော။ ပန၊ ထိုသို့အတူးမရှိပါသော်လည်း။ သံသဋ္ဌာဘိဓာနဝသေန ဗုဏ္ဏနကာနံ ဝသေန ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသောသံသဋ္ဌဝါရကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ သမ္ပယုတ္တာဘိဓာနဝသေန (ဗုဏ္ဏနကာနံ ဝသေန) ဒုတိယော၊ ဒုတိယဖြစ်သောသမ္ပယုတ္တဝါရကို။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တော)။ စ၊ ဆက်။ ဒို့သုပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသု၊ ဤဝါရတို့၌။ အရူပဓမ္မဝသေနဝ၊ နဝမ်တရားတို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ စ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ သတ္တမဝါရေ၊ ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ တေ တေ ပဉ္စေ၊ ထိုထိုပြဿနာတို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်ပြီး၍။ ပုန၊ တပနံ။ ကုသလာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေပညာ၊ တို့ကို။ နိဇ္ဇေဋ္ဌာ၊ အရှုပ်အထွေးမရှိသည်တို့ကို၎င်း။ နိဂုဗ္ဗာ၊ စ၊ ချုပ်ငြိမ်းပေါင်းမရှိသည်တို့ကို၎င်း။ ကတွာ၊ ၍။ ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဝါရော၊ ထိုဝါရသည်။ ပညာနံ၊ သို့၏။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ဝိဘတ္တတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဉ္စဝါရောတွေဝ၊ ဟူ၍သာ။ သချံ၊ သို့။ ဂတော၊ ပြီ။ [ဝိဘတ္တတ္တာသည် သတ္တမဝါရကို “ပဉ္စဝါရ” ဟု ဆိုခြင်း၏ အကြောင်း ပြဟ်ကိုဖြစ်သောကြောင့် “ဝိဘဇီယန္တိ ဧတ္တာတိ ဝိဘတ္တာ” ဟု ဝိဂုဟပြု၍ ဝိဘတ္တအရ သတ္တမဝါရကို အရကောက်ရသည်။] ပန၊ ဆက်။ ဧတ္တ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌။ ရူပါရူပဓမ္မဝသေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ပစ္စယာပိ၊ တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာပိ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

တတ္ထ၊ ထို ၇-ပါးသော-ဝါရတို့တွင်။ တာဝ၊ ဆယဇာတစသော ဝါရတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) သဗ္ဗပဌမော၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော။ ယော သေ (သော ဝါရော)၊ အကြင်ကဲ့သို့သော ဤဝါရသည်။ ပဋိစ္စဝါရောနာမ၊ မည်၏။ ဧသော၊ ထိုပဋိစ္စဝါရသည်။ ဥဒ္ဓေသတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ နိဒ္ဓေသတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဒုဝိဓော၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ သည်။ ပဌမော၊

သော။ (ဝါရော၊ တည်း။) ပုစ္ဆာဝါရောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရောတိပိ၊ ဟူသောအမည်သည်လည်း။ တဿေဝ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၏ပင်၊ နာမံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သော၊ ထိုပဌမဝါရကို။ ကုသလလာဒယော၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ကုသလာဒိနံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ [ဥဒ္ဓိဋ္ဌဉ်စပ်] ဟေတုပစ္စယာဒိနံ၊ အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌတ္တာ၊ အကျဉ်းပြအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေသဝါရော (တိ)၊ ချဲ့။ (ဝုတ္တော၊ ပြီ။) ကုသလာဒယော။ ပဋိစ္စ၊ ချဲ့။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကုသလာဒိနံ၊ အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ဥပုတ္တိယာ၊ ဧ။ ပုစ္ဆိတတ္တာ၊ မေးရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုစ္ဆာဝါရော (တိပိ)၊ လည်း။ (ဝုတ္တော)။ ကုသလာဒယော ပဋိစ္စ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန ကုသလာဒိနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ဥပုတ္တိယာ၊ ဧ။ ပညာပိတတ္တာ၊ ထားအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ အမျိုးမျိုးသော အပြားတို့ဖြင့် သိစေအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရောတိပိဝုတ္တော။ [ပညာပိတတ္တာ၏ အဖွင့်ကို ဋီကာကြည့်ပါ။]

(၂၅-၃၄) တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၌။ သိယာ ကုသလံ ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသော ပုစ္ဆာသည်။ ပရိကပ္ပပုစ္ဆာ၊ ပြုစီမံခြင်းကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ ဧတ္ထ၊ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ အစရှိသော ဤပုစ္ဆာ၌။ အတ္ထော၊ တည်း။ ကုသလော၊ သော။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ရာ၏။ သော (ဓမ္မော)၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်သော ထိုကုသိုလ်တရားသည်။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဝါ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ သိယာကိ၊ ဖြစ်ရာသလော။ ဣတိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီကား။ (အတ္ထော၊ တည်း။) [နောက်၌ “အယုမေတ္ထအတ္ထော” ရှိသောကြောင့် “ဣတိ” မပါလျှင် ရှင်း၏၊ ပါနေသောကြောင့် ပေးလိုက်သည်။] အထဝါ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဝါ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ ချဲ့။ ဝါ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊ သော။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဧ။ သော (ဓမ္မော)၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ သိယာ၊ လော။ ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ သိယာ

ကုသလံ ကံမ္ဘိံ အစရှိသော ဤပုံစံ၌ ၊ အတ္ထော၊ တည်း။ [ပဌမနည်း၌ “ကုသိုလ်ပစ္စည်းတရားကိုဖွင့် ဖြစ်ရာသလော၊” ဟု မေး၏။ ဒုတိယနည်း၌ “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ရာသလော” ဟု မေး၏။]

တတ္ထ၊ ထိုသို့သာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စအစရှိသောပါဠိ၌။ ပဋိတိ၊ ပဋိဟူသော သဒ္ဒါသည်။ သဒ္ဒါသုတ္တံ၊ အတူဟူသောအနက်၌။ ဝတ္ထုတိ၊ ခါး။ ဟိ၊ မှန်။ သဒ္ဒါသမုဂ္ဂလော၊ တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပဋိပုဂ္ဂလော (တိ)၊ ပဋိပုဂ္ဂလောဟူ၍ ၎င်း။ သဒ္ဒါသဘာဝေါ၊ တူသောအဖို့ကို။ ပဋိဘာဝေါတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝုစ္စတိ၊ ခါး။ ဣစ္စတိ၊ ဟူသော။ ပတေ၊ ဤသဒ္ဒါသည်။ ဂမနသုက္ကဝစနံ၊ (ဂမနဉ္စသုက္ကဝစနံ) ဂမနကြိယာ၏နောက်ကြိယာသို့ စပ်ဘို့ရန် အားတုတ်ခြင်းကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ ဉာသံ၊ ပဋိသဒ္ဒါ၊ ဣစ္စသဒ္ဒါနှစ်ပါးစုံကို။ ဧကောပေ၊ တည်း။ ကတွာ၍၊ ပဋိစ္စတိ၊ ဟူသောကြိယာ၌ပင်။ ပဋိဂန္ဓာ၊

“၁။ ဂမနဿကဝစနံ။ ။ ဣစ္စန္တိ ‘ဣဓာတ်တပစ္စည်းကို ရစ္စ (မောဂ္ဂလ္လာန်) အလို ‘ပွ’ ပြု၍ ပြီး၏။ ‘ဣ-ဂတိမ္ပိ’ ဟူသော ဓာတ်နက်ကို ယူ၍ ‘ဂမန’ ဟု ဆိုသည်။ တပစ္စယန္တပဒ်တို့ကို နောက်ကြိုယာသို့ စပ်ဆိုက်သွ်ရန် အမြဲအား ထုတ်သကဲ့သို့၊ ဖြစ်သောကြောင့် ‘ဥဿကကြိယာ’ ဟု သုံးစွဲ၏။ ထို့ကြောင့် ဣစ္စန္တိ ‘ဂမနဿကဝစနံ’ ဟု ဆိုသည်။ ဋီကာကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အနုဋီကာ။ ။ ဂမကြိယာယ။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်လစောော်။ အတ္တနော ကတ္တာ၊ မိမိ၏ ကိစ္စအားသည်။ (ဤနေရာ၌ ကုသလော ဓမ္မော့ ဟူသော ကိစ္စအားသည်။) ဥပရိ။ ကံတ္တုဗ္ဗကြိယာယ၊ ပြုထိုက်သော ကြိယာအား။ (ဤနေရာ၌ ဥပ္ပဇ္ဇေယျကြိယာအား။) ယောဂျန္မပေါ၊ ဟောတိ၊ သင့်လျော်သည်၏၊ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏။ ဝေမေဝ၊ မိမိကတ္တား၏ အထက်၌၊ ပြုထိုက်သော ကြိယာအား သင့်လျော်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိနိုင်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်။ 'ဌာနံ ဂမနု သုက္ကနံ။' တထ၊ ထိုဂမနုသုက္ကနကို။ ဗောဓနံ ဝေဒနံ၊ ဝေဘူတာစ ကြိယာ ယသ္မာ အတ္တတော ကြိယန္တရာပေက္ခာ နာမ ဟောတိ၊ နောက်ကြိယာတပါး ကို ဝဲခြင်းရှိသည်မည်၏။ တသ္မာ ဝုတ္တံ ဂမနဿ။ ပေ။ အတ္တောတိ။

၂။ ပဋိစ္စ။ “ပဋိစ္စန္ဒာ”ဟု ဖွင့်၍ ပတိ(ပဋိ)ကို သဟုပ္ပတ္တိသင်္ခါတေန သဒိသဘာဝေန-ဟု၎င်း၊ ဂန္ဓာကို ပတုဘဟု၎င်း ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ “တေန-သဒ္ဓိ”။ ဝေ။ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ကား အဓိပ္ပါယ်ထင်ရှားအောင် ဖွင့်ပြသော ဝါကျ

တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ သဟုပ္ပတ္တိသင်္ခါတေန၊-တကွဖြစ်ခြင်းဟု ဆို
အပ်သော။ သဒိသဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ပတု၊၍။ တေန၊ ထိုပစ္စည်းတရားနှင့်။
သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ကေတော၊တည်း။ ဥပ္ပတ္တိဘာဝံ၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့။
ဥပဂန္တာ၍။ (ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ စပ်) လူတို့၊ ဤအနက်သည်။ စံ၊ ကို။ ငုတ္တံ
ဟောတိ။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌၎င်း ရှေးနိဿယ၌၎င်း တေန သဒ္ဓိံ ၂-ပုဒ်မပါ။]
ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ သဟုပ္ပတ္တိစာဝေန၊တကွ
ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊သို့။ ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏
အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ကုသလော ဓမ္မော၊- ဟေတုပစ္စယာ၊ကြောင့်။ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊
လော။ လူတို့၊သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။

အတဝါ၊ ကား။ ပဋိစ္စာတိ၊ ကား။ ပစ္စယံ၊ပစ္စည်းကို။ ဝါ၊အကြောင်း
ကို။ ကတု၊၍။ ဖန၊ ဆက်။ တံပစ္စယကရဏံ၊ ထိုပစ္စည်းကိုပြုခြင်းကို။
ပုရေဇာတေ၊ သော။ ပစ္စယေဝိ၌လည်း။ လဗ္ဘတိ၊၏။ သဟဇာတေ၊သော။
(ပစ္စယေ) ပိ (လဗ္ဘတိ)။ လူ၊ ဤ ပဋိစ္စဝါရ၌။ သဟဇာတံ (‘မစ္စယံ’)
အဓိပ္ပေတံ။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလောတိ အာဒိသု၊ ‘တို့၌
လည်း။ ဇေယေ နယော။ တတ္ထ၊ လိုရာသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော အစရှိ
သော ပါဠိရဖိ၌။ သဟဇာတဓမ္မေန၊ ‘အဖြစ်ဖြင့်။’ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ

တည်း။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ပစ္စည်းဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားသို့ တူသည်၏
အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော
ကုသိုလ်တရားသည် ဖြစ်ရာသလော”ဟူလို။

၁။ အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ ပဋိစ္စအတွက် သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်ထွက်
ကို ဖွင့်သည်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ကုသိုလ်တရားကို ပစ္စည်းပြု၍ (ဝါ၊အကြောင်း
ပြု၍)။ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊-လော” ဟူလို။ “ရှေးနည်း၌” တူသည်၏
အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍”ဟု ဆိုသောကြောင့် သဟဇာတပစ္စည်းသာ ရနိုင်၏။
ဤနည်း၌ကား “ပစ္စည်းပြု၍”ဟု ဆိုသောကြောင့် ပုရေဇာတ (ရှေးဖြစ်သော
ကုသိုလ်)ကိုလည်း ရနိုင်၏။ မှန်၏။ ရှေးဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို အစရမဏပစ္စည်း
ပြု၍ နောက်ကုသိုလ်တရားလည်း ဖြစ်နိုင်သည်သာ။ [ထိုသို့ရနိုင်ပါသော်လည်း
ဤပဋိစ္စဝါရ၌ ဟောတော်မူ။ ထို့ကြောင့် “ဣဓ သဟဇာတံ အဓိပ္ပေတံ”
ဟုဆိုသည်။]

(ဥပ္ပန္နောသော။) အကြံကုသလောသည။ ကိစ္ဆာပိ နတ္ထိ။ ပေ။ ဖန၊ ထိုသို့
မရှိပါသော်လည်း။ ကုမသိဉ္စိ ပုစ္ဆာဝါရေ၌။ ယမ္ပိ၊ အကြင်တရားကိုလည်း။
ဝိသဇ္ဇိယမာနံ၊ ဖြေဆိုအပ်သော။ အတ္တတော၊ တရားကိုယ် ၊ အနက်အားဖြင့်။
လဗ္ဘတိ။ ယမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ (ဝိသဇ္ဇိယမာနံ အတ္တတော) န လဗ္ဘတိ။ တံသံဗ္ဗံ၊
ထိုအလုံးစုံ ရအပ် မရအပ်သော တရားကို။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ ပုစ္ဆာ၏အဖြစ်
ဖြင့်။ ဥဒ္ဓဇ္ဇံ။ ပန၊ ထိုသို့ထုတ်ဆောင်တော် မူအပ်ပါသော်လည်း။ ပရတော၊
၌။ ဝိသဇ္ဇေန၊ ၌။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ န လဗ္ဘတိ။ တံ၊ ထိုမရအပ်သော
တရားကို။ ပမာယ၊ ၍။ ယံ လဗ္ဘတိ။ တံ၊ ဝေ၊ ထိုရအပ်သောတရားကို
သာ။ ဝိသဇ္ဇိတံ၊ ပြီ။

ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ အတ္တဉ္စေ၊ အနက်ကို
၎င်း။ ပုစ္ဆာဂတိဉ္စ၊ ပုစ္ဆာတို့၏ အဆွားကို၎င်း။ ဥတု၊ ၍။ ကုဗ္ဗါနိ၊ ၌။
ဂဏနဝသေန၊ ရေတွက်ကြောင်း၊ ဂဏန်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေ၊
ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ၍။ ယံ၊ ချွေ။ ဧတ္ထ၊ ဤပုစ္ဆာဝါရ၌။ ကုသလံ၊ မွေ့ ပဋိစ္စာ
တိ၊ ဟူ၍။ ကုသလပဒံ၊ ကို။ အာဒိ၊ ကတွာ၊ ၍။ ကုသလကုသလာ
ဗျာကတန္တ၊ ကုသလပဒအဆုံးရှိကုန် အကုသလပဒအဆုံးရှိကုန် အဗျာ
ကတပဒအဆုံးရှိကုန်သော။ ထိုသော၊ ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။ ပုန၊ တဖန်။
တဒေဝ၊ ထိုကုသလပဒကိုပင်။ အာဒိ၊ ကတွာ၊ ၍။ ကုသလာဗျာကတဒိ
ဓသေန၊ ကုသလာဗျာကတအဆုံးရှိသော ပုစ္ဆာအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။
ဒုကပ္ပဘေဒန္တ၊ ဒုကအပြားအဆုံးရှိကုန်သော။ တိသော၊ (ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။)
ပုန တဒေဝ အာဒိ၊ ကတွာ၊ တိကန္တ၊ တိကအဆုံးရှိသော။ (ပုစ္ဆာ)၊ စ၊
၎င်း။ ဝေ၊ သို့။ ကုသလံ မွေ့ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူ၍။ ကုသလာဒိကဝ၊ ကုသလ
အစရှိကုန်သော။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။ အကုသလဒိကာ၊
ကုန်သော၊ တထာ၊ ထိုခနစ်ပါးသော ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ ပေ။ ကုသလာ ကုသ
လာ ဗျာကတဒိကာ၊ ကုန်သော။ (သတ္တ ပုစ္ဆာ)။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။
(ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ၊ ၌စပ်။) သတ္တံ၊ ကုန်သော။ သတ္တကာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊
အပြားအားဖြင့်။ ကုသလတ္တိကံ နိဿယ၊ ဟေတုပစ္စယေ၊ ကေနပညာသံ၊
တခု ယုတ်ငါးဆယ်သော။ ပုစ္ဆာ (ဟောန္တိ)။

[ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပုစ္ဆာတို့ကိုပင် မူလအားဖြင့် ရေတွက်၍ ပြလိုသောကြောင့် တတ္ထစသည်ကိုမိန့်။] တတ္ထ၊ ထိုတခု ယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ကေမူလေကာဝသာနာ၊ အခုသောပုဒ်လျှင် မူလရှိကုန်သည် ဖြစ်၍ တခုတသာပုဒ်လျှင် အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း)။ ကေမူလေကာဝသာနာ၊ တဖုဒ်လျှင် မူလရှိသည်ဖြစ်၍ နှစ်ခုသော ပုဒ်လျှင် အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။) ပေ။ တိက မူလတိကာဝသာနာ၊ သုံးပါးသောပုဒ်လျှင် မူလရှိသည်ဖြစ်၍ သုံးပါးသော ပုဒ်လျှင် အဆုံးရှိသော။ ကော၊ သော။ (ပုစ္ဆာ) ဣတိဇံ၊ သို့။ တော၊ ဤပုစ္ဆာတို့ကို။ မူလဝသေနာပိ၊ မူလနှင့်စပ်သဖြင့်လည်း။ ဝေဓိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ ကျေနုပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူပင်။ အာရမဏ ပစ္စယာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (ကျေနု ပညာသံ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ စတုဝိသတိယံ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ကေ မူလကျေ၊ တပါးသော ပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော။ နယမိ၊ နယ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ခုကို။ သမ္ပိဏ္ဏိတ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ သော။) သဟသံ၊ သည်၎င်း။ ကေဉ္စသတံ၊ သည်၎င်း။ ဗုဒ္ဓ၊ တဖန်။ အပရာ၊ တပါးသော။ ဆသတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၃၅-၃၆) တတော၊ ထိုကေမူလကနယမှ။ ပရံ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဗုမူလကနယော၊ နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသောနည်းကို။ (တဂဝတာ) အာရဇ္ဈေ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဗုမူလကနယ၌။ ဟေတာရမဏဒုကော၊ ဟေတုအာရမဏဒုက်၎င်း။ ပေ။ ဟေတုအဝိဂတဒုကော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဟေတုပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ တေဝိသတိ၊ သော။ ဒုကာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့် သုံးပါးသော ဒုကတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ (ကျေနုပညာသံ၊ သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ) ဝိယ၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဟေတာရမဏဒု ကေပိ၊ ၌လည်း။ ကျေနုပညာသံ၊ သော၊ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တာသု၊ ထိုတခု ယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ဒွေယေဝ၊

၂-ပါးသော၊ ပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။
 [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ အစနှင့်အဆုံး ၂-ပုစ္ဆာကိုသာ ပြထားသည်။] စာဆက်၊
 ဟေတာရမဏဒုကေ၊ ဌံ။ ကျေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)
 ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဟေတာမိပတိဒုကောဒီသုပိ၊ တိဉ္စိလည်း။ (ကျေန
 ပညာသံ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုအဓိပတိဒုက အစရှိသော
 ဒုကတို့တွင်။ ပဌမပုစ္ဆာသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေတာမိပတိဒုကော၊ ၎င်း။
 ပေ။ ဟေတုသမနန္တရဒုကော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပါဠိယာ၊ ဖြင့်။
 တယော၊ ကုန်သော။ ဒုကေ၊ တို့ကို။ ဒဿေတွာ၊ ရှိ။ ပရိယာသာနေ၊ ဌံ။
 ဟေတုအဝိဂတဒုကော၊ ဒသိတော။ သေသံ၊ ကြွင်းသောဒုကကို။ သံခိတ္တံ၊
 ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုမူလကနယဉ္စ။ ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ စံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊ ဒုမူလကော၊ ဒုမူလကနယဉ္စ။ တေဝီသတိယာ၊ သော။ ဒုကေသု၊
 တိဉ္စိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ သဟသံ၊ သည်၎င်း။ ကေဉ္စသတိ၊ သည်၎င်း။
 သတ္တဝီသတိမေဝစ၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

(၃၇) တတော၊ ထိုဒုမူလကနယဉ္စ။ ပရိ၊ ဌံ။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ပေ။ အဓိ
 ပတိ ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ တိမူလကနယော၊ ကိ။ (ဣဂဝတာ) အာ
 ရဒ္ဒေါ။ တတ္ထ၊ ထိုတိမူလကနယဉ္စ။ ဟေတာရမဏဒုကေန၊ နှင့်။ သမ္ဘိ၊
 ကွ။ အဓိပတိပစ္စယာဒီသု၊ ကုန်သော။ ဗာဝီသတိယာ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး
 သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ကေမေကဿ၊ တပါးတပါးသောပစ္စည်းကို။
 ယောဇနာဝသေန၊ ယှဉ်စေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဗာဝီသတိ၊ သော။ တိကာ၊
 တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော တိကတို့တွင်။ ပဌမ
 ပုစ္ဆာဝသေန၊ ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဌမတ္တိကဉ္စ၊ ကို၎င်း။ (ဟေတုအာရမဏ
 အဓိပတိဟူသော ပဌမတ္တိကကို၎င်း။) ဒုတိယတ္တိကဉ္စ၊ ကို၎င်း။ (ဟေတု
 အာရမဏအနန္တရဟူသော ဒုတိယတ္တိကကို၎င်း။) ဒဿေတွာ၊ ရှိ။ ပရိ
 ယောသာနတိကော၊ အဆုံးဖြစ်သော ဟေတုအာရမဏအဝိဂတတိကကို။
 ဒသိတော၊ ပြီ။ သေသံ၊ ကြွင်းသောတိကကို။ သံခိတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ (မုစ္ဆာတို့၏ အတ္တစသည်မှတစ်ပါး ပရိစ္ဆေဒကား။) ဒုက္ခေလု၊
 တို့တွင်။ (ကေမေကသို့၊ သော။ ဒုကေ၊ ဌံ။ ကျေနပညာသံ၊ သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။

ကတာ) ယထာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ တိကေသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ကေမေကသ္မိံ၊
 သော။ တိကေ၊ ခွံ။ ကေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ၊တို့ကို။) ကတွာ၊ ရှိ။
 သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဗာဝီသတိယာ၊ သော။ တိကေသု၊ တို့တွင်။ တိမူလ
 ကေ၊ သော။ နယမ္ပိ၊ ခွံ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
 တို့၏။ ဧကံသဟဿံ၊ သည်၎င်း။ အဋ္ဌသတ္တတိ၊ ဧမဝစ၊ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသည်
 ၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၃၈) တတော၊ ထိုတိမူလကနယမ္ပ၊ ပရံ၊ ခွံ။ ဟေတုပစ္စယာ ။ပေ။
 အနန္တရပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ စတုမူလကနယော (ဘဂဝတာ)
 အာရဇ္ဈေါ။ တတ္ထ၊ ထိုစတုမူလကနယဉ်။ ပဌမတ္ထိကေန၊ နှင့်။ (ဟေတု
 ပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာဟူသော ပဌမတ္ထိကနှင့်၊) သဒ္ဓိံ၊
 ကွ။ အနန္တရပစ္စယာဒီသု၊ ကုန်သော။ ကေဝီသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊
 တို့တွင်။ ကေမေကဿ၊ ကို။ ယောဇနာဝသေန၊ ဖြင့်။ ကေဝီသတိ၊ သော။
 စတုက္ကာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်တပါးသော စတုက္ကတို့တွင်။
 ခွေ၊ ကုန်သော။ စတုက္ကေ၊ တို့ကို။ ဒဿေတွာ၊ ရှိ။ သေသံ၊ ကို။ (သင်္ဂီတိကာ
 ရေဟိ)။ သံခိတ္တံ၊ ပြီ။ [အစပုစ္ဆာနှင့် အဆုံးပုစ္ဆာတို့ကိုသာ ပြထားသည်။]
 ဣဓာပိ၊ ဤစတုမူလကနယဉ်လည်း။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ စတုက္ကေ၊ ခွံ။
 ကေနပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ၊တို့ကို။) ကတွာ၊ ရှိ။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။
 ကေဝီသတိယာ၊ သော။ စတုက္ကေသု၊ ထို့၌။ စတုမူလကေ၊ သော။ နယမိ၊ ခွံ။
 ပုစ္ဆာ၊တို့သည်။ ပုစ္ဆာနံ၊တို့၏။ ဧကံ သဟဿံ၊ သည်၎င်း။ ပုန၊ ဖန်။ အပရာ၊
 ကုန်သော။ ကေနတိ၊ သ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

တတော၊ ထိုစတုမူလကနယမ္ပ၊ ပရံ၊ ခွံ။ ပဉ္စမူလကံ၊ ကို။ အာဒိံ၊ ကတွာ၊ ရှိ။
 ယာဝသဗ္ဗမူလကား၊ သဗ္ဗမူလကတိုင်အောင်။ ဒေသနာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ)
 ကတာ၊ ပြီ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ကို။ သဒ္ဓိံပိတွာ၊ ရှိ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ခွံ။ ဝတ္ထုဉ္စ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော
 နယအပေါင်းကို၎င်း။ ဥပရိ၊ ခွံ။ ဝတ္ထုဉ္စ၊ ဖွင့်ဆိုထိုက်သော နယအပေါင်း
 ကို၎င်း။ ကေတော၊ တည်း။ ကတွာ၊ ရှိ။ ပါဠိယံ၊ ခွံ။ ကေမူလကံ၊ နယ
 ကို၎င်း။ ပေ။ အသမ္ပုပ္ပန္နေန၊ မတွေ့ဝေသည်။ (ဟုတွာ) ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ၊
 ချဲ့ထွင်။ ဣတိ၊ သို့။ နယော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုကေမူလက အစ

ရှိသည်တို့တွင်။ ကေမူလကောသီသု၊ တို့၌။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဇာတိ။ ကို။ (မယာ၊ သည်။) ဝုတ္တံ၊ ဘာ။ ပန၊ ကား။ ပဉ္စမူလကောသီ၌။ ပဌမစတုက္ကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သမဒန္တရပစ္စယာဓိသု၊ ကုန်သော။ သပဓိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယသု၊ တို့တွင်။ ကေမေကဿ၊ ကို။ ယောဇနာဝသေန၊ ဖြင့်။ သမဝိသတိ၊ သော။ ပဉ္စက၊ လိုသည်။ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိန်ဆယ်သော ပဉ္စကတို့တွင်။ ကေမေကသ္မိံ၊ ၌။ ကေုပညာသံ၊ သော။ (ပုစ္ဆာ)။ ကတော၊ ဤ။ ပဉ္စမူလကော၊ သော။ နယမိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ နဝသတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုန၊ ဖန်။ အပရာ၊ ကုန်သော။ အသိတိ၊ ၈၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဆမူလကော၊ ၌။ ပဌမပဉ္စကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဆက္ကမူလကော၊ သော။ နယမိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ နဝသတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုကိစ္စရာတို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ ကေတိံ၊ သ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

သတ္တမူလကော၊ ၌။ ပဌမသတ္တကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ သတ္တမူလကော၊ သော။ နယမိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ အဋ္ဌသတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ ဒွါသိတိ၊ ၈၊ ရှစ်ဆယ်နှစ်ပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

အဋ္ဌမူလကော၊ ၌။ ပဌမအဋ္ဌကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ သတ္တမူလကော၊ သော။ နယမိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ တေတ္ထိံ၊ သာ၊ သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

နဝမူလကော၊ ၌။ ပဌမအဋ္ဌကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ နဝမူလကော၊ သော။ နယမိ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်သော။ စတုရသိတိ၊ ရှစ်ဆယ်လေးပါးသည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဒသမူလကော ဌိ။ ပဌမနိဝကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဒသမူလကော
သော။ နယမိ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။
သတ္တ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ ကုန်
သော။ ပဉ္စတိံသ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ကောဒသမူလကော ဌိ။ ပဌမဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ကော
ဒသမူလကော သော။ နယမိ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဂဏိတာ၊
ရေတွက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ ဆ၊
ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ တို့မှ။ အပရာ၊ သော။
ဆဋ္ဌာသိတိ၊ ရှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။

ဒွါဒသမူလကော ဌိ။ ပဌမကောဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဒွါဒသ
မူလကောသော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
တို့၏။ ဆ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ အပရာ
သတ္တတိံသ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

တေရသမူလကော ဌိ။ ပဌမဒွါဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ တေရသ
မူလကော သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ ဂဏနတော ပုစ္ဆာနံ။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။
သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုန အပရာ။ အဋ္ဌာသိတိ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

စုဒ္ဒသမူလကော ဌိ။ ပဌမတေရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ စုဒ္ဒသမူလ
ကော သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
တို့၏။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တိံသ၊ သုံးဆယ်သည်
၎င်း။ အထ၊ ထိုမှတပါး။ အပရာ၊ ကုန်သော။ နဝ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ပန္နရသမူလကော ဌိ။ ပဌမစုဒ္ဒသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ပန္နရသမူ
လကော သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊
တို့၏။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ အပရာ။
နဝုတိစ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

သောဠသမူလကော ဌိ။ ပဌမပန္နရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
သောဠသမူလကော သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ ဂဏနတော၊ စတ္တာရိ၊ ကုန်

သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ စတ္တာလိသာ၊ သည်၎င်း။ ပုန အပရာ၊
သော။ ဧကောစေဝ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

သတ္တရသမူလကေ၊ ဌိ။ ပဌမသောဌသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
သောဌသမူလကေ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ ဂဏနတော ပုစ္ဆာနံ၊ တိဏိ၊ ကုန်
သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ နဂုတိ၊ သည်၎င်း။ ပုန အပရာ။ ဒွေ၊
တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

အဌာရသမူလကေ၊ ဌိ။ ပဌမသတ္တရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
အဌာရသမူလကေ၊ သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊
အားဖြင့်။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ တေ
စတ္တာရိသမေဝ စ၊ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဧကေနဝိသတိမူလကေ၊ ဌိ။ ပဌမအဌာရသကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
ဧကေနဝိသတိကေ၊ သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။
ဒွေ၊ ကုန်သော။ သတာ၊ တို့သည်၎င်း။ နဂုတိစေဝ၊ သည်၎င်း။ ပုန အပရာ၊
ကုန်သော။ စတသောစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဝိသတိမူလကေ၊ ဌိ။ ပဌမဧကေနဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဝိသတိ
မူလကေ၊ သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။
ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ သတာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ စတ္တာလိသာစ၊
သည်၎င်း။ ပဉ္စစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဧကဝိသတိမူလကေ၊ ဌိ။ ပဌမဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။ ဧကဝိ
သတိကေ၊ သော။ နယေ၊ ဌိ။ လက္ခဏညဟိ၊ လက္ခဏာကို သိသော ပညာရှိ
တို့သည်။ ဂဏိတာ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သမ္ပိဏ္ဍိတာ၊
ပေါင်းအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊) သတံ၊ သည်၎င်း။ ဆနဂုတိစေဝ၊ သည်
၎င်း။ ဟောန္တိ။

ဒွါဝိသတိမူလကေ၊ ဌိ။ ပဌမဧကဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပေ။
ဒွါဝိသတိမူလကေ၊ သော။ နယေ၊ ဌိ။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဂဏနတော၊
အားဖြင့်။ စတ္တာလိသာဓိကံ၊ ရှိသော။ သံတံ၊ သည်၎င်း။ ပုန၊ ဘန်။ အပရာ၊
ကုန်သော။ သတ္တစေဝ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

တေဝီသတိမူလကော၊ ဌံ။ ပဌမဒ္ဓါဝိသတိကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ ။ ပေ။
 ကေဝီသတိမေ၊ နှစ်ဆယ့်သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော။ တေဝီသတိမူလကော၊ သော။
 ဣဓနယမ္ပိ၊ ဌံ။ ပုစ္ဆာ၊ ထို့ကို။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ အဋ္ဌနဝုတိမေဝ၊
 ကိုသာ။ မတာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ စတုဝီသတိမူလကော၊ ကို။ သဗ္ဗပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမော
 ဓာ၊ နဝသေန၊ အပေါင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ တေနေဝ၊ ထိုသို့
 အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၏ အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ သဗ္ဗမူလကော
 တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ပုစ္ဆော။ တတ္ထ၊ ထိုသဗ္ဗမူလကနယဉ်။
 ကေနပညာသမေဝ၊ သော။ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။
 (တောပုစ္ဆာဉ်စပ်။) ဟေတုပစ္စယပဒမေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဧက
 မူလကာဒိနံ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗမူလကပရိယောသာနာနံ၊ ရှိသော နယတို့၏။
 ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ သတ္တာရာ၊ သည်။ ဒေဝပရိသတိံ၊ နတ်ပရိသတ်၌။
 ဝိတ္တာရတော၊ အားဖြင့်။ ဝိဘတ္တာ၊ ကုန်သော။ တောပုစ္ဆာ၊ ထို့ကို။ ဣဓ၊
 ဤပုစ္ဆာဝါရပါဠိတော်၌။ သင်္ခေပေန၊ အားဖြင့်။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)
 ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံသည်။ သဗ္ဗာသမ္ပိ၊ ကုန်သော။
 တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ ဂဏနပိဏ္ဍော၊ ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအပေါင်း
 တည်း။ ဟိ၊ ခွဲ။ ဧကမူလကနယသ္မိံ၊ ဌံ။ 'ကောဒသသတာနိ၊ တထောင့်
 တရာလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဆသတ္တတိစ၊ သော။ ပုစ္ဆာ အာဂတာ။ ဟေတု
 ပစ္စနယောဉ်။ တေနေဝ မူလေန၊ ထိုဟေတုပစ္စယမူလဖြင့်ပင်။ ကေနပညာသံ၊
 သော။ (ပုစ္ဆာ၊ ထို့ကို။) ကတွာ၊ ၍။ ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယမူလကော၊ ဌံ။
 ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ [“တေနေဝ မူလေန” ဝယ် “တေနေဝ မူလကေန” ဟု
 စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “တေနေဝ မူလေန” ဟု ရှိ၏။] သေသံ၊
 ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ ထို့ကို။) သေသပစ္စယမူလကေသု၊ ကြွင်းသော
 အာရမဏစသော ပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော နယတို့၌။ ပက္ခိပိတဗ္ဗာ၊ ကုန်
 ၏။ ဒုမူလကော၊ ဌံ။ သတ္တဝိသာနိ၊ နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးအလွန် ရှိကုန်သော။
 ကောဒသသတာနိ၊ တထောင့်တရာကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ) တိမူလ

ကေ၊ ဦး။ သဟယံ၊ ဖြစ်သော။ အဋ္ဌသတ္တတိစ၊ ဖြစ်သော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။

[တိမူလက စသည်တို့၌ တိမူလကေ စသည်ကို မရေးတော့ဘဲ ၃-၄ စသည်ဖြင့် ဂဏန်းများကိုသာ ပြတော့မည်။] (၃) သဟယံ၊ ဖြစ်သော။ အဋ္ဌသတ္တတိစ၊ ဖြစ်သော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ ‘(၄-လွယ်ပြီ။) (၅) အသိတာဓိကာနိ၊ ရှိကုန်သော။ နဝ သတာနိ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၆) ကေတိံသာနိ၊ သုံးဆဲ့တပါးအလွန်ရှိကုန်သော။ [ရှေး၌ “အဓိကာနိ” ဟု မပါသော်လည်း ဤသို့ အလွန်ရှိကုန်သော” ဟု ထည့်ပေးပါ။] နဝ သတာနိ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၇-မှ ၂၀-ထိလွယ်ပြီ။) (၂၁) ဆနုတိသတံ၊ တရာ ကိုးဆဲ့ခြောက်ပါးသော။ (ပုစ္ဆာ အာဂတာ)။ (၂၂-၂၃-၂၄ လွယ်ပြီ။) ဣတိဝေ၊ သို့။ ဟေတုပဒံ၊ ကို။ အာဒိံကတွာ၊ ရှိ။ ဝိဘတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ကေမူလကာဒိသု၊ ရှိသော နယတို့၌။ ဟေတုပဒယေဝ၊ ၏သာလျှင်။ ကေမူလာဒိဘေဒတော၊ ကေမူလ အစရှိသော နယတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ စုဒ္ဓသေဝ၊ တဆဲ့လေးလီသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သဟ ယာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုန၊ ဘန်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ သတာနိစ၊ တို့သည် ၎င်း။ (ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (ဂဏနပိဏ္ဏော၊ တည်း။)

(၃၉-၄၀) ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယံ အာဒိံ ကတွာ ကေမူလကတော ပဋ္ဌာယံ [ကေမူလကဟု ဆိုသော်လည်း ဋီကာ၌ သဒ္ဓိကနယဟု ဆိုထားသည်။] ယာဝသဗ္ဗမူလကနယာ၊ တိုင်အောင်။

၁။ ကေမူလကတော ပဋ္ဌာယ။ ။ ကေမူလကဟု ဆိုသော်လည်း မူလသီးခြား မရှိ။ ပုစ္ဆာအတွက် မူလဖြစ်သောကြောင့် “ကေမူလက” ဟုဆို၏။ “ကေမူလက နယ။ ဝါ၊ ကေမူလကပုစ္ဆာ” ဟုလို့၊ ဒုမူလကနယ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။ ထို “ကေမူလကနယ” ဟူသည့် ပစ္စည်းအတွက် ဆိုလျှင် မူလပစ္စည်းမပါသော ကြောင့် သဒ္ဓိကနယပင်တည်းဟု ဋီကာဖွင့်၏။ အဋ္ဌကထာဝယ် “ကေမူလက” ဟုဆိုသမျှ ဋီကာအလို သဒ္ဓိက နယသာတည်း။ ဒုမူလက စသည်လည်း ဋီကာ အလို ကေမူလက စသည်ပင်တည်း။

ပုစ္ဆာဘေဒံ၊ ကိ။ ဒဿေတွာ၊ ပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယံ၊ အာဒိကတွာ။ [အာဒိဖြင့် အဓိပတိ စသည်ကိုယူ။] ဒဿေတုံသိယာ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ အာဒိ၊ ကိ။ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသိယာ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော စကားဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယံ၊ ကိ။ အာဒိကတွာ၊ ၍။ ဟေတုပစ္စယပရိယောသာနော၊ ရှိသော။ ကေမူလကနယော၊ ကိ။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော၊ ပြီ။

တတော၊ ထိုကေမူလကနယမှ။ ပရိ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ ဒုကမူလကံ၊ ကိ။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဒုကမူလက၌။ ဣမံ ပဌမဒုကဉ္စေ၊ ကို၎င်း။ အာရမဏာဝိဂတဒုကံ၊ ကိ။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ သေသံ၊ ကြွင်းသောအာရမဏအနန္တရဒုကစသည်ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) သံခိတ္တံ၊ ပြီ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။ အယံ ဩသာနဒုကောပိ၊ ဤအဆုံး ဒုကကိုလည်း။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) န ဒဿိတော၊ မပြအပ်။ ပန၊ ထိုသို့ မပြအပ်ပါသော်လည်း။ ကတ္တစိ၊ သော။ ဝါစနာမဂ္ဂေ၊ ပါဠိတော်ပို့ချစဉ်၌။ သစေသန္နိဿတိ၊ အကယ်၍ တွေ့မြင်အပ်အံ့။ (ဝေ-သတိ)သ္မေဝ (သော ဝေ) ဝါစနာမဂ္ဂေ၊ ကိုသာ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ခါ။ [ဋီကာအလို မယူထိုက်]။ တတော၊ ထိုဒုကမူလကနယမှ။ ပရိ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယာဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တိကမူလကာဒယော၊ တို့ကို။ အဒဿေတွာ၊ ၍။ အဓိပတိပစ္စယံ၊ ကိ။ အာဒိကတွာ၊ ၍။ ကေကာဒယော၊ တို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ အဓိပတိ

၁။ ဟေတုပစ္စယပရိယောသာနော။ ။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ ဟု စတည်အားထုတ်ပြီး၍ အာရမဏပစ္စယာ အဝိဂတပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ ဟု တပတ်လှည့်၍ အဆုံးသတ်ခြင်းကို “ဟေတုပစ္စယပရိယောသာနော” ဟု ဆိုသည်။ ဤနည်းကို ဋီကာမကြိုက်သောကြောင့် ဧဝံသတိစသည်ဖြင့် အပြစ်ပြထားသည်။ [ဧဝံသတိတိ “အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ”တိ အာရတိတွာ “အာရမဏပစ္စယာ အဝိဂတပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ”တိ ဧဝံ ဝါစနာမဂ္ဂေ သတိ-အနု။]

ပစ္စယာ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာတိ၊ ချိ။ ဣတ္ထေကမေဝ၊ ရှိသောစကားရပ်ကို သာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ တံ၊ ထိုစကားရပ်ကို။ ကေမူလကဝသေ နဝါ၊ နှင့်စပ်သဖြင့် သော်၎င်း။ သဗ္ဗမူလကဝသေန ဝါ၊ သော်၎င်း။ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ [ဋီကာ၌ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို မနှစ်သက်၍ တမျိုးဖွင့်ထားသည်။]

(၄၁) တတော၊ ထိုအဓိပ္ပတိပစ္စယာ ။ပေ။ အညမညပစ္စယာဟူသော စကားရပ်မှ။ ပရံ၊ ၌။ အဝိဂတပစ္စယံ အာဒိကတွာ။ ဒု မူလကမေဝ၊ ကိုပင်။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊ ရှိသော စကားရပ်ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထိ၊ ထိုအဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ အဝိဂတဟေတုဒုကော၊ ၎င်း။ အဝိဂတာရမဏဒုကော၊ ၎င်း။ အဝိဂတာဓိပ္ပတိဒုကော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပါဠိယာ တယော ဒုကေ ဝတွာ။ ပရိယောသာနေ စ၊ ၌ကား။ အဝိဂတ ဝိဂတဒုကော၊ ဟူသော။ ဧကော၊ သော။ ဒုကော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြီ။ တတော၊ ထိုဒုမူလကနယမှ။ (ပရံ)။ အဝိဂတပစ္စယဝသေနဝ၊ စပ် သဖြင့်ပင်။ တိမူလကံ ဒသေတုံ အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတု ပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ (တိ)၊ ဟူ၍၎င်း ။ပေ။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိပါဠိယာ တယော တိကေ ဝတွာ။ အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ ဝိဂတပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။ ပရိယောသာနတ္ထိကော၊ ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တော။ တတော၊ ထိုတိမူလကနယမှ။ (ပရံ၊ ၌။) အဝိဂတပစ္စယဝသေနဝ၊ စပ်သဖြင့်ပင်။ စတုမူလကံ ဒသေတုံ အဝိဂတပစ္စယာ ။ပေ။ အဓိပ္ပတိပစ္စယာ၊ ဟူသော စတုက္က၎င်း။ အဝိဂတပစ္စယာ ။ပေ။ အနန္တရပစ္စယာ၊ ဟူသော စတုက္က ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေဝ စတုက္ကေဝတွာ။ ဝိဂတာပစ္စယာတိ၊ သော။ ပဒံ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ။ ထပ်တံ၊ တန်ရပ်ထားအပ်ပြီ။ [ဋီကာ၌ ဤ “ဝိဂတပစ္စယာ” ဟူသော ပုဒ်ကို “ဩသာန စတုက္ကကို ပြကြောင်းပုဒ်” ဟု၎င်း “သဗ္ဗမူလက နယ၏ အဆုံးပုဒ်” ဟု၎င်း နှစ်နည်းဖွင့်၏။] သေသံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ သော ပါဠိအသွားကို။ သံခိတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ တဿ၊ ထိုကြွင်းသော အလုံးစုံ သောပါဠိအသွား၏။ ဝါ၊ ကို။ သံခိတ္တဘာဝံ၊ ကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ ကေကဿ ပဒဿ ။ပေ။ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ [ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။]

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယံ အာဒိကတော။ ဟေတုအာဒိပဒ
 ဝသေန၊ ဟေတု အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ရွေးနိဿယ၌ အာဒိမပါ
 သဲ “ဟေတုပဒဝသေန” ဟုရှိ၏။ ဟေတုချည်းသက်သက် ဂုဗ္ဗလကစသည်မပြစ်
 နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။] ကေမူလကော၌။ ကောဒသပုစ္ဆာသတာနိ စ၊
 တသောင့်တရာသော ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ ဆသတ္တတိ၊ သော။ ပုစ္ဆာစ၊ တို့သည်၎င်း။
 (ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့၎င်း။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကေ ကေနပညာသံ (ပုစ္ဆာဟောန္တိ)
 ယထာ၊ သို့၎င်း။ ဝေ။ တူ။ အာရမဏပစ္စယာဒိသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ကေမေကံ၊
 တပျိုးတပါးသော ပစ္စည်းကို။ အာဒိကတော အာရမဏာဒိပဒဝသေန။
 ကေမေကဿ၊ သော။ ပဒဿ၊ ၏။ ကေမူလကေ ကောဒသပုစ္ဆာသတာနိ
 ဆသတ္တတိ ပုစ္ဆာစ၊ တို့၎င်း။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကေ ကေနပညာသံ (ပုစ္ဆာ၊
 တို့၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ကေကဿ၊ သော။ ပဒဿ၊ ၏။ ကေမူလကာဒိဘေဒေ၊
 ရှိသော နယအပြား၌။ သတ္တသတာဓိကောနိ၊ ခုနစ်ရာအလွန် ရှိကုန်သော။
 စုဒ္ဒသ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသဟဿာနိ၊ တို့သည်။ (တနည်း) စုဒ္ဒသ ပုစ္ဆာ
 သဟဿာနိ၊ တသောင်းလေးထောင်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဟောန္တိ။
 တသံ၊ ထို ပုစ္ဆာတို့၏။ သဗ္ဗေသုပိ စတုဝိသတိယာ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။
 အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဂဏန်း အပိုင်းအခြား
 တည်း။ ကုသလတ္တိကဿ၊ ၏။ အနုလောမနယမ္ပိ၊ ခွါပညာသ သဟဿာနိ၊
 ငါးသောင်းနှစ်ထောင်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဋ္ဌသတာနိ၊ ရှစ်ရာလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏိသတသဟဿာနိ၊ သုံးသိန်းလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊
 တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) သုဝိဘတ္တာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္တိ
 ကဿ၊ ၏။ (အနုလောမနယမ္ပိ) ခွါပညာသ သဟဿာနိ၊ ကုန်သော။
 ပေ။ ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့။ ဝေ။ တူ။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ (အနု
 လောမနယမ္ပိ) ပေ။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေသုပိ ဗာဝိသတိယာ
 လိကေသု၊ တို့၌။ (အနုလောမနယမ္ပိ) ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။ ပဘေဒတော၊
 အားဖြင့်။ ကေသဋ္ဌိသဟဿာနိ၊ ခြောက်သောင်းတထောင်တို့သည်၎င်း။
 ဆသတာနိ၊ ခြောက်ရာတို့သည်၎င်း။ သတ္တသတ္တတိ သတ္တသဟဿာနိ၊ ခုနစ်
 သန်း ခုနစ်သိန်း တို့သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ) ဝါစနာမဂ္ဂေ၊ ခွဲ။ သိတ္တော၊
 ကုန်ပြီ။

[တိက်တို့၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကိုပြပြီး၍ ဒုက်တို့၌ ပုစ္ဆာ အရေအတွက် ကိုပြလိုသောကြောင့် ဒုကေသု ပန စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊ကား။ ဒုကေသု၊ တို့တွင်။ (ကေမေကသ္မိံ ဒုကေဉ္စိစပ်) သိယာ ဟေတုဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟေတုဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဟေတု ပဋိစ္စ ဟေတု၊ ဒုက်၎င်း ။ပေ။ ဟေတု စံ နဟေတု စ ပဋိစ္စ ဟေတု စ န ဟေတု စ၊ ဒုက် ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေမေကသ္မိံ၊ သော။ ဒုကေ၊ ဉ္စိ။ ဟေတုပစ္စယာဒိသု၊ တို့တွင်။ ကေမေကသ္မိံ ပစ္စယေနဝ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ [သိယာဟေတုဓမ္မံ အစ ရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို ပါဠိတော်၌မပြတော့ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ” စသည်ကို နည်းမှီ၍ အဋ္ဌကထာ၌ အနည်းငယ်ပြထားသည်။] တေသု၊ ထိုဟေတုအစရှိ သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ [စာအုပ်တို့၌ “တာသု” ဟု ရှိသည်၊ ရှေးနိဿယ “တေသု”ဟု ပြင်၏။] ဟေတုပစ္စယံ အာဒိံကတာ (ပဝတ္တေ၊သော။) ကေ မူလခက၊ဉ္စိ။ဒွေ၊ကုန်သော။သတာနိ၊အရာလည်းဖြစ်ကုန်သော။သောဋ္ဌသစ၊ တဆဲ့ခြောက်ပါးလည်းကုန်ဖြစ်သော။ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ တာသု၊ ထိုပုစ္ဆာတို့ တွင်။ ဟေတုပစ္စယသေဝ၊ ၏သာလျှင်။ အညေန၊ အခြားသောပစ္စည်းနှင့်။ အသမ္ဗိဿာ၊ မရောကုန်သော။ နဝ ပုစ္ဆာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သေသာ၊ ကြွင်း သောပုစ္ဆာတို့တို့။ အတ္တဝါးရန၊ဖြစ်သင့်သော အနက်တို့၏ အလှည့်အကြိမ် အားဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။

၁။ သေသာ အတ္တဝါရေန ဂဟိတာ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၏ ကိုးပုစ္ဆာမှ ကြွင်း၍သာ နှစ်ရာခုနစ်ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြစ်သင့်သော အနက်တို့၏ အလှည့်အကြိမ် အားဖြင့် ယူ ဟူရာ၌ “သိယာ ။ပေ။ အာရမဏပစ္စယာ”ဟု ဟေတုပစ္စယာ၏ နေရာဝယ် အာရမဏပစ္စယာကို သွင်း၍ ကိုးပုစ္ဆာ။ အာရမဏပစ္စယာနေရာ ဝယ် အဓိပတိပစ္စယာကို သွင်း၍ ကိုးပုစ္ဆာ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဖြစ်သင့်သော အနက်၏ အလှည့်အကြိမ်အားဖြင့် ယူပါ။ “ဂဟိတာ” ဟု ရှိသော်လည်း ယူအပ်ပြီး မဟုတ်သောကြောင့် “ဂဟေတဗ္ဗာ”ဟု ရှိသင့်မည်ထင်၏။

ရှေးနိဿယ။ ။ရှေးနိဿယ၌ကား “အတ္တဝါရေန၊ အတ္တဝါရဖြင့်” ဟု ပေးပြီး ၎င်းပုဒ်ကို မကြိုက်သောကြောင့် “ဤတွင်မူအများတို့၌ ရှိသည်သို့ လိုက်၍ ယောဇနာသည်။ ‘ဝါရန္တရေန’ ဟူ၍ သော်၎င်း၊ ‘ဣတရိတရေန’ ဟူ၍သော်၎င်း၊ ‘ဣတရေန’ ဟူ၍သော်၎င်း၊ ပါဠိရှိလိုမည်ထင်၏” ဟု မှာထား သည်။ [“အဋ္ဌ”ဟုရှိသည်ကား မကောင်းပါ။]

တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ ဒုကမူလကာဒီသု၊ ကုန်သော။ တေဝီသတိယာ၊
 သော။ ဝါရေသု၊ တို့၌။ ဧကေကံ၊ သော။ နဝကံ၊ ကို။ အပနေတွာ၊ ပယ်၍။
 ယာဝ သဗ္ဗမူလကာ၊ တိုင်အောင်။ အယံ၊ ကား။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ တည်း။
 တာဝ၊ မူလကစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုမူလကော၊ ၌။ ကေ
 မူလကော၊ ၌။ (ကေမူလကတုန်းက။) ဒသိတေသု၊ ပြီးကုန်သော။ သောဋ္ဌ
 သာဓိကေသု၊ ကုန်သော။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသတေသု၊ တို့တွင်။ နဝ၊
 ကိုးပါးသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ သတာနိ၊ လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တ စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ တတော၊
 ထိုနှစ်ရာခုနစ်ပါးသော ပုစ္ဆာတို့မှ။ နဝ အပနေတွာ၊ တိမူလကော၊ ၌။
 အဋ္ဌနုရတိသတံ၊ တရာကိုးဆယ့်ရှစ်ပါးသော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဧဝံ၊ သို့။
 ပုရိမပုရိမတော၊ သောပုစ္ဆာမှ။ နဝနဝ၊ ကိုးပါးကိုးပါးသောပုစ္ဆာတို့ကို။ အပ
 နေတွာ စတုမူလကေ ကေမူလနုရတိသတံ၊ တရာရှစ်ဆယ့်ကိုးပါးသော။ (ပုစ္ဆာ
 ဟောန္တိ)။ [ပဉ္စမူလကမှ စ၍ ဂဏန်းများဖြင့် ပြတော့မည်။] (၅) အသိတိ
 သတံ၊ တရာရှစ်ဆယ်သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ (၆) ကေသတ္တတိသတံ၊
 တရာခုနစ်ဆယ့်တပါးသော။ ပေ။ (၇) ဒွါသဋ္ဌိသတံ၊ တရာခြောက်ဆယ့်
 နှစ်ပါးသော။ ပေ။ (၈) တေပဏ္ဏာသသတံ၊ တရာငါးဆယ့်သုံးပါးသော
 ။ ပေ။ (၉) စတုစတ္တာလီသသတံ၊ တရာလေးဆယ့်လေးပါးသော ။ ပေ။
 (၁၀) ပဉ္စတိသသတံ၊ တရာငါးဆယ့်သုံးပါးသော။ ပေ။ (၁၁) ဆဗ္ဗီ
 သသတံ၊ တရာနှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ။ ပေ။ (၁၂) သတ္တရသာဓိက
 သတံ၊ တဆယ့်ခုနစ်ပါးအလွန်ရှိသော တရာသော ။ ပေ။ (၁၃) အဋ္ဌာဓိက
 သတံ၊ ရှစ်ပါးအလွန်ရှိသော တရာသော ။ ပေ။ (၁၄) နဝနုရတိ၊ ကိုးဆယ့်
 ကိုးပါးသော။ ပေ။ (၁၅ မှ စ၍ ၂၃ တိုင်အောင် လွယ်ပြီ။) သဗ္ဗမူလကော၊
 ၌။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (ဂဏန
 ပရိစ္ဆေဒေါ)။

ပန၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကေမူလကေ သောဋ္ဌသာ
 ဓိကာနိ ဒွေ။ တောနိ ပုစ္ဆာသတာနိ၊ ဤပုစ္ဆာအရာတို့သည်။ (ဟောန္တိ)
 ယထာ၊ သို့သင့်။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကော၊ ၌။ နဝ၊ ကုန်သော။ တော (ပုစ္ဆာ)၊ တို့
 သည်။ [တောနိကို တောဟု ပြင်၍လိုက်သည်။] (ဟောန္တိ) ယထာ၊ သို့

၎င်း။ ဝေံ၊ တူ။ အာရမဏပစ္စယာဒိသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ကေမေကံ၊ တပါး
 တပါးသောပစ္စည်းကို။ အာဒိံကတွာ၊ ရှိ။ အာရမဏာဒိပဒဝသေန ကေ
 ကဿ ပဒဿ၊ ၏။ သောဠသမိကာနိ ခွေ ပုစ္ဆာသတာနိ (ဟောန္တိ)
 ။ပေ။ သဗ္ဗမူလံကေ၊ ခွံ။ နဝ (ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ကေကဿ
 ပဒဿ၊ ၏။ ကေမူလကာဒိဘေဒေ၊ အပြားရှိသော နယဉ်။ ခွေ ပုစ္ဆာသဟ
 ဘာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ သတ္တသတာနိ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ စ၊ တို့သည်၎င်း။
 ဟောန္တိ။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ သဗ္ဗေသုပိ စတုဒီသတိယာ ပစ္စယေသု
 အယံ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဟေတုဒုကံဿေဝ၊ ဟေတုဒုကံ၏သာလျှင်။
 အနုလောမနယေ၊ ခွံ။ စတုသဠိသဟဿာနိ၊ ခြောက်သောင်းလေးထောင်
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပုန၊ ဘန်။ အဠသတာနိ စ၊ ရှစ်ရာလည်းဖြစ်ကုန်
 သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုဒုကဿ၊ ၏။
 (အနုလောမနယေ၊ ခွံ။ ပေ။ ပုစ္ဆာ မတာ) ယထာ၊ သို့။ ဝေံ၊ တူ။ သဟေ
 တုကဒုကာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ (အနုလောမနယေ။ပေ။မတာ)။ ဣတိ၊ သို့။
 သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ၊ သော။ဒုကသတေ၊ ခွံ။ (အယံ၊ ကား။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊တည်း။
 စပ်ပုဒ်မရှိ၍ထည့်သည်။)ဒုကသတေ၊ ခွံ။ပုစ္ဆာ၊တို့ကို။သဠိသတသဟဿာနိ၊
 ခြောက်သန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ တတော၊မှ။ ပရံ၊ ခွံ။ စတ္တာရိစ (သတသ
 ဟဿာနိ)၊ လေးသိန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ အသိတိစသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းတို့
 ဟူ၍၎င်း။ ဝိဒ္ဓ၊ သိကြကုန်၏။ အယံ၊ ပြီးကား။ တာဝ၊ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း
 စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သုဒ္ဓိကေ၊ မရောမယှက် သက်သက်
 သော။တိကပဋ္ဌာနေစေ၊ ခွံ၎င်း။ဒုကပဋ္ဌာနေစ ပုစ္ဆာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။

[ဒုကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြပြီး၍ ဒုကတိက ပဋ္ဌာန်း၌
 ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ပန” စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊
 ကား။ တတော၊ ထိုဒုကပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ခွံ။ ဒွါဝိသတိ၊ သော။ တိကေ၊
 တို့ကို။ ဂဟေတွာ ဒုကသတေ၊ ခွံ။ ပက္ခိပိတွာ ယံဒုကတိကပဋ္ဌာနံ နာမ၊
 အကြင် ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းမည်သည်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဒေသိတံ။ တတ္ထ၊
 ထိုဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ သိယာ ဟေတု ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဝေံ၊
 သို့။ ဒွါဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေသု၊ တို့တွင်။ ကေကံ၊ သော။ တိကံ။

ကို။ ဒုကာနံ၊ တို့၏။ သတေန သတေန၊ တရာနှင့်တရာနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
 ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ဒသေတဗ္ဗာနံ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာနံ၊ တို့၏။
 [ပရိစ္ဆေဒေါ၌စပ်။] ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်တိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
 သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဧကမူလကာဒိနံ၊ အစရှိသောန ယတို့၏။ ဝသေန၊
 အပြားအားဖြင့်။ ဂဏေတွာ၊ ရေတွက်၍။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 ၏။ [စာအုပ်တို့၌ “ဂဟေတွာ” ဟု ရှိသော်လည်း ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို
 ပြကြောင်း စကားဖြစ်သောကြောင့် “ဂဏေတွာ” ဟူသော မူကွဲအတိုင်း
 ပေးပါသည်။]

[ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြပြီး၍ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌
 ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယမ္ပိ တတော” စသည်ကိုမိန့်။]
 တတော၊ ထို ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ၌။ ဒုကသံတံ ဂဟေတွာ၊ ဒွါဝိသတိ
 ယာ တိကေသု ပက္ခိပိတွာ။ ယမ္ပိတိကဒုကပဋ္ဌာန်းနာမ၊ ကိုလည်း။ (ဘဂဝ
 တာ) ဒေသိတံ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌လည်း။ သိယာကုသလံ
 ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒုကသတေ၊ တွင်။ ဧကေကံ ဒုကံ
 ဒွါဝိသတိယာ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဒသေတဗ္ဗာနံ ပုစ္ဆာနံ
 ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဧကမူလကာဒိနံ ဝသေန ဂဏေတွာ ပရိစ္ဆေဒေါ
 ဝေဒိတဗ္ဗော။

[တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ပြပြီး၍ တိကတိက ပဋ္ဌာန်း၌
 ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယမ္ပိ တတော” စသည်ကိုမိန့်။]
 တတော၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ၌။ တိကေ၊ တို့ကို။ တိကေသုယေဝ၊
 တို့၌ပင်။ ပက္ခိပိတွာ။ ယမ္ပိ တိကတိကပဋ္ဌာနံ နာမ၊ ကိုလည်း။ (ဘဂဝတာ)
 ဒေသိတံ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုတိကတိကပဋ္ဌာန်း၌လည်း။ သိယာ ကုသလံ ။ပေ။
 ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒွါဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေသု၊
 တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ သော။ တိကံ၊ ကို။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။ ဧက
 ဝိသတိယာ၊ သော။ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ။ပေ။ ဂဏေတွာ ပရိစ္ဆေဒေါ
 ဝေဒိတဗ္ဗော။

[တိကတိကပဋ္ဌာန်း၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြပြီး၍ ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း
 ၌ ပုစ္ဆာအရေအတွက်ကို ပြလိုသောကြောင့် ယမ္ပိ တတော စသည်ကို

မိန့်။] တတော၊ ထို တိကတိက ပဋ္ဌာန်းမှ။ ပရံ၊ ခွံ။ ဒုကေ၊ တို့ကို။
 ဒုကေသုယေဝ၊ ခွံပင်။ ပက္ခိပိတ္တာ၍။ ယမ္ပိ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနံ နာမကိုလည်း။
 (တဂဝတာ) ဒေသိတံ၊ ပြီ။ တတ္တာပိ၊ ထို ဒုက ဒုက ပဋ္ဌာန်း၌လည်း။
 သိယာ ဟေတု။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ၍။ ဇာ၊ သို့။ ဒုကသတေ၊ တွင်။
 ဧကေကံ ဒုကံ သေသေဟိ နဝနဝတိယာ ဒုကေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ
 ဒဿေတဗ္ဗာနံ။ ပေ။ ဂဏေတွာ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟိ၊ မှန်။
 တထာဂတေန၊ သည်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။ တေ ပဘေဒံ၊ ဤပုစ္ဆာ အထူး
 အပြားကို။ ဒဿေတွာဝ၊ ပြတော်မူ၍သာလျှင်။ ဒေဝပရိသာယ၊ ခွံ။
 ဓမ္မော၊ အဘိဓမ္မာတရားကို။ ဒေသိတော၊ ပြီ။ ဓမ္မသေနာပတိဿ ပန၊
 အားကား။ တေန၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ (အက္ခာတာ၌စပ်။ ရှေးနိဿယ
 ၌ကား တေနမပါ။) အဇ္ဇ၊ ယနေ၌။ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ၊ ဤမည် ဤမည်သော
 တရားကိုလည်း။ (မယာ) ဒေသိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ သဒ္ဓိပိတ္တာ၍။
 နယဒဿနမတ္ထေနဝ၊ နည်းကိုပြခြင်းမျှဖြင့်သာ။ ဒေသနာ အက္ခာတာ။
 ထေရေနာပိ၊ သည်လည်း။ သံခိပိတ္တာဝ၊ သာလျှင်။ ဝါစနာမဂ္ဂေါ၊ ပါဠိ
 တော်ကို ဆိုစေခြင်း၏ အစဉ်ကို။ ဝါ၊ ပါဠိတော် ပို့ချစဉ်ကို။ ပဝတ္တိတော၊
 ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ သော၊ ထိုဝါစနာမဂ္ဂကို။ ထေရေန၊ သည်။ ပဝတ္တိတနယေ
 နေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ သဂီတိကာလေ၊ ခွံ။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ အာရောပိတော၊ ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထိုဝါစနာမဂ္ဂ၏။ တံသင်္ခေပနယံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊
 ဌာ။ တိကဉ္စပဋ္ဌာနဝရန္တိ၊ အစရှိသော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ (သဂီတိကာရေ
 ဟိ) ထပိတာ။ တဿာ၊ ထိုဂါထာ၏။ အတ္ထော (ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။
 တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရန္တိ၊ ကား။ ပဝရံ၊ မြတ်သော။ တိကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။
 ဒုကုတ္တမန္တိ၊ ကား။ ဥတ္တမံ သေဉ္စ၊ မြတ်သော။ ဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ ဒုက
 တိကဉ္စဝါတိ၊ ကား။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ တိကဒုကဉ္စာတိ၊ ကား။
 တိကဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ တိကတိကဉ္စဝါတိ၊ ကား။ တိကတိက ပဋ္ဌာနဉ္စ၊
 ၎င်း။ ဒုကဒုကဉ္စာတိ၊ ကား။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ၎င်း။ ဆ အနုလောမမ္ပိ
 နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ကား။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော၊ ကုန်သော။ သဠု၊ လွန်စွာ။
 ဂမ္ဘိရာ၊ နက်နဲကုန်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဧတေနယာ၊ တို့ကို။ အနုလောမ

မှ၊ ဌံ။ ဝေဒိတဗျော၊ ကုန်၏။ ဣတိ (အယံ အတ္ထော)၊ ကိ။ (ဝေဒိတဗျော)။
 တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမမိဟူသောပုဒ်၌။ (လတ္တမာနာနိ) အနုလောမာနိ၊ တို့
 သည်။ ဓမ္မာနုလောမဉ္စ၊ ၎င်း။ ပစ္စယာနုလောမဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ)။ ဒွေ၊ တို့
 တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော အနုလောမတို့တွင်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ
 ကုသလောဓမ္မောတိ၊ ချီ။ ဧဝံ၊ သို့။ အဘိဓမ္မမာတိကာပဒေဟိ၊ အဘိဓမ္မာ၌
 လာသော မာတိကာ ပုဒ်တို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာနံ ဓမ္မာနံ၊ 'တို့ကို။
 (ဒေသနာ၌စပ်) အနုလောမဒေသနာဝုဿန၊ အလျော်အားဖြင့် ဟော
 တော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော အနုလောမသည်။ ဓမ္မာ
 နုလောမံ နာမ၊ မည်၏။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊
 သို့။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ အနုလောမ ဒေသနာ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ သည်။ ပစ္စယာနုလောမံ နာမ။

တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မာနုလောမ ပစ္စယာနုလောမတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌံ။ ဝါ၊
 သော။ 'အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ (အဋ္ဌကထာအစ၌)။ တိကဉ္စ 'ပဋ္ဌာနဝရံ'။ ပေ။
 ဆ အနုလောမမိနယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ သော။ အယံ ဂါထာ၊ ကိ။ ဓမ္မာ
 နုလောမံ သန္ဓာယ (မယာ) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဣဓ ပန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ကား။
 အယံ ဂါထာ၊ ကိ။ တသ္မိံ ဓမ္မာနုလောမေ၊ ဌံ။ ပစ္စယာနုလောမံ သန္ဓာယံ
 ဝုတ္တာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဆ အနုလောမမိ နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။
 အဋ္ဌကထာဂါထာယ၊ ဌံ။ (အဋ္ဌကထာဝယ် ဆိုအပ်ခဲ့သော ဂါထာ၌။)
 ဓမ္မာနုလောမေ၊ ဌံ။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော၊ ကုန်သော။ ဆ နယာ သုဂမ္ဘိရာ။
 ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ ပန၊ ကား။ ဣမသ္မိံ 'ဩကာသေ၊
 ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ အရာ၌။ ဝါ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရဝယ် ဆိုအပ်သော ပါဠိတော်
 ဂါထာအရာ၌။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ချီ။ ဧဝံ၊ သို့။ ပပတ္တေ
 ပစ္စယာနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမဉ္စ။ ဓမ္မာနုလောမေ၊ ဌံ။ တိကပဋ္ဌာနာ
 ဒယော၊ ကုန်သော။ ဆ ဧတေ နယာ သုဂမ္ဘိရာ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထော
 ဝေဒိတဗျော။ တေသု၊ ထိုပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုတိက်တို့တွင်။ 'အနု
 လောမေ၊ ဓမ္မအနုလောမဖြစ်သော။ တိကပဋ္ဌာနေ၊ ဌံ။ ကုသလတ္တိကမတ္တ
 ထေဝ၊ မျှ၏သာ။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပဋိစ္စဝါရဿ၊ ၏။ ဣမသ္မိံ

ပဏ္ဏတ္တိဝါရေ၊ ခွံ။ သံခိပိတွာ၊ ရှိ။ အယံ ပုစ္ဆာပဒေသဒေါ၊ ကို။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဒဿိတော။ ပန၊ ကား။ သေသေသု၊ ကုသလတိက်မှ ကြွင်းကုန်သော။ တိကေသု၊ တို့၌၎င်း။ သေသပဋ္ဌာနေသုစ၊ ဓမ္မအနုလောမ တိက ပဋ္ဌာန်းမှ ကြွင်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့၌၎င်း။ ဧကော၊ သော။ ပုစ္ဆာပိ၊ ကိုသော်လည်း။ နဒဿိတံ၊ တတော၊ ထိုပဋိစ္စဝါရမှ၊ ပရေသု၊ ကုန် သော။ သဟဇာတဝါရာဒီသု ပန၊ တို့၌ကား။ ကုသလတ္တိကဿာပိ၊ ၏သော်လည်း။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပုစ္ဆံ အနုဒ္ဓရိတွာ။ လဗ္ဗမာနက ဝသေန၊ ရထိုက်သော တရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနမေဝ ဒဿိတံ။ ပန၊ ထိုသို့ပုစ္ဆာကို ထုတ်မပြအပ်ပါသော်လည်း။ ဆအနုလောမဗ္ဗိ နယာ သုဂမ္ဘိ ရာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ ဣမသ္မိံ ပစ္စယာနုလောမေ၊ ခွံ။ ဆဝိ ဧတေပဋ္ဌာနနယာ။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေတဗ္ဗာ။ ဟိ၊ မှန်။ ဧသော၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ မထုတ်ဘဲ ထုတ်၍ပြရခြင်းသည်။ ပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဝဏ္ဏယန္တနံ အာစရိယာနံ ဘာရော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ပစ္စယာ နုလောမအဖွင့် အပြီးတည်း။

ပစ္စယပစ္စနီယ အဖွင့်

(၄၂-၄၄) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ပစ္စနီယံ၊ ပစ္စယပစ္စနီယသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုပစ္စယ ပစ္စနီယကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ သိယာ ကုသလံ ။ပေ။ နဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊ ရှိသော စကားတော်ကို။ (သဂဝတော) အာရဇ္ဈံ၊ တတ္ထ၊ ထိုသိယာ ကုသလံ ။ပေ။ နဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ [ရွေးနိဿယ၌ “တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယပစ္စနီယ၌”ဟု ပေး၏။] အနုလောမပုစ္ဆာဟိ၊ ပစ္စယာ နုလောမ၌လာသော ပုစ္ဆာတို့နှင့်။ သမပ္ပမာဏော၊ တူမျှသော အတိုင်း အရည် ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ(ဟောတိ)။ ဧတေန၊ ထိုသို့ ပစ္စယပစ္စနီယ၌ လာသော ပုစ္ဆာအပိုင်းအခြား၏ ပစ္စယာနုလောမ၌ လာသော ပုစ္ဆာတို့နှင့် တူမျှသော အတိုင်းအရည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယ ပစ္စနီယ၌။ (ဝတွာဝုတ္တံတို့၌ပေ) အနုလောမ၊ ပစ္စယာ

နုလောမ၌။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ဝိတ္တာရိတော ယထာ၊ ချဲ့အပ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ပစ္စနိယေပိ၊ ပစ္စယ ပစ္စနိယ၌လည်း။ -န ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗော၊ ခါ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာ၊ ချဲ့။ ပုန၊ ဘန်။ ပရိယောသာနေ၌။ အနုလောမေ၌။ ဧကေကဿ၊ တပါးတပါးသော။ ပဒဿ၊ ဟေတုပစ္စယော အစရှိသောပုဒ်၏။ ကေမူလကံ၊ ကေမူလကံကို၎င်း။ ဒုမူလကံ၊ ဒုမူလကံကို၎င်း။ တိမူလကံ၊ ကို၎င်း။ စတုမူလကံ၊ ကို၎င်း။ ယာဝ တေဝီသတိ မူလကံ၊ တေဝီသတိမူလက တိုင်အောင်၎င်း။ ဝိတ္တာရိတံ ယထာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ ပစ္စနိယေပိ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ စ၊ ဆက်။ တေဝီသတိမူလကန္တိဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပစ္စယ၊ ပစ္စနိယ ပါဠိတော်၌။ ဒုမူလကံယေဝ၊ ကိုသာ။ သန္တာယံ ဝုတ္တံ။ ပရိယောသာနေ ပန၊ ၌ကား။ သဗ္ဗမူလကံ၊ သော။ စတုဝီသတိမူလကမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိယေဝ၊ ရှိသည်သာ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ပါဠိအသွားကို။ သံခိတ္တမေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ။ ပေ။ ဆပစ္စနိယမ္ပိ နယာ၊ သုဂမ္ဘိရာတိ ဧတ္ထာပိ၊ ဤဂါထာ၌လည်း။ (လဗ္ဗမာနာနိ) ပစ္စနိယာနိ၊ တို့သည်။ ဓမ္မပစ္စနိယဉ္စ၊ ၎င်း။ ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ)။ ဒေ၊ ထို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ရှိ။ ဝေ၊ သို့။ အဘိဓမ္မ မာတိကာပဒေဟိ၊ အဘိဓမ္မာ၌ လာသော မာတိကာ ပုဒ်တို့ဖြင့်။ [အဘိဓမ္မဖြင့် သုတ္တန္တမာတိကာကို ကန့်သည်။] သင်္ဂဟိတာနံ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ န ကုသလံ။ ပေ။ ဓမ္မောတိ၊ ရှိ။ ပစ္စနိယ ဒေသနာဝသေန၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ သည်။ ဓမ္မပစ္စနိယံနာမ၊ ခါ။ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဝေ၊ သို့။ စတုဝီသတိယာ ပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယ ဒေသနာဝသေန

၁။ တေဝီသတိ ။ ၃။ ဟောတိယေဝ။ ။ “တေဝီသတိမူလကံ ဟူသော စကားကို ဒုမူလကံကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏” ဟူသော စကားအတွက် ဠိကာ၌ ဖွင့်ပြလိမ့်မည်။ “ပရိယောသာနေ ပန သဗ္ဗမူလကံ စတုဝီသတိမူလကမ္ပိ” ဟူရာ၌ နှစ်ဆယ့်လေး ပစ္စည်းလုံး မူလိဖြစ်နေသောအခါ မူလိသွတ်စရာပစ္စည်း မကျန်တော့။ ထို့ကြောင့် ထိုစကားကို မူလမူလိကို ရည်ရွယ်သော စကား မဟုတ်။ ပုစ္ဆာ၏ အရင်းမူလကို ရည်ရွယ်သော စကားဟုမှတ်ပါ။

ပဝတ္တိ ပစ္စယပစ္စနိယံနာမ။ တတ္ထ၊ ထိန္တပါးသော ပစ္စနိယတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ တိကဉ္စ ၂ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ သော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မ ပစ္စနိယံ သန္ဓာယ ဂုတ္တာ။ ဣပေန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ကား။ အယံ ဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝ၊ ဌံပင်။ ပစ္စယ ပစ္စနိယံ သန္ဓာယ ဂုတ္တာ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဆပစ္စယမ္ပိ နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။ အဋ္ဌကထာဂါထာယ၊ ဌံ။ ဓမ္မပစ္စယေ၊ ဌံ။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဓနယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဧဝံသို့။ အတ္တော ဝေဒိတဗျော။ ဣမသ္မိပန ဩကာသေ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပါဠိတော်လာ ဂါထာအရာ၌ကား။ န ဟေတုပစ္စယာနာရမဏပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံသို့။ ပဝတ္တေ၊ သော။ ပစ္စယပစ္စနိယေ၊ ဌံ။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝ၊ ဌံပင်။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ တေေနယာ သုဂမ္ဘိရာတိ။ ဣတိဧဝံ သို့။ အတ္တော ဝေဒိတဗျော။ တေသု ၂ပေ။ ဘာရော ဧသောတိ။ [ဓမ္မယာနုလောမကို နည်းမှီး၍ပေးပါ။]

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယအဖွင့်

(၄၅-၄၈) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယပစ္စနိယကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ အနုလောမ ပစ္စနိယံ၊ သည်။ ဟောတိ။ တံ၊ ထိုပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယကို။ ဒဿေတုံ သိယာ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာတိ အာဒိ၊ သောစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ။ [ဟေတုပစ္စယာသည်ပစ္စယအနုလောမ၊ န အာရမဏ ပစ္စယာသည်ပစ္စယပစ္စနိယတည်း။] တတ္ထ၊ ထိုသိယာ။ ပေ။ နအာရမဏပစ္စယာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာ။ ပေ။ ဟေတု ပစ္စယာ န အဝိဂတပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဟေတုပဓိဿ၊ ကို။ [ယောဇနာဝသေန၌ စပ်] သေသေသု၊ ဟေတုပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာဝသေန၊ ယှဉ်စေခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေတုပဒါဒိကေ၊ ဟေတုပဒအစရှိသော။ ဧကမူလကေ၊ ဌံ။ တေဝိသတိ၊ သော။ အနုလောမပစ္စနိယာနိ၊ တို့သည်။ (ဟေဝန္တိ)။ [“ဧကမူလက” ဟု ဆိုသော်လည်း “အနုလောမတုန်းကလို ပုစ္ဆာ၏ မူလမဟုတ်တော့၊ ပစ္စည်း၏ မူလပင်တည်း။”] တေသု၊ ထိန္တိဆယံသုံးပါးသော ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ

တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယဉ္စိ။ ဧကေန ပညာသံ၊ တခုယုတ်ငါးဆယ်ကို။ ကတွာ၊ ချုံ။ သတ္တဝီသာမိကာနိ၊ ရှိကုန်သော။ ဧကောဒသ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသတာနိ ဟောန္တိ။ ပန၊ ကား။ ဗုမ္မလကေ၊ ဉ္စိ။ ဟေဘာရမဏပဒါနံ၊ တို့ကို။ ခေသေသု၊ ကုန်သော။ ဒွါဝိသတိယာ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေနေန သဒ္ဓိံ ယောဇနာဝသေန ဒွါဝိသတိ အနုလောမပစ္စနိယာနိ (ဟောန္တိ)။ ဣတိဧဝံ၊ သို့။ အနုလောမေ၊ ဉ္စိ။ ဝုတ္တေသု သဗ္ဗေသု ကေမူလကာဒိသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ သော။ ပဓံ၊ ကို။ ပရိဟာ ပေတွာ၊ ယုတ်လျော့စေ၍။ အဝသေသာနံ၊ ကြွင်းသောပုဒ်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆာဂဏနာ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဉ္စိ။ ကေမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ ယာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ပါဠိယံ၊ ဉ္စိ။ အာဂတာ၊ ကုန်၏။ ယာစ(ပုစ္ဆာ)၊ တို့သည်လည်း။ (ပါဠိယံ)နအာဂတာ၊ ကုန်။ တာသဗ္ဗာ၊ တို့ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဉ္စိ။ ဝုတ္တနယာနုသာရေနော၊ သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ တိကဉ္စ ပဌာနဝရံ။ ပေ။ ဆ အနုလောမပစ္စနိယမ္ပိနယာ သု ဂမ္ဘိရာတိတ္ထေ၊ ဉ္စိ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ပစ္စယာနုလောမဉ္စိ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ အနုလောမပစ္စနိယာနိ၊ တို့သည်။ မ္မောနုလောမပစ္စနိယံ၊ ၎င်း။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ) ဒွေ၊ တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ကုသလဂမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အဘိဓမ္မမာတိကာပဒေဟိနသင်္ဂဟိတာနံ၊ မ္မောနံ၊ တို့ကို။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ န ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဟူ၍။ အနုလောပစ္စနိယ ဒေသနာဝသေန၊ အနုလောမပစ္စနိယအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ မ္မောနုလောမပစ္စနိယ နာမ၊ ၏။ ဟေတုပစ္စယာ နအာရမဏပစ္စယာတိ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ လဗ္ဘမာနပဒါနံ၊ တို့ကို။ အနုလောမပစ္စနိယဒေသနာဝသေန ပဝတ္တံ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယံ နာမ၊ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဉ္စိ။ ဘိကဉ္စ၊ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ မ္မောနုလောမပစ္စနိယံ သန္ဓာယ (မယာ) ဝုတ္တာ။ ဣပေန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ်၌ကား။ အယံဂါထာ၊ ကို။

ဓမ္မာနုလောမေယေဝါဉ်ပင်။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယံ သန္ဓာယ (သင်္ဂီတိကာ
 ရေယံ) ဝုတ္တာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဆ အနုလောမပစ္စနိယံမှ နယာ သုဂမ္ဘိ
 ရာတိ၊ ဟူသော။ အဋ္ဌကထာဂါထာယ၊ ဌ်။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယော ဌ်။
 တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ နယာ။ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိဝေံ၊ သို့။
 အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ဣမသ္မိပန ဩကာသော၊ ဤပစ္စယတိဝါရပါဠိ
 တော်လာဂါထာအရာဌ်ကား။ ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏမစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဝေံ၊
 သို့။ ပဝတ္ထေ၊ သော။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယော ဌ်။ ဓမ္မာနုလောမေယေဝ၊
 ဌ်ပင်။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ ဧတေနယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ
 ဝေံ၊ သို့။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ တေသု အနုလောမေ၊ ပေ။ ဘာရော
 ဧသောတိ။

ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့်

(၄၉-၅၂) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ
 ဌ်။ ပစ္စနိယာနုလောမံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ တံ ထိုပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ
 ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဝှာ။ သိယာ ကုသလံ။ ပေ။ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏ
 ပစ္စယာတိအာဒိ၊ စကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ၊ ထို
 သိယာ ကုသလံ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယာအစရှိသော စကားရပ်ဌ်။ ဝါ၊ ထို
 ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမဌ်။ အနုလောမ ပစ္စနိယပုစ္ဆာဟိ၊ ပစ္စယာနုလောမ
 ပစ္စနိယဉ်လာသော ပုစ္ဆာတို့နှင့်။ သမပ္ပမာဏောဝေ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။
 ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒေါ၊ သည်။ (ဟောတိ။) စ၊ ဆက်။ ဧဝေ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာ
 နုလောမဌ်။ ဧမူလကာဒိသု၊ ရှိသောနယတို့ဌ်။ ယာ ပုစ္ဆာ ပါဠိယံ
 အာဂတာ၊ ကုန်ပြီ။ ယာစ(ပုစ္ဆာ) ပါဠိယံ န အာဂတာ၊ တာသဗ္ဗာ၊ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်ဌ်။ ဝုတ္တနယာနုသာရေနဝ ဝေဒိတဗျာ။

တိက ပဋ္ဌာနဝရဉ္စ။ ပေ။ ဆ ပစ္စနိယာနုလောမမှ နယာ သုဂမ္ဘိရာတိ
 ဧတ္ထာပိ၊ ဌ်လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပစ္စယာနုလောမဌ်။ ဝုတ္တနယေနဝ၊
 ဖြင့်ပင်။ ပစ္စနိယာနုလောမာနိ၊ တို့သည်။ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမံ၊ ၎င်း။
 ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမဉ္စ၊ ၎င်း။ (ဣတိ) ခွေ၊ တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါး

သော ပစ္စနိယာနုလောမတို့တွင်။ ကုသလာ မွေတိ၊ ခြုံ။ ဧဝံ၊ သို့။ အတိဓမ္မ
မာတိကာပဒေဟိသင်္ဂဟိတာနံ၊ မွေတိ၊ တို့ကို။ နကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော
ဓမ္မောတိ၊ ခြုံ။ ပစ္စနိယာနုလောမဒေသနာဝသေန၊ ပစ္စနိယာ နုလောမအား
ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္ထံ၊ မေပပစ္စနိယာနုလောမံနာမ၊
နဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ခြုံ။ ဧဝံ၊ သို့။ စတုဝိသတိယာသော။
ပစ္စယေသု၊ တို့ဘွင်။ လဗ္ဗမာနပဒါနံ၊ ရထိုက်သော အာရမဏပစ္စယာ အစရှိ
သောပုဒ်တို့ကို။ ပစ္စနိယာနုလောမဒေသနာဝသေန၊ ဖြင့်။ [စာအုပ်တို့၌ “ပစ္စယ
ပစ္စနိယာနုလောမဒေသနာဝသေန” ဟု “ပစ္စယ” ပါလျက်ရှိ၏။ ပါတွယ်မလို၊
ရှေ့ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယအဖွင့်တုန်းကလည်းမပါ။] ပဝတ္ထံ ပစ္စယပစ္စနိယာ
နုလောမံနာမ၊ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌကထာယံ။ တိကဉ္စ။
ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ သော။ အယံဂါထာ၊ ကို။ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမံ သန္ဓာယ
ဝုတ္တာ၊ ဣပေန၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ကား။ အယံဂါထာ၊ ကို။ မွေတိ၊ နုလော
မေယေဝ၊ ခြုံပင်။ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တသွာ၊
ကြောင့်။ ဆ။ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူသော။ အဋ္ဌကထာယ၊ ခြုံ။ ဓမ္မပစ္စယာ
နုလောမေ၊ ခြုံ။ တိကပဋ္ဌာနာဒယော ဆ နယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ
ဝေ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ဣမသ္မိံပန ဩကာသေ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရအရာ
၌ကား။ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ခြုံ။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဝတ္ထေ၊
သော။ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမေ။ မွေတိ၊ နုလောမေယေဝ၊ ခြုံပင်။ တိက
ပဋ္ဌာနာဒယော ဆ ဇတေနယာ၊ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်၏။ ဣတိဝေ အတ္ထော
ဝေဒိတဗျော၊ တေသု၊ တို့တွင်။ ပေ။ ဘာရော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ပစ္စယ ပစ္စ
နိယာနုလောမအဖွင့် ပြီး၏။ [နိဿယကို ပစ္စယာနုလောမနည်းမှီ၍ပေးပါ။]

ပစ္စာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ကုသလတိက် ၁-ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

ပစ္စယာနုလောမ ဝိဘင်္ဂဝါရ

(၅၃) ဣဒါနိ၊ ပုစ္ဆာဝါရကို ပြပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌။ [နိဒ္ဒေသဝါရော
အာရဒ္ဓေါ၌စပ်။] ပဏ္ဏတ္တိဝါရေ၌။ ကုသလတ္တိကံ၊ ကို။ နိဿယ၊ ခြုံ။ ဟေတု

ပစ္စယာဒိဝသေန၊ အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ကျေနပ်ညာသံကျေနပ်ညာသံ၊ တခုယုတ်ငါးဆယ် တခုယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာကို။ [ရှေးနိဿယ၌ “ကျေနပ်ညာသံ ကျေနပ်ညာသံ” ဟု ဝိစ္စာရှိ၏။ ဟေတုပစ္စည်း၌ တခု ယုတ်ငါးဆယ်သောပုစ္ဆာ အာရမဏပစ္စည်း၌ တခု ယုတ်ငါးဆယ်သောပုစ္ဆာ စသောအားဖြင့် များသောကြောင့် ထိုသို့ ဝိစ္စာရှိခြင်းသည် ကောင်း၏။] အာဒိကတော၊ ရှိ။ နယမတ္တံ၊ ကို။ ဒဿေန္တေန၊ ပြသောသင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်။ အပရိမာဏာ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိကုန်သော။ ယာ တောပုစ္ဆာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့တွင်။ ကုသလာကုသလာဒိနံ၊ တို့၏။ သဟ၊ တကွ။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ယာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ကုသလံ၊ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ န လာန္တိ၊ ကုန်။ တာ၊ မရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာယ၊ ရှိ။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ လာန္တိ၊ တာယေဝ၊ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ ဝိသဇ္ဇေတုံ၊ ဌာ။ ကုသလံ၊ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပဋိစ္စပါရဿ၊ ၏။ အယနိဇ္ဈေသဝါရော၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဇ္ဈေ၊ ။

တတ္ထ၊ ထိုနိဇ္ဈေသဝါရ၌။ (စောဒကဿ၊ ၏။ ဤဒိဿိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။) သိယာ၊ ၏။ (ကိဒိဿိ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ နည်း။) ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကျေနပ်ညာသံ ကျေနပ်ညာသံ၊ သော။ ဣမာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ သဗ္ဗသေဝာ၊ အားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ သစေနလာန္တိ၊ ကုန်အံ့။ အထ၊ ထိုသို့ မရကုန်လသော်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ၊ ကုန်ရာနည်း။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ (ဝိသဇ္ဇနံ) လာန္တိ၊ ကုန်၏။ တာယေဝ၊ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ ဒဿေတဗ္ဗာနန၊ ပြထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ (ဤဒိဿိ)၊ အပ်သော။ (စောဒနာ။ သိယာ၊ ရာ၏။) အာမ၊ အိမ်း။ (တာယေဝ၊ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။) ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ကုန်သည်။ သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ပြထိုက်ကုန်ရာပါသော်လည်း။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ရအပ်သော အဖြေရှိသော

ပုစ္ဆာတိကိုသာ ပြခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။) ဒဿိယမာနာ၊ ပြအပ်ကုန်လသော်။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ တိကဒုကပဋ္ဌာနာဒိသု၊ တိကပဋ္ဌာန်းဒုကပဋ္ဌာန်းအစရှိသောပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ သော။ တိကေ၊ ခွဲ၎င်း။ ဒုကေ၊ ခွဲ၎င်း။ ဒုကတ္တိကေ၊ ဒုက်ဖြင့်အထူးပြုအပ်သော တိက်ခွဲ၎င်း။ တိကဒုကေ၊ တိက်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ဒုက်ခွဲ၎င်း။ တိကတိကေ၊ ခွဲ၎င်း။ ဒုကဒုကေစ၊ ခွဲ၎င်း။ ‘သင်္ခေပံ၊ အကျဉ်းချုံးမှုကို၊ အကတော၊ ရှိ။ ဒသောတဗ္ဗာယေဝ၊ သာ။ ဘဝေယျံ၊ ရာ၏။

အထ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် (စကားဆက်အောင်။ ထည့်သည်) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ကုသလတ္တိကေ၊ ခွဲ။ ဒဿိတာ၊ နည်း။) [“အဖြေမြင် အတင်သိ မိ၏ကျမ်းရိုး အနေတည်း”ဟူသောနိယာမနှင့် အညီ အဖြေကို ကြည့်၍၍သို့ ထည့်ရသည်။] ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယာ၊ အကြင်ပုစ္ဆာတို့သည်။ ကုသလတ္တိကေ၊ ခွဲ။ (ဝိသဇ္ဇနံ) လဘန္တိ။ တာယေဝ၊ ကုသလတိက်ခွဲ ရအပ်သော အဖြေရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့သည်ပင်။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသု၊ တို့၌။ (ဝိသဇ္ဇနံ) န (လဘန္တိ)၊ ရကုန်သည်မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယေ၊ သော။ တိကပဋ္ဌာနေ၊ ခွဲ။ ဝိတက္ကတ္တိက ပီတိတ္တိကာနံ၊ တို့၏။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ခွဲ။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ တော၊ ဤတခု ယုတ်ငါးဆယ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။ [ဤ၌ “ပီတိတိက်ကို မယူထိုက်”ဟု ဋီကာဖွင့်ထားသည်။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန၊ အလွန်ကို ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ တိကေ၊ ခွဲ။ ယတ္တကာဟိ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ ပုစ္ဆာဟိ၊ တို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ ကုသလတ္တိကေ၊ ခွဲ။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။

ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏထင်ရှားပြီအံ့။ ဝေ၊ သို့။ ဒဿိတာသု၊ ကုန်သော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ယာ၊ အကြင်ပုစ္ဆာတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလတိက်ခွဲ၊ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ တာ၊ ထိုရအပ်သော အဖြေမရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာယ၊ ရှိ။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ (တတ္ထ၊ ခွဲ။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။) လဘန္တိ။ တာ၊ ထိုရအပ်သော အဖြေရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ဝုစ္စမာနာ၊ ဖြေဆို

တော်မူအပ်ကုန်လသော။ သုခေန၊ လွယ်ကူသဖြင့်။ ပိဇာနိတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုခေန၊ သဖြင့်။ ပိဇာနနတ္ထံ၊ ဝေဒနယျတို့ကို သိစေတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ။ သဗ္ဗာမိ၊ အလုံးစုံသော ရအပ်သော အဖြေရှိသော ပုစ္ဆာ၊ မရအပ်သော အဖြေရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကိုလည်း။ ကုသလတ္တိကေ၊ ၌။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ။ ပန၊ ထိုသို့ပြအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ယာ၊ အကြင်ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလတိက်၌။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ နလဘန္တိ။ တာ၊ ရအပ်သော အဖြေမရှိသော ထိုပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာဃ၊ ၍။ ယာ (ဧတ္ထ ဝိသဇ္ဇနံ) လဘန္တိ။ တာယေဝ၊ တို့ကိုသာလျှင်။ (ဘဂဝတာ) ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

တတ္ထ၊ ထိုနိဒ္ဒေသပါရ၌။ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ၊ ကား။ စတုဘူမကကုသလဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိဘေဒံ၊ အစရှိသော အပြားရှိသော။ ဧကံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ ပဋိဂန္ဓာ၊ တူသည် ၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ သဟပ္ပတ္တိသင်္ခါတေန၊ တကွဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ သဒိသဘာဝေန၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပတုာ၊ ၍။ တေန၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အစရှိသော အပြားရှိသောထိုတပါးသော တရားနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဧကေတော၊ တည်း။ ဥပ္ပတ္တိဘာဝံ၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သို့။ ဥပဂန္ဓာ၊ ၍။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ကား။ စတုဘူမကကုသလဓမ္မေသုယေဝ၊ တို့၌ပင်။ သညာက္ခန္ဓာဒိဘေဒေါကောဓမ္မော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်)။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ဥပ္ပါဒတော၊ ဥပါဒ်မှ။ ယာဝနိရောဓ ဂမနာ၊ ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်သည်တိုင်အောင်။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်ဖြစ်သောနောက်၌။ ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိပိအတ္ထော၊ သည်လည်း။ (ဟောတိ)။ [ဤစကားအရ ဥပ္ပဇ္ဇတိဖြင့် ဥပါဒ်ဌာတင်စကားသုံးပါးကိုယူထားသည်”ဟုသိပါ။] အတ္တာနံ၊ တရားကိုယ်သဘောကို။ လဘတိ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒါဒယော၊ ကုန်

၁။ အတ္တာနံ။ ပေ။ ဟောတိ။ ။ “ဥပ္ပါဒတော ။ ပေ။ ဥဒ္ဓံ ပဇ္ဇတိ”ကိုပင် “အတ္တာနံ ။ ပေ။ ပါပုဏာတိ” ဟု အဖြောင့် ဖွင့်သည်။ အတ္တသဒ္ဓါသည် “စိတ္တေ ကာယေ သဘာဝေစ၊ သော အတ္တာ ပရမတ္ထနံ” ဟူသော အဘိဓာန် (၈၆၁) လာ အနက်တို့တွင် သဘာဝအနက်ဟောတည်း။ “ကုသလော ဓမ္မော

သော။ တယောပိ၊ ကုန်သော။ ခဏော တို့သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ဤ၊ ဣ၊ အနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တိဟောတိ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ သာဓေဇ္ဇေန၊ စေသော။ ကုသလဟေတုနာ၊ ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စပ)။

ဝေံသို့။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ၊ ဟူသော။ ပုစ္ဆာယ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ ဝိသဋ္ဌနံ၊ ကို။ ဝတော၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓါနိ၊ ဌ။ ယံဓမ္မံသို့။ ဝုဒ္ဓိစွာတူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ ယောဓေမ္မော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဤ။ ဟံဓမ္မံ၊ ထိုပစ္စည်းပစ္စယပုန်တရားကို။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဓန္ဓဟူသောနာမည်ဖြင့်။) ဒသေတုံ၊ ငှာ။ ကုသလံ၊ ကေ ခန္ဓန္တိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝါ) အာဟ။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလံ ကေ ခန္ဓအစရှိသော စကားရပ်၌။ ကေန္တိ၊ ကား။ ဝေဒနာဒိသု၊ ဝေဒနာကုန္ဓာ အစရှိကုန်သော။ စတုသု၊ လေးပါးသော ခန္ဓာတို့တွင်။ ယံကိဉ္စ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော။ ကေ၊ သော။ (ခန္ဓဉ္စပ) တယောခန္ဓာတိ ကား။ ယောယော၊ အကြင်အကြင်တရားကို။ ပုစ္ဆယဘာဝေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ တုံတံ၊ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ထိုထိုတရားကို။ တပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသု၊ ပစ္စည်းတရားမှ ကြွင်းကုန်သော။ တယော ခန္ဓာ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဉ္စပ) (တယောခန္ဓေတိ၊ ကား။ ယော၊ အကြင်ခန္ဓာကို။ ဧကေ၊ ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ၍။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုပစ္စယပုန်ခန္ဓာကို။ တပေတွာ၊ သေသော။ တယော၊ ကုန်သော။ (ခန္ဓပဋိစ္စဉ္စပ) ဒေ၊ ခန္ဓေတိ၊ ကား။ ဝေဒနာသညာဒုကဒိသု၊ ဝေဒနာသညာဒုကအစရှိကုန်သော။ ဆသု၊ ဒုကေသု၊ တို့တွင်။ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိကုန်သော။ ဒေ၊ ခန္ဓ ပဋိစ္စ ဒေ၊ ခန္ဓာတိ၊ ပါဌ်၏။ သေယော၊ ခန္ဓာတို့ကို။ ပစ္စယဘာဝေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတာ။ တေတေ၊ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ထိုထိုခန္ဓာတို့ကို။ တပေတွာ၊ အဝသေသု၊ ဒေ။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဟေတုပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ သာဓေဇ္ဇေန၊ သော။ ကုသလဟေတုနာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော။

ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုသိုလ်တရားဖြစ်၏” ဟူရာ၌ ကုသိုလ်တည်းဟူသော တရားကိုယ်သဘောကို ရ၏။ “တရားကိုယ်သဘောကို” ဟူရာ၌လည်း “ဥပါဒိဋ္ဌိဘင်” ဟူသော ခဏတ္တယသို့ ရောက်၏” ဟုဆိုလိုသည်။

ပန၊ဆက်။ ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ဧကော၊သော။ ခန္ဓော၊သည်း။ ဧကေသေဝ၊
 တပါးသောခန္ဓာအားသာလျှင်သော်၎င်း။ ဒိန္နိယေဝဝါ၊ သော်၎င်း။ (ပစ္စ
 ယောနာမ န ဟေတိ)။ ဝါပန၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ဓမ္မ (ခန္ဓာ)
 ဧကေသေဝ ပစ္စယောနာမ န ဟေတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ
 ဧကော ခန္ဓော ။ပေ။ ခန္ဓောတိ၊၍။ (သဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ ကုသလံ
 ။ပေ။ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဓိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့
 ၌လည်း။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္တော ဝေဒိတဗျော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ
 ရူပန္တိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ပဋိစ္စတ္ထဿ၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ၏ အနက်၏။ သဟဇာ
 တတ္ထတ္တာ၊ သဟဇာတသဒ္ဓါ၏ အနက်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ယံ၊ အကြင်ရုပ်
 သည်။ ကုသလေန၊နှင့်။ သဟဇာတဉ္စေဝ၊ တကွဖြစ်သည်လည်း။ (ဟေတိ) ။
 ဟေတုပစ္စယဉ္စ၊ကိုလည်း။ လတတိ၊ ၏။ တံ၊ထိုရုပ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ငှာ။ ဝုတ္တံ၊
 ပြီ။ ပရတောပိ၊၌လည်း။ ဝေရူပေသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။
 အယမေဝ နယော၊ ပင်တည်း။

ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတန္တိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဌ၌။ (အဟေ
 တုကဿ၊ အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၏။) ဟေတုပစ္စယာသာဝတော၊ ဟေတုပစ္စည်း
 ၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အဟေတုကံ၊ကို၎င်း။ (အာရပ္ပဝိပါကဿ၊၏။) ရူပေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကဲ့။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ အာရပ္ပဝိပါကဉ္စ၊
 ကို၎င်း။ နဂဟေတဗ္ဗံ၊ထိုကဲ့။ မဋိသန္နိက္ခဏေတိ၊ဟူသောစကားကို။ ကဋတ္တာ

၁။ ဧကော ခန္ဓော ။ပေ။ နဝုတ္တံ။ ။ခန္ဓာလေးပါးရှိရာဝယ် ကုသလ
 တိက်ကဲ့သို့သော တိက်ဒွက်တို့၌ “ခန္ဓာတပါးက ခန္ဓာတပါးအား ဟေတုပစ္စယ
 သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ဟောတော်မူလျှင် “ကြွင်းခန္ဓာနှစ်ပါးအား
 ကျေးဇူးမပြု” ဟု ဟောတော်မူရာ ရောက်၏။ “ခန္ဓာတပါးက ခန္ဓာနှစ်ပါး
 အား ကျေးဇူးပြု၏” ဟု ဟောတော်မူပြန်လျှင်လည်း “ကြွင်းခန္ဓာတပါးအား
 ကျေးဇူးမပြု” ဟု ဟောတော်မူရာရောက်၏။ သို့မဟုတ် “ပစ္စည်းဘက်၌ ခန္ဓာ
 ၂-ပါး၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ ခန္ဓာတပါးသာ ထား၍ ဟောတော်မူလျှင်လည်း
 “အခြား ခန္ဓာတပါးအား ကျေးဇူးမပြု” ဟု ဟောတော်မူရာရောက်၏။ ထို
 ကဲ့သို့ကား မရောက်ကြ။ ထို့ကြောင့် ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော စသည်
 ဖြင့် ဟောတော်မမူ။

ရူပသင်္ခါတဿ၊ ဧဝံ။ အဗျာကတဿ၊ အဗျာကတတရား၏။ အဗျာကတံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝိပါကဗျာကတန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ တသ္မိံ ခဏေ၊ ထိုပဋိသန္ဓေခဏ၌။ ဝိဇ္ဇမာနာဗျာကတ ဝသေန၊ ထင်ရှားရှိသော အဗျာကတနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု ပဋိစ္စခန္ဓာတိ ဣဒံ၊ ဟူသောစကားကို။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဂ္ဂဟဏေန၊ ကဋ္ဌတ္တာ ရုပ်ကို ယူခြင်းဖြင့်။ ဝတ္ထုမိ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ဂဟိတေပိ၊ သော်လည်း။ (“ကဋ္ဌတ္တာစရူပံ၌ ဟဒယဝတ္ထုကိုပါ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ပြီးပါသော် လည်း။”) ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [“ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ဟုဟောတော်မူအပ်ပြီး-ဟူလို။]

ဧကံ၊ မဟာဘူတန္တိအာဒိ၊ စကားတော်တို့။ ရူပါဗျာကတံ၊ သို့။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဧကံ မဟာဘူတံ အစရှိသော

၁။ မူကဲ့။ ။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုတိဣဒံ ကဋ္ဌတ္တာရူပဂ္ဂဟဏေန ဝတ္ထုမိ ဂဟိတေပိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုနော ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ” ဟု ယိုးဒယားမူရှိ၏။

၂။ ဧကံ မဟာဘူတံစသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ၌ မေးဘွယ်။ ။ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ စသည်ဖြင့် “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် မဟာဘူတံရုပ်ကို စွဲ၍ မဟာဘူတံရုပ်များ ဖြစ်ကြ၏” ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် မဟာဘူတံရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုလျှင် အဘယ်မှာ “မဟာဘူတံရုပ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ကြသည်” ဟု ဟောတော်မူနိုင် ပါတော့မည်နည်းဟု၎င်း မဟာဘူတံရုပ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆိုလျှင်လည်း အဘယ်မှာ “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်၏” ဟု ဟောတော်မူနိုင်ပါတော့မည် နည်းဟု၎င်း မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား။ ။ ခန္ဓာတို့ကို စွဲ၍ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်သော မဟာ ဘူတံရုပ်များရှိ၏။ ထိုမဟာဘူတံရုပ်များသည် ဟိတံပါသော ခန္ဓာတို့ကိုသာ စွဲ၍ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်သေး။ ထိုအချိန်၌ အချင်းချင်းမဟာဘူတံရုပ်ကိုလည်း စွဲ၍ဖြစ်ကြသေး၏။ ထို့ကြောင့် ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူနိုင်ပါသည်။ [ကထံ ပနေတ္ထ ဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇ

ပါဠိရပ်၌။ (အတ္တ ယောဇနာ၌စပ်) ဧကံ ခန္ဓန္တိအာဒီသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။
ဝုတ္တနယေနော၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်ပင်။ အတ္တယောဇနာ၊ အနက်
အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ။

ဝေ၊ သို့။ ရူပါဗျာကတမှီ၊ ၌။ ဘူတေ၊ ဘူတရုပ်တို့သို့။ ပဋိစ္စ၊ ၍။
ဘူတာနံ၊ ကျွဲ။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ကို။ ဝတော၊ ၍။ လူဒါနိ၊ ၌။ ဘူတေ ပဋိစ္စ၊ ဥပါဒါ
ရူပါနံ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ဒဿေတု မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိအာဒိ၊ စကား
တော်ကို။ (ဘာဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧဝံသန္ဓေ၊ ဤသို့ဖြစ်လသော်။ (ဤသို့
ဘူတရုပ်တို့ကိုစွဲ၍ ဥပါဒါရုပ်တို့၏ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူခြင်းငှာ မဟာဘူတေ
ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ အစရှိသောစကားကိုဟောတော်မူအပ်သည်ဖြစ်လျှင်။)
ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူသော။ ဧတ္ထကမေဝ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကား
တော်ကိုသာ။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဖော်ထောင်မှုထိုက်၏။ ဣတရဒ္ဒယံ၊ ဥပါဒါရူပံမှ

မာနဿ ရူပဿ ဟေတုပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဟေတုပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇ
မာနံ ရူပံ ဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဧဝံ ဧတံ ပဒံ (ဤ ဧကံ မဟာဘူတံ
ပဋိစ္စ အစရှိသောပုဒ်တို့) ဝုတ္တံ၊-အနု။]

တနည်း။ ။စွဲမှီ၍ဖြစ်ရာ မဟာဘုတ်ရုပ်များသည် ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်
ဖြစ်သော ရုပ်များတည်း။ ထိုသို့ စွဲမှီ၍ ဖြစ်ရာ၊ မဟာဘုတ်ရုပ်တို့က ဟေတု
ပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ကြရကား ၎င်းမဟာဘုတ်ရုပ်များကို စွဲ၍ဖြစ်သောရုပ်များ
ကိုလည်း “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ကြ၏”ဟု ဆိုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဧကံ
မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ စသည်ဖြင့် “ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်
မဟာဘုတ်ရုပ်ကို စွဲ၍ မဟာဘုတ်ရုပ်များဖြစ်ကြ၏”ဟု ဟောတော်မူနိုင်ပါ
သည်။ ဥပမာ —“စောရေဟိ ဂါမော ဒဇော သူခိုးတို့ကြောင့် ရွာလောင်၏”
ဟူရာ၌ လောင်ကြောင်း မီး၏ အကြောင်းဖြစ်သော သူခိုးတို့ကိုလောင်ခြင်း၏
အကြောင်းအနေဖြင့် ဆိုသကဲ့သို့တည်း။ [ဘူတာနံ ဝါ ဟေတုပစ္စယတော
နိဗ္ဗတ္တတ္ထာ ဧဝံ (ဧတံ ပဒံ) ဝုတ္တံ။ ကာရဏကာရဏမ္ပိ (အကြောင်း၏
အကြောင်းကိုလည်း) ဟိ ကာရဏန္တေ ဝ ဝုတ္တံ။ ယထာ စောရေဟိ ဂါမော
ဒဇောတိ၊-အနု။]

၁။ ဣတရဒ္ဒယံ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ
စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟု ပစ္စယပုဒ်ဘက်၌ သုံးမျိုး
ပြဘား၏။ ထိုသုံးမျိုးတွင် စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဟူသည်လည်း စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ

အခြားသော စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်ဟူသော စကားနှစ်ရပ်အပေါင်းကို။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဘဝတာ) ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။ မဟာဘူတေ၊ တို့သို့လည်း။ [အပိဖြင့် ရှေ့၌ အပ်ပြီးသော ခန္ဓာတို့ကိုပေါင်း။] ပဋိစ္စ၊ ချစ်။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ (ဥပါဒါရူပန္တိ ဧတ္တကမေဝ အဝတု၊ ဘဲ။ ဣတံရဒ္ဒယမိ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။)

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေဋ္ဌာ၊ ချဲ့။ (ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ အစရှိသော အောက်စကားရပ်၌။) စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်ရုပ်ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ကေဝေ၊ မဟာဘုတ်မဖက်သက်စက်။ ခန္ဓေယေဝ၊ တို့သို့သာ။ ပဋိစ္စ၊ ချစ်။ န ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ [ခန္ဓေယေဝ စ ချစ် စသဒ္ဓါပိုဟန်တူသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်းပေါ့။] ပန၊ အဟုတ်ကား။ မဟာဘူတေ၊ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိ၏။ ဣတိ၊ (ဣမဿ အတ္တဿ)၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ ဣဒံ၊ ဤစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ် ဟူသောစကားနှစ်ရပ်အပေါင်းကို။ (ဘဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိဝေဒိတဗျံ၊ တတ္ထ၊ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်တို့တွင်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်၊ ရုပ်သည်။ ပဝတ္တေယေဝ၊ ချဲ့သာ။ (ဥပ္ပတ္တိ) ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်သည်။ ပဋိသန္ဓိယမ္ပိ၊ ချဲ့လည်း။ [အပိဖြင့် ပဝတ္တိအခါကိုပေါင်း။] ဥပ္ပတ္တိ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူသောပုဒ်သည်။ တသေဝဉာယဿ၊

ဥပါဒါရုပ်ပင်ဖြစ်၏။ ကဋ္ဌတ္တာရှုပ် ဟူသည်လည်း ကဋ္ဌတ္တာဥပါဒါရုပ်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပါဒါရုပ်” ဟု ဟောတော်မူလိုက်လျှင် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်၊ ကဋ္ဌတ္တာဥပါဒါရုပ် ၂-မျိုးလုံး ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် “ဥပါဒါရုပ်” လောက်သာ ဟောလိုက်သည့် မဟုတ်ပါလော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ်နှင့် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ် ၂-မျိုးကို အဘယ်ကြောင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း ဟု မေးသည်။

၁။ ယဉ္ဇိ ဟေတ္ထံ။ ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ “ဧဝံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ်။ ပေ။ ပဋိသန္ဓိကွဏေ။ ပေ။ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရှုပ်” ဟု ရှေးဖြစ်သော အောက်နား၌ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်တို့ကို ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်များသည် ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ခန္ဓာတို့ကိုသာ စွဲ၍ ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး မဟာဘုတ်တို့ကိုလည်း စွဲ၍ ဖြစ်၏ ဟု ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်” ဟု ဤပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းကို ဟောတော်မူသည်။

ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုံပုံ ကဋ္ဌတ္တာရုံပုံ ဟူသော စကားနှစ်ရပ်အပေါင်း၏သာ။
ဝိသေသန၊ ပုဒ်သည်။ (ဟောတိ)။ [ဥပါဒါရုံပုဒ်က နောက်၌နေသော်
လည်း စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုံပုံကဋ္ဌတ္တာရုံပုံတို့၏ ဝိသေသနပုဒ် ဖြစ်သည် ဟူလို၊
အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်သာ ဝိသေသနဖြစ်သည်။ နိဿယအနက်ပေးရာ၌
ကားပါဌ်ရှိအတိုင်းအစဉ်အတိုင်းပေးရမည်]။

ကုသလေ ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ ပဋိစ္စတိတ္ထေ၊ ဤပါဌ်၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာ
နာဝ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ မဟာဘူတာ၊ တို့ကို။ ဂဟိတာ၊
ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရုံပုဒ် ဧတ္ထေ၊ ဤ။ ဘူတရူပမ္ပိ၊ ကို၎င်း။
ဥပါဒါရုံပုဒ်မ္ပိ၊ ကို၎င်း။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ ကေ
မဟာဘူတံ ပဋိစ္စတယော၊ မဟာဘူတတိ အာဒိနာ၊ ရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။
ဘူတရူပမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ခန္ဓေစ၊ တို့သို့၎င်း။ မဟာဘူတေစ၊ တို့သို့၎င်း။
ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ။ [ကေ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စတယော မဟာဘူတံစသည်၌
မဟာဘုတ်ရုပ်များသည် ခန္ဓာတို့ကို၎င်း မဟာဘုတ်တို့ကို၎င်း စွဲ၍ဖြစ်ကြ
သကဲ့သို့ ဤစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၌ပါသော မဟာဘုတ်ရုပ်သည်လည်း ခန္ဓာတို့
ကို၎င်း မဟာဘုတ်တို့ကို၎င်းစွဲ၍ ဖြစ်၏။] မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပန္တိ
(ဧတ္ထ)၊ ပါဌ်၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဥပါဒါရူပမ္ပိ၊
သည်လည်း။ (ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ ပဋိစ္စဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ အကုသလဉ္စ အဗျာ
ကတဉ္စာတိ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနေသုပိ၊ ဟူသောပြဿနာ၏ အဖြေတို့၌လည်း။
သေဝ နယော၊ တည်း။ ဝေ၊ ဤသို့ ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော
ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ အစရှိသော နည်းဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယေ နဝ
ပုစ္ဆာ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တောယေဝ၊ ဤ ၉-ပါးသော
ပုစ္ဆာတို့ကိုသာ။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ (ဝိသဇ္ဇနဝသေန၊
အဖြေနှင့်စပ်သဖြင့်။) လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ သေသာ၊ ကုန်သော။ စတ္တာလီသ၊
သော။ (ပုစ္ဆာတို့သည်။) မောဓပုစ္ဆာ၊ အဖြေမမှီးအချင်းနှီးသော ပုစ္ဆာ
တို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။
ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ပန၊ ဆက်။ တတ္ထ
တတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စည်း၌။ ဝိစာရေ တဗ္ဗယုတ္တကမေဝ၊ စိစစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်
နှင့်ယှဉ်သော စကားရပ်ကိုသာ။ ဝိစာရယိဿာမ၊ ကုန်တော့အံ့။

(၅၄) [“တတ္ထ တတ္ထ ပန ဝိစာရေတဗ္ဗယုတ္တကမေဝ ဝိစာရယိဿာမ”
ဟူသော ပဋိညာဉ်အားလျော်စွာ အာရမဏပစ္စည်း၌ စိစစ်ဘွယ်ကို ရှေးဦး
စွာ စိစစ်၍ ပြလိုသောကြောင့် အာရမဏပစ္စယေ တာဝ စသည်ကိုမိန့်။]
တာဝ၊ အဓိပတိပစ္စည်း စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (ဝုတ္တေ)။ အာရမဏပစ္စယေ၊
၌။ ရူပဿ၊ ဤ။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ အာရမဏပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။
ဝါ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ အစွမ်းကြောင့်။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ ကြောင့်။
[ရုပ်တရားက အာရမဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် မဖြစ်ခြင်းကြောင့်- ဟူလို။]
နဝသု၊ ကုန်သော။ တာသု (ဗုဒ္ဓိသု)၊ တို့တွင်။ ရူပမိဿကာ၊ ရုပ်နှင့် ရော
ကုန်သော။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို)။ ပဟာသု၊ ၍။ တိဿောဝ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇိတာ။
[ပါဠိတော်ကြည့်ပါ] စ၊ ဆက်။ တေနော ကာရဏေန၊ ကြောင့်ပင်။
(ရုပ်တရား၏ အာရမဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
ပင်။) ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတှာ၊ ၍။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုတိ (ဘဂ
ဝတာ) နဝတ္ထံ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုဟဒ္ဒယဝတ္ထုသည်။ အာရမဏပစ္စယေန၊
ကြောင့်။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။

(၅၅) အဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိပါကာဗျာကတန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။
လောကုတ္တရမေဝ၊ လောကုတ္တရာ ဝိပါကအဗျာကတကိုသာ။ သန္ဓေယ
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ (လောကုတ္တရာဝိပါက အဗျာ
ကတကိုသာ ရည်ရွယ်၍ “ဝိပါကာဗျာကတံ” ဟူသော စကားကို ဟော
တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဧတေ၊ ဤအဓိပတိပစ္စည်း၌။ ပဋိ
သန္ဓိက္ခဏေတိ၊ ၍။ နဂဟိတံ၊ အပ်။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်သည်။
ဟေတုပစ္စယသဒိသမေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစိအရင်နှင့်
တူသည်သာ။

(၅၆) အနန္တရသမနန္တရေသုပိ၊ ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ရူပံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယေဝိယ၊ ၌ကဲ့သို့။ တိဿောဝ ပုစ္ဆာ
(ဝိသဇ္ဇိတာ)။

(၅၇) သဟဇာတပစ္စယေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေတိ၊ ဟူသောစကားကို။
ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။ ဝါ၊ သော။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂေ၊ ပစ္စည်းတို့ကိုဝေဘန်ရာ ပစ္စယနိဒ္ဒေသဌ။ ဩကန္တိက္ခဏေတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတံ၊ ပြီ။ တမ္ပိ၊ ထိုဩကန္တိက္ခဏေဟူသောစကားသည်လည်း။ ဣမိနာ၊ ဤပဋိသန္ဓိက္ခဏေဟူသောစကားနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဧကံ၊ တူ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထေ၊ ဤစကားနှစ်ရပ်အပေါင်း၌။ ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ၊ သဒ္ဓါမျှသည်သာ။ နာနံ၊ ထူး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ အဝိစ၊ တိနည်းကား။ တိတ္ထံ၊ သန္နိပါတာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဩကန္တိတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤအမည်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိယာဝ၊ ၏သာ။ နာမံ၊ တည်း။ [တိတ္ထံ၊ သုံးပါးသော အကြောင်းတို့၏။ မိဘတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်း၊ မိခင်၏ဥတုလာခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေနေမည့်သတ္တဝါ၏ ရွှေ့ရှုတည်ခြင်းအားဖြင့် သုံးပါးသောအကြောင်းတို့၏။) သန္နိပါတာ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်။ ဂဗ္ဘဿ၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏။ အဝက္ကန္တိ၊ သက်ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မူလပဏ္ဏာသ မဟာယမကဝဂ် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်] ပဋိသန္ဓိတိ၊ ဟူသောအမည်သည်။ သဗ္ဗဘဝသာဓာရဏံ၊ အလုံးစုံသော ဘဝတို့နှင့် ဆက်ဆံသော အမည်တည်း။ ပန၊ အထူးကား။ ဣဓ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရူပန္တိအာဒိဝစနတော၊ အစရှိသော စကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိယေဝ၊ ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတော၊ အပ်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေသည်။ ရူပဿပိ၊ ၏၎င်း။ အရူပဿပိ၊ ၏၎င်း။ ပစ္စယဘာဝဉ္စ၊ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝဉ္စ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ သင်္ကာတိ၊ ၏။ တသွာ၊ ကြောင့်။ ပရိပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနာ၊ ခန္ဓာဝါးပါး ဟူသောပြည့်စုံသော အဖြေရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ပရိပုဏ္ဏဓမ္မာနံ ဝိသဇ္ဇနံ ဧတ္ထ အတ္တိဟိ ပရိပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနာ၊ ဋီကာ။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သာယေဝ၊ ထို ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေကိုသာ။) ဂဟိတာ၊ အပ်ပြီ။

ဗာဟိရံ ဧကံ မဟာဘူတန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ အနိန္ဒြိယဗန္ဓေသု၊ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် မစပ်ကုန်သော။ ပထဝီပါသာဏာဒိသု၊ တို့၌။ (ဌိတံ၊ သော။) မဟာဘူတံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရသို့၊ ၌။ စတ္တာရော မဟာဘူတာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တိကဉ္စ၊

အဇ္ဈတ္တိကဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကို၎င်း။ ဗာဟိရဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ကေတော၊ တည်း။ ကတွာ၊ ရှိ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ သာ၊ ထိုပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရဉ္စ လာသော ဒေသနာတော်သည်။ သင်္ခေပဒေသနာ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောအပ်သော ဒေသနာတော်တည်း။ အယံပန၊ ဤနိဒ္ဒေသဝါရဒေသနာ တော်သည်ကား။ ဝိတ္ထာရဒေသနာ၊ တော်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်ကို။ ပိဘဇိတွာ၊ အကျယ်ဝေတန်တော်မူ၍။ ဒဿေန္တော၊ ကြောင့်။ ဗာဟိရံ၊ ဧကံ မဟာဘူတန္တိ အာဒိ၊ စကားကို။ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ပြီ။ အသညသတ္တာနံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စာကိ၊ အစ ရှိသောစကားကို။ ဒွိသန္တတိသမုဋ္ဌာန ဘူတဝသေန၊ ကံအစဉ် ဥတုအစဉ် အားဖြင့် ၂-ပါးသော အစဉ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ မဟာဘူတပဋိစ္စာတိဗ္ဗံ၊ ဤစကား ကို၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဝသေနော၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရုပ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဝုတ္တံ။ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ စကားကို။ ဥတုသမုဋ္ဌာနဝသေနော၊ သာလျှင်။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။ [ဤစကားကို ဋီကာ၌ တမျိုးဖွင့်ထားသည်။]

(၅၇) အညမည ပစ္စယော၊ ၌။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ စတုန္ဒမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဧကေတော၊ တည်း။ ဝတ္ထုနာ၊ နှင့်။ (သဒ္ဓိံ၊ ကွ။) အညမညပစ္စယတံ၊ အညမညပစ္စည်း တို့၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဝှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

(၅၈) နိဿယပစ္စယော၊ ၌။ (သာ နဂဟိတာ၌ စပ်။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စတ္ထောနာမပဋိစ္စသဒ္ဓါ၏ အနက်မည်သည်။ သဟဇာတတ္ထော၊ သဟဇာတသဒ္ဓါ၏ အနက်တည်း။ [“ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်” ဟူသည် သဟဇာတ အတူတကွ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝါ၊ သော။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို မကျဉ်းမကျယ် ဝေဘန်ရာ ဝါရ၌။ (ပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၌) စက္ခာယတနာဒိနံ၊ တို့၏။ ယာ နိဿယပစ္စယတာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ၊ အပ်ပြီ။ သာ (နိဿယ ပစ္စယတာ)၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) နဂဟိတာ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ စက္ခာယတနာ ဒိနိ၊ တို့သည်။ ပုရေဇာတာနိ၊ တို့သည်။ ဟုတွာ၊ ရှိ။ ပစ္စယာ၊ ကုန်သည်။

ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ၌။ သဟဇာတမေဝ၊ တကွဖြစ်သော တရားကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ထိုကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ ဤပဋိစ္စ ဝါရ၌ တကွဖြစ်သော တရားကိုသာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) နိဿယပစ္စယော သဟဇာတပစ္စယသဒိသောတိဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

(၆၀) ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ၌။ ရူပဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယပစ္စယာဘာ ဝါ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ တီဏေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇ နာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ကုသလာကုသလာ ဗျာကတ၊ တရားတို့သည်။ အာရမဏူပ နိဿယံ၊ ပစ္စည်းကို။ ကိဉ္ဇာပိ န လဘန္တိ၊ အကယ်၍ကား မရပါပေကုန်။ [အာရမဏူပနိဿယပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် မဖြစ်ကြဟူလို။] ပန၊ ထိုသို့ မရကြ ပါကုန်သော်လည်း။ ယေ၊ အကြင် ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတရား တို့သည်။ (အာရမဏူပနိဿယံကို။) လဘန္တိ၊ တေသံ၊ အာရမဏူပနိဿယ ပစ္စည်းကိုရသော ထိုတရားတို့၏။ (ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတရားတို့ ၏) ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤအာရမဏပစ္စယသဒိသံဟူသောစကား ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၆၁) ပုရေဇာတပစ္စယော၊ ၌။ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတပစ္စယာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ဝတ္ထု၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ပုရေဇာတပစ္စယတံ၊ ကို။ သာဓေန္ဓေန၊ သော။ ဝတ္ထုနာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓန္တိ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိ၌။ ဝိပါကာဗျာကတဿ၊ အား။ ယံဝတ္ထု၊ သည်။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏ သက်ရောက်ရာဧက၌။ (ပဋိသန္ဓေဧက၌။) သဟဇာတပစ္စယော၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ - (ဝတ္ထု)၊ ကို။ ပုရေဇာတပစ္စယတာဇနိယတ္တာ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့၏ ဝေဘန်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤ ပုရေဇာတ နိဒ္ဒေသ၌။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ [ပါဠိတော်၌ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ဟု ရှိသော်လည်း ကြိယာဗျာကတကို ဖွင့်

ဘွယ်မလိုသောကြောင့် ချန်ထားဟန် တူသည်။] ယေဝိ ကုသလာဒယော၊ ရှိသော တရားတို့သည်လည်း။ အရူပေ၊ ဘုံ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယံ၊ ကို။ န လဘန္တိ၊ ကုန်။ တေပိ၊ အရူပဘုံ၌ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းကို မရသော ထိုကုသိုလ်တရား တို့ကိုလည်း။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဇနီယတောယေဝ၊ ကြောင့်ပင်။ ဣမ၊ ဤပုရေဇာတနိဒ္ဒေသ၌။ နဂဟေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။

ပန၊ ကား။ အာရမဏံ၊ သည်။ နိယမတော၊ မြဲသောအားဖြင့်။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ န လဘတိ၊ မရ။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာရမဏံ၊ သည်။ နိယမတော၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ နလဘတိ၊ မရ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ရူပါယတနာ ဒီနိ၊ တို့သည်။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိယေဝ၊ တို့၏သာလျှင်။ ပုရေဇာတ ပစ္စယတံ၊ ကို။ သာဓေန္တိ၊ ပြီးစေနိုင်ကုန်၏။ အတိတာနာဂတာနိပိ၊ အတိတ် အနာဂတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ [အပိဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကိုဆည်း] (ရူပါ ယတနာဒီနိ၊ တို့သည်။) မနောဝိညာဏဓာတုယံ၊ ၏။ အာရမဏံ၊ သည်။ ဟောန္တိယေဝ၊ သာ။ (တသ္မာ၊ ထိုသို့ ရူပါယတန စသည်တို့၏ စက္ခုဝိညာဏ စသည်တို့၏သာ ပုရေဇာတပစ္စည်းအဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ် အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ရူပါယတနစသည်တို့၏လည်း မနောဝိညာဏ ဓာတ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အာရမဏံ နိယမတော ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ နလဘတိ။ (တရံတခါသာရသည် ဟူလို) ဣတိ။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့အာရုံ၏ မြဲသောအားဖြင့် ပုရေဇာတ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို မရခြင်းကြောင့်။ (အာရမဏပုရေဇာတမ္ပိ၊ ကိုလည်း။) ဣမ၊ ဤပုရေဇာတနိဒ္ဒေသ၌။ (ဘဂဝတာ) နဂဟိတံ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ အယံ ဒေသနာ၊ ဤပုရေဇာတနိဒ္ဒေသ ဒေသနာတော်ကို။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓာနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ကတာ၊ ပြီ။) ဝိညာဏဓာတုဝသေန၊ ဖြင့်။ န (ကတာ)၊ မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧဝံ ခန္ဓန္တိ၊ အစရှိသော။ ဒေသနာယ၊ ၌။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုယော၊ တို့ကို။ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒယော ဧဝ၊ တို့ကိုသာ။ န (ဂဟိတာ)၊ ယူအပ် ကုန်သည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပစ္စာဇာတော၊ ပစ္စည်းသည်။ ကုသလာကုသလာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အဗျာကတဿပိ၊ ရုပ်အဗျာကတကိုလည်း။ ဥပတ္တမ္ဘကော၊ ထောက်ပံ့ရုံသာ။ (ဟောတိ)။ ဇနကော၊ ဖြစ်စေတတ်သည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပစ္စာဇာတ ပစ္စယာတိ၊ ရှိ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဟောတော်မူထိုက်သော်။ ဧကေ ခမ္မောပိ၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) နကတံ၊ အပ်။

(၆၂) အာသေဝနပစ္စယော၊ ခွံ။ သဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ ကြိယာ၊ တို့သည်။ အာသေဝနပစ္စယံ၊ ကို။ ကာမံ နလဘန္တိ၊ အကယ်၍ကား မရပါကုန်။ [ကြိယာအားလုံးမရ အချို့သာရသည်။] ပန၊ ထိုသို့ အလုံး စုံသော ကြိယာတို့ အာသေဝနပစ္စည်းကို မရကြပါကုန်သော်လည်း။ လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော ကြိယာတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ကြိယာ ဗျာကတန္တိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇနကြိယာ၊ ဇောကိစ္စ တပ်သော ကြိယာတို့ကိုသာ။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝနနိဒ္ဒေသ၌။ (ဘဂဝတာ) ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

(၆၃) ကမ္မပစ္စယော၊ ခွံ။ ကုသလာကုသလေသု၊ တို့၌။ ဧကက္ခဏိ ကော၊ တခုတည်းသော ဧကရိုသော။ ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ကြိယာဗျာကတော၊ ခွံ။ တထာ၊ ထိုဧကက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကာဗျာကတော၊ ခွံ။ နာနက္ခဏိကောပိ၊ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကိုလည်း။ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။) ပဋိသန္နိက္ခဏေ၊ ခွံ။ မဟာဘူတာနံ၊ တို့၏။ တထာ၊ ထိုနာနက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းကိုလည်း။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ပန၊ ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ရုပ်တို့၏။ ဧကက္ခဏိကော၊ ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ ပဝတ္တိအခါ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏။ နာနက္ခဏိကော၊ ကိုသာ။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ အသညသတ္တရူပါနံ၊ တို့၏။ တထာ၊ ထိုနာနက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်းကိုသာ။ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအသညသတ်ရုပ်အရာ၌။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ၊ (တိ)၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။ သေသံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေမှ ကြွင်းသော

ရုပ်အပေါင်းကို။ကေန္တတော၊ အားဖြင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနတ္တာ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်
 ရုပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ရှိ။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တိ၊ မဟုတ်။
 ဇဝံ သန္တေပိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေမှ ကြွင်းသော
 ရုပ်အပေါင်း၏ ကေန ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါရူပံဟု
 ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း။) ဣမ၊ ဤအသညသတ် ရုပ်အရာ၌။
 ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ၊ ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) အဓိပ္ပေတံ၊ ပြီ။ [ဤကဋကတ္တာရူပံ
 ပနေတ္ထ စသောအဖွင့်သည် “အသညသတ္တာနံ ။ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ
 ကဋကတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ”ဟူသော ပါဠိတော်မှ ကဋကတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံတို့၏
 အဖွင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဣမ ဤအသညသတ် ရုပ်အရာ၌”ဟု စွဲသည်။
 ရှေးနိဿယကား“ဣမ၊ ဤကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌”ဟု ပေးလေသည်။]

(၆၄) ဝိပါကပစ္စယေ၊ ၌။ ကုသလာကုသလံ၊ ကို၎င်း။ ကြိယဉ္စ၊
 ကို၎င်း။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ကြောင့်။ အဗျာကတဝသေနဝ၊စပ်သဖြင့်
 သာ။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ ဝိပါကစိတ္တသမု
 ဋ္ဌာနမေဝ၊ ဝိပါကစိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။
 (ရူပံ၌စပ်) ကဋကတ္တာရူပန္တိ၊ ကား။ ယထာလာဘဝသေန၊ အကြင် အကြင်
 ရထိုက်သော လူနြိယရုပ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ လူနြိယရူပဉ္စ၊ သည်၎င်း။ ဝတ္ထုရူပဉ္စ၊
 သည်၎င်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၌စပ်) ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ကား။ တဒဝသေသံ၊ထိုလူနြိယ
 ရုပ်ဝတ္ထု ရုပ်မှကြွင်းသော။တသ္မိံ သမယေ၊ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ဝိဇ္ဇမာနကံ၊
 သော။ ဥပါဒါရူပံ၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်)။

(၆၅) အာဟာရပစ္စယေ၊ ၌။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိနံ၊
 ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿစ၊၏၎င်း။ အရူပါဟာရ
 ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗျာ၊၏။ ပဋိသန္တိက္ခဏေ၊
 ၌။ မဟာဘူတာနံ၊ တို့၏။ တထာ၊ ထိုနာမ်အာဟာရ၏ အစွမ်းကြောင့်။
 (ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗျာ) ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ဘဝဂံ၊ဒိစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ဘဝင်
 အစရှိသော စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။(ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) အာဟာ
 ရသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ ကဗဠိကာရာဟာရသမုဋ္ဌာနံ၊ ကဗဠိကာရအာဟာရ
 ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသော။ (ကေမဟာဘူတံ ပဋိစ္စ၌စပ်) စိတ္တ

သမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ ကုသလံ ကုသလ စိတ္တသမုဋ္ဌာနမေဝ၊ ရှိသည်
 သာလျှင် ဖြစ်သော။ (ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်) [ကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ
 ဓမ္မံ ပဋိစ္စစသော ပါဠိတော်၊ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စစသော
 ပါဠိတော်တို့၌ ပါသော စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ နှစ်ပုဒ်ကိုပေါင်း၍ဖွင့်သည်။] ပစ္စယ
 ဝိဘင်္ဂဝါရေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို မကျဉ်းမကျယ် ဝေတန်ရာဝါရ၌။ (ပစ္စယ
 နိဒ္ဒေသ၌။) အာဟာရပဋိပါဠိယာ၊ အာဟာရတို့၏အစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံစွာ။
 ကဗဠိကာရော၊ သော။ အာဟာရော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြီ။ ဣပေန၊ ဤပဋိစ္စ
 ဝါရနိဒ္ဒေသ၌ကား။ ကုသလံ ဓမ္မန္တိပုစ္ဆာဝသေန၊ အစရှိသော ပုစ္ဆာတို့နှင့်
 စပ်သဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ အရူပါဟာရာ၊ တို့ကို။ ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။

(၆၆) ဣန္ဒြိယပစ္စယေ၊ ၌။ (ဣတိ ဝေဒိတဗျံစပ်။) ပဲစ္စယဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။
 (ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။) ဣန္ဒြိယပဋိပါဠိယာ၊ အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ စက္ခုန္ဒြိယာ
 ဒိနိ၊ တို့ကို။ ဒသိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣပေန၊ ပဋိစ္စဝါရနိဒ္ဒေသ၌ကား။ ကုသလာဒိ
 ပုစ္ဆာဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ အရူပါန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယတာ၊
 တို့၏အဖြစ်ကို။ ဒသိတာ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုနာမ်ဣန္ဒြေရုပ်ဣန္ဒြေတို့တွင်။ ကုသ
 လာဒိသု၊ တို့၌။ ယထာလာဘဝသေန၊ အကြင်အကြင်ရထိုက်သော ဣန္ဒြေ
 တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အရူပါန္ဒြိယာ၊ တို့ကို။ ဂဟေတဗျာ၊ ကုန်၏။ အသညသတ္တာနံ၊
 တို့၏။ ဘူတရူပေသု၊ တို့၌လည်း။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ကို။ (ဂဟေတဗျံ)။ ဣတိ၊
 သို့။ (ဝေဒိတဗျံ)။

(၆၇) ဈာနမဂ္ဂပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဟေတုပစ္စယသဒိသမေဝ၊ ဟေတု
 ပစ္စည်း၏ အဖြေနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
 တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤဈာနပစ္စည်းမဂ္ဂပစ္စည်းတို့၌။ ဟေတု
 ပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၆၈) သမ္ပယုတ္တပဲစ္စယေ၊ ၌။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယဂတိကံ၊
 အာရမဏပစ္စည်း၏ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သောဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ တေနေဝ၊ ပင်။ ဧတ္ထ၊
 ဤသမ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေ
 ဟိ)၊ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၆၉) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား၊ ဝတ္ထု၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၌စပ်။) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ၊ ကို။ သာဓေန္တေ၊ သော။ ဝတ္ထုနာ၊ ကြောင့်။ (ခန္ဓာ)။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ (ဝတ္ထုဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်။) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ၊ ကို။ သာဓေန္တေဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ (ဝတ္ထု)။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ခန္ဓာ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၌စပ်။) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာဓေန္တေ၊ ဝတ္ထုနာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ကား။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်။) စိတ္တသမုဋ္ဌာန၊ သော။ ရူပံ၊ သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာဓေန္တေဟိ၊ ခန္ဓေဟိ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။ သေသ ဝိသဇ္ဇနေသုပိ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့မှကြွင်းသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ အာဒိသု၊ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ပင်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤကြွင်းသော ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ဝါ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌။ ဝိပါကာဗျာကတော၊ ၌။ ဝတ္ထုဂူဟဏေန၊ ဝတ္ထုသဒ္ဓါဖြင့်။ စက္ခာဒိနိ၊ စက္ခ၊ အစရှိသော ဝတ္ထုရပ်တို့ကို။ သင်္ဂဟိတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ ဧကံ မဟာဘူတန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတစိတ္တသမုဋ္ဌာနမ္ပိ၊ အဗျာကတ

ခ။ သေသ။ ပေ။ အာဒိသု။ သေသဝိသဇ္ဇနေသုအရ အကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ ပေ။ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ စသော ဝိသဇ္ဇနာ အားလုံးကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိအာဒိသုပိ”၌ ပိ မလိုတော့။ မှန်၏ - ထိုစကားသည် “ဝုတ္တနယေနဝ”၏ အာဓာရကို ပြသော စကားသာတည်း။ “ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ စသော ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်တို့၌ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းပင် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိထိုက်၏”ဟု ဆိုလိုသည်။

စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ကုသလာကုသလစိတ္တ သမုဋ္ဌာနမှ လည်းဖြစ်သော။ (ရူပံ ဥပါဒါရူပံ၌စပ်။)

အတ္ထိပစ္စယေ။ ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အဖြေသည်။ သဟဇာတပစ္စယ ဂတိကံ၊ သဟဇာတပစ္စည်း အဖြေ၏ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ တေ နေဝ၊ ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤအတ္ထိပစ္စည်း၌။ သဟဇာတပစ္စယသဒိသန္တိ။ ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

နတ္ထိဝိဂတော၊ တို့သည်။ အာရမဏပစ္စယဂတိကာ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်၏။ အဝိဂတံ၊ သည်။ သဟဇာတဂတိကံ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်း၊ ဝိဂတပစ္စည်း၊ အဝိဂတပစ္စည်း တို့၌။ အာရမဏပစ္စယသဒိသံ သဟဇာတပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ [နတ္ထိပစ္စည်း၊ ဝိဂတပစ္စည်းတို့၌ “အာရမဏပစ္စယ သဒိသံ” ဟု၎င်း အဝိဂတပစ္စည်း၌ “သဟဇာတပစ္စယသဒိသံ” ဟု၎င်း ဆို အပ်ပြီ-ဟူလို။]

ဣမေ တေဝိသတိ ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ သဒ္ဓိ ပိတု၊ ၍။ ဒဿိတာနံ၊ ပြအပ်သောပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာတိ၊ ကား။ ယာပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ လာန္တိ၊ ကုန်၏။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိတ္တာ ရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ အာဒိကတု၊ ၍။ ကေမူလကေ၊ သော။ ပစ္စယာနုလောမေ၊ ၌။ ပဋိစ္စဝါရဿ၊ ၏။ ကုသလတ္တိ ကဝိသဇ္ဇနေ၊ ကုသလတိက်၏ ဝိသဇ္ဇနာ၌။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ အနက်၏အဖွင့် တည်း။ ဝါ၊ အနက်၏ ဖွင့်ကြောင့် ဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာတည်း။

ပစ္စယာနုလောမ
သင်္ချာဝါရအဖွင့်

(၇၃) ဣဒါနိ၌။ (ကေမူလကနယ ပစ္စယာနုလောမ ပဋိစ္စဝါရ၏ ကုသ လတိက် ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။) ဧတ္ထ ဤကေမူလကနယ ပစ္စယာနုလောမ ပဋိစ္စဝါရ ကုသလတိက်၌။ ဟေတုပစ္စယာဒိသု၊ တို့တွင်။

ကေကေသ္မိံ၊ သော။ပစ္စယေ၊ ဌံ။ ယေ ဝိသဇ္ဇနဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓါ၊ ရအပ်
 ကုန်ပြီ။ တေ(ဝိသဇ္ဇနဝါရေ)၊ တို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းနှင့်စပ်သဖြင့်။
 ဒသေတံ၊ ငှာ။ ဟေတုယာ နဝါတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားရပ်ကို။ (ဘဂ
 ဝတာ) အာရဇ္ဈံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာ နဝ အစရှိသော စကားရပ်၌။
 ဟေတုယာ နဝါတိ၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ဌံ။ နဝ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ
 ဝိသဇ္ဇနဝါရာ၊ ပုစ္ဆာတို့၏ဖြေကြောင်း ဝိသဇ္ဇနဝါရတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်
 ၏။ သေယျထိဒံ၊ ထိုကိုးပါးသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝါရတို့ ဟူသည်အဘယ်
 နည်း။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ကုသလေန ကုသလပဒ၎င်း။ (တနည်း) ကုသ
 လေန၊ ကုသိုလ်နှင့်။ (သံသဌံ၊ ရောနှောအပ်သော။) ကုသလံ၊ ကုသိုလ်၎င်း။
 ကုသလေန အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ (တနည်း)၎င်း။ ကုသလေန ကုသလာ
 ဗျာကတံ၊ ၎င်း။ (တနည်း)၎င်း။ ပေ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ၊
 ၎င်း။ (တနည်း) အကုသလာဗျာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတံ၊
 ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသည်တို့တည်း။

အာရမဏေ တိဏီတိ၊ ကား။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ၎င်း။ ပေ။ အဗျာက
 တေန အဗျာကတံ၊ ၎င်းတည်း။ အဓိပတိယာ နဝါတိ၊ ကား။ ဟေတုယာ၊
 ဟေတုပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တသဒိသာဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝါရတို့နှင့်
 တူကုန်သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ဒွါဒသသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။
 (ဟေတု အဓိပတိ သဟဇာတ နိဿယ ကမ္မ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ ဈာန မဂ္ဂ
 ဝိပယုတ္တ အတ္တိ အဝါတတို့၌။) နဝ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သဗ္ဗေသု၊
 အလုံးစုံသော တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့သည်။
 ဟေတုပစ္စယသဒိသာနေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်သည်
 သာ။ ပန၊ အထူးကား။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ပစ္စည်းတို့၏ အကျယ်ဝေဘန်ရာ နိဗ္ဗေသ
 ဝါရ၌။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဒသသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊
 တို့၌။ (အာရမဏ အနန္တရ သမနန္တရ အညမည ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ
 အာသေဝန သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတပစ္စည်းတို့၌။) တိဏီတိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သဗ္ဗေသု၊ အလုံးစုံသော ဆယ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။
 ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့သည်။ အာရမဏသဒိသာနေဝ၊ သာ။ ပန၊ အထူးကား။
 ဝိဘင်္ဂေ၊ ဌံ။ ဝိသေသော၊ သည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အညမညပစ္စယသ္မိံ၊

၌။ အဗျာကတပဒဿါ၏။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ ရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပုရေ
ဇာတပစ္စယေ၊ ၌။ (ဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။) တထာ၊ ထိုအထူးတည်း။ အာသေဝန
ပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိပါကာနိစေဝ၊ ထို့ကို၎င်း။ ဝီထိစိတ္တာနိစ၊ ထို့ကို၎င်း။
နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ [ဝီထိစိတ္တာနိအရ ဇောမဟုတ်သော ကြိယာကို ယူရမည်ဟု
ဋီကာဖွင့်သည်။]

ဝိပါကေ ကေန္တိကား။ အဗျာကတမေဝ၊ သာတည်း။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊
ဤသင်္ချာဝါရ၌။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ နဝ၊ ကိုးပါးသော ပုစ္ဆာဝိ
သဇ္ဇနဝါရတို့၎င်း။ တိဏိ၊ ထို့၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓောဝ၊
သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝါရပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဝါရ အပိုင်း အခြားသည်။
(ဟောတိ။) ဝိတ္တာရတော၊ အားဖြင့်။ ဒွါဒေသ၊ ကုန်သော။ နဝကား၊ ထို့၎င်း။
ဒေသ၊ ကုန်သော။ တိကား၊ ထို့၎င်း။ ဧကံ၊ သော။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
သဗ္ဗေသုပ္ပါ၊ ကုန်သော။ တေဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ ထို့၌။ ဧကေန
စတ္တာလီသာဓိကံ၊ တခုဖြင့်ယုတ်လျော့သော လေးဆယ်အလွန်ရှိသော။ ဝါရ
သတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧကေနစတ္တာလီသံ၊ ရှိသော။ ပုစ္ဆာသတဉ္စ၊
သည်လည်း။ (ဟောတိ။) ဧကေနစတ္တာလီသာဓိကံ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနသတန္တိပိ၊
ဟူသောအမည်သည်လည်း။ တဿေဝ၊ ထိုဝါရ၏သား။ နာမံ၊ တည်း။

(၇၄) ဝေ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယာ
ဒိကေ၊ ရှိသော။ ကေမူလကေ၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာကို။
ဒေသေတွာ၊ ၍။ ဣတော၊ ဤကေမူလကနံယမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်
သော။ ဒုမူလကာဒိသု၊ ထို့၌။ ဝိတ္တာရဒေသနံ၊ အကျယ်ဖြစ်သော ဒေသ
နာတော်ကို။ သဒ္ဓိပိတွာ၊ ၍။ ကေမူလကေ၊ ၌။ ဒသိတာယ၊ သော။
ဒေသနာယ၊ ၌။ လဗ္ဘမာနဂဏနညေဝ၊ ရအပ်သော ဂဏန်းသင်္ချာကိုပင်။
အာဒါယ၊ ၍။ ဝါရပရိစ္ဆေဒံ၊ ကို။ ဒေသေတုံ၊ သော။ တာဝ၊ တိမူလကစသည်
တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုမူလကေ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ
တိဏိတိအာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ တတြ၊ ထိုဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ
တိဏိအစရှိသော စကား၌။ ဣဒံ၊ ကား။ လက္ခဏံ၊ မှတ်သားကြောင်း
လက္ခဏာတည်း။ ဗဟုဂဏနော၊ များသောဂဏန်းသင်္ချာရှိသော။ ပစ္စယော

ပိ၊ သည်လည်း။ (သမာနဂဏနောဝ ဟောတိဉ္စစပ်။) ဝါ၊ ကိုလည်း။
 (ယုတ္တောဉ္စစပ်) အဗဟုဂဏနေန၊ များသော ဂဏန်းသင်္ချာ မရှိသော ပစ္စည်း
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယုတ္တော၊ သည်။ (သမာနော)။ တေန၊ ထိုများသော ဂဏန်း
 သင်္ချာမရှိသောပစ္စည်းနှင့်။ သမာနဂဏနောဝ၊ သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ [ဟေတု
 ပစ္စည်းကဲ့သို့များသောဂဏန်းရှိသော ပစ္စည်းကိုအာရမဏစသော နည်းသော
 ဂဏန်းရှိသောပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်စပ်လျှင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဂဏန်းသို့မလိုက်ဘဲ
 အာရမဏစသောပစ္စည်း၏ ဂဏန်းသို့ လိုက်ရသည်ဟူလို]။ တေန၊ ကြောင့်။
 ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေတိဏိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟေတု
 အာရမဏဒုကေ၊ ဌ။ အာရမဏေ၊ အာရမဏပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။
 တိဏေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော၊
 နက်။

ပန၊ ကား။ သမာနဂဏနော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ သမာနဂဏနေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယုတ္တော၊ သည်။ (သမာနော)။ အပရိဟိနဂဏနောဝ၊
 မယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာ ရှိသည့်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊
 ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟေတာဓိပတိဒုကေ၊ ဌ။ နဝေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။
 လဗ္ဘန္တိ ဣတိအတ္ထော။ ဝိပါကေ ကေန္တိ၊ ကား။ ဟေတုဝိပါကဒုကေ၊ ဌ။
 ဝိပါကေ၊ ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ကေမေဝ၊ သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။
 လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ (ဣဒံ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (လက္ခဏံ၊ တည်း)။ ဝေ၊
 ဖြင့်။ တာဝ၊ တိမူလကစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုမူလကေ ဝါရ
 ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗော။

(၇၅) တိမူလကဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဣဒမေဝ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော
 လက္ခဏာသည်ပင်။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ [“ဗဟုဂဏနောပိ ပစ္စယော အဗဟု
 ဂဏနေန သဒ္ဓိံယုတ္တော တေန သမာနဂဏနောဝ ဟောတိ” အစရှိ
 သော ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာသည်ပင် တိကမူလကနယ စသည်တို့၌
 လည်း လက္ခဏာဖြစ်သည် ဟူလို။] တေနေဝ၊ ကြောင့်ပင်။ ဟေတုပစ္စယာ
 အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဟေတာရ
 မဏာဓိပတိတိကေ၊ ဌ။ အာရမဏေ၊ ဌ။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏေဝ

ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ ဣတိအတ္ထော။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော
နယတို့၌။ နယော၊ နည်းကို။ နေတဗ္ဗော၊ ဆောင်ထိုက်၏။

(၇၆-၇၉) ပန၊အထူးကား။ ဒွါဒသမူလကော၊ ၌။ ဝိပါကပစ္စယော၊
ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာသေဝန ပစ္စယာ၊ ကမ္မေ
တိဏီတိ၊ ဟူ၍။ ဝတွာ၊ ပြီး၍။ ဝိပါကံ၊ ကို။ အပရာမသိတွာ၊ သုံးသပ်
တော်မမူဘဲ။ အာဟာရေ တိဏီတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေရသမူလကာ
ဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဒေသေ နယော၊ တည်း။ ပန၊ဆက်။ တေ၊ ထိုတေရ
သမူလကနယ အစရှိသည်တို့ကို။ သဒ္ဓိပိတွာ၊၍။ ဧတ္ထေ၊ဤ တေရသမူလကနယ
အစရှိသည်တို့တွင်။ တေဝီသတိမူလကောဝ၊ ကိုသာ။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ [ဤ၌
“တေရသမူလကစသည်ကိုချိုး၍ တေဝီသတိမူလကနယကိုသာပြထားသည်”
ဟု ဆိုသော်လည်း ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ တမျိုး ခေါင်းတပ်ထား၏။]
သော၊ ထိုတေဝီသတိမူလကနယသည်။ သာသေဝနောဝ၊ အာသေဝန
ပစ္စည်းနှင့် တကွသော်လည်းဖြစ်သော တေဝီသတိမူလကနယ၎င်း။ သဝိပါ
ကောဝ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊သို့။) ဒုဝိဓော၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊
ထို၂-ပါးအပြား ရှိသော တေဝီသတိမူလကနယတို့တွင်။ ပဌမံ၊ စွာ။
သာသေဝနော၊ အာသေဝနပစ္စည်းနှင့် တကွဖြစ်သော တေဝီသတိမူလက
နယကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ သော၊ ထိုသာသေဝနတေဝီသတိမူလကနယသည်။
တိဏေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။
အာသေဝနပစ္စယာ။ ပေ။ အဝိဂတေတိဏီတိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ သဝိပါကော၊ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော တေဝီသတိ
မူလကနယသည်။ အာသေဝနံ၊ ကို။ နလဘတိ၊ မရ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
တံ၊ ထိုအာသေဝနပစ္စည်းကို။ ပဟာယ၊ ၍။ ဝိပါကဝသေန၊ဝိပါကပစ္စည်း
နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာယ၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ အကျိုးငှာ။ အနန္တရာယေဝ၊
သာသေဝန တေဝီသတိမူလကနယ၏ အခြားမဲ့၌သာ။ ဟေတုပစ္စယာ။ပေ။
ဝိပါကပစ္စယာ အာဟာရေ ဧကန္တိ၊ ဟူ၍။ ဧကံ၊ သော။ နယံ၊ ကို။ ဒဿေ
တွာ၊ ၍။ ပစ္စာ၊ ၌။ တေဝီသတိမူလကောဝ၊ ကိုပင်။ ဒဿိတော၊ ပြီ။
ပန၊ ဆက်။ ဒီသု၊ ကုန်သော။ တေသုတေဝီသတိမူလလေသု၊ တို့တွင်။

ကေသ္မိံ၊ တပါးသောသသေဝနတေဝိသတိမူလကနယဉ္စ။ ဝိပါကပစ္စယော၊
 သည်။ ကိဉ္ဇာပိနတ္ထိ၊ ပေ။ ကေသ္မိံ၊ သဝိပါကတေဝိသတိမူလကနယဉ္စ။
 အာသေဝနပစ္စယော၊ သည်။ (ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ) ပန၊ ဆက်။ ပစ္စာဇာတ
 ပစ္စယော၊ သည်။ ဥဘယတ္ထာပိ၊ ၂-ပါးစုံသော တေဝိသတိမူလက
 နယ တို့၌လည်း။ (ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ) ပန၊ ထိုသို့ မရှိပါသော်လည်း။
 ရုဋ္ဌိသဒ္ဓေန၊ အတင်ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါဖြင့်။ ဧတေ၊ ဤဒွါဝိသတိမူလကနယတို့ကို။
 တေဝိသတိမူလကာတွေဝ၊ တို့ဟူ၍သာ။ ခံဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေသု၊
 ထို ၂-ပါးသော တေဝိသတိမူလကနယတို့တွင်။ သာသေဝနေ၊ ၌။
 အာသေဝနဿ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊
 အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ တိဏေဝ ဝိသဇ္ဇနာနိ (ဟောန္တိ)။ သဝိပါကေ၊
 ၌။ ဝိပါကပစ္စယဿ ဝသေန ကေမေဝ (ဝိသဇ္ဇနံ ဟောတိ)။ ဣတိအယံ၊
 ကား။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ အာဒိကတုာ၊ ၍။ ကေမူလကာဒိသု၊ နယတို့
 ၌။ ဂဏနာ၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ ဟေတုမူလကာနန္တရံ၊ ဟေတုမူလက၏ အခြားမဲ့၌။
 အာရမဏေ၊ ပစ္စည်း၌။ ဌိတေန၊ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ပိုချစဉ်
 အားဖြင့် တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်) သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော နယတို့၌။
 တိဏေဝ၊ ကုန်သော ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ (ကာတဗ္ဗာ)။ [ဋီကာထည့်သည်]
 ဣတိ၊ သို့။ ယံ တေ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ပါဠိတော်၌ ဆိုထား
 ပြီ။) တံ၊ ထိုစကားကို။ (ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၌ စပ်) အာရမဏပစ္စယံ အာဒိ
 ကတုာ။ ကေမူလကေပိ၊ နယ၌၎င်း။ ဒုမူလကာဒိသုပိ၊ တို့၌၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊
 နယတို့၌။ အာရမဏပဒေစေဝ၊ အာရမဏပစ္စယပဒ၌၎င်း။ အာရမဏေန၊
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ သေသပစ္စယယောဇနာသုစ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကိုယှဉ်
 စေရာပါဠိရပ်တို့၌၎င်း။ ယတ္ထ၊ အကြင် ပစ္စည်း၌။ နဝဟိ၊ ကိုးပါးသော
 ပြဿနာတို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရာ၏။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်း၌။ တယောဝ ပဉ္စာ
 ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ပန၊ ကား။ ဝိပါကပဒေ၊ ၌၎င်း။ ဝိပါကပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကု။ သေသ
 ပစ္စယယောဇနာသုစ၊ တို့၌၎င်း။ ကောဝပဉ္စော ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤအာရမဏပစ္စယံ အာဒိ ကတုာ အစရှိသည်ဖြင့်

ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဤ အာရမဏေဌိတေန သဗ္ဗတ္ထ
တိဏေဝပဉ္စာ ဟူသော ပါဠိတော်စကားကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။
ဗဟုဂဏနောပိ ။ပေ။သမာနဂဏနော ဟောတိတိ၊ ဟူသော။ ယံ(ဝစနံ)၊
ကို။ (မယံ) အဝေါစုမှ၊ ကုန်ပြီ။ တံ (ဝစနံ)၊ ကို။ သုဝတ္ထမေဝ၊
သာ။

(၈၀-၈၅) ဣဒါနိ၊ ဟေတုပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့် ကေမူလကစသည်
ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ အာရမဏာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ယေကေမူလကာဒယော၊ တို့ကို။ ဒဿေ
တဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုကေမူလကအစရှိသော နယတို့တွင်။ တာဝ၊
ဒုမူလက အစရှိသော နယတို့မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ကေမူလကော၊
သည်။ ဟေတုကေမူလကေနော၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ ကေမူလကနယနှင့်ပင်။
သဒိသော၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေသ္မိံပိ၊ တပါးလည်း ဖြစ်သော။
ပစ္စယော ခွံ။ နဒသိတော၊ အပ်။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊စပ်သ
ဖြင့်။ ဒုမူလကော၊ ခွံ။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။
အာရမဏပစ္စယာဟေတုယာတိတိ။ပေ။အဝိဂတေတိတိတိ။ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ
ကာရေဟိ) ဝတ္ထံ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာတိတိ
အစရှိသောပါဌ်၌။ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိတိ ။ပေ။ အဝိဂတေ
တိတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်။ [အစဉ်အတိုင်း
ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက် အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာဟု ဟောမှ
အစဉ်ကျသည်။ ထိုသို့ အစဉ်ကျအောင် ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်။]
(ဝုတ္တံ၌ စပ်) ဟေတုပစ္စယာဒယော၊ ကုန်သော။ ယေပစ္စယာ၊ တို့သည်။
ဗဟုတရဂဏနာ၊ များသော ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာရှိကုန်၏။ တေသံ၊
ထိုများသော သင်္ချာရှိသော ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။
ဦနတရဂဏနေဟိစ၊ ယုတ်လျော့သော သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။
သမာနဂဏနေဟိစ၊ တူသော သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
သံသန္ဓနေ၊ ရောနှောခြင်း၌။ (ရောနှောရာ၌) ယာဂဏနာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊
၏။ တံ၊ ထို(ဂဏန) ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ အာရမဏပစ္စယာ၊ ၏။ ပုရိမ
ဘာဂေ၊ ခွံ။ ဌိတံ၊ သည်။ (သမာနံ) ပိ၊ သော်လည်း။ ဝါ၊ဖြစ်သည်လည်း

ဖြစ်သော။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ ပစ္စိမဘာဂေ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ နောက်
၌သာ။ ထပေတွာ၊ ချ်။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိတံ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တေနံ၊ ထိုအာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိဟု အစဉ် မဟုတ်ဘဲ
ဟောတော်မူခြင်းဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤသို့သော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ (ဘဂဝါ)
အာဝိကရေတိ၊ ၏။ (ကိံ အာဝိကရေတိ) အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။
ဗဟုတရဂဏနေန ဝါ၊ ဟေတုပစ္စည်း စသည်ကဲ့သို့ များသော ဂဏန်း
သင်္ချာရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။ သမာနဂဏနေနဝါ၊ အနန္တရပစ္စည်း
စသည်ကဲ့သို့ တူသော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။ ယေနယေန
ပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒုကတိကာဒိဘေဒံ၊ ဒုကတိက အစရှိသော
အပြားသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဒုကတိက အစရှိသော
အပြား၌။ တိဏေဝ၊ ကုန်သော။ ပညာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ ထို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊
ကုန်၏။ (ဣတိတေံ၊ ကို။ အာဝိကရေတိ၊ ၏။) ပန၊ အထူးကား။ ဝိပါက
ပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၌။ ဧကေမေဝ၊ သော။ (ပညာဝိသဇ္ဇနံ)
လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုဝိပါကပစ္စည်းနှင့် ရောနှောရာ၌ တပါးသော ပညာ
ဝိသဇ္ဇနကိုသာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝိပါကပစ္စယာဒိကာယ၊ ဝိပါက
ပစ္စည်း အစရှိသော။ ဂဏနာယ၊ ၌။ အာဝီ၊ စွာ။ ဘဝိဿတိ၊ လတ်။
[“ဝိပါကပစ္စယာဟေတုယာ ဧကံ အာရမဏေ ဧကံ” စသည်၌ ထင်ရှားဖြစ်
လတ်] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣ၊ ဤအာရမဏပစ္စည်းနှင့် စပ်သော ဒုမူလက
နယ၌။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) န ဒဿိတံ။ စ၊ ဆက်။ ဒုမူလကေ၊ ၌။ ယာ
သောဂဏနာ၊ ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။ တိမူလကာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သောဝ

၁။ တေနေတံ အာဝိကရေတိ။ ။ ဤဝါကျဖြင့် ပြအပ်သော “အာရမ
ဏပစ္စယော ယေန ယေန” စသော အနက်သည် မှတ်ချက်ပြသကဲ့သို့ အထူးပြ
အပ်သော အနက်တည်း။ ထိုအထူးပြအပ်သောအနက်ဟူသည် အာရမဏပစ္စည်း
ကို ဗဟုတရဂဏနပစ္စည်း သမာနဂဏနပစ္စည်းတို့နှင့် တွဲရာ၌ တိဏေဝ ပညာ
ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ရခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပညာဝိသဇ္ဇနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ”
တိုင်ရှိသော အာဝိကရဏနယ်ဟုမှတ်ပါ။

ဂဏနာ၊ ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
တိမူလကာဒယော၊ တို့ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) န ဝိတ္ထာရိတာ၊ ကုန်။

ဣဒါနိ၊ အာရမဏမူလကကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ အဓိပတိပစ္စယာဒိ
ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနံ၊ ကို။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ
နဝါတိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုအဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာနဝ အစ
ရှိသော စကားရပ်၌လည်း။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ပစ္စယသန္နိဝေသော၊
ပစ္စည်းတို့၏ စုဝေးခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အဓိပတိပစ္စယာ
ဟေတုယာ၊ အဓိပတိဟေတုဒုက၌။ နဝ၊ ကုန်သော။ (ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။
လဗ္ဘန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသေသု၊ ဟေတုပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။
ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမာနဂဏနောပိ၊ ဘူသောသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့၌
လည်း။ နဝေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ယော ယော ပစ္စယော၊
သည်။ အာဒိမိ၊ ၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ တေန တေန၊ အစ၌တည်သော ထိုထို
ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ သမာနဂဏနာနံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ အာဒိမိ၊
၌။ ဌိတဿ၊ တည်သောပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာ၊ သည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ တေန၊ ထို အစ၌တည်သော ပစ္စည်းနှင့်။
သဒ္ဓိံ၊ ဦးနုတရဂဏနာနံ၊ တို့ကို။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဦးနုတရဂဏနာနံယေဝ၊ တို့၏
သာလျှင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။
စ၊ ဆက်။ အာရမဏပစ္စယဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ (တိမူလကာဒယော၊ တို့ကို။
နဝိတ္ထာရိတာ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အဓိပတိပစ္စယဝသေနာပိ၊ သဖြင့်၎င်း။
တတော၊ ထိုအဓိပတိပစ္စည်းမှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ အနန္တရာဒိနံ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေနာပိ၊ ၎င်း။ တိမူလကာဒယော နဝိတ္ထာရိတာ၊ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဒုမူလကေ၊ နယ၌။ ဒသိတဂဏနာဝသေနော၊ ပြအပ်ပြီးသော
သင်္ချာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ (ဂဏနာ)
သာဓကေဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ ဒုမူလကနယ၌ပြအပ်
သောသင်္ချာတို့နှင့်စပ်သဖြင့် အလုံးစုံသောနယတို့၌ သင်္ချာတို့ကို ပြီးစေထိုက်
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဧကေကံ၊ သော။ ပစ္စယံ၊ ကို။ မူလကံ၊
မူလကကို။ ကာတုန၊ ၍။ သဇ္ဈယန္တေန၊ သရဇ္ဈာယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။

(နယာ) ဂဏေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ [ပါဠိတော်၌ “သဇ္ဈယန္တေန” ဟု ရှိ၏။ “သဇ္ဈာယံမဂ္ဂေန” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိရှိအတိုင်းဆိုလျှင် “သရဇ္ဈာယ် ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်” ဟုပေးပါ။] ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပဋိစ္စဝါရ

ပစ္စယ ပစ္စနိယ အဖွင့်

(ဂဏ-ဂဂ) ပန၊ ကား။ (ပစ္စယာနုလောမမှ တပါး ပစ္စယ ပစ္စနိယ ကား)။ ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ပစ္စယပစ္စနိယံ၊ ကို။ ကုသလပဒေ၊၌။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ (ကသ္မာ၊နည်း။ ကုသလဓမ္မသာ၊၏။ ဟေတုပစ္စယေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ချှ။ အနုပုတ္တိတော၊ တည်း။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့ကုသိုလ်တရား၏ ဟေတု ပစ္စည်းနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်သည့်အတွက် ပစ္စယပစ္စနိယ၏ ကုသလပဒေ၌ မရအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အကုသလံ၊ မေ့ ပဋိစ္စာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ပြီ။ တတ္ထ၊ထိုအကုသလံ မေ့ပဋိစ္စ အစ ရှိသောစကားရပ်၌။ နဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူသောသဒ္ဓါသည်။ ဟေတုပစ္စယ ပဋိက္ခေပေါ၊ဟေတုပစ္စည်းကိုယ်ဖြစ်ကြောင်းသဒ္ဓါတည်း။ ဟေတုပစ္စယံ၊ကို။ ဝိနာ၊ချှ။ အညေန၊ ဟေတုပစ္စည်းမှ အခြားသော။ ပစ္စယေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အတ္ထော၊ ဟေတုပစ္စယ ပဋိက္ခေပေါ သဒ္ဓါ၏အနက်တည်း။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတောဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော မောဟောတိ (ဧတ္ထ)၌။ (ဂူဇတ္ထ)ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)။ အယံ၊ဤမောဟသည်။ သမ္ပ ယုတ္တဓမ္မာနုဉ္ဇေဝ၊တို့၏၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပသုဘ၊ ၏၎င်း။ သယံ၊ကိုယ်တိုင်။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်နိုင်ပါသော် လည်း။ အညဿ၊သော။ သမ္ပယုတ္တဟေတုနော၊သမ္ပယုတ်ဟိတ၏။ အဘာဝါ၊ ကြောင့်။ (ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်တို့၌ မောဟမူတပါး အခြားဟိတ်မယှဉ်ခြင်းကြောင့်။) ဟေတုပစ္စယာ၊ကြောင့်။ နဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ချှ။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။

အတ္တနော၊ မိမိဟူသော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် မောဟအား။ အနုရူပပစ္စယေဟိ၊ လျော်သောပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပစ္စယပဋိက္ခေပေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို ပယ်မြစ်ကြောင်းစကားရပ်တို့၌။ (နဟေတုပစ္စယာကဲ့သို့သော စကားရပ်တို့၌။) အတ္ထော၊ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊၏။ အဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတန္တိဣဒံ၊ကို။ ရူပသမုဠာပကဝသေနဝ၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော အဟိတံဝိပါကံ အဗျာကတနှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊၏။ [ရုပ်ကိုမဖြစ်စေတတ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တို့နှင့် မဆိုင်ပါ-ဟူလို၊ ဤစကားကို ဋီကာပယ်သည်။]အညေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဝေရူပေသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။ဧသေဝန ယော၊တည်း။

(၈၈) နအဓိပတိပစ္စယေ၊၌။ အဓိပတိပိသည်လည်း။ အတ္တနာ၊နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒုတိယဿ၊ သော။ အဓိပတိနော၊ ၏။ အဘာဝါ၊ကြောင့်။ အဓိပတိပစ္စယံ၊ကို။ ကာမံနုလဘတိ၊ အကယ်၍ကား မရပါပေ။[အဓိပတိပိ၌ ပိဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတမောဟကိုပေါင်း။] ပန၊ ထိုသို့ မရပါသော်လည်း။ ‘ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဓစ္စသဟဂတော၊ သော။ မောဓဟာ၊ သည်။ အဟေတုကော၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသည်။ (ဟောတိ)ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ အဓိပတယောဝေ၊ တို့သည်သာ။ [ဝေဖြင့် အဓိပတိတို့မှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုကုန်။]နိရာဓိပတိ၊အဓိပတိမရှိကုန်သည်။န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ [“နတ္ထိ အဓိပတိ ယေသန္တိ” ဟုပြု၍ “နိရာဓိပတိ” ဟုရှိပါစေ။ သို့မဟုတ်ယိုးဗေယံးမူအတိုင်း “အဓိပတိယေဝနိရာဓိပတိ”ဟု ပုဒ်လုံးကေဝုတ်ဖြင့် သော်လည်းရှိပါစေ။] ပန၊အဟုတ်ကား။ဆန္ဒာဒီသု၊တို့တွင်။အညတရံ၊ကို။ အဓိပတိံ၊ကို။ အကတွာ၊ ၍။ ကုသလာဒိနံ၊တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိကာလေ၊၌။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒယော၊ တို့သည်။ နိရာဓိပတိနော၊ အဓိပတိရှိသောတရားမဟုတ်ကုန်သည်။ (အဓိပတိမရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့ အဓိပတိပစ္စည်းကိုမရခိုက် အလုံးစုံသော ကုသိုလ်အစရှိသောတရားတို့၏ နိရာဓိပတိတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။) မောဟံဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဝိသု၊သီးခြား။ အဓိပတိမတ္တမေဝ၊ ကိုသာ။ အနုဒ္ဓရိတွာ၊၍။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန၊အလုံးစုံသော နိရာဓိပတိတရားတို့ကို သိမ်းယူတတ်သည်၏

အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကံခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာတိ အာဒိကာ၊ ရှိသော။ သော
ဒေသနာ၊ ကို။ ကတ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျ၊ ဧ။

(၇၉) နာနန္တရနသမနန္တရေသု၊ ပစ္စည်းတို့၌။ နာရမဏေဝိယ၊ ပစ္စည်း
၌ကဲ့သို့။ ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တေန၊ ကြောင့်။
နာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သဟဇာတ
ပစ္စယော၊ သည်။ ပရိဟိနော၊ ယုတ်လျော့သည်။ (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။
သေ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်းသည်။ ပရိဟိနော၊ သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊
သို့။ တထာ၊ တူ။ နိဿယအတ္တိအဝိဂတပစ္စယာပိ၊ တို့သည်လည်း။ (ပရိ
ဟိနာ ဟောန္တိ)။ ကိကာရဏာ၊ ကြောင့်။ (ပရိဟိနာ ဟောန္တိ၊ နည်း။)
ဧတေဟိ၊ ဤသဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ ကဿစိ၊ တစုံ
တခုသော တရား၏။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ ကြောင့်။ (ပရိဟိနာ၊ ကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သဟဇာတ
နိဿယအဝိဂတပစ္စယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ [“ဝိ” ပိုဟန်တူသည်။ သို့မဟုတ်
“အဝ ယဝသမုစ္စည်း”ဟုသော်လည်း ကြံပါ။] ပစ္စက္ခာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဧကော
ပိ၊ သော။ [ပိသဒ္ဓါဂရဟာဇောတက။] ရူပိရူပမေဓော၊ သည်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊
ဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုသဟဇာတ အစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။
ပရိဟိနာ (ဟောန္တိ)။

(၈၀) နအညမညပစ္စယဝိဘဂေ၊ နအညမညပစ္စည်း၏ ဝိဘင်း၌။ ပဋိ
သန္တိက္ခဏေ။ ပေ။ ကဋ္ဌတ္တာရူပန္တိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဟဒယဝတ္ထုဝဇ္ဇံ၊
ဟဒယဝတ္ထုသည် ကြဉ်အပ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို။ ဝေဒိတဗျ၊ ဧ။
[ပဋိသန္ဓေ ဟဒယဝတ္ထုကား ဝိပါက်အဗျာကတနှင့် အညမညပစ္စည်းဖြစ်၏။]

(၈၁) န ဥပနိဿယပစ္စယဝိဘဂေ၊ ၌။ ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ
(ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုရုပ်သည်။ ဥပနိဿယ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စည်းကို။
နလဘတိ၊ မရ။ [ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်ဟူလို။] အရူပံပန၊ ကား။ အာရမဏုပနိဿယ
ပကတူပနိဿယေ၊ တို့ကို။ ကိဉ္စာပိ နလဘေယျ၊ အကယ်၍ကားမရော။ ပန၊
ထိုသို့ မရရာပါသော်လည်း။ အနန္တရူပနိဿယမုတ္တကံ၊ အနန္တရူပနိဿယမု
လွတ်သောနာမ်သည်။ နတ္ထိ။ တေန၊ ကြောင့်။ နာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊
ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

(၉၂) နပုရေဇာတေ၌။စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပန္တိ၊ ဟူသောစကားတော်ကို။
ပဉ္စ ဝေါကာရဝသေန၊ ပဉ္စဝေါကာရအဝနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တံ။

(၉၃) န ပစ္ဆိမဇာတပစ္စယာတိတ္ထေ၊ ၌။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ
ပစ္စယာ၊ သဟဇာတပစ္စည်းပုရေဇာတပစ္စည်းတို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တွေ၊ ဤနပစ္ဆိမဇာတပစ္စည်း၌။ ပါဠိ၊ သည်။ သဟ
ဇာတပစ္စယသဒိသာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌ လာသောပါဠိတော်နှင့် တူသည်။
(ဟောတိ)။ သာ၊ ထိုပါဠိတော်ကို။ နအဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိတ္ထာရိတာ၊
အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ဤနပစ္ဆိမဇာတပစ္စည်း၌။ သဒ္ဓိတ္တာ၊ အပ်ပြီ။
နာသေဝနပစ္စယေ၊ ၌။ ကုသလာ ကုသလာ၊ တို့ကို။ ပဌမဇေနဝသေန၊
ပဌမဇောနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကြိယာဗျာကတံ၊ ကို။ တတာ၊
ထိုပဌမဇောနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ပါဠိ ပန၊ ကိုကား။ ဣဓာပိ၊
ဤနာသေဝနပစ္စည်း၌လည်း။ န အဓိပတိပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိတ္ထာရိတဝသေန
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ပဌမဇောက ပစ္စည်းသာဖြစ်၍ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်သောကြောင့်
နာသေဝနပစ္စယ အရ၌ ပါဝင်ရသည်။ ပါဠိတော်ကိုကား နပစ္ဆိမဇာတ
ပါဠိတော်ကဲ့သို့ န အဓိပတိပစ္စည်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကျယ်သိပါ။-
ဟူလို] တေနေဝ၊ ကြောင့်ပင်။ နပစ္ဆိမဇာတပစ္စယမ္ပိ နာသေဝနပစ္စယမ္ပိ
နာဓိပတိပစ္စယ သဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂတိကာရေ) အာဟ၊ ပြီ။

(၉၄-၉၇) န ကမ္မပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိပါကစေတနာ၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။
နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။ [နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း၏
ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သည်- ဟူလို] ဣတိ၊ ကြောင့်။ နဂဟိတာ၊ အပ်။ နာဟာရ
ပစ္စယေ၊ ၌။ ကေစ္စံ၊ သော။ ရူပမေဝ၊ သ၃။ ပစ္စယုပ္ပန္တံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
[ဋီကာစာအုပ်၌ “ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္တံ” ဟုမူကွဲ ပြထား၏။] န ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယေ၊ ၌။ တတာ၊ ထို အချို့ရုပ်သည်သာ။ (ပစ္စယုပ္ပန္တံ ဟောတိ)။

(၉၈) နဈာနပစ္စယေ၊ ၌။ ပဉ္စဝိညာဏဓမ္မာစေဝ၊ တို့သည်၎င်း။ ကေစ္စံ၊
သော။ ရူပဉ္စ၊ ဗာဟိရ်ရုပ်အာဟာရဇရုပ်ဥတုဇရုပ် အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်
ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္တံ (ဟောတိ)။ ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။

ပဉ္စဝိညာဏသို့ ၊ ခြုံ။ ဝေဒနာစ၊ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည်၎င်း။ စိတ္တေကဂ္ဂတာစ၊ သည်၎င်း။ ဒုဗ္ဗလတ္တာ၊ အားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပနိဇ္ဈာနလက္ခဏံ၊ အာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုခြင်း လက္ခဏာသို့။ န ပါပုဏန္တိ၊ ကုန်၊ ဣတိ(တသ္မာ)၊ ကြောင့်။ (ဒို့ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်၌ ဝေဒနာ ကေဂ္ဂတာတို့၏ အားမရှိသည့်အတွက် ဥပနိဇ္ဈာနလက္ခဏာသို့ မရောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဈာနပစ္စယေ၊ ခြုံ။ နဂဟိတာ၊ ကုန်။

(၉၉-၁၀၂) နမဂ္ဂပစ္စယေ၊ ခြုံ။ အဟေတုကဝိပါကကြိယဉ္စေ၊ သည်၎င်း။ ဧကစုံ၊ သော။ ရူပံစ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဗာဟိရရုပ် အာဟာရဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အသညသတ်ကမ္မဇရုပ် ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။ [သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကား မဂ္ဂပစ္စည်းကို ရကြသည်။] နသမ္ပယုတ္တ နောနတ္ထိနော ဝိဂတေသ၊ ပစ္စည်းတို့၌။ ရူပမေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။ တေန၊ ကြောင့်။ နာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

(၁၀၃) န ဟေတုယာ ဒွေတိ၊ အစရှိသောစကားကို။ ဧကမူလက ဂဏနာယ၊ ဧကမူလကနာယ၏ အရေအတွက်သင်္ချာဖြင့်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊ ထုတ်ဆောင်၏။

(၁၀၄) ဒုမူလကေ၊ ခြုံ။ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏေ ကေန္တိ ဧတ္ထ၊ ခြုံ။ ဗဟုဂဏနေ၊ များသောသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဥိနတရဂဏ နဿ၊ ကို။ သံသန္ဓနေ၊ ခြုံ။ ဥိနတရဂဏနဝသေန၊ ယုတ်လျော့သောသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ န ဟေတုယာဝိယ၊ ခြုံကဲ့သို့ ။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ကိဉ္စာပိဘဝိတဗ္ဗံ၊ အကယ်၍လည်းဖြစ်ရာပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ နာရမဏဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပရိဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။ အဗျာကတံ၊ ကို။ ပဋိစ္စံ၊ ၍။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ကို။ သန္တာယ၊ ၍။ ကေန္တိဝုတ္တံ၊ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ ကေကေသုပိ၊ ကေကတို့၌လည်း။ (ကေ ကေ ဟုလာသော ဝါရတို့၌လည်း။) ဧသေဝ နယော၊ ပန၊ ဆက်။ ဒွေတိ၊ ၍။ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ၊ ဟောတော်အပ်ရာဝါရ၌။ နဟေတုယာ၊ ခြုံ။ လဒ္ဓဝသေန၊ ရအပ်သောဝိသဇ္ဇနနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝါရဒ္ဓယံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(၁၀၅-၁၀၆) ပန၊ကား။ တိမူလကာဒီသု၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေသု၊
နယတို့၌။ နာရမဏပစ္စယဿ၊ ဧ။ အပရိဟိနတ္တ၊ ကြောင့်။ ဧကမေဝ၊
သော။ ဝိသဇ္ဇနံ (ဟောတိ)ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ပစ္စနိယေ၌။
နဟေတုပစ္စယံ အာဒိ၊ ကတော။ ဧကမူလကာဒီသု၊နယတို့၌။ဂဏနာတည်း။

(၁၀၇-၁၃၀) ပန၊ကား။ နာရမဏပစ္စယာဒယော၊ အစရှိသော
ပစ္စည်းတို့ကို။ တာဝ၊ ဒုမူလက စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)ဧက
မူလကော၌။ ပုရိမေန၊ ရှေးဖြစ်သော န ဟေတုမူလကနှင့်။ သဒိသတ္တ၊ တူ
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဣဓံပိ၊ ဤနာရမဏမူလက၌လည်း။ နဒဿိတာ
ယော၊မပြုအပ်ကုန်ပင်တည်း။နာရမဏပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ဒုမူလကော
၌။ နာရမဏပစ္စယာ န ဟေတုယာ ဧကန္တိ၊ ဟူသောစကားရပ်ကို။နဟေတု
ဒုမူလကော၌။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးပင်တည်း။ နာဓိပတိယာပဉ္စာတိ၊
ဟူသောပါဠိ၌။ (ဂဏနာ၊ကို။) နာရမဏပစ္စယေ၊ ၌။ လဒ္ဓဝသေန၊ ရအပ်
သောသင်္ချာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဧ။ ဣတိဓံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗသံသန္တ
နေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာနယတို့၌။ ဥိနတရဂဏနဿ၊
ရှိသော။ ပစ္စယဿဝေ၊ ဧသာလျှင်။ ဝါ၊ နှင့်သာလျှင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။
ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

စ၊ ဆက်ဦးအံ့။ ယတ္ထ ယတ္ထ၊အကြင်အကြင် နယံ၌။နာရမဏပစ္စယော၊
သည်။ပဝိသတိ၊ပါဝင်၏။တတ္ထ တတ္ထ၊နာရမဏပစ္စည်းပါဝင်ရာ ထိုထိုနယံ၌။
ရူပမေဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။နာနန္တရ၊ ပေ။ နောဝိကပစ္စယာနံ၊
တို့၏။ပဝိဋ္ဌဌာနေပါ၌လည်း။ ဧသေဝ နယော။ နာဟာရ၊ပေ။နမဂ္ဂပစ္စယာ၊
တို့သည်။ သဒိသဝိသဇ္ဇနာ၊ တူသောအဖြေရှိကုန်၏။နသဟဇာတာဒိစတုက္ကံ၊
နသဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်း ၄-ပါး အပေါင်းသည်။ ပရိဟိနဝေ၊
ယုတ်လျော့မြဲ ယုတ်လျော့သည်သာ။ ဣတိဣဒံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုမူလက
နယံ၌။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဣမိနာလက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသု၊
ကုန်သော။ ဒုမူလကာဒီသု၊ နယတို့၌။ အယံပစ္စယော၊သည်။ မူလံ၊တည်း။
ဧတ္ထ၊ ဤနယတို့တွင်။ အယံ၊ ဤနယသည်။ ဒုမူလကော၊ နယတည်း။
အယံ၊သည်။ တိမူလကော၊တည်း။ပေ။အယံ၊သည်။ သဗ္ဗမူလကော၊တည်း။

[စတုမူလက စသည်ကို ပေယျာလမြှုပ်သည်] ဣတိ။ သို့။ သလ္လက္ခေ
တော။ ရှိ။ ဥိနတရဂဏနဿ။ သော။ ပစ္စယဿ။ ခိ။ ဝသေန။ ဖြင့်။
ဂဏနာ။ ကိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ခိ။ ဣတိ။ အပြီးတည်း။

ပစ္စယပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ အဖွင့်

(၁၃၁-၁၈၉) ဣဒါနိ။ ပစ္စယပစ္စနိယ၏ သင်္ချာကို ပြပြီးရာ ယခု
အခါ၌။ အနုလောမပစ္စနိယေ။ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ၌။ ဂဏနံ။ ကိ။
ဒဿေတုံ။ ဌာ။ ဟေတုပစ္စယာနာရမဏေ ပဉ္စာတိအာဒိ။ အစရှိသောစကား
ရပ်ကို။ အာရမ္ဘံ။ အပ်ပြီ။ တတ္ထ။ ထိုဟေတုပစ္စယာ နှာရမဏေ ပဉ္စ အစရှိ
သော စကားရပ်၌။ ဟေတာဝိပတိမဂ္ဂပစ္စယေသု။ ဟေတုအဓိပတိ မဂ္ဂပစ္စည်း
တို့သည်။ အနုလောမတော။ အားဖြင့်။ ဌိတေသု။ တည်ကုန်လသော်။ သဟ
ဇာတာဒယော။ ကုန်သော။ စတ္တာရော။ ကုန်သော။ သဗ္ဗဌာနိကပစ္စယာ။
အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းအဖြစ်ရှိသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။
[သဗ္ဗဌာနိက၏ ဝိဂြိုဟ်ကို ဋီကာမှယူ၍ “ပစ္စယနိဒ္ဒေသသဗ္ဗဌာနိကာသဗ္ဗ
ဌာနိက” အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] အာဟာရိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပစ္စယာ။ ဟူကုန်သော။
စတ္တာရော။ တို့၎င်း။ ဣတိ။ သို့။ အဋ္ဌ။ ကုန်သော။ ဣမေ (ပစ္စယာ)။ တို့ကို။
န လဗ္ဘန္တိ။ ကုန်။ ဟိ။ မှန်။ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန။ ပစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။
ဥပ္ပဇ္ဇမာနော။ သော။ ဓမ္မော။ သည်။ အဋ္ဌ။ ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယေ။
တို့ကို။ အလဘန္တောနာမ။ မရသော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ။ မရှိ။ [ဟေတု
ပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်သောတရားသည် သဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်
လည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဟေတုပစ္စယာ” စသည်ဖြင့် ဟေတုစသော
ပစ္စည်းတို့ အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် တည်နေလျှင် သဟဇာတ စသောပစ္စည်း
တို့ကို “န သဟဇာတေ” စသည်ဖြင့် ပစ္စနိယအဖြစ်ဖြင့် မရနိုင်ပါ။ ဟူလို။]
ပန။ ကား။ အာရမဏ။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယေသု။ တို့သည်။ အနုလောမတော။
ဖြင့်။ ဌိတေသု။ ကုန်လသော်။ အဗ္ဗုဋ္ဌာနိကာ။ နာမ်တရားတို့၏ တည်ရာ
အကြောင်းအဖြစ်ရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ။ ဟိ။ မှန်။ အာရမဏ

ပစ္စယာဒိဟိ။ တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ တို့သည်။ အနန္တရသမနန္တရပစ္စယာဒိယော၊ တို့ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (လဘန္တိယေဝ၊ သာ။) [“နလဘန္တိ”ဟု မှကွဲရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌လည်း ထိုမှကွဲအတိုင်းပင် အနက်ပေးထားသည်။ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနော”ဟု အဝုတ္တကတ္တား မရှိသောကြောင့် မသင့်။]

ပန၊ ကား။ သဟဇာတ ။ပေ။အဝိဂတပစ္စယေသု၊တို့သည်။အနုလောမတော၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာဝ၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ ပစ္စနိကတော၊ ပစ္စနိက၏အဖြစ်ဖြင့်။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတေသံပစ္စယာနံ၊ ဤသဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၊ တရားသည်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကော၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ အလဘန္တောနာမ၊ မရသောတရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ ရှိ။ ပစ္စာဇာတပစ္စယဿ၊ ၏။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌာနံနာမ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဟေတာဓိပတိမဂ္ဂပစ္စယေသု စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သေသေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းသော ပုရေဇာတစသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ သော်။ ယေစ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်၏။ ယေစ၊ တို့ကိုလည်း။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ တေ၊ ထိုရအပ် မရအပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို။ သလ္လက္ခေတွာ၊၍။သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဒုမ္မလကာဒိသု၊ကုန်သော။ နယေသု၊ တို့၌။ တေသံတေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဦးနတရဂဏနာနံယေဝ၊ ပစ္စည်းတို့၏ပင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ အဖွင့်

(၁၉၀) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယဝယ် သင်္ချာကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ နဟေတု ပစ္စယာ အာရမဏေဒွေတိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ၊ ထိုန

။ပေ။ ဒွေ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ဟေတုမှီ၊ ပစ္စည်းသည်။ ပစ္စနိကတော၊
 ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ အဓိပတိံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသော၊ တို့ကို။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပစ္စာဇာတောပန၊ ကိုကား။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထေဝ၊ ပစ္စည်းတို့သည်ပင်။ (ပစ္စနိကတော။
 ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။) နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ နဝံ၊ ကုန်သော။ ယေပစ္စယာ၊
 တို့ကို။ (အာရမဏ အနန္တရသမနန္တရဥပနိဿယံ ပုရေဇာတ အာသေဝန
 သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို) အရူပါနဉ္စေဝ၊ တို့အားသာ။ (ပစ္စယာ၊
 ကုန်၏။) ဣတိ၊ သို့။ (ယော) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ တို့ကိုးပါးသော
 ပစ္စည်းတို့တွင်။ ပုရေဇာတဉ္စ၊ ကို၎င်း။ အာသေဝနဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊
 ရှိ။ အဝသေသေသု၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း အာသေဝန ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်
 သော။ သတ္တသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။
 သေသော၊ ပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် တည်သော ပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ အရူပ
 ဌာနိကာ၊ နာမ်တရားတို့၏ တည်ရာအကြောင်းအဖြစ်ရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ယော၊ အကြင်တရား
 သည်။ အာရမဏာဒိဟိ၊ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်။ သော၊
 ထိုအာရမဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် မဖြစ်သော တရားသည်။

၁။ ယေနဝ။ပေ။ ဝုတ္တာ။ အာရမဏစသော ကိုးပါးသော ပစ္စည်း
 တို့၏ နာမ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူးပြုပုံကို ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပကိဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယ
 ကထာ ရူပံ ရူပဿာတိ အာဒိဝိကပ္ပတော ပုဒ်အဖွင့်၌ ဆိုခဲ့ပြီ။ ထို၌ “ပုရေဇာ
 တပစ္စယော ဟိ။ပေ။ အရူပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ”ဟု၎င်း “အနန္တရ
 သမနန္တရ အာသေဝန သမ္ပယုတ္တ နတ္ထိ ဝိဂတဝေဒန ဆဗ္ဗေဝ။ သော ဟိ
 ။ပေ။ အရူပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ”ဟု ၎င်း နောက်ပစ္စည်းတို့၌လည်း
 “အရူပဿေဝ ပစ္စယော ဟောတိ”ဟု၎င်း ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ဆိုခဲ့၏။ ထို့ကြောင့်
 ဤ၌လည်း “အရူပဿေဝ ဟိ ဝုတ္တာ”ဟု ရှိလျှင် ရွှေ့နောက်လိုက်လျောမည်
 ထင်သည်။ သို့မဟုတ် ထို “ယေနဝ။ပေ။ ဝုတ္တာ”ဟူသော စကားဖြင့် “အာရ
 မဏ စသော ကိုးပစ္စည်းတို့၏ နာမ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူးပြုပုံကို ဆိုခဲ့သည်”
 ဟု ပြသည်။ “အရူပါနဉ္စေဝ”ဟု ဆိုခဲ့သည်ကိုပြသည် မဟုတ်ဟူ၍သော်လည်း
 ကြံပါ။ နိဿယဉ္စကား ပါ၌ရှိအတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

အနန္တရာဒယော၊ တို့ကို။ န လဘတိ၊ မရ။ ပန၊ ဆက်။ ပဋိသန္ဓိဝိပါကော၊
သည်။ ပုရေဇာတတော၊ ကြောင့်။ (အနုပ္ပဇ္ဇမာနောပိ၊ သော်လည်း။
အနန္တရာဒယော၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။) ကြိယမနောဓာတုယာ၊ နှင့်။
(ပဉ္စဒ္ဓါရာဇ်ဇာန်နှင့်)သဒ္ဓိံ၊ ကု။သဗ္ဗဝိပါကော စ၊သည်လည်း။ အာသေဝန
တော၊ ကြောင့်။ အနုပ္ပဇ္ဇမာနောပိ၊ သော်လည်း။ အနန္တရာဒယော၊တို့ကို။
လဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုရေဇာတဉ္စ အာသေဝနဉ္စ ထပေတွာတိ၊
၍။ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပုရေဇာတ။ပေ။ဝိပ္ပယုတ္တေသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊
ကုန်လသော်။ ဧဝံ၊ တပါးသော ပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် တည်သောပစ္စည်းကို၊
ထပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသာ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော
လဗ္ဘန္တိ။ ကမ္မပစ္စယေပစ္စနိကတော ဌိတေ ဝိပါကပစ္စယံ ထပေတွာ အဝ
သေသာ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တိ။ အာဟာရိန္ဒြိယေသု၊တို့သည်။ ပစ္စနိ
ကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကေစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။
အညမညကမ္မာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယေစ၊ တို့ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊၍။ အဝသေသာ၊
တို့ကို။ အနုလောမတော နလဗ္ဘန္တိ။ ဣတရေ၊ အခြားသော သဗ္ဗဋ္ဌာနိက
ပစ္စည်း အညမည ကမ္မအာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ယုဇ္ဇမာနကဝသေန၊
အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စပ်ထိုက်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝါ၊
အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် တည်သောပစ္စည်း၏ ဖြစ်သင့်သော ပစ္စယုပ္ပန်နှင့်
စပ်သဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဈာနပစ္စယေ ပစ္စနိကတော ဌိတေ ဟေတာ
ဓိပတိ အာသေဝနမဂ္ဂပစ္စယာ အနုလောမတော နလဗ္ဘန္တိ။ မဂ္ဂပစ္စယေ
ပစ္စနိကတော ဌိတေ ဟေတာဓိပတိပစ္စယာ အနုလောမတော န လဗ္ဘန္တိ။
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေ ပစ္စနိကတော ဌိတေ ပုရေဇာတပစ္စယံ ထပေတွာ အဝ
သေသာ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တိ။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ တေသု တေသု ပစ္စယေသု၊
တို့သည်။ပစ္စနိကတော၊ဌိတေသု၊ ကုန်လသော်။ ယေ ယေ၊ အကြင်အကြင်
ပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော နလဗ္ဘန္တိ။ တေတေ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့ကို။
ဥတွာ၊၍။ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သံသန္ဓေန၊ ရာ၌။ ဥိနတဂ
ဂဏနာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(၁၉၁-၁၉၅) စ၊ ဆက်။[ပြတ်ပြီးဆက်။] ဒုမ္မလကာဒီသု၊ ကုန်သော။
 နယေသု၊ တို့၌။ ယံ ယံ ပစ္စယံ၊ ကို။ အာဒိကတွာ၊ ၍။ ယေယေ ဒုကာ
 ဒယော၊ အစရှိသည်တို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေတေ၊ ထိုထို ဒုကအစရှိ
 သည်တို့ကို။ လဗ္ဗမာနာလဗ္ဗမာန ပစ္စယဝသေန၊ ရထိုက်သောပစ္စည်း မရ
 ထိုက်သောပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ယထာယထာ၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတွာ၊
 ကုန်ပြီ။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုပြအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။
 သာဇုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတဗျာ၊ မှတ်သားထိုက်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုဒုမ္မလက
 အစရှိသော နယတို့တွင်။ နဟေတုဝသေန၊ နဟေတုပစ္စည်းနှင့် ပေါ်သဖြင့်။
 ဒုမ္မလကာဒယော၊ ကုန်သော။ နယေ၊ နယတို့ကို။ ဒဿေန္တေန၊ ပြသော
 သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်။ နဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ
 ။ပေ။ နာသေဝနပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတွာ၊ ပြီး၍။ ယာဝ အာသေဝနာ၊
 အာသေဝနပစ္စည်းတိုင်အောင်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောပါဠိတော်အသွားသည်။
 သဒိသံ၊ ၍။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုစကား
 ၍။ ဝါ၊ ထိုစကားဖြင့် ပြအပ်သော အာသေဝန ပစ္စည်းတိုင်အောင်သော
 ပါဠိတော်အသွား၏။ နအညမညပစ္စယာ သဟဇာတေ ကေန္တိ အာဒိဟိ၊
 အစရှိသောစကားရပ်တို့နှင့်။ ဝါ၊ အစရှိသောစကားရပ်တို့ဖြင့် ပြအပ်သော
 ပါဠိတော်အသွားတို့နှင့်။ သဒိသတ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗျာ၊ ၍။

ပန၊ ဆက်။ နကမ္မေ ဂဏိတေ ပဉ္စ ဂဏှာတိတိ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်
 စကားကို။ သီဟဋ္ဌဘာသံယ၊ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်။ လိခိတံ၊ ပြီ။ တဿ၊
 ထိုစကား၏။ အတ္ထော၊ ကို။ (ဝေဒိတဗျာ၌စပ်။) နဟေတုပစ္စယံ၊ ကို။
 အာဒိကတွာ၊ ၍။ နကမ္မပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ နကမ္မပစ္စယေန၊ နှင့်။
 သဋ္ဌိတေ၊ စပ်အပ်သော။ သဟဇာတေ၊ ပစ္စည်း၌။ ဧကံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဒဿိတာ၊ ပြအပ်ကုန်သော။ မဇ္ဈေဝ၊
 သာသျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဗန္တိ၊
 ကုန်၏။ အညေ၊ သဟဇာတစသော ငါးပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ အခြားကုန်
 သော။ (ပစ္စယာ အနုလောမတော) န (လဗ္ဗန္တိ)၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိ
 တဗျာ)။ ဝေ၊ ဖြင့်။ အညေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဝေရူပေသု၊ ကုန်သော။

ဌာနေသူ၊ တို့၌။ ဗျဉ္ဇနံ၊ သဒ္ဓါကို။ အနာဒိယိက္ခာ၊ အလေးဂရုအားဖြင့် မယူမ၍။ အဓိပ္ပေတတ္ထောယေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဝေ ဂ္ဂပံ၊ သော။ ဗျဉ္ဇနံ၊ ကို။ အတ္တနော၊ ၏။ သညာနိဗန္ဓနတ္ထံ၊ အမှတ်သညာကို ဖွဲ့ထားခြင်း အကျိုးငှာ။ ပေါရာဏေဟိ၊ ရွေးဆရာတို့သည်။ သကသက ဘာသာယ၊ မိမိဥစ္စာ မိမိဥစ္စာဖြစ်သောဘာသာဖြင့်။ လိခိတံ၊ ပြီ။

အပိစ၊ တနည်းကား။ ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ [ဣမေသမ္ပိ ပကိဏ္ဏကနံ။ပေ။ အသမ္မောဟတော ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်။] ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေ သုပိ၊ တရားတို့တွင်လည်း။ (တနည်း) ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ (လတ္တမာနေသူ၊ ရထိုက်ကုန်သော။) ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ (ယော) ဓမ္မော၊ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယံ၊ ကို။ န (လဘတိ)၊ မရ။ (သော ဓမ္မော၊ ကမ္မပစ္စည်း ကိုရ၍ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းကိုမရသော ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။) အတ္ထိ၊ ၏။ သော၊ ထိုတရားကို။ အသညေသုစေဝ၊ အသညသတ် သတ္တဝါတို့၌၎င်း။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ဘဝ၌။ ပဝတ္တေစ၊ အခါ၌၎င်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပဉ္စဝေါ ကာရပဝတ္တေစ”ဟု သမာသ်ရှိ၏။] ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေန၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ (ယော)ဓမ္မော မဂ္ဂပစ္စယံ လဘတိ။ ဟေတု ပစ္စယံ န (လဘတိ။ သောဓမ္မော) အတ္ထိ။ သော၊မဂ္ဂပစ္စည်းကိုရ၍ ဟေတု ပစ္စည်းကိုမရသော ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓိစ္စသဟဇာတမောဟ ဝသေန၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော မောဟ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊၏။(ယော)ဓမ္မောဈာနပစ္စယံ လဘတိ။မဂ္ဂပစ္စယံ န (လဘတိ။ သောဓမ္မော) အတ္ထိ။ သော၊ ဈာနပစ္စည်းကိုရ၍ မဂ္ဂပစ္စည်းကိုမရသော ထို ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ မနောဓာတုအဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတုဝသေန၊ မနောဓာတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ယတ္ထ၊အကြင်အသညသတ်သတ္တဝါ ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္တိအခါတို့၌။ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပါနိ၊ တို့သည်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ် သတ္တဝါ ပဉ္စဝေါရပဝတ္တိအခါတို့၌။ ဂ္ဂပမ္မော၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တရားတို့သည်။

ဟေတာဝိပင်္ဂါဝိပင်္ဂါကိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပစ္စယေ၊ တို့ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိ
ကာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ အဟေတုကေ၊
၌။ အဝိပင်္ဂါပစ္စယော နတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမသမ္ပိ ပကိဏ္ဍကာနံ၊ ဤ ရော
ပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်တို့၏လည်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်းတို့၌။
ဂဏနဝါရောကို။ အသမ္မောဟတော၊ အားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

တတြ၊ ထိုဣမသမ္ပိ ပကိဏ္ဍကာနံ ။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗော ဟူသောစကား
ရပ်၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတ်ကား။ နယော၊ တည်း။ တာဝ၊ အနန္တရေ
ဒွေ စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ။ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ ဒွေတိတ္ထေ၊ ၌။
[ဟောန္တိဗျ] အဟေတုကမောဟောစေ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသောမောဟ
သည်၎င်း။ (မောဟမူဒွေး၌ ယှဉ်သော မောဟ။) အဟေတုက ဝိပင်္ဂါ
ကြိယာစ၊ အဟိတ်ဝိပင်္ဂါ အဟိတ်ကြိယာတို့သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ သည်။
(ဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အကုသလေနာကုသလံ၊ အကုသလေနာ
ကုသလဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ အပ္ပာကတေနအပ္ပာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊
၍။ ဧတ္ထ၊ ဤ နဟေတုမူ အာရမဏဒုက္ခံ။ ဒွေတိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သေသေ
သုပိ၊ ကြွင်းသောစကားရပ်တို့၌လည်း။ သေဝေနယော၊ တည်း။ အာသေ
ဝနေ ပန၊ အာသေဝနပစ္စည်း၌ကား။ ဝိပင်္ဂါ၊ အဟိတ်ဝိပင်္ဂါကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ [အခြားဝိပင်္ဂါများမရကြောင်းမှ နဟေတုပစ္စယာဖြင့်ထင်ရှားပြီး
ဖြစ်သည်။] ကြိယမနောဓာတုကို။ (ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်းကို။) တဿ၊ ထို့အတူ
မရအပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကြိယာဟေတု မနောဝိညာဏ ဓာတုဝသေန၊
ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာသေဝန
ပစ္စည်း၌။ အပ္ပာကတေနအပ္ပာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။ [အဟိတ်
ဝိပင်္ဂါနှင့်ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်းကိုသာ မရအပ်ဟုဆိုသောကြောင့် “ကြိယာဟေတု
မနောဝိညာဏဓာတု” အရ မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းနှင့် ဟသိတုပ္ပါဒ်ကို ယူရမည်။
သို့သော် မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းသည် ဇောကိစ္စမတပ်သောကြောင့် အာသေဝန
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်နိုင်ပါ။] ဝိပင်္ဂါကေ ကေန္တိ၊ ကား။ အပ္ပာကတေန
အပ္ပာကတမေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနသာတည်း။ [ဝေဖြင့် အကုသလေန အကုသလ
ဝိသဇ္ဇနကို ကုန်။] မဂ္ဂေ ကေန္တိ၊ ကား။ အကုသလေန အကုသလမေဝ၊
သာတည်း။

(၁၉၆-၁၉၇) နာရမဏမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ ပဉ္စာတိ၊ စကားကို။ ဂူပမေဝါကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုရုပ်တရားသည်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ် အဖို့အစု၎င်း။ အကုသလံ၊ ၎င်း။ အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလာဗျာကတဉ္စ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ကောဋ္ဌာသေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း။ သဗ္ဗပဉ္စကေသု၊ အလုံးစုံသော ပဉ္စကတို့၌။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ [အဓိပတိယာ ပဉ္စ စသည်ဖြင့် “ပဉ္စ” ဟုလာသမျှ ဤအတိုင်းပင်တည်း-ဟူလို။] အညမညေ ကေန္တိ၊ ကို။ ဘူတဂ္ဂပါနိစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝတ္ထုဉ္စ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တာနိ၊ ထိုဘူတရုပ် ဟဒယဝတ္ထုတို့သည်။ နာရမဏပစ္စယာ၊ နာရမဏပစ္စည်းမဟုတ်သော။ အညမညပစ္စယံ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တိမူလကေပိ၊ နယ၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။

(၁၉၈-၂၀၂) နာဓိပတိမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ နဝါတိ၊ ကား။ အနုလောမေ၊ ဌိ။ ဟေတုမိ၊ ဌိ။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင် တည်း။ တိဏိတိအာဒိနိပိ၊ တိဏိအစရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌိ။ ဝါ၊ သော။ အနုလောမေ၊ ဌိ။ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောဝိသဇ္ဇန တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ တိမူလကော ဌိ။ ဒေတိ၊ ကား။ ဝါ၊ ဒေဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌိ။ ဝါ၊ သော။ နဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ၊ နဟေတုပစ္စယ အာရမဏဒုကဉ္စ။ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ၊ သာ။ (ဟောန္တိ)။

(၂၀၃-၂၃၃) န ပုရေဇာတမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ သတ္တာတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပစ္စယပစ္စနီယဉ္စ။ အရူပေ ကုသလံ ကေ ခန္တံ ပဋိစ္စာတိ အာဒိနာ၊ ရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတေ၊ ဌိ။ ဒသိတာနေဝ၊ ပြအပ် ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ သဗ္ဗသတ္တကေသု၊ တို့၌။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ နကမ္မမူလကော ဌိ။ ဟေတုယာ တိဏိတိအာဒိသု၊ ဟေတုယာတိဏိ အတူရှိသောပြဿနာတို့၌။ [အာဒိသဒ္ဓေါဟိပကာရတ္ထောဝဟောတိ-ဒ္ဓိကာ]။ စေတနာဝ၊ သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလံ၊ ကို၎င်း။ အကုသလံ၊ ကို၎င်း။ အဗျာကတဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ ရှိ။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ တိဏိတိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။

ကေ(ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ ခွေ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ တိဏိ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ ပဉ္စ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ သတ္တ(ဣတိ)၊ ၎င်း။ နဝါတိ၊ ၎င်း။ အာဂတဋ္ဌာနေသု၊ လာရာဋ္ဌာနတို့၌။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ၎င်း။ စတ္တာရိ(ဣတိ)၊ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော။ ဆ(ဣတိ)၊ သော။ အဋ္ဌာတိ၊ သော။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဣမာဂဏနာပန၊ တို့သည်ကား။ နတ္ထေဝ၊ ကုန်သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

စ-နိဂုံးကိုဆိုပြီးအံ့။ ပဋိစ္စဝါရဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သဟဇာတဝါရအဖွင့်

(၂၃၄-၂၄၂) သဟဇာတဝါရ၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတောတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၌။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်တရားနှင့်။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်သည်။ ဟုတွာ၊ ၌။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတဝါရ၌။ ယေသံ၊ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို။ ပဋိစ္စဝါရ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ၎င်း။ ပန၊ အထူးကား။ အဿ၊ ထိုသဟဇာတဝါရ၏။ အဝသာနေ၊ ၌။ ပဋိစ္စတ္တံနာမ၊ ပဋိစ္စ၏ အဖြစ်မည်သည်။ သဟဇာတတ္ထံ၊ သဟဇာတ၏ အဖြစ်တည်း။ သဟဇာတတ္တံနာမ၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်မည်သည်။ ပဋိစ္စတ္တံ၊ တည်း။ [ဤ၌ “ပဋိစ္စံ နာမ သဟဇာတဋ္ဌံ၊ သဟဇာတဋ္ဌံနာမ ပဋိစ္စံ” ဟု၎င်း “ပဋိစ္စတ္တံ နာမ သဟဇာတတ္ထံ၊ သဟဇာတတ္ထံ နာမ ပဋိစ္စတ္တံ” ဟု၎င်း မူကွဲရှိ၏။ နောက်၌ ပဋိစ္စဝါရေန သဟဇာတဿ ပစ္စယဘာဝံစသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားကိုသောက်၍ ပဋိစ္စတ္တံ စသော ပါဌ်ရှိအတိုင်းပင် အနက်ပေးလိုက်

၁။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စံ ။ပေ။ အတ္ထော။ ။ဤအဖွင့်အတိုင်း ဆိုလျှင် ပဋိစ္စ တေန ဟုတွာ တို့ကို ထည့်၍ “ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်တရားနှင့်။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်သည်။ ဟုတွာ၊ ၌။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတု ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၎င်း”ဟု အနက်ပေးရလိမ့်မည်။ ဋီကာ၌ကား တမျိုး ဖွင့်ထား၏။

ပါသည်။] ဣတိ ဣဒံ၊ စကားကို။ ဥဘိန္ဒုမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ ဝါရာနံ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတဝါရတို့၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ နိန္ဒာနာ ကရုဏဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူး မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ဧဒုပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤပဋိစ္စသဒ္ဓါ သဟဇာတသဒ္ဓါတို့သည်။ နိန္ဒာနာကရုဏာ၊ ကုန်။ ဝေသန္တေ၊ ဤသို့ အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူး မရှိပါကုန်သော်လည်း။ အညမညဿ၊ တပါးသည် တပါး၏။ (အချင်းချင်း၏။) အတ္ထနိယမနတ္ထံ၊ အနက်ကို မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။]

ဟိ၊ ချဲ့။ စက္ခု၊ ပဋိစ္စရူပစောတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အသဟဇာတမ္ပိ၊ တကွမဖြစ်သောတရားကိုလည်း။ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ သဟဇာတမ္ပိ၊ သော။ ဥပါဒါရူပဉ္စ၊ ဥပါဒါရုပ်သည်လည်း။ ဘူတရူပဿ၊ ၏။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်း သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတဿ၊ တကွဖြစ်သော တရား၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို၎င်း။ [ရှေး နိဿယ “သဟဇာတဿ ပစ္စယဘာဝံ” ဟု ပါဠိရှိ၏။ ကောင်းသည်။] သဟ ဇာတဝါရေန၊ ဖြင့်။ ပဋိစ္စာတိ၊ ၍။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ပစ္စည်းတရား၏။ သဟဇာတဘာဝံ၊ ကို၎င်း။ နိယမေတု၊ မှတ်သားခြင်း ငှာ။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတဝါရတို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ အပိစ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ တထာ၊ ထို ပဋိစ္စဟူသော အခြင်းအရာ သဟဇာတဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ ဗုဒ္ဓနကာနံ၊ သိလတုံသော ဝေနေယျတို့၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အလို၏ အစွမ်းကြောင့်၎င်း။ ဒေသနာဝိလာသေန၊ ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ် ကြောင်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အစွမ်းကြောင့်၎င်း။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပူ ဘေဒဇာနနဝသေနစာပိ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါအပြားကိုသိတော်မူခြင်းကြောင့် ၎င်း။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ [စာပိဟု အပိပါလျက်ရှိသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သဟဇာတဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ပစ္စယဝါရအဖွင့်

(၂၄၃) ပစ္စယဝါရေ၊ ဌံ။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာတိ၊ ပါဠိ၏။ ကုသလ
ဓမ္မေ၊ ဌံ။ ပတိဋ္ဌိတော၊ သည်။ ဟုတော၊ ရှိ။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မေ၊ ကို။
နိဿယဋ္ဌေန၊ မှီရာဟူသော အနက်သဘောဖြင့်။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းကို။ ကတော၊
ရှိ။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပစ္စယာတိ၊ ကား။ ကုသလံ၊
သော။ ဧကံ၊ သော။ ခန္ဓံ၊ ကို။ နိဿယပစ္စယံ၊ ကို။ ကတော၊ ရှိ။ တယော၊ ခန္ဓာ
ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိ
နာဝဥပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ဝတ္ထုပစ္စယာ
ဝိပါကာ ပျာကတာ ကြိယာပျာကတာ ခန္ဓာတိဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ပဉ္စ
ဝေါကာရေ၊ သဝဉ္စံ။ ပဝတ္ထိဝသေန၊ ပဝတ္ထိအခါနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ဌံ။ ပဝတ္ထိယံ၊ အခါ၌။ ခန္ဓာနံ၊
တို့အား။ ပုရေဇာတံ၊ သော။ ဝတ္ထု၊ သည်။ နိဿယပစ္စယော၊ သည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ပန၊ ကား။ ပဋိစ္စဋ္ဌာယ၊ အနက်၏။ သဟဇာတဋ္ဌတ္တာ၊
ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရေ၊ ဌံ။ သေနယော၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌံ။ သဟဇာတမေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝတ္ထု၊ ကို။
သန္ဓာယ။ ဝတ္ထုပဋိစ္စခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ကုသလံ
ဧကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိ
ရပ်တို့၌လည်း။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။

အပျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလောစ အပျာကတောစာတိ၊ ဟူသော
စကားကို။ ကုသလာပျာကတာနံ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဝသေန၊ ဖြင့်။
ကေတော၊ တည်း။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ခြင်းကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ ရှေး။ ကုသလပ္ပတ္တိက္ခ
ဏသို့၊ ဌံ။ ဝတ္ထု၊ ကို။ နိဿာယ၊ ရှိ။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်
၎င်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနေ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတေ၊ တို့ကို။ နိဿာယ၊ ရှိ။
စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ဥပါဒါရူပံစ၊ သည်၎င်း။ ဟေတုပစ္စယဝသေန၊
ဖြင့်။ ကေတော၊ တည်း။ [ကုသိုလ်ခန္ဓာနှင့် ရုပ်တရားတို့ တပေါင်းတည်း]
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စယဘူတဿ၊ သော။ အပျာကတဿ၊ ၏။
[ဝတ္ထုရုပ် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟာဘုတ် အပျာကတ၏] နာနတ္ထေ၊ မတူတူးခြား

ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ) ပိ၊ သော်လည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဝသေန ဧကေတော ဥပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ။ တေ၊ ဤအဗျာကတံ ဓမ္မံ အစရှိသော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဝေရူပေသု ဌာနေသု သေဝနယော။ ဝေ၊ ဖြင့်။ ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယေ၊ ဌံ။ သဟဇာတဉ္စ၊ တကွဖြစ်သော တရားကို ၎င်း။ ပုရေဇာတဉ္စ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌ဖြစ်သော တရားကို၎င်း။ နိဿယဋ္ဌေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယံ ကတော သတ္တရသ ပဉ္စာ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတပုရေဇာတတို့တွင်။ ခန္ဓာစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ဘူတာစေဝ၊ ဘူတရုပ်တို့ကို၎င်း။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာ) ဝတ္ထု၊ ကို။ သဟဇာတပုရေဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ် ပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ အပ်ပြီ။

ပန၊ ကား။ ပဋိစ္စဝါရေ၊ ၌။ သဟဇာတဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌။ နဝေဝ မဉ္စာ ဝိသဇ္ဇိတာ။ ဧဝံပန၊ ဤပစ္စယဝါရ၌ကား။ သတ္တရသ၊ တဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ယေ ဧတေ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုတဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပြဿနာတို့၏ ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ကောဒိကေ၊ ကေအစရှိသော။ ကောဝသာနေ၊ ကေအဆုံးရှိသော။ ဝိသဇ္ဇေန၊ ၌။ [“ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကိုဆိုသည်။] ကုသလာဒိသု၊ တို့တွင်။ ဧကပစ္စယတော၊ တမျိုးသော ပစ္စည်းကြောင့်။ ဧကော၊ တမျိုးသော။ ပစ္စယုပ္ပန္နော၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ကောဒိကေ၊ ရှိသော။ ဒုကာဝသာနေ၊ ရှိသော။ (ဝိသဇ္ဇေန) [“အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ဆိုသည်။] ဧကပစ္စယတော နာနာပစ္စယုပ္ပန္နော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဒုကာဒိကေ ကောဝသာနေ (ဝိသဇ္ဇေန) [“ကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ဆိုသည်။] နာနာပစ္စယတော ဧကော ပစ္စယုပ္ပန္နော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဒုကာဒိကေ ဒုကာဝသာနေ (ဝိသဇ္ဇေန) [“ကုသလဉ္စ

အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟေတုပစ္စယာ” အတူရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ဆိုသည်။] နာန ပစ္စယတော နာန ပစ္စယုပ္ပန္နော (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) [ရှေးနိဿယ၌ “နာနာပစ္စယုပ္ပန္နာ” ဟု ဗဟုဝုဉ် ဖြင့်ချည်း ၂-ပုဒ်လုံး ရှိ၏။]

(၂၄၈-၂၅၂) အာရမဏပစ္စယာဒီသုပိ။ ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၌ လည်း။ ဣမိနာဝုပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ ပဉ္စာဝိသဇ္ဇနပုဒေဒေါ၊ ပြဿနာအထူး အပြား ဝိသဇ္ဇနအထူးအပြားကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏ ပစ္စယေ၊ ၌။ ဝတ္ထု၊ ပစ္စယာ ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဧတံ၊ အကြင် စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ ဝိပါကက္ခန္ဓေ ယေ၊ တို့ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ၊ တို့ကို။ အဗျာကတံ၊ တရားကို။ နိဿာယ၊ ၍။ အာရမဏပစ္စယေန၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာနံ၊ ဖြစ်သောတရားတို့၏။ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ၊ အထူးအပြားကိုပြ တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ တဖန်။ ဝတ္ထု၊ ပစ္စယာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ပဝတ္ထေ၊ ၌။ ဝိပါကကြိယာ ဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ပုရိမနယေနော၊ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။

ဧဝံ၊ သို့။ ဣမသ္မိံ အာရမဏပစ္စယေ၊ ၌။ သဟဇာတဉ္စ၊ တရားကို၎င်း။ ပုရေဇာတဉ္စ၊ တရားကို၎င်း။ ပစ္စယံ ကတာ သတ္တ ပဉ္စာ ဝိသဇ္ဇိတာ။ တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတ ပုရေဇာတတို့တွင်။ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ သဟဇာတဝသေန၊ ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဂဟိတာ)၊ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။ သဟဇာတပုရေဇာတဝသေန ဖြင့်။ (ဂဟိတံ)၊ [ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုကို ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ သဟဇာတ၊ နောက်နောက်နာမက္ခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြု ရာ၌ ပုရေဇာတအဖြစ်ဖြင့် ယူပါ။ ပဝတ္တိဟဒယဝတ္ထုကိုကား ပုရေဇာတ အဖြစ်ဖြင့်သာယူပါ] စက္ခာယတနာဒီနိ၊ တို့ကို။ ပုရေဇာတဝသေနော ဂဟိတာနိ၊ ပဋိစ္စဝါရေ ပန၊ ကား။ သဟဇာတဝသေနော၊ သာ။ ပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌။ တယောဝ ပဉ္စာ ဝိသဇ္ဇိတာ။

(၂၅၃-၂၅၄) အဓိပတိ ပစ္စယော၊ ဌံ။ ဝိပါကာဗျာကတံ၊ ကို။ လောကုတ္တရမေဝ၊ လောကုတ္တရာဝိပါက်ကိုသာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ အနန္တရသမနန္တရာပစ္စည်းတို့သည်။ ရူပါဘာဝေန၊ ရုပ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ အာရမဏသဒိသာ၊ တူကုန်၏။ ပရတော၊ ဌံ။ အာသေဝနနတ္ထိဝိဂတေသုပ္ပါတို့၌လည်း။ သေဝနယော၊ တည်း။

(၂၅၅) သဟဇာတပစ္စယော၊ ဌံ။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ကား။ ဥပါဒါရူပသင်္ခါတံ၊ သော။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဣဒံ၊ ဤကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ ဟူသော စကားကို။ အသညသတ္တာနညေဝါတို့၏ သာ။ ရူပံ၊ ကို။ သန္ဓာယ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ စက္ခာယတနာဒိနိ၊ တို့ကို။ ပဉ္စဝေါကာရဝသေန၊ ဘဝနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

(၂၅၆-၂၅၇) စ၊ ဆက်။ အညမညပစ္စယော၊ ဌံ။ ယထာ အာရမဏပစ္စယာ ဝေန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဝိသဇ္ဇန သမတံ၊ ဝိသဇ္ဇန၏ တူမျှသည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ ပစ္စယုပ္ပန္နေသုပန၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၌ကား။ နာနတ္ထံ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။

(၂၅၈) ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ဌံ။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ စကားကို။ ရူပါဘာဝတောပိ၊ ရုပ်တရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဝိသဇ္ဇနသမတာယပိ၊ ဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် တူမျှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၂၅၉-၂၆၀) ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတပစ္စယာတိအာဒိနံ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၏။ (အတ္ထော၌စပ်။) ပဋိစ္စဝါရေ၊ ဌံ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

(၂၆၁-၂၆၆) ကမ္မပစ္စယော၊ ဌံ။ တီဏိတိ၊ ပုဒ်၌။ ကုသလံ၊ ကို။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းပြု၍။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်၎င်း။ အဗျာကတော၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတော စ၊ ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ တီဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံနိ၊ ကုန်၏။ အကုသလေပိ၊ သေဝနယော၊ တည်း။

(၂၆၇-၂၆၈) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ ဌံ။ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။

ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ခန္ဓာ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ပါဌ်၏။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထု၊ ကို။ နိဿာယ၊ ရှိ။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဣတိ အတ္ထော။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဟေတု ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၂၆၉-၂၇၆) ဣဒါနိ၊ ၌။ ယထာလဗ္ဗဒါနိ၊ အကြင်အကြင်ရအပ်ပြီး ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒသေတံ၊ ငှာ။ ဟေတုယာ သတ္တရသာတိ အာဒိ၊ အာဟာ၊ ပြု။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာ သတ္တရသအစရှိသော စကားရပ်၌။ ဟေတုယာသတ္တရသာတိ၊ ကား။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ကုသလေန ကုသလဝိသဇ္ဇန၎င်း။ (တနည်း) ကုသလေန၊ ကုသလပုဒ်နှင့်။ (သံသဋ္ဌံ၊ သော။) ကုသလံ၊ ပုဒ်၎င်း။ [နောက်၌လည်း ဤကဲ့သို့ပေးပါ။] ပေ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ကုသလဝသေန၊ ကုသိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကောဒိကာနိ၊ တခုသောပုဒ်အစရှိကုန်သော။ ကောဝသာနာနိ၊ တခုသောပုဒ်အဆုံးရှိကုန်သော။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဒုကာ ဝသာနံ၊ နှစ်ပါးသောပုဒ်အပေါင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ကေ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ ဟောန္တိ။ အကုသလဝသေန၊ ဖြင့်။ တထာ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ ဟောန္တိ)။ အဗျာကတေန၊ ပုဒ်နှင့်။ (သံသဋ္ဌံ) ကုသလံ၊ ပုဒ်၎င်း။ တေနော၊ ထိုအဗျာကတပုဒ်နှင့်ပင်။ (သံသဋ္ဌံ) အကုသလံ၊ ပုဒ်၎င်း။ ကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလာဗျာကတဉ္စ၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတေဟိ (သံသဋ္ဌံ) ကုသလံ အဗျာကတံ။ အကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလာဗျာကတေဟိ (သံသဋ္ဌံ) အကုသလံ အဗျာကတံ အကုသလာဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သတ္တရသ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

[အာရမဏေ သတ္တစသည်ကို အထက်နည်းမှ၍ ပေးပါ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဤသို့ ဧဝံ သတ္တနောက်ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ထည့်စပ်ပါ။]

ဝိပါကေ ဧကန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတေန အဗျာကတမေဝ၊ အဗျာကတေန အဗျာကတဝိသဇ္ဇနသာတည်း။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယဝါရ

ပစ္စယာနုလောမ ကေမူလကနယဉ်။ သတ္တရသ၊ သတ္တရသဟူသော ဝါရ အပိုင်းအခြား၎င်း။ သတ္တ၊ ၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယောဝါရ ပရိစ္ဆေဒါ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသောဝါရ အပိုင်းအခြားတို့တွင်။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ သတ္တရသကာ၊ တို့၎င်း။ ဒသ၊ ကုန်သော။ သတ္တကာ၊ တို့၎င်း။ ဧကံ၊ သော။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝါရအပိုင်း အခြားတို့ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ချ်။ ပရတော၊ ဉ်။ ဒုကတိကာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယ သံသန္ဒနေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှော ရာဉ်။ ဥိနတရကနယ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိ တဗ္ဗာ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣမာယ ဂဏ နာယ၊ ဤပြအပ်ပြီးသော သင်္ချာဖြင့်။ ဒုကမူလာဒိသု၊ နယတို့၌။ ဝါရ ပရိစ္ဆေဒေ ဇာနိတုံ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ (တသွာ)၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တပန်။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မောတိ၊ ဟူ၍။ အနာမသိတွာ၊ ချ်။ ဂဏနဝသေနော၊ သာ။ ဝါရပရိစ္ဆေဒံ ဒေသေတုံ ဟေတုပစ္စယာ အာရ မဏေ သတ္တာတိအာဒိ။ အာရဒ္ဓံ၊ အပ်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေ သတ္တ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းပြု၍။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်၎င်း။ အာရမဏပစ္စယာ၊ ကြောင့် ၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ကုသလံ ဧကံ ဓန္တံ၊ ပစ္စယာ၊ ချ်။ တယော ဓန္တာ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ဣတိဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏေ၊ ပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇ နာနိ၊ တို့ကို။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ ပစ္စနိယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ အနုလောမေ၊ ၌။ နယော၊ တည်း။

(၂၇၇-၂၇၅) ပန၊ ကား။ ပစ္စနိယေ၌။ ကုသလံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ အကုသလမေဝ၊ ကိုသာ။ အာဒိကတွာ၊ ချ်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုဝိသဇ္ဇနကို။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊ အနက် ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယဝါရပစ္စနိယ၌။ ယံ၊ အကြင်စကားသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ပဋိစ္စဝါ ရဿ ပစ္စနိယေ။ ဝုတ္တမေဝ၊ ပြီးသတည်း။

(၂၀၆-၂၀၇) ပန၊ ဆက်။ ပစ္စနိယေ၌။ လဗ္ဗဝိသဇ္ဇနပရိစ္ဆေဒံ ဂဏ်
 နံတောံ ဒဿေတု နိဟေတုယာစတ္တာရီတိအာဒိံ။ သေ။ ယံတေ၊ စကား
 ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုနဟေတုယာ စတ္တာရိ အစရှိသော
 စကားရပ်၌။ စတ္တာရိ၊ စတ္တာရိဟူသော အပိုင်းအခြား၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဆံ ပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဝါရ အပိုင်းအခြားတို့၏။ ဝဿန၊
 ဖြင့်။ ဒုကတိကံဗီသု၊ နယတို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓေန ဂဏနာဂေဒိတဗ္ဗာ။
 ဟိ၊ ချဲ့။ ယော ပစ္စယော၊ သည်။ သတ္တရသ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊
 ထို့ကို။ လတတိ၊ ၏။ တေန၊ ထိုပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သဒ္ဓိသသံသန္ဓေန
 တူသောဝိသဇ္ဇန အဓိရအတွက်ရှိသော ပစ္စည်းကို ရောနှောရာ၌။ သတ္တရသ၊
 တဆယ့်ခုနစ်ပါးသော အရေအတွက်တို့ကို။ (လဗ္ဗန္တိ)။ ဦးတရံသံသန္ဓေန၊
 ၌။ သေသာ၊ သတ္တရသအပိုင်းအခြားမှ ကြွင်းကုန်သော။ ဆပိ ပရိစ္ဆေဒါ
 လဗ္ဗန္တိ။ [“ဤတွင် မူအများတို့၌ “သေသာ ဆပိ” ဟူ၍ ပါ၌ရှိ၏။ “သေသာ
 ဟပိ” ဟူ၍ ပါ၌ရှိလိမည်ထင်၏” ဟု ရှေးနိဿယမှာ၏။] ဝေ၊ ဖြင့်။ သေသေ
 သပိ၊ ကြွင်းသောပစ္စည်းတို့၌လည်း။ အဓိကပရိစ္ဆေဒံ ဌပေတွာ၊ သမသမာ၊
 ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်သော ဝါရတို့ကို၎င်း။ ဦးတရံ၊ ထို့ကို၎င်း။ လဗ္ဗန္တိ၊
 ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ တွေ့၍ ပစ္စယဝါရပစ္စယပစ္စနိယ၌။ အဓိကတရားသို့လွှန်းသော
 ဝါရတို့ကို။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လိတံကား။ တွေ့၊ ဤ
 ပစ္စယဝါရ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ နိယမော၊ မြဲသောအမှတ်အသားတည်း။ ပန၊
 ကား။ သမသမာ၊ ထပ်တူထပ်မျှ ဝါရတို့ကို၎င်း။ ဦးတရံ၊ ထို့ကို၎င်း။
 အတ္တာဝိရောဓေ၊ အနက်၏မဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သေသာ။ လဗ္ဗန္တိ၊
 ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ တွေ့၊ ဤပစ္စယဝါရ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ နိဟေတု
 ပစ္စယာ နှာရမဏေ၊ ကေန္တိ အာဒိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
 ဟိ၊ ချဲ့။ တွေ့၊ ဤ နိဟေတုမှ နာရမဏေတို့၌။ နာ ဟေတုယာ၊ နိဟေတု
 ပစ္စည်း၌။ စတုန္တံ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့၏၎င်း။ နှာရမဏေ၌။ ပဉ္စန္တံ၊ တို့၏၎င်း။ အာ
 ဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ နိဟေတုဝဿန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရီတိ၊ ၌။ ဝုတ္တိဗျ၊ ဟေဝိ
 တော်မူထိုက်သည်။ သိယာ။ ပန၊ ထိုသို့ဟေတော်မူထိုက်ပါသော်လည်း။
 နာရမဏေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ သဒ္ဓိတတ္တာ၊ စပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာရိ

မဏဓမ္မော၊ အာရုံတရားသည်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဆန့်ကျင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ၊ အကုသလော ဓမ္မော၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇန၎င်း။ အဗျာကတံ။ ပေ။ အကုသလော၊ ၎င်း။ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ။ ပေ။ အကုသလော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တီဏိ ဝိသဇ္ဇနာနိ ပရိဟိနာနိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်၏။ အဗျာကတံ ။ ပေ။ အဗျာကတောတိ၊ သော။ ရှုပဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဗာဟိရရုပ် အာဟာရဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။) ဧကမေဝ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇနကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ ယောဟိ ပစ္စယော သတ္တရသဝိသဇ္ဇနာနိ လဘတိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့၌။ ဝိရုဒ္ဓံ၊ ဝိရုဒ္ဓံ၊ ဆန့်ကျင်သော တရား မဆန့်ကျင်သော တရားကို။ ဥတု၊ ၍။ လတ္တမာန ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗျော။

အပိစ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်ဆိုဘွယ်အထူးကား။ ဣ၊ ဤပစ္စယဝါရ၌။ ဣဒံ၊ ဤနာဓိပတိယာ စတ္တာရိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်လတံကား။ နယမတ္တဒဿနံ၊ နည်းအမြက်မျှကို ပြခြင်းတည်း။ နာဓိပတိယာ စတ္တာရိတိ၊ ဟူသော ပါဌ၌။ (စတ္တာရိ၊ လေးပါးတို့ဟူသည်။) နဟေတုယာ၊ လက္ခဏာ၊ ရအပ်သောဝိသဇ္ဇနတို့ ပင်တည်း။ သေသစတုက္ကေသုပိ၊ ကြွင်းသောစတုက္ကတို့၌လည်း။ (ကြွင်းသော စတ္တာရိဟု လာသောဝါရတို့၌လည်း။) ဒေသဝနယော၊ တည်း။

နာနန္တရေ ဧကန္တိ၊ ကား။ အဟေတုကစိတ္တသမုဋ္ဌာနဿစေဝ၊ ရုပ်၏၎င်း။ သေသရူပဿစ၊ ကြွင်းသောအဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ။ ပေ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၏၎င်း။ [ရှေးနိဿယ၌ အဟေတုက စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿစေဝ၌ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုပါ ယူသည်။] ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနတည်း။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသု ဧကေသု။ ယုဇ္ဇမာနကရူပံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စပ်သင့်သောရုပ်ကို။ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ ၍။ နပုရေဇာတေ ဒေတိဣဓာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌လည်း။ နဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ပန၊ ထိုသို့ဟောတော်မူထိုက်ပါသော်လည်း။ နပုရေ

ဇာတေန သဒ္ဓိံ သဋ္ဌိတတ္တာ။ အံဗျာကံတံ။ ပေ။ အကုသလော၊
ဟူသောဝိသဇ္ဇနဂုဏ်။ အကုသလဉ္စ အဗျာကံတဉ္စ။ ပေ။ အကုသလော၊ ဂုဏ်။
ဣတိ။ သို့။ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝသေန ဒွေ ဝိသဇ္ဇနာနိ ပရိဟိန္နာနိ၊ ပန၊
ဆက်။ အရူပေ၊ ဘိဉ္စ။ အဟေတုကမောဟဿ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသော
မောဟ၏ဂုဏ်။ အဟေတုကကြိယဿ၊ အဟိတ်ကြိယ၏ဂုဏ်။ (မနောဒွါ
ရာဝဇ္ဇန်း၏ဂုဏ်။) ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။
ဝတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ န ဝိပုယုတ္တေ ဒေတိ၊ ကား။ အရူပေ၊ ဉ္စ။ အဟေတုကာ
ကုသလကြိယဝသေန၊ အဟိတ်အကုသိုလ် အဟိတ်ကြိယနှင့် စပ်သဖြင့်။
(မောဟမူလဒွေ မောဟမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်စပ်သဖြင့်။) ဒေ (ဝတ္တာနိ)။
နောနတ္ထိ၊ နောဝိဂတေသု၊ ပစ္စည်းတို့၌။ ဧကန္တိ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။
သဗ္ဗဿ၊ သော။ ရူပဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊
ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ ၏။ တိကာဒိသု၊ တို့၌။ အပုဗ္ဗံ၊ အသစ်ဖြစ်
သော ဆိုသွယ်စကားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

(၂၀၈) ပန၊ ကား။ နာရမဏမူလကေ၊ ဉ္စ။ န အဓိပတိယာ ပဉ္စာတိ၊
ပါဌ်၌။ (ပဉ္စံ၊ တို့ဟူသည်။) နာရမဏေ၊ ဉ္စ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သော
ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ နကမ္မေ၊ ဧကန္တိ၊ တွေ၊ ဉ္စ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ၊ ကိုဂုဏ်။
ကဋ္ဌတ္တာရူပဉ္စ၊ ကိုဂုဏ်။ အဂ္ဂဟေတု၊ ချ်။ သေသ ရူပဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာ
ကတေန အဗျာကတံ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၂၀၉-၂၉၆) နာဓိပတိမူလကေ၊ ဉ္စ။ နပုရေဇာတေ သတ္တာတိ၊ ပါဌ်၌။
(သတ္တံ၊ တို့ဟူသည်။) နပုရေဇာတေ၊ ဉ္စ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။
နပစ္စာဇာတေ သတ္တရသတိ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ ဣမာနိပိ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့
သည်လည်း။ တတ္ထ၊ ထိုနာဓိပတိပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓါနိ၊ သတ္တရသေဝ၊ တို့ပင်
တည်း။ နာနန္တရ၊ ပေ။ နောဝိဂတမူလကောနိ၊ မူလရှိသော ဝါရတို့သည်။
နာရမဏမူလကသဒိသဒေနဝ၊ နာရမဏပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော ဝါရ
တို့နှင့်တူကုန်သည်သာ။ (ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ နယမတ္တဒဿနံ၊
တည်း။) [ဤသို့ ရှေ့က အခြေခံစကားကို ပြန်၍အုပ်ပါ။] ဣမိနာဝ
နယမတ္တဒဿနေန၊ ဖြင့်ပင်။ သဗ္ဗတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ အာဂ

တာနာဂတံ၊ လာသောပြဿနာ မလာသောပြဿနာကို၎င်း။ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်သောတရား မရထိုက်သောတရားကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။ [အာဂတာနာဂတန္တိ ပဉ္စဝသေန၊ ဝုတ္တံ၊ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘမာနံန္တိ အာဂတေ စ ပဉ္စေ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနမ္မေဝသေန၊ -ဋီကာ။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စနိယဝဏ္ဏနာနိဋ္ဌိတာ။

(၂၉၇-၃၂၀) ပန၊ ကား။ ဣမိနံ၊ စလက္ခဏေန၊ ဖြင့်ပင်။ အနုလောမံ၊ ကို။ ပုဂုတောကတွာ၊ ရွှေသွားပြု၍။ (ရွှေထား၍။) အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ခွံ၎င်း။ ပစ္စနိယံပုဂုတော ကတွာ၊ ပစ္စနိယာနုလောမေစ၊ ခွံ၎င်း။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဂဏန်းအပိုင်းအခြားကို၎င်း။ အာဂတာနာဂတံ၊ ကို၎င်း။ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘမာနဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-နိဿယဝါရ အဖွင့်

(၃၂၉-၃၃၇) နိဿယဝါရေ၊ ခွံ။ ကုသလံ ဓမ္မံ နိဿယာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန၊ တည်ရာဟူသော အနက်ဖြင့်။ နိဿယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိအတ္တော၊ နက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ။ နိဿယဝါရခွံ၊ သေသံ၊ ကို။ ပစ္စယဝါရေ၊ ခွံ။ ဝုတ္တ နယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန၊ အထူးကား။ အဿ၊ ထိုနိဿယဝါရ၏။ အဝသာနေ၊ ခွံ။ ပစ္စယတ္တိနာမ၊ ပစ္စယ၏အဖြစ် မည်သည်။ နိဿယတ္တံ၊ တည်း။ နိဿယတ္တိနာမ၊ ပစ္စယတ္တံ၊ တည်း။ ဣတိ ဣဒံ၊ ကို။ ဥဘိန္ဒမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံဝါရာနံ၊ တို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ နိန္ဒာနာကရဏဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဧတေပိ၊ ဤပစ္စယဝါရ နိဿယဝါရတို့သည်လည်း။ ပဋိစ္စသဟာတဝိယတို့သည်ကဲ့သို့။ နိန္ဒာနာ ကရဏာ၊ ကုန်။ ဧဝံသန္တေပိ၊ ဤသို့ အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးမရှိ ပါကုန်သော်လည်း။ အညမညဿ၊ ၏။ အတ္တနိယမနတ္ထံ၊ ဌာ။ (ဘဂဝတာ)

ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ အနိဿယ၊ ချုံ။ ဝတ္ထမာနံ၊ သော။ နာနာက္ခဏိကမ္ပိ၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသောဇာတိရှိသော တရားကိုလည်း။ “ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဇာတိ။” ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အတ္တိယိတွာ၊ ချုံ။ ဌိတကဋ္ဌာဒိသုစ၊ တည်သော သစ်သား အစရှိသည်တို့တွင်လည်း။ ကေ၊ တချောင်းသော သစ်သားသည်။ ကေသာ၊ ဇာတိ။ နိဿယပစ္စယော၊ မှီရာအကြောင်းသည်။ နဟောတိ၊ ဟထာ၊ တူ။ ဥပါဒါရူပံ၊ သည်။ မဟာဘူတဿ၊ ဇာတိ။ နိဿယပစ္စယော။ နဟောတိယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယဝါရေန၊ ဖြင့်။ နိဿယပစ္စယဘာဝံ၊ နိဿယဝါရ၌ ဟောတော်မူအပ်သော သဟဇာတနိဿယ ပုရေဇာတနိဿယ ဖြစ်သောတရား၏ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ [ပစ္စယဘာဝန္တိ နိဿယဝါရေ ဝုတ္တဿသယဇာတပုရေဇာတဿ စ နိဿယဋ္ဌဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယဘာဝံ၊ အနု။] နိဿယဝါရေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ပစ္စည်းတရား၏၊ သဟဇာတပုရေဇာတဘာဝံ၊ သဟဇာတ၏အဖြစ် ပုရေဇာတ၏အဖြစ်ကို၎င်း။ နိယမေတုံ၊ ဌာ။ ဥဘောပိ ဇေတေ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အပ်စ၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ တထာ၊ ထိုပစ္စယ ဟူသော အခြင်းအရာ နိဿယဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဗုဇ္ဈနကာနံ၊ ထို့၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ ကြောင့်၎င်း။ ဒေသနာဝိလာသေန၊ ကြောင့်၎င်း။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပဘေဒဇာနနဝသေနစာပိ၊ ကြောင့်၎င်း။ [သဟဇာတဝါရအတိုင်း အနက် ပေးပါ] ဥဘောပိ ဇေတေ ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

နိဿယဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-သံသဋ္ဌဝါရ အဖွင့်

(၃၃၈-၃၄၆) သံသဋ္ဌဝါရေ၊ ဌိ။ ကုသလံ ဓမ္မံ သံသဋ္ဌောတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ ကေပ္ပါဒါဒိလက္ခဏေန၊ ကေပ္ပါဒတာ အစရှိသော လက္ခဏာဖြင့်။ [“ကေပ္ပါဒတာဒိလက္ခဏေန” ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏] သမ္ပယောဂဋ္ဌေန၊ သမ္ပယောဂအနက်အားဖြင့်။ ပစ္စယံ၊ ကတွာ၊ ချုံ။

(ကုသလော ခေမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။
 [“ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ သံသဠော၊ ကေပျါဒတာ အစရှိသော လက္ခဏာအား
 ဖြင့် ရောနှောယှဉ်စပ်မှုကိုပြု၍။ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ”
 ဟု အနက်ပေးပါ] ကေ ခန္ဓံ သံသဠောတိ၊ ဟူသောပါ၌၌။ ကုသလံ ကေ
 ခန္ဓံ၊ ကို။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ တယော ခန္ဓာ ဟေတုပစ္စယာ
 ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပဒေသု၊ တို့၌။
 အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ အဂ္ဂပဓမ္မ
 သေဝ၊ ၏သာ။ [တယော ပညာ၌စပ်။ ရွေးနိဿယ၌ “အဂ္ဂပဓမ္မမေဝ” ဟု
 ရှိ၏] သမ္ပယောဂဋ္ဌေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယံ ကတော၊ ၍။ တယော ပညာ၊ တို့ကို။
 ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ (အဂ္ဂပဓမ္မသေဝ၊
 ၏သာ။ ပေ။ ဝိသဇ္ဇိတာ) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ အာရမဏပစ္စယာ
 ဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (အဂ္ဂပဓမ္မသေဝ။ ပေ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။) ကေဝလံ၊
 သက်သက်။ ဝိပါကပစ္စယေ၊ ၌။ ကေမေဝ၊ သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။
 (ဟောတိ)။ ရွေးနိဿယ၌ “ပညာဝိသဇ္ဇနံ” ဟု ရှိ၏။]

(၃၄၇-၃၅၀) ဣဒါနိ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယထာ
 လဒ္ဓါနိ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒသေတံ၊
 ငှာ။ ဟေတုယာတိဏီတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာတိဏီ အစရှိ
 သော စကားရပ်၌။ သဗ္ဗတိကေသု၊ တို့၌။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ဝိသဇ္ဇန
 ၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ အယမေဝ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ နိယမော၊ အမြဲ
 သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ကြောင်းတည်း။ ကေကေ ပန၊ ကား။ အဗျာကတေန
 အဗျာတတမေဝ၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိဇံ၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤသံသဠ
 ဝါရ၌။ ဗာဝိသတိယာ၊ သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ တိဏီ၊ ၎င်း။ ဝိပါကေ၊
 ၌။ ကေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ ပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ ပစ္စာဇာတေ၊ ၌။
 အနုလောမံ နတ္ထိ။- တဿ၊ ကြောင့်။ တိဏီ၊ ၎င်း။ ကေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 ဣမေသညေဝ၊ ဤအပိုင်းအခြားတို့၏သာ။ ဝါ၊ တို့နှင့်သာ။ ဝသေန၊
 ဖြင့်။ ဒုကတိကာဒိသု၊ အစရှိသော နယတို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ၌။ ယတ္ထ၊
 အကြင် (ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ) နယ၌။ ဝိပါကပစ္စယော ပဝိသတိ။ တတ္ထ၊

ထိုဝိပါကပစ္စည်းပါဝင်ရာ ထိုနယ၌။ ကေ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇနသည်။
(ဟောတိ)။ သေသေသု၊ ဝိပါကပစ္စည်းပါဝင်သော နယမှ ကြွင်းသော
နယတို့၌။ တိဏိ (ဟောန္တိ) ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။ သေသံ၊
ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရ၌။ အနုလောမေ၌။
ဥတ္တာနုတ္တမေဝ၊ သာ။

(၃၅၁-၃၅၄) ပန၊ ကား။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ကုသလံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အကုသလမေဝ အာဒိ၊ ကတော ဝိသဇ္ဇနံ ကတံ၊ ပြီ။
တံထိုဝိသဇ္ဇနသည်။ ဥတ္တာနုတ္တမေဝ၊ သာ။

(၃၅၅) ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရ၌။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ဝိသဇ္ဇန
ပရိစ္ဆေဒံ၊ ကို။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။ ဒသေတံ၊ ငှာ။ န ဟေတုယာ ခန္ဓ
တိ အာဒိ၊ အစရှိသော။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ၊
ထိုနဟေတုယာ ခန္ဓ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ခန္ဓ၊ ၎င်း။ တိဏိ၊ ၎င်း။ ကေ၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယောပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုသူ-မျိုးသော
အပိုင်းအခြားတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုကတိကာဒိသု၊ အစရှိ
သော နယတို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။ ဣဓာပိ၊
ဤသံသဋ္ဌဝါရပစ္စနိယ၌လည်း။ အဓိကတရဂဏနာနံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဦနတရ
ဂဏနေန၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဦနတရဂဏနမေဝ၊
ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာကိုသာ။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ သမဂဏနေန သဒ္ဓိံ
(သံသန္ဓနေ) သမဂဏနံ (လဗ္ဗတိ)။ စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊
ဤပစ္စနိယ၌။ အဗ္ဗပဓမ္မာယေဝ၊ တို့သည်သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ (ဟောန္တိ)။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဟေတု၊ ပေ။ နဝိပ္ပယုတ္တဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့၏အပြား
အားဖြင့်။ ဒသေဝ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။
ဒသိတ၊ ကုန်ပြီ။ သေသာ၊ နဟေတုစသော ဆယ်ပစ္စည်းမှကြွင်းကုန်သော။
စုဒ္ဓသ (ပစ္စယာ ပစ္စနိကတော) နလဗ္ဗန္တိ။ ယေပိ၊ အကြင် ပစ္စည်းတို့ကို
လည်း။ (ပစ္စနိကတော) လဗ္ဗန္တိ။ တေသုပိ၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်လည်း။ (နကမ္မ
နဝိပါကာ၌စပ်) ဝိပါကေ၊ ဝိပါက်ဖြစ်သော။ ပစ္စယုပ္ပန္နေ၊ ၌။ နကမ္မနဝိ
ပါကာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။

(၃၆၀-၃၆၈) နဟေတုပစ္စယာ နာဗိပတိယာ ဒွေတိ (ဧတ္ထ)၊ ဌံ။
 (ဒွေ၊ ဒွေတိဟူသည်) နဟေတုယာ၊ ပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓံ၊ သော။ ဒွယမေဝ၊
 ဝိသဇ္ဇနနှစ်ပါး အပေါင်းပင်တည်း။ သေသဒ္ဓယေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သေဝ
 နယော၊ တည်း။ န ကမ္မ ဧကန္တိ၊ ကား။ အဟေတုကကြိယစေတနံ၊ ကို။
 ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ကို။ ကတော၊ ဤ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇန
 တည်း။ နဝိပါကေ ဒွေတိ၊ ကား။ အဟေတုကမောဟကြိယာဝသေန၊
 သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသော မောဟ အဟိတ်ကြိယာတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒွေ၊
 တို့တည်း။ နဗျာနေ ဧကန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ အဟေတုကပဉ္စဝိညာဏဝသေန
 အဟိတ်ပဉ္စဝိညာဏတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊
 ၏။ န မဂ္ဂေ ဧကန္တိ၊ ဌံ။ အဟေတုကဝိပါကကြိယာဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတ
 ဝိသဇ္ဇနံ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ ဣမိနာဝ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗသံသန္ဒနေသု အတ္ထော
 ဝေဒိတဗျော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

(၃၆၉-၃၇၃) အနုလောမပစ္စနီယေ၊ ဌံ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပစ္စနီယံ၌။
 ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။ န ဟေတုအာဒယော၊ ဒသေဝ၊ ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ ပစ္စနီယ
 တော လဗ္ဘန္တိ။ သေသာ၊ ဆယ်ပစ္စည်းမှကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို။ (ပစ္စနီယ
 တော) န (လဗ္ဘန္တိ)။ ယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ (ပစ္စနီယတော) လဗ္ဘန္တိ။
 တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုမ္ပိ၊ သည်။ အနုလောမတော။ ဌိတေ၊

၁။ အဟေတုက ပဉ္စဝိညာဏဝသေန။ ။ ပဉ္စဝိညာဏသည် အဟိတ်
 သဟိတ် နှစ်မျိုးမကွဲပြားသောကြောင့် အဟေတုက ဟု ဝိသေသန ပြုသော်
 လည်း တခြားသဟိတ်ပဉ္စဝိညာဏကို တားမြစ်ဘွယ်မလို။ ဤဝိသေသနမျိုးကို
 ပဉ္စဝိညာဏတို့၏ ဟေတုပစ္စည်းမတပ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ပြောပြ
 အပ်သော “ဘူတကထနဝိသေသန” ဟု ခေါ်ရသည်။ [နဗျာနေ ဧကန္တိ အဟေ
 တုကပဉ္စဝိညာဏဝသေနာတိ ပဉ္စဝိညာဏာနံ ဟေတုပစ္စယဝိရဟိတမတ္တ ဒဿ
 နတ္ထံ အဟေတုကဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဠဗ္ဗံ၊- မူလဋီကာ။ ဟေတုပစ္စယဝိရဟိတ
 မတ္တ ဒဿနတ္တန္တိ ဣမိနာ ဘူတကထနံ အဟေတုကဂ္ဂဟဏံ န ဗျာဘိစာရ
 နိဝတ္တနံ (အခြားဝင်လာဘွယ်လျဉ်းပါးဘွယ်အနက်ကို တားမြစ်ကြောင်း ဝိသေ
 သနမဟုတ်) ဣတိ ဒဿတိ၊- အနု။] အခြားအနက်ကို တားမြစ်ကြောင်း
 ဝိသေသနကို “ဗျဝဇ္ဇေကဝိသေသန” ဟု ခေါ်သည်။

သော်။ ဈာနမဂ္ဂါ ပစ္စနိယံတော န လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော
အစီအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ်။ (ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စယာ နုလောမပစ္စနိယံဌ်။)
ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

(၃၈၄-၃၉၁) ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ဌ်။ န ဟေတုပစ္စယုပ္ပန္နေသု၊ န
ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်တို့တွင်။ အဟေတုကမောဟောဝ၊ သည်သာ။
ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။ [“မဂ္ဂပစ္စယံလဘတိတိ ဝုတ္တဗ္ဗံ” ဟု
ပြင်သည်။”] သေသာ၊ ကြွင်းသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့သည်။ (ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ)
နလဘန္တိ။ နဈာနပစ္စယေ၊ ဌ်။ အဋ္ဌာဟေတုကစိတ္တာနိပိ၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏ်မှကြွင်း
သော ရှစ်ပါးသော အဟိတ်စိတ်တို့ကိုလည်း။ (နလဗ္ဘန္တိ)။ နကမ္မပစ္စယာ
။ပေ။ အာရမဏေ ကေန္တိ၊ ကား။ အရူပေဌ်။ အဟေတုကကြိယစေတနာ
ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဟူသောဝိသနတည်း။ ဣမိနာ
ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ယံ၊ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန်ကို။ ဝါ၊ ပစ္စည်းကို။ လဗ္ဘတိ။ ယဉ္စ
နလဗ္ဘတိ။ တဿ၊ ထိုရအပ် မရအပ်သောပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဝါ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊
ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ ဝါရတို့၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သံသဋ္ဌဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၆-သမ္ပယုတ္တဝါရ အဖွင့်

၊ (၃၉၂-၄၀၀) သမ္ပယုတ္တဝါရေ၊ ဌ်။ ကုသလံ ဓမ္မံ သမ္ပယုတ္တောတိ၊
ဟူသောပါဌ်၏။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကို။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယံ၊ ကို။ ကဏ္ဍာ၊ ချီ။ (ကုသ
လော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဣတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ၊ ဤသမ္ပယုတ္တဝါရ၌။
သေသံ၊ ကို။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ အထူးကား။ အဿ၊ ထိုသမ္ပယုတ္တဝါရ၏။
အဝသာနေ၊ ဌ်။ သံသဋ္ဌတ္တိနာမ၊ သံသဋ္ဌ၏ အဖြစ်မည်သည်။ သမ္ပယုတ္တတ္ထိ၊
တည်း။ သမ္ပယုတ္တတ္တိ နာမ၊ မည်သည်။ သံသဋ္ဌတ္တိ၊ တည်း။ ဣတိ ဣဒံ၊ ကို။
ပေ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ အတ္တတော၊ ဖြင့်။ ဧတေပိ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရသမ္ပယုတ္တဝါရ
တို့သည်လည်း။ ပဋိစ္စသဟဇာတာဝိယ၊ ဝါရတို့သည်ကဲ့သို့၎င်း။ ပစ္စယနိဿ
ယာဝိယစ၊ တို့သည်ကဲ့သို့၎င်း။ နိန္ဒာနာကရဏာ၊ ကုန်။ ဧဝံသန္တေပိ၊ ကုန်

သော်လည်း။ အညမညဿ အတ္တနိယမနတ္တံ ဝုတ္တံ။ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦး
အံ့။ သံသဋ္ဌာ၊ အဆင်းခွန်အား အဟုန်အားဖြင့် တူမျှရောနှောကြကုန်
သော။ ဟယ၊ မြင်းတို့ကို။ ယောဇိတာ၊ (ကကြီးတန်ဆာ) ယှဉ်စေအပ်
ပါကုန်ပြီ။ ဣတိအာဒိ၊ ထို၌။ အသမ္မယုတ္တမ္ပိ၊ သမ္မယုတ် မဟုတ်သော
‘အရာဝတ္ထုကိုလည်း။ သံသဋ္ဌန္တိဟူ၍။ ဝုတ္တိ၊ဟောတော်မူအပ်၏။ ယာသာ၊
ဝိမံသာ၊ အကြင်ပညာသည်။ ကောသဇ္ဇသဟဂတာ၊ ကောသဇ္ဇနှင့်တကွ
ဖြစ်၏။ ကောသဇ္ဇသမ္မယုတ္တာ၊ ကောသဇ္ဇနှင့်ယှဉ်၏။ ‘ဣတိအာဒိ၊ ထို၌။
အသံသဋ္ဌံ၊ သံသဋ္ဌမဟုတ်သော။ ဝေ၊ ကဏ္ဍမ္ပိ၊ ရောပြမ်းသော တရားကို
လည်း။ သမ္မယုတ္တန္တိဟူ၍။ (ဝုတ္တိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။) ဣတိ၊ကြောင့်။
‘သံသဋ္ဌဝါရေန၊ဖြင့်။ ဧကုပ္ပါဒါဒိလက္ခဏဿ၊ရှိသော။ သမ္မယုတ္တဿ၊သမ္မယုတ္တ
တရား၏။ သံသဋ္ဌဘာဝံ၊ ကို၎င်း။ သမ္မယုတ္တဝါရေန၊ ဖြင့်။ သံသဋ္ဌဿ၊ ရော
နှောသော တရား၏။ ဧကုပ္ပါဒါဒိလက္ခဏံ၊ ရှိသော။ သမ္မယုတ္တဘာဝံ၊
ကို၎င်း။ နိယမေတုံ ဥဘောပိ ဧတေ ဝုတ္တာ။ [ရှေးနိဿယ၌ “သံသဋ္ဌဿ
ဧကုပ္ပါဒါဒိလက္ခဏံ”ဟုရှိ၏။]အပိ၊ကား။ ပေ၊ဝုတ္တာ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သမ္မယုတ္တဝါရဝတ္ထနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

၁။ သံသဋ္ဌာ။ပေ။ ဟယ။ ။“ကိသေထူလေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ ပိနိလွန်း
သော မြင်း ဝလွန်းသောမြင်းတို့ကို ဖယ်ထား၍ အဆင်းခွန်အား အဟုန်
အားဖြင့် တူမျှရောနှောကြကုန်သော မြင်းတို့ကို ယှဉ်စေအပ်ပါကုန်ပြီ” ဟု
သော တေမိယဇာတ်တော်၌ သမ္မယုတ္တမဖြစ်ကြတဲ့ ရောနှောတူမျှသော မြင်း
တို့ကို “သံသဋ္ဌာ”ဟုဆို၏။

၂။ ယာသာ။ပေ။ သမ္မယုတ္တာ။ ။ပညာသည် ကောသဇ္ဇ (ထိနမိဒ္ဓ
ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်)နှင့် မယှဉ်နိုင်။ ပညာစိတ္တုပ္ပါဒ်၏အကြား
အကြား၌ ကောသဇ္ဇဝင်လာသည်ကိုပင် ကောသဇ္ဇသမ္မယုတ္တဟု ဆိုသည်။
ဤသမ္မယုတ္တသည် အသံသဋ္ဌသမ္မယုတ္တတည်း။ [မဟာဝဂ္ဂ၊ ဣဒ္ဓိပါဒသံယုတ္တ၊
၂-ဝဂ် ၁၀-သုတ်။] ဤ၌ကား သံသဋ္ဌဖြစ်ရုံသာမက သမ္မယုတ္တလည်း ဖြစ်
သော၊ သမ္မယုတ္တဖြစ်ရုံသာမက သံသဋ္ဌလည်းဖြစ်သော တရားစုကို ဟော
တော်မူရသည်ဟု သံသဋ္ဌဖြင့် သမ္မယုတ္တကိုသတ်မှတ်ခြင်း၊ သမ္မယုတ္တဖြင့် သံသဋ္ဌ
ကို သတ်မှတ်ခြင်းငှာ ဤ ၂-ဝါရကို ဟောတော်မူပါသည်။

ပန၊ဆက်။ဆသု၊ကုန်သော။ ဧတေသု ဝါရေသု၊တို့၌။ (ယောပစ္စယော၊
သည်။) ကေန္တံ၊ ကေနအားဖြင့်။ အနုလောမတော၊ဖြင့်။ နုတိဋ္ဌတိ၊ မတည်။
ပစ္စနိကတောဝ၊ ဖြင့်သာ။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ ကောစိ၊ အချို့သော။ (သော)
ပစ္စယော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ (ယော ပစ္စယော) ကေန္တံ ပစ္စနိကတော န
တိဋ္ဌတိ။ အနုလောမတောဝ တိဋ္ဌတိ။ (ကောစိ သောပစ္စယော) အတ္ထိ။
(ယော ပစ္စယော) အနေကန္တံ၊ ကေနမဟုတ်သော အားဖြင့်။ အနုလောမ
တော စေဝ၊ ဖြင့်၎င်း။ ပစ္စနိကတောစ၊ ၎င်း။ တိဋ္ဌတိ။ (ကောစိ သောပစ္စ
ယော) အတ္ထိ။ ဣတိ၊သို့။ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ၊ ဤရောပြမ်းသောအဆုံးအဖြတ်
ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော ပဉ္စတို့တွင်။ ပဌမော၊ သော။
ပဉ္စော၊ ကို။ ပစ္စာဇာတဿ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ နှင့်။ (ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော)။
ဒုတိယော (ပဉ္စော) မဟာစတုက္ကဿ၊ ပစ္စည်းကြီး ၄-ပါးအပေါင်း၏။
(သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်း ၄-ပါးအပေါင်း၏။) ဝသေန
ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတိယော (ပဉ္စော) ယုဇ္ဇ မာနကာနံ၊ ယှဉ်စပ်သင့်သော
ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၇- ပဉ္စဝါရ ဝိဘင်္ဂအဖွင့်

(၄၀၁-၄၀၃) ပဉ္စဝါရေ၌။ သိယာ ။ပေ။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စ
ယောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ကုသလတ္ထိကော၊ ၌။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗ
ပုစ္ဆာနံ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်သော ပုစ္ဆာတို့၏။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရသင့်သော
အဖြေနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဒဿေတံ၊ ၄။ ကုသလော ။ပေ။ ပစ္စ
ယောတိ အာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ သေကုသလောနာမ၊
မည်သည်။ သယံ၊ မိမိသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တော၊ သော်။ ပစ္စာဇာတဉ္စ၊ ပစ္စည်းကို
၎င်း။ ဝိပါကဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ထပေတော၊ ရှိ။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။ ဒွါဝိသတိ
ယာ၊ သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ကုသလဿ၊ အား။
ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောန္တော၊ သော်။ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတ
ဝိပါကဝိပ္ပယုတ္တေ၊ တို့ကို။ ထပေတော၊ ရှိ။ သေသေဟိ ဝိသတိယာ ပစ္စယေ
ဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ၊

အကြင် ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ကုသလော။ ကုသလဿ၊ အာဒး။
ပစ္စယော ဟောတိ။ တေပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ပဋိပါဠိယာ၊ ပစ္စည်းတို့၏အစဉ်
အားဖြင့်။ (တနည်း) ပဋိပါဠိယာ၊ ကုသလအစရှိသော ပဒေအစဉ်အားဖြင့်။
ဒဿေတုံ ဟေတုပစ္စယေနာတိအာဒိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို
ဋီကာနိဿယ၌ ပြထားသည်။]

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယေန အစရှိသောပါဌ်၌။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရေဝိယံ၊
၌ကဲ့သို့။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဒေသနံ) အကတော၊ ၍။
ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတာ၊ အပ်ပြီ။
တဿ၊ ထိုဒေသနာတော်ကို။ ဝေံ၊ သို့။ ကရဏေ၊ ၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံ
ကား။ ပယောဇနံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ၌။ သုည၌၊
သုညအနက်ကို။ ဒီပေတုံ၊ ငှာ။ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ဓမ္မ
သဒ္ဓါသည် သတ္တဇီဝမှကင်းဆိတ်သော နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဟူသော သုည အနက်
ကိုပြသည်။ ဓမ္မာ နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝသဘာဝါအတိုင်းပင်တည်း။] ဣဓ၊ ဤပဉ္စ
ဝါရ၌။ ပစ္စယတော၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊
ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ရာသိတော၊ အပေါင်းအစုအားဖြင့်။ (ခန္ဓ
သဒ္ဓါ၏ အနက်ဖြစ်သော အပေါင်းအစုအားဖြင့်။) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧကေ
ကတော၊ တပါးစိတပါးစီအားဖြင့်။ န (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ရာသဉ္စ၊ ရာသိ
အနက်ကို။ ဒီပေတုံ ခန္ဓာနန္တိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဋိစ္စဝါရာ
ဒီသု၊ တို့၌။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓသဒ္ဓါနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယုပ္ပန္နဒေသနာ၊ သည်။
အာရဋ္ဌာ၊ တက်ရောက်စေအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေနောနိန္ဒက္ကမေန၊
ထိုပဋိစ္စဝါရအစရှိသောဝါရတို့၌ တက်ရောက်စေအပ်သော ဒေသနာအစဉ်
အားဖြင့်ပင်။ ဣဓာပိ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌လည်း။ အာရဋ္ဌာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်
ပြီးကား။ (ပယောဇနံ၊ တည်း။)

ပန၊ ပရိဟာရ ။ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေသု၊ ဤပဋိစ္စဝါရ
အစရှိသောဝါရတို့၌။ ဝေံ၊ ဤသို့ခန္ဓသဒ္ဓါနှင့် စပ်သဖြင့်။ အာရဋ္ဌာ၊ နည်း။
ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အသင်္ကေရတော၊ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်မရောယှက်
သောအားဖြင့်။ ဝိဘာဂဿနတ္ထံ၊ ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားကို

ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဝေံ၊ ဖြင့်။ အာရဋ္ဌာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သေသာ ဓမ္မာတိ အာဒိနာ၊ ရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝုစ္စမာနေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ အသုကဓမ္မံနာမ၊ ထိုမည်သော တရားကို။ နိဿယ၊ ရှိ။ အသုကဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အသက်ရတော၊ အားဖြင့်။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နေ၊ တို့ကို၎င်း။ ဇာနိတံ၊ ငှာ။ န သက္ကာ၊ ကောင်း။ ဧဝံသန္တေ၊ ဤသို့ မရောယှက်သော အားဖြင့် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို သိခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းလှသော်။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသာ၊ တို့သည်။ နိဗ္ဗိသေသာ၊ အထူးမရှိကုန်သည်။ သိယံ၊ ရာ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဧကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သေသာ ဓမ္မာ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော် ထိုမည်သော တရားကို မှီ၍ ထိုတရားတို့ ဖြစ်ကုန်၏ဟု မရောယှက်သောအားဖြင့် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို မသိနိုင်သည့်အတွက် ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသ အထူးမရှိကုန်ရာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အသက်ရတော ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ ဝေံ။ အာရဋ္ဌာ၊ တက်ရောက်စေတော်မူအပ်ပြီ။ (တင်တော်မူအပ်ပြီ။) ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။ [အာရဋ္ဌာ၌ ကာရိတ်အကြေကြံ။]

စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ကို။ ယဿအံဗျာကတဿ၊ အား။ ကုသလော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ တမေ၊ ထိုအဗျာကတကိုပင်။ ဒဿေတုံ(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ ပန၊ အထူးကား။ ပစ္စယဝိဘဂံ၊ ဝါရ၌။ ကုသလာဒိဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဝိဘာဂံ၊ ကို။ အကတော၊ ရှိ။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နုပဒဿနတ္ထံ၊ အကျိုးငှာ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတော၊ ဘဲ။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပစ္စယဝိဘဂံဝါရ၌ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့် ဝေ ဘန်တော်မမူဘဲ သာမညအားဖြင့် အလုံးစုံသော ဟိတ်တို့၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်တို့ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံဟု ဟောတော်မမူဘဲ တံသမုဋ္ဌာနာနံဟုဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယဝိဘဂံဝါရ၌။ အဗျာကတ ဟေတုသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ သည်၎င်း။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ၊ သည်၎င်း။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူ

အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သေသေသုပိ
ဝေရူပေသု ဝိသဇ္ဇိနေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗော။

(၄၀၄) ဒါနံ ဒတွာတိ၊ ကား။ ဒေယျဓမ္မံ၊ ပေးလှူထိုက်သော သဘော
ရှိသောပစ္စည်းကို။ စဇိတွာ၊ ရှိ။ (တံ ပစ္စဝေက္ခတိဉ္စိပ) ဝါ၊ တနည်း။ ယာယ
စေတနာယ၊ ဖြင့်။ သော (ဒေယျဓမ္မော) ကို။ ဒိယျတိ၊ အပ်၏။ သာစေတနာ၊
ထိုပေးလှူကြောင်း စေတနာသည်။ ဒါနံ၊ မည်၏။ ဒိတွာတိ၊ ကား။ တံ
စေတနံ၊ ကို။ ပရိယောဒါပေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ ဝိသုဒ္ဓိံ၊ စင်ကြယ်အောင်။
ကတွာ၊ ရှိ။

သီလံ သမာဒိယိတွာတိ၊ ကား။ ပဉ္စင်္ဂါဒိဝသေန၊ ပဉ္စင်္ဂသီလ အစရှိသည်
တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ နိစ္စသီလံ၊ ကို။ ဂဏိတွာ၊ ရှိ။ [အာဒိဖြင့် ဒိသသီလ ကိုယူ၊
ပဉ္စသီလသည် လူတို့၏ နိစ္စသီလ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဒိသသီလလည်း သာမဏေ
တို့၏ နိစ္စသီလပင်တည်း။] ဣမိနာ၊ ဤသီလံ သမာဒိယိတွာ ဟူသောပါဌ်
ဖြင့်။ သမာဒါနဝိရတိယော၊ ကိုသာ။ ဒသိတာ၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ သမ္ပတ္တ
ဝိရတိ သမုစ္ဆေဒဝိရတိယော၊ တို့ကို။ လောကောဉ္စ၊ သီလန္တိဟူ၍။ အပါ
ကဋ္ဌတ္တာ၊ မထင်ရှားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) နဝုတ္တာ၊ ကုန်။

၁။ ဒါနံ ဒတွာ။ “ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒါနံ” ဟု ဝစနတ္ထပြုသောအခါပေးလှူ
ထိုက်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုရ၏။ ဒတွာဉ္စ ဒါဓာတ်လည်း ဒါန သောနေ စသော
အနက်တို့တွင် ဒါနအနက်ကို ဟော၏ဟု ရည်ရွယ်၍ စဇိတွာဟုဖွင့်၏။ ဒုတိယ
နည်း၌ကား ကရုဏသာဓိပြု၍ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာကိုရ၏။ ဒတွာဉ္စ
လည်း ဒါဓာတ်၏ သောနေအနက်ကိုယူ၍ ပရိယောဒါပေတွာဟု၎င်း ဝိသုဒ္ဓိံ
ကတွာဟု၎င်း ဖွင့်သည်။ အလ္လု၏ စင်ကြယ်ကြောင်းတို့တွင် အလ္လုရှင်ဒါယကာ
ကြောင့် စင်ကြယ်ခြင်းလည်းပါ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိစေတနာကို စင်ကြယ်
အောင်ပြုသည်။-ဟူလို။]

အနုဋီကာ။ ။ ဖလ ဝိသေသံ အာကင်္ခန္ဓာ ပဋိဂ္ဂါဟကတောဝိယ ဒါယက
တောပိ ယထာ (အကြင်း အခြင်းအရာအားဖြင့် လူအပ်သော်) ဒက္ခိဏာ
ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဧဝံ ဒါနံ ဒေန္တိတိ အာဟ ဝိသုဒ္ဓိံ ကတွာတိ။

ကိစ္ဆာပိ နုရုတ္တာ၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူအပ်ပါကုန်သော်လည်း။
 (သမ္ပတ္တဝိရတိ သမုစ္ဆေဒဝိရတိယော) အာရမဏပစ္စယာဟောန္တိ ယေဝ၊ သာ။
 တတ္ထ၊ ထိုဝိရတိတို့တွင်။ သမုစ္ဆေဒဝိရတိ၊ သည်။ သေက္ခာနံ ယေဝ၊ တို့၏
 သာ။ ကုသလဿ၊ ၏။ အာရမဏံ ဟောတိ။ ဣတရေသံ၊ အခြားသော ပုထု
 ဇဉ်တို့၏။ (ကုသလဿ အာရမဏံ) န (ဟောတိ)။

ဥပေါသထကမ္ပံ ကတူတိ၊ ကား။ ပါဏံ၊ ကို။ န ဟနေ၊ ရာ။ အဒိန္နံ၊ ကို။
 န စ အာဒိယေ၊ ရာ။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဥပေါ
 သထဒိဝသေသု၊ တို့၌။ အဋ္ဌဂံဥပေါသထကြိယံ၊ အဋ္ဌဂံဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကို။
 ကတူ၊ ၍။ တံ ပစ္စဝေက္ခတိတိ၊ ကား။ တံကုသလံ၊ ကို။ သေက္ခောပိ၊ သည်
 ၎င်း။ ပုထုဇ္ဇနောပိ၊ သည်၎င်း။ ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ၏။ အရဟတပိ၊ သည်လည်း။
 ပစ္စဝေက္ခတေဝ၊ သာ။ ဟိ၊ မှန်။ အရဟတောပိ၊ ၏လည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ရဟန္တာ
 မဖြစ်မီရှေး၌။ ကတံ၊ သော။ ကုသလံ၊ သည်။ ကုသလမေဝ၊ ပင်တည်း။
 ပန၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ယေန စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ (တံ၊ ထို
 ကုသိုလ်ကို။) ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုဆင်ခြင်ကြောင်းစိတ်သည်။ ကြိယံ
 စိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဆင်ခြင်ကြောင်းစိတ်၏
 ကြိယာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) ဧတံ၊ ဤ ရဟန္တာမဖြစ်မီ ရှေး၌ ပြုအပ်သော
 ကုသိုလ်စိတ်ကို။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿဓမ္မဏာတိ၊ ဟူသော။
 ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ၊ ဤအရာ၌။ နုလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဧတံ၊
 ဤကြိယာစိတ်ကို” ဟုစွဲ၏၊ စဉ်းစား။]

ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိတိ၊ ပါ၌။- (ဂူဇတ္တံ) ဟိ၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ။) ဒတွာ
 သမာဒိယိတွာ ကတူတိ၊ ပါ၌ဖြင့်။ အာသန္နေ၊ ဆင်ခြင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်
 မဖြစ်မီ အနီးအပါး၌။ ကတာနိ၊ ပြုအပ်သော ဒါနစသည်တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ။
 ဣမာနိ၊ ဤပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိဟု ဟောအပ်သောဒါန စသည်တို့သည်။ အာ
 သန္နေ၊ ၌။ ကတာနိ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊
 ကုန်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒါနာဒိဟိ၊ တို့မှ။ သေသာနိ ကာမာဝစရကုသလာနိ
 ဒသေတံ၊ ငှာ။ ဣဒံ၊ ဤပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ။ ဈာနံ ဝုဠဟိတွာတိ၊ ကား။ ဈာနာ၊ မှ။ ဝုဠဟိတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ တနည်း။

အယမေဝ၊ ဤဈာနာရုံဌဟိတွာ ဟူသော ပါဠိသည်ပင်။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော် ပါဠိတည်း။ သေက္ခာ ဂေါတြဘုန္နိ၊ ဟူသော စကားကို။ သောတာပန္နိ သန္ဓာယ၊ ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂေါတြဘုံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ပန၊ ကား။ ဝေါဒါနန္တိဗ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဤစကားကို။ သကဒါဂါမိအနာဂါမိနော၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ တေသံ၊ ထိုသကဒါဂါမိ အနာဂါမိတို့၏။ တံစိတ္တံ၊ ထိုဂေါတြဘူ စိတ်သည်။ ဝေါဒါနန္တိနာမဟောတိ။ သေက္ခာတိ၊ ကား။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိ အနာဂါမိနော၊ တို့သည်။ (ပစ္စဝေက္ခန္တိဉ္စစပ်) မဂ္ဂါဝုဠဟိတွာတိ၊ ကား။ မဂ္ဂဗလ ဘဝဂီတိက္ကမဝေနေ၊ မဂ်ဖိုလ် ဘွင်တို့ကို ကျော်လွန်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ အတ္တနာ၊ သည်။ ပဋိလက္ခါ၊ ပြီးသော။ မဂ္ဂါ၊ မှ။ ဝုဠဟိတွာ၊ ရှိ။ (ပစ္စဝေက္ခန္တိဉ္စစပ်) ပန၊ ဆက်။ သုဒ္ဓမ္မဂ္ဂတောယေဝ၊ ဖိုလ်ဘဝင်မဖက် သက်သက်သောမဂ်မှသာ။ ဝုဠာယ၊ ရှိ။ ပစ္စဝေက္ခန္တိနာမ၊ မည်သည်။ နုတ္တိ၊ မရှိ။ [မဂ်ဖြစ်လျှင် ဖိုလ်ဘဝင်တို့လည်းဆက်၍ ဖြစ်ပြီးမှ မဂ်စိတ်ပြီးသည်။]

ကုသလံ အနိစ္စတောတိ ဧတ္ထ၊ ခြံ။ ဝိပဿနပဂံ၊ ဝိပဿနာသို့ ကပ်ရောက်သော။ တေဘူမက ကုသလမေဝ။ ကိုသာ။ ဝေဒိ တဗ္ဗံ၊ ၏။ ဝိပဿနာကုသလံ ပန၊ သည်ကား။ ကာမာဝစရမေဝ၊ သာတည်း။ စေတောပရိယညာဏေနာတိ၊ ပါဠိဖြင့်။ ရူပါဝစရကုသလံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ အာကာသနဉ္စာယတနန္တိအာဒိဟိ၊ အစရှိသော ပါဠိတို့ဖြင့်။ အရူပါဝစရကုသလာမရဏဝေနေ၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဥပ္ပဗ္ဗမာနံ၊ သော။ အရူပါဝစရကုသလမေဝ၊ ကိုပင်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိညောဏဿာတိအာဒိဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။ အနာမသိတွာ၊ ရှိ။ ဓမ္မဝေနေ၊ စပ်သဖြင့်။ (ရူပါဝစရကုသလံ) ဒဿေတိ၊ ၏။ တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိညောဏဿ အစရှိသောပါဠိ ခြံ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ခြံ။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်ပြီးသည်။ (သမာနံ) ပိ၊ သော်လည်း။ စေတောပရိယညာဏံ၊ ကို။ ပန၊ ဖန်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [“စေတောပရိယညာဏန” ဟု အောက်၌ ဆိုအပ်ပြီးပါသော်လည်း “စေတောပရိယညာဏဿ” ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပြီ ဟူလို။]

(၄၀၅) အဿာဒေတိတိ၊ ကား။ သောမနဿသဟုတလောဘ
သမ္ပယုတ္တစိတ္တေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အနုဘဝတိစေဝ၊ ခံစားလည်း ခံစား၏။
ရဇ္ဇတိစ၊ တပ်မက်လည်း တပ်မက်၏။ အဘိနန္ဒတိတိ၊ ကား။ သပ္ပိတိက
တုဏှာဝသေန၊ ပီတိနှင့် တကွဖြစ်သော တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့်။ နန္ဒတိ၊ နှစ်သက်
၏။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော၊ ရှင်လန်း အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယ၊ လွန်စွာနှစ်သက်တတ်သော ဒိဋ္ဌိဖြင့်။
အဘိနန္ဒတိ၊ ၏။ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ အဿာဒေန္တဿ၊ ခံစားသော

၁။ အဿာဒေတိ။ ။ “အာ” (ဘုံသော) သဒ္ဒါဒ္ဒန္တလွန်စွာ သာယာ
ခြင်း ကိစ္စ” ဟူသည် ရာဂနှင့်တကွ သောမနဿဝေဒနာပံဇာနုဖြင့် ခံစားခြင်း
လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သောမနဿဝေဒနာနှင့် တကွ ရာဂပဇာနုဖြင့် တပ်မက်
ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အနုဘဝတိစေဝ ရဇ္ဇတိစ ဟု ၂-နက်
ဖွင့်သည်။

၂။ အဘိနန္ဒတိ။ ။ အကုသိုလ်အရာ၌ “လွန်စွာနှစ်သက်ခြင်း” ဟူသည်
ပီတိသဘောလည်း အထင်အရှား ပါဝင်သော တဏှာဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းတည်း။
ဤသို့နှစ်သက်နေမှုသည် အနုဘဝန (ခံစားမှု) မဟုတ်သေး။ စိတ်ဖြင့် နှစ်သက်
ရှင်လန်းရုံသာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော” ဟု ဆိုသည်။

၃။ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယဝါ။ ။ “အဘိနန္ဒတိ” အရ တနည်းဖွင့်ပြလို၍ “ဒိဋ္ဌာ
ဘိနန္ဒနာယ ဝါ” ဟု မိန့်သည်။ ဋီကာ၌ “ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ ဒိဋ္ဌိယေဝ” ဟု ဆိုသော
ကြောင့် “အဘိနန္ဒနာ” အနက်မရှိဟု ထင်ဘွယ်ရှိ၏။ တဏှာဘိနန္ဒနာတုန်းက
ပီတိ၏ သတ္တိထူးကို တဏှာ၌ ထည့်သွင်းအပ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ပီတိ၏
နှစ်သက်မှုသတ္တိထူးကို ဒိဋ္ဌိ၌ ထည့်သွင်းထားအပ်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ-
အလွန်နှစ်သက်တတ်သော ဒိဋ္ဌိ” ဟု ဆိုရ၏။ ဤသို့ ပီတိသတ္တိက ဒိဋ္ဌိ၌ ပါနေ
သောကြောင့်ပင် အမှားကို ယူထားသူတို့လည်း သူတို့အယူကို အလွန်နှစ်သက်
ကြလေသည်။

အနုဋီကာ။ ။ ယထာစ ယထာဝုတ္တ ကိစ္စဝိသေသာယ ပီတိယာ အာဟိ
တဝိသေသာ (ထည့်သွင်းအပ်သော သတ္တိထူးရှိသော) တဏှာ တဏှာဘိနန္ဒနာ၊
ဝေဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ ဝေဒိတဗျာ။ ယသ္မာ ပန သာ အတ္တတော ပစ္စယဝိသေသ
ဝိသိဋ္ဌာ (ပီတိတည်းဟူသော အကြောင်းအထူးသည် အထူးပြုအပ်သော (ဒိဋ္ဌိ
ယေဝ (တရားကိုယ်မှာ ဒိဋ္ဌိသာတည်း။) တသ္မာ ဝုတ္တိ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ ဒိဋ္ဌိ
ယေဝါတိ။

အားဖြင့် လွန်စွာသာယာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ဝါ၊ တပ်မက်သောအားဖြင့် လွန်စွာသာယာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ရာဂေါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ၊ မည်၏။ ဣဒံ၊ ဤရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသော စကားကို။ အဋ္ဌပိ၊ ကုန်သော။ လောဘသဟဂတာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ ဂဟေတွာ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကား။ အဘိနန္ဒန္တဿ၊ လွန်စွာနှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ အတ္တာ၊ အတ္တတည်း။ အတ္တနိယံ၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဣတိ အာဒိ ဝသေန၊ ဤသို့ အစရှိသည်ကို ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ စတူဟိပိ၊ ကုန်သော။ စိတ္တေဟိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပန၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ ဤဒါနသီလ ဥပေါသထကမ္မ၌။ အသန္နိဋ္ဌာနဂတဿ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဝိက္ခေပဂတဿ၊ ပြန်လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)။ ဥစ္စစ္စံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ မေ၊ သည်။ ကလျာဏံ၊ ကောင်းမှုကို။ အကတံဝတ၊ မပြုအပ်လေစွတကား။ ဣတိ၊ ဤသို့တွေး၍။ ဝိပ္ပဋိသာရိနော၊ နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသူ၏ (သန္တာန်၌)။ ဒေါမနဿံ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ တံ အာရမ္ဘာတိ၊ ကား။ သုစိဏ္ဏာနိ၊ ကောင်းစွာလေ့ကျက်အပ်ပြီးကုန်သော။

ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ အဘိနန္ဒနအရ သပ္ပိတိကတဏှာကို၎င်း၊ ဒိဋ္ဌိကို၎င်း ဖွင့်ပြအပ်သော ၂-နက်တွင် ဒိဋ္ဌိ ဟူသော နောက်အနက်ကိုယူ၍ “အဘိနန္ဒဿ အတ္တာ အတ္တနိယန္တိ အာဒိဝသေန။ ပေ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဆိုသည်။ (ရှုပ်ကို အတ္တဟု စွဲလျှင် ကျန် ခန္ဓာ ၄-ပါးကို “အတ္တနိယ” ဟု ယူသည်။ ဝေဒနာ စသည် တပါးပါးကို အတ္တဟု စွဲရာ၌လည်း နည်းတူ။) [ဤအဆိုကို ဋီကာမနှစ်သက်သောကြောင့် တနည်း ဖွင့်ပြသည်။]

၁။ တံ အာရမ္ဘ။ ။ “ကုသလော ဓမ္မော အကုသလဿ ။ ပေ။ ပစ္စယော” ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၌ “ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏေနိ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ” ဟု ဟောတော်မူပြီးနောက် “တံ အာရမ္ဘ” ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုတံဖြင့် “သုစိဏ္ဏာနိ” ကို စွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝုဇ်မတူရကား “ဗဟုဝုဇ်ကို ဧကဝုဇ်ဖြင့် ညွှန်ပြထားသည်” ဟု ပဌမဖွင့်ပြီးလျှင် သုစိဏ္ဏချင်း ဇာတ်တူသောကြောင့် ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့် “တံ” ဟု ဧကဝုဇ်မိန့်တော်မူ၏ဟု တနည်းဖွင့်သည်။ “သမာနဿ+တာဝေါ သာမညံ” နှင့်အညီ သုစိဏ္ဏဇာတ်ချင်းတူသောကြောင့်

တာနိ၊ ထိုဒါန သီလ ဥပေါသထကမ္မတို့ကို။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။
ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ သေ၊ ဤတံဟူသော သဒ္ဓါသည်။ ဗဟုစန
သ၊ ဗဟုဝုစ်ကို။ ကေဝံ စနာဒေသော၊ ကေဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဓါ
တည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ တေ၊ ဤတံဟူသော သဒ္ဓါသည်။ ဇာတိဝသေန၊
သုစိတ္တချင်း တူသော ဇာတ်၏ အစွမ်းကြောင့်။ ကေဝစနံမေဝ၊
သာတည်း။

(၄၀၆) အရဟာ မဂ္ဂါ ဝုဠဟိတုတိ၊ ကား။ မဂ္ဂဝိထိယံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ
ဝိထိ၌။ ဖလာနန္တရဿ၊ ဖိုလ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ဘဝင်္ဂဿ၊ ကို။ အတိက္ကမ
ဝသေန၊ ကျော်လွန်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုဠဟိတု၊ ထပြီး၍ [မဂ်ပြီးလျှင်
ဘဝင်္ဂမကျသေး။ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဘဝင်္ဂကို ကျော်လွန်
“ထသည်” ဟု ဆိုလိုသည် ဟူလို။] ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။
ပစ္စဝေက္ခဏစိတ္တာနိ၊ တို့သည်။ ကြိယာဗျာကတာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
[မဂ္ဂဝိထိဖြစ်သော်လည်း ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ဆင်ခြင်မှု ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိဖြစ်
သောကြောင့် ကြိယာအဗျာကတစိတ် ဖြစ်ရသည်] ဝေ၊ သို့။ ဝါ၊ ဖြင့်။
ကြိယာဗျာကတဿ၊ ၏။ အာရမဏပစ္စယံ၊ ကို။ ဒသေတု၊ ၍။ ပုန၊ ဖန်။
ဝိပါကာဗျာကတဿ၊ ၏။ (အာရမဏပစ္စယံကို။) ဒသေတု၊ ဌာ။ သေက္ခာ
ဝါထိုအာဒိ၊ ကို။ (ဘဝင်္ဂါ) အာဟ၊ ပြီ။ ကုသလေ နိရုဇ္ဈေတိ၊ ကား။
ဝိပဿနာဇဝနဝိထိယာ၊ သည်။ ပစ္စိန္နာယ၊ ပြတ်လသော်။ (ဝိပါကော
တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဝိပါကောတိ၊ ကား။ ကာမာဝစရဝိပါ
ကော၊ သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) တဒါရမဏတာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏ
တာယ၊ ဖြစ်ဖြင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) [ဋီကာ၌ တာပစ္စည်းကို သုတ္တ ကြံ၍
တနည်း ဖွင့်သေး၏] ကုသလဿ၊ သော။ ဇဝနဿ၊ ၏။ အာရမဏဘူတံ၊
သော။ တံဝိပဿိတကုသလံ၊ ထိုဝိပဿနာရှုအပ်သော ကုသိုလ်ကို။ အာရမဏံ၊
ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဣတိအတ္ထော၊ စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ပဋိသန္ဓေ စသည်။

ကေဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို “သာမညနိဒ္ဒေသ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့်
ဋီကာ၌ ဇာတိဝသေနကိုပင် “သုစိတ္တသာမညဝသေနာတိ အတ္ထော” ဟု
ဖွင့်သည်။]

မဖက်သက်သက်။ တဒါရမဏဝသေနဝ၊ တဒါရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ။
န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ ပဋိသန္ဓိတဝင်္ဂစုတိဝသေနာပိ၊ ဖြင့်လည်း။
(ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဟိ၊ မှန်။ ဝိပါကော၊ သည်။ ကမ္မံ၊ ကို။ အာရမဏံ၊ ကို။
ကတွာ၊ ရှိ။ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ၊ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကုသလာရမဏော၊
ကုသိုလ်ကံဟူသော အာရုံရှိသော ဝိပါက်သည်။ ဟောတိယေဝ၊ နိုင်သည်
သာ။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း။ သော၊ ထို(ကုသိုလ်ကံနိမိတ် ဟူသော
အာရုံရှိသော ပဋိသန္ဓေ စသောကိစ္စတပ်သော) ဝိပါက်ကို။ ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ၊
ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤပါဠိတော်၌။
န ဒဿိတော၊ အပ်။

ကုသလံ အဿာဒေတိတိအာဒိ၊ စကားကို။ အကုသလဇဝနာဝသာနေ၊
၌။ ကုသလာရမဏဝိပါကံ၊ ကို။ ဒေယေတုံ၊ ဌာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါကဿာတိဣဒံ၊ စကားကို။ ဒုဗ္ဗိညေယျံ၊ သည်။
သမာနမ္ပိ၊ သော်လည်း။ မဟဂ္ဂတဝိပါကဿ၊ ၏။ တဒါရမဏဘာဝေန၊
ဖြင့်။ အနုပုတ္တိတော၊ ကြောင့်။ လဗ္ဘမာနကဝသေန၊ ရထိုက်သောဟေဂ္ဂုတ်
ဝိပါက်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ဤ ဒုဗ္ဗိညေယျမ္ပိ စသောအဖွင့်ကိုထောက်
၍အောက် “သောပန ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ” စသော စကားရပ်၌လည်း ဒုဗ္ဗိညေယျ
အကြောင်းအပြင် မဟာဝိပါက်၏ တဒါရုံအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း ဟူသော
အကြောင်းလည်း ရနိုင်၏။ ထိုသို့ မဟာဝိပါက်က တဒါရုံအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်ခြင်း
ကြောင့် တဒါရုံနှင့် ကုသိုလ်အာရုံချင်းတူသော ကုသိုလ်ကံ အာရုံရှိသော
မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ စသည်ကို ပါဠိတော်၌ သိခြားမဟောတော့။ တဒါ

၁။ ဝိညာဏံ ။ပေ ။ ဝိပါကဿ။ ။ “ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန်သည်
အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို အာရုံပြု၏” ဟု အာရမဏသင်္ဂဟအတိုင်းသိပါ။
ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော်အခါလည်း ထိုအာကာသာနဉ္စာ
ယတနကုသိုလ်ကိုပင် အာရုံပြု၏။ ကြိယာစိတ်က ကုသိုလ်ကို အာရုံပြုရာ၌ကား
ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကို မဝင်စားသေးမီ
အာရုံပြုမှ ကုသိုလ်ကို အာရုံပြုနိုင်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကိုဝင်စား
ပြီးလျှင်ကား ကြိယာဈာန်ဖြစ်သောကြောင့် ကုသိုလ်ကို အာရုံမပြုနိုင်တော့။
ထို့ကြောင့် “အသမာပန္နပုဗ္ဗေ အာကာသာနဉ္စာယတနေ” ဟု မိန့်သည်။

ရုံကို ပြခြင်းဖြင့်ပင် မဟာဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ စသည်ကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပြပြီး ဖြစ်တော့သည် ဟူလို၊ ကြိယဿာတိ၊ ကား။ အရဟတ္တံ၊ သို့။ ပက္ခာ၊ ရှိ။ အသမာပန္နပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌ မဝင်စားအပ်သေးသော။ အာကာသာနဉ္စာယတနေ၊ ဈာန်၌။ ပဋိလောမတော ဝါ၊ ပဋိလောမအားဖြင့်သော်၎င်း။ ဧကန္တရိကဝသေနဝါ၊ တပါးကျော် ဝင်စားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သော်၎င်း။ သမာပန္နကြိယာယ၊ ဝင်စားအပ်သောကြိယာအား။

၁။ ပဋိလောမတောဝါ။ ပေ။ ဝသေန။ ။ အနုလောမအားဖြင့် ဈာန်ဝင်စားလျှင် ဈာန်ကိုးပါးကို ရပြီးသူသည် ပဌမဈာန်မှ စ၍ အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားသောအခါ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားရ၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်သည် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားလျှင် ကြိယာဈာန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သည် အနီးဆုံးဖြစ်သော ကြိယာအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို (အမျှားအားဖြင့်) အာရုံပြုရလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿနှင့် မညီတော့။ ထို့ကြောင့် အနုလောမအားဖြင့် သမာပတ်ဝင်စားပုံကို ကြည့်ဖယ်၍ “ပဋိလောမတောဝါ ဧကန္တရိကဝသေန ဝါ” ဟု ဆိုသည်။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ ပဋိလောမအားဖြင့် ဝင်စားလျှင် နေဝသညာ နာသညာ ယတနဈာန်မှ စ၍ ရွှေ့သို့ဝင်စားလာသောကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သို့ ရောက်သောအခါ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို (ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ) မဝင်စားရသေးသောကြောင့် ပုထုဇဉ်သေက္ခဘဝတုန်းက ဝင်စားအပ်ဘူးသော ကုသိုလ်အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို အာရုံပြု၏။ ထို့ကြောင့် ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿနှင့် လိုက်လျော၏။ အစမှ စ၍ တဈာန်ခြားတဈာန်ခြား ဝင်စားရာ၌လည်း ပဌမဈာန်ဝင်စားပြီးနောက် ဒုတိယဈာန်ကျော်၍ တတိယဈာန်ဝင်စား၏။ စတုတ္ထဈာန်ကို ကျော်၍ ပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စား၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ကျော်၍ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စား၏။ ဤဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သည်လည်း ပုထုဇဉ် သေက္ခဘုန်းက ဝင်စားအပ်ဘူးသော ကုသိုလ်အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို အာရုံပြုရကား “ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ”နှင့် လိုက်လျော၏။ ထို့ကြောင့် “ပဋိလောမတော ဝါ ဧကန္တရိကဝသေန ဝါ သမာပန္နကြိယာယ” ဟု ဆိုသည်။

(ပစ္စယော ဟောတိ၌စပ်) စေတောပရိယညာဏဿာတိအာဒီနိ၊ ပုဒ်တို့ကို။ ပရတော၊ ၌။ အာဝဇ္ဇနာယ၊ အာဝဇ္ဇန်း၌။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ [စေတောပရိယညာဏဿ ။ပေ။အနာဂတံသညာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယဟု ရှိ၏။ ထိုအာဝဇ္ဇနာယ၌စပ်ပါ ဟူလို] ဟိ၊ မှန်။ ဧတေသံ၊ ဤစေတောပရိယ ပုဗ္ဗေဒိုဝါသာနုဿတိ ယထာကမ္မပဂ အနာဂတံသညာဏံတို့၏။ ယာ အာဝဇ္ဇနာ၊ သည်။ (အတ္ထိ) [ထိုဉာဏ်တို့မဖြစ်မီ ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းဟူသော အဗျာကတကြိယာသည် ရှိ၏] တဿာ၊ ထို အာဝဇ္ဇန်းအား။ ကုသလာ ခန္ဓာ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ) ဣတိအယံ၊ ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလာ ခန္ဓာ စေတောပရိယညာဏဿ အစရှိသောပါဌ်၌။ အတ္ထော၊ တည်း။

(၄၀၇-၄၀၉) ရာဂန္တိ၊ ကား။ အတ္တနောဝါ၊ မိမိ၏သော်၎င်း။ ပရဿ ဝါ၊ သော်၎င်း။ ရာဂံ၊ ကို။ (အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ၌စပ်) ပန၊ ထိုသို့ မိမိ၏ ရာဂ သူတပါး၏ ရာဂကို သာယာနှစ်သက်ပါသော်လည်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ရာဂဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤရာဂံ အဿာဒေတိ အစရှိသောပါဌ်၌။ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ပါကဠာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဿာဒေတိတိအာဒီနိ၊ ပုဒ်တို့သည်။ ဝုတ္တတ္တာနေဝ၊ ရှိကုန်သည်သာ။ ပန၊ ကား။ ဝိစိကိစ္ဆာဒီသု၊ ကုန်သော။ [အာဒိဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ဒေါမနဿကိုယူ] တီသု၊ တရားတို့၌။ အဿာဒေတဗ္ဗတာယ၊ သာယာထိုက်သည်၏ အဖြစ်၏။ အဘာဝေန၊ ကြောင့်။ အဿာဒေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ [ဝိစိကိစ္ဆံ အဿာဒေတိ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မမူအပ်] ပန၊ သော်လည်း။ [ထိုသို့ ဝိစိကိစ္ဆာ အစရှိသော တရားသုံးပါးတို့၌ သာယာဘွယ် မရှိသည့်အတွက် အဿာဒေတိဟု ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း] ဧတ္ထ၊ ဤဝိစိကိစ္ဆာ အစရှိသော သုံးပါးသောတရားတို့၌။ ဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ သာ၊ ထိုဒိဋ္ဌိကို။ အဿာဒေတိတိပဒဿ၊ ၏။ ပရိဟိနတ္တာ၊ ယုတ်လျော့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာဂတပဋိပါဋိယာ၊ လာသော အစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ န ဝုတ္တာ၊ အပ်။ “ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု လာသော ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့် ဟောလျှင် “ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ဒိဋ္ဌိကို ရှေးဦးစွာ

ဟောရလိမ့်မည်။ ဝိစိကိစ္ဆာဒိသုယေဝ၊ တို့၌သာလျှင်။ တံတံသတာဂံ၊ ထိုထို
အာရုံနှင့်တူသော အဖို့ရှိသော ဝိစိကိစ္ဆာအစရှိသည်ကို။ ပဌမံ၊ ဒိဋ္ဌိမှရှေးဦး
စွာ။ ဝတ္ထု၊ ရှိ။ တဿ တဿ၊ ရှေးဦးစွာ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ထိုထို
သဘာဝတရား၏။ အနန္တရာ၊ ၌။ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တု၊ ပြီ။ ပါဠိတော်
ကြည့်ပါ။ ပန၊ ဆက်။ ဣမေသုစရာဂါဒိသု၊ တို့၌လည်း။ ကံ၊ ကြောင့်။
မေ၊ ငါ၏(သန္တာန်၌)။ ပါပဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ရလေကုန်သနည်း။
ဣတိ၊ သို့။ အက္ခန္တိဝသေန ဝါ၊ သည်းမခံနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်
၎င်း။ ပါပံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ လုဒ္ဓံ၊ ရုန်ရင်းသောအမှုကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊
သို့။ ဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝသေန ဝါ၊ ဝိပ္ပဋိသာရ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်
သော်၎င်း။ ဒေါမနယပ္ပတ္တိ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(၄၁၀) 'စက္ခု အနိစ္စတောတိ၊ အစရှိသောပါဠိဖြင့်။ ဝိပဿနာနက္ခမေန၊
ဖြင့်။ ဩဋ္ဌာရိကာယတနာနိ၊ တို့၎င်း။ ဝတ္ထုရူပဉ္စ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ကောဒေသ၊ ကုန်သော။ ရူပါနိ၊ တို့ကို။ ပါကဋ္ဌတ္တာ၊ 'ထင်ရှား
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပုန၊ ဖန်။ ရူပါယတနာဒိနိ၊
တို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ၊ တို့၏။ အာရမဏတ္တာ၊ 'အာရုံတို့၏ အဖြစ်
ကြောင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ဤ
ပဉ္စဝါရဒေသနာတော်သည်။ ဝိညာဏကာယဝသေန၊ ဝိညာဏကာယနှင့်
စပ်သဖြင့်။ (ပဝတ္ထု၊ သော။) ဒေသနာတည်း။ ဓာတုဝသေန၊ ဖြင့်။
(ပဝတ္ထု ဒေသနာ၊ တော်သည်။) န၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မနော
ဓာတု နဂဟိတာ၊ အပ်။ ဝေ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌။
ဂဟိတာဂဟိတံ၊ ယူအပ်သောတရား မယူအပ်သောတရားကို။ 'ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၄၁၁) ဖလံ ပစ္စဝေက္ခန္တိ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တိတိ၊ ဟူသောစကားတော်
ကို။ ပစ္စဝေက္ခန္တကုသလဿ၊ ၏။ အာရမဏဒဿနတ္ထံ၊ အာရုံကို ပြတော်
မူခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၄၁၃-၄၁၆) အာရမဏာဓိပတိနိဇ္ဈေသေ၊ ၌။ သေက္ခပုပ္ဖုဇ္ဇနာနိ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စတုဘူမကံ၊ ဘုံ ၄-ပါး၌ဖြစ်သော။ ကုသလံ၊
ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြီ။ သဟဇာတာဓိပတိနိဇ္ဈေသေ၊ ၌။ တထာ၊ ထိုသေက္ခပုပ္ဖုဇ္ဇန

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ (ဝသေနစတုဘူမကံကုသလံဒဿိတံ)။ အရဟတော၊
၏။ (တ္ထပစ္စည်းဂရုကာရေတို့၌စပ်) ဥတ္တမ ဓမ္မံ၊ မြတ်သော အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်
တရားကို။ အဓိဂတတ္တာ၊ ရပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ လောကီယကုသလေသု၊
တို့၌။ ဂရုကာရော၊ အလေးဂရုပြုခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ [“ဥတ္တမဓမ္မ” ဟု
အဂ္ဂတ္ထကံ ရှိသောကြောင့် အဓိဂတကို ကတ္တားအနက် ပေးရသည်။]
ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ၊ အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ)
ဒဿိတော၊ ပြီ။

(၄၁၇) အနန္တရပစ္စယေ ခွံ။ ပုရိမာ ပုရိမာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။
ဧက ဘူမကာပိ၊ တူသောဘုံ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (ရှေ့ကာမာဝစရ
ကုသိုလ်က နောက်ကာမာဝစရကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကဲ့သို့ တူသော
ဘုံရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။) နာနာဘူမကာပိ၊ အထူးထူးသောဘုံရှိသည်
လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (ဂေါတြဘူမဈာန်အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကဲ့သို့အထူး
ထူးသော ဘုံရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။) ကုသလာ၊ တို့ကို။ ဧကတော၊
တည်း။ ကတု၊ ချုံ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ အနုလောမံ ဂေါတြဘုဿ
အနုလောမံ ဝေါဒါနဿာတိ၊ ဟူသောစကားတော်ကို။ နာနာရမဏဝ
သေန၊ အထူးထူးသော အာရုံတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။
[အနုလောမသည် တေဘူမကသင်္ခါရကို ဂေါတြဘူဝေါဒါန်တို့က နိဗ္ဗာန်ကို
အာရုံပြု၏။] ဂေါတြဘု မဂ္ဂဿ ဝေါဒါန်မဂ္ဂဿာတိ၊ ကို။ နာနာဘူမိဝသေန၊
ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ)။ [ဂေါတြဘူဝေါဒါန်တို့က ကာမာဝစရဘူမက၊
မဂ်ကား လောကုတ္တရ ဘူမကတည်း။] ပန၊ ကား။ ကုသလံ ဝုဠာနဿာတိ
တ္ထေ၊ ခွံ။ ကုသလန္တိ၊ ကား။ တေဘူမကကုသလံ၊ တည်း။ ဝုဠာနန္တိ၊ ကား။

၁။ တေဟိ-တေန ဟိ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “တေန ဟိ” ဟု ရှိသောပါဌ်ကို
ယူ၍ “တေန၊ ထိုဝိပါက်ဖြင့်။ ကုသလဇေနဝိထိတော၊ ကုသိုလ်ဇောဝိထိမှ။
(သတ္တာ၊ ထိုသည်။) ဝုဠာဟန္တိ၊ ကုန်၏” ဟု “သတ္တာ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်ကို
ထည့်၍ အနက်ပေး၏။ ဤနိဿယ၌ကား “တေ ဟိ” ဟု ရှိသော ပါဌ်ကို ယူ၍
“သတ္တာ” ဟု ကတ္တားမထည့်ဘဲ အနက်ပေးပါသည်။

တေဘူမကဝိပါကံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုတေဘူမကဝိပါကံတို့သည်။ ကုသလဇေနဝိထိတော၊ ကုသိုလ်ဇောဝိထိမှ။ ဝုဠန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုဠာနန္တိ၊ ဝုစ္စတိ၏။ [“ဝုဠာနန္တိ” ဟူသော အာကာရကိုး၍ “ဝုစ္စတိ” ဟု ကေဝုဏ်ချသည်။] တံ၊ ထိုဝုဠာနသည်။ တဒါရမဏံ၊ ၎င်း။ ဘဝဂံ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့) ဒုဝိဓံ ဟောတိ၊ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ကာမာဝစရကုသလဿ၊ ၏။ (အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။) ဥဘယမ္ပိ၊ ၂-ပါးစုံသောတဒါရ်ဘဝင်သည်လည်း။ ဝုဠာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဟဂ္ဂတဿ၊ ၏။ (အနန္တရာ) ဘဝဂံ၊ မေဝ၊ သာ။ (ဝုဠာနံ ဟောတိ)။

မဂ္ဂေါ ဖလဿာတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကုတ္တရဝိပါကံ၊ သည်။ ဇေနဝိထိပရိယာပန္နတ္ထာ၊ ဇောဝိထိ၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုဠာနံနာမ၊ နဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့လောကုတ္တရဝိပါကံ၏ ဇောဝိထိ၌ အကျုံးဝင်သည့်အတွက် ဝုဠာနမမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိသုဝုတ္တံ၊ အနုလောမံ သေက္ခာယာတိ၊ ကား။ အသေက္ခာယ၊ အသေက္ခ ဖလသမာပတ်အား။ ကုသလံ၊ သည်။ အနန္တရံ၊ အနန္တရပစ္စည်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိဘာဂံ၊ ကို။ (“အနုလောမံ သေက္ခာယ” ဟု ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားကို။) ကရေတိ၊ ၏။ ဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ကား။ သောတာပတ္တိံ ။ ပေ။ အနာဂါမိဖလသမာပတ္တိယာပိ၊ အားလည်း။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော၌စပ်။) [ပဌမဖလသမာပတ္တိယာကိုဖွင့်သည်။] ဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ကား။ အနာဂါမိဖလသမာပတ္တိယာ၊ အား။ (အနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော၌စပ်) [ဒုတိယဖလသမာပတ္တိယာကို ဖွင့်သည်။]

ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာတိ ဧတ္ထံ၊ ပါဌ်၌။ ဝိပါကာ ဗျာကတာ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာဗျာကတာနံ ယေဝ၊ တို့အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြု၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။) ကြိယာဗျာကတာ၊ တို့ကို။ ကြိယာဗျာကတာနံ ယေဝ၊ တို့အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော) ဝေဒိတဗျာ။ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ ထည့်ပေးသည်။ ရှေးနိဿယ၌ ကား တမျိုးပေးလေ၏။ ဘဝဂံ အာဝဇ္ဇနာယာတိအာဒိ၊ စကားကို။ ဝေါ

မိဿကဝသေန၊ ရောနှောသော တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။ တတ္ထ၊ ထိုဘဝကံ အာဝဇ္ဇနာယ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ကြိယာတိ၊ ကား။ ကာမာ ဝစရကြိယာ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြည်သော ကာမာဝစရကြိယာတည်း။ [ပဉ္စ ဒွါရာဝဇ္ဇန်းကား ဝုဠာနအား ကျေးဇူးမပြု။] သာ၊ ထို ကာမာဝစရကြိယာ သည်။ ဒုဝိဿောပိ၊ သော။ ဝုဠာနဿ၊ အား။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ မဟဂ္ဂတာ၊ ကြိယာသည်။ ဘဝကံဿော၊ အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝါ၊ သော။ ပစ္စယဝိဘင်္ဂနိဇ္ဈေသေ၊ ၌။ ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလံ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊ စတုဉ် အားထုတ်ပြီး၍။ ကုသလံ ကုသလဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ ပေ။ အဗျာကတံ ကဗျာကတဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ ယေ ဝါရာ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသံ၊ ထို ၇-ပါးသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဣဓ၊ ဤပဉ္စ ဝါရ၌။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ အနန္တရပစ္စယောကို။ ဝိဘတ္တော၊ အပ်ပြီ။

ဝိတ္ထာရတောပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ အနန္တရပစ္စည်း၌။ ဒသဓာ၊ ဆယ်ပါး အပြားအားဖြင့်၎င်း။ သတ္တရသဓာ၊ အားဖြင့်၎င်း။ သမသဠိဝိဝေနေစ၊ အတိ ကျခြောက်ဆယ် အပြားအားဖြင့်၎င်း။ ဗဟုဓာပိစ၊ များစွာသော အပြား အားဖြင့်၎င်း။ နိဇ္ဈေသံ၊ ညွှန်ပြအပ်သော အကျယ်ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ဥပ လက္ခယေ၊ မှတ်သားရာ၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ အယံ အနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ ကေဝလံ၊ ဒသဓာမဖက် သက် သက်။ သတ္တဓာဝ၊ အားဖြင့်သာ။ နိဇ္ဈေသံ၊ ကို။ နုလဘတိ၊ ရသည်မဟုတ် သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကုသလံ ကုသလဿ၊ ဟူသော နိဇ္ဈေသ၎င်း။ (ကုသလံ) ဝိပါကဿ၊ ၎င်း ။ပေ။ ကြိယံ ကုသလဿ၊ ၎င်း ။ပေ။ (ကြိယံ) ကြိယဿ၊ ၎င်း။ ဣတိဓေ၊ ဖြင့်။ ဒသဓာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ နိဇ္ဈေသံ၊ ကို။ လဘတိ၊

၁။ ဝေါမိဿကဝသေန။ ။ ရှေ့ဝါကျကဲ့သို့ ဝိပါကသန့်သန့် ကြိယာ သန့်သန့်မဟုတ်ဘဲ ဘဝကံ အာဝဇ္ဇနာယ၌ ဘဝင်တည်းဟူသော ဝိပါက ပစ္စည်း အာဝဇ္ဇန်းတည်းဟူသော ကြိယာပစ္စယုပ္ပန် ရော၍၎င်း၊ ကြိယံ ဝုဠာ နဿ၌ ကြိယာတည်းဟူသော ပစ္စည်း တဒါရုံ ဘဝင်တည်းဟူတော ဝိပါက ပစ္စယုပ္ပန်ရော၍၎င်း ဟောတော်မူအပ်သည်။

ရသေး၏။ ကေဝလံ၊ သတ္တရသဓာမဖက်သက်သက်။ ဒသဓာယေဝ၊ သာ။
 (နိဇ္ဈေသံ) န (လဘတိ)၊ သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကုသလံ ကုသလဿ၊
 ဟူသောနိဇ္ဈေသဝင်း။ ပေ။ ကြိယံကြိယဿ၊ ဝင်း။ ပေ။ (ကြိယံ) အကုသလ
 ဝိပါကဿ၊ ဟူသောနိဇ္ဈေသဝင်း။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ သတ္တရသဓာ၊ ဖြင့်။
 နိဇ္ဈေသံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ သမသဋ္ဌိဝိမေဖက်သက်သက်။ သတ္တရသဓာ၊ ဖြင့်
 သာ။ (နိဇ္ဈေသံ) န (လဘတိ)၊ သေး။ သမသဋ္ဌိဝိဇ္ဇေနာပိ၊ အညီအမျှ
 ခြောက်ဆယ် အပြားအားဖြင့်လည်း။ နိဇ္ဈေသံ လဘတေဝ၊ သာ။ ကထံ၊
 အဘယ်သို့ ရသနည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကာမာဝစရကုသလံ၊ သည်။ ဘူမိဘေဒေန၊
 ဘူမိအပြားအားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဇ္ဈေသော၊ သော။ ကုသလဿ၊ အား။ အနန္တရ
 ပစ္စယော ဟောတိ။ ရူပါဝစရရူပါဝစရံ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ် အရူပါဝစရ
 ကုသိုလ်သည်။ သကသကဘူမိကဿေဝ၊ မိမိ မိမိဘုံ၌ဖြစ်သော ရူပါဝစရ
 ကုသိုလ် အရူပါဝစရ ကုသိုလ်အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။
 ဣတိ၊ သို့။ ကုသလံ၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား။ ခဗ္ဗိဓေန၊ အားဖြင့်။ အနန္တရ
 ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ကာမာဝစရကုသလံ၊ သည်။ ကာမာဝစရ
 ကုသလဝိပါကဿ၊ အားဝင်း။ ပေ။ အကုသလံ။ ပေ။ အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ ကာမာဝစရ ကုသလဝိပါကံ၊ သည်။ စတုဗ္ဗိဇ္ဇေန အနန္တရပစ္စ
 ယော (ဟောတိ)။ ရူပါဝစရဝိပါကံ။ ပေ။ တိဝိဇ္ဇေန အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ အရူပါဝစရဝိပါကံ။ ပေ။ ဒုဝိဇ္ဇေန အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ လောကုတ္တရဝိပါကံ။ ပေ။ စတုဗ္ဗိဇ္ဇေန အနန္တရပစ္စယော
 (ဟောတိ)။ ဝေ၊ ဤသို့။ (ကာမာဝစရကုသလဝိပါကံ အစရှိသည်ဖြင့်
 ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) ကုသလဝိပါကံ ဝိပါကဿ တေရသဓာပိ
 အနန္တရပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပေ။ ဝေ၊ ဖြင့်။ သမသဋ္ဌိဝိဇ္ဇေနာပိနိဇ္ဈေသံ
 လဘတိ။

စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ဗဟုဝိမေဖက်သက်သက်။ သမသဋ္ဌိဝိဇ္ဇေနာပိ၊ အား
 ဖြင့်သာ။ (နိဇ္ဈေသံ၊ ကို) န (လဘတိ)၊ မဟုတ်သေး။ ဗဟုဝိဇ္ဇေနာပိ၊
 အားဖြင့်လည်း။ (နိဇ္ဈေသံ) လဘတေဝ၊ သာ။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ရသနည်း။
 တာဝ၊ ကာမာဝစရဒုတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်စသည်တို့မှရွေး၌စွာ။ (နိဇ္ဈိဋ္ဌံ)

ကာမာဝစရ ပဌမမဟာကုသလစိတ္တံ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ချီဝင်း။ (မိမိ ဟူသော ကာမာဝစရပဌမမဟာကုသလစိတ်ဝင်း။) (ဣတိဉ္စိစပ်) စတုန္ဒ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရကုသလာနု၊ တို့ဝင်း။ ပါဒက ယောဂေန၊ ပါဒက အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့်။ သောဠသန္တံ၊ ကုန်သော။ သောမနဿ လော ကုတ္တရာနံ၊ တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ၊ သော။ ကုသလာနံ စ၊ တို့ ဝင်း။ ဇဝနပရိယောသာဓနော၊ ဤ။ တဒါရမဏတဝဂ်ဝသေန၊ တဒါရုံသဝင် အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။ ကောဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာ ဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့ဝင်း။ ဘဝဂ်ဝသေနော၊ ဖြင့်သာ။ ပဝတ္ထာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့ဝင်း။ ဖလသမာပတ္တိဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထာနံ၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ လောကုတ္တရာဝိပါကာနံ၊ တို့ဝင်း။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ကေဝိသတိယာ၊ သော။ ကုသလာနံ၊ တို့ဝင်း။ ဒုတ္တိံသာယ၊ သော။ ဝိပါကာနံ၊ တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တေပညာသာယ၊ သော။ စိတ္တာနံ၊ တို့အား။ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။

ဒုတိယစိတ္တံ၊ ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယစိတ်သည်။ တထာ၊ ထို ၅၃-ပါးသော စိတ်တို့အား။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယ စတုတ္ထာနိ ပန၊ တို့သည်ကား။ ဥပရိဘူမကကုသလာနိ စ၊ အထက်ဘုံ၌ ဖြစ် သော ကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုဝင်း။ (ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုဝင်း။) လောကုတ္တရာဝိပါကာနိ စ၊ တို့ကိုဝင်း။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသကေဝိသတိစိတ္တာနံ၊ တို့အား။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။) ပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ၊ ကာမာဝစရမဟာကုသိုလ် ပဉ္စမဆဋ္ဌစိတ်တို့သည်။ အတ္တနော စ၊ မိမိဟူသောကုသိုလ်စိတ်ဝင်း။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ ဥပရိဘူမကဥပေက္ခာ ကုသလာနံ စ၊ အထက်ဘုံ၌ဖြစ်သော ဥပေက္ခာကုသိုလ်စိတ်တို့ဝင်း။ တေဝိ သတိယာ၊ သော။ ဝိပါကာနံ စ၊ တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တေတ္တိံသာယ (စိတ္တာနံ

၁။ ပါဒကယောဂေန၊ ။ ရူပါဝစရများကို ပါဒကများ အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စား၍ ထိုများကို “အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တ”ဟု ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ဝိပဿနာရှုခြင်းကိုပင် “ပါဒကယောဂ၊ ပါဒကများနှင့် ယှဉ်” ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။

အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ သတ္တမအဋ္ဌမခနိ၊ ဧကဝိသတိယာဝံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

— [မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ပါး၏ အနန္တရပစ္စည်းတပ်ပုံကိုပြပြီး၍ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်စသည်တို့၏ အနန္တရပစ္စည်းတပ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် ပဉ္စရူပါ ဝစရကုသလာနိ စသည်ကိုမိန့်။] ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရကုသလာနိ၊ တို့သည်။ အတ္တနော အတ္တနော၊ ဧ။ ပစ္စိမာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရ ကုသလာနိ၊ စိတ်တို့၎င်း။ စတုန္နမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ မဟာဝိပါ ကာနိ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရဝိပါကာနဉ္စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ ဧတေနော နယေန၊ ဖြင့်ပင်။ အရူပါဝစရကုသလေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမအရူပါ ဝစရကုသိုလ်သည်။ အတ္တနော၊ ဧ။ ဝိပါကေန၊ ဝိပါကနှင့်။ (အာကာသာ နဉ္စာယတနဝိပါကနှင့်။) သဒ္ဓိ၊ ကောဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ပေ။ စတုတ္ထံ၊ စတုတ္ထအရူပါဝစရ ကုသိုလ်သည်။ (အတ္တနော ဝိပါကေန သဒ္ဓိ) စဒ္ဓသန္တံ၊ တဆယ့်လေးပါးသောစိတ်တို့၎င်း။ ဖလသမာ ပတ္တိယာစ၊ ၎င်း။ (နိရောဓသမာပတ်မှ ထ်သောအခါ အနာဂါမိဖလသမာ ပတ်၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ပန္နရသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ လောကုတ္တရကုသလံ အတ္တနော အတ္တနော ဝိပါကဿေဝ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ လောဘသဟဂတေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေသော၊ အကုသလံ၊ သည်။ ကောဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရဝိပါက မနော ဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ (သန္တိရဏ မဟာဝိပါကစိတ်တို့၎င်း) နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော အတ္တနော၊ ဧ။ ပစ္စိမ သာစ၊ နောက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ်၎င်း။ [ပဌမဇောက ဒုတိယဇော အားကျေးဇူးပြုခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။] ဣတိ၊ သို့။ ဧကဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒေ၊ ဒေါမနုဿသဟဂတာနိ၊ စိတ် တို့သည်။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာ ဝစရဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ဧ။ ပစ္စိမသာစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတဒ္ဓယံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး အပေါင်းသည်။ သောမနဿသဟဂတာဟေတုက ဝိပါကေန၊ နှင့်။ (သောမနဿသန္တိရဏနှင့်။) သဒ္ဓိံ ကောဒသန္တံ ကာမာစစရ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ နဝန္တံ ရူပါဝစရာရူပါဝစရ ဝိပါကနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနောပစ္စိမဿ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယောဟောတိ)။

ကုသလဝိပါကပဉ္စဝိညာဏာ၊ တို့သည်။ ကုသလဝိပါက မနောဓာတုယာ၊ အား။ (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ မနောဓာတု၊ သည်။ (သမ္ပုဋ္ဌိ၎င်းသည်။) ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့အား။ - (ကုသလဝိပါကသန္တိရဏအား။) (အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒိဿူ၊ ကုန်သော။ တာသု၊ ထို ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတ်တို့တွင်။ သောမနဿသဟဂတာ၊ သောမနဿသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဘဝင်္ဂဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ၊ တို့၎င်း။ တဒါရမဏကာလေ၊ တဒါရုံ၏ အခါ၌။ (တဒါရုံ ဖြစ်ရာအခါ၌။) အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္စိမဿ၊ နောက်တဒါရုံစိတ်၎င်း။ ဝေါဠုပ္ပနုကြိယဿ၊ ဝုဠောကိစ္စတပ်သောကြိယာ၎င်း။ ဣတိ ဒွါဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု၊ သည်။ အာဝဇ္ဇနမနောဓာတုယာ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း မနောဓာတ်၎င်း။ ဒိဋ္ဌာနိကာယ၊ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာန ဝုဠောဋ္ဌာနအားဖြင့် နှစ်ဌာန၌ဖြစ်သော။ အာဝဇ္ဇနမနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်၎င်း။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုနံ စ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒသန္တမေဝ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော

၁။ တာသု ဒိဿူ ပေ။ ဒွါဒသန္တမေဝ။ ။ ဤ ၂-ဝါကျတို့၌ အဋ္ဌကထာ ပါဠိရှိအတိုင်းဆိုလျှင် အဓိပ္ပါယ်ရှင်း၍ နေ၏။ ဋီကာဆရာ၏လက်ထက်၌ကား “တာ ဥဘောဝိ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတမျိုးရှိသောကြောင့် သောမနဿ သန္တိရဏအတွက် တဝါကျ၊ ဥပေက္ခာသန္တိရဏအတွက် တဝါကျ။ ဤသို့ ၂-ဝါကျခွဲ၍ ဖွင့်ရသည်။ အနုဋီကာ လက်ထက်၌လည်း ထိုပါဠိ အတိုင်းပင် ရှိ၏။ ထိုကြောင့် တာ ဥဘောဝိကိုပင် ဖွင့်သည်။

ဟောတိ)။ တိဟေတုကုမဟာဝိပါကာ၊ တို့သည်။ 'သောမနဿသဟဂတာ ဟေတုကဝဇ္ဇာနံ၊ ကုန်သော။' (သောမနဿသန္တိရဏသံဃံ၊ ကြဉ်အပ်ကုန် သော။) ဒသန္တမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရ ဝိပါကမနောဝိညာဏာတူနံ၊ တို့၎င်း။ ရူပါဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကနံ၊ တို့၎င်း။ အာဝဇ္ဇနဒ္ဓယသေ၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုဟေတုကဝိပါကာ၊ ဒွိဟိတ်ဝိပါကံတို့သည်။ မဟဂ္ဂတဝိပါကေ၊ တို့ကို။ ထပေတွာ၊ ဤ။ သေသနံ၊ ဒွါဒသန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ရူပါဝစရဝိပါကာ၊ တို့သည်။ သတ္တရသန္တံ၊ ကုန်သော။ တေဘူမကကုသလဝိပါကသဟေတုက ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ အာဝဇ္ဇန ဒ္ဓယသေ၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကေဝိသတိယာ၊ သော။ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ အရူပါဝစရဝိပါကေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါကံစိတ်သည်။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရကုသလဝိပါက၊ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ အရူပါဝစရဝိပါကစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ မနော ဒွါရာဝဇ္ဇနသေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ နဝန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုတိယံ၊ စိတ်သည်။ ဟေဋ္ဌိမဝိပါကံ၊ အောက်ဖြစ်သော အာကာ သာနဉ္စာယတနဝိပါကံစိတ်ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဤ။ အဋ္ဌန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယံ၊ သံဃံ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဟေဋ္ဌိမာနိ၊ တို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ သတ္တန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ စတုတ္ထံ တိဏိ ဟေဋ္ဌိမာနိ ဝဇ္ဇေတွာ ဆန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ လောကုတ္တရ ဝိပါကနိ၊ တို့သည်။ တေရသန္တံ၊ ကုန် သော။ တိဟေတုကဝိပါကနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော အတ္တနော၊ ဤ။ ပစ္စိ မသေ၊ နောက်ဖြစ်သော ဝိပါကံ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စုဒ္ဓသန္တံ၊ (စိတ္တာနံ အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။

အကုသလဝိပါကပဉ္စဝိညာဏာ၊ တို့သည်။ အကုသလဝိပါကမနောဓာတု ယာ၊ အား။ (အကုသလဝိပါကံ သမ္ပုဋ္ဌိစိုဉ်းအား၊ အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။ မနောဓာတုသည်။ အကုသလဝိပါက ဟေတုကမနောဝိညာဏ

‘ဓာတုယာ၊ အား။ (အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်အား အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ‘သာ၊ ‘ထိုအကုသလဝိပါက် အဟိတမနောဝိညာဏ ဓာတ်သည်။’ တဒါရမဏကာလေ၊ ခြံ။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္စိမဿ၊ နောက်ဖြစ် သော တဒါရိုင်း။ (ဣတိဉ္စိပ်) ‘စုတိကာလေ၊ စုတိကိစ္စတပ်ရာအခါ၌။ ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဘဝဂံဝသေနစ၊ ၎င်း။ ပဝတ္တာနံ။ ဣတရေ သမ္ပိ၊ ကုန်သော။ နဝန္ဓံ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ၊ ကုန်သော၊ ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ပရိတ္တကြိယာနုဉ္စ၊ ကာ မာဝစရ ကြိယာတို့၎င်း။ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းတို့၎င်း။) ‘ရှေးနိဿယ၌ “ကာမာဝစရဝိပါကာနံ၊ ကုန်သော။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ၊ တို့အား၎င်း” ဟု ပေး၏၊ စဉ်းစားပါ။] ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ကြိယမနောဓာတု၊ သည်။ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သည်။) ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏာနံ၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်တို့အား။ (အနန္တရ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဟသံတုပ္ပါဒကြိယာ၊ သည်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ခြံ။ ဘဝဂံဝသေန၊ ဘဝင်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ နဝန္ဓံ၊ ကုန်သော။ တိဟေတုကဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္တာနံ၊ ပဉ္စန္ဒံ၊ ကုန်သော။ သောမနဿသဟဂတဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္စိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ‘ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ မယူအပ်သေးသည်ကို ‘ယူခြင်းဖြင့်။ တေရသန္တံ၊ ကုန်သော။ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယောဟောတိ)။ [“ပဉ္စန္ဒံ”၌ ပဉ္စအရစိတ်တို့တွင် မဟာဝိပါက် သောမနဿသဟဂတ် ဉာဏ သမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါးကို ရှေ့နဝအရတုန်းက ယူခဲ့သောကြောင့်မယူတော့။] ဝေါဠုပ္ပနကြိယာ၊ သည်။ ကြိယမနောဓာတု၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ခြံ။ ဒသန္တံ၊ ကုန် သော။ ကာမာဝစရကြိယာနံ၊ တို့၎င်း။ ကာမာဝစရကုသလာကုသလာနံ၊ တို့ ၎င်း။ ပဉ္စဝေါကာရေ ဘဝဂံဝသေနပဝတ္တာနံ၊ ပန္နရသန္တံ ဝိပါကစိတ္တာနုဉ္စ၊ တို့ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ စတ္တာလိသာယံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ကာမာဝစရ တိဟေတုက သောမနဿသဟဂတ ကြိယဒ္ဓယံ၊ သည်။ ဘဝဂံဝသေန ပဝတ္တာနံ တေရသန္တံ တိဟေတုက ဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန (ပဝတ္တာနံ) ပဉ္စန္ဒံ၊ သောမနဿ သဟဂတ ဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ပရိကမ္မဝသေန၊ ပရိကံအဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်လသော်။ [ထို

တိဟေတုက သောမနဿသဟဂုတ် ကြိယာစိတ် ၂-ပါးက ပရိကံဇော ဖြစ်သောအခါ-ဟူလို၊ စာအုပ်တို့၌ “ပဝတ္တ မာနာနံ” ဟု နောက်ပုဒ်များ၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့်ရှိ၏။ ရူပါဝစရကြိယာတို့က ပရိကမ်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။ စတုန့် ရူပါဝစရကြိယာနံ၊ တို့၎င်း။ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိယာ၊ ၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဒွါဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ [ဒွါဝိသတိယာ နေရာ၌ ပဉ္စဝိသတိယာဟု မူကွဲရှိ၏။ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိယာအရ စိတ်အကျယ်အားဖြင့် ၄-ပါးယူသည်။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏကိုလည်း ရှေးအတိုင်းပင် သိပါလေ။] ဒုဟေတုက သောမနဿသဟဂတ ကြိယဒွယံသည်။ ယထာဝုတ္တာနံ တေရသန္တံ ဘဝင်္ဂစိတ္တာနံ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စန္တံ တဒါရမဏာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန သတ္တရသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။) ကာမာဝစရ တိဟေတုက ဥပေက္ခာသဟဂတကြိယဒွယံ တေရသန္တံ တေသံ ယေဝ ဘဝင်္ဂါနံ၊ တို့ပင်၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန ပဝတ္တာနံ ဆန္တံ ဥပေက္ခာသဟဂတဝိပါကာနံ၊ တို့၎င်း။ ပရိကမ္မဝသေန၊ ပရိကမ်မအဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်လသော်။ “[ဤသို့ပါဌ်ရှိသင့်ကြောင်းကို ကာမာဝစရ တိဟေတုက သောမနဿ သဟဂတကြိယဒွယံ” စသော ပါဌ်တို့၌ပြင်ခဲ့ပြီ။] ကေိဿာ၊ သော၊ ရူပါဝစရကြိယာယ၊ ၎င်း။ စတုန့်၊ အရူပါဝစရကြိယာနံ၊ တို့၎င်း။ အရဟတ္တဖလ သမာပတ္တိယာယ၊ ၎င်း။ အတ္တနော ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန စတုဝိသတိယာ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုဟေတုက ဥပေက္ခာသဟဂတကြိယဒွယံ၊ သည်။ တေရသန္တံ တေသံ ယေဝ ဘဝင်္ဂါနံ၊ တို့ပင်၎င်း။ ဆန္တံ တဒါရမဏာနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္ဆိမဿစ၊ ၎င်း။ ဣတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန အဋ္ဌာရသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။

ရူပါဝစရကြိယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသောကြိယာစိတ်သည်။ နဝန္တံ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စဝေဂါကာရေ၌။ တိဟေတုကဘဝင်္ဂါနံ၊ တို့၎င်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပစ္ဆိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ ဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ အရူပါဝစရကြိယေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော

အရူပါဝစရကြိယာ စိတ်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၌။ နဝနံ၊ ကုန်သော။ ဘဝင်္ဂါ
 နံ၊ တို့၎င်း။ စတုဝေါကာရေ၌။ ကေယ၊ တပါးသော၊ အာကာသာနဉ္စာ
 ယတနဘဝင်၎င်း။ အတ္တနော ပစ္စိမဿစ၊ စိတ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကော
 ဒသန္တံ (စိတ္တာနံ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုတိယံ၊ စိတ်သည်။ စတုဝေါ
 ရေ ဒေ ဘဝင်္ဂါနိ၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။ တတိယံတိဏိ (ဘဝင်္ဂါနိ လဘတိ)။
 စတုတ္ထံ စတ္တာရိ (ဘဝင်္ဂါနိ၊ တို့ကို၎င်း)။ ပလသမာပတ္တိဉ္စာကို၎င်း။ (လဘတိ)။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုအရူပါဝစရကြိယာစိတ်တို့တွင်။ [ရှေးနိဿယ၌
 အရူပါဝစရတွင်တို့တွင် ဟုပေး၏။] ဧကေကံ၊ စိတ်သည်။ ယထာပဋ္ဌိပါဠိ
 ယာ၊ အားဖြင့်။ ကောဒသန္တံ၊ တို့အား၎င်း။ ဗ္ဗါဒသန္တံ၊ တေရသန္တံ ပဉ္စ ဒသန္တဉ္စ
 အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ။ ဧဝံ ဗဟုဝိနောပိ။ နိဇ္ဈေသံ၊ ညွှန်ပြအပ်သော
 အကျယ်ကို။ လဘတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ဒသဓာပေ။ ဥပလက္ခယေတိ၊
 ဟူ၍။ (မယာ) ဝုတ္တံ။ [နိဿယကို ရှေ့၌ပေးခဲ့ပြီ။] သမနန္တရပစ္စယာဒယော
 ဥတ္တာနတ္တာ ယေဝ။

ဥပနိဿယော၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ သဒ္ဓံ ဥပနိဿယာဟိ၊
 ကား။ ကမ္မကမ္မပ္ပလဏုလောကပရလောကာဒိသု၊ ကံ ကံ၏အကျိုး ဤ
 ပစ္စုပ္ပန်လောက နောက်တမလွန်လောက အစရှိသည်တို့၌။ သဒ္ဓံ၊ ယုံကြည်
 ခြင်းသဒ္ဓါကို။ ဥပနိဿယံ၊ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းကို။ ကတွာ၊ ၍။
 (ဒါနံ ဒေဝံ စသည်၌စပ်) ဟိ၊ ဥပမာဆောင်။ ပေ။ အံ။ ပုရိသော၊ သည်။
 ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ၊ မြေအောက်၌။ ဥဒကံ၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။
 သဒ္ဓဟိတွာ၊ ၍။ ပထဝီ၊ ကို။ ခနတိ ယထာ၊ တူးသကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူးသဒ္ဓေါ၊
 သဒ္ဓါရှိသော။ ကုလပုတ္တော၊ သည်။ ဒါနာဒီနံ၊ ဒါနံအစရှိသောကောင်းမှု
 တို့၏။ ဖလဉ္စ၊ အကျိုးရင်းကို၎င်း။ အာနိသံဉ္စ၊ အကျိုးဆက် ကို၎င်း။
 သဒ္ဓဟိတွာ၊ ၍။ ဒါနာဒီနိ၊ တို့ကို။ ပဝတ္တေတိ၊ စေ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သဒ္ဓံ ဥပနိဿယာဟိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 သီလံ ဥပနိဿယာဟိ အာဒိသုပိ၊ ပါဠိရပ်တိုင်လည်း။ သီလာဒယော၊
 ကုန်သော။ ဣမ ဓမ္မေတို့ကို။ ဥပနိဿယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဣတိ အတ္ထော၊
 ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။) ဟိ၊ ခွဲ။ သီလဝါ၊ သည်။ သီလာနုဘာဝေသု၊
 သီလ၏ အာနုဘော်တို့၎င်း။ သီလာနိသံသေသု စ၊ သီလ၏ အာနိသင်တို့

ဌ်၎င်း။ ကုသလော၊ ကျွမ်းကျင်သည်။ ဟုတော့၍။ သီလံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ မှီ၍။ သီလဝန္တာနံ၊ ထို့အား။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ဥပရူပရိ၊ အထက် အထက်၌။ သီလံ၊ ကို။ သုပရိသုဒ္ဓိ၊ အလွန်ထက်ဝန်းကျင် ဧင်ကြယ်အောင်။ အဏ္ဍိ၊ မကျိုးမပေါက်အောင်။ သမာဒိယတိ၊ ကောင်းစွာယူ၏။ ဝါ၊ မသောက်တည်၏။ စာတုဒ္ဓိသီအာဒိသု၊ တဆယ့်လေးရက်မြောက်နေ့ အစရှိ ကုန်သော။ ပက္ခဒိဝသေသု၊ ပက္ခန္ဓာတို့၌။ ဥပေါသထကပ္ပံ၊ ဥပုသ်စောင့် သုံးမှုကို။ ကရေတိ၊ ၏။ သီလသမ္ပဒံ၊ သီလ၏ပြည့်စုံခြင်းကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ဈာနာဒိနိ၊ တို့ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။

ဗဟုသုတောပိ၊ များသောသုတရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဒါနာဒိ ပုညကြိယာယတ္တာ၊ ဒါနအစရှိသော ပုညကြိယာ၌ စပ်ကုန်သော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိ ယော၊ အလုံးစုံသောသမ္ပတ္တိတို့ကို၎င်း။ (ပဋိဝိဇ္ဈိတုာ၌စပ်။) ဒါနာဒိနိ၊ ဒါန အစရှိသော ကောင်းမှုတို့၏။ သံကိလေသဂေါ၊ ဒါနာဒိဘေဒံ၊ စ၊ ညစ်နွမ်းခြင်း ဖြူစင်ခြင်း အစရှိသော အထူးအပြားကို၎င်း။ သုတမယာယံ၊ သုတမယဖြစ်သော။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ ပဋိဝိဇ္ဈိတုာ၊ သိ၍။ [ပဋိဝိဇ္ဈိတုာတိ ဇာနိတုာ၊ အနု။] ဌိတော၊ တည်သည်။ (ဟုတော့) သုတံ ဥပနိဿာယ ဒါနာ ဒိနိ ပံဝတ္ထေတိ။

စာဂဂါပိ၊ စွန့်ကြဲခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ စာဂါမိမုတ္တော၊ စွန့်ကြဲခြင်း၌ စွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်သည်။ (ဟုတော့) အတ္တနော၊ ၏။ စာဂသမ္ပဒံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ ဒါနံ၊ ဒေတိ။ သီလဝန္တာနံ၊ သည်။ ဟုတော့၍။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာသည်။ မဟပ္ပလံ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့လုံး သွင်း၍။ သီလံ သမာဒိယတိ။ ဥပေါသထကပ္ပံ ကရေတိ။ တာယပဋိ ပတ္တိယာ၊ ထိုအကျင့်ဖြင့်။ ပရိသုဒ္ဓိမုတ္တော၊ ရှိသည်။ (ဟုတော့) ဈာနာဒိနိ ဥပ္ပါဒေတိ။

ပညဂါပိ၊ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဣလောကပရလောက ဟိတဉ္စေ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၌ဖြစ်သော စီးပွား၊ နောက်တမလွန်လောက ၌ ဖြစ်သော စီးပွားကို၎င်း။ လောကသမတိက္ကမနုပါယဉ္စ၊ လောကသုံးပါး ကို လွန်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၎င်း။ ဥပပရိက္ခန္ဓော၊ စူးစမ်းဆင် ခြင်လသော်။ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ၊ ဖြင့်။ ဣလောကဟိတမ္ပိ၊ ကို၎င်း။

ပရုဇောကဟိတမ္ပိ၊ ကိုရင်း။ လောကသမေတိက္ကမနုပါယဉ္စ၊ ကိုရင်း။ သမ္မာ
ဒေတုံ၊ ပြီးစီးစေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိသော။ ပည ဥပ
နိဿာယံ ဒါနံ ဒေတိ။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓါဒယော၊ သဒ္ဓါအစရှိသောတရား
တို့သည်။ ဧကဝလံ၊ နောက်အဖို့၌ ဖြစ်လတ်ကုန်သော သဒ္ဓါစသည်တို့ မဖက်
သက်သက်။ ဒါနာဒိနိယေဝ၊ တို့၏သာ။ ဥပနိဿယာ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ)။
အတ္တနော၊ ၏။ အပရဘာဂေ ဌံ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်လတ်ကုန်သော။
သဒ္ဓါဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ဥပနိဿယာဝေ၊ ပင်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
သဒ္ဓါ၊ သိလံ။ ပေ။ ပညာယာတိ၊ ရှိ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပရိကမ္မန္တိ၊ ပါဌ်ဖြင့်။ အနန္တရံ၊ ဈာန်၏ရှေ့အခြားမဲ့ပရိကမ်ကို။ အဂ္ဂ
ဟေတွာ၊ ရှိ။ ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ ရှေးအဖို့၌။ (ပဝတ္ထံ၊ သော) ပရိကမ္မံ၊ ကို။ ဂဟေ
တဗ္ဗံ၊ ၏။ ယထာကမ္မူပဂညာဏဿ အနာဂတံသညာဏဿာတိ၊ ဟူသော
ပါဌ်၌။ ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ၊ ဤဉာဏ်တို့၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မမေဝ၊
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏ ပရိကမ်သည်ပင်။ ပရိကမ္မံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဝိသု၊
သိခြားပရိကမ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုသေဝ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏
သာ။ ပရိဘဏ္ဍညာဏာနိ၊ ပရိဘဏ်ဉာဏ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အခြေအရံ
ဘဏ္ဍာသံဘဟံဖြစ်သော ဉာဏ်ဖြစ်ကုန်သော။ တောနိ၊ ဤယထာကမ္မူ
ပဂအဘိညာဉ် အနာဂတံသ အဘိညာဉ်တို့သည်။ တသ္မံ၊ ထိုဒိဗ္ဗစက္ခု
အဘိညာဉ်သည်။ ဣဇ္ဈမာနေ၊ ပြီးစီးလသော်။ ဣဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ [ဣဇ္ဈန္တိ၏
ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် တောနိ၌ ပိုမိုမရှိသင့်။] ဇဝံသန္ဓေပိ၊ ကုန်သော်
လည်း။ တဒေမိပ္ပတ္တတာယ၊ ထိုယထာကမ္မူပဂဉာဏ် အနာဂတံသဉာဏ်တို့၌
စွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဟိတံ၊ စပ်ယှဉ်သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မံ၊
ကို။ တေသံ၊ ထိုယထာကမ္မူပဂဉာဏ် အနာဂတံသဉာဏ်တို့၏။ ပရိကမ္မန္တိ၊
ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တောနိ၊ ဤဉာဏ်တို့သည်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်
သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကား၊ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌)။ သမဂတိကာနိ၊
တူသောပြီးစီးခြင်းရှိကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊
ဤယထာကမ္မူပဂဉာဏ် အနာဂတံသဉာဏ်တို့၌။ ပရိကမ္မံ ဝိသေသေန၊
ပရိကမ်အထူးသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရှိရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဒိဗ္ဗစက္ခု ဒိဗ္ဗာယသောတဓာတုယာတိ၊ ကား။ ဒုရေ၊ ဌ။ ရူပါနိ၊ တို့ကို။ ဒိသ္မာ၊ ရှိ။ တေသံ၊ ထိုရူပါရုံရှင်တို့၏။ သဒ္ဓိ၊ ကို။ သောတုကာမဿ၊ နားထောင်ခြင်းငှာ လိုလားသူ၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည်။ သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စင်ကြယ်သော သောတဓာတ်၏။ (ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်၏။) ဥပနိဿယောဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ တေသံ၊ ထိုရူပါရုံရှင်တို့၏။ သဒ္ဓိ၊ ကို။ သုတု၊ ရှိ။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်သို့။ ဂန္တုကာမတာဒိဝသေန၊ သွားခြင်းငှာ လိုလားသူ၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဒိဗ္ဗသောတဓာတု ဣဒ္ဓိ ဝိဓညာဏဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောတရားတို့၌။ တဿ တဿ၊ ထိုထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားအား။ ဥပကာရက ဘာဝဝသေန၊ လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥပနိဿယပစ္စယတာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

မဂ္ဂံ ဥပနိဿာယ အနုပ္ပန္နံ သမာပတ္တိန္တိ၊ ကား။ တေနတေန မဂ္ဂေန၊ သည်။ သိထိလိကတပရိပန္နကတ္တာ၊ လျော့အောင်ပြုအပ်သော ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ပဟိနပရိပန္နကတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ [ဤပုဒ်၏ သဒ္ဓတ္ထကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဉာဏဝိဘင်္ဂသတ္တမပလနိဒ္ဒေသ ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ] တံ တံ သမာပတ္တိံ၊ ထိုထိုသမာပတ်ကို။ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စေသံ၊ ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ မဂ္ဂေါ၊ သည်။ သမာပတ္တိယာ၊ ၏။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိပဿန္တိတိ၊ ကား။ ဥပရူပရိမဂ္ဂတ္ထာယ၊ အထက်အထက် မက်အကျိုးငှာ။ ဝိပဿန္တိ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ထူးသောအားဖြင့် ရှုကုန်၏။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ၊ တို့၏။ မဂ္ဂပဋိလာတေနော၊ မက်ကိုရခြင်းကြောင့်သာလျှင်မက်ကို ရခြင်းနှင့် (တကွ) သာလျှင်။ ဣဇ္ဈနတော၊ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စပန၊ ဆက်၍ အထူးမိန့်ဆိုဦးအံ့။ ဧဝံ၊ သို့။ ဣဒ္ဓါနံ၊ ပြီးစီးကုန်သော။ တောသံ၊ ဤအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ စသည်တို့၏။ [ပဝတ္တိယာဥပနိဿယောနာမတို့၌စပ်] ပစ္ဆာ၊ ဌ။ တေသု တေသု အာရမဏေသု၊ ထိုထိုအတ္ထမေ့စသောအာရုံတို့၌။

ပဝတ္တိယာဉာဏံ (ဖြစ်ဘို့ရာ) မရောဂါဝါသာ။ ဥပနိဿယောနာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၏။

သဒ္ဓိံ ဥပနိဿာယ မှာနံ ဇပေတိတိ၊ ကား။ အဟံ၊ သည်။ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါရှိသူသည်။ ပသန္နော၊ ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုသူသည်။ အသ္မိံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ မာနံ၊ ကို။ ပဝတ္တေတိ၊ ၏။ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိတိ၊ ကား။ တသ္မိံ၊ တသ္မိံ၊ ဝစနေ၊ (အတ္ထိပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတဿ ပဋိပန္နော အစရှိသော) ထိုထိုကား၌။ သဒ္ဓါဝသေနေဝ၊ သဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ ဂန္ဓာသွား၍။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ အတ္ထံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ အနုပပရိက္ခန္ဓော၊ မစူးစမ်းမဆင်ခြင်သည်။ (ဟုတော့၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။) ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ရှိ၏။ ဣတိအာဒိဝသေန၊ ဤသို့ အစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌိံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ ဂဏှာတိ၊ ၏။ သီလံ သုတံ စာဂံ ပညန္တိ၊ ကား။ အဟံ၊ သည်။ သီလဝါ၊ သည်။ အသ္မိံ၊ ၏။ သုတဝါ၊ သည်။ (အသ္မိံ) စာဂါ၊ သည်။ (အသ္မိံ) ပညာသမ္ပန္နော၊ သည်။ (အသ္မိံ) ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ မာနံ၊ ကို။ ဇပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

ပန၊ ကား။ သီလသုတစာဂပညာသု၊ တို့၌။ မာနမညနံဝိယ၊ မာန ဟူသော မှတ်ထင်ခြင်းကိုကဲ့သို့။ ဒိဋ္ဌိမညနံ၊ ဒိဋ္ဌိဟူသော မှတ်ထင်ခြင်းကို။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ လျက်။ ဒိဋ္ဌိံ၊ ကို။ ဂဏှာတိ၊ ၏။ ရာဂဿာတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ သဒ္ဓါဒိသမ္ပဒံ၊ သံဒ္ဓါအစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ အတ္တုက္ကံသနကာလေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်ရာ အခါ၌။ ဧတသု၊ ထိုသဒ္ဓါအစရှိသော တရားတို့တွင်။ ဧကေကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ရာဂဿ၊ ၏။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ပရဝမ္ပန္နကာလေ၊ သူတပါးတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချရာအခါ၌။ ဒေါသဿ၊ ၏။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ) ဥဘယေန။ ၂-ပါးစုံသော ရာဂဒေါသနှင့်။ သမ္ပယုတ္တဿ၊ သမ္ပယုတ် ဖြစ်သော။ မောဟဿ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ၊ ကုန်သော။ မာနဒိဋ္ဌိနံ၊ တို့၏။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။

သဒ္ဓါဒိသမ္ပဒံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ ဘဝဘောဂသမ္ပတ္တိပတ္တနာယ၊ ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို တောင်တကြောင်း တဏှာ၏။ ဥပနိဿယော

ဟောတိ။ ဧဝံ သို့။ (ဤသို့ သဒ္ဓိံ ဥပနိဿယံ မိဒံ ဇဗ္ဗေတိ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်) ဧတ္ထ၊ ဤကုသလော အကုသလဿ ဟူသောဝါရဉ္စ။ လောကီယကုသလညေဝ၊ ကိုသု။ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတံ၊ ပြီ။ လောကုတ္တရံ ပန၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုကား။ (န ဂဟိတံ၌စပ်) ဝါ၊ ဘည် ကား။ (သန္တံ ပဏိတံ စသည်၌စပ်) သန္တံ၊ ငြိမ်သက်၏။ ပဏိတံ၊ မွန်မြတ်၏။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်၏။ အကုသလဝိဒ္ဓိသနံ၊ အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ လောကုတ္တရာကုသိုလ်၏ သန္တံ ပဏိတံ ဥတ္တမံ အကုသလဝိဒ္ဓိသနံ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) စန္ဒော၊ သည်။ အန္တကာရတမာနံ၊ ကာဏ်းအောင်ပြုတတ်သော အမိုက်တိုက်တို့၏။ (ဥပနိဿယော န ဟောတိ) ဝိယ၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။) အကုသလဿ ဥပနိဿယော န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) နဂဟိတံ၊ အပ်။

[ကုသလော အကုသလဿ ဝါရကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ကုသလော အဗျာက တဿဝါရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် အာတဒုပေတိတိအာဒိ အစရှိသည်ကို မိန့်] အာတဒုပေတိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ကာယိက၊ ဒုက္ခဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတဓမ္မဒဿနတ္ထံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အဗျာကတတရားကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ ချဲ့။ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါရှိသောပုဂ္ဂိုလ် သည်။ သဒ္ဓံ၊ ကို။ နိဿယ၊ ၍။ အတိသိတံ၊ အလွန်အေး၏။ အတိဥက္ကံ၊ အလွန်ပူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ အနောသက္ကိတွာ၊ မဆုတ်နစ်မူ၍။ နာနုပ္ပကာရာနိ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော။ နဝကမ္မဝေယျာ ဝစ္စာဒီနိ၊ အသစ်ဖြစ်သောအမှု၊ သူတပါးတို့၏ ကောင်းသော၊ ကိစ္စ၌ ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏ အဖြစ် အစရှိသော အမှုတို့ကို။ ကရောန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ အာတာပေတိ၊ လွန်စွာပူလောင်စေ၏။ ပရိတာပေတိ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်စေ၏။ ဘောဂံ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကို။ ဥပ္ပါဒေတွာ၊ ၍။ ပုညာနိ၊ တို့ကို။ ကရိဿာမိ၊ အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ၊ ဥစ္စာကိုရှာမှီးခြင်းဟူသော အကြောင်း ရင်းရှိသော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ ပစ္စနုဘောတိ၊ ခံစားရ၏။ သီလဝါပိ၊ သည် လည်း။ သီလာနုရက္ခံ၊ သီလကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။ အဗ္ဗော

ကာသိကတ္တာဒိဝသေန၊ အဗ္ဗောကာသိကဓုတင်ဆောင်သူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ ပိဏ္ဏစာရိကတ္တာဒိဝသေန၊ ပိဏ္ဏပါတ်ဓုတင်ဆောင်သူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ၊ ဆွမ်းရှာမှီးခြင်းဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော။ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။ သုတဝါပိ၊ သည်လည်း။ ဗာဟုဿစွာနရူပ၊ များသော သုတရှိသူ၏ အဖြစ်အားလျော်စွာ။ ပဋိပတ္တိံ၊ ကို။ ပဋိပဇ္ဇိယာမိ၊ အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ (အတိသိတံ အတိဉာဏ်သည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်) ပဋိပဇ္ဇန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ၊ သော။ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။

စာဂဝါပိ၊ သည်လည်း။ စာဂါဓိမုတ္တတာယ၊ စွန့်ကြဲခြင်း၌ စွဲမြဲမြဲသွက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္တနော၊ ၏။ ယာပနမတ္ထေ၊ မျှတလော့က်ရုံ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ပစ္စယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ အနဝသေသေတွာ၊ မကြွင်းကျန်စေမူ၍။ ပရိစ္စဇန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ၊ ရှိ၎င်း။) ပန၊ ဆက်။ အင်္ဂါဒိပရိစ္စာဂံ၊ လက်ခြေအင်္ဂါ အစရှိသည်ကို စွန့်ခြင်းကို။ ကရေဇန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ)ဝါ၊ ၎င်း။ အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗဿ၊ စွန့်ထိုက်သော။ ဝတ္ထုနော၊ ကို။ ဥပ္ပါဒနတ္ထံ၊ ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။ ပညဝါပိ၊ သည်လည်း။ ဥပရူပရိ၊ အထက်အထက်၌။ ဗညံ၊ ကို။ ဝဇေယာမိ၊ တိုးပွားစေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်းစား၍။ သပ္ပညတံ၊ ပညာရှိသူ၏အဖြစ်ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ သီတဏှာဒီနိ၊ အအေးအပူ အစရှိသည်တို့ကို။ အဂဏေတွာ၊ ၍။ သဇ္ဈာယမနသိကာရေသု၊ သဇ္ဈာယခြင်း တရားနှလုံးသွင်းခြင်းတို့၌။ ယောဂံ၊ အားထုတ်မှုကို။ ကရေဇန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ)အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ။ မိစ္ဆာဇီဝေ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ၌။ အာဒီနဝံ၊ ကို၎င်း။ သမ္မာဇီဝေ၊ သမ္မာအာဇီဝ၌။ အာနိသံသံ၊ အာနိသင်ကို၎င်း။ ဒိသု၊ ၍။ မိစ္ဆာဇီဝံ၊ ကို။ ပဟာယ၊ ၍။ ပရိသုဇ္ဇေန၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော။ အာဇီဝေန၊ ဖြင့်။ ဇီဝိတဝုတ္တိံ၊ အသက်၏ ဖြစ်ကြောင်းကို။ ဝါ၊ အသက်မွေးဝမ်း

ကျောင်းကို။ ပရိယေသန္တော၊ သည်။ (ဟုတွာ) ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ။

ကာယိကဿ သုခဿာတိ၊ ကား။ သဒ္ဓါဒိသမ္ပတ္တိံ၊ သဒ္ဓါအစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဝါ၊ ပြည့်စုံသော သဒ္ဓါအစရှိသည်ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ရှိ။ ဥပ္ပန္နာနိ၊ ကုန်သော။ သုခေါပကရဏာနိ၊ သုခအကြောင်း အဆောက်အဦ တို့ကို။ ပရိဘုဉ္ဇနကာလေ၊ သုံးဆောင်ရာအခါ၌။ သဒ္ဓါဒိသမ္ပတ္တနုပဏိတ ဂ္ဂပ ဖုဋ္ဌကာယဿ၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မှန်မြတ်သော ရုပ်သည် ဖြန့်အပ်သော ကိုယ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၎င်း။ တေသံ၊ ထိုသဒ္ဓါအစရှိ သည်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ အဝိပ္ပဋ္ဌိသာရမူလကပါမောဇ္ဇပီတိ သမုဋ္ဌာနဂ္ဂပဖုဋ္ဌကာယဿ၊ ဝိပ္ပဋ္ဌိသာရမဖြစ်ခြင်း ဟူသော နှလုံးသာရွှင် ခြင်း အကြောင်းရင်းရှိသော ဝမ်းမြောက်ခြင်း နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်း ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်သည် ဖြန့်အပ်သော ကိုယ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ၏၎င်း။ သုခပ္ပတ္တိကာလေ၊ သုခဖြစ်ရာအခါ၌၎င်း။ တေသံ၊ ထိုသဒ္ဓါစသော အရင်းခံရှိသော ကုသိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ကဋ္ဌတ္တာ၊ ပြုအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နဝိပါကသုခကာလေ၊ ဖြစ်သော အကျိုးတည်းဟူ သော သုခရှိသူ၏ အခါ၌၎င်း။ ဝါ၊ အကျိုးသုခဖြစ်ရာအခါ၌၎င်း။ ကာယိ ကဿ၊ သော။ သုခဿ၊ အား။ (ဧတေသု၊ ဤသဒ္ဓါ အစရှိသည်တို့တွင်။ ဧကေကော၊ သည်။ ဥပနိဿာယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။

ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ (အတိသီတံ အတိဥက္ကန္တိ အနောသက္ကိတွာ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်) ဒုက္ခပ္ပတ္တိကာလေ၊ ၌၎င်း။ သဒ္ဓါဒိဥက္ကသမ္ပတ္တိံ၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ပြည့်စုံခြင်းကို။ အသဟ မာနေဟိ၊ သည်းမခံနိုင်သူတို့သည်။ (ဣဿာဖြစ်နေသူတို့သည်) ပယုတ္တဝေ ဗန္ဓနာဒိကာလေ၊ အားထုတ်အပ်သော သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း အစရှိသည် တို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၎င်း။ ကာယိကဿ၊ သော။ ဒုက္ခဿ၊ အား။ (ဧတေသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကော၊ သည်။ ဥပနိဿာယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ သဒ္ဓါဒိယော၊တို့ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ရှိ။ ပဝတ္တိတဖလသမာပတ္တိ ကာလေ၊ ဖြစ်စေအပ်သော ဖလသမာပတ်၏ အခါ၌၎င်း။ ဖလသမာပတ္တိ

ယာ၊ အဝး။ စေတသု၊ တို့တွင်။ ဧကေကော၊ သည်။ ဥပနိဿယပစ္စယေန
ပစ္စယော ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ကုသလံကမ္မန္တိ၊ ကား။ ကုသလစေတနာ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။
ဝိပါကဿ၊ ဝိပါက်၏။ ဥပနိဿယပစ္စယော (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။
သ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်သော စေတနာကို။ ဗလဝစေတနာဝ၊ အားရှိ
သော စေတနာကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဒုဗ္ဗလာ၊ အားမရှိသော စေတနာ
ကို။ န (လဗ္ဘတိ)၊ အပ်။ တတြ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်ရာဝယ် ဗလဝ
စေတနာ၏သာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်၌။ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတံကား။
ဝတ္ထု၊ တည်း။ ကိရ၊ ချဲ့။ ကော၊ သော။ ဣတ္ထိ၊ သည်။ ဥဗ္ဗန္တိတု
ကာမာ၊ အထက် (လည်ပင်း)၌ ဖွဲ့ချည်ခြင်းငှာ လိုလားသည်။ (ကြိုးဆွဲ
ချလိုသည်) (ဟုတွာ) ရွက္ခေ၊ ၌။ ရဇ္ဇေ၊ ကြိုးကို။ လဂ္ဂေတွာ၊ ဆွဲချိတ်
၍။ သံဝိဇာတဗ္ဗံ၊ ပြုစီရင်ထိုက်သည်ကို။ သံဝိဗဟတိ၊ ၏။ အထ၊ ထိုအခါ၌။
ဧကော သော။ စောရော၊ သည်။ ရတ္တိတာဂေ၊ ည၌အဖို့၌။ တံဂေဟံ၊ ထိုအိမ်သို့။
ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ၍။ ဣမာယရဇ္ဇယာ၊ ဖြင့်။ ကိဉ္စိဒေဝ၊ တစုံတခုကိုပင်။
ဗန္ဓိတွာ၊ ဖွဲ့ချည်၍။ ဟရိဿာမိ၊ ခိုးဆောင်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့စဉ်းစား၍။
သတ္ထေန၊ ဒါးဖြင့်။ ဆိန္ဒိတုံငှာ။ ဥပဂတော၊ အနီးသို့ကပ်သွားပြီ။ အထ၊
၌။ သာရဇ္ဇေ၊ သည်။ အာသီဝိသော၊ လျင်သော အဆိပ်ရှိသောမြေသည်။
ဟိတွာ၊ ၍။ သုဿတိ၊ ရူးရူးဟူ၍။ အကာသိ၊ ပြီ။ စေ၊ ရော၊ သည်။ ဘိတော၊
သည်။ (ဟုတွာ) အပသက္ကံ၊ ဖဲပြီ။ ဣတ္ထိ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ နိဝေသနာ၊
နေအိမ်မှ။ နိက္ခမိတွာ၊ ၍။ ရဇ္ဇေ၊ ပါသော ကြိုးကွင်း၌။ ဂီဝံ၊ ကို။ ပဋိမုဉ္စိတွာ၊
စွပ်၍။ ဥဗ္ဗန္တ၊ အထက် (လည်ပင်း)၌ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးရှိသည်။ (ဟုတွာ)၊
ကာလံကို။ အကာသိ၊ ပြီ။ (ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဝတ္ထု၊ တည်း။)

ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဗလဝစေတနာ၊ သည်။ အန္တရာယော၊ အကျိုးပေးခြင်း၏
အန္တရာယ်တို့ကို။ နိဝါရေတွာ၊ ၍။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိပါကဿ၊ ၏။ ဥပနိဿ
ယော ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဧဝံ၊ ဤ၊ ဗလဝစေတနာဝ
လဗ္ဘတိ န ဒုဗ္ဗလာ ဟူသောစကားကို။ ဧကန္တတော၊ အားဖြင့်။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊
ထိုက်။ ဟိ၊ မှန်။ ကတောကာသံ၊ ပြုအပ်ပြီးသော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော။

ကမ္မံ ဝေ၊ သာ။ (ဗုဗ္ဗလဖြစ်စေ ဗလဝဖြစ်စေ ကတောကာသကံသည်သာ။) ဝိပါကဿ၊ ဧ။ အန္တရာယံ၊ ကိ။ ပဋိဗာဟိတွာ၊ ချိ။ ဝိပစ္စတိ၊ ရင့်ကျက်၏။ (အကျိုးပေး၏။) ပန၊ ဆက်။ ဝိပါကဇနကံ၊ သော။ ကမ္မံ၊ သည်။ ဝိပါကဿ၊ ဧ။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ န ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ ကမ္မန္တိ၊ ထွေး၌။ စတုဘူမကမ္မံ၊ ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်သော ကံကိုလည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧ။ ပန၊ ဆက်။ ပရတော၊ ၌။ မဂ္ဂေါ၊ ဖလသမာပတ္တိယာတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ အစေတနာဝသေန၊ စေတနာမဟုတ်သော ပစ္စည်းတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ [မဂ်သည် စေတနာမဟုတ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသာဖြစ်သည်။] (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။) ကေန၊ ထိုမဂ္ဂေါ၊ ဖလသမာပတ္တိယာဟူသော စကားဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ဧ။ (ကိံ၊ ကိ။ ဒီပေတိ၊ နည်း။) ယော၊ ကောစိ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော။ ဝိပါကဇနကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ (အတ္ထိ) သော၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေနိုင်သောထိုတရားသည်။ အတ္တနော၊ ဧ။ ဝိပါကဿ၊ ဧ။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (ဒီပေတိ၊ ဧ။)

ရာဂံ ဥပနိဿယ ပါဏံ ဟနတီတိ၊ ကား။ ယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ၊ အကြင်ဝတ္ထု၌။ (ရာဂ၏အာရုံဖြစ်သော အကြင်ဝတ္ထု၌။) သာရတ္ထော၊ လွန်စွာတပ်မက်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ တသ္မိံ ဝါ၊ ထိုလွန်စွာတပ်မက်အပ်သော ဝတ္ထုကြောင့်သော်လည်း။ ဝိရုဗ္ဗံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သူကို။ (ဟနတိ၊ သတ်၏။) တသ ဝါ၊ ထိုတပ်မက်အပ်သော ဝတ္ထု၏သော်လည်း။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ ပါဏံ၊ ကိ။ ဟနတိ၊ ဧ။ (သတ်၍ ပစ္စည်းရှာ၏။) အဒိန္နာဒါနာဒိသုပ္ပါတိ၌လည်း။ ဧတေနော ဥပါယေန၊ ဖြင့်ပင်။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သန္တိံ ဆိန္ဒုတိတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ [ရွေးနိဿယ၌ အာဒိပါသည်။] အဒိန္နာဒါနဝသေန၊ နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသန္တိံ ဆိန္ဒုတိ အစရှိသောပါဌ်၌။ သန္တိန္တိ၊ ကား။ ဂေဟသန္တိံ၊ အိမ်အစပ်ကို။ (ဆိန္ဒုတိ၊ ဖြတ်၏။) နိလ္လောပံ ဟရတီတိ၊ ကား။ နိလိယိတွာ၊ ပုန်းအောင်း၍။ ဟရတိ၊ ခိုးဆောင်၏။ ကောဂါရိကံ ကရေတီတိ၊ ကား။ ဗဟုဟိ၊ များစွာသော အဖော်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဧကမေဝ ဂေဟံ၊ တအိမ်တည်းကိုသာ။

ပရိဝါရေတွာ၊ ဝန်းရံ၍။ (ဝိုင်း၍။) ဝိလုပ္ပတိ၊ လုယက်၏။ ပရိပန္နေ တိဋ္ဌတိတိ၊ ကား။ ပန္နဗ္ဗဟနကမ္မံ၊ လမ်းခရီးကိုဖျက်ဆီးကြောင်းအမှုကို။ ကရေတိ၊ ၏။ ဒေါသံ ဥပနိဿာယာတိအာဒိသု၊ တို့၌။ မေ၊ ၏။ အနတ္တံ၊ စီးပွားမဲ့ကို။ အစရီ၊ ကျင့်ပြီ။ ဣတိ အာဒိဝသေန၊ ဤသို့အစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ ဒေါသံကို။ ဥပနိဿယံ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ စသည်၌ စပ်) မောဟံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ ပါဏာတိပါတာဒိသု၊ တို့၌။ အာဒိ နဝပဋိစ္ဆာဒကံ၊ အပြစ်ကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော။ မောဟံကို။ ဥပနိဿယံကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ)။ မာနံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ အဟံသည်။ ကိံ၊ ကြောင့်။ ဟနိတုံ၊ ဌာ။ န သက္ကောမိ၊ မစွမ်းနိုင်အံ့နည်း။ အာဒါတုံ၊ ခိုးယူခြင်းငှာ။ န သက္ကောမိ၊ နည်း။ ဣတိသို့။ မာနံကို။ ဥပနိဿယံကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ) ဝါပန၊ ထို့ပြင်တနည်းကား။ ကေနစိ၊ တစုံ တယောက်သည်။ အဝညာတော၊ အောက်ချ၍သိအပ်သည်။ ဝါ၊ မထိမဲ့မြင် ပြုအပ်သည်။ ပရိဘူတော၊ ညှဉ်းဆဲအပ်သည်။ [ဘူဇာတ်သည် ပရိဥပသာရ ကြောင့် ဟိံသာအနက်ကို ဟောသည်။] ဟိံဋ္ဌိတော၊ ရှုတ်ချအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ ဩမာနံ၊ ထိုသူတပါးတို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော မိမိကိုအောက် ချ၍မှတ်ထင်ခြင်းကို။ ဥပနိဿယံ ကတွာ(ပါဏံ ဟနတိ)။ ဣတိပိအတ္ထော၊ သည်လည်း။ (ဟောတိ)။

ဒိဋ္ဌိံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ ယညာဒိသု၊ ယံစ်ပူဇော်ခြင်း အစရှိသည် တို့၌။ ပြာဟ္မဏာဒယောဝိယ၊ ပုဏ္ဏားအစရှိသူတို့ကဲ့သို့၎င်း။ ပါဒသိကမိလက္ခ၊ အာဒယောဝိယစ၊ တောင်ခြေကိုမှီ၍နေသော တောသူတောင်သူ လူရိုင်းတို့ သည် ကဲ့သို့၎င်း။ ဒိဋ္ဌိံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ ဥပနိဿယံကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ပါဏံ ဟနတိ)။ ပတ္တနံ ဥပနိဿာယာတိ၊ ကား။ မေ၊ ၏။ ဣဒံ နာမ၊ ဤမည်သော အမှုသည်။ သစေ ဣဇ္ဈိယတိ၊ အကယ်၍ပြီးစီးလတုံ။ (ဝေ၊ ဤသို့ပြီးစီးလ သော်။) တေ၊ အရှင်နတ်မင်းအား။ ဗလိကမ္မံ၊ ပူဇော်ပသမှုကို။ (ဗလိနတ်စာ ကို။) ကရိယာမိ၊ အံ့။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ဒေဝတာ ယာစနသင်္ခါတံ၊ နတ်တို့အား တောင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ (ပတ္တနံ) ဝါ၊ တောင့်တခြင်းကိုသော်၎င်း။ အသုကံနာမ၊ ထိုမည်သောသတ္တဝါကို။ ဃာတေတွာ၊ ၍။ မေ၊ အား။ ဒေဟိ၊ လော။ အသုကဿ၊ ထိုသူ၏။ သန္တကံကို။ အာဟရ၊ ဆောင်ချေလော။ ဝါ၊

တနည်း။ ဟေ၊ လော။ မေ၊ ဇီ။ (သဟာယောဌ်စပ်) ဝါ၊ သည်။ (ကရောန္တဿ
ဌ်စပ်) တောနိကမ္မာနိ၊ တို့ကို။ ကရောန္တဿ၊ သော်။ သဟာယော၊ သည်။
ဟောဟိ၊ လော။ ဣတိ ဝေမာဒိံ၊ ဤသို့အစရှိသော။ ပတ္တနံ ဝါ၊ တောင်းခြင်းကို
သော်၎င်း။ ဥပနိဿယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ရှိ။ (ပါဏံ ဟနတိ)၊ ရာဂေါဒေါသော
။ ပေ။ ရာဂဿာတိ ဧတ္ထ၊ ဌ်။ ရာဂေါ၊ သည်။ ရာဂဿာပိ၊ ဇီလည်း။
ဥပနိဿယော ဟောတိ။ ဒေါသာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ (ဥပနိဿယော
ဟောတိ)။ ဒေါသာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ နေသဝနယော၊ တည်း။

ပါဏာတိပါတော ပါဏာတိပါတဿာတိ၊ ကား။ ပါဏာတိပါတီ၊
သတ္တဝါကို လျင်စွာ ကျစေခြင်း ရှိသူသည်။ အသံဝရေ၊ မစောင်စည်း
ခြင်း၌။ ဌိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ အညမ္ပိ၊ သော။ ပါဏံ၊ ကို။ ဟနတိ၊ ဇီ။ ဝါ၊
တနည်း။ ယော၊ အကြင်သူကို။ ဧတေန၊ ဤသူသည်။ ဟတော၊ အပ်ပြီ။
တဿ၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏။ ဉာတိမိတ္တေဟိ၊ ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေတို့သည်။
ဥပဒ္ဓုတော၊ ကပ်၍ နှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဟုတွာ) တေသု၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏
ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့တွင်။ အညမ္ပိ၊ အခြားသူကိုလည်း။ ဟနတိ၊ ဇီ။ ဝေ၊
သို့။ ပါဏာတိပါတော ပါဏာတိပါတဿ၊ အား။ ဥပနိဿယပစ္စယေန
ပစ္စယော (ဟောတိ)။

ပန၊ ကား။ ဘဏ္ဍာသမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ကိုသော်၎င်း။ ဂေါပကံ ဝါ၊
စောင့်ရှောက်သူကိုသော်၎င်း။ ဃာတေတွာ၊ ရှိ။ ပရဘဏ္ဍဟရဏေ၊ သူတပါး၏
ဥစ္စာကိုဆောင်ယူရာ၌၎င်း။ သာမိကံ၊ အရှင်လင်ကို။ ဃာတေတွာ၊ ရှိ။
တဿ၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏။ ဒါရာတိက္ကမေ၊ မယားကို လွန်ကြူးရာ၌၎င်း။
အဟံ၊ သည်။ န ဟနာမိ၊ မသတ်ပါ။ ဣတိ၊ သို့။ မုသာဘဏနေ၊ မုသား
ပြောရာ၌၎င်း။ ကတဿ၊ ပြုအပ်ပြီးသော ပါဏာတိပါတကံကို။ ပဋိစ္စာ
ဒနတ္ထာယ၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၎င်း။ အကတဿ၊ မပြုအပ်သေးသော
ပါဏာတိပါတကံကို။ ကရဏတ္ထာယ ဝါ၊ ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၎င်း။ ပေသုညံ၊
ကုန်းတိုက်စကားကို။ ဥပသံဟာရေ၊ ကပ်ဆောင်ရာ၌၎င်း။ ဖရူသဝါစာ
နိစ္ဆာရဏေ၊ ကြမ်းတမ်းသောစကားကို မြှက်ဆိုရာ၌၎င်း။ သမ္ပပ္ပလာပ
ဝစနေ၊ ပြန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း၌၎င်း။ ပရံ၊ ကို။ ဟနိတွာ၊ ရှိ။

အဘိဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ ပရဝိတ္တုပကရဏာဘိဇ္ဈာယံနေ၊ ရွှေရူကြိုက်သော သူ
တပါးတို့၏ နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းအဆောက်အဦ ဖြစ်သောဥစ္စာတို့ကို
ရွှေရူကြိုက်ခြင်း၌၎င်း။ ယော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ တေန၊ ထိုသူသည်။ ဃာတိ
တော၊ သတ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ တဿ၊ ထိုသတ်အပ်သူ၏။ မိတ္တာမစွာ၊
မိတ်ဆွေ အဖော်သဟာယ်ချင်းတို့သည်။ ဥစ္စိဇ္ဇန္တု၊ ပြတ်ပါစေကုန်။ ဣတိ
အာဒိဗိန္တနေ၊ ဤသို့အစရှိသည်ကို ကြံရာ၌၎င်း။ ဝေ၊ ဤသို့ ယူလသော်။
မေ၊ ၏။ ပါဏာတိပါတော၊ ကံသည်။ နိဇ္ဇိဇ္ဈော၊ အကျိုးမပေးဆွေးမြေ့
သည်။ ဘဝိဿတိ၊ လတုံ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ စဉ်စား၍။ ဒုက္ကရကာရိကာဒိဝသေန၊
ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကို ပြုခြင်းအစရှိသော အပြားအားဖြင့်။
ဓိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏကာလေ၊ မိစ္ဆာအယူကိုယူရာအခါ၌၎င်း။ ပါဏာတိပါတော၊
သည်။ အဒိန္နာဒါနာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ဥပနိဿယော ဟောတိ၊ ဣမိနာ
ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ အဒိန္နာဒါနာဒိမူလကေသုပိ၊ အဒိန္နာဒါန အစရှိသော
မူလရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ စက္ကေသု၊ တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိ
တဗ္ဗော၊ ၏။

မာတုဃာတိကမ္ပံ မာတုဃာတိကမ္ပဿာတိ၊ ကား။ အညံ၊ သော။
မာတရံ၊ ကို။ ဟနန္တံ၊ သတ်သူကို။ ဒိသ္မာ၊ ၍။ ဝေ၊ သို့။ ကာတုံ၊ ဌာ။
ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့စဉ်းစား၍။ အတ္တနော၊ ၏။ မာတရံ၊ ကို။ ဟနန္တဿ၊
သတ်သူ၏။ (ဝသေန) ဝါ၊ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ [နောက်ပုဒ်တို့၌ ဝသေန
ပါသောကြောင့် ဤ၌ထည့်လိုက်ပါသည်။] ဧကသ္မိံ၊ သေ။ ဘဝေ၊ ၌။
ဟန္တာ၊ အမိကိုသတ်ပြီး၍။ အပရသ္မိမ္ပိ၊ တခြားသောဘဝ၌လည်း။ ဟန
နဝသေန ဝါ၊ အမိကိုသတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဧကသ္မိံ ယေဝ
ဘဝေ၊ တဘဝတည်း၌ပင်။ ဂစ္ဆ၊ သွားလော။ မေ၊ ၏။ မာတရံ၊ ကို။
ဟနာဟိ၊ သတ်လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုနပုနံ၊ အဖန်ဖန်။ အာဏာပနဝသေန
ဝါ၊ စေခိုင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဣတိ၊ ၂-ကြိမ်ကုန်သော။ ပဟာ
ရေဟိ၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကြောင့်။ နိယတမရဏာယ၊ မြဲသော သေခြင်းရှိသော
အမိအား။ (ဒါန၌စပ်။) ဝါ၊ ကို။ (ပဟာရ၌စပ်။) ဒုတိယပဟာရဒါန
ဝသေန ဝါ၊ ၂-ကြိမ်မြောက် ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်
၎င်း။ မာတုဃာတိကမ္ပံ၊ သည်။ မာတုဃာတိကမ္ပဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော

ဟောတိ။ သေသာနိပိ၊ ကြွင်းသော ပိတုဃာတက အစရှိသော ကံတို့ကို
လည်း။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဣမိနာဝ နယေန၊
ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ -ဗသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗလဝါကုသလံ၊ အားရှိသောအကုသိုလ်
သည်။ ဒုဗ္ဗလာကုသလဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော နဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ကမ္မပတာနန္တရိယကမ္မဝသေနေဝ၊ ကမ္မပထမြောက်သော အာနန္တရိယကံတို့
နှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။
တံ၊ ထိုစကားကို။ ကေန္တတော၊ ဖြင့်။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ ဟိ (ယသ္မာ)၊
ကြောင့်။ ပါဏာတိပါတာဒီနိ၊ တို့ကို။ ကတွာ၊ ရှိ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဧဝံ၊ သို့။ အကာသိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စောဒိယမာနော၊ သော်။ ကောပ
မတ္တကမ္ပိ၊ အမျက်မျက်လည်း။ ကရေတိ၊ ၏။ ဝိပုဋ္ဌိသာရိပိ၊ နှလုံးမသာ
ယာခြင်းရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အပ္ပမတ္တကေပိ၊ နည်း
သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ကိလေသေ၊ သည်။ ဥပ္ပန္နေ၊
သော်။ တံ၊ ထိုကိလေသာကို။ ဝဇေတွာ၊ ရှိ။ ဝိတိက္ကမံ၊ လွန်ကျူးမှုကို။
ကရေတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗလဝံ၊ အားရှိသော အကုသိုလ်သည်။
ဒုဗ္ဗလဿ၊ အားမရှိသော အကုသိုလ်၏၎င်း။ ဒုဗ္ဗလဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဗလ
ဝဿာပိ၊ ၏၎င်း။ ဥပနိဿယောဟောတိယေဝ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။
ပစ္စယဝိဘင်္ဂဿ၊ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ၏။ ဥဒ္ဓေသဝဏ္ဏနာယံ၊ ဥဒ္ဓေသအဖွင့်၌။
ဗလဝ ကာရဏဋ္ဌေန ဥပနိဿယော ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်
စကားကို။ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ကာရဏသာဝဿေဝ၊
အကြောင်း၏အဖြစ်၏သာ။ ဗလဝတာယ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဥပနိဿယ
ပစ္စယမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ဗလဝတာယ)န(ဝုတ္တံ)။ ဟိ၊ မှန်။ ကမ္မကိလေသာ၊
ကံကိလေသာတို့သည်။ ဗလဝန္တောပိ၊ အားရှိသောကံ ကိလေသာတို့သည်
၎င်း။ ဒုဗ္ဗလာပိ၊ အားမရှိသော ကံ ကိလေသာတို့သည်၎င်း။ ဗလဝကာ
ရဏံ၊ သည်။ ဟောန္တိယေဝ။

ရာဂံ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတီတိအာဒိသု၊ တို့၌။ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ
တဗ္ဗာ)။ အဟံ၊ သည်။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ၊ ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊
တို့၏။ သဟဗျတံ၊ အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပပဇ္ဇေယျံ၊ ကပ်ရောက်

ရပါမူကား။ အဟောဝတ၊ အော်- ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ သို့။ ဥပပတ္တိ
ဘဝေဝါ၊ ဥပ ပတ္တိဘဝ၌သော်၎င်း။ ဘောဂေသုဝါ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၌
သော်၎င်း။ ရာဂံ၊ တပ်မက်သောရာဂကို။ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတိ။
သီလသမာဒါန ဥပေါသထကမ္မေသုပိ၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း ဥပုသ်
စောင့်သုံးမှုကို ပြုခြင်းအစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ ရာဂဝိက္ခန္ဓနတ္ထာယ၊ ရာဂကိုခွါခြင်း အကျိုးငှာ။ ဈာနံ၊
ဈာန်ကို၎င်း။ ရာဂဿ၊ ကို။ ပဟာနတ္ထာယ၊ ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝိပဿနံ၊
ဝိပဿနာကို၎င်း (ရာဂဿ၊ ကို) သမုစ္ဆေဒနတ္ထာယ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း
အကျိုးငှာ။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်ကို၎င်း။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရာဂံ၊
ဥပနိဿာယ၊ ရှိ။ ဥပ္ပါဒေတိနာမ၊ ဖြစ်စေသည်မည်၏။ ပန၊ ကား။
ဝီတရာဂဘာဝတ္ထာယ၊ ကင်းသောရာဂရှိသူ၏ အပြစ်အကျိုးငှာ။ အဘိညံ၊
အဘိညာဉ်ကို၎င်း။ သမာပတ္တိဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ သော်၊ ရာဂံ
ဥပနိဿာယ ဥပ္ပါဒေတိနာမ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္တာဝတ၊ ဤမျှလောက်
သော အဘိညာဉ်သမာပတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်။ ဝီတရာဂေါနာမ ဟောတိ။

သဒ္ဓါယာတိ၊ ကား။ ဒါနာဒိဝသေန၊ ဒါနအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။
ပဝတ္ထသဒ္ဓါယ၊ အား။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ သီလာ
ဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။
ဒါနာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ သဒ္ဓါဒယော၊ တို့ကို။ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ သော်။ ရာဂံ၊
ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ရှိ။ ဥပ္ပါဒေတိနာမယထေဝ၊ ဖြစ်စေသည် မည်သကဲ့သို့
သာလျှင်။ ဧဝံ၊ တူ။ ရာဂါဒယောပိ၊ တို့သည်လည်း။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ တို့၏။
ဥပနိဿယပစ္စယာနာမ ဟောန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

[ပါဏိဟန္တာ တဿ ပဋိဿာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိစသည်ကို ဖွင့်ပြလို
သောကြောင့် တဿ ပဋိဿာတတ္ထာယာတိ စသည်ကို မိန့်။] တဿ ပဋိဿာ
တတ္ထာယာတိ၊ ကား။ တဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတကံကို။ ပဋိဗာဟနတ္ထာယ၊
တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ (ဒါနံ ဒေတိ၌စပ်)။ ဝိပါကောကာသဿ၊
အကျိုးပေးခွင့်ကို။ အနုပ္ပါဒနတ္ထာယ၊ မဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဣတိ
အတ္ထော၊ နက်။ သပ္ပဋိဿာတေသု၊ အကျိုးမပေးအောင် ပယ်ရှားတားမြစ်

နိုင်ခြင်းရှိသော ကံတို့၌။ ဧဝံ၊ ဤသို့ထိုကံကို ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်းအကျိုး
 ဌာ ပြုခြင်းသည်။ တာဝ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေဦးတော့။ အပ္ပဋ္ဌိဃာတာနိ၊
 အကျိုးမပေးအောင် ပယ်ရှား တားမြစ်နိုင်ခြင်း မရှိကုန်သော။ ယာနိ
 အာနန္တရိယကမ္မာနိ၊ အကြင်အာနန္တရိယကံတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု
 ပန၊ ထိုအာနန္တရိယကံတို့၌ကား။ တဿ ပဋ္ဌိဃာတတ္ထာယာတိ၊ ဟူ၍။
 ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ တဿ၊
 ထိုအာနန္တရိယကံကို ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်း အကျိုးဌာ ဒါန အစရှိသည်ကို
 ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အလိုနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) တပ္ပဋ္ဌိဃာတတ္ထာယ၊ ထိုအာနန္တရိယကံကို
 ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်း အကျိုးဌာ၊ ပဝတ္ထေမိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အဿ၊
 ထိုဒါနအစရှိသည်ကိုပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဇ္ဈာသယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။
 တံ၊ ထိုအလိုကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ (မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရော
 ပေတွာ တဿ ပဋ္ဌိဃာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိ အစရှိသော စကားကို။)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ရာဂံ ဥပနိဿာယ အတ္တာနံ အာတာပေတိတိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်
 တို့၌။ (ဝေဒိတဗ္ဗံစပ်။) ယတ္ထ၊ အကြင်ဝတ္ထု၌။ ရတ္ထော၊ တပ်မက်သည်။
 (ဟောတိ)။ တဿ၊ တပ်မက်ရာဝတ္ထုကို။ ဒုက္ခရေန၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုရခြင်းဖြင့်။
 (ခဲယဉ်းစွာပြုရမှ။) ပတ္တိံ၊ ရောက်ခြင်းရခြင်းကို။ သမ္ပဿန္တော၊ ကောင်း
 စွာမြော်မြင်မိသည်။ (ဟုတွာ) ဧဝံ၊ ဤသို့ မိမိကို ပူပန်ခစခြင်း အစရှိသည်
 ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့အစရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်
 ကို။ ပုရိမနယေနော၊ ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ကာယိကဿ သုခဿာတိ၊ ကား။
 ရာဂါဒိသမတိက္ကမဝသေန၊ ရာဂအစရှိသည်ကို လွန်မြောက်ခြင်းနှင့် စပ်
 သဖြင့်။ ကုသလံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ပဋိလဒ္ဓသုခဿဝါ၊ အား၎င်း။ ရာဂါ
 ဒိဝသေန၊ ရာဂအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အနာဒိနဝဒဿာဝိနော၊ အပြစ်
 ကို ရှုလေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကာမေ၊ တို့ကို။ ပရိဘုဉ္ဇနဝသေန၊ အစွမ်း
 ဖြင့်။ ဥပ္ပန္နသုခဿဝါ၊ အား၎င်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောဟောတိ)။
 ဒုက္ခဿာတိ၊ ကား။ အာတာပနာဒိဝသေန၊ လွန်စွာ ပူလောင်စေခြင်း
 အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နဒုက္ခဿဝါ၊ အား၎င်း။ ရာဂါဒိဟေတု၊

ရာဂအစရှိသောအကြောင်းကြောင့်။ ပဝတ္တဝဗေဒနာဒိဝသေန၊ ဖြစ်သော အသုတ်ခံရခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခံရခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နဓုက္ခဿ ဝါ၊ အား၎င်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဖလသမာ ပတ္တိယာတိ၊ ကား။ ရာဂါဒယော၊ တို့ကို။ သမုတ္တိန္နိတွာ၊ ရှိ။ ဥပ္ပါဒိတာယ ဝါ၊ ဖြစ်စေအပ်သော ဖလသမာပတ်အား၎င်း။ တေတိ၊ ထိုရာဂ အစရှိသည် တို့သည်။ အနိယမာနေန၊ နှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ သမာပန္နာယ ဝါ၊ ဝင်စားအပ်သော ဖလသမာပတ်အား၎င်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။

ကာယိကံ သုခန္တိအာဒိသု၊တို့၌။ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗျော)။ သုခေ၊ ကာယိကသုခစသည်သည်။ဥပ္ပန္နေ၊ သော်။တံ၊ ထိုကာယိကသုခကို။ အဿာ ဒေတွာ၊ ရှိ။ ပုနပ္ပုနံ၊အဖန်ဖန်။ တထာဂ္ဂပေဟေဝ၊ ထိုသို့ သုခကိုဖြစ်စေနိုင် ခြင်းသဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ပစ္စယေဟိ၊အကြောင်းတို့ဖြင့်။ တံ၊ထိုသုခကို။ ဥပ္ပါဒေန္တဿ၊ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ ပုရိမံ၊ရှေးဖြစ် သောကာယိကသုခသည်။ ပစ္စိမဿ၊နောက်ဖြစ်သော ကာယိကသုခ၏။ဥပ နိဿယော ဟောတိ။ပန၊ကား။သီတာဒိသု၊ အေးရာအခါ အစရှိသည်တို့၌။ ဝါ၊ အအေးအစရှိသည်တို့ကြောင့်။ အဂ္ဂိသန္တာပနာဒိနိ၊ မီးပူစေခြင်းအစရှိ သည်တို့ကို။ဝါ၊မီးလုံခြင်းအစရှိသည်တို့ကို။အတိသေဝန္တဿ၊အလွန်မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ ရှေ့အဖို့၌။ သုခံ၊ ကာယိက သုခသည်။ အပရ ဘာဂေ၌။ဒုက္ခဿ၊၏၎င်း။ တရုဏာယ၊ နုပျိုသော။ လောမသာယ၊ နုနယ် နီမြန်းသော အမွှေးရှိသော။ ဣမိဿ၊ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ၊၏။ ဗာဟာယ၊ ၏။ သမ္ပယော၊ အတွေ့သည်။ သုခေါဝတ၊ကား။ ဣတိ၊သို့။ ကာမေသု၊တို့၌။ ပါတဗျတံ၊သုံးဆောင်ခံစားတတ်သူ၏အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇန္တဿဝါ၊ ရောက် သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း။ ဣမ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်တဝ၌။ ကာယိကံ၊သော။ သုခံ၊ သည်။ နေရယိကဿ၊ (အခြားဘဝ) ငရဲ၌ဖြစ်သော။ ကာယိက ဒုက္ခဘ၊ ၏၎င်း။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ပန၊ကား။ အရောဂဘာဝေန၊ရောဂါ မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ သုခိနော၊ 'သုခရှိသည်။ (ဟုတွာ) ဖလသမာပတ္တိံ၊ ကို။ သမာပဇ္ဇန္တဿ၊ ၏။ ကာယိကံ သုခံ ဖလသမာပတ္တိယာ ဥပနိဿယ ပစ္စယော ဟောတိ။

ပန၊ ကား။ ဒုက္ခပဋိသဘာဝံ၊ ဒုက္ခကိုပယ်ရှားခြင်းငှာ။ သုခံ၊ ကို။
 သေဝန္တဿ၊ မြဲဝဲသူ၏၎င်း။ ဒုက္ခပဋိသဘာဝံ၊ ငှာ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (အာ
 ဗာဓံ၊ လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်သောရောဂါကို။ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ၊ ခွါ၍။ ဖလ
 သမာပတ္တိယာ၊ ကို။ သမာပဇ္ဇနံ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အာဗာဓံ၊ ကို။ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ၊ ၍။
 သမာပဇ္ဇန္တဿ၊ ၏၎င်း။ ကာယိက၊ ဒုက္ခံ ကာယိကသုခဿ၊ စေဝဖလသမာ
 ပတ္တိယာ၊ ပဉ္စနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ ဥတုသပ္ပါယော၊ လျှောက်ပတ်
 သော ဥတုသည်။ သုခဿ၊ စေဝ၊ ကာယိကသုခ၏၎င်း။ ဖလသမာပတ္တိယာ၊
 ၏၎င်း။ (ဥပနိဿယ ပစ္စယော ဟောတိ) အသပ္ပါယော၊ မလျှောက်ပတ်
 သော ဥတုသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ကာယိကဒုက္ခ၏။ (ဥပနိဿယပစ္စယောဟောတိ)။
 ဝါ၊ တုနည်းကား။ ဥတုအသပ္ပါယံ၊ မလျှောက်ပတ်သော ဥတုကို။ အဘိ
 ဘဝိတွာ၊ လွှမ်းမိုး၍။ သမာပတ္တိသမုဋ္ဌိတ ရူပဝသေန၊ သမာပတ်ကြောင့်
 ဖြစ်သောရုပ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ သုခံ၊ ကို။ အနုဘဝိတုကာမဿ၊
 ၏။ အသပ္ပါယောပိ၊ သော။ ဥတု၊ သည်။ ဖလသမာပတ္တိယာ၊ ၏။ ပစ္စယောဝ၊
 သာ။ (ဟောတိ)။ ဘောဇနသေနာသနေလုပ်၊ သေဝနယော။ ပုန၊
 တဖန်။ ကာယိကံ သုခန္တိ အာဒိနိ၊ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ကေဝလံ၊
 ပစ္စယုပ္ပန်မဖက် သက်သက်။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။
 ပန၊ ထိုသို့ပြအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဤ။ ဝုတ္တနယေနောပင်။ (သုခေ
 ဥပ္ပန္နေ တံအဿာဒေတွာ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်) သေ၊
 ဤကာယိကသုခ အစရှိသည်တို့၏။ ပစ္စယဘာပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဖလသမာ
 ပတ္တိ ကာယိကဿ သုခဿာတိ၊ ကား။ သမာပတ္တိ သမုဋ္ဌာနရူပဝသေန၊
 သမာပတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပ္ပန္နဿ
 သုခဿ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုသုခ
 ကို။ သေ၊ ဤသမာပတ်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမာပတ္တိတော၊ မှ။
 ဝုတ္တယ၊ ၍။ အနုဘဝတိ၊ ၏။

ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ဝါနန္တိ အာဒိသု၊ ပါဠိရပ်တို့၌။ (အတ္ထော
 ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ မေ၊ ၏။ ဣဒံသုခံ၊ သည်။ န ပရိဟာယေယျ၊ မဆုတ်
 ယုတ်ပါမှုကား။ အဟောဝတ၊ အော်ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့တောင့်
 တ၍။ ပတ္တဿ၊ ရောက်အပ် ရအပ်ပြီးသော သုခကို။ အပရိဟာယနဝသေန

ဝါ၊ မဆုတ်ယုတ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ အဟံ၊ သည်။ အာယတိံ၊ ခွံ။
 ဝေရူပံ၊ သော။ သုခံ၊ သို့။ ပါပဏေယျံ၊ ရောက်ရပါမူကား။ အဟောဝတ၊
 စွ။ ဣတိ၊ ချီ။ အပ္ပတ္တဿ၊ မရောက်အပ် မရအပ်သေးသော သုခကို။ ပတ္တိ
 ဝသေန ဝါ၊ ရောက်ခြင်း ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ ဒုက္ခေပိ၊ ခွံလည်း။
 မေ၊ ၏။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ပရိဟာယေယျ၊ ကား။ အဟောဝတ၊ စွ။ ဣတိ၊ ချီ။
 ပတ္တဿ၊ ရောက်အပ် ရအပ်သောဒုက္ခကို။ ပရိဟာယနဝသေန ဝါ၊ ၎င်း။
 အာယတိံ၊ ခွံ။ ဝေရူပံ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော ဒုက္ခသည်။ နပ္ပဇ္ဇေယျ၊
 ကား။ (အဟောဝတ)။ ဣတိ၊ သို့။ အနုပ္ပါဒပတ္တနာဝသေန ဝါ၊ မဖြစ်ခြင်း
 ကို တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း။ သုခဒုက္ခာနံ၊ တို့၏။ ဥပနိဿယ
 တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဥတုတောဇနသေနာသနာနိ၊ တို့သည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊
 ကုန်သည်သာ။

ကာယိကံ သုခန္တိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ (သုခဒုက္ခာနံ
 ဥတုအာဒိနိပိတို့၌စပ်) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ မာရိသမောဂ္ဂုလ္လာန၊ အရှင်ဘုရား
 မောဂ္ဂုလ္လာနံ။ ဗုဒ္ဓသရဏဂမနံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်
 ခြင်းသည်။ သာဓုခေါ၊ ကောင်းမြတ်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။
 သုခပ္ပတ္တာနမ္ပိ၊ သုခသို့ ရောက်သူတို့၏၎င်း။ ယော(ဘဂဝါ)၊ သည်။ ဝေ
 ရူပဿ၊ သော။ ဒုက္ခဿ၊ ကို။ ပရိညာယ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ၊ ကို။
 ဒေသေတိ၊ ၏။ သောဘဂဝါ၊ သည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဝတ၊ မဖောက်မပြန်
 ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပါပေစွ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဒုက္ခပ္ပတ္တာနမ္ပိ၊ တို့၏၎င်း။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ သုခဒုက္ခေဟိ၊
 တို့နှင့်။ သံယောဂဝိယောဂတ္တာယ၊ ယှဉ်ခြင်း ကွေ့ကွင်းခြင်း အကျိုးငှာ။
 [သုခနှင့် သံယောဂ၊ ဒုက္ခနှင့်ဝိယောဂတို့ပါ] သီလဒီပရီပူရဏံ၊ သီလအစ
 ရှိသည်ကို ပြည့်စုံစေခြင်းကို။ ကရေယျ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုခဒုက္ခာနံ၊
 တို့ကို။ သဒ္ဓါဒီနံ၊ တို့၏။ ဥပနိဿယတာဝေန၊ ဖြင့်။ ဒသိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။
 ဥတုအာဒိနိပိတို့ကိုလည်း။ ယထာယောဂံ၊ စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။
 ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ပါဏံ ဟနတိတိ အာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။
 ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ၊ သာ်လျှင်။ (အဟောဝတ မေ ဣဒံ သုခံ နပရိ

ဟာယေယျအစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် သာလျှင်။) သုခါဒီနံ ဥပနိဿယတာ ဝေဒိတဗျာ၊ ဇါ။

ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ဥပနိဿယတာဇနီယေ၊ ဤဥပနိဿယပစ္စည်းကို ဝေဘန်တော်မူရာ၌။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ဇါ။ တိဝိဓေနာပိ၊ ဖြင့်လည်း။ (အာရမဏူပနိဿယ အနန္တရုပနိဿယ ပကတူပနိဿယ ဟူသော သုံးပါးအပြားအားဖြင့်လည်း။) [နောက်၌လည်း ပါဠိတော်ကြည့်၍ ဤအတိုင်း ပေးပါ။] ဥပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ အကုသလဿ၊ ဇါ။ ဒုဝိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ပေ။ အဗျာကတောပိ အဗျာကတဿ တိဝိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ကုသလဿ၊ ဇါ။ တထာ၊ ထိုသုံးပါး အပြားအားဖြင့်။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ အကုသလဿ၊ ဇါ။ တထာ၊ ဖြင့်။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ ကုသလော၊ သည်။ အဋ္ဌဝိဓေန၊ ဖြင့်။ (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ အကုသလော ဆဗ္ဗိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ) အဗျာကတော နဝိဓေန (ဥပနိဿယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ တေဝိသတိဝိဓေန၊ နှစ်ဆဲ့သုံးပါးအပြားအားဖြင့်။ ဥပနိဿယော၊ ကို။ ဘာဗိတော၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ဇါ။

(၄၂၄) ပုရေဇာတေ၊ ၌။ စက္ခာဒီနိ၊ စက္ခာယတနအစရှိသည်တို့ကို။ ဩဠာရိကဝသေန၊ ရုန့်ရင်းသော ရုပ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ဟောတော် မူအပ်ပါသော်လည်း။ အာပေါဓာတုအာဒိနိပိ၊ တို့သည်လည်း။ ပုရေဇာတာရမဏာနိ၊ ပုရေဇာတအာရုံတို့သည်။ ဟောန္တိယေဝ၊ သာ။ [ပါဠိတော်၌ မပါသော်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။] ဝတ္ထုပုရေဇာတံ စက္ခာယတနန္တိ အာဒိ၊ စကားကို။ ယံ၊ အကြင်ရုပ်သည်။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ပုရေဇာတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဇါ။ တံ၊ ထိုရုပ်ကို။ ဒဿေတံ၊ ၄။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝတ္ထုဝိပါကာဗျာကတာနန္တိ၊ စကားကို။ ပဝတ္ထိယံ၊ ၌။ ပုရေဇာတပစ္စယံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၄၂၅) ပစ္ဆာဇာတေ၊ ၌။ ဣမဿ ကာယဿာတိ၊ ကား။ စာတု မဟာဘူတိကကာယဿ၊ ၄-ပါးသော မဟာဘူတ် အထည်ကိုယ်ရှိသော

ရူပကာယအား။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ကား။ ဥပတ္တမ္ဘကဋ္ဌေန၊
ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်သဘောအားဖြင့်။ ပစ္စယတ္ထာ
ယေဝ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ သေ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော၊
သည်။ ဣမဏိ ပဉ္စဝါရေ ဌံ။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ အာဂတော၊ ပြီ။
[“တေနသ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဣမ အနုလောမတော အာဂတော” ဟု
ဋီကာရှိသောကြောင့် “ပစ္ဆာဇာတပစ္စယောတိ” ဟု ဣတိ ပါသည်ကား
မကောင်း။ ရွေးနိဿယ၌လည်း မပါ။]

(၄၂၆) အာသေဝနပစ္စယော၌။ အနုလောမံ ဂေါတြဘုဿဘုတိအာဒိနံ၊
အစရှိသောပုဒ်တို့ကို။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ဂဟဏေ၌။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်အနန္တရ
ပစ္စည်း၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [(၄၁၇)
အနန္တရပစ္စည်းအဖွင့်၌ “အနုလောမံဂေါတြဘုဿ။ ပေ။ နာနာရမဏဝသေန”
ဟု၎င်း ဂေါတြဘု မဂ္ဂဿ။ ပေ။ နာနာဘူမိဝသေန” ဟု၎င်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

(၄၂၇) ကမ္မပစ္စယော၌။ ကုသလာ စေတနာ သမ္ပယုတ္တကာနန္တိတ္ထေ၌။
သဟဇာတ နာနက္ခဏိကဝိဘာဝဿ၊ သဟဇာတ နာနက္ခဏိကဟု ဝေဘန်
အပ်သော အထူးအပြား၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတတိ၊
ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ န ဝုတ္တာ၊ အပ်။ အဗျာကတဝိသဇ္ဇနေ ပန၊ ၌ကား။
(ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဟု လာသော ဝိသဇ္ဇန၌ကား။) သော
ဝိဘာဂေါ၊ ထိုဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအဗျာကတဝိသဇ္ဇန၌။ (သဟဇာတာတိ၊ ဟူ၍။ ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ပဋိသန္နိဂ္ဂဟဏံ၊ ပဋိသန္နိသဒ္ဓါကို။ ကုတ္တာရူပါနံ၊ တို့၏။
ဝေသန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ကတံ၊ ပြီ။ စေတနာ ဝတ္ထုဿာတိ၊ ဟူသောစကားကို။
ပဋိသန္နိက္ခဏေ၌။ ဝတ္ထုပတိဋ္ဌိတာ၊ ဟဒဝတ္ထု၌ တည်ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ၊
တို့သည်။ ဝတ္ထုပစ္စယာ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊
ဟဒယဝတ္ထုဟူသော အကြောင်းရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ကိဉ္ဇာပိ ဝတ္တန္တိ၊
အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ စေတ
နာ၊ သည်။ ဝတ္ထုဿာပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုအားလည်း။ ပစ္စယော (ဟေတုတိ)။
ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၄၂၇) ဝိပါကစွယေဉ္စ။ ပဋိသန္ဓိဝါရေ၊ ပဋိသန္ဓေဝါရဉ္စ။ (ပဋိသန္ဓိကွ
ဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတော ဧကော ခန္ဓောအစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
သောဝါရဉ္စ။) ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်ပင်။ (ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ ကဋတ္တာရူပံ
စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဤနည်းဖြင့်ပင်။) အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(၄၂၉-၄၃၇) အာဟာရပစ္စယေဉ္စ။ ဣမဿ ကာယဏ္ဍာတိ၊ ကား။ စတု
သန္တတိဝသေန၊ ၄-ပါးသောရုပ်အစဉ်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပသန္တတိ
စသော ၄-ပါးသောအစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္ထောသော။ စတုမဟာဘူတိက
ကာယေ၊ ၄-ပါးသော မဟာဘူတိအတည်ကိုယ်ရှိသော ရုပ်အပေါင်းတို့တွင်။
အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ၊ ရုပ်အား။ ဝါ၊ ကို။ ဇနကဝသေန၊ ဖြစ်စေသည်၏
အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ သေသဿ၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မှကြွင်းသောရုပ်အပေါင်း
အား။ ဝါ၊ ကို။ ဥပထမ္ဘကဝသေန၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။
အာဟာရပစ္စယေန၊ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာဒိသုပ၊
တို့၌လည်း။ ပဋိသန္ဓိဝါရောဂုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံကြွင်းသော
ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စဝါရ သဋ္ဌနာ အနုလောမဂဏနာအဖွင့်

(၄၃၉) ဣဒါနိ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဧတ္ထေ ဤဝိဘင်္ဂ
ဝါရ၌။ ယထာလဋ္ဌါနိ၊ အကြင် အကြင်ရအပ်ပြီးကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊
တို့ကို။ ဒဿေတံ၊ ၄။ ဟေတုယာ သတ္တာဂိုအာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊
ထိုဟေတုယာသတ္တအစရှိသော စကားရပ်၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလေန
ကုသလံ၊ ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ (တနည်း) ကုသလေန၊ နှင့်။ (သံသဉ္စ၊ ရောနှော
အပ်သော) ကုသလံ၊ ကုသိုလ်၎င်း။ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း တနည်း
ပေးပါ] (ကုသလေန) အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ (ကုသလေန) ကုသလာဗျာကတံ၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တီဏိ၊ ၃-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အကုသလေန၊ နှင့်။
(သံသဉ္စာနိ၊ ကုန်သော။) တထာ၊ ထို ၃-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အဗျာ
ကတေန အဗျာကတမေဝ၊ သာ၎င်း။ ဣတိ ဝေ၊ ဖြင့်။ သတ္ထ၊ ၇-ပါးသော

ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အာရမဏေန ဝါတိကား။ ကေမူလကကော
 ဝသာနာနိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသောမူလရှိ တပါးသော ပုဒ်ဟူသောအဆုံး
 ရှိကုန်သော။ နဝ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အဓိပတိယာဒသာတိ၊ ကား။
 ကုသလံ၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား။ သဟဇာတတောစေ၊ သဟဇာတ
 အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတော စ၊ အာရုံအဖြစ် အားဖြင့်၎င်း။
 (အဓိပတိပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။) အကုသလဿ၊ အား။ အာရမဏ
 တောဝ၊ သာ။ (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတဿ၊ အား။
 သဟဇာတတောစေ၊ ဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတောစ၊ ဖြင့်၎င်း။ (အဓိပတိ
 ပစ္စယော ဟောတိ)။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ အား။ သဟဇာတတောဝ၊ သာ။
 (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလမူလကား၊ ကုသလပုဒ်
 ဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလံ ။ ပေ။ တထာ၊
 ထိုသဟဇာတအဖြစ်ဖြင့်ပင်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ အား။ (အဓိပတိ
 ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အကုသလမူလကား၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊
 တို့၎င်း။ အဗျာကတော။ ပေ။ တထာ၊ ထိုအာရုံအဖြစ်ဖြင့်ပင်။ အကုသလဿ၊
 အား။ (အဓိပတိပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အဗျာကတမူလကား၊
 ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ ဝေ၊ ဖြင့်။ ဒဿ၊ ဆယ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိပစ္စည်း၌။ အာရမဏာ
 ဓိပတိပိ၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းကိုလည်း။ သတ္တဓာ၊ အားဖြင့်။ (လဗ္ဗတိ)။
 သဟဇာတာဓိပတိပိ၊ ကိုလည်း။ သတ္တဓာဝ၊ အားဖြင့်ပင်။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။

အနန္တရေ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလမူလကား၊ ကုန်သော။ ခွေ၊
 ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အကုသလမူလကား၊ ကုန်သော။ တထာ၊ ထို ၂-ပါးသော
 ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အဗျာကတမူလကား၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ
 ဝေ၊ ဖြင့်။ သတ္တ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ သမနန္တရေပိ၊ ၌လည်း။ တော
 နေဝ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့သည်ပင်။ (ဟောန္တိ)။ သဟဇာတေန ဝါတိ၊ ကား။
 ကုသလမူလကား၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလကား၊ တိဏိ
 အဗျာကတမူလကံ ကေ၊ ၎င်း။ တထာ၊ ထိုတပါးစီသော။ ကုသလာ
 ဗျာကတမူလကံ၊ ရှိသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ အကုသလာဗျာကတမူလက၌၎င်း။

ဣတိဝေ၊ ဖြင့်။ နဝ (ဟောန္တိ)။ အညမညေ တိဏိတိ၊ ကား။ ကုသလေန ကုသလံ၊ ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ (တနည်း) ကုသလေန၊ နှင့်။ (သံသဉ္စ၊ သော။) ကုသလံ၊ ၎င်း။ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်းပေး] အကုသလေန အကုသလံ၊ ၎င်း။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ ဝေ၊ ဖြင့်။ တိဏိ (ဟောန္တိ)။

နိဿယေ တေရသာတိ၊ ကား။ သဟဇာတတောဝ၊ သဟဇာတ နိဿယအားဖြင့်ပင်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဝေ” မပါ] ကုသလမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အကုသလမူလကာနိ၊ တထာ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အဗျာကတမူလကာနိ တထာ (ဟောန္တိ)။ ပန၊ အထူးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတမူလက၌။ ပုရေဇာတမ္ပိ၊ ပုရေဇာတနိဿယကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အဗျာကတံ၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ သဟဇာတမ္ပိ၊ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်းသည်၎င်း။ ပုရေဇာတမ္ပိ၊ ၎င်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (အဗျာကတံ) ကုသလဿ၊ ၏။ ပုရေဇာတမေဝ၊ သာ။ (ဟောတိ)။ အကုသလဿ၊ ၏။ တထာ၊ ထိုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းသည်သာ။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဖန်။ ကုသလာဗျာကတော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းအားဖြင့်။ ကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သဟဇာတတောဝ၊ အားဖြင့်သာ။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလာဗျာကတော၊ သည်။ တထာ (သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ သဟဇာတတောဝ အဗျာကတဿ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ ဝေ၊ ဖြင့်။ တေရသ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယေ နဝတိ၊ ကား။ ဧကမူလဧကကာဝသာနာနိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝ၊ ကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ [စာအုပ်တို့၌ “ဧကမူလဧကကာဝသနာ”ဟု “နိ” မပါဘဲ ရှိ၏။ ပါမ္ပကောင်းမည်။ အာရမဏေ နဝ အဖွင့်တုန်းကလည်း ပါခဲ့သည်။] တေသံ၊ ထိုကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၏။ ဝိဘဂေ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၌။ တေဝိသတိ၊ သော။ ဘေဒါ၊ အထူးအပြားတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထို တေဝိသတိဘေဒတို့

တွင်။ အာရမဏူပ နိဿယေ၊ ဌံ။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ဘေဒ
တို့သည်၎င်း။ အနန္တရူပနိဿယေ သတ္တ ပကတူပနိဿယေ နိဝ ဟောန္တိ။
ပုရေဇာတေ တိဏိတိ၊ ကား။ အပ္ပဒုကတော။ ပေ။ တိဏိ (ဟောန္တိ)။

ပစ္စာဇာတေ တိဏိတိ၊ ကား။ ပေ။ အာသေဝနေ၊ ဌံ။ တိဏိ၊ သုံးပါး
သော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ အညမညသဒိသာနိ၊ အညမညပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇန
တို့နှင့် တူကုန်၏။ ကမ္မေ သတ္တ ဟေတုသဒိသာနိ၊ တတ္ထ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော
ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ (ကုသလေန အပ္ပာ
ကတ၊ အကုသလေန အပ္ပာကတဝိသဇ္ဇနတို့၌။) နာနာက္ခဏိကကမ္မဗ္ဗိ၊
သည်လည်း။ [အဝိဖြင့် သဟဇာတကမ္မကိုပေါင်း] အာဂတံ၊ ပြီ။ ပဉ္စသု၊
ကုန်သော။ (ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။) သဟဇာတမေဝ (အာဂတံ)။ ဝိပါကေ၊
ကေ၊ သည်။ အပ္ပာကတေန အပ္ပာကတံ၊ တည်း။ အာဟာရဣန္ဒြိယဈာန
မဂ္ဂေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ ဟေတုသဒိသာနေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌
ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့် တူသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဣ၊ ဤ
အာဟာရ။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စည်းတို့တွင်။ ဣန္ဒြိယံ၊ သည်။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ
ဝသေန၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ ပုရေဇာတိန္ဒြိယတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အာဂတံ၊ ပြီ၊
သမ္ပယုတ္တေ တိဏိ အညမညသဒိသာနိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဉ္စာတိ၊ ကား။ သဟ
ဇာတပစ္စာဇာတတော၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ်အားဖြင့်။
ကုသလေန အပ္ပာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနသည်။ (ဟောတိ)။ ပေ။ တထာ
(ဝတ္ထုပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ အပ္ပာကတေန) အကုသလံ၊ သည်။
(ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ကေ၊ သော။ ကုသလမူလံ၊ ရှိသောဝိသဇ္ဇန၎င်း။
ကေ အကုသလမူလံ တိဏိ အပ္ပာကတမူလာနိ။ ဣတိ ဝေ၊ ဖြင့်။ ပဉ္စ၊
(ဟောန္တိ)။

အတ္ထိယာ တေရသာတိ၊ ကား။ သဟဇာတတော၊ အားဖြင့်။
ကုသလေန ကုသလံ၊ ၎င်း။ ပ။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။
တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။ တထာ၊ ထိုသုံးပါးသော
ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ
ဟာရိန္ဒြိယတော၊ အားဖြင့်။ အပ္ပာကတေန အပ္ပာကတံ၊ သည်။

(ဟောတိ)။ ဝတ္ထာရမဏ ပုရေဇာတတော အဗျာကတေန ကုသလံ
 (ဟောတိ)။ တထာ (ဝတ္ထာရမဏ ပုရေဇာတတော အဗျာကတေန)
 အကုသလံ(ဟောတိ)။ သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ ကုသလောစ၊
 သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ ကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ သွေဝ၊ ထိုကုသိုလ် အဗျာကတသည်ပင်။ အဗျာကတဿ၊
 အား။ သဟဇာတပစ္စာဇာတ အာဟာရိန္ဒြိယတော၊ အားဖြင့်။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ သဟဇာတပုရေဇာတတော၊ အားဖြင့်။ အကုသ
 လောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ အကုသလဿ၊ အား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သွေဝ၊ ထိုအကုသိုလ်အဗျာကတသည်ပင်။ အဗျာ
 ကတဿ၊ အား။ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတအာဟာရိန္ဒြိယတော၊ အားဖြင့်။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ [စာအုပ်မှာ ပါဠိပျက်၏။] ဣတိ ဧဝံ ဖြင့်။
 တေရဿ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။

နတ္ထိဝိဂတေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ အနန္တရသဒိသာနိ၊ ကုန်၏။
 အဝိဂတေ၊ ၌။ တေရဿ၊ တို့သည်။ အတ္ထိသဒိသာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဖြင့်။
 ဧတ္ထေ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌။ ဧကံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ တီဏိ၊ တို့၎င်း။
 ပဉ္စ၊ ပ။ တေရဿ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ၊
 ဂဏန်း အပိုင်းအခြားတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒ
 တို့တွင်။ ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဧကမေဝ၊ တပါး
 သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဧကံ၊ ဧကသ၎င်း။ အညမည၊ ပေ။ သမ္ပယုတ္တ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ တိကာ၊ တို့၎င်း။ ဝိပ္ပယုတ္တဝသေန ဧက
 မေဝ ပဉ္စကံ၊ ၎င်း။ ဟေတု။ ပေ။ ဝိဂတဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒသ သတ္တကာ၊
 တို့၎င်း။ အာရမဏ၊ ပေ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တယော နဝကာ။ အဓိပတိ
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကံ ဒသကံ၊ ၎င်း။ နိဿယ။ ပေ။ ဝသေန တယော
 တေရသကာ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ တသ္မိတသ္မိတ ပစ္စယေ၊ ၌။ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝါရေ၊
 ညွှန်ပြအပ်သော ဝါရတို့ကို။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့် စပ်သဖြင့်။
 သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ၌။ တေသံ၊ ထိုဝါရတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုက တိကာဒိသု၊ တို့၌။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို
 ရောနှောရာ၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန၊ ခေက်။ ယေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ယေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝိသဘာဂါ၊ တူသောအဖို့မရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဝါ၊ သဘောမတူသော ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဝိရုဒ္ဓါဝါ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ တေဟိ၊ 'ဝိသဘာဂဝိရုဒ္ဓပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိ'၊ ကွ။ နယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ သေယျထိဒံ၊ ထိုဝိသဘာဂပစ္စည်း ဝိရုဒ္ဓပစ္စည်းတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ တာဝ၊ အာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ) ဟေတု ပစ္စယဿ၊ ၏။ (ဝိသဘာဂါ သဘာဂါတို့၌ စပ်)။ အာရမဏ။ ပေ။ ဝိဂတာ၊ တို့သည်၎င်း။ အဓိပတိ ပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိမံသံ၊ ဝိမံသာဓိပတိကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသာဓိပတိ နောစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဝိသဘာဂါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ သဟဇာတာဒယော၊ တို့သည်။ သဘာဂါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သဟဇာတာဒယော သဘာဂါ ဟောန္တိ၊ နည်း။) တထာဘာဝဘာဝတော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်း ဖြစ်လသော် သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (သဟဇာတာဒယော သဘာဂါ ဟောန္တိ)။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (အာရမဏ။ ပေ။ ဝိသဘာဂါ ဟောန္တိ၊ နည်း။) တထာဘာဝါဘာဝတော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းဖြစ်လသော် အာရမဏစသောပစ္စည်းတို့၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (အာရမဏ။ ပေ။ ဝိသဘာဂါ ဟောန္တိ)။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ ယေသံ၊ အကြင်သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတိတ္ထဇရုပ် သဟိတိပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့၏။ (ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။) ဟောတိ၊ ၏။) တေသံ၊ တို့၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အာရမဏာဒိပစ္စယော ပန၊ ကား။ နဟောတိ၊ ထုတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏာဒယော၊ တို့သည်။ တဿ၊ ထိုဟေတု ပစ္စည်း၏ ဝိသဘာဂါနာမ၊ တို့မည်၏။ တသ္မာ၊

၁။ တထာဘာဝါဘာဝတော။ ။ စာအုပ်တို့၌ တထာဘာဝါဘာဝတော (တထာဘာဝ အဘာဝဟော) ဟု ရှိ၏။ ထိုအတိုင်းလည်း အဓိပ္ပါယ်ရ နိုင်သောကြောင့် အနက်တနည်း မေးလိုက်ပါသည်။ ဋီကာတို့၌ကား 'တထာဘာဝဘာဝတော ဟူသော ပဌမနည်းကိုသာ ဖွင့်၏။

ကြောင့်။ သော၊ ထို ဟေတုပစ္စည်းကို။ တေဟိ၊ ထိုအာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ တေ၊ ထိုအာရမဏစသော ပစ္စည်းတို့ကို။ တေန ဝါ၊ ထို ဟေတုပစ္စည်းနှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ န ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ ပုရေ ဇာတ ပစ္ဆာဇာတ သမ္ပယုတ္တ ဝိပုယုတ္တ အတ္တိနတ္ထိ ဝိဂတာ ဝိဂတာစ၊ တို့သည် လည်း။ အညမညဝိရုဒ္ဓါ၊ တို့တည်း။ [ပုရေဇာတပစ္စည်းနှင့် ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းတို့သည် အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အည မညဝိရုဒ္ဓဖြစ်ပုံကို သိပါ။] တေပိ၊ ထိုပုရေဇာတစသော ဝိရုဒ္ဓပစ္စည်းတို့ကို လည်း။ အညမညံ န ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ အယောဇနီ ယေတို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဤ။ ယောဇနီယေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယောဂေ၊ ယှဉ်စပ်ရာ၌။ ယေဝါရာ လဗ္ဗန္တိ။ တေ၊ ထိုရအပ်သော ဝါရတို့ကို။ သင်္ခေပတော ဒဿေတုံ ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ 'စတ္တာရိ-အစရှိသော စကား ရပ်၌။ ဟေတုပစ္စယာသားကို။ အဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သံသန္ဓနေ၊ ဦးတရဂဏန ဝံသေန၊ ယုတ်လျော့သောဂဏန်းသင်္ချာရှိသောပစ္စည်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ ဝါရေဟိ၊ တို့သည်။ ကိဉ္ဇာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ အံကယ်၍ကား ဖြစ်ရာ ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဓိပတိသုံ၊ တို့တွင်။ ဝိမံသာဝ၊ ဝိမံသာဓိပတိသည်သာ။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတရေ၊ ဝိမံသာဓိပတိမှ အခြားသောအဓိပတိတို့သည်။ ဟေတု ပစ္စယော၊ သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသဘာဂေ၊ တို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ဤ။ သဘာဂဝသေန၊ သဘာဂဖြစ်သော ဝိမံသာဓိပတိ၏ အစွမ်းဖြင့်။ စတ္တာရိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တာနိ၊ ထိုစတ္တာရိအရ ဝိသဇ္ဇန တို့ကို။ ဝေံ၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ (ကို ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ [ကုသလော ဓမ္မော။ ပေ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနုဉ္စ-ရှုပန္နိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ကုသ လော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ကုသလသာ၊ သော။ ဓံဗ္ဗသာ၊ အား။ ဟေတု ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ အဓိပတိပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စ ယော (ဟောတိ)။ ကုသလံ၊ သော။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာဓိပတိသည်။ သမ္ပယုတ္တ ကာနံ ဓန္ဓာနံ (ဟေတု။ ပေ။ ဟောတိ)။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ပေးပါ။]

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတပဒ၌။ ဝိပါကာဗျာကတာ၊ တို့ကို။ လောကုတ္တရတောဝ၊ လောကုတ္တရာမှသာ။ ဂဟေတဗ္ဗ၊ ကုန်၏။ အာရမဏပစ္စယံ အနန္တရပစ္စယာဒယော ပန၊ တို့ကိုကား။ ဝိသဘာဂတ္တာ၊ ဝိသဘာဂပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န ယောဇိတာ၊ မယှဉ်စေအပ်ကုန်။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ လဗ္ဗမာနဉ္စ၊ ရထိုက်သောပစ္စည်းကို၎င်း။ အလဗ္ဗမာနဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဥ တွာ၊ ချို့။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗ၊ ကုန်၏။

သဟဇာတေ သတ္တာတိ (ဧတ္ထ)၊ ဤပါ၌၌။ (သတ္တ၊ ‘ရုနစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။) ဟေတုယာ၊ ၌။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ အညမညေ တိဏီတိ(ဧတ္ထ)၊ ၌။ (တိဏီ)သုဒ္ဓိကအညမညေ၊ ဟေတုစသော ပစ္စည်းတို့မဖက် သတ်သက်သော အညမညပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ပေ။ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂေသု စတ္တာရိတိ(ဧတ္ထ)၊ ၌။ (စတ္တာရိ)ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဟေတုမူ အဓိပတိဒုက၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “အာရမဏမူ အဓိပတိဒုက၌”ဟု အနက်ပေးမှား၏။] ဝုတ္တနယေနော၊ ကုန်သည်သာ။ သမ္ပယုတ္တေ တိဏီတိ (ဧတ္ထ)၊ ၌။ (တိဏီ) သုဒ္ဓိကသမ္ပယုတ္တေ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တေ တိဏီတိ(ဧတ္ထ)၊ ၌။ (တိဏီ၊ တို့ကို။) ကုသလာဒိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ [အာဒိဖြင့် အကုသိုလ်နှင့် အဗျာကတတို့ကိုယူပါ။] ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ချို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ အတ္ထိအဝိဂတေသု၊ သတ္တာတိ (ဧတ္ထ)၊ ၌။ (သတ္တ၊ တို့သည်။) ဟေတုယာ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။

(၄၄၁-၄၄၃) ဝေ၊ ဖြင့်။ အဓိပတိပစ္စယာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ ကော ဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်ခြင်းကို။ လဘတိ၊ ၏။ [ထို့ကြောင့် “ဆယ့်တစ်ဟေတာ”ဟုရှေးဆရာတို့ဆိုကြသည်။] တေသံ၊ ထိုတဆယ့်တပါးသောပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုမူလကနယေ၊ ၌။ ဂဏနံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ချို့။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တိမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ တဿာ၊ ထိုဂဏန်းသင်္ချာကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ၄။ လက္ခဏံ၊ ကို။ ထပေဇ္ဇော၊ လိုသည်။ (ဟုတွံ) ဟေတု ။ ပေ။ သတ္တာတိ

အာဒိ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ပေါတ္ထကေသု၊ တို့၌။ နိဿဥပနိဿ အဓိပတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ပရိဟိန္ဒကုရာနိ၊ ယုတ်လျော့သော အကုရာရှိကုန်သော။ ပစ္စယနာမာနိ၊ ပစ္စည်းတို့၏နာမည်တို့ကို။ လိခန္တိ၊ ကုန်၏။ [“နိဿယ ကို နိဿ ဥပနိဿယကို ဥပနိဿ၊ အဓိပတိကို အဓိပ” ဟု ရေးကြသည်။] တံ၊ အမည်ကို။ သညာကရဏ မတ္တဝသေန၊ အမှတ်သညာကို ပြုခြင်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်။ လိခိတံ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာဒိသေသု၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ယုတ်လျော့သော အကုရာရှိကုန်သော။ ဌာနေသု၊ တို့၌။ ပရိပုဏ္ဏာ၊ သော။ ပါဠိ၊ ကို။ ကုတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ ယံ ဣဒံ လက္ခဏံကို။ ထပိတံ၊ ပြီ။ တေန၊ ထိုလက္ခဏာဖြင့်။ ဣဒံ၊ ဤအနက်သဘောကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ (ကိ)၊ အယံ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ စတူဟိ၊ လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ အတ္တနေ၊ ၏။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ်၌။ လဒ္ဓါနိ၊ ကုန်သော။ သတ္တေဝ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဘတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ သဟဇာတအစရှိသော လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ အညမည ပစ္စယော၊ သည်။ သစေပဝိသတိ၊ အကယ်၍ ပါဝင်အံ့။ (ဧဝံသတိ) အညမည၊ လဒ္ဓါနိ တီဏိ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော သဇေပဝိသတိ၊ အံ့။ (ဧဝံသတိ) တီဏိ တာနေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ)၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့ကို ပင်။ လဘတိ၊ ၏။ ဝိပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ သစေ ပဝိသတိ၊ အံ့။ (ဧဝံသတိ) ဟေတုဝိပယုတ္တ ဒုကော၌။ လဒ္ဓါနိ၊ ကုန်သော။ တီဏိ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ ဝိပါက ပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေဟိ၊ ကုန်သော။ ဝိပါက သဘာ ဂေဟိ၊ ဝိပါကပစ္စည်း၏ သဘာဝပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ ကေမေဝ ဝိသဇ္ဇနံ လဘတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတ အစရှိသော လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သစေ ပဝိသန္တိ၊ ကုန်အံ့။ (ဧဝံသန္တေသု) တေဟိ၊ ထိုဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒုမ္မလကော၌။ လဒ္ဓါနိ စတ္တာရိယေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လဘတိ။ တေဟိ၊ ထိုဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ အညမညပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဧဝံသတိ) ဟေတုာဓိပတိဒုကော၌။ ဒဿိတေသု စတူသု၊ ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့တွင်။ ကုသလော၊ မမ္မော အဗျာကတဿ၊ ကုသလော မမ္မော

ကုသလဿစ အဗျာကတဿစာတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဒွေ(ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။) အပနေတွာ၊ ပယ်၍။ သေသာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ (ဝိသဇ္ဇနာနိ) လတတိ။ [ကုသလော ကုသလဿ၊ အဗျာကတော အဗျာကတဿ ဝိသဇ္ဇန ၂-ပါးကိုရသည်။] တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂ ပစ္စည်းတို့၌။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ သစေပိ ပဝိသတိ၊ အကယ်မူ၍လည်းပါဝင်အံ့။ (ဝေသတိပိ၊ သော်လည်း။) ဒွေ၊ ကုန်သော။ တာနေဝ (ဝိသဇ္ဇနာနိ)၊ တို့ကိုပင်။ လတတိ။

ပန၊ ကား။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဝေသတိ) ဣတရာနိ။ အခြားကုန်သော။ ဒွေ(ဝိသဇ္ဇနာနိ) လတတိ။ ပန၊ ဆက်။ တေသု၊ ထိုသဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့၌။ ဝိပါကပစ္စယော သစေ ပဝိသတိ။ (ဝေသတိ) သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ ဧကမေဝ (ဝိသဇ္ဇနံ) လတတိ။ ပန၊ ဆက်။ အဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ (အပ္ပဝိသန္ဓေသု၊ ပဝိသန္ဓေသုတို့၌စပ်) ဟေတာ ဝိပတိဒ္ဓကတော၊ ထက်။ ဦးတရဂဏနေသု၊ ယုတ်လျော့သောဂဏန်းသင်္ချာ ရှိကြောင်း ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာ ရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အပ္ပဝိသန္ဓေသု၊ ကုန်လသော်။ စတ္တာရိယေဝ(ဝိသဇ္ဇနာနိ) လတတိ။ ဦးတရဂဏနေသု၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့သည်။ ပဝိသန္ဓေသု၊ ကုန်လသော်။ တေသံ၊ ထိုဦးတရဂဏနပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွေ၊ ကေန္တိ၊ ဟူသော။ (ဝိသဇ္ဇနံ) လတတိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အယံ ဟေတုပစ္စယော အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမာယောဂေ၊ ယှဉ်စပ်ရာ၌။ လဗ္ဘမာနံ ဂဏနံ ဝိဒိတွာ တိမူလကာဒိသု၊ အစရှိသော နယတို့၌။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗျာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သဘောကို။ (ဒီပေတိ)။

၁။ ဣတရာနိ ဒွေ။ ။ ဣတရာနိအရ ရွှေ၌ကြည်အပ်ခဲ့သော “ကုသလော အဗျာကတဿ၊ ကုသလော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ” တို့ကို ယူရလိမ့်မည်။ သို့သော် “ကုသလော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ” ဝယ် ကုသိုလ် အချင်းချင်း ဝိပ္ပယုတ္တမဖြစ်သောကြောင့် ဒွီကာ၌ နောက်ဝိသဇ္ဇနကို ပယ်၍ အဗျာကတော အဗျာကတဿကို ထည့်ထားသည်။

ပန၊ ဆက်။ ဧတေသု ဗုဒ္ဓနေသု၊ တို့တွင်။ သဗ္ဗပဌမာနိ၊ အလုံးစုံသော
 ဗုဒ္ဓနုတ္တိ၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဗုဒ္ဓနာနိ၊ တို့သည်။ သာမညတော၊
 အားဖြင့်။ နဝန္တမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ဟေတုန၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊
 ကုန်သော။ အဝိပါကာနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော ဝိပါကပစ္စည်းရှိသော ဗုဒ္ဓန
 တို့တည်း။ [ဗုဒ္ဓနံ အလက္ခိတွာ အယံ နပုံသကနိဇ္ဈေသော (အဝိပါကာနိ
 ဟု နပုလ္လိင်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း)ဖြစ်၏။-အနု]။ ပန၊ ထိုသို့အဝိပါကဗုဒ္ဓနဖြစ်ပါ
 သော်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ သဗ္ဗပဌမ ဗုဒ္ဓနလေးပါးတို့၌။ အဗျာကတေန
 အဗျာကတဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ ဝိပါကဟေတုပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

တတော၊ ထို သဗ္ဗပဌမ ၄-ပါးသော အဝိပါကဗုဒ္ဓနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်
 သော။ ပဉ္စ ဗုဒ္ဓနာနိ၊ တို့ကို။ ဝိပါကဟေတုဝသေန၊ ဝိပါကဟိတ်နှင့်စပ်
 သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးသော ဗုဒ္ဓနတို့၌။ သဟဇာတ
 ဝိပါကာစေဝ၊ သဟဇာတသဟိတ်ဝိပါကတို့ကို၎င်း။ ဝိပါကသဟဇာတ
 ရူပါစ၊ သဟိတ်ဝိပါကနှင့်သဟဇာတဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို၎င်း။ (လဗ္ဘန္တိ)။
 တေသု၊ ထိုငါးပါးသော ဗုဒ္ဓနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဗုဒ္ဓန ၌။ ဝိပါကာစေဝ၊
 သဟိတ်ဝိပါကတို့ကို၎င်း။ တံသမုဋ္ဌာနရူပါ (နိ)စ၊ ထိုသဟိတ်ဝိပါကနှင့်
 တကွ ထကြွ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို၎င်း။
 လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတိယေ (ဗုဒ္ဓနေ) ဝိပါကာစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊
 ၌။ ဝတ္ထုရူပံစ၊ ကို၎င်း။ (လဗ္ဘန္တိ)။ တတိယေ (ဗုဒ္ဓနေ) အရူပဓမ္မာဝ
 (လဗ္ဘန္တိ)။ စတုတ္ထေ (ဗုဒ္ဓနေ) ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဓမ္မာ၊ သဟိတ်
 ဝိပါကဟိတ်နှင့် တကွ ထကြွဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ
 ရုပ်ကို သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပဉ္စမေ (ဗုဒ္ဓနေ) ဝတ္ထုရူပဓမ္မာ
 (လဗ္ဘတိ)။

တတော၊ ထိုငါးပါးသော သဝိပါကဗုဒ္ဓနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။
 ပဉ္စဓသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ဗုဒ္ဓနာနိ၊ တို့ကို။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂယုတ္တာနိ၊
 ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) အမောဟဟေတု
 ဝသေန၊ အမောဟဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်
 ငါးပါးသော ဗုဒ္ဓနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊ ရှေးဖြစ်ကုန်သော။ နဝ၊ ကိုးပါး

သော ဘဋ္ဌနတို့သည်။ နိရာဓိပတိနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း ရှိသော ဘဋ္ဌနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ပစ္စိမာနိ၊ ကုန်သော။ ဆ၊ ခြောက်ပါး သော ဘဋ္ဌနတို့သည်။ သာဓိပတိနိ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း ရှိသော ဘဋ္ဌနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ နိရာဓိပတိကေသုပိ၊ နိရာဓိပတိဘဋ္ဌနတို့ တွင်လည်း။ ပဌမာနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ဘဋ္ဌနတို့ကို။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ အမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပစ္စိမာနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ဘဋ္ဌနတို့ကို။ ဝိပါကာမောဟဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ နိရာဓိပတိကေသု၊ ထိုနိရာဓိပတိဘဋ္ဌနတို့တွင်။ [တတ္ထအရ ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော နိရာဓိပတိကေသုကို ပြန်စုံရမည်ဖြစ်သော ကြောင့်၎င်း၊ နောက်ဆိုအပ်လတုံအစိတ်ကို ပေါင်း၍ စုံနိုင်သောကြောင့် ၎င်း “နိရာဓိပတိကေသု” ပိုမည်ထင်သည်] ပဌမေ၊ ဘဋ္ဌန၌။ စတ္တာရိတိ၊ တို့ဟူသည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဟေတာဓိပတိဒုကေ၊ ၌။ ဒဿိတာနေဝ၊ တို့ပင် တည်း။ ဒုတိယေ၊ ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့ ၏။ တတိယေ၊ ၌။ ဝတ္ထုရူပံ ပရိဟာယတိ။ စတုတ္ထေ၊ ၌။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော တံသမုဋ္ဌာနာနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ရူပမေဝ၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုစတုတ္ထဘဋ္ဌနမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကယုတ္တာနိ၊ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ဘဋ္ဌနတို့သည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။

သာဓိပတိကေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမာနိ တိဏိ၊ ဘဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ သာမည တော၊ အားဖြင့်။ ဝိပါကာဝိပါကဟေတုဝသေန၊ ဝိပါက ဖြစ်သော အမောဟဟိတံ ဝိပါကမဟုတ်သော အမောဟဟိတံနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ဒုတိယေ ရူပံ ပရိဟာယတိ။ တတိယေ အရူပံ ပရိဟာယတိ။ တတော၊ ထိုသုံးပါး သော ဘဋ္ဌနမှ။ ပရာနိ တိဏိ၊ တို့ကို။ ဝိပါက ဟေတုဝသေန၊ ဝိပါက အမောဟဟိတံနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ ရူပါရူပံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ အရူပ

မေဝ (လဗ္ဘတိ)။ တတိယေ၊ ဌံ။ ရူပမေဝ (လဗ္ဘတိ)။ ဝေဓိ၊ ဧတေသု
ပန ဗုဒ္ဓနေသု သဗ္ဗပဌမာနိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဤအပြား
အားဖြင့်လည်း။ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမာယောဂေါ ပေါင်း
ယှဉ်ခြင်း၌။ လဗ္ဘမာနံ ဂဏနံ ဝိဒိတှာ တိမူလကာဒိသု ဂဏနာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊
၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဟေတုမူလကံ (နိဋ္ဌိတံ)။

(၄၄၄) အာရမဏမူလကေပိ၊ နယ၌လည်း။ အဓိပတိပစ္စယာဒယော၊
ကုန်သော။ သတ္တ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ အာရမဏေန၊ နှင့်။ သဘာဂါ၊ ကုန်
သည်။ (ဟောန္တိ)။ သေသာ၊ အဓိပတိအစရှိသော ၇-ပါးသော ပစ္စည်းတို့မှ
ကြွင်းကုန်သော။ သောဠသ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝိသဘာဂါ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝိသဘာဂပစ္စည်းတို့ကို။ အယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေမူ၍။
သတ္တေဝ၊ တို့ကိုသာ။ ယောဇိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထို ၇-ပါးသော ပစ္စည်း
တို့တွင်။ အဓိပတိယာ၊ ဌံ။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။
ကုသလဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ။ ကုသလောဓမ္မော)
အကုသလဿ ဓမ္မဿ (ပစ္စယော ဟောတိ။ ကုသလော ဓမ္မော) အဗျာ
ကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ ကုသလမူလာနိ၊ ရှိကုန်
သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလံ၊ သော။ ကေ၊ ၎င်း။ အဗျာ
ကတမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ တို့သည်။
(ဟောန္တိ)။ နိဿယေ၊ ဌံ။ တိဏိတိ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝတ္ထု
ဝသေန၊ ဟဒယဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်။ (မရဏာသန္ဓအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍
ရေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော
ဟဒယဝတ္ထုနှင့် စပ်သဖြင့်။) အဗျာကတမူလာနေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။
ဥပနိဿယေ၊ ဌံ။ သတ္တ၊ တို့သည်။ ဟေဋ္ဌိမာနေဝ၊ အောက်ဖြစ်သော
အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တံ ပြအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။
ပုရေဇာတေ၊ ဌံ။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဟဒယဝတ္ထု
အာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ (မရဏာသန္ဓအခါ။ ပေ။ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန်
နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။) အဗျာကတံ

မူလာနိ၊ တို့တည်း။ ဝိပုယုတ္တေ၊ ဌံ။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုဝသေနေဝ၊
ဖြင့်သာ။ [အနက်အကျယ်ကို ရွှေဝတ္ထုဝသေနအတိုင်းသိပါ။] (အဗျာကတ
မူလာနိ၊ တို့တည်း။) အတ္တိ အဝိဂတေသု၊ တို့၌။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။
ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ [အနက် အကျယ်ကိုလည်း ရွှေဝတ္ထာရမဏ
ဝသေနအတိုင်းပေးပါ။] (အဗျာကတမူလာနိ၊ တို့တည်း။)

(၄၄၅)။ ပန၊ ဆက်။ ဟေတုမူလကေ၊ နယ၌။ လက္ခဏဒဿနတ္ထံ၊
တိမူလကနယ အစရှိသော နယတို့၌ လက္ခဏာကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ။
ဗုဒ္ဓနာနိ၊ တို့ကို။ ထပိတာနိယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ အာရမဏမူလကာ
ဒီသုပိ၊ နယတို့၌လည်း။ (လက္ခဏဒဿနတ္ထံ ဗုဒ္ဓနာနိ ထပိတာနိ)။ တတ္ထ၊
ထိုဗုဒ္ဓတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုအာရမဏမူလကနယ အစရှိသော နယတို့တွင်။
တာဝ၊ အဓိပတိမူလကနယ အစရှိသော နယတို့မှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဋ္ဌိဋ္ဌေ)
အာရမဏမူလကေ၊ ဌံ။ ပဉ္စ ယာနိ ဗုဒ္ဓနာနိ ထပိတာနိ။ တတ္ထ၊ ထို
ငါးပါးသော ဗုဒ္ဓတို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမဗုဒ္ဓနည်း။ အာရမဏာ
ဓိပတိဝသေန၊ ဖြင့်။ သာဓိပတိကံ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း
ရှိသော ဗုဒ္ဓနည်း။ (ဟောတိ)။ တတ္ထ၊ ထိုပဌမဗုဒ္ဓ၌။ သတ္တာတိ၊
တို့သည်။ အာရမဏာဓိပတိဒုကေ၊ အာရမဏာဓိပတိဒုကံ၌။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနာ
နေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ဒုတိယံ၊ သည်။ နိရာဓိပတိကံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။
တတ္ထ၊ ထိုဒုတိယ ဗုဒ္ဓနည်း။ တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ တို့၏
အစွမ်းဖြင့်။ [အနက်အကျယ်ကိုလည်း ရွေးအတိုင်းပေးပါ။] ဝါ၊ တနည်း။
အာရမဏဝသေနေဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ၏
အစွမ်းဖြင့်သာ။ [“ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့် နိဿယပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော
ဗုဒ္ဓကို နောက်၌ ဟောတော်မူအပ်လတံ ဖြစ်သောကြောင့် အာရမဏ
ဝသေနေဝဝါ”ဟု တနည်းဖွင့်သည်။] အဗျာကတမူလာနိ (ဟောန္တိ)။
တတိယံ၊ ကို။ နိဿယေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုတတိယဗုဒ္ဓနည်း။
တိဏိတိ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုဝသေန၊ ဖြင့်။ အဗျာကတမူလာနိ (ဟောန္တိ)။

စတုတ္ထပဉ္စမာနိ၊ တို့သည်။ သာဓိပတိကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
တေသု၊ ထို စတုတ္ထပဉ္စမဗုဒ္ဓတို့တွင်။ စတုတ္ထေ၊ ဌံ။ ဧကန္တိ၊ ကား။

ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ ဖြင့်။ [အနက်အကျယ်ကို ရွေးအတိုင်းပေး။ အဓိပတိ ပါသောကြောင့် “အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ” ဟု ဆိုရုံသာထူး ၏။] ဝါ၊ တနည်း။ အာရမဏဝသေန၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဟုဆိုအပ်သော အာရုံနှင့်စပ်သဖြင့် သာ။ အဗျာကတမူလံ၊ သော။ အကုသလံ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ အကုသိုလ်တည်း။ ပဉ္စမေ၊ ခွဲ။ ဧကန္တိ၊ ကား။ နိဿယတော၊ အားဖြင့်။ အဗျာကတမူလကံ၊ သော။ အကုသလံ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ် သော လောဘမူမရဏာသန္ဓဇော၊ အကုသိုလ်တည်း။ ဝေ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ တတ္ထ ယာနိ တာဝအစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) ဣဓာပိ၊ ဤအာရမဏမူလကနယဉ်လည်း။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော သင်္ချာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိကာဒီသု ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ၊ အဓိပတိမူလကာဒီသုတို့၌။ တထာ (လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ဖြင့်။ တိကာဒီသု ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ)။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏဣန္ဒြိယဝိပါကဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိတ္ထာရယောဇနံ၊ 'ကို။ အဝတော၊ ရှိ။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့၌။ ဝတ္ထဗ္ဗယုတ္တကမေဝ၊ ဆိုထိုက် သည်၏အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သောစကားကိုသာ။ ဝဒါမ၊ အံ့။ ဣတိ၊ အာရမဏ မူလကနယအဖွင့် အပြီးတည်း။

(၄၄၆) အဓိပတိမူလကော၊ မူလရှိသော။ သဟဇာတေ၊ ခွဲ။ သတ္တာတိ၊ ကား။ သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ ဖြင့်။ ကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလမူလာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ အဗျာကတ မူလံ၊ သော။ ဧကံ၊ ၎င်းတည်း။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတေန၊ သဟဇာတာ ဓိပတိနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အာရမဏာဓိပတိ၊ ကို၎င်း။ အာရမဏာဓိပတိနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတာဓိပတိကို၎င်း။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ အညမညေ တိဏိတိ၊ ကား။ သဟဇာတာဓိပတိဝသေနော၊ ဖြင့်သာလျှင်။ (တိဏိ ဟောန္တိ)။ နိဿယေ အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ ကုသလမူလာနိ တိဏိ၊ အကုသ လမူလာနိတိဏိ၊ အဗျာကတမူလာနိဒ္ဓေ တို့တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ အဗျာကတော၊ သော။ အဓိပတိ၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ သဟဇာတတော၊ စေ။ အဖြစ် ဖြင့်၎င်း။ အာရမဏတော၊ ဖြင့်၎င်း။ နိဿယောဟောတိ၊ အကုသလဿ၊ ၏။

အာရမဏတောဝ၊ ဖြင့်သာ။ (နိဿယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဗျတိရိုက်ကား။ ကုသလဿ၊ ဇာတိ။ ဥဘယတာပိ၊ သဟဇာတ အာရမဏ ၂-ပါးစုံသော အပြားအားဖြင့်လည်း။ (နိဿယော) နဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဗျာကတမ္ဘလာနိ၊ တို့သည်။ ဒေယေဝ၊ တို့သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ ဝေ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယေ၊ ဌံ။ သတ္တ၊ တို့သည်။ အာရမဏသဒိသာနေဝ၊ အာရမဏပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်သည်သာ။ ပုရေဇာတေ ကေန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတာမိပတိ၊ သည်။ အာရမဏ ဝသေနေဝ၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်သာ။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ အကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော 'ဟောတိ)။ ဝိပါကေ၊ ဌံ။ ကေ၊ သည်။ အဗျာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ၊ သော။) အဗျာကတံ၊ သော။ လောကုတ္တရံ၊ တည်း။ အာဟာဏဒိသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့ဟူသည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌံ။ ကေမူလကေ၊ နယဌံ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ဝိပယုတ္တေ စတ္တာရိတိ၊ ကား။ ကုသလေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ အကုသလေန၊ နှင့်။ တထာ၊ ထိုရောနှောအပ်သော အဗျာကတ၎င်း။ အဗျာကတေန၊ နှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတဉ္စ၊ ၎င်း။ ကုသလဉ္စ၊ ၎င်းတည်း။ အတ္ထိ အဝိဂတေသု၊ တို့၌။ အဋ္ဌ၊ တို့သည်။ နိဿယသဒိသာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။

(၄၄၇-၄၅၂) ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဓိပတိမူလကနယဌံ။ ဗဒ္ဓနာနိ၊ တို့ကို။ ပဋ္ဌိပါဠိယာ၊ ပစ္စည်းအစဉ်အားဖြင့်။ အာရမဏာဒိတိ၊ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ အယောဇေတွာ၊ ချီ။ ပဌမံ၊ စွာ။ အတ္ထိ အဝိဂတေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ကိံ ကာရဏာကြောင့်။ (ဧတ္ထ၊ ဌံ။ ပေ။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (အတ္ထိ အဝိဂတေဟိ၊ တို့၏။) ဥဘယာမိပတိမိဿကတ္တာ၊ နှစ်ပါးစုံသော အာရမဏာမိပတိ သဟဇာတ မိပတိတို့နှင့် ရောနှောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဧတ္ထ၊ ပေ။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ)။

တတ္ထ၊ ထိုသဉ္ဇနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ သော။ ဗဒ္ဓနေ၊ ဌံ။ အာရမဏာမိပတိ ဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထာရမဏံ၊ ဝတ္ထုအာရုံကို။ (မရဏာသန္ဓ အခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု အလေးအမြတ်

ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗာန်ရုပ်အာရုံကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ [ဤ ပဌမဆူနွဲ့၌ သဟဇာတာဓိပတိကို ရနိုင်ပါသော်လည်း ထင်ရှားသော ကြောင့် ဖွင့်မပြတော့၊ နောက်ဆူနွဲ့တို့၌လည်း ထင်ရှားသောပစ္စည်းတို့ကို မဖွင့်ပြတော့။] ဒုတိယေ၊ သော။ (ဆူနွဲ့) နိဿယဝသေန၊ မှီရာ၏အဖြစ် ဖြင့်။ ဂရုံကတွာ၊ အလေးအမြတ်ပြု၍။ အဿာဒေန္တတဿ၊ သာယာသော လောဘမူစိတ်၏။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာ။ (မရဏာသန္ဓအခါ ။ပေ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။) ဘုံတိယေ၊ သော။ (ဆူနွဲ့) သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ကုသလဒယော၊ အဓိပတိတို့သည်။ ရူပါနံ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်တို့အား။ (ပစ္စယောဟောတိ)။ အာရမဏာ ဓိပတိဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝတ္ထု၊ သည်။ (မရဏာသန္ဓအခါ။ပေ။ ဝတ္ထု၊ သည်။) အကုသလဿ၊ အား။ (အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်အား။ ပစ္စယောဟောတိ)။

တတော၊ ထိုတတိယ ဆူနွဲ့မှ။ ပရာနိ၊ တိဏိ ဆူနွဲ့နာနိ အာရမဏာ ဓိပတိ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသောဆူနွဲ့ တို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ သတ္တာတိ၊ တို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်အာရမဏမူ အဓိပတိဒုက၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်သောဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ဧကန္တိ၊ ကား။ ပုရေဇာတာနိ၊ ပုရေဇာတဖြစ်ကုန်သော။ ဝုတ္တာရမဏာနိ၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့သည်။ (အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗာန် ရုပ်အာရုံတို့သည်။) အကုသလဿ၊ အား။ (အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် အကုသိုလ်အား။ ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ၌။ ဝတ္ထု မေဝ၊ သာ။ (မရဏာသန္ဓအခါ ။ပေ။ ဝတ္ထုသည်သာ။) အကုသလဿ၊ အား။ (အလေး။ပေ။ဇောအကုသိုလ်အား ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတော၊ ထိုသုံးပါးသောဆူနွဲ့တို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ ဆူနွဲ့နာနိ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာ ဝိပါကသာဓာရဏာနိ၊ ဝိပါက်တရား ဝိပါက်မဟုတ်သော တရား တို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သည်။ (ဟုတွာ)သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော ဆူနွဲ့တို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ ရူပါရူပံ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ဟုဆိုအပ်သောရုပ် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာနာမ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ အရူပမေဝ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ၊ ၏။) တတိယေ၊ ၌။ ရူပမေဝ၊

ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ၏)တတော၊ထိုမှ။ပရနိတိဏိ (ဆဋ္ဌနာနိ)ဝိပါကာဓိပတိ
 ဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တေသုပိ၊ထိုသုံးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်လည်း။ ပဌမေဉ္စ။
 ရူပါရူပံ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် လောကုတ္တရာဝိပါကဖြစ်သော နာမ်ကို။
 လဗ္ဘတိ၏။ ဒုတိယေ အရူပံ (လဗ္ဘတိ)။ တတိယေ ရူပမေဝ (လဗ္ဘတိ)။
 တဇော ပရနိဆ ဆဋ္ဌနာနိ အာဟာရိန္ဒြိယယုတ္တာနိ၊အာဟာရပစ္စည်း ဣန္ဒြိ
 ယပစ္စည်းတို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။(ဟုတွာ) စိတ္တာဓိပတိဝသေန ဝုတ္တာနိ။တတ္ထ၊
 ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့သည်။
 အဝိပါကာနေဝ၊မသုံးသပ်အပ်သော ဝိပါကပစ္စည်းရှိသောဆဋ္ဌနတို့တည်း။
 တိဏိ သဝိပါကာနိ။ တေသု၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့၌။ ဂဏနာ၊သည်။
 ပါကဋ္ဌာယေဝ၊ သာ။ တတော၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့မှ။ ပရနိ ဆ
 ဆဋ္ဌနာနိ။ တထေဝ၊ ထို့အတူသာလျှင်။ ဝီရိယာဓိပတိဝသေန ဝုတ္တာနိ။

“ [စိတ္တာဓိပတိနှင့် ဝီရိယာဓိပတိတို့ ရှေ့နောက် ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေ၍
 စောဒနာအွယ်ရှိသောကြောင့် နန္ဒစ စသည်ကိုမိန့်။] နန္ဒစ(စောဒေမိ)အံ့။
 (ကိ) အဓိပတိပဋိပါဒိယာ၊ အဓိပတိအစဉ်အားဖြင့်။ ပဌမံ၊စွာ။ ဝီရိယာ
 ဓိပတိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။) ဝတ္တဗ္ဗာနိ၊
 ကုန်သည်။ သိယံနန္ဒ၊ လော။ (အထးလျက်။) ကသ္မာ၊ကြောင့်။ တထာ၊ ထို
 အဓိပတိအစဉ်အားဖြင့်။ န ဝုတ္တာနိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (စောဒေမိ၊ အံ့။
 ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။) ပရဇတော၊ ၌။ ဟေတုဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
 ဝုတ္တဆဋ္ဌနေဟိ၊ ဟောတော်မူအပ်သောဆဋ္ဌနတို့နှင့်။ သဒိသတ္တာ၊ မဂ္ဂပစ္စည်း
 နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တထာ၊ ဖြင့်။ န ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်။
 ဣတိ၊တည်း။) ပါဠိတော်ဝယ နောက်ဆုံး၌ ဟေတုပစ္စည်းနှင့် စပ်သော
 (ဟေတုပစ္စည်းပါဝင်သော) ဝိမံသာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့ကိုပြ၏။ ထိုဆဋ္ဌနတို့နှင့်
 ဤဝီရိယာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့ တူကြသောကြောင့် အဓိပတိအစဉ်အတိုင်း ဟော
 တော်မူဘဲ ပြောင်းပြန်ပြန်၍ ဝီရိယာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့ကို စိတ္တာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့
 နောက်မှ ဟောတော်မူသည်-ဟုလို။]

“သဒိသတ္တာ” ဟူသောဟိတ်ပါဌ် အရတူပုံကို အကျယ် ခွဲပြလိုသော
 ကြောင့် ပရတောဟိစသည်ကိုမိန့်။]ဟိ၊ခွဲ။ပရတော၊၌။ဟေတုဝသေန၊ဖြင့်။

ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ [မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိဉ္စိ၊ ရှေးနိဿယ၌ကား “ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို” ဟုပေး၏။ ပရိဝတ္တေတွာ၊ ဝုတ္တာနိဉ္စိ၊ စပ်လိုဟန်တူသည်။ ထိုဆဋ္ဌနတို့ကို ပြောင်းပြန်ပြန်၍ ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။ အမောဟဿ၊ ဟိတ်၏။ ဝိမံသာဓိပတိတ္တာ၊ ဝိမံသာဓိပတိ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝိမံသာယံ၊ ၏လည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိတာဝတော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိ၊ မဂ္ဂ ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဝိရိယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ သမ္မာဝါယာမ မိစ္ဆာဝါယာမ ဘာဝေန၊ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင် မိစ္ဆာဝါယာမ မဂ္ဂင်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထိုမဂ္ဂပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ (ယောဇိတာနိ၊ ကုန်သော။) ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ပရတော၊ ၌။ ဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တဆဋ္ဌနေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိသာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဝတ္တေတွာ၊ ပြောင်းပြန်ပြန်၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသုပိ၊ ထိုဝိရိယာဓိပတိဆဋ္ဌနတို့၌လည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “တေသုပိ-ထိုမဂ္ဂဆဋ္ဌနတို့၌လည်း” ဟု ပေး၏။] ဂဏနာ ပါကဋ္ဌာယေဝ။

(၄၅၃-၄၅၆) အနန္တရသမနန္တရမူလကေသု၊ နယတို့၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။ တထာ၊ ထိုကုသိုလ်အဗျာကတအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ) အဗျာကတော၊ သည်။ တိဏ္ဍမ္ပိ၊ သုံးပါး လည်းဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ သတ္တ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ကမ္မေန္တိ။ ကေန္တိ။ ကား။ ကုသလာ၊ သော။ မဂ္ဂစေတနာ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝိပါကာဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတေသု၊ ဤအနန္တရသမနန္တရမူလကနယတို့၌။ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ တိဏ္ဍိတိဏ္ဍိယော၊ သုံးပါး သုံးပါးစီတို့သာတည်း။ တာနိ၊ ထိုဆဋ္ဌနတို့ကို။ ဗဟုတရပဋိပါဠိယာ၊ များသောဝိသဇ္ဇနအရေအတွက် အစဉ်အားဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

(၄၅၇-၄၆၀) သဟဇာတအညမညနိဿယမူလကေသု၊ နယတို့၌။ ယေယေပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဒုကမူလကော၊ နယ၌။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေတေ

ယေဝ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့သည်သာ။ အာဒိတော၊ ခြံ။ ဌိတေန၊ တည်သော
 ပစ္စည်းနှင့်။ သဘာဂါ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ဒုကမူလကနယဉ်
 ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့၏သာ အစဉ်တည်သော ပစ္စည်းနှင့်
 သဘောတူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဒုကမူလကော၊ ခြံ။ ဂဏနံ၊ ကို။
 ဥတု၊ ရှု။ ဥပရိ၊ ခြံ။ ယေ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ သဋ္ဌိတာ၊ ပေါင်းစပ်အပ်ကုန်ပြီ။
 တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ ဦနတရဂဏနယ၊ ပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။
 သဗ္ဗသဋ္ဌနေသု၊ တို့၌။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတ
 အညမညနိဿယမူလကနယတို့တွင်။ သဟဇာတမူလကော၊ ခြံ။ ဒသ၊ ကုန်
 သော။ သဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုဆယ်ပါးသော သဋ္ဌနတို့တွင်။
 ပဉ္စ၊ ငါးပါးသော သဋ္ဌနတို့သည်။ အဝိပါကာနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော ဝိပါက
 ပစ္စည်း ရှိသော သဋ္ဌနတို့တည်း။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။ သဝိပါကာနိ၊
 တို့တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုအဝိပါကသဋ္ဌန သဝိပါကသဋ္ဌန တို့တွင်။
 အဝိပါကသဋ္ဌနေသု၊ တို့တွင်။ တာဝ၊ ဒုတိယသဋ္ဌန စသည်တို့မှ ရှေးဦး
 စွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ပဌမေ၊ ခြံ။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား၎င်း။
 အပ္ပာကတဿ၊ အား၎င်း။ ကုသလာပ္ပာကတဿ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရိ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အကုသလော၊
 သည်။ တထာ၊ ထိုအတူ။ စတ္တာရိ(ဟောန္တိ)။ အပ္ပာကတော အပ္ပာကတ
 ယေဝ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ နဝ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထို
 ကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ကုသလာကုသလာဒိကေသု၊ ကုန်သော။
 အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ အရူပဉ္စေ၊ နာမ်ကို၎င်း။ စိတ္တ
 သမုဋ္ဌာနရူပဉ္စ၊ ကို၎င်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ အပ္ပာကတေ၊ အပ္ပာကတဝိသဇ္ဇန၌။
 ဝတ္ထုရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ (လဗ္ဘတိ)။ [ဋီကာ၌ ဝတ္ထုရူပမ္ပိကို ပြင်သည်။]

ဒုတိယေ၊ သော။ သဋ္ဌနေ၊ ခြံ။ အပ္ပာကတဝိသဇ္ဇနေ၊ ခြံ။ ရူပေသု၊
 တို့တွင်။ ဝတ္ထုမေဝ၊ သာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ [ဤဝါကျကို ဋီကာပြင်သည်။]
 တတိယေ (သဋ္ဌနေ၊ ခြံ။) တိသုပိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။ အရူပ
 မေဝ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ)။ စတုတ္ထေ (သဋ္ဌနေ) စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ
 (လဗ္ဘတိ)။ [ဤဝါကျကိုလည်း ဋီကာပြင်သည်] ပဉ္စမေ (သဋ္ဌနေ) ပဋိသန္ဓိ
 ယံ၊ ခြံ။ ဝတ္ထုနာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ အရူပဓမ္မာ၊ တို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ)။ သဝိပါ

ကေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဌ။ ဝိပါကာစေဝ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝိပါကစိတ္တ
သဗ္ဗဋ္ဌာနရူပဉ္စ၊ ဝိပါကစိတ်နှင့်တကွ ထကြွဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ်
ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို၎င်း။ (လဗ္ဘန္တိ)။ ဒုတိယေ ဝိပါကာစေဝ ဝတ္ထုရူပဉ္စ
(လဗ္ဘန္တိ)။ တတိယေ ဝိပါကမေဝ (လဗ္ဘတိ)။ စတုတ္ထေ ဝိပါကစိတ္တသဗ္ဗဋ္ဌာန
ရူပမေဝ (လဗ္ဘတိ)။ [ဤဝါကျနှင့် သုဝိပါကေသု ပဌမေ-စသော ဝါကျ
ကို ဋီကာဖွင့်သည်။ ပဉ္စမေ ဝတ္ထုရူပမေဝ လဗ္ဘတိ။ အညမညမူလကေ ဆ
ဆဋ္ဌနာနိ၊ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊
ကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဆဋ္ဌနတို့သည်။ အဝိပါကာနိ၊ တို့တည်း။
ပစ္စိမာနိ၊ တိဏိ၊ သုဝိပါကာနိ၊ တေသု၊ ထိုအဝိပါကသုဝိပါကဆဋ္ဌနတို့၌။
ဂဏနာ၊ တို့သည်။ ပါကဋ္ဌာယေဝ၊ သာတည်း။

(၄၆၅) နိဿယမူလကေ၊ နိဿယပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသောနယ၌။
နိဿယပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ အာရမဏေ၊ ၌။ (တိဏိ ဟောန္တိ ဟု ပါဠိတော်
လှမ်းစပ်) တိဏိတိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ ကို။ (မရဏာသန္ဓအခါ။ ပေ။ ဝတ္ထု၊ ကို) အာ
ရမဏေ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ပဝတ္ထကုသလာဒိဝသေန၊ ဖြစ်သောကုသိုလ်မရဏာ
သန္ဓဇောအစရှိသည်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဥပနိဿယေ၊ ၌။
ကေန္တိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ ကို။ [ရွေးအတိုင်းအနက် အကျယ်ပေးပါ။ အာရမဏူပ
နိဿယဖြစ်သောကြောင့် “အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော” ဟုဆိုရုံသာထူး၏။]
အာရမဏူပနိဿယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဥပုန္နာကုသလံ၊ ဖြစ်သောအလေး
အမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်တည်း။
ဒုမူလကေ၊ နယ၌။ သေသိ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။
(အောက်ဖြစ်သော ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့၏ ဒုမူလကနယ၌။) ဝုတ္တ
နယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၄၆၂-၄၆၄) ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ၊ နိဿယပစ္စယေ၊ ၌။ ဝိသတိ၊ သော။
ဆဋ္ဌနာနိ၊ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ်သော ဆဋ္ဌနတို့တွင်။ ပုရိမာ
နိ၊ ကုန်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ပုရေဇာတသဟဇာ
တဝသေန၊ ပုရေဇာတနိဿယ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။
ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တုတော၊ ထို ၆-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ၊
ကုန်သော)။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ (ဆဋ္ဌနာနိ) ပုရေဇာတဝသေနေဝ၊

သံ။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထို ၄-ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပဏနိ)။ ဒသ ဘဋ္ဌနာနိ၊ သဟဇာတဝသေနဝ၊ ဖြင့်သာ။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ၊ ထို ၆-ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ [ပုရိမာနိ ဆ ဘဋ္ဌနာနိကို အကျယ်ချဲ့ပြသည်။] ပဌမေ၊ သော။ ဘဋ္ဌနေ၊ ဌံ။ တေရသာတိ၊ ဟူသောဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ နိဿယပစ္စယဝိတင်္ဂေ၊ နိဿယပစ္စည်း၏ ဝိတင်္ဂဝါရ၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ ဒုတိယေ (ဘဋ္ဌနေ) အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ သဟဇာတာဓိပတိ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သတ္တ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဝတ္ထု၊ ကို။ [“အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော” ဟုသည့်၍ အနက်အကျယ်လည်း ပေးပါ။] ဂရုံကတွာ၊ ရှိ။ အကုသလဉ္စ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်၎င်း။ ဣတိ အဋ္ဌ (ဟောန္တိ)။ တတိယေ (ဘဋ္ဌနေ) သတ္တ၊ တို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယေ၊ ဌံ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ စတုတ္ထေ (ဘဋ္ဌနေ) ပဉ္စ ဝိပယုတ္တေ လဒ္ဓါနိ၊ ပဉ္စမေ (ဘဋ္ဌနေ) စတ္တာရိတိ၊ ကား။ ကုသလာဒီနိ၊ သာဓိပတိကုသိုလ်ဇော အစ ရှိသည်တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဝတ္ထု၊ သည်လည်း။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘ မူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဆဋ္ဌေ (ဘဋ္ဌနေ) တိဏီတိ၊ ကား။ ကုသလာဒီနိ၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ၊ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ [ရှေး နိဿယ၌ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ပါသည်၍ အနက်ပေး၏။ ရသည်၊ ရနိုင်၏။]။

[တတော စတ္တာရိ ပုရေဇာတဝသေနဝ ဌံ။ စတ္တာရိအရ ဝိသဇ္ဇန တို့ကို အကျယ်ပြလို၍ ပုရေဇာတဝသေန စသည်ကို မိန့်။] ပုရေဇာတ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တေသု) စတုသု၊ ၄-ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဌံ။ တိဏီတိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။ ကုသလာဒီနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ စက္ခာဒီနိစ၊ စက္ခာယတနအစရှိသည်တို့ သည်လည်း။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုတိယေ၊ ဌံ။ ဝတ္ထု၊ မေဝံ၊ သာလျှင်။ ကုသလာဒီနံ၊ ကုသိုလ် မရဏာသန္ဓဇောအစရှိသည် တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတိယေ၊ ဌံ။ ဧကန္တိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ သည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာ

သန္ဓေဇောအကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ စတုတ္ထေ၊ ဌ။ စက္ကာ
ဒိနိ၊ တို့သည်။ ဝိညာဏပဉ္စကဿ၊ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ဝိညာဉ်ငါးပါး
အပေါင်းအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။

[တကော ဒသ သဟဇာတဝသေနဝဉ္စ ဒသအရ ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ပြလို
သောကြောင့် သဟဇာတဝသေန ဒသ စသည်ကိုမိန့်။] သဟဇာတဝသေန၊
ဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးသော သဋ္ဌနတို့ကို။ သဝိပါကာ ဝိပါက
ဝသေန၊ သဝိပါက သဋ္ဌန အဝိပါကသဋ္ဌနတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိဓာ၊
နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်။ ဘိန္ဒိတော၊ ခွဲ၍။ သဟဇာတမူလကော၊ ဌ။ ဝုတ္တနယေ
နေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(၄၆၅) ဥပနိဿယမူလကော၊ ဌ။ အာရမဏော၊ ဌ။ သတ္တာတိ၊
တို့သည်။ အာရမဏူပနိဿယော၊ ဌ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇန
တို့ပင်တည်း။ အဓိပတိယာ၊ ဌ။ သတ္တာတိ၊ တို့သည်။ တာနေဝ၊ ထို
အာရမဏူပနိဿယပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ အနန္တရ
သမနန္တရေသု၊ တို့၌။ အနန္တရူပနိဿယော၊ ဌ။ လဒ္ဓါနေဝ၊ တို့သည်ပင်။
(ဟောန္တိ)။ နိဿယော၊ ဌ။ ဧကန္တိ၊ ကား။ ဝတ္ထု၊ သည်။ အကုသလဿ၊
အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူလရဏာသန္ဓေဇော အကုသိုလ်အား။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပုရေဇာတေ၊ ဌ။ ဧကန္တိ၊ ကား။ တဿေဝ၊ ထိုအလေး
အမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ အကုသိုလ်အားပင်။ ဝတ္ထုဝါ၊ အလေး
အမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယံဝတ္ထုသည်၎င်း။ အာရမဏံဝါ၊ အလေးအမြတ်
ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္ဓရုပ် အာရုံသည်၎င်း။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ အာသေဝနေ၊ ဌ။ တိဏိ၊ တို့ကို။ အနန္တရူပနိဿယဝသေန၊
စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ ကမ္မေ၊ ဌ။ ဒေ ပကတူပနိဿယဝသေန (ဝုတ္တာနိ)။
ပန၊ အထူးကား။ လောကုတ္တရကုသလစေတနာ၊ သည်။ အနန္တရူပနိဿ
ယောပိ ဟောတိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေ၊ ဌ။ ဧကံ၊ ကို။ အာရမဏူပနိဿယဝသေန၊
(ဝုတ္တံ)။ အတ္ထိ အဝိဂတေသု၊ တို့၌။ တထာ၊ ထိုအာရမဏူပနိဿယပစ္စည်း
နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ နတ္ထိဝိဂတေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ အနန္တရ
သမာနေဝ၊ အနန္တရပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။

(၄၆၆) ပန၊ ဆက်။ ဥပနိဿယမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ ခဉ်နာနိ သတ္တ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ၊ ထို ၇-ပါးသော ခဉ်နာတို့တွင်။ ပုရိမာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ ခဉ်နာတို့ကို။ အာရမဏူပနိဿယဝသေန ဝုတ္တာနိ၊ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါး သော ခဉ်နာတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဌ။ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလောကုသလာ ခီနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊သည်။တထာ၊ ထိုကုသိုလ်အစရှိ သည်တို့အား။ (ပစ္စယောဟောတိ)။ အကုသလောအကုသလသေဝ (ပစ္စ ယောဟောတိ)။ဣတိဝေ၊သို့။သတ္တ(ဟောန္တိ)။ဒုတိယေ၊ဌ။ ဧကန္တိ၊ကား။ စက္ခာဒိအဗျာကတံ၊စက္ခ၊အစရှိသော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအကုသိုလ်အား။(ပစ္စယော ဟောတိ)။တတိယေ၊ဌ။ဝတ္ထု၊သည်။ အကုသလဿ၊အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္ဓဇော အကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တတော၊ ထိုတတိယ ခဉ်နာမှ။ ပရာနိ၊ကုန်သော။ဒေ၊ခဉ်နာတို့ကို။အနန္တရူပနိဿယဝသေနဝုတ္တာနိ။တေသု၊ ထိုနှစ်ပါးသောခဉ်နာတို့၌။ဂဏနာ ပါကဋ္ဌာယေဝ၊တတော၊ထိုနှစ်ပါးသော ခဉ်နာတို့မှ။ (ပရာနိ၊ ကုန်သော။) ဒေ၊ တို့ကို။ အနန္တရ ပကစ္စ ပနိဿယ ဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ၊ထိုနှစ်ပါးသောခဉ်နာတို့တွင်။ ပဌမေ၊ဌ။ လောကီ ယ ကုသလာ ကုသလစေတနာ၊ လောကီ ကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာကို။ ပစ္စယဘာဝတော၊ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗာ။ [ဤဝါကျကို ဋီကာဖွင့်သည်။] ဒုတိယေ၊ဌ။ လောကုတ္တရကုသလာဝ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ် စေတနာ ကိုသာ။ (ပစ္စယဘာဝတော၊ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဧ။)

'(၄၆၇-၄၆၈) ပုရေဇာတမူလကေ၊ နယဌ။ အာရမဏေ၊ဌ။ တိဏိတိ၊ ကား။ အဗျာကတော၊ ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။ ကုသလာခီနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဓိပတိယာ၊ ဌ။ ဧကန္တိ၊ ကား။ အဗျာ ကတော၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဗျာကတသည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသောပစ္စည်းတို့၌လည်း။သေဝ နံယော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပုရေဇာတ မူလကနယဌ။ သတ္တ

ဆဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထို ၇-ပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်၊ ပဌမံကို။
 ဝတ္ထာရမဏဝသေန၊ သတ္တဝိညာဏဇာတ်အား တပ်သော ဆဝတ္ထု၊ ပစ္စုပ္ပန်
 နိပ္ပန္နရုပ်အာရုံတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး၊ ခုတိယံကို။ ဝတ္ထုဝသေနောသ၊
 (ဝုတ္တံ)။ တတိယံကို။ အာရမဏဝသေနံ (ဝုတ္တံ)။ စတုတ္ထံကို။ ဝတ္ထုဿ၊ ၏။
 (မရဏာသန္နအခါ။ ပေ။ ဟဒယဝတ္ထု၏။) အာရမဏကာလဝသေန၊ အာရုံ
 ဖြစ်ရာအခါနှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ ပဉ္စမံ အာရမဏာဓိပတိဝသေနံ (ဝုတ္တံ)။
 ဆဋ္ဌံ၊ ကို။ ဝတ္ထုနော၊ ၏။ (မရဏာသန္နအခါ။ ပေ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်
 သော ဟဒယဝတ္ထု၏။) အာရမဏာဓိပတိ ကာလဝသေန၊ အာရမဏာ
 ဓိပတိပစ္စည်းဖြစ်ရာအခါနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ သတ္တမံ၊ ကို။ စက္ခာဒိဝသေန၊
 စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။

(၄၆၉-၄၇၂) ပစ္စာဇာတမူလကေ၊ ဌံ။ ဝိသတိ၊ သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။
 နယုဇန္တိ၊ မယှဉ်စပ်အပ်ကုန်။ တယောဝ၊ သုံးပါးသော ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ
 အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့သည်သာ။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။
 လဘန္တိ။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စာဇာတ မူလကနယဉ္စံ။ ဧကမေဝ၊ သော။ ဆဋ္ဌနံ (ဟော
 တိ)။ တံ၊ ထိုဆဋ္ဌနကို။ ကာယဿ၊ စတုသမ္ပဋ္ဌာနိကကာယ၏။ (ပစ္စယဘူတာနံ)
 ကုသလာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ အာသေဝန
 မူလကေပိ၊ ဌံလည်း။ ဧကမေဝဆဋ္ဌနံ (ဟောတိ)။

(၄၇၃-၄၇၇) ကမ္မမူလကေ၊ ဌံ။ အနန္တရေကေန္တိ၊ ဟူသောစကား
 ကို။ မဂ္ဂစေတနာဝသေန၊ မဂ္ဂစေတနာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။ အညမညေ
 တီဏီတိတ္ထေ၊ ဤပါရှိ၌။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌံ။ ဝတ္ထုပိ၊ ကိုလည်း။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊
 ၏။ ဥပနိဿယေ၊ ဌံ။ ဒေတိ၊ တို့သည်။ အနန္တရပကတူပနိဿယဝသေန၊
 အနန္တရရူပနိဿယပကတူပနိဿယပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်
 ဒုကဉ္စံ။ ဝုတ္တာနေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သေသာနိပိ၊ ကြွင်းသော
 ဝိသဇ္ဇနတို့ကိုလည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုကဉ္စံ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။
 ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မမူလကနယဉ္စံ။ ကောဒသ
 ဆဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်တပါးသော ဆဋ္ဌနတို့တွင်၊ ပဌမာနိ၊
 ကုန်သော။ ဒေ၊ တို့ကို။ ပကတူပနိဿယာနန္တရူပနိဿယဝိဘာဂတော၊

ပကတူပနိဿယအနန္တရူပနိဿယဟု ဝေဘန်အပ်သော အထူးအားဖြင့်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဘဋ်နတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာ ဝိပါကတော၊ ဝိပါက အဝိပါက အားဖြင့်။ ဧကက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော ဘဋ်နတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဌ။ အရူပေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ [ဒီကာ၌ “ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ကိုလည်း ရအပ်၏” ဟု ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယ၌ “စိတ်လျှင်ဖြစ် ကြောင်းရှိသော စိတ္တဇရုပ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို” ဟု အနက်ပေး၏။ ဒုတိယေ၊ ဌ။ အရူပေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဝတ္ထုဟဒယဝတ္ထုကို။ (လဗ္ဘတိ)။ တတိယေ၊ ဌ။ အရူပမေ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ)။ စတုတ္ထေ၊ ဌ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေ၊ ကိုသာ။ (လဗ္ဘတိ)။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပန၊ ဌကား။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ။ တတော၊ ထိုစတုတ္ထဘဋ်နမှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။ သဝိပါကနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တာနိ၊ ထိုသဝိပါကဘဋ်နတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုက၌။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ဝိပါကမူလကေ၊ ဝိပါကပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော နယ၌။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဘဋ်နာနိ၊ တို့သည်။ ဥတ္တာနတ္တာနေဝ၊ ကုန်သည်သာတည်း။

(၄၇၇-၄၈၃) အာဟာရမူလကေ၊ နယ၌။ သတ္တာတိအာဒီနိ၊ အစရှိ သော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာဟာရမူလကနယ၌။ ဘဋ်နာနိ၊ တို့သည်။ စတုတ္ထိံ၊ သ၊ သုံးဆယ့် လေးပါးသည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုသုံးဆယ့်လေးပါးသော ဘဋ်နတို့ တွင်။ ပဌမာနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ တို့ကို။ ဝိပါကာဝိပါကသာမညတော၊ ဝိပါကအဝိပါကတူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါး သော ဘဋ်နတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ဌ။ စတ္တာရေပိ၊ ကုန်သော။ အာဟာရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ။ ဒုတိယေ တယော အရူပါဟာရာဝ (လဗ္ဘန္တိ)။ တတိယေ ဝတ္ထုပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်လည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ စတုတ္ထေ တံ၊ ထိုဟဒယဝတ္ထုသည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ ပဉ္စမေ ရူပမေ၊

စိတ္တဇရုပ် ဖဋ္ဌိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်သည်သာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ (ဟောတိ)။ တတော၊ ထိုပဉ္စမဆူနီ။ ပရာနိ၊ ပဉ္စ၊ ဆူနီတို့သည်။ သဝိပါကဆူနီတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တာနိ၊ ထိုငါးပါးသော သဝိပါကဆူနီတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ဆူနီတို့၌။ ဝုတ္တာနယာနေဝ။ တတော၊ ထိုငါးပါးသော သဝိပါက ဆူနီတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ နဝ၊ ဆူနီတို့ကို။ စေတနာဟာရ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော ပရာနိ နဝ (ဆူနီ) နိရာဓိပတိဝိညာဏာဟာရဝသေန၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ် မရှိသော ဝိညာဏာဟာရနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုငါးပါးသော ဆူနီတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ သာဓိပတိဝိညာဏာဟာရဝသေန၊ သုံးသပ် အပ်သော အဓိပတိအဖြစ်ရှိသော ဝိညာဏာဟာရနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဆ ဆူနီ နိ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ၊ ထိုချောက်ပါးသော ဆူနီတို့တွင်။ တိဏိ ဝိပါကာဝိပါက သာမညဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တိဏိ ဝိပါကဝသေနဝ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော ဆူနီတို့၌။ လောကိယာနံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကာနံ၊ သာဓိပတိဝိပါကတို့၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဝတ္ထု၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ၏။

(၄၀၄-၄၉၅) ဣန္ဒြိယမူလကော နယံ၌။ ပုရေဇာတေ၊ ၌။ ကေန္တိ၊ ကား။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနတည်း။ သေသံ၊ သော။ ဒုမူလကံ၊ ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုမူလကံ၌။ ဝုတ္တာနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယမူလကနယံ၌။ ဆူနီတို့သည်။ ဆသတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆယ့်ခြောက် ပါးသည်။ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုခုနစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဆူနီတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ၌။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ပစ္စယထွေက၊ ပစ္စည်း ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ဂူပဇိဝိတိန္ဒြိယံ ဟာယတိ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ နိဿယော၊ နိဿယပစ္စည်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တတိယေ အဂ္ဂုပ္ပိန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ဂူပါနိ၊ တို့၏။ (ပစ္စယထွေက လဗ္ဘန္တိ)။ စတုတ္ထေ၊ ၌။ စက္ခာဒိနိ၊ တို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏာ ဒိနံ (ပစ္စယထွေက လဗ္ဘန္တိ)။ တတော၊ ထိုစတုတ္ထဆူနီမှ။ ပရာနိ နဝဆူနီ သဟဇာတအဂ္ဂုပ္ပိန္ဒြိယဝသေန၊ သဟဇာတဖြစ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတို့နှင့်စပ်

သဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဆဋ္ဌနာနိ) မဂ္ဂဘူတာနံ၊ မဂ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဝီရိယသတိကေဂ္ဂတာ ပညာဟု ဆိုအပ်သော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဆဋ္ဌနာနိ) ဈာနဂံဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဝေဒနာ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏။ (ဝသေန ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဆဋ္ဌနာနိ) ဈာနမဂ္ဂဘူတာနံ၊ ကုန်သော။ (ဣန္ဒြိယာနံ၊ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝသေန ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ (ဆဋ္ဌနာနိ) မနိန္ဒြိယဝသေနဝ၊ မနိန္ဒြေနှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) သာမိပတိနိ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ်ရှိကုန်သော။ ဆ (ဆဋ္ဌနာနိ ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) ဝီရိယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိ၊ မဂ္ဂပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ဆ (ဆဋ္ဌနာနိ ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) အမောဟဟေတုဝသေန၊ ဖြင့်။ နိရာမိပတိနိ၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိ အဖြစ်မရှိကုန်သော။ နဝ (ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ သာမိပတိနိ ဆ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ တေသု၊ ထိုဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ဝိပါကပစ္စယေန၊ နှင့်။ အယုတ္တာနိ စ၊ မယှဉ်သော ဘဋ္ဌနတို့ကို၎င်း။ ယုတ္တာနိ စ၊ တို့ကို၎င်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဘဋ္ဌနတို့၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(၄၉၆-၅၀၀)။ ဈာနမူလကေပိ၊ နယဉ်လည်း။ ဒုမူလကံ၊ နယကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဒုမူလကနယဉ်။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဈာနမူလကနယဉ်။ ဆဋ္ဌနာနိ ဆတ္ထိံ သ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုသုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ၊ ကုန်သော။ နဝ၊ တို့ကို။ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂဘာဝံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏အဖြစ် မဂ္ဂပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မှု၍၊ သာဓာရဏဈာနဂံဝသေနဝ၊ ဆက်ဆံသော ဈာနနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ ပရာနိ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယဘူတဈာနဂံဝသေန၊ ဣန္ဒြေဖြစ်၍ ဖြစ်သောဝေဒနာ ကေဂ္ဂတာ ဈာနနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊

ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ မဂ္ဂဘူတဈာနဂံဝသေန၊ မဂ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ဝိတက် ကေဂ္ဂတာဈာနနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂဘူတဈာနဂံဝသေန၊ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂဖြစ်သော ကေဂ္ဂတာဈာနနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ စ၊ ဆက်။ စတုသုပ္ပါ၊ ကုန်သော။ ဧတေသု နဝကေသု၊ ဤဘဋ္ဌနကိုးပါး အပေါင်းတို့တွင်။ အာဒိတော၊ ဦး။ စတ္တာရိ၊ စတ္တာရိ၊ လေးပါးလေးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့သည်။ ဝိပါဏာ ဝိပါကသာဓာရဏာနိ၊ ဝိပါက်ဖြစ်သောတရား ဝိပါက်မဟုတ်သော တရားနှင့် ဆက်ဆံခြင်းရှိသော ဘဋ္ဌနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အဝသာနေ၊ ဦး။ ပဉ္စ ပဉ္စ၊ ဘဋ္ဌနတို့သည်။ ဝိပါကာနေဝ၊ ဝိပါက်တို့သာတည်း။ တာနိ၊ ထိုဘဋ္ဌနတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနေဝ။

(၅၀၁-၅၀၄) မဂ္ဂမူလကေပိ ဒုမူလကံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤမဂ္ဂမူလကနယဦး။ ဘဋ္ဌနာနိ သတ္တပညာသ(ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမာနိ နဝ၊ တို့ကို။ ဣန္ဒြိယဈာနဘာဝံ၊ ကို။ အနာမသိတွာ သုဒ္ဓိကမဂ္ဂဝသေနဝ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိ မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိဖဇက် သက်သက်သော မဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ ဝုတ္တာနိ။ တတော၊ ထိုကိုးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ ဣန္ဒြိယ ဘူတမဂ္ဂဝသေန၊ ဝီရိယသတိကေဂ္ဂတာ ပညာဟူသော ဣန္ဒြေဖြစ်၍ဖြစ်သော မဂ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော (ပရာနိ) နဝ ဈာနဘူတမဂ္ဂ ဝသေန၊ ဝိတက် ကေဂ္ဂတာဟူသော ဈာန်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော (ပရာနိ) နဝ ဣန္ဒြိယဈာနဘူတမဂ္ဂဝသေန၊ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဣန္ဒြေ ဈာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မဂ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော (ပရာနိ) ဆ အဓိပတိဘူတမဂ္ဂဝသေန၊ ဝီရိယဟူသော အဓိပတိဖြစ်၍ဖြစ်သော မဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့မှ။ (ပရာနိ) နဝ နိရာဓိပတိ မဂ္ဂဟေတု ဝသေန၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ် မရှိသော မဂ်ဖြစ်သော အမောဟဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတော (ပရာနိ) ဆ သာဓိပတိမဂ္ဂဟေတုဝသေန၊ သုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိအဖြစ်ရှိသော မဂ်ဖြစ်သော အမောဟဟိတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ)။ တတ္ထ၊ ထိုဘဋ္ဌနတို့တွင်။ နဝကေသု၊

တို့တွင်။ ပဉ္စ ပဉ္စ၊ ငါးပါးငါးပါးသော ဘဋ္ဌနတို့သည်၎င်း။ ဆက္ကေသု၊
တို့တွင်။ တိကိ တိကိ၊ တို့သည်၎င်း။ ဝိပါကနိ၊ (ဟောန္တိ)။ သေသာနိ၊
တို့သည်။ သာဓာရဏာနိ (ဟောန္တိ)။ ကာနိ၊ ထိုဘဋ္ဌနတို့သည်။ ဟေဋ္ဌာ
ဂုတ္တနယာနေဝ။

(၅၀၉-၅၁၀) သမ္ပယုတ္တမူလကေ ဗုဒ္ဓလင်္ကဉတ္တာနတ္ထမေဝ။ ပန၊ ဆက်။
ဧတ္ထ၊ ဤသမ္ပယုတ္တမူလကနယဉ်။ ဒေယေဝ သဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊
ထိုနှစ်ပါးသော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ဧကံ၊ ကို။ သာဓာရဏဝသေန၊ ဝိပါက အဝိ
ပါက ဆက်ဆံခြင်းရှိသော တရားနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဂုတ္တံ)။ ဧကံ ဝိပါက
ဝသေန ဂုတ္တံ။

(၅၁၁-၅၁၄) ဝိပ္ပယုတ္တမူလကေပိ၊ နယဉ်လည်း။ ဗုဒ္ဓလင်္ကံ၊ သည်။
ဉတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တမူလကနယဉ်။ သဋ္ဌ
နာနိ၊ တို့သည်။ တေရသာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်သုံးပါး
သော ဘဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ပဌမဘဋ္ဌန၌။ ပဉ္စာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊
သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။
တဏှာ၊ ထိုအဗျာကတအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။
တိက္ကမ္ပိ၊ သုံးပါးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ အားလည်း။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဌမဘဋ္ဌန၌။ ဣမေဝိပ္ပယုတ္တာ
ဒယော၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ [အာဒိဖြင့် အတ္ထိအဝိဂတ
တို့ကိုယူ။] သဟဇာတာပိ၊ သဟဇာတတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
ပုရေဇာတပစ္စာဇာတာပိ၊ တို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ)။ ဂုတိယေ၊ ဤပုရေဇာတ
သဟဇာတာဝ၊ တို့သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။ တတိယေ၊ ဤ။ တေယေဝ၊ ထိုပုရေ
ဇာတ သဟဇာတ တို့သည်ပင်။ အဓိပတိဝသေန၊ အဓိပတိ၏ အစွမ်းဖြင့်။
(ဟောန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထို တတိယ ဘဋ္ဌန၌။ ကုသလော၊ သည်။ အဗျာ
ကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။ တဏှာ၊
ထိုအဗျာကတအား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတောပန၊ ကား။
အဗျာကတဿစ၊ အဗျာကတအား၎င်း။ အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရ
မဏာဓိပတိနှင့် စပ်သဖြင့်။ အကုသလဿစ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။

(ဟောန္တိ) စတုတ္ထေ ခွံ။ တိဏီတိ၊ ကား။ ကုသလာဒိနိ၊ တို့သည်။ အပ္ပာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစတုတ္ထသုဒ္ဓနခွံ။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။ ရူပါနိပိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြေတို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ)။ အရူပါနိပိ၊ တို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ)။ ပဉ္စမေ ခွံ။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အရူပါဝ၊ နာမ်ဘုရားတို့သည်သာ။ (ဟောန္တိ)။ ဆဋ္ဌေ ခွံ။ ဝတ္ထုဝသေန၊ ဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ ရူပါဝ (ဟောန္တိ)။ သတ္တမေ ခွံ။ ကုသလာပ္ပာကတနံ၊ တို့အား။ ဝိပဿနာဝသေန၊ ဝိပဿနာနှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ အကုသလဿ၊ အား။ အဿာဒနဝသေန၊ သာယာဘွယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်သာ။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဋ္ဌမေ ခွံ။ တဒေဝ၊ ထိုဟဒယဝတ္ထုသည်ပင်။ အကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ နဝမေ ခွံ။ စက္ခာဒိနိ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့သည်။ အပ္ပာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒသမေ ခွံ။ ကုသလာဒယော၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ကောဒသမေ ခွံ။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ခွံ။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။ ခန္ဓာနံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုဒါဒသမေ ခွံ။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ခွံ။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တေရသမေ ခွံ။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ခွံ။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ဝတ္ထုဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။

(၅၁၅-၅၁၈) အတ္ထိပစ္စယမူလကေ၊ ခွံ။ ဥပနိဿယေ၊ ခွံ။ ဧကန္တိ၊ ကား။ အာရမဏူပနိဿယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အပ္ပာကတံ၊ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗူရုပ် အပ္ပာကတသည်။ အကုသလဿ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအကုသိုလ်အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သေသံ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာ။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဥတ္တာနတ္ထမေဝ”ဟု ရှိ၏။ “ဥတ္တာနမေဝ” ဟုရှိလျှင် “သေသံ၊ ကြွင်းသောစကားရပ်သည်”ဟု ပေး။] ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအတ္ထိပစ္စယမူလကနယ၌။ ဓဋ္ဌနာနိ၊ တို့သည်။ ဧကေနတိ၊ တခုယုတ်သုံးဆယ်တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုဓဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊

၌။ အရူပဝတ္ထာရမဏမဟာဘူတဣန္ဒြိယာဟာရာနံ၊ နာမ်တရား ဝတ္ထုခြောက်
ပါး အာရုံခြောက်ပါး၊ မဟာဘူတ လေးပါး ဣန္ဒြေ အာဟာရတို့၏။
ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတပစ္စယာ၊ တို့ကို။
လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ပစ္စာဇာတကဗဠိကာရာဟာရာ၊ ပစ္စာဇာတ
ကဗဠိကာရာဟာရ ပစ္စည်းတို့ကို။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ပဌမ ဒုတိယ
ဆဋ္ဌနာနေဝ၊ တို့ကိုပင်။ အဓိပတိနာ၊ အဓိပတိပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
ဥပရိ၊ အထက်၌။ တတိယစတုတ္ထာနိ၊ တတိယဆဋ္ဌန စတုတ္ထဆဋ္ဌနတို့ကို။
ကတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပုန၊ ဖန်၊ ပဌမမေဝ၊ ပဌမဆဋ္ဌနကိုပင်။ စတုဟိအာဟာ
ရေဟိသဒ္ဓိံ ပဉ္စမံ၊ ဆဋ္ဌနကို။ (ကတံ)။ ရူပိန္ဒြိယေဟိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြေတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊
ကွ။ ဆဋ္ဌံ (ကတံ)။ ရူပါရူပိန္ဒြိယေဟိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြေ နာမ်ဣန္ဒြေတို့နှင့်။
သဒ္ဓိံ သတ္တမံ ကတံ။ ဝါပန၊ တနည်းကား။ ဒုတိယမေဝ၊ ကိုပင်။ ဣန္ဒြိ
ယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ သတ္တမံ ကတံ။ ပဌမဒုတိယာနေဝ၊ တို့ကိုပင်။
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌမနဝမာနိ (ကတာနိ)။

တေသု၊ - ထိုအဋ္ဌမဆဋ္ဌန နဝမဆဋ္ဌနတို့တွင်။ နဝမံ၊ ကို။ အဓိပတိနာ၊
အဓိပတိပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ ဒဿံ ကတံ။ တတော၊ ထိုနဝမဆဋ္ဌနမှ။
ကောဒသမေ၊ ၌။ ပစ္စယံဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထု
သည်။ ဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ ဒွါဒသမေ၊ ၌။ အရူပဓမ္မာယေဝ၊ ထိုသည်
သာ။ ပစ္စယာ၊ (ဟောန္တိ)။ တေရသမေ၊ ၌။ ဝတ္ထာရမဏာ၊ ဝတ္ထု
ခြောက်ပါး အာရုံခြောက်ပါးတို့သည်။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ စဒ္ဒသမေ၊
၌။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဝတ္ထုခြောက်ပါးသာလျှင်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ပန္န
ရသမေ၊ ၌။ အာရမဏမေဝ၊ အာရုံခြောက်ပါးသည်သာလျှင်။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ သောဠသမေ၊ ၌။ ဝတ္ထုမေဝ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်သာ။
အာရမဏံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ သတ္တရသမေ၊ ၌။ တဒေဝ၊
ထိုအလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အာရုံသည်သာ။
အာရမဏာဓိပတိဘာဝေန၊ ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဋ္ဌရသမေဝ၊
၌လည်း။ တဒေဝ၊ ထိုအလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုအာရုံသည်
သာ။ အာရမဏူပနိဿယဝသေန (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဧကေနဝိသတိမေ၊
၌။ စက္ခာဒယောဝ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့သည်သာလျှင်။ (ပစ္စယာ

ဟောန္တိ။ ကေုနဝိသတိ၊ တဗုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ ဣမာနိ ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌ
နာနိ နာမ၊ တို့မည်သည်ကို။ သဟဇာတံ၊ ပစ္စည်းကို။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ချီ။
ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနတို့မှ။ ပရာနိ ဒသ၊ တို့
ကို။ သဟဇာတဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ။

(၅၁၉) နတ္ထိဝိဂတမူလကေသု၊ နတ္ထိမူလကနယဝိဂတမူလကနယတို့၌။
အနန္တရသမနန္တရမူလကေသု၊ အနန္တရမူလကနယ သမနန္တရမူလကနယတို့၌။
(ဥပနိဿယာသေဝနကမ္မဝသေန၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၊ အာသေဝနပစ္စည်း၊ ကမ္မ
ပစ္စည်း တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တီဏိ သဋ္ဌနာနိ ဟောန္တိ) ဝိယသို့။ (တထာ) နတ္ထိ
ဝိဂတမူလကေသု၊ နယတို့၌။ ဥပနိဿယာသေဝနကမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။
တီဏိယေဝ သဋ္ဌနာနိ (ဟောန္တိ)။ အဝိဂတမူလကနယသည်။ အတ္ထိမူလက
သဒိသမေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ သဋ္ဌနအဖွင့် အပြီးတည်း။

ပန၊ ဆက်။ ယာနိတောနိသဋ္ဌနာနိ၊ အကြင်ကဲ့သို့သော ဤသဋ္ဌန
တို့ကို။ ဣမသ္မိံ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။
တာနိ၊ ထိုသဋ္ဌနတို့သည်။ ပကိဏ္ဏကတော၊ ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနအားဖြင့်၎င်း။
သဟဇာတတော၊ သဟဇာတသဋ္ဌနအားဖြင့်၎င်း။ ဒုဝိဓာနိယေဝ၊ နှစ်ပါး
သာအပြားရှိကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော သဋ္ဌနတို့တွင်။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊
အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ အာရမဏမူလကာဒိနံ၊ နယတို့၏။
အာဒိတော၊ ၌။ (ဝုတ္တာနိဉ္စပ်)၊ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။
အဂ္ဂဟေတွာ၊ ချီ။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်သော သဋ္ဌနတို့သည်။ ပကိဏ္ဏ
ကာနိနာမ၊ ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနတို့မည်၏။ တာနိ၊ ထိုပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနတို့သည်။
အာရမဏမူလကေ၊ နယ၌။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးလည်းဖြစ်သော သဋ္ဌနတို့၎င်း။
အာဓိပတိမူလကေ၊ ဆ၊ တို့၎င်း။ အနန္တရမူလကေ၊ ၌။ တီဏိပိ၊ တို့၎င်း။
သမနန္တရမူလကေ၊ ၌။ တထာ၊ ထိုသုံးပါးလည်းဖြစ်သော သဋ္ဌနတို့၎င်း။
နိဿယမူလကေ၊ ဒသ၊ ဥပနိဿယမူလကေ၊ သတ္ထ၊ ပုရေဇာတမူလကေ၊ သတ္ထ၊
ပစ္ဆာဇာတမူလကေ၊ ကေမေဝ၊ တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော သဋ္ဌန၎င်း။
အာသေဝနမူလကေ၊ တထာ၊ ထိုတပါးသာလျှင်ဖြစ်သော သဋ္ဌန၎င်း။
ကမ္မမူလကေ၊ ဒေ၊ အာဟာရမူလကေ၊ ကေ၊ ဣန္ဒြိယမူလကေ၊ စတ္တာရိ၊

ဝိပူယုတ္တမူလကေ နဝ၊ အတ္ထိမူလကေ ကေုနဝိသတိ၊ နတ္ထိမူလကေ တိဏိပိ
ဝိဂတမူလကေ တထာ၊ ထိုသုံးပါးလည်းဖြစ်သော သဋ္ဌနတို့၎င်း။ အဝိဂတ
မူလကေ ကေုနဝိသတိ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသော
ပကိစ္ဆကသဋ္ဌနတို့သည်လည်း။ သတဉ္စေ၊ တရာသည်၎င်း။ တိဏိစ၊
တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတနိဿယဘာဝေန၊
သဟဇာတနိဿယ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တောနိ၊ ဤသဋ္ဌနတို့ကို။ ပကိစ္ဆကနီတိ၊
တို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

ပန၊ ကား။ ယာနိ၊ အကြင် သဋ္ဌနတို့သည်။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတ
ပစ္စည်းကို။ လင်္ခန္တိ၊ ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုသဋ္ဌနတို့သည်။ သဟဇာတသဋ္ဌနာ
နိ နာမ၊ တို့မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုသဟဇာတ
သဋ္ဌနတို့ကို။ အာရမဏမူလကေ၊ နယဉ်၎င်း။ အနန္တရ ။ပေ။ ဝိဂတမူလကေ
သု၊ အနန္တရမူလကနယ ။ပေ။ ဝိဂတမူလကနယတို့၎င်း။ န လတ္တန္တိ၊
ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ တေပစ္စယာ၊ ထိုအာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။
သဟဇာတာနံ၊ ပစ္စည်းတရားနှင့် တကွဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယာ
နဟောန္တိ။ ဆက်။ (တေပစ္စယာ၊ ထိုအာရမဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့
သည်) သဟဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ (ပစ္စယာ) န ဟောန္တိ ယထာ၊
သို့။ တထာ၊ တူ။ ဟေတု ။ပေ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အသဟ
ဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ (ပစ္စယာ နဟောန္တိ)။ ဥပမာန ဥပမေယျ၊
မတူသော ဝိသဒ္ဓိသုပမာဟု မှတ်ပါ။ ရွေးနိဿယဉ်ကား “သဟဇာတာနံ”

၁။ သဟဇာတနိဿယဘာဝေန ။ပေ။ ဝုတ္တာနိ။ သဟဇာတနိဿယ
အဖြစ်ဖြင့် ပကိစ္ဆကသဋ္ဌနဖြစ်ပုံကို နိဿယမူလကနယ “ပုရိမာနိ ဆ ခဋ္ဌနာနိ
ပုရေဇာတသဟဇာတဝေေန ဝုတ္တာနိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားဖြင့် သိပါ။
မှန်၏ ထိုပုရေဇာတနိဿယသဟဇာတနိဿယနှင့် စပ်သဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
သော သဋ္ဌနခြောက်ပါးနှင့် ပုရေဇာတနိဿယနှင့် စပ်သဖြင့် ဟောတော်မူအပ်
သော သဋ္ဌနလေးပါးကို ဤ၌ “နိဿယမူလကေ ဒသ” ဟု ဆိုသည်။ ရွေးနိဿယ
ဉ်ကား “သဟဇာတနိဿယဘာဝေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်၊ နိဿယ၏ အဖြစ်
ဖြင့်” ဟု အနက်ပေး၏။ သဟဇာတံ အဂ္ဂဟေတွာ၌ သဟဇာတံ အရ
သဟဇာတပစ္စည်းကိုသာ ယူပါ။

ဟု ရှိ၏။] ဣတိ၊ကြောင့်။ ဟေတုမူလကေ၊ နယ၌။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ စတုဝိသတိပ၊ သော။ ဗန္ဓနာနိ၊ တို့သည်။ သဟဇာတဗန္ဓနာနေဝ၊ တို့သာတည်း။ အဓိပတိမူလကေ၊ ၌။ စတုဝိသတိ (ဗန္ဓနာနိ) တထာ၊ ထိုသဟဇာတဗန္ဓနတို့တည်း။ [သဟဇာတမူလကေ စသည်ကို မပြတော့ဘဲ ၃-၄ စသည်ဖြင့် ဂဏန်းကိုသာ ပြတော့မည်။ သဟဇာတမျိုး ၁၅-ပစ္စည်းကို ၂၄-ပစ္စည်း အစဉ်အတိုင်း ပြထားသည်] (၃) ဒသပိ (ဗန္ဓနာနိ သဟဇာတဗန္ဓနာနိ)။ (၄) ဆပိ ။ပေ။ (၅) ဒသ ။ပေ။ (၆) နဝ ။ပေ။ (၇) ပဉ္စပိ ။ပေ။ (၈) တေတ္ထိံသ ။ပေ။ (၉) ဒွါသတ္တဝိ ။ပေ။ (၁၀) ဆတ္ထိံသပိ ။ပေ။ (၁၁) သတ္တပညာသမ္ပိ ။ပေ။ (၁၂) ဒေဝပိ ။ပေ။ (၁၃) စတ္တာရိ ။ပေ။ (၁၄) ဒသ ။ပေ။ (၁၅) ဒသ ။ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသော သဟဇာတဗန္ဓနတို့သည်လည်း။ တိဏိ၊ သုံးလီ ကုန်သော။ သတာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ဒွါဒသစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ ဖြင့်။ ပုရိမာနိ၊ ကုန်သော။ သတံ၊ ၎င်း။ တိဏိစ၊ တို့၎င်း။ ဒွါဒသတ္တရာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အလွန်ရှိကုန်သော။ ဘိဏိ၊ ဟုန်သော။ ဣမာနိသတာနိစ၊ ဤဗန္ဓနအရာတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ ပဉ္စဒသာဓိကာနိ စတ္တာရိ ဗန္ဓနသတာနိ ပဉ္စဝါရေ အာဂတာနိ၊ ကုန်ပြီ။

တေသု၊ ထိုဗန္ဓနတို့တွင်။ (ဝုတ္တေသု ဗန္ဓနေသု၌စပ်) ယေ ယေပစ္စယဓမ္မာ၊ တို့သည်။ နာမဝသေန၊ နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပါကဋ္ဌာ ဟုတူ။ န ပညာယန္တိ၊ မထင်ရှားကုန်။ တေပိ၊ နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့် မထင်ရှားသော ထိုပစ္စည်းတရားတို့ကိုလည်း။ ဟေတုမူလကာဒိနံ နယာနံ အာဒိတော၊ ၌။ ဝိပါကာဝိပါက သာမညတော၊ ဝိပါက်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ် ဝိပါက်မဟုတ်သော အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ဗန္ဓနေသု၊ တို့၌။ ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ ဒွါဒသေဝ၊ ကုန်သော။ ဟေတူ၊ ဟိတ်တို့၎င်း။ ဆ၊ ကုန်သော။ အာရမဏာ၊ တို့၎င်း။ စတ္တာရေ အဓိပတယော စတ္တာရေ အာဟာရာဝိသတိ ဣန္ဒြိယာနိ သတ္တ ဈာနင်္ဂါနိ ဒွါဒသ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေ၊ ဤတရားတို့သည်။ ပစ္စယဓမ္မာနာမ၊ တို့မည်၏။ တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့တွင်။ ယေ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင် အကြင် ပစ္စည်းတရားတို့သည်။

ကေန္တေန၊ အားဖြင့်။ ကုသလာ၊ တို့တည်း။ ကေန္တေနဝ၊ အားဖြင့်သာ
လျှင်။ အကုသလာ၊ တို့တည်း။ ကေန္တေန ကုသလဝိပါကာ ကေန္တေနဝ
အကုသလဝိပါကာ ကေန္တေနဝ ဝိပါကာ၊ တို့တည်း။ ကေန္တေနဝ၊ အဝိ
ပါကာ၊ အဝိပါကတို့တည်း။ (ဝိပါကမဟုတ်သော တရားတို့တည်း) တေ
တေ (ဓမ္မာ)၊ ထိုထိုပစ္စည်းတရားတို့ကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ၍။
ယေ၊ အကြင် ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုဝိပါက အဝိပါကတို့တွင်။
ဝိပါကာ၊ တို့တည်း။ တေ၊ ထိုဝိပါကဖြစ်သော ပစ္စည်းတရားတို့ကို။ ဝိပါက
ဗံဋ်နေသု၊ တို့၌၎င်း။ ယေ၊ တို့သည်။ အဝိပါကာ၊ တို့တည်း။ တေ၊
ထိုအဝိပါကဖြစ်သော ပစ္စည်းတရားတို့ကို။ အဝိပါကဗဋ်နေသု၊ တို့၌၎င်း။
ယထာယောဂံ၊ စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဉ္စဝါရဿ၊ ၏။ ဗဋ်နေ၊ ၌။ အနုလောမဂဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စနိယုဒ္ဓါရအဖွင့်

(၅၂၇) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယာနုလောမဂဏနာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။
ပစ္စနိယံ၊ ပစ္စယပစ္စနိယသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယပစ္စနိယ၌။
ပဋိစ္စဝါရာဒိသု၊ တို့၌။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စံ ။ပေ။ နဟေတုပစ္စယာတိ
အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ လဗ္ဗမာနာ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဗ
မာနာနံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ သရူပတောဝ၊
သရုပ်အားဖြင့် သာလျှင်။ ဝိတ္ထာရိတာယထာ၊ -သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ အဝိတ္ထာ
ရေတွာ၊ ၍။ ဧကေန၊ သော။ လက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ [ဤလက္ခဏာကိုဋီကာ၌
ပြထား၏။] သင်္ခေပတော၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ပစ္စနိယံ၊ ပစ္စယ ပစ္စနိယကို။
ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ၊ တို့သည်။ ကုသလော ။ပေ။ အာရ
မဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အနုလောမ
တော၊ ပစ္စယာနုလောမအားဖြင့်။ ကုသလာဒိနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စ
ယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။
တေပစ္စယာ၊ တို့ကို။ သမူဟဝသေန၊ အပေါင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဥဒ္ဓဋ္ဌာ)။
ဧကေကပစ္စယဝသေန၊ တပါးတပါးသော ပစ္စည်း၏အစွမ်းဖြင့်သာ။ နော

(ဥဒ္ဓန္ဓာ)၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ 'ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့ကို။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပစ္စယပစ္စနီယဉ်။ သမ္မဟတော၊ အပေါင်းအားဖြင့်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ အပေါင်းအားဖြင့် ပြအပ်သော' ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ချဲ့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ စံတုဝိသတိ၊ သော။ ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အဋ္ဌသု ပစ္စယေသု 'သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ကတရေသုအဋ္ဌသု၊ အဘယ်ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌။ (သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။) အာရမဏေ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၌စပ်)။ ပေ၊ ဣန္ဒြိယေ၊ ၎င်း။ ဣတိ (ဣမေသု အဋ္ဌသုတို့၌။ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ကထံ၊ သို့။ (သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ နည်း။) ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ထပေတွာ၊ ချဲ့။ သေသေသု၊ ကုန်သော။ သောဋ္ဌသသု၊ တဆယ်ခြောက်ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတု ပစ္စယော၊ ၎င်း။ အညမည ။ ပေ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဧကန္တေန၊ ဧကန်အားဖြင့်။ သဟဇာတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်နှင့် တကွဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ (ဟုတွာ) သဟဇာတာနညေဝ၊ တကွဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့အားသာ။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပန၊ ကား။ အနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ သမနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယောပုဒ်ကို မြှုပ်ထားသည်] အာသေဝန။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယောပုဒ်ကိုပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်။] ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣမေ(ပစ္စယာ)တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ချဲ့။ နိရုဒ္ဓါ၊ ချုပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) အတ္တနော၊ ၏။ 'အနန္တရံ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနညေဝ၊ ဖြစ်သော 'ပစ္စယုပ္ပန်တို့ အားသာ။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ အနန္တရပုနိဿယလက္ခဏေန၊ အနန္တရပုနိဿယ 'ပစ္စည်း၏လက္ခဏာဖြင့်။ ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ နိဿယပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတဘေဒတော၊ သဟဇာတ နိဿယ၊ ပုရေဇာတ 'နိဿယအထူးအပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာတနိဿယော၊ သည်။ သဟဇာတာနညေဝ၊ တကွဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏သာ။ နိဿယပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။

သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပုရေဇာတနိဿယော ပုရေဇာတ
ပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

ဣ ပတိပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ သဟဇာတာဓိပတိအာရမဏာဓိပတိ
ဝသေန၊ တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။
သဟဇာတာဓိပတိ၊ သည်။ သဟဇာတာနိဿယေ၊ တို့၏သာ။ အဓိပတိပစ္စယ
ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ အာရမဏာဓိပတိ၊
သည်။ အာရမဏပုနိဿယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိယေ၊ သာတည်း။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏပုနိဿယလက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယပစ္စယေ
သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတ ပစ္စာ
ဇာတဘေဒတော၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ် ပစ္စာဇာတ
ဝိပ္ပယုတ် အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ သဟ
ဇာတဝိပ္ပယုတ္တော၊ သည်။ သဟဇာတာနုညေ၊ တို့၏သာ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယ
ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပုရေဇာတ
ဝိပ္ပယုတ္တော၊ ကို။ ပုရေ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌။ ဥပ္ပဇိတွာ၊ ချ်။ ပစ္စာ၊ ၌။
ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ပုရေ
ဇာတော၊ ၌။ သင်္ဂဟိတော၊ အပ်ပြီ။ ပစ္စာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တော၊ သည်။ ပစ္စာ၊
ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ နောက်၌။ ဥပ္ပဇိတွာ၊ ချ်။ ပုရေ၊ ၌။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စ
ယုပ္ပန်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္တမ္ပနဝသေန၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။
ပစ္စယဘာဝတော ပစ္စာဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

အတ္ထိပစ္စယအဝိဂတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတပစ္စာဇာတ
အာဟာရိန္ဒြိယာနုညေ၊ တို့၏၎င်း။ အတ္ထိအဝိဂတေသု၊ တို့တွင်။ ဧက
ကဿ စ၊ ၏၎င်း။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ သဟိ၊ ဘေဒေဟိ။ ဌိတာ၊
ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာတာ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိ
အဝိဂတာ၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ “သဟ
ဇာတာ အတ္ထိ အဝိဂတာ”ဟု ရှိ၏။] သဟဇာတာနုညေ၊ တို့၏သာ။
အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ
ဂစ္ဆန္တိ။ ပုရေဇာတာ (အတ္ထိအဝိဂတာ) ပုရေ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌။

ဥပဇ္ဇိတော၊ ချုံ။ ပစ္ဆာ၊ ခွံ။ ဥပဇ္ဇမာနာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝတော ပုရေဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပစ္ဆာဇာတာ (အတ္တိ အဝိဂတာ) ပစ္ဆာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ နောက်၌။ ဥပဇ္ဇိတော၊ ချုံ။ ပုရေ၊ ခွံ။ ဥပဇ္ဇာနံ၊ ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပတ္ထမ္ဘနဝသေန၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝတော ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ အာဟာရဘူတာ၊ အာဟာရဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ (အတ္တိအဝိဂတာ) ကဗဠိကာရာဟာရပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣန္ဒြိယဘူတာ၊ ကုန်သော။ (အတ္တိ အဝိဂတာ) ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤ ဌပေတွာ ဟိ ဣမေ အဋ္ဌ ပစ္စယေ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သောဠသ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပုံန၊ ဆက်။ အဋ္ဌန္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသမ္ပိ ပစ္စယာနံ၊ ဤ အာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏လည်း။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းသည်။ အတ္တိယေဝ၊ သာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ အာဒိတော၊ ခွံ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ အဓိပတိအနုဓိပတိဘေဒေန၊ အဓိပတိဖြစ်သော အာရမဏပစ္စည်း အဓိပတိမဟုတ်သော အာရမဏပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ အဓိပတိဘူတော၊ အဓိပတိဖြစ်၍ ဖြစ်သော အာရမဏပစ္စည်းသည်။ အာရမဏပနိဿယလက္ခဏေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ အနုဓိပတိဘူတော၊ အဓိပတိမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ သုဒ္ဓေါ၊ အဓိပတိမဖက် သက်သက်သော အာရမဏပစ္စည်းသည်။ အာရမဏပစ္စယောဝ၊ ပင်တည်း။ ကမ္မပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ သဟဇာတနာနာက္ခဏိကဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာတကမ္မံ၊ သဟဇာတဖြစ်သောကံသည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဟဇာတာနုညေဝ၊ တကွဖြစ်သောပစ္စယုပ္ပန်တို့၏သာ။ ကမ္မပစ္စယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မံ၊ သည်။ ဗလဝဒ္ဓဗ္ဗလဝသေန ဒုဝိဇံ၊ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဗလဝကမ္မံ၊ သည်။ ဝိပါကမ္မောနံ၊ တို့အား။ ဥပနိဿ

ယောဝ၊ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်သာ။ ဟုတွာ၊ ချုံ။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပန၊ ကား။ ဗလဝမ္ပိ၊ ဗလဝကံသည်လည်း။ ရူပါနံ၊ ကဋတ္တာရုပ်တို့ အား၎င်း။ ဒုဗ္ဗလံ၊ သည်။ အရူပါနဉ္စ၊ ဝိပါက်ဖြစ်သော နာမ်တို့အား၎င်း။ နာနာက္ခဏိကဗ္ဗပစ္စယေနဝ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ အာဟာရပစ္စယောပိ ရူပါရူပတော ဒုဝိဓော။ တတ္ထ၊ ထိန္တရ်ပါးတို့တွင်။ အရူပါဟာရော၊ သည်။ အတ္တနာ သဟဇာတာနညေဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့အားသာ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ရူပါဟာရော၊ သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတပိစ္ဆာဇာတာနံ၊ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတ ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယော နဟောတိ။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ အတ္တနော၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ကို။ အတိက္ကမိတွာ၊ ချုံ။ ဌိတိပ္ပတ္တော၊ ဌိသ္မိ ရောက်သည်။ (သမာနော) အာဟာရပစ္စယတံ သာဓေတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာဟာရပစ္စယောဝ ဟောတိ။

ဣန္ဒြိယပစ္စယောပိသည်လည်း။ ရူပါရူပတော ဒုဝိဓော။ တတ္ထ၊ ထိန္တရ်ပါး တို့တွင်။ အရူပါန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဟဇာတာနညေဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏သာ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ သာဓေတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဟဇာ တေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ပန၊ ကား။ ရူပါန္ဒြိယပစ္စယော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဘေဒတော၊ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓအပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ တတ္ထ၊ ထိန္တရ်ပါး တို့တွင်။ အဇ္ဈတ္တံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ ပုရေ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ချုံ။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမဒ်နာနံ၊ ကုန်သော။ သသမ္ပယုတ္တ ဓမ္မာနံ၊ သမ္ပယုတ် တရားနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရေဇာတေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ဗာဟိရော၊ သော။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော နဒမ၊ မည်သည်။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ တည်း။ တံ၊ ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြိယသည်။ သဟဇာတာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောန္တမ္ပိ၊ သော်လည်း။ အနုပါလနမတ္ထဝ သေနော၊ စောင့်ရှောက် ခြင်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇနကဝသေန၊ န (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယောဝ ဟောတိ။ ဧဝံ၊ ဤအာဒိတော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟိ အာရမဏပစ္စယော အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ အဋ္ဌ၊

ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အညမညမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗာ။ အယ်၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ စွာ။ (အာရမဏ စသော
ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုသိမ်းယူခြင်း
မှ ရှေးဦးစွာ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု) အဋ္ဌသုပစ္စယေသု၊ တို့၌။ အဝသေသာနံ၊ ကုန်
သော။ သောဠသန္နဉ္စေဝ၊ ပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ အဋ္ဌန္တံ၊ ကုန်သော။ တေသံ
ယေဝစ၊ ထိုအာရမဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုပင်၎င်း။ အညမညဝသေန၊
အစွမ်းဖြင့်။ သင်္ဂဟနယော၊ သိမ်းယူကြောင်း နည်းတည်း။

ဣဒါနိ၊ ဌ။ (အာရမဏစသော ရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌ကြွင်းတဆယ်
ခြောက်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူခြင်း၊ ထိုရှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို
ပင် အချင်းချင်းသိမ်းယူခြင်းကို သိပြီးရာ ယခုအခါ၌) အဋ္ဌန္တံ၊ ကုန်သော။
ဣမေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ ပစ္စည်း၌။ စတုဝိသတိယာပိ၊
သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ယေယေ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊
ကုန်၏။ တေတေ၊ သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ထိုထိုပစ္စည်း
တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ (အာရမဏပစ္စယော
စသည့်ဦးစပ်။ ရှေးနိဿယ၌ကား “တတ္ထ၊ ထိုသိခြင်း၌”ဟု ပေး၏) အဋ္ဌန္တံ၊
ပစ္စည်းတို့တွင်။ တာဝ၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့မှ ရှေးဦးစွာ။
နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သဗ္ဗပဌမေ၊ အလုံးသော ပစ္စည်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော။
အာရမဏပစ္စယေ၊ ဌ။ အာရမဏပစ္စယောဝ၊ သည်သာ။ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။
သေသာ၊ အာရမဏပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဝိသတိ၊ သော။ (ပစ္စယာ
သင်္ဂဟံ) န (ဂစ္ဆန္တိ)။ [ဤဝါကျတို့၌ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို ဋီကာ၌
ဖွင့်ထားသည်] ဒုတိယေ၊ သော။ သဟဇာတပစ္စယေ၊ ဌ။ ဟေတုပစ္စယော၊
၎င်း။ ပေ။ သဟဇာတဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပန္နရသ၊ ကုန်
သော။ ဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတိယေ၊ သော။ ဥပနိဿယ
ပစ္စယေ၊ ဌ။ အဓိပတိဘူတော၊ အဓိပတိဖြစ်၍ဖြစ်သော။ အာရမဏ
ပစ္စယော၊ ၎င်း။ အာရမဏဘူတော အဓိပတိပစ္စယော၊ ၎င်း။ အနန္တရ
။ ပေ။ အာသေဝနပစ္စယာ၊ တို့၎င်း။ နာနက္ခဏိကော၊ သော။ ဗလဝကမ္ပ
ပစ္စယော၊ ၎င်း။ နတ္ထိပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
နစ ဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

စတုတ္ထေ ပုရေဇာတပစ္စယော ဌိ။ ပုရေဇာတနိဿယပစ္စယော၊ ၎င်း။
 ။ပေ။ ပုရေဇာတာဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ ဣမေပစ္စယာ
 သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ [ဆံ ဟူသည် ဝတ္ထု[ပုရေဇာတမျိုး ပစ္စည်း ၆-ပါးတည်း။]
 ပဉ္စမေပစ္စာဇာတောဌိ။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ပေ။ ပစ္စာဇာတာဝိဂတ
 ပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရောဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ [စတ္တာရော
 ဟူသည် ပစ္စာဇာတမျိုး ပစ္စည်း ၄-ပါးတည်း။] ဆဋ္ဌေကမ္မပစ္စယေဌိ၊ နာနာက္ခဏိ
 ကကမ္မပစ္စယော၊ ကိုသာ။ သင်္ဂဟိတော၊ အပ်ပြီ။ သတ္တမေအာဟာရပစ္စယော၊
 ဌိ။ ကဗဠိကာရာဟာရဝသေနော၊ ကဗဠိကာရာဟာရနှင့် စပ်သဖြင့်သာ။
 အာဟာရပစ္စယော၊ ၎င်း။ အာဟာရတ္ထိပစ္စယော၊ ၎င်း။ အာဟာရာဝိဂတ
 ပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော ဣမေ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ သင်္ဂဟိတာ၊
 အပ်ကုန်ပြီ။ အဋ္ဌမေ ဣန္ဒြိယပစ္စယော ဌိ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စယော၊ ၎င်း။
 ဣန္ဒြိယတ္ထိပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣန္ဒြိယာဝိဂတပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 တယော ဣမေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဝေ။ ဖြင့်။ (ဤအဋ္ဌန္တံ တာဝ
 သဗ္ဗ ပဌမေ အာရမဏပစ္စယေ အာရုံသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။)
 အဋ္ဌန္တံ ဣမေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ ဌိ။ ဣမေစ ဣမေစ
 ပစ္စယာ၊ ဤပစ္စည်း ဤပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ သင်္ဂဟံ ဂတာ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဥတွာ၊ ချုံ။ ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပစ္စည်း၌။ သင်္ဂဟ
 ဂတာ။ တေ၊ ထိုသိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ပစ္စည်း
 တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ တဿ၊ ထိုသိမ်းယူအပ်ရာပစ္စည်းကို။ ဂဟဏေန၊
 ဖြင့်။ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [စာအုပ်တို့၌ “ဂဟနေန”
 ဟုရှိ၏။ သိမ်းယူရေတွက်ခြင်းဖြင့်ဟုပေးပါ။]

ဝေ၊ သို့။ သဗ္ဗပစ္စယသင်္ဂဟကာနံ၊ ကုန်သော။ အဋ္ဌန္တံ ဣမေသံ
 ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကျေနပညာသာယ၊ သော။ ပဉ္စေသု၊
 ပြဿနာတို့တွင်။ (ပန္နရသပညာ၌စပ်) - ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယေ၊ ဌိ။ ကုသလော
 ဓမ္မော။ ပေ။ ပစ္စယောတိအာဒယော၊ ကုန်သော။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။
 ဣမေပညာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ချုံ။ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုတဆယ့်
 ငါးပါးသော ပြဿနာတို့တွင်။ ကုသလော ကုသလဿ၊ ဟူသောပြဿနာ
 ၎င်း။ ကုသလော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ ကုသလောအဗျာကတဿ၊ ၎င်း။

ကုသလော ကုသလာ ဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကုသလာဒိကာ၊
 ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အကု
 သလာဒိကာ၊ ကုန်သော။ တထာ၊ ထိုလေးပါးသော ပြဿနာတို့သည်။
 (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ကား။ အဗျာကတော အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ အဗျာ
 ကတော ကုသလဿ၊ ၎င်း။ အဗျာကတော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
 သို့။ အဗျာကတာဒိကာ၊ ကုန်သော။ တယော (ပဉ္စ၊ ဟောန္တိ)။ ကုသ
 လောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ ကုသလဿ၊ အား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တထာ၊ ထိုကုသိုလ်အဗျာကတသည်။ အဗျာကတဿ၊
 အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလောစ အဗျာကတောစ အကု
 သလဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တထာ၊ ထိုအကုသိုလ် အဗျာကတသည်။
 အဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုမ္မလဏေကာဝသာနာ၊
 နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ၊ တပါးသောပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်
 သော။ စတ္တာရော (ပဉ္စ၊) ဟောန္တိ။

တေသု၊ ထိုတဆယ့်ငါးပါးသော ပြဿနာတို့တွင်။ ပဌမေ၊ သော။
 ပဉ္စေ၊ ဌ။ (ကုသလော ကုသလဿဟူသော ပြဿနာ၌။ နောက်၌လည်း
 ဤကဲ့သို့ အကျယ်ပေးပါ။) ယေဟိ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗ၊ ရ၏။
 တေသဗ္ဗ၊ ထိုအလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊ သိမ်းယူပြီး၍။
 တယော၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ (အာရမဏပစ္စည်း သဟဇာတ
 ပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။
 ဒုတိယေ (ပဉ္စေ) ဒွေ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယ
 ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ [ယေဟိဘဝိတဗ္ဗ စသည်ကိုလည်း လိုက်စေ၍
 အနက်ကျယ်လည်းပေးနိုင်ပါသည်။] တတိယေ (ပဉ္စေ) ပဉ္စ (ပစ္စယာ၊
 အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယ ပစ္စာဇာတ ကမ္မပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။
 စတုတ္ထေ (ပဉ္စေ) ဧကောဝ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။ ဝုတ္တာ)။
 ပဉ္စမေ (ပဉ္စေ) တယော (ပစ္စယာ အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယပစ္စည်း
 တို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ ဆဋ္ဌေ (ပဉ္စေ) ဒွေ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏဥပနိဿယပစ္စည်း
 တို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ သတ္တမေ (ပဉ္စေ) ပဉ္စ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏသဟဇာတ
 ဥပနိဿယ ပစ္စာဇာတ ကမ္မပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ အဋ္ဌမေ (ပဉ္စေ)

ကောဝ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။ ဝုတ္တာ)။ နဝမေ (ပဉ္စေ)
သတ္တိ (ပစ္စယော၊ အာရမဏသဟဇာတ ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ
အာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ ဒသမေ (ပဉ္စေ) တယော (ပစ္စယော၊
အာရမဏဥပနိဿယပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ ကောဒသမေ (ပဉ္စေ)
တယော (ပစ္စယော၊ အာရမဏ ဥပနိဿယပုရေဇာတ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။
ဒ္ဓါဒသမေ (ပဉ္စေ) ဒ္ဓေ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတ ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ။
တေရသမေ (ပဉ္စေ) စတ္တာရော (ပစ္စယော၊ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာ
ရဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ စုဒ္ဓသမေ (ပဉ္စေ) ဒ္ဓေ (ပစ္စယော၊ သဟ
ဇာတ ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ ပန္နရသမေ (ပဉ္စေ) ပိ စတ္တာ
ရောဝ၊ လေးပါးပင် ဖြစ်ကုန်သော။ (ပစ္စယော၊ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ
အာဟာရဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုတ္တာ)။ ဝေ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ သဟဇာတာ
ပစ္စယေနာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ မဆိုဘဲ။ သဟဇာတပစ္စာဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တာ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ သဟဇာတပစ္စယေနဟု မဆိုဘဲ
သဟဇာတပစ္စာဇာတဟု ဆိုခြင်း၌။ ကာရဏံ ပရတော ဝက္ခာမ။

ပန၊ ဆက်။ သေ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယ၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဧတ္ထ၊ ဤ
ပစ္စယုဒ္ဓါရ၌” ဟုပေး၏။] သမာသတော၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ကော၊
တပါးသော ပစ္စည်း၎င်း။ ပေ၊ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ဆဋ္ဌေဝ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပစ္စည်းအပိုင်းအခြား
တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ပဉ္စဝါရသံ၊ ။
ပစ္စနိယေ၊ ။ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန၊ အလွန်၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စပရိစ္ဆေဒေါစေဝ၊
ပြဿနာအပိုင်းအခြားသည်၎င်း။ တေတေပစ္စယေ၊ ထိုထိုဟေတု အဓိပတိ
အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊ ။ ဒသိတပစ္စယပရိစ္ဆေဒေါ၊
သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။
န ဟေတုပစ္စယောတိအာဒိသု၊ အစရှိကုန်သော။ စတုဝိသတိယာပိ၊ သော၊
ပစ္စယပစ္စနိယေသု၊ တို့တွင်။ ဧကပစ္စနိယေပိ၊ တပါးသော ပစ္စယပစ္စနိယ
၌လည်း။ ဣတော၊ ဤ ပဉ္စပစ္စယမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ပဉ္စဝါ၊ တို့ကို
၎င်း။ ပစ္စယာဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ။ (ပဉ္စဝါ
ပစ္စယာဝါ) လဗ္ဗန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော

ပစ္စယပစ္စနီယတို့တွင် တပါးသော ပစ္စယပစ္စနီယ၌သော်မှလည်း ဤပဉ္စ
ပစ္စယမှအထက်၌ ပဉ္စတို့၏၎င်း ပစ္စယတို့၏၎င်း မရအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။) ယေသုပဉ္စေသု၊ တိ၌။ ကုသလော။ ပေ။ သဟဇာတပစ္စယေန
ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧကော၊ သော။ ပစ္စယော၊ သည်။ အာဂ
တောဝ၊ လာသည်သာတည်း။ တသ္မိံပစ္စယေ၊ ထိုပစ္စည်းကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊
ပယ်အပ်သော်။ တေပဉ္စ၊ တို့သည်။ ပရိဟယန္တိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ ယသ္မိံပဉ္စေ၌။ ကုသလော။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယေနပစ္စယော
ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤအာရမဏဥပနိဿယအပြား
အားဖြင့်။ ဒေ ပစ္စယာ အာဂတာ။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။
နာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧကေသ္မိံ၊ သော။ ပစ္စယေ၊ ကို။
ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်လည်း။ ဣတရဿ၊ သော။ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။
ဝသေန၊ ဖြင့်။ သောပဉ္စေ၊ ကို။ လဗ္ဗတေဝ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ ဒွိသုပိ၊
ကုန်သော။ တေသု ပစ္စယေသု၊ တို့ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေသု၊ ပယ်အပ်ကုန်သော်။
သောဝါရော၊ သည်။ ပစ္စိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ယေသု
ပဉ္စေသု၊ တိ၌။ တယော၊ သုံးပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုသော်၎င်း။ စတ္တာရော
ပဉ္စ၊ သတ္တဝါ၊ တို့ကိုသော်၎င်း။ လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့
တွင်။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ သပေတွာ၊ ၍။ အဝသေ
သာန၊ ကြွင်းသောရအပ်သော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝေသေန၊ ဖြင့်။
တေပဉ္စ၊ တို့ကို။ လဗ္ဗန္တိယေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ သဗ္ဗေသု၊
ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေသု၊ ကုန်သော်။ သဗ္ဗေပိ တေဝါရာ
ပစ္စိဇ္ဇန္တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ စ၊ ဆက်။ ဣဒမေဝ၊ ဤသည်ပင်။ (ဤရှစ်
ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်၏
အဖြစ်၊ အလွန်၏ အစွမ်းဖြင့် ပြဿနာတို့ကို ပိုင်ခြားခြင်း၊ ထိုထိုပစ္စည်း
တို့ကို သိမ်းယူ၍ပြုအပ်သော ပစ္စည်းအပိုင်းအခြား၊ ထိုထိုပစ္စည်းကို ပယ်
အပ်သော် ထိုထိုပြဿနာ၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မယုတ်လျော့ခြင်းသည်
ပင်။) ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယံ ပစ္စနီယ၌။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ဣမိနာ လက္ခဏေန၊
ဖြင့်။ အာဒိတော၊ မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ၍။ တေသုတေသု ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ သဒ္ဓိ
ပိတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ပဘေဒေါ၊ အပြားကို၎င်း။ တသ္မိံ

တသ္မိံ ပစ္စနိယေ၊ ဌံ။ တေသံ တေသံ ပဉ္စာနံ၊ တို့၏။ ပရိဟာနိစ၊ ယုတ်
လျော့ခြင်းကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

တကြ၊ ထိုပဿနပရိဟာနိတို့၌။ [တကြာတိ ပဿနပရိဟာနိသု၊
ဋီကာ။] အယံ၊ ကား။ ဝိတ္ထာရကတ၊ အကျယ်ကိုဆိုကြောင်းစကားတည်း။
တာဝ၊ ဒုတိယပဉ္စာစသည်တို့မှ ရွေးဦးစွာ၊ (နိဗ္ဗိဋ္ဌေ) ပဌမ ပဉ္စေ၊ ဌံ။ တီဟိ၊
ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ဖြင့်။
ဧကေနဝိသတိ၊ သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ကထံ၊ သို့။
(ဒဿိတာ၊ နည်း။) ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊
သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တယော၊ တို့
ဖြင့်သာလျှင်။ ပစ္စယော နဟောတိ၊ မဖြစ်။ သေသေဟိ၊ ကုန်သော။
ဝိသတိယာ (ပစ္စယဟိ) ပစ္စယော ဟောတိ။ တေသု၊ ထိန်ဆယ်သော
ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာရမဏပစ္စယော ဧကော၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။
သဟဇာတေ၊ ဌံ။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန၊ (သဟဇာတပစ္စည်း၏) အလုံးစုံ
သော ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပန္နရသ ပစ္စယာ
သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ (မယာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေသို့၊ ထိုတဆယ့်ငါး
ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ ပယ်အပ်သော်။
စုဒ္ဓသ (ပစ္စယာ) ဟောန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။
ဝိပါကပစ္စယော နေဝ (ဟောတိ)။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော န (ဟောတိ)။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝိပါကဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့ကို။
အပနေတွာ၊ ချဲ့။ သေသေ၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ သန္တာယ
သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟိကာဓရဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ဒွါဒသ
အရ တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်းတို့ဟူသည် သဟဇာတမျိုး တဆယ့်ငါးပစ္စည်းတွင်
ဟေတု၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကြည် တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်း
တည်း။]

ဥပနိဿယေပိ၊ ဌံလည်း။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန နဝ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ
ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ (မယာ) ဝုတ္တာ။ တေသု၊ ထိုကိုးပါးသော ပစ္စည်းတို့
တွင်။ အဓိပတိဘူတော၊ သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်၎င်း။ အာရ
မဏဘူတော၊ သော။ အဓိပတိပစ္စယော စ၊ သည်၎င်း။ အာရမဏပုနိဿယ

ဝသေန၊ အာရမဏပုနိဿယပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဥပနိဿယမေဝ၊ ဥပ
 နိဿယပစ္စည်းသို့ပင်။ အနုပဝိဋ္ဌော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ကုသလော၊ ကုသ
 လဿ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊
 ထိုနာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို။ အပနေတွာ၊ သေသေ ဆ၊ ခြောက်ပါး
 သောပစ္စည်းတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ
 ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ဆ အရပစ္စည်းတို့ဟူသည် အနန္တရသမနန္တရ ဥပနိဿယ
 အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတတို့တည်း။] ဧဝံ၊ ဖြင့်။ (ဤပဌမပဉ္စေ တာဝ တိဟိ
 ပစ္စယေဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။) ပဌမပဉ္စေ တိဟိ
 ပစ္စယေဟိ ကျေနဝိသတိ ပစ္စယာ ဒသိတာ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ဤတဆယ့်
 ကိုးပစ္စည်း၌ ဟေတုပစ္စည်းကို ထည့်၍ “တိဟိ ပစ္စယေဟိ ဝိသတိပစ္စယာ
 ဒသိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ” ဟု ဋီကာဆို၏။] တေသု၊ ထိုပစ္စယပစ္စနိယတို့တွင်။
 ဣမသ္မိံ ဟေတုပစ္စနိယေ၊ ၌။ ကုသလော ။ပေ။ န ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စ
 ယောတိ၊ ဟူသောဝါရ၌။ ဒါနံ ဒတွာ ။ပေ။ ပစ္စဝေက္ခတိတိဝေမာဒိနာ၊
 ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယံာဒိသု၊ တို့၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ပင်။
 ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်ကို။ ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ၍။

ပန၊ ဆက်။ အာရမဏပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ တဿ၊ ထိုအာရ
 မဏပစ္စည်း၏။ ဝိတ္ထာရံ၊ အကျယ်ဖြစ်သော ပါဠိကို။ အပနေတွာ၊ ၍။
 ဟေတုပစ္စယဝိတ္ထာရံ၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အကျယ်ပါဠိကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ၍။
 သာယေဝ ပါဠိ၊ ကိုပင်။ ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ၍။ သေသပစ္စယပဋိက္ခေပေသုပိ၊
 ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို ပယ်ခြင်းတို့၌လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။
 ပန၊ ကား။ တသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ ယေဝါရာ၊ ကိုသည်။
 ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ(ဝါရာ)၊ တို့ကို။ ပရတော ဝက္ခာမ၊ ကုန်အံ့။

ပန၊ ကား။ ဒုတိယပဉ္စေ၊ ၌။ ဒ္ဓိဟိ ပစ္စယေဟိ တယော ပစ္စယာ
 ဒသိတာ။ ကလံ (ဒသိတာ)။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။
 ကုသလော၊ သည်။ အကုသလဿ၊ ၍။ အနန္တရာဒိဝသေန၊ အနန္တရ အစ
 ရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ တေ၊ ထိုအနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။

အာရမဏပုနိဿယဝသေန၊ အာရမဏပုနိဿယ ပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ သင်္ဂဟိတံ၊ သော။ အာရမဏာဓိပတိဉ္စေတိ၊ ကိုရင်း။ ပကတူပုနိဿယဉ္စ၊ ကိုရင်း။ သန္ဓာယ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုဒ္ဓေါ၊ အဓိပတိမဖက် သက်သက်သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ ရင်း။ အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အဓိပတိပစ္စယော၊ ရင်း။ ဥပနိဿယ ပစ္စယော၊ ရင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုတိယပဉ္စေ၊ ဌံ။ ဒွိတိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေပစ္စယော၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟိတိကာရေဟိ) ဒဿိတာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန၊ ကား။ တတိယပဉ္စေ၊ ဌံ။ ပဉ္စဟိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အဋ္ဌာရသပစ္စယာ ဒဿိတာ။ ကထံ(ဒဿိတာ)။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊ သည်။ အဗျာကတဏှ၊ ၏။ အညမညပုရေဇာတာ သေဝနဝိပါကသမ္ပယုတ္တေဟေဝ။ ပစ္စည်းတို့ဖြင့်သာ။ ပစ္စယော နဟောတိ။ သေဆေဟိ ကျေနဝိသတိယာ (ပစ္စယေဟိ ပစ္စယော) ဟောတိ။ တေသု၊ ထို တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာရမဏပစ္စယော ကောဝ၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလော၊ သည်။ အဗျာ ကတဏှ၊ ၏။ အညမညဝိပါကသမ္ပယုတ္တဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော န ဟောတိ။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ အပ်ပြီ။ ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ သဟဇာတေန၊ သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့်။ ဒသ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟိတိကာရေဟိ) ဒဿိတာ၊ ဥပနိဿယေန၊ ဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ပဌမပြဿနာ၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ဆသု၊ ခြောက်ပါး သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာသေဝနံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ သေသ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ (ဒဿိတာ)။ ပစ္စာဇာတော၊ ကောဝ၊ သာတည်း။ သဟဇာတနာနာက္ခဏိကဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓောပိ၊ သော။ ကမ္မပစ္စယော၊ သည်။ တထာ၊ ထိုတပါးသာတည်း။ ဣတိဝေ၊ (ဤသို့ တတိယ ပဉ္စေ ပန ပဉ္စဟိ ပစ္စယေဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်)။ တတိယပဉ္စေ ပဉ္စဟိ ပစ္စယေဟိ အဋ္ဌာရသ ဣမေ ပစ္စယာ ဒဿိတာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ စတုတ္ထပဋ္ဌေ၊ ဌ။ ဧကေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ဒသ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာ ဒသိတာ)။ ကထံ (ဒသိတာ)။ ဟိ၊ အဖြေကား။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ ။ သဟဇာတေ၊ ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပန္နရသသု၊ တဆယ့်ငါးပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အညမညဝိပါကသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယောနဟောတိ။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤပစ္စည်းတို့ကို။ အပ္ပနေတွာ သေသာ ဒသ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဣတ္ထေ၊ ဤစတုတ္ထပြဿနာ၌။ ဧကေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းဖြင့်။ ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။

(၅၂၀) စ၊ ဆက်။ ကုသလာဒိကေသု၊ ကုသလပဒ အစရှိကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု(ပဋ္ဌေသု)၊ တို့၌။ (တေဟိ တေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ တေတေယေဝပစ္စယာ၊ တို့ကိုသာလျှင်။ ဒသိတာ) ယထာ၊ သို့။ တတာ၊ တူ။ အကုသလာဒိကေသု၊ ကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ပဉ္စေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ တေဟိတေဟိပစ္စယေဟိ၊ ထိုထိုသဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ တေတေယေဝပစ္စယာ၊ ထိုထို ဟေတုအညမည အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ ဒသိတာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

(၅၂၉) တတော၊ ထို အကုသလပဒ အစရှိသော လေးပါးသော ပြဿနာတို့မှ။ ပရာနံ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတာဒိနံ၊ ကုန်သော။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စာနံ၊ တို့တွင်။ ပဌမပဋ္ဌေ၊ ဌ။ သတ္တဟိ ပစ္စယေဟိ တေဝိသတိ ပစ္စယာဒသိတာ။ ကထံ(ဒသိတာ)။ ဟိ၊ ကား။ (ချဲ့)။ အဗျာကတော၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။ စတုဝိသတိယာပိ၊ ဖြစ်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ သော်။ တေဝိသတိ (ပစ္စယာ) ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုနှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ဧကောဝ၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထေ၊ ဤအဗျာကတ ပဒ အစရှိသော ပဌမပြဿနာ၌။ အသဟဇာတာနမ္ပိ၊ သဟဇာတမဟုတ်သော ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ သင်္ဂဟဏတ္ထိ၊ 'ငှာ။ အာဟာရိန္ဒြိယ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဝိသုံ ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤဟေတုအာဟာရဗျူတိယ
ပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွံ၊ သဟဇာတေန ခွါဒသ ပစ္စယာ ဒသိတာ။ ဥပ-
နိဿယေန၊ ဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလပဒ အစရှိသော ပဌမပြဿနာ၌။
ဝုတ္တာ ဆ(ပစ္စယာ ဒသိတာ)။ ပုရေဇာတော ကောဝ။ ပစ္ဆာဇာတ
အာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယာ၊ တို့သည်။ တတာ၊ ထိုတပါးစီတို့သာတည်း။ ဣတိဝေ၊
ဤသို့ အဗျာကတော ဟိ အဗျာကံတဿ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော
နည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတ ပဒ အစရှိသော ပဌမပြဿနာ၌။ သတ္တဟိ
ပစ္စယေဟိ တေဝိသတိ ဣမေပစ္စယာ ဒသိတာ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒုတိယောဒုတိယပြဿနာ၌၊ တိဟိ ပစ္စယေဟိ ခွါဒသ(ပစ္စယာ)ဒသိတာ။
ကထ(ဒသိတာ)။ အာရမဏပစ္စယော။ ကော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဥပ
နိဿယေန၊ ဖြင့်။ (ဒသိတာ၌စပ်)။ အာရမဏပနိဿယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
အာရမဏာဓိပတိ၊ ၎င်း။ အနန္တရပစ္စယော၊ ၎င်း။ [ပစ္စယောကို မြှုပ်ထား။
သည်။ ပေ။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ၎င်း။ ဣတိ ဆ (ပစ္စယာ) ဒသိတာ။
ပုရေဇာတေန၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတ နိဿယ ဝိပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတော၊ ဟူကုန်
သော။ ပဉ္စ(ပစ္စယာ ဒသိတာ)။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့ ဒုတိယောဒုတိယ ပစ္စယေဟိ
အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဗျာကတ ပဒ အစရှိ
သော ဒုတိယပြဿနာ၌။ တိဟိ ပစ္စယေဟိ ခွါဒသ ဣမေပစ္စယာ ဒသိတာ
ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတိယေပိ ဒေသေ နယော။

(၅၃၀) တတော၊ ထိုတတိယပြဿနာမှ။ ပရာနံ၊ ကုန်သော။ ဒုက
မူလကာနံ၊ ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတုန္ဒံ၊
ကုန်သော။ ပဉ္စာနံ၊ တို့တွင်။ ပဌမပိဉ္စေ၊ ၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပုရေ
ဇာတပစ္စယေနာဘိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ မိန့်တော်မမူဘဲ။ သဟဇာတံ ပုရေဇာ
တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေဟိ၊ 'မိန့်တော်မူအပ်ကုန်သော။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ပါးသော
ပုဒ်တို့ဖြင့်။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတုဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တယောပစ္စယာ၊
(သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဒသိတာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း)ဟိ၊ (ယံသွာ) ကြောင့်။
ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုနှင့်။ သဒ္ဓိ၊
ကွ။ ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ကုသလဿ၊ အား။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကျေးဇူး

ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သာယေမာနာ၊ ပြီးစေကုန်လသော်။ သဟ
ဇာတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောန္တိ)။ အကယ်၍
လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ သဟဇာတ
ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ (ကသ္မာ သဟဇာတပစ္စယာ နဟောန္တိ၊
နည်း။) ဝတ္ထုမိဿကတ္တော၊ ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ရောကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
(သဟဇာတပစ္စယာ နဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကုသိုလ်
နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ရောသည်အတွက် သဟဇာတပစ္စည်း မဖြစ်
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သဟဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်
သော။ တေသနိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာနံ၊ ထိုနိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ပစ္စည်း
တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝတ္ထုမိပိ၊
ဟဒယဝတ္ထု၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ တမ္ပိ၊ ထိုဟဒယ
ဝတ္ထုသည်လည်း။ ပုရေဇာတံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌ဖြစ်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ
(ဟောတိ)။ ။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ခန္ဓမိဿကတ္တော၊ ခန္ဓာတို့
နှင့် ရောသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုရေဇာတပစ္စယော န ဟောတိ။ ကေဝလံ၊
ပုရေဇာတပစ္စည်း မဖက် သက်သက်။ ပုရေဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ ရှေး၌
ဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယာဒိနံ၊ နိဿယပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ [အာဒိဖြင့် အတ္ထိ အဝိဂတကိုယူ။] ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပုရေဇာတန္တိ
ဝုတ္တံ။

ဒုတိယပဌေ၊ ၌။ သဟဇာတံ ပစ္စာဇာတံ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိ၊ ဟူ၍။
ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ စတူဟိပိ၊ လေးပါးလည်း ဖြစ်သော ပုဒ်တို့ဖြင့်။
သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ စက္ကာရော ပစ္စယာ
(သင်္ဂတိကာရေဟိ)ဒဿိတာ။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဣမသ္မိံ ဝါရေ၊ ဤဒုတိယပဌဝါရ၌။
သဟဇာတပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ။ ပစ္စာဇာတပစ္စယာဒယော၊ ပစ္စာ
ဇာတပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့မရအပ်
ပါကုန်သော်လည်း။ ပစ္စာဇာတာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။
(အတ္ထိအဝိဂတာနံ၊ အတ္ထိပစ္စည်းအဝိဂတပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။)
အာဟာရိန္ဒြိယသင်္ခါတာနံ၊ အာဟာရ ဣန္ဒြိယဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ အတ္ထိ
အဝိဂတာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤပစ္စာ

ဇာတိ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယံ ဟူသော စကားကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်၎င်း။ အဗျာကတာ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာစ၊ တို့သည်၎င်း။ ဥပါဒါရူပါနံ၊ တို့အား။ သဟ ဇာတပစ္စယေန၊ ပစ္စည်း၎င်း။ နိဿယပစ္စယေန၊ ၎င်း။ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေ ဟိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားတို့ဖြင့်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

ပန၊ ခေက်။ ပစ္ဆာဇာတာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ၊ တို့သည်။ တေဟိယေဝ မဟာဘူတေဟိ၊ ထိုမဟာဘုတ်တို့နှင့်ပင်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ တေသညေဝဥပါဒါ ရူပါနံ၊ တို့အားပင်။ အတ္ထိအဝိဂတဝေနေ၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ကဗဠိကာရာဟာရာပိ၊ သည်လည်း။ ပစ္ဆာဇာတေဟိ၊ ကုန်သော။ ကုသလေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပုရေဇာ တဿ၊ သော။ ကာယဿ၊ ရူပကာယအား။ အတ္ထိအဝိဂတဝေနေဝ၊ ပင်။ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ပစ္ဆာဇာတေဟိ ကုသလေဟိ သဒ္ဓိံ ကဋတ္တာ ရူပါနံ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေန ဝ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကုသလာဟိ ခန္ဓာ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားတို့ဖြင့်။ ဣမံ ပစ္စယဘာဝံ၊ ဤကျေးဇူး ပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ သဟဇာတံ ပစ္ဆာဇာတံ အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ဆိုအပ်ပါ သော်လည်း။ ပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုတိယပဉ္စ ဝါရ၌။ နုလဗ္ဘန္တိယေဝ၊ သာ။ ပရတော၊ ၌။ အကုသလမိဿကပဉ္စဒယေပိ၊ အကုသလမိဿက ပြဿနာနှစ်ပါး အပေါင်း၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ပဌမပဉ္စေတာဝ တိဟိ ပစ္စယေ ဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယ၌။ တေသုတေသု ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ သဒ္ဓိံပိတုာ ဝုတ္တပစ္စယာနံ ပဘေဒေါ ဝေဒိ တဗ္ဗော။ ပန၊ ကား။ တသ္မိံတသ္မိံ ပစ္စယော၊ ၌။ တေသံတေသံပဉ္ဇာနံတို့၏။ ပရိဟာနာပရိဟာနိ၊ ကို။ ပရတော၊ ၌။ အာဝိကရိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [တသ္မိံတသ္မိံ ပစ္စယေ၌ ရှေ့၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော တသ္မိံတသ္မိံ ပစ္စနိယေ တေသံတေသံပဉ္ဇာနံ ပရိဟာနိစ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဤထောက်၍ “တသ္မိံ

တသ္မိံ ပစ္စနိယေ” ဟုဖြစ်စေ၊ တသ္မိံ ပန ပစ္စယေ ပဋိက္ခိတ္တေ ယေ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ ကိုထောက်၍ “တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ ပဋိက္ခိတ္တေ” ဟုဖြစ်စေ၊ ပါဠိရှိသင့်မည် ထင်ပါသည်။]

ပစ္စယုဒ္ဓါရဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စနိယ ဂဏန အဖွင့်

(၅၃၂) ဣဒါနိ၊ ပစ္စယုဒ္ဓါရကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ [ရွှေပစ္စယုဒ္ဓါရ အဖွင့်အစ ပုဒ်ရေနံပါတ် ၅၂၇-၌ “ကုသလော ဓမ္မော။ ပေ။ အနုလောမ တော ကုသလာဒိနံ ပစ္စယာ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ” ဟုဆိုခဲ့သောကြောင့် “ပစ္စယုဒ္ဓါရ” ဟု ပေးလိုက် ပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း “ပစ္စယုဒ္ဓါရဿ” ဟု ရှိခဲ့၏။] ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿာတိ အာဒေယော၊ အစရှိကုန်သော။ အနုလောမဝသေန၊ အနုလောမ အဖြစ်ဖြင့်။ ပန္နရဿ၊ ကုန်သော။ ဧတံ ဝါရာ၊ တို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိယေပိ၊ ၌လည်း။ ဧတေယေဝ၊ ဤဝါရာတို့ပင်တည်း။ ဣတော၊ ဤတစ်ဆယ့်ငါးဝါရာမှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ ဟေဋ္ဌာပန၊ ၌ကား။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယဿယဿ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ယေယေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧတေ (ဝါရာ)၊ တို့ကို။ အာဒိတော၊ မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ၍။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒေယေတုံ၊ ငှာ။ န ဟေတု ယာ ပန္နရဿာတိအာဒိ၊ ကို။ အာရဇ္ဈံ၊ ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုနုဟေတုယာ ပန္နရဿအစရှိသော စကားရပ်၌။ နုဟေတုယာ၊ နုဟေတုပစ္စည်း၌။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ယထာဒဿိတာနံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပန္နရဿ၊ တဆဲ့ငါးပါးသော ဝိသဇ္ဇန တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ။ နာရမဏေ၊ ၌။ သဟဇာတေ၊ ၌။ ဟေတုပစ္စယော ပဝိသတိ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝါရေ၊ ၌။ ဘုဒ္ဓေါ၊ အာရမဏအစရှိသော ရှစ်ပါး သော ပစ္စည်းတို့တွင် အခြားပစ္စည်းမဖက်သက်သက်သော။ အာရမဏပစ္စ ယော၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ၏။ ယေသပစ္စယဝသေန၊ ကြွင်းသောပစ္စည်း တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဧတဝါရာ ဝိသဇ္ဇနံ လဘန္တိ။ စ၊ ဆက်။ နာရမဏေ၊ ၌။

(သဟဇာတေ ဟေတုပစ္စယော ပဝိသတိ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ခေသယေ သုပ၊ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ သဟဇာတေ ဟေတုပစ္စယော ပဝိသတိ။ စ၊ ဆက်။ တသ္မိံတသ္မိံ ဝါရေ၌။ န ဥပနိဿယေန အနန္တရေတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတာပစ္စယာ ပရိဟာယန္တိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်၏။ အဝသေသပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တေတေဝါရာ၊ တို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ နသဟဇာတေ၊ ၌။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ၊ ဟူသော ဝါရ၎င်း။ အကုသလော ဓမ္မော အကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။/ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ အကုသလဿ၊ ဟူသော ဝါရ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဝါရာ၊ တို့သည်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ၊ ဤဝါရတို့တွင်။ [ရွေးနိဿယ၌ စတုန္နံမပါ။] ပုရိမေသု၊ ကုန်သော။ ဒွိသု၊ နှစ်ပါးသော ဝါရတို့၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ကောံဒဿန္တံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကော၊ တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ ပစ္စယသင်္ဂဟော၊ ပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူကြောင်းပစ္စည်းကို။ (သင်္ဂဟိတိ ကာရေဟိ) ပုံတွေ။ တေ၊ ထိုတဆယ့်တပါးသောပစ္စည်းတို့သည်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ အညေန၊ သဟဇာတအခြင်း အရာမှတပါးသော။ အာကာရေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ ပစ္စိမေသု၊ ကုန်သော။ ဒွိသု၊ ဝါရတို့၌။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယော တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တေ၊ ထိုနိဗ္ဗာယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့သည်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ အဝသေသာနံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒိနဉ္စ၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ ပုရေဇာတာနုဉ္စေ၊ ပုရေဇာတသာလျှင်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယအတ္ထိအဝိဂတာနံ(စ)၊ တို့၏၎င်း။ ဝသေန ဝိသဇ္ဇနံ နလဘန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့လေးပါးသော ဝါရတို့တွင် သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော ဟူ၍ သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော

တဆယ့်တပါးသော ပစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့် ရအပ်သော ပုရိမဝါရနွှစ်ပါးတို့၌ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော် တဆယ့်တပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ သဟဇာတအခြင်းအရာမှ တပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို မရကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို ရည်ရွယ်၍ သဟဇာတံ ပုရေဇာတံ ဟုလာသော ပစ္စိမဝါရနွှစ်ပါးတို့၌ သဟဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော် နိဿယအတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်း ပုရေဇာတဖြစ်သော နိဿယအတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို မရနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) စတ္တာရောပိ ဣမေဝါရာ ပရိဟယန္တိ။ အဝသေသာနံ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကောဒသာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တတ္ထ၊ ထိုကောဒသဟူသောပါဌ်၌။ (ကဿစိ၊ ၏။ ဤဒိသိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ စောဒနာ)၊ သိယာ၊ ၏။ (ကီဒိသိ စောဒနာ သိယာနည်း။) ဟေတုမှိ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သေသာနံ၊ ကုန်သော။ အဓိပတိအာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓါယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သဟဇာတံ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ အဝသေသာနံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ န လဗ္ဘန္တိ၊ နည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “န လဗ္ဘန္တိ” ဟု ရှိ၏။ အကျယ်၌လည်း “န လဗ္ဘန္တိ” ဟုပင် လာလိမ့်မည်။] ဣတိ(ဤဒိသိ စောဒနာ သိယာ)။ နိပ္ပဒေသတ္တာ၊ အကြွင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (နလဗ္ဘန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုအာဒယော၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသည်တို့သည်။ သဟဇာတာနံ၊ သဟဇာတပစ္စည်းတို့၏။ ကေဒေသမတ္တတော၊ တစိတ်တဖို့မျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သပ္ပဒေသာ၊ အကြွင်း နှင့်တကွဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေသု၊ ကုန်သော်။ အညေသံ၊ အခြားသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ကား။ သဟဇာတော၊ သည်။ နိပ္ပဒေသော၊ အကြွင်းမရှိ။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒယော၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဂဏှာတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။

ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဟိ၊ မှန်။ အသဟဇာတာ၊ သဟဇာတ
မဟုတ်ကုန်သော။ ဟေတုပစ္စယာဒယော နာမ၊ ထို့မည်သည်။ န အတ္ထိ၊
ကုန်။ သဟဇာတဿ၊ ဣတိ (တသွာ) နိပ္ပဒေသတ္တာ၊ ဤသို့ အကြွင်းမရှိ
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊
သော်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဥဘောပိ တေဝါရာ၊ ထိုပုရိမဝါရတို့ကို။
န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။

ပန၊ ကား။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝိသဇ္ဇိတဝါရေသု၊
ဖြေအပ်ရာဝါရတို့၌။ သဟဇာတပစ္စယော ယေဝ၊ သာ။ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ၊
အကယ်၍လည်းမရှိပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့မရှိပါသော်လည်း။ ယသွာ၊ ကြောင့်။
တ္ထေ၊ ဤဝါရတို့၌။ သဟဇာတာဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ အရူပက္ခန္ဓာ၊
တို့သည်။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယာ၊ တို့တည်း။
စ၊ ဆက်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ သဟ
ဇာတနိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တာဟောန္တိ။
တဿ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်း၏။ ဝါ၊ ကို။ တသွာ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ ကြောင့်။
တေပိဝါရာ၊ ထိုပစ္စိမဝါရတို့ကိုလည်း။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။
သဗ္ဗေတပိ၊ ဖြင့်လည်း။ တ္ထေ၊ ဤနသဟဇာတပစ္စည်း၌။ စတ္တာရေ၊ ဣမေ
ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။ အဝသေသာနညေဝ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏သာလျှင်။
ဝါ၊ တို့နှင့်သာလျှင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကောဒသာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။

န အညမည နနိဿယနသမ္ပယုတ္တေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ [ရှေးနိဿယ၌
ဗဟုဝစ်ဖြင့် ရှိ၏။] တေယေဝ ဝါရာ၊ ထိုလေးဝါရတို့သည်ပင်။ ပရိဟာ
ယန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသွာ၊ ကြောင့်။ (တေယေဝ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ၊ နည်း။)
သဟဇာတဂတိက္ခတ္တာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်း
ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တေယေဝ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။
အရူပဓမ္မက္ခန္ဓော၊ နာမ်တရားဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ သဟဇာတပစ္စယော၊ သည်။
နိပ္ပဒေသေန၊ အကြွင်းမရှိသော အားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရူ
ပက္ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ ဂဏှာတိယထေဝ၊ ယူနိုင်သကဲ့သို့ပင်။ တတာ၊ တူ။ အည
မညနိဿယ သမ္ပယုတ္တပိ၊ တို့သည်လည်း။ (နိပ္ပဒေသေန စတ္တာရော အရူ

ပက္ခန္ဓေ ဂဏ္ဍိန္ဒြိယံ။ ဣတိ (တသ္မာ) သဟဇာတဂတိကတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဧတေသု ပိ၊ ဤအညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ ပဋိက္ခိတ္တေသု၊ ပယ်အပ်ကုန်သော်။ တေဝါရာ၊ ထိုလေးဝါရတို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ န အညမညေ ကောဒသ န နိဿယေ ကောဒသ န သမ္ပယုတ္တေ ကောဒသတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တတ္ထ၊ ထို န အညမညေ ကောဒသအစရှိသော ပါဠိ၌။ (ကဿဓိ ဤ ဒိသီ စောဒနာ) သိယာ။ (ကိဒိသီ စောဒနာ သိယာ၊ နည်း။) ဣမေ၊ ဤ အညမညနိဿယ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့သည်။ အဝိသေသေန၊ ဖြင့်။ ကုသလာဒိတေဒါနံ၊ ကုန်သော။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့ကို။ သင်္ဂါဟ ကတ္တာ၊ သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဟဇာတဂတိကာ၊ ကုန် သည်။ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောန္တိ)၊ အကယ်၍လည်းဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယောဝဋ္ဌစပ်) သဟဇာတပစ္စယံ ထပေတွာ အညဿ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းဟူသော အပြားမှ တပါးသော အပြားအားဖြင့်။ ပစ္စယောဝ၊ ပင်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ကုသိုလ်၏ သဟဇာတ ပစ္စည်းမှတပါး အခြားသော အပြားအားဖြင့် ကုသိုလ်အဗျာကံတ၏ ပစ္စည်းပင် မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော၊ ထိုဝါရသည်။ (ထိုကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿဟူသော ဝါရသည်။) ပရိဟာယတု၊ ယုတ်လျော့ပါစေဦးတော့၊ ပန၊ ကား။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာ ဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ အညမညပစ္စယော၊ သည်။ နေဝ ဟောတိ၊ သာ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုအညမညပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊ နည်း။ ဣတိ (ဤဒိသီ စောဒနာသိယာ)။ အညမညပစ္စယဓမ္မဝသေန၊ အညမညပစ္စည်းတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဝတ္ထိ သမ္ဘာဝတော၊ ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တသ္မိံ ပဋိက္ခိတ္တေ သောဝါရော ပရိဟာယတိ။ ဣတိ ဤကားအဖြေတည်း။)

ဟိ၊ ချဲ့။ ကုသလာဗျာကတော၊ တို့သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ သဟဇာတ ပစ္စယောဝ၊ ပင်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ မဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။

သဟဇာတဓမ္မဝသေန၊ သဟဇာတတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ နိဿယပစ္စယာ ဒီဟိ၊ နိဿယပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ပဝတ္တိသဗ္ဗာဝတော၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော၊ သည်။ (ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ ဟူသော ဝါရသည်။) ပရိဟာယတိယထေဝ၊ ယုတ်လျော့သကဲ့သို့ပင်။ ဝေံ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤနအညမည ပစ္စည်း၌လည်း။ အညမညပစ္စယဓမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတာဒီဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ပဝတ္တိသဗ္ဗာဝတော၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ထိုအညမညပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော၊ သည်။ (ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ ဟူသောဝါရသည်။) ပရိဟာယတိ၊ ချီ။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ န အညမညပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ပဒဿ၊ ချီ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ အတ္တော၊ တည်း။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အညမညပစ္စယသင်္ဂဟံ၊ အညမညပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေဟိ၊ ထိုတရားတို့ဖြင့်။ ပစ္စယော န (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဗျာကတာနံ၊ တို့အား။ သဟဇာတာဒီဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော ဟောန္တော၊ သော်။ အညမညပစ္စယဓမ္မဟေဝ၊ တို့ဖြင့်သာ။ ပစ္စယော ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့အညမညပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော တရားတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်၊ ကုသိုလ်၏ ကုသိုလ်အဗျာကတတို့အား သဟဇာတ အစရှိသောပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ကျေးဇူးပြုလသော် အညမညပစ္စည်းတရားတို့ဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တသ္မိံ၊ ထိုအညမညပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သောဝါရော ပရိဟာယတိ။ စ၊ ဆက်။ သောဝါရော၊ သည်။ (ပရိဟာယတိ) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ သေသာပိ တယော (ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စတ္တာရောပိ တေဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။

န နိဿယေ ကောဒသာတိတ္ထောပိ၊ ဤပါဌ်၌လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသံဝါရာနံ၊ တို့၏။ (ထိုကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ အစရှိသော လေးဝါရတို့၏။) ကေန္တေန၊ အားဖြင့်။ သဟဇာတပစ္စယဓမ္မာဝ၊ တို့သည်ပင်။ နိဿယဘူတာ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဿယေ၊

ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ (တေဝါရာ) ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ န ပုရေ
ဇာတေ တေရသာတိ၊ ကား။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဂုတ္တဝိသဇ္ဇနေ၊
ဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနရှိကုန်သော။ ဒွိမူလကော၊ နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဟူသော
မူလရှိကုန်သော။ ဒေ(ဝါရေ)၊ တို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ တေရသာ၊ တို့သည်။
(ဟောန္တိ)။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊
ကြောင့်။ တေ၊ ထိုသဟဇာတံ ပုရေဇာတံဟုဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနရှိသော
ဒွိမူလကဝါရတို့သည်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ ပုရေဇာတာ
နညေဝ၊ ပုရေဇာတသာဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာနံ၊ တို့၏။
ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ န လတံန္တိ ယတာ၊ သို့။ တထာ၊
တူ။ ပုရေဇာတေပိ၊ ကိုလည်း။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သဟဇာတာနညေဝ၊
ကုန်သော။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာနံ ဝသေန ဝိသဇ္ဇနံ န လတံန္တိ။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ သဟဇာတံ ပုရေဇာတံ ဟုဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇန
ရှိသော ဒွိမူလကဝါရတို့၏ သဟဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော် ပုရေဇာတ
သာဖြစ်သော နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို
မရနိုင်ကုန်သကဲ့သို့ ပုရေဇာတပစ္စည်းကို ပယ်အပ်လျှင်လည်း သဟဇာတ
သာဖြစ်သော နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် ဝိသဇ္ဇနကို
မရနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တေ (ဝါရေ) အပနေတွာ တေရသာ
(ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

န ပစ္ဆာဇာတေ ပန္နရသာတိတ္တေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပစ္ဆာဇာတ
ပစ္စယေန ပစ္စယောတိဝါ၊ ဟူ၍သော်၎င်း။ သဟဇာတံ ပစ္ဆာဇာတံ
အာဟာရံ ဣန္ဒြိယန္တိဝါ၊ ဟူ၍သော်၎င်း။ အာဂတဋ္ဌာနေသု၊ လာရာပါဠိ
ရပ်တို့၌၊ ပစ္ဆာဇာတံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသဝသေနပိ၊ ပစ္ဆာဇာတ
ပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်လည်း။ တေပဉ္စာ၊ တို့ကို။
လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပန္နရသေဝ၊ တဆယ့်ငါးပါးသာလျှင်
ဖြစ်သော ဝါရတို့ကို။ ဂုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ န ကမ္မေတိအာဒိသု၊ တို့၌။ ယသ္မာ၊
ကြောင့်။ ကမ္မဝိပါကာဟာရိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပိ၊ တို့သည်လည်း။ ကုသလာဒိဘေ
ဒါနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိသောအပြားရှိကုန်သော။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။
ကေဒေသေဝ၊ တစိတ်တဖို့သာတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေဓမ္မေ၊ ထို

ကမ္မအစရှိသော ပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့ကို။ ထပေတွာ၊ ချုံ။ အဝသေသ ဓမ္မဝသေန၊ ကြွင်းသောတရားတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ သဟဇာတဓမ္မာ၊ သဟဇာတ ဖြစ်သော တရားတို့သည်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။-ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧကမ္ပိ၊ သော။ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနံ၊ ပြဿနာ၏အဖြေသည်။ န ပရိဟိနံ၊ မယုတ်လျော့။ နသမ္ပယုတ္တေ ကောဒသတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ စတူသု၊ ကုန်သော။ တေသုဝါရေသု၊ တို့၌။ (ထိုကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿစ အဗျာကတဿစ အစရှိသော ဝါရတို့၌) သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သဟဇာတာဒိပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယပဋိက္ခေပေန၊ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ တေယေဝ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ။ ဣတိ ဝေဒိတဗျာ။

န ဝိပ္ပယုတ္တေ နဝါတိ၊ ကား။ ဒုမူလကကောဝသာနာ၊ နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သော။ စတ္တာရော၊ လေးပါးသော ဝါရတို့၎င်း။ ဧကမူလကဒုကာဝသာနာ၊ ကုန်သော။ ဒေဓ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဣမေဝါရာ၊ တို့သည်။ ဧကန္တေန၊ အားဖြင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဓမ္မေဟိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း တရားတို့နှင့်။ ယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ သဟဇာတာဒိဝသေန၊ သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိပ္ပယုတ္တေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ သဗ္ဗေပိ တေ (ဝါရာ) ပရိဟာယန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နဝေဝ၊ ကိုးပါးသော ဝါရ တို့ကိုသာ။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ န ဝိပ္ပယုတ္တေ နဝါတိ ဝုတ္တံ၊ နော အတ္ထိ နော အဝိဂတေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ တေယေဝ (ဝါရာ)၊ ထို ခြောက်ပါးသော ဝါရတို့ကိုပင်။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဧကန္တေန၊ အားဖြင့်။ တေဝါရာ၊ ထိုခြောက်ပါး သော ဝါရတို့သည်။ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယဓမ္မယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကေနအားဖြင့် ထိုခြောက်ပါးသော ဝါရတို့၏ အတ္ထိအဝိ ဂတ ပစ္စည်းတရားတို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တေ၊ ထိုဝါရ

တို့သည်။ တေသံ၊ ထိုအတ္တိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိက္ခေပေ၊ သည်။
 (သတိ) ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ယေ၊ အကြင်ဝါရတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။
 တေသုပ၊ ထိုရအပ်သော ဝါရတို့၌လည်း။ အာရမဏဝသေန၊ အာရမဏ
 ပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ အနန္တရာဒိဝသေနဝါ၊ ၎င်း။ ဝိသဇ္ဇနာနိ
 ကာတဗ္ဗာနိ။ သဟဇာတပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရိန္ဒြိယဘေဒတော၊
 အပြားအားဖြင့်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ အတ္တိအဝိဂတာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်
 ၎င်း။ ဝိပုယုတ္တဓမ္မာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝသေန နကာတဗ္ဗာနိ။
 ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

(၅၃၃) ဝေ၊ ဤသို့ နဟေတုယာ မန္တရသ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး
 သော နည်းဖြင့်။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ လဒ္ဓဝါရေ၊ တို့ကို။ ဂဏနတော၊ အားဖြင့်။
 ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ဒုမူလကာဒိဝသေန၊ နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းဟူ
 သော မူလရှိသော နယအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယဂဏနံ၊ ကို။
 [ဋီကာ၌ “ပစ္စနိယဂဏနံ” ဟု ပြင်၏။] ဒဿေတံ၊ ငှာ။ န ဟေတုပစ္စယာ
 နာရမဏေပန္နရသာတိအာဒိ၊ စကားကို။ အာရမ္ဘံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို နဟေတု
 ပစ္စယာ နာရမဏေ ပန္နရသအစရှိသော စကားရပ်၌။ နဟေတုမူလကဒုကေ
 သု၊ နဟေတုပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော ဒုကတို့၌။ အတိရေကဂဏနော၊
 ပိုလွန်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဦနတရဂဏနော၊
 ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇိတော၊ ယှဉ်စေအပ်သည်။ (သမာနော)
 ဦနတရဂဏနော၊ ပစ္စည်းသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။

တိမူလကေ၊ ၌။ န ဥပနိဿယေ တေရသာတိ၊ ကား။ ကုသလော
 အကုသလဿ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ အကုသလော အကုသလဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
 သို့။ ဒေ ဝါရာ ပရိဟာယန္တိ၊ ကသွာ၊ ကြောင့်။ (ပရိဟာယန္တိ)။ နာရမ
 ဏေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ န ဥပနိဿယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ ဗဒ္ဓိတတ္ထာ၊
 ဆက်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပရိဟာယန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။ အာရမဏ
 ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်၎င်း။ ဥပနိဿယဝသေနစ၊ စပ်သဖြင့်၎င်း။ ဣမေသံ၊
 ဤဝါရနှစ်ပါးတို့၏။ ပဝတ္ထိ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ တဉ္စ ဥဘယံ၊ ထိုအာရမဏ
 ဥပနိဿယ ပစ္စည်းနှစ်ပါးစုံကိုလည်း။ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ ပြီ။ အာရမဏာဒိပတိစ၊

သည့်လည်း။ ဝါ။ ကိုလည်း။ အာရဏေပနိဿယဂ္ဂဟဏေန၊ အာရဏေပ
နိဿယသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိတော၊ သည်။ ဟောတိယော၊ သာတည်း။

ဆမူလကေပိ၊ ခွံလည်း။ [ပိဖြင့် တိမူလကကိုပေါင်း။] န ဥပနိဿယေ
တေရသာတိ၊ ကား။ တေယေဝတေရသာ၊ ထိုတိမူလက နဥပနိဿယပစ္စည်း၌
လာသော တဆယ့်သုံးဝါရတို့ပင်တည်း။ ပန၊ ကား။ သတ္တမူလကေ၊ ခွံ။
န ဥပနိဿယေ သတ္တာတိ၊ ကား။ န သဟဇာတေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သဋ္ဌိ
တတ္တာ၊ ဆက်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို နသဟဇာတ
ပစ္စည်း၌။ ပရိဟိနေဟိ၊ ကုန်သော။ စတူဟိ၊ လေးပါးသော ဝါရတို့နှင့်။
သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ကုသလော၊ ကုသလသာ၊ ဟူသောဝါရ၎င်း။ ကုသလော အကု
သလသာ၊ ၎င်း။ အကုသလော အကုသလသာ၊ ၎င်း။ အကုသလော
ကုသလသာ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယဝသေန၊
စပ်သဖြင့်။ ပာတ္တမာနာ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမေ(ဝါရာ)၊
တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ (ဝါရာ) ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဝသေသာနံ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။
သတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

နပုရေဇာတေ ကောဒသာတိ၊ ကား။ နသဟဇာတေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
သဋ္ဌိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ ကောဒသ(ဝါရာ ဟောန္တိ)။ နပစ္ဆာဇာတေနဝါတိ၊
ကား။ ကောဒသသု၊ ကုန်သော။ တေသု၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ သဟဇာတံ ပစ္ဆာဇာ
တံအာဟာရိဏ္ဍိယန္တိ၊ ဟူ၍။ လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနေ၊ ရအပ်သောဝိသဇ္ဇနရှိကုန်သော။
[စာအုပ်တို့၌ “လဒ္ဓဝိသဇ္ဇနေသု”ဟု သုပိုနေသည်။] ဒုမူလကေ၊ နှစ်ပါးသော
ပုဂံဟူသော မူလရှိကုန်သော။ အဗျာကတန္တေ၊ အဗျာကတပုဂံ ဟူသော
အဆုံးရှိကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဝါရေ၊ တို့ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။
(နဝ ဝါရာ ဟောန္တိ)။ ဟိ၊ မှန်။ တေ၊ ထိုဝါရတို့သည်။ သဟဇာတေ၊ ကို။
ပဋိက္ခိတ္တေပိ၊ သော်လည်း။ ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊ ဖြင့်။ အပရိဟိနာ၊ ကုန်။
ပန၊ ကား။ သဟဇာတေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ပစ္ဆာဇာတေ ပဋိက္ခိတ္တေ ပရိဟာ-
ယန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သေသာနံ၊ ကြွင်းသော ဝါရတို့၏။ ဝသေန နဝါတိ
ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌမူလကေ၊ ခွံ။ န နိဿယေ ကောဒသာတိ၊ အစရှိသော ပါဌ်၌။

သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌံ။ ဝုတ္တသဒိသမေဝ၊ ဆိုအပ်
ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။ နဝ မူလကေ၊ ဌံ။ န ဥပနိဿယေ
ပဉ္စာတိ၊ ကား။ ကုသလာဒယော၊ ကုသလပဒ အစရှိကုန်သော။ အဗျာက-
တန္တော၊ အဗျာကတပဒ အဆုံးရှိကုန်သော။ တယော၊ သုံးပါးသော ဝါရ
တို့၎င်း။ (ကုသလော အဗျာကတဿ၊ အကုသလော အဗျာကတဿ၊ အဗျာ
ကတော အဗျာကတဿ ဟူသော သုံးပါးသော ဝါရတို့၎င်း)။ ဒုမူလကော၊
ကုန်သော။ အဗျာကတန္တော၊ ကုန်သော။ ဒေဝံ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ
(ဝါရာ ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုငါးပါးသော ဝါရတို့၌။ နာနာက္ခဏိက
ကပ္ပကဗျဉ္စိကာရာဟဒရ ဂ္ဂပဇိတိတိန္ဒြိယ ပစ္စာဒာတဓမ္မဝသေန၊ ပစ္စည်းတရား
တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဒသမူလကေ၊ ဌံ။ န ပုရေဇာတေ ပဉ္စာတိ အဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိ
ရပ်တို့၌လည်း။ တေယေဝ၊ နဝမူလက နဥပနိဿယပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ထို
ငါးဝါရတို့ပင်တည်း။ န ပစ္စာဒာတေ တိဏိတိ၊ ကား။ ပစ္စာဒာတဝသေန၊
ဖြင့်။ လဗ္ဗမာနေ၊ ကုန်သော။ ဒုမူလကေ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတန္တေ၊
ကုန်သော။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသော ဝါရတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသာ၊
ကြွင်းသော ဝါရတို့သည်။ (ကုသလော အဗျာကတဿ၊ အကုသလော အဗျာ
ကတဿ၊ အဗျာကတော အဗျာကတဿဟူသော ဝါရတို့သည်။ ဟောန္တိ)။
န ဝိပယုတ္တေပိ၊ ဌံလည်း။ တေယေဝတယော၊ ထို သုံးဝါရတို့ ပင်တည်း။
နော အတ္ထိယာ ဒေတိ၊ ကား။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။ ကုသလဉ္စ၊
သည်၎င်း။ အကုသလဉ္စ၊ သည်၎င်း။ ကဋ္ဌတ္တာဂ္ဂပဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဝိပါကံ၊ ကို။ တ္ထေ၊ ဤဝါရနှစ်ပါး၌။ န ဥပနိဿ
ယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သဒ္ဓိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ န လဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဧကာ
ဒသမူလကေ၊ ဌံ။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌံ။ ဝုတ္တသဒိသာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဂဏန်း
သင်္ချာနှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဂဏနာ (ဟောတိ)။

ဒွါဒသမူလကေ၊ ဌံ။ နကဓမ္မဧကန္တိ၊ ကား။ အဗျာကတေန၊ အဗျာ
ကတပဒနှင့်။ (သံသဌံ) အဗျာကတံ၊ တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဇတ္ထ၊ ထိုအဗျာ
ကတေန အဗျာကတပဒ၌၊ အဘာဒရိန္ဒြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ ငိသဋ္ဌနံ ငေဝိတဗ္ဗံ။

တေရသမူလကာဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော မူလကတို့၌။
 ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဂတဌာနေ၊ လာရာပါဠိရပ်၌။ ဣဒမေဝ၊ ဤအဗျာက
 တေန အဗျာကတပဒကိုသာ။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ နာဟာရေ၊ ၌။
 ဣန္ဒြိယဝသေန ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဣန္ဒြိယေ၊ ၌။ အာဟာရဝသေန
 (ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ စုဒ္ဓသမူလကာဒီသု၊ တို့၌။ နကမ္မေန သဒ္ဓိံ ဘဋိတတ္တာ၊
 ကြောင့်။ နောအတ္ထိနောအဝိဂတာ၊ တို့ကို။ နလဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 န ဝုတ္တာ၊ ကုန်။ နာဟာရပစ္စယာ နဗျာနပစ္စယာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ န
 ဣန္ဒြိယံ၊ ကို။ အပနေတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို
 နာဟာရပစ္စယာ နဗျာနပစ္စယာဟုလာသော သတ္တရသမူလကနယအစရှိသည်
 တို့၌။ ဣန္ဒြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကံ၊ တပါးသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
 န ဝိပါကပစ္စယာ နဣန္ဒြိယပစ္စယာတိ၊ ကို။ နာဟာရီအပနေတွာ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ တတ္ထ၊ နဝိပါကပစ္စယာ နဣန္ဒြိယပစ္စယာဟု လာသော သောဠသ
 မူလကနယအစရှိသည်တို့၌။ အာဟာရဝသေန ဧကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန၊ ဆက်။
 ဒီသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု၊ ဤအာဟာရပစ္စည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့သည်။
 ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ ဂဏနာနာမ နတ္ထိ။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကေတော၊ နဒဿိတာ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

နဟေတုမူလကံ (နိဋ္ဌိတံ)။

(၅၃၄) နာရမဏမူလကာဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါး
 ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ တေရသ၊ တို့၎င်း။ ကောဒေသ၊ တို့၎င်း။ နဝ၊
 တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကေသု၊ တို့၌။ စတ္တာရေဝ၊ ကုန်သော။ မူလ
 ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ၊ မူလ ဂဏန်းသင်္ချာ အပိုင်းအခြားတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
 ပန၊ ကား။ တိကာဒီသု၊ တို့၌။ ဗဟုပစ္စယသမာယောဂေ၊ များစွာသော
 ပစ္စည်းတို့၏ တပေါင်းတည်းယှဉ်ခြင်းသည်။ (သတိ)ဣတရာနိပိ၊ မူလဂဏန
 ပရိစ္ဆေဒမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္ထ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စ၊ တို့၎င်း။
 တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဒျေ၊ တို့၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပရိစ္ဆိန္နဂဏနာနိ၊
 ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဗန္တိ
 ယေဝ၊ သာ။ တေသု၊ ထို နာရမဏမူလက အစရှိသည်တို့၌။ (တနည်း)

တေသု၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ယေသံပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သမာယောဂေသညံ။
(သတိ) ယံယံ၊ အကြင်အကြင် ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ တံတံ၊ ထိုထို
ဝိသဇ္ဇနကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်နဟေတု မူလကနယဉ်။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
(နဟေတုမူလကဒုကေသု အတိရေကဂဏနော အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး
သောနည်းဖြင့်)။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ချ်။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ ဧတေသုနာရမဏမူလကာဒိသု၊ တို့၌။
နာရမဏာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဗံတိက္ကန္တေန၊ လွန်ပြီးသော။
ဟေတုပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဗဒ္ဓိတွာဝ၊ ဖွဲ့၍သာ။ စက္ကာနိ၊
တို့ကို။ ကတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ယသ္မာ၊
ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုစက်တို့သည်။ နဟေတုမူလကေ၊ ၌။ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ၊
ဆိုအပ်ပြီးသောစက်တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဝိတ္တာရေန၊ ဖြင့်။ အဒဿေတွာ၊ ချ်။ သင်္ခေပံ၊ ချုံးခြင်းကို။
ကတွာ၊ ချ်။ ဒဿိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္တနဟေတုမူလကေ၊ ၌။ [ရှေးနိဿယ၌
“တတ္ထ၊ ထိုတိမူလကနယ အစရှိသည်တို့၌”ဟု စွဲ၏]။ နာရမဏနုပပနိဿယာ၊
တို့သည်။ ဝိသုဝိသု၊ အသီးအသီး။ ပန္နရသဝါရေ၊ တို့ကို။ လဘန္တာပိ၊ ကုန်
သော်လည်း။ သမာယောဂေ သညံ။ (သတိ) တေရသ(ဝါရေ) လတိံသု
ယတာ၊ သို့။ ဝေံ၊ တူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ တေရသေဝ
(ဝါရေ)လဘန္တိ။ စ၊ ဆက်။ နာရမဏနသဟဇာတေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
(သဒ္ဓိတေ၊ သော)။ နုပပနိဿယေ၊ ၌။ သတ္တ ဝါရာ ဟောန္တိယတာ၊ သို့။
ဝေံ၊ တူ။ နုပပနိဿယနာရမဏေဟိ သဒ္ဓိံ (သဒ္ဓိတေ၊ သော)။ န သဟဇာ
တေပိ သတ္တ (ဝါရာ ဟောန္တိ)။

(၅၃၈) နနိဿယပစ္စယာ နုပပနိဿယပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ တိဏီတိ၊
ကား။ ကုသလာဒိနိ၊ ကုသလပဒအစရှိကုန်သော။ အဗျာကတန္တာနိ၊ အဗျာ
ကတပဒ အဆုံးရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ တေသု၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့၌။ ကဋ္ဌတ္တာ
ရူပဉ္စ၊ သည်၎င်း။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဉ္စ၊ ရုပ်သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ(ဟောတိ)။

(၅၄၃-၅၄၄) နာဟာရ နဣန္ဒြိယမူလကေသု၊ နာဟာရပစ္စည်းဟူသော
မူလရှိကုန်၊ နဣန္ဒြိယပစ္စည်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတုက္ကေသု၊ တို့၌။

နကမ္မေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ ကွ။ အသဒ္ဓိတတ္ထာ၊ ကြောင့်။ နံ ဟေတုမူလကော၊ ဌ။
 (ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ လဗ္ဘတိ)ဝိယ၊ သို့။ (ဝေ၊ တူ) ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ နလဗ္ဘတိ၊
 အပ်။ [“ကေန္တာ နလဗ္ဘန္တိ” ဟု၎င်း၊ “ကေန္တေန လဗ္ဘန္တိ” ဟု၎င်း မူကွဲ
 ရှိသေး၏။] နုလ္လန္တိယမူလကော၊ ဌ။ န ဥပနိဿယေစ၊ ဌ်၎င်း။ နပုရေဇာ
 တေစ၊ ဌ်၎င်း။ ဌတော၊ ရပ်တန့်၍။ [စာအုပ်တို့၌ “ထပေတော” ဟူ၍သည်ကား
 မခကောင်း။] (ဝုတ္တဿ၊ သော။) နာဟာရေတိဏိတိ ကာတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူသော
 ပါဠိ၏။ (အတ္ထော ဌ်စပ်။) နုလ္လန္တိယပစ္စယခတော၊ မှ။ ပဌာယ၊ ၍။ ဒွေ၊ ကုန်
 သော။ ဣမေ ပစ္စယေ၊ ဤ ဥပနိဿယပစ္စည်း နပုရေဇာတ ပစ္စည်းတို့ကို။
 သခဋတော၊ ၍။ နုလ္လန္တိယပစ္စယာ ။ပေ။ န ဥပနိဿယပစ္စယာ နာဟာရေ တိဏိ
 (ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ နုလ္လန္တိယပစ္စယာ ။ပေ။ နာဟာရေ တိဏိတိ၊ ဟူ၍၎င်း။
 ဝေ၊ သို့။ ဣမေဟိပစ္စယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ ကွ။ (သဒ္ဓိတေ) နာဟာရ
 ပစ္စယေ၊ ဌ။ [ရှေးနိဿယ၌ စ မပါ၊ စအုပ်တို့၌ စ ပါနေသည်ကား ပိုမည်
 ထင်သည်။] ဝဏနာ ကာတဗ္ဗာ ။ ဣတိ အတ္ထော။ -

တတ္ထ၊ ထိုနာဟာရေ တိဏိတိ ကာတဗ္ဗံ ဟူသောပါဠိ၌။ တိဏိတိ၊ ကား။
 အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာနိ၊ ကုန်သော။) ကုသလာဒီနေဝ၊
 ကုသိုလ်အစရှိသော သုံးပါးတို့ပင်တည်း။ [ကုသလာဒီနေဝ တို့သည်သာ။
 အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ဤသို့လည်း တနည်းပေးနိုင်
 ၏။ တတ္ထ၊ ထိုကုသိုလ်အစရှိသည်တို့တွင်။ ကုသလာကုသလာ၊ တို့သည်။
 ကဋတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ ကမ္မပစ္စယေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ပုရေဇာတဿ၊ သော။
 ကာယဿ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပကာယအား။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်၎င်း။
 (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ [စာအုပ်တို့၌ “ကမ္မပစ္စယေန” ကျသည်၊ ရှေးနိဿယ၌
 ပါ၏။] ပန၊ ကား။ အဗျာကတော၊ ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ တို့သည်။
 (ပုရေဇာတဿ ကာယဿ) ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်သာ။ [ဝေဖြင့်
 ကမ္မပစ္စယေန ကိုကုန်] (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤ
 ပစ္စည်းတရားတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တိဏိဝိသဇ္ဇနာနိ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ပန၊
 ကား။ ပရတော၊ ဌ။ န ပစ္ဆာဇာတေန သဒ္ဓိံ သဒ္ဓိတတ္ထာ၊ ကြောင့်။
 နာဟာရေဒ္ဓေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုနာဟာရေ ဒွေ ဟူသောပါဠိ၌။
 ကဋတ္တာရူပဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ကုသလံ၊ သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။

(ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလံ သည်။ တထာ၊ ထိုအဗျာကတအား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ တွေ့ကံမေဝ၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။
 အာဟာရဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ ကြောင့်။ ကဗဠိကာရာဟာရော၊
 သည်။ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေနာပိ၊ အဖြစ်ဖြင့်လည်း။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။
 န လဘတိ၊ မရ။

(၅၄၅) နဝိပ္ပယုတ္တမူလကဿ၊ ၏။ စုံတူမူလကော၊ ၌။ နဥပနိဿယေ
 ပဉ္စာတိ၊ ကား။ ကုသလော၊ သည်။ သဟဇာတကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ကုသလော၊ သည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပသင်္ခါတဿ၊ သော။ အဗျာ
 ကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော သဟဇာတ
 အကုသလဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ တထာ၊ ထိုအကုသိုလ်သည်။ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပသင်္ခါတဿ အဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော သဟ
 ဇာတအဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ပဉ္စ၊ တို့သည်။
 (ဟောန္တိ)။ နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ။ပေ။ နဥပနိဿယေ တိဏီတိ၊ ကား။
 ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ကုသလာဗယော၊ ကုန်သော။ တယော၊
 တို့သည်။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ)။

(၅၄၆) နော အတ္ထိပစ္စယာ နဟေတုယာ နဝါတိ၊ ကား။ နဟေတု
 ပစ္စယာ နောအတ္ထိယာ၊ နဟေတုပစ္စယမူ နောအတ္ထိဂုက္ခံ။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။
 နဝေဝ၊ ကိုးဝါရတို့ပင်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ကေမူလကေ
 ကာဝသာနာ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိ၊ တပါးသော ပုဒ်ဟူသော
 အဆုံးရှိကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ -အနန္တရ ပကတူပနိဿယဝသေန၊
 ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ နာရမဏေ၊ ၌။ နဝါတိပိ၊ တို့ဟူသည်လည်း။ တေယေဝ၊
 ထိုကိုးဝါရတို့ပင်တည်း။ နာရမဏေ ဌတွာ နဥပနိဿယေ ဓမ္မံ ကာတဗ္ဗာ
 ယာဝ နိဿယမ္ပိတိ၊ ၏။ (အတ္ထောဌိစပ်) နောအတ္ထိမူလကေ၊ ရှိသော။ နယေ၊
 ၌။ နောအတ္ထိပစ္စယာ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။
 စက္ကဗန္ဓဂမနေန၊ စက်ဖွဲ့ခြင်းဟူသော ပါဠိတော်အသွားဖြင့်။ နာရမဏပစ္စယေ၊
 ၌။ ဌတွာ၊ တည်၍။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ဝါ၊ ဤ နောအတ္ထိပစ္စည်း
 နဟေတုပစ္စည်း နာရမဏပစ္စည်းတို့နှင့် သော်ငြား။ ဣတော၊ ဤပစ္စည်း

သုံးပါးမှ။ ပရေသု၊ ကုန်သော။ နာဓိပတိအာဒိသု၊ ပစ္စည်းတို့တွင်။ အညတရညတရေနဝါ၊ တပါးပါးသော ပစ္စည်းနှင့်သော်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယာ၊ အကြင်မျှလောက်။ နိဿယပစ္စယံ၊ သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ၏။ တာဝ၊ ထိုနိဿယပစ္စည်းသို့ ရောက်သည့်တိုင်အောင်။ ဂန္ဓာ၊ ရှိ။ နဥပနိဿယေ၊ ဤ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ [နာရမဏော၊ ပေ။ ယာဝနိဿယမ္ပိ ကို ပါဠိတော် စာအုပ်တို့၌ မတွေ့ရ၊ ရှေးနိဿယ၌ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်အဖြစ်ဖြင့်ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌ကား ယာဝနိဿယမ္ပိ ကိုသာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် တွေ့ရ၏။ ဆိုအပ်လတံသော “ဝေလက္ခဏံ ထပေတွာ” ကို ထောက်လျှင် ရှေးနိဿယအတိုင်း သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ရှိမှ သင့်မည်ထင်သည်။]

ဝေ၊ ဤသို့ နာရမဏေ ဌတွာ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ လက္ခဏံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ထားပြီး၍။ ပုန၊ တဖန်။ နာရမဏတော၊ မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ ယာဝနိဿယာ၊ နိဿယပစ္စည်းတိုင်အောင်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ရှိ။ န ဥပနိဿယေ ဒွေတိ၊ ရှိ။ အာဟ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ဆိုရာ၌။ (နာရမဏပစ္စည်းမှစ၍ နိဿယပစ္စည်း တိုင်အောင် ခုနစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုယူ၍ န ဥပနိဿယေ ဒွေ ဟုဆိုရာ၌ အဓိပ္ပါယ်မှာ သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့၏ အလိုကို။ ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။) နောအတ္ထိပစ္စယာ နဟေတု ပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ နဥပနိဿယေ ဒွေ (ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ နောအတ္ထိပစ္စယာ နဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ [စာအုပ်တို့၌ပစ္စယာကိုမြှုပ်ထားသည်] နာဓိပတိပစ္စယာ န ဥပနိဿယေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝေ၊ သို့။ နာရမဏတော၊ မှ။ ပုရိမပစ္စိမေဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ နိဿယပရိယောသာနေဟိ၊ ကုန်သော။ [စာအုပ်တို့၌ န ကျသည်။] သဗ္ဗပဒေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာ၊ န ဥပနိဿယပုဒ်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤနော အတ္ထိပစ္စယာ ။ ပေ။ န ဥပနိဿယေ ဒွေ ဟူသော ပါဠိ၌။ ဒွေတိ၊ ဒွေဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိဉ္စစပ်) အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) အကုသလော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မံ

ဝသေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ၎င်း။ ပစ္စယဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်
စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ န ဥပနိဿယ ပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
(ဆဋ္ဌိတေသု၊ ကုန်သော။) န ပုရေဇာတာဒိသု၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံး
စုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ ဒွေ (ဝါရာ ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ နပုရေ
ဇာတ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ န ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။
[စာအုပ်တို့၌ န မပါ။ န ပုရေဇာတာဒိသုကို ထောက်၍ န ပါမူ သင့်
မည်ထင်သည်။] န ဂဟိတော၊ အပ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဂဟိတော” ဟု န
မပါဘဲရှိ၏။ ဧတ္ထ ကိုလည်း “ဤမူလကဋ္ဌ”ဟုပေး၏။] ဟိ၊ မှန်။ တသ္မိံ၊
ထိုနကမ္မပစ္စည်းကို။ ဂဟိတေ၊ သော်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ကေပိဝါရာ၊
တို့သည်လည်း။ ဆိဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိသဇ္ဇနမေဝ၊ ကိုပင်။ န လဗ္ဗတိ၊ အပ်။
ဝေ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ န ဟေတုမူလကဋ္ဌကေသု အတိရေကဂဏနော အစရှိ
သည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) ယေန ယေန၊ အကြင်ကြင် ပစ္စည်း
နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယဿ ယဿ၊ အကြင်အကြင်ပစ္စည်းကို။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။
ယံ၊ အကြင် ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဗတိ၊ ၎င်း။ ယဉ္စ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနသည်လည်း။
ပရိဟာယတိ၊ ၎င်း။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇန၊ ယုတ်
လျော့သော ဝိသဇ္ဇနကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတု၊ ၍။ သဗ္ဗပစ္စနိ
ယေသု၊ တို့၌။ ဂဏနာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၈၆

ပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

အနုလောမပစ္စနိယအပွင့်

(၅၅၀) အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ၌။ (ဂဏနာ
ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်) ဟေတုယာ သတ္တ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊
ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌၎င်း။ န ဟေတုယာ
ပန္နရသ နာရမဏေပန္နရသတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ပစ္စနိယေစ၊ ပစ္စယ ပစ္စ
နိယ၌၎င်း။ လဒ္ဓဂဏနေသု၊ ရအပ်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိကုန်သော။ ပစ္စ
ယေသု၊ တို့တွင်။ ယော ပစ္စယော၊ သည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။
ဌိတော၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုပစ္စည်း၏။ အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌။ လဒ္ဓ

ဝါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတဿ၊ တည်သော
ပစ္စည်း၏။ ပစ္စနိယော၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ လဒ္ဓဝါရေသု၊ တို့တွင်။ ယေ၊
အကြင်ဝါရတို့သည်။ သဒိသဝါရာ၊ တူသောဝါရတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
ဧဝံ၊ ထိုသဒိသဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ၊ ချဲ့။ အနုလောမသ္မိံ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌။ ဟေတုပစ္စယေး၌။ ဟေတု
ယာ သတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓဝါ၊ ကုန်ပြီ။ ပစ္စ
နိယော၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ နာရမဏပစ္စယော၊ ၌။ နာရမဏေ ပန္နရသတိ၊
ဟူ၍။ ပန္နရသ(ဝါရာ)လဒ္ဓဝါ။ တေသု၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ (ပစ္စယာနုလောမ
ဟေတုပစ္စည်း၌ ရအပ်သောဝါရ၊ ပစ္စယပစ္စနိယ နာရမဏ ပစ္စည်း၌ ရအပ်
သော ဝါရတို့တွင်)။ ဟေတုယာ၊ ၌။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ယေ၊ အကြင်
ဝါရတို့ကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ တေဟိ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော ဝါရ
တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ နာရမဏေ၊ ၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပန္နရသသု၊ ဝါရ
တို့တွင်။ ကုသလဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာ
ကတဿ(ပစ္စယဘူတောကုသလော)။ ကုသလာဗျာကတဿ(ပစ္စယဘူတော
ကုသလော) အကုသလဿ (ပစ္စယဘူတော) -အကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာ
ကတဿ(ပစ္စယဘူတော အကုသလော)။ အကုသလာဗျာကတဿ (ပစ္စယ
ဘူတော အကုသလော)။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊
၎င်း။ ဣဘိ၊ သို့။ သတ္တ ဣမေ (ဝါရာ) သဒိသာ (ဟောန္တိ)။ တေ၊ ထိုခုနစ်
ပါးသော သဒိသဝါရတို့ကို။ သန္ဓာယ ဟေတုပစ္စယာ နအာရမဏေ သတ္တာတိ
(သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ န အဓိပတိယာ သတ္တာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော
ပါဠိရပ်တို့၌လည်း။ ဒေသဝနယော၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ နသဟဇာတဿ၊ သဟဇာတမဟုတ်သော။ ဟေတုပစ္စယဿ၊
၏။ အဘာဝါ၊ ကြောင့်။ နသဟဇာတေ၊ ၌။ ဧကောပိ၊ တပါးသောဝါရ
ကိုလည်း။ နုလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထိုနသဟဇာတပစ္စည်း
နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ န ကတာ၊
အပ်။ န အညမညေ၊ ၌။ ရူပါဗျာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာ) ကုသလာ
ဒယော၊ ကုသလပဒ အစရှိကုန်သော။ တယော၊ ဝါရတို့ကို။ လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်၏။

တေ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့ကို။ သန္ဓာယ တိဏိတိ ဝုတ္တံ။ နသမ္ပယုတ္တေ၊ ဤ။
 တထာ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့ကို။ (လဗ္ဘန္တိ)။ ပန၊ ကား။ နဝိပ္ပယုတ္တေ၊ ဤ။
 ကုသလဿ (ပစ္စယဘူတံ) ကုသလံ၊ ၎င်း။ အကုသလဿ (ပစ္စယဘူတံ)
 အကုသလံ။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတံ) အဗျာကတံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 အရူပဓမ္မဝသေန၊ နာမ်တရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇန
 တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ နသဟဇာတော၊ ကို။ (နလဗ္ဘတိ)ဝိယ၊ သို့။
 (တထာ)န နိဿယ နောအတ္ထိ နောအဝိဂတော၊ တို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ ယေဝါသ။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေဟိပိ၊ ထို န နိဿယ နောအတ္ထိ နော အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့
 နှင့်လည်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ န
 ကတော၊ အပ်။ ဝေံ၊ ဖြင့်။ (ဤသို့ ဟေတုယာသတ္တ အာရမဏေ နဝ အစရှိ
 သည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်)။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယ၌။
 သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေယေဝ
 ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ(ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဦနတရဂဏနေန၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အတိရေကဂဏ-
 နဿ၊ ပိုလွန်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသည်။ (သမာနဿ) ပိ၊ သော်လည်း။
 ဂဏနံ၊ ကို။ ပရိဟာပေတွာ၍၊ ပစ္စယသဋ္ဌနေသု၊ ပစ္စည်းတို့ကို ယှဉ်စပ်ခြင်း
 တို့၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၅၅) တတ္ထ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ကို ယှဉ်စပ်ခြင်းတို့၌။ ဟေတု သဟဇာတ
 နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နာရမဏေ သတ္တာတိ၊ ကား။ ကုသလော ဓမ္မော၊
 သည်။ ကုသလဿ ဓမ္မဿ၊ အား။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သဟဇာတ
 ပစ္စယေန ပစ္စယော နိဿပစ္စယေန-ပစ္စယော အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော အဝိ
 ဂတပစ္စယေန ပစ္စယော နာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကုသလော ဟေတု
 သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပေ။ နာရမဏပစ္စယေန
 ပစ္စယော။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမိနာနယေနံ၊ ဖြင့်။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊

၁။ ဣမိနာ နယေန သတ္တ။ ။ ကုသလော ဓမ္မောကို မူတည်၍ ကုသလဿ
 ဓမ္မဿကို မူလီသွတ်သော တဝါရကိုသာ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ပြထား၏။
 (၂) ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿကို၎င်း (၃) ကုသလော
 ဓမ္မော ကုသလာဗျာကတဿ ဓမ္မဿ ကို၎င်း (၄-၅-၆) အကုသလော

တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ နာဓိပတိယာ သတ္တာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း။ သေဝ နယော။

ဒုတိယေ၊ သော။ ဆဋ္ဌနေ၊ ၌။ အညမညဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နသမ္ပယုတ္တံ၊ နသမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို။ တပေတော၊ ၍။ သေသေ သု၊ ကြင်းသော ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ န သမ္ပယုတ္တေ၊ ၌။ အညမညဝိပ္ပယုတ္တံ၊ သော။ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ၊ ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ ဟိတ်သုံးပါး နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်ကို။ သန္ဓာ ယ၊ ၍။ ကေန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုတိယဆဋ္ဌန၌။ အညမညပစ္စယော၊ ကို။ အနုလောမဆဋ္ဌနေ၊ ၌။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိ ယတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ န အညမညေတိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုတိယဆဋ္ဌန၌။ (အညမညပစ္စယော၊ ကို။ အနုလောမဆဋ္ဌနေ၊ ၌။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ န လဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ န အညမညေတိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသဆဋ္ဌနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (နလဗ္ဗန္တိ နဝုတ္တာတို့၌စပ်)။ ပဝိဋ္ဌပစ္စယာ၊ (အနုလောမဆဋ္ဌန၌) ဝင်သော ပစ္စည်းတို့ကို။ ပစ္စနိယတော န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န ဝုတ္တာ၊ ကုန်။

တတိယဆဋ္ဌနေ၊ ၌။ သမ္ပယုတ္တဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိယေဝ၊ သုံးပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့ကိုသာ။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)။ စတုတ္ထဆဋ္ဌနေ၊ ၌။ ဝိပ္ပယုတ္တဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာနိ) တိဏိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ ဒိနိ၊ ကုသလပဒအစရှိကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)။ ပဉ္စမေ၌။ ဝိပါကဿ၊ ၏။ ပဝိဋ္ဌတ္တာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ ဧကံ၊ သော။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ဝိသဇ္ဇနကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ ဣတော

ဓမ္မောကို မူတည်၍ အကုသလဿ ဓမ္မဿ စသည်ကို မူလိသွတ်သော ထို့အတူ သုံးဝါရကို၎င်း (၇) အဗျာကတော ဓမ္မောကို မူတည်၍ အဗျာကတဿ ဓမ္မဿကို မူလိသွတ်သော တဝါရကို၎င်း ထုတ်ပြဆိုရန် ဣမိနာ နယေန သတ္တ ဝါရာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာဟု မိန့်သည်။

ဤပစ္စမသဋ္ဌနမှ။ ပခရသု၊ ကုန်သော။ ဝိပါကသမ္ပယုတ္တေသုပိ၊ စသနုတိ၌ လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။

(၅၅၂) ဟေတုသဟဇာတနိဿယဣန္ဒြိယမဂ္ဂ အတ္ထိအဝိဂတန္တိ နာရမ ဧက စတ္တာရိတိ၊ ဟူသော စသနု၌။ ကုသလောကုသလဿ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန ၎င်း။ (ကုသလော) အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ (ကုသလော) ကုသလာဗျာက တဿ၊ ၎င်း။ အဗျာကတော အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော စသနုတို့၌လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။ န အညမညေ ဒွေတိ၊ ကား။ အဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ တဿ၊ ထိုအဗျာကတ၏။ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊ ၎င်း။ ပရတော၊ ၌။ ဒွိသုပိ၊ ဒွေ ဟုလာသော စသနုတို့၌လည်း။ သေဝ နယော။ [ရှေး နိဿယ၌ “ဒွိသုပိ၊ နှစ်ပါးသော ဝါရတို့၌လည်း” ဟု ပေး၏။] ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗသဋ္ဌနေသု၊ တို့၌။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရထိုက်သောဝါရ တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ ဣမသ္မိံ အနုလောမပစ္စနိယေ၊ ၌။ သဟဇာတဝသေနစေဝ၊ သဟဇာတမျိုး ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ ပကိဏ္ဏကဝသေနစ၊ ရောပြုမိန်းသော ပစ္စည်း တို့နှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ ပန္နရသာဓိကာနိ၊ တဆယံငါးပါး အလွန်ရှိကုန်သော။ တောနိ စတ္တာရိ စသနုသတာနိ၊ ဤလေးရာသော စသနုတို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုလေးရာတဆယံငါးပါးသော စသနုတို့တွင်။ တသ္မိံ တသ္မိံ ခံသေန၊ ၌။ ယေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော ဌိတာ။ တေသံ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်သော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဧကောပိ၊ တပါး သော ပစ္စည်းကိုလည်း။ ပစ္စနိယတော န လဗ္ဗတိ။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယ၌။ ဟေတုမူလကေ၊ ၌။ ပဌမေ၊ သော။ စသနု၊ ၌။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဌိတတ္တာ၊ တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဧကေနဝိသတိ ပစ္စယာ အာဂတော။ ဝေ၊ တူ။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော မူလက သနုတို့၌လည်း။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတာဝသေသော၊ တည်သောပစ္စည်း မှကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယတော အာဂတော။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊

ဤပစ္စယာနုလောမပစ္စနီယဉ်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဗဟူသု၊ များစွာ
သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဌိတေသုပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ ပစ္စနီယတော၊ ဖြင့်။
ဇေကေကောဝ၊ တပါးတပါးသော ပစ္စည်းသည်သာ။ အာဂတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊
သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုမူလကေ၊ ၌။ (တေဝိဓာနံ၊ ကို
ဝိဒိတံ) ယထာ၊ သို့။ ဝေံ၊ တူ။ အာရမဏာဒိမူလကေသုပိ၊ တို့၌လည်း။
သဗ္ဗံ၊ သော။ တေဝိဓာနံ၊ ကို။ ယထာနုရူပတော၊ အကြင်အကြင် ပစ္စည်း
အား လျော်သောအားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
အနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ပစ္စနီယာနုလောမ အဖွင့်

(၆၃၁) ပစ္စနီယာနုလောမေပိ၊ ၌လည်း။ (ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်)
ဟေတုယာ သတ္တ၊ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝေံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။
အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌၎င်း။ န ဟေတုယာ ပန္နရသ နာရမဏေ
ပန္နရသတိ၊ ဟူ၍။ ဝေံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပစ္စနီယေစ၊ ၌၎င်း။ လဒ္ဓ
ဂဏနေသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။
ပစ္စနီယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတော၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် တည်သော
ပစ္စည်း၏။ ပစ္စနီယတော၊ ဖြင့်။ လဒ္ဓဝါရေသု၊ ရအပ်သော ဝါရတို့တွင်။
ယေ၊ အကြင် ဝါရတို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတဿ၊ တည်သော
ပစ္စည်း၏။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဒ္ဓဝါရေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒိသာ၊
ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုသဒိသဝါရတို့၏။
ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ပစ္စနီယသ္မိံ၊ ၌။ န ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ န ဟေတုယာ ပန္နရသ
တိ၊ ဟူ၍။ ပန္နရသ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓ၊ ကုန်ပြီ။ အနုလောမေ၊
၌။ အာရမဏပစ္စယေ၊ ၌။ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ နဝ၊ ကုန်သော။
ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓ၊ ကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ (ပစ္စယပစ္စနီယ န ဟေတု
ပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ဝါရ ပစ္စယာနုလောမ အာရမဏပစ္စည်း၌ ရအပ်သော
ဝါရတို့တွင်) န ဟေတုယာ၊ ၌။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ယေ၊

အကြင်ဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တု၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုတဆယ့်ငါးပါးသော ဝါရတို့တွင်။ ယေဝါရာ၊ တို့သည်၊ အာရမဏေ၊ ဌ။ ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ နဝဟိ၊ ကိုးပါးသောဝါရတို့နှင့်။ သဒိသာ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုကိုးပါးသော သဒိသဝါရတို့၏။ ဝသေန ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ (ပစ္စယပစ္စနိယနဟေတုပစ္စည်း၌ရအပ်သောဝါရ ပစ္စယာနုလောမ အာရမဏ ပစ္စည်း၌ ရအပ်သော ဝါရတို့တွင်။) အာရမဏေ၊ ဌ။ နဝ၊ ကုန်သော။ ယေ၊ အကြင်ဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တု၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုကိုးဝါရတို့သည်။ နဟေတုယာ၊ ဌ။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပန္နရသသု၊ တဆယ့်ငါးပါးသော ဝါရတို့တွင်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာကုသလာဗျာကတာနံ၊ ထို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော၊ သည်။ အကုသလာကုသလာဗျာကတာနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။ အဗျာကတကုသလာကုသလာနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဟိ နဝဟိ၊ ဤ ကိုးဝါရတို့နှင့်။ သဒိသာ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုကိုးဝါရတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ နဟေတုယာ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဝုတ္တံ။ အဓိပတိယာ ဒသာတိအာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သေဝ နယော။

ဟိ၊ မှန်။ အာရမဏာဒိနံ၊ တို့၏။ အနုလောမဂဏနာယ၊ ဌ။ ယေဝါရာ ဝုတ္တု။ န ဟေတုပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေပိ၊ ရောနှောရာ၌ လည်း။ တေ သဗ္ဗေ၊ ဝါရတို့ကို။ လုပ္ပန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ကုသလော ဓမ္မော၊ ပေ။ သုစိဏ္ဏာနိ ပစ္စဝေက္ခတိတိ၊ ဟူ၍။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ ဘေသံ၊ ထိုဝါရတို့၏။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်ကို။ ဥဒ္ဓိရိတဗ္ဗာ၊ နဟေတု ပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဒသာတိတ္ထေ၊ ဌ။ ဝိမံသာဓိပတိံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ သေသာဓိပတိဝသေန၊ ကြွင်းသော အဓိပတိတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ အနုလောမ ဝိဘဂေါ၊ ပစ္စယာနုလောမဝိဘင်း၌။ အာဂတဝါရာ ဥဒ္ဓိရိတဗ္ဗာ။

ဝေ၊ ဤသို့ နဟေတုပစ္စယာ အာရမဏေနဝု-အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ၌။ နဝ၊ ကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇတို့၎င်း။ ဒသ၊ တို့၎င်း။ သတ္တ တိဏ တေရသ၊ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဓ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏန ပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဥဒ္ဓိတရဂဏ-နေန၊ ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။

အတိရေကဂဏနဿာပိ၊ ပိုလွန်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း၏လည်း။ ဂဏနံ၊ ကို။ ပရိဟာပေတွာ၊ ရှိ။ နဟေတုမူလကာဒီနံ၊ နဟေတုမူလက အစ ရှိကုန်သော။ နယာနံ၊ တို့၏။ တိမူလကာဒီသု၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗသံသန္ဓ နေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်းတို့၌။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာဝံ၊ အဝိရုဇ္ဈမာန၊ ဂဏနမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဋ္ဌံ) ဣဒံ၊ ဤလက္ခဏာ သည်။ (တေသံ ဝသေန ဥနိတံရဂဏနေန အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဤလက္ခဏာသည်)။ သာဓာရဏလက္ခဏံ၊ ပစ္စည်းအားလုံးတို့နှင့် ဆက်ဆံ သော လက္ခဏာတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ သာဓာရဏလက္ခဏာဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဧတံ၊ ဤလက္ခဏာသည်။ သဗ္ဗသံသန္ဓနေသု၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်းတို့၌။ န ဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။ ပန၊ ဆက်။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယေသံပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သံသန္ဓနေ၊ ၌။ ယေဝါရာ၊ တို့သည်။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ အဝ သေသာနံ၊ တို့၏။ ဝသေနပိ၊ စပ်သဖြင့်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာ နုလောမ၌။ ဂဏနာ ဓေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ န ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ သတ္တတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ ကုသလော၊ သည်။ အကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ အား၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ အာရမဏာ ဓိပတိဝသေန၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊ လဗ္ဗမာနာ၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ ဣမေဝါရာ၊ တို့သည်။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (အာရမဏာဓိပတိဝသေန လဗ္ဗမာနာတယော ဣမေဝါရာ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ နည်း)။ န အာရမဏပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဂုတ္တတ္ထာ၊ ကြောင့်။ (အာရမဏာ ဓိပတိဝသေန။ ပေ။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ န အာ ရမဏပစ္စယာဟု ဟောတော်မူအပ်သည့်အတွက် အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့် ရထိုက်သော သုံးပါးသော ဤဝါရတို့၏ ဆန့်ကျင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)။ တေ၊ ထိုသုံးဝါရတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ရှိ။ သဟဇာတာ ဓိပတိနယေနော၊ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်း၌ ရအပ်သော နည်းဖြင့်သာ လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤနဟေတု နာရမဏပစ္စယမူ နာဓိပတိတိက၌။ ကုသလဿ၊ ၏။

(ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ ကုသလော၊ ၎င်း။ ကုသလာဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) ကုသလော၊ ၎င်း။ ပေ။ အဗျာကတဿ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ ဝါရာ ဝေဒိတဗျာ။ တေပိ၊ ထိုဝါရာတို့ကိုလည်း။ နဟေတု ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ ဝိမံသာဓိပတိံ၊ ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသာဓိပတိနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝေဒိတဗျာ)။ ဝေ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စယပစ္စနိယာ နှလောမ၌။ ဥိနတရဂဏန ပစ္စယဝသေန၊ ၎င်း။ အဝိရုဇ္ဈမာနဂဏနဝသေန၊ မဆန့်ကျင်သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ဝါရနှင့် စပ်သဖြင့်၎င်း။ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။

စ၊ ဆက်။ ယေသု ပစ္စယေသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ ယေ၊ အကြင် ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်။ တေပိ၊ ထို ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ သေယျတိဒံ၊ ထိုပစ္စည်းတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အနန္တရေ၊ သည်။ ပစ္စနိယတော ဌိတေ၊ သော်။ သမနန္တရာသေဝန နတ္ထိဝိဂတာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်။ သဟဇာတေ ပစ္စနိယတော ဌိတေဟေတု အညမညဝိပါက ဈာနမဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော န တိဋ္ဌန္တိ။ နိဿယေ ပစ္စနိယတော ဌိတေ ဝတ္ထုပုရေဇာတော၊ သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ န တိဋ္ဌတိ၊ မတည်။ အာဟာရေဝါ၊ ပစ္စည်းသည်သော် ၎င်း။ ဣန္ဒြိယေဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ ပစ္စနိယတော ဌိတေ ဟေတု အညမညဝိပါက ဈာနမဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ [စာအုပ်တို့၌ “န တိဋ္ဌန္တိ” ဟု ရှိ၏။ အာဟာရဣန္ဒြိယ ပစ္စည်းတို့ ပစ္စနိယအဖြစ်ဖြင့် တည်လသော် ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် တည်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “န”မပါသင့်၊ ဋီကာ၌လည်း နမပါ။] ပန၊ ဆက်။ အာရမဏေ ပစ္စနိယတော ဌိတေ၊ သော်။ အဓိပတိဥပနိဿယာ၊ တို့သည်။ အနုလောမတော တိဋ္ဌန္တိ။ [ဤ၌လည်း စာအုပ်တို့၌ န ပါ၏။ သဟဇာတာဓိပတိ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယနှင့်စပ်သဖြင့် တည်နိုင်သောကြောင့် မပါသင့်။] ပန၊ ထိုသို့တည်ပါကုန်သော်လည်း။ အာရမဏာ ဓိပတိ၊ အာရမဏူပနိဿယာ၊ တို့ကို။ န လဗ္ဗန္တိ၊ ကုန်။ [ဤဝါကျကိုကြည့်

လျှင်လည်း တိဋ္ဌန္တိ၌ န မပါသင့်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ဣမိနာဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ ယံ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ ယဉ္စ၊ အကြင် ဝိသဇ္ဇနကိုလည်း။ န လဗ္ဗတိ၊ အပ်။ တံ၊ ထိုရအပ် မရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနကို။ ဇာနိတော၊ ၍။ လဗ္ဗမာနဝသေန၊ ရအပ်သော ဝိသဇ္ဇနနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝါရာ ဥဒ္ဓရိတဗျာ။

တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ တိမူလကာဒီသု၊ တိမူလက အစရှိသော နယတို့၌။ အနန္တရေသတ္တာတိအာဒယော၊ အစရှိသော ဝါရတို့သည်။ ဒုမူလကေ၊ ၌။ လဒ္ဓဝါရာယေဝ၊ တို့ပင်တည်း။ ပန၊ ကား။ သတ္တမူလကာဒီသု၊ တို့၌။ နသဟဇာတပစ္စယာ နိဿယေ တိဏိတိ၊ ကား။ ပုရေဇာတဝသေန၊ ပုရေဇာတနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထုနိဿယေ၊ ဆဝတ္ထုနိဿယ ပစ္စည်း၌။ တိဏိသုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ကမ္မေ၊ ၌။ ဒွေ၊ တို့ကို။ နာနာက္ခဏိကဝသေနော၊ သာ။ (ဝေဒိတဗျာနိ)။ အာဟာရေ၌။ ဧကံ၊ ကို။ ကဗုဋ္ဌိကာရာဟာရဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝေဒိတဗျ)။ ဣန္ဒြိယေ၌။ ဧကံ၊ ကို။ ရူပိန္ဒြိယဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝေဒိတဗျ)။ ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ ဂန္ဓာ၊ ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တေ တိဏိတိ၊ ကား။ ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ကုသလာဒီနိ၊ ကုသလပဒအစရှိသော အစအပိုင်းအခြားရှိ ကုန်သော။ အပ္ပာကတန္တာနိ၊ အပ္ပာကတပဒ အဆုံးရှိကုန်သော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ အတ္ထိအဝိဂတေသု ပဉ္စာတိ၊ ကား။ တာနိစေဝတိဏိ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ အပ္ပာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာ) ကုသလာပ္ပာကတော၊ တို့၎င်း။ အပ္ပာကတဿ၊ ၏။ (ပစ္စယဘူတာ) အကုသလာပ္ပာကတော၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယဝသေန၊ ပစ္ဆာဇာတာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်း ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဣမာနိစ ဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ (ပဉ္စ ဝိသဇ္ဇနာနိ ဟောန္တိ)။

ပန၊ ဆက်။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယဿ၊ ၏။ ပစ္စနိကဘာဝတော၊ ပစ္စနိက၏ အဖြစ်မှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ၍။ အတ္ထိ အဝိဂတေသု ဧကန္တိ၊ ကား။ အာဟာရိန္ဒြိယဝသေန၊ အာဟာရအတ္ထိ အာဟာရအဝိဂတ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ

အဝိဂတပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ အဗျာကတဿ။ ၎င်း။ (ပစ္စယဘူတော) အဗျာကတော။ ကို။ (ဝေဒိတဗျော)။ နာဟာရေ။ ကို။ ဂဟိတေ။ သော်။ နဏ္ဍိယပစ္စယာတိ။ ဟူ၍။ နဂဟေတဗျံ။ ထိုက်။ နဏ္ဍိယေ။ ကို။ ဂဟိတေ။ သော်။ နာဟာရပစ္စယာတိ။ ဟူ၍။ တထာ။ ထို့အတူမယူထိုက်။ ကသ္မာ။ နည်း။ ဒွိသု။ နှစ်ပါးသော နာဟာရ နဏ္ဍိယပစ္စည်းတို့ကို။ ဧကတော။ တည်း။ ဂဟိတေသု။ ကုန်သော်။ ဂဏေတဗ္ဗဝါရဿ။ ရေတွက်ထိုက်သော ဝါရ၏။ အဘာဝတော။ တည်း။ ဈာနမဂ္ဂါဒိသုပိ။ တို့သည်လည်း။ ပစ္စနိကတော။ ဖြင့်။ ဌိတေသု။ တည်ကုန်လသော်။ အာဟာရတော ဝါ။ အာဟာရပစ္စည်းမှသော်၎င်း။ ဣန္ဒြိယတောဝါ။ မှသော်၎င်း။ ဧကံ။ တပါးသော ပစ္စည်းကို။ အနုလောမံ။ ကို။ အကတောဝါ။ မပြုမူ၍သာ။ အဝဿာနေ။ ဌှိ။ ဣန္ဒြိယေ ဧကံ အတ္ထိယာ ဧကံ အဝိဂတေ ဧကံ အာဟာရေ ဧကံ အတ္ထိယာ ဧကံ အဝိဂတေ ဧကန္တိ။ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ပြီ။ ဧတ္ထေ။ ဤ နဟေတုမူလကဉ္စံ။ သေသံ။ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ သာတည်း။ ဣတိ။ အပြီးတည်း။

နဟေတုမူလကံ (နိဋ္ဌိတံ)။

(၆၃၆) နာရမဏမူလကာဒိသု။ တို့၌။ နအညမညမူလကော ဌှိ။ န အညမညပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏီတိ။ ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရပ်တို့၏။ (ပစ္စယဘူဘာနိ) ကုသလာဒိနိ။ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့တည်း။ [ဒွိကာ၌ “ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပါနဉ္စ ဟုဆိုထိုက်၏” ဟုပြသေး၏။] အဓိပတိယာ အဋ္ဌာတိ။ ကား။ အဓိပတိယာ။ ပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တေသု။ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီးသော။ ဒေသသု။ ဆယ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့တွင်။ ကုသလော။ သည်။ ကုသလာဗျာကတဿ။ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အကုသလော အကုသလာဗျာကတဿ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ။ သို့။ ဒေ။ နှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ အပနေတွာ။ ရှိ။ သေသာနိ။ ကုန်သော။ အဋ္ဌ။ ရှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ သဟဇာတေ ဗညာတိ။ ကား။ ဟေတုယာ။ ဌှိ။ (နအညမညပစ္စယာ ဟေတုယာဝယံ ဟေတုပစ္စည်း၌။) ဝုတ္တေဟိ။ ကုန်သော။ တီဟိ။ သုံးပါးသော ဝါရတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ ကွ။

ကုသလောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတဿ၊
အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ) အကုသလောစ၊ သည်၎င်း။ အဗျာကတောစ၊
သည်၎င်း။ အဗျာကတဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။
ဣမေဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝါရတို့တည်း။ နိဿယေ သတ္တာတိ၊ ကား။
တေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ထိုငါးဝါရတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အဗျာကတော၊ သည်။
ကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဗျာကတော၊ သည်။
အကုသလဿ၊ အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုဝသေန၊
ဆုဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဣမေဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝါရတို့တည်း။ ကမ္ပေ
တိဏိတိ၊ ကား။ ဟေတုယာ၊ ၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့
ပင်တည်း။ သေသတိကေသုပိ၊ ကြွင်းသော တိဏိ ဟု လာသော တိကတို့၌
လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။ အဓိပတိယာ တိဏိတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊
အောက်ဟေတုပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။ [ဤအဓိပတိယာ
တိဏိ ကား န အညမညပစ္စယာ နဟေတု ပစ္စယာ နအာရမဏပစ္စယာ အဓိ
ပတိယာ တိဏိ ၌ပါသော အဓိပတိယာ တိဏိတည်း။]

(၆၄၄) နာဟာရမူလကေ၊ ၌။ အညမညေ တိဏိတိ(ေတ္ထ)၊ ၌။
(တိဏိ၊ တို့ကို။) အာဟာရေ၊ အာဟာရတို့ကို။ ထပေတွာ၊ ၍။ သေသ
စေတသိကဝသေန၊ ကြွင်းသော စေတသိက်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊
စ၊ ဆက်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် နဟေတုမူလကနယ၌။ (နာဟာရ နုဇ္ဈိ
ယေသု၊ နာဟာရပစ္စည်း နုဇ္ဈိယပစ္စည်းတို့တွင်။ ဧကေကမေဝ၊ တပါး
တပါးသော ပစ္စည်းကိုသာ။ ဂဟိတံ) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊
ဤ နာရမဏမူလကနယ အစရှိသည်၌လည်း။ နာဟာရ နုဇ္ဈိယေသု၊
တို့တွင်။ ဧကေကမေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို။
ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ န (ဂဟိတာ)၊ အပ်ကုန်။

(၆၄၅) နသမ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊
၌။ န အညမညေ၊ နအညမည၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့
ပင်တည်း။ အဓိပတိယာ အဋ္ဌာတိ၊ ကား။ ဝုတ္တာနေဝ၊ နအညမညမူလက
နယ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ပင်တည်း။

(၆၄၉) [စာအုပ်တို့၌ ဤဂဏန်းကျနေသည်၊ နောက်လာမည့် ပါဠိ ရပ်များသည် ပါဠိတော်ဝယ် (၆၄၉)၌ လာသော ပါဠိများတည်း]။ နဝိပ္ပယတ္တ မူလကော၌။ ကမ္မေ ပဉ္စာတိ၊ ကား။ 'သဟဇာတ ကုသလာဒီနံ၊ သဟဇာတကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏။' (ပစ္စယဘူတာ) ကုသလာဒီစေတနာ၊ ၎င်း။ [အာဒိဖြင့် အကုသိုလ် အဗျာကတကိုယူ။] (ဝိပါကာနံ၊ တို့၏၎င်း။) ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပဿ၊ ၎င်း။ (ပစ္စယဘူတာ) - နာနာပိက္ခဏိကံ၊ သော။ ကုသလာကုသလစေတနာ၊ ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ 'ပဉ္စ၊ တို့တည်း။ [ဋီကာ၌ "ဝိပါကာနန္တိပိ ဝတ္ထုဗ္ဗ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝိပါကာနံ ကို ထည့်ပေးလိုက် ပါသည်။] အာဟာရိန္ဒြိယေသု၊ တို့၌။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ သည်။ သဟဇာတသဒိသာနိ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌ ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်၏။ ဈာနမဂ္ဂါဒိသု၊ ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိ၊ တို့သည်။ ဟေတုသဒိသာနိ၊ ကုန်၏။

(၆၅၀) နောအတ္ထိမူလကော ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ 'နော အတ္ထိနာမ၊ နောအတ္ထိမည်သော။ ဟေတု၊ သည်။ နဟောတိ၊ မရှိ။ 'နိယမတော၊ မြသော အားဖြင့်။ အတ္ထိယော၊ အတ္ထိသာတည်း။' တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဟေတု ပစ္စည်းကို။ အဂ္ဂဟေတု၊ ရှိ။ အာရမဏေ နဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဟေတု၊ သည်။ (အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နတိဋ္ဌတိ) ယထာ၊ သို့၊ တသာ၊ တူ။ အညေဝိ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယ လက္ခဏယတ္တော၊ အတ္ထိ ပစ္စည်း၏လက္ခဏာနှင့်ယှဉ်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤနောအတ္ထိမူလက၊ နယ၌။ အနုလောမတော နတိဋ္ဌန္တိ။ ပုန၊ ကား။ ကမ္မေ ဇေတိဣဒံ၊ ဤ စကားကို။ နာနာပိက္ခဏိကမ္မဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ ပစ္စနိ၊ ယတော၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။ ယံ၊ အကြင်ပစ္စည်းကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘမာနမ္ပိ၊ ရအပ်ပါသော်လည်း။ အဂ္ဂဒဟတု၊ မယူသေးမူ၍။ တတော၊ ထိုပစ္စည်းမှ။ ပရေတရာ၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဂယန္တိ၊ ကုန်၏။ [စာအုပ်တို့၌ "ပုရေတရာ" ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ "ပရေ တရာ" ဟု ရှိ၏။] သော၊ ထိုပစ္စည်းသည်။ (အနုလောမ အားဖြင့် ရအပ် ပါလျက် မယူအပ်ခဲ့သော ထိုပစ္စည်းသည်။) ပစ္စာ၊ ၌။ 'ဧယာဇနံ၊ ယှဉ်စေ' ခြင်းကို။ လဘတိ၊ ၎င်း။ [ဤ ယံ ပနစသော ဝါကျကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ပြထား

သည်။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (အကြင်ပစ္စည်းကို အနုလောမအဖြစ်
ဖြင့် ရအပ်ပါသော်လည်း မယူသေးမူ၍ နောက်ပစ္စည်းတို့ကို ပစ္စနိယအဖြစ်
ဖြင့် ယူအပ်သော် ထိုအနုလောမအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်ပါသော်လည်း မယူအပ်
ခဲ့သော ပစ္စည်း၏ နောက်၌ယှဉ်စေခြင်းကို ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်)။
ဧတေ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမနောအတ္ထိမူလကနယ၌။ နော အတ္ထိ ပစ္စယာ
နဟေတု ပစ္စယာ။ ပေ။ နော အဝိဂတ ပစ္စယာ ကမ္မေ ခေတိ၊ ဟူ၍။
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ၊ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သေ၊ ဤကမ္မပစ္စည်းကို။
သကဋ္ဌာနေယေဝ၊ မိမိနေရာအရပ်၌ပင်။ နဂဟိတော၊ နည်း။ ဣတိ၊ တည်း။
ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဝေသေသု၊ ကြွင်းကုန်သော။ (သဗ္ဗေသု) ပိ၊ အလုံး
စုံလည်းဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်
လသော်။ ကောဝ၊ တပါးသော ကမ္မပစ္စည်းကိုသာ။ အနုလောမတော
လဗ္ဗတိ၊ (တသ္မာ သေ သကဋ္ဌာနေယေဝ နဂဟိတော။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံ၊
ကား။ ဣမသ္မိ၊ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။ [စာအုပ်တို့၌ “ပစ္စယာနုလော
မေ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း]။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ယော၊ အကြင်ပစ္စည်း
ကို။ သဗ္ဗေသု၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စနိယတော ဌိတေသု
ကောဝ၊ တပါးတည်းကိုသာ။ အနုလောမတော လဗ္ဗတိ၊ သော၊ ထို
ပစ္စည်းကို။ ပစ္စာ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (ဣမသ္မိ
ပစ္စနိယာနုလောမေ လက္ခဏံ)။ နောအတ္ထိပစ္စယာ နော ဟေတု ပစ္စယာ။
ပေ။ နော အဝိဂတပစ္စယာ ဥပနိဿယေ နဝါတိတ္ထောပိ၊ ဤပါ၌၌လည်း။
သေဝနယော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤနောအတ္ထိပစ္စယာ။ ပေ။ ဥပ
နိဿယေ နဝ-ဟူသော စကားကို။ ပကတူပ နိဿယဝေသေန ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ
ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စယ ပစ္စနိယာ နုလောမ၌။
လဗ္ဗမာနံ၊ ရထိုက်သည်ကို၎င်း။ အလဗ္ဗမာနံ၊ ကို၎င်း။ ပုရေ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊
ဆိုအပ်သည်ကို၎င်း။ ပစ္စာ၊ ၌။ ဝုတ္တု၊ ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊
အပြီးတည်း။ ပဉ္စာဝါရဿ ပစ္စနိယာနုလောမ ဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။
စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္ထိကပဋ္ဌာနဿ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။ ဣတိ၊ ကုသလတိက်
အဖွင့် အပြီးတည်း။

၂- ဝေဒနာတိက်အဖွင့်

(၁) ဝေဒနာတ္တိကော ဌံ။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ တို့၎င်း။ ရူပံ၊ ရုပ်၎င်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေဓမ္မာ၊ တို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကေ ခန္တံ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာတိအာဒိ၊ ကို။ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏော ဌံ။ သုခါယ ဝေဒနာယဘိ၊ ဟူသောစကားကို။ သုဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ကို။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ဌံ။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယဝါရေ၊ ဌံ။ ပဋိသန္ဓိဂဟဏံ၊ ပဋိသန္ဓေကို ယူတော်မူခြင်းကို။ နကတံ၊ အပ်။ တတိယဝါရေ၊ ဌံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏတိ၊ ဟူသောစကားကို။ သုဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤဟေတုပစ္စည်း၌၎င်း။ ဣတော၊ ဤဟေတုပစ္စည်းမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယေသုစ၊ တို့၌၎င်း။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ယထာ ပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊ အနက်ကိုထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။ တယော တယော၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဟေတုယာ တိဏံ။ ပေ။ အဝိဂတေတိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(၆) ပန၊ ကား။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာ၌။ သုဟေတုကာယ၊ သဟိတ်ဖြစ်သော။ ဝိပါကဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ဝိပါကဒုက္ခဝေဒနာ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဟေတုမူလကနယော၊ ဌံ။ ဝိပါကေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အဓိပတိအာဒိဟိ၊ အဓိပတိအစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေသုပိ၊ ရောနှောခြင်းတို့၌လည်း။ ဝိပါကေ၊ ဌံ။ 'ဒွေယေဝ၊ နှစ်ပါးသော ဝိသန္ဓေနတို့ပင်တည်း။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။ ဝိပါကေ၊ ဌံ။ ဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ၏။ အဓိပတိဈာနမဂ္ဂါနံ၊ တို့၏။ အဘာဝတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ စ၊ ဆက်။ ယေဟိ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ဌံ။ ဝိပါကေ၊ ဌံ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိပါကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ သံသန္ဓနေ၊ ဌံ။ တေသုပိ၊ ထိုပစ္စည်းတို့၌လည်း။ ဒွေယေဝ (ဝါရာ လဗ္ဘန္တိ)။

(၁၀) ပစ္စနီယေ၊ ပစ္စယပစ္စနီယဉ်။ နပုရေဇာတေ၊ ဉ်။ အဂ္ဂပေ၊ အဂ္ဂပတုံဉ်၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယဉ္ဇ၊ ပဋိသန္ဓေအခါဉ်၎င်း။ ဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ဇါ။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ခွေ ဝါရာ အာဂတာ။ နဝိပ္ပယုတ္တေပိ၊ ပစ္စည်းဉ်လည်း။ အဂ္ဂပေ၊ ဘုံဉ်။ ဒုက္ခဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ခွေယေဝ (ဝါရာ အာဂတာ)။ ပန၊ ကား။ သဗ္ဗအဂ္ဂပပရိဂ္ဂါဟကော၊ အလုံးစုံသော နာမ် တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သော။ သဟဇာတာဒယော၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ (သဟဇာတ အညမည အာရမဏ အနန္တရ သမနန္တရ နိဿယ ဥပနိဿယ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ သမ္ပယုတ္တ အတ္တိ နတ္ထိ ဝိဂတ အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့သည်။) ဣမသ္မိံ ပစ္စနီယဝါရေ၊ ဉ်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ (ပရိဟာယန္တိ)။ ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တဿ၊ ဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ် ဖြစ်သော။ ဓမ္မဿ၊ ဇါ။ ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ၊ သော။ (ဓမ္မံ၊ ကိံ) ပဋိစ္စ၊ ချ်။ သဟဇာတာဒီဟိ၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စယံ၊ ကိံ။ ဝိနာဝ၊ ကြဉ်၍သာလျှင်။ ဥပ္ပတ္တိတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ (ပရိဟာယန္တိ)။

(၁၇) ပန၊ ကား။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာဉ်။ နပုရေဇာတေ ကေန္တိ၊ ဟူသော စကားကို၊ အဂ္ဂပေ၊ ဉ်၎င်း။ ပဋိသန္ဓိယဉ္ဇ၊ ပဋိသန္ဓေ အခါဉ်၎င်း။ အဟေတုကာ ဒုက္ခမသုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တံ၊ အဟိတ်အဒုက္ခမသုခဝေဒနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ကမ္မေ ဒွေတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အဟေတုကကြိယသမ္ပယုတ္တ စေတနာဝသေန၊ အဟိတ်ကြိယာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စေတနာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ သုခါယ၊ သော။ (ဝေဒနာယစ)၊ နှင့်၎င်း။ အဒုက္ခမသုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာယစ၊ နှင့်၎င်း။ သမ္ပယုတ္တေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ချ်။ တာဟိဝေဒနာဟိ၊ ထိုသုခဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာတို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ အဟေတုကကြိယစေတနာ၊ အဟိတ်ကြိယာ စေတနာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ နဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေပိ၊ နဟေတုပစ္စယမူ နဝိပါကဒုက္ခဉ်လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ နဝိပ္ပယုတ္တေ ကေန္တိ၊ ဟူသော စကားကို၊ အဂ္ဂပေ၊ ဘုံဉ်။ အာဝဇ္ဇန

ဝသေန၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊
ဖြင့်။ သဗ္ဗသံသန္တနေသု၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်းတို့၌။
ဂဏနာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(၂၅) အနုလောမပစ္စနိယော၊ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယ၌။ (တိဋ္ဌန္တိ
စပ်) ပစ္စနိယော၊ ပစ္စယပစ္စနိယ၌။ (လဒ္ဓပစ္စယာ၌ စပ်) လဒ္ဓပစ္စယာဝေ၊
ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့သည်သာ။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။

(၂၆-၃၂) ပစ္စနိယာ နုလောမေ၊ ၌။ သဗ္ဗာဂ္ဂပမ္မေပရိဂ္ဂါဟကော၊
အလုံးစုံသော နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သော။ သဟဇာတာဒယော၊
သဟဇာတအာရုံသော ပစ္စည်းတို့သည်။ အနုလောမတောဝ၊ ဖြင့်သာ။
တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ န(တိဋ္ဌန္တိ)၊ ကုန်။ ပန၊ ကား။
အဟေတုကဏ္ဍ၊ သော။ စိတ္တုပ္ပါဒဿ၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏။ (စိတ္တုပ္ပါဒ်မှာ။)
အဓိပတိ၊ အဓိပတိသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဓိပတိပစ္စယော၊
သည်။ အနုလောမတော န တိဋ္ဌတိ။ ပန၊ ဆက်။ ပဋိစ္စဝါရာဒိသု၊ ပဋိစ္စ
ဝါရအစရှိသော ဝါရတို့၌။ ပစ္စာဇာတော၊ သည်။ (ပရိဟိနော ဟောတိ
၌စပ်)။ ဝါ၊ ကို။ (နလဗ္ဗတိ၌စပ်) အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဗတိ
ယေဝ၊ သာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဟိနော၊ သည်။ (ဟောတိ)။
စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စည်းတို့တွင်။ ဝါ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ၌။
ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော လဗ္ဗန္တိ။ တေ၊ အနုလောမ
အဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သော ထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ လဗ္ဗမာနေဟိ၊
ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပရိဝတ္တေတွာပိ၊ ပြန်လှန်၍လည်း။
ယောဇိတာယော၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်သာ။ တေသု၊ ထိုယှဉ်စေအပ်သော
ပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိ၊ သုံးပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ ဒွေ၊ တို့၎င်း။ ကံ၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ တယောဝ၊ ကုန်သော။ ဝါရပရိစ္ဆေဒါ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။
တေ၊ လိုဘီရအပိုင်းအခြားတို့ကို။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့၌။
ယထာနုရူပံ၊ အကြင် အကြင် ပစ္စည်းအားလျော်စွာ။ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ၊
ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ယေံ အယံ (ဝဏ္ဏနာ နယော)၊ အကြင်ဖွင့်ကြောင်း
ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာနည်းကို။ ပဋိစ္စဝါရေ၊ ၌။ (မယာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။
သဟဇာတဝါရာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အယမေဝဝဏ္ဏနာနယော၊ ပင်တည်း။

(၃၈) ပန၊ ကား။ ပဉ္စဝါရေ ခွံ။ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိ၊ ကား။
 ကေန၊ အဘယ်တရားနှင့်။ [စာအုပ်တို့၌ “တေန” ဟုရှိသည်ကား မကောင်း။]
 သဒ္ဓိံ၊ ကူ။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့အား။ (ဟေတုပစ္စယေန
 ပစ္စယော ခွံစပ်) တေဟိယေဝ ဟေတုဟိဝါ၊ ထိုဟိတ်တို့နှင့်ပင်လျှင်သော်
 ၎င်း။ သုဝေဒနာဟိဝါ၊ သုဝေဒနာ အစရှိသည်တို့နှင့် သော်၎င်း။
 (သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။)

(၃၉) ဝိပ္ပဋိသာရိဿာတိ၊ ကား။ တာဝ၊ ဈာနပရိဟာနိမှရှေးဦးစွာ။
 (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသ) ဒါနာဒီသု၊ တို့၌။ ကသ္မာ၊ ကြေငင့်။ မယာ၊ သည်။ ဣဒံ၊
 ဤအမှုကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်မိလေသနည်း။ ဝုဋ္ဌ၊ မကောင်းသဖြင့်။ မေ၊
 သည်။ ကတံ၊ ပြု။ အကတံ၊ မပြုအပ်သည်။ (သမာနံ) သေယျာ၊ မြတ်သည်။
 သိယာ၊ ၏။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝိပ္ပဋိသာ
 ရိဿ၊ နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသူ၏ (သန္တာန်၌။ ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ခွံစပ်)
 ပန၊ ကား။ ဈာနပရိဟာနိယံ၊ ဈာန်၏ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၌။ မေ၊ ၏။ ဈာနံ၊
 သည်။ ပရိဟိန္နံ၊ ဆုတ်ယုတ်ပြီ။ (အဟံ) မဟာဇာနိယော၊ ကြီးစွာ
 သော ဆုံးရှုံးခြင်းရှိသည်။ အမှီဝတ၊ ဖြစ်လေစွတကား။ ဣတိဝေ၊ အားဖြင့်။
 ဝိပ္ပဋိသာရိဿ (ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ခွံစပ်)။ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။
 ဒေါသသမ္ပယုတ္တမောဟော၊ ဒေါသနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟသည်။
 (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ တထာ၊ ထိုမှတပါး။ မောဟံ အာရဗ္ဘာတိ၊ ကား။ ဒေါသ
 သမ္ပယုတ္တမောဟမေဝ၊ ကိုပင်။ (အာရဗ္ဘ ခွံစပ်)

(၄၅) သုခါယ။ ပေ။ ဘဝင်္ဂဿာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏသင်္ခါတံ၊
 သော။ ပိဋိဘဝင်္ဂံ၊ ပိဋိဘဝင်သည်။ မူလဘဝင်္ဂဿ၊ အား။ (အနန္တရပစ္စ
 ယေန ပစ္စယော ခွံစပ်)။ ဝုဋ္ဌာနဿာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏဿ၊ တဒါရုံအား
 သော်၎င်း။ ဘဝင်္ဂဿဝါ၊ အားသော်၎င်း။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော
 ခွံစပ်) ဟိ၊ မှန်။ ဥဿယမ္ပိ၊ သော။ တေ၊ ဤတဒါရုံ ဘဝင်္ဂကို။ ကုသလာ
 ကုသလဇနတော၊ မှ။ ဝုဋ္ဌိတတ္တာ၊ ထကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုဋ္ဌာနန္တိ၊
 ဟူ၍။ ဝုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ကြိယံ ဝုဋ္ဌာနဿာတိ ဧတ္ထာပိ၊ ဤပါ၌၌လည်း။ သေဝ
 နယော၊ တည်း။ ဖလံ ဝုဋ္ဌာနဿာတိ၊ ကား။ ဖလစိတ္တံ၊ သည်။ ဘဝင်္ဂဿ၊

အား။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စိစပ်) ဟိ၊ မှန်။ ဘဝင်္ကေန၊ ဖြင့်။
(သမာပန္နော၊ သည်)။ ဖလတော၊ မှ။ ဝုဠိတောနာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊
၏။ [ကုသလတိက် ပဉ္စဝါရ ဝိဘင်း အဖွင့်၊ အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသ (၄၁၇)
ပုဒ်အဖွင့်၌ တေဟိ ဟူသောပါဠိကို အတည်ယူ၍ မှတ်ချက် ရေးခဲ့သည်။
ပရတော၊ ၌။ ဝုဠာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အာဂတဌာနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဝေဝေ
နယော၊ တည်း။

(၄၆) ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ခန္ဓာတိ၊ ကား။ ဒေါမနဿ
သမ္ပယုတ္တာ၊ ဒေါမနဿနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။
ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စိစပ်)။ အဒုက္ခမ သုခါယံ
ဝေဒနာယံ သမ္ပယုတ္တဿ ဝုဠာနဿာတိ၊ ကား။ တဒါရမဏသင်္ခါတဿ၊
တဒါရုံဟုဆိုအပ်သော။ အာဂန္တုကဘဝဂံဿဝါ၊ အားသော်၎င်း။ ဥပေက္ခာ
သမ္ပယုတ္တ မူလဘဝဂံဿဝါ၊ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ် မူလဘဝင်အား သော်၎င်း။
(အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စိစပ်) ပန၊ ဆက်။ သောမနဿသဟဂတံ၊
သည်။ မူလဘဝဂံ၊ သည်။ သစေဟောတိ၊ အံ့။ တဒါရမဏဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိ-
ကာရဏံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်လည်း။ (သစေ) နဟောတိ၊ အံ့။
(ဝေသတိ) ဇဝနဿ၊ ၏။ အာရမဏတော၊ မှ။ အညသ္မိံ၊ သော။ အာရ
မဏေပိ၊ ၌လည်း။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ၊ အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာ ရှိသော။
အကုသလဝိပါကံ၊ အကုသလဝိပါကံ သန္တိရဏသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတေ၊ သာ။
[သင်္ဂြိုဟ် တဒါရမဏနိယမ-တသ္မာ ယဒိ သောမနဿ ပဋိသန္တိကဿ အစရှိ
သော စကားအတိုင်းပင်တည်း။] ဟိ၊ မှန်။ တမ္ပိ၊ ထိုအဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာ
ရှိသော၊ အကုသလဝိပါကံ သန္တိရဏကိုလည်း။ [ပိဖြင့် ရှေ့၌ဆိုအပ်ခဲ့သော
တဒါရမဏသင်္ခါတ အာဂန္တုကဘဝင်၊ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ် မူလဘဝင်တို့ကို
ပေါင်း။] ဇာနတော၊ မှ။ ဝုဠိတတ္တာ၊ ထသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုဠာနန္တိ၊
ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သဟဇာတပစ္စယာဒိနိဒ္ဒေသော၊ သဟဇာတပစ္စည်း အစရှိ
သော ပစ္စည်းတို့၏ နိဒ္ဒေသတို့သည်။ ဥတ္တာနတ္တာယေဝ၊ ကုန်သည်သာတည်း။
ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ယံ၊ အကြင် အနက်သဘော
သည်။ ဝါ၊ ကို။ 'ဟေဌာ၊ အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
ဝေဒေတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတ

ပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏ နိဒ္ဒေသ၌။ ကိဉ္စိ၊ သော။ (တံ၊ ထိုအနက် သဘောသည်)။ န အတ္တိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (အောက်၌ ဆိုအပ် ပြီးသောနည်းဖြင့် သိခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသော တစုံတခုသော အနက် သဘော၏ ဤသဟဇာတပစ္စယာဒိနိဒ္ဒေသ၌ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)။ သာဓုကံ၊ စွာ။ ဥပလက္ခေတဗ္ဗံ၊ မှတ်သားထိုက်၏။

(၆၂) ဣဒါနိ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရကိပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ပစ္စယော၊ ချွံ။ ယေယေဝါရာ၊ တို့ကို။ လဒ္ဓါ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ သဒ္ဓိပိတု၊ ရှိ။ ဂဏနာယ၊ ဖြင့်။ ဝသေတုံ၊ ငှာ။ ဟေတုယာ တိဏိတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ ဂုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုယာ တိဏိ အစရှိသော စကားရပ်၌။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ တိတ္ထံ၊ ကုန်သော။ ပဒါနံ၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အစရှိသောပုဒ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ အာရမဏေ၊ ချွံ။ နဝ၊ ကိုးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ ကေမူလကေကာ ဝသာနာနိ၊ တပါးသောပုဒ် ဟူသော မူလရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ တပါးသောပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့တည်း။ အဓိပတိယာ၊ ချွံ။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ဟူသည်။ (ဣတိဝေပဉ္စ၌စပ်) သဟဇာတာဓိပတိ ဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ အမိဿာနိ၊ တပါးသော ပုဒ်တို့နှင့် မရောကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ (ဣတိဝေ၌စပ်) အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့် စပ်သဖြင့် လည်း။ သုခါယ သမ္ပယုတ္တော သုခါယ သမ္ပယုတ္တံ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ အဓိကမသုခါယ သမ္ပယုတ္တော အဓိကမသုခါယ သမ္ပယုတ္တံ၊ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့၎င်း။ (ဣတိဝေ၌စပ်) တာနိ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ နဂဏေတဗ္ဗာနိ၊ သီးခြားမရေတွက် ထိုက်ကုန်။ [ဓြေတိဏိ အရ ဝိသဇ္ဇနတို့၌ သွင်း၍ ရေတွက်ပါ၊ ဟူလို]။ ပန၊ ဆက်။ သုခါယ၊ သုဝေဒနာနှင့်။ သမ္ပယုတ္တော၊ သော။ (ဓမ္မော) အဓိကမသုခါယနှင့်။ (သမ္ပယုတ္တံဓမ္မဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ) အဓိကမသုခါယ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တော (ဓမ္မော) သုခါယ၊ နှင့်။ (သမ္ပယုတ္တံဓမ္မဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမာနိဒ္ဓေ၊

ဤနှစ်ပါးသောဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ ဂဏေတဗ္ဗာနိုး ကုန်၏။ ဣတိဝေံ သို့။ ပဉ္စ၊
ငါးပါးတို့တည်း။

အနန္တရသမနန္တရေသု၊ တို့၌။ သတ္တာတိ၊ ကား။ သုခါ၊ သုခဝေဒနာ
သည်။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားသည်။ ဒွိန္နံ၊ နှစ်ပါး
ကုန်သော သုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရား။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ
နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့အား။ (ပစ္စယော-ဟောတိ)။ ဒုက္ခာ၊ သည်။
ဝါ၊ သည်။ တထာ၊ ထို့အတူ နှစ်ပါးကုန်သော ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်
ဖြစ်သောတရား အဒုက္ခမသုခဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့အား။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဒုက္ခမသုခါ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ တိတ္ထမ္ပိသုံးပါး
လည်းဖြစ်ကုန်သော သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာတို့နှင့်
သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေံ သို့။
သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယေ နဝါတိ၊
ကား။ သုခသမ္ပယုတ္တော၊ တရားသည်။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တီဟိပိ၊
ကုန်သော။ ဥပနိဿယေဟိ၊ အာရမဏူပနိဿယ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပ
နိဿယံတို့ဖြင့်၎င်း။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ ပကတူပနိဿယေနဝ၊ ဖြင့်
သာလျှင်၎င်း။ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တီဟိပိ၊ ကုန်သော။ (ဥပ
နိဿယေဟိ၊ တို့ဖြင့်၎င်း။ ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော၊ သည်။ ဒုက္ခ
သမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ အနန္တရပကတူပနိဿယေဟိ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပ
နိဿယံတို့ဖြင့်၎င်း။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ ပကတူပနိဿယေန၊ ဖြင့်၎င်း။
အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ ဒွိဓာ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယ
ဟူသော နှစ်ပါးသောအပြားတို့ဖြင့်၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဒုက္ခမ
သုခသမ္ပယုတ္တော၊ သည်။ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တိဓာပိ၊ တို့ဖြင့်
လည်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ တထာ၊ ထို
သုံးပါး အပြားတို့ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။
အနန္တရပကတူပနိဿယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေံသို့။
နဝ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပနိဿယဖဇ္ဈည်း၌။ ပစ္စယ
ဘေဒတော၊ ပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ပကတူပနိဿယာ၊ ပစ္စည်းတို့
သည်။ နဝ၊ တို့တည်း။ အနန္တရူပနိဿယာ သတ္တ၊ အာရမဏူပနိဿယာ

စက္ကာရော။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိသတိ၊ သော။ ဥပနိဿယာ (ဟောန္တိ)။ ပန၊
ဆက်။ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတာ၊ တို့သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝေဒနာ တိက်၌။
ဆိဇ္ဇန္တိ၊ ပြတ်ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ပုရေဇာတာ (ဝါ)၊ သော်လည်း ဖြစ်ကုန်
သော။ ပစ္ဆာဇာတာဝါ၊ သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်။
အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယာ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။

ကမ္မေ အဋ္ဌာတိ၊ ကံး။ သုခသမ္ပယုတ္တော၊ သည်။ သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊
အား။ ခွိဓာပိ၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း ဟူသော
နှစ်ပါးသော အပြားတို့ဖြင့်လည်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ၊
အား။ နာနာက္ခဏိကတောဝါ၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းအားဖြင့်သာ။ ပစ္စ
ယော ဟောတိ။ ဣတရဿ၊ အခြားသော ဒုက္ခသမ္ပယုတ်တရား
အား။ 'တတ၊ ထိုနာနာက္ခဏိကကမ္မ ပစ္စည်း အားဖြင့်သာ။ (ပစ္စယော
ဟောတိ)။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဿ ခွိဓာပိ (ပစ္စယောဟောတိ)။
သုခသမ္ပယုတ္တဿ၊ အား။ (ကမ္မပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသော
ဒုက္ခသမ္ပယုတ်တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။) ဣတရဿ၊ အား။ နာနာက္ခဏိက
တောဝါဖြင့်သာ။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အဒုက္ခသုခသမ္ပယုတ္တော၊ အဒုက္ခ
မသုခသမ္ပယုတ္တဿ ခွိဓာပိ (ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတရဿ၊ အခြား
သော သုခသမ္ပယုတ် ဒုက္ခသမ္ပယုတ် တရားတို့အား။ နာနာက္ခဏိကတော
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ အဋ္ဌ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်း၌။ ပစ္စယဘေဒတော၊ အားဖြင့်။
နာနာက္ခဏိက၊ တို့သည်။ အဋ္ဌ၊ တို့တည်း။ သဟဇာတာ တိဏိ။ ဣတိ၊ သို့။
ကောသသ၊ ကုန်သော။ ကမ္မပစ္စယာ (ဟောန္တိ)။ စ၊ ဆက်။ ပုရေဇာတ
ပစ္ဆာဇာတာ၊ တို့သည်။ (ဆိဇ္ဇန္တိ) ယတာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဝိပယုတ္တပစ္စယော
ပိ၊ သည်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤဝေဒနာတိက်၌။ ဆိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အရူပ
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ဝိပယုတ္တပစ္စယော န ဟောန္တိ။
နတ္ထိဝိဂတေသု၊ တို့၌။ သတ္တ၊ တို့သည်။ အနန္တရသဒိသာဝံ ဟောန္တိ၊ ဝေ၊
ဖြင့်။ (ဤသို့ ဟေတုယာ တိဏိ အစရှိသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။)
ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယာနုလောမ၌။ တိဏိ ပဉ္စ သတ္တ အဋ္ဌ နဝ ဣတိ၊ သို့။ ပဉ္စ

ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊
ဖြင့်။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ဤ။ ဥနတရဂဏနေ၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
သံသန္ဓနေသု၊ တို့၌။ အတိရေကဉ္စ၊ ပိုလွန်သော ဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ အလဗ္ဗ
မာနဉ္စ၊ မရထိုက်သော ဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ အပနေတွာ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

(၆၃-၆၄) ဟေတုယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အာရမဏံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊
အပ်။ အနန္တရာဒယော၊ တို့ကို။ တထာ၊ ထိုအတူမရအပ်ကုန်။ အဓိပတိယာ
ဒွေတိ၊ ကား။ ဒုက္ခပဒံ၊ ဒုက္ခာယဝေဒနာယံ သမ္ပယုတ္တပဒကို။ ထပေတွာ၊
၍။ သေသာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တပဒ အဒုက္ခ
မသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တပဒ တို့တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ
(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော၊ သော။ ဟေတု၊ သည်။ အဓိပတိ
နာမ၊ အဓိပတိမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုဒုက္ခ
သမ္ပယုတ်ဟိတ်ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အပနိတော၊ ပြီ။
သေသဒ္ဓယေသုပါကြွင်းသောနှစ်ပါးအပေါင်းဖြစ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။
(ဒွေ ဟုလာသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌လည်း။) သေဝနယော၊ တည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့ ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဒွေ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဟေတု
မူလကော၊ ၌။ ဒွေယေဝ၊ ကုန်သော။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊
ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဆဃဋ္ဌနာနိ ဝုတ္တာနိ။

တေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဗညနတို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမဗညနကို။
အဝိပါကဘူတနံ၊ ဝိပါကမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ
နိရာဓိပတိဓမ္မာနံ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော နိရာဓိပတိ ဟိတ်တရားတို့၏။
ဝသေန ဝုတ္တံ၊ ခုတိယံ၊ ကို။ ဝိပါကဘူတနံ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝ၊
ထိုဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော နိရာဓိပတိဟိတ်တရားတို့၏ပင်။ (ဝသေန ဝုတ္တံ)။
တတိယစတုတ္တာနိ၊ တို့ကို။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝ၊
ထိုဝိပါကမဟုတ်သော နိရာဓိပတိဟိတ်တရား၊ ဝိပါကဖြစ်သော နိရာဓိပတိ
ဟိတ်တရားတို့၏။ (ဝသေန ဝုတ္တာနိ)။ ပဉ္စမံ၊ ကို။ အဝိပါကဘူတသာဓိပတိ
အမောဟဝသေန၊ ဝိပါကမဟုတ်သော သာဓိပတိအမောဟနှင့် စပ်သဖြင့်။
(ဝုတ္တံ)။ ဆဋ္ဌံ၊ ကို။ ဝိပါကဘူတသာဓိပတိအမောဟဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။

(ဝုတ္တံ)။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဌမံ၊ ကို။ သဗ္ဗဟေတုဝသေန၊ အလုံးစုံသောဟိတ်
တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ ဒုတိယံ၊ ကို။ သဗ္ဗဝိပါကဟေတုဝသေန၊
အလုံးစုံသော ဝိပါကဟိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ)။ တတိယံ သဗ္ဗာမောဟ
ဟေတုဝသေန (ဝုတ္တံ)။ စတုတ္ထံ သဗ္ဗဝိပါကမောဟဟေတုဝသေန (ဝုတ္တံ)။
ပဉ္စမံ သဗ္ဗသာမိပတိအမောဟဝသေန (ဝုတ္တံ)။ ဆဋ္ဌံ သဗ္ဗသာမိပတိဝိပါက
မောဟဝသေန (ဝုတ္တံ)။

(၆၆) အာရမဏမူလကေ၊ ဌံ။ အဓိပတိယာ စတ္တာရိတံ၊ ကား။
အာရမဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရမဏာဓိပတိ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သုခံ၊ သုခ
ဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားသည်။ သုခဿ၊
သုခဝေဒနာအား၎င်း။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားအား
၎င်း။ အဒုက္ခမသုခဿ၊ အား၎င်း။ ဝါ၊ အား၎င်း။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
အဒုက္ခမသုခံ၊ သည်။ အဒုက္ခမသုခဿ၊ အား၎င်း။ သုခဿ၊ အား၎င်း။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဓေ၊ သို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးသော ဝိသဇ္ဇနကို
သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပနိဿယေပိ၊ ဌ်လည်း။ အာရမဏပနိဿယဝသေန၊
စပ်သဖြင့်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးသောဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ပန၊ ဆက်။
တ္ထေ၊ ဤအာရမဏမူလကနယဌံ၊ ဃဋ္ဌနံ၊ သည်။ [စာအုပ်တို့၌ “ဃဋ္ဌနာနိ”
ဟု ဗဟုဝုစံရှိ၏။ ရွေးနိဿယဌ်ကား ကေဝုစံဖြင့် တွေ့ရသည်။] ကေမေဝ၊
တပါးသာတည်း။ အဓိပတိမူလကာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်
မူလကနယဌံ။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ယံ၊ အကြင် ဝိသဇ္ဇနကို။ လဗ္ဘတိ၊
၏။ ယဉ္ဇ၊ ကိုလည်း။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တံသဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ရအပ်မရအပ်
သော ဝိသဇ္ဇနကို။ သာဓုကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ရှိ။ သံသန္တနဃဋ္ဌန
ဂဏနာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောရာ၌ ဃဋ္ဌန အရေအတွက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
ဤတွင် ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်ပြီး၏။

(၈၃ ၈၇) ပစ္စနိယနယမိ၊ ဌံ။ ကုသလတ္ထိကေ၊ ဌံ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ပစ္စယေ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ရှိ။ တတ္ထ၊ ထို
ပစ္စယုဒ္ဓါရ၌။ လဒ္ဓါနံ ဝါရာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စနိယတော၊
အားဖြင့်။ ဂဏနဝသေန၊ ဂဏန်းသင်္ချာနှင့်စပ်သဖြင့်။ နဟေတုယာ နဝါ

တိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ သဗ္ဗပစ္စယေသု နဝ ဝါရာ ခံသိတာ။ တေ၊ ထိုဝါရ
 တို့ကို။ (ဒဿေတဗ္ဗာ ဌံ စပ်။) ကေမူလကေကာဝသာနာနံ၊ တပါးသော
 ပုဒ်ဟူသော မူလရှိကုန်၊ တပါးသောပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သော။ နဝန္တံ၊
 ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သုခါယံ ။ ပေ။ ဒါနံ တော
 တိအာဒိနာ၊ ဤသို့အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပါဠိ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ရှိ။
 ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပံန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနီယ၌။ ပစ္စယသံသန္ဓ
 နေ၊ ၌။ နဟေတပုံစယာ ။ ပေ။ နဥပနိဿယေ အဋ္ဌာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။
 နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (အဋ္ဌ ဝါရာ) ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
 ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဗုဗ္ဗလကမ္မံ၊ သည်။ ဝိပါကဿ၊ ၏။ ဥပနိဿယော၊
 အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ပန၊ ဆက်။
 ကေဝလံ၊ သဟဇာတကမ္မမဖက် သက်သက်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေ
 နေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနီယ၌၎င်း။ အနုလောမပစ္စနီယ
 ပစ္စနီယာနုလောမေသုစ၊ တို့၌၎င်း။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော
 ဝိသဇ္ဇနကို။ ဝါ၊ စာရနကို။ တေသံတေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ယောဂေ၊
 ယှဉ်ရာ၌။ လဒ္ဓဝါရဝသေန၊ ရအပ်သောဝါရတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊
 ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဂဏေတုံ၊ ဌာ။ သက္ကာ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 နဝိတ္တာရိတံ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝေဒနာတ္တိကစက္ကနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၃-ဝိပါကတိက အဖွင့်

(၁-၂၃) ဝိပါကတ္တိကေ-၌။ ဝိပါကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဝိပါကော ဓမ္မော
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ တေရသ၊
 ကုန်သော။ ယေဝါရာ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုဝါရတို့ကို။ သဗ္ဗိ
 ပိတွာ၊ ရှိ။ ဂဏနာယ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ ဟေတုယာ တေရသာတိ၊
 ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အာရမဏေ ပဉ္စာတိအာဒိသုပိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌
 လည်း။ သေဝနယော၊ တည်း။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပါကတိကံ ပဋိစ္စ
 ဝါရပစ္စယာနုလောမ၌။ တေရသ ပဉ္စ နဝ သတ္တ တိဏိဒ္ဓေ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊

သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ဌ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။
ဤတွင် ပစ္စယာနုလောမအဖွင့် ပြီး၏။

(၂၄-၅၂) ပစ္စနိယေပိ၊ ၌လည်း။ ဝိပါကံ ဓမ္မံ ပုဋိစ္စ။ ပေ။ နဟေတု ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ နဟေတုပစ္စယေ၊ ၌။ ဒသ ယေ ဝါရာ ဝုတ္တာ။ တေ၊ တို့ကို။ သမိပိတွာ ဂဏနာယ ဒဿေတုံ နဟေတုယာ ဒသာတိ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ။ န အာရမဏေ ပဉ္စာတိအာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဒေသဝ နယော။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယ၌။ ဒသ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စ တေရသ ဒွါဒသ ဒေကေ နဝ တိဏံ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌ ဂဏနပရိစ္ဆေဒါ (ဟောန္တိ)။ တေသံ၊ ထိုဂဏနပရိစ္ဆေဒတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယသံသန္ဓနေ၊ ၌။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယေနဝ ဝိတ္ထာရတော ဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ။ ပါဠိပန၊ ကိုကား။ သမိတ္တာ၊ အပ်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ လဒ္ဓဂဏနပရိစ္ဆေဒါနံ၊ ရအပ်သော ဂဏန်းအပိုင်းအခြားရှိကုန်သော။ တေသညေဝ ဝါရာနံ၊ တို့၏ပင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သံသန္ဓိတွာ၊ ရှိ။ အနုလောမပစ္စနိယံ၊ ကို၎င်း။ ပစ္စနိယာနုလောမဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။

သဟဇာတဝါရော၊ သည်။ ဣမိနာဝ၊ ဤပုဋိစ္စဝါရနှင့်ပင်။ ကေဂတိကော၊ တူသော ပါဠိသွားရှိသည်။ (ဟောတိ)။ ပစ္စယနိဿယသံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တဝါရာ၊ တို့သည်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယုန္တိ၊ အနက်ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပစ္စယနိဿယသံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တဝါရာ၊ တို့ကို။ ယထာပါဠိမေဝ၊ ပါဠိအားလျော်စွာ သာလျှင်။ နိယုန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏” ဟုရေး၏။]

(၉၂) ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ ကုသလာကုသလေ နိရုဇ္ဈတိ၊ ကား။ ဝိပဿနာ ဝသေန၊ ဝိပဿနာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထေ၊ သော။ တေသ္မိံ ကုသလေ၊ ဤကာမာဝစရကုသိုလ်သည်၎င်း။ သာရဇ္ဇနာဒိဝသေန၊ လွန်စွာသာယာခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထေ၊ သော။ တေသ္မိံ အကုသလေစ၊ သည်၎င်း။ နိရုဇ္ဈေ၊ သော်။ (ဝိပါကော တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ခွစပ်။) ဝိပါ

ကော တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ကာမာဝစရဝိပါကော၊ သည်။ တဒါရမဏတာယ၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ယေ၊ အကြင်ဆရာတို့သည်။ ဝိပဿနာဇဝနာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စာနံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်လောတို့၏၎င်း။ ပရိယောသာနေ၊ ဌ်။ တဒါရမဏံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုဆရာတို့ကို။ (ထိုဆရာတို့၏ ဝါဒကို။) ဣမာယတန္တိယာ၊ ဤပါဠိတော် အစဉ်ဖြင့်။ ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလံ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ အရဟတ္တံ၊ သို့။ ပတုာ၊ ရှိ။ အသမာပန္နပုဗ္ဗာ၊ ရှေး၌မဝင်စားအပ်ကုန်သော။ သမာပတ္တိယော၊ တို့ကို။ ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။ သမာပဇ္ဇန္တဿ၊ ဝင်စားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝတ္ထံ၊ ပြီ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကုသလတိက် ပဉ္စဝါရ အာရမဏပစ္စယဝိဘင်္ဂအဖွင့် ပုဒ်ရေနုပိတ် (၄၁၆) ၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဣဒိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ သာဓကံ၊ စွာ။ ပါဠိ၊ ကို။ ဥပပရိက္ခိတွာ၊ ရှိ။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

(၁၂၀) ဟေတုယာ သတ္တ အာရမဏေ နဝ အဓိပတိယာ ဒသာတိ အာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သဟဇာတာဓိပတိဝသေန၊ ဖြင့်။ (ယတ္တကာနိ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။) ။ပေ။ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တဝသေန၊ ဖြင့်။ (ယတ္တကာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ယတ္ထယတ္ထ၊ အကြင်အကြင် ပစ္စည်းတို့၌။ ယထာယထာ၊ အကြင်အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ယတ္တကာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတို့၌။ တထာတထာ၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဤတွင် ပစ္စယာနုလောမ အဖွင့်ပြီး၏။

(၁၂၁-၁၂၄) တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ပစ္စနိယာဒိသု၊ တို့၌။ အနုလောမ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝါရုဒ္ဓါရဏံ၊ ဝါရတို့ကို ထုတ်ပြခြင်းကို၎င်း။ အနုလောမ တော၊ ဖြင့်။ လဒ္ဓဝါရာနံ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ၊ ရေတွက်ခြင်း၎င်း။ ပစ္စယသံသန္တနံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်း၎င်း။ အနုလောမ ပစ္စနိယေ၊ ၌၎င်း။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌၎င်း။ သုဒ္ဓိကေသုစေဝ၊ သုဒ္ဓိက

နယတို့၌၎င်း။ သံသန္ဓနဝသေန၊ ပစ္စည်းတို့ကို ရောနှောခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
ပဝတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ဟေတုမူလကာဒိသုစ၊ တို့၌၎င်း။ လဗ္ဗမာနဝါရ
ဂဏနာ၊ ရထိုက်သော ဝါရအရေအတွက်၎င်း။ အလဗ္ဗမာနာနံ၊ ဝါရတို့၏။
အလဗ္ဗမာနတာ၊ မရထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗံ၊ အလုံး
စုံသော အစီအရင်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလ တိက်၌။ ဝုတ္တနယေန ဝ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိပါကတိက်၌။ (သဗ္ဗံ၊ ကို။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယ
နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣတော၊ ဤဝိပါက တိက်မှ။
ပရေသု၊ ကုန်သော။ တိကဒုကေသုပိ၊ တိက် ဒုက်တို့၌လည်း။ (သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ
ဝုတ္တနယနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ)။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။
ပဋ္ဌာနပကရဏံ၊ သည်။ ပါဠိတောဝ၊ ပါဠိတော်အားဖြင့်ပင်။ အနန္တံ၊ အဆုံး
အပိုင်းအခြားမရှိ။ အပရိမာဏံ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိ။ တဿ၊ ထိုပဋ္ဌာန်း
ကျမ်း၏။ ပဒပဋိပါဠိယာ၊ ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်။ အတ္တံ၊ ကို။ ဝဏ္ဏယိဿာမိ၊
ဖွင့်ရတော့အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပန္နဿ၊ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (အားထုတ်
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏)။ အတိဒိဗ္ဗာယုကဿ၊ အလွန်ရှည်သော အသက်ရှိသည်။
(သမာနဿ)ပိ၊ သော်လည်း။ အာယု၊ သည်။ နပ္ပဟောတိ၊ မလောက်။
အဿ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်း၏။ ဧကဒေသံ၊ တစိတ်တဒေသကို။ ဝဏ္ဏေတွာ၊
ပြီး၍။ သေသမ္ပိ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို။ နယတော၊ ဖြင့်။ ဒဿိယ
မာနေ၊ သော်။ အတ္တော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဇာနိတုံ၊ ဌာ။ န သက္ကာစ၊
မတတ်ကောင်းသည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (သက္ကာဝေ၊ သာ)။ တသွာ၊ ကြောင့်။
ဣတော၊ ဤဝိပါကတိက်မှ။ ပရံ၊ ၌။ ဧတ္တကမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ အဝတွာ၊ ၍။
သေသေသု၊ ကုန်သော။ တိကဒုကေသု၊ တို့၌။ -ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ အဝုတ္တပကာ
ရတ္တာ၊ မဆိုအပ်သော အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယံယံ၊ အကြင်
အကြင်ပုဒ်ကို။ အဝဿံ၊ မချွတ်။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ၍။ တံတဒေဝ၊ ထိုထိုပုဒ်ကိုသာ။
ဝက္ကာမ၊ ကုန်အံ့။ ပန၊ ဆက်။ ယံ၊ အကြင်ပုဒ်ကို။ အဝတွာ၊ ၍။ ဂမိဿာမ၊
ပါဠိတော် အစဉ်အားဖြင့် လွန်သွားကုန်အံ့။ တံ၊ ထိုပုဒ်ကို။ ပါဠိနယေ
နေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၍။ ဣတိ၊ ဝိပါကတိက်အဖွင့် အပြီးတည်း။

ဝိပါကတ္ထိကဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၄-ဥပါဒိန္နတိက် အဖွင့်

[စာအုပ်တို့၌ (၅၁)ဟု နံပါတ်လွှဲနေသည်။ (၆၄) ဥပါဒိန္နပါဒါနိယတ္တိကဿ၊ ဇါ။ ပဉ္စဝါရေ၊ ဌ။ ဝတ္ထု ဥပါဒိန္နပါဒါနိယာနံ ခန္ဓာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော စကားကို ပစ်ထား။ ကိုသန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [စာအုပ်တို့၌ “ဥပါဒါနိယာနံ”ဟု ဥပါဒိန္နမပါဘဲရှိ၏။ ပါမှသင့်မည်။ ပဋိသန္ဓိယံ ပန၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကား။ တံ၊ ထို ဝတ္ထုသည်။ ပုရေဇာတံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။

(၇၂) ဥပါဒိန္နပါဒါနိယော။ ပေ။ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိတ္ထေ၊ ဌ။ ဥပါဒိန္နပါဒါနိယော၊ သော။ (အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနိတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော)။ ကဗဠိကာရာဟာရေနာမ၊ မည်သည်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါနံ၊ တို့၏။ အဗ္ဗန္တရဂတာ၊ အတွင်း၌ ဖြစ်သော။ ဩဇာ၊ တည်း။ ဥပါဒိန္နပါဒါနိယဿ ကာယဿာတိ၊ ကား။ တဿေဝကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပကာယဿ၊ ထိုကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ရူပကာယအားသာ။ အာဟာရပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ [ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ဩဇာသည် ကလာပ်တူ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရူပကာယအားသာ အာဟာရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ကလာပ်ပြားသော ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရူပကာယအား ကျေးဇူးမပြုဟု ဆိုလိုသည်။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ သည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ အနုပါလနဝသေန၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)ဝိယ၊ သို့။ ဇနကဝသေန၊ ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ပစ္စယော) န (ဟောတိ ဝိယ)၊ သို့။ (တထာ၊ တူ။ တဿေဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပကာယဿ၊ အားသာ)။ ဥပတ္တမ္ဘန ဝသေန၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ။ ဇနကဝသေန ပစ္စယော နဟောတိ)။ [တဿေဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပကာယဿ၏ နောက်၌ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောပါနေသောကြောင့် တဿေဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပကာယဿကို ထပ်၍ထည့်ပြီး အနက် ပေးနေရသည်။ မပါဘဲသော်၎င်း၊ “အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ”ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း

ရှိသင့်မည်ထင်သည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိဟု ရှိမူ အတိသုန္ဓရဟု မှာ၏။ အနုပါလန ဥပတ္တမ္ဘနဝသေနကို အနုဋီကာအဖွင့် အတိုင်း အနက်ပေးထားပါသည်။]

ပန၊ ဆက်။ မဏ္ဍုကာဒယော၊ ဖားအစရှိသောသတ္တဝါတို့ကို။ ငါ့လိတွာ၊ မျို၍။ ဌိတာနံ၊ ကုန်သော။ အဟိအာဒီနံ၊ မြေအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏။ ကာယဿ၊ အား။ ဇီဝမာနကမဏ္ဍုကာဒိသရီရေ၊ အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော ဖားအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်၌။ (အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော ဖားအစ ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ထည်းက)။ ဩဇာ၊ သည်။ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ ထိုစကားကို။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ [ဋီကာ၌ ဤ ဝဒန္တိဝါဒကိုပင် ထောက်ခံဖွင့်ပြထားသည်။]။ ဟိ၊ မှန်။ ဇီဝမာနကသရီရေ၊ ၌။ ဩဇာ၊ သည်။ အညဿ၊ သော။ သရီရဿ၊ ၏။ အာဟာရပစ္စယတံ၊ အာဟာရ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ နသာဓေတိ၊ နိုင်။ ပန၊ ကား။ အနုပါဒိန္နုပါဒါ နိယဿ ကာယဿာတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဠိရပ်၌။ ဇနကဝသေနာပိ၊ ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း။ (အပိဖြင့် ဥပတ္တမ္ဘနကို ပေါင်း။ အာဟာရပစ္စယော၊ ကို)။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ စ အနု- ပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ စာတိ တ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဠိရပ်၌။ ဧကဿ၊ တပါး သော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယရူပကဿအား။ ဝါ၊ ကို။ ဥပတ္တမ္ဘကဝသေန၊ ထောက်ပံ့ဘတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဧကဿ၊ တပါးသော အနုပါဒိန္နု ပါဒါနိယရူပကာယအား။ ဝါ၊ ကို။ ဇနကဝသေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ဝါ၊ တနည်း ကား။ ဥဘိန္ဒုမ္ပိ၊ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယရူပကာယ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယရူပ ကာယ နှစ်ပါးတို့အားလည်း။ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း။ ဥပတ္တမ္ဘကဝသေနော၊ ဖြင့်သာ။ (အာဟာရပစ္စယော၊ အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကို)။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ အာဟာရာ၊ တို့သည်။ ဧကတော၊ တပေါင်းတည်း။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တာ၊ ဖြစ်ကုန်လသော်။ ဥပတ္တမ္ဘကာဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဇနကာ၊ ကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ တ္ထေ၊ ဤဥပါဒိန္နုတိက်၌။ သေသံ၊

ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသော အနက်သဘောကို။ ပါဠိမေဝ၊ ပါဠိတော်ကိုပင်။
သာဓုကံ၊ စွာ။ ဩလောကေတွာ၊ ရှိ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
ဥပါဒိန္နတ္ထိကဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-၂၂ သံကိလိဋ္ဌတ္တိကာဒိ အဖွင့်

သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကတ္တိကေ၊ ဤ။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောအစီအရင်ကို။
ကုသလတ္တိကေ၊ ဤ။ ဝုတ္တိနယာနဲ့သာရေးနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းသို့
အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

(၇၉) ဝိတက္ကတ္တိကေ၊ ဤ။ ယထာကမ္မူပဂဉာဏဿ ပရိကမ္မန္တိ၊ ကား။
ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မမေဝ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏ ပရိကံသည်ပင်။ တဿံ၊ ထို
ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်ကို။ ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ၊ ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ။ ပရိကမ္မံ၊
တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏ ပရိကံသည်ပင်။ ထိုယထာကမ္မူ
ပဂဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ ပရိကံဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဥပ္ပန္နဿ၊
ဖြစ်ပြီးသော ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်ကို။ ဝဋ္ဋဉ္စနကာလေ၊ သုံးဆောင်ရာ
အခါ၌။ (ဝင်စားရာအခါ၌။) ပရိကမ္မံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ တေ၊ ဤ
ယထာကမ္မူပဂဉာဏဿ ပရိကမ္မံဟူသော ကောင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊
ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိတက္ကတိကံ၌။ နေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်း
သည်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်။ နိယျာတိ၊
အနက်ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။

(၂၇) ပီတိတ္တိကေ၊ ဤ။ သုခသဟဂတံ ဘဝဂံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဿ
ဘဝဂံဿ အနန္တရပစ္စယေနာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ တဒါရမဏဘဝဂံ
မူလဘဝဂီနံ၊ တဒါရုံဟုဆိုအပ်သောပိဋိဘဝင် မူလဘဝင်တို့၏။ ဝါ၊ ထို့နှင့်။
ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤပီတိတိကံ၌။ နေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ
ကြွင်းသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အနက်သဘောကို။ ပါဠိဝသေနေဝ၊
ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ဒဿနတ္တိကေ၊ ဤ။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဒိသု၊
အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်

ပယ်ထိုက်သော တရားသည်။ ပုထုဇ္ဇနဿ၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော၊ အထက်မက်သုံးပါးသည် ပယ်ထိုက်သော တရားသည်။ သောတာပန္နဿာပိ၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌လည်း။) (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ၊ အထက်၌ဖြစ်အထက်၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌။) ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ၊ အောက်၌ဖြစ်ကုန်၊ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော ပဟာတဗ္ဗမ္မတို့သည်။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကုန်၏။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။ ဧကေနာပိ၊ သော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒဿနတိက်၌။ ယေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမကြွင်းသော အနက်သဘောကို။ ပါဠိ၊ အနုဂန္ဓာ၊ ၍။ ကုသလတ္တိကေ၊ ၌။ ဝုတ္တလက္ခဏဝသေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဤတွင် ဒဿနတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတ္တိကေ၊ ၌။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာဒိနံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သောဟိတ်ရှိသော တရားအစရှိသည်တို့၏။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားကို။ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတော၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော။ မောဟော၊ သည်။ အဟေတုကတ္တာ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တတိယပဒေါ၊ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုက ဟူသော တတိယပဒ၌။ ပဝိဋ္ဌော၊ ပြီ။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတိက်၌။ ယေသံ၊ အကြင်တရားတို့၏။ (ဟေတု၌ စပ်) ဒဿနဘာဝနာဟိ၊ သောတာပတ္တိမဂ် အထက်မဂ်တို့သည်။ ပဟာတဗ္ဗော၊ သော။ ဟေတု၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ တေ၊ ထိုတရားတို့သည်။ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ တို့မည်၏။ ယေသံ၊ အကြင်တရားတို့၏။ သော၊ ထိုပဟာတဗ္ဗဟိတ်သည်။ နုတ္တိ၊ မရှိ။ တေ၊ ထိုတရားတို့သည်။ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ တို့မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကဝိဘာဂံ၊ ဝေဘန်အပ်သော ပဟာတဗ္ဗဟေတုက အထူးအပြားကို။ ဥတု၊ ၍။ ယေသံ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကေစေ၊ ၌၎င်း။

ကုသလတ္တိကေစ၊ ခွံ၎င်း။ ဒဿိတလက္ခဏာနုသာရေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဤတွင် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကတိကံ ပြီး၏။

အာစယဂါမိတ္တိကေစ၊ ခွံလည်း။ ပရိစ္စဝါရသံသဋ္ဌဝါရေယု၊ ထို့၌။ အနုလောမံ၊ အနုလောမနယသည်။ ကုသလတ္တိကသဒိသမေဝ၊ သာ။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှ ကြင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဝိသဇ္ဇနတောစ၊ ဝိသဇ္ဇနအားဖြင့်၎င်း။ ဂဏနတောစ၊ ဂဏန်းသင်္ချာအားဖြင့်၎င်း။ ယထာပါဠိမေဝ၊ ပင်။ နိယျာတိ၊ အနက်ကိုထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဤတွင် အာစယဂါမိတိကံ အဖွင့်ပြီး၏။

သေက္ခတ္တိကေ၊ ခွံ။ အသေက္ခော၊ အသေက္ခဖြစ်သော။ (ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။) ဓမ္မော၊ သည်။ သေက္ခဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။ ကေနစိ၊ တစုံတခုသော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ န(ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ ပန၊ ကား။ သေက္ခော၊ သော။ (ဓမ္မော၊ သည်။) အသေက္ခဿ၊ သော။ (ဓမ္မဿ၊ ၏။) အနန္တရပကတူပနိဿယော၊ အနန္တရပစ္စည်း ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤသေက္ခတိကံ၌။ သေသံ၊ သည်။ ယထာပါဠိမေဝ၊ ပင်။ နိယျာတိ၊ ၏။ ပရိတ္တတ္တိကေ၊ ခွံ။ (သေသံ၊ သည်။) တထာ၊ ထို့အတူပါဠိတော်အတိုင်းပင် အနက်ကို ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဤတွင် သေက္ခတိကံ ပရိတ္တတိကံအဖွင့် ပြီး၏။

ပရိတ္တာရမဏတ္တိကေ၊ ခွံ။ အပ္ပမာဏာရမဏာ စေတနာတိ၊ ကား။ သေက္ခာနံ၊ ထို့၏။ ဂေါတြဘူစေတနာ၊ ဂေါတြဘူစိတနှင့် ယှဉ်သော စေတနာသည်။ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော၌စပ်။) ပစ္စဝေက္ခဏစေတနာ၊ သည်။ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော၌စပ်။) ဣတိပိ၊ သို့လည်း။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ ဝဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ ဝိပါကာနံ ပရိတ္တာရမဏာနန္တိ၊ ကား။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ခွံ။ ကမ္မံ၊ ဂေါတြဘူစေတနာ ကုသိုလ်ကံကို။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ရှိ၎င်း။ ပဝတ္ထေ၊ ခွံ။ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝသေန၊ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ရူပါဒိအာရမဏံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံကို၎င်း။ တဒါရမဏဝသေန၊ တဒါရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဇဝနေန၊ သည်။ ဂဟိတပရိတ္တာရမဏဉ္စ၊ ယူအပ်သောပရိတ္တာရုံကို၎င်း။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ရှိ၎င်း။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်သောဝိပါကံ

တို့အား။ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စစပ်) ပန၊ ဆက်။ ယေ၊ အကြင်ဆရာ
 တို့သည်။ ဂေါတြဘူမိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုဆရာတို့ကို။ (ထိုဆရာတို့၏ဝါဒကို။) ဣမိနာသုတ္တေန၊
 ဤအပ္ပမာဏာရမဏာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ပရိတ္တာရမဏာနံ ကမ္မပစ္စယေန
 ပစ္စယောဟူသော ပါဠိတော် သုတ်ဖြင့်။ ပဋိသေခေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဧတ္ထ၊
 ဤပရိတ္တာရမဏတိက်၌။ သေသံ၊ ဖွင့်အပ်ပြီးမှကြွင်းသောအနက်သဘောကို။
 ပါဠိနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိနတ္တိကော၊ သည်။ သံကိလိဋ္ဌတ္တိကသဒိသော၊
 တူ၏။ ဤတွင် ပရိတ္တာရမဏတိက် ဟိနတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

မိစ္ဆတ္တတ္တိကေ၊ ၌။ မိစ္ဆတ္တနိယတော၊ မိစ္ဆတ္တနိယတတရားသည်။ (ဖောက်
 ပြန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးသည်၏အစွမ်း
 ဖြင့် မြဲသောတရားသည်။) သမ္မတ္တနိယတဿ၊ သမ္မတ္တနိယတ တရားအား။
 (မဖောက်မပြန်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ မိမိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေး
 သည်၏အစွမ်းဖြင့် မြဲသောတရားအား။) ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န
 ဟောတိ။ မိစ္ဆတ္တနိယတောဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ သမ္မတ္တနိယတောဝါ၊ သည်
 သော်၎င်း။ သဟဇာတာဓိပတိရဟိတောနာမ၊ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းမှ
 ကင်းသော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သမ္မတ္တနိယတေ၊ တရား၌။ ကေန္တ
 တော၊ အားဖြင့်။ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ မိစ္ဆတ္တနိယတေ၊
 ၌။ သိယာ၊ ရံခါ။ ဝါ၊ အချို့သော။ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သည်။ (အတ္ထိ)။
 အနိယံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ ကို။ အာရဗ္ဗ၊ ၍။ နိယတာ၊ သော။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊
 သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ၍။ သေသာ၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ ကြွင်းသော ဒိဋ္ဌိသည်။
 နိယတံ၊ သော။ (စိတ္တံ၊ ကို။) အာရဗ္ဗ၊ ၍။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ [စာအုပ်
 တို့ဝယ် အာရဗ္ဗနောက်၌ “နိယတံ” ဟု ရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ မပါ။] မိစ္ဆတ္တ
 နိယတံ၊ ကို။ ဂရိကတွာ၊ ၍။ ကောစိဓမ္မော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ကုသလော၊ သည်။
 မိစ္ဆတ္တဿ၊ အား။ ဥပနိဿယပစ္စယော နဟောတိ။ ဧတ္ထ၊ ဤမိစ္ဆတ္တတိက်၌။
 သေသံ၊ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဂ္ဂါရမဏတ္တိကေ၊ ၌။ ပဋိစ္စဝါရဿ၊ ၍။ အနုလောမေ၊ ၌။ ဝိပါက
 ပစ္စယော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ကမ္မပစ္စယေပိ၊ ၌လည်း။ ဝါ၊ တွင်လည်း။ ဣမသ္မိ
 တိကေ၊ ဤမဂ္ဂါရမဏတိက်၌။ နာနာက္ခဏိကံ၊ နာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စည်းကို။

နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဥပ္ပန္နတ္တိက အတိတတ္တိကေသု၊ တို့၌။ တထာ၊ ထိုအတူ
မရအပ်။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ အဟေတုကံ မဂ္ဂါရမဏန္တိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤ
စကားကို။ အဟေတုကံ၊ သော။ မဂ္ဂါရမဏံ၊ မဂ်ဟူသော အာရုံရှိသော။
အာဝဇ္ဇနံ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤမဂ္ဂါ
ရမဏတိကံ၌။ သေသံ၊ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပ္ပန္နတိကေစ၊ ၌၎င်း။ အတိတတ္တိကေစ၊ ၌၎င်း။ ပဋိစ္စဝါရာဒယော၊
ပဋိစ္စဝါရအစရှိသောဝါရတို့သည်။ နတ္ထိ၊ ကုန်။ ပဉ္စဝါရမတ္ထမေဝ၊ ပဉ္စဝါရ
မျှကိုသာ။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရာ
ဒယော၊ တို့သည်။ သဟဇာတပုရေဇာတာနညေဝ၊ သဟဇာတပစ္စည်း ပုရေ
ဇာတပစ္စည်းတို့၏ (အတွက်)သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမေစ တိကာ၊
တို့သည်လည်း။ အတိတာနာဂတမိဿကာ၊ အတိတ် အနာဂတ်တရားတို့နှင့်
ရောကုန်၏။ (တသ္မာ၊တည်း။) စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ဤဥပ္ပန္နတိကံ အတိတတိကံ
တို့တွင်။ ဥပ္ပန္နတ္တိကေ၊ ၌။ အနန္တရဘာဂိယာပိ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏ အဖို့၌
ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ နလဗ္ဗန္တိ။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဥပ္ပန္နတ္တိ
ကေ၊ ၌။ အတိတဿ၊ အတိတ်ဖြစ်သောတရား၏။ အဘာဝတော၊ တည်း။
စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပ္ပန္နတိကံ၌။ ဥပ္ပန္နော စ၊ ဥပ္ပန္နတရား၎င်း။ (ဥပါဒိ ဌိဘင်
ဟုဆိုအပ်သော ဓဏသုံးပါးသို့ ရောက်ဆဲဖြစ်သော တရား၎င်း)။ အနုပ္ပန္နော
စ၊ ၎င်း။ (ဥပါဒိဌိဘင်ဟုဆိုအပ်သော ဓဏသုံးပါးသို့ ရောက်ဆဲလည်းမဟုတ်
ရောက်ပြီးလည်းမဟုတ်သော တရား၎င်း)။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေ၊ ကုန်သော။ ဣမေ
ဓမ္မော၊တို့သည်။ ဥပ္ပန္နဿစ၊ ဥပ္ပန္နတရား၎င်း။ အနုပ္ပန္နဿစ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။

၁။ တထာ ဥပ္ပန္နတ္တိက အတိတတ္တိကေသု။ ။တထာဖြင့် ကမ္မပစ္စယေ
နာနာက္ခဏိကံ နလဗ္ဗတိကို ညွှန်ပြသည်။ ဥပ္ပန္နတိကံ အတိတတိကံတို့၌ ကမ္မ
ပစ္စည်း ၂ မျိုးတွင် နာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စည်းကို မရအပ်-ဟူလို၊ ထိုသို့ ဆိုသော်
လည်း အတိတတိကံ ပါဠိတော်၌ အတိတော ဓမ္မော၊ ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ
ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော၊ နာနာက္ခဏိကာ အတိတာစေတနာ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဝိပါ
ကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋ္ဌတ္တာ စ ဂ္ဂပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော ဟု တွေ့ရ၏။
ရလည်းရနိုင်၏။ ဋီကာမဖွင့်သည်ကို ထောက်၍ အတိတတ္တိကေ - ဟူသော
ပါဠိသည် နောက်ထည့်ပါ၌ ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဒို့န္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသံ(ဓမ္မာနံ)၊ ထိုအား။ ဧကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော
န (ဟောန္တိ)။ ပန၊ ကား။ အနုပ္ပန္နောစ၊ ၎င်း။ ဥပ္ပါဒိစ၊ ဥပ္ပါဒ်ဖြစ်သော
တရား၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွေ ဣမေ (ဓမ္မာ) ဥပ္ပန္နဿ၊ ဥပ္ပန္နတရားအား။
အာရမဏပနိဿယဝသေန၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့၏ အပြား
အားဖြင့်။ ဒို့ဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယာ (ဟောန္တိ)။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပ္ပန္နတိက်၌။
သေသံ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤတွင် ဥပ္ပန္နတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

အတိတတ္ထိကေ၊ ၌။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်။ အတိတာနာဂတဿ၊
အတိတအနာဂတ်တရား အား၎င်း။ အတိတာနာဂတဉ္စ၊ သည်လည်း။ အတိ-
တာနာဂတဿ၊ တရားအား၎င်း။ ဧကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န (ဟောတိ)။
ပန၊ ဆက်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ဒို့သုပိ၊ ကုန်သော။ ဣမေသု၊ တိကေသု၊ ဤ
ဥပ္ပန္နတိက် အတိတတိက်တို့၌။ ပစ္စယတော၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ နေဝ
လဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ပစ္စယုပ္ပန္နတော နလဗ္ဗတိ၊ ဣဓာပိ၊ ဤအတိတတိက်၌လည်း။
သေသံ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤတွင် အတိတတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

အဇ္ဈတ္တတ္ထိကေ၊ ၌။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါပဒံ၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓုပုဒ်ကို။ (ဘဂ
ဝတာ)။ န ဂဟိတံ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)၊ ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။
အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါသင်္ခါတာ၊ ကုန်သော။ ဥဘော၊ ကုန်သော။ ရာသယော၊
တရားအစုတို့သည်။ ဧကတော၊ တည်း။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ နေဝ
ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ တသွာ၊
ကြောင့်။ ဟတ္ထတလေ၊ လက်ဝါးပြင်၌။ ထပိတဿ၊ သော။ သာသပဿ၊
မုံညင်းစေ့၏။ ဝဏ္ဏောပိ၊ သည်လည်း။ ဟတ္ထတလဝဏ္ဏေန၊ လက်ဝါးပြင်၏
အဆင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဧကတော အာရမဏံ နဟောတိ ဣတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါပဒံ၊ ကို။ (နလဗ္ဗတိ)၊ ယထာ၊ သို့။
ဝေံ၊ တူ။ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တာရမဏတ္ထိကေပိ၊ ၌လည်း။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏပဒံ၊
ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ သေသံ၊ သည်။ ယထာပါဠိမေဝ နိယျာတိ။
အဇ္ဈတ္တတိက် အဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်အဖွင့် ပြီး၏။

သနိဒဿနတ္ထိကေပိ၊ ၌လည်း။ ပါဠိဝသေနေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။
တ္ထော ဤသနိဒဿနတိက်၌။ ဂဏနာပိ၊ ကိုလည်း။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။

အာဂတဝါရေ၊ တို့ကို။ သဒ္ဓိပိတွာ၊ ချုံး၍၎င်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလ
တိက်၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။ သံသန္တနေသု၊ ပစ္စည်းတို့ကိုရောနှောခြင်း
တို့၌။ သံသန္တိတွာ၊ ၍၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ သနိဒသနတိက်အဖွင့်
အပြီးတည်း။

ဓမ္မာနုလောမေ တိကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂-ဒုကပဋ္ဌာန အဖွင့်

ဒုကပဋ္ဌာနေပိ၊ ၌လည်း။ သဗ္ဗဒုကေသု၊ တို့၌။ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနာနိစေဝ၊
တို့ကို၎င်း။ ဂဏနာစ၊ ကို၎င်း။ ပါဠိယံ၊ ၌။ အာဂတနယေနဝ၊ ဖြင့်ပင်။
ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ အပိစ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား။ ဧဝေ၊ ဤ
ဒုကပဋ္ဌာန်း၌။ ဝါ၊ ဤဒုကတို့တွင်။ သဟေတုကဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကနံ၊
သဟေတုကဒုက၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကတို့၏။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ဟေတုဒုက
ဝိသဇ္ဇနသဒ္ဓိသံ၊ ၏။ ဟေတုစေဝသဟေတုက ဟေတုစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တ
ဒုကနံ၊ ဟေတုစေဝသဟေတုကဒုက ဟေတုစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကတို့၏။
(ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။) တထာ၊ ထို့အတူ ဟေတုဒုက၏ ဝိသဇ္ဇနနှင့် တူ၏။
သပစ္စယသင်္ခတဒုကနံ၊ သပစ္စယဒုက သင်္ခတဒုကတို့၏။ (ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။)
တထာ၊ ထို့အတူ ဟေတုဒုက၏ ဝိသဇ္ဇနနှင့် တူ၏။ [ရှေးနိဿယ၌-တထာ၊
တူ။ သပစ္စယသင်္ခတဒုကနံ၊ တို့၏။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ အညမညသဒ္ဓိသံ၊
အချင်းချင်းတူ၏-ဟု ဝိသဇ္ဇနနှင့် အညမညသဒ္ဓိသံ ထည့်၍ အနက်ပေး
သည်။] ဣဒံ ဒုကံ ယထာ သပစ္စယဒုကံ ဝေ ကာတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤ
စကားကို။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သပစ္စယော၊ သပစ္စယစာရ်းကို။ အပစ္စယေန၊
အပစ္စယတရားနှင့်။ (သုဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေခြင်းကို။ နလဗ္ဗတိ)
ဝိယ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ သင်္ခတောပိ အသင်္ခတေန သုဒ္ဓိံ ယောဇနံ နလဗ္ဗတိ၊
ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သင်္ခတိကာရေဟိ) စုတ္တံ။ သာရမဏစိတ္တသမ္ပယုတ္တ
သံသဋ္ဌဒုကပိ၊ သာရမဏဒုက စိတ္တသမ္ပယုတ္တဒုက၊ စိတ္တသံသဋ္ဌဒုကတို့သည်
လည်း။ သဒ္ဓိသဝိသဇ္ဇနာယေဝ၊ အချင်းချင်းတူသော ဝိသဇ္ဇနရှိကုန်သည်
သု။ အာသဝဩဇယောဂဂေါစ္ဆကာ၊ ဤသည်။ တထာ၊ ထို့အတူအချင်း

ချင်းတူသော ဝိသဇ္ဇန ရှိကုန်သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ တယော၊ ကုန်သော။
 တေး၊ ဤဂေါဗ္ဗကတို့သည်။ အညမညံ သဒိသဝိသဇ္ဇနာယော၊ သာတည်း။
 အပိစ၊ သည်သာ မကသေး။ လောကီယ သာသဝ သံယောဇနီယ ဂန္ဓနီယ
 နီဝရဏီယ ပရာမဋ္ဌ သံကိလေသိကဒုကာ၊ လောကီယဒုက် သာသဝဒုက်
 သံယောဇနီယဒုက် ဂန္ဓနီယဒုက်နီဝရဏီယဒုက် ပရာမဋ္ဌဒုက် သံကိလေသဒုက်
 တို့၎င်း။ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တသာသဝ သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တသံယောဇနီယ ဂန္ဓ
 ဝိပ္ပယုတ္တ ဂန္ဓနီယ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တ နီဝရဏီယ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တ ပရာမဋ္ဌ
 ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တ သံကိလေသိက ပရိယာပန္န သုတ္တရဒုကာ၊ အာသဝ
 ဝိပ္ပယုတ္တသာသဝဒုက်။ ပေ။ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တသံကိလေသိကဒုက် ပရိယာပန္န
 ဒုက် သုတ္တရဒုက်တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေပိ ဒုကာ၊ ဤတဆယ့် ငါးပါး
 သော ဒုက်တို့သည်လည်း။ သမာနာ၊ အချင်းချင်းတူကုန်၏။

ကိလေသဒုကံ၊ သည်။ သံယောဇနဒုကသဒိသံ၊ ၏။ သံကိလိဋ္ဌ ကိလေသ
 သမ္ပယုတ္တ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ သရဏဒုကာပိ၊ သံကိလိဋ္ဌ
 ဒုက်။ ပေ။ သရဏဒုက်တို့သည်လည်း။ သမာနာ၊ ကုန်၏။ ကိလေသာစေဝ
 သံကိလိဋ္ဌ နီဝရဏာစေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ ကိသေသာစေဝ ကိလေသသမ္ပ
 ယုတ္တဒုကာ၊ ကိလေသာစေဝ သံကိလိဋ္ဌဒုက် နီဝရဏာစေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ
 ဒုက် ကိလေသာစေဝ ကိလေသသမ္ပယုတ္တဒုက်တို့သည်။ တထာ၊ ထို့အတူ
 အချင်းချင်းတူကုန်၏။ ဣမိနာနယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ အတ္တ
 တော၊ အားဖြင့်။ သဒိသာနံ၊ ကုန်သော။ ဒုကာနံ၊ တို့၏။ ဝိသဇ္ဇနာနိ
 သဒိသာနေဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ သဗ္ဗသိမ္ဗိ၊ သော။ ပဋ္ဌာနေ၊ ဌ်။ ကေနစိဝိညေယျဒုကံ၊
 ကို။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ အာသဝါစေဝ အာသဝသမ္ပယုတ္တာ၊ အာသဝါစေဝ
 အာသဝသမ္ပယုတ္တာ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ သံယောဇနာစေဝ သံယောဇနသမ္ပ
 ယုတ္တာ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ ဂန္ဓာစေဝ ဂန္ဓသမ္ပယုတ္တာ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ နီဝရဏာ
 စေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာ၊ ဒုက်တို့၎င်း။ ကိလေသာစေဝ သံကိလိဋ္ဌာ၊
 ဒုက်တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဇ္ဇပေသု၊ ကုန်သော။ ဒုကေသု၊ တို့၌။ ဝိပါက
 ပစ္စယောစေဝ၊ ကို၎င်း။ နာနာက္ခဏိကဗ္ဗပစ္စယော၊ ကို၎င်း။ နလဗ္ဗတိ၊

အပ်။ နဟေတုသဟေတုက နဟေတုအဟေတုကေသု၊ နဟေတုသဟေတုက
 ဒုက် နဟေတုအဟေတုကဒုက်တို့၌။ ဟေတုပစ္စယော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ဟေတူစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တာဝ၊ ဟေတူစေဝဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက်တို့၎င်း။
 အာသဝါစေဝ အာသဝသမ္ပယုတ္တာစ၊ တို့၎င်း။ ဂန္ဓာစေဝ ဂန္ဓသမ္ပယုတ္တာစ၊
 တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသု ဒုကေသု၊ တို့၌။ နဟေတု နဗျာန နမဂ္ဂါ၊
 တို့ကို။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ဆက်။ သံယောဇနာစေဝသံယောဇနသမ္ပ
 ယုတ္တာစ၊ တို့၎င်း။ နိဝရဏာစေဝနိဝရဏသမ္ပယုတ္တာစ၊တို့၎င်း။ ကိလေသာ
 စေဝ ကိလေသာသမ္ပယုတ္တာစ၊တို့၎င်း။ ကိလေသာစေဝ သံကိလိဋ္ဌာစ၊တို့၎င်း။
 ဣတိဣမေသု၊ ဤဒုက်တို့၌။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ၊ သော။ မောဟဿ၊
 ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ နဟေတုပစ္စယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ န ဗျာန နမဂ္ဂ
 ပစ္စယာ၊တို့ကို။ နလဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဒုကေသု၊
 တို့၌။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်သောပစ္စည်း မရထိုက်သောပစ္စည်းကို။
 ဥပပရိက္ခိတွာ၊၍။ ပါဠိဝသေနော၊ ဖြင့်ပင်။ ဝါရဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗျာ၊
 ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

၃-ဒုကတိကပဋ္ဌာန အဖွင့်

ဒုကတိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဟေတု ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟေတု ကုသလော
 ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်။
 ပဉ္စမတ္ထုဒ္ဓါရဝသေနော၊ ပြဿနာမှုကို ထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။
 သင်္ခေပတော ဒေသနာ ကတာ။ ပန၊ ထိုသို့ အကျဉ်းအားဖြင့် ဒေသနာ
 တော်ကို ပြုအပ်ပါသော်လည်း။ ကုသလံ အလောဘံ ပဋိစ္စ အဒေါသော
 အမောဟောတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိတ္ထာရော၊ သည်။
 ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တဗျော၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ သော၊ ထိုအကျယ်ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ကုသလတိက်၌။ ဒဿိတနယေန၊ ဖြင့်။ အဝုတ္တော၊ သည်။ (သမာ
 နော)ပိ၊ သော်လည်း။ ဇာနိတုံ၊ ဌာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧက
 ပဒေပိ၊ တခုသောပုဒ်၌သော်မှလည်း။ ဧကပစ္စယောဝါ၊ တခုသောပစ္စည်းကို

သော်လည်း။ နဝုတ္တော၊ အပ်။ ပုန၊ ဆက်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ယာ
သောဒေသနာ ကတာ။ သာ၊ ထို ဒေသနာကို။ ဝေ၊ သို့။ ကတာ၊ ပြီ။
ဣတိ၊ ဝေဒိတဗျာ။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုဒုကေန သဒ္ဓိံ ကုသလပဒိ၊ ယောဇေတွာ ပဋိစ္စဝါရေ
အနုလောမဿစေဝ၊ ဖစ္စယာနုလောမ၏၎င်း။ ပစ္စနိယံသံစ၊ ပစ္စယ၊ ပစ္စနိယ
၏၎င်း။ ဝါသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ လတ္တမာနကပစ္စယာ၊ ရထိုက်
သော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ အနုလောမပစ္စနိယ၊ ပစ္စနိယာ
နုလောမနယာစေဝ၊ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယနယံ ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမ
နယတို့ကို၎င်း။ သဟဇာတာ၊ ရာဇယောစ၊ သဟဇာတာ၊ ရအစရှိသောဝါရ
တို့ကို၎င်း။ န၊ ဒဿိတာ၊ ကုန်။ ဧကဝလံ၊ ဝါရတို့ကိုပြခြင်းမဖက်သက်သက်။
ပဋိစ္စဝါရသဒိသိယေ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
ပဉ္စဝါရေပိ၊ ခွဲလည်း။ ပဉ္စမိ၊ ကိုလည်း။ အဝိသဇေတွာ၊ ချဲ့။ ဧကဝလံ၊
ဝိသဇနမဖက်သက်သက်။ ပဉ္စုဒ္ဓါရမတ္တံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ချဲ့။ အနုလောမပစ္စနိယ
ဝသေနေဝ၊ ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယတို့နှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ လတ္တမာန၊
ဖစ္စယာ ဒဿိတာ။ စ၊ ဆက်။ ကုသလပဒိ၊ ကို။ ဟေတုဒုကေန၊ နှင့်။
သဒ္ဓိံ၊ ပြီ။ (ယောဇိတံ) ယထာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ အကုသလအဗျာကတပဒါ
နိပိ၊ တို့တို့လည်း။ ဟေတုဒုကေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဟေတုကုသလဒုက
တိကံ၊ ဟေတုကုသလဒုကတိကကို။ နိဒ္ဓိသိတဗျာ၊ အကျယ်ပြထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။
ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

တတော၊ ထိုဟေတုကုသလ ဒုကတိကမှ။ ပရံ၊ ခွဲ။ ဟေတု သုခါယ
ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မန္တိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဟေတုဝေဒနာ
ဒုကတိကာဒိနိ၊ ဟေတုဝေဒနာ ဒုကတိက အစရှိကုန်သော။ ဧကဝိသတိ၊
သော။ ဒုကတိကာနိ ဒဿိတာနိ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတု
နာမ၊ ဟိတ်မည်သည်။ သနိဒဿနသပ္ပဋိစော၊ သနိဒဿန သပ္ပဋိစသည်
၎င်း။ အနိဒဿနသပ္ပဋိစောဝါ၊ သည်၎င်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဟေတုပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ သနိဒဿနသပ္ပဋိစအနိဒဿနသပ္ပဋိစပဒါနိတို့ကို။
န ယောဇိတာနိ၊ ကုန်။ ဝေ၊ သို့။ ဟေတုဒုကေန သဒ္ဓိံ လတ္တမာနကဝေဒန၊
ရထိုက်သောတိကပုဒ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဒွါဝိသတိ၊ သော။ တိကော၊ တို့ကို။

ယောဇေတွာ၊ ချုံ။ ပုန၊ တဖန်။ တေ၊ ထိုတိုက်တို့ကို။ -သဟေဣကဒုကာ
ဒိယိ၊ အစရှိကုန်သော။ သရဏဒုကပရိယောသာနေဟိ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗ
ဒုကေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇိတာ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ယှဉ်စေအပ်ရာ၌။ ယံယံပဒံသံ၊ သံ၊
ယံနယေနပဒေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။
နဂစ္ဆတိ။ တံတံ၊ ထိုထိုပုဒ်ကို။ ပါဠိယံယေဝ၊ ပင်။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊
သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဝေ၊ ဤသို့ ဟေတုကုသလံဓမ္မံ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဣ၊
ဤဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဝါ၊ ဤဒုကတို့တွင်။ ဧကေန၊ သော။ ဒုကေန သဒ္ဓိံ
ဗာဝိသတိ တိကေ ယောဇေတွာ၊ ချုံ။ ပုန၊ တဖန်။ အပရေန၊ တပါးသော
ဒုကနှင့်။ (သဒ္ဓိံ) ဗာဝိသတိ (တိကာ၊ ဘိုင်း။ ဣတိ၌စပ်) အပရေန
(သဒ္ဓိံ) ဗာဝိသတိ (တိကာ၊ ဘိုင်း။) ဣတိ၊ သို့။ ပဋိပါဠိယာ၊ အစဉ်
အားဖြင့်။ ဒုကသတေ၊ ဒုကတရော၌။ လဗ္ဗမာနဒုကပဒေဟိ၊ ချို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
ဒွာဝိသတိ တိကာ ယောဇိတာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွာဝိသတိ တိကေ၊ ဂဟေတွာ
ဒုကသတေ၊ ၌။ ပက္ခိပိတွာ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်နာမ၊ ကို။ ဒေသိတံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊
ထိုဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ယေသုယေသု ဌာနေသု၊ အကြင် အကြင် ပါဠိရပ်
တို့၌။ နယံ ဒေသေဘွာ ပါဠိယာ၊ ပါဠိတော်ကို။ သင်္ခေပေ၊ ချိုးခြင်းကို။
ကံတော၊ ပြီ။ တေသုတေသုဌာနေသု၊ တို့၌။ ဒသိတနယာနုပေန၊ ပြုအပ်၊
ပြီးသော နည်းအားလျော်သဖြင့်။ တဿာ၊ ထိုချိုးအပ်သောပါဠိတော်၏။
ဝိတ္ထာရေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုကတိကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၄-တိကဒုကပဋ္ဌာန အဖွင့်

တိကဒုကပဋ္ဌာနေပိ၊ ၌လည်း။ ကုသလံ ဟေတု ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ ပေ။ ဟေတု
ပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပဉ္စမတ္တဒွါရဝသေနဝ ဒေသနာကတာ။ တတ္ထ၊
ထိုသို့ ပဉ္စမတ္တဒွါရနှင့် စပ်သဖြင့်သာ ဒေသနာကိုပြုတော်မူရာ၌။ ဟေဋ္ဌာ၊
အောက်ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဟေတုဒုကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ ကုသလပဒံယော
ဇေတွာ သဗ္ဗပစ္စယဝသေန၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ သဗ္ဗဝါရေ
သု သင်္ခေပတော ဒေသနာ ကတာယတာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဣ၊ ဤတိကဒုက

ပဋ္ဌာန်း၌။ ကုသလတ္တိကေန သဒ္ဓိံ ဟေတုပဒံ ယောဇေတွာ သဗ္ဗပစ္စယဝသေန သဗ္ဗဝါရေသု သင်္ခေပတောဒေသနာ ကတာ။ စ၊ ဆက်။ ဟေတုပဒံ၊ ကို။ ကုသလတ္တိကေန သဒ္ဓိံ (ယောဇိတံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ နဟေတုပဒမ္ပိ ကုသလတ္တိကေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ကုသလတ္တိကဟေတုဒုကံ။ ကို။ နိဋ္ဌာ ပိတံ၊ ပြီးစေတော်မူအပ်ပြီ။

တတော၊ ထိုကုသလတ္တိကဟေတုဒုကမ္ပ။ ပရံ၊ ၌။ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဟေတု ဓမ္မန္တိအာဒိနာနယေန ဝေဒနာတ္တိကဟေတုဒုကာဒိန္နိ၊ အစရှိ ကုန်သော။ ကေဝိသတိ တိကဒုကာနိ ဒဿိတာနိ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ကုသလံ ဟေတု ဓမ္မ အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ ဗာဝိသတိယာ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ဟေတုဒုကံ ယောဇေတွာ ပုန တေဟိယေဝ၊ ထိုတိကံတို့နှင့်ပင်။ သဒ္ဓိံ သဟေတုက ဒုကာဒေယော သရဏဒုကပရိယောသာနာ၊ ကုန်သော။ လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော ဒုကပုဒ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ သဗ္ဗဒုကာ ယောဇိတာ။ ဣဓေပိ၊ ဤ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌လည်း။ ယံယံပဒံ၊ အကြင်အကြင်ဒုကပုဒ်သည်။ ယောဇနံ နဂစ္ဆတိ။ တံတံ(ပဒံ)ပါဠိယံယေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ကုသလံ ဟေတု ဓမ္မ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဒုကသတံ ဂဟေတွာ ဒွါဝိသတိယာ တိကေသု ပက္ခိပိတွာ တိကဒုက ပဋ္ဌာနံ နာမ ဒေသိတံ။ တတြာပိ၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်း ၌လည်း။ ယေနယေန နယေန ပါဠိ သမိတ္တာ၊ သောသောနယော ဝိတ္တာ ရတော ဝေဒိတဗျော။

တိကဒုကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-တိကတိကပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

တိကတိကပဋ္ဌာနေပိ၊ ၌လည်း။ ကုသလံ သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ-အစရှိသည်ဖြင့်။ ပဉ္စုဒ္ဓရဝသေနော သင်္ခေပ တော ဒေသနာ ကတာ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤတိကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ကုသလတ္တိကံ၊ ကို။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိဟိ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝေဒနာတ္တိကာဒေယောစ၊ တို့ကိုလည်း။ ကုသလတ္တိကေန၊ နှင့်၎င်း။ (သဒ္ဓိံ ယောဇိတာ)။ ဣတိဧဝံ၊ ဤသို့။ တိကေသုယေဝ တိကာ ပက္ခိတ္တာ။ စ၊ ဆက်။ ယေနယေနပဒေန၊

အကြင်အကြင်တိက်ပုဒ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယံယံပဒံ၊ အကြင်အကြင်တိက်ပုဒ်သည်။ ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ နဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။ တံတံ(ပဒံ)၊ ယှဉ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်သော ထိုထိုတိက်ပုဒ်ကို။ ဟာပေတွာ၊ စေ၍။ လဗ္ဗမာနဝသေနဝ၊ ရထိုက်သော တိက်ပုဒ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာ။ သဗ္ဗပစ္စယေသု ဝါရာစ ဂဏနနယာစ ဒဿိတာ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဝါရဂဏနနယတို့ကို။ သာဇေကံ၊ စွာ။ ပါဠိံ၊ ကို။ ဥပပရိက္ခိတွာ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္တိကံ၊ ကို။ ဝေဒနာတ္တိကာဒီဟိ၊ တို့နှင့်၎င်း။ ဝေဒနာတ္တိကာဒယောစ၊ တို့ကိုလည်း။ တေန၊ ထိုကုသလတိက်နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော။ တိကံ၊ ကို။ သေသေဟိ၊ ကြွင်းသောတိက်တို့နှင့်၎င်း။ သေသာစ၊ ကြွင်းတိက်တို့ကိုလည်း။ တေဟိ၊ ထိုတပါးတပါးသောတိက်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

တိကတိကပဌာနဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၆-ဒုကဒုကပဌာန်းအဖွင့်

ဒုကဒုကပဌာနေပိ၊ ခြံလည်း။ ဟေတုသဟေတုကံ ဓမ္မံ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပဉ္စုဒ္ဓါရဝသေနဝ သဓေပတော ဒေသနာကတာ။ တတ္ထ၊ ထိုဒုကဒုကပဌာန်း၌။ ဟေတုဒုကံ၊ ကို။ သဟေတုကဒုကာဒီဟိ၊ တို့နှင့်၎င်း။ သဟေတုကဒုကာဒီနိစ၊ တို့ကိုလည်း။ တေန၊ ထိုဟေတုဒုကံတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယောဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဧကေကံ၊ ဒုကံ၊ ကို။ သေသေဟိ၊ ကြွင်းသောဒုကံတို့နှင့်၎င်း။ သေသာစ၊ ကြွင်းသောဒုကံတို့ကိုလည်း။ တေဟိ၊ ထိုတပါးတပါးဒုကံတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပဋိပါဠိယာ၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဒံဒုကပဌာနနာမံ၊ ကို။ ဒုကေသုယေဝ၊ တို့၌ပင်။ ဒုကေ၊ တို့ကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ၍။ ဒေသိတံ၊ ပြီ။ တေန၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုကဒုကပဌာန်း၌။ သဗ္ဗဒုကေဟိ သဒ္ဓိံ၊ သဗ္ဗဒုကနံ၊ တို့ကို။ ယောဇနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၍။ ပန၊ ထိုသို့အလုံးစုံ

သောဒုက်တို့နှင့်တကွ အလုံးစုံသောဒုက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို ဘိထိုက်ပါ
သော်လည်း။ ပါဠိ၊ ကို။ သဒ္ဓိတ္တာ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ယေနယေန ပဒေန
သဒ္ဓိံ ယံယံပဒံ ယောဇနံ နဂစ္ဆတိ။ တံတံ(ပဒံ) ဟာပေတွာဝ ဒေသနာ
ကတာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုကဒုကပဋ္ဌာနဝတ္ထနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

တ္ထောဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဓါအစဉ်အနက်အစဉ်ဖြင့်။
တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ ။ပေ။ သုဂမ္ဘိရာ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌ။ ဝုတ္တ
ဂါထာယ၊ ဆိုအပ်သောဂါထာဖြင့်။ ဒီပိတာ၊ ကုန်သော။ မ္ဗောနုလောမ
ပဋ္ဌာနေ၊ ဌ။ ဆ၊ ကုန်သော။ နယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ နိဋ္ဌိဋ္ဌာ၊
အကျယ်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

[ဤ တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ အစရှိသောဂါထာ၏ ၊ နိဿယကို အဋ္ဌသာလိနီ
အဋ္ဌကထာ နိဒါနကထာအဖွင့်၌ ပေးခဲ့ပြီ။ ဤ၌ ရှေးနိဿယအတိုင်း ပေး
ပါမည်။ ဝရံ၊ မြတ်သော။ ဝါ၊ တောင့်တအပ်သော။ ဥတ္တမံ၊ ကျော်စော
ထင်ရှားသောကျမ်းတို့တွင် အထူးသဖြင့် ကျော်စောထင်ရှားစွာသော။
ဝါ၊ မောဟကိုပယ်နုတ်ကြောင်းဖြစ်သော။ တိကံ၊ တိကဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနံ၊
ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၎င်း။ (ဝရံ၊ သော။ ဥတ္တမံ၊ သော။) ဒုကံ၊ သော။ (ပဋ္ဌာနံ၊
၎င်း။) (ဝရံ ဥတ္တမံ) ဒုတတိကံ၊ သော။ (ပဋ္ဌာနံ)စေဝ၊၎င်း။ (ဝရံ ဥတ္တမံ)
တိကဒုကံ (ပဋ္ဌာနံ) စေဝ၊၎င်း။ ဝရံ ဥတ္တမံ တိကတိကံ (ပဋ္ဌာနံ) စေဝ၊၎င်း။
ဝရံ ဥတ္တမံ ဒုကဒုကံ ပဋ္ဌာနံစ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။) အနုလောမမ္ပိ၊ မ္ဗော
နုလောမ၌။ ဆ နယာ သုဂမ္ဘိရာ၊ ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။]

ပန၊ ကား။ ပစ္စယဝသေန၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ တ္ထော၊ ဤမ္ဗောနုလောမ
၌။ ဝါ၊ ဤခြောက်ကျမ်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဧကေသသ္မိံ၊ သော။
ပဋ္ဌာနေ၊ ဌ။ အနုလောမာဒယော၊ အနုလောမအစရှိကုန်သော။ စတ္တာ
ရော စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ နယာ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဧကေန၊ သော။
ပရိယာယေန၊ ဖြင့်။ စတုဝိသတိ နယပဋိမဏ္ဍိတံ၊ နှစ်ဆဲ့ လေးပါးသော
နည်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ အနုလောမပဋ္ဌာနံယေဝ၊ ကိုသာ။
ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

၇-၁၂-ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

(၁) ဣဒါနိ၊ အနုလောမပဋ္ဌာန်းကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ကုသလာ
ဒီနံ၊ ကုသလအစရှိကုန်သော။ ပဒါနံ၊ တို့ကို။ ပဋိက္ခေပဝသေန၊ ပယ်ခြင်း
၏အစွမ်းဖြင့်။ ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ပစ္စနိယတာယ၊ ဆန့်
ကျင်တက်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ လဒ္ဓနာမံ၊ ရအပ်သော နာမည်
ရှိသော။ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဒဿေတုံန ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာ
တိအာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို နကုသလံ ဓမ္မံ အစရှိသော ပါဠိ
ရပ်၌။ န ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကုသလဿ၊ ၏။
ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ ဝါရေတိ၊ ၏။ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော
ပါဌ်ဖြင့်။ ကုသလဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိံ၊ ကို။ ဝါရေတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
(ထိုသို့ နကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ကုသိုလ်၏ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို
တားမြစ်တော်မူသည်၏အဖြစ်၊ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသောပါဌ်
ဖြင့် ကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။)
အကုသလာဗျာကတံ၊ သော။ ကေ၊ သော။ ခန္တံ ပဋိစ္စ အကုသလာ ဗျာက
တာ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပန္တိ ဝေမာဒိနာ၊ ဤသို့အစရှိသော။
နယေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ပဉ္စံ၊ ကို။ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊
၏။ ပန၊ ဆက်။ တသ္မိံတသ္မိံပစ္စယေ၊ ၌။ လဒ္ဓဂဏနာ၊ ရအပ်သောဂဏန်း
သင်္ချာကို။ ပါဠိယံ ဝုတ္တာယေဝ၊ သာ။ ယေပဝါရာ၊ တို့သည်လည်း။ သဒိသ
ဝိသဇ္ဇနာ၊ တူသောဝိသဇ္ဇနရှိကုန်၏။ တေပိ၊ ထိုဝါရတို့ကိုလည်း။ တတ္ထေဝ၊
ထိုမမြို့တော်၌ပင်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မ
ပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အနက်သဘောကို။ ဟေဋ္ဌာ၊
အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသို့
အစဉ်လိုက်သဖြင့်။ ပါဠိံ ဥပပရိက္ခိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဓမ္မ
ပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း၌။ (သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ပါဠိံ ဥပ
ပရိက္ခိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ ဒုက
တိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ တိကဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ တိကတိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။
ဒုကဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၎င်း။ (သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ပါဠိံ ဥပ
ပရိက္ခိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

တ္ထောဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော န ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော သဒ္ဓါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။ တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရံ။ ပေ။ သုဂတ္တိရာတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဌံ။ ဝုတ္တဂါတာယ၊ ဖြင့်။ ဒီပိတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မပစ္စနိယပဋ္ဌာနေး၊ ဌံ။ ဆ နယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ထို့ကို။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ကုန်ပြီးသည်။ ဟောန္တိ။ [ဂါထာနိဿယ ရှေးအတိုင်းပေး၊ “ပစ္စနိယမ္ပိ၊ ဓမ္မပစ္စနိယဌံ” သာ ထူးသည်။] ပန၊ ကား။ ပစ္စယဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ ဤဓမ္မပစ္စနိယဌံ။ ဝါ၊ ဤခြောက်ကျမ်းသော ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ပေ။ ပစ္စနိယပဋ္ဌာနညောင် ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤတွင် ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့် ပြီး၏။

၁၃-၁ ဂ-အနုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းအဖွင့်

(၁) ဣဒါနိ၊ ပစ္စနိယပဋ္ဌာန်းကိုပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ကုသလာဒီလု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ ပစ္စယဓမ္မံ၊ ကို။ အပုဋ္ဌိကိပိတော၊ ၍။ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ၊ ၏။ ကုသလာဒိတာဝပဋိက္ခေပဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကိုယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့၏။ အနုလောမပစ္စနိယတာယ၊ လျော်သည်၏အဖြစ် ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ လဒ္ဓနာမံ၊ သော။ အနုလောမပစ္စနိယပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ။ ပေ။ ဖောတုပစ္စယာတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကုသလဿ၊ ၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ အနုဇာနာတိ၊ ၏။ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဖြင့်။ ကုသလဿေဝ၊ ၏ပင်။ ဥပ္ပတ္တိံ ဝါရေတိ၊ တားမြစ်တော်မူ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ကုသိုလ်တရား၏ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူသည် ၏အဖြစ်၊ နကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကုသလေ ဓန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဂ္ဂပန္နိအာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ ဒဿိတံ။ တံသဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ဝိသဇ္ဇနကို။ ပါဠိ၊ ဩလောကေတွာ သာဓုကံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ ၏။

ယမ္ပိ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနသည်လည်း။ ယေန၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနနှင့်။ သဒိသံ၊
 ၏။ ယဉ္ဇ၊ အကြင်၊ ဝိသဇ္ဇနကိုလည်း။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပစ္စည်း၌။ လဗ္ဘတိ၊
 ၏။ ယေသံ ဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ ယေသုပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ယောစ ဂဏန
 ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အကြင်ဂဏန်းအပိုင်းအခြားသည်လည်း။ (အတ္ထိ)။ သော
 သဗ္ဗော၊ ထိုအလုံးစုံကို။ ပါဠိယံ ဒသိတော၊ တသွား၊ ကြောင့်။ ပါဠိယေဝ၊
 ပါဠိတော်သည်ပင်။ ဧတ္ထေဤဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယတိကပဌာန်း၌။ အတ္ထော၊
 တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မာနုလောမတိကပဌာန်း၌။ (ပါဠိယေဝ
 အတ္ထော ဟောတိ)ယထာ၊ သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဒုကပဌာနာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း
 (ပါဠိယေဝ အတ္ထော)။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဧတ္ထောတော၊ ဖြင့်။
 တိကဉ္စ၊ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တဂါထာယ၊ ဖြင့်။
 ဒီပိတာ ဓမ္မာနုလောမ ပစ္စနိယပဌာနေ ဆ နယာ နိဗ္ဗိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။
 [ဂါထာနိဿယလွယ်ပြီ။] ပန၊ ကား။ ပစ္စယဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မာ
 နုလောမပစ္စနိယပဌာန်း၌။ ဝါ၊ ဤခြောက်ကျမ်းသော ပဌာန်းတို့တွင်။
 ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယပဌာန်းအဖွင့် ပြီး၏။

၁၉-၂ ၄-ပစ္စနိယာနုလောမပဌာန်း အဖွင့်

(၁) ဣဒါနိ၊ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိယပဌာန်းကို ပြုပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌။
 ကုသလာဒိသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ ပစ္စယဓမ္မံ၊ ကို။
 ပဋိပက္ခိပိတော၊ ၍။ ပစ္စယုပုန္ဓထ၊ ၏။ ကုသလာဒိဘာဝအပ္ပဋိက္ခေပဝသေန၊
 ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို မပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ [ရှေးနိဿယ၌
 ဤသို့သမာသိအဖြစ်ဖြင့် ရှိ၏။] ဓမ္မာနံ ပစ္စနိယာနုလောမတာယ လဒ္ဒနာမံ
 ပစ္စနိယနုလောမပဌာနံ ဒေသေတုံ နကုသလံ။ ပေ။ အကုသလော ဓမ္မော
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (တဂတော)
 အာရဇ္ဈံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုနကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော စကားရပ်၌။
 န ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကုသလဿ ပစ္စယဘာဝံ
 ဝါရေတိ၊ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ အကုသလဿ
 ဥပ္ပတ္တိံ အနုဇာနာတိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွား)၊ ကြောင့်။ နကုသလံ၊

ကုသိုလ်မဟုတ်သော တရားသည်။ အကုသလံ၊ အကုသိုလ်သည်သော်၎င်း။ အဗျာကတံဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ၈၊ ဆက်။ တံ၊ ထိုအကုသိုလ်ကို။ ဝါ၊ ထိုအဗျာကတကို။ သဟဇာတပစ္စယံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ကုသလောနာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အကုသိုလ်ကိုသော်၎င်း၊ အဗျာကတကိုသော်၎င်း၊ သဟဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်မည်သည်၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အကုသလဝ ဗျာကတဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒေသနာ ကတာ။

တတ္ထ၊ ထို ကုသလံ ခမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ခမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဟူသော ဝိတင်း ပါဠိတော်၌။ အကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [စာအုပ်တို့၌ ဝေ နှင့် ဝိသဇ္ဇနံ အကြား၌ နကုသလံ ခမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ဟူ၍သေး၏။ ရှေးနိဿယ၌ မပါ။] ပန၊ ကား။ အဗျာကတော ခမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ အယံပဉ္စော၊ ကို။ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ (ပါဠိယံ၊ ၌။) ဝိသဇ္ဇိတောဝ၊ သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ တတ္ထ အကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗ ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ အဝိသဇ္ဇိတဿ၊ မဖြေဆိုအပ်သောပြဿနာ၏။ အတ္ထာနုရူပံ၊ အနက်အားလျော်သော ဝိသဇ္ဇနသည်၎င်း။ ဝိသဇ္ဇိတဿ၊ ဖြေဆိုအပ်ပြီးသော ပြဿနာ၏။ ပါဠိအာဂတမေဝ၊ ပါဠိတော်၌ လာသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ ၈၊ ဆက်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော။ တိကဒုကေ၊ တိက်ဒုက်၌။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝါရပ္ပတေဒ ပစ္စယဂဏနဝိဓာနံ၊ ဝါရအပြား ပစ္စည်းအရေအတွက် ဂဏန်းသင်္ချာကို စီရင်ခြင်းဟူသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ကုသလတိက်၌။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ၈၊ ဆက်။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော နကုသလံ ခမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ခမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု ပစ္စယာ အစရှိသော သဒ္ဓါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။ တိကဉ္စ၊ ပေ။ သုဂမ္ဘိရာ တိ၊ ဟူ၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပစ္စနိယာနုလောမပဋ္ဌာန်းအဖွင့် ပြီး၏။

ဝေ၊ ဤသို့ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု ပစ္စယာ အစရှိသော နည်းဖြင့်။ ဓမ္မာနုလောမာဒိဝသေန၊ ဓမ္မာနုလောမ အစရှိသော ဝါရတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ [အာဒိဖြင့် ဓမ္မပစ္စနိယ ဓမ္မာနု လောမ ပစ္စနိယ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမတို့ကိုယူ။] စတုသု ဝါရေသု၊ တို့၌။ (ဆန္ဒဝတိ နယာ ဟောန္တိ၌စပ်) ဝါ၊ တို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါး တပါးသော ဝါရ၌။ စတုဝိသတိယာ စတုဝိသတိယာ၊ သော။ နယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဆန္ဒဝတိ၊ သော။ နယာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသောဝါရတို့တွင်။ [ဧကေကသ္မိံ ပဋ္ဌာနေ၌စပ်] ဝါ၊ တို့၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မပစ္စနိယပစ္စယနယတို့တွင်”ဟု ပေး၏။] ပစ္စယနယေ၊ တို့ကို။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ချီ။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ပဋ္ဌာနေ၊ ဓမ္မာနုလောမအစရှိသော ပဋ္ဌာန်း၌။ [ရွှေ့ဆိုအပ်ခဲ့သော လေးဝါရကိုပင် “ပဋ္ဌာန”ဟု ဆိုသည်။] တိကဒုကာဒိနုညေဝ၊ တိကဒုက အစရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဆန္ဒံ ဆန္ဒံ၊ ကုန်သော။ နယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြား အားဖြင့်။ စတုဝိသတိနယပဋိမဏ္ဍိတံ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော နယတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ဧတံသမန္တပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန၊ ကား။ ကေစိ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ ကုသလာရမဏော ဓမ္မော အကု သလာရမဏော ဓမ္မောတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏ မာတိကံနာမ၊ အာရမဏမာတိကာမည်သည်ကို။ ထပေတွာ၊ ချီ။ ကုသလာ ရမဏော ဓမ္မော ကုသလာရမဏဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏပဋ္ဌာနံနာမ၊ ကို။ ဒသေတွာ၊ ချီ။ အပရမ္ပိ၊ သော။ ဖဿာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝသေနပိ၊ စပ်သဖြင့်လည်း။ ဖဿ ပဋ္ဌာနံ နာမ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ချီ။ ဒသေန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ ထိုကေစိ ဆရာ တို့၏ စကားကို။ ပါဠိယံ၊ ၌။ နေဝ (သန္နိဿတိ)၊ မတွေ့မြင်အပ်။ အဋ္ဌကထာ သု နသန္နိဿတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ၌။ (မယာ) နဝိစာရိတံ၊ မစိစစ်အပ်။ ပန၊ ဆက်။ သင်္ဂီတိအာရဗ္ဗ ပါဠိဝသေနေဝ၊ သင်္ဂါယနာသုံးတန်သို့ တက်ရောက်သော ပါဠိတော်နှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြရာ၌။ ဝဏ္ဏနာ၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌ ကထာကို။ ကတာ၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

စ၊ ဆက်။ (တနည်း) စ၊ စာကိုယ်ပြီးဆုံး ကမ္မတ်ဖုံးဘို့ နိဂုံးကိုဆိုဦးအံ့။
 ဧတ္ထောဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဓါအစဉ် အနက် အစဉ်ဖြင့်။
 (ဒေဝါတိဒေဝေါမှစ၍ ဝဏ္ဏနာကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိုင်အောင်သော သဒ္ဓါ
 အစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။ သန္နိဋ္ဌာနံ ပတ္တာ၌စပ်) ယတ္ထ၊ အကြင် ကျေးဇူး
 ပြုပုံ အခြင်းအရာ၌။ သမ္ပုဋ္ဌာ၊ လွန်စွာတွေဝေကြကုန်သော။ တန္တံကုလာဒိ
 ဘာဝံ၊ ရက်ကန်းသည်တို့ ချည်ထွေးကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်
 တို့၏ အဖြစ်သို့။ အာပန္နာ၊ ကုန်သော။ ပဇာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ အနေကဝိဓ
 ဒုက္ခဂဟနံ၊ တပါးမကများပြားသော ဒုက္ခတည်းဟူသော တောရှုတ်ရှိသော။
 သံသာရံ၊ ကို။ နာတိဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။

ပစ္စယဒဘဒေ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းအထူးအပြား၌။ ကုသလော၊
 ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ လောကေ၊ ၌။ ဂရု၊ ကျောက်ထီးတန္တူ အလေး
 ပြုတော်မူအပ်သော။ သုဝိဟိတသန္နိဋ္ဌာနေ၊ ကောင်းစွာ စီရင်အပ်ပြီးသော
 ဆုံးဖြတ်ခြင်း ရှိတော်မူသော။ သတ္တာ၊ သည်။ အတိနိပုဏ္ဏဂ္ဂမ္ဘိရံ၊ အလွန်
 သိမ်မွေ့နက်နဲစွာထသော။ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ၊ ဘုရားဉာဏ်တော်၏။ ဇဝနဗ္ဗူမိံ၊
 ဖြစ်ရာဖြစ်ထသော။ တမ္ပိပစ္စယာကာရံ၊ ထိုကျေးဇူးပြုပုံအခြင်းအရာကိုလည်း။
 (ဝိတ္တာရေန္တော၌စပ်) ကုသလာဒိဓမ္မဘေဒံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော တရား
 အထူးအပြားကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝိဝိဓဏန္တေဟိ၊ အထူးထူးသောအပြား
 ရှိသော ဂဏန်းသင်္ချာရှိကုန်သော။ နယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝိတ္တာရေန္တော၊ အကျယ်
 ချဲ့တော်မူလျက်။ သတ္တမံ၊ ၇-ကျမ်းတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနံ
 နာမ၊ ပဋ္ဌာနမည်သော။ ယံ အဘိဓမ္မပကရဏံ၊ အကြင်အဘိဓမ္မာ ကျမ်းရွှေ
 စာကို။ ပကာသေသိ၊ ထင်ရှားပြတော်မူပြီ။ (ဟောတော်မူပြီ။)

တဿ၊ ထိုပဋ္ဌာနမည်သော အဘိဓမ္မာကျမ်းရွှေစာ၏။ ယာ အဋ္ဌကထာ၊
 ကို။ မယာ၊ သည်။ သဒ္ဓါယ၊ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ
 ဖြင့်။ ဝိဘဇ္ဇဝါဒိသိဿာနံ၊ ခွဲခြမ်းဝေဘန်၍ ဟောတော်မူလေ့ရှိသော မြတ်စွာ
 ဘုရား၏ တာညှိဖြစ်ကုန်သော။ -အာစရိယာနံ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီ ဆရာ
 အရှင်တို့၏။ ဝါဒံ၊ ကို။ အဝိဟာယံ၊ မပယ်စွန့်မူ၍။ သမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာ
 အားထုတ်အပ်ပြီ။

သာ၊ ထိုအဋ္ဌကထာသည်။ ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ စုဒ္ဓသ
မတ္တေဟိ၊ တဆယ့်လေးအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဘာဏဝါရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။
သကလဿ၊ သော။ ပဋ္ဌာနဝရဿ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်၏။ အတ္ထံ၊ ကို။
ပကာသယန္တိ၊ ထင်ရှားပြလျက်။ အဇ္ဇ၊ ယခုအခါ၌။ ကတော၊ ပြုစီရင်အပ်
ပြီးသည်။ (ဟုတွာ) သန္နိဋ္ဌာနံ၊ ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး ကမ္ပတ်ဖုံး၍ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။
ပတ္တာယထေဝ၊ ရောက်သကဲ့သို့သာလျှင်။ တထာ၊ တူ။ ဗဟုဇနဿ၊ များစွာ
သော လူအပေါင်း၏။ ကလျာဏာ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပကင်း၍ ကောင်းမြတ်ကုန်
သော။ သဗ္ဗသင်္ကပ္ပ၊ အလုံးစုံသောအကြံတို့သည်။ သီသံ၊ လျင်မြန်စွာ။ နိဋ္ဌံ၊
ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ သမ္မာပုဏန္တု၊ ကောင်းစွာရောက်ပါစေကုန်သတည်း။

တ္ထောဝတာ၊ ဖြင့်။ [ကရုဏာဝိယ သတ္တေသုမ္ပစ၍ ကလျာဏသဗ္ဗသင်္ကပ္ပ၊
တိုင်အောင်သော သဒ္ဓါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်]။ (နိဋ္ဌိတာ၌စပ်) ဒေဝါတိ
ဒေဝေါ၊ သမ္မုတိနတ် ဥပပတ္တိနတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ထက် အဘိညာဓသော
ဂုဏ်တို့ဖြင့် သာလွန်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူသော။ နာထော၊ သတ္တ
လောက၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သတ္တ
ပကရဏံ၊ ၇-ကျမ်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ယံ အဘိဓမ္မာ၊ အကြင် အဘိဓမ္မာ
ကျမ်းရွှေစာကို။ ဒေဝါနံ၊ တသောင်းသော စကြဝဠာမှ စုဝေးရောက်လာ
နတ် ဗြဟ္မာတို့အား။ ဒေဝလောကမှ၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌။ ပုရေ၊
ရွေး၌။ အဒေသယံ၊ ဟောတော်မူပြီ။ သကလဿာပိ၊ အလုံးစုံလည်း
ဖြစ်သော။ တဿ၊ ထိုအဘိဓမ္မာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ သော အဋ္ဌကထာ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ဓမ္မဿ၊ ဘုရားဟောဒဇော် တရားတော်၏။ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ၊ ကြာမြင့်စွာ
တည်ခြင်းအကျိုးငှာ။ တံ၊ ထိုအဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာကို။ နိဋ္ဌာပေန္တေန၊ ပြီးဆုံး
စေသော။ မယာ၊ သည်။ ယံကုသလံ၊ အကြင် ဝိဝဇ္ဇနိသိတဉာဏသမ္ပယုတ်
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်ကို။ ပတ္တံ၊ ရောက်အပ် ရအပ်ပေပြီ။ တဿ
(ကုသလဿ)၊ ထိုဝိဝဇ္ဇနိသိတဉာဏသမ္ပယုတ် တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်၏။
အာနုဘာဝေန၊ သတ္တိရှိမိစော် အာနုဘော်ကြောင့်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်
သော။ ပါဏိနော၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ၊ တရားမင်းဘုရား၏။
သုခါဝတံ၊ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်တိုင်အောင် ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်

သော။ဓမ္မံ၊ ကို။ဥက္ခာ၊ အဆင့်ဆင့်သိ၍။ဝိသုဒ္ဓါယ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ ဉ္စိန္တေဒိဋ္ဌိ
တို့မှ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော။ သုခါယ၊ လွယ်ကူသော။ ပဋိပတ္တိယာ၊
အကျင့်ဖြင့်။အသောကံ၊ သောကမရှိရာဖြစ်သော။ အနုပါယာသံ၊ ပြင်းစွာ
ပင်ပန်းခြင်း၏မရှိရာဖြစ်သော။ ဥတ္တမံ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနသုခံ၊
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့။ ပါပုဏန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သဗ္ဗမ္မော၊ ဘုရားဟောဖော် သူတော်ကောင်း တရားတော်သည်။ စိရံ၊
ခေတ်အဆင့်ဆင့် သောင်ယူကျင့်၍ ကြာမြင့်လှစွာ ငါးထောင်သာအောင်။
တိဋ္ဌတု၊ ပါဠိ အနက် မလျော့ပျက်ဘဲ ထွန်းတက်၍သာ တည်တံ့ပါစေ
သတည်း။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ ဓမ္မေ၊
တရားတော်၌။ သဂါရဝါ၊ ရှိသေလေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တု၊
ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ ဒေဝေါ၊ လူအများ၏ အာထားရာ မိုဗ်းသည်။
ကာလေန၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အခါ၌။ သမ္မာ၊
ကောင်းစွာ။ ယဝဿတု၊ ရွာပါစေသတည်း။

ပေါရာဏာ၊ ရှေးအထက်က ဆက်ဆက်မျှားလှဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော။
သုရာဇာနော၊ ရေမြေထိန်းကျောင်း တိမ်းမစောင်းသည့် မင်းကောင်းမင်း
မြတ်တို့သည်။ပဇံ၊ သတ္တဝါအပေါင်းကို။ ရက္ခိံ သုယထာ၊ ခိုးသားဒါးပြ မရှိ
ရအောင် နေ့ညပိုင်းခြုံ စောင့်ရှောက်ကြကုန်သကဲ့သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူ
သာလျှင်။ ရုဇာ၊ ငါတို့မင်းသည်။ ဣမံပဇံ၊ ဤနိုင်ငံသူ များဗိုလ်လူကို။
အတ္တနောပဇိဣဝ၊ မိမိရင်နှစ် သားစင်စစ်ကိုကဲ့သို့။ ဓမ္မေန၊ တရားသဖြင့်။
ရက္ခတု၊ စောင့်ရှောက်ပါစေ သတည်း။ ဣတိ၊ နိဂုံးပတ္တနာ အဖြာဖြာကို
ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။စ၊ဆက်။ပဉ္စပကရဏဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အဘိဓမ္မပိဋကဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အမှာ။ ။ယံပတ္တိံ ကုသလံ တဿ စသော ဂါထာ၏ နိဿယအနက်ကို
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ ဘာသာ ဋီကာ အဆုံး၌ ရေးသားပြီးသော်လည်း
ဤနေရာရောက်အောင် ပို့ချသင်ယူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သဒ္ဓါတရားတိုးပွားစေ
ခြင်းငှာ ထပ်၍ အနက် ပေးလိုက်ပါသည်။ ပရမဝိသုဒ္ဓ အစရှိသော ပါဠိ၏
အနက်ကိုမူ ထိုနိဿယကို ရှု၍ သိကြပါတော့။

သုဿနာတော် သကရာဇ် ၂၅၂၁-ခု၊ ကောဇာသကရာဇ် ၁၃၃၉-ခု၊
 စုခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက် သောကြာနေ့ နေ့လည် ၁-နာရီ မိနစ် ၃၀-အချိန်
 တွင် ဤအဋ္ဌကထာ ဘာသာဒီကာကို ပို့ချ၍ပြီးစီးပါသည်။

မဇ္ဈိမနိကာယ နိဿယ

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်

(ယေ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) ကာမဂုဏာဒိဟိံ၊ ကာမဂုဏ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကိဋ္ဌန္တိ၊ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားတတ်ကုန်၏။ လုဋ္ဌန္တိ၊ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားတတ်ကုန်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ တေသု၊ ထိုကာမဂုဏ် အစရှိသည်တို့၌။ ဝိဟရန္တိ၊ နေတတ်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒေဝါ၊ ဒေဝတို့မည်၏။) [“ကိဋ္ဌာ” အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဝိဇီရိ

၁။ ကာမဂုဏာဒိဟိံ။ ။ အာဒိဖြင့် ဈာန်အဘိညာဉ် စိတ္တိဿရိယစသော ဂုဏ်တို့ကို ယူဘိရန် အနုဋ္ဌိကာဖွင့်၏။ လူနတ်စသော ဒေဝတို့သည် ကာမဂုဏ် ငါးပါး အာရုံများဖြင့် ပျော်ပါးကြသကဲ့သို့ စိတ်ကိုအစိုးရသော ဈာန်လာဘိ ဗြဟ္မာများနှင့် ဝိသုဒ္ဓိနတ် ရဟန္တာတို့သည် ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ဖြင့် (ဈာန်၏ အကျိုးဖြစ်သော အဘိညာဉ်တို့ဖြင့်) ပျော်ပျော်ပါးပါး ဈာန်ကစားကြကုန်၏။ ယခုခေတ်၌လည်း ကာမဂုဏ်ခံစား၍ ပျော်ပါးခြင်းကို ပျော်ပါးနေကြသည် ဈာန်ဝင်စားနေကြသည် စသည်ဖြင့် ဝိဟာရအနက်ကို သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။

၂။ ဒိဗ္ဗန္တိ ကိဋ္ဌန္တိ။ ။ “ဒိဝု ကိဋ္ဌာ ဝိဇီရိသာ ဗျဝဟာရ ဣတိ ဂတိသတ္တိံ ထုတိ ကန္တိသု” နှင့် အညီ ဒိဝု-ဓာတ်သည် ကိဋ္ဌာ စသော အနက်တို့ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဒိဝုဓာတ်၏ ကိဋ္ဌာအနက်ကို ရှေးဦးစွာပြလိုသောကြောင့် ဒိဗ္ဗန္တိကို “ကိဋ္ဌန္တိ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုကိဋ္ဌန္တိကိုပင် “လုဋ္ဌန္တိ” ဟု၎င်း၊ “တေသု ဝါ ဝိဟရန္တိ” ဟု၎င်း ၂ နက်ဖွင့်သည်။

မဇ္ဈိကာ။ ။ မဇ္ဈိကာ၌ကား ဝိဟရန္တိကို ကိဋ္ဌန္တိ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟု ယူသည်ကို မနှစ်သက်။ ဒိဗ္ဗန္တိကိုပင် “ကိဋ္ဌန္တိ၊ ဝိဟရန္တိ” ဟု ၂-နည်းဖွင့်သည်ဟု ယူလို၏။ သို့သော်—ဒိဝုဓာတ်သည် ဝိဟရဏ အနက်ကို တိုက်ရိုက် မဟောသောကြောင့် ထိုအယူကို စဉ်းစားပါ။

၃။ တေသု ဝါ ဝိဟရန္တိ။ ။ ထိုကာမဂုဏ် ဈာန်အဘိညာဉ် စိတ္တိဿရိယတို့၌ သွားရပ်ထိုင်လျောင်း လျော်စွာပြောင်း၍ အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်နိုင်ကြကုန်၏။ [တေသုတိ ကာမဂုဏာဒိဟိံ။ ဝိဟရန္တိတိ ဣရိယာပထ ပရိဝတ္တနာဒိနာ (အာဒိဖြင့် ဈာန်အဘိညာဉ်ဝင်စားကာ) ဝတ္တန္တိ၊-အနု]

သာ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် ဝိဇယ စသည်ကိုမိန့်။] ဝါ၊ တနည်း။
 (“သက္ကောန္တိဝါ” မှ ဝါကို ဤသို့ လိုက်ပါစေ။) (ယော၊ တို့သည်။)
 ဝိဇယသမတ္တတာယောဂေန၊ အောင်နိုင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူ
 သော သတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ပစ္စတ္တိကော၊ အတွင်းအပရန်သူတို့ကို။
 ဒိဗ္ဗန္တိ ဝိဇေတုံ ဣစ္ဆန္တိ၊ အောင်နိုင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။
 တော၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့မည်၏။) [ဗျဝဟာရ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသော
 ကြောင့် ဣဿရိယ စသည်ကိုမိန့်။ ဗျဝဟာရ ဟူသည် ဝေါဟာရတည်း။
 ဝေါဟာရ ဟူသည် ရောင်းခြင်း ဝယ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပေးခြင်း ယူခြင်း၊
 အားဖြင့် လဲလှယ်ခြင်းတည်း။] ဝါ၊ နည်း။ ယော၊ တို့သည်။ ဣဿရိယ
 ဌာနာဗိသက္ကာရဒါနဂဟဏံ၊ အစိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ
 ရာထူးဌာနန္တရအစရှိသည်ကို ပေးခြင်း၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်မှုကို
 ယူခြင်းကို၎င်း။ တံတံအတ္တာနုသာသနဉ္စ၊ ထိုထိုစီးပွားဖြင့် သွန်သင်ဆုံးမ
 ခြင်းကို၎င်း။ ကဗောဇ္ဈာ၊ ပြုကုန်လျက်။ ဒိဗ္ဗန္တိ ဝေါဟရန္တိ၊ လဲလှယ်ကြ
 ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တော၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့မည်၏။)

၁။ ဣဿရိယ။ ပေ။ ဂဟဏံ။ ။ “ဣဿရဿ+ဘာဝေါ ဣဿရိယံ=
 ထိုထိုနေရာ၌ အစိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ”ဟူသည် သူဌေးရာထူး
 စစ်သူကြီးရာထူး အိမ်ရှေ့မင်းရာထူး စသောရာထူး(ဌာနန္တရ)တည်း။ ထိုရာထူး
 များကို ဒေဝအမည်ရသောရှင်ဘုရင်သည် ပေးနိုင်၏။ ဌာနာဗိဉ္စ အာဒိဖြင့်
 ပရိဝါရ (အခြံအရံ) ကို၎င်း၊ နယ်ပယ်အပိုင်းအခြားကို၎င်း ဤသို့စသော
 ပေးသင့်ရာများကိုဟူပါ။ ဤစကားအရ ဌာနာဒိကံ ဒါနပုဒ်နှင့်စပ်ပါ။ တိုင်း
 သူပြည်သားတို့၏ ကောင်းစွာပြုအပ်သော အခွန်ဘဏ္ဍာစသည်ကို၎င်း၊ အထက်
 ဒေဝတို့အတွက် ပူဇော်အပ်သောပစ္စည်းကို၎င်း သက္ကာရဟု မှတ်၍ ထိုသက္ကာရ
 ကို ဂဟဏနှင့်တွဲပါ။

၂။ တံတံ အတ္တာနုသာသနဉ္စ။ ။ ရှင်ဘုရင်ဒေဝသည် တိုင်းသူပြည်သား
 တို့အတွက် စီးပွားတိုးတက်အောင် ထိုထိုသွန်သင်ပြသ ဆုံးမမှုကိုလည်း ပြုတတ်
 ၏။ ဤသို့ပြုခြင်းသည် ဒါနတမျိုးပင်တည်း။ ဤသို့ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့
 အား ပေးသင့်သည်ကိုပေး၍ တိုင်းသူပြည်သားတို့အထံမှ ယူသင့်သည်ကို ယူ
 ခြင်းသည် ဝေါဟာရ (လဲလှယ်ခြင်း) ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ကဗောဇ္ဈာ
 ဝေါဟရန္တိ” ဟုဖွင့်သည်။

[ဇုတိအနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် ပုညယောဂါ စသည်ကိုမိန့်။]
 (ဝါ၊ နည်း။ ယေ၊ တို့သည်။) ပုညယောဂါနဘာဝပ္ပတ္တယံ၊ ဒါနမယ
 စသော ကောင်းမှု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ အားထုတ်မှု၏ အစွမ်းကြောင့်
 ရောက်အပ်ရအပ်သော။ ဇုတိယာ၊ ကိုယ်ရောင် ဉာဏ်ရောင်ဖြင့်။ 'ဒိဗ္ဗန္တိ
 ဇောတန္တိ၊ တောက်ပဲကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊
 တို့မည်၏။) [ဂတိအနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် ယထာဘိလာသိတဉ္စ
 စသည်ကို မိန့်။] (ဝါ၊ နည်း။ ယေ၊ တို့သည်။) ယထာဘိလာသိတံ၊ အကြင်
 အကြင် အလိုရှိအပ်သော။ ဝိသယံစ၊ အရပ်ဌာနသို့လည်း။ 'ဝါ၊ အံရံသို့
 လည်း။ အပ္ပဋ္ဌိသာတေန၊ အပိတ်အပင်အဆီးအတား မရှိသော အားဖြင့်။
 ဒိဗ္ဗန္တိ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားနိုင်ကုန်၏။ (ဣတိ တေ ဒေဝါ။)

[သတ္တိ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် ယထိတနိပ္ပာဒနေစသည်မိန့်။]
 ဝါ၊ နည်း။ (ယေ၊ တို့သည်။) ယထိတနိပ္ပာဒနေ၊ အကြင်အကြင်အလို
 ရှိအပ်သော အကျိုးကို ပြီးစီးစေခြင်း၌။ ဒိဗ္ဗန္တိ သက္ကောန္တိ၊ စွမ်းနိုင်ကုန်၏။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့မည်၏။

[ဂတိအနက်၌ပင် ကံ အနက်ဖြင့်-တနည်းဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် ဒေဝနီ
 ယာ ဝါ စသည်မိန့်။] ဝါ၊ နည်း။ (ယေ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။) တံတံဗျသန
 နိတ္ထရဏတ္ထိကေဟိ၊ ထိုထိုပျက်စီးခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို အလိုရှိ သူတို့
 သည်။ သရဏံ(တိ)၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ပရာယဏန္တိ၊ လည်းလျောင်းရာ
 ဟူ၍။ ဒေဝနီယာ ဂမနီယာ၊ ဆည်းကပ်ထိုက်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊

၁။ ပုညယောဂါ။ ပေ။ ပတ္တယ။ ။ ဒါန မယစသောကောင်းမှုကို ပုည၊
 သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာ အားထုတ်ကိုယောဂဟု ခေါ်၏။ “ဇုတိ” အရ
 ကိုယ်ရောင် ဉာဏ်ရောင် ၂-မျိုးလုံးရ၏။ ကိုယ်ရောင်(ကိုယ်၏အဆင်းအရောင်)
 သည် ဒါနမယစသော ကောင်းမှု၏ အာနုဘော်ကြောင့် ရောက်အပ်ရအပ်သော
 ဇုတိတည်း။ ဉာဏ်အရောင်ကား ယောဂ အာနုဘော်ကြောင့် ရောက်အပ်၏
 ရအပ်သော အရောင်ဖြစ်သည်။

၂။ ဒေဝနီယာ ဂမနီယာ။ ။ ရွှေ၌ ဂတိအနက်၏ ကတ္တုရုပ်ဖွင့်ခဲ့၏။
 ဤ၌ ကမ္မရုပ်ကို ဖွင့်လို၍ “ဒေဝနီယာ (ဒိဝုဇာတ် အာနိယပစ္စည်း) ကို
 ဂမနီယာ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဉာတိဗျသန စသော ထိုထိုဗျသန ဖြစ်နေသူတို့သည်

တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့မည်၏။) [ထုတိ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် အဘိတ္ထဝနီယာ ဝါဟု မိန့်သည်။] ဝါ၊ နည်း(ယေ၊ တို့ကို။ တံတံဗျသနနိတ္ထရဏတ္ထိကေဟိ၊ တို့သည်။ သရဏံ(တိ)၊ ဟူ၍။ ပရာယဏန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဒေဝနီယာ) အဘိတ္ထဝနီယာ ၊ ချီးမွမ်းထိုက်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့မည်၏။) [ကန္တိ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် သောဘာဝိသေသ စသည်မိန့်။] ဝါ၊ နည်း။ (ယေ၊ တို့ကို။) သောဘာဝိသေသ ယောဂေန ၊ တင့်တယ်ခြင်းအထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ (ဒေဝနီယာ) ကမနီယာ၊ နှစ်သက်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့မည်၏။ တေ၊ ထိုဒေဝတို့သည်။ သမ္ပတိဒေဝါ၊ တို့၎င်း။ ဝါ၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ သမုတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရှင်ဘုရင်ဟူသော ဒေဝတို့၎င်း။ ဥပပတ္တိဒေဝါ၊ တို့၎င်း။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေကြောင့် ဒေဝမည်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့၎င်း။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ၊ တို့၎င်း။ ဝါ၊ ကိလေသာမြို့မှူး ညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ခြင်းကြောင့် ဒေဝမည်သော ရဟန္တာတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓော၊ သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏။

ထိုထိုဗျသနမှ လွတ်ဘို့ရန် ကိုးကွယ်ရာ လည်းလျောင်းရာဟု ဆည်းကပ်အပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် လူမင်းနတ်ဗြဟ္မာ ရဟန္တာတို့ကို ဒေဝဟု ခေါ်ရသည်။

၁။ အဘိတ္ထဝနီယာ ဝါ။ ။ ဒိဝဓာတ်၏ ထုတိ အနက်ကို ကမ္မရုပ်ဖြင့်သာ ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် ဒေဝနီယာကိုပင် “အဘိတ္ထဝနီယာ” ဟု တနည်းဖွင့်သည်။ ရှင်ဘုရင် စသော ဒေဝတို့ကို ဆည်းကပ်၍ အကျိုးရသူတို့က သဏ္ဌပရာယဏ ဖြစ်ကြပါပေသည် ဟု ချီးကျူးအပ်သောကြောင့် ဒေဝ အမည်ရကြသည်။

၂။ သောဘာ။ ပေ။ ကမနီယာ။ ။ ဒေဝနီယာကိုပင် ကန္တိအနက်ဖြင့် ဖွင့်ပြလို၍ “သောဘာ။ ပေ။ ကမနီယာ” ဟု မိန့်သည်။ ဒေဝအမည်ရသူတို့သည် လူရှင်ဘုရင်ဖြစ်စေ၊ နတ်ဗြဟ္မာဖြစ်စေ၊ တင့်တယ်ကြ၏။ ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်သော ရဟန္တာများလည်း ကြီးမားသော ဣန္ဒြေသိက္ခာဖြင့် ဖူးချင့်စက္ကယ် တင့်တယ်တော်မူကြ၏။ ထိုသို့ တင့်တယ်ခြင်းအထူးနှင့် ယှဉ်သည့်အတွက် လူအများ၏ နှစ်သက်ဘွယ်ကြည့်ညှိဘွယ် ဖြစ်ကြပါပေ၏။ ထို့ကြောင့် “ဒေဝနီယာ ကမနီယာတိ ဒေဝါ” နှင့် အညီ ဒေဝ အမည်ရကြသည်။ [“ကမနီယာ” ၌ ကမ္မဓာတ်သည် ကန္တိ အနက်ဟောတည်း။]

[ရှေ့၌ ဖွင့်ပြအပ်ပြီးသော ကိဋ္ဌာစသော အနက်တို့ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတည်းဟူသော ဒေဝအတွက်ပြလိုသောကြောင့် “ဘဂဝါ ပန” စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊ ကား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ (“အတိသယော ဝါ ဒေဝေါ” ၌စပ်) နိရတိသယာယ ၊ အသာ အလွန်မရှိသော။ ဝါ၊ အသာဆုံးဖြစ်သော။ အဘိညာ ကိဋ္ဌာယ၊ အဘိညာဉ်ကစားခြင်းနှင့်၎င်း။ (“သမန္နာဂတတ္တာ” ၌စပ်) ဥတ္တမေဟိ၊ မြတ်ကုန်သော။ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေဟိ၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရ ဗြဟ္မဝိဟာရ အရိယဝိဟာရ တို့နှင့်၎င်း။ [ဤဝိဟာရများကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ ပြထားပြီ။] သပ္ပရသန္တာနသိဒ္ဓါယံ၊ ကိုယ်တော်သန္တာန် သူတပါးသန္တာန်၌ ပြီးသော။ ပဉ္စဝိမောရဝိဇယိစ္ဆာနိပ္ပတ္တိယံ၊ ငါးပါးအပြားရှိသောမာရ်ကို အောင်ခြင်းကို၊ လိုလားခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်းနှင့်၎င်း။ [ဤစကားဖြင့် ဒိဝဓာတ်၏ ဝိဇီရိသာ အနက်ကိုပြသည်။] စိတ္တိဿရိယ ၊ ပေ။ သင်္ခါတေန၊ စိတ်ကိုအစိုးရသူ၏အဖြစ်၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိသောသူတော်ကောင်းဥစ္စာအစရှိသော ပေးဘွယ်တို့ကိုပေးခြင်း၊ ကောင်း

၁။ နိရတိသယာယ။ ။ ဣဒ္ဓိဝိဓ စသော အဘိညာဉ်ကို သာဝကများလည်းရနိုင်၊ ဘုရားရှင်လည်း ရတော်မူနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ထိုအဘိညာဉ်စသောဂုဏ်တို့သည် သာဝကနှင့် ဘုရားရှင်တို့အတွက် တန်းတူညီမျှကြ၏” ဟု ယူဆဘွယ်ရှိ၏။ အမှန်အားဖြင့်ကား... ဂုဏ်နာမည်ချင်း တူရိသဖြစ်၏။ အရည်အချင်းမှာ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကသာ အမြဲသာလွန်၏။ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပြလို၍ “နိရတိသယာယ အဘိညာ ကိဋ္ဌာယ၊ ဥတ္တမေဟိ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေဟိ” ဟု မိန့်သည်။ [နတ္ထိ+အတိသယော ယသ္မာတိ နိရတိသယော (အဘိညာကိဋ္ဌာ)။]

၂။ စိတ္တိဿရိယ။ ပေ။ ဒါန။ ။ “စိတ္တိဿရိယသတ္တဓနာဒိ” သည် ဘုရားရှင်က သာဝကတို့အားပေးအပ်သော ဂုဏ်တည်း။ ထို့ကြောင့် “စိတ္တိဿရိယသတ္တဓနာဒိ” ကို ဒါနနှင့်တွဲရသည်။ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရအောင် ပိုင်နိုင်အောင် စိတ်ကိုစောင့်ရှောက်ဘို့ရန် ဓမ္မပဒစိတ္တဝဂ်၌ များစွာဟောတော်မူ၏။ “သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ” စသော သူတော်ဥစ္စာ ၇ ဖြာလည်း ဘုရားရှင်၏ ဟောပြောမှုကြောင့် ရအပ်သော (ဘုရားပေးအပ်သော) ဥစ္စာများပင် ဖြစ်သည်။

စွာကျင့်ခြင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်ကြည်ညိုခြင်း၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်ဘွယ်ကိုယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဓမ္မသဘာဝ^၂။ ပေ။ သင်္ခါတေန၊ တရားသဘောအတိုင်းဆုံးမခြင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယ အားလျော်စွာဆုံးမခြင်း၊ ဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝေါဟာရာ တိသယေနစ၊ လွန်ကဲသော လဲလှယ်ခြင်းနှင့်၎င်း။ [ဒိဝုဓာတ်၏ ဗျဝဟာရ အနက်ကိုပြသည်။]

ပရမာယ၊ လွန်မြတ်သော။ ပညာသရီရပုဗ္ဗဘာသင်္ခါတာယ၊ ပညာ အရောင် ကိုယ်အရောင်ဟုဆိုအပ်သော။ ဇုတိယာ၊ အရောင်နှင့်၎င်း။ [ဒိဝု ဓာတ်၏ “ဇုတိ” အနက်ကို ပြသည်။]၊ အနောပမာယ၊ နှိုင်းယှဉ်ဘွယ်ရာ ဥပမာမရှိသော။ ဉာဏသရီရဂတိယာစ၊ ဉာဏ်တော်၏ သွားခြင်း၊ ကိုယ် တော်၏ သွားခြင်းနှင့်၎င်း။ [ဒိဝုဓာတ်၏ “ဂတိ” အနက်ကို ပြသည်။] မာရ

၁။ သမ္မာပဋိပတ္တိံ။ ပေ။ ဂဟဏံ။ သာဝကတို့၏ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့် ခြင်းကို အလွန်နှစ်သက်တော်မူခြင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းကို ဝမ်းမြောက်တော်မူခြင်း။ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့၏ ပေးလှူပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်းကို လက်ခံတော်မူခြင်းကို “ယူခြင်း”ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် သမ္မာ ပဋိပတ္တိစသည်ကို ဂဟဏနှင့်တွဲရသည်။

၂။ ဓမ္မသဘာဝ။ ပေ။ အနုသာသနီ။ “ဓမ္မသဘာဝါနုရူပ အနုသာ သနီ”ဟု၎င်း၊ “အဇ္ဈာသယာနုရူပအနုသာသနီ” ဟု၎င်းခွဲပါ။ “ယောကျ်ား မိန်းမမရှိ။ ရုပ်နာမ်သာရှိ၏”စသည်ဖြင့် ပရမတ္ထသဘောအတိုင်း သွန်သင်ဆုံးမ ခြင်းကို “ဓမ္မသဘာဝါနုရူပ အနုသာသနီ”ဟု ခေါ်၏။ ဤဓမ္မသဘာဝါ နုရူပအနုသာသနီ ဟူသောစကားဖြင့်ပင် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်းကိုလည်း သွင်းယူရ၏။ ဘာကြောင့်နည်း.... သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူသည့် ဝိတိက္ကဓမ္မ အားလျော်စွာ သွန်သင်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၃။ အဇ္ဈာသယာ။ ပေ။ အနုသာသနီ။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယ အား လျော်စွာ သွန်သင်ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော သုတ္တန် တရားတော်များသည် “အဇ္ဈာသယာနုရူပ အနုသာသနီ” မည်၏။ ထိုသွန်သင်ဆုံးမခြင်းသည် ဒါန (ပေးခြင်း)တမျိုးပင်တည်း။ ဤဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပေးတော်မူခြင်း၊ ယူတော်မူခြင်း သည် အခြား ဖေဝတို့ ပေးခြင်း ယူခြင်းထက် သာ၏။ ထို့ကြောင့် “ဝေါဟာ ရာတိသယေန”ဟု ဆိုသည်။

ဝိဇယသဗ္ဗညုဂုဏပရဟိတနိပ္ပာဒနေသု၊ မာရ်ကိုအောင်မြင်း၊ သဗ္ဗညုဘုရား ရှင်၏ ဂုဏ်တော်၊ သူတပါးတို့၏ စီးပွားကိုပြီးစေခြင်းတို့၌။ အပ္ပဋိဟတာယ၊ မပိတ်ပင် မဆီးတားအပ်သော။ သတ္တိယာစ၊ သတ္တိနှင့်၎င်း။ [ဒိဝဇာတ်၏ “သတ္တိ” အနက်ကိုပြသည်။] သမန္နာဂတတ္တာ၊ ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်း။ သဒေဝကေန၊ နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ လောကေန၊ သတ္တလောက သည်။ သရဏန္တိ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ကမနိယတော၊ ဆည်းကပ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ [ဒိဝဇာတ်၏ ဂတိအနက်၌ပင် ကံ အနက်ဖြင့်တနည်း ဖွင့်ပြသည်။] အဘိက္ခာနိယတော၊ ချီးမွမ်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ [ဒိဝဇာတ်၏ “ထုတိ” အနက်ကို ပြသည်။] ဘတ္ထိဝသေန၊ ဆည်းကပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကမနိယတောစ၊ နှစ်သက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ [ဒိဝဇာတ်၏ “ကန္တိ” အနက်ကို ပြသည်။]

“ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဧဝေ၊ ထိုသမ္မုတိနတ်၊ ဥပသတ္တိနတ်၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ကို။ ဧတေ၊ ဂုဏေဟိ၊ ထိုအဘိညာဉ်စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်။ အတိက္ကန္တော၊ သာလွန်သော။ (ဒေဝေါ၊ ဒေဝတည်း။) ဝါ၊ တနည်း။ အတိသယော၊ လွန်ကဲသော။ ဒေဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒေဝါတိ ဒေဝေါ၊ ဒေဝါတိဒေဝမည်တော်မူ၏။ ဝါ၊ နည်း။ သဗ္ဗဒေဝေဟိ၊ တို့

၁။ အတိက္ကန္တော အတိသယော။ “ဒေဝါတိ”၌ အတိကို အတိက္ကန္တ အတိသယ ဟု ၂-နက်ဖွင့်၏။ ထိုတွင် “အတိက္ကန္တ”ဟူသည် ဂုဏ်ချင်းယှဉ်သော အခါ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များက လွန်၍မြင့်၍နေသကဲ့သို့ များနေခြင်း တည်း။ “အတိသယ”ဟူသည် ဂုဏ်တူရာ၌ သတ္တိချင်းယှဉ်သောအခါ ဘုရား ရှင်၏ ဂုဏ်တော်များက သတ္တိအားဖြင့် သာနေခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “အဘိက္ကန္တော အဘိသယော ဝါ” ဟု “အတိ”ကို ၂-နက်ဖွင့်သည်။ ထိုအလို “ဒေဝါတိဒေဝေါ၊ သမ္မုတိနတ် ဥပသတ္တိနတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ထက် အဘိညာဉ်အစ ရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် သာလွန်မြင့်မြတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူသော” ဟု ပေးပါ။

၂။ သဗ္ဗဒေဝေဟိ။ ပေ။ ဒေဝေါ။ ။ ဤနည်း၌ကား “အတိ” သဒ္ဓါ သည် ပူဇနိယ အနက်ကိုဟော၏။ “ဒေဝေဟိ+ပူဇနိယတရော ဒေဝေါ ဒေဝါတိ ဒေဝေါ၊ သမ္မုတိနတ် ဥပသတ္တိနတ် ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့သည် ပူဇော်ထိုက်ပူဇော်အပ်၊ ထူးမြတ်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူသော” ဟု ပေးပါ။

သည်။ ပူဇနီယတရော၊ သာ၍ပူဇော်အပ်သော။ ဒေဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဒေဝါတိဒေဝေါ၊ ဤ။ ဝါ၊ နည်း။ (“ဒေဝေါ တိ ဝါ” မှ ဝါ- ကို
 ယူ၍ပေးသည်။) သဗ္ဗညုဂုဏာလင်္ကာရံ ဝါ၊ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တည်းဟူသော
 ဂုဏ်တန်ဆာရှိသော။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတာဝံ ၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့၏ အဖြစ်သို့။
 ပတ္တတ္တာ၊ ရောက်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အညဒေဝဟိ၊ သမ္မုတိ
 နတ်စသောအခြားသောနတ်တို့ထက်။ အတိဒ္ဓါကတရော၊ သာ၍လွန်က
 သော။ (ဝါ- သဒ္ဓါမပါသင့်။) ဒေဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ [ရွှေဝါကျ
 ကဲ့သို့ “ဣတိ” ပါမြဲကောင်းမည်။ ကျနေဟန်တူ၏။] ဒေဝါတိဒေဝေါ၊ ဤ။

ဒေဝါနန္တိ၊ ကား။ တဒါ၊ တာဝတိံသာဝယ် အဘိဓမ္မာတရားကိုဟော
 တော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာနံ၊ တရားတော်ကို နာယူကြကုန်
 သော။ ဥပပတ္တိဒေဝါနံ ၊ ဥပပတ္တိနတ်ပြုဘွဲ့အား။ (“ဒေသယိတွာ” ၌
 စပ်) သက္ကာဒိဟိ၊ သိကြားအစရှိကုန်သော။ ဒေဝေဟိ၊ တို့သည်၎င်း။
 ပဟာရအသုရိန္ဒာဒိဟိ၊ ပဟာရအသုရိန် အစရှိကုန်သော။ ဒါနဝေဟိ၊
 အသုရာတို့သည်၎င်း။ ပူဇိတော၊ ပူဇော်အပ်တော်မူထသော။ ကာယဝစီ
 သံသယ၊ ကိုယ်နှုတ်တို့ကိုစောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော။ သီလဿ၊ ပါတိ

၁။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတာဝံ ဝါ။ ။ သာဝကရဟန္တာများနှင့် ဝိသုဒ္ဓိဒေဝ
 ချင်းတူသော်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝအဖြစ်ကား သဗ္ဗညုဘုရားရှင်၏
 အရဟံ စသောဂုဏ်တော်များစွာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ် အမွှန်းတင်အပ်သော
 ဝိသုဒ္ဓိဒေဝအဖြစ်တည်း။ ဤနည်း၌ အဘိသဒ္ဓါသည် အဘိဓမ္မာ အနက်ဟော
 တည်း။ “ဒေဝါတိဒေဝေါ၊ သဗ္ဗညုဂုဏ် တန်ဆာစုံကြောင့် လူ့ဘုံ နတ်ဒုပိ
 ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ထက် သာလွန်ထူးမြတ်သော ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဖြစ်တော်မူထသော” ဟု
 ပေးပါ။

၂။ ဥပပတ္တိဒေဝါနံ ။ တာဝတိံသာ၌ အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောတော်
 မူစဉ်အခါဝယ် တရားနာပရိသတ်တွင် ဝိသုဒ္ဓိနတ်များပါသော်လည်း ဥပပတ္တိ
 နတ်တို့သာ များ၏။ ထို့ကြောင့် တဗ္ဗာဟုလူ နည်းအားဖြင့် “ဥပပတ္တိ
 ဒေဝါနံ” ဟုဖွင့်သည်။ (တနည်း) ထိုဝိသုဒ္ဓိနတ်များလည်း ဥပပတ္တိနတ်များ
 ပင်ဖြစ်သောကြောင့် သာမညနိဇ္ဈေသနည်းအားဖြင့် “ဥပပတ္တိဒေဝါနံ” ဟု
 ဖွင့်သည်။

မောက္ခသံဝရသီလ၏၎င်း။ ။ ဣန္ဒြိယသံဝရဿ၊ စက္ခုသော ဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း သတိ၏၎င်း။ စိတ္တသံယမဿ၊ စိတ်ကို စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော။ သမာဓိဿစ၊ သမာဓိ၏၎င်း။ ပဋိပက္ခာနံ ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏။ အစူန္တပဋိပုဿဒွိယာ၊ စင်စစ်ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်။ သုဒ္ဓသံယမော၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော စောင့်စည်းကြောင်းတရား ရှိတော်မူထသော။ (“ဘဂဝါ”ဟူသော ပါဌသေသ၌ပင်)

ဣသိသတ္တမောတိ ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထော၌စပ်။) စတုသစ္စာဝဗောဓဂတိယာ၊ ဗလးပါးသော သစ္စာကို ထိုးတိုင်း၍ သိခြင်းဟူသော ဉာဏဂတိကြောင့်) ဣသယေတံ၊ ဣသိတို့ဟူ၍။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂတာနံ၊ ရောက်ကုန်သော။ (ဣသိနံ၌စပ်။) သတပသတ္တာနံ၊ သာမန်အားဖြင့် ချီးမွမ်းထိုက်ကုန်သော။ ဣသိနံ၊ ဣသိတို့ထက်။ အတိသယေန၊ လွန်ကဲသောအားဖြင့်။ သန္တော ပသတ္ထော၊ ချီးမွမ်းထိုက်သော

၁။ ပဋိပက္ခာနံ။ ။ ကာယသံယမ ဝစီသံယမတို့၏ ပဋိပက္ခဟူသည် သီလပျက်မှု ဟူသော ဒုဿိလျ စေတနာတည်း။ ဣန္ဒြိယသံဝရ၏ ပဋိပက္ခကား မုဋ္ဌဿန္တ သတိပျောက်ကင်းမေ့လျော့ခြင်းတည်း။ စိတ္တသံယမဟူသော သမာဓိ၏ ပဋိပက္ခကား ဝိက္ခေပ စိတ်၏ ပျံ့လွင့်ကြောင်း ဥဒ္ဓစ္စတည်း။

တနည်း။ ။ ကာယဝစီသံယမ၏ ပဋိပက္ခသည် သီလဝိပတ္တိ သီလပျက်ခြင်းတည်း။ ဣန္ဒြိယသံဝရ၏ ပဋိပက္ခသည် အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတည်း။ [“စက္ခုန္ဒြိယ အသဝုတံ ဝိဂရန္တိ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနာသဝေယျံ” အတိုင်းဖွင့်သည်။] စိတ္တသံယမ ဟူသော သမာဓိ၏ ပဋိပက္ခသည် ကာမစူန္တ ဗျာပါဒမှတပါးသော ထိနမိဒ္ဓစသော နိဝရဏတို့တည်း။ [ပဋိပက္ခာနံ ဒုဿိလျမုဋ္ဌဿန္တဝိက္ခေပါနံ၊ သီလဝိပတ္တိ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ အဝသိဋ္ဌနိဝရဏာနံ ဝါ-အနု။]

၂။ ဣသိသတ္တမော ။ “စတုသစ္စာဝဗောဓဂတိယာ”ဟူသော ဤပုဒ်သည် ဣသိအမည်ရခြင်း၏ သဒ္ဓပဝတ္တိနိမိတ်ကို ပြသောဟိတ်တည်း။ မှန်၏-ဘူဝါဒီဣသဓာတ်သည် “အန္တေသိဇ္ဈာဂတိ၊ ရှာမှီးခြင်း၊ လိုလားခြင်း၊ ဂတိအနက်၌ ဖြစ်၏”ဟု ဓာတုတ္တသင်္ဂဟ၌ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ဤဟိတ်ကိုကြည့်၍ “စတုသစ္စာကို၊ ဣသန္တိ ဂစ္ဆန္တိ အဝဗုဒ္ဓန္တိတိ ဣသယော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။

ဣသိတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ စ၊ တနည်း။ ဝိပဿီအာဒယော ၁၊ ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့ကို။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်ယူ၍။ ဝါ၊ ထောက်စာ၍။ ဘဂဝါ၊ ဤငါတို့မြတ်စွာဘုရားကို။ သတ္တမောတိ၊ ခုနစ်ဆယ့်မြောက်ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

သတ္တမော။ ။ “သန္တော ပသတ္တော” သည် သတ္တမော၌ “သ” ၏ အနက် ပြတည်း။ သတ္တမော၌ “သ” သဒ္ဒါသည် “ပသတ္တဿ သောစ” ဆုတ်ဖြင့် ပသတ္တပုဒ်မှ ဖြစ်လာသော(သ)တည်း” ဟု ဆိုလိုသည်။ “အတိသယေန” ကား တမပစ္စည်း၏အနက်ပြတည်း။ ဥပမာ- “သဗ္ဗေ ဣမေ ပါပါ အယမိမေသံ ဝိသေသေန၊ ပါပေါတိ ပါပတရော” ကဲ့သို့တည်း။ “အတိသယေန + ပသတ္တော သတ္တမော၊ အလွန်ချီးမွမ်းထိုက်သော ဣသိ။ ဣသိနံ + သတ္တမော ဣသိသတ္တမော၊ သစ္စာလေးပါးကို သိဘတ်ကြသောကြောင့် ဣသိအမည်ရသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အလွန်ချီးမွမ်းထိုက်သော ဣသိ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤနည်း၌ တမပစ္စည်း၏ အတိသယအနက်ကို ထောက်၍ “ဣသိနံ” အရ ရဟန္တာဣသိတို့ကိုယူပြီးလျှင် နံ ဝိဘတ်ကိုလည်း “ထက်” ဟု ပေးရသော ဝိဘတ္တအပါဒါနီအနက်၌ သက်သည်ဟုမှတ်ပါ။

၁။ ဝိပဿီအာဒယောစ။ ပေ။ ဝုတ္တော။ ။ “စ” သည် ဝါ သဒ္ဒါ၏ အနက်ဟောတည်း။ ဤဒုတိယနည်း၌ကား ဣသိအရ ဝိပဿီ အစရှိသော ဘုရား ၇-ဆူကိုယူ၍ ထို ၇-ဆူတွင် ဤဂေါတမဘုရားရှင်လည်း ပါဝင်သောကြောင့် “ဣသိသု၊ ဝိပဿီ အစရှိသော ၇-ဆူသောဣသိတို့တွင်။ သတ္တမော၊ ၇-ဆူမြောက် ဣသိတည်း။ ဣသိသတ္တမော၊ ဣသိ။” ဤဝိကပ် ၂ မျိုးတွင် ရှေးဝိကပ်ကိုဝိဘတ္တ အပါဒါနီဣတပုဂ္ဂိုလ်သမာသံ၊ နောက်ဝိကပ်ကို နိဒ္ဒါရဏတ္ထတပုဂ္ဂိုလ်သမာသံဟုခွဲ၍ယူမှသာ “ဣသိနံ + သတ္တမော၊ ဣသိသု + သတ္တမောတိ ဒုဝိမိဗ္ဗိ အတ္ထိ ယောဇေတော ဒဿေန္တော စတုသစ္စာဝဗောဂေတိယာ” ။ ပေ။ ဝုတ္တောတိ အာဟ” ဟူသော အနုဋီကာနှင့်ညီသည်။ [မဉ္ဇိကား- ဝိဘတ္တအပါဒါနီအနက်ကို မသင့်ဟူ၏။]

အနုဋီကာတနည်း။ ။ သပရိသန္တာနေသု (မိမိသန္တာန်သုတ်ပါးသန္တာန်တို့၌) သီလာဒိဂုဏာနံ သေနဋ္ဌေန ဝါ ဣသယော (သီလအစရှိသောဂုဏ်တို့ကို ရှာမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့် ဣသိ ဟူမည်၏။) ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ။ ဣသိ + သော + သတ္တမောစာတိ ဣသိသတ္တမောတိ ဝေမေတ္တ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ဤနည်းကိုသာ ပေးခဲ့သည်။

ယတော ၊ အကြင်ဒုတိယဘဝငယ် ဖြစ်ရမည့် နှင်းရုပ်မှ။ ဝိညာဏံ၊ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်သည်။ ပစ္စုဒါဝတ္ထတိ၊ ပြန်လည်၏။ ဝါ၊ ဆုတ်နှစ်၏။ တံ နာမရူပံ၊ ထိုနာမ်ရုပ်ကို။ သမုဒယနိရောဓနော၊ အကြောင်းသမုဒယဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတဏှာကို ချုပ်စေခြင်းအားဖြင့်။ နိရောဓေသိ၊ ချုပ်စေတော်မူပြီ။ ဣတ္ထိ၊ ကြောင့်။ နာမရူပနိရောဓနော၊ မည်တော်မူ၏။

အတိဂမ္ဘီရနယမဏ္ဍိတဒေသနံ ၊ အလွန်နက်နဲသောနည်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဒေသနာတော်ဖြစ်သော။ ပဋ္ဌာနံနာမ၊ မည်သော။ ပကရဏံ၊ ကျမ်းကို။ ဒေသေသိ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ကို။ (ဝေဒိတဗျော။)

၁။ ယတော ဝိညာဏံ။ ၊ တာဝတိံသာဝယ် အဘိဓမ္မာ တရားကို ဟောတော်မူစဉ်တုန်းက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သန္တာန်တော်၌ ဝိပါင်နာကေန္တာဟူသော နာမ်၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ဟူသော ရုပ်တရားသည် ရှိနေသည်မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်ကြောင့် “နာမရူပနိရောဓနော” ဟု ချီးမွမ်းတော်မူပါသနည်း” ဟု မေးဘူးလှသောကြောင့် “ယတော” စသည်ကို မိန့်သည်။ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်မှ နောက်၌ နှင်းရုပ်မဖြစ်တော့။ ထိုနာမ်ရုပ် ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်ရကား ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်လည်း ဆုတ်နှစ်တော့၏။ ထိုနာမ်ရုပ်ကို တရားဖြစ်ရာဗေဒမဏ္ဍိုင်၌ ပင် အကြောင်းသမုဒယ အဝိဇ္ဇာတဏှာကို ပယ်သောအားဖြင့် ချုပ်စေပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “နာမရူပနိရောဓနော” ဟု ချီးမွမ်းတော်မူပါသည်။

၂။ အတိဂမ္ဘီရနယ ။ ပေ။ ပဋ္ဌာနံ။ ။ “ဂမ္ဘီရေစာယံ အာနန္ဒ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဂမ္ဘီရဝဘာသောစ” ဟူသော ဒီသနိကာယ မဟာနိဒါနသုတ်နှင့်အညီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်သည် ဂမ္ဘီရဖြစ်၏။ ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတို့ကိုပင် အလွန်အကျွံခြားဝေတန်၍ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာ၌ပြတော်မူ၏။ ပြတော်မူပုံကို “ဟေတုပစ္စည်း၌ပင် မောဟဟိတံ အဝိဇ္ဇာက ငမ္မယုတ်သင်္ခါရတရားတို့အား ဟေတုသတ္တိစသောပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကိုကြည့်၍” သိပါ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်ပုံကို ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်ရောက်မှ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်သည် ဂမ္ဘီရဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့ကို အကျယ်ဝေတန်နိုင်ရကား “အတိဂမ္ဘီရနယပဋိမဏ္ဍိတဒေသနံ” ဟု ချီးကျူးရပေသည်။

[“ဒေသနံ” ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်က နောက်ကျသောကြောင့်၎င်း။ “ပကရဏံ” ဟု ပါဌသေသထည့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း “သမ္ပန္နော” ဟု ဆိုသည်။]

ဂန္ထာရမ္မဝဏ္ဏနာအဖွင့်
ပြီး၏။

ပစ္စယုဒ္ဓေသ အဖွင့်

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ တေနယာ၊ တိုနည်းတို့ဟူသည်။ (အနန္တနယဉ် ဆိုအပ်သောနည်းတို့ဟူသည်။) ကေ၊ အဘယ်တို့နည်း။ တံ ပဋ္ဌာနနာမ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းမည်သည်။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣဒံ၊ ဤပြဿနာကို။ နပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ မမေးထိုက်။ ဝါ၊ မေးဘွယ်မလို။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (နပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ နည်း။) နိဒါနကထာယံ၊ ဌံ။ (အဋ္ဌသာလိနီ) နိဒါနကထာဌံ။ ပဋ္ဌာနသမာနနေ၊ ပဋ္ဌာန်းတို့ကို တူအောင်ဆောင်ခြင်းဌံ။ ဝါ၊ ပဋ္ဌာန်းတို့ကိုပေါင်း၍ ဆောင်ခြင်းဌံ။ ဝါ၊ ပဋ္ဌာန်းတို့ကို တူအောင်ပြုခြင်းဌံ။ အနုသောမာဒိနံ၊ ကုန်သော။ နယာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ ပဋ္ဌာနယစ၊ ၏၎င်း။ ဝါ၊ ကို၎င်း။ ဒသိတတ္တာ၊ ပြအပ်ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (နပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။) ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ဤမေးဘွယ်မလိုဟူသောအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ထင်စွာပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ။ ပေ။ နာမာတိ ဟိ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ တတ္ထ၊ ထိုနိဒါနကထာဌံ။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော။ အဋ္ဌကထာပါဠိ၊ နိဒါနကထာပါဠိကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟရိ၊ ဆောင်ပြီး။ တတ္ထ၊ ထိုနိဒါနကထာဌံ။ ဂါထာတ္ထံ၊ ဂါထာတို့၏အနက်ကို၎င်း။ အဋ္ဌကထာ ဓိပ္ပာယဉ္စ၊ အဋ္ဌကထာ၏အဓိပ္ပါယ်ကို၎င်း။ ပရတော၊ ဌံ။ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ဖွင့်ပြကုန်အံ့။ ဣတိ၊ စကားတရပ်အပြီးသတ်တည်း။

စ၊ ဆက်။ ပဋ္ဌာနနာမတ္ထော၊ ပဋ္ဌာန်းဟူသောနာမည်၏ အနက်ဟူသည်။ တိကပဋ္ဌာနာဒိနံ၊ ကုန်သော၊ တိကပဋ္ဌာနာဒိနာမတ္ထော၊ တိကပဋ္ဌာန်းအစရှိသောနာမည်၏အနက်တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌာနဟူသောနာမည်၏

အနက်ကိုပြရာ၌။ ဣမဿ ။ ပကရဏဿ။ ဤပဋ္ဌာန်းတကျမ်းလုံး၏။ စကုဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာနသမောဓာနတာ၊ ၂၄-ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့၏ အပေါင်း၏အဖြစ်ကို။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဆိုလိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း-ကသွာ၊ ကြောင့်။ ပဋ္ဌာနနာမတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ နည်း။) ဝေ၊ သို့။ သင်္ခေပ တော၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ပဋ္ဌာန၊ ပဋ္ဌာန်းကို။ (ပဋ္ဌာနနာမည်၏ အနက်ကို။) ဉာတ၊ သိအပ်ပြီးသော်။ ဝိတ္တာရော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ သုခ ဝိညေယျော၊ လွယ်ကူစွာသိနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ပဋ္ဌာန နာမတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။) ဝ၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထိုနာမတ္ထ၊ စကု ဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာနသမောဓာနတာတို့တွင်။ နာမတ္ထော၊ ပဋ္ဌာန ဟူသော နာမည်၏အနက်ကို။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ “တတ္ထ ယေသံ ။ ပေ။ နာမတ္ထော တာဝ ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝတု၊ ၍။ သဗ္ဗသာဓာရဏဿ၊ တိကပဋ္ဌာနစသော အစိတ်အစိတ် ပဋ္ဌာန်းအပေါင်းဖြစ် သော ပဋ္ဌာန်းတို့နှင့်ဆက်ဆံသော။ ပဋ္ဌာနနာမဿော၊ ပဋ္ဌာနဟူသောနာမည် ၏သာ။ အတ္ထံ၊ ကို။ တာဝ၊ ပစ္စယုဒ္ဓေသကို မဖွင့်မီ ရှေးဦးစွာ။ ဒဿေန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ “ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာန”န္တိ အာဒိ၊ ကို။ (သင်္ဂဟ ကာရေ။) အာဟ၊ [သဗ္ဗသာဓာရဏဿာတိ သဗ္ဗသံ အဝယံ တူတာနံ တိကပဋ္ဌာနာဒိနံ သမုဒါယဿ စ သာဓာရဏဿ၊-အနု။]

ပ- ကာရော ဟိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ဥပသဂ္ဂပဒံ၊ ပ-ဟူသောဥပသာရ ပုဒ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ သော၊ ထို ပ ဟူသောဥပသာရပုဒ်သည်။ ပဝိတတ္ထေသု၊ အပြုံးအားဖြင့် ဝေဘန်အပ်ပြီးကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ ယံ၊ အကြင် တရားသည်။ သေဌံ၊ မြတ်၏။ တံ၊ ထိုအမြတ်ဆုံးတရားသို့။ ဥပါဂမုံ၊ ကပ် ရောက်ကြကုန်ပြီ။ ဣတိအာဒိသုဝိယ၊ တို့၌ကဲ့သို့။ နာနပ္ပကာရတ္ထံ၊ အထူးထူး သော အပြားဟူသောအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ပကာရေဟိ၊ အပြားတို့

၁။ ဣမဿ။ ပေ။ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ။တိကပဋ္ဌာန စသည်တို့ အတွက် ပဋ္ဌာန ဟူသော နာမည်၏အနက်ကို ဆိုလိုက်လျှင်ပင် “သမန္တပဋ္ဌာန”၌ ပါသော ပဋ္ဌာန၏ နာမည်ကိုလည်း ဆိုပြီး ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် “တကျမ်းလုံး အတွက် ပဋ္ဌာနနာမည်ရ၍ အနက်ကိုဆိုဘွယ်မလို၊ တိကပဋ္ဌာန်းစသော အစိတ် အစိတ်ပဋ္ဌာန်းတို့၏ အပေါင်းဖြစ်ပုံကိုသာ ဆိုလိုက်သည်” ဟူလို။

ဖြင့်။ ဝိဘတ္တော၊ ဝေဘန်အပ်သော တရားတို့တည်း။ ပဝိဘတ္တော၊ တို့။ ဣတိ၊ သို့။ ပ-ဣတိဥပသဒ္ဓေါ၊ ပ-ဟူသောဥပသဒ်ရသည်။ ပကာရတ္ထမေဝ၊ ပကာရ အနက်ကိုသာ။ ဒီပေတိနန၊ ပြသည်မဟုတ်ပါလော။ နာနပ္ပကာရတ္ထံ၊ အထူးထူးသော အပြားဟူသော အနက်ကို။ န (ဒီပေတိနန)၊ မပြသည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကားစောဒနာတည်း။ န၊ မဟုတ်။ (သင်စော ဒနာသလိုမဟုတ်။) (ကဿ၊ နည်း။) တေသံ ပကာရနံ၊ ထိုအပြားတို့၏။ နာနာဝိဘာဝတော၊ အထူးထူးသောအပြားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ အတ္ထဘော၊ သာမတ္တိယတ္ထအားဖြင့်။ (နာနာဟူသော အနက်ကို ဟောစွမ်းနိုင်သောအနက်ဖြင့်။) အာပန္နံ၊ ရောက်သော။ နာနာဝိဘာဝံ၊ အထူးထူးသောအပြားတို့၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ နာနာသဒ္ဓေါ၊ ကို။ (သင်ဟကာရေန။) ဝုတ္တော။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တတ္ထ၊ ထို“နာနပ္ပကာရပစ္စယဋ္ဌေန” ဟူသောပါဌ်၌။ ဧကဿပိ၊ တပါး လည်းဖြစ်သော။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ ဟေတုအာဒိဟိ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်း တို့ဖြင့်။ အနေကပစ္စယဘာဝတောစ၊ တပါးမကများသော ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဧကေကဿ၊ တပါးတပါးသော။ ပစ္စယဿ၊ ဟေတု အစရှိသောပစ္စည်း၏။ အနေကဓမ္မဘာဝတောစ၊ တပါးမက များသော တရားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ နာနပ္ပကာရပစ္စယတော၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ [အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဟေတုပစ္စယာဒိဝေဒန ဝိဘတ္တတ္ထာတိတေနေ၊ ဟူသောဤပါဌ်ဖြင့်။ ဓမ္မ သင်္ဂဟာဒိသု၊ ဓမ္မသင်္ဂဟိအစရှိသောကုမ်းတို့၌၊ ဝုတ္တတော၊ သော။ ကုသလာဒိ ဝိဘာဂတော၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားထက်။ သာတိသယဝိဘာဂတံ၊ အလွန်အကဲနှင့် တကွဖြစ်သော ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြား၏အဖြစ်ကို။ ပဋ္ဌာနနာမလာဘဿ၊ ပဋ္ဌာနနာမည်ရခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေ) ဒဿေတိ၊ ၏။ ဂေါဠာ တိ၊ ကား။ ဝဇာ၊ နွားခြံတို့သည်။ (“ပဋိတဂါဝေါ”၌စပ်) [ဂါဝေါတိဋ္ဌန္တိ ဧတေသုတိ ဂေါဠာ၊ နွားတို့၏တည်ရာ နွားခြံတို့။] ပဋိတဂါဝေါတိ၊ ကား။

ဂတဂါဝေါ၊ သွားသောနှားရှိကုန်၏။ အာဂတဋ္ဌာနသို့န္တိ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော။) ဝဒတိ၊ ၏။

ဧတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌။ ပဝတ္ထဂမနတ္တာ၊ ဖြစ်သော ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (“ပဋ္ဌာနံနာမ”၌ စပ်)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနံသေသော၊ သဒ္ဓါကြွင်းကို။ (ဝေဒိတဗျော။) [“ဧတ္ထ” ကို ဝစနံသေသော ဟု ဆိုသည်။] အထဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကျမ်း၌။ ဂစ္ဆတိ၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရ၏။ ဝါ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂမနံ၊ မည်၏။ [ဤနည်း၌ ကား “ပဝတ္ထဂမနတ္တာ” ဝယ် “ဂမနံ”ကို အဓိကရဏသားနေပြုထားသောကြောင့် “ဧတ္ထ”ဟုဝစနံသေသ ထည့်ဘွယ်မလို။] နိဿင်္ဂဝသေန၊ ငြိမ့်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထဿ၊ သော။ သဗ္ဗညုတဉာဏဿ၊ ၏။ ဂမနတ္တာ၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဂမနဒေသဘာဝတော၊ ဉာဏဂတိဖြင့် သွားရာဒေသ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဂမနတ္တာကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော ကျမ်းသည်။ ပဋ္ဌာနံနာမ၊ မည်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

တတ္ထ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌။ အညေဟိ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏမှတပါးကုန်သော။ ဂတိမန္တေဟိ၊ ဉာဏဂတိရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ကာလသုံးပါးတို့၌ ပိတ်ပင်ဆီးတားခြင်းမရှိသောဉာဏ်တို့ထက်။ အတိသယယုတ္တဿ၊ အလွန်အကဲနှင့်ယှဉ်သော။ ဂတိမတော၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသောဉာဏ်၏။ ဂမနဋ္ဌာနဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ဉာဏဂတိ၏သွားရာဌာန၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ သဗ္ဗညုတဉာဏဿာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ မဟာဝေဂဿ၊ ကြီးသော အဟုန်ရှိသော။ ပရိဿ၊ ၏။ ပပါတဋ္ဌာနံ၊ ချောက်ကမ်းပါး ရှိရာ အရပ်သည်။ (သာသင်္ဂမနဋ္ဌာနံ၊ ငြိမ့်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော သွားရာအရပ်သည်။) (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (ဧဝံ၊ တူ။) တဿ၊ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏။ ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒိနံ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီအစရှိသော ကျမ်းတို့၏။ သာသင်္ဂဂမနဋ္ဌာနဘာဝံ၊ ငြိမ့်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သောဉာဏဂတိဖြင့် ဖြစ်ရာအရပ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ မဟာပတော၊ လမ်းမကြီးသည်။ (နိရာသင်္ဂဂမနဋ္ဌာနံ၊ ငြိမ့်ခြင်းမရှိသည် ဖြစ်၍သွားရာအရပ်သည်။) (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (ဧဝံ၊ တူ။) ဣမဿ၊

ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း၏။ နိရာသင်္ဂမနဋ္ဌာနဘာဝံစ၊ ငြိကပ်ခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏဂတိဖြင့်သွားရာ အရပ်၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ဒေသေန္တော၊ ပြသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ (ဒေသေတိ ဌိစပ်) အတိသယယုတ္တ ဂမနဋ္ဌာနဘာဝေါ၊ အလွန်အကဲနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏဂတိဖြင့်ဖြစ်ရာ အရပ်၏အဖြစ်သည်။ ပဋ္ဌာနနာမလာဘဿ၊ ပဋ္ဌာနဟူသောနာမည်ကိုရခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒေသေတိ၊ ၏။

တိကာနန္တိ၊ ကား။ တိကဝသေန၊ သုံးပါးအတိုင်းအရှည်ရှိသော တရားတို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တဓမ္မာနံ၊ ဟောစေတော်မူအပ်ကုန်သော တရားတို့၏။ (“ပဋ္ဌာန”ဌိစပ်) သမန္တာတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ အနုလောမာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗာကာရေဟိပိ၊ အလုံးစုံသော အဘို့အစုတို့ဖြင့်လည်း။ ဂတာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သောပဋ္ဌာန်းတို့သည်။ စတုဝိသတိ၊ ၂၄-ပါးသည်။ ဟောန္တိ၊ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ တေသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤအနက်၌။ စတုဝိသတိသမန္တပဋ္ဌာနာနီတိ (တ္ထေ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ သမန္တစတုဝိသတိပဋ္ဌာနာနီတိ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ ဆိုထိုက်လျက်။ [စတုဝိသတိ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့်ဆိုထိုက်လျက်။] သမန္တသဒ္ဓဿ၊ ၏။ ပရေယာဂံ၊ ပဋ္ဌာန ဟူသောနောက်ပုဒ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ ၏။ အထဝါ၊ ကား။

၁။ သမန္တာ။ ။ “စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန”၌ သမန္တပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလို၍ “သမန္တာတိ” စသည်ကိုမိန့်။ သက္ကတ၌ “သမန္တာတိ”ဟု အဗျယပုဒ် ရှိ၏။ သမန္တတောအနက်ကို၎င်း၊ သဗ္ဗတြဝိတ္တာရ၊ အလုံးစုံ၌ ကျယ်ပြန့်ခြင်း အနက်ကို၎င်း ဟော၏။ ဤနေရာ၌ နောက်အနက်နှင့် လျော်၏။ ထို့ကြောင့် “အနုလောမာဒိဟိ သဗ္ဗာကာရေဟိပိ”ဟု မိန့်သည်။ “ဂတာနိ”သည်စပ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ထည့်အပ်သောပါဌ်တည်း။ စတုဝိသတိကား စတုဝိသတိသမန္တမှ စတုဝိသတိဒ်တည်း။ ဤနည်း၌၊ သမန္တသည် စတုဝိသတိ၏ အတိနွှိဝေသနည်း။ “သမန္တစတုဝိသတိ”ဟု ဆိုထိုက်လျက် သမန္တ”ကို နောက် “ပဋ္ဌာန”ပုဒ်နှင့် တွဲထားသည်။

၂။ အထဝါ။ ။ ဤနည်း၌ “သမန္တ”သည် ပဋ္ဌာန၏ ဝိသေသနတည်း။ “သမန္တ”ကို “အနုလောမာဒိ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသတော”ဟု ဖွင့်၏။ ဆဆဟုတောသည် အဋ္ဌကထာ၌ ပါသောပါဌ်တည်း။ ဆဆဟုတောဟု အဋ္ဌကထာထည့်ရခြင်းသည် “စတုဝိသတိ” သင်္ချာကိုထင်ရှားအောင် ထည့်ရခြင်းတည်း။ “အနု

သမန္တံ ဆဆဟုတုတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်။ အနုလောမာဒိ သဗ္ဗကောဠာသတော၊ အနုလောမအစရှိသော အလုံးစုံသော အဘို့အစုအားဖြင့်။ တိကာဒိဆဆဘာဝံ၊ တိကပဋ္ဌာန်းအစရှိသော ဇ-ပါး ဇ-ပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ တေန၊ ထိုသို့ပြခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့အနုလောမအစရှိသော အလုံးစုံသော အဘို့အစုအားဖြင့် တိကပဋ္ဌာန်းအစရှိသောဇ-ပါး ဇ-ပါးသော ပဋ္ဌာန်းတို့၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းကြောင့်။ သမန္တသဒ္ဓေါ၊ သည်။ တိကာဒိဆဆပဋ္ဌာန ဝိသေသနံ၊ တိကပဋ္ဌာန်း အစရှိသော ဇ ပါး ဇ ပါးသောပဋ္ဌာန်းတို့၏ ဝိသေသနသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စတုဝိသတိဝိသေသနံ၊ စတုဝိသတိပုဒ်၏ ဝိသေသနသည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ သမန္တသဒ္ဓါ၏ တိက အစရှိသော ဇ ပါး ဇ ပါးသော ပဋ္ဌာနပုဒ်၏ ဝိသေသန၏အဖြစ်၊ စတုဝိသတိပုဒ်၏ ဝိသေသန မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) သမန္တတော၊ အလုံးစုံသော အဘို့အစုအားဖြင့်။ ပဋ္ဌာနာနိ၊ ပဋ္ဌာန်းတို့တည်း။ တာနိ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းတို့သည်။ စတုဝိသတိ၊ ၂၄-ပါးတည်း။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့ပြု၍။ စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနာနိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ဝါ၊ တနည်း။ သမန္တတော၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုအလုံးစုံကုန်သော။ ဓမ္မာနုလောမာဒိ။ ပေ။ ပွကာရေဟိ၊ ဓမ္မာနုလောမ အစရှိသောအပြား၊ တိကလောမစသော နယ ၄-ပါး၌ တပါးတပါးလျှင် တိကပဋ္ဌာန်းစသောအားဖြင့် ဇ-ပါး ဇ-ပါးရှိသောကြောင့် စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာန်း ဖြစ်ရသည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

၁။ သမန္တတော ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ “သမန္တ” အရ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ် ပြားနိုင်သမျှပြားသော အလုံးစုံသောအပြားတို့ကို ယူရသည်။ ထိုအပြားတို့ကို “ဓမ္မာနုလောမာဒိ။ ပေ။ ဟေတုမူလကာဒိ”ဟု သဏ္ဍိပေသ်သည်။ ထိုသို့ရနိုင်သမျှ ပြားသော အပြားတို့ဖြင့်ဖြစ်သော ပဋ္ဌာန်းတို့ကို “သမန္တပဋ္ဌာန” ခေါ်သည်-ဟူလို။ “သမန္တတော+ပဝတ္ထာနိ+ပဋ္ဌာနာနိ သမန္တပဋ္ဌာနာနိ”ဟု ပဝတ္ထအလယ်ပုဒ်ကြွေသော ကမ္မဓာရဲသမာသ်ပြု။ [ဓမ္မာနုလောမာဒိစသည်၌ အာဒိတို့ဖြင့် ယူဘို့ရန် အနုဋီကာဝယ် “ဓမ္မာနုလောမာဒိ သဗ္ဗကောဠာသတောတိ ပစ္စနိကာဒိ ဒုကာဒိ သဟဇာတဝါရာဒိ ပစ္စယပစ္စနိယာဒိ အာရမ္မဏမူလာဒိနံ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”ဟု ပြထားသည်။

ပဋ္ဌာန်းအရရှိသောအပြား၊ ပဋိစ္စဝါရအရရှိသောအပြား၊ ပစ္စယာနုလောမ
အရရှိသောအပြား၊ ဟေတုမူလကအရရှိသော အပြားတို့ဖြင့်။ ပဝတ္တာနိ၊
ကုန်သော။ ပဋ္ဌာနာနိ၊ ပဋ္ဌာန်းတို့တည်း။ သမန္တပဋ္ဌာနာနိ၊ အလုံးစုံသော
အပြားတို့ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော ပဋ္ဌာန်းတို့။ အနုနေဟိ၊ ယေုတ်လျော့ကုန်
သော။ နယေဟိ၊ ဓမ္မာနုလောမသောနည်းတို့ဖြင့်။ ပဝတ္တာနိ၊ ကုန်သော။
(ပဋ္ဌာနာနိ၊ တို့တည်း။) ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
ပု၊ ဆက်။ တာနိ၊ ထိုသမန္တပဋ္ဌာန်းတို့သည်။ စတုဝီသတိ၊ သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ တေနေဝါယံ၊ ကြောင့်ပင်။ ဣမေသံ၊ ပေ။ သမောဓာနဝသေနာတိ၊
ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [မိမိဖွင့်အပ်သော အဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာ
နှင့် ကေနည်ညွတ်၏ဟု ပြလိုသောကြောင့် “တေနေဝါဟ” စသည်ကို
မိန့်သည်။ အယဉ္ဇ အတ္တဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန အညဒတ္တ၊ သံသန္တတီတိ
ဒဿေန္တော အာဟ “တေနေဝါဟ။ ပေ။ ဝသေနာ” တိ။-အနု။]

ဟေတု စ သော ပစ္စယောစာတိဣမိနာဝစနေန၊ ဟူသော ဤစကားဖြင့်။
အဓိပတိပစ္စယာဒိဘူတဿ၊ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းအစရှိသည် ဖြစ်၍
ဖြစ်သော။ ဟေတုနောစ၊ ဟိတ်ကိုလည်း။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ သိယာ၊
ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုယူခြင်းကို။ နိဝါရေန္တော၊ တားမြစ်လို
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုဟုတွာ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာ
ရော) အာဟ။ ဧတေနပိ၊ ဤဟေတု ဟုတွာ ပစ္စယော ဟူသော စကားဖြင့်
လည်း။ သော ဝေ ဒေါသော၊ ထိုအပြစ်သည်ပင်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ၊
ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ တေန၊ ထိုဟေတုဘာဝေန ပစ္စယော
ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ ဣဓ၊ ဤဟေတုပစ္စယောဟူသောပါ၌၌။ ဟေတုသဒ္ဓေန၊

ဤ အနုဋီကာသအာဒိတို့တွင် ပစ္စနီကာဒိဖြင့် ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိကံ၊ ဓမ္မ
ပစ္စနီသန္နသောမတို့ကို၎င်း၊ ဒုကဘိဒိဖြင့် ဒုကဘိကပဋ္ဌာန်း၊ တိကဘိကပဋ္ဌာန်း၊
တိကဘိကပဋ္ဌာန်း၊ ဒုကဘိကပဋ္ဌာန်း တို့ကို၎င်း၊ သာဓာတဝါရာဒိဖြင့် ပစ္စယ
ဝါရ၊ နိဿယဝါရ၊ သမ္ဘဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရ၊ ပဉ္စဝါရတို့ကို၎င်း၊ ပစ္စယ
ပစ္စနီယာဒိဖြင့် ပစ္စည်း အနုလောမပစ္စနိကံ၊ ပစ္စည်းပစ္စနီယာနုလောမတို့ကို၎င်း၊
အာရမဏမူလာဒိဖြင့် အဓိပတိ မူလအရရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို၎င်း ယူပါ။

ဖြင့်။ ဓမ္မဂုဟဏံ၊ ဟိတ်ခြောက်ပါးတရားဒြပ်ကို ယူခြင်းကို။ န ကတံ၊ ပြုအပ်သည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဓမ္မသတ္တိဝိသေသော၊ တရားဒြပ်၏ သတ္တိအထူးကို။ ဂဟိတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။ [“ဟေတုဘာဝေ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဟိတ် ၆-ပါး တရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာနေသတ္တိ ကို ဟေတုပစ္စယောပါ၌ ဖြင့် ယူအပ်သည်” ဟု ပြသည်။]

ဟိ၊ မှန်။ တနည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ တဿ၊ ထိုဟေတုသဒ္ဓါ၏၎င်း။ ပစ္စယ သဒ္ဓါ၊ ပစ္စယသဒ္ဓါ၏၎င်း။ သမာနာဓိကရကတံ၊ တူသောတည်ရာအနက် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဟေတု စ သော ပစ္စယောစာတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဟေတု ဟုတော့ ပစ္စယောတိစ၊ ဟူ၍၎င်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဝေဉ္စကတော၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ပရတော၊ နောက်၌။ ပါဠိယံ၊ နိဗ္ဗေသပါဠိတော်၌။ ဟေတူဟေတုသမ္ပယုတ္တံ ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စ ယောတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ တေနတေန ဟေတုဘာဝါဒီဥပကာရကေန၊ ထိုထိုဟေတုဘာဝ အစရှိသော လျော်သောဂုဏ်ကို ပြုတတ်သော သတ္တိ အားဖြင့်။ တဿတဿဓမ္မဿ၊ ထိုထိုဟိတ် ၆-ပါးပစ္စည်းတရား၏။ ဥပ ကာရတ္ထံ၊ လျော်သော ဂုဏ်သတ္တိကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ဤစကားဖြင့် ဋီကာဆရာသည် ဟေတုအရ၊ ပစ္စယောအရ ဂုဏ်သတ္တိ ရအောင် ဖွင့်သည်ဟု မှတ်ပါ။] ပန၊ ထိုသို့ပင် ဂုဏ်သတ္တိကို ဟောတေ မူအပ်ပါသော်လည်း။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ယော ဟိ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ ယူ၍၎င်း။ မူလဌေန ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဣတိဝေမာဒိနာ၊

၁။ ဓမ္မသတ္တိ ဝိသေသော။ ။ “အထခေါ ဓမ္မသတ္တိဝိသေသော ဂဟိ တော” ဟူသော ဋီကာပါ၌၌ သတ္တိဝိသေသောကို “အတ္တနော ဖလဿ ကာရက ဘာဝေါ၊ မိမိ၏အကျိုးကို ပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ ယော ရသောတိပိ ဝုစ္စတိ၊ ယင်းမိမိအကျိုးကိုပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကိုရသဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏။ - အနု။ ရသောတိအရ “ရသ” ဟူသည် ကိစ္စရသတည်း။ ကိစ္စရသဆိုလျှင် မိမိ အကျိုးကိုပြုခြင်းကိစ္စတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဖလဿ ကာရကဘာဝေါ” ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက်ညီသည်။

ဤသို့အစရှိသော။ ဓမ္မပ္ပဓာနနိဒ္ဒေသေန၊ တရားဒြဗ်ကို ပဓာနအားဖြင့်
ညွှန်ပြကြောင်းစကားဖြင့်။ ဓမ္မတော၊ တရားဒြဗ်မှ။ အညာ၊ အခြားသော။
ဓမ္မသတ္တိနာမ၊ တရား၏သတ္တိမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မေ
ဟေဝ၊ ဟိတ် ၆-ပါးစသော တရားဒြဗ်တို့ဖြင့်သာ။ ဓမ္မသတ္တိဝိဘာဝနံ၊ ဟိတ်
၆-ပါးစသောတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိကို ထင်စွာပြခြင်းကို။ ကတံ၊ ပြီ။
ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။

ဝါ၊ တနည်း။ ဣဓာပိ၊ ဤဟေတုဘဝံန ပစ္စယော ဟူသောပါဠိ၌
လည်း။ ဟေတု စ သော ပစ္စယောစာတိ၊ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ဓမ္မေနဝ၊
ဟိတ် ၆-ပါးစသော တရားဒြဗ်ဖြင့်သာ။ ဓမ္မသတ္တိ၊ ဟိတ် ၆-ပါးစသော
တရားတို့၏သတ္တိကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဟေတုပစ္စယောတိ အာဒိ
ကော၊ ဟေတုပစ္စယော အစရှိသော။ ဥဒ္ဓေသော၊ သည်။ ကုသလာဒိ
ဥဒ္ဓေသောဝိယ၊ ကုသလာဓမ္မာ အစရှိသော ဥဒ္ဓေသကဲ့သို့။ ဓမ္မပ္ပဓာနော၊
ပြဋ္ဌာန်းသော တရားရှိသည်။ န၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ မွေခံ၊
ဟိတ် ၆-ပါးစသော တရားဒြဗ်တို့၏။ ဥပကာရပ္ပဓာနော၊ လျော်သော
ဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းလျှင် ပဓာနရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အင်၏။
[တနည်း။ “(ကသွာ၊ ကြောင့်။)ဓမ္မေနဝ ဓမ္မသတ္တိ” ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊
သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း”ဟု ထည့်၍ ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဟေတု
ပစ္စယောတိအာဒိကော ။ပေ။ ဥပကာရပ္ပဓာနော၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
ဓမ္မေနဝ ဓမ္မသတ္တိ” ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၏-ဟု လှည့်စပ်ပါ။]

ဆက်ဦးအံ့။ သွာယံ အနုညသာဓာရဏတာယ (ထိုသတ္တိဝိသေသသည်။
ဝါ၊ ကို။ အခြားပစ္စည်းတို့နှင့် မဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုသတ္တိဟု
ဆိုလျှင် ဟေတုပစ္စည်းမှတစ်ပါး သဟဇာတစသော အခြားပစ္စည်းတို့နှင့် မဆက်
ဆံခြင်းကြောင့်။ အနုညောပိဉ္စစပ်။) ဓမ္မတော အနုညောပိ (ဓမ္မနှင့် ဓမ္မသတ္တိ
မကွဲပြားသော်လည်း) ပစ္စယန္တရသမဝါယေယေဝ လဗ္ဘမာနတ္တာ (အခြားပစ္စည်း
နှင့် ပေါင်းမိရာအခါ ဟေတုသတ္တိကို ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ် ရအပ်သောကြောင့်)
အညောဝိယ ကတောဝုတ္တော၊ တရားဒြဗ်မှ တမျိုးတခြား ကဲ့သို့ ဆိုအပ်ပြီ။
-အနုဋီကာ။

ဝတ္ထတိတိ၊ ဝတ္ထတိ ဟူသော သဒ္ဓါသည်။ ဇေတိတိတေဿ၊ ဇေတိ ဟူသော ဤသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထော၊ အနက်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း။ (တနည်း) ဇေတိတိ တေဿ၊ ဇေတိ ဟူသော ဤပုဒ်၏။ အတ္ထော၊ အနက်ကား။ ငတ္ထတိတိ (တ္ထေ)၊ ဝတ္ထတိဟူသော ဤပုဒ်၌။ (ငတ္ထနကိရိယာ၊ ဖြစ်ခြင်းကိရိယာတည်း။) တံ၊ ထိုဝတ္ထတိသဒ္ဓါသည်။ (တနည်း) တံ၊ ထိုဖြစ်ခြင်းကြိယာသည်။ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတိနံ၊ ဖြစ်ခြင်းတည်ခြင်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ သာဓာရဏဝစနံ၊ ဆက်ဆံသော အနက်တည်း။ ဘေနေဝ၊ ကြောင့်ပင်။ တိဋ္ဌတိဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [ဇေတိ အရ “ဖြစ်” ဟူသည် တည်ခြင်းဟူသောအဖြစ်၊ ဥပါဒ်ခြင်းဟူသောအဖြစ်၊ ၂-မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်၏။ ထို့ကြောင့် တေနေဝါဟ “တိဋ္ဌတိဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝါ”ဟု မိန့်သည်။]

ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းသည်။ ဌိတိယာဝေ၊ တည်ခြင်း အကျိုးငှာသာ။ ဟောတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ) ကောစိ၊ အချို့သော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဌိတိယာဝေ၊ သာ။ ဟောတိ၊ ၏။

၁။ ဇေတိ။ ပေ။ ဝတ္ထတိတိ။ ။ဇေတိကို ဝတ္ထတိဟု ဖွင့်ရာ၌ ဝတ္ထဟိသည် ဇေတိ၏အနက်ကိုဟောသော သဒ္ဓါတည်း။ ထို့ကြောင့် “အတ္ထော ငတ္ထတိ”၌ အတ္ထောကို “အတ္ထော တေဿ အတ္ထိတိ အတ္ထော”ဟု အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ “အတ္ထော၊ အနက်ရှိသောသဒ္ဓါတည်း”ဟုပေးမှ ဇေတိနှင့် ဝတ္ထတိတိ အတ္ထောတို့ အရတူသောကြောင့် သဒ္ဓါထုံးစံကျသည်။

တနည်း။ ။“ဇေတိ တေဿ အတ္ထော ဝတ္ထတိတိ”ဟူသော ဝါကျ၌ “အတ္ထော”အရ သဒ္ဓါကိုမယူဘဲ အနက်ကိုယူဘို့ရန် “ဇေတိတိ၊ ဇေတိဟူသော ပုဒ်၏။ အတ္ထော၊ အနက်ကား။ ဝတ္ထတိတိ၊ ဝတ္ထတိပုဒ်၌ ဝတ္ထနကြိယာတည်း။” ဤသို့ အနုဋီကာ တနည်းဖွင့်သည်။ -[နိဿယ၌လည်း ဤအတိုင်း ၂-နည်း ပေးရသည်။]

၂။ တဉ္စ။ ပေ။ သာဓာရဏဝစနံ။ ။တဉ္စကို “တဉ္စဝတ္တနံ၊ ထိုဖြစ်ခြင်း ကြိယာသည်လည်း”ဟု ကိရိယာအနက်ကို စွဲရသောကြောင့် “သာဓာရဏ ဝစနံ”၌ ဝစနသဒ္ဓါကိုလည်း အနက်ကို အရကောက်နိုင်အောင် “ဝတ္ထတိ၊ သဒ္ဓါသည် ဟောအပ်၏။ ဣတိ ဝစနံ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရသည်။ “သာဓာရဏ ဝစနံ၊ ဆက်ဆံသောအနက်တည်း”ဟု ပေးပါ။

အနန္တရာဒယော၊ အနန္တရပစ္စည်းအစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။ ဥပ္ပတ္တိယာ
ယေဝ ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာသာ၊ (ဟောန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ) ကောစိ၊
သော။ (ပစ္စယော၊ သည်။) ဥပ္ပတ္တိယာယေဝ၊ သာ။ (ဟောတိ)။ ဟေတု
အာဒယော၊ ဟေတုပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဥဘယဿ၊ ဖြစ်ခြင်း
တည်ခြင်း နှစ်ပါးစုံ၏။ (အတ္ထာယ၊ ငှာ။) (ဟောန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။
ကောစိ၊ သော။ (ပစ္စယော၊ သည်။) ဥဘယဿ၊ ၏။ (အတ္ထာယ၊ ငှာ။။
ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

စ၊ ဆက်။ ဥပကာရကလက္ခဏောတိ (ဧတ္ထ)၊ ဟူသောဤပါဌ၌-
ဓမ္မန၊ သတ္တိမန္တဖြစ်သော ဓမ္မဖြင့်။ ဓမ္မသတ္တိဥပကာရံ၊ ဓမ္မသတ္တိ၏
လျော်သော အကျိုးကျေးဇူးကို ပြခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ၊ ဤလောဘစသော အကြောင်းတရား၌။ (ဖလံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အကျိုး
တရားသည်။) ဟိနောတိပတိဋ္ဌာတိ၊ တည်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ပစ္စယုပ္ပန်အကျိုး
တရား၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ ထိုလောဘစသော အကြောင်း
တရားသည်။) ဟေတု၊ မည်၏။ ဓာတုသဒ္ဓါနံ၊ ဓာတုသဒ္ဓါတို့၏။ အနေ
ကတ္တတ္တာ၊ တပါးမကများသော အနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟိ
သဒ္ဓေါ၊ ဟိသဒ္ဓါသည်။ (ဟိဓာတ်သည်။) မူလသဒ္ဓေါဝိယ၊ မူလသဒ္ဓါသည်
ကဲ့သို့။ ပတိဋ္ဌတ္ထော၊ တည်ခြင်း အနက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။
ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု ရှိ၏။ “ဣတိ”
လည်းမပါ။ မပါခြင်းသည် ရှင်း၏။]

ဓမ္မသတ္တိ ဥပကာရ။ ၊ ဥပကာရက လက္ခဏအရ ဓမ္မခြစ်ရ၏။ သို့သော်
ဓမ္မသတ္တိ၏ ဥပကာရ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို။ (ပစ္စည်းအားလျော်သော) ဂုဏ်
ရှိအောင်ပြပေးခြင်းကိုပြသည်။ ဥပကာရပုဒ်၏အနက်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌
ပြထားပြီ။ [ရှေးနိဿယ၌ကား “ဓမ္မသတ္တိဥပကာရံ၊ ဓမ္မသတ္တိဟူ၍ဆိုအပ်သော
ကျေးဇူးပြုခြင်းကို” ဟု အနက်ပေး၏။ သတ္တိသည် ကျေးဇူးပြုခြင်း မဟုတ်။
ကျေးဇူးပြုနိုင်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးတရား၏ သတ္တိသာတည်း။ ထို့ကြောင့်
ထိုအနက်ကို စဉ်းစားပါ။]

ဝါ။ တနည်း။ ဥဒ္ဓါ အမြစ်မှအထက်သို့။ သြဇံ၊ မြေဓာတ် ရေဓာတ်၏ ရသဟူသော သြဇာကို။ အဘိဟရန္တေန၊ ရွေးရှုဆောင်သော။ မူလေန၊ အမြစ်ကြောင့်။ ပါဒပေါ၊ သစ်ပင်သည်။ ဝုဗ္ဗိ၊ ကြီးပွားခြင်းသို့။ ဝိရုဇ္ဈိ၊ စည်ပင်ခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇတိယထာ၊ ရောက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ကမ္မ နိဒါနဘူတေန၊ ကံ၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဧတေန၊ ဤလောဘ အစရှိသောတရားကြောင့်။ တပ္ပစ္စယံ၊ ထိုလောဘအစရှိသော တရားလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော။ ဗလံ၊ ပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးတရားသည်။ ဟိနောတိ၊ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဝုဗ္ဗိ၊ သို့။ ဝိရုဇ္ဈိ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးတရား၏ ကြီးပွား စည်ပင်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သော၊ ထိုလောဘအစရှိသော တရား သည်။) ဟေတု၊ ဟေတုမည်၏။ အာစရိယာနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ရေဝ တတ္ထေရံ၊ အရှင်ရေဝတထေရ်ကို။ ဝဒတိ၊ ၏။

၁။ ကမ္မနိဒါနဘူတေန။ ။ “လောဘော ကမ္မာနံ နိဒါနံ သမုဒယာယ၊ လောဘသည် ကံတို့၏ အကြောင်းဖြစ်၏” စသည်ဖြင့် ဟောတော် မူသော ကြောင့် ဧတေနကို “ကမ္မနိဒါနဘူတေန” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ မှန်၏။ ကံ၏ အငယ်အကြီးကွဲပြားရာ၌ လောဘနည်းလျှင် ထိုကံလည်း အားနည်း၏။ လောဘ ကြီးလျှင် ထိုကံလည်း အားကြီး၏။ ဒေါသ မောဟ အငယ်အကြီးလိုက်၍ ကံ အငယ်အကြီး ဖြစ်ပုံကိုလည်းသိပါ။ ကုသိုလ်အရာ၌လည်း အလောဘ အား ကောင်းလေ ကံကြီးလေပင်ဖြစ်၏။ အဒေါသ အမေဗဟတို့၌လည်း နည်းတူ။

၂။ ဟိနောတိ ဝါ။ ။ ပတိဌာအနက်ကိုဟောရာ၌ ဌာဓာတ်သည် တည်ရာ ဌာန အာဓေရကို အမြဲငဲ့၏။ တည်ရာဌာနရှိမှ တည်ခြင်းကြိယာ ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဟိဓာတ်သည် “ပတိဌာ” အနက်ကိုဟောရာ၌ အဓိကရဏသာဓန ဖြစ်သင့်သကဲ့သို့ (ဟိ၊ ဂတိမှီနှင့်အညီ) ဂတိအနက် ပဝတ္တိအနက်ကိုဟောရာ၌ ဖြစ်ကြောင်းဟူသော ကာရဏသာဓနအနက်လည်း ဖြစ်သင့်ရကား “ဟိနော တိ ဝါ ဧတေန” စသည်ကို မိန့်သည်။

၃။ ဂစ္ဆတိ ။ ပေ။ အာပဇ္ဇတိ။ ။ “ဟိ၊ ဂတိမှီ” ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသော ကြောင့် ဟိနောတိကို ဂစ္ဆတိ၏ဟုဓာတ်အနက် ဖွင့်သည်။ ဂတိ အနက်ရှိသော ဓာတ်သည် ပဝတ္တိအနက်လည်း ရှိသောကြောင့် ဂစ္ဆတိကို ပဝတ္တတိဟု ထပ်

ယောနိသော ဘိက္ခဝေ။ ပေ။ ဓမ္မာ အဘိဝဇ္ဇန္တိတိအာဒိဟိ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့ဖြင့်။ ကုသလဘာဝဿ၊ ကုသိုလ် အဖြစ်၏။ (ကုသိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အနဝဇ္ဇသုခ ဝိပါကသဘော၏။) ယောနိသောမနသိကာရ ပဋိဗ္ဗဒ္ဓတာ၊ ယောနိသောမနသိကာရ၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ယောနိသောမနသိကာရနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ သိဒ္ဓါ၊ ပြီးစီးသည်။ ဟောတိ။ ဣတိကြောင့်။ ယောနိသော။ ပေ။ ဘာဝေါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဇေတနေဝံ၊ ဤစကားဖြင့်ပင်။ (ကုသိုလ်အဖြစ်၏ ယောနိသောမနသိကာရနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ယောနိသောဘိက္ခဝအာရုံသော ဤပါဠိရပ်ဖြင့်ပင်။) ကုသလဘာဝေါ၊ ကုသိုလ်၏အဖြစ်သည်။ (ဟေတုပဋိဗ္ဗဒ္ဓါ၊ ဟိတ်၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ဟိတ်နှင့် စပ်သည်။) န (ဟောတိ)ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ။) အကုသလာ ဗျာကတဘာဝါ၊ အကုသိုလ်၏အဖြစ်၊ အဗျာကတ၏ အဖြစ်တို့သည်။ ဟေတုပဋိဗ္ဗဒ္ဓါ၊ ဟိတ်၌စပ်

ဖွင့်သည်။ ထိုပဝတ္ထတိကို “ဝုဇ္ဈိ ဝိဂ္ဂဉ္ဇိ အာပဇ္ဇတိ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်။ သစ်ပင်သည် ရေသောက်မြစ်ကြောင့် ကြီးရ၏။ ကြီးသောအခါ အကိုင်းအခက် အခွက်တို့ဖြင့် စည်ပင်ရ၏။ ထိုအတူ “ဟိတ်တည်းဟူသော ပစ္စည်းတရားကြောင့်အကျိုး၊ ဗစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တရားသည် သမ္ပယုတ် စိတ်၊ စေတသိက်အားဖြင့် ဝုဇ္ဈိ ကြီးပွားရ၏။ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားဖြင့် ဝိဂ္ဂဉ္ဇိ၊ စည်ပင်ရသည်” ဟု မှတ်ပါ။ [အခြား တနေရာသို့ ဟေတုသတ္တိအဖြစ်ဖြင့် ပြန့်ပွားအောင်ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောကြောင့် “ပေပုလ္လံ” ဟု မဆိုတော့။]

၁။ ဇေတနေဝ။ ။ ဟေတုပစ္စယတော အညေနေဝ ကုသလဘာဝသိဒ္ဓိဝစနေန၊ ရေဝတေထရ်က ကုသိုလ်၏အဖြစ်သည် ကုသိုလ်၌ ယဉ်သောဟိတ်ကြောင့် ပြီးစီး၏ဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုမှတစ်ပါး ကုသိုလ်အဖြစ်၏ ပြီးစီးကြောင်းတရားဟူသည် “ယောနိသော ဘိက္ခဝ” စသော ပါဠိတော်တည်း။ ထိုပါဠိတော်စကားဖြင့်ပင် “အကုသိုလ်၊ အဗျာကတတို့၏ အကုသိုလ်အဖြစ် အဗျာကတအဖြစ်လည်း ဟိတ်နှင့်မစပ်၊ ဟိတ်နှင့်မစပ်ဆိုင်” ဟု ပြအပ်ပြီးဖြစ်သည်။ [အကုသိုလ်၏ အဖြစ်သည် အယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ပြီးစီး၏။ အဗျာကတ၏အဖြစ်ကား အနုသယမရှိသော ရဟန္တာ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော အားဖြင့် ပြီးစီး၏။ ရဟန္တာသန္တာန်၌ဖြစ်လျှင် ပုထုဉာဏ်ကွဲတုန်းက ကုသိုလ်တရားမျိုးသည်ပင် အဗျာကတဖြစ်ရသည်။ ဟူလို။]

ကုန်သည်။ ဝါ၊ ဟိတ်နှင့်စပ်ကုန်သည်။ န(ဟောန္တိ)၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြအပ်သည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ဧကေ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ ယံ၊ အကြင် အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ မညေယျ၊ မှတ်ထင်ကုန်ရာ၏။ (ကိ၊ နည်း။) အဟေတုက ဟေတုဿ၊ ယှဉ်ဘက်ဟိတ်မရှိသောမောဟမူဒ္ဓေး၌ယှဉ်သောမောဟဟိတ်၏။ အကုသလဘာဝေါ၊ အကုသိုလ်၏အဖြစ်သည်။ သဘာဝတောဝ၊ ပင်ကိုယ် သဘောအားဖြင့်သာလျှင်။ (ဟောတိ)ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ သဟေတုကဟေတုနံ၊ ယှဉ်ဘက် ဟိတ်ရှိသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ ဟိတ်တို့၏။ (လောဘမူ ဒေါသမူ ကုသိုလ်ဝိပါက်ကြိယာစိတ်တို့၌ယှဉ်သောဟိတ်တို့၏။) သဘာဝတောဝ၊ သာလျှင်။ ကုသလာဒိဘာဝေါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ။) အညေသံ၊ ဟိတ်တို့မှတစ်ပါး အခြားကုန်သော။ တံသမ္ပယုတ္တာနံ၊ ထိုဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော စိတ် စေတသိက်တရား တို့၏။ (ကုသလာဒိဘာဝေါ၊ သည်။ ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။ (မညေယျ၊ မှတ်ထင်ကုန်ရာ၏။) တဿ၊ ထိုမှတ် ထင်ခြင်း၏။ ဥတ္တရံ၊ အခြေကို။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ ယဒိစာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (သင်္ဂဟ ကာရော) အာဟ။

အလောဘော၊ သည်။ ကုသလောဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ အဗျာကတော ဝါ၊ သည်သော်၎င်း။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အလောဘော၊ သည်။ သဘာဝ တော၊ အားဖြင့်။ ကုသလော၊ သည်။ ယဒိ (သိယာ)၊ အကယ်ဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ၊ သော်။) ကုသလတ္တာ၊ အလောဘ၏ကုသိုလ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဗျာကတော၊ သည်။ န သိယာ၊ မဖြစ်နိုင်တော့ရာ။ [အလောဘသည်

၁။ ဣတိ မညေယျ။ ။ထိုဧကေဆရာတို့က “ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့၌ ယှဉ်သော ဟိတ်ဟူသမျှသည် ပင်ကိုယ် သဘောအားဖြင့်ပင် ကုသိုလ်၏အဖြစ်၊ အကုသိုလ်၏အဖြစ်၊ အဗျာကတ၏အဖြစ်သည် ပြီး၏။ ဟိတ် နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြသော စိတ်စေတသိက်တို့ကား ဟိတ်နှင့်ပင်၍ ကုသိုလ်၏ အဖြစ်၊ အကုသိုလ်၏အဖြစ်၊ အဗျာကတ၏အဖြစ် ပြီးစီးရသည်” ဟု ဆိုလို သည်။

ပင် ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ကုသိုလ်ဖြစ်နေသောကြောင့် အဗျာကတမဖြစ်နိုင်တော့ ဟူလို။] အထ၊ သို့မဟုတ်။ အဗျာကတော၊ သည်။ (ယဒိသိယာ၊ အံ။ ဧဝံ သတိ၊ သော်။) တံသဘာဝတ္တာ၊ ထိုအဗျာကတ သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလော၊ သည်။ န သိယာ၊ ရာ။ (ကောဝိယ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း။) အလောဘသံဘာဝဿ၊ အလောဘသဘော၏။ ဝါ၊ သဘာဝဖြစ်သော အလောဘ၏။ အဒေါသတ္တာဘုဝေါဝိယ၊ အဒေါသအဖြစ်၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကဲ့သို့ဘည်း။ [အလောဘသဘောရှိသောတရားသည် အဒေါသမဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ကုသိုလ်သဘောရှိသော အလောဘသည် အဗျာကတ၏ အဖြစ်မရှိနိုင်။ သို့မဟုတ်၊ အဗျာကတသဘောရှိသော အလောဘသည် ကုသိုလ်၏အဖြစ်မရှိနိုင်တော့ ဟူလို။]

ပုန၊ စင်စစ်ကား။ ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ဥဘယထာပိ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတ ၂-ပါးစုံသော အပြားအားဖြင့်လည်း။ သော၊ ထိုအလောဘသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥဘယထာ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတ ၂-ပါးစုံသော အပြားအားဖြင့်။ ဟောန္တေသု၊ ကုန်သော။ ဖဿာဒီသု၊ ကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တေသု၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့၌။ ဟေတုပဋိဗဒ္ဓကုသလာဒိဘာဝံ၊ ဟိတ်၌စပ်သော ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဟိတ်နှင့်စပ်သော ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို။ ပရိယေသထ ယထာ၊ ရှားမှီးကြကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ သဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ (ကုသလာဒိဘာဝံ၊ ကို။) န (ပရိယေသထယထာ)၊ မရှားမှီးကြကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ ဧဝံ တူ။ ဟေတုသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ကုသလာဒိတာ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ အညပဋိဗဒ္ဓါ၊ ဟိတ်မှတစ်ပါးသော အခြား တရား၌စပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဝါ၊ ဟိတ်မှတစ်ပါးသော အခြားတရားနှင့်စပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ပရိယေသိတဗ္ဗာ၊ ရှားမှီးထိုက်၏။ သဘာဝတော၊ အားဖြင့်။ (ကုသလာဒိတာ၊ ကို။) န (ပရိယေသိတဗ္ဗာ)၊ မရှားမှီးထိုက်။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။ [“ဥတ္တရံဝတ္ထု” အရ အဖြေတည်း။]

သမ္ပယုတ္တ။ ပေ။ ကုသလာဒိဘာဝေါတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧကဆရာတို့ဆိုအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ပန၊ ဆက်။ သာ၊ ထိုအညပဋိဗဒ္ဓကုသလာဒိတာသည်။ ဝါ၊ ကို။ (“ကုသလာ

ဒိတာ အညပဋိဗဒ္ဓါ ပရိယေသိတဗ္ဗာ”အရ ရှားမှီးထိုက်သော အညပဋိဗဒ္ဓ ကုသလာဒိတာသည်။ ဝါ၊ ကို။) ပရိယေသိယမာနာ၊ ရှားမှီးအပ်သော်။ (ရှားမှီးထိုက်သည့်အတွက် ရှားမှီးအပ်သော်။) ယောနိသော မနသိကာရာဒိ ပဋိဗဒ္ဓါ၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ယောနိ သောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အညပဋိဗဒ္ဓကုသလာဒိတာ၏ ယောနိသောမနသိကာရနှင့် စပ်သည် ၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဟေတုသု ဝိယံ၊ တို့၌ကဲ့သို့၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသုပိ၊ ဟိတ် မှတပါးသော စိတ်စေတသိက်ဟူသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၌လည်း။ ကုသ လာဒိတာဝေါ၊ သည်။ ယောနိသော မနသိကာရာဒိ ပဋိဗဒ္ဓေါ၊ သည်။ (ဟောတိ။) ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါ၊ ဟိတ်၌စပ်သည်။ ဝါ၊ ဟိတ်နှင့် စပ်သည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ သိဒ္ဓံ၊ ပြီးစီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်သော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အာရဘိတွာပိတိံ^၁၊ ဣတ္ထံ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပိသဒ္ဓေန^၂၊ ဖြင့်။ ဣမမတ္ထံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံသောအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒသေတိ၊ ၏။ (ကိံ

၁။ ဟေတုသု။ ပေ။ ပဋိဗဒ္ဓေါ။ ဟိတ်တို့၌ ကုသိုလ်၊ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည် ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်နှင့် စပ်သကဲ့သို့ ဟေတုသမ္ပ ယုတ်တရားတို့၌လည်း ကုသိုလ်၏ အဖြစ်သည် ယောနိသောမနသိကာရနှင့် စပ်၏။ အကုသိုလ်၏အဖြစ်သည် (အကုသိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သာဝဇ္ဇ သဘာ ဒုက္ခဝိပါကတာသဘောသည်။) အယောနိသောမနသိကာရနှင့် စပ်၏။ အဗျာကတ၏အဖြစ်သည် (အဗျာကတ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အဝိပါ ကတာသဘောသည်။) နိရာနုသယသန္တာန်နှင့်စပ်၏ ဟူလို။

၂။ အာရဘိတွာပိ။ ။ “ဇ္ဈပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဇေတုယာ” မှ စ၍ “သဗ္ဗေမ္မောမနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ ပေ။ ပစ္စယော” ဟူသောဝါကျသို့ ရောက် သောအခါ အာရုံ ၆ ပါးလုံးစုံနေပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပြီးစီးသင့်၏။ သို့သော် ‘အာရဘိတွာ’ ဟူသော မဆိုဘဲ ပိသဒ္ဓါဖြင့်ဆိုသောကြောင့် “ထိုမျှဖြင့် မပြီး သေး ဆိုဘွယ်ကျန်သေး၏” ဟူသောအနက်ကို ပိသဒ္ဓါဖြင့်ပြသည်။

၃။ ပိသဒ္ဓေန ဣမမတ္ထံ ဒသေတိ။ ။ ထိုပိသဒ္ဓါဖြင့် ဤပြအပ်လတုံသော အနက်ဟူသည် “ဇ္ဈပါယတနံ။ ပေ။ ပစ္စယော” ဟု ဇ္ဈပါရုံအတွက် ဤမျှဖြင့်ရပ်

အဘယ်အနက်ကို။ ဒဿေတိ၊ နည်း။) ရူပါယတနာဒိမတ္တေ၊ ရူပါရုံအစ
ရှိသည်မျှဖြစ်သော။ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိသော။ ဧကသ္မိံ၊ တခုသော
အာရုံ၌။ အဋ္ဌတော၊ မရပ်မူ၍။ ယံယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘာတိ၊ ဟူ၍။ အနိယ
မေန၊ ယံယံ ဟူသော အနိယမ အားဖြင့်။ ဝါ၊ မည်သည့်တရားဟု မသတ်
မှတ်သောအားဖြင့်။ သဗ္ဗရူပါယတနံ ။ပေ။ ဓမ္မာယတနံ၊ အလုံးစုံသော
ရူပါရုံ၊ အလုံးစုံသော သဒ္ဓါရုံ၊ အလုံးစုံသောဂန္ဓာရုံ၊ အလုံးစုံသော
ရသာရုံ၊ အလုံးစုံသောဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ အလုံးစုံသောဓမ္မာရုံတို့၏လည်း။ အာရ
မဏပစ္စယဘာဝဿ၊ အာရမဏပစ္စည်းအဖြစ်၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟော
တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကောစိ၊ သင်္ခတတရားအသင်္ခတတရား၊
ပညတ်ဘုရားတို့တွင် တစုံတခုသော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ (အာရမဏ
ပစ္စယော၊သည်။) န ဟောတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဟောဘိ၊ ဝေ၊
သည်သာ။) ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (ဒဿေတိ၊၏။)

ဆန္ဒဝေတာ ၊ ဆန္ဒရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကိံ နာမ၊ အဘယ်မည်သော
အကျိုးသည်။ န သိဇ္ဈတိ၊ မပြီးစီးဘဲရှိအံ့နည်း။ ဣတိ အာဒိကံ၊ သော။
ပုရိမာဘိသင်္ခါရူပနိဿယံ ၊ ရှေး၌ပြီးပြီးသော စိတ်ကို ပြုပြင်ခြင်း ဟူသော

လိုက်လျှင် အချို့ရူပါရုံသာ ပစ္စည်းထိုက်၏။ အချို့ရူပါရုံကား မထိုက်” ဟု
မှတ်ထင်ဘွယ်ရှိ၏။ “ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ယေယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ။ပေ။
ပစ္စယော” ဟု ဆက်၍ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်ကား “ရူပါရုံဟုသမျှ အာရမဏ
ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်သည်ချည်းသာ” ဟု အဓိပ္ပါယ်သိရသည်။ သဒ္ဓါရုံစသော အာရုံ
များ၌လည်း နည်းတူ။ ထို့ကြောင့် “ယံယံဓမ္မံ အာရဗ္ဘာတိ အနိယမေန
(ယံယံ ဟူသော အနိယမဖြင့်)သဗ္ဗရူပါယတနံ (အချို့ရူပါရုံသာမက၊ ရူပါရုံ
အားလုံး)။ပေ။ သဗ္ဗ ဓမ္မာယတနံ၊ အာရမဏပစ္စယဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ” ဟု
သဗ္ဗသဒ္ဓါထည့်၍ ဋီကာဖွင့်သည်။

၁။ ဆန္ဒဝေတာ ။ပေ။ အာဒိကံ။ ။ ဤကား အဘိသင်္ခါရ ပြုပုံစကား
တည်း။ အာဒိဖြင့် ယူဘွယ်တို့ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာသမုဋ္ဌည်းပိုင်း မိဿက
သင်္ဂဟ “အဓိပတိ ဧကောဝ လဗ္ဘတိ” အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

၂။ ပုရိမာဘိသင်္ခါရူပနိဿယံ ။ဆန္ဒဝေတာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တကာရေန
ပုရိမသိဒ္ဓံ စိတ္တာဘိ သင်္ခါရကသင်္ခါတံ ဥပနိဿယံ (လတိတွာ)၊- အနု။

အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းကို။ လဘိတူ၊ ချုံ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ၊ သော။
စိတ္တေ၊ စိတ်၌။ ဝါ၊ စိတ်စေတသိက်အပေါင်း၌။ ဆန္ဒာဒယော၊ ဆန္ဒအစ
ရှိသောတရားတို့သည်။ ဓရဘူတာ၊ အဦးပခာနဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်။ ဇေဋ္ဌက
ဘူတာ၊ အကြီးအကဲဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတူ၊) သယံ၊ မိမိတို့ကိုယ်
တိုင်။ [ဆန္ဒအစရှိသည်တို့ကိုယ်တိုင်။] သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ၊ တို့ကို။ သာယေ
မာနာ၊ ပြီးစေကုန်သည်။ ဟုတူ၊ ချုံ။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ တံသမ္ပ
ယုတ္တဓမ္မာ၊ ထိုဆန္ဒအစရှိသည်တို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့သည်
လည်း။ တေသံ၊ ထိုဆန္ဒအစရှိသည်တို့၏။ ဝသေ၊ အလို၌။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကြ
ကုန်၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဟိနာဒိဘာဝေန၊ ဟိန အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်
ဖြင့်။ တဒနုဝတ္တနတော၊ ထိုဆန္ဒအစရှိသည်တို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်ရခြင်း
ကြောင့်တည်း။ တေန၊ ထိုသို့ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို မိမိ၏အလို၌ ဖြစ်စေ
ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့၏ မိမိ၏အလို၌ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။
[တေနာတိ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပနေန၊ တေသံ ဝါ ဝသေ ဝတ္တနေန-
အနု။] တေ၊ ထိုဆန္ဒအစရှိသောတရားတို့သည်။ အဓိပတိပစ္စယာ၊ တို့သည်။
ဟောန္တိ။

ဆန္ဒာဓိပတိမဖြစ်မီ ရွှေအဘို့၌ “ဆန္ဒရှိလျှင် အဘယ်အကျိုးသည် မပြီးစီးဘဲ နေ
နိုင်အံ့နည်း” ဟု စိတ်ကို ပြုပြင်မှုဖြစ်၏။ ထိုရွှေအဘို့၌ ပြီးစီးသော စိတ်ကို
အားတက်အောင် ပြုပြင်မှုသည် နောက်နောက်စိတ်အား ပကတူပုနိဿယ
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ထိုသို့ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် နောက်နောက်စိတ်
ဖြစ်သောအခါ ဆန္ဒသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောဆန္ဒကို “ဆန္ဒာ
ဓိပတိ” ဟုခေါ်ရသည်။ ဝိရိယစသည်တို့ အဓိပတိဖြစ်ရာ၌လည်း ဤနည်းပင်
တည်း။ [“စိတ်ကိုပြုပြင်” ဟူရာ၌ ပခာနနည်းအားဖြင့် စိတ်ကိုခေါင်းတပ်သား
သည်။ စိတ်ကိုသာပြုပြင်သည်မဟုတ်။ စိတ်စေတသိက်အားလုံးကိုပင် ပြုပြင်၏။
ထို့ကြောင့် “ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ စိတ္တေ” ၌လည်း ပခာနနည်းဟုမှတ်ပါ။]

၁။ သာယေမာနာ။ ။ “ပြီးစေ” ဟူသည် ဆန္ဒစသော မိမိအလိုသို့လိုက်
စေခြင်းတည်း။ “အလိုသို့လိုက်” ဟူသည်လည်း ဆန္ဒစသည်က ဟိနဖြစ်လျှင်
သမ္ပယုတ်တရားများလည်း ဟိနဖြစ်ရခြင်းတည်း။ မဇ္ဈိမ ပဏိတ ဖြစ်ရာ၌လည်း

[အာမရဏာဓိပတိ ကိုဖွင့်ပြလို၍ “ဂရုကာတဗ္ဗမ္ပိ” စသည်မိန့်။] ဂရုကာ
 တဗ္ဗမ္ပိ၊ အလေးပြုထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော။ အာရဏေ၊ သည်။ တန္နိန္ဒ
 ပေါဏပတ္တာရာနံ ၊ ထိုအာရုံ၌ညွတ်ကုန်၊ ထိုအာရုံ၌ကိုင်ကုန်၊ ထိုအာရုံ၌
 ရှိုင်းကုန်သော။ ပစ္စဝေက္ခဏအဿာဒမဂ္ဂုဗလာနံ၊ ဆင်ခြင်ကြောင်းဖြစ်သော
 စိတ်၊ သာယာတတ်သောစိတ်၊ မဂ်စိတ်ဖိုလ်စိတ်တို့ကို။ (“ဝတ္တယမာနံ”
 ၌စပ်။) [ပဉ္စာဝါရပါဠိတော်၌ ထိုသို့ဆင်ခြင်ပုံ၊ သာယာပုံ၊ မဂ်ဖိုလ်တို့ကို
 ပြသောကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏစသည်ကိုဆိုသည်။] အတ္တနော၊ ၏။ ဝသေ၊
 အလို၌။ ဝတ္တယမာနံဝိယ၊ ဖြစ်စေသကဲ့သို့။ ပစ္စယော၊ လျော်သောဂုဏ်
 ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့အလေး
 ပြုထိုက်သောအာရုံ၏ မိမိသို့ညွတ်ကိုင်ရှိုင်းနေသော စိတ်တို့အား လျော်
 သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အတ္တာဓိနာနံ၊ မိမိ
 နှင့်စပ်ကုန်သော စိတ်စေတသိက်ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ပတိဘာဝေန၊ အရှင်
 ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အယံ ဥပကာရကတာ၊ ဤလျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို
 ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ အဓိပတိပစ္စယကတာတိ၊ အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်
 ဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

နည်းတူ။ ထို့ကြောင့် “တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာစ ပေ။ တဒနုဝတ္တနတော”ဟု မိန့်
 သည်။ ဟိနာဒိဋ္ဌိ အာဒိဖြင့် မဇ္ဈိမ ပဏိတတို့ကိုယူပါ။ [အဓိပတိဖြစ်သော်လည်း
 အဓိပတိချင်း ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏိတ ကဲ့သေးသည်။]

၁။ တန္နိန္ဒပေါဏပတ္တာရာနံ။ ။ထိုအာရုံ၌ ညွတ်နေသည်ကို နိန္ဒ၊ သစ်
 ကိုင်းတခုသည် အခြားနေရာမှလာ၍ ကိုင်းနေသကဲ့သို့ ထိုအာရုံ၌ စိတ်အား
 ဖြင့် ကိုင်းနေသည်ကို ပေါဏ၊ ထိုအာရုံ၌ လဲတော့မည်ကဲ့သို့ တည်နေခြင်းကို
 ပတ္တာရ (ရိုင်း) ဟုခေါ်သည်။ [ဝိဝေကနိန္ဒနိဗ္ဗာနိ အာဒိသု နိဗ္ဗာနံ ဝိဝေကောနာမ။
 တသ္မိံ ဝိဝေကေ နိန္ဒံ ဩနတန္တိ ဝိဝေကနိန္ဒံ။ အညတော အာဂန္တော ယေန
 ဝိဝေကော။ တေန ဝက်ဝိယ ဟုတ္တာ ဌိတန္တိ ဝိဝေကပေါဏံ။ ယေန
 ဝိဝေကော။ တေန ပတမာနံ ဝိယ ဌိတန္တိ ဝိဝေကပတ္တာရံ- မဇ္ဈိမ- ပဏ်၊
 စူဠဝေဒလ္လသုတ်၊ အဋ္ဌကထာ။]

မနောဝိညာဏဓာတုတိအာဒိစိတ္တနိယမောတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ (ဒဿေတိ ဌ်စပ်) သန္တိရဏာနန္တရံ၊ သန္တိရဏ၏အခြား မဲ့၌။ ဝေါဠုဗ္ဗနံ၊ ဝုဠောသည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ။) စုတိအနန္တရာ၊ စုတိ၏ အခြား မဲ့၌။ ပရိသန္ဓိ၊ ပရိသန္ဓေသည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ။) ဣတိ၊ သို့။ ယဿ ယဿ စိတ္တဿ၊ အကြင်အကြင် သန္တိရဏ အစရှိသောစိတ်၏။ အနန္တရာ၊ အခြား မဲ့၌။ ယံသံစိတ္တံ၊ အကြင်အကြင် ဝုဠော အစရှိသောစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တဿ တဿ (စိတ္တဿ)၊ ထိုထိုဝုဠောအစရှိသော စိတ်၏။ တဒနန္တရူပါဒ နိယမော၊ ထိုသန္တိရဏအစရှိသော ရှေးစိတ်၏အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ခြင်း၏မြဲသော သဘောသည်။ တံတံ သဟကာရီပစ္စယ ဝိသိဋ္ဌဿ၊ ထိုထိုအတူတကွ အကျိုးကို ပြုလေ့ရှိသော အာရုံစသော အကြောင်းသည် အထူးပြုအပ် သော။ ပုရိပေရိမစိတ္တဿေဝ၊ ရှေး၌ဖြစ်ရှေး၌ဖြစ်သော သန္တိရဏအစရှိသော စိတ်၏သာ။ ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ ဣဇ္ဈတိ၊ ပြီးစီးရ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက် ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။

ဘာဝနာဗလေန ပန ဝါရိတတ္တာတိ တ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ရုက္ခံဿ၊ သစ်ပင်အား။ ဝေခေ^၁၊ ဖားရိုးအဆိပ်ကို။ ဝါ၊ အဆိပ်ရှိသော ဖားရိုးကို။ ဒိန္နေ၊ ပေးအပ်သော်။ သွင်းအပ်သော်။) ပုပ္ဖိတံ၊ ပွင့်ခြင်းငှာ။

၁။ တံတံ သဟကာရီပစ္စယဝိသိဋ္ဌဿ။ ။ “အတူတကွ ပစ္စယုပ္ပန်အကျိုး ကို ပြုလေ့ရှိသော ထိုထိုအကြောင်း”ဟူသည် စက္ခုဝိညာဉ် ၂-မျိုးတွင် ကုသလ ဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ဘို့ရန် ဣဋ္ဌာရုံသည် ထူးသော အကြောင်းတည်း။ အာလောက မနသိကာရတို့ကား ရိုးရာအကြောင်းတည်း။ အကုသလ ဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ဘို့ရန် အနိဋ္ဌာရုံသည် ထူးသော အကြောင်းတည်း။ သမ္မ ခြိစ္ဆန်းသန္တိရဏတို့ ဖြစ်ရာ၌လည်းနည်းတူ။ ထို့ကြောင့် တံတံသဟကာရီ ပစ္စယကို “တေန တေန အာရမဏာဒိနာ သဟကာရီကာရဏေန”ဟု အနု ခြိုကာဖွင့်သည်။ ဝိသိဋ္ဌဿကို “ဝိသေသံ ပတ္တဿ”ဟုဖွင့်သောကြောင့် ဝိသိဋ္ဌ ကို ကတ္တုရုပ်ဟု ထင်ဘွယ်ရှိ၏။ သို့သော် “အထူးပြုအပ်”လျှင် “ထူးသော သတ္တိသို့ရောက်သောကြောင့်” အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟမှုတ်ပါ။ ဝိသိဋ္ဌပုဒ်မှာ ကမ္မရုပ် သာတည်း။ ဥပမာ- သက္ကတောတိ သက္ကာရပတ္တော”ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း။

၂။ ဝေခေ ဒိန္နေ။ ။ ဝေခေကို “မဏ္ဍုကဋ္ဌဝိသာဒိကေ၊ ဖားတမျိုး၏ အရိုး၌ရှိသော အဆိပ်အစရှိသည်ကို” ဟု မဓုဖွင့်၏။ ထိုအဆိပ်ကို သစ်ပင်၌

သမတ္ထဿေဝ၊ စွမ်းနိုင်သောသစ်ပင်၏ပင်။ ပုပ္ဖနံ၊ ပွင့်ခြင်းသည်။ နဟောတိ ယံတာ၊ မဖြစ်သကဲ့သို့။ (မပွင့်သကဲ့သို့) ပန၊ ဗျုတ်ရိုက်ကား။ အဂဒေန၊ အဆိပ်ဖြေးဆေးဖြင့်။ ဝေခေ၊ အဆိပ်ကို။ အပနီတေ၊ ပယ်အပ်သော်။ တာယ ယေဝ သမတ္ထတာယ၊ ထိုအပွင့်ကို ပွင့်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကြောင့်ပင်။ ပုပ္ဖနံ၊ ပွင့်ခြင်းသည်။ ဟောတိယတာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤအသည်သတ်ဘုံ၊ နိရောဓသမ္ဘဝံလည်း။ ဘာဝနာဗလေန၊ ဘာဝနာ၏အစွမ်းသည်။ ဝါရိတတ္တာ၊ တားမြစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမုဠာပနသမတ္ထဿေဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော စိတ်၏ပင်။ အသမုဠာပနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို အခြားမဲ့၌ မဖြစ်စေခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ [၇-ရက်ကာလစသည်ခြားပြီးမှ ဖြစ်စေ၏။] တသ္မိဉ္စ၊ ထိုဘာဝနာ၏ အစွမ်းသည်လည်း။ အပဂတေ၊ ကင်းလသော်။ တာယယေဝ သမတ္ထတာယ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကြောင့်ပင်။ သမုဠာပနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပါယော၊ ရေဝတဆရာတို့၏ အလိုတည်း။

ဗျုဉ္ဇမတ္တတောဝေတ္ထ နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ န အတ္တတောတိဟူသော ပါဠိ၌။ (အဓိပ္ပါယော ၌စပ်) ဥပစယသန္တတိ အဓိဝစနနိရုတ္တိပဒါနံဝိယ၊ ဥပစယသန္တတိပုဒ်၊ အဓိဝစနနိရုတ္တိပုဒ်တို့၏ကဲ့သို့။ သဒ္ဓတ္ထမတ္တတော၊ သဒ္ဓါ၏ အနက်မျှအားဖြင့်။ နာနာကရဏံ၊ အသီးအခြား ပြုကြောင်းအထူးကို။

ထည့်သွင်းလိုက်သောအခါ ပင်ကိုယ်က ပွင့်သောသစ်ပင်သည် မပွင့်တော့။ ဆေးဖြင့် ထိုအဆိပ်ကို ပယ်ရှားလိုက်သောအခါ နဂိုရိုက် ပွင့်စွမ်းနိုင်သော သတ္တိအတိုင်း ပွင့်ပြန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ စာအုပ်တို့၌ “အဂဒေဝေခေ ပန” ဟု တွေ့ရ၏။ အဂဒေ သဒ္ဓါသည် အဆိပ်ဖြေးဆေး ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ (ဂဒ၊ အဆိပ် + အ၊ မရှိကြောင်းဆေး။) ထို့ကြောင့် “အဂဒေန ပန ဝေခေ အပနီတေ” ဟု ရှိမှ စာသွားမှန်၍ “တာယယေဝါတိ ယာ ဝေခါ ဒါနေ (အဆိပ်ကိုယူတန်းက) ပုပ္ဖနသမတ္တတာ (ပွင့်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။) ဝေခါ ပဂမေ လဒ္ဓေါ ကာသာ။ တာယ မေဝ” ဟူသော အနုဋီကာနှင့်လည်း လျော်သည်။

(ပစ္စေတဗ္ဗံ၊ ယုံကြည်ထိုက်၏ ဌံစပ်) ဝစနီယတ္တတော၊ သဒ္ဓါသည်ဟောအပ်သော အနက်အားဖြင့်။ (နာနာကရဏံ၊ ကို) န (ပစ္စေတဗ္ဗံ)၊ မယုံကြည်ထိုက်။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကတာဆရာ၏ အလိုတည်း။ တေနော၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ အနန္တရပစ္စည်း သမနန္တရပစ္စည်းတို့၏ သဒ္ဓတ္တမျှသာ ထူးသည်၏အဖြစ်၊ ဝစနီယတ္တအားဖြင့် မထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) သဒ္ဓတ္တဝိသေသံ၊ သဒ္ဓတ္တ၏အထူးကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ ကထန္တိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ တတ္ထ၊ ထိုကထံအစရှိသော စကားရပ်၌။ ဝါ၊ အနန္တရပစ္စည်း သမနန္တရပစ္စည်းတို့တွင်။ [တတ္ထာတိ အနန္တရသမနန္တရပစ္စယေသု-မရ။] ပုရိမပစ္စိမာဒံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော ပစ္စည်းတရား၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ နိရောဓပ္ပါဒန္တရာဘာဝတော၊ ချုပ်ခြင်းဖြစ်ခြင်းတို့၏ အကြားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိရန္တရပ္ပါဒနသမတ္တတာ၊ အကြားမရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်စေ ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။ အနန္တရပစ္စယဘာဝေါ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏ သတ္တိသည်။ (ဟောတိ။)

ရူပဓမ္မာနိဝိယ၊ ရုပ်တရားတို့၏ကဲ့သို့။ သဏ္ဌာနာဘာဝတော၊ ပုံသဏ္ဌာန်

၁။ ဝစနီယတ္တတော။ ။သဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သောအနက်ဖြစ်ကို ဝစနီယတ္တ ဟု ခေါ်၏။ ဤ၌ “ကောင်းစွာ အကြားမရှိ” ဟူသော အနက်သည် ဝစနီယတ္တတည်း။ ထိုဝစနီယတ္တကို ဤနေရာ၌ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ အရကောက်သဘာဝတ္ထကို “ဝစနီယတ္တ” ဟုဆိုလိုသည်။ “အနန္တရအရလည်း ရှေးရှေးစိတ်စေတသိက်၊ သမနန္တရအရလည်း ရှေးရှေးစိတ် စေတသိက်”။ ဤသို့ အရကောက်သဘာဝတ္ထအားဖြင့် မထူးသည်ကို ဆိုလို၏။ “ဝစနီယတ္တတောတိ ဘာဝတ္ထတော” ဟု အနုဋ္ဌိကာဖွင့်သည်။ “ဘာဝတ္ထတော၊ အဓိပ္ပါယတ္တဖြစ်သော သဘာဝအနက်အားဖြင့်” ဟု ပေးပါ။ ထိုဘာဝတ္ထကိုလည်း ဝစနီယတ္တဟုဆိုနိုင်၏။ ဘာကြောင့်နည်း- “ဘာဝတ္ထောပိ ဟိ ဝစနဂ္ဂဟဏာနုသာရေန ဝိညေယျတ္တာ (ဘာဝတ္ထကိုလည်း သဒ္ဓါဖြင့် ယူအပ်သောအနက်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့် သိထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝစနီယောတိ ဝုဇ္ဇတိ” ဟု အနုဋ္ဌိကာဖွင့်သောကြောင့်တည်း။

၂။ သဏ္ဌာနာဘာဝတော။ ။ဤပုဒ်ကို ဣဒမိတော စသည်၌ စပ်ပါ။ “ပုံသဏ္ဌာန်မရှိသောကြောင့် ပစ္စည်းကအထက် ပစ္စယုပ္ပန်ကအောက် စသည်ဖြင့်

၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ ပစ္စည်းတရား ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့၏။ သဟာဝဋ္ဌာနာဘာဝတော၊ အတူတကွတည်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်
၎င်း။ ဣဒံ၊ ဤစိတ်သည်။ ဣတော၊ ဤစိတ်မှ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။
(ဟောတိ။) (ဣဒံ၊ သည်။ ဣတော၊ မှ။) ဥဒ္ဓ၊ အထက်၌။ (ဟောတိ။
ဣဒံ၊ သည်။ ဣတော၊ မှ။) တိရိယံ၊ ဖိလာ။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။
ဝိဘာဂါဘာဝါ၊ ခွဲခြားဝေတန်အပ်သော အထူးအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်။
အတ္တနာ၊ မိမိနှင့်။ (ပစ္စည်းတရားဖြစ်သော မိမိနှင့်။) ဧကတ္တမိဝ၊ တခုတည်း
၏ အဖြစ်ကိုကဲ့သို့။ ဥပနေတွာ၊ ကပ်ဆောင်၍။ (ပစ္စယုပ္ပန် တရားကို
ကပ်ဆောင်၍။) သုဠ၊ ကောင်းစွာ။ အနန္တရဘာဝေန၊ အကြားမရှိသည်၏
အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပ္ပါဒနသမတ္တဘာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်
သည်၏ အဖြစ်သည်။ သမနန္တရပစ္စယတော၊ သမနန္တရပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်။
ဝါ၊ သမနန္တရပစ္စည်း၏ သတ္တိသည်။ (ဟောတိ။) စ၊ ဆက်။ မ္မောနံ၊
ပရမတ္ထတရားတို့၏။ (ရုပ်နာမ်တရားတို့၏။) အဗျာပါက္ခတ္တာ၊ ဗျာပါရမရှိ
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယသ္မိံ၊ အကြင်ပစ္စည်းတရားသည်။ ယဒါ
ကာရေ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ခွဲခြားသမှု ပြုအပ်သော အကြင်သို့သော အခြင်းအရာ

ခွဲခြားဝေတန်၍ မရသည့်အတွက် မိမိတည်းဟူသော ပစ္စည်းနှင့် ပစ္စယုပ္ပန်ကို
တခုတည်းကဲ့သို့ ကပ်ဆောင်၍” ဟူလို။ သဟာဝဋ္ဌာနာ ဘာဝတော-ကား
“သုဠ၊ အနန္တရဘာဝေန”၏ ဟိတ်တည်း။ ထို့ကြောင့် သဏ္ဌာနာဘာဝတော
ကို “ဣဒမိတော ။ပေ။ ဥပနေတွာ”နှင့် ယှဉ်စေပါဟု၎င်း။ သဟာဝဋ္ဌာနာ
ဘာဝတော ကို “သဟာဝဋ္ဌာနာဘာဝေန ပန အနန္တရမေဝ ဥပ္ပါဒနံ”ဟု၎င်း
အနုဋီကာ ဖွင့်သည်။

၁။ ယဒါကာရေ။ ။ဝိဘာဂတော၊ ခွဲခြားဝေတန်သောအားဖြင့်။ ဉာဏေန
အာကရိယတိ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ထင်စူးပြုအပ်၏။ (ဉာဏ်ဖြင့်သာ ထင်စူးပြုနိုင်၏။)
ဣတိ အာကာရော၊ မ္မောနံ၊ တို့၏။ ပဝတ္တိဘေဒေါ၊ ဖြစ်ပုံ အထူးအပြား
တည်း။ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သတ္တိအထူးအပြားကို ဖြစ်ဝတ္ထုကဲ့သို့ လက်တွေ့
မပြနိုင်၊ ဉာဏ်ဖြင့်သာသိနိုင်သည်-ဟူလို။ တရားတို့၏ ထိုအထူးအပြားကိုပင်
အာကာရပုဒ်ရင်းအတိုင်း “အခြင်းအရာ” ဟုလည်း ခေါ်နိုင်ပါသည်။

ရှိသည်ဖြစ်၍။ နိရုဒ္ဓေံ၊ ချုပ်ပြီးသည်။ သတိဝါ၊ ဖြစ်သော်၎င်း။ ဝတ္ထမာနေ၊
 ဖြစ်ဆဲသည်။ သတိဝါ၊ ဖြစ်သော်၎င်း။ တံတံဝိသေသဝန္တာ၊ ထိုထိုအခြင်း
 အရာ အထူးရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ တဿ၊
 ထိုပစ္စည်းတရား၏။ သောဝအာကာရော၊ ထိုထူးသော အခြင်းအရာကိုပင်။
 ဥပ္ပါဒနသမတ္တတာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။
 စ၊ ဆက်။ ဓမ္မာနံ၊ ပရမတ္ထတရားတို့၏။ ပဝတ္ထိမေဝ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုသာ။
 ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်ယူ၍။ ဝါ၊ စွဲ၍။ ကာလဝေါဟာရော၊ အခါ
 ကာလဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။
 နိရောဓာ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ။ ဝုဠဟန္တဿ၊ ထသော အနာဂါမ် ရဟန္တာ
 ပုဂ္ဂိုလ်၏။ နေဝသညာနာသညာယတန ဖလသမာပတ္တိနံ၊ ရှေးဖြစ်သော
 နေဝသညာနာသညာယတနဇောနောက်ဖြစ်သော ဖလသမာပတ်တို့၏၎င်း။
 အသညသတ္တာ၊ အသညသတ်ဘုံမှ။ စဝန္တဿ၊ စုတေသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပုရိမ

၁။ နိရုဒ္ဓေ ဝတ္ထမာနေ။ ။ “နိရုဒ္ဓေသတိဖြင့်အနန္တရစသော အတိတ်ပစ္စည်း
 တရားကိုပြ၏။ ဝတ္ထမာနေ သတိဖြင့် သဟဇာတစသော ပစ္စုပ္ပန်ပစ္စည်း
 တရားကိုပြ၏” ဟု ခွဲပါ။ တေကာလိကပစ္စည်း ကာလဝိမုတ်ပစ္စည်းတို့ကား
 လောကသင်္ကေတအားဖြင့် “အရှိ” ဟုယူရသောကြောင့် ဝတ္ထမာနေ၌ သွင်းသင့်
 မည်ထင်သည်။

၂။ တဿ ။ ပေ။ ဝုစ္စတိ။ တဿသည် ယသ္မိံ၏ နိယမတည်း။ သေဝ
 အာကာရော သည် ယဒါကာရေ ၏ နိယမတည်း။ ဥပ္ပါဒနသမတ္တတာတိကို
 ဝုစ္စတိ ၏ အာကာရ ဟုမှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် နောက်မှ အနက်ပေးရသည်။

၃။ ဓမ္မာနံ ။ ပေ။ နတ္ထိ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားရာဝယ်
 နေဝသညာနာသညာယတနဇောနှင့် သမာပတ်မှထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်
 ဇောတို့၏ အကြား၌ ကာလခြားလျက်ရှိ၏” ဟု ယူဆ၍ အရှင်ရေဝတမရာ
 တို့၏ “ကာလန္တရတာယ သမနန္တရပစ္စယော” ဟူသော စကားကို မသင့်ဟု
 ဆို၏။ ထိုစကားကို ဤဋီကာဆရာက လက်မခံလိုသောကြောင့် “ဓမ္မာနံ
 ပဝတ္ထိမေဝ ဥပါဒါယ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ကာလဟူသည် မွေတို့၏ဖြစ်ခြင်း
 ကို စွဲ၍ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဝေါဟာရ တမျိုးတည်း။ နိရောဓသမာပတ်
 ဝင်စားရာအခါ အသညသတ်ဘုံဝယ် ဖြစ်ရာအခါတို့၌ နာမ်မွေတို့၏ ဖြစ်ခြင်း
 မရှိရကား “ကာလအကြားမရှိ” ဟု မှတ်ပါ။

စုတိပစ္စိမပဋိသန္ဓိနဉ္စ၊ ရှေးဘဝ၌ဖြစ်သော စုတိ၊ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေတို့၏ဝင်း။ နိရောဓပုပ္ပါဒ်နိရန္တရတယ၊ ချုပ်ခြင်း ဖြစ်ခြင်းတို့၏ အကြားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာလန္တရတ၊ ကာလအကြား ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ၊ မှန်။ တေသံ၊ ထိုနိရောဓသမာပတ်မှတစ်ဆင့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ရှေး၌ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနံဇော နောက်၌ဖြစ်သော အနာဂါမိဖိုလ်ဇော၊ အသညသတ်ဘုံမှစတင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှေးဘဝ၌ဖြစ်သော စုတိ၊ နောက် ဘဝ၌ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေတို့၏။ အန္တရာ၊ အကြား၌။ (အရူပဓမ္မာနံ၊ နာမ် တရားတို့၏။) ယံ(ပဝတ္တိ)၊ အကြင်ဖြစ်ခြင်းကို။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ် ယူ၍။ ဝါ၊ စွဲ၍။ ကာလန္တရတ၊ ကာလအကြား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုစ္စေယျ၊ ဆိုအပ်ရာ၏။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (သာ)ပဝတ္တိ၊ သည်။ နအတ္ထိ။ စ၊ ဆက်။ ရူပဓမ္မပဝတ္တိ၊ ရုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အရူပဓမ္မပဝတ္တိယာ၊ နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏။ အန္တရံ၊ အကြားကို။ ဝါ၊ ခြားကွယ်မှုကို။ နကရေတိ၊ မပြုတတ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) အညသန္တာနတ္ထာ၊ နာမ်အစဉ်မှ တပါးသော ရုပ်အစဉ်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဒေ၊ ကုန်သော။ ရူပါရူပဓမ္မသန္တိယော၊ ရုပ်တရားအာဉ် နာမ်တရားအစဉ်တို့သည်။ အည မညံ၊ ချင်း။ ဝိသဒိသဘာဝတ္ထာ၊ မတူကွဲပြားသော သဘောရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အညမညောပကာရဘာဝေန၊ အချင်းချင်း လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝတ္ထ မာနာပိ၊ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ (သဟဇာတ သောအားဖြင့် အချင်း ချင်း ကျေးဇူးပြုကြပါသော်လည်း။) ဝိသုယေဝ၊ သီးခြားသော။ ဟောန္တိ။

၁။ နစ။ ပေ။ အညသန္တာနတ္ထာ။ “နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားရာကာလ၊ အသညသတ်ဘုံဝယ် ဖြစ်ရာကာလတို့၌ ရုပ်တရားတို့ဖြစ်နေရကား ထိုရုပ်တို့ ဖြစ်ရာကာလခြားနေသည် မဟုတ်ပါလော”ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် “နစ ။ ပေ။ အညသန္တာနတ္ထာ”ဟု မိန့်သည်။ “ရူပါရူပသန္တတိယော ဟိ စသည်ကား “အညသန္တာနတ္ထာ”ဟူသော ဟိတ်၏အကျယ်တည်း။

စ၊ ဆက်။ ကေသန္တတိယံ၊ တခုသောအစဉ်၌။ ပုရိမပစ္စိမာနံ၊ ရှေး၌ ဖြစ်သောတရား နောက်၌ဖြစ်သောတရားတို့၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ငတ္ထ မာနံ၊ ဖြစ်သောတရားသည်။ တံသန္တတိပရိယာပန္နတယ၊ ထိုအစဉ်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အန္တရကာရကံ၊ အကြားကိုပြုတတ် သည်။ ဝါ၊ ခြားကွယ်မှုကိုပြုတတ်သည်။ ဟောတိ။ တာဒိသံ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ (ထိုအစဉ်၌ အကျုံးဝင်သော။) ကဉ္စိစ၊ တစုံတခုသော တရားသည်လည်း။ နေဝသညာနာသညာယတနဖလသမာပတ္တိနံ၊ ရှေး၌ ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနဖလော၊ နောက်၌ဖြစ်သော အနာ ဂါမိဖိုလ်စောတို့၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ နတ္ထိ။ စ၊ ဆက်။ အဘာဝေါ၊ မရှိ ခြင်းဟူသော အဘာဝပညတ်သည်။ အန္တရကာရကော၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ (ကသွာ၊ နည်း။) အဘာဝတ္တာယေဝ၊ ထင်ရှားမရှိ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်တည်း။ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အဘာဝပညတ်၏ ထင်ရှားမရှိသည့်အတွက် ခြားကွယ်မှုကို မပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဇဝနာနန္တရဿ၊ ရွှေ့စော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော။ ဇဝနဿဝိယ၊ နောက် ဇော၏ ကဲ့သို့၎င်း။ ဘဝဂီနန္တရဿ၊ ရွှေ့ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော။ ဘဝဂီဿဝိယစ၊ နောက်ဘဝင်၏ကဲ့သို့၎င်း။ နိရန္တရတာ၊ အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ သုဠ၊ လွန်စွာ။ အနန္တရတာစ၊ အကြားမရှိသည်၏ အဖြစ် သည်လည်း။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ နေဝသညာ နာသညာယတန စုတိနမ္ပိ၊ နိရောဓသမာပတ်၏ ရှေး၌ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတန ဇော၊ အသညသတ်ဘုံဝယ် ဖြစ်ခြင်း၏ ရှေး၌ဖြစ်သော စုတိတို့၏လည်း။ တထာ၊ ထိုလွန်စွာအကြားမရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။

၁။ ဇဝနာနန္တရဿ။ပေ။ သိယာ။ ။ယထာ သမာနဇာတိကာနံ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ နိရန္တရတာ သုဠ၊ အနန္တရဘာဝေန ပါကဋ္ဌာ။ န တထာ အသမာန ဇာတိကာနန္တိ အဓိပ္ပါယေန=သမာနဇာတိကဖြစ်သော ရွှေ့ဇော၊ နောက်ဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရွှေ့ဘဝင် နောက်ဘဝင်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ အခြားမရှိသည်၏ အဖြစ် သည် သုဠ၊ အနန္တရအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားသကဲ့သို့ အသမာနဇာတိက စိတ္တုပ္ပါဒ် တို့၏ သုဠ၊ အနန္တရဖြစ်စေကာမူ မထင်ရှား။ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကိုယူ၍ “ဇော-ဇောချင်း၊ ဘဝင် ဘဝင်ချင်း သုဠ၊ အနန္တရဖြစ်ပုံကို ထုတ်ပြသည်။

ဥပ္ပါဒ်နသမတ္တဘာ၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။ [ဤမျှသော စကားဖြင့် ဌိကာဆရာသည် အရှင်ရေဝတဆရာ၏အယူကို ထောက်ခံရာရောက်သည်။]

စ၊ ဗျတိရေကဝိသေသကိုဆိုဦးအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရပစ္စည်း သမနန္တရ ပစ္စည်းတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြရာ၌။ အနန္တရပစ္စယာဒိနံ၊ အနန္တရပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏။ (အာဒိဖြင့် သမနန္တရပစ္စည်းကိုယူပါ။) ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ (ဖြစ်ဘို့ရာ။) ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ပါကဋ္ဌော၊ ထင်ရှား၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒ်နသမတ္တဘာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကိုသာ။ (သင်္ဂဟကာရေန။) ဝုတ္တု၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဥပ္ပါဒ်နသမတ္တဘာကိုသာ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တပရိစ္ဆေဒေန၊ ဥပါဒ်ဟူသော ရှေ့အပိုင်း အခြား ဘင်ဟူသော နောက်အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ ဂဟိတာနံ၊ ယူအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ယူအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ခဏတ္တယ၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော။ [တေန ဂဟိတာနံ ခဏတ္တယပရိယာ ပန္နာနန္တိ အတ္ထော၊ - အနု။] ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဝစနံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော သဒ္ဓါကို။ အလဘန္တာနံ၊ မရကုန်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (အနန္တရာဒိပစ္စယဘာဝေါ၌စပ်။) အတိဘော။ ပေ။ ပစ္စယောတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ အနန္တရာဒိပစ္စယဘာဝေါ၊ အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တော၊

၁။ ပစ္စယဘာဝေါ စေတ္ထ။ စေတ္ထ၌စသဒ္ဓါသည်ဗျတိရေက အနက်ဟောဟု၎င်း၊ “ဗျတိရေက” ဟုဆိုသော်လည်း အနွယ်၏ ပြောင်းပြန်အနက်ကို ဟောသော ဗျတိရေက မဟုတ်။ ဝိသေသနအနက်ကို ဟောသော ဗျတိရေကတည်းဟု၎င်း အနုဖွင့်သည်။ “အထူး”ဟူသည် “ဥပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော၊ ဖြစ်ဘို့ရာ ကျေးဇူးပြုသည်”ဟု ဆိုရာ၌ ဥပါဒ်အဖြစ် တမျိုးသာမက ခဏတ္တယတိုင်အောင် ဖြစ်ခြင်းကို ယူခြင်းကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။

၂။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဝစနံ အလဘန္တာနံ။ ။ဤစကားသည် ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဓမ္မာနံ၏ ဝိသေသနတည်း။ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့သည် ခဏတ္တယသမင်္ဂတရားများ ဖြစ်ရကား “ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဥပါဒ်၏”ဟူသော သဒ္ဓါကို မရကြ။ ဥပ္ပါဒ်ကွဏသမင်္ဂတရားကိုသာ “ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟုခေါ်ရသည်။

ပြီ။ လူတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သော' ထိုအနန္တရအစရှိသောပစ္စည်းကို။ ဥပပတ္တိယံ
ယေဝ၊ ဥပါဒ်အခိုက်၌သာ။ န (ဝုတ္တော)၊ ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်။
လူတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။

ဟိ၊ မှန်။ ကုသလာဒိဂ္ဂဟဏံ၊ ကုသလအစရှိသောသဒ္ဓါသည်။ အပရိစ္ဆေဒံ၊
ကာလအားဖြင့် အပိုင်းအခြားမရှိသော သဒ္ဓါသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။
(တထာ၊ တူ။) ယတော'၊ အကြင်ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကာလ၏အစွမ်းဖြင့် ပိုင်းခြား
မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိမတ္တသမဂီနောယေဝ၊ ဥပါဒ်မျှနှင့်ပြည့်စုံခြင်း
ရှိသော တရားတို့ကိုသာ။ ဂဟဏံစ၊ ယူခြင်းသည်လည်း။ သိယာ၊ ၏။
ပစ္စုပ္ပန္တဂ္ဂဟဏံ၊ သည်။ တံ အပရိစ္ဆေဒံ၊ ထိုကာလအားဖြင့် အပိုင်းအခြား
မရှိသောသဒ္ဓါသည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ တေနေဝ၊ ထို
ကာလအားဖြင့်ပိုင်းခြား၍သာ တရားကိုယူခြင်းကြောင့်ပင်။ [တေနေဝါတိ
ကာလာသေန ပရိစ္ဆိဇ္ဇေဝ ဓမ္မာနံ ဂဟဏတော၊ - အနု။] အတိတတ္ထိကော၌။
ပဋိစ္စဝါရာဒယော၊ ပဋိစ္စဝါရအစရှိသော ဝါရတို့သည်။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။
လူတိ၊ အပြီးတည်း။

ဥပ္ပုဇ္ဇာနောဝ သဟုပ္ပါဒနဘာဝေနာတိ ဧတ္ထာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်
၌လည်း။ ပါကဋ္ဌေန၊ ထင်ရှားသော။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏။ ဝါ၊ ငှာ။

၁။ နဟိ။ ပေ။ အပရိစ္ဆေဒံ။ ။ [အပရိစ္ဆေဒံ ကို “ကာလဝသေန ပရိစ္ဆေဒ
ရဟိတံ၊ ကာလနှင့်စပ်သဖြင့် အပိုင်းအခြားမှကင်း၏” ဟု အနုပ္ပင်၏။] ကုသလ
ဟုဆိုရာ၌ “ပစ္စုပ္ပန်ကုသိုလ်၊ အတိတ်ကုသိုလ်၊ အနာဂတ်ကုသိုလ်” ဟု ကာလ
အားဖြင့် အပိုင်းအခြား မရှိသကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန္တသဒ္ဓါသည် ကာလအားဖြင့်
အပိုင်းအခြားမရှိသော သဒ္ဓါမဟုတ်၊ အပိုင်းအခြားရှိသော သဒ္ဓါဖြစ်သည်
ဟူလို။

၂။ ယတော။ ပေ။ သိယာ။ ။ ယတောတိ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တဝသေန၊ ရှေ့အဘို့
ဟူသော ဥပါဒ်အပိုင်းအခြား၊ နောက်အဘို့ ဟူသော ဘင်အပိုင်းအခြား၏
အစွမ်းဖြင့်။ ပရိစ္ဆေဒါဘာဝတော၊ အပိုင်းအခြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်။
(ဂဟဏံ သိယာ၌စပ်) နိဿယ၌ “ယတော” စသော အနိယမကို ရှေးဦးစွာ
ပေး၍ “အပရိစ္ဆေဒံ” ၌ “တံ အပရိစ္ဆေဒံ” ဟုနိယမထည့်၍ ပေးရသည်။

၃။ ဧတ္ထာပိ။ ပေ။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ ။ ဧတ္ထာပိ အပီဖြင့်ရှေ့၌ “ဥပ္ပတ္တိယာပစ္စယဘာဝေါ
စေတ္ထ အနန္တရပစ္စယာဒီနံ ပါကဋ္ဌောတိ ဥပ္ပါဒါနသမတ္တဘာဝ ဝုတ္တာ” စသည်

ပစ္စယဘာဝေန၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတိယာဝိ၊ တည်ခြင်း၏လည်း။ ဝါ၊ ငှာလည်း။ ပစ္စယဘာဝံ၊ အကြောင်း၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟ ကာရော။) နိဒ္ဒေသဘိ၊ ညွှန်ပြ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသော်လည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ တို့ကို။ (ဥပကာရကတာဉ္စစပ်) ဝါ၊ တို့အား။ (ပေးရိုးပေးစဉ်) သဟဇာတဘာဝေန၊ အတူတကွဖြစ်စေသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ သဟဇာတပစ္စယ တာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အတ္တနော၊ မိမိကို။ ဝါ၊ အား။ ဥပကာရကဿ၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သောတရားကို။ ဝါ၊ အား။ ဥပကာရကတာ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ အညမညပစ္စယတာ၊ အညမည ပစ္စည်း၏အဖြစ်တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဥပကာရတာ၊ ကို။ အညမညတာဝသေ နေဝ၊ အညမညအဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။ သဟဇာတာဒိဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ န (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ထိုက်။

ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့သော စကားကို ပေါင်းသည်။ ဤ သဟဇာတပစ္စည်း၌လည်း “သဟုပ္ပါဒနဘာဝေန” ဟူသောစကားသည် ဖြစ်စေဘို့ရန် ကျေးဇူးပြုခြင်းက ထင်ရှားသောကြောင့် ဆိုအပ်သော စကားဖြစ်၏။ ထိုစကားကို နိဒ္ဒေသနည်း ဟုယူ၍ “တည်ဘို့ရန်လည်း ကျေးဇူးပြုခြင်းကို ညွှန်ပြသော စကား” ဟု မှတ်ပါ။ [ရွှေစကား၌ “ဥပ္ပါဒန သမတ္တတာဝံ” ကို ထောက်၍ ဤ၌လည်း “သဟုပ္ပါဒနဘာဝေန” ဟုရှိမှ ရွှေစကားနှင့်ညီသည်။]

၁။ သဟဇာတဘာဝေန။ ။ သဟုပ္ပါဒန၊ အတူတကွ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တိကို သဟဇာတဟု ဆိုသော်လည်း အတူတကွဖြစ်စေနိုင်ခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်။ ပုရေဇာတကဲ့သို့ ရွှေကလည်းမဖြစ်၊ ပစ္စာဇာတကဲ့သို့ နောက်မှလည်း မဖြစ်ဘဲ သဟဇာတ (အတူတကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်) ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သတ္တိကိုသာ သဟဇာတပစ္စယသတ္တိ ဟုခေါ်ရသည်။

[အာဒိဖြင့် နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ အစရှိသည်တို့ကို ယူပါ။] ဟိ၊ မှန်။ သဟဇာတာဒိပစ္စယော၊ သည်။ ဟောန္တောယေဝ၊ ဖြစ်လျက်ပင်။ ကောစိ၊ အချို့သောပစ္စည်းသည်။ အညမညပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ [ဥပမာ၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသည် ဥပါဒါရုပ်အား သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်၏။ သို့သော် အညမညပစ္စည်းကား မဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။] စ၊ ဆက်။ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတဘာဝေဟိ၊ ပုရေဇာတ၏အဖြစ် ပစ္စာဇာတ၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်။ ဥပ ကာရကဿ၊ ကို။ ဝါ၊ အား။ ဥပကာရကာ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်သော။ ဝတ္ထု၊ ခန္ဓာ၊ ၆-ပါးသော ဝတ္ထု၊ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ အည မညပစ္စယာ၊ တို့သည်။ နဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [ရှေးရှေး၌ ဖြစ်သော ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့သည် နောက်နောက်၌ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်စသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ပုရေဇာဘသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုကြသော်လည်း အညမညသတ္တိဖြင့်ကား ကျေးဇူးမပြုကြ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့သည် ရှေးရှေး ကာယပစ္စယုပ္ပန်တရား အား ပစ္စာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြ သော်လည်း အညမညသတ္တိဖြင့် ကား ကျေးဇူးမပြုကြ။]

ပထဝီ၊ မြေကြီးသည်။ တရုအာဒိနံ၊ သစ်ပင်အစရှိသည်တို့၏။ (အဓိဋ္ဌာနာ၊ တည်ရာသည်။) (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) အဓိဋ္ဌာနာကာရေနံ၊ တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပထဝီဓာတု၊ သည်။ သေသ ဓာတုနံ၊ ကြွင်းသော ဓာတ်တို့ကို၎င်း။ ဝါ၊ တို့အား၎င်း။ စက္ခာဒယော၊ စက္ခုအစရှိသော ဓာတ်တို့သည်။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိ

၁။ အဓိဋ္ဌာနာ ကာရေနံ ။ “အာဓာရာကာရေန၊ တည်ရာ၏ အဖြစ် ဟူသောအခြင်းအရာအားဖြင့်” ဟု အနုဋ္ဌိကာဖွင့်၏။ အာဓာရာကာရ ဟူသည် ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ အလွန်အကဲနှင့်တကွ ထိုပစ္စည်းတရား၌ ဆက်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ယတော ဘူတာနိ အနိဒ္ဓိသိတဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ ဝုစ္စန္တိ။ ယင်းကဲ့သို့ အာဓာရဟူသည် (တကယ်တည်နေရာ မဟုတ်ဘဲ) ဆက်စပ် သော ဖြစ်ခြင်းရှိမှုကို ဆိုလိုခြင်းကြောင့် မဟာဘုတ်တို့ကို မည်သည့် မဟာဘုတ် ပေါ်၌တည်၏ ဟုညွှန်ပြအပ်သော အရပ်မရှိကြဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဆိုလိုရင်း ကား “စက္ခုပသာဒ၌ စက္ခုဝိညာဉ်မှီ၏ ဟုဆိုရာ၌လည်း စက္ခုဝိညာဉ်က စက္ခု

သော ဓာတ်တို့ကို၎င်း။ ဝါ၊ တို့အား၎င်း။ ဥပကာရကာ၊ လျော်သောဂုဏ်
 ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။ ပဋ္ဌာဒယော၊ အရုပ်ရေးဘို့ရာ ကားပေါင်
 အဝတ် အစရှိသည်တို့သည်။ စိတ္တကမ္မဿ၊ ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သော
 ပန်းချီဆေးရေးရုပ်၏။ (နိဿယာ၊ မှီရာတို့သည်။) (ဟောန္တိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။
 (တထာ၊ တူ။) နိဿယာကာရေန၊ မှီရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ
 အားဖြင့်။ ခန္ဓာဒယော၊ ခန္ဓာအစရှိသော တရားတို့သည်။ တံတံနိဿယာနံ၊
 ထိုထိုမှီရာရှိကုန်သော။ ခန္ဓာဒီနံ၊ ခန္ဓာအစရှိသောတရားတို့ကို။ ဝါ၊ တို့အား။
 (ဥပကာရကာ၊ ကုန်၏။)

တဒဓိနုဂုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလေန နိဿိဘာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။
 ယံ ကိဉ္စိံ ၊ အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံအလုံးစုံသော။ ကာရဏံ အကြောင်းကို။

ပသာဒအပေါ်မှာ ပူးကပ်၍မှီနေသည်ဟု မဆိုလို။ စက္ခုပသာဒရှိလျှင် စက္ခု
 ဝိညာဉ်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ဘို့ရန် စက္ခုပသာဒက အားကြီး
 သော မှီရာအကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဟဒယဝတ္ထုကို မနောဓာတ် မနောဝိညာဏ်တို့က မှီသည်ဟု ဆိုရာ၌
 လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ပင်တည်း။ မှန်၏- ပုံသဏ္ဌာန်မရှိသော နာမ်တရားတို့
 သည် မည်သည့်အရပ်၌ ဖြစ်ကြ၏ဟုဆိုဘို့ရာ အရပ်ဒေသလည်း မရှိကြသော
 ကြောင့် တည်ရာဝတ္ထုရပ်တို့နှင့် ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ရခြင်းမှတစ်ပါး အခြားသော
 တည်ရာဒေသ မရှိနိုင်ပါ။ [န ဟိ ယသာဂုတ္တံ၊ တဒဓိနုဂုတ္တိယာ ဝိသသံ
 မုဉ္ဇိကာ အညာ စက္ခာဒီသု အဒေသကာနံ အဂ္ဂပမ္မာနံ၊ (မည်သည့်အရပ်၌
 ဖြစ်၏ဟုဆိုဘို့ရာ အရပ်ဒေသ မရှိကုန်သော နာမ်ဘုရားတို့၏။) အဓိဋ္ဌာနာ
 ကာရော သမ္ဘဝတိ-အနု။]

ဥပမာ “ဆရာသမား အရှင်သခင် အမိအဖတို့ကို မှီခိုရသဖြင့် တည်
 မင်းစားယောက်ျား သား သမီးများ ကြီးပွားကြသည်” ဟုဆိုရာ၌ ဆရာ
 သမား စသူတို့၏ အထောက်အပံ့ အရှိန်အဝါ ဩဝါဒကြောင့် တပည့် စသူတို့
 ကြီးပွားရသည်ကိုပင် ဆရာသမား စသူတို့ကိုမှီသည်ဟု ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။
 [တံ နိဿယတာ စဿ ဧကေဒေသေန အလ္လိယနဝသေန နံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ (ကဿာ)
 အဂ္ဂပဘာဝတော၊ အထခေါ ဂုရုရာဇာဒီသု သိဿရာဇပုရိသဒီနံဝိယ တပုဋ္ဌိ
 ဗဒ္ဒဂုတ္တိတာယ၊-ဓာတုဝိတင်း အနုဋီကာ၊ အဘိဓမ္မဘာဇနိယအဖွင့်။]

၁။ ယံ ကိဉ္စိံ။ ပေ။ နိဒ္ဒါရေတိ။ ။ “တဒဓိနုဂုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလေန
 နိဿိတော” ဟူသော စကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် ဆိုင်ရာအကျိုးတရား၏

နိဿယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)ဝဒတိ၊ ဤ။ တတ္ထ၊ ထိုအလုံးစုံသော အကြောင်းတို့တွင်။ ယော၊ အကြင်အကြောင်းသည်။ ဘုသော၊ အားကြီး၏။ ယောထို၊ အားကြီးသော အကြောင်းကို။ ဥပနိဿယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) နိဗ္ဗာဓရတိ၊ ထုတ်ပြ၏။ (အကြောင်း ဟူသမျှတို့တွင် အားကြီးသော အကြောင်းကိုမှ ဥပနိဿယ ခေါ်သည်ဟု ခွဲခြား၍ ထုတ်ပြသည်)။

ပကတောတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပ-ကာရော၊ ပ-အက္ခရာသည်။ ဥပသဂ္ဂေါ၊ တည်း။ ယော၊ ထို ပ-ဥပသာရသည်။ အတ္တနော၊ မိမိဟူသော အကြောင်းပစ္စည်းတရား၏။ ဖလဿ၊ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ ဥပ္ပါဒနေ၊ ဖြစ်စေခြင်း၌။ သမတ္တဘာဝေန၊ စွမ်းနိုင် သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သုဠ၊ ကောင်းစွာ။ ကတတံ၊ ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ဤ။ စ၊ ဆက်။ တထာ၊ ထိုမိမိ၏အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (တနည်း) တထာ၊ ထိုဖြစ်စေခြင်း မှီဝဲခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သောပစ္စည်းတရားသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သန္တာနေ၊ သန္တာန်၌။ ဝါ၊ ခန္ဓာအစဉ်၌။ ကတံ၊ ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္တနောသန္တာနေတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ စ၊ ဆက်။ ကရဏံ၊ ကရဏဟူသည်။ (ပကတ၌ ကတု အရ ကရဏဟူသည်။) နိပ္ပါဒနံ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်း၎င်း၊ ဥပသေဝနံ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ မှီဝဲခြင်း၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒသေတုံ၊ ၄၁။ နိပ္ပါဒိတောဝါတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

[နိပ္ပါဒိတ ဥပသေဝိတ ၂-မျိုးရှိသော်လည်း မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပုံမှာ ထင်ရှားသောကြောင့် မထင်ရှားသော ဥပသေဝိတကိုသာ ချဲ့ပြလို၍

မိအပ်သော အကြောင်းဟူသမျှကို နိဿယခေါ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလို၏။ ထို နိဿယမည်သော အကြောင်းဟူသမျှတို့တွင် “ယော ဘုသော၊ တံ ဥပနိဿယော” ပါဌ်ဖြင့် “အားကြီးသော အကြောင်းကိုမှ ဥပနိဿယ ခေါ်နိုင်၏” ဟု နိဿယ သာမညမှ ဥပနိဿယကို ခွဲခြား၍ ထုတ်ပြသည်။ တတ္ထာတိ နိဗ္ဗာရဏေ ဘုမ္မံ-အနု။]

တတ္ထ စသည်မိန့်။] တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်တောဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ဥပသေဝိတောဝါတိတေန၊ ဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်။ ကာယအလ္လိယာပနဝသေန၊ ကိုယ်၌ငြိကပ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဘောဂူပသေဝနံ၊ အသုံးအဆောင်၏ အဖြစ်ဖြင့် မှီဝဲခြင်းကို၎င်း။ ဝိဇာနနာဒိဝသေန၊ သိခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ [အာဒိဖြင့် သဉ္ဇာနန အနုဘဝန အဘိသင်္ခရဏတို့ကို ယူပါ။] အာရမဏူပသေဝနဉ္စ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့်မှီဝဲခြင်းကို၎င်း။ ဒသေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [ဥတုဘောဇန စသည်တို့သည် ကာယအလ္လိယာပနသေဝနတည်း။ ပုဂ္ဂလစသည် တို့ကား ဝိဇာနန၏အစွမ်းဖြင့် အာရမဏူပသေဝနတည်း။] တေန၊ ထိုသို့သဘောရှိသော အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဥပသေဝိတ နှစ်ပါး၏ ပကတမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာရမဏူပသေဝ နေန၊ မှန်းမြှော်၍ အာရုံပြုခြင်းဟူသော မှီဝဲခြင်းအားဖြင့်။ ယသာပဋိသေဝိတာနံ၊ အကြင်အကြင်မှီဝဲအပ်ပြီးကုန်သော။ အနာဂတာနုဗ္ဗိ၊ အနာဂတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (ပိဖြင့် အတိတ်ပစ္စုပ္ပန်တို့ကိုပေါင်း) စက္ခုသမ္ပဒါဒိနံ၊ စက္ခုပသာဒ၏ ပြည့်စုံခြင်းအစရှိသည်တို့၏။ ပကတူပနိဿယတာ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ [နောက်နောက်ဘဝ၌ စက္ခုပသာဒ စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံအောင် ယခုဘဝမှာ ဆီမီးလှူခြင်းစသော ဒါနကိုပြုရာ၌ အနာဂတ် စက္ခုပသာဒသည် ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ဖြစ်၏။]

ပစ္စာဇာတေန၊ ပစ္စာဘာတပစ္စည်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ဝါ၊ ကင်းသည် ရှိသော်။ သန္တာနာဝိစ္ဆေဒ ဟေတုဘာဝံ၊ ရုပ်အစဉ်၏ မပြတ်စဲခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သို့။ အဂစ္ဆန္တာနံ၊ မရောက်ကုန်သေးသော။ ဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရားတို့ကို။ ဝါ၊ တို့အား။ ယေ၊ အကြင် စိတ် စေတသိက်တရားတို့သည်။ ပစ္စာဇာတာကာရေန၊ နောက်၌ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဥပကာရကော၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုစိတ်စေတသိက်တရားတို့၏။ (ဥပကာရကတာ ၌စပ်) ဝိပ္ပယုတ္တာကာရာဒိဟံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအစရှိသောသတ္တိတို့မှ။ သိဝိဋ္ဌာ၊ ထူးသော။ သာ ဥပကာရကတာ၊ ထိုလျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို

ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယတာဝံ၊ ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်း၏အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ နိဿယာ ရမဏာကာရာဒိဟိ၊ နိဿယ၏အဖြစ်၊ အာရမဏ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်း အရာအစရှိသော သတ္တိတို့မှ။ ဝိသိဋ္ဌာ၊ သော။ ပုရေဇာတဘာဝေန၊ ပုရေ ဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်နှင့်။ ဝိနာ၊ ရှိ။ ဝါ၊ သော်။ ဥပကာရကဘာဝံ၊ သို့။ အဂစ္ဆန္တာနံ၊ ကုန်သော။ ဝတ္ထာရမဏာနံ၊ ၆-ပါးသောဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ် ဟူသော အာရုံတို့၏။ ပုရေဇာတဘာဝေန၊ ရှေး၌ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ ဥပကာရကဘာ၊ သည်။ ပုရေဇာတပစ္စယတာ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်တည်း။ ဝေ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စယုဒ္ဒေသ၌။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယန္တရာ ကာရဝိသိဋ္ဌာ၊ ပစ္စည်းတပါး၏ အခြင်းအရာဟူသောသတ္တိမှ ထူးခြားသော။ ဥပကာရကဘာ၊ ကို။ ယောဇေတဗျာ၊ ၏။

၁။ ယထာ။ပေ။ပစ္စာဇာတပစ္စယတာ။ ။ပစ္စာဇာတပစ္စည်း၏ သဘော ကို “နောက်မှဖြစ်သောစိတ် စေတသိက်တို့က ရှေးဦးစွာ ဖြစ်နိုင်သောရုပ် အပေါင်းအား ကျေးဇူးပြုသည်”ဟု အကြမ်းအားဖြင့် သိနှင့်ပါ။ ထိုပစ္စာ ဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌ ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းလည်း ပါ၏။ ပစ္စာ ဇာတထို့၊ ပစ္စာဇာတ အဝိဂတတို့လည်း ပါ၏။ ထိုဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတတို့၏ သတ္တိမှ ထူးခြားသေးသတ္တိသည် ပစ္စာဇာတပစ္စယသတ္တိ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌လည်း ပုရေဇာတနိဿယ၌ နိဿယသတ္တိ၊ အာရမဏပုရေဇာတ၌ အာရမဏသတ္တိတို့နှင့် မတူဘဲ ပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော သတ္တိကို “ပုရေဇာတပစ္စယသတ္တိ”ဟု ဆိုရသည်။

အနုဋီကာ-ဥဘယေသု၊ (ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတဟူသော နှစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၌) ဥဘယေသံ ပစ္စယာကာရာနံ လက္ခဏတော သင်္ကရာဘာဝံ (ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတတို့နှင့် တရားကိုယ် အားဖြင့် တူနေသော်လည်း သဘောလက္ခဏာ ဟူသောသတ္တိအားဖြင့် ရှေးယုက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကို။) ဒသေတုံ ဝိပ္ပယုတ္တာကာရာဒိဟိ ဝိသိဋ္ဌာ နိဿယာရမဏာကာရာဒိဟိ ဝိသိဋ္ဌာတိစ ဝုတ္တံ။

ဂိဇ္ဈပေါတကသရီရာနံ အာဟာရာသာစေတနာဝိယာတိတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ မနောသဉ္စေတနာဟာရဝသေန၊ မနောသဉ္စေတနာဟာရနှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဝတ္ထမာနေဟိ၊ ကုန်သော။ အဂ္ဂပဓမ္မေဟိ၊ စိတ်စေတသိက် ဟူသော နာမ်တရားတို့သည်။ ဂ္ဂပကာယဿ၊ ဥပါဒ်ပြီးနောက် ဌိသ္မိရောက် သော ရုပ်အပေါင်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ဥပထမ္ဘိတဘာဝံ၊ ထောက်ပံ့အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒသေတိ၊ တေနေဝ၊ ထိုသို့ မနောသဉ္စေတနာဟာရ၏ အစွမ်း ဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ [တေနေဝါတိ စေတနာ ဟာရဝသေန ဥပကာရကတ္တာဝေ-အနု။] အာဟာရာသာဝိယာတိ၊ ဟူ၍။ အပတွာ၊ ၍။ စေတနာဂဟဏံ၊ စေတနာသဒ္ဓါကို ယူခြင်းကို။ (သင်္ဂဟ ကာရော) ကရေတိ။

ကုသလာဒိဘာဝေန၊ ကုသိုလ်အရရှိသည့်ဘုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္တနာ၊ မိမိနှင့်။ သဒိသဿ၊ တူသော။ ပယောဂေန၊ လုံ့လပယောဂဖြင့်။ ကရဏီ

၁။ မနော။ ပေ။ ပဝတ္ထမာနေဟိ။ ။ စေတနာကို ပဓာနနည်း အားဖြင့် ပြသော်သည်း စေတနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် နာမ်တရား တို့ကပါ ထိုဂ္ဂပကာယကို ထောက်ပံ့နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြ၏။ [မနောသဉ္စေ တနာဟာရဝသေန ပဝတ္ထမာနေဟိတိ ဣမိနာ စေတနာယ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ နမ္ပိ တဒနုဂ္ဂဟံ၊ (ထိုစေတနာအားလျော်သောဂုဏ်ရှိသည်ဖြစ်၍) အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နသု ပာတ္တိမာဟ-အနု။]

၂။ ကုသလာဒိ။ ပေ။ သဒိသဿ။ ။ ကုသလာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကို ယူပါ။ “ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို အပန်ဖန်ပြုနိုင် ဖြစ်စေနိုင်”ဟု ဆိုသော်လည်း မိမိနှင့်ကုသိုလ်ချင်း အကုသိုလ်ချင်း အဗျာကတချင်း တူမှသာ အပန်ဖန်ပြုနိုင် ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဤစကားဖြင့် “ဇာတ်ချင်းမတူသောတရားကို အပန်ဖန် မပြုနိုင် မဖြစ်စေနိုင်”ဟု ကန့်သတ်သည်။

၃။ ပယောဂေန ကရဏီယဿ။ ။ ဝိပါက်တရားတို့သည် ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်ကြရ၏။ ဝိပါက် ဖြစ်အောင် တစုံတခု ပယောဂဖြင့် ပြုလုပ်၍ဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ဤပယောဂေန ကရဏီယဿ ပါဌ်ဖြင့် ဘဝင်စသော ဝိပါက် တရားတို့ကို နှစ်စေသည်။ [ပယောဂေန ကရဏီယဿာတိ တေန ဘဝင်ံ၊ ဒယော နိဝတ္ထေတိ-မဇ၊ ဘဝင်ံဒိ၌ အာဒိဖြင့် အခြားဝိပါက်တို့ကိုယူပါ။]

ယဿ၊ ပြုထိုက်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ ပုနပုနံ၊ အဖန်ဖန်။ ကရဏံ၊ ပြုခြင်းသည်။ ပာတ္တနံ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်။ အာသေဝနဋ္ဌော၊ အာသေဝန၏ သဘောမည်၏။ ဝါ၊ အဋ္ဌကတာနည်းမှတနည်းကား။ အတ္တသဒိဿယံ၊ ပစ္စည်းဟူသောမိမိနှင့်တူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို။ အတ္တသဒိသဘာဝတာ ပါဒနံ၊ မိမိနှင့်တူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်းဟူသော။

အနုဋီကာ။ ။အနုတ္တကား “ပယောဂေန ကရဏီယဿာတိ ဧတေန၊ ဤ ပါဌ်ဖြင့်။ ဘိန္နဇာတိကံ၊ ပြားသော ဇာတ်ရှိသောတရားကို။ တဒိသံ၊ ထိုကဲ့သို့ အားရှိအောင်။ ပယောဂေန ကာတုံ န သက္ကာ။ တံ၊ ထိုဘိန္နဇာတိက တရားကို။ နိဝတ္တေတိ” ဟု ဆို၏။

၁။ ပုနပုနံကရဏံပဝတ္တနံ။ ။အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ရာအခါ၌ နောက် နောက်ဇောကို ရှေးရှေးဇောက အားရှိအောင် ပြုခြင်းဟူသော အာသေဝန သဘောသည် ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် “ပုနပုနံ ကရဏံ ပဝတ္တနံ” ဟုဆို သည်။ အာသေဝနပစ္စယသတ္တိကား ဇောတပါးလျှင် တကြိမ်သာ ဖြစ်နိုင် သည်။ [အနကဝါရံ ပဝတ္တိယာ အာသေဝနဋ္ဌဿ ပါကဋ္ဌဘာဝေါတိကတွာ ဝတ္တံ ပုနပုနံ ကရဏန္တိ၊ ကေသ ပန ပစ္စယဓမ္မဿ ကေဝါရမေဝ ပဝတ္တိ၊ အနု။]

၂။ အတ္တသဒိဿယ။ ပေ။ ဝါသနံ ဝါ။ ။ဤ နည်းကား အဋ္ဌကတာမှ တနည်းပွင့်သော ဋီကာဆရာ၏ စကားတည်း။ ဤဝါကျ၌ အနုဋီကာ အဖွင့် အတိုင်း “အတ္တသဒိဿယ အတ္တသဒိသဘာဝတာပါဒနံ ဝါသနံ ဝါ” ဟု ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ။ ရှေးနိဿယ၌လည်း အနုဋီကာ အဖွင့်အတိုင်းပင် ပါဌ်ရှိသည်။

၂။ အတ္တသဒိဿယ။ ။အတ္တသဒိသဟူသည် ရှေးနည်း၌ကဲ့သို့ ကုသလာဒိ ဘာဝအားဖြင့် သဒိသဖြစ်ရုံမျှမဟုတ်။ “အရူပဒမ္မသာရမဏတာ သုက္ကကဏှာဒိ ဘာဝေဟိ အတ္တနာ သဒိဿယ” ဟု အနုဖွင့်သည့်အတိုင်း နာမ်တရားချင်း လည်းတူ၊ သာရမဏချင်းလည်းတူ၊ သုက္ကတရားချင်း၊ ကဏှတရားချင်းလည်း တူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ယူပါ။ ဤအတ္တသဒိဿသည် ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏ ဝိသေသနတည်း။ [ဣဒံ ပစ္စယုပ္ပန္နဝိသေသနံ-အနု။]

၃။ အတ္တသဒိသဘာဝတာပါဒနံ။ ။ဤဝိသေသနသည် ဖွည်းတရား ၏ ဝိသေသနတည်း။ [ဣဒံ ပန ပစ္စယဘာဝ ဝိသေသနံ-အနု။] “မိမိနှင့် တူသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကိုရောက်စေခြင်း” ဟုရာ၌ ဇာတ်ချင်းမတူမှသာ ဝိသဒိသဟုဆိုလိုသည်။ ဘုံချင်းမတူသော်လည်း ကာမာ

ဝါသနံ၊ ထံသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းသည်။ (အာသေဝနဋ္ဌော၊ ခါ။) ဂန္ဓာဒီသု၊ ပုရိမာပုရိမာဘိယောဂေါဝိယာတိ (ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်၌။ ပုရိမာပုရိမာ၊ ရှေး၌ဖြစ် ရှေး၌ဖြစ်သော။ အာသေဝနာဝိယ၊ ထုံမှမ်းခြင်း ကဲ့သို့။ (ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ။) ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ ဒုတိယဝိကပ် အလိုတည်း။

စိတ္တပ္ပယောဂေါ၊ စိတ်၏ပယောဂဗျာပါရ ဟူသည်။ စိတ္တကိရိယာ၊ စိတ်၏ထူးခြားသော အမှုအရာတည်း။ အာယူဟနံ၊ အားထုတ်ခြင်းတည်း။

ဝစရဖြစ်သော ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံ ဂေါတြတုဇောတို့တွင် ဂေါတြတုဇော သည် မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်ဇော၊ လောကုတ္တရာမဂ်ဇောတို့အား အာသေဝနသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်သာ။

၁။ ဝါသနံ။ ။ “ဝါသံ ဂါဟာပနံ” ဟု အနုပုဋ်၏။ သို့သော် ရှေးရှေး ဇောက နောက်နောက်ဇောအားအားရှိအောင် တကယ်ထုံစေနိုင်သည်ဟုတ်။ ထုံစေသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းကို “ထုံစေခြင်း” ဟုဆိုထားသည်။ [ဣဝ ပန ဝါသနံ ဝိယာတိ ဝါသနံ၊ ဘာဝနန္တိ အတ္ထော၊-အနု။]

၂။ ဂန္ဓာဒီသု။ ပေ။ အဓိပ္ပါယော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ပြ အပ်သော ဥပမာ ကိုသည်း ဤဝါသနတ္ထအတွက် “ပုရိမာ ပုရိမာ ဘိယောဂေါဝိယ” ၌ “ပုရိမာ ပုရိမာ အာသေဝနာ” ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ-ဟူလို။ ဤသို့ အဓိပ္ပါယ်ယူသော အခါ ဥပမာမတ္တမဟုတ်။ ဥဒါဟရဏသုတ်ဆုသည်း ချောက်သည်ဟု အနုဋီကာ ဆို၏။ “ဂန္ဓာဒီသု ပုရိမာပုရိမာ အာသေဝနာ” ဟုဆိုသော်လည်း သုတ္တန် နည်းအားဖြင့်သာ အာသေဝနဖြစ်နိုင်သည်။ အဘိဓမ္မာနည်း အားဖြင့်ကား မဖြစ်နိုင်ပါ။ [ဂန္ဓာဒီသုတိ ဂန္ဓသိပ္ပါဒီသု၊ ဝိသယေ စေတံ ဘုမ္မံ၊ နနိဒ္ဓါရဏေ၊ တေန ဂန္ဓသိပ္ပါဒိဝိသယာ ပုရိမသိဒ္ဓါ၊ အဇ္ဈယနာဒိကိရိယာ ဂန္ဓာဒီသု ပုရိမာ ပုရိမာဘိ ဝုတ္တာ။ သာ ပန အာသေဝနာကာရာ ဣဝ ဥဒါဟရဏဘာဝေန အဓိပ္ပေတာဘိ အာဟ ပုရိမာ ပုရိမာ အာသေဝနာဝိယာတိ အဓိပ္ပါယောတိ၊ အနု။]

၃။ စိတ္တပ္ပယော ဂေါစေတနာ။ ။ အတ္တနောဝိယ သမ္ပယုတ္တံ-မှ-နိဗ္ဗိ ကိစ္စ သာမိကာ စေတနာ (မိမိ၏ကိစ္စကို ပြီးစေသကဲ့သို့ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏လည်း ကိစ္စကိုပြီးစေတတ်သော စေတနာကို။) စိတ္တဿ ဗျာပါရဘာဝေန လက္ခိယတိ၊ (စိတ်၏ ဗျာပါရအဖြစ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်၏။) ဣတိ အာဟ စိတ္တပ္ပယောဂေါ ခစတနာတိ၊-အနု။]

ဝါ၊ အားထုတ်ကြောင်း စေတနာတည်း။ ထုတိအတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ ဥပမာ ဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ ကာယဝစီပယောဂေါ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော ထူးခြားသော အမူအရာ၊ စိတ်၌ဖြစ်သော ထူးခြားသောအမူအရာဟူသည်။ ဝိညတ္တိ၊ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ စိတ္တပ္ပယောဂေါ၊ စိတ်၏ပယောဂဗျာပါရ ဟူသည်။ စေတနာ၊ သည်။ (ဟောတိ။) သာ၊ ထိုစေတနာသည်။ (ဥပကာရိကာ ဌှပ်) တာယ၊ ထိုစေတနာ၏။ (တာ ပစ္စည်း ဌှပ်) ဥပ္ပန္န ကိရိယတာ ဝိသိဋ္ဌေ၊ ဖြစ်သော အမူအရာရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ထူးခြားသော။ သန္တာနေ၊ ခန္ဓာအစဉ်၌။ သေသပစ္စယသမာဂမေ၊ ကံမှကြွင်းသော ကာလ ဂတိ ဥပဓိ ပယောဂဟူသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) ပဝတ္တမာနာနံ၊ ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော။ ဝိပါကကဋတ္တာ ရူပါနမ္ပိ၊ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့ အားလည်း။ ဘေနေဝကိရိယဘာဝေန၊ ထို ထူးခြားသော အမူအရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်ပင်။ ဥပကာရိကာ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည်။ ဟောတိ။

ဟိ၊ မှန်။ တဿ ကိရိယဘာဝဿ၊ ထိုထူးခြားသော အမူအရာ၏ အဖြစ်၏။ ပဝတ္တတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုဝိပါက်

၁။ သာ တာယ။ပေ။ ဝိသိဋ္ဌေ။ ။တာယကို ကိရိယတာဝယ် တာ ပစ္စည်း၌စပ်။ “ထိုစေတနာ၏ ဖြစ်သော အမူအရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထူးခြားသော ခန္ဓာအစဉ်၌”ဟူလို။ ဆက်ဦးအံ့-ကုသိုလ်ဇောစေတနာဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်ဇောစေတနာဖြစ်စေ၊ အကြင်ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဖြစ်ပြီး၍ချုပ်ရသည် ရှိသော် ပြီးပြီးပျောက်ပျောက် အနေအားဖြင့် ဘာမျှမကျန်အောင် ချုပ်သွား သည်မဟုတ်။ မိမိ၏ ထူးခြားသောသတ္တိကို ထိုခန္ဓာအစဉ်ဝယ် မြှုပ်သွင်း၍သာ ချုပ်သွားသည်။

၂။ သေသပစ္စယသမာဂမေ ပဝတ္တမာနာနံ။ ။ကံမှကြွင်းသော ကာလ၊ ဂတိ၊ ဥပဓိ၊ ပယောဂဟူသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်လတ္တံ့ ကုန်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာ (ကမ္မဇ) ရုပ်တို့ကိုလည်း။ တေနေဝ ကိရိယဘာဝေန၊ ဥပကာရိကာ ဟောတိ၊ ထိုစိတ္တပယောဂဟူသော အမူအရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်ပင် ကျေးဇူးပြုသည်။

နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့၏။ ပဝတ္တိံ သည်။ (ဟောတိ)။ အညထာ၊ အခြား
သော အကြောင်းကြောင့်။ (တေသံ၊ တို့၏။ ပဝတ္တိံသည်။) န (ဟောတိ)၊
မဖြစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ပန၊ အဘို့တပါးကား။ (နာနာက္ခဏိက
စေတနာ၏ကျေးဇူးပြုပုံမှတပါးသဟဇာတစေတနာ၏ကျေးဇူးပြုပုံကား။)
(သာ၊ ထိုစေတနာသည်။) သဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်သော တရားတို့အား။

အနုဋီကာ။ ။ယသ္မိံ ဟိ သန္တာနေ ကုသုလာကုသလစေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
တတ္ထ၊ (ထိုခန္ဓာအစဉ်၌။) ယထာဗလံ တာဒိသံ ဝိသေသာဓနံ ကတွာ
နိရုဇ္ဈတိ၊ စွမ်းအားရှိသလောက် နောင်အခါ အကျိုးပေးနိုင်လောက်သော
သတ္တိတူးကို မြှုပ်နှံ၍ချုပ်၏။ ယတော တတ္ထေဝ အဝသေသပစ္စယသမဝါယေ
တဿ ဖလဘူတာနိ ဝိပါကကဋတ္တာရူပါနိ နိဗ္ဗတ္တိသန္တိ၊ ယင်းသို့ မိမိ၏
သတ္တိတူးကို မြှုပ်နှံ၍ချုပ်သွားခြင်းကြောင့် ထိုခန္ဓာအစဉ်၌ပင် ကြွင်းသော
ကာလ ဂတိစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော် ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ
ကဋတ္တာ ရုပ်တို့သည် ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ တေနာဟ သေသပစ္စယ ။ပေ။
န အညထာတိ။

သန္တာနေဒိ ကမ္မနာမ၊ န နိရုဇ္ဈတိ သဗ္ဗသော။

သဝိသေသံ နိဓေတွာဟိ၊ သမယမ္ပိ ဝိပက္ခိတုံ။

သန္တာနေ၊ ဘာဖန်ခါ သံသရာဝယ် ခန္ဓာကိုယ်တုံး တသန္တာန်လုံး၌။ ဣဒံ
ကမ္မနာမ၊ ဧကင်းကောင်း ဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုးဖန် ကံဟုခေါ်ရိုး ဤစေတနာ
တမျိုးသည်။ နိရုဇ္ဈာနံ၊ ဥပါဒ်၌ ဘင် အစဉ်စေ့ရောက် ချုပ်ပျောက်ရသည်
ရှိသော်။ သဗ္ဗသော၊ ကြွင်းခဲ့ဥသို အရှိန်ကုန်အောင် လုံးစုံခပင်း မချန်ချင်းဘဲ။
နနိရုဇ္ဈတိ ပြီးပြီးပျောက်ပျောက် အနေရောက်အောင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီး၍
အချင်းနီး မဖြစ်ချေ။ သမယမ္ပိ၊ ဆိုင်ရာအကြောင်း စုပေါင်းသင့်စုံ အခွင့်ကြုံ
သောအခါ၌။ ဝိပက္ခိတုံ၊ မိမိကိန်းစံ ကိုယ်သန္တာန်ဝယ် ထိုက်တန်သမှု အကျိုး
ပြုခြင်းငှာ။ သဝိသေသံ၊ မိမိတွက်တာ မပျက်သာအောင် ထက်စွာကျစ်လစ်
သတ္တိနှစ်ကို။ နိဓေတွာဟိ၊ မကင်းအမှန် အရင်းခံဘို့ သွင်းနှံမြှုပ်သား၍သာ
လျှင်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဥပါဒ် ၌ ဘင် အစဉ်စေ့ရောက် ကင်းပျောက်ချုပ်ငြိမ်း
ရုပ်သိမ်းရလေတော့ သတည်း။

ကလောပဓိပယောဂါနံ၊ ဂတိယာစ ယထာရဟံ။

သမ္ပတ္တိ၌ ဝိပတ္တိစ၊ ကမ္မမာဂဗ္ဗ ပစ္စတိ။

[ဤ ဂါထာကား အဘိဓမ္မာဝိသုဒ္ဓိ အဋ္ဌကထာ၌လာသော ဂါထာတည်း။]။

တေန၊ ထိုစိတ်၏ထူးခြားသော အမူအရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ [တေနာတိ စိတ္တ ကိရိယဘာဝေန၊-အနု။] ဥပကာရိကာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ(တ္ထေ)၊ ဤသဟဇာတကမ္မပစ္စည်း၌။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ အထူးတလယ် ဆိုဘွယ်သည်။ ကိ၊ အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း။ ဣတိ၊ စကားတရပ် အပြီးသတ်တည်း။

နိရုဿာဟသန္တဘာဝေနာတိတေန၊ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်။ သဥဿာ ဟေဟိ၊ အားထုတ်မှုဗျာပါရနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မဟိ၊ အကျိုးပေးခြင်း သဘောရှိသော တရားဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာကုသလေ ဟိ၊ ကုသိုလ်အကုသိုလ်တို့နှင့် သာရမဏာဒိဘာဝေန၊ သာရမဏအစရှိသည် တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ သဒိသဝိပါကဘာဝံ၊ တူသောဝိပါက၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထိုဝိပါက၏အဖြစ်သည်။ (သန္တဘာဝေါဟောတိဥ္စစပ)

၁။ ကိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ။ “အသဟဇာတာနမ္ပိ ဘာဝီနံ ဥပကာရိကာ စေတနာ (သဟဇာတမဟုတ်ဘဲ အနာဂတ်ကျမှ ဖြစ်ရမည့် ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာ ရုပ်တို့ကို ကျေးဇူးပြုနိုင်သော စေတနာသည်) သဟဇာတာနံ ဥပကာရိကာတိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ၊ သဟဇာတဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့ကို ကျေးဇူးပြုနိုင်၏” ဟု အထူးပြောစရာပင် မရှိတော့၊ သာဠိ ကျေးဇူးပြုနိုင်စရာရှိသည် ဟူလို။ ဤဝါကျသည်၊ ချွေဝါကျကို ထောက်၍ ပက္ခန္ဓရဟု ဆိုရသော်လည်း သမ္ဘာဝနာ ဝါကျလည်း ဖြစ်သင့်သည်သာ။

၂။ သာရမဏာဒိဘာဝေန။ ။ အာဒိဖြင့် အရူပဓမ္မစိတ္တစေတသိက ဖဿ စသော ဘုဒ္ဓါရုံများကို သူ့ကိုချန် အနှဋ္ဌိကားနှင့်၏။ ထိုအခွင့်အရ “သာရမဏာဒိ ဘာဝေန” ၏နောက်၌ “သဒိသဝိပါကဘာဝံ၊ သဒိသဝိပါကဘာဝံ” ဟုပါဠိ နှစ်ဟေ့ရှိရာတွင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် သာရမဏစသည်ချင်းတူသော နာမ် ဝိပါကကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “သဒိသဝိပါကဘာဝံ” ပါဠိသာ အမှန်ဟုမှတ်ပါ။ [သဒိသဝိပါကဘာဝံ ဒဿေတိ ယထာဝုတ္တဥဿာဟမတ္တ ရဟိတသန္တဘာဝဿ (နိရုဿာဟသန္တဘာဝကို “ဥဿာဟမတ္တရဟိတသန္တ ဘာဝဿ” ဟု စကားသုံးသည်။) ဝိပက္ခဘာဝမပဇ္ဇေသု အရူပဓမ္မသုဝေ လဗ္ဘနုတော၊-အနု။] အရူပဓမ္မသုဝေ၌ ဝေ ဖြင့် ရုပ်တရားတို့၌ မရအပ် ဟုကန့်။

၃။ သော ဟိ။ ပေ။ သန္တဘာဝေါ။ ။ သောတိ ဝိပါကဘာဝေါ၊ ဝိပါ ကာနံ ပယောဂေန အသာဓေတဗ္ဗတာယာတိ ဓန္ဒဝတော ကိ နာမ နသိဇ္ဈတိ

ဝိပါကာနံ၊ ဝိပါကံဘူတံ။ (သိဒ္ဓိဘောဉ်စပ်) ပယောဂေန၊ ဆန္ဒဝတော
 ကိံနာမ န သိဇ္ဈတိ အာရုံသော စိတ္တာဘိသင်္ခါရပယောဂဖြင့်။ အသာဓေ
 တဗ္ဗတာယ၊ ပြီးစေထိုက်သောတရား မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ပယောဂနာဓိ၊ ဉာဏ်ရှိသ သဘာဝသော ပယောဂဖြင့်သော်၎င်း။ အည
 ထာဝါ၊ တပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်သော်၎င်း။ (လုံ့လပယောဂမရှိဘဲ
 သော်၎င်း။) သေသပစ္စယေသု၊ ပယောဂမှကြွင်းသော ကာလဂတိဥပဓိ
 ဟူသော အကြောင်းတို့သည်။ သိဒ္ဓေသု၊ ပြီးစီးကုန်လေသော်။ ကမ္မဿ၊ ၏။
 ဝါ၊ ကို။ ကဋ္ဌတ္တာယေဝ၊ ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ သိဒ္ဓိတော၊ ပြီးစီးခဲ့
 ခြင်းကြောင့်။ နိရုဿာဟော၊ အကျိုးပေးဘို့ရန် အားထုတ်မှု၏ မရှိခြင်း
 ဟူသော။ သန္တတာဝေါ၊ ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ် ဟူသော သဘောသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ကိလေသဝူပသမသန္တတာဝေါ၊ ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းခြင်း
 ဟူသော သန္တ၏အဖြစ်သည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။

တိအာဒိနာ စိတ္တာဘိသင်္ခါရပယောဂေန (စိတ်ကိုပြုစီမံတတ်သော ပယောဂ
 ဖြင့်) ယထာကုသလာကုသလာ နိပ္ပါဒိယန္တိ၊ ဝေဝိပါကာနံ ပယောဂေန
 အနိပ္ပါဒေတဗ္ဗတ္တာ၊-အနု။

၁။ ပယောဂေန အညထာဝါ။ ။ ဤ၌ “ပယောဂ” ဟူသည် ကံက
 အကျိုးပေးခြင်း၏ မူလအကြောင်း ဖြစ်သော ဉာဏ် သတိဝီရိယဟူသော
 ပယောဂတည်း။ (ပယောဂဗျတ္တိ၊ ပယောဂဝိပတ္တိဟူသော စကား၌ပါသော
 ပယောဂ ဟူလို) [ပယောဂေနာတိ ကမ္မဗလုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတေန ပုရိမပယော
 ဂေန၊ အကျိုးမရမီ ရှေးအဘိဉ္စဖြစ်သော ပယောဂကြောင့်သော်၎င်း။] ထိုသို့
 ပယောဂမကုရဘဲ သူ့အလိုအလျောက် အကျိုးပေးခြင်းကို “အညထာ”ဟု
 ဆိုသည်။ [အညထာတိ ပယောဂေန ဝိနာ၊-အနု။]

၂။ သေသပစ္စယေသု သိဒ္ဓေသု။ ။ သေသပစ္စယေသုတိ ကမ္မဿ ဝိပါ
 ကုပ္ပါဒေန သဟကာရီ ကာရဏေသု (အတူတကွ အကျိုးကို ပြုလေ့ရှိသော
 ပယောဂမှ တပါးသော ကာလဂတိဥပဓိ ဟူသော အကြောင်းတို့သည်)
 သိဒ္ဓေသု၊ (ပြီးစီးကုန်လေသော်။) (ထိုအကြောင်းများ ပြီးစီးလျှင် ပယောဂ
 ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ) ကမ္မဿ ကဋ္ဌတ္တာယေဝ (ကံကို ပြုအပ်
 ပြီးသောကြောင့်ပင်) သိဒ္ဓိတော (အကျိုး၏ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်) [ဤ
 စကားဖြင့် နိရုဿာဟဖြစ်ပုံကို ပြသည်။] နိရုဿာဟော သန္တတာဝေါ ဟောတိ

တထာ သန္တသဘာဝတောယော^၁ ၊ ထိုအခြင်း အရာအားဖြင့် ငြိမ်သက်သော သဘောရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ ဘဝင်္ဂီဒယော၊ ဝိပါက်စိတ်ဖြစ်သော ဘဝင်္ဂအစရှိသည်တို့ကို။ ဒုဝိညေယျာ၊ ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်ကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ပဉ္စဒွါရေပိ၊ ဌလည်း။ ဇဝနပ္ပဝတ္တိယာ၊ ဇော၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပင်။ ရူပါဒိန်၊ ရူပါရုံအစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဂဟိတတာ၊ ယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အဘိနိပါတသမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆန သန္တိရဏတ္ထော၊ အာရုံသို့ရှေ့ရှုကျခြင်းဟူသော ပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်၊ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိန်းသန္တိရဏမျှဖြစ်ကုန်သော။ ဝိပါကာ၊ ဝိပါက်တို့ကို။ ဒုဝိညေယျာယေဝ၊ ခဲယဉ်းစွာသိအပ်ကုန်သည်သာ။ (ဖြစ်မှန်းပင် မသိအောင် ငြိမ်သက်သည်ဟူလို။) နိရုဿာဟသန္တဘာဝါယာတိ၊ ကား။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝတ္ထောယ၊ လုံ့လ ဗျာပါရမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်

၏ ဗျုတ္တိခရကအနက်ကို ပြလို၍ “န ကိလေသဝူပသမသန္တဘာဝေါ” ဟုဆိုသည်။ အကျိုးပေးဘို့ရန် အားထုတ်မှု ဗျာပါရမရှိသောကြောင့် သန္တဖြစ်၏။ ဗျာန်သမာပတ်တို့ကိုသို့ ကိလေသာအပူငြိမ်းသောကြောင့် သန္တဖြစ်သည်ဟုတ်ဟူလို။

၁။ တထာသန္တသဘာဝတောယေဝ။ ။ “ဝိပါက်စိတ်တို့၏ ဤ သန္တအဖြစ်ကိုလည်း အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် ခက်ခက် ခဲခဲ တွေးတောမှန်းဆနေဘယ်မလို။ ဝိပါက်စိတ်များ၏ ဖြစ်ပုံကို ဧဉ်းစားကြည့်လျှင် ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်ထင်ရှားနိုင်ပါသည်” ဟုပြလို၍ “တထာသန္တသဘာဝတောယေဝ” စသည်ကို မိန့်သည်။ အိပ်ပျော်နေသောအခါ ဘဝင်္ဂကိစ္စတပ်သော ဝိပါက်စိတ်ဖြစ်နေပါသော်လည်း ဖြစ်မှန်းပင် မသိရလောက်အောင် ငြိမ်သက်၏။ ပဉ္စဒွါရဝိသိယျာဉ်ဇောမဖြစ်ဘဲ စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိပါက်အစဉ်ချည်းသာ ဖြစ်နေလျှင် ရူပါရုံစသည်ကိုယူနိုင်ပုံကိုပင် မသိနိုင်။

၂။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝါယ။ ။ “အားထုတ်မှု ဗျာပါရမရှိသော ငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ ကျေးဇူးပြု၏” ဟုဆိုသဖြင့် ဝိပါက်မဟုတ်သော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဒရုပ်တို့၏လည်း ဝိပါက်အားလျော်အောင် နိရုဿာဟသန္တ ဖြစ်ကြသည်ဟု ပြသည်။ မှန်၏- ရုပ်တရားတို့သည်လည်း ဖြစ်နေပုံကို အထင်အရှားသိရလောက်အောင် ဝိပါက်ကဲ့သို့ နိရုဿာဟသန္တသဘောရှိကြသည်သာ။

အကျိုးငှာ။ (ဥပကာရကော ခေမ္မာ၌စင်) ခေတန၊ ဤနိရုဿာဟသန္တဘာဝါယ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ တပစ္စယဝတ်၊ ထိုဝိပါကပစ္စည်း ရှိကုန်သော။ အဝိပါကာနမ္မိ၊ ဝိပါက် မဟုတ်သော ရုပ်ဘုရားတို့၏လည်း။ ဝိပါကာနုရူပံ၊ ဝိပါက်အားလျော်သော။ ပဝတ္တိံ၊ ဖြစ်ရခြင်းကို။ ဒဿေတိ။

အာဟာရနံ၊ ပစ္စည်းဖြစ် ထိုက်သော အာဟာရတို့၏။ ဇနကတ္တေ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပိသော်လည်း။ ဥပတ္တမ္မကတ္တံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ ပဓာနကိစ္စံ၊ ပြဋ္ဌာန်းသောကိစ္စတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရူပါရူပါနံ ဥပတ္တမ္မကတ္တေနာဘိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ခါဟကရော) အာဟာ။ ဟံ၊ ချဲ့။ အရူပိနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ အာဟာရနံ၊ တို့၏၎င်း။ အာဟာရဇ ရူပသမုဋ္ဌာပကရူပါဟာရဿ၊ အာဟာရဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရုပ်အာဟာရ၏၎င်း။ ဇနကတ္တေ၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိသော်လည်း။ ဥပတ္တမ္မကတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ရှိ၏။ [ဤစကားဖြင့် ဇနကသတ္တိရှိသော နေရာတိုင်း၌ ဥပတ္တမ္မကသတ္တိ ရှိသည်ဟု မှတ်ပါ။] စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပပတ္တမ္မကရူပါဟာရဿ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ကို ထောက်ပံ့တတ်သော ရုပ်အာဟာရ၏။ (ဇနကတ္တေ၊ သည်။) အသဘိပံ၊

၁။ ဥပထမ္မကတ္တံဟိ။ ။ “ရူပါရူပါနံ ဥပထမ္မကတ္တေန” ကို အကျယ်ပြုလို၍ “ဥပထမ္မကတ္တံ ဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဥပထမ္မကတ္တံ ပဓာနတိုင်အောင် အကျယ်စကားတည်း။ သတိပိ ဇနကတ္တေ၌ အပိဖြင့် နောက်ဝါကျ၌လာသော အသတိပိ ကို ပေါင်း။ “သတိပိ ဇနကတ္တေ အရူပိနံ အာဟာရနံ” အရ နာမ်အာဟာရတို့၏၎င်း။ “အာဟာရဇရူပသမုဋ္ဌာပက ရူပါဟာရဿ” အရ အာဟာရဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရုပ်အာဟာရ၏၎င်း၊ ဇနကသတ္တိရှိပါသော်လည်း ဥပထမ္မကသတ္တိရှိသည်သာ။ ဘာကြောင့် ဥပထမ္မကသတ္တိရှိသည်ဟု ဆိုသနည်း- ဖြစ်ပြီးနောက် ၌ အခိုက်၌လည်း နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရတို့က ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ကျေးဇူးပြုနေသောကြောင့် “ဥပထမ္မကသတ္တိရှိသည်” ဟု ဆိုသည်။ [ဥပ္ပါဒတော ပရမ္မိ နေသံ ပစ္စယဘာဝတော-အနု။]

၂။ အသတိပိ။ ပေ။ ရူပါဟာရဿ။ ။ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့ကို ထောက်ပံ့တတ်သော ရုပ်အာဟာရ၏ ဇနကသတ္တိ မရှိပါသော်လည်း ဥပထမ္မကသတ္တိ

သော်လည်း။ (ဥပတ္တမ္မကတ္တံ ဟောတိ။) ပဲန၊ ကား။ အာဟာရနံ၊ တို့၏။ ဥပတ္တမ္မကတ္တံ၊ သည်။ အသတိ၊ မရှိလသော်။ (မရှိလျှင်) ဇနကတ္တံ၊ သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပတ္တမ္မကတ္တံ၊ သည်။ ပဓာနံ၊ ပဓာနတည်း။ ဟိ၊ မှန်။ ဇနယံဓာနောပိ၊ ဇနကသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ဇနကသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေသည်လည်းဖြစ်သော။ အာဟာရော၊ သည်။ အဝိဇ္ဇေဒဝသေန၊ အာဥပပြတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပတ္တမ္မယဓာနောယေဝ၊ ပစ္စယုပ္ပန်ငှားတို့ကို ထောက်ပံ့လျက်သာ။ ဇနေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပတ္တမ္မနဘာဝေါ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောသတ္တိသည်။ အာဟာရဘာဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ကား ရှိသည်သာ။ [“စတုသမ္ပဋ္ဌာနိကရုပ်တို့ကို ထောက်ပံ့” ဟူရာ၌ ဩဇာသည် မိမိကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကိုဖြစ်စေတော်၊ မိမိဩဇာမှတစ်ပါး အခြားဩဇာကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထောက်ပံ့တတ်၏။ ထို့ကြောင့် “စတုသမ္ပဋ္ဌာနိကရူပပထမ္မက” ဟု ဆိုသည်။ မိမိတည်းဟူသော ဩဇာကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်၌ ဇနကသတ္တိရှိကြောင်းကိုကား ရှေ့ဝါကျ၌ ပြခဲ့ပြီ။

၁။ အသတိပန။ ပေ။ နတ္ထိ။ ။ရုပ်အာဟာရတို့၏ ဥပထမ္မကသတ္တိမရှိသော်ကား ဇနကသတ္တိသက်သက်လည်း မရှိနိုင်။ ပြအပ်ခဲ့သော စကားသုံးရပ်၌ ဇနကသတ္တိရှိလျှင် ဥပထမ္မကသတ္တိလည်း ရှိ၏။ ဇနကသတ္တိ မရှိသော်လည်း ဥပထမ္မကသတ္တိကား ရှိ၏။ ဥပထမ္မကသတ္တိ မရှိလျှင်ကား ဇနကသတ္တိလည်း မရှိနိုင်တော့။ ဤသုံးချက်ကိုထောက်လျှင် ဥပထမ္မကသတ္တိသည် သာဠိနယ် ကျယ်ချကား ပဿနဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ဥပထမ္မကတ္တံ ပဓာနံ” ဟု ဆိုသည်။

၂။ ဇနယဓာနောပိတိ ၊ ပေ။ ဇနေတိ။ ။ရုပ် အာဟာရဖြစ်စေ၊ နာမ် အာဟာရဖြစ်စေ မိမိဆိုင်ရာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဇနကသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေပါသော်လည်း အဆက်မပြတ်အောင် ဖြစ်စေခြင်းကြောင့် ထောက်ပံ့သော အားဖြင့်သာ ဖြစ်စေရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ကို အာဟာရသတ္တိ ဟုဆိုသည်။ [ဣဒါနိ ဇနကတ္တမ္ပိ အာဟာရနံ (အာဟာရတို့၏ ဇနကသတ္တိ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်း) ဥပထမ္မနဝသေနော ဟောတိ (ထောက်ပံ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ ဖြစ်၏) ဣတိ ဒဿေန္တော ဇနယဓာနောပိ ဟိတိအာဓိမာဟ၊ အဝိဇ္ဇေဒဝသေနာတိ သန္တတိယာ (အစဉ်ကို) ယန္တနဝသေန (ဆက်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ၊ အနု။

အဓိပတိယဌေနာတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အဓိပတိပစ္စယဓမ္မာနံ၊ အဓိပတိပစ္စည်းတပ်ကုန်သော ဆန္ဒစသောတရားတို့၏။ (ဂရုဘာဝေါ၌စပ်) ပဝတ္ထိနိဝါရကေ၊ မိမိ၏ အဓိပတိဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်ကုန်သော အခြားသော ဝိရိယစသော အဓိပတိပစ္စည်းတရားတို့ကို။ အဘိဘဝိတွာ၊ လွှမ်းမိုး၍။ ပဝတ္ထနေန၊ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ ဂရုဘာဝေါ၊ အလေးဂရုပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အဓိပတိယဌေ၊ အဓိပတိ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊ အဓိပတိပစ္စယဓမ္မာနံ၊ ပဝတ္ထိနိဝါရကေ၊ အဘိဘဝိတွာ၊ ပဝတ္ထနေန၊ ဂရုဘာဝေါ၊ အဓိပတိယဌေ၊ သည်။) န(ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဒဿနာဒိကိစ္စေသု၊

၁။ အဓိပတိယဌေနာတိတ္ထေ ။ အဋ္ဌကသာ၌ “အဓိပတိယဌေန ဥပကာချကာ” ဟုဆိုသောကြောင့် အဓိပတိပစ္စည်းတုန်းက အဓိပတိနှင့် ဤဣန္ဒြိယတို့ သဘောတူလေသလား ဟု ယုံမှားဘယ် ရှိရကား “အဓိပတိယဌေနာတိတ္ထေ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ထိုဝါကျ၌ “ပဝတ္ထိနိဝါရကေ အဘိဘဝိတွာ” ဟူသည့် ဆန္ဒာဓိပတိစသော အဓိပတိ ပစ္စည်းတရားတို့သည် မိမိ၏ အဓိပတိပစ္စည်းအဖြစ်ကို တားမြစ်နိုင်သော တရားတို့ကို လွှမ်းမိုးရသေး၏။ ဥပမာ-မဟာကုသိုလ် ပဌမစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဆန္ဒ ဝိရိယစိတ္တ ဝိမသ ၄-ပါးလုံး ယှဉ်လျက်၏။ ဆန္ဒသည် အဓိပတိပစ္စည်း ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ အဘိဘဝိအဖြစ်ကို တားမြစ်နိုင်သော ဝိရိယ စိတ္တ ဝိမသတို့ကို လွှမ်းမိုးရသေး၏။ ထိုသို့ လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို အလေးဂရုပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုမှ အဓိပတိ၏ အဖြစ် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤဣန္ဒြိယကား ထိုကဲ့သို့ အဓိပတိယဌမဟုတ်ပါဟူလို။

၂။ ပဝတ္ထိနိဝါရကေ။ ပေ။ ပဝတ္ထနေန။ ။ ပဝတ္ထိနိဝါရကေတိ အတ္တနော အဓိပတိပစ္စယ ပဝတ္ထိယာ နိဝါရကေ အညေ အဓိပတိပစ္စယဓမ္မေ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္ထနေနာတိ ပုရိမာဘိသင်္ခါရသိဒ္ဓန္တန (‘‘ဆန္ဒရှိလျှင် အဘယ်အကျိုးသည် မပြီးစီးဘဲရှိအံ့နည်း’’ စသော ရှေးအဘိဉ္စ မိမိစိတ်ကို ပြုစီမံခြင်းအားဖြင့်ပြီးသော) ဓောရေယျဘာဝေန၊ (ဝန်ကိုဆောင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။) အဘိဘူယျ ပဝတ္ထိယာ ဂရုဘာဝေါတိ ဇေဋ္ဌကဘာဝေါ၊-အနံ။

၃။ အထခေါ။ ပေ။ ဝတ္ထနိယတာ။ ။ ရွှေဗျတ်ရေကဝါကျမှ အဓိပတိယဌေပုဒ်ကို လိုက်စေ၍ အနက်ပေးရသည်။ ဤ ဆန္ဒယဝါကျ၌ ဣန္ဒြေ

မြင်ခြင်းအစရှိသောကိစ္စတို့၌။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်။ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ၊ စက္ခု
ဝိညာဏ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၎င်း။ (ဣတိ၌စပ်) ဇီဝနေ၊ စောင့်
ရှောက်ခြင်းကိစ္စ၌။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဇီဝန္တေဟိ၊ အတူတကွ အသက်ရှင်ရကုန်
သော တရားတို့၎င်း။ သုခိတာဒိတာဝေသု၊ သုခိတအစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သုခဝေဒနာအစရှိသည်တို့၌၎င်း။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်
၎င်း။ [ရှေးနိဗ္ဗာယ၌ သုခိတာဒိတာဝေသုဟု ဗဟုဝင်ရှိသည်။] သုခိတာဒိဟိ၊
လွန်စွာဖြစ်သော သုခရှိကုန်သော တရားအစရှိသည် တို့၎င်း။ အဓိမောက္ခ
ပဂ္ဂဟုပဋ္ဌာနာဝိက္ခေပဇာနနေသု၊ အာရုံကိုဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ စိတ်ကို ချီးမြှောက်
ခြင်း၊ အာရုံ၌ကပ်၍တည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း အပြားအားဖြင့်သိခြင်းကိစ္စတို့
၌၎င်း။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်၎င်း။ အနညာတညဿာမိတိ၊ မသိအပ်သေးသော
သစ္စာလေးပါးဘုရားကိုသိအံ့ဟူ၍။ (သိအောင်ကြိုးစားအံ့ဟူ၍) ပဝတ္တိယံ၊
စိတ်ဖြစ်ခြင်း၌၎င်း။ ဝါ၊ ကြောင့်၎င်း။ အာဇာနနေ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်
သိအပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြားကို မလွန်မူ၍သိခြင်း၌၎င်း။ ဝါ၊ ကြောင့်၎င်း။
(အညိန္နေကိုပြသည်။) အညာတာဝိက္ခေ၌၎င်း။ ဝါ၊ ကြောင့်၎င်း။ သဒ္ဓါဒိသဟဇာ
တေဟိ၊ သဒ္ဓါအစရှိသော တကွဖြစ်ပေါ်တရားတို့၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တံတံ
ကိစ္စေသု၊ ထိုထိုဒဿနအစရှိသောကိစ္စတို့၌။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်။ ကွာဒိပစ္စယေဟိ၊
စက္ခုအစရှိသော ပစ္စည်းရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ (အနုဝတ္တနီယ၌
ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့်စပ်) စက္ခာဒိနံ၊ စက္ခုပသာဒအစရှိသောပစ္စည်းတရားတို့၏။
(တာ ပစ္စည်း၌စပ်) [အာဒိဖြင့် သောတာပဿာဒစသည်၊ ဇီဝိတ၊ သုခဝေဒနာ
စသည်၊ သဒ္ဓါစသည်တို့ကို ယူပါ။ စက္ခာဒိနန္တိစက္ခာဒိဇီဝိတသုခါဒိသဒ္ဓါဒိနံ၊

၂၀ ကို သဘောတူရာခွဲ၍ အဓိပ္ပါယ် ပြထားသည်။ ထိုသို့ ပြထားပုံကို-
၁-ဒဿနာဒိကိစ္စေသု (အာဒိဖြင့် သဝန ဗာယန သာယန ဖုသနကိစ္စတို့ကို
ယူပါ။) ၂-ဇီဝနေ (ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဆိုလိုသည်။) ၃-သုခိတာဒိတာဝေသု
(အာဒိဖြင့် ဒုက္ခိတ၊ သောမနဿိတ၊ ဒေါမနဿိတ၊ ဥပေက္ခိတတို့ကိုယူပါ။)
၄-အဓိမောက္ခ။ ပေ။ ပဇာနနေသု၊ (သဒ္ဓါန္တေစသော ဣန္ဒြေငါးပါးကို ပြထား
သည်။) အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိက္ခေတို့ကို ပြသည်။
ဤဝါကျ၌ ကြွင်းသောအဓိပ္ပါယ်များကို နိဿယအတိုင်း သိလောက်ပြီ။

အနု။] အနုဝတ္တနိယတာ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ (အဓိပတိယဋ္ဌော၊ အဓိပတိ၏အဖြစ်ဟူသောသဘောသည်။) (ဟောတိ။) ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြအံ့။ တေသု ကိစ္စေသု၊ ထိုဒဿနအစရှိသော ကိစ္စတို့၌။ စက္ခာဒိနံ၊ စက္ခုပသာဒ အစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့၏။ (ဣဿရိယံ၊ ပဝတ္တိတို့၌စပ်) ဣဿရိယံ၊ အစိုးရကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ တပ္ပစ္စယာနံ၊ ထိုစက္ခုပသာဒအစရှိသော အကြောင်းပစ္စည်းရှိကုန်သောစက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသော အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ တဒနုဝတ္တဒနန၊ ထိုစက္ခုပသာဒ အစရှိသော အကြောင်းပစ္စည်းသို့ အစဉ်တစိုက်လိုက်၍ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ တတ္ထ၊ ထို၊ ဒဿနအစရှိသောကိစ္စ၌။ ပဝတ္တိစ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။ (အဓိပတိယဋ္ဌော ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနံ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြေတို့၏။ (တာပစ္စည်း၊ ဘာဝပုဒ်တို့၌စပ်) လိင်္ဂါဒိဟိ၊ လိင်္ဂ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့သည်။ ဝါ၊ လိင်္ဂ နိမိတ္တ ကုတ္တ အာကပ္ပဟူသော အခြင်းအရာတို့သည်။ အနုဝတ္တနိယတာ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ယဒိပိ အတ္ထိ၊ အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်အစဉ်တစိုက်လိုက်အပ်ပါ

၁။ တေသုဟိ။ ပေ။ ပဝတ္တိ။ ။ ဆိုအပ်ပြီးသောစကားကို အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ထင်ရှားပြသော တပ္ပါကဋီကရဏ ဝါကျတည်း။ “ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဝါကျမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ စာအုပ်တို့၌ “တေသုတေသု ဟိ” ဟု ရှိသော်လည်း အနုဋီကာ၌ “တေသု ကိစ္စေသုတိ ဒဿနာဒိကိစ္စေသု” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် တေသု တပုဒ်သာ ရှိသင့်ပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း တေသု တပုဒ်သာရှိ၏။ [စက္ခာဒိနံ ဣဿရိယံ အဓိပတိယဋ္ဌော၊ သာ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယတာ တိ အတ္ထော၊-အနု။]

၂။ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနံ ပန။ ။ ဣတ္ထိဘာဝ ပုရိသဘာဝရုပ်တို့၏ ဣန္ဒြိယ အမည်ကိုသာဟောခြင်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း အဖြစ်ကို ဟောတော်မမူအပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြလို၍ “ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနံ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။ “ဣန္ဒြိယ တာ စ တေသံ ဝုတ္တတိ၊ န တေသံ ဣန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တော” ကိုကြည့်၍ အနုသန္ဓေ တက်သည်။ ထိုစကားရပ်၌ “ယဒိပိ လိင်္ဂါဒိဟိ အနုဝတ္တနိယတာ အတ္ထိ” ဖြင့် ဣန္ဒြိယအမည်ရခြင်းကို ခွင့်ပြုရာရောက်၏။ “သာ ပန နပစ္စယဘာဝတော” ဖြင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအဖြစ်ကို ကန့်မြစ်သည်။

ကုန်သော်လည်း။ သာ၊ ထိုအစဉ်တစိုက် လိုက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ ပစ္စယဘာဝတော၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ ဇီဝိတာဟာရာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ အာဟာရပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့သည်။ ယေသံ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ဝါ၊ တို့အား။ ပစ္စယာ၊ အကြောင်းတို့သည်။ ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ တေသံ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို။ အနုပါလကဥပတ္တမ္ဘကာ၊ အစဉ်စောင့်ရှောက်တတ်၊ ထောက်ပံ့တတ်ကုန် သည်၎င်း။ (ဇီဝိတက စောင့်ရှောက်တတ်၊ အာဟာရတို့က ထောက်ပံ့ တတ်ကုန်သည်၎င်း။) အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယဘူတာစ၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်၎င်း။ ဟောန္တိယထာ၊ ကဲ့သို့။ [ဟောန္တိ။ န ဝေ ကိုထောက်၍ ဤဥပမာကို ဝိသဒိသုပမာ ဟုမှတ်ပါ။] ဝေ၊ တူ။ ဣတ္ထိပုရိသ ဘာဝါ၊ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုရိသဘာဝရုပ်တို့သည်။ လင်္ဂါဒိနံ၊ လိင်္ဂအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို။ ဝါ၊ တို့အား။ ကေနစိပကာရေန၊ တစုံတခုသော အပြားအားဖြင့်။ (၂၄-ပစ္စည်းတွင် တစုံတခုသော ပစ္စယသတ္တိဟူသော အပြားအားဖြင့်။) ဥပကာရကာ၊ လျော်သောဂုဏ် ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန် သည်။ နဟောန္တိ။ [“စောင့်ရှောက်လည်း မစောင့်ရှောက်တတ်၊ ထောက်ပံ့ လည်း မထောက်ပံ့တတ်”ဟူလို။]

ပန၊ အန္တယကား။ ကေဝလံ၊ ကျေးဇူးပြုခြင်းမဖက် သက်သက်၊ ယထာ သကေဟေဝ၊ အကြင်အကြင် မိမိဥစ္စာသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ ကံအစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ ပဝတ္ထမာနာနံ၊ ကုန်သော။ လင်္ဂါ ဒိနံ၊ လိင်္ဂ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့၏။ (ဘာဝေါ အပ္ပဝတ္တိတော တိဉ္စစပ်)

၁။ ယထာဟိ။ ပေ။ ဝုတ္ထော။ ။ ဤစကားရပ်ကား ရွှေစကားကို အကျယ် ပြသော စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဟိ” သည် ဝိတ္ထာရလည်း သင့်၏။ ဥပမာပြသောကြောင့် တပ္ပါကဋီကရဏလည်း သင့်၏။ “ဇီဝိတာဟာရာ” ဟူသော ကတ္တားသည် “ပစ္စယဘူတာ စ ဟောန္တိ” တိုင်အောင် လိုက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်တို့၌ “ဘေ တေသံ” ဟုတေသဒ္ဓါ ပိုနေသည်။ ရှေးနိဿယ၌ လည်း မပါ။ ကြွင်းအဓိပ္ပါယ်ကို နိဿယအတိုင်း သိနိုင်လောက်ပြီ။ ဝိထိ သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာ၌လည်း ပြထားပါသည်။

ယသော၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်လသော်။ ဣတ္ထာဒိဂ္ဂဟဏဿ၊
ဣတ္ထိအစရှိသည်ဟုယူခြင်း၏။ ဝါ၊ ဣတ္ထိပုရိသဟု စိတ်ဖြင့်ယူခြင်း၏။ [ဣတ္ထိဂ္ဂ-
ဟဏဿစာတိ ဣတ္ထိတိ စိတ္တပွဲဝတ္တိယာ၊-ဓမ္မသင်္ဂဏီ ရူပကဏ္ဍ အနုဋီကာ။]
ပစ္စယဘာဝေါ၊ အကြောင်း၏အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အကြောင်း၏ ဖြစ်ကြောင်း
ဖြစ်ရာ လက်ခြေအစရှိသည်တို့၏ သေးသွယ်ခြင်း၊ မသေးသွယ်ခြင်းစသော
အခြင်းအရာသည်။ ဟောတိ။ တတော၊ ထိုဣတ္ထိ ပုရိသဟု ယူခြင်း၏
အကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာမှ။ အညေန၊ အခြားသော။
အာကာခရန၊ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တံသဟိတသန္တာနေ၊ ထိုဘာဝရုပ်နှင့်
တကွဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်၌။ အပွဲဝတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ လိင်္ဂါ
ဒိဘိ၊ တို့သည်။ ဘေသံ၊ ထိုဘာဝရုပ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့သို့။ အနုဝတ္တနိယဘာ၊
အစဉ်တစိုက် လိုက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဣန္ဒြိယတာစ၊ ဣန္ဒြိယ၏
ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေဟူသော အမည်ကို၎င်း။ ဝုစ္စတိ၊
ဆိုအပ်၏။ တဿ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ လိင်္ဂအစရှိသည်တို့၏ ဘာဝရုပ်သို့
အစဉ်လိုက်အပ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ ဘာဝရုပ်တို့၏ ဣန္ဒြိယ၏ အဖြစ်ကို
ဆိုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဘေသံ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့၏။
ဣန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေါ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ န ဝုတ္တော၊ ဟောတော်
မမူအပ်။

စက္ခာဒယော အရူပဓမ္မာနိယေဝါတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ သုခ
ဒုက္ခိန္ဒြိယာနိပိ၊ သုခိန္ဒြေ ဒုက္ခိန္ဒြေတို့ကို။ စက္ခာဒိဂ္ဂဟဏေန၊ စက္ခာဒယော၌
ပါသော စက္ခာဒိသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိဘာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။

၁။ စက္ခာဒယော အရူပဓမ္မာနိယော။ ။ [အဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌
“စက္ခန္ဒြိယာဒယော” ဟုရှိ၏။ ဤ၌လည်း “စက္ခန္ဒြိယာဒယော” ဟုရှိလျှင်
ကောင်း၏။] “စက္ခာဒိ” အရ၌ သုခိန္ဒြေ ဒုက္ခိန္ဒြေ တို့ကိုလည်း သွင်းယူရ၏။
ဘာကြောင့်နည်း- စက္ခာဒိအရ သောတ ဃာန ဗိဝု၊ ကာယ ဣန္ဒြေတို့ကို
ယူလျှင် ကာယကိုမှီသော ကာယဝိညာဉ်၌ သုခ ဒုက္ခဝေဒနာတို့က ယှဉ်ရသည့်
အပြင်၊ ကာယဝိညာဉ်ကဲ့သို့ ထိုဝေဒနာတို့ကလည်း ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သည့်
အတွက် နာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြုနိုင်သောကြောင့်တည်း။

လက္ခဏာရမဏူပနိဇ္ဈာနဘူတာနံ၊ အနိစ္စတာ အစရှိသော လက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာ၊ ပဲသဝိကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံကိုကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိတက္ကာဒိနံ၊ ဝိတက်အစရှိသော ဈာန်တို့၏။ ဝိတက္ကနာဒိဝသေန၊ ကြံခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို အာရုံသို့ရှေးရှုတင်ပေးခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အာရမဏံ၊ ကို၊ ဥပဂန္ဓာ၊ ကပ်၍။ နိဇ္ဈာနံ၊ ပေက္ခနံ၊ ရှုခြင်း

ထိုသို့ယူရာ၌ သုခိန္ဒြေ ဒုက္ခိန္ဒြေတို့က ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့်သာ စက္ခုအစရှိသည်တို့နှင့် တူသည်။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းသို့ ရောက်သောအခါ စက္ခုပဿာဒ အစရှိသည်တို့က ပစ္စာဇာတပစ္စည်း မဖြစ်သော်လည်း သုခိန္ဒြေဒုက္ခိန္ဒြေတို့ကား ပစ္စာဇာတပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အနုဋ္ဌိကာ၌ “သုခိန္ဒြေဒုက္ခိန္ဒြေယာနိပိ စက္ခာဒိဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာနိတိ ဣဒံ ဣန္ဒြိယပစ္စယမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပစ္စာဇာတာဒိဟိ ပန တာနိ ရူပဓမ္မာနမ္ပိ၊ ပစ္စယာ ဟောန္တိယေဝ” ဟုဆိုသည်။

၁။ လက္ခဏာရမဏူပနိဇ္ဈာနဘူတာနံ။ ။အနိစ္စတာ ဒုက္ခတာ အနတ္တတာ လက္ခဏာကို ပိပဿနာဉာဏနှင့် ယှဉ်သော ဝိဘက်စသည်တို့ကကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုတတ်ကြ၏။ နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာကို ဂေါတြာမဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သော ဝိတက်စသည်တို့က ကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုတတ်ကြ၏။ ပထဝီကသိုဏ်းစသော အာရုံကို လောကီပထမဈာန် စသည်တို့နှင့် ယှဉ်သော ဝိတက်စသည်တို့က ဂပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုတတ်ကြ၏။ [လက္ခဏာရမဏူပနိဇ္ဈာနဘူတာနန္တိ အနိစ္စတာဒိလက္ခဏဿ ပထဝီကသိဏာဒိ အာရမဏဿစ ဥပနိဇ္ဈာနဝသေန ပဝတ္ထာနံ၊ ဝိတက္ကာဒိနန္တိ ဝိတက္ကဝိစာရပိတိဝေဒနာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ၊ အနု။]

၂။ နိဇ္ဈာနံ။ ။နိဗ္ဗေဇျေဓာတ်၏ “ပေက္ခဏ” အနက်ကို ယူ၍ နိဇ္ဈာန်ကို ပေက္ခဏံ ဟု၎င်း။ [ပ-ပုဗ္ဗ ဣက္ခဓာတ် ယုပစ္စည်း အနုပ္ပ] ဇျေဓာတ်၏စိန္တန အနက်ကို ယူ၍ နိဇ္ဈာန် စိန္တနံ ဟု၎င်း ၂-မျိုးဖွင့်သည်။ ဤ အနက် ၂-မျိုးလုံးပင် ဥပနိဇ္ဈာယနုပုဉ်၌ ရနိုင်သောကြောင့် “စိန္တနံ ဝါ”ဟု ရှုခြင်းသည် မကောင်း။ အနုဋ္ဌိကာ၌လည်း “ဥပဂန္ဓာ နိဇ္ဈာနန္တိ ဥပနိကစ္စနိဇ္ဈာနံ ဈာနာရမဏဿ ဈာနစက္ခုနာ ဗျတ္တတရံ ဩလောကနံ၊ အတ္တတော စိန္တနမေဝ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ ပေက္ခနံ စိန္တနဉ္စာတိ” ဟု စ-ဖြင့် ရှိသည်။

သည်၎င်း။ (နိဇ္ဈာနံ) စိန္တနံစ၊ ကြံခြင်းသည်၎င်း။ ဝိတက္ကာဒိနံယေဝ၊
တို့၏သာ။ သာဓာရဏော၊ တူသော ဆောင်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ ဆက်ဆံ
သော။ ဗျာပါရော၊ သည်။ (ဟုတွာ) ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌော၊ တည်း။ ဝါ၊
ကပ်၍ရှုခြင်း ကြံခြင်းသဘောတည်း။ ထပေတွာ သုခဒုက္ခဝေဒနာ ဒွယန္တိ
(ဧတ္ထ)၊ ဤ။ သုခိန္ဒြိယဒုက္ခိန္ဒြိယဒွယံ၊ သုခိန္ဒြေ ဒုက္ခိန္ဒြေ နှစ်ပါးအပေါင်းကို။
ထပေတွာ၊ ရှိ။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏
အလိုတည်း။

သဗ္ဗာနိပီတိ၊ ဟူ၍။ ဝတွာ၊ ရှိ။ သတ္တဈာနင်္ဂါနီတိဝစနေ၊ ဟူသော
စကားဖြင့်။ အဈာနင်္ဂါနံ၊ ဈာနင်မထိုက်ကုန်သော။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂ
တာနံ၊ တို့ကို။ နိဝတ္တနံ၊ နှစ်စေခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတံ၊ ပြီ။

၁။ သုခိန္ဒြိယ။ပေ။ဒွယံ။ ။သုခ ဒုက္ခဝေဒနာဟု ဆိုရာ၌ အာရမဏာနု
ဘဝနည်းအားဖြင့်ခွဲလျှင် သုခသဟဂုတ် ၆၃-ခု၌ ယှဉ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခ
သဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်၊ ဒေါသမူဒွေး၌ ယှဉ်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို ယူရ၏။
ဤ၌ကား လူ့န္ဒြိယဘေဒအားဖြင့် ခွဲ၍ သုခသဟဂုတ်၊ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယ
ဝိညာဉ်၌ရှိသော သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ ၂-ပါးကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်သော
ကြောင့် “သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယဒွယံ” ဟု လူ့န္ဒြိယဘေဒနည်းအားဖြင့် ဖွင့်သည်။
ဤသို့လိုအပ်သော ဝေဒနာ ၂-ပါးကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်၍ “အဓိပ္ပာယ်ော” ဟု
လည်း ဆိုသည်။

အမှာ၊ ။ဤကဲ့သို့ ဖွင့်ရခြင်းသည် မူလဋီကာဆရာ၏ လက်ထက်ကတွေ့ရ
သော အဋ္ဌကထာပေစာ၌ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ကာယိက” ဟူသော ပုဒ်မပါဘဲ
“ထပေတွာ သုခဒုက္ခဝေဒနာ ဒွယံ” ဟုသာရှိသောပါဌ်ကို တွေ့ရသောကြောင့်
တည်း။ “ထပေတွာ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ကာယိကသုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယံ” ဟုယခု
စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ ဤအတိုင်းဆိုလျှင် ဋီကာဆရာက “သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယဒွယံ”
ဟု ဖွင့်ဘွယ်မလိုတော့။ ကာယိကသုခဒုက္ခ ဟုဆိုလျှင် သုခိန္ဒြေ ဒုက္ခိန္ဒြေ အမည်
ရသော သုခ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။

၂။ သဗ္ဗာနိပီတိ။ပေ။ကတံ။ ။“သဗ္ဗာနိပီ” ဟု ဆိုတုန်းက ဥပေက္ခာ စိတ္တေ
ကဂ္ဂတာ တို့ပါဝင်နိုင်သော်လည်း “သတ္တဈာနင်္ဂါနံ” ဟုဆိုသောအခါ ဈာနင်
မထိုက်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်၌ယှဉ်သော ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာတို့ကို တားမြစ်
ပြီး ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဒဠဗ္ဗံ။ (သတ္တဈာနဂါနီတိဝစနေန၊ ဖြင့်။ အဈာနဂါနံ၊ ကုန်သော။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ၊ တို့ကို။ နိဝတ္ထနံ၊ ကို။) ယဒိ (ကတံ)၊ အကယ်၍ ပြုအပ်ပြီးဖြစ်အံ့။ ဧဝံ (သတိ)၊ သော်။ သတ္တဈာနဂါနီတိဝေတေနဝ၊ ဟူသော ဤစကားဖြင့်ပင်။ သိဒ္ဓေ၊ ဈာနင်မထိုက်သော သုခဒုက္ခတို့ကို တားမြစ်ခြင်းကိုစွဲ ပြီးစီးပါလျက်။ ထပေက္ခာ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယန္တိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာဘေဒေသု၊ ဝေဒနာအပြားတို့၌။ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယဿ၊ သုခဒုက္ခဝေဒနာ နှစ်ပါး အပေါင်း၏။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ် အားဖြင့်။ အဈာနဂ်တ္ထဒဿနတ္ထံ၊ ဈာနင်မထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ။ ဝါ၊ ပြလိုခြင်းကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ကသ္မာ) သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယဿ၊ ဧကန္တေန၊ အဈာနဂ်တ္ထဒဿနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယဿ၊ ၏။ (ဝါ၊ ကို။) ဈာနဂ်ဌာနေ၊ ဈာနင်အရာ၌။ (ဘဂဝတ၊ သည်။) နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ၊ ညွှန်ပြတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယဿ၊ ဧကန္တေန၊ အဈာနဂ်တ္ထဒဿနံ ဟောတိ။) ဝါ၊ တနည်း။ ဈာနဂ်ဝေါဟာရေ၊ သုခဒုက္ခတို့၏ ဈာနဂ် ဟူသော အခေါ်

၁။ ဈာနဂ်ဌာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဟီပဋိတော်ဝယ် “ကတမံ ပဉ္စဂံ ကံ ဈာနံ ဟောတိ၊ ဝိတဓက္ကာ ဟောတိ၊ ဝိစာရေ ဟောတိ၊ ပီတိ ဟောတိ၊ သုခံ ဟောတိ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဟောတိ” ဟု ဈာနဂ်အရာ၌ “သုခံ ဟောတိ” ဟုထုတ်ပြတော်မူ၏။ ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ စာအုပ်တို့ဝယ် ပေယျာလမြှုပ်စား သော်လည်း “ကတမံ စတုရဂံ ကံ ဈာနံ ဟောတိ” နေရာဝယ် “ဒုက္ခံ ဟောတိ” ဟုရှိရမည်သာ။ ဤသို့ ဈာနဂ် ဌာန၌ ညွှန်ပြတော်မူအပ်သောကြောင့် ဧကန် ဈာနင်မဟုတ်ကြောင်းကို ပြရသည်။ မေးဘွယ်...ဈာနင်မဟုတ်လျှင် အဘယ်ကြောင့် ဈာနဂ်အရာ၌ ပြရသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား... သုခဒုက္ခ နာမည်ချင်းတူသောကြောင့် သဒိသုပဇာရအားဖြင့် ဈာနဂ်ဟု ဟောတော်မူရသည်။ [ဈာနဂ်ဝသေနာတိ ဣဒံ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု ဝိဇ္ဇမာနံ ဥပေက္ခာ သုခဒုက္ခေကဂ္ဂတာနံ ဈာနဂ်ကတ္တာဣဓာပိ တံသဒိသာနံ တဒုပစာရံ ကတ္တာ ဝုတ္တံ၊- ဓမ္မသင်္ဂဟီမူလဋီကာ၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၊ အဗျာကတပဒ အဟေတုက ကုသလဝိပါက အဖွင့်။]

အဝေင်္ဂီသည်။ သတိပိ။ သော်လည်း။ (ပြအပ်ပြီးသော ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိ
တော်၌ ဈာနဂ်ဟူသော အဝေင်္ဂီအဝေင်္ဂီရှိပါသော်လည်း။) ဝေဒနာဘေဒ
ဒွယဿ၊ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာအားဖြင့် ပြားသော ဝေဒနာနှစ်ပါး
အပေါင်း၏။ ကေန္တေန၊ ဖြင့်။ ဈာနပစ္စယတ္တာ ဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ဈာန
ပစ္စည်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝါ၊ ပြလိုခြင်းကြောင့်။
(ထပေတွာ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယန္တိ၊ ဟူ၍။ 'သင်္ဂဟကာရေန ဝုတ္တံ။')

ပန၊ ဆက်။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ၊^၂၊ ထို့၏။ (ဘာဝေါ ဌ္မစပ်)
ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေါ၊ ဈာနပစ္စည်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ယဒိပိ
အတ္ထိ၊ အကယ်၍လည်း ရှိပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဥပေက္ခာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ
ထို့၏ ဈာနပစ္စည်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ် ရှိပါသော်လည်း။ ဈာနပစ္စယ
ဘာဝေါ၊ ဈာနပစ္စည်း၏အဖြစ်သည်။ နနတ္ထိ၊ မရှိမဟုတ်ရှိသည်သာ။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ သဗ္ဗာနိပိ သတ္တဈာနဂ်နီတိ တွေ့၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ (ဥပေက္ခာ
စိတ္တေကဂ္ဂတာနံ၊ ထို့ကို။) ဂဟဏံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသဗ္ဗာနိပိ
သတ္တဈာနဂ်နီ ဟူသောပါဌ်၌။ သဗ္ဗာနိပိတိ ဝစနံ၊ ဟူသော သဒ္ဓါသည်။
သဗ္ဗကုသလာဒိဘေဒသင်္ဂဏနတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော ကုသိုလ်အစရှိသော အပြား
ရှိသော ဈာနင်တို့ကိုသိမ်းယူခြင်း အကျိုးရှိသည်။ (ဟောတိ။) ပန၊

၁။ သတိပိဝါ။ ပေ။ ဒဿနတ္ထံ။ ၊ ဤနည်းကား “အဈာနဂ်တ္ထဒဿနတ္ထံ”
ဟူသောနည်းမှ တနည်းတည်း။ ရွှေနည်း၌ အစစ် အမှန်အားဖြင့် ဈာနင်
မဟုတ်ကြောင်းကိုပြ၏။ ဤနည်း၌ကား ဈာနဂ်ဝေါဟာရ ရစေကာမူ ဈာန
ပစ္စည်း မဟုတ်ကြောင်းကိုပြသည်။

၂။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ ပန။ ။ ဝေဒနာဒွယကို ဈာနပစ္စည်းမဟုတ်
သောကြောင့် “ထပေတွာ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယံ” ဟုဆိုလျှင် ဈာနပစ္စည်း
မတပ်သော ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာတို့ကို မကြည်ဘဲ အဘယ်ကြောင့် ယူရပါ
သနည်း- ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ ပန။ ပေ။
ဂဟဏံ ကတံ” ဟုမိန့်သည်။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာတို့က ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်၌ယှဉ်ခိုက်
အချို့ကဈာနပစ္စည်း မဖြစ်ပါသော်လည်း အခြားစိတ်၌ ယှဉ်ခိုက်မှာမူ ဈာန
ပစ္စည်းမဖြစ်မဟုတ် ဖြစ်သည်သာ။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗာနိပိ သတ္တဈာနဂ်နီ”
ဟူသောပါဌ်၌ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာ တို့ကို ယူပါသည်။

ဗျတိရိက်ကား။ သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပါဒဂတသင်္ကဏနတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုးရှိသည်။ န(ဟောတိ)၊ မဟုတ်၊ လူတိ၊ သို့။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ [သဗ္ဗာနိပိ ဟုဆိုသော်လည်း သာဝသေသသဗ္ဗ ဖြစ်သော ကြောင့် ဒေဝဥဇ္ဈိဉာဉ်၌ယှဉ်သော ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာတို့ကို မသိမ်း ယူနိုင် ဟူလို။]

ယတော တတောဝါတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ သမ္မာဝါ ၊ ကောင်းသော သုဂတိလမ်း ဖြစ်သောလမ်းမှသော်၎င်း။ မိစ္ဆာဝါ၊ မှားသော ဒုဂ္ဂတိလမ်း၊ သံကိလေသ လမ်းမှသော်၎င်း။ (နိယျာနဋ္ဌေန၌စပ်) လူတိအတ္ထော။ ဧတေ ပန။ ပေ။ နလဗ္ဗန္တိတိ လူဒံ ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ ခွဲစပ်) အဟေတုကစိတ္တေသုဇေ ၊ တို့၌သာ။ (ဈာနမဂ္ဂပစ္စယာ၊ တို့ကို။) န လဗ္ဗန္တိ။

၁။ သမ္မာဝါ မိစ္ဆာဝါ။ ။ ဤအဖွင့်သည် “ယတော တတောဝါ” ၏ သဒ္ဓတ္ထအဖွင့်မဟုတ်။ အဓိပ္ပါယ်တူအဖွင့်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် အနဋ္ဌိကာ၌ “ယတော တတောဝါတိ ဒုဂ္ဂတိတောဝါ သုဂတိတောဝါ သံကိလေသ တောဝါ ဝေါဒါနတောဝါနိယျာနဋ္ဌော” ဟုဖွင့်၍ “သွာယံ (ထိုနိယျာနဋ္ဌ သည်) ယထာဏ္ဏမံ သမ္မာ မိစ္ဆာဝါ ဟောတိတိ အာဟ သမ္မာဝါ မိစ္ဆာဝါတိ အတ္ထော” တိဟု အဓိပ္ပါယ်တူဖွင့်သည်။

၂။ ဧတေ ပန။ ပေ။ န လဗ္ဗန္တိတိ လူဒံ။ ။ [လူဒံ ကို ဝုတ္တံ ခွဲစပ်] ဤ သံဝဇ္ဈေတဗ္ဗသည် ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ မရှိပါ။ ထိုသို့ မရှိသော ကြောင့် ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အဖွင့်များကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်နေရပါသည်။ ယခု အဋ္ဌကထာ စာအုပ်၌ရှိသော ပါဠိအတိုင်းသာဆိုလျှင် ထိုမျှလောက် ကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်နေတယ်မလိုပါ။ ထို့ကြောင့် ကျယ်ဝန်းစွာဖွင့်ပြီးနောက် အဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ ယခုရှိနေသောပါဠိကို ထုတ်ပြ၍ “သောပုဂ္ဂေါဋ္ဌော သုန္ဓရ တရော”ဟု ဆိုပါလိမ့်မည်။

၃။ အဟေတုက။ ပေ။ ဒသနတ္ထံ။ ။ “န သဟေတုကစိတ္တေန” ဟူသော နောက်ဝါကျကို ထောက်၍ ရွှေဝါကျ၌ “အဟေတုကစိတ္တေသုဇေ” ဟု အဝဓာရဏရနိုင်၏။ ဤသို့ ရွှေပုဒ်၌ ဝေသဒ္ဓါယှဉ်စေ၍ အဓိပ္ပါယ်ယူသော အခါ “အဟိတ်စိတ်တို့၌သာ ဈာနပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့ မရအပ်ကုန်”ဟု တားမြစ်၍ သဟိတ်စိတ်တို့၌ကား မရမဟုတ် ရအပ်ကုန်၏ဟုလည်း ခွင့်ပြုရာ ရောက်သည်။

ကုန်။ သဟေတုကစိတ္တေသု၊ တို့၌။ (န လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်သည်ကား။)
န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သဟေတုက စိတ္တေသု၊ တို့၌။ (ဈာန မဂ္ဂ
ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။) အလာဘာဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ မရမှု၏မရှိခြင်းကိုပြခြင်းအကျိုး
ငှာ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အဟေတုကစိတ္တေသု၊ တို့၌။ လာဘာဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ရမှု၏
မရှိခြင်းကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ န (ဝုတ္တံ)၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

ဣတိဝေံ ၊ သို့။ အတ္ထေ၊ ကို။ ဂယုမာနေ၊ ယူအပ်သော်။ အဟေတုက
စိတ္တေသု ၊ တို့တွင်။ ကတ္တစိ၊ အချို့စိတ်၌။ ကဿစိ၊ အချို့သောပစ္စည်းကို။
လာဘော၊ ကို။ န ဝါရိတော၊ မတားမြစ်အပ်။ ဣတိ ဧတ္ထေက မေဝ၊
ဤမျှလောက်သော အနက်ကိုသာ။ ဝိညာယေယျ၊ သိအပ်ရာ၏။ သဝိတက္ကာ

၁။ ဣတိ သဟေတုက။ ပေ။ ဒဿနတ္ထံ။ ။ [စိတ္တေသုတိမှ ဣတိကို ယူထား
သည်။] ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့် ဧတေ ပန ဧဝံ စသော
စကားကို သဟိတ်စိတ်တို့၌ ဈာနမဂ္ဂပစ္စည်းတို့ မရမရှိ။ ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကို
ပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်၏။ (“နလဗ္ဘန္တိဝေံ” ဟု မဆိုသောကြောင့်) သဟိတ်စိတ်
တို့၌ ဈာနမဂ္ဂပစ္စည်း တပါးမျှ ရခြင်းမရှိဟု ပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်သော စကား
မဟုတ်ဟု သိသာပါသည်။

၂။ ဧဝံ အတ္ထေ ဂယုမာနေ။ ။ ဧဝံ ဝုတ္တနယေန ပဌမပဒါဝ
ဓာရဏဝသေန (အဟေတုကစိတ္တေသုဝေ ဟု ပဌမပုဒ်၌ အဝဓာရဏ၏အစွမ်း
ဖြင့်) အတ္ထေ ဝိညာယမာနေ၊-အန။ [နောက်လာမည့်နည်း၌ကား “နလဗ္ဘန္တိ
ဝေံ” ဟု နောက်ပုဒ်၌ အဝဓာရဏသည့်၍ အဓိပ္ပါယ်တမျိုးပြလိမ့်မည်။]

၃။ အဟေတုက။ ပေ။ ဝိညာယေယျ။ ။ ဤပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနက်ကို
ယူအပ်သော် အဟိတ်စိတ်တို့၌ ဈာနမဂ္ဂပစ္စည်းရခြင်းကို “နလဗ္ဘန္တိဝေံ” ဟု ဧဝံ
ဖြင့် မဆိုသောကြောင့် ကတ္တစိ (အချို့စိတ်) ကဿစိ (အချို့
သော ဈာန၊ သို့မဟုတ် မဂ္ဂပစ္စည်းကို) လာဘော န ဝါရိတော (ရခြင်းကို
မတားမြစ်အပ်) ဣတိ ဧတ္ထေကမေဝ ဝိညာယေယျ၊ ဤမျှလောက်ကိုသာ
သိနိုင်စရာ ရှိသည်။ [မည်သည့်စိတ် မည်သည့်ပစ္စည်းဟု ဝိသေသန မပြုဘဲ
“ကတ္တစိ ကဿစိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် မသေမချာသာ သိနိုင်စရာရှိသည်
ဟူလို။]

ဟေတုက စိတ္တေသု^၁၊ ဝိတက်နှင့်တကွဖြစ်သော အဟိတ်စိတ် ဂ-ပါးတို့၌။
 ဈာနပစ္စယဿေဝ၊ ကိုသာ။ အလာဘာဘာဝဒဿနံ၊ မရမှု၏မရှိခြင်းကို
 ပြခြင်းကို။ (သင်္ကဟကာရေန) ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို။ န
 (ဝိညာယေယျ)၊ မသိအပ်ရာ။ ဝါ၊ တနည်း။ ဣမသ္မိံ ဝစနေ၊ တေပန
 ။ပေ။ န လဗ္ဘန္တိ ဟူသော ဤစကားသည်။ အဟေတုကစိတ္တေသု^၁၊ တို့၌။
 လာဘာဘာဝဒဿနတ္ထေ၊ ဈာနမဂ္ဂပစ္စည်းတို့၏ ရမှု၏ မရှိခြင်းကို ပြခြင်း
 ဟူသောအနက်ရှိသည်။ (သတိ) ပန၊ ဖြစ်သော်ကား။ သဝိတက္ကာဟေတုက
 စိတ္တေသု၊ တို့၌။ ဈာနပစ္စယဿ၊ ကို။ လာဘာဘာဝေါ၊ ရမှု၏ မရှိခြင်း
 သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၁။ န သဝိတက္ကာ။ပေ။ကတံ။ ။“တ္ထေကမေဝိညာယေယျ”၌ဝေဖြင့်
 တားမြစ်အပ်သော အနက်ကိုပြလို၍ “န သဝိတက္ကာဟေတုကစိတ္တေသု”စသည်
 ကို မိန့်သည်။ “သဝိတက္ကာအဟိတ်စိတ် ဂ-ပါးတို့၌ (ကတ္တစိ သရုပ်ကိုဖော်
 သည်။) ဈာနပစ္စည်းကိုသာ (ကဿစိ အရ သရုပ်ဖော်သည်။ ဝေဖြင့် မဂ္ဂ
 ပစ္စည်းကိုကန့်) မရမှုရှိ ရသည်၏အဖြစ်ကို ပြမှုကို အဋ္ဌကထာဆရာ ပြုအပ်၏”
 ဟူ၍ မသိနိုင်ရာ။ [ရွှေဝါကျ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောကြောင့် “န”သဒ္ဒါနှင့်
 တုံ့ဆိုရန် “ဝိညာယေယျ”ဟု ကြိယာထည့်ရသည်။ “ဒဿနတ္ထံ ကတံ”၌
 “ဒဿနံ ကတံ”ဟူ၍မှ ကောင်းမည်ထင်သည်။]

၂။ အဟေတုကစိတ္တေသု ဝါ။ ။“တေ ပန ။ပေ။ နလဗ္ဘန္တိ” ဟူသော
 အဋ္ဌကထာဝါကျဝယ် “အဟေတုကစိတ္တေသု (ဝေ)” ဟုရှေ့ပုဒ်၌ အဝဓာရဏ
 အနက်ယှဉ်စေရသော နည်းမှတစ်ပါး “နလဗ္ဘန္တိဝေ” ဟု နောက်ပုဒ်၌ အဝဓာ
 ရဏ အနက် ယှဉ်စေရသော နည်းကိုပြလို၍ “အဟေတုကစိတ္တေသုဝါ”
 အစရှိသောပါဌ်ကို မိန့်သည်။ “ဣမသ္မိံ ဝစနေ” ဟူသည် စတည်အပ်ခဲ့သော
 “တေ ပန။ပေ။နလဗ္ဘန္တိ” ဟူသော ဝါကျတည်း။ထိုဝါကျသည် “နလဗ္ဘန္တိ
 ဝေ”ဟု နောက်ကိရိယာပုဒ်နောင် ဝေ အနက်ထည့်၍ အဟိတ်စိတ်တို့၌ ဈာန
 မဂ္ဂပစ္စည်းမရခြင်းဟူသော အနက်ကို ပြသော သဒ္ဒါဖြစ်လျှင် “သဝိတက္ကာ
 အဟိတ်စိတ် ဂ-ပါးတို့၌ ဈာနပစ္စည်းရခြင်းမရှိ”ဟု ဆိုရာဆောက်၏။ အဘယ့်
 ကြောင့်နည်း... “နလဗ္ဘန္တိဝေ၊ အဟိတ်စိတ်တို့၌ ဈာနမဂ္ဂ ကေနမရအပ်ကုန်”
 ဟုဆိုသောကြောင့်တည်း။

တသ္မာ ! ထို့ကြောင့်။ ယေန အလာဘေန၊ အကြင် သဝိတက္ကအဟိတ် စိတ်တို့၌ ဈာနပစ္စည်းကို မရခြင်းကြောင့်။ ဓမ္မသင်္ကပ္ပံ၊ ဓမ္မသင်္ကပ္ပိပါဠိ တော်၌။ မနောဓာတုအာဒိနံ၊ (သဝိတက္ကအဟိတ်ဖြစ်သော) မနောဓာတ် အစရှိကုန်သောစိတ်တို့၏။ သင်္ကဟသုညဘဝါရေသု၊ သင်္ကဟဝါရသုညဘဝါရ တို့၌။ ဈာနံ၊ ဈာနပုဒ်ကို။ (ဘဂဝတာ) န ဥဒ္ဓဋ္ဌံ၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်။ တံ အလာဘံ၊ ထိုမရခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဈာနပစ္စယဿာပိ၊ ကိုလည်း။ အဟေတုကစိတ္တေသု၊ တို့၌။ သေ (သော) အလာဘော၊ ဤမရခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟိ ၊ ဥပမာ ဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့။ သဟေဟုကေသု၊ တို့၌။ ဝိတက္ကဒိနံ၊ ဝိတက်အစရှိသော ဈာနင်တို့၏။ သဟဇာတေ၊ တကွဖြစ်ဘက်တရားတို့ကို။ သံကဓိက္ခာ၊ စုရုံး၍။ ကေတ္တာတဘာဝကရဏံ၊ တူသောသဘောရှိကုန်သည် ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းဟူသော။ ဥပနိဇ္ဈာယန

၁။ တသ္မာ။ ပေ။ ဝုတ္တောတိ။ ။ “ထိုသို့ အဟိတ်စိတ်အားလုံး၌ ဈာန ပစ္စည်းတို့ မရအပ်ကုန်သည်သာ” ဟု ဝေသဒ္ဓါဖြင့် သတ်မှတ်ခဲ့သော် “သဝိ တက္က အဟိတ်စိတ် ၈-ပါးတို့၌ ဈာနပစ္စည်းမရ” ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် ဓမ္မသင်္ကပ္ပိပါဠိတော်ဝယ် (ဒိပဉ္စဝိညာဉ်မှ တပါးသော သဝိတက္က ဖြစ်သော) မနောဓာတ်စသည်တို့၏သင်္ကဟဝါရ သုညဘဝါရတို့၌ ဈာနပုဒ်ကို ထုတ်ပြတော် မမူအပ်။ (ထိုပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ) ထိုဓမ္မသင်္ကပ္ပိပါဠိတော်ဝယ် မရခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ အဟိတ်စိတ်အားလုံး၌ ဤဈာနပစ္စည်းမရခြင်းကို သင်္ကဟ အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် “တေ ပန ။ ပေ။ နလဗ္ဗန္တိ” ဟုဆိုအပ်ပြီဟု သိထိုက်၏။

၂။ ယထာ ဟိ ။ ပေ။ ဝုတ္တော။ ။ “ယေန အလာဘေန တံ အလာဘံ” အရ ထိုမရခြင်းဟူသည် အဘယ်သို့သော မရခြင်းပါနည်း။ ဤသို့မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် ယထာဟိ စသည်ကိုမိန့်သည်။ သဟိတ်စိတ်တို့၌ ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါတို့၏ ဥပနိဇ္ဈာယန ဗျာပါရသည် အားငြိ၏။ ထိုဗျာပါရဟူသည် ဝိတက်စသည်တို့က တကွဖြစ်ဘက် တရားတို့ကို စုရုံး၍ တပေါင်းတလုံးတည်း ဖြစ်အောင်ပြုနိုင်ခြင်းတည်း။ “န တထာ အဟေတုကစိတ္တေသု ဟောတိ၊ ထို မျှလောက်ကြီးသော အားမျိုးကား သဝိတက္က အဟိတ်စိတ်တို့၌ ယှဉ်သေဝ ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါတို့မှာ မရှိကြ။ ထို့ကြောင့် ယေန အလာဘေန၊ တံ အလာဘံ” အရ “ထိုကဲ့သို့ ကြီးမားသောအားကို မရခြင်း” ဟုမှတ်ပါ။

ဗျာပါရော၊ အာရုံသို့ကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုခြင်းဟူသော ဗျာပါရသည်။
ဗလဝါ၊ အားကြီးသည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။
အဟေတုကစိတ္တေသု၊ တို့၌။ (ဝိတက္ကာဒိနံ၊ သဟဇာတေ၊ သံကဗ္ဗိတော၊
ကေတ္တဝါတဘဝကရဏံ ဥပနိဇ္ဈာယနဗျာပါရော ဗလဝါ) န ဟောတိ။

ပန၊ ထိုသို့ပင် ဓမ္မသင်္ကပ္ပပါဠိတော်ဝယ် ဈာန်ကို မထုတ်ဆောင်အပ်ပါ
သော်လည်း။ ဣမသ္မိံ ပကရဏေ ၊ ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌။ ဒုဗ္ဗလံ၊ အားမရှိ
သည်။ (သမာနံ) ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော။
ဥပနိဇ္ဈာယနံ၊ အာရုံသို့ကပ်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုခြင်းသည်။ ကိဉ္စမတ္တမ္ပိ၊
စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှလည်း။ ယဒိပိ အတ္ထိ၊ အကယ်၍မူလည်းရှိအံ့။ တေန၊
ထိုစိုးစဉ်း အနည်းငယ်မျှဖြစ်သော ဥပနိဇ္ဈာယနဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊
သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဝိတက္ကာဟေတုက စိတ္တေသုပိ၊ တို့၌
လည်း။ ဈာနပစ္စယော၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ သည်သာ။ တသ္မာ ၊
ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဓမ္မသင်္ကပ္ပပါဠိတော်ဝယ် ဈာန်ပုဒ်ကို မထုတ်ဆောင်

၁။ ဣမသ္မိံ ပန။ ပေ။ ဈာနပစ္စယော ဝုတ္တော။ ။ ဤပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌
ကား ရနိုင်သမျှ ပစ္စယသတ္တိတို့ကို ထင်ရှားပြရာ ကျမ်းဖြစ်သောကြောင့် ဝိတက်
စသည်တို့၏ အားမရှိသော ဥပနိဇ္ဈာယနသတ္တိ အနည်းငယ်မျှဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့အားကျေးဇူးပြုနိုင်လျှင် ဈာနပစ္စည်းကို ဟောတော်မူအပ်သည်သာ။

၂။ တသ္မာ ပေ။ သုန္နရတရော။ ။ ပြအပ်ပြီးသော အဖွင့်များ၏ လဒ္ဒ
ဂုဏ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “တသ္မာ ပေ။ သုန္နရတရော” ဟု မိန့်သည်။ ဤ၌
ပြအပ်သော ပါဠိကား ယခုစာအုပ်တို့၌ ရှိသောပါဠိပင်တည်း။ ထိုပါဠိက
သဝိတက္ကာဟေတိတိစိတ်တို့၌ ဈာနပစ္စည်းရနိုင်ကြောင်း တိုက်ရိုက်ပြသောကြောင့်
သာ၍ကောင်းပါသည်ဟုလို။ ဣမသ္မာ ပကရဏဿာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ စသည်
ကား သုန္နရတရော ဖြစ်ခြင်း၏ကြောင်းကို ပြသောစကားတည်း။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယတာ။ ။ သံကို “သမံ၊ အညီအမျှ သမနေအောင်” ဟု
၎င်း။ ပ ကို “ပကာရေ၊ အပြားတို့ဖြင့်” ဟု၎င်း ဖွင့်၏။ ထိုသမံကို ငြိမ်းအေး
ခြင်း၊ တူခြင်းအနက်ကိုယူမည်စိုး၍ “အဝိသမံ၊ မညီမမျှမဟုတ်” ဟု အနုဂ္ဂိကာ
ဖွင့်၏။ မညီမမျှမဟုတ်လျှင် “အညီအမျှသမ” ဟူသော အနက်ပင်တည်း။
ပကာရေဟိ ကိုလည်း “ကေဝတ္ထုကတာဒိပွကာရေဟိ” ဟု သရုပ်ဖော်သည်။

အပ်ပါသော်လည်း ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ ဈာနပစ္စည်း၏ ဟောတော်မူအပ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ယေ၊ အကြင်ဆရာတို့သည်။ ပဋ္ဌန္တိ၊ ရွတ်ဆိုကြကုန်
၏။ (ကံ၊ နည်း။) န တေ ပန။ ပေ။ လဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (ပဋ္ဌန္တိ။) တေသံ၊
ထိုဆရာတို့၏။ သော ပါဠော၊ သည်။ သုန္နရတရော၊ သာ၍ကောင်း၏။
(ကသ္မာ၊ သော ပါဠော၊ သုန္နရတရော၊ နည်း။) အယံ၊ ဤအနက်အပွင့်
သည်။ ဣမဿ ပကရဏဿ၊ ၏။ အတ္ထ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ (ဟောတိ။) ဓမ္မ
သင်္ဂဏိယာ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏိပါဠိတော်၏။ (အတ္ထဝဏ္ဏနာ) န (ဟောတိ)၊
မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သော ပါဠော၊ သုန္နရတရော) ။

သမံ၊ အညီအမျှ။ (သမအောင်)။ ပကာရေဟိ၊ ကေဝတ္ထုကတာ
အရှေ့သော အပြားတို့ဖြင့်။ ယုတ္တတယ၊ ၊ ရောနှောစပ်ယှဉ်ကုန်သည်၏

အနုဋီကာ၌-အဝိသမံအပြင် “သမ္မာ သဟဝါ” ဟုဖွင့်သေး၏။ ထိုအဖွင့်
သည် သမံ ၏အဖွင့်မဟုတ်။ “သံသမောဓာန သင်္ခေပ၊ သမန္တတ္ထသမိဒ္ဓိသု”
သမ္မာဘုသ သဟာယုတ္တာ” စသည်ဖြင့် အဘိဓာန် (၁၁၇၀) ဂါထာလာ
သံ ဥပသာရ၏အနက်တို့တွင် “သမ္မာအနက်ဟော၊ တနည်း သဟအနက်ဟော”
ဟု သံပုဒ်ကိုဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ သမံ အနက်သည် အဘိဓာန်၌ မပါသောကြောင့်
ရှေးရိုးအနက် မဟုတ်ရကား အဘိဓာန်၌ပါသော အနက် ၂-မျိုးကိုဖွင့်သည်
ဟုမှတ်ပါ။ ထိုတွင် “သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ” ဟူသည် အတူယှဉ်သော စိတ်
စေတသိက်တို့ မိမိသဘောကို မိမိဆောင်သော အားဖြင့် အခြားသဘောကို
မကန်မြစ်ကြသည်ကို “သမ္မာ” ဟုဆိုသည်။ သဟ၏ အဓိပ္ပာယ်ကား ထင်ရှားပြီ။

၁။ ယုတ္တတယ။ ။ “အသေန+ယုတ္တော+ရဇော၊ မြင်းသည်+ကပ်
ယှဉ်အပ်သော+ရထား” ဟုဆိုရာ၌ “မြင်းနှင့်ရထားသည် ရောနှောသော
အားဖြင့် ယှဉ်ခြင်းမဟုတ်၊ မြင်းနှင့်ရထားတို့ ပူးကပ်ယှဉ်စပ်ရုံသာ ဖြစ်၏။
စိတ်နှင့်စေတသိက်တို့ ယှဉ်ရာ၌ကား စတုမဇြေရာဝယ် ထောပတ်ဆီ ပျားရည်
တင်လဲ (သကာ) တို့ ယှဉ်ရုံမျှမက ခွဲ၍မရအောင် ရောနှောကြသကဲ့သို့ စိတ်နှင့်
စေတသိက်တို့လည်း သဘောချင်းမတူဘဲလျက် ခွဲ၍မလွယ်အောင် ရောနှော
မိကြသည်ကို “ယုတ္တ” ခေါ်သည်ဟု ယူစေလို၍ “သံသဋ္ဌတယ” ဟု အနုဋီကာ
ဖွင့်သည်။ သမံနှင့် ပေါင်းသောအခါ “သမနေအောင် ရောနှောကြသည်”
ဟုဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အနုဋီကာ၌လည်း “ကေသာဝေါပကမနေန
ဝိယ” ဟု သမံယုတ္တတယကိုပင် ထပ်၍ဖွင့်သည်။

အဖြစ်ကြောင့်။ (“ဥပကာရကတာ” ဌီစပ်) ကော်ဘာဝေါပဂမနေနဝိယ တပေါင်းတည်း မဟုတ်သော်လည်း တပေါင်းတည်း ကဲ့သို့သော အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့် ကဲ့သို့။ ဥပကာရကတာ၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူး ကို ပြုတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ တည်း။

ယုတ္တာနံ ၊ ရောနှောစပ်ယှဉ်ကုန်သည်။ သတံပိ၊ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ နာနတ္ထုပဂမေန၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း

အနုဋီကာ။ ။ သာ ၁န သံသဋ္ဌတာ ယသ္မာ သဘာဝတော အနေကေ သမ္ပိ သတံ (စိတ်တခု၌ အနည်းဆုံးစေတသိက် ၇-ပါးယှဉ်သောကြောင့် တရားကိုယ်သဘောအားဖြင့် များနေပါကုန်သော်လည်း) ကေတ္တမနဝိယ (တခုတည်းအဖြစ်သို့ ရောက်သကဲ့သို့) ဟောတိ၊ ။ ။ တသ္မာ ဝုတ္တိ ကော်ဘာဝေါ ပဂမနေနဝိယ ဥပကာရကတာတိ။

အက်ဦးအံ- ဤသို့တခုတည်း အဖြစ်သို့ ရောက်သကဲ့သို့ ကျေးဇူးပြုနိုင်ပုံကို လည်း များစွာကုန်သောထိုစိတ်စေတသိက်တို့၏တခုစီမခွဲဘဲ သံဟစ္စ (ပေါင်း၍) ကေတ္တကာရိတာယ (တခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် ဆိုင်ရာကိစ္စကို ပြုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နိဒဿေတဗ္ဗာ၊ ညွှန်ပြထိုက်၏ဟု မိန့်သည်။

၁။ ယုတ္တာနံပိ သတံ။ ။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၌ ကုသိုလ် နာက္ခေန္ဓာတို့နှင့် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့သည် အတူတကွဖြစ်ရခြင်းကြောင့် ယုတ္တ၊ ယှဉ်တွဲမိကြ၏။ ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ်၌လည်း ပစ္စည်းတရားတို့က နောက်မှဖြစ်စေကာမူ ပစ္စယပ္ပန် ရှုပကာယတို့က မချုပ်သေးသောကြောင့် ယှဉ်တွဲမိကြ၏။ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ် ၌လည်း ပစ္စည်းပစ္စယပ္ပန်တို့ ယှဉ်တွဲမိကြပုံကို သိပါ။ ဤသို့ ယှဉ်တွဲမိကြလျှင် “သမ္ပယုတ္တ မဖြစ်ပါလော” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် သမ္မာဝနာဇောတက “အပိ” သဒ္ဒါကို ထည့်သည်။ ယှဉ်တွဲမိကြသော်လည်း ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝ သာ ဖြစ်သည် ဟုလို။

အနုဋီကာ ။ ။ ယုတ္တာနမ္ပိ သတံတိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန (ပါဠိတော်၌ ဟော တော်မူအပ်သော အပြားအားဖြင့်) သံသဋ္ဌတာယ (ရောနှောသည်၏ အဖြစ် ဟူသော) အညမညသမ္ပန္နတာယ (ပစ္စည်း ပစ္စယပ္ပန်တို့ အချင်းချင်းငေါက်ကုန် သည်၏အဖြစ်ဖြင့်) ယုတ္တာနမ္ပိသမာနာနံ (ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေနဌီစပ်) အယုတ္တ ယုတ္တတာ (ဤယုတ္တ၏ အဖြစ်ကိုလည်း) နသမ္ပယုတ္တပစ္စယတာယဝိယ (ကဲ့သို့) ပစ္စယဓမ္မေသု ပစ္စယပ္ပန္နဓမ္မေသုစ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကေဝလံ တတ္ထ (ထိုသမ္ပယုတ္တ

ဟူသော။ ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန၊ ကေဝတ္ထုကတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် မယှဉ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း။ ကသွား၊ ကြောင့်။ ယုတ္တာနံ၊ သတံပိ နာနတ္ထုပဂမေန ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန ဥပကာရကတာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ တည်း။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ၊ (ယသွား)၊ ကြောင့်။ ဝတ္ထုသဟ ဇာတ ပစ္စာဇာတဝသေန၊ ဝတ္ထု၏အဖြစ်၊ သဟဇာတ၏ အဖြစ်၊ ပစ္စာ ဇာတ၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ အယုတ္တာနံ၊ မယှဉ်ကုန်သော။ အာရမဏာဒိ ဘာဝေန၊ အာရမဏ အစရှိသည် တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (အာဒိ ဖြင့်

ပစ္စည်း၌) အရူပသဘာဝတ္တာဥဘယံ (ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် နှစ်ပါးစုံသည်) သဓရရံ (တူမျှသောဝန်ဆောင်ခြင်းရှိ၏) ဣဓ (ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌) ရူပါရူပသဘာ ဝတ္တာ (ရုပ်သဘော နာမ်သဘောရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဥဘယံ (စွည်း ပစ္စယုပ္ပန် ၂-ပါးစုံသည်) ဝိဓရံ (မတူသောဝန်ဆောင်ခြင်းရှိ၏) ဣတိ အယံ ဝိသေသော။

၁။ ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန။ ပေ။ ဂမေန။ ။ ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေနာတိ ဝိသံသဋ္ဌ ဘာဝေန၊ တေသံ စုတ္တံ နာနတ္ထုပဂမေနာတိ၊ ဣဒိ ဟေတ္ထ ဝိပ္ပယုတ္တဘာယ ဝိသေသနံ၊ ဤနာနတ္ထုပဂမေနပုဒ်သည် ဝိပ္ပယုတ္တဘာ၏ ဝိသေသနတည်း။ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ နာနတ္ထုပဂမေန ကို ရှေးဦးစွာ အနက်ပေးသည်။ နာနတ္ထုပဂမနသင်္ခါတာ ဝိပ္ပယုတ္တဘာ၊ န သာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တန္တိ အာဒိသုဝိယ အဘာဝမတ္တန္တိ၊ “ဉာဏဝိပ္ပယုတ်” ဟူရာ၌ ဉာဏ်မရှိခြင်းဟူသမျှကို မယှဉ်ခြင်း ဟုဆိုသကဲ့သို့ ဤ၌မရှိခြင်းကို ဝိပ္ပယုတ်ဟုမဆိုလို။ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်နှစ်မျိုးလုံး သဘောမတူသည်၏အဖြစ်သို့ ဆောက်ခြင်းဟူသော နာနတ္ထုပဂမနကို “ဝိပ္ပ ယုတ္တ” ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ နဟိ။ ပေ။ ပစ္စယတာ အတ္ထိ။ ။ “ယုတ္တာနံ” ဟုဆိုအပ်ခဲ့သော စကား ကိုပြီးစေသော ဒဠိကရဏစကားတည်း။ ဝတ္ထု သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ အဖြစ် ဖြင့် ယုတ္တဖြစ်မှသာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ယုတ္တမဖြစ်လျှင် ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းမဖြစ်။ ရူပါရူပသော တရားတို့မှာ အာရမဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြ၊ ဝိပ္ပယုတ်လည်း ဖြစ်ကြစေကာမူ ဝတ္ထု သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ အဖြစ်အားဖြင့် ယုတ္တ မဖြစ်ကြသောကြောင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း မဖြစ်ကြ။ [ရူပါဒယော ပန အာရမဏဓမ္မာ ကိဉ္စာပိ ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ပန နဟောန္တိ၊ ကိ ကာရဏာ သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ အဘာဝတော၊-ပစ္စယနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ။]

အာရမဏာဓိပတိ စသည်ကို ယူပါ။) ဥပကာရကနံ၊ ကုန်သော။ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ၊ ကေဝတ္ထုကတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် မယှဉ်ကုန်သော။ ရူပါဒီနံ၊ ရူပါရုံအစရှိသောတရားတို့၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ သည်။ နအတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ယုတ္တာနံ သတိပ နာနတ္ထုပဂမေန ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန ဥပကာရကတာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ တည်း။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၏။) ပန၊ ဆက်။ ရူပါနံ၊ ပထဝီစသောရုပ်တို့၏။ ရူပေဟိ၊ အာပေါစသော ရုပ်တို့နှင့်။ အဝိနိဗ္ဗောဂေ၊ အသီးအသီးခွဲခြား၍ မရခြင်းသည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ ဝိပ္ပယောဂေါယေဝ၊ ဝိပ္ပယောဂသည်ပင်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုရုပ်တရားတို့၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ သည်။ န၊ မဖြစ်။ ဟိ၊ မှန်။ စတူဟိသမ္ပယောဂေါ စတူဟိဝိပ္ပယောဂေါဟိ၊ ဟူ၍။ (အဂဝတာ) ဝတ္ထံ။

ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေနာတိ၊ ကား။ ပစ္စုပ္ပန္နသဘာဝေန၊ ပစ္စုပ္ပန်သဘော ဖြစ်သော။ (အတ္တိဘာဝေန ဌိစပ်) တေန၊ ထိုပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေန ဟူသော

၁။ ရူပါနံ ပန ရူပေဟိ။ ။ဝတ္ထု သဟဇာတစသော အားဖြင့် ယုတ္တ ဖြစ်သော တရားတို့သည် အတူဖြစ်ကြသောကြောင့် သမ္ပယုတ်လေလားဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏။ ကလာပ်တခုတည်းဝယ် မဟာဘုတ် ဥပါဒါရုပ်တို့သည် အနိဝိဗ္ဗောဂ (အသီးအသီးခွဲခြား၍ မရသော်လည်း) သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြလေ သလောဟု တွေးတောယုံမှားဘွယ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဝိပ္ပယုတ်ဟု အထူးဟော နေဘွယ်မလို။ [ဝိပ္ပယောဂေါယေဝ နတ္ထိ၊ သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ အဘာဝ တော၊-အနု။]

၅။ စတူဟိ။ပေ။ဝိပ္ပယောဂေါ။ ။“စတူဟိ သမ္ပယောဂေါ စတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ”ဟူသောစကားသည်သမ္ပယုတ်၏လက္ခဏာ၊ ဝိပ္ပယုတ်၏လက္ခဏာ ကိုပြသော ဓာတုကတာ လက္ခဏမာတိကာ စကားတည်း။ ထိုသို့ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ အချင်းချင်း သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောကြောင့် သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဟု ဟော တော်မူခဲ့၏။ နာမ်နှင့်ရုပ်သည်၎င်း၊ ရုပ်နှင့်နာမ်သည်၎င်း အတူတကွဖြစ်ကြ ရာ၌ သမ္ပယုတ်လေလားဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းအဖြစ် ဖြင့် ဟောတော်မူရသည်။ ရုပ်အချင်းချင်းမှာ ထိုကဲ့သို့ ယုံမှားဘွယ်မရှိသော ကြောင့် ဝိပ္ပယုတ္တ ဟုအထူးဟောတော်မူ။

ပါ၌ဖြင့်။ (နိဝါရေတိ ဌ္ဗစပ်) မေ၊ တပည့်တော်၏။ ဝါ၊ သည်။ ကဘံ၊ ပြုအပ်ပြီးသော။ ပါပကမ္မံ၊ မကောင်းမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိပါ၏။ ဣတိ ဤသို့ ၎င်း။ [ပါရာဒိကဏ်ပါဠိတော်၊ ပဌမပါရာဇိက၊ သုဒ္ဓိန္နဘာဏဝါရ။] အတ္တ ဟိတာယ၊ မိမိစီးပွားအလို့ငှာ။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်သော။ ကေစ္စော၊ အချို့ သော။ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ။ ဤသို့၎င်း။ [ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်၊ စတုက္ကပုဂ္ဂလပညတ္တိ။] ဝေမာ၊ သူ၊ ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်

၁။ အတ္ထိပေ။ ကတံ။ ။ ကတံ ၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်အနက်ဟော တည်း။ ထို့ကြောင့် “ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိ” ဟူရာ၌ “ပစ္စယုပ္ပန် သဘောဖြစ်သော အတ္ထိ မဟုတ်” ဟုသိသ၏။ အတိတ်ဖြစ်လျှင် လွန်ပြီး ချုပ်ပြီးဖြစ်၏။ သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် “အတ္ထိ၊ ရှိ၏-ရှိနေ၏” ဟု ဆိုရ သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-အကျိုးမပေးရသေးသမျှ ခန္ဓာအစဉ်၌ ကမ္မသတ္တိအဖြစ်ဖြင့် ရှိနေသောကြောင့် “အတ္ထိ-ရှိ၏” ဟု ဆိုရပါသည်။

အနုဋီကာ။ ။ ကတဘာဝဝိသိဋ္ဌာ အတ္ထိတာ ဝုစ္စမာနာ (ပြုအပ်ပြီးအဖြစ် သည် အထူးပြုအပ်သော ဆိုအပ်ဆဲဖြစ်သော အတ္ထိ၏အဖြစ်သည်) ကိရိယာယ သိဒ္ဓဘာဝမေဝ ဒီပေတိ၊ နသိဇ္ဈမာနတံ (ပြုခြင်းကြိယာ၏ ပြီးပြီး၏ အဖြစ် ကိုသာပြ၏။ ပြီးဆဲအဖြစ်ကို မပြ)။ ဣတိ အာဟ- နိဗ္ဗတ္တတာလက္ခဏံ အတ္ထိ ဘာဝန္တိ၊ အတ္တတော ပန (လိုရင်းအနက် အားဖြင့်ကား) ကမ္မဿ အနိဗ္ဗတ္တဖလ တာယဝေ ဧတ္ထ အတ္ထိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကံ၏အကျိုးက ဖြစ်ပြီးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ ဤ “အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ကတံ” ဟူသောပါဠိ၌ အတ္ထိအဖြစ် ကို သိထိုက်၏။

၂။ အတ္ထိပုဂ္ဂလော။ ။ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ။ သို့သော် လူတို့ခေါ်ဝေါ်အပ်သော နာမည်ပညတ်သည် စိတ်ဖြင့်ယူ၍ ရအပ် ရနိုင်လောက်အောင် ထင်ရှားနေသောကြောင့် “ဥပလဗ္ဘမာနတာလက္ခဏံ အတ္ထိဘာဝံ” ဟုဆိုသည်။ [“ဥပလဗ္ဘမာန” ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော နာမည် ပညတ်ကို လောကသင်္ကေတအဖြစ်ဖြင့် စိတ်ထည်းဝယ် ရအပ်ခြင်းတည်း။]

တနည်း။ ။ တဒုပါဒါနသာ ဝါ (ထို ပုဂ္ဂလဟူသော နာမည်ပညတ်၏ စွဲမှီရာခန္ဓာပဉ္စက၏) ပဗန္ဓာစိစ္ဆေဒေါ (အစဉ်၏မပြတ်ခြင်းကို) လဗ္ဘတေဝါတိ ဝုတ္တံ ဥပလဗ္ဘမာနတာလက္ခဏံ အတ္ထိဘာဝန္တိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော နာမည်ပညတ်၏ စွဲမှီရာက ခန္ဓာ ၅-ပါးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ထိုခန္ဓာအစဉ်ကလည်း မပြတ်

တို့၌။ ဂုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗတ္တဥပလဗ္ဗမာနတာလက္ခဏံ၊ ဖြစ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ၊ အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသော။ အတ္တိဘာဝံ၊ အတ္တိ၏အဖြစ်ကို။ နိဝါဒရတိ၊ ၏။ ဇနကတ္တေ၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ အတ္တိ ဘာဝေန၊ အတ္တိ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ သည်။ ဥပထမ္မကတ္တပ ဓာနာ၊ ပြဓာန်းသော ဥပထမ္မက အဖြစ်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပထမ္မ ကတ္တေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ၈၊ ဆက်။ ဣဒံ ဥပ

မစဲရှိနေသောကြောင့်၎င်း “ဥပလဗ္ဗမာနလက္ခဏာရှိသော အတ္တိဘာဝ” ဟုဆို သည်။ [ဤနည်း၌ကား လောကသင်္ကေတအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်ရုံသာမက သဘာဝ အဖြစ်ဖြင့်လည်း ရအပ်သောကြောင့် “ဥပလဗ္ဗမာနတာ အတ္တိဘာဝ” ဟု ဆိုလိုသည်။]

၁။ သတိပိ ဇနကတ္တေ။ ။အတ္တိပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့သည် ဥပါဒ် အခိုက်၌ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဇနကသတ္တိရှိသည် မဟုတ်ပါ လော၊ ထိုသို့ရှိပါလျက် အဘယ်ကြောင့် “ဥပထမ္မကတ္တေန” ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုပါသနည်း ဟု ဓောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် “သတိပိ ဇနကတ္တေ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဇနကသတ္တိရှိသော်လည်း အတ္တိအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုရာဝယ် ဥပထမ္မကသတ္တိက ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် “ဥပထမ္မကတ္တေန” ဟု ဆိုရပါသည် ဟူလို။

အနုဋီကာ။ ။ပစ္စယုပ္ပန္နာယ ယဒိပိ ဥပါဒ်တော ပဋ္ဌာယ ယာဝဏ်ဂါ လဗ္ဗမာနတာ အတ္တိဘာဝေါ (ဥပါဒ်မှဘင်တိုင်အောင် ရနိုင်သည်၏ အဖြစ် သည် အကယ်၍မူလည်း အတ္တိအဖြစ်ဖြစ်ပါပေ၏) တထာပိ တဿ ယထာ ဥပါဒ်ကုဏတော ဌိတိကုဏေ သာတိသယော ဗျာပါရော (သို့သော်လည်း ထိုပစ္စည်းတရား၏ ဥပါဒ်ခဏထက် ဌိဏေ၌ ဗျာပါရက သာလှန်၏။) ဝေ ပစ္စယုပ္ပန္နေပီတိ ဂုတ္တံ သတိပိ။ ပေ။ ဥပကာရကတာတိ။

၂။ ဣဒမ္ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဝတ္ထာရမဏသဟဇာတာဒီနန္တိ အာဒိသဒ္ဓေန ပုရေဇာတပစ္စာဇာတာဒီနိ သင်္ဂဏာတိ၊ အတ္တိဘာဝေန န နိဿယာဒိ ဘာဝေန ငြိကာစာအုပ်တို့၌ ဝေ မပါ။ “အတ္တိဘာဝေန” ဟု သာ ရှိ၏။ ဤ အနုဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ “အတ္တိဘာဝေန” ဟု ဝေသဒ္ဓါ ပါသင့်၏။]

ထမ္မကတ္တံ၊ ဤပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ကို။
(ဒဠ္ဗဗ္ဗံ ဌာဝပံ) ဝတ္ထာရမဏသဟဇာတာဒီနံ၊ ဝတ္ထု၊ အာရုံ၊ သဟဇာတ အစ
ရှိသော တရားတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ သာဓာရဏံ၊ တူသောဆောင်ခြင်းရှိသော။
ဝါ၊ ဆက်ဆံသော။ အတ္ထိတာဝေနော၊ ဖြင့်သာ။ ဥပကာရကတ္တံ၊ လျော်
သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အာရမဏေ၊ ဌံ။ ဖုသနာဒိဝံသေန၊ ကွေ့ထိခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစွမ်း
ဖြင့်။ ဝတ္ထမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဖဿာဒီနံ၊ ဖဿအစရှိကုန်သော။ အနေ
ကေသံ၊ တပါးမက များစွာသော စိတ်စေတသိုက်တို့၏။ သဟဘာဝေါ၊
အတူတကွ၏ အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧကသ္မိံ၊ သော။ ဖဿာဒိ
သမုဒါယေ၊ ဖဿအစရှိသော စိတ္တုပ္ပါဒ်အပေါင်းသည်။ သတိ၊ သော်။
ဒုတိယော၊ သော။ (ဖဿာဒိ သမုဒါယော၊ သည်။) နဟောတိ။ ပန၊
ကား။ (ဧကသ္မိံ ဖဿာဒိသမုဒါယော၊ သည်။) အသတိ၊ သော်။ (ချုပ်ပြီး
ဖြစ်၍ မရှိလသော်။) (ဒုတိယော၊ ဖဿာဒိသမုဒါယော) ဟောတိ။ တေန၊
ထိုသို့တပါးမက များစွာသော ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏ အတူတကွ
မဖြစ်ကြခြင်းကြောင့်။ နတ္ထိတာဝေန၊ ရှေးဖဿအစရှိသော တရားတို့၏
မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကတ၊ သည်။ နတ္ထိ ပစ္စယတ၊ တည်း။

ဣတိ သာဓာရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဥပကာရကတ္တံ ဝိဘာဝေတိ-ဤ “အတ္ထိတာဝေန”
ဟူသောပါဌ်ဖြင့် သာဓာရဏံ ဟုဆိုအပ်သော ဥပကာရကအဖြစ်ကို ထင်ရှား
စေ၏။-အနု။ “ဝတ္ထာရမဏသဟဇာတာဒီနံ သာဓာရဏံ” ဟု ဆိုရာ၌ အတ္ထိ
အဖြစ်ဖြင့် သာဓာရဏ ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို။

၁။ အနေကေသံ။ ပေ။ နတ္ထိ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌ ဖဿစသော စေတ
သိက် ၇-ပါးဟူ၍။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်နှင့်တကွ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ် ၈ ပါးသည်
ထုံးစံအတိုင်း သဟဘာဝ (အတူတကွဖြစ်ခြင်း) ရှိကြ၏။ “ဖဿာဒီနံ အနေ
ကေသံ သဟဘာဝေါ နတ္ထိ” ကား စိတ္တုပ္ပါဒ်တခုကို ရည်ရွယ်သော စကား
မဟုတ်။ အမျိုးမျိုးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့တွင် ပါဝင်သော ဖဿစသော တရား
အပေါင်းကို ရည်ရွယ်သောစကားတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဧကသ္မိံ ဖဿာဒိ
သမုဒါယေ သတိ ဒုတိယော န ဟောတိ” ဟု ဆိုသည်။

ပုရိမတရစိတ္တာနံ၊ သာ၍ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့၏။ နတ္ထိဘာဝေ^၁၊ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ တာနိ၊ ထိုပုရိမတရစိတ်တို့သည်။ နတ္ထိဘာဝေန၊ နတ္ထိ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပကာရကာနိ၊ ကုန်သည်။ န(ဟောန္တိ)။ ပန၊ အနွယ်ကား။ အနန္တရမေဝ^၂၊ အခြားမဲ့စိတ်သည်သာ။ (ဥပကာရကံ ဟောတိ၌စပ်) အတ္တနော၊ ပစ္စည်းတရားဖြစ်သော မိမိ၏။ အတ္ထိဘာဝေန၊ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ရှိနေခြင်းကြောင့်။) ပဝတ္ထိဩကာသံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်ကို။ အလဘမာနာနံ၊ မရကုန်သောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ (ဒဒမာနံ၌စပ်) ဝါ၊ ကို၏။ (ပဝတ္ထိ၌စပ်) (အတ္တနော၊ ၏။) နတ္ထိဘာဝေန၊ မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထိဩကာသံ၊ ကို။ ဒဒမာနံဝိယ^၃၊ ပေးသကဲ့သို့။ ဥပကာရကံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဝတ္ထိဩကာသဒါနေန ဥပကာရကာတိဟူ၍။ (သင်္ကဟကာရော) အာဟ။

၁။ သတိပိ။ပေ။နတ္ထိဘာဝေ။ ။အတိတဘဝင်၊ ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်္ဂပစ္စေဒ ဟု စိတ်အာဉ်ဖြစ်ရာ၌ ဘဝင်္ဂစလနသည် ဘဝင်္ဂပစ္စေဒ၏ ပုရိမစိတ်တည်း။ အတိတဘဝင်ကား ပုရိမတရစိတ်တည်း။ ထိုပုရိမတရစိတ်သည် ဘဝင်္ဂပစ္စေဒဖြစ်သောအခါ နတ္ထိ မဟုတ်ပါလော။ ထိုပုရိမတရစိတ်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် နတ္ထိပစ္စည်းမဖြစ်ကြပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “သတိပိ ပုရိမတရစိတ္တာနံ နတ္ထိဘာဝေ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ထိုပုရိမတရစိတ်တို့သည် နတ္ထိဖြစ်သော်လည်း နတ္ထိအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးမပြုကြသောကြောင့် နတ္ထိပစ္စည်းမဖြစ်ကြ-ဟူလို။

၂။ အနန္တရမေဝ။ပေ။ဥပကာရကံ။ ။အခြားမဲ့ဖြစ်၍ ပုရိမဖြစ်သော ရှေ့စိတ်ကား မိမိရှိနေသေးလျှင် နောက်စိတ်ဖြစ်ခွင့် မရ။ မိမိက မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် နောက်စိတ် ဖြစ်ခွင့်ပေးသကဲ့သို့ ကျေးဇူးပြုသည်။ ထို့ကြောင့် “ပဝတ္ထိဩကာသဒါနေန ဥပကာရကာတံ”ဟု မိန့်သည်။

၃။ ဒဒမာနံဝိယ။ ။ရှေးရှေး စိတ်သည် မိမိချုပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် နောက်နောက် စိတ်အား အခွင့်ပေးသည်မှာ အမှန်ပင် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် “ဒဒမာနံဝိယ” ဟု ဝိယ သဒ္ဒါထည့်၍ မသေမချာ ဆိုရပါသနည်း-ဟုမေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား- နောက်စိတ် ဖြစ်ခွင့်ပေးသည်ကား အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် ပစ္စည်းတရားတို့မှာ ထိုသို့ဖြစ်ခွင့်ပေးလိုသော အဇ္ဈာသယမရှိပါသော်လည်း ဖြစ်ခွင့်ပေးလိုသော အဇ္ဈာသယရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထံ၊ ဤနတ္ထိ၏အဖြစ်၊ ဝိဂတ၏အဖြစ်တို့တွင်။ အဘာဝ
မတ္တေန၊ မရှိခြင်းမျှဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ သည်။ ဩကာသဒါနံ၊ ဖြစ်ခွင့်
ကိုပေးခြင်းသည်။ (ဥပကာရကတာကို ထပ်ဖွင့်သည်) နတ္ထိပစ္စယတာ၊
တည်း။ သဘာဝဝိဂမေန၊ သဘာဝဓမ္မ၏ မကင်းခြင်းကြောင့်။ (မကင်း
သည့် အတွက်။) အပ္ပဝတ္တမာနာနံ၊ မဖြစ်ရသေးကုန်သော နောက်စိတ်
စေတသိက်တို့အား။ သဘာဝဝိဂမေန၊ သဘာဝဓမ္မ၏ ကင်းခြင်းအားဖြင့်။
ဥပကာရကတာ၊ သည်။ ဝိဂတပစ္စယတာ၊ တည်း။ [ဤသို့ဖြစ်လျှင်မရှိခြင်း

တဒ္ဓမ္မပစာရအားဖြင့် (ရူပကအလင်္ကာနည်း အားဖြင့်) ဆိုထားပါသည်။
[သစ္စမေဓံ၊ ဧဝံ အဇ္ဈာသယာ ဝိယ ပစ္စယဓမ္မော အဘာဝံ (မရှိခြင်း=ချုပ်ခြင်း
သို့) ဂစ္ဆန္တိတိ ဒဿနတ္ထံ ဝိယ သဒ္ဓဂဟဏံ၊-အနု။]

[ဆောင်] နိသတ္တိကို၊ သတ္တိရှိစွာ၊ ကျမ်းဉ္စလာ၊ ဥပမာ ဥပရိက်၊ ကျမ်းရိပ်
ထောက်ဆ၊ ရူပက။ [ဥပရိ-အထက်၌ တင်စား၍ (ဝါ၊ အလွန်
အကျွန်)+ချာ-ဆိုခြင်း။]

၁။ ဧတ္ထေပ။ ဝိဂတပစ္စယတာ။ ။ နတ္ထိဘဝံ မရှိသည်၏ အဖြစ်နှင့်
ဝိဂတဘာဝ ကင်းသည်၏အဖြစ်သည် ပစ္စည်းတရား၏ မရှိတော့ခြင်းအားဖြင့်
တူသည်မဟုတ်ပါလော။ အဘယ်သို့ထူးပါသေးသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသော
ကြောင့် “ဧတ္ထေ” စသည်ကို မိန့်သည်။ နတ္ထိဘာဝနှင့် ဝိဂတဘာဝသည် မရှိ
ခြင်းအားဖြင့် တူမျှသော်လည်း မိမိရှိနေသမျှ နောက်စိတ်ဖြစ်ခွင့်မရသော
ကြောင့် မိမိ၏မရှိခြင်းမျှဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းသည် နတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်တည်း။
မိမိဘည်းဟူသော သဘာဝဓမ္မမကင်းသေးသမျှ နောက်သဘာဝဓမ္မဖြစ်ခွင့်မရ
သောကြောင့် မိမိဘည်းဟူသော သဘာဝဓမ္မ၏ ကင်းခြင်းသည် ဝိဂတပစ္စည်း
၏အဖြစ်တည်း။ ထို့ကြောင့် နတ္ထိဘာဝ နိရောဓာနန္တရသညတံ၊ ချုပ်ပြီး၏
အခြားမဲ့၌ ထိုတရားနှင့်ဆိုင်ရာ ဘာမျှမကျန်တော့ဘဲ သည်ဖြစ်ခြင်းသည်
နတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်တည်း။ [တတ္ထ နိရောဓာနန္တရ န နိရောဓသမကာလာတိ
အဓိပ္ပါယော၊-အနု။] ဝိဂတဘာဝ နိရောဓပစ္စယတာ၊ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီး
သည်၏အဖြစ်သည် ဝိဂတ၏ အဖြစ်တည်း။ ထိုပစ္စည်း ၂-ပါး၏ အထူးတည်း။
ထိုအထူးကို စဉ်းစားသောအခါ ဝိဂတသဘောသည် ဘင်အခိုက်၌ ထင်ရှား
၏။ နတ္ထိ သဘောကား ချုပ်ပြီးနောက် (ဘင်၏နောက်) ကာလနှင့်ဆိုင်၏ဟု
ဉာဏ်၌ထင်ရှားလာသည်။

နှင့် ကင်းခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထူးပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “နတ္ထိတာစ” စသည်ကို မိန့်သည်။] စ၊ ဆက်။ နိရောဓာနန္တရသုညတာ၊ ချုပ်ခြင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဆိတ်သုဉ်းသည်၏ အဖြစ်သည်။ နတ္ထိတာ၊ နတ္ထိ၏ အဖြစ်တည်း။ (မရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဝါ၊ မရှိခြင်းတည်း။) နိရောဓပတ္တတာ၊ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီး၏ အဖြစ်သည်။ ဝိဂတတာ၊ ဝိဂတ၏ အဖြစ်တည်း။ (ကင်းသည်၏အဖြစ်၊ ကင်းခြင်းတည်း။) အယံ၊ ဤချုပ်ခြင်း၏အခြားမဲ့၌ ဆိတ်သုဉ်းသည်၏အဖြစ်၊ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသည်၏အဖြစ်သည်။ ဇတေသံ၊ ဤနတ္ထိ၊ ဝိဂတသို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။

တထာ၊ ထိုရှေးနည်းအတိုင်း။ သသဘာဝတော၊ မိမိ၏သဘောအားဖြင့်။ အတ္ထိတဿ၊ ရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ သည်။ အတ္ထိပစ္စယတာ၊ တည်း။ နိရောဓေ၊ ချုပ်ခြင်းသို့။ အပ္ပတ္တိယာ၊ မရောက်ခြင်းကြောင့်။ သဘာဝိဝိဂမေန၊ သဘာဝဓမ္မ၏ မကင်းခြင်းအားဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ သည်။ အဝိဂတပစ္စယတာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဓမ္မာဝိသေသ၊ သဘာဝဓမ္မတို့၏ မထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ)ပိ၊ သော်လည်း။ (တရားကိုယ် မကွဲပါသော်လည်း။) ပစ္စယဘာဝဝိသေသော၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဟူသော သတ္တိ၏တူးသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဇေဒိတဗ္ဗော၊

ယိ၊ တိုက်တွန်းဦးအံ့။ ဓမ္မာနံ၊ ပရမတ္ထတရားတို့၏။ သတ္တိဝိသေသံ၊ ပစ္စယသတ္တိအထူးကို။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံအကုန်အစင်။ ယာထာဝတော၊ ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့်။ အဘိသမ္မုဇ္ဈိတာ၊ ထိုးထွင်းကာသိတော်မူ၍။ တထာဂတေန၊ သည်။ စတုဝိသတိ၊ ၂၄-ပါးသော။ ပစ္စယဝိသေသာ၊ ပစ္စည်းအတူးတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဘဂဝတိ၊ ဘုဒ္ဓညတ ဉာဏသင်္ခင် ဘုရားရှင်၏ အပေါ်၌။ သဒ္ဓါယ၊ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့်။

ခ။ ဗာဠိ အဝိဂတ အထူး။ ။ပစ္စည်းတရား၏ ထင်ရှားရှိနေသည်၏ အဖြစ်သည် အတ္တိ၏ အဖြစ်တည်း။ ပစ္စည်းတရား၏ ချုပ်ခြင်းဘင်သို့ မရောက်သေးခြင်းသည် အဝိဂတ၏ အဖြစ်တည်း။ ပြုသော ဟိ နိဝရောဓာနန္တရနိဝရောဓတ္ထိဟိ နတ္ထိဝိဂတာနံ ဘေဒေါ လက္ခိတော၊ ဧဝံ ပစ္စယဓမ္မေသ ရေမာနတာ နိရောဓာနုပဂမေဟိ အတ္တိ အဝိဂတာနန္တိ-အနု။]

တော်မူသော၊ ဤပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ဧဝံ ဝိသေသ၊ ဤဟောတော်မူသည့် အတိုင်း ထူးပါပေကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သုတမယဉာဏံ၊ ဆရာအထံ သင်အံ လေ့ကျက်ဆောင်ရွက် မှတ်သားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်ကို။ ဥပ္ပါဒေတွာ၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်စေ၍။ စိန္တာဘာဝနာမယေဟိ၊ ကြံစည်စဉ်းစားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောဉာဏ်၊ ဘာဝနာပွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်တို့ ဖြင့်။ ဉာဏိသမယာယ၊ ထိုပစ္စည်းတရားတို့ကို 'ထိုးထွင်း၍' သိခြင်းငှာ။ ယောဂေါ၊ လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်မှုကို။ ကာတဗျော၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်ပေသစဉ်း။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဝီထိ ၃-ချက်စဉ် အောက်ပါ ဂါထာကို ရေးခဲ့ပါသည်။ နိဿယနှင့်အဓိပ္ပါယ်ကို ထိညီရွပါ။]

သံယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

စတုတ္ထ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေသု၊ တို့တွင်။ ဧကဿပိ၊ တပါးသော ခန္ဓာ၏လည်း။ ဝါ၊ ကိုသည်း။ အနန္တရာဒိတိ၊ အနန္တရစသော ပစ္စည်းတို့သည်။ (အနုဋီကာတည်သည်။) အသင်္ဂဟိတတ္တာဘာဝတော၊ မသိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ (သိမ်းယူနိုင်ခြင်းကြောင့်။) အနန္တရာဒိနံ၊ အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။ နာမဓမ္မေကဗေသတာ၊ နာမ်တရားတို့၏ တစိတ်၏ အဖြစ်သည်။ 'နတ္ထိ၊ ဣတိ၊' ကြောင့်။ နာမဓမ္မောဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝံတွာ၊ ဆိုပြီး၍။ 'ဧကဝလံ၊' နိဗ္ဗာန်မဖက် သက်သက်။ ပစ္စယပစ္စယပုပ္ဖဘာဝေ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယပုပ္ဖတို့၏ အဖြစ်တို့သို့။ ဘဇန္တာနံ၊ ကပ်ဝင်ကုန်သော။ (ပါဝင်ကုန်သော။) စတုန္ဒယေဝ ခန္ဓာနံ၊ လေးပါးကုန်သော နာမ်ခန္ဓာတို့၏သာ။

၁။ သုတစိန္တာဘာဝနာမယ။ ။ ဆရာအထံ၌ ကြားနာမှတ်သားခြင်းကြောင့် သိသောဉာဏ်သည် သုတမယဉာဏ်မည်၏။ သင်ယူပြီးနောက် ထိုကြားနာအပ်သည့် အတိုင်း သဘောပေါက်အောင် ကြံစည်စဉ်းစားခြင်းကြောင့် သိသောဉာဏ်သည် စိန္တာမယဉာဏ်မည်၏။ ထိုသို့ သဘောပေါက်ပြီးနောက် 'ဘာဝိတာ ဗဟုလိကဉာ' ပြုသော အခါ သာ၍ ရှင်းလင်းစွာ သိသောဉာဏ်သည် ဘာဝနာမယဉာဏ်မည်၏။ [အချို့နေရာ၌ကား ဆရာအထံ၌ မသင်ရဘဲမိမိဘာသာ ကြံစည်၍ သိသောဉာဏ်ကို စိန္တာမယဉာဏ်ဟုခေါ်သည်။]

နာမတားနာမ်တို့၏အဖြစ်သည်။ န၊ မဟုတ်သေးနု။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ နိဗ္ဗာန၌ သည်လည်း။ နာမမေဝ၊ နာမ်ပင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒသေန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနဿ အသင်္ဂဟိတတ္တာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အညံ ဝဇ္ဇေတိ။ ။ “ပုရေဇာတပစ္စယော ရူပေကဒေသော” ၌ ကေဒေသသဒ္ဒါသည် “ရူပရူပဟုခေါ်အပ်သော နိပ္ပန္နရုပ် ‘၁၀-ပါး’မှ အခြားသော ရုပ်ကို ကြဉ်စေ၏” ဟူရာ၌ နိပ္ပန္နရုပ်မှတပါးသော အနိပ္ပန္နရုပ်ကိုသာ “အခြားသောရုပ်” ဟု ဆိုသင့်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-အညေသဒ္ဒါ၊ သေသသဒ္ဒါတို့သည် ယှဉ်ဘက်တွဲဘက်မှ အခြားသော တရားကိုသာ ဟောနိုင်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယ၌ “အညံ၊ တပါးသော အနိပ္ပန္နရုပ်” ဟု အနက်ပေးသည်မှာ ရိုးရာထုံးစံကျ၏။ သို့သော် အနုဋီကာ၌ “အညန္တိ သုခမရုပ် ဟုဖွင့်ထား၏။ ထိုအဖွင့်သည် ရိုးရာထုံးစံမကျရုံသာမက နောက်၌ သုခမရုပ်တွင် ပါဝင်သော အာပေါ ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေ ဟဒယရုပ် အာဟာရရုပ်တို့ကိုလည်း အာရမဏပုရေဇာတ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် “ထို သုခမရုပ်ကို မကြဉ်” ဟု သိရ၏။ ထို့ကြောင့် “အညန္တိ သုခမရုပ်” သည် နောက်ဆရာတို့ ပြင်ထားအပ်သော အမှားပါ၌” ဟု သာ မှတ်ပါ။ ရှေးနိဿယဆရာတို့၏ လက်ထက်၌ကား “အညန္တိ အနိပ္ပန္နရုပ်” ဟု ရှိပါလိမ့်မည်။ ဘာကြောင့်နည်း-ထိုနိဿယဆရာသည် အနုဋီကာ အဖွင့်အတိုင်း ပေးလေ့ရှိ၏။ အနုဋီကာနှင့်မတူလျှင် အမှားစကားကို ဆိုလေ့ရှိသောကြောင့်တည်း။

ကုသလတ္တိကေ အနာဂတံပိ။ ။ ရူပရုပ်သည် ကုသလတိက်၌ လုံးလုံးမပါသည်မဟုတ်။ ဝတ္ထုရုပ် အာရမဏရုပ်မျှားပါ၏။ သို့သော်...ဣတ္ထိန္ဒြေသည်တို့ မပါသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “အနာဂတံပိ” ဟု ဆိုသည်။ ပိ ဖြင့် ပါသောဝတ္ထုရုပ် အာရမဏရုပ်တို့ကို ပေါင်းပါ။

မဇ္ဇိကာ။ ။ အညတ္တာတိ သနိဒဿနတ္တိကေ ဝတ္ထုပုရေဇာတံ စက္ခာဒိ ဓေ ဝတ္ထု၊ ရူပါဒိပဉ္စာရမဏံ အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သဗ္ဗံ တေရသ ရူပံ၊ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအရ၌ ဘူတရုပ်-၃-ပါး ပါဝင်သောကြောင့် ဓဝတ္ထုနှင့်ပေါင်း၍ ၁၃-ပါးဟု ဆိုသည်။) ဣတ္ထိန္ဒြိယာဒိ ပဉ္စဝိဓံ၊ သဗ္ဗံ အဋ္ဌာရသ ရူပရုပ်နာမာတိ ဒသေတိ။ [ဤ၌ ရူပရုပ် အရ နိပ္ပန္န ၁၀-ပါးလုံးရအောင် ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် “အညံ ဝဇ္ဇေတိ” ၌ အနိပ္ပန္နရုပ်ကို ကြဉ်ခြင်းသာ မှန်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ပုရေဇာတပစ္စယော ရူပေကဒေသောတိတ္ထေ၊ ဦး။ ဇောဒေသဝစနေန၊
 'ကေဒေသသဒ္ဓါဖြင့်။ ရူပရူပံတော၊ ရူပရုပ်မှ၊ (နိပ္ပန္နရုပ်မှ) အညံ၊ ဒေခြား
 သော အနိပ္ပန္နရုပ်ကို။ ရူပရူပံပန၊ ရူပရုပ်သည်ကား။ ကုသလတ္တိကေ၊
 ဦး။ အနာဂတဗ္ဗိ၊ မလာသော ရုပ်သည်လည်း။ [အာဂတမေဝံ ဦးစပ်]
 ပုရေဇာတပစ္စယတာဝေန၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အညတ္ထ၊
 မဲခြားသော သနိဒဿနတိက်၌။ အာဂတမေဝ၊ လာသည်သံ။ ဟိ၊ မှန်။
 (တနည်း) ဟိ၊ သာဓကကား။ အနိဒဿနအပ္ပဋိသော ဓမ္မော။ ပေ။
 ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ။ [သနိဒဿနသပ္ပဋိ
 ဘတ္တိက၊ ပဉ္စာဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ ပုရေဇာတပါဠိတော်။]
 အနိဒဿနအပ္ပဋိသော၊ မြင်ခြင်းလည်းမရှိ၊ ထိပါးခြင်းလည်း မရှိသော။
 ဓမ္မော၊ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတသိက်၊ ဒေပညာသ၊ သုခုမရုပ်ဘေးဥဿ၊
 နိဗ္ဗာန်တရားသည်။ အနိဒဿနအပ္ပဋိသော၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ အား။ ပုရေ
 ဇာတပစ္စယေန၊ ပုရေဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။
 အာရမဏပုရေဇာတံ၊ ၎င်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတံ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိဓ၊
 ၏။) အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သော။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို၎င်း။ [ဤဝတ္ထု
 သည် ကုသလတိက်တုန်းကလည်း ပါ၏။ သို့သော် အာရုံဖြစ်နိုင်သော
 ကြောင့် ထည့်တော်မူသည်။ သာဓကပြလိုရင်း မဟုတ်ပါ။] ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊
 ကို၎င်း။ ပုရိသိန္ဒြိယံ၊ ကို၎င်း။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ကို၎င်း။ [ပါဠိတော်၌ ပါ၏။]
 အာပေါဓာတုံ၊ ကို၎င်း။ ကဗဠိကာရံ၊ သော။ အာဟာရံ၊ ကို၎င်း။
 အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊ ဟူ၍။ (ဝိပဿတိ၊ ရှု၏။) ပေ။ ဒေါမနဿ၊
 သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [နောက်၌ ဝတ္ထုပုရေဇာတ
 ရှိသေးသော်လည်း ကုသလတိက်၌ ပါပြီးဖြစ်၍ သာဓကပြဘို့ မလိုသော
 ကြောင့် မပြတော့။]

ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့် ပြီး၏။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ

၁။ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁။ ယော ဟေတုပစ္စယောတိ ဥဒ္ဓိဋ္ဌော၊ သော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ
ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ (ဒဿေတိ ဌိစပ်) ဟေတုသင်္ခါတဿ၊
ဟိတ်ဟုဆိုအပ်သော။ ပစ္စယဓမ္မဿ၊ အလောဘအစရှိသော ပစ္စည်းတရား
၏။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တက 'တံသမုဋ္ဌာနရူပသင်္ခါတာနံ၊ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်
ဖြစ်သောတရား၊ ထိုဟိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တရားဟုဆိုအပ်
ကုန်သော။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ဟေတု
ပစ္စယေန၊ ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏
အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌော၊
အကျဉ်း ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဤပုဒ်ကား နောက်မှ
လိုက်သည်။) ပန၊ တနည်းကား။ ဟေတုဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ယထာဝုတ္တာ၊
အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ (“ဟေတုသင်္ခါတဿ” ဟုဆိုအပ်ပြီး
သော။) ယောပစ္စယဓမ္မော၊ အကြင် ပစ္စည်းတရားသည်။ ယထာဝုတ္တာနံ၊
အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ (“ဟေတုသမ္ပယုတ္တက တံသမုဋ္ဌာန
ရူပသင်္ခါတာနံ” ဟုဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။) ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ တို့အား။ ဝါ

၁။ ပစ္စယဓမ္မဿ ပစ္စယဘာဝေါ။ ။ဟိတ်ဟူသော ပစ္စည်းတရား၏
ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကို “ဟေတုပစ္စည်း” ဟူ၍ အကျဉ်း
ပြအပ်ခဲ့ပြီ။ ဤနည်း၌ ပစ္စယသတ္တိကို “ဟေတုပစ္စည်း” ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။
[ဟေတုပစ္စယေန သည် ပစ္စယဘာဝေါ၏ အဘိဇ္ဇာဝေသနတည်း။ “ဟေတု
သတ္တိဖြင့်+ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သတ္တိ” ဟူလို။]

၂။ ယော ပန။ ပေ။ ပစ္စယဓမ္မော၊ သော။ ။အကြင်ပစ္စည်းတရားသည်
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ပစ္စည်းဖြစ်၏။ ထိုပစ္စည်းတရားကို ဟေတုပစ္စည်း ဟူ၍
အကျဉ်းပြအပ်ခဲ့ပြီ။ ဤနည်း၌ ပစ္စယသတ္တိကို ဟေတုပစ္စည်းဟု မခေါ်။ သတ္တိ
ရှိသော ဟိတ်တရားကိုသာ ဟေတုပစ္စည်း ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ဤသို့ “ရှေ့
နည်း၌ သတ္တိကို ပစ္စည်းဟုခေါ်ခြင်း၊ နောက်နည်း၌ သတ္တိမန္တတရားခြစ်ကို
ပစ္စည်းဟုခေါ်ခြင်းသည် နည်း ၂-ပါး၏ အထူးတည်း။

တို့၏။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဝါ၊ ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ။ သော (ပစ္စယဓမ္မော)၊ ကို။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌော၊ အကျဉ်း ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ၊ ဤနှစ်မျိုးသော အနက်ကို။ ဒသေတိ။

ဥဘယထာပိ၊ ၂-ပါးပြားသော ဝိကပ်အားဖြင့်လည်း။ ဟေတု ဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥပကာရကတာ၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည် ၏အဖြစ်ကို။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ နိဒ္ဓိဋ္ဌော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအနက် သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒသိတံ၊ ပြအပ်သည်။ ဟောတိ။ သေသပစ္စယေသုပိ၊ ဟေတုပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော အာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ သေ (သေဝ)၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်။ နယော၊ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဥပကာရက တာ၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသည်။ ဓမ္မ သဘာဝေါဝေ၊ အလောတအစရှိသော တရားတို့၏ သဘောသာတည်း။ ဓမ္မတော၊ မှ။ အညာ၊ အခြားသော သတ္တိသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊

၁။ ဥဘယထာပိ ဥပကာရကတာ။ ။ ပဋ္ဌမဝိကပ်၌ ပစ္စယသတ္တိကို၎င်း၊ ဒုတိယဝိကပ်၌ ပစ္စည်းတရားဒြပ်ကို၎င်း “ဟေတုပစ္စယ” ဟုဆိုအပ်သော်လည်း ဆိုလိုရင်းမှာ- “ဟိတ၏အဖြစ်” ဟူသော ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ် သည်၏အဖြစ်ကို ဟေတုပစ္စည်းမည်၏” ဟူ၍ ဥဒ္ဓေသတုန်းက ပြလိုရင်း ဖြစ်သည်။

၂။ သေ နယော သေသပစ္စယေသုပိ။ ။ ယထာ စေတ္ထ၊ ဝေ အာရမဏ ပစ္စယေန ပစ္စယဘာဝေါ၊ အာရမဏဘာဝေန ဝါ ပစ္စယော အာရမဏ ပစ္စယောတိအာဒိနာ အာရမဏပစ္စယာဒိသု အတ္ထော နေတဗ္ဗေတိ ဒသေန္တော သေ နယော သေသပစ္စယေသုပိတိ အာဟ၊-အနု။

၃။ န အညာ အတ္ထိ။ ။ ပရမတ္ထတရားတို့၌ သတ္တိ သတ္တိမန္တဟု ခွဲခြား၍ ပြရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် ထိုကဲ့သို့ မကွဲပါ။ ဥပမာ-“ဗုဒ္ဓတိတိ ဖသော= တွေ့ထိတတ်သောကြောင့် ဖဿမည်၏” ဟု ဆိုရသော်လည်း “တွေ့ထိခြင်း သဘောမှတစ်ပါး တွေ့ထိတတ်သော သတ္တိ” ဟူ၍ သီးခြား မရှိသကဲ့သို့ ဤ၌ လည်း “ဟိတတရားတို့၏ ပစ္စယပုဂ္ဂိုလ်တရားတို့ကို ဆိုင်ရာအာရုံ၌ ခိုင်မြဲစေခြင်း သဘောမှတစ်ပါး ခိုင်မြဲစေတတ်သော ဟေတုသတ္တိ ဟူ၍ သီးခြားမရှိပါ” ဟုလို။

ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တထာတထာ၊ ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဥပကာရကံ၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော။ တံတံဓမ္မံ၊ ထိုထို အလောဘအစရှိသော တရားကို။ ဒဿေန္တော၊ ဖြုတ်တော်မူလိုသော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တံတံဥပကာရကတံ၊ ထိုထိုပစ္စည်းတရား၏ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူး ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကို။ ဒဿေတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိတ္ထေ ခွံ။ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ပထမာဝိဘတ် ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော။ ပဌမော၊ သော။ ဟေတုသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပစ္စယ နိဒ္ဒေသော၊ ပစ္စည်းကိုညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဓါတည်း။ တေန၊ ထိုပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌဖြစ်သော ပဌမဟေတုသဒ္ဓါဖြင့်။ တေဿ၊ ဤဟေတုသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော ဟိတ်ဟူသော အနက်၏။ ဟေတုဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥပကာရက တာ၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယံတာ၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤ အနက်ကို။ ဒဿေတိ။ ဒုတိယော၊ သော။ (ဟေတုသဒ္ဓေါ၊ သည်။) ပစ္စယပ္ပန္နဝိသေသနံ၊ ပစ္စယပ္ပန်၏ ဝိသေသနတည်း။ [ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ခွံ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဟူသော ပစ္စယပ္ပန်၏ ဝိသေသနတည်း။] တေန၊ ထိုပစ္စယပ္ပန် ၏ ဝိသေသနဖြစ်သော ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါဖြင့်။ ယေသံ ကေသဉ္စိ၊ အမှတ် မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသုအလုံးစုံကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေန၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အဖြစ်

၁။ ဟေတုသဒ္ဓေါ+တေဿ။ ဣဒမ္စာအုပ်တို့၌ “ဟေတု”ဟု ဗဟုဝစ် ဖြင့် ရှိသော်လည်း “ပဌမော ဟေတုသဒ္ဓေါ” ဟူသောစကား “တေဿ (ဤ ဟေတုသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သောအနက်၏)” ဟူသောစကားကို ထောက်လျှင် “ဟေတု”ဟု ကေဝုစ်ဖြင့်သာ ရှေးပါဌရှိသည်ဟု မှတ်ပါ။ [တေဿာတိ ဟေတုသဒ္ဓါဘိသေယျတ္ထမာဟ၊ သော ဟိ ဆဗ္ဗိဓော (လောဘ ဒေါသ မောဟ အလောဘ အဒေါသ အမောဟအားဖြင့် ၆-ပါး) နဝဝိဓော (ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတဟိတ်အားဖြင့် ၉-ပါး) ဒွါဒသဝိဓော (ဝိပါက် ကြိယာ ခွဲ၍ ၁၂-ပါး) ဣတိ အနေက ဘေဒေနံ ဘိန္နောပိ ဟေတုဘာဝဿမညေန ကေဠိံ ကတွာ ကေဝစနေန ဝုတ္တော (ဟေတုဟု ကေဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူ အပ်ပြီ-အနု။]

ဟူသော သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဝါ၊ ပစ္စည်းသည်။
နဟောတိ၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာန
မေဝ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အားသာ။ ဝါ၊ တို့၏သာ။
(ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိ ဒုဿေတိ။

နန္တစ (စောဒေမိ)၊ စောဒနာပါဦးအံ့။ (ကိ၊ နည်း။) သမ္ပယုတ္တ
သဒ္ဓဿ၊ ၏။ သာပေက္ခတ္တာ၊ စပ်ခြင်းရှိသော သဟာဒိယောဂကို ဝံ့ခြင်း
ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုတိယေ သော၊ ဟေတုသဒ္ဓေ၊ သည်။ (ဟေတု
သမ္ပယုတ္တကာနံ ဌံ ဟေတုသဒ္ဓါသည်။) အဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ မရှိပါသော်လည်း။
အညဿ၊ မိမိမှ အခြားသော။ အပေက္ခိတဗ္ဗဿ၊ ရှုထိုက်သော သဒ္ဓါ၏။
ဝါ၊ ကို။ အနိဒ္ဓိတ္တော၊ မညွှန်ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္တနာဝ၊
မိမိဟူသော ဟိတ်သည်ပင်။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်
တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယေန၊ ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊
သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ (ဒုတိယေ ဟေတုသဒ္ဓေ
အဝိဇ္ဇမာနေပိ” အစရှိသော စကားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို။)
ဝိညာယတိနန္တ၊ သိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ သို့ စောဒနာပါ၏။
အယံ၊ ဤဒုတိယေ ဟေတုသဒ္ဓေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ အစရှိသော စကားဖြင့်
ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်သည်။ ဧကန္တော၊ တခုသော အဖို့ရှိသည်။ ဝါ
စင်စစ်ကေနသည်။ န၊ မဟုတ်။

ဟိ၊ ချဲ့။ ပစ္စတ္တနိဒ္ဓိဋ္ဌော၊ ပထမာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော။ ဟေတု
သဒ္ဓေါ၊ ကို။ (ဂယုတိ ဌံစပ်) ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဧတ္ထေဝ၊
ဟူသော ဤပါဠိ၌သာ။ [ဝေဖြင့် သမ္ပယုတ္တကာနံ ဌံ ကြောင့်ကြစိုက်ဟု
ကန့်။] ဗျာဝဇ္ဇောကြောင့်ကြစိုက်သောသဒ္ဓါဟူ၍။ (ပေသော သဒ္ဓါဟူ၍။)

၁။ နာယံ ဧကန္တော။ ။ ယာယံ ဒုတိယေ ဟေတုသဒ္ဓေ အဝိဇ္ဇမာနေ
ပီတိအာဒိနာ ဝုတ္တော အတ္ထော၊ အယမေကန္တော န ဟောတိ၊ အညာပေက္ခောပိ
သဒ္ဓေါ၊ အညဿ ဝိသေသနံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ (ဒုတိယေ
ဟေတုသဒ္ဓေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ စသော စကားသည်။) န သဗ္ဗတ္ထ ဧဝံ သမ္ပဝတိ
(အလုံးစုံသော အရာ၌ ဤအတိုင်းချည်းမဖြစ်နိုင်) ဣတိ အတ္ထော၊ -အန။]

ယဒါ၊ ဌံ။ ဂယတိ၊ ဇီ။ တဒါ၊ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောပါဌိဝယ်ကြောင့်
 ကြ ဝိက်ရာ ထိုအခါ၌။ သမ္ပယုတ္တဝိသေသနံ၊ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓါ၏ ဝိသေသနာ
 သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်တော့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝိသိဋ္ဌာ၊ ဟေတုဟူသော
 ဝိသေသနာသည် အထူးမပြုအပ်ကုန်သော။ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့
 ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တာ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။
 ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်သည်။ ဘဝေယျံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
 (ထိုသို့ဟေတုဟူသော ဝိသေသနာဖြင့် အထူးမပြုအပ်သော အလုံးစုံသော
 သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ယူနိုင်ခြင်းကြောင့်။) ဝေ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဟေတုသဒ္ဓါ၌စပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။)
 သပ္ပယုတ္တသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ (ဂဟဏံ ဟောတိဉ္စိစပ်) အတ္တနိဝေ၊ မိမိဟူသော
 သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓါ၌သာ။ ဗျာဝဋ္ဌေန၊ သော။ ဟေတုသဒ္ဓေန၊ ဟေတုသဒ္ဓါဖြစ်
 သော။ ဝိသေသနေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ (ကင်းရသည်ရှိသော်။)
 ယေကံ ကေသဉ္စိ၊ ကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တာနံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို။ ဂဟဏံ၊
 သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုအလုံးစုံသော သမ္ပယုတ်တရား
 တို့ကို ယူခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ အထာပိ။ ပေ။ အတ္တော ဘဝေယျာတိ၊
 ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အရူပိနော အာဟာရာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍၎င်း။ အရူပိနော
 ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။
 (ဟောတော်မူအပ်ရာ၌။) ‘ဒုတိယေန၊ သော။ အာဟာရဂုဟဏေန၊
 အာဟာရသဒ္ဓါနှင့်၎င်း။ ဣန္ဒြိယဂုဟဏေန၊ ဣန္ဒြိယသဒ္ဓါနှင့်၎င်း။ ဝိနာပိ၊
 ကင်း၍လည်း။ အာဟာရိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တကာဝ၊ အာဟာရသမ္ပယုတ္တတရား
 ဣန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တတရားတို့ကိုသာ။ - ဂယန္တိယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဣဓာပိ။

၁။ ယေကေစိ ဂဟိတာ ဘဝေယျံ။ ။ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တာ” ဟု “ဟေတု”
 ဟူသော ဝိသေသနာမပါဘဲ သမ္ပယုတ္တချည်းဖြစ်နေလျှင် “ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံ
 သော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ယူနိုင်ရာ၏” ဟူရာ၌ ဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော
 ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကိုလည်း ယူနိုင်၊ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်မဖြစ်ဘဲ သူတို့
 ဝိတ် စေတသိက်ချင်းသာ သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ် စိတ္တုပ္ပါဒ်စသည်
 တို့ကိုလည်း ယူနိုင်၏။

ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ (အတ္ထော၊ သည်။) သိယာနန၊ ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ [“ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါမပါဘဲ ဟေတုသမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ယှဉ်ခြင်းဟူသော အနက်သည်ဖြစ်ရာ သည်မဟုတ်လော”ဟူလို။] (ဝေ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ၌လည်း။ အတ္ထော၊ သည်။) န (သိယာ)၊ မဖြစ်ရာ။ (ကုသု၊ နည်း။) အာဟာရိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တဿ၊ အာဟာရသို့နှင့် သမ္ပယုတ်မဖြစ်သော တရား၊ ဣန္ဒြေတို့နှင့် သမ္ပယုတ်မဖြစ်သောတရား၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာဘာဝတော၊ ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော အာဟာရသမ္ပယုတ် ဣန္ဒြိယသမ္ပယုတ်မဟုတ်သောတရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုအာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ၊ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယနိဒ္ဒေသတို့၌။ ဒုတိယအာဟာရိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏေ၊ ဒုတိယအာဟာရသဒ္ဓါ၊ ဒုတိယဣန္ဒြိယသဒ္ဓါသည်။ အသတိပိ၊ သော်လည်း။ တံသမ္ပယုတ္တကာဝ၊ ထိုအာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယတို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့ကိုသာ။ ဂယန္တိ၊ ယူအပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဒုတိယဖြစ်သော အာဟာရသဒ္ဓါ၊ ဣန္ဒြိယသဒ္ဓါတို့မပါသော်လည်း ထိုအာဟာရ ဣန္ဒြိယတို့နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့ကိုသာ ယူအပ်ယူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တံ၊ ထိုဒုတိယအာဟာရသဒ္ဓါ၊ ဒုတိယဣန္ဒြိယသဒ္ဓါကို။ (ဘဂဝတာ) နကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်။ ပန၊ အနွယ်ကား။ ဣဓ၊ ဤ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ၊ ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော ဟေတုပစ္စယသမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားသည်။ (အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တရားသည်။) အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယံ၊ သော။ ဟေတုဂ္ဂဟဏံ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူထိုက်၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဝေဓိ။ ဤသို့ ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါကို ယူအပ်ပါသော်လည်း။ (ဂဟဏကတံ၌စပ်) ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိတ္ထေ၊ ၌။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ၊

၁။ ဝေဓိ အာပဇ္ဇတိ။ ။ “ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါကို ယူအပ်ပါသော်လည်း မည်သည့်ဟိတ်ဟု ဝိသေသနမပြုအပ်သောကြောင့် အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော ဟိတ်သည် အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော ဟေတုသမ္ပယုတ်တရားအား ‘ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏’ ဟူသော အနက်သည် ‘ဖြစ်နေသည်မဟုတ်ပါလော။ ဥပမာ-လောဘ မောဟ က ဟေတုပစ္စည်းဖြစ်ခိုက် အခြားဟိတ်နှင့် ယှဉ်သော သမ္ပယုတ်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်၏’ ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်

ဟေတုသမ္ပယုတ်တရားတို့၏။ သော ဝေ၊ ထိုဟိတ်သည်သာ။ သမ္ပယုတ္တက
 ဟေတုသမ္ပယုတ်ဖြစ်သောဟိတ်တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိသေသနဿ၊ သောဝေ
 ဟူသောဝိသေသန၏။ ဝါ၊ ကို။ (ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ၌ သောဝေ ဟူသော
 ဝိသေသနကို။ အကတတ္တာ၊ မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ယော ကောစိ၊
 အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော။ ဟေတု၊ သည်။ ယဿ ကဿမိ၊ အမှတ်မရှိ
 တစုံတခုသော။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကဿ၊ ဟေတုသမ္ပယုတ် တရားအား။
 ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤအနက်
 သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်သည်မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေး
 တည်း။ (ဝေ၊ ဤသို့ ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါကို ယူအပ်သော်။ အယံ အတ္ထော၊
 သည်။) နာပဇ္ဇတိ၊ မရောက်။ (ကသ္မာ၊ နည်း) ပစ္စတ္တနိဒ္ဓိဋ္ဌဿေဝ၊ ပဌမာ
 ဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဟေတုဿ၊ ပဌမဟေတု
 သဒ္ဓါ၏။ ပုန၊ တဖန်။ သမ္ပယုတ္တဝိသေသနဘာဝေန၊ သမ္ပယုတ္တ သဒ္ဓါ၏
 ဝိသေသန၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်
 တည်း။ စ၊ ဆက်။ တေဒတ္ထမေဝ ၊ ဤ ပဌမဟေတုသဒ္ဓါ၏ သမ္ပယုတ္တ
 သဒ္ဓါ၏ ဝိသေသန၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှါပင်။ ဒုတိယေန၊ သော။
 ဟေတုသဒ္ဓေန၊ နှင့်။ ဝိနာပိ၊ လည်း။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဘာဝေ၊ ဟေတု
 သမ္ပယုတ်၏အဖြစ်သည်။ သိဒ္ဓေပိ၊ သော်လည်း။ တဿ၊ ထိုဒုတိယဟေတု

ရောက်နေသည် မဟုတ်ပါလောဟူလို။ [ဝေမ္ပိတိ ဒုတိယေ ဟေတုသဒ္ဓေ ဂယ
 မာဝနပိ အာပဇ္ဇတိ၊-အနု။ ဤသို့ အနဋ္ဌိကာ၌ ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ။]

၁။ တေဒတ္ထမေဝ ဂဟဏံ ကတံ။ ။ ပဌမဟေတုသဒ္ဓါ၏ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓါ
 ၏ ဝိသေသနအဖြစ် အကျိုးငှာပင် ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါ မပါဘဲ ဟေတုသမ္ပ
 ယုတ္တအဖြစ် ပြီးပါသော်လည်း ဒုတိယ ဟေတုသဒ္ဓါကို ယူတော်မူရသည်။
 [“သိဒ္ဓေသတိပိ အာရမ္မော၊ နိယမာယံဝါ၊ ဟောတိ အတ္တန္တရဝိညာပနာယ
 ဝါ” ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ပဌမဟေတု အနက်၏ နိယမဖြစ်အောင်
 ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါကို ထပ်၍ ယူရသည်။ အရမ္မာ မကွဲပါဟူလို။ ဥပမာ-
 မောဟမူဒွေး၌ ပဌမဖြစ်သော ဟေတု၏ အနက်သည် မောဟဟိတ်တည်း။
 ဒုတိယဖြစ်သော ဟေတုသမ္ပယုတ္တ၌ ဟေတု၏ အနက်သည်လည်း ထိုမောဟပင်
 ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

သဒ္ဓါကို။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ကတံ၊ ပြီ။ (ဣတိ၊ ဤကား အခြေတည်း။

အထဝါ၊ ကား။ ဒုတိယေ၊ သော။ ဟေတုသဒ္ဓေါ၊ သည်။ အသတိ၊ သော်။ ဟေတု၊ ဟိတ်သည်။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့အား။ (ရှေးနိဿယ၌ “ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ”ကို တပုဒ်တည်းယူ၍ “ဟိတ်နှင့် ယှဉ်သော ဟိတ် ၆-ပါးကြည့်သော နာမက္ခန္ဓာတို့အားသာလျှင်” ဟု အနက် ပေး၏။) ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ကား။ ဟေတုနံ၊ ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော ဟိတ်တို့အား။ (ဟေတုပစ္စယေန၊ ပစ္စယော) န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ ဣတိ ဝေမ္မိ၊ ဤသို့လည်း။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ သိယာ၊ ၏။ တန္တိဝါရဏတ္ထံ၊ ထိုသို့ ယူခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ သော၊ ထိုဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဟေန၊ ထိုဒုတိယ ဟေတုသဒ္ဓါဖြင့်။ ယေ၊ အကြင်တရားတို့သည်။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာဝံ၊ ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်တို့၏အဖြစ်ကို။ လဘန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုနံ၊ ဟိတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အညေသမ္ပိ၊ ဟိတ်မှ တပါးသော သမ္ပယုတ်တရားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုဟိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်အဖြစ်ကို ရကုန်သော တရားတို့အား။ ဟေတုပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒသိတံ၊ ဟောတိ။ [ရှေး နိဿယ၌ “ဟေတု ဟေတုပစ္စယေန” ဟုရှိ၏။ ပဌမဟေတုသဒ္ဓါ လိုမည် မထင်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း- ရွှေ့ပါသော “ဟေတု” ပုဒ်သည် ဤတိုင် အောင် လိုက်နိုင်သောကြောင့်တည်း။]

ပန ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုဈာနမဂ္ဂါ၊ ဟိတ်တရား ဈာန် တရား မဂ်တရားတို့သည်။ ပတိဋ္ဌာမတ္တာဒိဘာဝေန၊ ပစ္စယပုဒ်တရားတို့၏

၁။ ယသ္မာ ပန။ ပေ။ ပတိဋ္ဌာမတ္တာဒိ။ “ပဉ္စဝါရ၌ ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါ မပါဘဲ ဟောတော်မူထားသည် မဟုတ်ပါလော” ဟု မေးတွယ်၍သောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်ကိုမိန့်။ ပတိဋ္ဌာမတ္တာဒိ၌ ပတိဋ္ဌမတ္တသည် ဟေတုအတွက် တည်း။ အာဒိဖြင့် ဥပနိဇ္ဈာနမတ္တ နိယျာနမတ္တတို့ကို ယူပါ။ [ပတိဋ္ဌာမတ္တာဒိ ဘာဝေန နိရုပေက္ခာဘိ ဟေတုဈာနမဂ္ဂဓမ္မော ပတိဋ္ဌာနဥပနိဇ္ဈာနနိယျာနမတ္တေန အညဓမ္မနိရုပေက္ခာ ဟေတုဈာနမဂ္ဂပစ္စယကိစ္စံ ကထေန္တိ။-အာနု။]

တည်ခြင်းမျှအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိရပေက္ခာ၊ အခြားသောတရားတို့ကို ဝဲ့ခြင်းမရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။ အာဟာရိန္ဒြိယာဝိယ၊ အာဟာရတရား လူန္ဒြိယတရားတို့ကဲ့သို့။ သာပေက္ခာဝေ၊ အခြားသော တရားတို့ကို ဝဲ့ခြင်း ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ န (ဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟိတ်တရား ဈာန်တရား မဂ်တရားတို့၏ အခြားတရားတို့ကို ဝဲ့ခြင်းမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဧတေသ္မေ၊ ဤဟေတု ဈာန မဂ္ဂ ပစ္စည်းတို့၌ သာ။ ဒုတိယံ၊ သော။ ဟေတာဒိဂ္ဂဟဏံ၊ ဟေတု အစရှိသော သဒ္ဒါကို။ (အာဒိဖြင့် ဒုတိယဈာနသဒ္ဒါ၊ ဒုတိယမဂ္ဂသဒ္ဒါတို့ကိုယူပါ။) (ဘဂဝတာ) ကတံ၊ ပြီ။

ပန၊ ကား။ အာဟာရိန္ဒြိယ၊ အာဟာရပစ္စည်း၊ လူန္ဒြိယပစ္စည်းတို့သည်။ အာဟာရိတဗ္ဗဇုသိတဗ္ဗာပေက္ခာဝေ၊ ဆောင်ထိုက်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၊ အစိုးရထိုက်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဝဲ့ခြင်းရှိကုန်သည်သာလျှင်။ (ဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အာဟာရ လူန္ဒြိယပစ္စည်းတို့၏ ဆောင်ထိုက် အစိုးရထိုက်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဝဲ့ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဧတေ၊ ထိုအာဟာရပစ္စည်း လူန္ဒြိယပစ္စည်း တို့သည်။ (ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ခွဲစပ်) ဒုတိယေန၊ သော။ အာဟာရိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏေန၊ အာဟာရသဒ္ဒါ၊ လူန္ဒြိယသဒ္ဒါနှင့်။ ဝိနာပိ၊ လည်း။ အတ္တနာဝေ၊ အာဟာရ လူန္ဒြိယဟူသော မိမိကိုယ်တိုင်ပင်။ အာဟာရိတဗ္ဗေ၊ ဆောင်ထိုက် သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇုသိတဗ္ဗေ၊ အစိုးရထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အာဟာရိန္ဒြိယဘူတေ၊ အာဟာရ လူန္ဒြိယဖြစ်၍ဖြစ်သော တရားတို့ကို၎င်း။ အညေ၊ မိမိမှတပါး အခြားကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တကေ၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို၎င်း။ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် အထူးပြုတတ်ကုန်၏။ [ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝိသေသေန္တိ-အနု။ ဗျဝစ္ဆေဒကဝိသေသနဟု ဆိုလိုသည်။] ဣတံ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဒုတိယအာဟာရသဒ္ဒါ၊ ဒုတိယလူန္ဒြိယသဒ္ဒါကို။ တတ္ထ၊ ထိုအာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ၊ လူန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသတို့၌။ (ဘဂဝတာ)နကတံ၊ ပြုတော်မမူအပ်။ [“အဂ္ဂပိနော အာဟာရာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ”ဟု၎င်း၊ အဂ္ဂပိနော လူန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ”ဟု၎င်း ဒုတိယအာဟာရ၊ လူန္ဒြိယသဒ္ဒါမပါဘဲ ဟောတော်မူအပ်သည်ဟူလို။]

၈။ ဆက်။ ဣဓ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဒုတိယေန၊ ဝေသာ။ ဟေတုဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ (ပရိစ္ဆိန္ဒတ္တာ ဌိစပ်) ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ ကုန်သော။ (ဟေတုနံ၊ အံညေသဉ္စ တိဌိစပ်) ပစ္စယဘူတေန၊ ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဟေတုနာဝေ၊ နှင့်သာလျှင်။ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ကုန်သော။ ဟေတုနံ၊ ဟိတ်တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ အံညေသဉ္စ၊ ဟိတ်မှတစ်ပါး အခြားသော စေတသိက်တရားတို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ ပရိစ္ဆိန္ဒတ္တာ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် အထူးပြုအပ်ကုန်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ (ထပ်၍။) ဝိသေသနကိစ္စံ၊ ဝိသေသနပြုဘွယ်ကိစ္စသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဒုတိယဘေတုသဒ္ဓါဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော ဟိတ်တရား၊ အခြားသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသည့် အတွက် ထပ်၍ဝိသေသနပြုဘွယ်ကိစ္စ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ပဉ္စဝါရေ၊ ဌ်။ ကုသလာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ခန္ဓာနန္တိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဒုတိယံ၊ သော။ ဟေတုဂ္ဂဟဏံ၊ ကို။ နကတံ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [အမှာ။ ။ အနုဋီကာ၌၊ ဣဓ ၈ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသေ ဒုတိယေန ဟေတုဂ္ဂဟဏေန ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပုန ဝိသေသနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ဟုရှိသော်လည်း “အတ္ထိ” ဟုရှိမှ သဘာဝကျသည်။ ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါဖြင့် အထူးပြုထားသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်...ကသွာ။ ပစ္စယဘူတေနဝ ဟေတုနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ အံညေသဉ္စ ဟေတုနံ အဝိစ္ဆိန္ဒတ္တာ။ (မပိုင်းခြား မသတ်မှတ် အထူးမပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း-ဟု ပေးပါ။)

နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ အပါကဋ္ဌတ္တာတိ (ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ (အဓိပ္ပါယော ဌိစပ်) ပုရိမဝစနာပေက္ခော၊ ရှေး၌ဆိုအပ်ပြီးသော သဒ္ဓါကို ဝဲခြင်းရှိသော။ (ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ ဟူသော သဒ္ဓါကို ဝဲခြင်းရှိသော။) ဝုတ္တဿေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုသာ။ နိဒ္ဒေသော၊ ညွှန်ပြတတ်သော။ ဝါ၊ ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော။ တံသဒ္ဓေါ၊ သည်။ (ပဝတ္ထတိ ဌိစပ်) ရူပါယတနံ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ပုရိမဝစနာ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါဖြင့်။ (ရှေး၌ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ သဒ္ဓါဖြင့်။) နိဒ္ဒိသိ

တဗွေ၊ ညွှန်ပြထိုက်သော။ ပါကဒ္ဒိဘူတေဝေ၊ ထင်ရှားသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော အနက်၌သာ။ ပဝတ္တတိ၊ ခါ။ [ဤနေရာ၌ “စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ” ဟူသော ဂျေစကားဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သော စက္ခုဝိညာဏဓာတ်တည်းဟူသော ထင်ရှားသော အနက်၌သာ တံသဒ္ဓါ ဖြစ်၏။]

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထေ၊ ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒေသ၊ ပဌမာ ဝိဘတ်ဖြင့်ညွှန်ပြအပ်သော။ ဟေတုသဒ္ဓေါ၊ ကို။ (အနုပေက္ခနိယော ခန္ဓစပ်) ဝါ၊ သည်။ (ဗျာဝဇ္ဇော ခန္ဓစပ်) ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိဒတ္တ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဗျာဝဇ္ဇော၊ ကြောင့်ကြစိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ (စပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။) (ဟုတော၊ ၍။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓေန၊ သည်။ (အနုပေက္ခနိယော) ဝိယ၊ မငဲ့အပ်သကဲ့သို့။ တံသဒ္ဓေနပိ၊ တံသဒ္ဓါ သည်လည်း။ အနုပေက္ခနိယော၊ မငဲ့အပ်။ စ၊ ဆက်။ အညော၊ ဟေတု သဒ္ဓါမှ အခြားသော။ ကောစိ၊ တစုံတခုသော။ နိဗ္ဗိသိတဗ္ဗပုကာသကော၊ ညွှန်ပြထိုက်သော အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။) ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော သဒ္ဓါသည်။ နတ္ထိ၊ တသွား၊ ကြောင့်။ (တံသဒ္ဓါသည်လည်းမငဲ့အပ်၊ ဟေတုသဒ္ဓါမှ အခြားသော ညွှန်ပြထိုက်သော အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော တစုံတခုသော သဒ္ဓါ၏လည်း ဟောတော် မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘာဝတာ) နံ ဝုတ္တံ။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း။

ပန၊ ထက်။ အသမတ္တေန၊ အပြည့်အစုံမဟုတ်သေးသော။ (ပစ္စယုပ္ပန် မစုံသေး၊ တံသမ္ပယုတ္တကာနံ ဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်ကျန်သေးသော။) ပစ္စယုပ္ပန္န ဝစနန္တရပေက္ခေန၊ ပစ္စယုပ္ပန် အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဓါတမျိုးကို

၁။ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓေန။ ပေ။ နတ္ထိ။ ။ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ၌ သမ္ပ ဟုတ္တ သဒ္ဓါသည် ပဌမဟေတုသဒ္ဓါကို မငဲ့သကဲ့သို့ “တံသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု ဟောတော်မူပြန်လျှင်လည်း တံသဒ္ဓါက ထိုပဌမဟေတုသဒ္ဓါကို မငဲ့။ ထိုသမ္ပ ယုတ္တသဒ္ဓါ ပဒေအပ်သော ပဌမဟေတုမှ အခြားသော ဟိတအနက်ကို ညွှန်ပြ တတ်သော သဒ္ဓါတမျိုးလည်း မရှိ။ ထို့ကြောင့် “တံသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု ဟောကော်ပမူဘဲ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု ဟောတော်မူရသည် ဟူလို။

ငဲ့ခြင်းရှိသော။ တံ သမုဋ္ဌာနာနံ ဟူသော စကားကို ခြင်းရှိသော။ ပုဗ္ဗေ၊ ဌ။ (တံ သမုဋ္ဌာနာနံ ၏ ရှေးဌ။) ဝုတ္တေန၊ ဟောတော် မူအပ်သော။ တံ သဒ္ဓါက ဝုတ္တာပေက္ခ ဖြစ်သောကြောင့် မိမိရှေးက ဆိုအပ်ပြီးသော “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာန” ကိုညွှန်သော။) ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူသော။ ဣမိနာ ပစ္စယုပ္ပန္နဝစနေန၊ ဤပစ္စယုပ္ပန်အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဓါဖြင့်။ (ပါကဋီဘူတံ ဌာပ) တံသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ (တံသမုဋ္ဌာနာနံ ဌံပါသော တံသဒ္ဓါဖြင့်။) နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ ညွှန်ပြထိုက်သော ဟိတံဟူသော အနက်ကို။ ပါကဋီကတံ၊ ထင်ရှားအောင် ပြုအပ်ပြီ။ တေန၊ ကြောင့်။ (“တံ သမုဋ္ဌာနာနံ” ဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်သဒ္ဓါဖြင့် ထင်ရှားအောင်ပြုအပ်ပြီး ၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တံ သမုဋ္ဌာနာနန္တိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ တံဂဟဏံ၊ တံသဒ္ဓါကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တသ္မိံ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကသဒ္ဓေန၊ ထို ဟေတုသမ္ပယုတ္တက သဒ္ဓါ၌။ တံ သဒ္ဓေန၊ တံ သမုဋ္ဌာနာနံ ဌံ တံသဒ္ဓါသည်။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ သော။ ပါကဋီဘူတံ၊ ထင်ရှားသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သောအနက်ဟူသည်။ ကံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ယေဟိ ဟေတူဟိ၊ အကြင်ဟိတ်တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊

၁။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဣမိနာ။ ။ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာန”၌ တံ သဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြ၍ မဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုသဒ္ဓါကို ထိုက်ရိုက်ဆိုလျှင် တံ သမုဋ္ဌာနာနံ ဌံ အဘယ်ကြောင့် တံသဒ္ဓါကို ပြနိုင်ပါသနည်း ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဣမိနာ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ နိဿယအတိုင်း ထင်ရှားပြီ။ [အသမတ္တေန ဌံ သမတ္တသဒ္ဓါ သည် “သဗ္ဗံ သမတ္တ မခိလံ” အဘိဓာန် (၇၀၂) ဂါထာနှင့်အညီ “အစုံအလင် အပြည့်အစုံ” အနက်ကို ဟော၏။ ဤအသမတ္တေန မှစ၍ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေန တိုင်အောင် “ဣမိနာ ပစ္စယုပ္ပန္နဝစနေန” ၏ ဝိသေသနတည်း။

၂။ ကံ ပန။ ပေ။ ပါကဋီဘူတံ။ ။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ တေ တံ သဒ္ဓေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကသဒ္ဓေန ပါကဋီဘူတံ ကံ ပနာဘိ ပုစ္ဆတိ၊ အနု။ “ယေဟိ။ ပေ။ တေ ဟေတူစေဝ သမ္ပယုတ္တကဝိသေသနတူတာ တဗ္ဗသေသိတာဝ သမ္ပယုတ္တကာ” တို့ကား အဖြေစကားတည်း။ [“ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာ” ဟု ရှိသော်လည်း ဟေတုသဒ္ဓါ ပိုဟန်တူသည်။]

သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့ကို။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာတိ၊ တို့ဟူ၍။ (ဘဂဝိ
တာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ သမ္ပယုတ္တကဝိသေသနဘူတာ၊ သမ္ပယုတ္တကသဒ္ဓါ၏
ဝိသေသနဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ တေဟေတူစေဝ၊ လိုက်တိုက်သည်၎င်း။
တဗ္ဗိသေသိတာ၊ တိုဟေတုသဒ္ဓါသည် အထူးပြုအပ်ကုန်သော။ သမ္ပယုတ္တ
ကာစ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့သည်၎င်း။ [စာအုပ်တို့၌ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာ”
ဟူ၍။၊ စဉ်းစားပါ။] (တသ္မိံ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကသဒ္ဓေ၊ ဤ။ တံသဒ္ဓေန၊
ဖြင့်။ နိဗ္ဗိသိတဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ ပါကဋိဘူတာ၊ အင်ချားသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော
အနက်တို့တည်း။ (ပုစ္ဆာဝါကျမှ လိုက်ပေးသည်။) တေန၊ ကြောင့်။
(ထိုသို့ ဝိတ်တို့၏၎င်း၊ ပိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော - တရားတို့၏၎င်း၊
တံသမ္ပဋ္ဌာနာနံ ဤ တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ထင်ရှားသော အနက်တို့၏
အဖြစ်ကြောင့်။) တေဟေတူစေဝါတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ ပံဝစနံ၊ သည်။
ဗာတ္ထိံ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော၊ သည်။) အာဟ။

အညထာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဟေတု ဟေတု
သမ္ပယုတ္တက ဓမ္မတို့ကို တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းဟူသော အနက်မှ တပါး
သောအခြင်းအရာအားဖြင့်။) တေ ဟေတူစေဝါတိ၊ တေဿ၊ ဟူသော

၁။ အညထာ။ ပေ။ နယုဇ္ဇေယျာတိ။ ။ ဣတရတာ၊ အညထာ ဟု စံတည်
သော ဝါကျတို့သည် လဒ္ဓဒေါသ (ရလိုက်သောအပြစ်ကို) ပြသော ဗျတိရောက်
ဝါကျတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဣဒံ နယုဇ္ဇေယျ”ဟု အပြစ်ပြသည်။ ဤ
ဝါကျပျိုးနှင့်ပင်သော ရှေ့ဝါကျကို အနုယဝါကျဟု ခေါ်ရသည်။ အည၏
အပါဒါန်ကိုလည်း အနုယဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုခံရသည်။ ထို
ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကား “တေ ဟေတူစေဝံ၊ တဗ္ဗိသေသိတာစ ဟေတု
သမ္ပယုတ္တကာ”တို့တည်း။ [အညထာတိ ယေဟိ ဟေတူဟိတိအာနိနာ ဝုတ္တပ္ပကာ
ရဟော အညထာ၊ အညေန ပကာရေန၊-အနု။]

၂။ တေ ဟေတူစေဝါတိ ။ ပေ။ သပ္ပန္နေ သတိ။ ။ အညထာဟုလာရာ၌
“အတ္ထေ ဂယမာဓန”ဟု လက္ခဏ လက္ခဏဝန္တပုဒ်တို့ကို ထည့်ရိုးရှိသော်လည်း
ဤနေရာ၌ကား “သပ္ပန္နေ သတိ”ဟု လက္ခဏာနှင့် လက္ခဏဝန္တပုဒ်တို့ကို တိုက်
ရိုက်ပြားသောကြောင့် “အတ္ထေ ဂယမာဓန”ဟု ထည့်ဘွယ် မလိုတော့။
တေ ဟေတူစေဝံ ၌ ဟေတုဟူသည် ပါဠိတော်ဝယ် ပဌမဝိဘက်ဖြင့် ညွှန်ပြ

ဤပုဒ်၏။ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌေန၊ ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ‘ညွှန်ပြအပ်သော။’ ဟေတုသဋ္ဌေန၊ ပဌမဟေတုသဒ္ဓါနှင့်။ သမ္ပန္နော၊ စပ်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဣဓ၊ ဤတံသမုဋ္ဌာနာနံ ဟူသောပါဌ်၌။ တေနေဝ၊ ထိုပဌမဟေတုသဒ္ဓါဖြင့်ပင်။ တံသဋ္ဌေန၊ တံသမုဋ္ဌာနာနံ၌ တံသဒ္ဓါဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ၊ ညွှန်ပြထိုက်သော ဟိတ်ဟူသောအနက်တို့သည်။ ပါကဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားကုန်သည်။ (ဟောန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ပုဗ္ဗေပိ၊ ရှေးသမ္ပယုတ္တကာနံနှင့် တွဲရာ၌လည်း။ (တံသဋ္ဌေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ၊ တို့သည်။ ပါကဋ္ဌာ၊ ကုန်သည်။)

အပ်သော ဟေတု မဟုတ်။ ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ဟေတုသဒ္ဓါနှင့် တေ ဟေတုစေဝ ၌ ဟေတု၏ စပ်ခြင်း ဖြစ်လသော်၊ ဟု ပရိကပ္ပ စကားသာ ဖြစ်သည်။

၁။ ယထာ ဣဓ။ ပေ။ အရဟန္တိ။ ။ ထိုကဲ့သို့ စပ်ခြင်းဖြစ်လသော် ရထိုက်သော အပြစ်ကိုပြလို၍ “ယထာ ဣဓ။ ပေ။ အရဟန္တိ” ဟု မိန့်သည်။ ဣဓ ဖြင့် အခြားမဲ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော “တေ ဟေတုစေဝ၊ တိ၊ တေဿ။ ပေ။ သမ္ပန္နော သတိ” ကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်။ - [ဣဓာတိ အနန္တရံ ဝတ္ထုသမ္ပန္နနံ ဘုမ္မနိဒ္ဓေသေန ပရာမသတိ- အနု။]၊ တေ ဟေတုစေဝ၌ ဟေတုသဒ္ဓါသည် ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ဟေတုသဒ္ဓါဖြစ်သော် ထို ပဌမဟေတုသဒ္ဓါဖြင့်ပင် တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သော ဟိတ်ဟူသော အနက်သည် ထင်ရှားသကဲ့သို့ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ တုန်းကလည်း တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော အနက်သည် ထင်ရှားထိုက်၏။ - ထို့ကြောင့် “နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ အပါကဋ္ဌတ္တာ တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ န ဝတ္ထိ” ဟူသော ဤအဋ္ဌကထာစကားသည် မသင့်ရာ၊ ဟူလို။

ထိုလိုရင်းကား- “တံသမုဋ္ဌာနာနံ” ၌ တံသဒ္ဓါက ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ‘ဟေတုသဒ္ဓါကိုစွဲနိုင်လျှင် “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” တုန်းကလည်း တံသမ္ပယုတ္တကာနံ ဟု ဟောတော်မူ၍ ထိုတံသဒ္ဓါဖြင့် ဟေတုဟူသော ပဌမန္တဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောဟိတ်သည် မထင်ရှားမဟုတ်။ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောဟိတ်ကို တံသဒ္ဓါဖြင့် စွဲနိုင်ရော့၏။ ထိုသို့ စွဲနိုင်လျှင် “နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ အပါကဋ္ဌတ္တာ” ဟု အကြောင်းပြ၍ “တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ န ဝတ္ထိ” ဟူသော ဤစကားသည် မသင့်တော့ရာ။ ထို့ကြောင့် “တံသမုဋ္ဌာနာနံ” ၌ တံသဒ္ဓါဖြင့် ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌဖြစ်သော ပဌမဟေတုကို မညွှန်ပြဘဲ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ၌ ပါသော ဟေတုကို ညွှန်ပြသည်ဟု မှတ်ပါဟူလို။

ဘဝိတုံ၊ ၄။ အရဟန္တံ၊ လိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင်။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ အပါကဋ္ဌတ္တာ တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ န ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားသည်။ န ယုဇ္ဈေယျ၊ မသင့်တော့ရာ။ ဣတိ၊ ဤကား လဒ္ဓဝေ၊ သတည်း။

ဝါ၊ တနည်း။ (အဋ္ဌကထာနည်းမှတနည်း။) ဒုဝိဓမ္မိ၊ ၂-ပါးအပြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ဟေတုဂ္ဂဟဏံ၊ ဟေတုသဒ္ဓါကို။ (ဟေတု ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ၌ ၂-ပါးသော ဟေတုသဒ္ဓါကို။) အပနေတွာ၊ ဖယ်ထား၍။ တံသဒ္ဓဝစနိယတံ၊ တံသဒ္ဓါသည် ဟောလိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။ (တံသမ္ပယုတ္တကာနံ၌ တံသဒ္ဓါသည်ဟောလိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။) စောဒေတိ၊ စောဒနာလည်း စောဒနာ၏။ ပရိပရတိစ၊ ဖယ်ရှားလည်း ဖယ်ရှား၏။ ဝါ၊ ဖြေလည်းဖြေ၏။ စ၊ ဆက်။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ (ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဟေတုသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူသောအနက်သည်။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ (ကဿ၊ ကြောင့်။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိဧတ္ထ၊ ၌။ ဟေတုသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ သည်။ ယုတ္တံ၊ ၏။

၁။ ဒုဝိဓမ္မိဝါ။ ပေ။ ပရိပရတိစ။ ။ ဒုဝိဓမ္မိဝါ ဟေတုဂ္ဂဟဏံ အပနေတွာ တိ ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဧတ္ထ ကတံ ဒွိပ္ပကာရဟေတုဂ္ဂဟဏံ အဝိစာရေတွာ (မစိစစ်-မစဉ်းစားမူ၍။) တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ အဝတွာတိအာဒိနာ တံသဒ္ဓဝစနိယတံ စောဒေတိ၊ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ အပါကဋ္ဌတ္တာတိ အာဒိနာ ပရိပရတိစ-အနု။ ဆိုလိုရင်းကား ဟေတုဟူသော ပဌမန္တဟေတုသဒ္ဓါ၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ၌ ပါသော သဟာဒိယောဂ ဟေတုသဒ္ဓါ၊ ဤ ၂-မျိုးလုံးကိုပင် မစိစစ်ဘဲ ဖယ်ထား၍ “တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ အဝတွာ” စသည်ဖြင့် တံသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သည်၏အဖြစ်ကို စောဒနာ၍ “နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ အပါကဋ္ဌတ္တာ” စသည်ဖြင့် ပယ်ရှားသည်။ ထိုသို့ ပယ်ရှားသောကြောင့် “တံသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ န ဝုတ္တန္တိ ဣဒံ နယုဇ္ဈေယျ” ဟု အပြစ်တင်ဘွယ်မလိုပါ ဟူလို။

၂။ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိစ။ ။ ရှေး၌ဆိုအပ်ပြီးသော ပဌမ ဟေတုသဒ္ဓါကို ၎င်း၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ၌ ဆိုအပ်သော ဒုတိယဟေတုသဒ္ဓါကို၎င်း မစိစစ်ဘဲ အမေးအဖြေပြုလျှင် “တံသမုဋ္ဌာနာနံ” ဟူသောပါဌ်၌ အဘယ် အနက်သည် သင့်ပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဟေတုသမုဋ္ဌာနာနန္တိ” ယုတ္တံ ဟုမိန့်သည်။ “ဟေတုသမုဋ္ဌာနာနံ” အနက်သင့်လျှင် ဟေတုကို အဘယ်မှ ရနိုင်သနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိပြန်သောကြောင့် “ဟေတုဟိပစ္စယာတိ” ဟုမိန့်သည်။ “တံသမုဋ္ဌာနာနံ” ဟူသော ဤစကားသည် ဟေတုပစ္စည်းကို ဆိုရာ၌

ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဟေတု၊ ဟိတ်တို့သည်။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိတ္ထေ၊ ဤ။) ဟေတုသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ သည်။ ယုတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။)။

၁။ “စိတ္တဇရုပ် အဇနယမာနာပီတိ” (တ္ထေ)၊ ဟူသောဤပါဌ၌။ ပိသဇ္ဇေန၊ ဖြင့်။ ဇနယမာနာပိ၊ ဖြစ်စေနိုင်ကြသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (တေဓမ္မာ၌ စုပ်) (ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ သမ္ပိဏ္ဍေတိ၊ ပေါင်း၏။) စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဝစနေန၊ ဟူသောစကားဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ကို။ အဂ္ဂဟဏတော၊ မယူနိုင်ခြင်းကြောင့်။ တံ၊ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဟူသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ) ယဝိနဂုတ္တံ၊ အကယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဟေတုပစ္စည်း၌ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ” ဟု ဟော

ပြအပ်သော စကားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပကရဏ (အရာအား) လျော်စွာ ဟေတုဟူသော အနက်ကို ချနိုင်ပါသည် ဟူလို။ [မရ၌ “တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိစ” ဝါကျကို တနည်းပြဟု ဖွင့်၏။ မိမိကား ရွှေဝါကျ၏ စကားဆက်ဟူသာ ထင်ပါသည်။]

၁။- အဇနယမာနာပီ။ ။ “ဇနယမာန” အရ တဆက်တည်းပြအပ်သော ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တဓမ္မ ရ၏။ ထိုတရားတို့သည် ပဝတ္တိအခါ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် “အဇနယမာန” ဟူသည် ပြအပ်ပြီးသော ပဉ္စဝါရ ပါဠိတော်ဝယ် “ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတု” စသည်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေဏအတွက် စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပေါ်မပါသောကြောင့် ဆိုအပ်သောစကား ဖြစ်ဟန်တူ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပုံဖြင့် ပဝတ္တိအခါ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဇနယမာန ကိုပေါင်း ဟုဆိုသည်။

၂။- ယဒိ ပေ။ နဂုတ္တော ဘဝေယျ။ ။ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ” ဟူသော စကားဖြင့် “ပဋိသန္ဓေဏ၌ ကမ္မဇရုပ်ကို မယူနိုင်ခြင်းကြောင့် ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ဟူသော စကားကို ဤဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူသော သုဟဇာတပစ္စည်း၏ နိဒ္ဒေသ၌လည်း “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ” ဟု မဟောသင့်ဟု ဆိုရာ ရောက်၏။ ဟောကား ဟောတော်မူသည် ဟူလို။ ထို့ကြောင့် “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ” ဟူသော စကားဖြင့် “ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ကို မယူနိုင်” ဟူသောစကားသည် မသင့်ရာရောက်၏။

တော်မမူအပ်သည်ဖြစ်အံ့။) (ဝေသတိ၊ သော။) သဟဇာတပစ္စယဝိဘင်္ဂေါ၊
သဟဇာတပစ္စည်း၏ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ တို့၏။
တဿ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်း၏။ (ဘဝေါ ဌိစပ်) ကဋတ္တာရူပသု၊ အား။
(ပစ္စယဌိစပ်) ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။ န ဝုတ္တော၊
ဟောတော်မမူအပ်သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ စ'၊ သည်သာမကသေး။
ကတ္ထ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်
ကြောင်းရှိကုန်သော စိတ္တဇရုပ်တို့အား။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ တံသမာန
လက္ခဏာနံ၊ ထိုစိတ္တဇရုပ်နှင့်တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သော။ ကဋတ္တာရူပံ၊
နမ္မိ၊ တို့အားလည်း။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။
ယဒိနိဒ္ဓသိတော၊ အကယ်၍ နိဒ္ဓသနည်းအားဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သည်ဖြစ်
အံ့။ ဝေ၊ ဤသို့ နိဒ္ဓသနည်းအားဖြင့် ညွှန်ပြလသော်။ ဣဓာပိ၊ ဤဟေတု
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။
တံသမာန လက္ခဏာနံ၊ ကုန်သော။ ကဋတ္တာရူပံ၊ နမ္မိ၊ တို့အားလည်း။
ပစ္စယဘာဝေန၊ သည်။) ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ငါ။

ပန၊ ဆက်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ '၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။
တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနံ၊ ဟောတော်မူခြင်းသည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊

၁။ ယဒိစ၊ ပေ၊ မိဝံပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ။ ထိုသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ “စိတ္တ
သမုဋ္ဌာနာနံ” ပါ၌ဖြင့်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကို နိဒ္ဓသန
နည်းဟုယူ၍ တူသော လက္ခဏာရှိသော ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့အား ကျေးဇူး
ပြုခြင်းကို ညွှန်ပြအပ်သည် ဖြစ်လျှင် ဤ ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း “စိတ္တ
သမုဋ္ဌာနာနံ” ဟု ဟောခဲ့သော် နိဒ္ဓသနည်း အားဖြင့် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့ကို
ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဓါဖြစ်စေရာရှိသည် ဟူလို။ [သမာနလက္ခဏာ ဟူရာ၌ စိတ်
စေတသိက်တို့က ပဋိသန္ဓေဧကန္တိ ကမ္မဇရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်းသည်
ပဝတ္တိအခါဝယ် စိတ်စေတသိက်တို့က စိတ္တဇရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်းနှင့်
လက္ခဏာတူကြသည် ဟူလို။]

၂။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ပန၊ ပေ၊ ဒဿနတ္ထံ။ ။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဤဟေတု
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဟု ဟောတော်မမူဘဲ “တံသမုဋ္ဌာနာနံ” ဟု
ဟောတော် မူခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသော

စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော စိတ္တဇရုပ်တို့၏။ သဗ္ဗစိတ္တစေတသိကာ သမုဋ္ဌာနတာ ဒဿနတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော စိတ်စေတသိက် ဟူသောဖြစ် ကြောင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဝေပကာ ရေန၊ ဤသို့အလားတူဖြစ်သော။ တံသမုဋ္ဌာနဝစနေန၊ တံသမုဋ္ဌာနဟူသော စကားဖြင့်။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ (“စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ” ဟု ပါသော ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော် မူအပ်သော။ သမုဋ္ဌာနဝစနံ၊ သမုဋ္ဌာနသဒ္ဓါသည်။ ဝိသေသိတံ၊ တံ သဒ္ဓါ ဖြင့် အထူးပြုထိုက်သည်။ ဟောတံ၊ ၏။ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာ နာနန္တိ ဝစနေန၊ ဟူသော စကားဖြင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ တို့၏။ စိတ္တ စေတသိကာသမုဋ္ဌာနတာ၊ စိတ်စေတသိက်ဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာနု၊ ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤ ကား အခမေးတည်း။ န ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်။ (ကသ္မာ စိတ္တစေတ သိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိဝစနေန စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ စိတ္တစေတသိကာ သမုဋ္ဌာနတာ န ဝုတ္တာ။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ကြောင့်။ တတ္ထ၊ထိုပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၌။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယံဘာဝေါ ဝေ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုသာ။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (စိတ္တ စေတသိ ကာ၊ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိဝစနေန စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ စိတ္တစေတသိကာ သမုဋ္ဌာနတာ န ဝုတ္တာ။ ဣတိ ဝိညာယတိ။) [ဆိုလိုရင်းကား - ဟေတု ပစ္စည်း၌ ဟေတုသဒ္ဓါသည် ပစ္စယေန ပစ္စယော၌သာ ဗျာပါရရှိသော ကြောင့် ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ နေရာဝယ် တံသမ္ပယုတ္တကာနံဟု ဟော တော်မူလျှင် တံသဒ္ဓါဖြင့် ဟေတုကို မညွှန်ပြနိုင်သလို ဤသဟဇာတ၌

ကြောင့် “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ။ပေ။ဒဿနတ္ထံ” ဟုမိန့်သည်။ တံသမုဋ္ဌာနာနံ ဟူ သော စကားသည် စိတ္တသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့၏ အလုံးစုံသော စိတ်စေတသိက် ကြောင့်ဖြစ်၏ ဟူသော အနက်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိသည် ဟူလို။ [“စိတ္တ သမုဋ္ဌာနာနံ”ဟု ဟောတော်မူလျှင် “စိတ်ကြောင့်သာဖြစ်၏”ဟု ယူဆဘွယ် ရှိ၏။ “တံသမုဋ္ဌာနာနံ”ဟု ဟောတော်မူရာ၌ကား တံသဒ္ဓါဖြင့် ရွေး၌ဆိုအပ် ပြီးသော ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တတို့၌ အလုံးစုံသော စိတ် စေတသိက်ကို ညွှန်ပြနိုင်သည်-ဟူလို။]

ပါသော စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၌လည်း “ပစ္စည်းဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် ၂-ပါးလုံးကို မယူနိုင်ပါ”ဟူလို။

စိတ္တပဋိဗဒ္ဓုတ္တိတယာတိ ဧတေနဝါဟူသော ဤစကားဖြင့်ပင်။ ဟေတုအာဒိပဋိဗဒ္ဓတဉ္စ၊ ဟိတ်အစရှိသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ စပ်ကုန်သည် ၏အဖြစ်ကိုလည်း။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။ [“စိတ်၌စပ်”ဟုဆိုလျှင် စေတသိက်၌လည်းစပ်ပုံ၊ စေတသိက်တွင် ပါဝင်သော ဟိတ်၌လည်းစပ်ပုံ ကိုလည်းပြပြီးဖြစ်၏။] ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယဉ္ဇ (စေတနံ)၊ အကြင် မနော ဒွါရ၌ဖြစ်သော စေတနာကိုလည်း။ စေတေတိ၊ စေတေ၏။ ယဉ္ဇ (ပကပ္ပနံ)၊ အကြင်ကာယ ဝစီဒွါရတို့၌ ပြောဆို ပြုလုပ်ခြင်းကိုလည်း။ ပကပ္ပေတိ၊ အပြားအားဖြင့် ပြု၏။ ယဉ္ဇ (အနုသယနံ)၊ အကြင်ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ကာမ ရာဂ အစရှိသည်တို့၏ ကိန်းခြင်းသည်လည်း။ အနုသေတိ၊ အစဉ်လိုက်၍ ကိန်း၏။ တေ၊ ဤစေတနာအစရှိသော တရားအပေါင်းသည်။ ဝိညာဏဿ၊ ကမ္မဝိညာဉ်၏။ ဌိတိယာ၊ တည်ခြင်းငှါ။ (တည်ဘို့ရာ)။ အာရမဏံ၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ အာရမဏေ၊ အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဝိညာဏဿ၊ ကမ္မဝိညာဉ်၏။ ပတိဋ္ဌာ၊ တည်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ တသ္မိံ^၁၊ ထိုကမ္မဝိညာဉ်သည်။ ပတိဋ္ဌိတေ၊ တည်ပြီးလသော်။ ဝိညာဏေ၊

၁။ ယဉ္ဇ ဘိက္ခဝေ။ ပေ။ ဌိတိယာ။ ။ ယဒေတံ ကုသလာကုသလစေတနာ ဝသေန မနောဒွါရေ စေတနံ (ကို)၊ သေသဒွါရေသု ကာယဝစီပယောဂ ဝသေန ပကပ္ပနံ၊ ယဉ္ဇ ကာမရာဂါဒိနံ သန္တာနေ အနုသယနံ၊ တေ (စေတနာဒိ ဓမ္မဇာတံ) အာရမဏံ ငသော ပစ္စယော (အာရမဏံ ကို ပစ္စယောဟု ဖွင့်သည်) ကမ္မဝိညာဏဿ ဌိတိယာ ပတိဋ္ဌာနာယ (ခန္ဓာအစဉ်၌ ကမ္မဝိညာဉ်တည်ဘို့ရာ အကြောင်းဖြစ်၏။)

၂။ တသ္မိံ။ ပေ။ အဝက္ကန္တိ။ ။ ကမ္မံ ဝဝါပေတွာ (ကံကို ဇောအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်စေ၍) ပဋိသန္ဓိအာဏုနသမတ္တတာပတိဋ္ဌာပတ္တေ ကမ္မဝိညာဏေ (ကမ္မ ဝိညာဉ်သည် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ငြင်း၌စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော တည်တန့်ခြင်းသို့ရောက်လသော်) ဝိရုဇ္ဈေတိ တဇော ဝေ ကမ္မဝိညာဏတော (ထိုသို့တည်တန့်ခြင်းသို့ ရောက်သော ကမ္မဝိညာဉ်ကြောင့်ပင်) ပဋိသန္ဓိဝိညာဏ ဗီဇေ ဝိရုဇ္ဈေ (ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်တည်းဟူသော မျိုးစေ့ စည်ပင်လသော်) နာမ ရူပဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတိ-အနု။

ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သည်။ ဝိရုဇ္ဈေ ပေါက်ရောက်လသော်။ နာမရူပဿ၊ ဇာ။ အာက္ခန္တိ၊ သက်ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမရူပ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သဠာယတနံ၊ စက္ခုစသား ၆-ပါးသော အာယတနသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမသ္မိမ္မိ သုတ္တံ၊ ခြံလည်း။ [နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ကဋ္ဌာရခတ္တိယဝဂ်၊ ဒုတိယစေတနာသုတ်။] ပဋိသန္ဓိ နာမရူပဿ၊ ပဋိသန္ဓေနာမရူပဇာ။ ဝိညာဉ်ဏပစ္စယတော၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဟူသောအကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ (ဘိဝေတော)။ ဝုတ္တု၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိဇာတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ၊ သည်။ အတ္ထိ။ တံ ဝစနံ၊ ကို။ သုဂ်ဟက္ခာရော၊ သည်။)၊ အာဟ။

ပုရိမတရသိဒ္ဓါယံ၊ လယ်မတည်မီ သာ၍ရှေးကျသောကလ၌ ပြီးပြီး သော။ ပထဝိယာ၊ မြေ၌။ ဗီဇပတိဋ္ဌာနံ၊ မျိုးစေ့၏ တည်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ပုရိမတရသိဒ္ဓေါ၊ ဝိညာဉ်မဖြစ်မီ သာ၍ရှေးကျသောဘဝကလ၌ပြီးပြီးသော။ ကမ္မေ၊ ကံ၌။ တန္တိဗ္ဗတ္ထဿေဝ၊ ထိုကံကြောင့် ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝိညာဉ်ဏဗီဇဿ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော မျိုးစေ့၏။ ပတိဋ္ဌာနံ၊ တည်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ကမ္မဿ၊ ဇာ။ ဝါ၊ ကို။ ကဋ္ဌတ္တာ၊ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော မျိုးစေ့၏

အထဝါ။ ။ ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဉ်ဏဿ ဟောတိတိ ကိလေသာဘိသင်္ခါရ သင်္ခါရေ ကမ္မဝိညာဉ်ဏဿ ဌိတိယာ ပဝတ္တိယာ အာရမဏေ ပစ္စယေ ပဋိသိန္ဓေ အာယတံပဋိသန္ဓိဝိညာဉ်ဏဿ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဉ်ဏေ ပုနဗ္ဗဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေသနံ ပတိဋ္ဌိတေ ပတိဋ္ဌဟန္တေ ဝိရုဇ္ဈေ ဗီဇဘာဝေန ဝိရု ဟန္တေ နာမရူပဿ အာက္ခန္တိ ဟောတိတိ ဝေမေတ္တ အတ္တော ဝေဒိတဗျော။ ဤနောက်နည်းအလို- အာရမဏေ၊ ကိလေသာဘိသင်္ခါရဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဝိညာဉ်ဏဿ၊ နောက် ဘဝ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်၏။ ပတိဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ တသ္မိံ၊ ထိုနောက် ဘဝ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သည်။ ပတိဋ္ဌိတေ၊ သော်။ ဝိညာဉ်ဏေ၊ ကမ္မဝိညာဉ်သည်။ ဝိရုဇ္ဈေ၊ မျိုးစေ့ အဖြစ်ဖြင့် ပေါက်ရောက် လသော်။ နာမရူပဿ၊ ဇာ။ အာက္ခန္တိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ နာမရူပပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ သဠာယတနံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဟု ပေးပါ။

ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ၀၊ ကိ။ ဝတ္ထံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ၀၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ။ [ဝိညာဏဗိဇယ ပတိဋ္ဌာနံကို “ကမ္မဿ ကဋ္ဌတ္တာ ဥပ္ပတ္တိ” ဟု တပ္ပါကဋီကံရုဏထပ်ဖွင့်သည်။] တေန၊ ထို့ကြောင့်။ (ဝိညာဉ်မဖြစ်မီ သာ၍ရှေးကျသော ဘဝကာလဝယ်ပြီးပြီးသောကံ၌ ထိုကံကြောင့်သာဖြစ်သော ဝိညာဉ်ဟူသော မျိုးစေ့၏ တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကမ္မံ ခေတ္တံ ဝိညာဏံ ဗိဇန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ကံ၊ ထိုကံသည်။ ကဿ၊ အဘယ်၏။ ခေတ္တံ၊ လယ်လည်းမည်သနည်း။ (တံ၊ ထိုဝိညာဉ်သည်။) ကဿ၊ ၏။ ဗိဇန္တု၊ မျိုးစေ့လည်းမည်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (တံ၊ ထိုကံသည်။) နာမရူပကံရဿ၊ နာမရူပဟူသော အညွှောက်၏။ ခေတ္တံ၊ လယ်မည်သည်လည်း။ (ဟောတိ)။ (တံ၊ ထိုဝိညာဉ်သည်။) နာမရူပကံရဿ၊ ၏။ ဗိဇန္တု၊ မျိုးစေ့မည်သည်လည်း။ (ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

အဟဉ္စ ပနတ္ထောတိ၊ ကံး။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကမ္မရူပပါနံ၊ တို့၏။ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓံ ဝုတ္တိတာယ၊ စိတ်၌စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဩကာသဝသေနဝါတိ၊ ကံး။ နာမရူပေါကာသဝသေနဝ၊ နာမရုပ်တို့၏ဖြစ်ရာအရပ်နှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ (အဋ္ဌကထာ၌ပါသော “ဂဟေတဗ္ဗော” ကို “ဂဟေတဗ္ဗော” ဟု ပြင်၍ဖတ်) ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ အနတ္ထော၊ ကိ။ ဩကာသဝသေနဝ၊ သာလျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုနာမရုပ်တို့၏ဖြစ်ရာအရပ်သည်။ တံဿ အတ္ထဿ၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ စိတ်၌စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်၏။ ဩကာသော၊ တည်ရာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အယံ အနတ္ထော၊ ကိ။ ဩကာသဝသေနဝ၊ လျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏)။

ဝတ္ထုရူပမတ္တမှိတိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တော၊ ဆိုသော။ (သင်္ကဟကာရော) ဝတ္ထု ရူပဿ၊ ဟဒယာတ္ထုရူပကို။ ဥပတ္တမ္ဘကာနံ၊ ထောက်ပံ့တုတ်ကုန်သော။ သေသရူပနမ္ပိ၊ ဝတ္ထုရုပ်မကြွင်းသော ပဋိသန္ဓေအခါ ပထဝီဓာတ် အစရှိသော ကသာပတူကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိအခါ တိသန္တတိရုပ်တို့၏ဝင်း။ (ပစ္စယ

ဘာဝံဝယ် ဘာဝဉ္စိစပ်) တံရုပ်တ္ထမ္ဘကဘာဝေနော၊ ထိုဝတ္ထုရုပ်ကို ထောက်
ပုံတတ်သည်၏၊ အဖြစ်ဖြင့်ပင်။ အရူပဓမ္မာနံ၊ နာမ် တရားတို့အား။
ပစ္စယဘာဝံ၊ ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒေသေတိ၊ ၏။ ဝါ၊ တနည်း။
(ဝတ္ထုရူပဿ၊ ကို။ ဥပတ္ထမ္ဘကနံ၊ ကုန်သော။ သေသရူပါနမ္ပိ၊ တို့၏၎င်း။
တရုပ်တ္ထမ္ဘကဘာဝေနော၊ ဖြင့်ပင်။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏၎င်း။) သဟဘဝန
မတ္တံ၊ ပဋိသန္ဓေဓမ္မာဉ္စ အတူတကွဖြစ်ခြင်းမျှကို။ (ဒေသေတိ)။ တတ္ထ၊ ထို
ရုပ်ကလာပ်တို့တွင်။ ကာယဘာဝါဒိကလာပါနံ၊ ကာယဒေသက၊ ဘာဝ
ဒေသက အစရှိသောကလာပ်တို့၏။ [အာဒိဖြင့် ရူပဘဝဉ္စိ၊ ဗာနဒေသက၊ ဇီဝါ
ဒေသကကလာပ်တို့ကို၎င်း၊ ကာမဘဝဝယ် သူ့ကားတို့သန္တာန်၌ စက္ခုဒေသက
စသောကလာပ်တို့ကို၎င်း ယူပါ။] ကတ္တစိ၊ အချို့သောကာလ၊ အချို့သော
ဘဝဉ္စိ။ (ကာမဘဝယ် ကမ္ဘာဦးကာလ၊ ရူပဘဝဉ္စိ။) အဘာဝတော၊
ကြောင့်၎င်း။ ကတ္တစိ၊ ၌။ (ကမ္ဘာဦးကာလလည်းမဟုတ်ရာကာလ၊ နာမ်
ရုပ်လည်းဖြစ်ရာဘဝဉ္စိ။) အဘာဝါ ဘာဝတော၊ မရှိမဟုတ် ရှိခြင်းကြောင့်
၎င်း။ ဝတ္ထုရူပမုတ္တမ္ပိ ဝိနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာတ၊ [ဝတ္ထု
ရုပ်ကား အမြဲရှိသောကြောင့် “ဝတ္ထုရူပမုတ္တမ္ပိ”ဟု ခေါင်းတပ်၍ ဆိုသည်
ဟူလို။] သဿာမိကေတိတေသေဝ၊ ဟူသော ဤပုဒ်ကိုပင်။ ဝိသေသနတ္ထံ၊
အထူးပြုခြင်းအကျိုးငှါ။ သရာဇကေတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ပုဂ္ဂတ္တိယံ ကဋတ္တာရူပါဒီနံ ပစ္စယဘာဝပဋိဗဟနတောတိ၊ ဣဒံ၊ ဟူသော
ဤစကားကို။ ကသ္မာ၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဟေတု၊ သဟဇာ
တာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂတ္တိ
အခါ ကဋတ္တာရုပ် ဥကုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝပဿင်္ဂေါ
ယေဝ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်၌လျဉ်းပါးဘွယ်သည်ပင်။ နတ္တိနန၊ မရှိသည် မဟုတ်

၁။ သဟဘဝနမတ္တံ ဝါ။ “ပစ္စယဘာဝ” နေရာ၌ “သဟဘဝနမတ္တံ”
ဟုဆိုအပ်သောကြောင့် “ဝတ္ထုရူပဿ ဥပတ္ထမ္ဘကနံ” စသော ဝါကျ၌ရှိသော
ပုဒ်တို့ကိုလိုက်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ “ဝတ္ထုရူပမတ္တံ”၌ ဝတ္ထုရုပ် ဟူသည်
ပဋိသန္ဓေစိတ္တက္ခန္ဓာ စိတ်နှင့် အတူဖြစ်သော ဝတ္ထုရုပ်တည်း။ ထိုကဲ့သို့ အတူ
ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် အခြားရုပ်တော်ထက် အနည်းငယ်ထူး၏။ [သဟဘဝနမတ္တံ ဝါ
ဒေသေတိ၊ သဟဘာဝေနယံ ဟိ အတ္တိ ကာစိ ဝိသေသမတ္တာ၊-အနု။]

လော။ ဟိ၊ မုနိ၊ တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ယေသံ၊ အကြင်ပဝတ္တိ
အခါ၊ ကဋတ္တာရုပ်၊ ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့အား။ ဟေတု၊ သည်။
သဟဇာတပစ္စယော၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ န ဟောတိ၊
မဖြစ်။ [ရှေးနိဿယ၌လည်း “ဟေတု”ဟု ကေဝုဏ်ရှိ၏။] တာနိ၊ ထိုပဝတ္တိ
အခါ၊ ကဋတ္တာရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့သည်။ ဟေတုသဟဇာတာနိ
နာမ၊ တို့မည်သည်။ န ဟောန္တိ၊ [နာမ ဟောန္တိ နေရာ၌ “ဟောန္တိတိ”ဟု
ရှိလျှင် “ဣတိ၊ ကြောင့်။” ကေသံ ပစ္စယဘာဝပုသင်္ဂါယေဝ နတ္ထိ”ဟု ပြန်
လှည့်နိုင်သည်။]

‘ (တာနိ၊ တို့သည်။ ဧဝံတုသဟဇာတာနိနာမ၊ တို့မည်သည်။) ယဒိသိပံ၊
ကုန်အံ။ (ဧဝံ သန္တေသု၊ ကုန်လဲသော်။) ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ (ပဋိစ္စ၊
စွဲ၍။ တေန၊ ထိုကဲ့သို့လိတရားနှင့်။) သဟဇာတော၊ သော။ အဗျာကတော၊
သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယော၊ ကြောင့်။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိအာဒိစ၊
ဤသို့အစရှိသောဝါရကိုလည်း။ လဗ္ဘယျ၊ ရအပ်ရာ၏။ ပန၊ စင်စစ်ကား။
န လဗ္ဘတိ၊ မရအပ် [ပစ္စယပစ္စနိကံ၌ ထိုကဲ့သို့သော ဝါရကို မရအပ်။]
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုပဝတ္တိအခါ၊ ကဋတ္တာရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာ
ရဇရုပ်တို့သည်။ ဟေတုသဟဇာတာနိ၊ တို့သည်။ န (ဟောန္တိ နန္ဒ)၊ မဖြစ်
ကုန်သည်မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ ဤကားစောဒနာတည်း။ (အကျယ်စော
ဒနာတည်း။) တေ၊ ဤတေသံ ပစ္စယဘာဝပသင်္ဂါယေဝဝနတ္ထိ၊ ဟူသော
စကားသည်။ သစ္စံ၊ ငါ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်မှန်ပါသော်လည်း။ ယော၊ အကြင်
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟေတုဟိ၊ တို့နှင့်။ သမာနကာလပုတ္တိမတ္တံ၊ တူသောကာလ၌
ဖြစ်ခြင်းမျှကို။ (ပဝတ္တိအခါ၌ ဟိတ်နှင့် ကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇ
ရုပ်တို့၏ တူသောကာလ၌ ဖြစ်ခြင်းမျှကို။) ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဟေတုသဟ
ဇာတဘာဝံ၊ ဟေတုသဟဇာတတို့၏အဖြစ်ကို။ မဉ္ဇေယျ၊ မှတ်ထင်ရာ၏။
တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်။ အယံ ပသင်္ဂါ၊
ဤလျဉ်းပါးဘွယ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤပဝတ္တိယံ
ကဋတ္တာရူပါဒိနံ ပစ္စယဘာဝပဋိဗာဟုနတော၊ (ကူသောစကားကို။) (သင်္ဂဟ
ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ။

“ဤသို့စောဒနာဘို့ရန် အခွင့်ပင်မရှိ”ဟု ပြခြင်းငှာ “ဘဂဝါ ပန” စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊ ထိုသို့မစောဒနာသင့်ပုံကို ပြဦးအံ့။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝစနာနံ၊ စကားလုံးတို့၏။ လဟုဂရုတာဝံ၊ ပေါ့ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ လေးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ န ဂဏေတိ၊ ရေတွက်တော်မူ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဗောဓနယျာနံ၊ တရားကိုသိစေထိုက်ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ အဇ္ဈာသယံ၊ နုရူပတော၊ အလိုအားလျော်သောအားဖြင့်။ ဓမ္မသတာဝံ၊ ကို။ အဝိလောပမန္တော၊ ဆန့်ကျင်မှုကို ပြုတော်မမူဘဲ။ တဏှံ၊ တဏှာ၊ ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဝေနေယျတို့၏အလိုအားလျော်သော ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။) ဒေသနံ၊ ကို။ နိယာမေတိ၊ သတ်မှတ်တော်မူ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကတ္တစိ၊ အချို့သောပါဠိရပ်၌။ အက္ခရာနံ၊ တို့၏။ ဗဟုတာဝေါ၊ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ အပ္ပတာဝါ၊ နည်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ န စောဒေတဗ္ဗာ၊ မစောဒနာထိုက်။ ဣတိ၊ ဤကားအနုသာသနီတည်း။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [ဣတိ တလုံးအကျေ့ကြပ်ပါ။]

ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။

နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂-အာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၂။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနက္ခဏေယေဝါတိတေနေ၊ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်။ ဝတ္တမာနက္ခဏေကံဒေသေန၊ ဥပါဒ် ဌိဘင်္ဂဟူသော ဖြစ်ဆဲခဏ၏ တစိတ်တဒေသ ဖြစ်သော ဥပါဒ်ခဏဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝတ္တမာနက္ခဏံ၊ ဥပါဒ်မှဘင်္ဂတိုင် အောင်သော ဖြစ်ဆဲခဏကို။ ဂယုတိ၊ ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ [“အစိတိ ဖြစ်သော ဥပါဒ်ခဏဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ဥပါဒ် ဌိဘင်္ဂ ခဏ ၃-ပါးကို ဝတ္တမာနက္ခဏဟု ယူပါ”ဟူလို၊ ကေဒေသုပစာတည်း။] ဟိ၊ မုနံ၊ (တနည်း) ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဝတ္တမာနက္ခဏေကံဒေသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝတ္တမာနက္ခဏံ၊ ကို။ ဂယုတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ နည်း။ ဟိ (ဃသွာ)၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနက္ခဏေယေဝ၊ ဖြစ်ဆဲခဏ၌သာ။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား။ ရူပါဒိနံ၊ ရူပါရုံအစရှိ

သော ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ အာရမဏပစ္စယော၊ အာရမဏပစ္စယသတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုသည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ အတခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သဗ္ဗသ္မိံ၊
သော။ ဝတ္ထမာနက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်မှတစ်ဆင့် အောင်သော ဖြစ်ဆဲ ခဏ၌။
(စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ တို့အား။ ရူပါဒီနံ၊ တို့သည်။ အာရမဏပစ္စယော၊
သည်။ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဝတ္ထမာနက္ခဏေကဒေသေန၊ ဖြင့်။
သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝတ္ထမာနက္ခဏံ၊ ကို။ ဂယုတိ၊ ဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ။)

တေန၊ ထိုသို့ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ဖြစ်ဆဲ
ခဏ၌သာ ရူပါရုံအစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမဏပစ္စယသတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [တေနာတိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ
ဝတ္ထမာနက္ခဏေယေဝ ရူပါဒီနံ အာရမဏပစ္စယတ္ထေန၊-အနု။] အာလမ္ဗိယ
မာနာနုဗ္ဗိ၊ အာရုံပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ (အတိတ်အနာဂတ်အဖြစ်ဖြင့်
အာရုံပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း။) စက္ခုဝိညာဏာဒီဝတ္ထမာနတာယ၊ စက္ခု
ဝိညာဉ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖြစ်ဆဲ၏အဖြစ်မှ။ ပုရေ၊ ခွဲ၎င်း။
ပစ္စာစ၊ ခွဲ၎င်း။ ဝိဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။ ရူပါဒီနံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော ပစ္စည်း
တရားတို့၏။ အာရမဏပစ္စယတ္တာဘာဝံ၊ အာရမဏပစ္စည်းအဖြစ်၏။ မရိ
ခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရော)၊ ဒေသေတိ။ [စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသည်တို့က
ပစ္စယုပ္ပန်ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံ စသည်ကိုသာ အာရုံပြုသောကြောင့် ထိုစိတ်များအ
တွက် အတိတ်အနာဂတ် ရူပါရုံစသည်တို့က အာရမဏပစ္စည်း မတပ်ဟုဆို
လို၏။ အခြားစိတ်ပျားအတွက်ကား အာရမဏပစ္စည်းတပ်ပါ၏။] အနာ
လမ္ဗိယမာနာနံ၊ အာရုံမပြုအပ် ကုန်သော။ (စက္ခုဝိညာဏာဒီဝတ္ထမာနတာ
ယ၊ အဖြစ်မှ။ ပုရေ၊ ခွဲ၎င်း။ ပစ္စာစ၊ ခွဲ၎င်း။ ဝိဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။
ရူပါဒီနံ၊ တို့၏။ အာရမဏပစ္စယတ္တာဘာဝေ၊ ခွဲ။) ဝါဒေါ၊ ပြောဆို
ဘွယ်သည်။ ကောပန၊ အဘယ်မှာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။

န ကေတော ဟောန္တိတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ နိလာဒီနိ၊ အညီအစရှိကုန်
သော။ သဗ္ဗရူပါနိ၊ အလုံးစုံသောရူပါရုံတို့သည်။ သဟ၊ တကွ။ န ဟောန္တိ။

၁။ သဗ္ဗရူပါနိ၊ ဝေပနဟောန္တိ။ ။ သဗ္ဗရူပါနိတိ သဗ္ဗာနိ ရူပါယတနာနိ
ယတ္ထကာနိ တာနိ အာပါထဂတာနိ ယောဂျဒေသေ တာနိ၊ တာနိ သဗ္ဗာ

သဒ္ဓါဒယောပိ၊ သဒ္ဓါရုံအစရှိသည်တို့သည်လည်း။ တံကာ၊ ထို့အတူ။ သဟ၊ တက။ (နဟောန္တိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ ယံယန္တိဝစန၊ 'ယံ' ဟူသောသဒ္ဓါသည်။ ရူပါဒိနိ၊ ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို။ ဘိန္ဒတိ၊ ခွဲခြား၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ကသ္မာ ထည့်၍ ဟိ (ယသ္မာ), ဣတိ (တသ္မာ) ဟုလည်း ပေးပါ။]

တတ္ထံ ထို ၂-ပါးသော ဒီပနတ္ထတို့တွင်။ ပုရိမေန၊ ရှေး၌ဖြစ်သော။ အနတ္တန၊ ယေ ဧတေ စသည်ဖြင့်ပြအပ်သောအနက်ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိဝစနေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟူသော သဒ္ဓါဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယဘာဝက္ခဏဒီပနတ္ထံ၊ အာရမဏ

နီတိ အတ္ထော၊ သဟ န ဟောန္တိတိ ဧကဋ္ဌံ အာရမဏံ န ဟောန္တိ၊ သတိပိ ဟိ အနေကေသံ ဧကဋ္ဌံ အာပါထဂမနေ ယတ္ထ ယတ္ထ ပုဗ္ဗာဘောဂေါ၊ တံတံယေဝ အာရမဏံ ဟောတိ၊ န သဗ္ဗံ နီလာဒိသဗ္ဗာတဝသေန စေတံဝုတ္တံ၊ န ပစ္စေကံ နီလာဒိရူပါယတနမတ္ထဝသေန-အနု။]

ဆိုလိုရင်းကား- မျက်စိရှေ့မှောက်၌ ရောက်နေသော ရူပါရုံတို့သည် မျက်စိ၌ ရွှေ့ရှုကျရောက်ကြကုန်၏။ သို့သော်....ထိုင်လာသော အာရုံအများ ထည်းတွင် အကြင်အာရုံ၌ မထင်မိက နှလုံးသွင်းမှု မနုသိကာရဖြစ်၏။ ထို အာရုံသာ အာရမဏပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ နီလစသော ထိုအာရုံသည်လည်း ရုပ်ကလာပ်တခုတည်းဖြင့် အာရမဏပစ္စည်း မဖြစ်နိုင်သေး။ နီလဖြစ်လျှင် ထိုနီလရုပ်ကလာပ်တွေ အတော်များစွာ ပေါင်းမိမှ အာရမဏပစ္စည်း ဖြစ်နိုင် သည်-ဟူလို။ မှန်၏- မျက်စိကောင်းသော ကလေးများသည် ရုပ်ကလာပ် အတော်များများပေါင်းမိလျှင် ထိုအာရုံကို မြင်နိုင်သော်လည်း ထိုကလေးများ မြင်နိုင်လောက်သော ရုပ်ကလာပ် အပေါင်းကိုပင် မျက်စိမှုံသော အဖိုးကြီး များ မမြင်နိုင်သေး။ ထို့ထက်များစွာ ပေါင်းမိသော ရုပ်ကလာပ်ကိုသာ အဖိုးကြီးများ မြင်နိုင်ကြသည်။

၁။ ပုရိမေနတ္ထေန။ ။ အဋ္ဌကထာဝယ် “ယံယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဗတိ ဣမိနာ ယေ - ဧတေ ။ ပေ။ ဟောန္တိတိ ဒီပေတိ” ဟု၎င်း၊ ဧဝံ ဟောန္တာပိ စ ။ ပေ။ န ဧကေတော ဟောန္တိတိပိ ဒီပေတိ” ဟု၎င်း၊ ယံယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဗဖြင့် ပြအပ်သော ဒီပနတ္ထ ၂-နက်ရှိ၏။ ထိုတွင် ယေ ဧကေ စသော အနက်ကို “ပုရိမေန အတ္ထေန” ဟုဆိုသည်။ ပုရိမေန အတ္ထေန ကို ဒေသေတိ၌စပ်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိဝစနေန ကို ဒီပနတ္ထံ၌စပ်။

ပစ္စည်း၏ဖြစ်ရာ ခဏကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ ယံယံ ဓမ္မန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကဏ္ဍော)။ ဒဿေတိ။ ပစ္ဆိမေန၊ နောက်၌ဖြစ်သော။ (အတ္တေန၊ န ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စသည်ဖြင့်ပြအပ်သောအနက်ဖြင့်။) ယံ ယန္တိဝစနေ၊ ယံယံဟူသောသဒ္ဒါ ဖြင့်။ ဂ္လပါဒိဘာဒဒိပနတ္ထံ၊ ဂ္လပါရုံအစရှိသည်တို့၏ အတူးအပြားကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ။ (ယံယံဓမ္မန္တိအာဒိ၊ ကိုးဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဒဿေတိ။) ဝါ၊ တနည်း။ ယံယံဝါ ပနာရဗ္ဗာတိတေဿ၊ ဟူသော ဝှံပါဝါဖြင့်။ ဝဏ္ဏ နာယံ၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ၌။ ဧဿိတသဗ္ဗာရမဏတာ

ဆိုလိုရင်းကား- “ယံယံ ဓမ္မ အာရဗ္ဗ ယေယေဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ၌ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသော စကားသည် အာရမဏပစ္စည်း၏ ဖြစ်ရာခဏကိုပြသော စကားဖြစ်၏။ “အာရုံပြု၍ ဖြစ်ရာအာရုံသာ အာရမဏပစ္စည်းဖြစ်ကြ၏။ အာရုံမပြုရာအခါ၌ ကား အာရမဏပစ္စည်းမဖြစ်ကြ” ဟူလို။ ဟိတ်တရားတို့သည် မိမိတို့ဖြစ်တိုင်း ပစ္စယပ္ပန်တရားတို့ ပါနေသည့်အတွက် ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း ဟေတုသတ္တိရှိကြ သော်လည်း “စိတ် စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန် ပညတ်ဟူသော အာရုံတရားတို့ကား မိမိတို့ဖြစ်တိုင်း အာရမဏိကပစ္စယပ္ပန် မဖြစ်သောကြောင့် ထိုဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း အာရမဏပစ္စည်း မတပ်ကြ။ အာရမဏိက တရားတို့က အာရုံပြုရာ အခါကျမှ အာရမဏသတ္တိရှိကြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

၁။ ပစ္ဆိမေန။ ပေ. ဒိပနတ္ထံ။ ။ ငဗ္ဗဝါကျမှ စပ်စပ်ပုဒ်တို့ကို လိုက်စေ၍ ပစ္ဆိမေန (အတ္တေန) ကို ဒဿေတိ ၌စပ်။ ယံ ယန္တိဝစနေန ကို ဒိပနတ္ထံ ၌စပ်။ ပါဠိတော်၌ “ဂ္လပါယတနံ” စသည်ဖြင့် ဂ္လပါရုံအားလုံးစသည်ကို ပြကားသော် လည်း “ယံယံ ဓမ္မ အာရဗ္ဗ၊ အကြင်အကြင်တရားကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုထိုတရားသည် အာရမဏပစ္စည်းဖြစ်၏” ဟူသော စကားတော်ဖြင့် “ဂ္လပါယ တနံ” အရ “အာရုံပြုခံရသော ဂ္လပါရုံသာရ၏”ဟု ခွဲခြား၍ ပြရခြင်းအကျိုး ရှိ၏။ သဒ္ဓါယတနံ စသည်၌လည်း နည်းတူ။

၂။ ယံ ယံ ဝါ ပနာရဗ္ဗ။ ပေ။ ဣဓာပိ အတ္တော။ ။ ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းဖွင့်ပြအပ်သော ဒွိကာဆဌာန် အတ္တနောမဝိတည်း။ ဓမ္မသင်္ဂဟပါဠိတော်၌ “ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဗ” ဟုလာလျှင် အလုံးစုံသော အာရုံ ကို ယူရသကဲ့သို့ ဤ အာရမဏပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၌လည်း “ယံယံ ဓမ္မ အာရဗ္ဗ” အရ အာရုံအားလုံးကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ ဟူလို။ ဤစကားကို အနုဋီကာ ပယ်ထားသည်။

ဒီဝသေန၊ ပြအပ်ပြီးသော အလုံးစုံသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဣဇာဝံ၊ ဤ ယံယံ ဓမ္မံ အာရမ္မဟူသော ဝါကျ၌လည်း။ အတ္ထော၊ ကို။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဇဝံ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူသောပါ၌၌။ (အဓိပ္ပါယ်သောဉာဏ်) နဒီပဗ္ဗတာနံ၊ မြစ်တောင်တို့၏။ သန္နံ (၁)၊ စီးခြင်းလည်းဖြစ်သော။ ဌာနဉ္စ၊ တည်ခြင်းလည်းဖြစ်သော။ ပဝတ္တံ (ပဝတ္တနံ)၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အင်္ဂါရတံ၊ မကင်းသည်။ အဝိစ္ဆန္တံ၊ မပြတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သန္တန္တိ တိဋ္ဌန္တိတိ၊ ဟူသော။ ဝတ္တမာနဝစနံ၊ ဝတ္တမာန်ဖြစ်သော စကားတော်ကို။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော စကားတော်ကို။ (သဒ္ဓဝိဒူဟံ၊ သဒ္ဓါတုတ်သိ ပညာရှိတို့သည်။) ဝုတ္တံယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ယေဓယ ဓမ္မာတိ၊ ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊ အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော အာရမဏိက စိတ် စေတသိက်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ သဗ္ဗသင်္ဂဟသမုဒယဝသေန၊

၁။ ယထာ၊ ယေ။ ဝတ္တမာနဝစနံ။ ။ “နဇ္ဇော သန္တန္တိ၊ မြစ်တို့သည်စီးကုန်၏။ ပဗ္ဗတာ တိဋ္ဌန္တိ၊ တောင်တို့သည် တည်ကုန်၏” ဟူရာ၌ စီးခြင်းကြိယာသည်၎င်း၊ တည်ခြင်းကြိယာသည်၎င်း စ၍ဖြစ်သည်မှစ၍ ယခုတိုင်အောင်၎င်း၊ နောက်အခါ၌၎င်း မပြတ်သောကြောင့်၊ ဝတ္တမာန် ၄-မျိုးတွင် ပဝတ္တံ၊ ဝိရတပတ္တမာန်ဖြင့် သန္တန္တိ တိဋ္ဌန္တိ ဟု သုံးစွဲ၏။ ထိုသို့ သုံးစွဲရာ၌ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ကာလ ၃-ပါးလုံးနှင့် ဆိုင်သကဲ့သို့။

၂။ ဧဝံ၊ ယေ။ ဝတ္တမာနဝစနံ။ ။ ဤအတူ ဤပါဠိတော်၌လည်း “ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက်တရားတို့ကို တစုတစုတည်းအနေအားဖြင့် စိတ်ကမ္မုဒ်၍ “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ဝတ္တမာန်ကြိယာကို ဟောတော်မူပါသည် ဟူလို။

၃။ သဗ္ဗသင်္ဂဟသမုဒယ။ ။ အတိတ် အနာဂတ်စိတ်တို့ကို တပေါင်းတစုတည်း အနေအားဖြင့် စိတ်ဘော်ကပေါင်း၍ ယူထားခြင်းကို “သဗ္ဗသင်္ဂဟသမုဒယ” ဟုဆိုသည်။ ထိုသို့ ပေါင်း၍ ယူထားလောကြောင့် “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ကြိယာတပါးတည်းဖြင့် ဟောနိုင်ပါသည်။ [သပုဒ်ယဝသေနာတိ စိတ္တေနုဓာသိကဓူကာသေန၊-အနု။ “ပေါင်း” ဟူရာ၌ လက်ဖြင့်ယူ၍ ပေါင်းခြင်းမဟုတ်၊ စိတ်ဖြင့်ပေါင်းခြင်းတည်း။]

အလုံးစုံသော ကာလသုံးပါး၌ဖြစ်သော အာရမဏိက စိတ် စေတသိက်တို့ကို သိမ်းယူခြင်းဟူသော အပေါင်းအစုပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ဂတိတတ္တာ၊ ယူအပ် ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုစိတ်ဖြင့် အပေါင်းအစုပြု၍ ယူအပ် ကုန်ပြီးသော ကာလသုံးပါး၌ ဖြစ်သော အာရမဏိက စိတ် စေတသိက် တို့၏။ ဥပ္ပဇ္ဇနံ ပဝတ္တနံ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။အဝိရတံ၊ မကင်းသည်။(ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ စိတ်ဖြင့် အပေါင်းအစုပြု၍ ယူအပ်ကုန်ပြီးသော တေကာလိက အာရမဏိက စိတ် စေတသိက်တို့ ဖြစ်ခြင်း၏ မကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူသော။ ဝတ္တမာနဝစနံ၊ ကို။ ဝါ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပာယ်သော၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဟေတာဒိပစ္စယာ၊ ဤ ဟေတု အစရှိသော ပစ္စည်းတရား တို့သည်။ အတိတာနာဂတာနံ၊ အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်ကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား။ (ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြု ကုန်သည်။) နဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ ယဿ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန် တရားအား။ ဧတေ၊ ဤဟိတ်အစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပစ္စယာ၊ ကုန်သည်။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ (သော၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။) အတိ တောစ၊ အတိတ်တရားသည်၎င်း။ အနာဂတောစ၊ အနာဂတ် တရားသည် ၎င်း။ နအတ္ထိ၊ ဝေဠုကတွာ၊ ကြောင့်။ အတိတတ္ထိကေ၊ ၌။ အတိတာနာဂ

၁။ ဣပေ ပန။ ပေ။ သိယံ။ ။အဋ္ဌကထာ၏ အလိုအားဖြင့် အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပြုပြီး၍ ပိမိ၏အလိုအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြုခြင်းငှာ ဣမေ ပန စသည်ကိုမိန့်။ ဟေတု အစရှိကုန်သော ဤပစ္စည်းအားလုံးတို့သည် အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးမပြုကြကုန်။ ထိုစကား ကို ခိုင်မြဲစေလို၍ “နဟိ”စသော ယုတ္တိဒဋ္ဌိဝါကျကို မိန့်သည်။ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန် တရားအား ဤဟိတ် ၆-ပါး၊ အာရုံ ၆-ပါးစသော ၁၂ရားတို့သည် ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားသည် အတိတ်လည်း မရှိနိုင်၊ အနာဂတ်လည်း မရှိနိုင်။ “ပစ္စယုပ္ပန်သာရှိနိုင်သည်”ဟူလို။

၂။ ဝေဠုကတွာ၊ ပေ။ ဝုတ္တော။ ။မိမိစကား၏ သ ဓကကိုပြလို၍ ဝေဠု ကတွာ စသည်ကိုမိန့်။ အတိတဘိတ်၌ အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သော တစုံတခုသော ပစ္စည်းတရားကို ဟောတော့

တာနံ၊ အတိတ် အနာဂတ်တရားတို့အား။ ကောစိ၊ သော။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသော တရားကို။ (ဘဂဝတာ)။ နုဇ္ဈော၊ အပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အတိတ်အနာဂတ်တရားတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် မရှိ ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဓာပိ၊ ဤအာရမဏပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၌လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိဝစနေန၊ ဟူသောစကားဖြင့်။ ယေသံ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့အား။ ရူပါဒယော၊ ကုန်သော။ အာရမဏဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အာရမဏ ပစ္စယာ၊ အာရမဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ တေ၊ ထိုပစ္စ ယုပ္ပန်တရားတို့ကို။ ပစ္စုပ္ပန္နာဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) ဒသိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

တေသု၊ ထိုပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို။ ဒသိတေသု၊ ပြအပ် ကုန်လတ်သော်။ အတိတာနာဂတေသု၊ အတိတ်အနာဂတ်ကာလတို့၌။ တံတံ

မမ္မ။ ထိုသို့ ဟောတော်မမူခြင်းကြောင့် “ပစ္စယုပ္ပန်မှန်လျှင် အတိတ် အနာဂတ် မရှိ” ဟု သိနိုင်ပါသည်။

၁။ ‘တသ္မာဣဓ။ ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ ဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်အရ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြလို၍ တသ္မာ စသည်ကိုမိန့်။ ဤအာရမဏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း (အပ်ဖြင့် အဘိတတိက်ကိုပေါင်း) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်စကားဖြင့် “ရူပါရုံအရှေ့ သော အာရုံတရားတို့သည် အကြင် စိတ် စေတသိက်ဟူသော အာရမဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုကုန်ရာ၏။ ထိုအာရမဏိကပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ ကို ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ကိုသာ ပြအပ်ကုန်ပြီ” ဟု မှတ်ထိုက်ကုန်၏။

၂။ တေသုဟိ။ ပေ။ ဒသိတေဟောတိ။ ။ (တံတံပစ္စယာတိ တံတံရူပါဒိ အာရမဏံ ပစ္စယော တေသန္တိ တံတံပစ္စယာ၊ ထိုထိုပစ္စည်းရှိသော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့) ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ကြိယာဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြအပ်ကုန်သော် (တိုက်ရိုက်ပြလိုက်လျှင်) အတိတ် အနာဂတ်ကာလ တို့၌ ထိုထိုပစ္စည်းရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အတိတ်ကာလလည်းဖြစ်ခဲ့ကုန်ပြီ။ အနာဂတ်၌လည်း ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့ ဟူသော ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်သည် ပြအပ် ပြီးဖြစ်တော့၏။ ဥပမာ-“ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာ နဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော အဟောသိ၊ ရူပါယတနံ ။ ပေ။

ပစ္စယာ၊ ထိုထိုပစ္စည်းရှိကုန်သော၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည်။ (ထိုထိုရူပါရုံ အစရှိသော ပစ္စည်းရှိကုန်သော စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည်။) အဟောသုံ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ခဲ့ကုန်ပြီ။ ဘဝိဿန္တိစ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြ ကုန်လတ္တံ့။ ဣတိအယံအတ္ထော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ။ ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ (အတိတာနာဂတေသု၊ တို့၌။) တံတံ ပစ္စယဝန္တတာ၊ ထိုထိုပစ္စည်းရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏အဖြစ်ကို။ (ဒဿိတော၊ သည်။) န(ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စယဝန္တော၊ ပစ္စည်းရှိသော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန္နာယေဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်တို့ချည်းသာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ကသ္မာ ထည့်၍ ဟိ (ယသ္မာ), ဣတိ (တသ္မာ) ဟုလည်း ပေးပါ။]

ဘဝိဿတိ” ဟူသော ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်သည် ပြအပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည် ဟူလို။

အဘယံကြောင့်နည်း-ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားနှင့် အတိတ် အနာဂတ် ကာလတို့၌ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏သဘာဝအားဖြင့် မကွဲပြား သောကြောင့်တည်း။ [အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ သမာနသဘာဝတ္ထာ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောပစ္စယုပ္ပန်တရားနှင့် အတိတ်အနာဂတ်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့၏ သဘော တူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။] န ဟိ အဗ္ဗါဘေဒေန၊ အခွန်ကာလ၏ကွဲပြားခြင်းကြောင့်။ သဘာဝဘေဒေါအတ္ထိ၊-အနု။ [စာအုပ် တို့၌ “အတ္ထာဘေဒေန”ဟု ပါရှိပျက်သည်။ ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်နှင့် သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့သည် အတိတ်ကာလတုန်းကလည်း ဤသဘောများပင် ဖြစ်၍ အနာဂတ်၌လည်း ဤသဘောများပင် ဖြစ်လိမ့်မည် ဟူလို။]

၁။ န ပန ။ပေ။ ပစ္စုပ္ပန္နာယေဝါတိ။ ။ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသော စကားဖြင့် အတိတ်က ပစ္စယုပ္ပန်တရား ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အနာဂတ်၌လည်း ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့ဟုသာ ပြသည်။ ထိုထိုပစ္စည်းရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ အတိတ် အနာဂတ်အဖြစ်ကို ကား မပြပါ။ အဘယံကြောင့်နည်း-ပစ္စယဝန္တော ဟုဝန္တသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုလျှင် ပစ္စုပ္ပန် အနက်ဟောချည်းသာ ဟု သဒ္ဓါကျမ်း၌ ဆိုသောကြောင့်တည်း။ ဥပမာ-“ဂုဏဝန္တော၊ ဂုဏ်ရှိသောသူ”ဟု ဆိုလျှင် ယခုပစ္စုပ္ပန်အခိုက်၌ ဂုဏ်ရှိသူ ဖြစ်ရမည်”စသည်ကဲ့သို့တည်း။

စံ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာရမဏပစ္စယနိဋ္ဌေသဉ္စ။ ယံယံ ဓမ္မံ အာရဟ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ကောစနနိဋ္ဌေသံ၊ ကေဝုစံဖြင့်ညွှန်ပြခြင်းကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ ပုန၊ တဖန်။ တေတေဓမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ ဗဟုစနနိဋ္ဌေသော၊ ဗဟုဝုစံဖြင့်ညွှန်ပြခြင်းသည်။ (ဒဿနတ္ထော၌စပ်) ယံယန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဿ၊ သော။ အာရမ္မဏဓမ္မဿ၊ ခဏိ။ အနကဘာဝေါပိ၊ တပါးမက၊ များသောအပြားရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်း။ အတ္တိ၊ ရှိသေး၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿနတ္ထော၊ ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့သည်။ သယော၊ တကွသာ။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်သာ။ အာရမဏပစ္စယာ၊ အာရမဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုလေးပါးသော နာမ်ခန္ဓာတို့ကို။ အာရဟ္တာ၊ အာရုံပြု၍။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်သောစိတ်သည်လည်း။ ဧတေ၊ ထိုလေးပါးသော နာမ်ခန္ဓာတို့တွင်။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော နာမ်ခန္ဓာကို။ အာရဟ္တာ၊ ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သောစိတ်သည်။ နနဟောဟိ၊ မရှိမဟုတ် ရှိသည်သာ။ တဿ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့တပါးတပါးသော နာမ်ခန္ဓာကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော စိတ်၏ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝေဒနာဒိသု၊ ဝေဒနာအစရှိသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့တွင်

၁။ ဧတ္ထေစ။ ပေ။ ဒဿနတ္ထော။ ။ အနိယမဝါကျ၌ အာရုံကို “ယံယံ ဓမ္မံ” ဟု ကေဝုစံဖြင့် ညွှန်ပြ၍ နိယမဝါကျ၌ “တေတေ ဓမ္မာ” ဟု ဗဟုဝုစံဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည် “ယံယံ ဟု ကေဝုစံဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော အာရုံသည် အများအပြားလည်း ရှိနိုင်၏” ဟု ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ [အနကဘာဝေါပိ၌ အပီဖြင့် ကေဘာဝကိုပေါင်းသည်။]

၂။ စတ္တာရော ဟိ။ ။ စတ္တာရော ဟိ မှာ၍ အာရမဏပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ တေတေတိ တိုင်အောင်စကားသည် ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း။ ဝေဒနာစသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့တွင် တပါးတပါးစီကို အာရုံပြုနိုင်၊ ဖဿသညာစသော စေတသိက်တို့တွင် တပါးတပါးကို အာရုံပြုနိုင်ကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ “ယံယံ” ဟု ကေဝုစံဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ “တခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တွင် အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာ ၄-ပါးလုံးကိုလည်း အာရုံပြုနိုင်၏” ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ “တေတေ” ဟု ဗဟုဝုစံဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ [ဝေဒနာဒိသုတိ ဝေဒနာဒိသု စတူသု ခန္ဓေသု အဘိန္နိတော ဂဟဏဝေသန၊ ဘိန္နိတော ပန ဂဟဏဝေသန ဖဿာဒိသု-အနု။]

၎င်း။ ဖဿာဒီသုစ၊ ဖဿအစရှိသော အစိတ်အစိတ် တမုေးတို့တွင်၎င်း။
 ဧကေကဿပိ၊ တပါးတပါးသော ခန္ဓာ၏လည်း။ ဝါ၊ တပါးတပါးသော
 တရား၏လည်း။ အာရမဏပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ အာရမဏ ပစ္စည်း၏
 အဖြစ်ကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ။ ယံ ယန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝဟာ) ဝုတ္တံ။ သဒ္ဓဗ္ဗသံ၊
 ကုန်သော။ ကေစိတ္တုပ္ပါဒပရိယာပန္နာနံ၊ တခုသောစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ အကျုံးဝင်
 ကုန်သော တရားတို့၏။ အာရမဏပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ တေတေတိ၊
 ဟူ၍။ (ဘဂဝဟာ) ဝုတ္တံ။

တတ္ထံ၊ ထိုသာဓာရဏအာရုံ အသာဓာရဏအာရုံတို့တွင်။ [ရှေးနိဿယ၌
 “ထို ယံယံဓမ္မံ အစရှိသောပါဠိရပ်၌” ဟု စွဲ၏။] ယောစရူပါဒိကော၊ အကြင်
 ရူပါရုံအစရှိသော သာဓာရဏ အာရုံကိုလည်း။ ဧကေကောဝ၊ တပါးစီ
 တပါးစီကိုသာ။ ယံယံသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ (ဘဂဝဟာ) ဝုတ္တော။ အနေကေ၊
 တပါးမက များစွာကုန်သော။ ယေစ ဖဿဒဿော၊ အကြင်ဖဿ အစရှိ
 သော အသာဓာရဏ အာရုံတို့ကိုလည်း။ ဧကေကဝသေန၊ တပါးစီ တပါး

၁။ တတ္ထယောစဒပ။ ဝုတ္တံ။ ။ ဤသို့ ဖြစ်လျှင် ယံယံ အရနှင့် တေတေ
 အရသည် အရချင်း မတူရာရောက်သည် မဟုတ်ပါလော့ဟု စောဒနာဘွယ်
 ရှိသောကြောင့် “တတ္ထ” စသည်ကိုမိန့်။ ယောစ ရူပါဒိကော ဧကေကောဝ
 ယံယံ သဒ္ဓေန ဝုတ္တော ဟူသော စကားသည် “ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏ
 ဓာတုယာ” စသည်၌ စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိညာဉ်အထူးနှင့် ဆက်ဆံသော
 ရူပါရုံစသော တပါးတပါးသော အာရုံကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း။
 အာရုံကံရူပါရုံ ။ ပေ။ ဖောဠဗ္ဗာရုံ ဟူသော အာရုံတပါးစီ ဖြစ်သောကြောင့်
 “ယံယံ” ဟု ကေဝုစံဖြင့် ဟောတော်မူသည် ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်
 စသော ဝိညာဉ်အထူးနှင့်ဆက်ဆံသော ရူပါရုံစသော အာရုံအသီးသီးကိုပြ၏။
 [ယောစ ရူပါဒိကောတိ ဣဒံ ဝိညာဏတ္တရဿ သာဓာရဏာရဏေဝသေန
 ဝုတ္တံ၊-အနု။]

၂။ ယေဝ အနေကေ ။ ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ ဖဿစသော အစိတ်အစိတ်ကို
 တပါးစီအာရုံပြုရာ၌လည်း တပါးစီဖြစ်သောကြောင့် “ယံယံ” ဟု ကေဝုစံဖြင့်
 ဟောတော်မူနိုင်၏။ ထိုအာရုံတို့ကား ရူပါရုံစသည်တို့ကဲ့သို့ ဝိညာဉ်အထူးနှင့်
 မဆက်ဆံသော အာရုံများတည်း။ [ယေစ အနေကေ ဖဿာဒဿောတိ ဣဒံ
 အသာဓာရဏဝသေန (ဝုတ္တံ)၊-အနု။]

စိ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ယံယံသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဧတံ၊ ထိုသာဓာရဏအာရုံ အသာဓာရဏအာရုံတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ရှိ။ တေတေတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဒဠပ္ပံ။

အထဝါ၊ ကား။ ယသ္မိံကာလေ၊ ၌။ အာရဗ္ဗ၊ အာရုံပြု၍။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မိံကာလေ၊ အာရုံပြု၍ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ နီလာဒိသု(စ)၊ အညှိ အစရှိသောအာရုံတို့တွင်၎င်း။ စိတ္တပ္ပါဒေသုစ၊ ဖဿအစရှိသော စိတ္တပ္ပါဒ် တို့တွင်၎င်း။ ဧကေကမေဝ၊ တပါးတပါးသောအာရုံကိုသာ။ ဝါ၊ တပါး၊ တပါးသောတရားကိုသာ။ အာရဗ္ဗ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိ(ဣမဿ အတ္တဿ)၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ ယံ ဟန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝန၊ ကား။ အာလပ္ပိယမာနာ၊ အာရုံပြုအပ်ကုန်သော။ တေရူပါရမဏဓမ္မာစ၊ ထိုရူပါရုံ တရားတို့သည်လည်း။ အနနကေ၊ နီလစသောအားဖြင့် တပါးမက များ ကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိအာရမဏဓမ္မာစ၊ သဒ္ဓါရုံအစရှိသော အာရုံတရားတို့သည် လည်း။ တထာ၊ ထိုအတူ တပါးမကမျှားကုန်၏။ ဣတိ(ဣမဿ အတ္တဿ)၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ ဧတေတေတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ။

၁။ တေ သဗ္ဗေ ဂဟေတွာ တေတေတိ ဝုတ္တံ။ ။ တေ သဗ္ဗေ ဖြင့် ရှေ့၌ ပြုအပ်ခဲ့သော သာဓာရဏအာရုံ အသာဓာရဏအာရုံ ၂-မျိုးကို ညွှန်ပြ၏။ ထိုသို့ ညွှန်ပြသောကြောင့် ယံယံ အရ အနက်နှင့် တေတေဓမ္မာ အရ အနက်တို့ သည် အရတူကြသည် ဟူလို။

၂။ အထဝါ။ ။ ဤနည်း၌ကား “အကြင်အခါ၌ နီလ အစရှိသော အာရုံတို့တွင် တပါးတပါးကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ကုန်၏။ စိတ္တပ္ပါဒ်တို့၌လည်း ဖဿ အစရှိသော အာရုံတို့တွင် တပါးတပါးကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤသို့တပါးစီအာရုံပြုသောကြောင့် “ယံယံ” ဟု ဧကဝုစံဖြင့် ဟောတော်မူ၍ လိုရူပါရုံစသည်တို့သည် နီလစသောအားဖြင့် များသောကြောင့် “တေတေ” ဟု ဧကဝုစံဖြင့်ဟောတော်မူသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ [ရူပါရမဏဓမ္မာစ အနေကေ နီလာဒိ ဘေဒတော၊ တထာတိ အနေကေ တေန ဘေရိသဒ္ဓါဒိကေ မူလဂန္ဓာဒိ ဧကေ မူလရသာဒိကေ ကထိနုပဿာဒိကေ (ကြမ်းတန်းသော အတွေ့အာရုံ) ဝေဒနာဒိကေ စ သင်္ဂဏာတိ၊ အနေကေတိ ဟိ ဣမံနာ အနေကကလာပ ဂတာနံယေဝ ဝဏ္ဏာဒိနံ ဣန္ဒြိယဝိညာဏာရမဏာဘဝမာဟ၊ သုမညတော ဟိ ဝုတ္တံ ယထာရဟိ ဘိန္နိတွာ နိဒဿိတဗ္ဗံ ဟောတိတိ။-အနု။]

နိဗ္ဗာနာရမဏံ။ ပေ။ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤ စကားကို။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန၊ ရှေး၌ နေအပ်ဘူးသော ခန္ဓာ အစဉ်၊ ယိုခန္ဓာအစဉ်နှင့်စပ်သော အမျိုးအမည်စသည်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တတ်သော သတိနှင့်ယှဉ်သောဉာဏ်ဖြင့်။ ခန္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဗုဒ္ဓါနုဿရဏ ကာလေ၊ ခန္ဓာနှင့်စပ်သောအာရုံကို အစဉ်လျှောက်၍အောက်မေ့ရာအခါ၌။ [ခန္ဓာနှင့်စပ်သော အမျိုး အမည် အနွယ် ပညတ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဗုဒ္ဓဟု ဆိုနိုင်သည်။] နိဗ္ဗာနဗ္ဗိ၊ သည်လည်း။ ရူပါဝစရကုသလ ကိရိယာနံ (အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်သော) ရူပါဝစရကုသိုလ်၊ ရူပါဝစရကြိယာ တို့၏။ အာရမဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယ်န၊ ဤသို့သော အလိုဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဝေဝံတိ၊ သော်။ အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထုပုံ၊ ဟောတော် မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ၏။ [“အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိဉာဏဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ”ဟု ဟောတော် မူထိုက်စရာရှိ၏ ဟူလို]။ စ၊ ထိုသို့ပင် ဟောထိုက်ပါသော်လည်း။ တံ၊ ထို နိဗ္ဗာန် ဟူသောပုဒ်ကို။ (ဘဂဝတာ)နဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်။ ဟိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ နိဝုဠံ၊ နေအပ်ဘူးသောအာရုံသည်။ နံ မဟုတ်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) (နိဗ္ဗာနဿ၊ ၏။) အသင်္ခတတ္တာ၊ အသင်္ခတ၏အပြစ် ကြောင့်တည်း။ [န ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္တံ အသင်္ခတတ္တာတိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ဂေါရော သေဝနာယ (အာရုံဟူသော အာသေဝနအားဖြင့်) အာသေဝိတဿပိ (မဲ့ဝဲ အပ်သော အာရုံ၏လည်း) နိဝုတ္တန္တိ ဣစ္ဆိတတ္တာ။-အနု။] ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိဉာဏေန၊ ဖြင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ နိဝုဠေသု၊ နေအပ်ဘူးကုန်သော။ အပ္ပမာ ဏက္ခန္ဓေသု၊ အပ္ပမာဏက္ခန္ဓာတို့ကို။ (လောကုတ္တရာခန္ဓာတို့ကို) ဉာတေသု၊ သိအပ်ပြီးကုန်လသော်။ နိဗ္ဗာနဇာနုနေန၊ နိဗ္ဗာန်ကိုသိတတ်သော။ တေန၊ ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်ဖြင့်။ ပုယောဇနံ၊ အကျိုးသည်လည်း။ န အတ္ထိ။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင်ဆောင်အောင်ပြအံ့။ စေတောပရိယညာဏံ၊ သည်။ စိတ္တံ၊ သူတပါးတို့၏စိတ်ကို။ ဝိဘာပေန္တမေဝ၊ ထင်စွာ ဖြစ်စေသည် သာလျှင်။

(ဟုတွာ) စိတ္တာရမဏဇာနနဿ၊ သူတပါးတို့၏စိတ်ဟူသော အာရုံကိုသိ
တတ်သော။ ကာမာဝစရဿ၊ ကာမာဝစရဉာဏ်အား။ ပစ္စယော၊ သည်။
ဟောတိယထာ၊ သို့။ [ပကတူပုနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်ကို ဆိုဟန်
တူသည်။] ဝေ၊ တူ။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် သည်လည်း။
အပ္ပမာဏက္ခန္ဓေ၊ အပ္ပမာဏဖြစ်သော လောကုတ္တရာ ခန္ဓာတို့ကို။ ဝိဘာ-
ဝေန္တမေဝ၊ သာလျှင်။ (ဟုတွာ)။ တဒါရမဏဇာနနဿ၊ ထိုအပ္ပမာဏဖြစ်သော
လောကုတ္တရာခန္ဓာ၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို သိတတ်သော။ ကာမာ-
ဝစရဿ၊ အား။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

စ၊ ဆက်။ ဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာနောယေဝ၊ ပြင်အပ်ပြီးသောနိဗ္ဗာန်ရှိသော အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ။ ပုဗ္ဗေ၊ ဌ။ နိဝုဠေ၊ နေအပ်ဘူးကုန်သော။ အပ္ပမာဏက္ခန္ဓေ၊
တို့ကို။ အနုဿရတိ၊ အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်၏။ တေန၊ ထိုဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာန
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာဒိဋ္ဌမေဝ၊ အကြင်အကြင်မြင်အပ်ပြီးသာလျှင်ဖြစ်သော။
နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ တေသံ ခန္ဓာနံ၊ ထိုအပ္ပမာဏဖြစ်သော လောကုတ္တရာခန္ဓာ
တို့၏။ အာရမဏံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပန၊ ပျတိရိက်ကား။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန၊ ဖြင့်။ တဒါရမဏ
ဝိဘာဝနံ၊ ထိုအပ္ပမာဏဖြစ်သော လောကုတ္တရာ ခန္ဓာ၏ အာရုံဖြစ်သော
နိဗ္ဗာန်ကို ထင်စွာပြုခြင်းကို။ န ကာတဗ္ဗံ၊ မပြုထိုက်။ (ပြုဘွယ်မလို)။
(ကသွာ) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏေန၊ ဖြင့်။ တဒါရမဏဝိဘာဝနံ၊
ကို။ န ကာတဗ္ဗံ၊ ထိုက်သနည်း။ ဝါ၊ နည်း။ ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။
တံ၊ ထို အပ္ပမာဏဖြစ်သော လောကုတ္တရာခန္ဓာ၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်
သည်။ တဿ၊ ထိုဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာနပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ထိုဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာနပုဂ္ဂိုလ်၏ဉာဏ်၌။
ဝိဘူတမေဝ၊ ထင်ရှားပြီးသည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ
ဉာဏေန၊ ဖြင့်။ တဒါရမဏဝိဘာဝနံ၊ ကို။ န ကာတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ ဝါ၊ လို။
ဝေ၊ တူ။ အနာဂတံသညာဏေပိ၊ ခွဲလည်း။ ယထာရဟံ၊ စွာ။ ယောဇေ

၁။ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ။ ဧဝံ အနာဂတံသညာဏေပိ ယောဇေ
တဗ္ဗန္တိ ယထာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ နိဗ္ဗာနာရမဏတာ (သင်္ဂဟကာ
ရေန) ဒဿိတာ။ ဧဝံ အနာဂတံသညာဏေပိ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တဗ္ဗံ၊ ဇာ၊ တဿ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိညာဏ်၏ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့် မဟောအပ်သည်၏အဖြစ်၊ ဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာန ပုဂ္ဂိုလ်၏ အပ္ပမာဏက္ခန္ဓာ၏ အာရုံဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ညာဏ်ဖြင့် ထင်စွာပြုဘွယ်မလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ကဿစံ၊ (အဘိညာဉ်အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့က်) အချို့သော၊ ရူပါဝစရဿ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်၊ ရူပါဝစရကြိယာ၏။ အာရမဏံ၊ သည်။ န (ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စတုန္နဓာသီနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ ယုတ္တံ၊ ဇာ။

အာရမဏပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၃။ ဓရန္တိ၊ ကား။ ဓရဂ္ဂါဟံ၊ ဝန်ကိုဆောင်ယူတတ်သည်ကို။ (ကတွာ၌ စပ်)။ ဇေဋ္ဌကန္တိ၊ ကား။ သေဋ္ဌံ၊ ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သည်ကို။ (ကတွာ)။ ဆန္ဒာ ဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနန္တိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ ပုရိမဆန္ဒဿ၊ ရှေး၌ ပြစ်သော ဆန္ဒသဒ္ဓါ၏။ (“ဆန္ဒာဓိပတိ”၌ ပါသော ဆန္ဒသဒ္ဓါ၏။) သမာန ရူပေန၊ တူသောရုပ်သွင်ရှိသော၊ တဒနန္တရံ၊ ထိုရှေးဆန္ဒ၏ အခြားမဲ့၌။ (ဆန္ဒာဓိပတိ၌ ပါသော ဆန္ဒ၏အခြားမဲ့၌)။ နိဗ္ဗိဇ္ဇေန၊ သော။ တံသမ္ပန္နေန၊ ထိုခရီးဆန္ဒနှင့်စပ်သော။ ဆန္ဒသဗ္ဗေနေဝ၊ နောက်ဆန္ဒသဒ္ဓါဖြင့်ပင်။ (ဆန္ဒ သမ္ပယုတ္တကာနံ”၌ ပါသော ဆန္ဒသဒ္ဓါဖြင့်ပင်။ ဝေဖြင့် အဓိပတိသဒ္ဓါကို ကန့်) ပစ္စယဘူဘဿ၊ ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဆန္ဒဿ၊ ဇာ။ (ဆန္ဒာဓိပတိ၌ ပါသောဆန္ဒ၏။) သမ္ပယုတ္တက ဝိသေသနဘာဝေါ၊ သမ္ပယုတ္တက၏ ဝိသေသ နှု၏အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဆန္ဒာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ ဆန္ဒ သမ္ပယုတ္တကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ဣတိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [ဆိုလိုရင်းကား- “ဆန္ဒာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု ဟောတော်မူလျှင် အခြား သမ္ပယုတ်

တတ္ထ ပန ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓဝိဘာဝနကာလေတိ အာဒိနာ ယောနော ဝေဒိတဗ္ဗာ။
တေန ဝုတ္တံ ယထာရဟန္တိ။

တရားတွေပါ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဆန္ဒနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရား
တို့ကိုသာ ယူစေလိုရကား- “ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ”ဟု ဆန္ဒတပုဒ်ကို ထပ်၍
ဟောစေတ မူရသည်။ ရှေ့ဆန္ဒာဓိပတိမှ ဆန္ဒသဒ္ဓါလည်း အဓိပတိပစ္စယေန
ပစ္စယောဉ်းသာ ဗျာပ်ရရှိသောကြောင့် နောက်သမ္ပယုတ္တကာနံသို့ မလိုက်
နိုင်ပုံကိုလည်း ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံနည်းမှီ၍သိပါ။ ဤတရေသုပိ၊
ဆန္ဒာဓိပတိနိဒ္ဒေသမှတပါး အခြားသော ဝိရိယာဓိပတိ နိဒ္ဒေသ အစရှိ
သော နိဒ္ဒေသတို့၌လည်း။ သေ(သေဝါ)၊ သည်။ နယော၊ တည်း။

ဂရုကာရစိတ္တိကာရဝသေနဝါတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကုသလာဗျာက
တာနံ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတဖြစ်သော ဆန္ဒအစရှိသော အဓိပတိတို့၏၊ ပဝတ္တိံ၊
ဖြစ်ပုံကို။ (သင်္ဂဟကာရော)ဒသေတိ၊ ၏။ အလဒ္ဓံ၊ ရအပ်ပြီးမဟုတ်သည်။
ဝါ၊ မရအပ်သေးသည်။ (ဟုတွာ) လဒ္ဓဗ္ဗံ၊ ရထိုက်သည်ကို။ ဝါ၊ ရခြင်းငှာ
တတ်ကောင်းသည်ကို။ (ကတွာ)။ လဒ္ဓံ၊ ရအပ်ပြီးသည်။ (ဟုတွာ)။ အဝိ
ဇဟိတဗ္ဗံ၊ မစွန့်ထိုက်သည်ကို။ (ကတွာ)။ ဝါ၊ တနည်း။ ယေန၊ အကြင်
ကောင်းမြတ်သော အရာဝတ္ထုနှင့်။ ဝါ၊ အာရုံနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အာရုံ
ဘဝိတဗ္ဗံ၊ မဖြစ်နိုင်။ တံ၊ ထိုကောင်းမြတ်သောအရာဝတ္ထုသည်။ ဝါ၊ အာရုံ
သည်။ လဒ္ဓဗ္ဗံ၊ မည်၏။ အဝိဇဟိတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူသော အနက်သည်။ တသေဝါ
ထိုလဒ္ဓဗ္ဗံပုဒ်၏ပင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ (တနည်း) အဝိဇဟိတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူသော
သဒ္ဓါသည်။ တသေဝါ၊ ထိုလဒ္ဓဗ္ဗံသဒ္ဓါ၏ပင်။ အတ္ထော၊ အနက်ရှိသောသဒ္ဓါ
တည်း။ အနဝညာတန္တိ၊ ကား။ အဝညာတံ၊ အောက်ချ၍ သိအပ်သောအာရုံ
သည်။ ဝါ၊ အထင်သေးအပ်သောအာရုံသည်။ (သမာနံ)ပိ၊ သော်လည်း။
အဒေါသဒသိဘာယ၊ အပြစ်ကိုမမြင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အသာဒနေန၊
သာယာခြင်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ သာယာတတ်သော တဏှာဖြင့်။ အနဝညာ
တံ၊ အောက်ချ၍ မသိအပ်သည်ကို။ ဝါ၊ အထင်မသေးအပ် သည်ကို။
ကတွာ၊ ၍။

မိစ္ဆတ္တနိယတာ၊ မိစ္ဆတ္တနိယတတရားတို့သည်။ အပ္ပနာသဒိသာ၊ အပ္ပနာ
သို့ရောက်သောဈာန်နှင့် တူကုန်သည်။ မဟာဗလော၊ ကြီးသော အားရှိကုန်
သည်။ (ဟုတွာ)အဓိပတိနာ၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ နပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊

ကြောင့်။ ကေန္တေနဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ။ စ၊ ဆက်။ ကမ္မကိလေသာဝရဏဘူတာ၊ နတ်ရွာနိဗ္ဗာန် မဂ်ဖိုလ်များကို တားမြစ်တတ် ကုန်သော ပဉ္စာနန္တရိယကံ၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော ကိလေသာဖြစ်၍ဖြစ် ကုန်သော။ ထေ၊ ထိုမိစ္ဆတ္တနိယတတရားတို့သည်။ သဂ္ဂါဝရဏာ၊ နတ်ပြည် ကိုတားမြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ) စ၊ ဤ၎င်း။ ဝါ၊ ကြောင့်၎င်း။ ပဂ္ဂါ ဝရဏာ၊ မဂ်ကိုတားမြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ) စ၊ ဤ၎င်း။ ဝါ၊ ကြောင့်၎င်း။ ပစ္စက္ခသဂ္ဂါနံ၊ မျက်မှောက်အားဖြင့် နတ်ပြည်ရှိကုန်သော။ ကာမာဝစရဒေဝါနုဗ္ဗိ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့၏ သန္တာန်၌သော် မှလည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ၊ ဌာ။ န အရဟန္တိ၊ မထိုက်ကုန်။ ဂ္ဂူပါဂ္ဂူပိနံ၊ ဂ္ဂူပိဗြဟ္မာ၊ အဂ္ဂူပိဗြဟ္မာ တို့၏သန္တာန်၌။ ဝါဒေ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာမထိုက်ဟု ပြောဆိုဘွယ်သည်။ ကော ပန၊ အဘယ်မှာရှိပါတော့အံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ကာမာဝစရဒိသဒဘော။ ပေ။ ဟောတိတိဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကား ကို။ (ဝုတ္တန္တိ၌စပ်) ပရသန္တာနဂတာနံ၊ သူတပါးတို့၏သန္တာန်၌ဖြစ်ကုန်သော။ သာရမဏဓမ္မာနံ၊ အာရုံနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် တရားတို့၏။ (အဓိပတိပစ္စယတာ နတ္ထိ၌စပ်) အဇ္ဈတ္တာရမဏော။ ပေ။ ပစ္စယောတိတေဿ၊ ဟူသော ဤစကားရပ်၏။ အဘဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ (ဟောတော် မမူခြင်းကြောင့်။) ဗဟိဒ္ဓါရမဏော ဓမ္မော ဗဟိဒ္ဓါရမဏဿာတိ ဣဓေ၊ ဟူသော ဤပါဠိရပ် ၌လည်း။ အာရမဏာဓိပတိနော၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ အနုဒ္ဓဇ္ဈတ္တာ၊ ထုတ်ဆောင်တော် မမူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဓိပတိ ပစ္စယတာ၊ သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယမာနေပိ၊ သိအပ်ပါသော် လည်း။ ဗဟိဒ္ဓါ။ ပေ။ အဿာဒေတိတိ အာဒိဝစနံ၊ အစရှိသော စကား တော်ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ အရဟတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကိရိယဓမ္မော၊ ကြိယာတရားတို့ကို။ ပုထုဇ္ဇနာဒိဟိ၊ ပုထုဇဉ်အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (အနာဂါမ်တိုင်အောင်ယူပါ။) ဂရိကတွာ၊ အလေးပြု၍။ အဿာဒိယန္တိ၊ သာယာအပ်သာ၊ ကာနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါပေ၊ ဖြင့်။ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဝုတ္တိ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

စ၊ ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ စပါသည်။ စသဒ္ဓါ လည်း လိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိယ၏နောက်၌ စသဒ္ဓါရှိပါစေ။] သနိဒ္ဓဿန

သပ္ပဋိသာ ခန္ဓာတိအာဒိသုဝိယ၊ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့။ ခန္ဓသဒ္ဓေါ၊
 ‘ဗဟိဒ္ဓါ ခန္ဓေ ဂရိုကတွာ အဿာဒေတိ၌ ပါသော ခန္ဓသဒ္ဓါသည်။ ရူပေဝေ၊
 ရုပ်ခန္ဓာ၌သာ။ ဘဝိတုံ၊ ငှာ။ အရဟတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ‘တေ၊ ဤ
 ကာမာဝဇရာဒိဘေဒတော အစရှိသောစကားကို။ (မယာ၊ သည်။) ပိစာ
 ရိတံ၊ စိစစ်အပ်ပြီ။

ဝါ၊ တနည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာဒိကာလေ၊ ပုထုဇဉ်အစရှိသည်တို့ဖြစ်ရာ အခါ
 ၌။ အနာဂတေ၊ ကုန်သော။ ကိရိယဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဂရိုကတွာ၊ ၍။ အဿာ
 ဒနံ၊ လောဘသဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် သာယာခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ တေ၊ ဤ
 ကာမာဝဇရာဒိဘေဒတော၊ အစရှိသော စကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ဝုတ္တံ။

[“အာဒိဝစနတော ဟိ”ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
 ဟိ(ယသွာ၊ ကြောင့်။ နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မေ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓေ၊
 တို့ကို။ ဂရိုကတွာ၊ ၍။ အဿာဒေတိ၊ သာယာ၏။ အဘိနန္ဒတိ၊ လွန်စွာနှစ်
 သက်၏။ ဣတိ အာဒိဝစနတော၊ ဤသို့အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူ
 ခြင်းကြောင့်။ [ပဉ္စဝါရ၊ ဝိပါကတ္တိက၊ ပဉ္စဝါရ အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌
 ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။] ကိရိယဓမ္မေ၊ တို့သည်။ ရာဂဒိဋ္ဌိနံ၊ တို့အား။
 အဓိပတိပစ္စယော၊ အာရမဏာ ခိပတိပစ္စည်းသည်။ ဟောန္တေ၊ ဖြစ်ကုန်
 သည်သာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ (ဝစနတော၏ စပ်ပုဒ်ထည့်သည်။)
 တေ၊ ထိုကိရိယာတရားတို့သည်လည်း။ အတိကာရမဏေ၊ အတိတ်တရား
 ဟူသော အာရုံရှိကုန်သော။ အနာဂတေ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ ဂရို
 ကတွာ၊ ၍။ အဿာဒေတိ၊ ၏။ ဣတိ အာဒိဝစနတော၊ ကြောင့်။ [အတိတာ
 ရမဏတ္တိကပဉ္စဝါရ၊ အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူ ခြင်းကြောင့်။]
 အနာဂတေ၊ ကုန်သော။ တေဘူပကာပိ၊ ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်သောတရားတို့
 သည်လည်း။ အဓိပတိပစ္စယော၊ သည်။ ဟောန္တေ၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ ၏။
 (ဝစနတော၏ စပ်ပုဒ်ထည့်သည်။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုထုဇ္ဇနာဒိကာလေ၊ ၌။
 အနာဂတေ၊ ကုန်သော။ ကိရိယဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဂရိုကတွာ၊ ၍။ အဿာဒနံ၊ ကို။
 သန္ဓာယ၊ ၍။ တေ၊ ဤကာမာဝဇရာဒိဘေဒတော အစရှိသောစကားကို။
 သင်္ဂဟကာရေန ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့် ထို

အနက်ကိုရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ အာဝဇ္ဇနကိရိယသမ္ဘာဝတော၊ အာဝဇ္ဇန်းကြိယာ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤနေဝရိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မေ ခန္တေ ဂရိဟတော အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ အစရှိသော အကြောင်းကိုလည်း။ (ပဏ္ဍိတေဟိ)။ ပိစာရေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်၏။ [“နေဝရိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မေ”အရ ရဟန္တာငါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကြိယာဇောကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ အာဝဇ္ဇန်းကြိယာကို ဆိုလိုသည်ဟု ချီကာဝေရာက ယူသည်။]

အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၄-အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၄။ ဩကာသဒါနဝိသေသဘာဝေန၊ အခွင့်ပေးပုံအထူး၏အဖြစ်ဖြင့်။ နတ္ထိဝိဂတာ၊ နတ္ထိပစ္စည်း ဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တာယထာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ အနန္တရသမနန္တရာ၊ အနန္တရပစ္စည်း၊ သမနန္တရပစ္စည်းတို့ကို။ (ဘဂဝတာ)။ န (ဝုတ္တာ)၊ ဟောတော် မူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဧတေ၊ ဤအနန္တရပစ္စည်း သမနန္တရပစ္စည်း

၁။ ဩကာသဒါနဝိသေသဘာဝေန။ ။နတ္ထိပစ္စည်း ဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ ဥဒ္ဓေသအဖွင့်တုန်းက နိဗ္ဗာနာနန္တရသည်တော၊ နောက်နောက်စိတ်ဖြစ်သောရန် အခွင့်ပေးခြင်းဟူသော ဩကာသဒါနကို ဆိုခဲ့၏။ ထိုသို့ဆိုရာ၌ နတ္ထိပစ္စည်း အတွက် “နိဗ္ဗာနာနန္တရသည်တော” ဟု၎င်း၊ ဝိဂတပစ္စည်းအတွက် “နိဗ္ဗာနဓမ္မက္ခတာ” ဟု၎င်း အခွင့်ပေးပုံ အထူးကို ဖွင့်ပြခဲ့၏။ ထိုအထူးကို ရည်ရွယ်၍ “ဩကာသဒါနဝိသေသဘာဝေန” ဟု ဆိုသည်။ နတ္ထိဝိဂတတို့ကို ဩကာသဒါနဝိသေသအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအနန္တရ သမနန္တရ တို့ကို ဩကာသဒါနဝိသေသ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည် မဟုတ်။ စိတ္တနိယမကည်းဟူသော အကြောင်း၏ ထူးသည်၏အဖြစ်ဖြင့် အနန္တရ သမနန္တရတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်။

တို့ကို။ စိတ္တနိယာမဟေတုဝိသေသဘာဝေန၊ စိတ္တနိယာမ၏ အကြောင်း အတူး၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အနန္တရပစ္စည်း၊ သပနန္တရပစ္စည်းတို့၏ စိတ္တနိယာမဟေတုဝိသေသ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တံ စိတ္တနိယာမဟေတုဝိသေသဘာဝံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ သည်။ (ဟုတော့)။ ဧက္ခုဝိညာဏဓာတုတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ ဓာတုဝသေန၊ ဓာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ၎င်း။ (ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ၎င်း။) ကုသလာဒိဝသေနစ၊ ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ နိဒ္ဒေသံ၊ ကို။ (ဘဂဝါ)။ အာဟ။

တတ္ထ၊ ထိုအနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဉ္စ၊ မနောဝိညာဏဓာတု၊ မနောဝိညာဏဓာတုယံတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ သော်။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဝိသေသော၊ ပစ္စည်း

၁။ စိတ္တနိယာမဟေတုဝိသေသဘာဝေန။ ။ မိမိအားလျော်သောနောက်နောက် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဖြစ်စေမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည် စိတ္တနိယာမဟေတုတာမည်၏။ ထိုသို့ဖြစ်စေရာဝယ် မိမိ၏အခြားမဲ့၌ လျော်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုဖြစ်စေနိုင်စွမ်းခြင်းသည်အနန္တရပစ္စည်းအတွက်စိတ္တနိယာမဟေတုအတူးတည်း။ ပုံသဏ္ဌာန်မရှိသည့်အတွက် အလွန်အမင်း အကြားမရှိအောင် ဖြစ်စေမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည် သမနန္တရ ပစ္စည်းအတွက် စိတ္တနိယာမ ဟေတုဝိသေသတည်း။- အနုဋီကာ။

၂။ ဓာတုဝသေန ကုသလာဒိ ဝသေနစ။ ။ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။ ရှေးဦးစွာ စက္ခုဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ။ ။ ပေ။ ကာယဝိညာဏ ဓာတုယာ 'တိုင်အောင် ဓာတ်နှင့်စပ်၍ နိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့နောက် “ပုဂ္ဂိမာပုဂ္ဂိမာ ကုသလာဓမ္မာ” စသည်ဖြင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတနှင့်စပ်၍နိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူသည်။

၃။ ပနောဝိညာဏဓာတု။ ပေ။ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇေယျ။ ။ “မနောဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ၊ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနုဉ္စ ဓမ္မာနံ” ဟု ဟောတော်မူလျှင် 'ပစ္စည်းလည်း မနောဝိညာဏဓာတ်၊ ပစ္စယုပ္ပန်လည်း မနောဝိညာဏဓာတ်ပင်ဖြစ်၍ အတူးမထင်ရှားတော့။ ထိုသို့ မထင်ရှားသောကြောင့် “ပုဂ္ဂိမာပုဂ္ဂိမာ ပစ္စိမာယ ပစ္စိမာယ” ဟု ဟောတော်မူပြန်လျှင်လည်း ဓာတုဝိသေသအားဖြင့် စိတ်အတူးကိုပြကြောင်း စကားရပ်သည် ပြတ်သွားရာ၏။

ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏အထူးကို။ န ဝိညာယတိ မသိအပ် မသိနိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရိမာ ပုရိမာ ပစ္ဆိမာယ ပစ္ဆိမာယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယံ၊ ။ တကတသတိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပြန်သော်လည်း။ ဓာတုဝိသေသေန၊ ဓာတ်ဘို့၏အထူးဖြင့်။ (မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အထူးဖြင့်။) ယံစိတ္တဝိသေသဒဿနံ၊ အကြင်စိတ်အထူးကိုပြခြင်းကို။ ကာတုံ၊ ငှာ။ (အယံနိဒ္ဒေသော၊ ကို။ ဘဂဝံတော၊ သည်။) အာရဝဋ္ဌ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုဓာတ်အထူးဖြင့် စိတ်အထူးကိုပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပြကြောင်းစကားရပ်သည်။ ဝေါစ္စိဇ္ဇေယျ၊ ပြတ်စဲရာ၏။ မနောဝိညာဏဓာတု မနောဓာတုယာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤစကားသည်လည်း။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) နိယာမာဘာဝတော၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အခြားမဲ့၌ မနောဓာတ် ဖြစ်ခြင်း ဟူသော နိယာမ၏မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

မနောဓာတု စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာတိ၊ ဟူသော။ (ဣဒံ) စ၊ ဤစကားသည်လည်း။ တထေဝ၊ ထို့အတူပင်။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ နသက္ကာ၊ ကောင်း။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ န သက္ကာ၊ နည်း။) ဟိ၊ (ယသ္မာ၊) ကြောင့်။ မနောဓာတု၊ ပဉ္စဒါရဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်သည်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာယေဝ၊ အားသာ။ အနန္တရပစ္စယော၊ အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ နိယမော၊ အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ န အတ္တိ။ သောတဝိညာဏဓာတ် အစရှိသည်တို့ အားလည်း ကျေးဇူးပြုသည်ဟူလို။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သိသို့ ပဉ္စဒါရဝဇ္ဇန်းဟူသော မနောဓာတ်သည် စက္ခုဝိညာဏဓာတ်အားသာအနန္တရသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု၏ဟု အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ပါကဋ္ဌာ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စဝိညာဏဓာတုယော၊ တို့ကို။ အာဒိ၊ ကတော၊ ၍။ ယာဝ၊ လောက်။ ဓာတုဝိသေသနိယာမော၊ ဓာတ်အထူးကို အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ အတ္တိ။ [မနောဓာတု မနောဝိညာဏဓာတုတိုင်အောင် ဟူလို။] တာဝ၊ ထိုဓာတ်အထူးကို အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ရာကာလတိုင်အောင်။ နိဒ္ဒေသေန၊ ဓာတ်၏

၁။ နိဒ္ဒေသနေန၊ နယံ ဒဿေတွာ။ ။ နိဒ္ဒေသနေနာတိ ဓာတုဝသေန နိဒ္ဒေသနေန၊ နယံ ဒဿေတွာတိ မနောဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တံကာစ

‘အစွမ်းဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းဖြင့်။ နယံ၊ အနန္တရပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုယူကြောင်း နည်းကို။ (မနောဝိညာဏတေတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော အစရှိသော အနန္တရ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို ယူကြောင်းနည်းကို။) ဒဿေတွာ၊ ရှိ။ ပုန၊ တဖန်။ နိရဝသေသဒဿနတ္ထံ၊ အကြွင်းမရှိအောင် ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (အနန္တရ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိသော စိတ္တပ္ပပါဒ်ကို အကြွင်းမရှိအောင် ပြခြင်း အကျိုးငှာ။) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (ဘဂဝါ) အာဟ။

သဒိသကုသလာနန္တိ (ပဒဿ)၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထောဉ္စစပ်) ဝေဒနာ ယဝါ၊ အားဖြင့်၎င်း။ ဟေတုဟိဝါ၊ ဟိတ်တို့ဖြင့်၎င်း။ သဒိသ ကုသလာနံ၊ ပစ္စည်းတရားနှင့်တူသော ကုသိုလ်တရားတို့အား။ ဝါ၊ တနည်း။ အနုရူပ ကုသလာနံ၊ ပစ္စည်းတရားအား လျော်သော ကုသိုလ်တရား တို့အား။ (အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စစပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ တေန၊ ထိုသဒိသ

ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော တိ ဝေမာဒိကဿ အနန္တရပစ္စယတာဂ္ဂဟဏဿ နယံ ဒဿေတွာ၊ နိရဝသေသ ဒဿနတ္ထံ နိရဝသေသဿ အနန္တရပစ္စယဘာဝိနော စိတ္တပ္ပပါဒဿ ဒဿနတ္ထံ- အနု။]

၁။ ဝေဒနာယ ဝါ ဟေတုဟိ ဝါ။ ။ ဤ၌ ဝါသဒ္ဓါသည် အနိယမတ္ထ တည်း။ ဝါသဒ္ဓါစေတ္တ အနိယမတ္ထော၊ တေန ဉာဏသင်္ခါရာဒိဘေဒဿပိ ဝိကပ္ပနဝသေန (ဉာဏသမ္ပယုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အဖြစ်ကို၎င်း၊ အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက အဖြစ်ကို၎င်း တမျိုးတဖုံပြုစီမံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-အနု။ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ “သီးသီးရံခါ၊ ပြိုင်ရံခါ၊ အနိယမတ္ထ ထွန်းသတည်း” ဟူသော မြန်မာအဆိုသည် ဤအဖွင့်နှင့်မတူဟု မှတ်ပါ။ ဤ၌ အသီးသီးမရ။ ဝေဒနာအားဖြင့်လည်း တူရမည်။ ဒွိဟိတ် တိဟိတ် အားဖြင့်လည်း တူရမည်ဟု သမုစည်း အနက်သာ ဖြစ်သင့်၏။ သို့သော် ထိုဝါသဒ္ဓါဖြင့် ဉာဏသမ္ပယုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အဖြစ်ကို၎င်း၊ အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက အဖြစ်ကို၎င်း (ဋီကာလာ အပိဖြင့် သဝိတက္က သဝိစာရ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တ စသည်တို့ကိုယူပါ) ဤအားလုံးကို အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထ အဖြစ်ဖြင့် ယူနိုင်သည်။

ကုသလာနံဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဘူမိတိန္ဒာနမ္ပိ၊ ဘုံအားဖြင့် ကွဲပြားသော ပစ္စယပ္ပန် တရားတို့အားလည်း။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူး ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဘဝင်္ဂဂ္ဂဟဏေန၊ ဘဝင်္ဂသဒ္ဓါဖြင့်။ (ကုသလာနန္တရံ တဒါရမဏဘဝင်္ဂဖလသမာပတ္တိဝေသန ဝုတ္တိ၌ပါသော ဘဝင်္ဂသဒ္ဓါဖြင့်) ကုသလာကုသလမူလကေသု၊ ကုသိုလ်မူလ၊ အကုသိုလ်မူလရှိသော အဗျာကတ တရားတို့၌။ စုတိပိ၊ စုတိကိုလည်း။ ဂဟိတာ၊ ပြီ။ (ဗဟိတဝင်နှင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ယူအပ်ပြီ။) ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဗျာကတမူလကေ၊ အဗျာကတမူလရှိသော အဗျာကတ တရား၌။ (ဘဝင်္ဂဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။) တဒါရမဏမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ (ဂဟိတံ၊ ပြီ။)

ကာမာဝစရကိရိယာ ဝဇ္ဇနဿာတိ(တ္ထေ)၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ကာမာ ဝစရကိရိယာယ၊ ကာမာဝစရ ကြိယာဖြစ်သော။ အာဝဇ္ဇနဿ၊ အာဝဇ္ဇန်း ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အာဝဇ္ဇနဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ကာမာဝစရကိရိယံ၊ ကို။ ဝိသေသေတိ၊ အထူးပြု၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [ကာမာဝစရကိရိယာ ဝဇ္ဇနဿဟု “အာဝဇ္ဇနသဒ္ဓါဖြင့် အခြားကိရိယာမဟုတ်၊ အာဝဇ္ဇန်းဖြစ်သော ကိရိယာဟု အထူးပြုသည်” ဟူလို၊] ဟိ၊ မှန်။ ကာမာဝစရဝိပါကော၊ သည်။ ကာမာ ဝစရကိရိယာရာသိဿ၊ ကာမာဝစရကြိယာဟူသော တရားအစုအားလည်း။ အနန္တရပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဟောန္တော၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အာဝဇ္ဇနဿော၊ အားသာ။ (အနန္တရပစ္စယော၊ ဟောတိ။) ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ။ ကာမာဝစရကိရိယာဝဇ္ဇနဿ ဟူသောပါဠိ၌။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ၌။ အာဝဇ္ဇနဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်ပင်။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၆-သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၆။ အညမညဿာတိ အညော အညဿာတိ၊ ဟူသော ပါဠိသည်။ ပေါရာဏပါဌော၊ ရှေးအဋ္ဌကထာပါဠိတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှေးအဋ္ဌ ကထာပါဠိရှိပါသော်လည်း။ အညမညံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ

တ္ထေ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ဝုတ္တဿ၊ ပါဠိတော်၌ဟောတော်မူအပ်သော။ အညမညန္တိ ဣမဿ၊ အညမည် ဟူသော ဤပုဒ်၏။ အတ္ထော၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဖွင့်ဆိုထိုက်၏။ အဝုတ္တဿ၊ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော။ အညမညဿတိ ဣမဿ၊ ဟူသော ဤပုဒ်၏။ (အတ္ထော၊ ကို။ သင်္ဂဟကာရေန၊ သည်။) န (ဝတ္တဗ္ဗော၊) မဖွင့်ဆိုထိုက်။ စ၊ ဆက်။ သမာနတ္ထဿာပိ၊ တူသောအနက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ သဒ္ဓန္တရဿ၊ အညမည်သဒ္ဓါမှတစ်ပါးသော အညမညဿသဒ္ဓါ၏။ ‘အတ္ထော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဖွင့်ဆိုအပ်တော်။ သဒ္ဓန္တရဿ၊ အညမညဿသဒ္ဓါမှ တစ်ပါးသော အညမည်သဒ္ဓါ၏။ အတ္ထော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဖွင့်ဆိုအပ်သည်။ (ဖွင့်ဆိုရာ ရောက်သည်။) န ဟောဘိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သောပုဒ်၏ အနက်၏သာ ဖွင့်ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်၊ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ပုဒ်နှင့်တူသော အနက်ရှိသော ပုဒ်၏အနက်ကိုဖွင့်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ပုဒ်၏အနက်၏ ဖွင့်ဆိုအပ်သည် မမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အညမညန္တိ အညောအညဿာတိ၊ ဟူ၍။ (အာစရိယာ၊ တို့သည်။) ပဋ္ဌန္တိ၊ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။

ဩက္ကန္တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိယေဝ၊ ကိုသာ။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ ဣတရာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေမှ တစ်ပါးအခြားသော ပဋိသန္ဓေကို။ န (ဝုစ္စတိ)၊ မဆိုအပ်။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန၊ ဖြင့်။ ပဉ္စဝေါကာရတဝေ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ ဓမ္မာနန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ယဒိပိ ဝုတ္တံ၊ အကယ်၍လည်း ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ တဿာပိ၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ တေန၊ ထိုဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ခဏန္တရေ၊ ပဋိသန္ဓေခဏမှတစ်ပါးသော ပဝတ္တိခဏ၌။ ရူပိနံ၊ ရုပ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့က။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ နနိဝါရိတော၊ မတားမြစ်အပ်သေး။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံပါဌ်ဖြင့် ပဝတ္တိခဏ၌ ရုပ်တို့က ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏အဖြစ်၏ မတားမြစ်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။)

တန္ဒဝါရဏတ္ထံ၊ ထိုပဝတ္တိဓာန်၌ ရုပ်တို့၏ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အပြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ (“ကိဉ္စိကာလေ န သဟ ဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ)။

[အဋ္ဌကထာ၌ ကိဉ္စိကာလေကို “ကိသ္မိတိ ကာလေ” ဟု တနည်းသာ ဖွင့်၏။ ဤ၌ ၂-နက်ဖွင့်လိုသောကြောင့် “ကိဉ္စိကာလေတိ” စသည်ကိုမိန့်) ဝါ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား။ ကိဉ္စိကာလေတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ (အတ္ထောဉ္စစပ်) ကေစိ၊ အချို့သော ရုပ်တရားတို့သည်။ ကိသ္မိတိကာလေ၊ အချို့သော ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ (သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စစပ်) ဣတိအတ္ထော။ တေန၊ ထိုကိဉ္စိကာလေ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ (နိဝါရေတိဉ္စ စပ်) ကေစိ၊ အချို့ကုန်သော။ ဝတ္ထုဘူတာ၊ မှီရာဝတ္ထုဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သော။ ရူပိနော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တရား တို့သည်။ (ဤစကားဖြင့် ကေစိ၏ အနက်ကိုပြသည်။) [ကိသ္မိတိ၊ အချို့သော။ ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ ၌။ ဤစကားဖြင့်ကိသ္မိတိ ကာလေကို ဖွင့်သည်။) (သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောဉ္စစပ်) ဣတိ၊ သို့။ ရူပန္တရန၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်မှ တပါးသောရုပ်တို့၏၎င်း။ ဝတ္ထုဿစ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၏ ၎င်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ (ရှေး ဩက္ကန္တိကဏေ နာမရူပံ ဟူသောပါဠိ၌။) အနိဝါရိတံ၊ မတားမြစ်အပ်သေးသော။ ကာလန္တရေ၊ ပဋိသန္ဓေကာလမှ တပါး သော ပဝတ္တိကာလ၌။ အရူပိနံ၊ နာမ်တရားတို့အား။ သဟဇာတပစ္စယံ၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းကို။ နိဝါရေတိ၊ ၏။

ဝေဠု ကတွာ၊ ကြောင့်။ ကိဉ္စိ ကာလေတိဝါ၊ ဟူ၍သော်၎င်း။ ကိသ္မိတိ ကာလေတိဝါ၊ ဟူ၍သော်၎င်း။ ဝတ္ထုဗ္ဗေ၊ ဟောတော်မူထိုက်လျက်။ ဝိဘတ္တိ ပိပလ္လာသော၊ ဝိဘတ်၏ဖောက်ပြန်ခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ)ကတော၊ ပြီ။ ဟိ၊

၁။ ကိဉ္စိကာလေ ကိသ္မိတိကာလေ။ ။ပါဠိတော်၌ “ကိဉ္စိကာလေ”ဟုသာ ရှိသော်လည်း “ကိဉ္စိကာလံ”ဟု ဆိုလိုလျက် ကာလေ၌ ဝိဘတ္တိပိပလ္လာသပြု၍ ကိဉ္စိကာလေ ဟု ဟောတော်မူသည်။ တနည်း- ကာလေနှင့် တည့်အောင် ကိသ္မိတိကာလေဟု သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့် ဟောတော်မူသင့်လျက် ကိဉ္စိ၌ ဝိဘတ္တိ ပိပလ္လာသပြု၍ ကိဉ္စိကာလေ ဟု ဟောတော်မူသည်။

မှန်။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ၏ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကဋ္ဌိတိ၊ ဟူသော။ ဥပယောဂေကဝစနံ၊ ဒုတိယာ ကေဝုစိဘတ်သည်။ (အာဒေသော၌ စပ်) ရူပိနောဓမ္မာတိ ဧတေန၊ ဟူသောဤပါ၌နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ သမ္ပန္နော သည်။ သတိ၊ သော်။ [ရှေးနိဿယ၌ “သမ္ပန္နော” ဟူ၍သည်။] ပစ္စတ္တဗဟုဝစနဿ၊ ပဌမာ ဗဟုဝုစိဘတ်၏။ အာဒေသော၊ အပြုသည်။ (ဟောတိ။ ဣတိဝိညာယတိ။) [ပဌမာဗဟုဝုစိ ဝိဘတ်ကို ဒုတိယာ ကေဝုစိ ဝိဘတ်ပြုထားသည်။] (ဥပယောဂေကဝစနံ၊ သည်။) ကာလေတိ - ဣမိနာ၊ ဟူသော ဤပါ၌နှင့်။ (သဟ) သမ္ပန္နော သည်။ (သတိ၊ သော်။) ဘုဓမ္မကဝစနဿ၊ သတ္တမိကေဝုစိ ဝိဘတ်၏။ (အာဒေသောဟောတိ။) ဣတိ ဝိညာယတိ။ [သတ္တမိကေဝုစိ ဝိဘတ်ကို ဒုတိယာ ကေဝုစိဘတ်ပြုထားသည်။]

စ၊ ဆက်။ ပုရိမေန ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံဟူသော ပစ္စယနိဗ္ဗေသစကားဖြင့်။ (အာပန္နော၌ စပ်) ဧကော ခန္ဓော ဝတ္ထုစ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနန္တိအာဒိနာ၊ အစရှိသော ပဋိစ္စဝါရအစရှိသည်တို့၌လာသော စကားကြောင့်။ (ဝတ္ထုဗ္ဗတ္ထော၌စပ်) နာမသဟိတဿော၊ နာမ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝတ္ထုဿ၊ ဟဒယဝတ္ထု၏။ (“ဧကော ခန္ဓော ဝတ္ထုစ” ဟူသောစကားအရ နာမသဟိတဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၏။) နာမဿ၊ အား။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုဗ္ဗတ္ထော၊ ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အာပန္နော၊ ဖြစ်လသော်။ ဧတေန၊ ဤရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ

၁။ ပုရိမေန ။ ပေ။ ဒဿေတိ။ ။ [ပုရိမေနာတိ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပန္တိ ဣမိနာ ပစ္စယနိဗ္ဗေသဝစနေ၊-အနု။] “ဧကော ခန္ဓော ဝတ္ထုစ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ” ကား ပဋိစ္စဝါရစသည်၌ လာသော ပါဠိတော်တည်း။ [အာဒိနာ ပဋိစ္စဝါရဒိပါဌေန။] ထိုပါဠိ၌ “ဧကော ခန္ဓော ဝတ္ထုစ” ဟု နာမ် ရုပ်နှစ်ပါးကို ပြ၏။ ထိုပါဠိကိုထောက်၍ “ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ” ၌ ပစ္စည်းဘက်ကလည်း နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးလုံး ယူနိုင်ဘို့ရန် ဖွင့်ရာရောက်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ မယူဘို့ရန် “ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ” ဓမ္မာနံ ။ ပေ။ ကိဉ္စိကာလေ (ပတ္တိအခါ၌) န သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော” ပါ၌ဖြင့် တားမြစ်ဘို့ရန်ပြသည်။ [တထာတိ နာမဿ ပစ္စယဘာဝေန၊-အနု။]

ဓမ္မာနံ ဟူသောစကားဖြင့်။ (ဒဿေတိ၌ 'စပ်) (ဤစကားဝယ် ပစ္စည်းတရား၌ နာမ်မပါဘဲ ရုပ်သာပါသောကြောင့်။) ကေဝလဿေဝါနာမ်နှင့် မဖက် သက်သက်သော ပာဒယဝတ္ထုရုပ်၏သာ။ တထာ၊ ထိုနာမ်အား ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝတ္ထုဗ္ဗတံ၊ ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။

နတယော အညမညဝသေနာတိ၊ ကား။ ကတ္တစိံ၊ အချို့သော ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ ဓမ္မာနံ ကဉ္စိ ကာလံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော အစရှိသော နိဒ္ဒေသ၌။ အညမည၊ အချင်းချင်း။ သဟဇာတပစ္စယတာဝေ၊ သဟဇာတ်ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘမာနေပိ၊ ရအပ်ပါသော်လည်း။ ဝစနေန၊ အညမညဟူသော စကားဖြင့်။ တထာ၊ ထိုအညမညပစ္စည်း၏ အဖြစ်၏။ ဝါ၊ ကို။ အသင်္ဂဟိတတ္တာ၊ မသိမ်းယူအပ် မသိမ်းယူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေ၊ ဤသို့ တယောန အညမညဝသေန ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္ထံ၊ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ။

စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ၊ ၄-ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရူပဿ၊ ၏။ ဧကဒေသဘူတေ၊ အစိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပေ၌။ သမုဒါယေကဒေသဝသေန၊ အပေါင်းအစိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (အပေါင်းသမ္ပန် အစိတ်သမ္ပန္နိ၏အဖြစ်ဖြင့်။) သာမိဝစနံ၊ ကို။ ဒဠဗ္ဗံ။ ဓါ၊ တနည်း။ နိဒ္ဒါရဏေ၊ နိဒ္ဒါရဏအနက်၌။ (သာမိဝစနံ ဒဠဗ္ဗံ)။ [ဤအလို.... "စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ၊ သော။ ရူပဿ၊ တွင်"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ တနည်းပေးပါ။]

သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁။ ကတ္တစိ။ ။ "ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ ဓမ္မာနံ ကိဉ္စိကာလံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူသော ဤသဟဇာတနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ လဗ္ဘမာနေပိ ။ပေ။ ဘာဝေ၊ သဟဇာတ အညမည ၂-မျိုးလုံး ရထိုက်ပါသော်လည်း ပါဠိတော်၌ ထိုအညမညကို မသိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် "တယောန အညမညဝသေန"ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပါသည်။

ဂ-နိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသ အဖွင့်

ဂ။ နိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသေ ဌံ။ ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ ဓမ္မာနံ ကိသ္မိဉ္စိ
 ကာလေတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ နလဗ္ဗတိ၊ ‘အပ်။’ (ရူပိနော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း
 ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အရူပိနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား။
 ကိသ္မိဉ္စိကာလေ၊ အချို့သောပဋိသန္ဓေ အခါ၌။ နိာယပစ္စယေန ပစ္စယော
 ဟောတိ။) [သဟဇာတပစ္စယနိဋ္ဌေသဌ် “ကိဉ္စိကာလေ” ဟု ရှိခဲ့သေးကြောင့်
 ဤ၌လည်း “ကိဉ္စိကာလေ” ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်။] ပန၊ အနွယ်
 ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသဌ်။ ရူပိနော ဓမ္မာ ကေစိတိ၊ ဟူသော။
 ယံ၊ အကြင်နိဋ္ဌေသစကားကို။ လဗ္ဗတိ၊ ၏။ (ကေစိ၊ ကုန်သော။ ရူပိနော၊
 ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အရူပိနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္�ာနံ၊ တို့အား။ နိဿယ
 ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။) တတ္ထ၊ ထိုနိဋ္ဌေသစကား၌။ ဂေ ဝေ ဓမ္မေ၊ ထို
 ရအပ်ကောင်းသောတရားတို့ကိုပင်။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ စက္ခယတနန္တိအာဒိ၊
 အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
 [“ရူပိနော ဓမ္မာ” ဟူသော ပါဠိရပ်နှင့် “စက္ခယတနံ သောတယတနံ”
 စသော ပါဠိရပ်သည် တူ၏။ “အရူပိနော ဓမ္မာ” ဟူသော ပါဠိရပ်နှင့်
 “စက္ခဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ” စသော ပါဠိရပ်သည်
 သဘောတူ၏။]

ဝတ္ထုရူပံ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ (ပဉ္စဝေါကာရဘဝေဟု ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။) ထပေတွာ
 အာရုပ္ပဝိပါကန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) နငတ္တဗ္ဗံ၊
 မဆိုလိုက်တော့။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ စောဒနာအံ။ (အရူပဝိပါကက စတု
 ဝေါကာရဘူ၌သာဖြစ်သောကြောင့် “ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ” ဟူသောပါဠိဖြင့်
 တားမြစ်ပြီးဖြစ်ရကား အတူးမဆိုလိုက်တော့ ဟူလို။) န၊ မဆိုလိုက်မဟုတ်
 ဆိုလိုက်သည်သာ။ (ကသ္မာ၊ နည်း)။ တေဘူမကဝိပါကဿာတိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တေ၊ သော်။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ၊ ဌံ။ အနုပ္ပဇ္ဇနကံ၊ မဖြစ်သော။ ဝါ၊
 မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ထပေတဗ္ဗံ၊ ချန်ထားထိုက်သော အရူပဝိပါက လေးခု
 ကို။ အဇာနန္တဿ၊ ချန်ထားထိုက်၏ဟု မသိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (အတွက်)။

တဿ၊ ထိုအရူပဝိပါက်လေးခုကို ချန်ထားခြင်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ပကာသေ တဗ္ဗတ္တာ၊ ထင်ရှားပြထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [တဿာတိ အာရူပ ဝိပါကဌပနဿ ပကာသေတဗ္ဗတ္တာတိ ဣမိနာ အပါကဋ္ဌံ ပါကဋ္ဌံ ကတော ဝစနေန စောဒနာ အနောကာသတိ ဒသေတိ။-အနု။]

နိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၉-ဥပနိဿယပစ္စယနိဋ္ဌေသ အဖွင့်

၉။ ဝေ၊ ကယောပိ ရာသယောတိ(တ္ထေ)ဟူသော ဤပါဌ၌တယော၊ ကုန်သော။ ဥပနိဿယေ၊ အနန္တရူပနိဿယ အာရမဏူပနိဿယ ပကတူပ နိဿယတို့ကို။ အနေကသင်္ဂါဟကတယ၊ တပါးမက များစွာသော ပစ္စည်း တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ရာသယောတိ၊ ရာသိတို့ ဟူ၍။ (တရားအစုတို့ဟူ၍။) (သင်္ဂဟကာရော)ဝဒတိ၊ ၏။ [အာရမဏူပ နိဿယဉ်၎င်း၊ အနန္တရူပနိဿယဉ်၎င်း၊ ပကတူပနိဿယဉ်၎င်း ပစ္စည်းတရား တွေများ၏။ ထိုသို့အများကို သိမ်းယူနိုင်ခြင်းကြောင့် ရာသယော (တရား အစုတို့)ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်။] ပန၊ ဆက်။ တေသ္မိံ ဥပနိဿယ နိဋ္ဌေသေ၊ ၌။ ပရိမာ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ ယေ၊ အကြင် ပစ္စည်းတရား တို့သည်။ ပစ္စိမာနံ၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ ယေသံ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့၏။ အနန္တရူပနိဿယာ၊ အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေ၊ ထိုအနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်းတို့သည်။ တေသံ၊ ထို အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ (သာမည) သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ (ဝိသေသ) ကေန္တေနော၊ စင်စစ်အားဖြင့်သာ။ (အနန္တ

၁။ ကေန္တေနော ဟောန္တိ။ ။(အနန္တရ) အနန္တရူပနိဿယ တို့သည် ဝိတ္တနိယာမအတိုင်း ဖြစ်ကြသောကြောင့် မည်သည့်စိတ်မျှ အနန္တရူပနိဿယ မဖြစ်သည်ရ။ အားလုံးစိတ်ဟူသမျှ စိတ္တနိယာမအတိုင်း ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ရသောကြောင့် အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း ကေန်ရကြသည်သာ။ နံ ကေသဉ္စိ ကဒါမိ၊ အချို့နောက်နောက်တရားဟိုအား တရံတခါ၌သာ အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်။ “အမြဲအားဖြင့် ဖြစ်သည်” ဟူလို့၊ နကေသဉ္စိ ကဒါမိ သည် ကေန္တေနော ၌ ဝေ အတွက် ရအပ်သော အနက်တည်း။

ရူပနိဿယာ၊ တို့သည်။ ။ ဟောန္တိ။ ကေသဉ္စိ၊ အချို့သော နောက်နောက်
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ကဒါစိ၊ ဌ။ (အနန္တရူပနိဿယာ၊တို့သည်။ဟောန္တိ၊
ဖြစ်ကုန်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အနန္တရူပ
နိဿယပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရူပနိဿယပစ္စယုပ္ပန်တရားအားလုံးတို့အား
စင်စစ် အနန္တရူပ နိဿယပစ္စည်း တပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ယေသု
ပဒေသု၊ အကြင်ပုဒ်တို့၌။ အနန္တရူပနိဿယော၊ ကို။ သင်္ဂဟိတော၊ သိမ်းယူ
အပ်ပြီ။ ဟေသု၊ ထိုအနန္တရူပနိဿယကို သိမ်းယူရာ ကုသလအစရှိသောပုဒ်
တို့၌။ [ထိုအနန္တရူပနိဿယကိုသိမ်းယူရာ ကုသလေန ကုသလစသောပုဒ်
တို့၌။] ကေသဉ္စိတိ၊ ဟူ၍။ (နဝုတ္တံဌ်ဝင်း၊ ဝတ္ထု၊ နသက္ကာ ဌ်ဝင်းစပ်ပါ)
ဝတ္ထု၊ ဟောတော်မူခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊ ကောင်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝ
တာ)နဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်။

ပန၊ ကား။ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ ယေ၊ အကြင် ပစ္စည်းတရားကိုသည်။
ပစ္စိမာနံ၊ ကုန်သော။ ယေသံ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ အာရမဏ

၁။ တသ္မာ။ပေ။နဝုတ္တံ။ ။တသ္မာ ဖြင့် တေသို့ ပန ဥပနိဿယနိဒ္ဒေသေ
မှစ၍ န ကေသဉ္စိ ကဒါစိတိုင်အောင် ပြန်၍ညွှန်းသည်။ “ယေသု ပဒေသု
တေသု”တို့အရ အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း ရကောင်းသော ပဒတို့ဟူသည်
ကုသလေန ကုသလပဒ၊ ကုသလေန အဗျာကတပဒ၊ အကုသလေန အကုသလ
ပဒ၊ အကုသလေန အဗျာကတပဒ၊ အဗျာကတေန အဗျာကကပဒ၊ အဗျာ
ကတေန ကုသလပဒ၊ အဗျာကတေန အကုသလပဒ ဤ ၇-ပါးတို့တည်း။ ထို
ပဒတို့၌ ကေသဉ္စိဟု ထည့်၍ ဟောတော်မူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသောကြောင့်
အမြဲ ကေသဉ္စိ ဟု ဟောတော်မမူအပ်။ ဆိုလိုရင်း-အလုံးစုံသော ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သောကြောင့် “ကေသဉ္စိ”ဟု ဟောတော်မမူအပ်
ဟူလို။ ကေသဉ္စိ မထည့်ပုံကို ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။

၂။ ယေ ပန။ပေ။တေသံ န။ ။အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းမရရာ ကုသလ
နှင့် အကုသလပဒတို့၌ “ကေသဉ္စိ”ဟုထည့်၍ ဟောတော်မူခြင်း၏အကြောင်း
ကိုပြလို၍ “ယေ ပန ပုရိမာ” စသည်ကို မိန့်သည်။ တေသု ကေသဉ္စိတိ ဝုတ္တံ
တိုင်အောင် ထိုအဓိပ္ပါယ်၏နယ်ဟုမှတ်ပါ။ “ယေ ပန ပုရိမာ။ပေ။ နသဗ္ဗေသံ
ကေန္တေန” ဟူသော စကားကိုပင် အကြောင်းပြလို၍ “ယေသံ။ပေ။ ဣတရေသံ
ဟောန္တိ”ဟုမိန့်သည်။

ပကတူပနိဿယ၊ အာရမဏူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယတို့သည်။ ဟောန္တိ။
တေ၊ အာရမဏူပနိဿယံ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းတရားတို့သည်။ တေသံ၊
ထိုအာရမဏူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ (သာမည)
သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော အာရမဏူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ၊ ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့၏။ (ဝိသေသ) ကေန္တေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏ ပကတူပနိဿယ၊
တို့သည်။ နဟောန္တိ။ ယေသံ၊ အကြင် 'ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ဥပ္ပတ္တိပဋိ
ဗာဟကာ'၊ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တတ် ကုန်သော။ ပစ္စယ၊ တို့သည်။

၄။ ဥပ္ပတ္တိပဋိဗာဟကာ။ ။အာရမဏူပနိဿယ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရုပ်
အဆင်းတော်သည် အလွန်သပ္ပာယ်သော အာရမဏာဓိပတိ (အာရမဏူပ
နိဿယ) ဖြစ်၏။ အများသောလူတို့မှာ ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ အာရမဏူပ
နိဿယပစ္စယုပ္ပန် မဟာကုသိုလ်ဇောဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် တိတ္ထိတို့၌ကား ထို
ကဲ့သို့သော အာရမဏူပနိဿယ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ဘို့ရန် အားကြီးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
အကြောင်းတို့က တားမြစ်ထားသောကြောင့် အာရမဏူပနိဿယပစ္စည်း၏
ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ဇော စသည်တို့ မဖြစ်နိုင်ကြ။ ထို့ကြောင့်
“ကေသဉ္စိ၊ အချို့တို့အားသာ ပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏”ဟု ကေသဉ္စိ ထည့်ရသည်။

ပကတူပနိဿယ မဖြစ်ရာဌာန။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ပင် အများအတွက်
ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ဘို့ရန် ပကတူပနိဿယအကြောင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် တိတ္ထိ
တို့အားမူ ကုသိုလ်တည်းဟူသော ပကတူပနိဿယ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်နိုင်ကြ။
အဘယ်ကြောင့်နည်း- ပကတူပနိဿယပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ဘို့ရန် တားမြစ်တတ်သော
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအကြောင်းတို့က အလွန်အားကောင်းသောကြောင့်တည်း။

၁။ သိဒ္ဓါနံ ။ပေ။ အယဉ္ဇေတ္ထ အတ္ထော။ ။[သိဒ္ဓါနံ ပစ္စယာ ဓမ္မာနန္တိ
ပစ္စယဘာဝေန ပုရိမနိပ္ပန္နာနံ ကုသလာဒိနံ ကုသလဿ အကုသလဿ ဝါတိ
အတ္ထော၊-အန။] ဤအနုဋီကာ၌ ပုရိမနိပ္ပန္နာနံ သည် သိဒ္ဓါနံ၏ အဖွင့်တည်း။
ရှေးကပြီးပြီးသော ပစ္စည်းတရားသည် ကုသိုလ်ဖြစ်လျှင် နောက်ပစ္စယုပ္ပန်တရား
သည် အကုသိုလ်ဖြစ်သင့်၏။ ထိုအကုသိုလ်တို့တွင် အချို့အကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်
အားသာ ကျေးဇူးပြု၏။ ထိုအချို့အကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်ကိုသာ ကေသဉ္ဇိအတွက်
အနက်မှတ်ပါ။ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့်ပြီးပြီးသော ရှေ့ပစ္စည်းတရားသည် အကုသိုလ်
ဖြစ်လျှင် နောက်၌ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားက ကုသိုလ်ဖြစ်သင့်၏။ ထိုကုသိုလ်
တို့တွင် အချို့သော ကုသိုလ်တို့အားသာ ကျေးဇူးပြု၏။ ထိုအချို့သော
ကုသိုလ်ကိုသာ ကေသဉ္ဇိအတွက် အနက်မှတ်ပါ။

ဗလဝန္တော၊ အားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ တေသံ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်ကုန်သော အားကြီးသော ပစ္စည်း ရှိကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ (အာရမဏပကတူပနိဿယာ) နဟောန္တိ။ ဣတရေသံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော အားကြီးသော ပစ္စည်း မရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ (အာရမဏပကတူပနိဿယာ) ဟောန္တိ။ တံသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ယေသု ပဒေသု၊ တို့၌။ (ကုသလော အကုသလဿ အစရှိသောပုဒ်တို့၌) အနန္တရူပနိဿယေဝံ၊ ကိ။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တေသု၊ ထိုအနန္တရူပနိဿယကို မရအပ်ရာ ကုသလော အကုသလဿ အစရှိသောပုဒ် တို့၌။ ကေသဉ္စိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မှန်။ သိဗ္ဗါနံ၊ ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ပြီးစီးကုန်သော။ ပစ္စယဓမ္မာနံ၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏။ အကုသလာ ဒိဟိ၊ ကုန်သော။ ယေဟိ ပစ္စယုပ္ပန္နေဟိ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တေသံ၊ ထိုအကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ အား။ [ရှေးနိဿယ၌ တွင်ဟုပေး၏။] (သာမည) ကေသဉ္စိ၊ အချို့သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားဘို့အား။ (ဝိသေသ) (အာရမဏပကတူပနိဿယာဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤကေသဉ္စိဟူသောပုဒ်၌။ အယံအတ္ထော၊ ကိ။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ အဝိသေသေန၊ ဖြင့်။ (ကုသိုလ်ပစ္စည်းနှင့် အကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်၊ အကုသိုလ်ပစ္စည်းနှင့် ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်ဟု အထူးမမ သာမည အားဖြင့်။) အကုသလာဒိသု၊ အကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့တွင်။ ကေသဉ္စိ၊ အချို့သော အကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား။ (အာရမဏ ပကတူပနိဿယာ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ သို့။ (အယံ အတ္ထော၊ ကိ။) န (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ မမှတ်ထိုက်။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ။ ပေ။ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံစပ်) ယေသံ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော အဗျာကတ

န ပန အဝိသေသေန အကုသလာဒိသု ကေသဉ္စိတိ၊ ထိုသို့ကုသိုလ်၏နောက်၌ အကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်၊ အကုသိုလ်၏နောက်၌ ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်ဟု အထူးမသတ် မှတ်ဘဲ အကုသိုလ်အစရှိသည်တို့တွင် အချို့ဟုသာမညအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ် မမှတ်ရဟူလို။ [အယဉ္ဇေတ္ထ ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏။ “အယဉ္ဇေတ္ထ”ဟု ရှေး နိဿယ၌ရှိသည်။ ကောင်းသည်။]

တရားတို့အား။ ဥပနိဿယပစ္စယေန၊ ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။
 ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပစ္ဆိမာနံ၊ ကုန်သော။ တေသံ အဗျာကတာနံ၊ ထို
 ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော အဗျာကတတရားတို့အား။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စ
 ယောဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [“အဗျာကတာနံ” အရ
 “ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ထိုက်သော အဗျာကတတရားတို့ကို ယူပါ”ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။
 (တနည်း) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယေသံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပစ္ဆိ
 မာနံ တေသံ အဗျာကတာနံ ဥပနိဿယံ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။
 ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)ကြောင့်။ ဂ္ဂုပါဗျာကတံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော
 ရုပ်အဗျာကတသည်။ ဥပနိဿယံ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းကို။ န လဘတိ၊ မရ။
 ဣတိ(တသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ယေသံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပစ္ဆိမာနံ
 တေသံ အဗျာကတာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
 [ရှေးနိဿယ၌ ဣတိမပါ။ ယခုစာအုပ်တို့၌ ဣတိ ပါနေသောကြောင့်
 “ကသ္မာ။ ထည့်၍ ယသ္မာ။ ဣတိ(တသ္မာ)”ဟု ပေးရသည်။]

ကထံ၊ အဘယ့်ကြောင့်။ (ဂ္ဂုပါဗျာကတံ၊ သည်။ ဥပနိဿယံ၊ ကို။ န
 လဘတိ၊ နည်း။) တာဝ၊ ပကတူပနိဿယမှ ရွေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒဋ္ဌေ၊ ညွှန်ပြ
 အပ်ကုန်သော။) အာရမဏာနန္တရူပနိဿယေ၊ ၊ တို့ကို။ န လဘတိ။
 (ကသ္မာ၊ နည်း။) (ဂ္ဂုပဓ္မာနံ၊ တို့၏။) အနာရမဏတ္တာ၊ အာရုံမရှိကုန်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ အာရုံကိုမယူနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်
 ၎င်း။ (အာရမဏူပနိဿယ မရခြင်း၏ အကြောင်း) ပုဗ္ဗာပရနိယမေန၊ ရှေ့
 နောက် သတ်မှတ်ခြင်း အားဖြင့်။ အပ္ပဝတ္တိတောစ၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်

၁။ အာရမဏ။ ပေ။ အပ္ပဝတ္တိတောစ။ ။ အနာရမဏတ္တာသည် အာရမဏူပ
 နိဿယမရခြင်း၏ အကြောင်းပြဟိတ်တည်း။ ရုပ်တရားက အနာရမဏဖြစ်သော
 ကြောင့် အာရမဏူပနိဿယ မရ”ဟူလို။ ပုဗ္ဗာပရနိယမေန အပ္ပဝတ္တိတော သည်
 အနန္တရူပနိဿယမရခြင်း၏ အကြောင်းပြဟိတ်တည်း။ အနန္တရူပနိဿယသည်
 စက္ခုဝိညာဉ်စသည်တို့၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပုဋ်စွဲခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ငရုစိတ်
 နောက်စိတ်တို့ကို အမြဲသတ်မှတ်ပေးလျက်ရှိ၏။ ရုပ်တရားကား မည်သည့်ရှေ့ရုပ်
 ၏ အခြားမဲ့၌ မည်သည့်နောက်ရုပ်ဖြစ်ရမည်”ဟု အမြဲသတ်မှတ်ချက် မရှိသော
 ကြောင့် အနန္တရူပနိဿယသည် မရ ဟူလို။

၎င်းတည်း။ (အနန္တဂ္ဂပနိဿယ မရခြင်း၏အကြောင်း။) ပကတူပနိဿယဉ္စ၊
 ကိုလည်း။ နလဘတိ၊ မရ။ (ကသွား၊ နည်း။) အစေတနေန၊ စိတ်စေတနာ
 မရှိသော။ ဂ္ဂပသန္တာနေန၊ ရုပ်အစဉ်သည်။ ပကတဿ၊ အပြားအားဖြင့်
 ပြုအပ်သော ပစ္စည်းတရား၏။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်၊ မှီဝဲအပ်သော
 ပစ္စည်းတရား၏။ အဘာဝတော၊ တည်း။ ဟိ၊ ဥပမာပေသင် ထင်အောင်
 ပြအံ့။ အဂ္ဂပသန္တာနေန၊ နာမ်အစဉ်သည်။ သဒ္ဓါဒယော၊ သဒ္ဓါအစရှိသော
 တရားတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ နိပ္ပာဒိတာ၊ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ပြီးစေ
 အပ်ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့၎င်း။ ဥတုဘောဇနာဒယော၊ ဥတု
 ဘောဇဉ် အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဥပသေဝိတာ၊ မှီဝဲအပ်ကုန်သည်။
 (ဟောန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့၎င်း။ ဝေ၊ တူ။ ဂ္ဂပသန္တာနေန၊ ရုပ်အစဉ်သည်။
 (သဒ္ဓါဒယောနိပ္ပာဒိတာ) န (ဟောန္တိ)။ (ဥတုဘောဇနာဒယော၊ ဥပသေ
 ဝိတာ) န (ဟောန္တိ)။

၈။ ဆက်။ ယသ္မိံ ဥတုဗိဇာဒိကေ၊ အကြင် ဥတုမျိုးစေ့ အစရှိသော
 အကြောင်းသည်။ (အာဒိဖြင့် သင်္ကန်း နော သစ်ပင် တောင် အစရှိသည်

၁။ ပကတူပနိဿယဉ္စ၊ ပေ။ အဘာဝတော။ ။ ရုပ်အစဉ်အတန်းသည်
 စိတ် စေတနာ မရှိသောကြောင့် သဒ္ဓါအစရှိသည်တို့ကို ဖြစ်စေသောအားဖြင့်
 ပကတ အဖြစ်မရှိ။ ဥတုဘောဇဉ် အစရှိသည်တို့ကို မှီဝဲသောအားဖြင့်လည်း
 ပကတအဖြစ်မရှိ။ ဤသို့ ပကတအဖြစ်မရှိသောကြောင့် ပကတူပနိဿယလည်း
 ကိုလည်းမရ။ ပကတူပနိဿယ၌ ပကတ အရ အပြားအားဖြင့်ပြုအပ်ဟု သဒ္ဓတ္ထ
 ဖြစ်၏။ ပြုအပ်ဟူသည် ဖြစ်အောင်ပြုအပ်သောကြောင့် “ဖြစ်စေအပ်” ဟူသော
 နိပ္ပာဒိတ အနက်လည်း ရ၏။ မှီဝဲမှုကို ပြုအပ်သောကြောင့် “ဥတုဘောဇဉ် အစရှိ
 သည်ကို မှီဝဲအပ်ပြီ” ဟူသော “ဥပသေဝိတ အနက်လည်း ရ၏။ ထို့ကြောင့်
 အနုဋီကာ၌ “ပကတဿာတိ နိပ္ပာဒိတဿ ဥပသေဝိတဿ ဝါ” ဟု ဖွင့်သည်။
 “ယထာ ဟိ မှ စ၍ န ဝေ ဂ္ဂပသန္တာနေန” ကား ပကတဿ အဘာဝတော
 ဟူသောဟိတ်၏ အကျယ်စကားတည်း။

၂။ ယသ္မိံ ၈။ ပေ။ အစေတနန္တိ။ ။ နန္ဒစ ဂ္ဂပသန္တာနေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေ
 သော လဗ္ဘတိ (ရုပ်အစဉ်၌ ရှေ့ရုပ်နှင့် မတူသော နောက်ရုပ်ဟူသော အထူးကို
 ရအပ်သည် မဟုတ်လော။) သော စ န ဝိနာ သမာဇာတိယေန ကာရဏေန
 (ထိုအထူးကိုလည်း တူသောဇာတ်ရှိသော အကြောင်းနှင့်ကင်း၍ မရအပ်။)

တို့ကိုယူပါ။) သတိစ၊ ရှိသော်၎င်း။ ကမ္မာဒိကေ၊ ကံအစရှိသောအကြောင်း
 သည်။ သတိစ၊ သော်၎င်း။ ရူပံ၊ သည်။ ပဝတ္ထတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုဥတုဗီဇ
 အစရှိသောအကြောင်း၊ ကံအစရှိသောအကြောင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ တေန၊
 ထိုရုပ်သည်။ ပကတံ၊ အပြားအားဖြင့်ပြုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဖြစ်စေအပ် မှီဝဲ
 အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ယိ၊ မှန်။ သစေတနသေဝံ၊ စိတ် စေတနာရှိသော
 တရား၏သာ။ ဥပ္ပါဒနုပတ္တမ္ဘနုပဘောဂါဒိဝလေန၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ ထောက်ပံ့
 ခြင်း၊ သုံးဆောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ စေတနံ၊ စေတနာ

ထို့ကြောင့် သွာယံ ပကတုပနိဿယလာဘဘာ (ထိုအထူးသည် ပကတုပနိဿယ
 ကိုရခြင်းပင်တည်း။) ဣတိ ကဒါစိ အာသကံာယျာတိ အာဟ (ဤသို့ တရံ
 တခါ၌ ယုံမှားသံသယဖြစ်စရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ယသို့ စသည်ကိုမိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသည့် အတွက် ရွှေရုပ်နှင့် နောက်ရုပ်
 အထူးရှိသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် ထို ဥတုဗီဇ အစရှိသည်ကို၎င်း၊ ထိုကံ
 အစရှိသည်ကို၎င်း သူတို့၏ အရင်ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်က ပြုအပ်သည် မဟုတ်။
 (“ပကတအမည် မရ ဟူလို”)။ [ဥတု ဗီဇဒိကေ ၌ အာဒိဖြင့် ဥတုဇရုပ်
 ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော မြေရေစသည်ကို ယူပါ။ ကမ္မာဒိကေ ၌ အာဒိ
 ဖြင့် စိတ်အာဟာရတို့ကို ယူပါ။ ဥတုကား ရွှေ၌ပါပြီ။]

၁။ သစေတနသေဝ ဟိ။ ပေ။ အစေတနံ။ ။ ဒဠိကရဏံ ၂-ချက်ရသော
 ဝါကျတည်း။ စိတ် စေတနာရှိသော တရားကသာ ဥပ္ပါဒန (မဖြစ်သေးသည်
 ကို ပုဂ္ဂိုလ်၏အလို အတိုင်း ဖြစ်စေခြင်း) ဥပတ္တမ္ဘန (ဖြစ်ပြီးသည်ကို ထောက်ပံ့
 ခြင်း) ဥပဘောဂ (ဥတုဘောဇဉ် အစရှိသည်ကို သုံးဆောင်မှီဝဲခြင်း) အစရှိ
 သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် စေတန ပကပ္ပန ပကရဏဖြစ်ရသည်။ ရုပ်တို့မှာ စိတ် စေတနာ
 မရှိသောကြောင့် စေတနစသည်ကို မဖြစ်နိုင်။ [ဥပ္ပါဒနံ ဘာဘိသန္တိကံ
 ဒဠမ္ပ၊ အဓိပတိသု ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရော ဝိယ ပကပ္ပနံ သံဝိဒဟနံ၊-အနု။]

၂။ စေတနံ။ ပေ။ ပကရဏံ။ ။ စိတ်စေတနာရှိသောနာမ်တရားကဖြစ်အောင်
 စေတနာခြင်းကို “စေတနံ” ဟု ဆို၏။ အဓိပတိပစ္စည်းတို့၌ နောက်နောက်
 စိတ်ဝယ် အဓိပတိဖြစ်အောင် ရှေးဦးစွာပြုစီမံခြင်း ငြိမ္မသက္ကသို့ နောက်နောက်
 ပစ္စယပုဒ်ဖြစ်အောင် ပြုစီမံခြင်းကို ပကပ္ပန ဟုခေါ်၏။ [အဓိပတိသု ပုဗ္ဗာဘိ
 သင်္ခါရောဝိယ ပကပ္ပနံ သံဝိဒဟနံ၊-အနု။] ပကရဏသဒ္ဒါသည် “အတ္ထပက
 ရဏာ လိင်္ဂါ” ၌ ပါသော ပကရဏကဲ့သို့ အရာဌာန အနက်ကို ဟော၏။

ခြင်းသည်။ ပကပ္ပနံ ပြုစီမံခြင်းသည်။ ပကရဏံ အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် ခိုင်မြဲစွာတည်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဂ္ဂပဉ္စ၊ သည်လည်း။ အစေတနံ၊ စိတ် စေတနာမရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဓမ္မေ၌ ဟိ-ပါရိ၊ ဤ၌ ဣတိ-ပါ သောကြောင့် “ကသွာ ယသ္မိ” ဥတုဗိဇာဒိကေ။ ပေ။ ပကတံ ဟောတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သစေတနသေဝ။ ပေ။ အစေတနံ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယသ္မိ” ဥတုဗိဇာဒိကေ။ ပေ။ ပကတံ ဟောတိ၊ ဧ- ဟုလည်း ပေးပါ။]

စ၊ ဆက်။ နိရိဟကေသု၊ အားထုတ်ခြင်းမရှိကုန်သော။ ပစ္စယာယတ္ထေ သု၊ အကြောင်း၌ စပ်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တရားတို့တွင်။ [နိရိဟကဟုဆို သောကြောင့် ဝိပါက်နာမ်နှင့် ရုပ်တရားတို့ကို ယူရသည်။] ကေသဉ္စ၊ အချို့ သောနာမ်တရားတို့၏။ သာရမဏသဘာဝတာ၊ အာရုံနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိယထာ၊ သို့သော်။

ထို့ကြောင့် အနုဒ္ဓိကာ၌ “ပကရဏံ ဝုတ္တလက္ခဏေန (ဆိုအပ်ပြီး နိပ္ပါဒန ဥပ သေဝန လက္ခဏာအားဖြင့်) ကာရဏဘာဝေန အဝဋ္ဌာနံ၊ ယတော ကာရဏ ဝိသေသော “ပကတ”န္တိ ဝံစွတိ” ဟု ပိန့်သည်။ ဆိုအပ်ပြီးသော နိပ္ပါဒန ဥပ သေဝန လက္ခဏာအားဖြင့် အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ခိုင်မြဲစွာတည်ခြင်းသည် ပကရဏံမည်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုခိုင်မြဲစွာတည်သော အကြောင်းကို ကာရဏ ဝိသေသ(ထူးသောအကြောင်း)ဟုခေါ်၏။ ထိုအကြောင်းထူးကိုပင် “ပကတ” ဟုဆိုရသည်။ [အနုဒ္ဓိကာ၌ “ပကတိတိ” ဟုရှိ၏။ ပကတန္တိ ဟု ရှိသင့်မည် တင်သည်။

၁။ ယထာစ။ ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ ယဒိဇဝံ ကသွာ ဂ္ဂပသေဝ တံ ပဋိက္ခိပိ ယတိတိ အာဟ ယထာစ ။ ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ-အနု။ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ခိုင်မြဲစွာတည်ခြင်းကို ပကရဏ ဟုဆိုအပ်လျှင် အဘယ်ကြောင့် “ရုပ်တရား၏သာ ပကရဏအဖြစ်ကို (ပကတ အဖြစ်ကို) ဗယ်ရပါသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသော ကြောင့် “ယထာ စ။ ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ” ဟုမိန့်သည်။ “နိရိဟကေသု ပစ္စယာယတ္ထေသု ဓမ္မေသု”၌ အားထုတ်ခြင်းမရှိသော ဝိပါက်တရားကို၎င်း၊ ရုပ်တရားကို၎င်း ယူ၍ ထိုတရားတို့တွင် ဝိပါက်ဖြစ်သော အချို့တရားမှာ သာရမဏသဘောရှိ၍ ရုပ်ဖြစ်သောအချို့တရားမှာသာရမဏသဘောမရှိသကဲ့သို့၍ အတူနာမ်ဖြစ်သော နိရိဟကတရား အချို့တို့မှာ သပကရဏသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊

ကေသဉ္စိ၊ အချိုသောရုပ်တရားတို့၏။ (သာရမဏသဘာဝတာ၊ သည်။) န
(ဟောတိယသာ)၊ သို့ဝင်း။ ဝေ၊ တူ။ (နိရိဟကေသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ
ယတ္ထေသု၊ ကုန်သော။ ခမ္မေသု၊ တို့တွင်။ (ကေသဉ္စိ၊ အချိုသော နာမ်တရား
တို့၏။) သပ္ပကရဏသဘာဝတာ၊ အားကြီးသော တည်ရာအကြောင်း၏
အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း။
(ကေသဉ္စိ၊ အချိုသော ရုပ်တရားတို့၏။) နိပ္ပကရဏသဘာဝတာ၊ အား
ကြီးသော တည်ရာအကြောင်း မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ
သည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း။ ဒဗ္ဗဗ္ဗာ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ဥတုဗီဇာဒယော၊ တို့သည်။
အင်္ဂုရာဒိနံ၊ အညွန့်အညွှောက်တို့အား။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိဉ္စိ) ဝါ၊ တို့၏။
(အဘာဝကောဉ္စိ) တေသု၊ ထိုဥတုဗီဇ အစရှိသောအကြောင်းတို့သည်။
အသမန္တေသု၊ သော်။ အဘာဝကောဝေ၊ မရှိခြင်းကြောင့်သာ။ ပစ္စယာ၊

ရုပ်ဖြစ်သော နိရိဟကတရားအချို့တို့မှာ ပကရဏသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို
ဝင်း မှတ်ထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်တရား၏ ပကရဏ (ပကတ) ၏ အဖြစ်ကို
ပယ်ရပါသည် ဟူလို။

၁။ ဥတုဗီဇာဒယော ပန ပေ။ ဘာဝကောတိ။ ။ ဝေဓိဉ္စိ ဥတုဗီဇာဒိနံ
အင်္ဂုရာဒိသု ကထံ ပစ္စယဝိသေသဘာဝေါတိ အာဟ ပဉ္စတုဗီဇာဒယော ပန
ပေ။ ဘာဝကောတိ။ - အနု။ ဤသို့ရုပ်တရားမှာ ပကရဏ (ပကတ) သဘော
မရှိလျှင် “ဥတုဗီဇ အစရှိသည်တို့၏ အင်္ဂုရအစရှိသည်တို့၌ အဘယ်နည်းဖြင့်
ထူးသောအကြောင်း ဖြစ်ရသနည်း” ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥတု
ဗီဇာဒယော ပန ပေ။ ဘာဝကောတိ” ဟု မိန့်သည်။ ဥတုဗီဇ အစရှိသည်တို့၏
အင်္ဂုရအစရှိသည်တို့အတွက် အကြောင်းပစ္စည်းဖြစ်ရာ၌ ဥတုဗီဇ အစရှိသည်တို့
မရှိလျှင် အင်္ဂုရအစရှိသည်တို့ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် အကြောင်း ပစ္စည်းဟု
ခေါ်ရသည်။ ဥပနိဿယအစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကြောင်းပစ္စည်းဟု
ခေါ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ ဆိုလိုရင်းကား-ဥတုဗီဇအစရှိသည်တို့သည် အင်္ဂုရအစရှိ
သည်တို့၏ အကြောင်းပစ္စည်းဟုဆိုရာ၌ သတ္တန်နည်းအားဖြင့် ပကတုပနိဿယဟု
ဆိုနိုင်ပါ၏။ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် ကား ပကတုပနိဿယစသော တစုံတခု
သောပစ္စည်းမျှ မရနိုင်ပါ” ဟူလို။ မှန်၏-သတ္တန်နည်းအားဖြင့် အကြင်တရားမရှိ
လျှင် အကျိုးမဖြစ်။ အကြင်တရားရှိမှ အကျိုးဖြစ်၏။ ထိုတရားမျိုးကို “ပကတုပ
နိဿယ” ဟု ခေါ်သည်။

အကြောင်းတို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ဥပနိဿယာဒိ
ဘာဝတော၊ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်။
(ပစ္စယံ၊ ထိုသည်။) န (ဟောန္တိ)၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်
အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဥပနိဿယ ပစ္စယ နိဒ္ဒေသ၌။ ပုရိမပုရိမာနယေဝံ၊
ရှေး၌ဖြစ်ရှေး၌ဖြစ်သော တရားတို့၏သာ။ ဥပနိဿယ ပစ္စယဘာဝေါ ကိ။
ဗာဟုလ္လဝသေန၊ များသည်၏ အဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ပါကုဋ္ဌဘာဝေန၊
ထင်ရှားသည်၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်

၁။ ပုရိမပုရိမာနယေဝ ပန။ ။ဥပနိဿယောတိ စ ယသ္မာ ဗလဝတာ
ကာရဏံ အဓိပေတိ (အကြွင်းကြောင့် အတိတ်၌ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်၌ဖြစ်စေ
အားကြီးသော အကြောင်းကို ဥပနိဿယဟု အလိုရှိအပ်၏။) တသ္မာန ဧတ္ထ
ဧကန္တေန ပုရိမနိပ္ပတ္တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ (ထို့ကြောင့် ဤပကတူပနိဿယပစ္စည်း၌
စင်စစ်အားဖြင့် ရှေး၌ ပြီးပြီးသော အားကြီးသော အကြောင်းကိုသာ ဥပ
နိဿယ ဟု အလိုရှိထိုက်သည်မဟုတ်။) ယဒိ ဝေ ပါဠိယံ ကထ ပုရိမဂ္ဂဟဏန္တိ
အာဟ ပုရိမပုရိမာနယေဝ ပနာတိ အာဒိ (ယင်းသို့ ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်၌
“ပုရိမပုရိမာကုသလာ ဓမ္မာ” စသည်ဖြင့် ပုရိမသဒ္ဓါကို အဘယ်ကြောင့်
ဟောတော်မူအပ်သနည်း- ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ပုရိမပုရိမာန
ယေဝ ပန” စသည်ကို မိန့်။

ဤဥပနိဿယပစ္စည်း၌ ရှေးရှေးအကြောင်းတို့၏သာ ဥပနိဿယအဖြစ်က
များသောကြောင့်၎င်း၊ ထင်ရှားသောကြောင့်၎င်း ပုရိမပုရိမာကုသလာဓမ္မာ
စသည်ဖြင့် ရှေးရှေး တရားတို့ကိုသာ ဥပနိဿယ ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။
“အနာဂတေ ခန္ဓေ ပတ္တယမာနော ဒါနံ ဒေဟိ” အစရှိသော စကားတော်
ကြောင့်ကား အနာဂတ် ဥပနိဿယပစ္စည်းလည်း ရှိနိုင်ကုန်၏။ ထိုအနာဂတ်
ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ကိုရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော အာရမဏုပနိဿယ ပကတူပနိဿယ
တို့နှင့် တူသောလက္ခဏာရှိခြင်းကြောင့် “ထိုအနာဂတ် ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ကို
ပုရိမပုရိမဥပနိဿယပစ္စည်း၌ သိမ်းယူအပ်ကုန်၏” ဟု မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ ဆိုလို
ရင်းကား အနာဂတ်ဥပနိဿယပစ္စည်းရှိသော်လည်း ပုရိမပုရိမဥပနိဿယတို့နှင့်
တူသောလက္ခဏာရှိသောကြောင့် ပုရိမ အာရမဏုပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ
တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်၏ဟု မှတ်ထိုက်ကုန်၏ ဟူလို။

ရှေး၌ ဖြစ်သော တရားတို့၏သာ ဥပနိဿယပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို ဟောတော်
မူအပ်ပါသော်လည်း။ အနာဂတေ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ ပစ္ဆယ
မာနေ၊ တောင့်တလျက်။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ဣတိ အဘိဓမ္မနတော၊
ဤသို့ အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ [အတိတတ္ထိက၊
ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဟော
တော်မူခြင်းကြောင့်။] “အနာဂတပိ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာတို့သည်လည်း။ ဥပ
နိဿယပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေ၊ ထိုအနာဂတ်ခန္ဓာတို့ကို။ ပုရိ
မေဟိ၊ ကုန်သော။ အာရမဏပကတူပနိဿယေဟိ၊ အာရမဏပနိဿယ၊
ပကတူပနိဿယတို့ဖြင့်။ (သင်္ဂယန္တိ ချစ်) တံသမာနလက္ခဏတာယ၊
ထိုအာရမဏပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယတို့နှင့်တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ဣ၊ ဤဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ သင်္ဂယန္တိ၊ သိမ်းယူ
အပ်ကုန်၏။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗာ။ [တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း လက္ခဏာတူသော
ကြောင့် “ အနာဂတ်ဥပနိဿယ ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း သိမ်းယူနိုင်သည်”
ဟူလို။]

ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမ္ပိတံ ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (ဒဿေတိ ချစ်)
ဝါ၊ ၌။ (ပုဂ္ဂလသေနာသနဂ္ဂဟဏဝသေန ချစ်) ပုဂ္ဂလသေနာသနဂ္ဂဟဏ
ဝသေန၊ ပုဂ္ဂလသေနာသနကို ယူခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဥပနိဿယဘာဝံ၊ သို့။

၁။ ပုဂ္ဂလောပိ။ ပေ။ ဒဿေတိ။ ။ ပုဂ္ဂလသေနာသနသဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်
ဥပနိဿယအဖြစ်သို့ ကပ်ဝင်ကုန်သော ပုဂ္ဂလသေနာသနပညတ်တို့၏ စွဲမှီရာ
ပရမတ္ထတရားတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏ဟု ပြသည်။ [ဓမ္မေတိ ပုဂ္ဂလသေနာသနပညတ္တိနံ
ဥပါဒါနဘူတေ၊ ဓမ္မေ၊-အနု။] အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပစ္စယပရိစ္ဆေဒ ပညတ်
ခဏ်း၌ ထိုထိုပရမတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို စွဲ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ပညတ်
သည်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုထိုသစ်ဝါး အဆောက်အဦဟု ခေါ်ဆိုရာ ပရမတ္ထ
ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကိုစွဲ၍ သေနာသနဟူသော နာမည်ပညတ်သည်
ဖြစ်ရ၏” စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂလစသည်ကို ဥပါဒါပညတ်ဟု ဆို၏။ ဤ၌လည်း
ထိုအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ တို့ကြောင့် ‘ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်ဝယ်
“ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်
မူသော်လည်း ထိုပုဂ္ဂလသေနာသနတို့၏ စွဲမှီရာ ရုပ် နာမ်ခန္ဓာ တို့ကို ပြသည်ဟု
မူတ်ပါ။

ဘဇန္တေ၊ ကပ်ဝင်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ ပုဂ္ဂလသေနာသနဟူသော ပညတ်တို့၏
 စွဲမှီရာ ပရမတ္ထတရားတို့ကို။ (ဘဂဝါ) ဒဿေတိ၊ ၏။ ပိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။
 စိဝရာရညရုက္ခပဗ္ဗတာဒိဂဟဏဝသေန၊ သင်္ကန်း၊ တော၊ သစ်ပင်၊ တောင်၊
 အစရှိသည်တို့ကို ယူခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဥပနိဿယတာဝံ၊ သို့။ ဘဇန္တေ၊
 ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ (ဓမ္မေ၊ သင်္ကန်းတော စသောပညတ်တို့၏
 စွဲမှီရာ ပရမတ္ထတရားတို့ကို။) (ဘဂဝါ) သင်္ကဏှာတိ၊ သိမ်းယူ၏။ ဟိ၊ မှန်။
 အပ္ပာကတော၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။
 သေနာသနံ ကာယိကဿ သုခဿာတိ အာဒိဝစနေန၊ အစရှိသော စကား
 တော်ဖြင့်။ သေနာသနဂ္ဂဟဏေန၊ သေနာသနသဒ္ဓါဖြင့်။ ဥပနိဿယတာဝံ၊
 ကို။ ဘဇန္တာဝံ၊ ကပ်ဝင်ကုန်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ပရမတ္ထ
 တရားတို့သည်။ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော(ဟောတိ။) ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊
 ကို။ ဒဿေန္တေန၊ ပြတော်မူသော (ဘဂဝတာ၊) သည်။ ပုဂ္ဂလာဒိသုပိ၊
 တို့၌လည်း။ အယံ နယော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ။
 ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၁။ ပိသဒ္ဓေန ။ပေ။ သင်္ကဏှာတိ။ ။ “ပုဂ္ဂလောပိ.. သေနာသနဂ္ဂိ”
 ၌ပါသော အဝုတ္တသမ္ပိဏှနတ္ထ ပိသဒ္ဓါဖြင့် စိဝရ၊ အရည၊ ရုက္ခ၊ ပဗ္ဗတ အစရှိ
 သည်တို့ကို ယူ၍ ထိုစိဝရ စသည်တို့၏ စွဲမှီရာဖြစ်သော ဥပနိဿယအဖြစ်သို့
 ကပ်ရောက်ကုန်သော ရုပ်တရားတို့ကို သိမ်းယူရသည်။

၂။ အပ္ပာကတော။ပေ။ဟောတိတိ။ ။ “ပုဂ္ဂလောပိ” ဟု ဆိုပါလျက်
 ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောပညတ်ကို မယူဘဲ အဘယ်ကြောင့် “ပုဂ္ဂလသေနာသန ဟူသော
 ပညတ်တို့၏ စွဲမှီရာရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ယူရသနည်း” ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသော
 ကြောင့် “အပ္ပာကတော ဓမ္မော” စသည်ကို မိန့်သည်။ ပဉ္စဝါရပါဠိတော်၌
 “အပ္ပ ကတော ဓမ္မော အပ္ပာကတဿ ဓမ္မဿ” အရ သေနာသနကို တိုက်ရိုက်
 ပြတော်မူရာဝယ် ဥပနိဿယအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော ရုပ်တရားတို့ကိုယူ၍
 ဥပနိဿယပစ္စည်းဟုဟောတော်မူသဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်အစရှိသည်တို့၌လည်း ဥပနိဿယ
 အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ယူဘို့ရန် နည်းပြတော်
 မူသည်။ [အယံ နယောတိ ပညတ္တိမုခေန ပညပောဗ္ဗော တဒုပါဒါနံ တူတာ
 ဓမ္မာ ဂယုတိတိ ယာဘာဝုတ္ထောနယော၊-အနု။]

ပစ္စုပ္ပန္နာပိ ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အာရမဏပကတူပနိဿယာ၊ တို့ကို။ (သင်္ဂဟိတာ ဌိစပ်) ပစ္စုပ္ပန္နတယ၊ ပစ္စုပ္ပန်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ သေနာသနသမာနလက္ခဏတ္တာ၊ သေနာသနနှင့်တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤ“သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော ပါဠိရပ်၌ပင်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စုပ္ပန္န၊ သော။ ဥတုံ၊ ကို၎င်း။ ဘောဇနံ၊ ကို၎င်း။ သေနာသနံ၊ ကို၎င်း။ ဥပနိဿယ၊ ရှိ။ ဈာနံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်။ သေနာသနဿ၊ ၏။ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝံ၊ ကို။ ဝက္ခတိ ဝိယ၊ ဟောတော်မူလတုံကဲ့သို့။ [အတိတတ္ထိက၊ ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူလတုံကဲ့သို့။] ပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊ ကုန်သော။ ဥတုအာဒိနံ၊ ဥတုအစရှိသည်တို့၏။ ပကတူပနိဿယဘာဝံ၊ ကို၎င်း။ (ဝက္ခတိ ဌိစပ်) ပစ္စုပ္ပန္န၊ သော။ စက္ခု၊ စက္ခုပဿာဒကို၎င်း။ ပေ။ ဝတ္ထု၊ ပာဒယံဝတ္ထုကို၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန္န၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေ၊ တို့ကို၎င်း။ ဂရုံကတွာ၊ ရှိ။ အဿာဒေတိ၊ ၏။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့အစရှိသောစကား ဖြင့်။ [အတိတတ္ထိက၊ ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ အဓိပတိ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်ဖြင့်။] စက္ခာဒိနံ၊ တို့၏။ အာရမဏပနိဿယဘာဝဉ္စ၊ ကို၎င်း။ ဝက္ခတိ ၊လတုံ။ ဣတိ၊ ကြောင့်၎င်း။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာဌိစပ်)

၁။ ပစ္စုပ္ပန္နာပိ။ ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော အာရမဏပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းတို့သည် သေနာသနနှင့် တူသောလက္ခဏာရှိကြကုန်၏။ သေနာသနဟူသည် ကျောင်းဟူ၍ ခေတုအပ်သော ရုပ်တရားများတည်း။ ထိုရုပ်ခန္ဓာတို့သည် ယခုဖြစ်သောပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သကဲ့သို့ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော အာရမဏပနိဿယပကတူပနိဿယပစ္စည်း တရားတို့ကိုလည်း သေနာသနနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ချင်း လက္ခဏာတူရကား “သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော ပဉ္စဝါရ ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ပင် သွင်းယူအပ်ကုန်၏။ [တ္ထေဝါတိ သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ တေသ္မိယေဝ ဝစနေ၊ -အနု။] အတိတ်အနာဂတ်ဖြစ်သော အာရမဏပနိဿယ ပကတူပနိဿယတို့ကိုကား တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူသည်။

၂။ ဝက္ခတိ ဟိ။ ပေ။ ဘာဝဉ္စာတိ။ ။ ကတံ ပစ္စုပ္ပန္နဿ ပကတူပနိဿယဘာဝေါ၊ (ပစ္စုပ္ပန်ဟု ဆိုအပ်လျက် ပကတဖြစ်စေအပ်ပြီးသော ပကတူပနိဿ

ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ၊ တို့သည်။ (သမာနာနံ)ပိ၊ ဖြစ်ကုန်သော်လည်း။ တာဒိသာနံ၊ ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်ကုန်သော ဥတုအစရှိသည်တို့၏။ ၈၂။ တို့ကို။ ပုဗ္ဗေ၊ ဌ။ ပကတတ္တာစ၊ ဖြစ်စေအပ် မှီဝဲအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ပကတူပနိဿယတာ၊ ပကတူပနိဿယ၏အဖြစ်ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ၏။

ကသိကာရမဏာဒီနိ၊ ကသိုဏ်းအာရုံအစရှိသော အာရုံတို့သည်။ အာရမဏမေဝ၊ အာရုံသာမညသည်သာ။ ဟေ၊ ဌ။ ဥပနိဿယော၊ အာရမဏူပ

ယဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ဝက္ခတိ ဟိ” စသည်ဖြင့် သာဓကဒဋ္ဌိကိုမိန့်သည်။ ထိုသဘော၌ “ပစ္စုပ္ပန္နံ ဥတုဘောဇနံ သေနာသနံ ဥပနိဿယ” စသည်ဖြင့်ဟောတော်မူသောကြောင့် သေနာသန၏ ပစ္စုပ္ပန် ပကတူပနိဿယ အဖြစ်ကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန်ဥတု အစရှိသည်တို့၏ ပကတူပနိဿယ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပစ္စုပ္ပန်စက္ခု အစရှိသည်တို့၏ အာရမဏူပနိဿယ အဖြစ်ကို၎င်း ပဉ္စဝါရ၌ ဟောတော်မူလိမ့်မည်။

၁။ ပစ္စုပ္ပန္နာနမ္ပိဝ။ ပေ။ ဒဠဗ္ဗာ။ ။ ဖြစ်စေအပ် မှီဝဲအပ်ပြီးဖြစ်မှ ‘ပကတ’ ဖြစ်နိုင်ရကား ပစ္စုပ္ပန်ဥတု စသည်တို့သည် အဘယ်မှာ ပကတ (ဖြစ်စေအပ်ပြီး မှီဝဲအပ်ပြီး) ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤသို့ စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန္နာနမ္ပိစ” စသည်ဖြင့် ယုတ္တိဒဋ္ဌိကို ပြရသည်။ အာဂမံ ဒဿေတွာ (ဝက္ခတိ ဟိ စသည်ဖြင့် ပါဠိသာဓကကို ပြပြီး၍) ယုတ္တိံ ဒဿေတုံ (ပစ္စုပ္ပန်ဥတု စသည်တို့က ပကတူပနိဿယ ဖြစ်နိုင်သို့ရန် ယုတ္တိဒဋ္ဌိကိုပြခြင်းငှာ) ပစ္စုပ္ပန္နာနမ္ပိစ တာဒိသာနံ ပုဗ္ဗေ ပကတတ္တာ ဟုမိန့်သည်။ “တာဒိသာနံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဥတုအရ ပစ္စုပ္ပန်ဥတု မဟုတ်။ ပစ္စုပ္ပန်ဥတုနှင့်အလားတူသော ရှေး၌ဖြစ်ခဲ့သော ဥတုစသည်ကို သဒိသူပစာရအားဖြင့် ပြသည်။ ထိုသို့ ပစ္စုပ္ပန်ဥတုနှင့် အလားတူသော ရှေးဥတုကိုကား ပကတ (ဖြစ်စေအပ်ပြီး မှီဝဲအပ်ပြီး) ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟူလို။ [တာဒိသာနန္တိ ယာဒိသာ ဥတုအာဒယော ပစ္စုပ္ပန္တိတာ (ရှေးရှုတည်ကုန်ပြီ=ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်ပြီ) တာဒိသာနံ တတော ပုဗ္ဗေ ပုရေတရံ (ယခုဥတုထက် ရှေးဦးစွာ) ပကတတ္တာ (ဖြစ်စေအပ် မှီဝဲအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပကတူပနိဿယယောဂျတယ (ပကတူပနိဿယအား လျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်၏။ ၈၂-သို့။) အာပါဒိတတ္တာ (ရောက်စေအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်) (ပကတူပနိဿယတာ ဒဠဗ္ဗာ ဌိစပ်)။

နိဿယသည်။ နံ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန ၊ ဖြင့်။
ကေစ္စာယာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ကဟကာရော အာဟ။ အရူပါဝစရကုသလမ္ပိ^၁၊
သညလည်း။ (ဥပနိဿယော ဌာဝပ်) ယသ္မိံ ကသိဏာဒိမ္ပိ^၂၊ အကြင်ကသိုဏ်း

၁။ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန။ ။ “ကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံတို့သည်အာရမဏ
သာမညသာ ဖြစ်၏။ အာရမဏပုဒ်ဿယ မဖြစ် ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာက
ယူလို၏။ ထို့ကြောင့် ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန ဟုဆိုသည်။ “ကသိဏာရမဏာ
ဒိနိ” အရ ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်သော ကသိုဏ်းအာရုံကို ယူလိုဟန်တူသည်။
မှန်၏- ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ၌ ဥပါဒါဘူတဟူသော မှီရာရပ်မရှိ။ ပုဂ္ဂလ
စသည်တို့ကဲ့သို့ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်တို့ကား မှီရာဥပါဒါ ဘူတရပ်
ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလ သေနာသန စီဝရ အရည ပဗ္ဗတ စသည်တို့ကို အချို့
ပညတ်ဟု ဆို၏။ [ကသိဏာဒိနမ္ပိ (ကသိုဏ်းဝန်း စသည်တို့၏လည်း) အာရမ
ဏပုဒ်ဿယတာ သမ္ဘဝတိတိ ကတွာ စုတ္တံ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန ကေစ္စာယာ
တိ အာဟာတိ၊ ဗာထာ ဟိ ကသိဏမဏ္ဍလံ ဒိသ္မာတိ အာဒိနာ တဿ ဥပ
နိဿယဘာဝေါ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော၊-အနု။]

၂။ အရူပါဝစရကုသလမ္ပိ။ ပေ။ ဥပနိဿယော။ ။ တေဘူမကကုသိုလ်က
စတုဘူမက ကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ ကာမာဝစရကုသိုလ် ရူပါဝစရ
ကုသိုလ်တို့က ကျေးဇူးပြုပုံမှာ ထိုထိုအရာ၌ ထင်ရှားသောကြောင့် အထူးမဖွင့်
ပြဘဲ အရူပါဝစရကုသိုလ်ကကျေးဇူးပြုပုံကိုသာ ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “အရူပါ
ဝစရ ကုသလမ္ပိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ အပိ သည် ဂရဟာဇောတက ဥပနိဿယ
ဖြစ်၍ရန် ခဲယဉ်းသော အရူပါဝစရကုသိုလ်သော်မှ ဥပနိဿယ ဖြစ်သေး၏။
ကာမာဝစရ ရူပါဝစရကုသိုလ်တို့၏ ဥပနိဿယဖြစ်ပုံမှာ အထူးပြောဘွယ်
မလိုပါ ဟူလို။ [အရူပါဝစရကုသလမ္ပိ ဥပနိဿယော ဟောတိ၊ ပဂေဝ
ကာမာဝစရ ရူပါဝစရကုသလန္တိ အဓိပ္ပါယော၊ တံ ပန (ထိုအရူပါဝစရ
ကုသိုလ်သည်ကား) ယထာ ဥပနိဿယော ဟောတိ၊ တံ (ထိုအခြင်းအရာကို)
ဒဿေတုံ ယသ္မိံ ကသိဏာဒိမ္ပိတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊-အနု။]

၃။ ယသ္မိံ။ ပေ။ အနုပုန္နဈာနုပ္ပါဒနေ။ ။ ကသိုဏ်းအာရုံကို အာရုံမပြဘဲ
မေတ္တာစသော အခြားအာရုံကို အာရုံပြု၍ ရူပါဝစရဈာန်ကို ဖြစ်စေရာ
အခါ၌ အရူပါဝစရကုသိုလ်သည် ထိုဈာန်အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး
ပြုနိုင်၏။ [အခြားအာရုံ ဟူရာ၌ ကသိုဏ်းအာရုံကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော
ဈာန်ဝယ် ကသိုဏ်းအာရုံက ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့်

အစရှိသော အာရုံ၌။ ဈာန်၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အနုပ္ပါဒိတံ၊ မဖြစ်စေအပ်သည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မိံ၊ ထိုကသိုဏ်း အစရှိသောအာရုံ၌။ (အနုပ္ပန္န၌စပ်) အနုပ္ပန္နဈာနပ္ပါဒနေ၊ မဖြစ်စေအပ်ဘူးသော ဈာန်ကိုဖြစ်စေခြင်း၌။ (ဈာနဿ၊ အား၎င်း။) သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဥပ္ပန္နဈာနဿ၊ ဖြစ်ပြီးသော ဈာန်ကို။ သမာပဇ္ဇနေ၊ ဝင်စားခြင်း၌။ (ကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံကို ဖြစ်စေ၊ အခြားအာရုံကိုဖြစ်စေ အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အလုံးစုံသောဈာန်ကို ဝင်စားရာအခါ၌။) (ဈာနဿ) စ၊ အား၎င်း။ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိနံ၊ ကုန်သော။ အဘိညာနဉ္စ၊ ထို့အား၎င်း။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ (ဤ “အဘိညာနဉ္စ”နှင့် စာသွားတူအောင် ဈာနဿ ဟုထည့်ခဲ့ရသည်။) ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ တေဘူမကကုသလော စတုဘူမကဿပိ ကုသလဿာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ။

[ပြအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်များ၏ သာဓကကို ပြလို၍ “ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ” စသည်ကိုမိန့်။] စ၊သာဓကကား။ အရူပေါစရံ သဒ္ဓံ။ ပေ။ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဘဂဝတာ)ပိ၊သည်လည်း။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [အရူပေါစရံ၊ သော။ သဒ္ဓံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ ရူပေါစရံ၊

အရူပေါစရကုသိုလ်က ကျေးပြုဘွယ်မလိုရကား၊ ထိုကသိုဏ်းအာရုံကို အာရုံပြုသောဈာန်ကိုမပြဘဲ အခြားအာရုံကို အာရုံပြုသောဈာန်ကိုသာ ပြရသည်။]

၁။ သဗ္ဗဿ။ ပေ။ သမာပဇ္ဇနေ။ ။ဈာန်ဝင်စားရာ အခါ၌ကားကသိဏဈာန်ကိုဖြစ်စေ၊ မေတ္တာဈာန်ကိုဖြစ်စေ အလုံးစုံသောဈာန်ကို ဝင်စားရာအခါ၌ အရူပကုသိုလ်ဖြစ်သော သဒ္ဓါစသည်တို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် “အရူပေါစရံ သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ။ ပေ။ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ”ဟု သာဓကပြလိမ့်မည်။

၂။ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိနံ အဘိညာနံ။ ။ဈာန်အားလုံးကို ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘိညာဉ်ကို ဖြစ်စေရာအခါဝယ် တရံတခါ၌ အရူပေါစရသဒ္ဓါကို အမှီပြု၍လည်း ဖြစ်စေပေလိမ့်မည်။ ထိုအဘိညာဉ်ကိုရည်ရွယ်၍ “ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိနံ အဘိညာနံ”ဟု ဆိုသည်။ “ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိနံ အဘိညာဉ်တို့အား အရူပေါစရကုသိုလ်ဖြစ်သော သဒ္ဓါစသည်တို့က ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်” ဟူလို။

သော။ ဈာနံ၊ ကိ။ (ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧ။) ဝိပဿနံ၊ ကိ။ (ဥပ္ပါဒေတိ။) မဂ္ဂံ၊ ကိ။ (ဥပ္ပါဒေတိ။) အဘိညံ၊ ကိ။ (ဥပ္ပါဒေတိ။) သမာပတ္တိံ၊ ကိ။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧ။ - - - အဂ္ဂပါဝစရဒုက၊ ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ ဥပနိဿယပစ္စယ နိဒ္ဒေသပါဠိတော်။] ကာမာဝစရ ကုသလံ ၊ သည်။ (ဥပနိဿယော၊ ဌ်စပ်) ရူပါဝစရဝိပါကာနမ္ပိ၊ တို့အားလည်း။ တဒ္ဓပ္ပါဒက ကုသလာနံ ၊ ထိုရူပါဝစရ ဝိပါက်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ် တို့၏။ (ဥပနိဿယဘာဝ ဌ်စပ်) ဥပနိဿယဘာဝသေန၊ ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ (ဥပနိဿယော ဌ်စပ်) ပဋိသန္ဓိနိယာမကဿ ၊

၁။ ကာမာဝစရကုသလံ။ ပေ။ ဘာဝသေန။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ လာသော “တေဘူမကကုသလော စတုဘူမကဿာပိ ကုသလဿ အကုသလဿ” ကို ဖွင့်ပြ ပြီး၍ ဝိပါကကိရိယဿ ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ကာမာဝစရကုသလံ” စသည် ကိုမိန့်။ ကာမာဝစရကုသလံ ၏ နောက်၌ “ရူပါဝစရဂ္ဂုပါဝစရဝိပါကာနမ္ပိ” ဟု တွေ့ရ၏။ သို့သော်... ရှေးနိဿယ၌ အဂ္ဂပါဝစရ မပါဘဲ “ရူပါဝစရဝိပါကာ နမ္ပိ” ဟု ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ အနုဋ္ဌိက၌ “တဒ္ဓပ္ပါဒကကုသလာနန္တိ တဿ ရူပါဝစရဝိပါကဿ ဥပ္ပါဒကကုသလာနံ” ဟု ရှိသောကြောင့်၎င်း “ရူပါဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကာနမ္ပိ” ဟု မရှိရ။ “ရူပါဝစရဝိပါကာနမ္ပိ” ဟုသာ ရှိသင့် ပါသည်။

၂။ တဒ္ဓပ္ပါဒကကုသလာနံ ။ ပေ။ ဘာဝသေန။ ။ “တဒ္ဓပ္ပါဒကကုသ လာနံ ဥပနိဿယဘာဝသေန” ကို ဥပနိဿယော ဌ်စပ်ပါ။ “တဒ္ဓပ္ပါဒက ကုသိုလ်” ဟု ရာ၌ ရူပါဝစရဝိပါက်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ် တည်း။ ထိုရူပါဝစရကုသိုလ်၏ ကာမာဝစရကုသိုလ်က ဥပနိဿယဖြစ်သော ကြောင့် ရူပါဝစရဝိပါက်အားလည်း အဆက်ဆက်အားဖြင့် ဥပနိဿယသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ [ကာမာဝစရကုသိုလ်က ရူပါဝစရ ကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုသောအားဖြင့် ရူပါဝစရ ဝိပါက်အားလည်း ကျေးဇူးပြုသည် ဟူလို။]

၃။ ပဋိသန္ဓိနိယာမကဿ။ ပေ။ ဝသေန။ ။ ဒုတိယဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေနေဘို့ ရန် စုတိမှ ရှေးဖြစ်သော မရဏာသန္ဓေဘေသည် မှတ်သားတတ် မြစေတတ်၏။ မှန်၏-မရဏာသန္ဓေဘေက ကုသိုလ်ဘေစောလျှင် စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေသည် ကုသလဝိပါက် ပဋိသန္ဓေဖြစ်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေဝိပါက်ကို မြစေ တတ်မှတ်သားတတ်သော မရဏာသန္ဓေကုသိုလ်ဘေသည် ပဋိသန္ဓေ ဝိပါက်

ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေကို မှတ်သားတတ်သော။ စုတိတော၊ ကာမာဝစရစုတိမှ။
(ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သော ကာမာဝစရစုတိမှ။)
ပုရိမဇဝနဿ၊ ရှေးဖြစ်သော မရဏာသန္ဓေ၏။ ဝသေနစ၊ အစွမ်းဖြင့်
၎င်း။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။

ရူပါဝစရကုသလံ ၊ သည်။ အရူပါဝစရဝိပါကဿ၊ အား၎င်း။ အရူပါ
ဝစရကုသလံ၊ သည်။ ရူပါဝစရ ဝိပါကဿစ၊ အား၎င်း။ (တဒ္ဒပ္ပါဒက
ကုသလာနံ၊ ထိုအရူပါဝစရဝိပါကကို ဖြစ်စေတတ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ်၊
ရူပါဝစရဝိပါကကို ဖြစ်စေတတ်သော အရူပါဝစရ ကုသိုလ်တို့၏။) ဥပ
နိဿယဘာဝေန၊ အားကြီးသော မှီရာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
ဣတိ ဧဝံ ၊ သို့။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။ တေဘူမကကုသလာနံ၊ တို့၏။
(ပစ္စယဘာဝေါဋ္ဌိစပ်) စတုဘူမကဝိပါကဿ၊ ၎င်း။ တေဘူမကကိရိယဿစ၊

အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဤကား အားလုံးမရဏာ
သန္ဓေ၏ ထုံးစံတည်း။ ဤနေရာကား ကာမာဝစရကုသိုလ်က ရူပါဝစရ
ဝိပါကအား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြရာဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေအရ ရူပါဝစရ
ပဋိသန္ဓေကို၎င်း၊ ပုရိမဇဝနအရ ကာမာဝစရကုသိုလ်တောကို၎င်း ယူပါ။

၁။ ရူပါဝစရကုသလံ ။ တေဘူမက ကုသိုလ်တွင် ကာမာဝစရကုသိုလ်
က ရူပါဝစရ ဝိပါကအား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြပြီး၍ ရူပါဝစရကုသိုလ်က
အရူပါဝစရဝိပါကအား၎င်း၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်က ရူပါဝစရဝိပါကအား
၎င်း ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ရူပါဝစရကုသလံ” စသည်ကိုမိန့်။
စာအုပ်တို့၌ “တဒ္ဒပ္ပါဒကကုသလူပနိဿယဘာဝေန” ဟု တွေ့ရ၏။ အနုဋီကာ၌
“ရူပါဝစရကုသလံ အရူပါဝစရဝိပါကဿာတိ ဧတ္ထာပိ တဒ္ဒပ္ပါဒကကုသလာ
နန္တိ အာဒိနာ အာနေတာ ယောဇေတဗ္ဗံ” ဟုဆိုသောကြောင့် ထိုပါဌ်မရှိဘဲ
“တဒ္ဒပ္ပါဒကကုသလာနံ ဥပနိဿယဘာဝေန” ဟု အနုဋီကာဖွင့် အတိုင်း
ရှေးဝါကျမှ လိုက်စေ၍ အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။ “ပဋိသန္ဓိနိယာမကဿ”
စသောဝါကျကိုလည်း လိုက်စေရမည်။

၂။ ဣတိ ဧဝံ ပစ္စေကံ။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ။ ဤပြအပ်ခဲ့သော စကားရပ်၌
တေဘူမကကုသိုလ်က တေဘူမကဝိပါကအားသာ ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြရသေး၏။
လောကုတ္တရာဝိပါကအား၎င်း၊ တေဘူမကကြိယာအား၎င်း ကျေးဇူးပြုပုံကို
မပြရသေး။ ပြအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးပြုပုံနှင့်တကွ မပြအပ်သေးသော ကျေးဇူး

၏၎င်း။ ယထာ ယောဂံ၊ ယှဉ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ပါဠိယမ္ပိ၊ ပါဠိတော်၌လည်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းကို။ နယဒဿနမတ္ထေ နေဝ၊ နည်းကိုပြခြင်းမျှဖြင့်သာ။ ပဉ္စဝါရေသု၊ တို့၌။ (ဘဂဝတာ) ဝိသဇ္ဇိတော၊ ဖြေတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣမိနာ ပန နယေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထော ဌာဝပ်)။ လောကုတ္တရနိဗ္ဗတ္တနံ၊ လောကုတ္တရာတရား၏ဖြစ်ခြင်းကို။ (ဆရာသန္တာန်၌ လောကုတ္တရာတရား၏ ဖြစ်ခြင်းကို) ဥပနိဿာယ၊ ဤ။ သိနေဟုပ္ပါဒနုလေ

ပြပုံကို ညွှန်ပြလို၍ “ဝေ ပစ္စေကံ ။ပေ။ ပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်။ “ယထာယောဂံ ပစ္စယဘာဝေါ” အရ အနုဋ္ဌိကာ၌ ကျေးဇူးပြုပုံကိုပြထားသည်။

၁။ ပါဠိယပ္ပိ ဟိ ။ပေ။ ဝိသဇ္ဇိတော။ ။ဤ၌ ပကတူပနိဿယ အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ကျယ်ဝန်းစွာ ပြထား၏။ ပါဠိတော်၌ “အရူပါဝစရံ သဗ္ဗံ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတိ” စသည်ဖြင့် ပကတူပနိဿယ ပါဠိတော်သည် အကျဉ်းအားဖြင့်သာ လာသည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ပါဠိယပ္ပိ ဟိ ။ပေ။ ဝိသဇ္ဇိတော” ဟု မိန့်သည်။ ပါဠိတော်၌ကား ပကတူပနိဿယ ဖြစ်ပုံနည်းကို အမြဲမျှအားဖြင့်သာ ပြထားပါသည် ဟူလို။

ပဉ္စဝါရေသု။ ။ကုသလတိက် အစရှိသည်တို့၌ အနုလောမပဉ္စဝါရ စသောအားဖြင့် ပြားခြင်းကြောင့် ပဉ္စဝါရတွေများရကား “ပဉ္စဝါရေသု” ဟု ဗဟုဝစ်ဖြင့် ညွှန်ပြသည်။ ကုသလတ္တိကာဒိသု အနုလောမာဒိဘေဒသိန္နတ္တာ ပဉ္စဝါရေသုတိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော-အနု။]

၂။ ဣမိနာ ပန နယေနာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အမှာကံ အာစရိယေန လောကုတ္တရဓမ္မော နိဗ္ဗတ္တိတောတိ ဣမိနာ ပန နယေန အညေသံ အကုသလဿာပိ” ဟုရှိ၏။ လောကုတ္တရာတရားက ဤနည်းအားဖြင့် အခြားသူတို့၏ အကုသိုလ်အားလည်း ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်သည် ဟူသောစကားကို ဖွင့်ပြသော စကားတည်း။ “နယေန” ကို နည်းအမြဲအားဖြင့်ဟု အနက်မှတ်စေလို၍ “သိနေဟုပ္ပါဒနုလေသေနာတိ အတ္ထော” ဟုဖွင့်သည်။ ထိုစကားကို အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင်ပင် နှစ်သက်ဟန်မတူဟု ပြလို၍ “လောကုတ္တရာပန ။ပေ။ အဓိပ္ပါယော” ဟု မိန့်သည်။ [လောကုတ္တရနိဗ္ဗတ္တနံ ဥပနိဿာယ (မိမိအရာ၏ သန္တာန်၌ လောကုတ္တရာတရား ဖြစ်ခြင်းကို အမှီပြု၍) ပရဿ

သေန၊ ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသောနည်းအမြဲအားဖြင့်။ (“အညေသံ အကုသလဿာပိ ပကတူပနိဿယော ဟောတိ” ၌စပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ပန၊ ထိုသို့ပင် အချို့ဆရာတို့က ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း။ လောကုတ္တရာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အကုသလာနံ၊ တို့အား။ ကေနစိ၊ တစုံတခုသော။ ပစ္စယေန၊ ပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ န ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့လောကုတ္တရာတရားတို့၏ အကုသိုလ်တရားတို့အား တစုံတခုသော ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး မပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဒံ၊ “ဤအမှကံ အာစရိယေန” အစရှိသောစကား၊ “ယဿ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဈိဿတိ” အစရှိသောစကားကို။ သာရတော၊ အနှစ်သာရအားဖြင့်။ န၊ ဧဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကံသာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ကာမာဝစရာဒိတိဟေတုကဘဝင်္ဂံ ။ ကာမာဝစရ အစရှိသောတိဟိတ်ဘဝင်သည်၎င်း။ ကာယိကသုခါဒိစ၊ ကာယိကသုခ အစရှိသည်သည်၎င်း။ ရူပါဝစရာဒိကုသလာနံ၊ ရူပါဝစရအစရှိသော ကုသိုလ်တို့အား။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ အရူပါဝစရ ဝိပါကော ၊ သည်။ တံ၊ ထိုအရူပါဝစရဝိပါက်ကို။ ပတ္တေတွာ၊ တောင့်တ၍။ တန္နိဗ္ဗတ္တကကုသလုပ္ပါဒနတ္ထံ၊

သိနေဟပ္ပါဒနေ (တပါးသော တပည့်၏ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေရာ၌) လောကုတ္တရာဓမ္မာ ဥပနိဿယော ဝိယ ဟောန္တိတိ အယမေတ္ထလေသော (အမြဲတည်း)။-အနု။]

၁။ ကာမာဝစရာဒိ။ပေ။ဥပနိဿယော။ ။ဤစကားရပ်ကား “တထာတေဘူမကဝိပါကော” ဟူသော အဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်တည်း။ ထိုတွင် “ကာမာဝစရာဒိတိဟေတုကဘဝင်္ဂံ” အရ ဘဝင်ကိစ္စတပ်သော ကာမတိဟိတ်ဘဝင် ရူပ အရူပဘဝင်တို့ကို ယူပါ။ ထိုဘဝင်တို့သည် ရူပါရူပါဝစရ လောကုတ္တရာကုသိုလ်တို့အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ [ရူပါဝစရာဒိကုသလာနန္တိ ရူပါရူပါဝစရလောကုတ္တရာကုသလာနံ၊-အနု။]

၂။ အရူပါဝစရဝိပါကော။ပေ။ကိရိယဿစ။ ။ “တံ ပတ္တေတွာ။ပေ။ဥပ္ပါဒိယမာနဿ” သည် ရူပါဝစရကုသလဿ ၏ ဝိသေသန၊ “ပုဗ္ဗေနိဝုဋ္ဌာဒိသု။ပေ။ အရဟတော” သည် ရူပါဝစရ ကိရိယဿ ၏ ဝိသေသနတည်း။

ထိုအရူပါဝရေဝိပါက်ကို ဖြစ်စေဘတ်သော အရူပါဝရကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဥပ္ပါဒိယမာနဿ၊ ဖြစ်စေအပ်လတံသော။ ရူပါဝရကုသလဿ၊ အား၎င်း။ ပုဗ္ဗေနိဂုဠာဒိသု၊ ရှေး၌ နေအပ်ဘူးသော နွေအစရှိသည်တို့တွင်။ အရူပါဝရေဝိပါကဇာနန္တံ၊ အရူပါဝရေဝိပါက်ကိုဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဈာနာဘိညာယော၊ ထို့ကို။ ဥပ္ပါဒေန္တဿ၊ ဖြစ်စေသော။ အရဟတော၊ ဇာ။ ရူပါဝရကုသိုလ်ဿ၊ အား၎င်း။ (ဥပနိဿယောဟောတိ။) ပန၊ ကား။ စတုဘူမက ဝိပါကာနံ ၊ ထို့အား။ တဒပ္ပါဒကကုသလူပနိဿယဘာဝဝသေန၊ ထိုလေးပါးသောဘုံ၌ဖြစ်သော ဝိပါက်ကို ဖြစ်စေတတ်သောကုသိုလ်အား ဥပနိဿယအဖြစ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ သေသော ဝိပါကော၊ ထိုထို တေဘူမက ဝိပါက်သည်။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ (ဟောတိ။) တေန၊ ကြောင့်။ တတာ တေဘူမကဝိပါကောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အနာဂါမိ၊ သည်။ အရဟတ္တဖလတ္ထိ၊ ငှာ။ ဈာနဝိပဿနာ၊ ထို့ကို။ ယဒိပိ၊ ဥပ္ပါဒေတိ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်စေပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်စေ

၁။ စတုဘူမကဝိပါကာနံ ပန။ ။တေဘူမကဝိပါက်က ကုသိုလ်ကြိယာ ထို့အား ကျေးဇူးပြုပုံကိုပြပြီး၍ စတုဘူမကဝိပါက်တို့အား တေဘူမကဝိပါက်က ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “စတုဘူမကဝိပါကာနံ ပန” စသည်ကိုမိန့်။ ထိုထိုကုသိုလ်ကို ရအောင်အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုထိုကုသိုလ်အား တေဘူမက ဝိပါက်က ကျေးဇူးပြုလျှင် ထိုဝိပါက်အားလည်း ကျေးဇူးပြုရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် “တဒပ္ပါဒကကုသလူပနိဿယဘာဝဝသေန” ဟု မိန့်သည်။ “စတုဘူမကဝိပါကာနံ” သည် ပစ္စယပ္ပန်ကို ပြသောစကား၊ “သေသော ဝိပါကော” သည် ပစ္စည်းကို ပြသောစကားတည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ စတုဘူမက ဝိပါကာနံ “ထို့တွင်” ဟု နိဗ္ဗာရဏ အနက်ပေး၍ “သေသော ဝိပါကော”၌ စပ်လေ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

၂။ ယဒိပိ။ ပေ။ န ဈာနာဒိနံ။ ။ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော ဝိပါက်အကျိုးငှာ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာနဝိပဿနာတို့ကို ဖြစ်စေရာ၌ “ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ဝိပါက်က အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏ ဈာနဝိပဿနာကုသိုလ်တို့အား ကျေးဇူးပြုသည် မဟုတ်လော” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ယဒိပိ။ ပေ။ န ဈာနာဒိနံ” ဟု မိန့်သည်။

ပါဆော်လည်း။ တေ၊ ထိုအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တံ၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို။ ကဒါစိ၊ ဤ။ နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ၊ မမြင်အပ်ဘူးသေး။ (ကာနိဝိယ၊ တို့ကဲ့သို့နည်း။) ပုထုဇ္ဇနာဒိဟိ၊ တို့သည်။ သောတာပတ္တိဖလာဒိနိ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသည်တို့ကို။ (နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ) ဝိယ၊ မမြင်အပ်ဘူးကုန်သကဲ့သို့တည်း။ [ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မမြင်အပ်ဘူး။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မမြင်အပ်ဘူး။ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနာဂါမိဖိုလ်ကိုမမြင်အပ်ဘူး သကဲ့သို့တည်း။] တသ္မာ၊ ထိုသို့မမြင်အပ်ဘူးသေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် အစရှိသည်တို့သည်။ တေသံ၊ ထိုပုထုဇ္ဇဉ်အစရှိသည်တို့၏၊ ဈာနာဒိနိ၊ တို့အား။ ဥပနိဿယော၊ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (န ဟောန္တိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (ဓာထာ၊ တူ။) - အဂ္ဂဖလံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သည်လည်း။ (ဣမဿ၊ ဤအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဈာနာဒိနိ၊ တို့အား။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ န (ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ ဥပလဒ္ဓပုဗ္ဗသဒိသမေဝံ၊ ရအပ်ဘူးသော တရား

“အဘယ်ကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဝိပါက်က အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဈာန်ဝိပဿနာကဲ့သို့လဲတို့အား ပကတူပနိဿယပစ္စည်း မဖြစ်ပါသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “န ပနပေတသ္မာ” ဟုမိန့်သည်။ ထိုအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်က ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို တရံတဝါမျှ မမြင်အပ်ဘူးသေးသောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်က အနာဂါမ်၏ ဈာန်အစရှိသည်တို့အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုပါ ဟူလို။ မမြင်အပ်ဘူးသော တရားက ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်ကြောင်းကို ဥပမာဖြင့် လင်ရွားပြလို၍ “ပုထုဇ္ဇနာဒိဟိ သောတာပတ္တိဖလာဒိနိ ဝိယ” ဟု၎င်း “တာနိ ဝိယ တေသံ ဈာနာဒိနိ” ဟု၎င်း မိန့်သည်။ [အနုဒ္ဓိကာ၌လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ဖွင့်ပြသည်။ သောတာပတ္တိဖလာဒိနိနေရာ၌ “သောတာပတ္တိဖလာဒိနိ” ဟု အနုဒ္ဓိကာ၌ရှိသည်ကဲ့သို့ ပါဠိပျက်ဟန်တူ၏။]

၁။ ဥပလဒ္ဓပေ။ ဥပနိဿယောတိ။ ။ “ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ မဟုတ်လျှင် ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်” ဟု ဆို၏။ သို့ဖြစ်လျှင် “အနာဂတ်တရား မှန်သမျှ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ မဟုတ်သောကြောင့် တရံတဝါမျှ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်ဟု မှတ်ရမည်လော” ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ဥပလဒ္ဓ စသည်မိန့်။ အနာဂတ်ဖြစ်သော်လည်း မိမိရအပ်ပြီးသော တရားနှင့် အလားတူဖြစ်လျှင်

နှင့်တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ အနာဂတမ္ဘိ၊ အနာဂတ်တရားသည်လည်း။ ဥပနိဿယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အရဟတ္တဖိုလ်၏ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဈာန်အစရှိသည်တို့အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဥပရိဋ္ဌိမံ ကုသလဿ ပီတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ကိရိယအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒိဗ္ဗိံ ၊ ကြိယာဖြစ်သော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ အစရှိသည်ကိုလည်း။ ပတ္ထေတွာ၊ ၍။ ဒါနာဒိကုသလံ၊ ဒါနအစရှိသောကုသိုလ်ကို။ ကရောန္တဿ၊ ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ စေတုမကကိရိယာပိ၊ သည်လည်း။ စတုဘူမကဿ၊ သော။ ကုသလဿပိ၊ အားလည်း။ ဥပနိဿယပစ္စယေန၊ ဥပနိဿယပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ 'ယောနိသော မနသိကာရေ'၊ ယောနိသောမနသိကာရ ဖြစ်သောကြိယာ၌။ ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ၊ ဆိုဘွယ်သည်ပင်။ နတ္ထိံ၊ တံ၊ ထိုယောနိသောမနသိကာရကို။ ဥပနိဿာယံ၊

ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏။ ဥပမာ- ဈာန်ရပြီးသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်ဖိုလ်ကိုသာ မသိနိုင်။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည် မိမိမှာရှိသော ကုသိုလ်မျိုးဖြစ်လျှင် သိနိုင်ပါသည် ဟူလို။

၁။ ကိရိယအတ္ထပေဒိဗ္ဗိံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ လာသော “ကိရိယသင်္ခါတောပိ။ပေ။ဟောတိယေဝ” ဟူသော ဝါကျကို ဖွင့်ပြလို၍ “ကိရိယအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒိဗ္ဗိံ” စသည်ကိုမိန့်။ ဒိဗ္ဗိံ၌ ပိ-သည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ အထက်တန်းကျသော ကိရိယအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ကိုသော်မှလည်း တောင်တ၍ ကုသိုလ်ပြုရာ၌ စတုဘူမကကုသိုလ်အားလည်း ပကတူပနိဿယ ဖြစ်နိုင်၏။ အခြား ကိရိယာကို အာရုံပြုရာ၌ ထိုကိရိယာက ကျေးဇူးပြုပုံမှာ အထူးပြောဘွယ် မလိုပါ ဟူလို။ စတုဘူမကဿပိ ၌ ပိ ကား အဝယဝသမုစည်းတည်း။

၂။ ယောနိသော။ပေ။နတ္ထိံ။ ။“ယောနိသောမနသိကာရ” ဟူသည် ပဉ္စဒ္ဓါရာဇ္ဇန်း မနောဒ္ဓါရာဇ္ဇန်းတည်း။ ထို ၂-ပါးလုံး ကိရိယာချည်း ဖြစ်၏။ ထိုကိရိယာက စတုဘူမက ကုသိုလ်ဇောအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ကား “ပကတူပနိဿယ ဖြစ်၏”ဟု အထူးပြောဘွယ် မလို။

၃။ တံ ဥပနိဿာယ။ပေ။ဝိပါကဿ။ ။ထိုယောနိသောမနသိကာရ ကို အမှီပြု၍ ရာဂအစရှိသည် ဖြစ်ရာ၌ အကုသိုလ်အား၎င်း၊ ကုသိုလ်အကုသိုလ်၏

၍။ ရာဂါဒိဥပ္ပါဒနေ၊ ရာဂအစရှိသည်တို့ဖြစ်ခြင်း၌။ အံကုသလဿ၊ အား။ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ကုသလာကုသလပနိဿယဘာဝ မုနေ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ ဥပနိဿယ၏အဖြစ်ကို အဦးပြသဖြင့်။ စတုဘူမကဝိပါကဿ၊ အား။ (ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)။ ဝေ၊ တူ။ (တဿ၊ ထိုယောနိသော မနသိကာရ၏။) ကိရိယဿပိ၊ အားလည်း။ (ဥပနိဿယပစ္စယတ္တံ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကို) ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ [ယောဇေတဗ္ဗံအတွက် ကံလိုသောကြောင့် ဥပနိဿယပစ္စယတ္တံဟု ထည့်၍ အနက်ပေးပါသည်။] ဇေန၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ယောနိသော မနသိကာရ၏ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက်ကြိယာတို့ အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ကိရိယသင်္ခါတောပိ။ ပေ။ ဟောတိယေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ခါတောပေါ) အာဟ။

ပန၊ ဆက်။ နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မေသု၊ ထို့တွင်။ ဥတုဘောဇန သေနာသနာနမေဝ၊ ဥတုဘောဇန ကျောင်းအပ်ရာနေရာတို့၏သာ။ (ဘာဝ၌စပ်) တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ ရာသိနိ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ အစ

ဥပနိဿယအဖြစ်ကို အဦးပြသဖြင့် စတုဘူမကဝိပါကအား၎င်း၊ တေဘူမက ကိရိယာအား၎င်း ယောနိသော မနသိကာရ ဟူသော ကိရိယာက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်။

၁။ နေဝဝိပါက။ ပေ။ နယဒဿနမေဝ။ ။ နေဝဝိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မ ဟူသည် ကိရိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် ရုပ်တရားတည်း။ ပါဠိတော်၌ နေဝဝိပါက နဝိပါက ဓမ္မဓမ္မဖြစ်သော ကိရိယာနှင့် ရုပ်တို့တွင် ဥတုဘောဇန သေနာသန သုံးမျိုးသော တရားအစုတို့ကသာ ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြတော်မူ၍ ကိရိယာ တရားက ကုသိုလ်စသော တရားတို့အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို မပြပါဘဲ ဤဋီကာ၌ ပြထားခြင်းသည် ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော့” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “နယဒဿနမေဝ” ဟုမိန့်သည်။ ပါဠိတော်၌ ရသမျှကို အကုန်မပြဘဲ နည်းအမြဲကိမျှသာ ပြတော်မူသောကြောင့် ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါ ဟူလို။ [ယဒိ ကိရိယသင်္ခါတော။ ပေ။ ဟောတိယေဝ။ အထ ကသ္မာ ပကတူပနိဿယဝိဘဇနေ ကိရိယာ န ဂဟိတာ၊ ဥတုဘောဇန သေနာသနာနိယေဝ ဂဟိတာနီတိ အာဟ နေဝဝိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မေသု။ ပေ။ နယဒဿနမေဝါတိ။-အနု။]

တို့အား။ ပကတူပနိဿယဘာဝဒဿနံ၊ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု
 တို့သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည်။ နယဒဿနမေဝ၊ နည်းအမြဲကိုပြခြင်းသာ
 တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဣမသ္မိံ*၊ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ အာဂတ
 နယေနာတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ကုသလံ ဓမ္မံ။ ပေ။
 စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရူပန္တိ၊ ဟူသော။ ဝေမာဒိကံ၊ ဤသို့အစရှိသော။ (အာဒိဖြင့်
 ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဥပနိဿယ
 ပစ္စယာ” စသည်တို့ကိုယူပါ။) ဥပနိဿယပဋိက္ခေပံ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းအဖြစ်
 ကိုယ်ကြောင်း ပါဠိရပ်ကို၎င်း။ အနုလောမေ၊ ၌။ အနာဂမနံစ၊ မလာ
 သောပါဠိရပ်ကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

သုတ္တန္တိကပရိယာယေနာတိ၊ ကား။ ဝိညာဏူပနိသံ၊ ဝိညာဏ်ဟူသော
 အားကြီးသော မှီရာရှိသော။ နာမရူပံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ နာမရူပူ
 ပနိသံ၊ နာမ်ရုပ်ဟူသော အားကြီးသောမှီရာရှိသော။ သဠာယတနံ၊ သည်။
 (ဟောတိ)။ ဣတိ အာဒိကေန၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ် ဖြင့်၎င်း။
 [နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဒသဗလဝဂ်၊ ဥပနိသသုတ်။] ဗြဟ္မာဝနေ၊ ကြီးသော
 တောအုပ်ဟူသော။ အရညသ္မိံ၊ တော၌။ သေလော၊ တခဲနက်ကျောက်အတိ
 ပြီးသော။ ဝဲဗ္ဗတော၊ သည်။ (ဝစူတိ)ယထာ၊ ကြီးပွားသကဲ့သို့။ (တထာ)ပိ၊

၁။ ဣမသ္မိံ။ ပေ။ နယေန။ ။ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ” စသော ပါဠိတော်
 နှစ်ရပ်သည် ဥပနိဿယမရခြင်းကို ပြသော ပါဠိတော်တည်း။ ထိုပါဠိတော်
 က ပယ်ခြင်းကို၎င်း၊ အနုလောမနယ၌ မလာခြင်းကို၎င်း ရည်ရွယ်၍ “သယံ
 ပန ရူပံ ဣမသ္မိံ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ ဥပနိဿယ ပစ္စယံ န လဘတိ=
 ရုပ်တရားသည် ဥပနိဿယပစ္စည်းမရ”ဟု ဆိုသည်။ “န လဘတိ=မရ”ဟူရာ၌
 “ရုပ်ဟူသော မိမိက ဥပနိဿယ ပစ္စယပုန်မဖြစ်”ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန။ ။ “ဝိညာဉ်ဟူသော အားကြီးသော မှီရာ
 ရှိသော နာမ်ရုပ်၊ နာမ်ရုပ်ဟူသော အားကြီးသော မှီရာရှိသော သဠာယတနံ”
 ဟူရာ၌ကား သုတ္တန်မှာလားသော ပကတူပနိဿယတည်း။ “ယထာပိ ပဗ္ဗတော
 သေလော” စသည်ကား တောင်တည်းဟူသော ရုပ်ကိုမှီ၍ သစ်ပင်တည်းဟူ
 သော ရုပ်တရားတို့ ကြီးပွားပုံကိုပြသော သုတ္တန် ပကတူပနိဿယပင်တည်း။
 [ဤပါဠိတော်၌ ဥပနိသသစ္စာ၊ သည် ဥပနိဿယသစ္စာ၏ ပရိယာယ်တည်း။]

ထို့အတူလည်း။ တံ၊ ထိုကျောက်အတိပြီးသောတောင်ကို။ ဥပနိဿယ၊ ရှိ။ ဝနပ္ပတိ၊ တော၏ အကြီးအကဲဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေရုက္ခာ၊ ဤသစ်ပင်တို့သည်။ ဝဗ္ဗန္တိ၊ ကြီးပွားကြကုန်၏။ ဣတိ အာဒိကေန၊ ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်၎င်း။ [တိကနိပိတ်၊ ပ-ပဏ်၊ စူဠဝဂ်၊ ပဗ္ဗတရာဇသုတ်။] (ဥပနိဿယံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ၏။)

ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၀-ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၀။ နယဒဿနဝသေန၊ နည်းအမြွက်ကိုပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဒဿိတမေဝဉ္စစပ်) ယာနိ၊ အကြင်စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသောစိတ်တို့သည်။ အာရမဏပုရေဇာတေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ရှိ။ န ဝတ္တန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုစိတ်တို့၏။ အာရမဏပုရေဇာတဒဿနေန၊ အာရမဏပုရေဇာတပစ္စည်းကိုပြခြင်းအားဖြင့်။ (ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြတော်မူခြင်းအားဖြင့်။) (ဒဿိတမေဝဉ္စစပ်) မနောဒွါရေပိ၊ ခြံလည်း။ ယံ၊ အကြင်အာရုံသည်။ ယဒါ၊ ၌။ အာရမဏပုရေဇာတဝသေန၊ အာရမဏပုရေဇာတ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုမနောဒွါရ၌ဖြစ်သော အာရုံ၏။ ဝါ၊ သည်။ တဒါ၊ ထိုအာရမဏပုရေဇာတ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ရာအခါ၌။ အာလမ္ဗိတံ၊ အာရုံပြုအပ်သော။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။ ရူပရူပံ၊ ရူပရုပ်သည်။ (နိပ္ပန္နရုပ်သည်။) အာရမဏပုရေဇာတံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။) ဒဿိတမေဝ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ။ ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် နယဒဿန၏အစွမ်းဖြင့် ပြအပ်ပြီး

၁။ နယဒဿနဝသေန။ ။ ဤပုဒ်ကို “ဒဿိတမေဝ” ခြံစပ်။ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်ဝယ် အာရမဏပုရေဇာတအတွက် ရူပါရုံစသော အာရုံငါးပါးကိုသာ ပြတော်မူ၏။ ကြွင်းသော ပစ္စုပ္ပန် အာရုံဖြစ်ထိုက်သော စက္ခုဝတ္ထု စသည်ကိုကား ဝတ္ထုပုရေဇာတအဖြစ်၌သာ ပြတော်မူ၍ အာရမဏပုရေဇာတအဖြစ်၌ ပြတော်မူမူ။ ထိုပြတော်မူမှုအပ်သော စက္ခုပသာဒ စသော အခြား ရူပရုပ် (နိပ္ပန္နရုပ်) ကိုလည်း ရူပါရုံစသည်၌ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်တို့၏ ဖြစ်ပုံနည်းကို ပြသောအားဖြင့် ပြတော်မူအပ်ပြီး ဖြစ်သည်။

ဘာဝေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဣတရဿပိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတမှ တပါးသော အာရမဏပုရေဇာတ၏လည်း။ အဘာဝါ၊ ထင်ထင်ရှားရှားမရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ အဂ္ဂဟဏံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပန၊ ဆက်။ ဘဝဂံဘာဝိနော၊ ဘဝင်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသော မဟာဝိပါက်ကို။ ဂဟဏံ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗံ (ဝါ)၊ ပြုသော်လည်း ပြုထိုက်၏။ န ဝါကာတဗ္ဗံ၊ မပြုသော်လည်း မပြုထိုက်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ပဋိသန္ဓိယာဝိယ၊ ၎င်းသို့။ အပရိဗုတ္တဿ၊ မထင်ရှားသော။ အာရမဏဿ၊ ၎င်း။ အာရမဏမတ္တဘာဝတော၊ အာရုံမျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ မနောဓာတုနဉ္စာတိတ္ထေ၊ ဤ။ သန္တိရဏဘာဝိနော၊ သန္တိရဏအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ မနောဝိညာဏဓာတုယာပိ၊ အားလည်း။ (“ရူပါဒီနိ ပဉ္စ အာရမဏာနိ ကေန္တေန ဝပုရေဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ” ဥပဓိ။)

ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “တဒါရမဏဘာဝိနောတိတ္ထေ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်သော ကာမာဝစရဝိပါက်မှာ မိမိရွှေက မှီရာဝတ္ထုမရှိသည့် အတွက် ပုရေဇာတ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ အာရမဏပုရေဇာတလည်း မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၎င်း ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်သော ကာမာဝစရဝိပါက်ကို မယူဘဲ တဒါရုံကိစ္စတပ်သော ကာမာဝစရဝိပါက်ကိုသာ ယူရပါသည်။

၁။ ဣတရဿပိ အဘာဝါ။ ။ ဣတရဿပိ အဘာဝါတိ အာရမဏပုရေဇာတဿပိ အဘာဝါ အဂ္ဂဟဏံ ပဋိသန္ဓိဘာဝိနောတိ ယောဇနာ၊ သဘိပိ ကဿပိ ပဋိသန္ဓိဘာဝိနော အာရမဏပုရေဇာတေ (အချို့ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်သော မဟာဝိပါက်မှာ မရဏသန္ဓဇောနှင့်ဆက်လျက် ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ ရနိုင်သေး၏။ ထိုအခါ အာရမဏပုရေဇာတ ဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း) ဝိဘူတံ ပန ကတွာ အာရမဏကရဏာဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနသဒိသံ (ထင်ထင်ရှားရှားပြု၍ အာရုံပြုမှုမရှိခြင်းကြောင့် အာရမဏပုရေဇာတ မဖြစ်ခြင်းနှင့်တူ၏) ဣတိ ကတွာ ဝုတ္တံ ဣတရဿပိ အဘာဝါတိ။

၂။ ပနောဓာတုနဉ္စ။ ။ စသဒ္ဓါဖြင့် သန္တိရဏကိစ္စတပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်ကို ယူပါ။ ဤ “မနောဓာတုနဉ္စ” ပုဒ်သည် အဋ္ဌကထာဝယ်

၁၁-ပစ္စာဇာတ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၁။ တဿေဝါတိ ဣဒံ၊ ဟူသောဤစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်)ကာမာဝစရ ရူပါဝစရဝိပါကာနံ၊ တို့၏။ နိရဝသေသဒဿိတ ပုရေဇာတဒဿနဝသေန၊ အကြွင်းမရှိအောင်ပြအပ်ပြီးသော ပုရေဇာတပစ္စယပ္ပန်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ [ပုရေဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယပ္ပန်ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပကာယ တိသမုဋ္ဌာနိကရူပကာယကို အကြွင်းမရှိအောင်ပြခြင်းကြောင့် “တဿေဝ”ဖြင့် ထိုရူပကာယတို့ကို ပြန်၍ ညွှန်ပြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။] ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ (ကာမာဝစရဝိပါကံတွင်သာမက ရူပါဝစရဝိပါကံကိုပါ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း) ရူပါဝစရဝိပါကော၊ သည်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အား။ (ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ သည်။) န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ (ရူပါဝစရဝိပါကံသည် များသောအားဖြင့် ရူပဘုံ၌သာ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ရူပဘုံ၌လည်း အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ် မရှိသောကြောင့်၎င်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အား ပစ္စာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင် ဟူလို။)

ပစ္စာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၁၂-အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၂။ ပဂုဏတရဗလဝတရ ဘာဝဝိသိဋ္ဌန္တိတေန၊ ဟူသောဤပါဠိဖြင့်။ ဝိပါကာဗျာကတတော၊ ဝိပါကံအဗျာကတမှ။ (ကုသလာဒိံ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော အာသေဝနပစ္စည်းတရားကို။) ဝိသေသေတိ၊ အထူးပြု၏။

[ပကာရေဟိဂုဏိတံ၊ (မြောက်အပ်သည်တည်း ထုံမွမ်းအပ်သည်တည်း။) ပဂုဏံ ဗဟုက္ခတ္ထံ၊ ပဝတ္ထိယာ ဘာဝိတန္တိ အတ္ထော။ အတိသယေန ပဂုဏံ ပဂုဏတရံ။ တတောယေဝ ဗလဝတရံ။ တဿ ဘာဝေါ။ တေန ပဂုဏတရ

“တဒါရမဏဘာဝိနော” ၏ ရှေ့၌ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဤ ဋီကာ၌လည်း “တဒါရမဏဘာဝိနောတိတ္ထေ” ၏ ရှေ့၌ “မနောဓာတုနဉ္စာတိတ္ထေ” စသော ဝါကျရှိသင့်သည်ဟု အနုဋီကာ ဆိုသည်။

ဗလဝတရဘာဝေန ဝိသိဋ္ဌံ ဝိသေသပ္ပတ္တံ။ သွာယံ ဝိသေသော ဝိပါကေ
နတ္ထိတိ အာဟ ဇေတန ဝိပါကာဗျာကတတော ဝိသေသေတိတိ။ အနု။]
အာသေဝနပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၃-ကမ္မပစ္စယနိဋ္ဌေသ အဖွင့်

၁၃။ စေတနာသမ္ပယုတ္တကမ္မံ၊ စေတနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မနောကံ
ဟူသော။ အဘိဇ္ဈာဒိ၊ အဘိဇ္ဈာအစရှိသောတရားသည်။ ကမ္မပစ္စယော၊ ကမ္မ
ပစ္စည်းသည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စေတနာကမ္မမေဝါတိ၊
ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [ပါဏာတိပါတစသော စေတနာ
ကမ္မသည် ကမ္မပစ္စည်းတပ်၏။ “ကံပင်ဖြစ်သော်လည်း စေတနာမဟုတ်သော
စေတနာနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော အဘိဇ္ဈာအစရှိသောတရားသည် ကမ္မပစ္စည်း
မဖြစ်”ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတ္ထေ၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်းသဘော
ရှိသောတရားတို့၏ အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ စေတနာဝဇ္ဇာ၊
စေတနာသည်ကြဉ်အပ်သောတရားတို့သည်။ ဝေသဘာဝါ၊ ဤသို့ ကမ္မပစ္စယ
သတ္တိဖြင့် လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ
ကုန်သည်။ န(ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ အတ္တနော ဖလံ ဥပ္ပါ
ဒေတုံ သမတ္တေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ကမ္မဿ၊ ၏။ သမတ္တတာ၊ စွမ်းနိုင်
သည်၏အဖြစ်ဟူသော အာနုဘော်ကို။ တဿ၊ ဝိပါကံနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာ
ရုပ်ဟူသောအကျိုး၏။ ဝါ၊ အား။ ကမ္မပစ္စယံဘာဝေါ၊ ကမ္မပစ္စည်း၏
အဖြစ်ဟူ၍။ ဝါ၊ ကမ္မပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ဟူ၍ (သင်္ဂဟ
ကာရေန) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗာ၊ ပဉ္စဝေါကာရေယေဝ န အညတ္တာတိ
ဇေတန၊ ဟူသော ဤစကားဖြင့်။ ကာမာဝစရစေတနာ၊ ကာမာဝစရ
ကုသိုလ်စေတနာသည်။ ဧကဝေါကာရေပိ၊ ရုပ်၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သော ‘ဧက
ဝေါကာရဘုံ၌သော်မှလည်း။ (ပိသဒ္ဓါ ဂရဟာဇောတက၊ အဋ္ဌာနပယုဂ်
တည်း။) ရူပံ၊ ကို။ နဇနေတိ၊ မဖြစ်စေနိုင်။ ဣတိ၊ ကို။ ဒဿေတိ။
[ဧကဝေါကာရေ ရူပဗ္ဗိတိ ဧကဝေါကာရေပိ ရူပံ နဇနေတိ။ ပဂေဝ
စတုဝေါကာရေတိ အတ္ထော။-အနု။]

ကမ္မပစ္စယနိဋ္ဌေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၄-ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ခွဲ။ ယေသံ၊ အကြင်ဝိပါက ပစ္စည်းကိုရသော
 ဝိပါကံ နာမ်ခန္ဓာတို့အား။ ကေန္တေန၊ ဖြင့်။ ဝိပါကော၊ သည်။ ဝိပါက
 ပစ္စယော၊ ဝိပါကပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ။ တေသံ၊ ထို
 ဝိပါကပစ္စည်းကို ရသောဝိပါကံ နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊
 အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ နယဒဿနံ၊ ကို။ ဝါ၊ နည်းကိုပြကြောင်း
 ဖြစ်သော ဝိပါကာစက္ကာရောခန္ဓာ အစရှိသော စကားတော်ကို။ (ဘဂဝ
 တာ) ကတံ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း၊ ကသွား၊ ကြောင့်။) တေသံ ဝသေန
 နယဒဿနံ ကတံ၊ နည်း။ ဟိ (ယသွား)၊ ကြောင့်။ ဘူမိဒွယဝိပါကော၊
 ကာမရူပ ဘုံ ၂-ပါးအပေါင်း၌ဖြစ်သော ဝိပါကံသည်။ အာရူပ္ပေ၊ အရူပ
 ဘုံ၌။ ရူပဿ၊ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား။ ပစ္စယော နဟောတိ။
 (တသွာ တေသံ ဝသေန နယဒဿနံ ကတံ၊ ပြီ။)

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၅-အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၅။ ကဗဠိ ကရိတွာ အဇ္ဈောဟရိတောဝါတိ၊ ဟူသောပါဠိ၌။ အသိတ
 ပီတာဒိဝတ္ထုဟိ၊ စားအပ်သောအစာ၊ သောက်အပ်သောအရည် အစရှိသော
 ဝတ္ထုတို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အဇ္ဈောဟရိတော၊ ရှေးရှု ဆောင်အပ်သည်။
 ဝါ၊ စားမျှအပ်သည်။ (သမာနော) ဝ၊ သော်သာ။ (“အာဟာရကိစ္စံ
 ကရေတိ” ခွဲစပ်။) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ဩဇာချည်းသက်သက် စား၍
 သောက်၍မဖြစ်သောကြောင့် “အသိတပီတာဒိ ဝတ္ထုဟိ သဟ အဇ္ဈောဟရိ
 တောဝ”ဟု ဆိုသည်။] ဟိ၊ မှန်။ ပါတဗ္ဗသဟယိတဗ္ဗာနိပိ၊ သောက်ထိုက်သော
 အရည်၊ သာယာထိုက်သောလျက်ဘူယံအစရှိသည်တို့သည်လည်း။ သဘာစ
 ဝသေန၊ ပင်ကိုယ်သဘော၏အစွမ်းဖြင့်။ ကဗဠာယေဝ၊ အလုပ်အလေ့တို့
 သည်သာ။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သေသ။ ပေ။ ဟုတွာတိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဠိ၌။ (ဝိစာရေတွာ ဂဟေ
 တဗ္ဗာ၊ ခွဲစပ်) (“စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။

ကာယဿ၊ ကာယအား။ (ကဗဠိကာရာဟာရဿ၊ ၏။) အာဟာရပစ္စယ
ဘာဝေါ၊ အာဟာရပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ အာဟာရပစ္စယ သတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝိစာရေတွာ၊ ရှိ။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။
(တနည်း- ကသွာ၊ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ ကာယဿ ကဗဠိကာရာ
ဟာရဿ အာဟာရပစ္စယဘာဝေါ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗော၊ နည်း။)
ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော၊ သော။ ကဗဠိကာရော၊ သော။
အာဟာရော၊ ကို၎င်း။ (“အာဟာရပစ္စယော န ဝုတ္တော” ဌိစပ်) နော
စိတ္တသမုဋ္ဌာနော၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း မရှိသော။ (ကဗဠိကာရော၊
သော။ အာဟာရော၊ ကို၎င်း။) တဒုဘယဉ္စ၊ ထိုနှစ်ပါးစုံကို၎င်း။ (စိတ္တ
သမုဋ္ဌာန ကဗဠိကာရာဟာရ၊ နောစိတ္တသမုဋ္ဌာန ကဗဠိကာရာဟာရဟူသော
ထိုနှစ်ပါးစုံကို၎င်း။) စိတ္တသမုဋ္ဌာနကာယဿ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
ရှိသော ကာယအား။ အာဟာရပစ္စယော၊ အာဟာရပစ္စယ သတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တော။

ပန၊ အန္တယကား။ တိဝိဇောပိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန၊ နောစိတ္တသမုဋ္ဌာန၊ တဒု
ဘယအားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ သော၊ ထိုကဗဠိကာ
ရာဟာရကို။ နောစိတ္တသမုဋ္ဌာနကာယဿ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်မဟုတ်သောကာယ
အား။ (အာဟာရပစ္စယော ဝုတ္တော။) [စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုက ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာ
နုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာ
နဿ ကာယဿ ကဗဠိကာရာဟာရဿ အာဟာရပစ္စယဘာဝေါ ဝိစာရေတွာ
ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။) ဣတိ၊ အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့် အပြီးတည်း။
[စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုက၊ ပဉ္စဝါရ၊ အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်ကို သေချာ
စွာကြည့်မှ ဤနိဿယအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောပေါက်ပါလိမ့်မည်။
ရှေးနိဿယ၌ တချို့အနက် လွဲနေ၏။]

အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၆-ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၁၆။ အရူပဇိဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ မိဿကတ္တာ၊
ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြေနှင့် ရောနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဇိဝိတိန္ဒြိယံ၊ နာမ်ဇိဝိတိန္ဒြေ

ကို။ သဗ္ဗေန၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံအကုန် အစဉ်။ န ဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ မရှောင်ကြဉ်ထိုက်။ ဣတိ(အယ်)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ [န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဝဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ယထာ ပဉ္စ ပုစ္ဆကေ အဂ္ဂပဇိဝိတိန္ဒြိယံ မိဿကတ္တာ နဂဟိတံ။ န ဝေမိဓ အဂ္ဂပဇိဝိတိန္ဒြိယံ အဂ္ဂဟိတန္တိ အတ္ထော၊-အနု။] အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနန္တိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အယ်၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ ရူပါရူပါနံ ၊ ရုပ်တရားနာမ်တရားတို့၏။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာဝေါဟာရော၊ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်။ နတ္ထိံ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အရူပါနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသောနာမ်တရားတို့၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယဘူတာနိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယန္တရာပေက္ခာနိ ၊ အကြောင်းတပါးကို ငဲ့ခြင်းရှိကုန်

၁။ ရူပါရူပါနံ။ ပေ။ သိယံ။ ။ ရုပ်နှင့်နာမ်ကိုအချင်းချင်း “အဝိနိဗ္ဗုတ္တ” ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရိုး မရှိ။ ထိုသို့ မရှိသောကြောင့် “အပရန္တာနိ” ၌ စပ်။ စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမ်တရားတို့အား ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော စက္ခုပသာဒစသော ရုပ်တရားတို့သည် မိမိ၏ ထင်ရှားရှိဆဲစေ၌ ဝိနိဗ္ဗုတ္တ ဖြစ်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမ်တရားတို့ အပေါ်ဝယ် ဣန္ဒြိယပစ္စယ သတ္တိကို မပြီးစေနိုင်ကုန်သော်လည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်းကား ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ [ဤဝါကျဝယ် စာအုပ်တို့၌ “အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ” ဟု တွေ့ရသော်လည်း နာမ်နှင့်ရုပ်တို့၏ “အဝိနိဗ္ဗုတ္တ” ဟူသော ဝေါဟာရ မရှိ ဟု ဝှေး၌ဆိုခဲ့သော ကြောင့်၎င်း၊ နောက်၌လည်း “ယော ပန ။ ပေ။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ ဟောတိ၊ သော။ ဝေ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ အဖရန္တာနာမ နတ္ထိံ” ဟု ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သော ကြောင့်၎င်း၊ “ဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ” ဟုရှိမှသင့်မည် ထင်သည်။]

၂။ ပစ္စယန္တရာပေက္ခာနိ။ ။ စက္ခုပသာဒ စသည်တို့သည် စက္ခုဝိညာဉ် စသည်တို့အား သူတို့ချည်းသက်သက် ကျေးဇူးမပြုနိုင်။ စက္ခုပသာဒဆိုလျှင် ရူပါရုံ၊ အာလောက၊ မနသိကာရ ဟူသော အာဝဇ္ဇန်းတို့ကို ငဲ့ရသေး၏။ သောတပသာဒဆိုလျှင် သဒ္ဓါရုံ၊ အာကာသ၊ မနသိကာရဟူသော အာဝဇ္ဇန်း တို့ကို ငဲ့ရသေး၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အကြောင်းတပါးကို ငဲ့ခြင်းရှိပုံကိုသိပါ။ ဤသို့ အကြောင်းတပါးကို ငဲ့ရသောကြောင့် “ဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မတို့အား ဣန္ဒြိယ ပစ္စယသတ္တိကို မပြုနိုင်ကြ” ဟုလို။ အဖရန္တာနိပိ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ သိယံ- ထိုသို့ မပြုနိုင်ကုန်သော်လည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်းကား ဖြစ်နိုင်ကြသည်။

သော။ စက္ခုာဒီနိ၊ စက္ခုပသာဒအစရှိသော ရုပ်တရားတို့သည်။ အတ္တနော၊
၏။ ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ၊ ထင်ရှားရှိဆဲခဏ၌။ ဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ၊ အသီးသီးခွဲ
ခြား၍ရကောင်းသော စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမ်တရားတို့၏။ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယတံ၊ ကို။ အဖရန္တော၊ မပြီးစေနိုင်ကုန်သည်။ ဝါ၊ မဖြန့်နိုင်ကုန်သည်။
(သမာနာ)ဝိ၊ ကုန်သော်လည်း။ (ပိသဒ္ဓါ ဂရဟာဇောတက။) ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။

ပန ၊ ဆက်။ နိရပေက္ခော၊ အကြောင်းတပါးကို ဝဲ့ခြင်းမရှိသော။
ယော၊ အကြင်တရားသဘောသည်။ (ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဆိုလိုသည်။) အဝိ
နိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ၊ အသီးအသီး ခွဲခြား၍ မရကောင်းသော ကလာပ်တူရုပ်
တရားတို့၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ သော၊ ထိုတရားသဘော
သည်။ (ထိုဝဲ့ခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မတို့အား ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတပ်
သော တရားသဘောသည်။) အတ္တနော၊ ၏။ ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ၊ ၌။ တေသံ၊
ထိုအသီးအသီး ခွဲခြား၍ မရကောင်းသော ကလာပ်တူ ရုပ်တရားတို့၏။
ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကို။ အဖရန္တောနာမ၊ မပြီးစေနိုင်သည်မည်သည်။ ဝါ၊
‘မဖြန့်နိုင်သည်မည်သည်။’ နတ္ထိ။ စ၊ လဒ္ဓဒေါသထင်ရှားပြအံ့။ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြ
ယာနိ၊ တို့သည်။ လိင်္ဂါဒီနံ၊ လိင်္ဂအစရှိသည်တို့၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။
‘ယဒိသိယုံ’၊ ကုန်အံ့။ (ဝေသန္တေသု၊ ကုန်လသော်။) အဝိနိဗ္ဗုတ္တာနံ၊

၁။ ယောပန။ ပေ။ အဖရန္တောနာမ နတ္ထိ။ ။ စက္ခုပသာဒကဲ့သို့အကြောင်း
တပါးကို ဝဲ့ခြင်းမရှိသော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကား အဝိနိဗ္ဗုတ္တဖြစ်သော ကလာပ်တူ
ကမ္မဇရုပ်တို့အား ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ထိုကဲ့သို့သော ဣန္ဒြိယ
ပစ္စည်းသည် မိမိသင်ရှားရှိဆဲခဏ၌ ထိုအဝိနိဗ္ဗုတ္တ တရားတို့အား ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယသတ္တိကို မဖြန့်နိုင်သည် မည်သည် မရှိ။ ထိုတရားကား ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ
ပင်တည်း။

အနုဋီကာ။ ။ ယောပန နိရပေက္ခောတိ ယထာစက္ခုာဒီနံ ပစ္စယန္တရေသု
သာပေက္ခာနိ၊ ဧဝံ သာပေက္ခော အဟုတော ယော တတ္ထ နိရပေက္ခော ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယော ဟောတိ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ၊ ယထာ ဒုဝိဓေ ဇီဝိတိန္ဒြေယံ၊ သော
အတ္တနော။ ပေ။ နတ္ထိတိ ယောဇနာ။

၂။ ယဒိစ ။ ပေ။ တေသမ္ပိ သိယုံ။ ။ လဒ္ဓဒေါသကို ပြလို၍ “ယဒိစ”
စသည်ကို မိန့်။ ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည် လိင်္ဂစသည်တို့အား ဣန္ဒြိယသတ္တိ

အသီးအသီး ခွဲခြား၍ မရကောင်းကုန်သော။ တေသမ္ပိ၊ ထိုလိုက်အစရှိသည်၊
တို့၏လည်း။ (ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။) သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း၊ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။
လိင်္ဂါဒိနံ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စယော ယဒိသိယံ ဝေသန္တေသု အဝိနိဗ္ဗုတ္တနံ တေသမ္ပိ
ဣန္ဒြိယ ပစ္စယော သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊
ကြောင့်။ ရူပံ ၊ ရုပ်သည်။ (ဝိနိဗ္ဗုတ္တဿ၊ အသီးအသီး ခွဲခြား၍ ရကောင်း
သော။ ရူပဿ၊ ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ အရူပံ၊ ကွေ့ဝိညာဉ်စသော နာမ်တရား
သည်။ ဝိနိဗ္ဗုတ္တဿ၊ သော။ အရူပဿ၊ ၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ န
အတ္တံ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနိ ။ပေ။ သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။ ဣတိ
ဝိညာယတိ)။

စ ၊ ဆက်။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း တူသောဇာတ်၌ အဝိ
နိဗ္ဗုတ္တတရားအားသာ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ ဣတ္ထိ

ဖြင့် အကယ်၍ ကျေးဇူးပြုကုန်အံ့၊ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဖြစ်ကြကုန်သော ထိုလိုက်သည်
တို့အားလည်း ကျေးဇူးပြုနိုင်ကုန်ရာ၏။ [“အဝိနိဗ္ဗုတ္တနံ” သည် တကယ်
အဝိနိဗ္ဗုတ္တ ပဟုတ်။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဖြစ်မှ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။
နောက်၌ “န တေဟိ တာနိ အဝိနိဗ္ဗုတ္တကာနိ” ဟု လာလိမ့်မည်။ ဣတ္ထိန္ဒြိ
ယပုရိသိန္ဒြေတို့က ထိုလိုက်သည်တို့အား ကျေးဇူးပြုရမည်ဆိုလျှင် အဝိနိဗ္ဗုတ္တ
ဖြစ်မှ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည် ဟူလို။

၁။ နဟိ ရူပံ။ပေ။ အတ္ထိတံ။ ။[နန စက္ခာဒိနံ ဝိနိဗ္ဗုတ္တနံ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယဘာဝေါ ဒိဋ္ဌောတိ သစ္စံ ဒိဋ္ဌော၊ န ပန သော သမာနဇာတိယာတိ
ဒဿန္တော နဟိတိ အာဒိမာဟ၊-အနု။] စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့က
ဝိနိဗ္ဗုတ္တဖြစ်ကြသော စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့အား ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုနိုင်ပုံကို ဖြင်ရသည်ကား မှန်၏။ သို့သော်-ထိုဝိနိဗ္ဗုတ္တတို့အား
ကျေးဇူးပြုခြင်းသည် သမာနဇာတိကအား ကျေးဇူးပြုခြင်းမဟုတ်ဟုပြလိုသော
ကြောင့် “န ဟိ” စသည်ကို မိန့်။ ရုပ်ရုပ်ချင်း၊ နာမ်နာမ်ချင်း ဝိနိဗ္ဗုတ္တတရားအား
ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်။ သမာနဇာတိ မဟုတ်သောရုပ်သည်
နာမ်အား ဝိနိဗ္ဗုတ္တဖြစ်လျက်ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသည်” ဟူလို။

၂။ သတိဓေဝံ ။ပေ။ သိယံ။ ။[ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေ (“ယော ပန
နိရပေက္ခော ဣန္ဒြိယပစ္စယော အဝိနိဗ္ဗုတ္တဓမ္မာနံ ဟောတိ” စသည်ဖြင့်

ပုရိသိန္ဒြေယဟိ၊ တို့နှင့်တကွ။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တတ္တာ၊ အသီးအသီး မခွဲခြားအပ်
ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယေသံ၊ အကြင်လိင် အစရှိသည်တို့၏။ တာနိ၊
ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကို။ ဖရေယျ၊ ပြီးစေနိုင်
ကုန်ရာ၏။ ကလလာဒိကာလေ၊ ကလလအစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌
လည်း။ (တာနိ) လိင်ဒိနိ၊ တို့သည်။ သိယံ၊ ရှိကုန်ရာ၏။ စ၊ စင်စစ်ကား။
(တာနိ လိင်ဒိနိ၊ တို့သည်။ ကလလာဒိကာလေ၊ ၌။ နသန္တိ၊ ကုန်။
တသ္မာ ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့လိင်အစရှိသည်တို့၏ ကလလာဒိကာလ၌ မရှိ
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တေဟိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့နှင့်တကွ။
တာနိ၊ ထိုလိင်အစရှိသည်တို့သည်။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တကာနိ၊ အသီးသီးမခွဲခြား
အပ်ကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။ စ၊ ဆက်။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တတ္တာတာဝတော၊
အဝိနိဗ္ဗုတ္တတို့၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ တေသံ၊ ထို လိင် အစရှိသည်

ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော) သမာနဇာတိယံယေဝံ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဿ
(တူသော ဇာတ်၌သာ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဖြစ်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော တရား၏)
ဣန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေ သတိ(ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအဖြစ်ဖြစ်လသော)၊-အန။]ဣတ္ထိန္ဒြေ
ပုရိသိန္ဒြေတို့နှင့် အဝိနိဗ္ဗုတ္တတို့၏ အဖြစ်ကြောင့် ကလလ အစရှိသော ကာလ၌
လည်း ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို ဖြန့်ရာဖြစ်သော လိင်အစရှိသည် ရှိကုန်ရာ၏။
စင်စစ်ကား-ကလလာဒိကာလ၌ ထိုလိင်အစရှိသည်တို့ မရှိကြကုန်။ [စာအုပ်
တို့၌ “န စ ဖရန္တိ” ဟုရှိသော်လည်း “လိင်ဒိနိ သိယံ” ၏ ဗျုတ်ရေကဖြစ်သော
ကြောင့် “န စ သန္တိ” ဟု ရှေးနိဿယအတိုင်းရှိမှ မှန်သည်။ “ယေသံ။ ပေ။
ဖရေယျ။” ကား “လိင်ဒိနိ သိယံ” ၏ အနိယမ အပဓာနဝါကျသာတည်း။

၁။ တသ္မာ န တေဟိ ။ ပေ။ န ဖရန္တိ။ ။ တသ္မာဖြင့် သတိစေတိမ္မ စရှိ
နစ သန္တိ တိုင်အောင်သော စကားကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။ ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေ
တို့နှင့် အဝိနိဗ္ဗုတ္တ ဖြစ်ကြလို့ရှိလျှင် ကလလာဒိကာလ၌ လိင်အစရှိသည်
တို့အား ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို ဖြန့်နိုင်ကုန်ရာ၏။ ထိုသို့ဖြန့်နိုင်ဘို့ရာ ကလလာဒိ
ကာလ၌ ထိုလိင်အစရှိသည်တို့၏ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့နှင့်
တကွ ထိုလိင်အစရှိသည်တို့သည် အဝိနိဗ္ဗုတ္တတရားများ မဟုတ်ကြ။ အဝိနိဗ္ဗုတ္တ
အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုလိင်အစရှိသည်တို့အား ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့က
ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို မဖြန့်နိုင်ကြကုန်။

တို့၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကိ။ (တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ န ဖရန္တိ၊ မပြီးစေနိုင်ကုန်။ ဝါ၊ မဖြန့်နိုင်ကုန်။

ပန၊ ဆက်။ ယေဟိ၊ အကြင်ကလောင်တူရုပ်တို့နှင့်။ တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ သဟဇာတာနိ၊ တကွဖြစ်ကုန်၏။ အညေသံ၊ လိင်အစ ရှိသည်တို့မှတပါးကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုကလောင်တူရုပ်တို့၏။ အဗီဇဘာဝ တောယေဝ၊ မျိုးစေ့မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ (တာနိ၊ ထို ဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ၊ ကိ။) နဖရန္တိ၊ တသွာ၊ ထိုဆို အပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့်။ အာပန္နဝိနိဗ္ဗုတ္တဘာဝါနံ၊ ဝိနိဗ္ဗုတ္တ တို့၏အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်ပြီးသော။ တေသံ လိင်္ဂါဒိနံ၊ တို့၏၎င်း။ (ဣန္ဒြိယ

၁။ အညေသံ ပန ပေ။ နဖရန္တိ။ ။ယေ ပန ရူပဓမ္မာ တဒါ သန္တိ (ဣတ္ထိ ဘာဝဒသကကလောင်၌ ဣတ္ထိန္ဒြေမှ တပါးသော အကြင်ရုပ် ၉-ပါးတို့သည် ကလလအစရှိသော ကလ၌ ရှိကြကုန်၏) ဟေဟိ အဝိနိဗ္ဗုတ္တဘာဝ (ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့နှင့်တကွ ကလောင်တူဖြစ်သောကြောင့် ထိုရုပ်တို့သည် အဝိနိဗ္ဗုတ္တ တို့ပင်တည်း) တေသံ ကသွာ န ဖရန္တိ (မိမိတို့ ထင်ရှားရှိဆဲအစ၌ ရှိကြသော အဝိနိဗ္ဗုတ္တလည်း ဖြစ်ကြသော ထိုကလောင်တူရုပ်တို့အား အဘယ်ကြောင့် ဣန္ဒြိယ ပစ္စယသတ္တိကို မဖြန့်နိုင်ကုန် သနည်း။ (မပြီးစေနိုင်ကုန်သနည်း) ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အညေသံ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့က ထိုကလောင်တူရုပ်တို့၏ မျိုးစေ့မဟုတ် ခြင်းကြောင့် ဣန္ဒြိယပစ္စယသတ္တိကို မပြီးစေနိုင်ကြပါ ဟူလို။ [အညေသံ နှင့် တေသံ သည် အရတူတည်း။]

၂။ တသွာ။ ပေ။ နဟောန္တိ။ ။ ရှေ့ တသွာ ဝါကျဖြင့် ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော စကား ၃-ရပ်ကို ပြန်၍ညွှန်းသောကြောင့် လဒ္ဒဂုဏ်ဝါကျဟု မှတ်ပါ။ “အကျိုးတပါး ပြီးတုံငြားက၊ တပါးအကျိုး၊ ရရိုးသည်လျှင်၊ လဒ္ဒဂုဏ် ပင်ဟု၊ စာနာရှု၊ ကျမ်းပြုဉာဏ်အဟုန်”-ရှေးနိယာမ်။

၃။ အာပန္န ဝိနိဗ္ဗုတ္တဘာဝါနံ တေသံ လိင်္ဂါဒိနံ။ ။ ဤစကားဖြင့် “န ဟေဟိ တာနိ အဝိနိဗ္ဗုတ္တကာနိ” ကို ရည်ရွယ်သည်။ “အဝိနိဗ္ဗုတ္တကာနိ အညေသည သမာနကလာပဓမ္မာနံ” ဖြင့် “အညေသံ ပန ဟေတိ” ကို ရည်ရွယ်သည်။ “ဣန္ဒြိယပစ္စယတာယ အဖဏရတော” ဖြင့် “ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ န ဖရန္တိ” ကို ရည်ရွယ်သည်။

ပစ္စယောနဟောန္တိဉ္စစပ) အဝိနိဗ္ဗုတ္တာနံ၊ အသီးအသီး မခွဲခြားအပ်ကုန်သော။ အညေသံ၊ လိင်္ဂအစရှိသည်တို့မှ တပါးကုန်သော။ သမာနကလာပဓမ္မာနံစ၊ တူသောကလာပ်ရှိသောရုပ်တရားတို့၏၎င်း။ ဣန္ဒြိယပစ္စယတာ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ အပရဏတော၊ မဖြန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော နဟောန္တိ။ ဣတိ (အယံ) ကား။ အဓိပ္ပာယ်တော်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။ ယေသံ ၊ အကြင်လိင်္ဂ အစရှိသည်တို့၏။ ဗီဇဘူတာနိ၊ ကုန်၏။ တေသံ လိင်္ဂါဒိနံ၊ တို့၏။ အပရမတ္တာ ဘာဝတော၊ ပရမတ္ထမဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တာနိ၊ ထိုဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော နဟောန္တိ။) ဣတိ၊ သို့။ ကေစ၊ တို့သည်။ (ဝဒန္တိ။) ပန၊ ဆက်။ တေ၊ ထိုကေစိဆရာတို့သည်။ ကလလာဒိကာလေပိ၊ ခွဲလည်း။ တဒနုရူပါနံ၊ ထိုကလလအစရှိသော အခိုက်အတန့် အားလျော်ကုန်သော။ လိင်္ဂါဒိနံ၊ တို့၏။ အတ္တိတံ၊ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဣစ္ဆန္တိ။

ဇာတိဘူမိဝသေန၊ ဇာတ်အပြား ဘုံအပြားအားဖြင့်။ ဝုတ္တေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ ဘေဒေသု၊ တို့တွင်။ ကုသလဇာတိယံ၊ ခွဲ။ ရူပါဝစရကုသလမေဝ၊ ကိုသာ။ အရူပေ၊ အရူပဘုံ၌။ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ဖယ်ထားထိုက်၏။ [ရူပါဝစရကုသိုလ်က အရူပဘုံ၌ မဖြစ်သောကြောင့် ဖယ်ထားထိုက်၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဌပေတွာ ပန ရူပါဝစရကုသလံ အဝသေသာ ကုသလာကုသလာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ ပဌမလောကုတ္တရံ၊

၁။ ယေသံ၊ ပေ။ ဣစ္ဆန္တိ။ ။အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုကိုပြပြီး၍ ကေစိဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “ယေသံ” စသည်ကို မိန့်။ ဣတ္ထိန္ဒြေပုရိသိန္ဒြေတို့သည် အကြင်လိင်္ဂ အစရှိသည်တို့၏ မျိုးစေ့သဘာဝဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုလိင်္ဂအစရှိသည်တို့က ပရမတ္ထတရားများ မဟုတ်ကြ။ ပညတ်တို့သာ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်းမတပ်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုကေစိဆရာတို့သည် ကလလရေကြည်စသည်ဖြစ်ရာကာလခွဲလည်း ထိုအခိုက်အတန့်အား လျော်သော လိင်္ဂစသည်တို့ရှိခြင်းကို အလိုရှိကြလေသည်။

၂။ ပဌမလောကုတ္တရံ၊ ပေ။ နဌပိတံ။ ။သောတာပတ္တိမဂ် ဟူသော ပဌမလောကုတ္တရာစိတ်နှင့် ဒေါသမူဒွေးသည် အရူပဘုံ၌ မရအပ်သည် မဟုတ်ပါ။

ပဌမလောကုတ္တရာဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ကို၎င်း။ (နဌပိတံ၌စပ်) ဝါ၊ သည်၎င်း။ (နဟောတိ၌စပ်) ဒေါမနဿယုတ္တဉ္စ၊ ဒေါမနဿနှင့်ယှဉ်သော ဒေါသမူဒွေးကို၎င်း။ ဝါ၊ သည်၎င်း။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ကော၊ တမျိုးသော။ ဇာတိ၊ သည်၎င်း။ (ကော၊ သော။) ဘူမိဝါ၊ ဘုံသည်၎င်း။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အရူပေ၊ ၌။ အလဗ္ဗမာနမ္ပိ၊ မရအပ်ပါသော်လည်း။ နဌပိတံ၊ ဖယ်ထားထိုက်၊ တထာ အပရိယာပန္နကုသလဟေတုတထာ အကုသလဟေတုတိအာဒိသု၊ ကုန်သော။ ဟေတုအာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ (အာဒိဖြင့် အာဟာရကိုယူပါ။) သေ(သော)နယော၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။

ဌိတိက္ခဏေတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဂူပဇိဝိတိန္ဒြိယဿ၊ ၏။ သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝံ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ (ထိုသို့ပင် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ သဟဇာတပစ္စည်း၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဌိတိက္ခဏေဟူသော စကားကို ဆိုအပ်ပါ သော်လည်း။) ဥပ္ပါဒက္ခဏေပိ၊

လော။ အဘယ့်ကြောင့် ဖယ်ထားရသနည်း ဟုမေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ပဌမလောကုတ္တရံပန။ ပေ။ န ဌပိတံ” ဟုမိန့်သည်။ ထိုတရားတို့သည် အရူပဘုံ၌ မရအပ်သော်လည်း ဇာတိဘေဒ၊ ဘူမိဘေဒအားဖြင့် ခွဲခြားရာဝယ် ပဌမလောကုတ္တရာစိတ်သည် သီးခြားကုသိုလ်ဇာတ်၊ သီးခြားလောကုတ္တရာဘုံမဟုတ်။ ဒေါသမူဒွေးလည်း သီးခြားအကုသိုလ်ဇာတ် သီးခြားကာမဘုံမဟုတ်။ အမျှားနှင့်ရောနေသည်-ဟူလို။ ထို့ကြောင့် မဖယ်ထားအပ်တော့။

၁။ ဟေတုအာဒိသုပိ။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗော။ ။ ဤစကားလည် ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကို ပြန်၍ညွှန်ပြသော စကားတည်း။ ထိုအဖွင့်၌ “တထာ အပရိယာပန္နကုသလဟေတု၊ တထာ အကုသလဟေတု” ဟု ပါခဲ့၏။ တို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေပါဟူလို။ ဤနည်းအတိုင်း ယှဉ်စေပုံကို အနုဂ္ဂိကာကြည့်ပါ။ [ဟေတုအာဒိသု၌ အာဒိဖြင့် “ကုသလာဟာရေသုပိ သေဝ နယောတိ ဝေမာဒိကံ သင်္ဂဟာတိ၊-အနု။]

၂။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေပိ ပန။ နိဝါရေတုံ။ ။ တဿ ပန သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝေါ (ထိုဂူပဇိဝိတိန္ဒြေ၏ သဟဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ် မရှိခြင်း

၌လည်း။ (ပိဖြင့် ဌိခဏကိုပေါင်း။) တဿ၊ ထိုရူပဇီဝိတိန္ဒြေ၏။ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယတာ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ နိဝါရေတုံ န သက္ကာ၊ ဟိ၊ သာဓကကား။
အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ ပေ။ အသည်သတ္တာနံ ကေ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ။ ပေ။
ဣန္ဒြိယပစ္စယံ ကမ္မပစ္စယသဒိသန္တိ။ ဟူ၍။ (ဘဂဝါ) ဝက္ခတိ၊ ဟောတော်
မူလတုံ။ [ကုသလတိက၊ ပဋိစ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ ဣန္ဒြိယ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူလတုံ။] ဟိ၊ မှန်။ အသည်သတ္တာနံ၊ အသည်
သတ်ဘုံ၌ဖြစ်သောသတ္တဝါတို့၏။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ၊ ဣန္ဒြိယ ပစ္စည်းကြောင့်။
ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ၊ သော။ ရူပဿ၊ ကမ္မဇရုပ်၏။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတော၊ မှ။
အညော၊ သော။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ၌။
ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌လည်း။ (စဖြင့် ပဋိသန္ဓေအခါကို ပေါင်းဆည်း)
ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ၏။ (ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတော အညော ဣန္ဒြိယပစ္စယော "န
အတ္ထိ။) စ၊ ဆက်။ ပဋိစ္စဝါရသော၊ ကုန်သော။ ဆ၊ ခြောက်ပါးသော
ဝါရဘို့သည်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏမေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ပဝတ္ထာ၊ ဖြစ်
ကုန်ပြီ။ ဝေဉ္စကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယော၊ သည်။
(ဌိခဏ၌သာ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်းသည်။) ဧတေသု၊ ဤ
ပဋိစ္စဝါရ အစရှိသော ၆-ပါးသော ဝါရတို့ ၌။ အနုလောမတော၊ အား
ဖြင့်။ န တိဋ္ဌတိ၊ မတည်။ (မဟော)။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌတာ ပြီ။

ကို) ယဒိပိ အဋ္ဌကထာယံ သဟဇာတပစ္စယတာ ပန နတ္ထိတိ သရူပေနေဝ
ဒဿိတော (အဋ္ဌကထာ၌ သဟဇာတပစ္စည်း မရှိကြောင်းကို တိုက်ရိုက်ငင်
ဆိုအပ်ပြီ) တထာပိ တံ အနုဇာနန္တော (သို့သော်လည်း ထိုစကားကို ခွင့်မပြု
လိုသောကြောင့်) ဥပ္ပါဒ။ ပေ။ နိဝါရေတုန္တိ ဝက္ခာ ဝက္ခတိတိ အာဒိနာ တမတ္ထံ
(ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို) သမတ္ထေတိ။ အနု။

၁။ ကမ္မပစ္စယသဒိသံ။ ။ ကမ္မပစ္စယသဒိသန္တိ ဟိ ဧတေန တဿ ဥပ္ပါ
ဒက္ခဏေ ပစ္စယဘာဝေါ ပကာသိတော (ထိုရူပဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌
ကျေးဇူးပြုခြင်းကို ထင်စွာပြအပ်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် "န ဟိ အသည်
သတ္တာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ရူပဿ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတော အညော
ဣန္ဒြိယပစ္စယော အတ္ထိ" ဟု မိန့်သည်။

၁၇-ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၇။ ဝိတက္က။ ပေ။ သင်္ခါတာနီတိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ သော
မနဿ ဒေါမနဿသင်္ခါတာနိ၊ သောမနဿ ဒေါမနဿဟု ခေါ်ဆိုအပ်
ကုန်သော။ ဈာနင်္ဂါနိ၊ တို့သည်။ နတ္ထိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်မရှိပါသော်လည်း။
သုခဒုက္ခသင်္ခါတာနိ၊ သုခဒုက္ခဟု ခေါ်ဆိုအပ်သောဈာနင်္ဂါတို့သည်။ သော
မနဿ ဒေါမနဿဘူတာနေဝ၊ သောမနဿ ဒေါမနဿ ဖြစ်၍သာလျှင်
ဖြစ်ကုန်သော။ ဈာနင်္ဂါနိ၊ တို့တည်း။ ကာယိကသုခဒုက္ခဘူတာနိ၊ ကာယိက
သုခ ကာယိကဒုက္ခဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ (ဈာနင်္ဂါနိ၊ တို့သည်။) န မဟုတ်
ကုန်။ ဣတိဣမဿ (အတ္တဿ)၊ ကို။ ဗဿနတ္ထိ၊ ငှါ။ သောမနဿဒေါမနဿဂ္ဂ
ဟဏံ၊ သောမနဿဒေါမနဿသဒ္ဓါကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတံ၊ ပြီ။

(အာစရိယ၊ အရှင်ဦးကာဆရာ။) နနုစ၊ စောဒနာပါဦးအံ့။ (ကို၊
နည်း။) ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသုတိ၊ ဟူသော။ ဝစနေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ကာယိက
သုခဒုက္ခာနိ၊ ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို။ ဝဇ္ဇိ
တာနိ၊ ကြည်အပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုခဒုက္ခဂ္ဂဟဏမေဝ၊ သုခဒုက္ခ
သဒ္ဓါကိုသာ။ ကတ္တဗ္ဗနနု၊ ပြုထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤသို့စော
ဒနာပါ၏။ (သုခဒုက္ခဂ္ဂဟဏမေဝ၊ သာ။) န၊ (ကတ္တဗ္ဗ)၊ ထိုက်။ (ကသ္မာ၊

၁။ နနုစ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု သေသစိတ္တေသု”ဟု
ရှိ၏။ ထို“ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု”ဟူသော စကားဖြင့်ပင် ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်တွင်
ပါဝင်သော ကာယဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော သုခ ဒုက္ခတို့ကိုလည်း ကြည်အပ်ကုန်ပြီး
ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဈာနင်္ဂါတို့ကိုပြရာ၌ သုခဒုက္ခဆိုလျှင် သောမနဿသုခ၊
ဒေါမနဿဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင်ရကား (ဈာနင်္ဂါတို့၏ နာမည်ကို “သုခ
ဒုက္ခ”ဟု သုံးခရီးအတိုင်း) သောမနဿ ဒေါမနဿ နေရာ၌ “သုခဒုက္ခော
ပေက္ခာ”ဟု သုခဒုက္ခသဒ္ဓါကိုသာ ပြုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ [“သုခ
ဒုက္ခဂ္ဂဟဏမေဝ”၌ ဝေ ဖြင့် “သောမနဿ ဒေါမနဿဂ္ဂဟဏံ နကတ္တဗ္ဗ”
ဟု ကန်။]

၂။ န။ ပေ။ ဝိသေသနတော။ ။ န သဒ္ဓါကိုနိဿယအတိုင်း “နကတ္တဗ္ဗ”
ဟုတူ၍ “ဝိသေသနတော”ဟူသော အဖြေကိုကြည့်လျက် “ကသ္မာ”ဟု ထည့်ရ
သည်။ ကသ္မာ ၏ စပ်ရာကိုလည်း “န ကတ္တဗ္ဗ”ဟုထည့်မှ စာသွားရိုးရာကျ၏။

ကြောင့်။ သုခဒုက္ခဂဟဏ်မေဝ၊ သာ။ နကတ္တဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဈာန်သုခဒုက္ခာနံ၊ ဈာန်ဖြစ်သော သုခဝေဒနာဒုက္ခဝေဒနာတို့၏။ (ဘာဝဉ္စိစပ်) ဈာန်ဘာဝ ဝိသေသနတော၊ ဈာန်၏အဖြစ်ကို အထူးပြုနိုင်ခြင်းကြောင့်။ (သုခဒုက္ခဂဟဏ်မေဝ၊ သာ။ နကတ္တဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ သောမနဿ ဒေါမနဿဂဟဏမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။)

ဟိ၊ ချဲ့။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏ။ ပေ။ သင်္ခါတာနီတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ သော်။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု၊ ထို၍။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာဟိ၊ ထို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ကာယိကသုခဒုက္ခာနိပိ၊ ထိုကိုလည်း။ ဝဇ္ဇိတာနိ၊ ပြီ။ ဣတိတ္တေကမေဝ၊ ဤမျှလောက်သောအနက်ကိုသာ။ ဝိညာယတိ၊ ၏။

သို့သော်....အဖြေဟိတ်နှင့် လျော်အောင် “သောမနဿ ဒေါမနဿဂဟဏ်ပိ ကတ္တဗ္ဗံ”ဟု ထည့်ရသည်။ သောမနဿ ဒေါမနဿသဒ္ဓါက သုခဒုက္ခတို့၏ ဈာန်အင်္ဂါအဖြစ်ကို အထူးပြုနိုင်ခြင်းကြောင့် သောမနဿ ဒေါမနဿသဒ္ဓါ ကိုလည်း ပြုထိုက်ပါသည် ဟူလို။ [ဤအဓိပ္ပါယ်သည် အကျယ်စကား၌ ထင်ရှားလိမ့်မည်။]

၁။ ဒွိပဉ္စပေ။ ကရောတိ။ ။ ရှေ့ဟိတ်၏ အကျယ်စကားတည်း။ [ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တမေဝ (စာအုပ်တို့၌ “ဝဇ္ဇေသု” ကျသည်) ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသုတိ အာဒိနာ ဝိတ္ထာရတော ဝိဘာဝေတိ၊ တံ သုဝိညေယျမေဝ၊-အနု။] ဤအတိုင်း ပင် သိလွယ်ပါ၏။ အချုပ်မှာ-“သုခဒုက္ခောပေက္ခာ” စသည်ဖြင့် သုခဒုက္ခ နာမည်ကိုသာ ဆိုလိုက်လျှင် “ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာတို့နှင့် တကွ ကာယိက သုခဒုက္ခတို့ကို ကြည့်အပ်ကုန်ပြီဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ သိရ၏။ ဈာန်အင်္ဂါ ဖြစ်သော သုခဒုက္ခဆိုတာ မည်သို့သော သုခဒုက္ခဖြစ်သည်ဟု အထူးမပြုအပ် သေး။ ထို့ကြောင့် သုခဒုက္ခကို အထူးပြုခြင်းငှာ ဈာန်အင်္ဂါကို ပြရာ၌ သောမနဿ ဒေါမနဿသဒ္ဓါကို အဋ္ဌကထာပြုရသည်။ ထိုသို့ပြသဖြင့် “ဈာန် အင်္ဂါဖြစ်သော သုခဒုက္ခသည် သောမနဿ ဒေါမနဿဖြစ်သော သုခဒုက္ခပင် တည်း”ဟု သောမနဿ ဒေါမနဿ ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် အထူးပြုရသည်။

ဆိုလိုရင်းကား- သုခဒုက္ခသည် ကာယိကသုခဒုက္ခ၊ စေတသိကသုခဒုက္ခဟု ၂-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် စေတသိကသုခဒုက္ခကို သောမနဿ ဒေါမနဿဟု ခေါ်နိုင်၏။ ဈာန်အင်္ဂါဖြစ်သော သုခဒုက္ခဟူသည် ဤသောမနဿ ဒေါမနဿ ဖြစ်သော သုခဒုက္ခပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို။

ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ယာနိသုခဒုက္ခာနိ၊ တို့သည်။ (သောမနဿ၊ဒေါ မနဿဟူသော အကြင်သုခဒုက္ခတို့သည်) ဈာနဂါနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသံ၊ ထိုသုခဒုက္ခတို့၏။ ဈာနဂံဘူတော၊ သော။ သုခဘာဝေါ၊ ကို၎င်း။ ဒုက္ခဘာဝေါ၊ ကို၎င်း။ န ဝိသေသိတော၊ အထူး မပြုအပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဈာနင်ဖြစ်သော သုခဒုက္ခဟု အထူးမပြုအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။)သောမနဿ ဒေါမနဿ ဘာဝိသိဋ္ဌောယေဝ၊ သောမနဿ၏ အဖြစ်၊ ဒေါမနဿ၏အဖြစ်သည် အထူး ပြုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ သုခဒုက္ခဘာဝေါ၊ သုခဒုက္ခတို့၏အဖြစ်သည်။ သုခဒုက္ခာနိ၊ တို့၏။ ဈာနဂံ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ(ဣမဿ အတ္တဿ၊ ကို။) ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ သော မနဿ ဒေါမနဿဂ္ဂဟဏံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ကရေတိ။ တေနံ၊ ထို ဝိသေသနဖြစ်၍ဖြစ်သော သောမနဿ ဒေါမနဿသဒ္ဓါဖြင့်။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏ ဝဇ္ဇေသုတိ ဝစနေန၊ဖြင့်။ ဝဇ္ဇိယမာနာနမ္ပိ၊ ကြဉ်အပ်ပြီး ဖြစ်ပါကုန်သော် လည်း။ သုခဒုက္ခာနိ၊ ကာယိကသုခဒုက္ခတို့၏။ သောမနဿဒေါမနဿဘာဝိ ဘာဝတော၊ သောမနဿ ဒေါမနဿတို့၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဈာနဂံ ဘာဝါဘာဝေါ၊ ဈာနင်၏အဖြစ်၏မရှိခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤ အနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ သည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ဆက်။ ယထာစဇိတာ၊ အကြင် အကြင် ကြဉ်အပ်ပြီးကုန်သော။ သုခ ဒုက္ခော ပေက္ခေကဂ္ဂတာ၊ တို့ကို။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝဇ္ဇိတာ၊ (ထပ်၍)

၁။ တေန။ပေ။ဒဿိတံ။ ။[တေနာတိ ဝိသေသနဘူတေန (သုခဒုက္ခ တို့ကို အထူးပြုတတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော) သောမနဿဒေါမနဿဂ္ဂဟဏေန။- အနု။ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု” ဟူသော စကားဖြင့် ကြဉ်အပ်ရာတွင် ပါဝင် သော သုခဒုက္ခဟူသည် “သောမနဿ ဒေါမနဿ မဟုတ်။ ထိုသုခဒုက္ခတို့မှာ ဈာနအင်္ဂါအဖြစ်လည်း မရှိ” ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြအပ်ပြီးဖြစ်၏။

၂။ ယထာဝဇ္ဇိတာပန။ပေ။ဝဇ္ဇိတာ။ ။“ယထာဝဇ္ဇိတာ”အရ “ကြဉ်အပ် ကုန်ပြီး” ဟူရာ၌ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု”တုန်းက ကြဉ်အပ်ပြီးကို ဆိုလိုဟန် တူသည်။ ထိုသို့ ကြဉ်အပ်ပြီးတရားတို့ကိုပင် “ပဉ္စန္ဒ ပန ဝိညာဏကာယာနံ။ပေ။ ဈာနဂါနိတိ န ဥဒ္ဓုဋ္ဌာနံ”ဟု ထပ်၍ ကြဉ်အပ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ကသ္မာ ဝဇ္ဇိတာနံ”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

ကြဉ်အပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ ယတ္ထစိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍေ၊
 ဌံ။ ဈာနဂါနိ၊ ထို့ကို။ ဥဒ္ဓရိယန္တံ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်၏။ တတ္ထစ၊ ထို
 စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌လည်း။ ဈာနဂန္တိ၊ ဟူ၍။ အနုဒ္ဓုတ္တော၊ မထုတ်ဆောင်အပ်
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ယထာဝဇ္ဇိတာ သုခဒုက္ခောပေက္ခေကဂ္ဂတာ
 ဝဇ္ဇိတာ) ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။) ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမ္ပတပါး စောဒက
 ပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (သုခဒုက္ခောပေက္ခေကဂ္ဂတာ၊ ထို့ကို။)
 (ဈာနဂန္တိ၊ ဟူ၍။) နုဥဒ္ဓုတ္တော၊ ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မေးဘွယ်ရှိသော
 ကြောင့်။ တံ၊ ထိုမထုတ်ဆောင်အပ်ခြင်း၏အကြောင်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။
 ပဉ္စန္ဒံ၊ ပန ဝိညာဏကာယာနန္တိအာဒိ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။
 အဘိနိပါတမတ္တတ္တာတိတေန၊ ဖြင့်။ အာဝဇ္ဇနသမ္ပုဋ္ဌန္တမတ္တာယပိ၊ အာရုံကို
 ဆင်ခြင်ခြင်း အာရုံကို လက်ခံခြင်းမျှလည်း ဖြစ်သော။ စိန္တနပဝတ္တိယာ၊
 အာရုံကိုကြံစည်ခြင်းဟူသော ဖြစ်ခြင်း၏။ (ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စကို ဆိုသည်။)
 အဘာဝံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။

တေသု ဝိဇ္ဇမာနာနိပိ ဥပေက္ခာသုခဒုက္ခာနီတိ၊ ဟူသော ပါဠိသည်။
 ပေါရာဏပါဌော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဠိတည်း။ [ယခုစာအုပ်
 များ၌လည်း ဤအတိုင်းပင်ရှိ၏။] တတ္ထ၊ ထိုပါဠိ၌။ ဥပေက္ခာသုခဒုက္ခေ
 ဟော၊ တို့ဖြင့်ပင်။ တံသမာနလက္ခဏာယ၊ ထိုဥပေက္ခာသုခဒုက္ခတို့နှင့်တူသော
 လက္ခဏာရှိသော (ထိုဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခတို့နှင့် တူသော လက္ခဏာရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုမန္တဝိသေသန။) [အဘိနိပါတ မတ္တချင်းတူသော
 လက္ခဏာရှိပုံကို ဆိုဟန် တူ၏။] စိတ္တေကဂ္ဂတာယပိ၊ ၏လည်း။ ဝါ၊
 ကိုလည်း။ ယထာဝုတ္တေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသည် သာလျှင်
 ဖြစ်သော။ ကာရဏေန၊ အကြောင်းကြောင့်။ [ဥပနိဇ္ဈာနကာရဿ
 အဘာဝတောတိ တေန ကာရဏေန။-အနု။] အနုဒ္ဓုတ္တဘာဝေါ၊ မထုတ်
 ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဒဿိတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊
 သို့။ ဒဠဗော၊ ပန၊ ထိုသို့ပင်ပြအပ်ပါသော်လည်း။ (ထိုသို့ ဥပေက္ခာ သုခ
 ဒုက္ခတို့ဖြင့်ပင် တံသမာနလက္ခဏာရှိသော စိတ္တေကဂ္ဂတာ၏ ဆိုအပ်ပြီးသော
 အကြောင်းကြောင့် မထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြအပ်ပါသော်
 လည်း။) ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ သတ္ထ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ ထို့ကို။ ဒဿေန္တေန၊ ပြသော

အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ ထို့ကို။ (ဥပေက္ခာ၊ သုခဒုက္ခ စိတ္တေကဂ္ဂတာထို့ကို။) ဝဇ္ဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ (အဋ္ဌကထာ၌ ဈာန် အင်္ဂါ ၄-ပါး ကြည့်ထားပုံကိုကြည့်ပါ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုလေး ပါးသောအင်္ဂါထို့ကို။ ဝဇ္ဇိနေ၊ ကြည့်ခြင်း၌။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဒဿေန္တေန၊ သည်။ သမာနလက္ခဏေန၊ တူသောလက္ခဏာဟူသော။ လေသေန၊ အမြက် ဖြင့်။ ဝါ၊ အနည်းငယ်သောအကြောင်းဖြင့်။ နဒဿေတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ (ကုသ္မာ သမာနလက္ခဏေန လေသေန န ဒဿေတဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ သော၊ ဤအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာသည်။ အဋ္ဌကထာ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သမာနလက္ခဏေန လေသေန န ဒဿေတဗ္ဗံ။)

စ၊ ဆက်။ လေသေန၊ ဖြင့်။ ယဒိဒဿေတဗ္ဗံ၊ အကယ်၍ပြထိုက်အံ့။ (ဒေဝသတိ၊ ဤသို့ အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြင့် ပြထိုက်လသော်။) ယတာဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ တီသုပိ၊ သုံးပါးတို့တွင်လည်း။ (ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခ သုံးပါးတို့တွင်လည်း။) ဧကမေဝ၊ တပါးသည်သာ။ ဝါ၊ ကိုသာ။

၁။ အဋ္ဌကထာ ဟေသာ။ ။ အဘယ်ကြောင့် “သမာနလက္ခဏေန” ဟူသော အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြင့် မပြထိုက်သနည်းဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် “အဋ္ဌကထာ ဟေသာ” ဟုမိန့်သည်။ ဤအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာ သည် အဋ္ဌကထာဖြစ်၏။ အဋ္ဌကထာဟူသည် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားအောင် ဖွင့်ရမည့် ကျမ်းစာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မထင်ရှားသောလေသ (အနည်းငယ်သော အကြောင်း) ဖြင့် မပြထိုက်ပါ ဟူလို။

၂။ ယဒိစပေသိယာ။ ။ အနည်းငယ်သောအကြောင်းဖြင့် ကာရဏ ကို ပြနိုင်လျှင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဥပေက္ခာ သုခဒုက္ခ ၃-ပါးတို့တွင်လည်း တပါး ကိုသာ ဆိုထိုက်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ထိုတပါးအတွက် “သမာနလက္ခ ဏေန” ဟု အကြောင်းပြလိုက်လျှင် အခြား ၃-ပါးအတွက်လည်း “သမာန လက္ခဏေန” ဟူသော အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြင့် ပြနိုင်သောကြောင့် တည်း။

ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ ခေါ်။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ တိဏ္ဍံ၊ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခ သုံးပါးတို့ကို။ ဝစနေန၊ ဈာန်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ဆိုကြောင်းကောင်း ဖြင့်။ (ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခာနိ ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ အဘာဝတော ဈာန်ဂါ နိတိ န ဥဒ္ဓုဒ္ဓါနိဟူသောစကားဖြင့်။) တတော၊ ထိုသုံးပါးတို့မှ။ အညဿ၊ အခြားသော စိတ္တေကဂ္ဂတာတရား၏။ ဈာန်ဂိန္တိ၊ ဈာန်ဂံဟူ၍။ ဥဒ္ဓုဒ္ဓတာ ဝေါ၊ သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ယထာဝုတ္တကာရဏတော၊ အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသောအကြောင်းမှ။ အညေန၊ သော၊ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ အနုဒ္ဓုဒ္ဓတာဝေါ၊ မထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (အာ ပဇ္ဇတိ။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခ ၃-ပါးတို့နှင့်ရော၍ မပြခြင်းကြောင့် ကေဂ္ဂတာအတွက် စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍပါဠိတော်ဝယ် ဈာန်ဂံ ဟု ထုတ်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ သို့မဟုတ် ဈာ န်ဂံဟု မထုတ်ချင်းတူပါလျက် ခွဲထားသည့် အတွက်၊ ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ အဘာဝတောဟူသောအကြောင်းမှတပါးသောအကြောင်းကြောင့် မထုတ် အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။) တံ ဒေါသပရိဟရဏတ္ထံ၊ ထို အပြစ်ကိုပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာ သုခဒုက္ခာနိတိဟူ၍။

၁။ တိဏ္ဍံ ပန။ ပေ။ အာပဇ္ဇတိ။ ။ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခဟူသော ၃-ပါး တို့ကို “ဈာန်ဂါနိ န ဥဒ္ဓုဒ္ဓါနိ” ဟု ဆိုခြင်းအားဖြင့် ထို ၃-ပါးမှ အခြားသော ကေဂ္ဂတာကိုကား စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌ “ဈာန်ဂံ” ဟု ထုတ်ဆိုအပ်ရာရောက်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း- ဈာန်မဟုတ်သော ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခတို့၌ ကေဂ္ဂတာ ကို မယူအပ်သောကြောင့်တည်း။ အမှန်အားဖြင့်ကား ကေဂ္ဂတာကို “ဈာန်ဂံ” ဟု စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌ ထုတ်တော်မမူအပ်ပါ-ဟူလို။

၂။ ယထာဝုတ္တ ။ ပေ။ အနုဒ္ဓုဒ္ဓတာဝေါ။ ။ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခတို့နှင့် ရော၍မပြဘဲ ကေဂ္ဂတာကို ချန်ထားခြင်းကြောင့် ကေဂ္ဂတာအတွက် “ဈာန်ဂံ” ဟု ထုတ်တော်မမူခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြရာ၌ ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခတို့အတွက် ပြအပ်သော “ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ အဘာဝတော” ဟူသော ထိုအကြောင်း ကို မပြဘဲ အခြား အကြောင်းကြောင့်သာ ဈာန်ဂံ ဟု မထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည် ရောက်၏။ [အနုပနိဇ္ဈာယနသဘာဝေတိ သဒ္ဓိံ အဂ္ဂဟိတတ္တာ ဥပနိဇ္ဈာယနာကာရာဘာဝတော အညေဝ ကာရဏေန စိတ္တေကဂ္ဂတာယ ပါဠိယံ အနုဒ္ဓုဒ္ဓတာဝေါ အာပဇ္ဇတိ-အနု။]

ပဋိန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။ [ဥပေက္ခာ သုခဒုက္ခာနိ-ဟူသော ပေါရာဏပါဠိနေရာ၌ စိတ္တေကဂ္ဂတာပုဒ်ကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုကြသည်။]

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ယေ၊ အကြင် ပဒကာရဆရာတို့သည်။ ‘(ဝဒန္တိ ဌှပ်) ဈာနင်္ဂဘူတေဟိ၊ ကုန်သော။ သောမနဿာဒိဟိ၊ ထို့နှင့်။ (သမာ နာနံဌှပ်) [အာဒိဖြင့် ဒေါမနဿ ဈာနုပေက္ခာတို့ကိုယူပါ။] သုခန ဒုက္ခန အဝိဘူတဘာဝေန၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မ ကရဇကာယတို့ကို ချမ်းသာစေနိုင်သည်၏ အဖြစ် သမ္ပယုတ္တဓမ္မ ကရဇကာယတို့ကို ဆင်းရဲစေနိုင်သည်၏အဖြစ်၊ သုခန ဒုက္ခ၏ မထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပါကဋတာယ၊ ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ ဣန္ဒြိယကိစ္စယုတ္တတာယံ၊ ဣန္ဒြေ၏ကိစ္စ၌ ယှဉ်ကုန်

၁။ ယေ ပန၊ ပေ။ ဝဒန္တိ။ ။ “ဝဒန္တိ”ဟု ပြအပ်သော ဆရာထိုသည် ပဒကာရ ဆရာတို့တည်း။ ထိုဆရာတို့က သောမနဿ ဒေါမနဿ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်မှ တပါးသော ဈာနင်္ဂထိုက်သော ဥပေက္ခာတို့နှင့်တူကုန်သော သုခဒုက္ခ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၌ယှဉ်သော ဥပေက္ခာတို့၏သာ ဈာနင်္ဂဟုမထုတ် ခြင်း၌ အကြောင်းကို ဆိုထိုက်၏။ ကေဂ္ဂတာ၏ ဈာနင်္ဂ ဟုမထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဆိုဘွယ်မလို။ ထို့ကြောင့် ထိုကေဂ္ဂတာကို “ဥပေက္ခာသုခ ဒုက္ခာနိ” ပါဠိ၌ မယူအပ်ဟု ဆိုကြ၏။

၂။ သုခနဒုက္ခနအဝိဘူတဘာဝေန။ ။ စာအုပ်တို့၌ “သုခဒုက္ခန အဝိ ဘူတဘာဝေန”ဟု ပါဠိပျက်၏။ သောမနဿ စသည်တို့နှင့် သုခ စသည်တို့၏ တူသောကြောင့် “သုခနဒုက္ခနအဝိဘူတဘာဝေန”ဟု ရှေးနှိဿယအတိုင်း ပါဠိမှန်ရှိပါစေ။ သုခနဖြင့် ဈာနင် သောမနဿနှင့် ဈာနင် မဟုတ်သော သုခတို့၏ သမ္ပယုတ္တဓမ္မနှင့် ကရဇကာယတို့ကို ချမ်းသာစေခြင်းကြောင့် ထင်ရှားပုံကိုပြ၏။ ဒုက္ခနဖြင့် ဈာနင် ဒေါမနဿနှင့် ဈာနင်မဟုတ်သော ဒုက္ခတို့၏ သမ္ပယုတ္တဓမ္မနှင့် ကရဇကာယတို့ကို ဆင်းရဲစေခြင်းကြောင့် ထင်ရှား ပုံကို ပြ၏။ အဝိဘူတဘာဝေန ဖြင့် ဈာနင် ဥပေက္ခာနှင့် ဈာနင်မဟုတ်သော ဥပေက္ခာတို့၏ အာရုံယူရာဝယ် မထင်ရှားခြင်းကြောင့် ပါကဋ ဖြစ်ပုံကိုပြ၏။

၃။ ဣန္ဒြိယကိစ္စယုတ္တတာယ။ ။ သောမနဿ စသည်တို့နှင့် သုခစသည် တို့သည် ဣန္ဒြိယကိစ္စနှင့် ယှဉ်သောအားဖြင့် တူမျှကြ၏။ သောမနဿသည် တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိစ္စ၌ မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်သော ဣန္ဒြိယသတ္တိရှိသကဲ့သို့ သုခလည်း သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ချမ်းသာစေခြင်းကိစ္စ၌

သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ သမာနာနံ၊ တူကုန်သော။ သုခါဒိနံ၊ တို့၏။
ဈာနင်္ဂန္တိ၊ ဟူ၍။ အနုဒ္ဓုဘာဝေ၊ ထုတ်ဆောင်တော် မမူအပ်ကုန်သည်၏
အဖြစ်၌။ ကာရဏံ၊ ကိုး။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာယံ၊ ။ ။ (ဈာနင်္ဂန္တိ၊ ဟူ၍။
အနုဒ္ဓုဘာဝေ၊ ထုတ်ဆောင်တော် မမူအပ်သည်၏အဖြစ်၌။ ကာရဏံ၊ ကိုး။
န(ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ ထိုက်။ ဝါ၊ ဆိုဘွယ်မလို။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ စိတ္တေကဂ္ဂ
တာ၏ ဈာနင်္ဂ ဟု ထုတ်ဆောင်တော် မမူအပ်သည်၏အဖြစ်၌ အကြောင်းကို
ဆိုဘွယ်မလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) သာ၊ ထိုစိတ္တေကဂ္ဂတာကို။ ဧတ္ထ၊ ဤ
ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခာနိဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၌။ န ဂဟိတာ၊ အပ်။
ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။

တံ၊ ထိုစကားသည်။ တေသံ၊ ထိုပဒကာရဆရာတို့၏။ ရုစိမတ္တံ၊ အလိုမျှ
သာတည်း။ [နောက်၌ “ဝတ္တဗ္ဗမေဝါတိ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါသောကြောင့်

မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်သော။ ဣန္ဒြိယသတ္တိရှိ၏။ ဤသို့ စသောအားဖြင့်
ဒေါမနဿနှင့် ဒုက္ခတို့ ဒေါမနဿိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယကိစ္စနှင့်ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် တူမျှ
ကြ၏။ ဤသို့ ဥပေက္ခိန္ဒြိယကိုလည်း သိပါ။ အနုဒ္ဓုဘာဝေ၊ ကာရဏံ-ကား
အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော “ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ အဘာဝတော” ဟူသော
အကြောင်းပင်တည်း။

၁။ နစိတ္တေကဂ္ဂတာယ။ ။ ဒေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၌ရှိသော ကေဂ္ဂတာ
သည် သုခအစရှိသည်တို့နှင့် ဣန္ဒြိယကိစ္စတပ်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ သုခအစရှိသည်
တို့မှ အခြားသော ဝိတက် ဝိစာရစသော ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့် ဥပနိဇ္ဈာယနကိစ္စ
ရှိခြင်းအားဖြင့်၎င်း ‘မထူးသောကြောင့် ဒေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၌ ယှဉ်သော
ကေဂ္ဂတာ၏ ဈာနင်္ဂ ဟု မထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၌ အကြောင်းကို ဆိုဘွယ်
မရှိ။ ထိုသို့ အကြောင်းပြဘွယ် မလိုသည့်အတွက် ထိုကေဂ္ဂတာကို ဤ “ဥပေက္ခာ
သုခဒုက္ခာနိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားရပ်၌ မယူအပ်ဟု ပဒကာရဆရာတို့က
ဆိုကြ၏။

၂။ တေသံ ‘တံ’ ရုစိမတ္တံ။ ။ “ထိုစကားသည် ပဒကာရဆရာတို့၏ အလို
မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် မမှတ်သားထိုက်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ရုစိမတ္တ
ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြလို၍ “ယဒိဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဈာန်
အင်္ဂါဖြစ်သော သောမနဿ ဒေါမနဿ ဥပေက္ခာတို့နှင့် တူမျှသော ဈာန်အင်္ဂါ
မဟုတ်သော သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာတို့၏ ဈာနင်္ဂ ဟု ထုတ်တော်မမူအပ်သည်၏

“ယဒိ ဟိ”ဟု ရှေးနိဿယအတိုင်း ဟိသဒ္ဓါပါလျှင် ကောင်း၏။ မပါလျှင် ထည့်ပါ။] ဟိ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ (တနည်း) ဟိ (ယံသွာ)၊ ကြောင့်။ ဈာနင်္ဂသမာနာနံ၊ ဈာန်အင်္ဂါနှင့်တူကုန်သော သုခဒုက္ခဥပေက္ခာ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဈာနင်္ဂန္တိ၊ ဈာနင်္ဂဟူ၍။ အနုဒ္ဓုဘာဝေ၊ ဌ်။ (စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ပါဠိတော်ဝယ် “ဈာနင်္ဂ”ဟု မထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်၌။) ကာရဏံ၊ ကို။ ယဒိဝတ္ထဗ္ဗံ၊ အံ့။ ဧဝံသတိ၊ သော်။) ဧတ္ထ၊ ဤဒေပဉ္စဝိညာဉ် အစရှိသော စိတ်တို့၌။ စိတ္တေကဂ္ဂတာစ၊ သည်လည်း။ (သမာနာဌ်စပ်) ဈာနင်္ဂဘူတာယ၊ သော။ ဝိစိကိစ္ဆာယုတ္တ မနောဓာတုအာဒိသု၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ယှဉ်သောစိတ်၊ မနောဓာတ်အစရှိသော စိတ်တို့၌။ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ၊ နှင့်။ သမာနာ၊ တူ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿာပိ၊ ထိုစိတ္တေကဂ္ဂတာ၏လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ [“အနုဒ္ဓိကာဌ် တဿာပိ”ဟု ပိသဒ္ဓါပါ၏။] အနုဒ္ဓုဘာဝေ၊ ဈာနင်္ဂဟု ထုတ်ဆောင်တော်မမူအပ်သည်၏အဖြစ်၌။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ၊ သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တံ၊ ထိုစကားသည်။ တေသံ၊ ထို ပဒကာရဆရာတို့၏။ ရူပိမတ္ထံ၊ အလိုမျှ သာတည်း။) [“သေသာဟေတု ကေသုပိ” နေရာ၌ “သေသာဟေတုကေသု”ဟိ”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်

အဖြစ်၌ “ဥပနိဇ္ဈာနာကာရဿ အဘာဝတော”ဟု အကြောင်းကိုဆိုလိုက် လျှင် ဈာန်အင်္ဂါ မဟုတ်သောစိတ္တေကဂ္ဂတာ၏ “ဈာနင်္ဂ”ဟု ထုတ်တော် မမူအပ်သည်၏ အဖြစ်၌လည်း အကြောင်းကို ဆိုလိုက်သည်သာ။

အဘယံကြောင့်နည်းဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် “စိတ္တေကဂ္ဂတာ စေတ္တံ။ ပေ။ သမာနာ”ဟု မိန့်သည်။ ဈာန်အင်္ဂါမဟုတ်သော စိတ္တေကဂ္ဂတာ သည် ဈာန်အင်္ဂါဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ်၊ မနောဓာတ်အစရှိသော စိတ်တို့၌ယှဉ်သော စိတ္တေကဂ္ဂတာနှင့်တူ၏။ (အာဒိဖြင့် သန္တိရဏ ဝုဋ္ဌောတို့ကို ယူပါ။) ထို့ကြောင့် ထိုစိတ္တေကဂ္ဂတာ၏ ဈာန်အင်္ဂါအဖြစ်ကို စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ပါဠိတော်ဝယ် မထုတ်ဆောင်ခြင်း၌ အကြောင်းကို ဆိုလိုက်သည်သာ။ ထိုသို့ အကြောင်းကို ဆိုလိုက်သောကြောင့် “န စိတ္တေကဂ္ဂတာယ=စိတ္တေကဂ္ဂတာ၏ ဈာနင်္ဂ”ဟု မထုတ်ဆောင်ခြင်း၌ အကြောင်းကို ဆိုဘွယ်မလို”ဟူသော ပဒ ကာရဆရာတို့၏ စကားသည် သူတို့၏အလိုမျှသာဖြစ်၍ မမှတ်သားလိုက်ပါ ဟူလို။

ထင်သည်။ သို့သော် ပါဠိရှိအတိုင်း အနက်ပေးပါမည်။] သေသာဟေတု
 ကေသုပိ၊ နွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-မကြွင်းသော အဟိတ်စိတ်တို့၌လည်း။ ဥဒ္ဓရဏ
 ဌာနေ၊ ဈာန်ကိုထုတ်ရာဌာနဖြစ်သော။ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍေ၊ ၌။ ဈာန်ကို။
 (ဘဂဝတာ၊ သည်။)၊ န ဥဒ္ဓဋ္ဌမေဝ၊ ထုတ်ဆောင်တော် မမူအပ်သည်သာ။
 ဣတိ(အယ်)၊ ကား။၊ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏၊ အလိုတည်း။
 (သေသာဟေတုကေသုပိ၊ ဈာန်ကို န ဥဒ္ဓဋ္ဌမေဝ”ဟု ပြအပ်သောအဋ္ဌကထာ
 ဆရာ၏အလိုတည်း။) [စာအုပ်တို့၌၎င်း၊ ရှေးနိဿယ၌၎င်း ဥဒ္ဓဋ္ဌမေဝဟူသာ
 ရှိ၏။ န သဒ္ဓါကျနေသည်။ ဥဒ္ဓရဏဌာနေ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကား အဋ္ဌကထာ
 ဆရာ၏အလိုကို ဌိကာဆရာထည့်အပ်သော စကားတည်း။]

ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၈-မဂ္ဂပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၁၈။ ပညာဝိတက္ကော။ ပေ။ ဒွါဒသင်္ဂါနီတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။
 ဒုဝိဓမ္မိ၊ သော။ သင်္ကပ္ပံ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပံ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံကို၎င်း။ ဝီရိယံ၊ သမ္မာ
 ဝါယာမ၊ မိစ္ဆာဝါယာမကို၎င်း။ သမာဓိဉ္စ၊ သမ္မာသမာဓိ မိစ္ဆာသမာဓိ
 ကို၎င်း။ ဝိတက္ကဝီရိယသမာဓိဝစနေဟိ၊ ဝိတက္ကသဒ္ဓါ၊ ဝီရိယသဒ္ဓါ၊ သမာဓိ
 သဒ္ဓါတို့ဖြင့်။ (ပြအပ်ခဲ့သော စကားရပ်တွင် ဝိတက္ကော ဝီရိယံ သမာဓိ”ဟု
 ပါရှိ၏။ ထိုသဒ္ဓါတို့ဖြင့် သင်္ကပ္ပံတွင်၊ အကူတကူယူပြီး၍။ အယမေဝဓေါ
 အာရုသော။ ပေ။ သမာဓိတိအာဒိဟိ၊ အစရှိကုန်သော။ သုတ္တဝစနေဟိ၊
 သုတ္တန်၌လာသောစကားတို့ဖြင့်။ [မဂ္ဂသံယုတ်၊ ဝိဟာရဝဂ်၊ ပဌမကုက္ကုဋ္ဌာ
 ရာမသုတ်။] မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝေသုပိ၊ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာ
 အာဇီဝတို့၌လည်း။ မဂ္ဂင်္ဂေဝါဟာရသိဒ္ဓိတော၊ မဂ္ဂင်္ဂဟူသော ဝေါဟာရ၏
 ပြီးစီးခြင်းကြောင့်။ တေဟိ၊ ထိုမိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့
 နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဒွါဒသင်္ဂါနိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော အင်္ဂါတို့ကို။ (ဂုတ္တာနိ

၌စပ်) ဣဓ၊ ဤမဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ လဗ္ဗမာနာနိစံ၊ (မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သောကြောင့်) ရထိုက်သောမဂ္ဂင်တို့ကို၎င်း။ အလဗ္ဗမာနာနိစ၊ (မဂ္ဂပစ္စည်း မတတ်သောကြောင့်) မရထိုက်သော မဂ္ဂင်တို့ကို၎င်း။ မဂ္ဂင်ဝစနသမညေန၊ မဂ္ဂင်သဒ္ဓါ၏ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သင်္ဂဏိတော၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာနိ၊ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ ဟိ၊ အကျိုးကိုဆိုဦးအံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့ဆိုအပ်သော်။ (လဗ္ဗမာန အလဗ္ဗမာန မဂ္ဂင်တို့ကို မဂ္ဂသဒ္ဓါ၏ ဟောနက်ချင်း တူသည့်အတွက် အတူတကွယူ၍ဆိုအပ်သော်။ သုတ္တန္တဝေါဟာရောပိ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌လာသော ဝေါဟာရသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ ဒသ္မိတော ပြအပ်သည်။ ဟောဝိ။

ပန၊ ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ (သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ လာသော အခေါ်အဝေါ်ကို ပြအပ်ရာရောက်လောက်အောင် မဂ္ဂပစ္စည်းမဟုတ်သော

၁။ လဗ္ဗမာနာနိစ။ ။မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သော တရားများဖြစ်သောကြောင့် လဗ္ဗမာန- ဤမဂ္ဂပစ္စည်း၌ ရအပ်သောတရားများ ဖြစ်၏။ “လဗ္ဗမာနာနိစ မဂ္ဂပစ္စယတာဝတော၊ စသဒ္ဓေန အလဗ္ဗမာနာနိစ မဂ္ဂပစ္စယတ္တာတာဝါ” ဟု အနုဋီကာ၌ ရှိသောကြောင့် ရှေးစာအုပ်များ၌ “လဗ္ဗမာနာနိစ” ဟုသာ ရှိ၍ “အလဗ္ဗမာနာနိစ” ဟုမရှိ။ အလဗ္ဗမာနာနိကို စသဒ္ဓါဖြင့် ဆည်းယူစေလိုသည်ဟု သိပါ။ မှန်၏- ဤ စသဒ္ဓါမျိုးသည် ၂-ပုဒ်လုံး၌ ထားရိုးမဟုတ်။ ၂-ပုဒ်ရှိလျှင် နောက်တပုဒ်၌သာ ထားရိုးတည်း။

၂။ ဧဝံ ဟိ ။ပေ။ ဟောတိ။ ။ဧဝံ ပရိယာယနိဒ္ဒေသော (မဂ္ဂင်သဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်) ဣဓ ကိမတ္ထိယောတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ “ဧဝံ သုတ္တဝေါဟာရောပိ ဒသ္မိတော ဟောတိ-အနု၊ ဤအနုဋီကာ၌ “ကိမတ္ထိယောတိ စောဒနံ သန္ဓာယ” ကို ကြည့်၍ ဤဝါကျသည် အကျိုးရှိပုံကိုပြသော လဒ္ဒကဝါကျဟု သိပါ။ ပရိယာယ်ဖြစ်သော မိစ္ဆာဝါစာစသော မဂ္ဂင်တို့ကိုထည့်၍ ပြရခြင်းသည် သုတ္တန်၌လာသော အခေါ်အဝေါ်ကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်ခြင်း အကျိုးရှိသည်ဟူလို။

၃။ ဧဝံ ပန ဒေသေန္တေန။ ။ပရမတ္ထတော အမဂ္ဂင်္ဂါနိပိ သုတ္တေ မဂ္ဂင်ဝေါဟာရသိပ္ပိယာ ဣဓ မဂ္ဂင်္ဂေ'ဟိ သဟ ဒေသေန္တေန-အနု။ ဤအနုဋီကာ၌ “ပရမတ္ထတော ။ပေ။ မဂ္ဂင်္ဂေ'ဟိ သဟ” သည် ဧဝံ၏ ညွှန်ပြအပ်သော အနက်

မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့ကို မဂ္ဂင်သဒ္ဓါ၏တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းယူ၍ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။) ဧဝံ သို့။ ဒဿေန္တေန၊ ပြသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ၊ မဂ္ဂင်နီတိ။ ဟူ၍။ ဧဝံ သို့။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကိုထုတ်၍။ (“မဂ္ဂ ပစ္စည်းထည်းက မဂ္ဂင်တို့” ဟု ထုတ်ပြပြီး၍။) ပါဠိဂတဿ၊ ပါဠိတော်၌ ရောက်နေသော။ တဿမဂ္ဂင်သဒ္ဓဿ၊ ၏။ အတ္တဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဒွါဒေသ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ၊ တို့ကို။ န ဒဿေ တဗ္ဗာနိ၊ မပြထိုက်ကုန်။ (ကသွာ)၊ ကြောင့်။ မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ မဂ္ဂင်နီတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံသို့။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ ပါဠိဂတဿ၊ သော။ တဿမဂ္ဂင်သဒ္ဓဿ၊ ၏။ အတ္တဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဒွါဒေသ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ၊ တို့ကို။ န ဒဿေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သနည်း။) ဟိ၊ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။ မဂ္ဂင်သဒ္ဓဿ၊ ၏။ မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တ၊ ဇီဝိတိ၊

ကို ပြသော အဖွင့်တည်း။ “ဧဝံ-ဤသို့ ပရမတ္ထအားဖြင့် မဂ္ဂင်မဟုတ်သော မိစ္ဆာဝါစာ စသည်တို့ကိုလည်း သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ ခြုံပြအပ်သော မဂ္ဂင်ဝေါဟာရ၏ ပြီးစီးခြင်းငှာ ဤအဋ္ဌကထာ၌ မဂ္ဂင်တို့နှင့်တကွ” ဟု အစွဲသဒ္ဓါ၏ အနက်အကျယ်ကို သိပါ။ ဒဿေန္တေန ကို နောက် “န ဒဿေတဗ္ဗာနိ” ၌ စပ်ပါ။

၁။ မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ။ ပေ။ နဒဿေတဗ္ဗာနိ။ ။ အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် “မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ မဂ္ဂင်နီ” ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြထား၏။ ထိုသို့ထုတ်ပြသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပါရှိသော မဂ္ဂင်တို့သာ မကဘဲ မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ ပါဠိတော်၌မပါသော မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝ တို့ကိုလည်း မဂ္ဂင်သဒ္ဓါ၏ အနက်အဖြစ်ဖြင့် မပြထိုက်ပါ ဟူလို။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- “မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ မဂ္ဂင်နီ” ဟု စသည်ခဲ့သောကြောင့် မိစ္ဆာဝါစာ စသည်တို့က မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသေ၌လာသော မဂ္ဂင်များ မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

၂။ န ဟိ။ ပေ။ ဝတ္ထုဗ္ဗော။ ။ “အဘယ်ကြောင့် မပြထိုက်သနည်း” ဟု မေးဘယ် ရှိသောကြောင့် “န ဟိ။ ပေ။ ဝတ္ထုဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်။ ဣဒါနိ မိစ္ဆာဝါစာဒီဟိ သဒ္ဓိ ဒွါဒေသင်္ဂါနိ န ဒဿေတဗ္ဗာနိ၊ ကသွာတိဇေတိ အာယံ၊ “န ဟိ ပါဠိယံ။ ပေ။ ဝတ္ထုဗ္ဗော-အနု။ ဤကျမ်းတက်ပုံကို ကြည့်၍ “န ဟိ” စသော ဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျ၏ ကာရကဝါကျ ဟု သိပါ။ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားပါသည်။

မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝဟူသော။ အတ္ထော၊ ကို။ (သင်္ခဟ ကာရေန။) န ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ထိုက်။ (တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ မဂ္ဂင်္ဂါနိတိ ဧဝံ ဥဓိရိတွာ ပါဌဂတဿ တဿ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓဿ အတ္ထဘာဝေန ဒွါဒေသ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ န ဒေသေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်။)

ဟိ။ ချဲ့။ တေ၊ ထိုမိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ ဌိစပ်။) ဝါ၊ ထိုသည်။ (စေတနာဓမ္မာ ဌိစပ်) သမ္မာဝါစာဒီဟိ၊ တို့နှင့်။ ပဋိပက္ခာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော။ စေတနာဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ တပုဋ္ဌိပက္ခဘာဝတောငယဝ၊ ထိုသမ္မာဝါစာ အစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တို့၏ အပြစ်ကြောင့်ပင်။ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်္ဂါနိတိ၊ ဟူ၍။ သုတ္တေ၊ သုတ္တန်ပါဠိ တော်၌။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဗျတိရိုက်ကား။ မဂ္ဂပစ္စယ

၁။ တေ ဟိ။ ပပ။ ဝတ္ထဗ္ဗော။ ။ ရှေး၌ “န ဝတ္ထဗ္ဗော” ဟူသောစကား ကိုပင် အကျယ်ပြုလိုသောကြောင့် “တေ ဟိ။ ပပ။ ဝတ္ထဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်။ ဤဝါကျအားလုံး၏ ကောင်းနှင့် ရွှေဝါကျ၏ ကောင်းသည် လိုရင်းအဓိပ္ပါယ် ထပ်တူဖြစ်သောကြောင့် ဝိတ္ထာရဝါကျဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။ တေ။ ပပ။ စေတနာဓမ္မာ=ထိုမိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝတို့သည် သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကြသော စေတနာတရား များ ဖြစ်၏။ (မိစ္ဆာဝါစာအရ သမ္မာဝါစာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော မုသားစသည်ကို ပြောဆိုကြောင်း စေတနာငု၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။

တပုဋ္ဌိပက္ခ ။ ပပ။ ဝုတ္တာနိ=ထိုသမ္မာဝါစာ စသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့်ပင် သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်္ဂဟု ဟောတော်မူအပ် ကုန်၏။ န ပန မဂ္ဂပစ္စယဘာဝေန=မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သောကြောင့် မိစ္ဆာမဂ္ဂင်္ဂ ဟု ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည် မဟုတ်။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ။ ပပ။ ဝုတ္တာနိ=ဤမဂ္ဂပစ္စယ နိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ကား မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သော မဂ္ဂင်္ဂတို့ကိုသာ ဟောတော်မူအပ် ကုန်၏။ အညံ ဥဓိရိတွာ=မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သော မဂ္ဂင်္ဂတို့ကို “မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ မဂ္ဂင်္ဂါနိ” ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြုပြီး၍ န အညဿ အတ္ထော ဝတ္ထဗ္ဗော=မဂ္ဂပစ္စည်းမဟုတ်သော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၏ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝဖြစ်သော စေတနာဓမ္မကို မဖွင့်ဆိုလိုက်။ ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် “န ဟိ ပါဠိယံ။ ပပ။ ဝတ္ထဗ္ဗော” ဟူသော အကျဉ်း ဝါကျ၏ အကျယ်ပြီးပြီ။

ဘာစေန၊ ကြောင့်။ (မိစ္ဆာမဂ္ဂင်္ဂါနီတိ၊ ဟူ၍။ သုတ္တေ၊ ဌ်။ တဂဝတာ၊ သည်။) န (ဝုတ္တာနိ)၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်။ စ၊ ဆက်။ မဂ္ဂပစ္စယဘူတာနိ၊ ကုန်သော။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ တို့ကို။ ဣ၊ ဤမဂ္ဂပစ္စယ နိဇ္ဈေသ ဌ်။ ပါဠိယံ၊ ဌ်။ မဂ္ဂင်္ဂါနီတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ။ စ၊ ဆက်။ အညံ၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါမှ အခြားသော မဂ္ဂပစ္စယ နိဇ္ဈေသ၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါကို။ ဥဒ္ဓရိတု၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ထုတ် ပြီး၍။ အညဿ၊ မဂ္ဂပစ္စယနိဇ္ဈေသ၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါမှ အခြားသော သုတ္တန်ပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာ ရေန) န ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ထိုက်။

ပန၊ ဆက်။ ပရိယာယ နိပ္ပရိယာယမဂ္ဂင်္ဂဒဿနတ္ထံ၊ ပရိယာယဖြစ် သော မဂ္ဂင်္ဂ၊ ပရိယာယမဟုတ်သော မုချမဂ္ဂင်္ဂတို့ကို ပြခြင်းအကျိုးကို။ ဣစ္ဆန္တေန၊ အလိုရှိသောအဋ္ဌကထာဆရာသည်။ ပါဠိဂတမဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓပတိရူပံ

၁။ ပရိယာယ ။ပေ။ အဓိကရဏာနီတိ။ ။ပရိယာယနိပ္ပရိယာယ မဂ္ဂင်္ဂ ဒဿနတ္ထေပိ အတ္ထဝစနေ ဝေ န ဝတ္ထဗ္ဗမေဝါတိ ဒဿေန္တော “ပရိယာယ။ပေ။ အဓိကရဏာနီတိ အာဟာ-အနု။ “အနက်ကိုဆိုကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါသည် ပရိယာယဖြစ်သော မိစ္ဆာဝါစာစသော မဂ္ဂင်္ဂ၊ ပရိယာယမဟုတ် မုချဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။မိစ္ဆာသမာဓိ ဟူသော မဂ္ဂင်္ဂကို ပြခြင်းအကျိုးရှိသော်လည်း ဤ အဋ္ဌကထာအတိုင်းကား မဆိုထိုက်သည်သာ” ဟုပြလိုသောကြောင့် “ပရိယာယ။ပေ။အဓိကရဏာနိ”ဟု မိန့်သည်။

အညဘာဂိယဿ အဓိကရဏဿ ဟူသော ဒုတိယဒဋ္ဌဒေါသ ပါဠိတော်၌ “အဓိကရဏံ နာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ”ဟု ပါဠိတော်လာ အဓိကရဏ်းကို ၎င်း၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းစသော ၃-ပါးကို၎င်း ဟောနိုင်သော အဓိကရဏ သဒ္ဓါကို ထုတ်ပြရာ၌ ပါဠိတော်၌လာသော အဓိကရဏသဒ္ဓါ မဟုတ်။ အဓိ ကရဏ်း ၄-ပါးကို ဟောနိုင်သော ပါဠိတော်လာ အဓိကရဏသဒ္ဓါနှင့်တူသော အဓိကရဏသဒ္ဓါ တမျိုးဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ပါဠိတော်လာ မုချမဂ္ဂင်္ဂတို့ကို ၎င်း၊ ပါဠိတော်၌မလာသော မိစ္ဆာဝါစာစသော ပရိယာယမဂ္ဂင်္ဂတို့ကို၎င်း ပြနိုင်ခြင်းအကျိုးကို လိုလားသည်ရှိသော် ပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၏ အတူဖြစ်သော မုချမဂ္ဂင်္ဂ ပရိယာယမဂ္ဂင်္ဂ ၂-မျိုးဟူသော ပုဒ်နက်ရှိသော အခြား မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါတမျိုးကိုသာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြထိုက်ပါသည်။

ကော၊ ပါဠိတော်၌ရောက်နေသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၏အတုဖြစ်သော။ အညော၊ အခြားသော။ ဥဘယပဒတ္တော၊ ပရိယာယမဂ္ဂင်္ဂနိပ္ပရိယာယမဂ္ဂင်္ဂဟူသော ၂-ပါးစုံသောပုဒ်နက်ရှိသော။ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော၊ ထုတ်ဆောင် ထိုက်၏။ ယံထာ၊ ဥဒါဟရုံဏ်ကား။ အဓိကရဏံနာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာ နိတိ၊ ဟူ၍။ (ဥဒ္ဓရိတံ) ယထာ၊ ကဲ့သို့တည်း။ ပန ၊ ဆက်။ ဣ၊ ဤမဂ္ဂ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ မဂ္ဂင်္ဂါနိတိ၊ ဟူ၍။ ပါဠိဂတော ယေဝ၊ ပါဠိတော်၌ရောက်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၊ ကို။ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဥဒ္ဓဇ္ဈော၊ ပြီ။ စ ၊ ဆက်။ အတ္ထုဒ္ဓရဏဝသေန၊ ရထိုက်သမျှ သော အနက်ကို ထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဒေသေတွာ၊ ၍။ အဓိပ္ပေတတ္ထနိယ မနံ၊ အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို သတ်မှတ်ခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) န ကတံ၊ အပ်။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၏ သံဝဏ္ဏေ တဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့်ထုတ်အပ်သည်၏အဖြစ်၊ အတ္ထုဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းဖြင့်ပြုပြီး၍ အလို ရှိအပ်သော အနက်ကို သတ်မှတ်မှု၏ မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။)

၁။ ဣဝ ပန။ ပေ။ ဥဒ္ဓဇ္ဈော။ ။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါအတုကို ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ “မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ မဂ္ဂင်္ဂါနိ” ဟုဆိုသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါကို ထုတ်ပြထား၏။ ထိုပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ ကား ပရိယာယဖြစ်သော မဂ္ဂင်္ဂတို့ကို မဟောနိုင်ပါဟူလို။

၂။ နဝ။ ပေ။ နိယမနံ ကတံ။ ။ ရသင့်သမျှ အနက်တို့ကို အတ္ထုဒ္ဓါရ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြပြီးလျှင် ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော အဓိပ္ပေတတ္ထအနက်ကို ပြရိုးဖြစ်၏။ ဤမဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ထိုကဲ့သို့ အတ္ထုဒ္ဓါရ နှင့် အဓိပ္ပေတတ္ထကို ပြခြင်းလည်း မဟုတ်ပါ။

၃။ တသ္မာ။ ပေ။ ပဌန္တိ။ ။ ယသ္မာ ပါဠိဂတောယေဝ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ ဥဒ္ဓဇ္ဈော (ပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါကို သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြအပ်၏) န တဒညသမာဓရဏော (ပါဠိတော်၌ မလဲသော အခြား မဂ္ဂင်္ဂနှင့် ဆက်ဆံသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါကို ထုတ်ပြအပ်သည်မဟုတ်။) န အတ္ထုဒ္ဓါရ မုနေန အဓိပ္ပေတတ္ထော နိယမိတော (အတ္ထုဒ္ဓါရကို ထုတ်ပြ၍ အဓိပ္ပေတတ္ထ ကို သတ်မှတ်မှုလည်း မရှိ) တသ္မာ၊ အနု။ ဤဆိုအပ်ပြီး အကြောင်းကြောင့် “ပါဠိတော်၌လာသော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဓါ၏ မိစ္ဆာဝါဒ အစရှိသည်တို့ကိုဟော

ပါဠိယံ၊ ဌံ။ မဂ္ဂင်သဒ္ဓဿ၊ ၏။ မိစ္ဆာဝါစာဒိနံ၊ တို့၏။ အတ္တဘာဝေါ၊
သည်။ မာ ဟောတု၊ မဖြစ်ပါစေလင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ သမ္မာ
ဒိဋ္ဌိပေ။ ဒွါဒသင်္ဂါနီတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။

ဝေ ၁။ ဤသို့ရွတ်ဆိုအပ်လျှင်။ အဟေတုက စိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသုတိ၊ ဟူ၍။
န ဝတ္ထဗ္ဗံ နန၊ မဆိုထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော။ (အဋ္ဌကထာ၌ကား ဆိုထား
သည် ဟူလို။) ဟိ၊ မှန်။ တနည်း၊ ဟိ (ယုသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ယေ၊ အကြင်
သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော တရားတို့သည်။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ၊ ကြဉ်ထိုက်ကုန်သည်။ သိယံ၊
ကုန်ရာ၏။ တေသု၊ ထိုအဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ ယထာဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။
(တေ) သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော၊ တို့သည်။ န သန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န
ဝတ္ထဗ္ဗံ နန၊ မဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ (အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေ
သုတိ၊ ဟူ၍။ န ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်။ (ကသ္မာ၊
နည်း။) ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနနိယမနုတ္တတ္တာ ၁၊ မဂ္ဂင်တို့၏ ဖြစ်ရာဌာန စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို

သောသဒ္ဓါ မဖြစ်ပါစေလင့်”ဟု နှလုံးသွင်း၍ “သမ္မာဒိဋ္ဌိပေ။ သမာဒယော’
ဟု မိစ္ဆာဝါစာ စသည်မပါသော အင်္ဂါ ၁၂-ပါးကို ရွတ်ဆိုကြသည်။

၁။ နနဝေ။ ပေ။ သိယံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသု
သေသစိတ္တေသုဟူရှိ၏။ ထိုစကားရပ်၌ “အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသု”ဟု
သော စကားကို ဆိုဘွယ်မလိုသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-
အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌ သမ္မာဝါစာ စသောမဂ္ဂင်တို့ မရှိသောကြောင့်တည်း။
ဤမရှိဟူရာ၌ မဂ္ဂင် ၁၂-ပါးလုံး ကြဉ်စရာမရှိတော့ဟု ဆိုလိုသည်။ အစိတ်
အစိတ် တပါးစီကြည့်လျှင်ကား ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ့်မှကြွင်းသော အဟိတ်
တို့၌ သင်္ကပ္ပ ဝီရိယ သမာဓိတို့ ရှိကြသေး၏။ သို့သော်....ထိုတရားတို့မဂ္ဂပစ္စည်း
မတပ်ကြ။

၂။ န ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာန နိယမနုတ္တတ္တာ။ ။ “အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသု”
ဟု အဋ္ဌကထာ၌ မဆိုထိုက်သည်မဟုတ်၊ ဆိုထိုက်သည်သာ။ အဘယ့်ကြောင့်
နည်း.... “အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသု” ဟူသော စကားက သင်္ကပ္ပစသော
မဂ္ဂင်တို့၏ ဖြစ်ရာဌာနကို သတ်မှတ်ခြင်း အနက်ရှိသောကြောင့်တည်း။ “၁၂-
ပါးသော မဂ္ဂင်တို့သည် သဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌သာ ဖြစ်ကြ၏။ အခြားသော
အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌ မဖြစ်ကြ”ဟု ဖြစ်ရာဌာနကို သတ်မှတ်၍ပြသော စကား
ဖြစ်သောကြောင့် ထိုစကားကို ဆိုထိုက်ပါသည်”ဟူလို။

သတ်မှတ်ခြင်းဟူသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသ္မဝ၊ အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကြဉ်အပ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌သာ။ တောနိ၊ ဤမဂ္ဂင်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အဟေတုက စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ တို့၌။ (တောနိ၊ တို့သည်။) န (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုအဟိတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်ကြဉ်အပ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ ဥပ္ပန္နာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သော မဂ္ဂင် တို့သည်။ ဒွါဒေသ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသ္မ ဟူသောပါဌ်၌။ အတ္ထော၊ တည်း။

မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂၀-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၂၀။ သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ အဘာဝတောတိ ဇေတန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ သမ္ပယောဂါသင်္ကာဝတ္ထုဘူတော၊ သမ္ပယုဂ်လေလော ဟု တွေးတောယုံမှားခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဥပကာရကဘာဝေါ၊ လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော)။ ဒေသေတိ၊ ၏။ [သမ္ပယော ဂါသင်္ကာဝတ္ထု ဘူတောတိ သမ္ပယောဂါသင်္ကာယ အဓိဋ္ဌာနဘူတော၊- အနု။]

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ “ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနနိယမနတ္ထတ္တာ” ဟူသောစိတ်ဖြင့် “န ဝိသေ သနတ္ထတ္တာ-ဝိသေသနအနက်ရှိသော သဒ္ဓါမဟုတ်”ဟု ကန့်သတ်။ မှန်၏- “အဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒဝဇ္ဇေသ္မ” ဟူသော အာဓာရသည် ဝိသေသနဖြစ်လျှင် သင်္ကပ္ပသည် အဟိတ်စိတ်သည် ကြဉ်အပ်သော သဟိတ်စိတ်အားလုံး၌ ဖြစ်ရ လိမ့်မည်။ ထိုသို့မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် “ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနနိယမနတ္ထတ္တာ၊ န ဝိသေသ နတ္ထတ္တာတိ အဓိပ္ပါယ်” ဟု အနုဖွင့်သည်။

၂၁-အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

၂၁။ ကုသလာဒီဝသေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။
 (အာဒိဖြင့် အကုသိုလ် ဝိပါက်ကြိယာ ရုပ်တို့ကိုယူပါ။) ပဉ္စဝိဓော၊ ငါးပါး
 အပြားရှိသော တရားကို။ အတ္ထိပစ္စယော၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။
 နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ (အတ္ထိပစ္စယော၊ ဟူ၍။ ဘဂဝတာ) န (ဝုတ္တံ)၊ အပ်။ ဟိ၊
 ချဲ့။ (တနည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ အတ္ထိဘာဝါ
 ဘာဝေန၊ မိမိ၏ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အနုပကာရ
 ကော၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မပြုတတ်သည်။ (ဟုတွာ)။ အတ္ထိ
 ဘာဝံ၊ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ လဘိတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ ရမှ။ ဥပကာရကော၊ သည်။
 ဟောတိ။ သော၊ ထို အတ္ထိ၏ အဖြစ်ကိုရမှ လျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်
 သောတရားသည်။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ သည်ကား။
 နိဗ္ဗာနာရမဏာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသောအာရုံရှိကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။
 အတ္တနော၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသောမိမိ၏။ အတ္ထိဘာဝါဘာဝေန၊ ကြောင့်။ အနု
 ပကာရကံ၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ အတ္ထိဘာဝလာဘေန၊ ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုရ
 ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ရမှ။ ဥပကာရကံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဝါ၊ တနည်း။
 ဥပ္ပါဒါဒိယုတ္တာနံ^၁၊ ဥပါဒ်အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သော သင်္ခတတရား
 တို့၏။ နတ္ထိဘာဝေါပကာရကတာဝိရုဒ္ဓေါ၊ နတ္ထိ၏အဖြစ်ဖြင့် လျော်သော
 ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်နှင့် ဆန့်ကျင်သော။ ဥပကာရက
 ဘာဝေါ၊ လျော်သောဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ
 ပစ္စယတာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ အတ္ထိပစ္စယော၊ ဟူ၍။
 (ဘဂဝတာ) န (ဝုတ္တံ)။

၁။ ယောဟိ။ ပေ။ ဥပကာရကံ ဟောတိ။ ။ အတ္ထိပစ္စည်းဟူသည်မရှိသော
 အခါ ကျေးဇူးမပြု။ ရှိမှ ကျေးဇူးပြု၏။ နိဗ္ဗာန်ကား ရှိ-မရှိ ၂ မျိုးမပြား။
 အမြဲထင်ရှားရှိနေသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို အတ္ထိပစ္စည်းဟု ဟောတော်မမူအပ်။

၂။ ဥပ္ပါဒါဒိယုတ္တာနံ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ကား အတ္ထိပစ္စည်းသည် နတ္ထိ
 ပစ္စည်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် နတ္ထိပစ္စည်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်
 အတ္ထိမျိုးမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို အတ္ထိပစ္စည်းဟု ဟောတော်မမူအပ်။

(အာဟာရိန္ဒြိယာ၊ ရုပ်အာဟာရ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေတို့သည်။) ယေကံ၊ အကြင် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏၊ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ (အာဟာရိန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။) တေဟိ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့်။ ဧကေတော၊ တကွ ၎င်း။ (သဟဇာတကိုရည်ရွယ်သည်။) ပုရေတရံ၊ ရှေးဦးစွာ၎င်း။ (ပုရေဇာတကိုရည်ရွယ်သည်။) ပစ္စာစ၊ နောက်၌၎င်း။ (ပစ္စာဇာတကို ရည်ရွယ်သည်။ ဥပ္ပန္နတ္တေ၊ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိစံ၊ သော်လည်း။ သဟဇာတာဒိပစ္စယတ္တာ ဘာဝတော၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်။ အာဟာရော၊ သည်၎င်း။ ဣန္ဒြိယဉ္စ၊ ၎င်း။ သဟဇာတာဒိဘေဒံ န လဘတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ စ၊ ဆက်။ တဒဘာဝေါ၊ ထိုသဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်၏မရှိခြင်းကို။ ဧတေသံ၊ ဤအတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်အာဟာရ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေတို့၏။ ဓမ္မတာသဘာဝဝသေန၊ သဘောတံတွာ ဓမ္မတာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗျော။

အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။

နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

==

၁။ သတိ စ ။ပေ။ ပစ္စယတ္တာဘာဝတော အာဟ။ ။“အာဟာရော ဣန္ဒြိယဉ္စ သဟဇာတာဒိဘေဒံ န လဘတိ”ဟု ဆိုထား၏။ ထိုစကား အရ အဘယ်ကြောင့် “သဟဇာတာဒိဘေဒံကို မရပါသနည်း၊ ရုပ်အာဟာရ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေတို့သည် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့် အတူတကွလည်းဖြစ်ကြ၊ ရှေးဦးစွာလည်းဖြစ်ကြ၊ နောက်မှလည်း ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်လော့”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “သတိ စ ။ပေ။ သဟဇာတာဒိပစ္စယတ္တာဘာဝတော အာဟ” ဟု မိန့်သည်။ အာဟာရပစ္စည်း၌ ကဗဠိကာရ အာဟာရသည် အာဟာရပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့နှင့် အတူတကွလည်းဖြစ်နိုင်၊ ရှေးဦးစွာလည်းဖြစ်နိုင်၊ နောက်မှလည်း ဖြစ်နိုင်သည်ကား မှန်၏။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယလည်း အတူတကွဖြစ်နိုင်၊ နောက်နောက် ကမ္မဇရုပ်တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးပြုနိုင်သည့်အတွက် ရှေးဦးစွာလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော်....ထိုဖြစ်နိုင်ခြင်းမျိုးသည် သဟဇာတတ္ထိ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိမျိုးဖြင့် ဖြစ်စေနိုင်ခြင်း မဟုတ်။ ထို့ကြောင့်....သဟဇာတတ္ထိ၊

၂၂, ၂၃, ၂၄—နတ္ထိဝိဂတ အဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့်

၂၂, ၂၃, ၂၄။ ။ပစ္စယလက္ခဏမေဝ ဟေတ္တ နာနန္တိ တေေန^၁၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ (ဝိညာယတိ ဌိစပ်) နတ္ထိဝိဂတပစ္စယေသု၊ နတ္ထိပစ္စည်း ဝိဂတပစ္စည်းတို့၌၎င်း။ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယေသုစ၊ အတ္ထိ ပစ္စည်း အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့၌၎င်း။ ဗျဉ္ဇနမတ္တယေဝ နာနတ္ထိ၊ န အတ္တေတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ဝတ္ထိ ဌိစပ်) ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ ဝါ၊ ပစ္စည်းတရား ဟူသော။ ယော အတ္တော^၂၊ အကြင်အနက်သဘောသည်။ (အတ္ထိ)။ တသ္မိံ^၃၊

ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိတို့၌ မပါဝင်ဘဲ သီးခြား အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိဟု ဆိုရပါသည် ဟူလို။

အနုဋီကာ။ ။သတိစ ဥပ္ပန္နတ္တေတိ သမ္ပန္နော၊ ယေသံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ အာဟာရိန္ဒြိယာတိ ယောဇနာ၊ ဧကေတေတိ သဟ၊ သဟဇာတာဒိပစ္စယတ္တာ ဘာဝေတိ သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝေတံ၊ တဒ ဘာဝေတိ သဟဇာတာဒိပစ္စယတ္တာဘာဝေါ၊ ဧတေသန္တိ အတ္ထိပစ္စယတာ ဝသေန ပဝတ္ထမာနာနံ အာဟာရိန္ဒြိယာနံ၊ ဓမ္မသဘာဝဝသေနာတိ ဓမ္မတာ ဝသေန၊ ဓမ္မတာ ဟေသ၊ ယဒိဒံ ပစ္စယုပ္ပန္နေဟိ သဟ ပုရေတရံ ပစ္စာစ လဗ္ဗမာနာ အာဟာရိန္ဒြိယာ တေသံ အတ္ထိပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ န သဟဇာတာဒိ ပစ္စယာတိ။

၁။ ဧတေန ။ပေ။ ဝိညာယတိ။ ။နတ္ထိပစ္စယ နိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၌ “သေသံ သဗ္ဗ အနန္တရပစ္စယေ ဝတ္ထုနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု ဆိုပြီးနောက် “ပစ္စယလက္ခဏမေဝ ဟေတ္တ နာနံ” ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် “ပစ္စယလက္ခဏ မေဝ ဟေတ္တ နာနံ” ဟူသော စကားသည် အနန္တရပစ္စည်းမှ နတ္ထိပစ္စည်း၏ အနည်းငယ်ထူးကြောင်းကိုပြသော စကားဖြစ်၏။ ထိုစကားဖြင့် အပိုသိအပ် သော အနက် အဓိပ္ပါယ်မှာ— နတ္ထိ ဝိဂတပစ္စည်းတို့၌၎င်း၊ အတ္ထိ အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့၌၎င်း “ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ နာနတ္ထိ၊ န အတ္တေ” ဟုဆိုအပ်သော စကား ကို ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်၏” ဟု သိရသည်။

၂။ ယော ပစ္စယောတိ အတ္တော ။ပေ။ နတ္ထိ။ ။အတ္တောကို “ဓမ္မော (တရားသဘော)” ဟု ဖွင့်၏။ နတ္ထိနှင့် ဝိဂတတို့အရ ပစ္စယဟု ခေါ်အပ်သော သဘောတရား၌၎င်း၊ အတ္ထိနှင့် အဝိဂတတို့ အရ ပစ္စယဟု ခေါ်အပ်သော ပစ္စည်းတရား၌၎င်း အထူးမရှိကြပါ။

ထိုအနက်သဘော၌။ နာနတ္ထံ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ [“နတ္ထိနှင့်
 ဝိဂတသညံ ပစ္စည်းတရားကိုယ် အနက်မထူး။ အတ္ထိနှင့်အဝိဂတသညံ ပစ္စည်း
 တရားကိုယ် အနက်မထူးပါ” ဟူလို] ဗျဉ္ဇနသင်္ဂဟိတေ ၊ နတ္ထိသဒ္ဓါ ဝိဂတ
 သဒ္ဓါသည် သိမ်းယူအပ်သော။ ဝါ၊ အတ္ထိသဒ္ဓါ အဝိဂတသဒ္ဓါသည် သိမ်း
 ယူအပ်သော။ ပစ္စယလက္ခဏမတ္တေယေဝ၊ ပစ္စည်း၏ လက္ခဏာမျှ၌သာ။
 ဝါ၊ ကျေးဇူးပြုပုံလက္ခဏာမျှ၌သာ။ နာနတ္ထံ၊ သည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ ဣမံ
 အတ္ထံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
 ဝိညာယတိ၊ ၏။

နတ္ထိဝိဂတအဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။
 နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသပကိဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယကထာအဖွင့်

လောဘဒေါသမောဟာ။ ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။
 အာဒိမပါဌော၊ ရှေးအစ၌ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်တည်း။ စ၊ ဆက်။
 တ္ထေ၊ ဤပါဌ်၌။ လောဘဒေါသမောဟာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။
 ဝါ၊ တပါးစီ တပါးစီ။ သတ္တရသဟိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။
 ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ဝုတ္တော။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောဘဒေါသမောဟာနံ ပစ္စေကံ သတ္တရ
 သဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။)

၁။ ဗျဉ္ဇနသင်္ဂဟိတေ။ ပေ။ မတ္တေယေဝ။ ။ နတ္ထိ ဟူသောသဒ္ဓါ၊ ဝိဂတ
 ဟူသော သဒ္ဓါသည် ယူအပ်သော မရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်
 ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ကင်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း
 ဟူသော ကျေးဇူးပြုပုံလက္ခဏာမျှ၌သာ ကွဲပြားမှု ရှိကြပါသည် ဟူလို။ အတ္ထိ
 နှင့် အဝိဂတ၌လည်း နည်းတူ။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ ပစ္စယုဒ္ဓေသအဖွင့်
 ခွဲကာ၌လည်း “တ္ထေစ အဘာဝမတ္တေန ဥပကာရကတာ ဩကာသဒါနံ
 နတ္ထိ ပစ္စယတာ ။ ပေ။ အဘာဝဝိဂမေန ဥပကာရကတာ ဝိဂတပစ္စယ
 တာ ။ ပေ။ တတာ အတ္ထိတာယ ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယတာ” ဟု ပြခဲ့ပြီ။

သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဟေတု၊ တို့ကို။ သဟ၊ အတူတကွ။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ မူ၍။ ကေမဿ၊ ၏။ အနေကပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ တပါးမက များသော ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ အမောဟာဒိနံ၊ အမောဟအစရှိသော ဟိတ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဝိသုံ၊ သီးခြား။ ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လောဘဒေါသမောဟာနံ ။ပေ။ ဝုတ္တော။ ဣတိ ဝိညာ ယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒေါသဿပိ၊ ၏လည်း။ သတ္တရသဟိ၊ ၁၇-ပါး သောပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်နေ၏။

၈။ လဒ္ဓဒေါသထင်ရှားပြအံ့။ တထာသတိ၊ ထိုဒေါသ၏။ ၁၇-ပါးသော ပစ္စယသတ္တိရှိသည်၏အဖြစ်ဖြစ်လသော်။ ဒေါသဿပိ၊ ၏လည်း။ ဂရုကရဏံ၊ အလေးဂရုပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ပါဠိယံ၊ ဌ်။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဟော တော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ၏။ (ဟောကြား မဟောပါ၊ ဟူလို)။ အကု သလော ပန။ ပေ။ ဝုစ္စတိတိ၊ ဟူသော။ ဣတ္ထောပိ၊ ဤအဋ္ဌကထာပါဠိ၌လည်း။ [အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာပါဠိ၌လည်း။] လောဘဒေါသသဟဂတ စိတ္တုပ္ပါဒါတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ၏။ (“လောဘသဟ ဂတစိတ္တုပ္ပါဒေါ” နေရာဝယ် ဒေါသကိုထည့်၍ “လောဘဒေါသသဟဂတ စိတ္တုပ္ပါဒါ”ဟု ဆိုထိုက်သည်ဟူလို)။ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) န ဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ်ခဲ့။ တုတ္တု၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ဒေါသ၏ အလေးဂရုပြုအပ်ပုံကို ပါဠိတော်၌လည်း ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း မဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဒေါသဿ၊ ၏။ အဓိပတိပစ္စယဘာဝိ၊ အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ နိဝါရေတဗ္ဗာ။

၁။ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာတိ ။ပေ။ အာပဇ္ဇတိ။ ။တရားစာပါးက များစွာ သော ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ “အမောဟော ကော ဓမ္မော၊ သော ပုရေဇာတ ကမ္မာဟာရဈာနပစ္စယောဝနန္တဟောတိ၊ သေသာနိ ဝိသတိယာ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏။ ဤသို့ အမောဟဟိတ်တပါး၏ များစွာသော ပစ္စယသတ္တိရှိပုံကို ဆိုသော အားဖြင့် ဟိတ်တပါးစီကို ယူထားသောကြောင့် ဒေါသလည်း အခြားဟိတ် တို့ကိုသို့ ၁၇-ပါးသော ပစ္စယသတ္တိရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုရာရောက်နေသည် ဟူလို။

[“လောဘမူသည် ဒေါသမူမောဟ ဒုက္ခကြဉ်ဖယ် ခုနစ်ဆယ် ခြောက်ခု၊ လောကီစုနှင့်၊ စတုဇိဋ္ဌံ၊ ရုပ်နိပ္ပန်ကို၊ ကြည်ညိုသမှု၊ ‘အလေးပြု၏’ဟူသော လင်္ကာနှင့်အညီ ဒေါသသည် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အဓိပတိပစ္စည်း တရား မဟုတ်ပါ။]

[“သေသာန”န္တိ ဝစနေနေဝ နိဝါရိတောတိ ကဒါစိ အာသကေယျာတိ တံနိဝတ္တနတ္ထမာဟ “န စ သေသာနန္တိ” အာဒိ။-အနု။] စ၊ ဆက်။သေသာနန္တိ ဝစနေန၊ ဖြင့်။ (သေသာနံ သုတ္တရသန္တံ ပစ္စယာနံ ဝသေန”ဟူသော စကားရပ်၌ “သေသာန”ဟူသော စကားဖြင့်။) အဓိပတိပစ္စယော၊ ကို။ န နိဝါရိတော ပတားမြစ်အပ်။ အထခေါ၊ စင်စစ်ကား။ သင်္ဂဟိတော၊ သိမ်းယူအပ်ပြီ။ (ကဿာ၊ နည်း။) ပုဓရဇာတာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ (အာဒိ ဖြင့် ကမ္မ အာဟာရ ဈာနဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဝိပါကတို့ကိုယူပါ။) ယထာဂုတ္တေဟိ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့မှ။ (အဓိပတိပစ္စယံဿ၊ ၏။) သေသတ္တာ၊ ကြင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ သေသာနံဟူသောစကားဖြင့် အဓိပတိပစ္စည်း၏ မတားမြစ်အပ်ဘဲ သိမ်းယူ အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တန္တိဝါရဏတ္ထံ၊ ထိုဒေါသကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ။ ဒေါသံ၊ ကို။လောဘမောဟေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဟ၊ အတူတကွ။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ရှိ၎င်း။ ဝိသုံ၊ သီးခြား။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ရှိ၎င်း။ [ဝိသုဒ္ဓိ အဂ္ဂဟေတွာတိ လောဘမောဟာ ဝိပါကပစ္စယာပိ န ဟောန္တိ။ တံသံ ဒေါသာတိ ဝေဝိသုံ အဂ္ဂဟေတွာ။-အနု။] ဒေါသော။ ပေ။ ပစ္စယော ဟောတိတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။ [ယခုအခါ ဝယ် နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုသည့်အတိုင်း အဋ္ဌကထာ၌ ပါဌ၍နေပါပြီ။]

ဣမိနာ နယေနာတိ တေေနံ၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ (ဒသေတိဉ္စစပ) ဖောဠဗ္ဗာယကနဿ၊ ၏။ (ပထဝီ တေဇော ဝါယောဟု ဆိုအပ်သော

၁။ ဣမိနာ နယေနာတိ တေေနံ။ ။ဖောဠဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏ ဓာတုယာ အာရမဏာဒိပစ္စယော ဟောန္တိယေဝ ပထဝီအာဒိသဘာဝတ္တာ အတ္တနာ သဟဇာတာနံ သဟဇာတာဒိပစ္စယာ ဟောန္တိယေဝါတိ ဂုတ္တံ “ဖောဠဗ္ဗာယကနဿ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝံ ဒသေတိ၊ “သဗ္ဗဓမ္မာနန္တိ” “သဗ္ဗဓမ္မာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တိဏမ္မယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရဏေ

ဓာတ်ကြီး ၃-ပါး အပေါင်းဖြစ်သော ဖောဠဗ္ဗာရုံ၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယ
 ဘာဝံ၊ သဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ကို၎င်း။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ တို့၏။
 ယထာယောဂံ၊ စွာ။ ဟေတာဒိပစ္စယဘာဝံ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်း
 တို့၏အဖြစ်ကို၎င်း။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
 ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ တေ၊ ဤ “အာရမဏပစ္စယေ ဂူပါယတနံ” အစရှိ
 သောစကားသည်။ ကေပစ္စယဿ၊ တခုသော ပစ္စည်း၏။ အနေကပစ္စယ
 ဘာဝဒဿနံ၊ တပါးမက များစွာသော ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်း
 စကားသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂူပါဒိနံ၊ ဂူပါယတနအစရှိသည်
 တို့၏။ ပကတူပနိဿယဘာဝေါ၊ ကိုလည်း။ ဇေတေန၊ ဤဣဒိနာ နယေန
 ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ဒဿိတော၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒယော၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် အစရှိသောတရား
 တို့သည်။ စတုန္ဒ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ ဘေဒါ၊ အထူး
 အပြားတို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘေဒံ၊ ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်
 မူ၍။ ဧတေဝံ၊ ထိုနာမ်ခန္ဓာတို့ကိုသာ။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ စတုသု ခန္ဓေသုတိ၊
 ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟံ၊ မိစ္ဆာဝါစာ။ ပေ။ ကေနုဝိသတိဓာတိ
 ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤအခြင်း အရာအားဖြင့်။
 ဝတ္ထု နသက္ကာ။ (ကသ္မာ၊ မိစ္ဆာဝါစာ။ ပေ။ ကေနုဝိသတိဓာတိ ဣဒံ၊ ကို။

ပစ္စယေန ပစ္စယောတိတ္ထေ ဝုတ္တေ သဗ္ဗဓမ္မေ သန္ဓာယာဟ “သဗ္ဗဓမ္မာနံ ယထာ
 ယောဂံ ဟေတာဒိပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတိ”တိ-အနု။

၁။ နဟိ။ ပေ။ ဒဿနံ။ ။ ဤ “အာရမဏပစ္စယေ ဂူပါယတနံ” အစရှိ
 သော စကားသည် တခုသောပစ္စည်း၏ များသောပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်း
 စကားမဟုတ်။ အထုခေါ ကေဓမ္မဿ အနေကပစ္စယဘာဝဒဿနံ= စင်စစ်
 ကား တခုသောတရား၏ များသော ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်းစကား
 ဖြစ်၏။ တသ္မာ ဇေတေန ဖောဠဗ္ဗာယတနဿာဘိ အာဒိ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယာ=
 ထို့ကြောင့် “ဇေတေန ဖောဠဗ္ဗာယတနဿ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝံ” အစရှိ
 သော စကားကို ဆိုအပ်ပြီ”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုလိုသည်။

၂။ ဣဒ ပေဝံ နသက္ကာ ဝတ္ထု။ ။ “တေဟိဝေဝ” ဖြင့် ရှေး၌ပြအပ်ပြီး
 သော မဂ္ဂပစ္စည်းနှင့်တကွ ၁၇-ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို ညွှန်ပြထား၏။ မိစ္ဆာ

သေ ဝတ္တုနသက္ကာ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ စေတနာယ၊ ဇာ။
 (ပိစ္ဆာဝါစာဟုခေါ်အပ်သောစေတနာ၏။) ပဂ္ဂပစ္စယတ္တာဘာဝတော၊ မဂ္ဂ
 ပစ္စည်း၏ဖြစ်၏။ မရှိခြင်းကြောင့်။ မိစ္ဆာဝါစာဒေယာ၊ ပိစ္ဆာဝါစာ အစရှိ
 သော စေတနာဘာဝများရှိသည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝိယ၊ ကဲ့သို့။ ပဂ္ဂပစ္စယာ၊ ထိုသည်။
 န ဟောဋ္ဌိ။ (ဣဒါ၊ ကြောင့်။ ပိစ္ဆာဝါစာ။ ပေ။) ကျေနပ်သတိဓာတ် ဣဒံ
 ဇဝံ ဝတ္တု န သက္ကာ။ စ၊ လက္ခဏာသ ထင်ရှားပြအံ့။ (စေတနာ၊ သည်။
 မဂ္ဂပစ္စယော၊ သည်။) ယဒိဘဝဗျ၊ အံ့။ (ဇဝံသတိ)။ ပဂ္ဂဝါရေ၊ ဤ။
 ကပ္ပာနုယံ မဂ္ဂေတိလိသိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တုဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူလိုက်သည်။ သိယာ၊ ငါ။
 (“ဤသို့လည်း မဟာပေါ” ဟူလို။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ မိစ္ဆာဝါစာ
 ဟုခေါ်အပ်သော စေတနာ၏ မဂ္ဂပစ္စည်း အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။)
 မိစ္ဆာဝါစာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဝါစာအစရှိသော ဟုဏ္ဏတို့၏။ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝေါ၊
 ကို။ န ဝတ္တုဗ္ဗော။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ဤအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာသည်။ ပဋ္ဌာန
 သံဝဏ္ဏနာ၊ ပဋ္ဌာန်းကိုဖွင့်ပြကြောင်းဖြစ်သော သံဝဏ္ဏနာတည်း။ စ၊ ဆက်။
 စေတနာယ၊ ဇာ။ သေသပစ္စယဘာဝေါ၊ ပဂ္ဂပစ္စည်းမှကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၏
 အဖြစ်ကို။ အနုကပစ္စယဘာဝဝစနေန၊ တပါးမက များစွာသော ပစ္စည်း
 တို့၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်းစကားဖြင့်။ ဝုတ္တောယေဝ၊ သည်သာ။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤမိစ္ဆာဝါစာ။ ပေ။ ကျေနပ်သတိဓာတ် ဟူသောစကားကို။
 န ပဂ္ဂိတဗ္ဗံ၊ မဂ္ဂတို့ဆိုလိုက်တော့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ န ပဋ္ဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့
 မဂ္ဂတို့ဆိုကြကုန်။

ဝါစာ ကမ္မန္တ ဇာဝိဝေသိသည် ပိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဲ့သို့ မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သော ငါး
 ပျား ပဟုတ်ကြ။ ငဝတနာကို အရကောက်ရသော တရားများဖြစ်၏။
 ဤသို့ ပဂ္ဂပစ္စည်းပတ်သည့်အတွက် “တေဟိစေဝ၊ မဂ္ဂပစ္စည်းနှင့်တကွ ထို
 ၁၇-ပါးသော ပစ္စည်းတို့၎င်း”ဟု မဆိုသင့်။ ထို့ကြောင့် “ဣဒဗေဝ နသက္ကာ
 ဝတ္တု” ဟုဆိုသည်။

၁။ ပဋ္ဌာနသံဝဏ္ဏနာ ဟေသော။ ။ သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ပိစ္ဆာဝါစာ
 ဝေသည်တို့ကို ပရိယာယ်အားဖြင့် ပဂ္ဂတိအဖြစ်ကို ဟောတော်မူထား၏။ ထိုသို့
 သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် “ဤ ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ၌ ပိစ္ဆာ
 ဝါစာ ဝေသည်တို့ကို မဂ္ဂပစ္စည်း”ဟု မဆိုသင့်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-

အဟိရိကံ။ ပေ။ မိဒ္ဓံ ဥဒ္ဓစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ အာဒိမ ပါဌော၊ အစဉ်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်တည်း။ ထိုသို့ပင် ရှေးအဋ္ဌကထာ ပါဌ်ရှိပါသော်လည်း။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သည်။ အဓိပတိပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဝိစိကိစ္ဆာကို။ တတ္ထ၊ ထိုအဟိရိက အစရှိသည်တို့၌။ အပဋိတော၊ ထည့်၍မရွတ်ဘဲ။ ဝိစိကိစ္ဆာဣဿာမစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စာနိ တတော အဓိပတိပစ္စယံ အပနေတူတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤနောက်ဝါကျ၌။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ထည့်၍ ရွတ်ကြကုန်၏။ [လောဘ မူသည်၊ ဒေါသမူ၊ မောဟ၊ ဒုက္ခကြဉ်ဖယ်၊ ခုနစ်ဆယ်ခြောက်ခုလောက်စုနှင့်၊ စတုဗ္ဗိဒ္ဓံ၊ ရုပ်နိပ္ပန်ကို၊ ကြည်ညိုသမှု၊ အလေးပြု၏] ဟု ဆိုသောကြောင့် မောဟမူဒွေး၌ယှဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသည် အဓိပတိပစ္စည်းမဝပ်။ ထို့ကြောင့် “ဝိစိကိစ္ဆာ ဣဿာ မစ္ဆရိယကုက္ကုစ္စာနိတတော အဓိပတိပစ္စယံ အပနေတူ” ဟု နောက်ဝါကျ၌ ထည့်၍ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ကြကုန်၏။ ဤအတိုင်း ယခုအဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ ရှိနေပါပြီ။]

စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ။ ပေ။ ဟဒယဝတ္ထုတိ၊ ဟူသော ပါဌ်သည်။ ပုရိမပါဌော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ရှေး အဋ္ဌကထာပါဌ်ရှိပါသော်လည်း။ မဟာဘူတာနိ၊ တို့သည်။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ၊ တို့သည်။ နဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရေဇာတအတ္ထိ အဝိဂတ ဝသေန နဝဓာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယံ ပက္ခိပိတော ဒသဓာ ဝတ္ထုန္တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ [“ဟဒယဝတ္ထု၊ ကေသဉ္စေဝ ဝိပုယုတ္တဿ စ ဝသေန ဒသဓာ ပစ္စယော ဟောတိ” ဟု အနုဋ္ဌိကဖွင့်အတိုင်း အပြည့်အစုံ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ နောက်ဆုံးပစ္စည်းတို့ကိုသာယူ၍ “ပုရေဇာတ အတ္ထိအဝိဂတ ဝသေန” ဟု ဆိုထားသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ “အာရဏေ အာရဏာဓိပတိ သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတ ဝသေန” ဟု ရှိ၏။]

ဤအဋ္ဌကထာ၏ သုတ္တန် အဋ္ဌကထာမဟုတ်။ အဘိဓမ္မာပဌာန်းကို ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [အဘိဓမ္မာတရားအတိုင်းသာ ဖွင့်ထိုက်၏။ သုတ္တန်တချို့ကိုဟူ၍ မဖွင့်ထိုက်ပါဟူလို။]

တ္ထေကမေဝေတ္တ အပုဗ္ဗန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထောဌ်စပ်) တေသ္မိံ ပုရေဇာတပစ္စယော ဌ်။ သဟဇာတနိဿယေဟိ၊ ထို့မှ။ အပုဗ္ဗံ၊ ရှေးမဟုတ်သော တရားသည်။ ဝါ၊ အသစ်ဖြစ်သောတရားသည်။ ဂ္လုပံ သဒ္ဓ ဂန္ဓ ဝုသာ ဟတနပတ္တမေဝ၊ ဂ္လုပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ဝုသာရုံမျှသာတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ပန၊ ဆက်။ တောနိအာရပဏာနိ၊ ဤဂ္လုပါရုံစသော အာရုံတို့ကို။ အာရမဏပစ္စယဓပျာနံ၊ အာရမဏပစ္စည်းတရားတို့၏။ အနေကပစ္စယဘာဝေါ၊ တပါးမက များသောပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်၌။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတေသံ၊ ဤဂ္လုပါရုံအစရှိသော အာရမဏပစ္စည်းတရားတို့၏။ သဗ္ဗာတိက္ကန္တပစ္စယာပေက္ခာ၊ အလုံးစုံသော ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ထက် လွန်သော အာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို ငဲ့ခြင်းရှိသော။ အပုဗ္ဗတာ၊ အပုဗ္ဗ၏အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣန္ဒြိယာဒိသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထိတိ၊ ကား။ ဂ္လုပဇိဝိတိန္ဒြိယံသပိ၊ ၏လည်း။ အဂ္လုပဇိဝိတိန္ဒြိယတော၊ မှ။ အပုဗ္ဗဿ၊ ရှေးမဟုတ်သော။ ဝါ၊ အသစ်ဖြစ်သော။ ပစ္စယဘာဝဿ၊ ၏။ အဘာဝံ၊ မရှိခြင်းကို။ မညမာနေန၊ မှတ်ထင်သည်။ (ဟုတော့)၊ အပုဗ္ဗတာ၊ အပုဗ္ဗတာကို။ နဝုတ္တာ၊ မဆိုအပ်။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ တဿ၊ ထိုဂ္လုပဇိဝိတိန္ဒြိယ၏။ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝတော၊

၁။ သဗ္ဗာ တိက္ကန္တပစ္စယာ ပေက္ခာ။ ။ ကေမဗ္ဗဿ အနေကပစ္စယာ ဘာဝေါတိ တေသ္မိံ ဝိစာရေ (ဤစိစစ်ခဏ်း၌) ဟေတုအာဒိအတိက္ကန္တပစ္စယာ ပေက္ခာ (ဟေတုအစရှိသည်တို့ထက် ပိုလွန်၍ဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့ကို ငဲ့ခြင်းရှိသော) ဧတေသံ ဂ္လုပါဒိနံ အပုဗ္ဗတာ နတ္ထိ၊ အလခေါ (စင်စစ်ကား) အာရမဏ အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏပုနိဿယာပေက္ခာ (အပုဗ္ဗတာ နတ္ထိ) န ဟိ ဂ္လုပါဒိနိ ဟေတုသဟဇာတာဓိပတိအာဒိဝသေန ပစ္စယာ ဟောန္တိတိ-အနု။ [“အပေက္ခာ-ငဲ့ခြင်း” ဟူသည် “မည်သည့်ပစ္စည်းတို့ထက်” ဟု အပါဒါန်ကို ငဲ့ခြင်းတည်း။]

၂။ တဿ။ ပေ။ အပုဗ္ဗတာ။ ။ တဿာတိ ဂ္လုပဇိဝိတိန္ဒြိယဿ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝတော အပုဗ္ဗတာ၊ တဿာ (ဂ္လုပဇိဝိတိန္ဒြိယ ပုရေဇာတပစ္စည်းတပ်သည့်အတွက် အသစ်ဖြစ်သောကြောင့်) တံ (ထိုဂ္လုပဇိဝိတိန္ဒြိယသည်) ကေန္တံ ဝိသဟိဝိဇော (သဒ္ဓါ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ၁၈ ပစ္စည်းတွင် ပုရေဇာတထည့်၍ ၁၉-ပါးအပြားရှိသော) ပစ္စယော ဟောတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-အနု။

ပုရေဇာတပစ္စည်း၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ အပုဗ္ဗတု၊ သည်။ (အတ္တိ)။ စ၊ ဆက်။ ကဗဠိကာရာဟာရဿ၊ ၏။ ပုရေဇာတေန၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ သတ္တဓာ၊ ၇-ပါးအပြားအားဖြင့်။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်ကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ [န ဟိ သြဇာပုရေဇာတပစ္စယောန ဟောတိတိ။-အနု။]

အာကာရောတိ၊ ကား။ မူလာဒိအာကာရော၊ မူလအစရှိသော အခြင်းအရာတည်း။ အဝတ္ထာတိ၊ ကား။ တေနာကာရေန၊ ထိုမူလအစရှိသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ ဥပကာရကံတာ၊ လျော်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်တည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ ယေနတ္ထေနာတိ၊ ဟူသော သဒ္ဓါသည်။ ယေနာကာရေနာတိတေဿ၊ ဟူသော ဤသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထဝစနံ အနက်ကိုဟောသောသဒ္ဓါတည်း။ ဝိပါကဟေတုသုယေဝ လဗ္ဘတိတိတ္ထေ၊ အမောဟဝိပါကဟေတုဿ၊ အမောဟဟူသော ဝိပါကဟိတိ၏။ အဓိပတိ၊ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကိုလည်း။ လောကုတ္တရဝိပါကေယေဝ၊ ခွံသာ။ လဗ္ဘတိ၊

၁။ အာကာရော အတ္ထော။ ။ဤ“အာကာရော” အရ ဟေတုပစ္စည်းကို ရည်ရွယ်၍ “မူလစသော အခြင်းအရာ”ဟု ဖွင့်သည်။ “အတ္ထော” အရ “ကျေးဇူးပြုခြင်း အနက်သဘော”ဟု ဖွင့်သည်။ “တေဿ ဝါ” စသော ဒုတိယနည်း၌ကား အာကာရနှင့် အတ္ထသည် သဒ္ဓါအသက်ွဲ၏။ အနက်အရမှာ ကျေးဇူးပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအနက် သဘောပင်တည်း။ [အနုဋီကာ၌ကား-ဤ ၂-နည်းဖြင့် “အတ္ထောတိ ဝါ” ဟေတုအာဒိဓမ္မာနံ သဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟု တရားကိုယ်သဘောကို အရားကောက်၏။ သော ဟိ အတ္တနော ပစ္စယပုဗ္ဗေဟိ (ပစ္စယပုန်တရားတို့သည်) အရဏီယတော ဥပဂန္တဗ္ဗတော (ကပ်ရောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) [အရ=ဂတိမှ ဟူးသော ဓာတ်နက်ကို ဖွင့်သည်။ ဤအလို “အရိယတေ ဥပဂမ္ပတေ အတ္ထော”ဟု ပြု။] ဉာဏေန ဝါ ဉာဗ္ဗတော အတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ။ (အရိယတေ ဉာဗ္ဗတေ” ဟူသော အနက်ကို ရည်ရွယ်သည်) အာကာရောတိ တဿေဝ ပုဝတ္ထိ အာကာရော (ထိုသဘော၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာတည်း) ယေန (ယင်း အခြင်းအရာကြောင့်) အတ္တနော ပစ္စယပုဗ္ဗာနံ ပစ္စယဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိတိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။]

၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဝေ၊ သို့။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့၌။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ၊ ရံအပ်သည်၏အဖြစ်၊ မရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သလ္လကေတဗ္ဗံ၊ မှတ်သားထိုက်၏။

ဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို။ အပဋိတော၊ ထည့်၍မရှုတ်မူဘဲ။ (ထည့်၍ မရှုတ်ခြင်းကြောင့်) ဆဟာကာရေဟိတိ၊ ဟူသော။ ပုရိမပါဌော၊ ရှေး အဋ္ဌကထာပေါ်၌သည်။ (ဟောတိ)။ တံ၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို။ ပဋိတောပန၊ ထည့်၍ရှုတ်ခြင်း ကြောင့်ကား။ သတ္တာဟာကာရေဟိတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ။ (ကသွာ၊ သတ္တာဟာကာရေဟိတိ၊ ပဌန္တိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤအာရမဏပစ္စည်း၌။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါ၊ အလွန်ဆုံး ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားကို။ ဝုဇ္ဇတိ၊ ၏။ (တသွာ၊ သတ္တာဟာကာရေဟိတိ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။) စ၊ ဆက်။ ယံ အာရမဏံ၊ အကြင်အာရုံသည်။ နိဿယော၊ နိဿယပစ္စည်း သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တ(အာရမဏံ)၊ သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းသည်။ နဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ အနန္တရသမနန္တရေသု၊ တို့၌။ ယံ၊ အကြင်တရားသည်။ (အရိယာမဂ်၌ယှဉ်သော စေတနာတရား သည်။) ကမ္မပစ္စယော၊ ဟောတိ။ တံ၊ ထိုကမ္မပစ္စည်းတပ်သော တရားသည်။ အာသေဝနပစ္စယော၊ န(ဟောတိ)။ ယဉ္ဇ၊ အကြင် တရားသည်လည်း။ (ရှေးရှေးသောကုသိုလ်ဇော အကုသိုလ်ဇော တရားသည်လည်း။) အာသေ ဝနပစ္စယော၊ ဟောတိ။ တံ၊ ထိုအာသေဝနပစ္စည်းတပ်သော တရားသည်။ ကမ္မပစ္စယော၊ န(ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပကတူပနိဿယော ပကတူပနိဿယောဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုပကတူပနိဿယ ပစ္စည်းသည်။ ကမ္မပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သေး၏။ တသွာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း၏ ကမ္မပစ္စည်းလည်း ဖြစ်နိုင်သေး သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ကမ္မပစ္စယော စာတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စယော စ ဟု ရှုတ်ဆိုအပ်သော ပါရှိ၌။ အတ္ထော၊ တည်း။ ပကတူပနိဿယော၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသည်။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ ပကတူပနိဿယောဝ၊ သည်သာဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပကတူပနိဿယအဖြစ် များပါသော်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပကတူပနိဿယ

ပစ္စည်းတရားအပေါင်းတို့၌ ကောစိ၊ အချို့သောတရားသည်။ ကမ္မပစ္စယောစ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ။ ဣတိ (အယံ)၊ ကံး။ အတ္ထော၊ တည်း။ [နာနက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းတတ်သော အရိယမဂ္ဂစေတနာကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။]

အာရမဏပုရေဇာတေ ပနေတ္ထ ဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ န လဗ္ဘတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ တတ္ထံ၊ ထိုစကားရပ်၌။ (တနည်း-တတ္ထံ၊ ထိုအာရမဏပုရေဇာတကို ယူခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။) အာရမဏပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ အာရမဏဘူတံ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပုရေဇာတံ၊ ကို။ ယဒိ ဝုတ္တံ၊ အကယ်၍ ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ) အာရမဏဘူတဿ၊ သော။ ဝတ္ထုဿ၊ ဟဒယဝတ္ထု၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ န လဗ္ဘတိ၊ မရအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ န ဝတ္ထုဗ္ဗာ၊ ထိုက်။ ပန၊ သို့မဟုတ်။ ဝတ္ထုပုရေဇာတတော၊ မှ။ အညံ၊ သော။ ဝတ္ထုဘာဝရဟိတာရမဏမေဝ၊ ဝတ္ထု၏အဖြစ်မှကင်းသော အာရုံကိုသာလျှင်။ အာရမဏပုရေဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ အထဝုတ္တံ၊ အကယ်၍ ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ) တဿ၊ ထိုဝတ္ထုမှကင်းသော အာရမဏပုရေဇာတ၏။ နိဿယပစ္စယတာ၊

၁။ တတ္ထံ။ ပေ။ ပုရေဇာတံ ဝုတ္တံ။ ။ တတ္ထာတိ ယဒိဒံ အာရမဏပုရေဇာတေ ပနေတ္ထ ဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ နလဗ္ဘတိတိ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ-အနု။ ဤပါဌ်ဖြင့် တတ္ထံ ၏ အစွဲကို ရှေး၌ဆိုအပ်ပြီးသော ဝါကျကို ပြန်၍စွဲဘို့ရန် ညွှန်ပြသည်။ တနည်း- တသ္မိံ ဝါ အာရမဏပုရေဇာတဂ္ဂဟဏေ=ဤဒုတိယနည်း၌ တတ္ထံ-ထိုအာရမဏပုရေဇာတကို ယူခြင်းသည်။ သတိ-သော် ဟုစွဲပါ။

၂။ ဝတ္ထုဿ။ ပေ။ နဝတ္ထုဗ္ဗာ။ ။ “အာရမဏပုရေဇာတကို ယူလိုရှိလျှင် ဟဒယဝတ္ထု၏ ဝိပ္ပယုတ္တအဖြစ်ကို ရအပ်၏”ဟု မဆိုလိုက်။ အဘယံကြောင့် နည်း- အာရမဏဖြစ်သော ဝတ္ထုသည် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းမဖြစ်။ စင်စစ်ကား နိဿယဖြစ်သော ဝတ္ထုသည်သာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ [ဝတ္ထုဿ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယတာ လဗ္ဘတိတိ န ဝတ္ထုဗ္ဗာ၊ န ဟိ အာရမဏဘူတံ ဝတ္ထု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော ဟောတိ၊ အထခေါ နိဿယဘူတမေဝါတိ-အနု။]

ကို။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိဿယိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ န လဗ္ဘတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။

ဣတော ဥတ္တရိပိတိ^၁၊ ဟူသောပုဒ်၏။ ပုရေဇာတတော၊ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမှ။ ပရတောပိ၊ နောက်ဖြစ်သော ပစ္စည်းအပေါင်း၌လည်း။ (“လဗ္ဘ မာနာလဗ္ဘမာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ၌စပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ ဣတော ဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တတော၊ မှ၊ (“ဥတ္တရိပိ” ၌စပ်) [ဤနည်းသည် ယခုအဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ မရှိတော့။ ဋီကာပြထားသည့်အတိုင်း “နိဿ ယိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တတော” ဟူသော ပါဠိသာရှိသည်။ ထိုပါဠိ၏အဓိပ္ပါယ်ကို “ဥတ္တရိ အာရမဏာဓိပတိအာဒိ” စသည်ဖြင့် ဋီကာပြလိမ့်မည်။] ဝါ၊ တနည်း။ နိဿယိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တတော၊ မှ။ ဥတ္တရိ၊ အလွန်ဖြစ်သော။ (နောက်ဖြစ်သော။) အာရမဏာဓိပတိအာဒိ၊ အာရမဏာဓိပတိ အစရှိ သည်လည်းဖြစ်သော်။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ၊ ရထိုက်သောပစ္စည်း မရ ထိုက်သောပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ၏။ ပန၊ ကား။ ကမ္မာဒီသု^၂၊ ကမ္မပစ္စည်းအစရှိသောပစ္စည်းတို့၌။

၁။ ဣတော ဥတ္တရိပိ။ ။ဣတော ဥတ္တရိပိ ဧတ္ထ “ဣတောတိ ဣဒံ ပစ္စာမသနံ ပုရေဇာတံ ဝါ သန္ဓာယ အာရမဏပုရေဇာတံ ဝါ၊ (ဣတော သဒ္ဓါသည် ပုရေဇာတကို ရည်ရွယ်၍ သုံးသပ်သော သဒ္ဓါသော်လည်း ဖြစ်ရမည်။ အာရမဏပုရေဇာတကို ရည်ရွယ်၍ သုံးသပ်သော သဒ္ဓါသော် လည်း ဖြစ်ရမည်။) [တတ္ထ ပဌမနယံ အပေက္ခိတော ဝုတ္တံ ပုရေဇာတတော ပရတောပိတိ၊ တေန ကမ္မာဒိပစ္စယေသုပိ ဝက္ခမာနေသု လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘမာနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဒုတိကံ ပန နယံ အနပေက္ခိတော အဋ္ဌကထာယံ အာဂတဝသေန ဝုတ္တံ ဣတော ဝါ ဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တတောတိ၊- အန။]

၂။ ကမ္မာဒီသု။ ပေ။ အဓိပ္ပေတော။ ။ကမ္မအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌ လဗ္ဘ မာနာလဗ္ဘမာနကို ဆိုတော့မည်မဟုတ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- “ဣတော ဥတ္တရိ” အစရှိသည်ဖြင့် ရှေးဦးမဆူ အစကပင် ညွှန်ပြပြီး ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ ထို့ကြောင့် ကမ္မအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌ ရှေးကဆိုအပ်ပြီးသော ‘ပုရေဇာတော ပရတောပိ’ ဟူသော အနက်ကိုပင် အလိုရှိအပ်၏ ဟုဆိုသည်။

လဗ္ဗမာနာလဗ္ဗမာနံ၊ ကို။ န ဝက္ခတိ၊ ဆိုလိမ့်မည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 ဧတ္ထ၊ ဤကမ္မပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌။ ပုရိမောယေဝ၊ ရှေး၌ ဆိုအပ်
 ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထော၊ အနက်ကို။ (ပုရေဇာတတော
 ပရတောပိ” ဟူသောအနက်ကို။) အဓိပ္ပေတော၊ ၏။

ကဗဠိကာရော အာဟာရော အာဟာရပစ္စယောဝါတိ၊ ဟူသောပါဌ်
 သည်။ ပုရိမပါဌော၊ ရှေး၌ ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်တည်း။ ပန၊
 ထိုသို့ပင် ရှေးအဋ္ဌကထာပါဌ် ရှိပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုကဗဠိကာရ
 အာဟာရသည်။ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယောပိ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ။ တေန၊
 ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ကဗဠိကာရ အာဟာရ၏ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတ
 ပစ္စည်းတပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကဗဠိကာရော ။ပေ။ ဝက္ခတိတိ၊
 ဟူ၍။ ပဌန္တိ။ [ယခုအဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌လည်း နောက် စာအတိုင်း
 ရှိသည်။] ယထာနုရူပံ ။ပေ။ ဝသေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုရိမ
 ပါဌော၊ တည်း။ ယထာနုရူပံ ။ပေ။ ဝသေနာတိ၊ သည်။ ပစ္ဆိမပါဌော၊
 နောက်၌ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်တည်း။ [ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌
 ရှေးပါဌ်အတိုင်းပင်ရှိသည်။] တေသု၊ ထိုပါဌ်တို့၌။ ဝိစာရေတွာ၊ စိစစ်၍။
 ယုတ္တော၊ သင့်သောပါဌ်ကို။ ဂယေတဗျော၊ ၏။ ဝါ၊ ယူပါလေ။

[ကမ္မာဒိသုလဗ္ဗမာနာလဗ္ဗမာနံ န ဝက္ခတိ ဣတော ဥတ္တရီတိ အာဒိနာ ပဂေဝ
 အဘိဒေသယ ကတတ္ထာ၊ တသ္မာ ပုရိမောယေဝ ပုရေဇာတတောပိတိ ဝုတ္တ
 အတ္ထောယေဝ အဓိပ္ပေတော၊-အနု။]

အနုဋီကာ။ ။မဂ္ဂပစ္စယံ အဝိဟေန္တော ဝါတိ ဣဒိနာ ဝ မဂ္ဂပစ္စယောဝုတ္တော
 တိ “မဂ္ဂဝဋ္ဋာနံ နဝန္တ” နှိ ဝုတ္တံ ပစ္ဆိမပါဌေ ပုရိမပါဌေပန “မဂ္ဂပစ္စယတ္ထံ အဝိ
 ငဟေန္တော ဝါ” တိ ဝုတ္တတ္ထာဝေ မဂ္ဂပစ္စယေန သဒ္ဓိံ သဟဇာတာဒိပစ္စယာ
 ဂယေတဗျာတိ ဒသန္တိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ ပစ္ဆိမပါဌေ “ကောဒသဟာကာရေဟံ”
 တိ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထိုက်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-“မဂ္ဂပစ္စယံတံ
 အဝိဟေန္တော” ဟု မဂ္ဂပစ္စည်းကို ဆိုခဲ့သောကြောင့်တည်း။) ပုရိမပါဌေ
 “ဒွါဒသဟံ” တိ ဝုတ္တဗ္ဗံ။ [အပရေဟိပိ ဒွါဒသဟာကာရေဟံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌
 ဆိုထိုက်သည်။]

သမနန္တရနိရုဋ္ဌတာယ ၊ ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ ချုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ ‘အာရမဏဘာဝေနစ၊ အားဖြင့်၎င်း။ သဒိသော၊ တူသော။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်သည်။ ပစ္စယသဘာဂတာ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ပစ္စည်း၏တူသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်မည်၏။ (ဘမနန္တရနိရုဋ္ဌတာယ၊ ၎င်း။ အာရမဏဘာဝေနစ၊ ၎င်း။) ဝိရုဋ္ဌပစ္စယတာ၊ ဆန့်ကျင်သောပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်သည်။ ပစ္စယဝိသဘာဂတာ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ပစ္စည်းတို့၏ အချင်းချင်း သဘောမတူသည်၏ အဖြစ်မည်၏။ ဣမိနာ ဥပါယေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒနတော၊ (အဋ္ဌကထာ၌) ဆိုခြင်းကြောင့်။ ဟေတုအာဒိနံ၊ ကုန်သော။ သဟဇာတာနံ ၊ တကွဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့၏။ သဟဇာတဘာဝေန၊ တကွဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ သဘာဂတာ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ သဟဇာတာသဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်ကုန် တကွဖြစ်သည်မဟုတ်ကုန်သော။ ဟေတုအာရမဏာဒိနံ၊ ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်း၊ အာရမဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။ အညမည ဝိသဘာဂတာ၊ အချင်းချင်း သဘောမတူကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ဝေမာဒိနာ၊ သော။ ဥပါယေန၊

၁။ သမနန္တရ။ ပေ။ သဘာဂတာ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌လာသော အနန္တရပစ္စည်း ။ ပေ။ ဝိဂတပစ္စည်းတို့သည် သူတို့အချင်းချင်း သဒ္ဓါနက်အားဖြင့် သဘောမတူကြသော်လည်း သမနန္တရနိရုဋ္ဌ အဖြစ်အားဖြင့်ကား သဘောတူကြ၏။ အာရမဏပစ္စည်း ။ ပေ။ အာရမဏပနိဿယပစ္စည်းတို့သည်လည်း သူတို့အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ မတူကြစေကာမူ အာရမဏအဖြစ်ဖြင့်ကား သဘောတူကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ သမနန္တရနိရုဋ္ဌအဖြစ်၊ အာရမဏအဖြစ်ဖြင့် သဘောမတူကြသော ပစ္စည်းများကို “ပစ္စယဝိသဘာဂ” ဟု ဆိုသည်။

၂။ သဟဇာတ။ ပေ။ ဝိသဘာဂတာ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “သဟဇာတာ သဟဇာတာနံ” ဟု ရှိသော်လည်း အနုဋီကာ၌ “ဟေတုအာရမဏာဒိနံ သဟဇာတာ သဟဇာတဘာဝေန အညမညဝိသဘာဂတာတိ ယောဇနာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “သဟဇာတာသဟဇာတဘာဝေန” ဟု ရှေးပါဠိရှိဟန်တူ၏။ သို့မဟုတ် “သဟဇာတာသဟဇာတဘာဝေန” ဟု အပိုထည့်၍ ယောဇနာ စေလိုဟန်တူသည်။

ဖြင့်။ သဘာဝတာ၊ သဘာဝ၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ဝိသဘာဝတာ၊ ဝိသဘာဝ
၏အဖြစ်ကို၎င်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ၏။ [မောဒိနာ၌ အာဒိဖြင့် ယူရမည့်
ပုဒ်တို့ကို အနုဋီကာ၌ကြည့်ပါ။]

ဇနကာယေဝ, န အဇနကာတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ (အတ္ထော ခွဲစပ်)
ဇနကဘာဝပုဓာနာယေဝ၊ ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ပဓာနရှိကုန်
သည်သာလျှင်။ ဟုတွာ၊ ချုံ။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ။
ဥပတ္တမ္ဘကဘာဝပုဓာနာ၊ ထောက်ပံ့တတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော ပဓာနရှိ
ကုန်သည်။ (ဟုတွာ, ပစ္စယာ) န(ဟောန္တိ)။ ဣတိ (ဝေ)၊ သို့။ အတ္ထော၊
ကို။ (အဓိပ္ပါယ်နက်ကို) ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေသံ၊ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန် ထရားတို့၏။
ဟေတု အာဒယော၊ ဟိတံအစရှိသော တရားတို့သည်။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။
ဟောန္တိ။ တေ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ တေဟိ၊ ထိုဟိတံအစရှိသောပစ္စည်း
တရားတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ချုံ။ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်လည်း မဖြစ်နိုင်ကုန်။ ဝါ၊ ဥပါဒ်
လည်းမဥပါဒ်နိုင်ကုန်။ နစ ပဝတ္တန္တိ၊ ဌီအခိုက်၌လည်း မဖြစ်နိုင်ကုန်။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဟိတံအစရှိသောပစ္စည်းတရားတို့နှင့်
ကင်း၍ မဥပါဒ်နိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ဌီအခိုက်၌လည်း မတည်နိုင်ကုန်သည်
၏အဖြစ်ကြောင့်။) တေသံ၊ ထိုဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့၏။ ဥဘယပုဓာန
တာ၊ (ဇနက, ဥပတ္တမ္ဘကအားဖြင့်) နှစ်ပါးစုံ ပဓာနရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ ဟိ မုနံ၊ တေ၊ ထိုဟေတုအစရှိသောပစ္စည်း
တို့သည်။ အန္တရာဒယောဝိယ၊ အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကဲ့သို့။ ဇန
နေနေဝ၊ ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်ပင်။ ပဝတ္တိံ၊ ဌီအခိုက်၌ ဖြစ်တည်ခြင်းကို။ န
ကရောန္တိ၊ မပြုနိုင်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ (တနည်း-ကသွာ ထည့်၍
ဟိ (ယသွာ) ဣတိ (တသွာ) ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။)

၁။ နဟိ။ ပေ။ ကရောန္တိ။ ။ အနန္တရ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည် ဖြစ်
အောင်သာ ကျေးဇူးပြုနိုင်ကြကုန်၏။ ဖြစ်ပြီး၍ တည်အောင်ကား ကျေးဇူး
မပြုနိုင်ကြ။ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကား ဥပါဒ်အခိုက်၌လည်းဖြစ်အောင်
ကျေးဇူးပြုကုန်၏။ ဌီအခိုက်၌လည်း ဖြစ်တည်အောင် ကျေးဇူးပြုကြကုန်၏။

သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသောရုပ်နာမ်တို့၏။ ဌာနံ ၊ တည်ရာ အကြောင်း၏ အဖြစ်တည်း။ ကာရဏဘာဝေါ၊ အကြောင်း၏အဖြစ်တည်း။ သဗ္ဗဌာနံ အလုံးစုံသောရုပ်နာမ်တို့၏ တည်ရာအကြောင်း၏အဖြစ်။ တေသံ၊ ဤသဟဇာတ အစရှိသော လေးပါးသောပစ္စည်းတို့၏။ တံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏ တည်ရာအကြောင်း၏အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တေ၊ ထိုသဟဇာတအစရှိသော လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့သည်။) သဗ္ဗဌာနိကာ၊ တို့မည်၏။

ဥပနိဿယံ ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းကို။ ဘိန္ဒုန္တေန၊ ခွဲခြားလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ တယောပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဥပနိဿယာ၊ အာရမဏူပနိဿယ၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယတို့ကို။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဆိုထိုက်ကုန်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ (သို့မဟုတ်။) အဘိန္နိတွာ၊ ဥပနိဿယကို မခွဲခြား

၁။ ဌာနံ ကာရဏဘာဝေါ။ ။ “ဌာနံ” ကို “ကာရဏဘာဝေါ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် “ဌာနံ”၌ ဘာဝပ္ပဓာန၊ သို့မဟုတ် ဘာဝလောပ ကြံရသည်။ ထိုသို့ကြံသဖြင့် “ဌာနံ”အရ တည်ရာအကြောင်းပစ္စည်းကို မရသေးဘဲ ထိုပစ္စည်း၏ သတ္တိရသည်။ “သဗ္ဗဌာနံ ယေသံ အတ္ထိတိ သဗ္ဗဌာနိကာ” ဟု အသတ္တိတဒ္ဓိတ်ပြုမှ ပစ္စည်းတရားရသည်။ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်တို့၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့။ [ဌာနန္တိ ပဒေသ အတ္ထဝစနံ ကာရဏဘာဝေါတိ ဝိနာပိ(ဟိ)ဘာဝပစ္စယံ ဘာဝပစ္စယဿ အတ္ထော ဉာယတီတိ၊-အနု]

၂။ ဥပနိဿယံ။ ပေ။ ကာတဗ္ဗံ။ ။ အဋ္ဌကထာဝယ် အသဗ္ဗဌာနိကပစ္စည်းတို့ကို ပြရာ၌ ဥပနိဿယအတွက် အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယ ၂-မျိုးကိုသာ ပြထားသဖြင့် ထိုပြပုံကို မနှစ်သက်သောကြောင့် “ဥပနိဿယံ ဘိန္ဒုန္တေန ပေ။ ကာတဗ္ဗံ”ဟု မိန့်သည်။ ဥပနိဿယကို ခွဲခြားလိုလျှင် “အာရမဏူပနိဿယ၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ”ဟု သုံးမျိုးကို ဆိုထိုက်၏။ မခွဲခြားလိုလျှင်လည်း “ဥပနိဿယ”ဟု သာမညကိုသာ ပြုထိုက်၏။ ထိုသုံးမျိုးကိုလည်း မခွဲခြား၊ သာမညအားဖြင့် တပါးတည်းလည်း မပြုသောကြောင့် “မပြည့်မစုံဖြစ်နေသည်”ဟု အပြစ်တင်သည်။

မူ၍။ ဝါ၊ မခွဲခြားလိုလျှင်။ ဥပနိဿယဂ္ဂဟဏမေဝ၊ ဥပနိဿယ သဒ္ဓါ
သာမညကိုသာ။ ကာတဗ္ဗံ၊ ၏။

တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌကထာအတိုင်း ဥပနိဿယ ၂-မျိုးသာ ခွဲခြား၍တည်လ
သော်။ ဘိန္နနံ၊ ၂ မျိုးသာခွဲခြားခြင်းသည်။ ပကတူပနိဿယ၊ ၏။
ရူပါနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယတ္တာဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ် မဟုတ်သည်၏
အဖြစ်ကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ [“အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် ပကတူပ
နိဿယပစ္စည်းက ရုပ်ကိုကျေးဇူးမပြု”ဟု ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ သုတ္တန်နည်း
အားဖြင့်ကား ကျေးဇူး ပြုပါသည်။] ပန၊ ကား။ အာရမဏာနန္တရူပ
နိဿယာနံ၊ အာရမဏူပနိဿယ၊ အနန္တရူပနိဿယတို့၏။ (ဂဟိတတ္တာ
၌စပ်) ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ အာရမဏာဓိပတိအနန္တရဂ္ဂဟဏေဟိ၊ အာရမဏာဓိပတိ
သဒ္ဓါ၊ အနန္တရသဒ္ဓါတို့ဖြင့်။ ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။
တေသု၊ ထိုအာရမဏူပနိဿယ၊ အနန္တရူပနိဿယတို့တွင်။ ဧကဒေသေန၊
တစိတ်တဒေသ ဖြစ်သော။ အနန္တရူပနိဿယေန၊ ဖြင့်။ [အဋ္ဌကထာဝယ်
အာရမဏူပနိဿယကိုမပြဘဲ အနန္တရူပနိဿယကိုသာ ပြလိုက်ခြင်းဖြင့်။]
ဣတရဗ္ဗံ၊ အနန္တရူပနိဿယမှ တပါးသော အာရမဏူပနိဿယကိုလည်း။
ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပုရေဇာတပစ္စာဇာတာပိ။ ပေ။ ပစ္စယဘာဝတောတိ ဧတ္ထေ၌။ ပုရေဇာတ
ပစ္စယော၊ ကို။ အနန္တရူပဒီသုဇေ၊ အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌သာ။
ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) တံသမာနဂတိကတ္တာ၊ ထိုအနန္တရ အစ
ရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။
[တံသမာန ဂတိ ကတ္တာတိ တေဟိ အနန္တရူပဒီဟိ (ပုရေဇာတ ပစ္စယဿ)
သမာနဂတိကတ္တာ အရူပါနံယေဝပစ္စယဘာဝတော (ပုရေဇာတပစ္စည်း၏
အနန္တရ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့် နာမ်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်းတူ
သောကြောင့်တည်း။) - အနု။] စ၊ သည်သံသမကသေး။ ယုဂဋ္ဌဘာဝေါ၊

၁။ နစ ယုဂဋ္ဌဘာဝေါ။ ။ အဋ္ဌကထာဝယ် “ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတာပိ
အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ”ဟု အစုံဖွဲ့၍ ဆိုထား၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ
အဖြစ်မျှကို ပြလိုသောကြောင့်တည်း။ ထိုအကြောင်းအတိုင်းတော့ “အာရ
မဏူပနိဿယကို ပြဘယ်မလိုပါ”ဟူလို။ ထို့ကြောင့် “ထိုပုရေဇာတပစ္စည်းကို

အရံ၏အဖြစ်သည်။ ပစ္စာဇာတေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တက္က။ ကထနေ၊ ရွတ်ဆိုခြင်း၌။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဥပနေဟုရှိ၏။ “ပဌနေ”ဟု မူလက ရှိဟန်ဟူ၏။ ကထနေနှင့် အနက်တူပင်။] ကာရဏံ၊ သည်။ န (ဟောတိ)။ (ကသွာ) အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကဒဿနမတ္တဿ၊ (ပုရေဇာတပစ္စည်း၏)အသဗ္ဗဋ္ဌာနိက၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်းမျှ၏။ ဝါ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုပုရေဇာတပစ္စည်းကို။ တတ္ထ၊ ထိုအနန္တရအစရှိသောပစ္စည်းတို့၌။ ပဌိတု၊ ရွတ်၍။ ပစ္စာဇာတောပိ ။ပေ။ ဗစ္စယတာဝတောတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပကိဏ္ဏဏဝိနိစ္ဆယကယာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပုစ္ဆာဝါရ

၁- ပစ္စယာနုလောမအဖွင့်

ဧကေကံ တိကုဒုကန္တိံ ၊ ဟူသောပါဠိ၌။ ဧကေကံ၊ ဝါပေါးစိတပါးစိသော။ တိကံ၊ ကိုင်း။ ခုကဉ္စ၊ ကိုင်း။ (နိဿယ၌စပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ တိကဒုကံ၊ တိက်သည် အထူးပြုအပ်သော ဒုကံကို။ (နိဿယ၊ ၍။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။) န (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ ပစ္စယာဖေဝါတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ ယေကုသလာဒိဓမ္မေ ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စတိ၊ စွဲ၍ဟု။ ဝုတ္တာ၊

အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌ ထည့်၍ ရွတ်ဆိုပြီးလျှင် ပစ္စာဇာတ အတွက် သသဗ္ဗဋ္ဌာနိက အဖြစ်ကို သီးခြားရွတ်ဆိုထိုက်သည်” ဟူလို။

၁။ တိကဒုကံ။ ။တိကဉ္စဒုကဉ္စ ဟုဖွင့်သောကြောင့် တိကနှင့်ဒုကတို့ကို အရကဲ့သော ဒွန်သမာသ်ဟုပြသည်။ [ဧကေကံ တိကဒုကဉ္စာတိ ကုသလတ္တိကာဒိသု ဗာဝိသတိယာ တိကေသု ဟေတုဒုကာဒိသု သတိ ဒုကေသု ဧကေကံ တိကံ ဒုကဉ္စ၊ န တိကဒုကန္တိ တုလျှယောဂီနံ တိကဒုကန္တိ အတ္ထော။ (တိကနှင့်ဒုကတို့ကို တုလျှယောဂ (တူသောတည်ရာ အနက်ရှိသော) ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဟု မမှတ်ပါနှင့် ဟူလို-အနု။]

၂။ ယေ ကုသလာဒိဓမ္မေပစ္စယာဝေဝ။ ။ယေ ကုသလာဒိဓမ္မေပဋိစ္စတိ ဝုတ္တာ၊ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မာ ဥပ္ပဠတိ ဟေတုပစ္စယာတိ

ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တေ(ကုသလာဒိဗ္ဗော)၊ တို့သည်။ ပဋိစ္စတ္ထံ၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ၏အနက်ကို။ ဖရန္တာ၊ ပြီးစေနိုင်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဖြန့်နိုင်ကုန်သော။ ကုသလာဒိပစ္စယာစေ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့ကို၎င်း။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ ခွံစပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ တေ၊ ကြောင့်။ တေစ ခေါ၊ သဟဇာတာဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ပန၊ ဆက်။ ယေဟိ၊ ဟေတုဒိပစ္စယေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ (ဘဂပတာ)။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ တေ၊ ထိုဟေတု အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ သဟဇာတာပိ၊ အတူတကွဖြစ်သော ဟေတုသဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ အသဟဇာတာပိ၊ အတူတကွဖြစ်သည် မဟုတ်သော အနန္တရ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တ္ထေ၊ ဤ ၆ ပါးသော ဝါရတို့တွင်။ ပဋိစ္စသဟဇာတဝါရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ (ဗောဓိတော ခွံစပ်) သမာနတ္ထေဟိ၊ တူသောအနက် ရှိကုန်သော။ ပဋိစ္စသဟဇာတာဘိဝာနေဟိ၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ သဟဇာတသဒ္ဓါတို့ဖြင့်။ သမာနတ္ထံ၊ တူသောအနက်ကို။ ဗောဓေန္တေန၊ သိစေတော်မူသော။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ပစ္စိမဝါရေန၊ နောက်ဖြစ်သောသဟဇာတဝါရဖြင့်။ ပုရိမဝါရော၊ ရှေ့ဖြစ်သောဝဋ်စွဲဝါရကို၎င်း။ ပုရိမဝါရေန၊ ရှေ့ဖြစ်သော ပဋိစ္စဝါရဖြင့်။ “ပုရိမဝါရေန စ” ခွံ စ သဒ္ဓါပိုသည်။ ပစ္စိမဝါရော၊ နောက်ဖြစ်သော သဟဇာတာဝါရကို၎င်း။ ဗောဓိတော၊ သိစေတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပစ္စယနိဿယဝါရေသု၊ ပစ္စယဝါရ နိဿယဝါရ ၂-ပါးတို့၎င်း။ သံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တဝါရေသု၊ သံသဋ္ဌဝါရသမ္ပယုတ္တဝါရ ၂ ပါးတို့၎င်း။ သေ သော၊ သည်။ နယော၊ တည်း။ စ၊ လက္ခဏ်ကိုပြအံ့။ ဝေ၊ ဤသို့အနက်တူဝါရ ၂-ပါးစီကို ဟောတော်မူအပ်သော်။ နိရုတ္တိကောသလံ၊

အာဒိသု (အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ အကြင် ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို ပဋိစ္စဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ) ဟော ကုသလာဒိဗ္ဗော ပဋိစ္စတ္ထံ ဖရန္တာ ဟေတုအာဒိပစ္စယာဋ္ဌံ သာဓေန္တာ (“ပဋိစ္စတ္ထံ ဖရန္တာ”ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်) ကုသလာဒိပစ္စယာစေဝါတိ အတ္ထော၊-အနု။

သဒ္ဓါ၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဇနိတံ၊ ဖြစ်စေတော်မူအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ပရိယာယ်၊ သဒ္ဓါကို ပြောင်းလဲ၍ အသုံးပြုတော်မူခြင်းအားဖြင့်။ “ဤအနက်မျိုးကို ဤသဒ္ဓါဖြင့်လည်း သုံးနိုင်၏” ဟု နိရုတ္တိကောသလဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတော်မူသည်။]

တေ တေ ပန။ ပေ။ ဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ လိခိတံ၊ ရှေးစာတို့၌ ရေးအပ်ပြီ။ ကုသလာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပဉ္စဝါရ ပါဌော၊ ပဉ္စဝါရ၌ လာသောပါဌ်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ဤ “ကုသလော ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော ပါဌ်သည်။ ပမာဒလေခါ၊ သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် ရေးသားအပ်သော ပါဌ်တည်း။ ဝါ၊ အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်သောပါဌ်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါဌိယံ၊ ပဉ္စဝါရ ပါဌ်တော်၌။ အာဂတပါဌိမေဝ၊ ကိုသာ။ ပဌန္တိ။ [“တေ တေ ပန ပဉ္စေ ဥဒ္ဓရိတွာ” ဟူသောပါဌ်ကား “ကုသလာ ဟေတု” စသော ပါဌ်၌လည်းပါရ၏။ ထို့ကြောင့် “ကုသလော ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ” ကို ရည်ရွယ်၍ “ပမာဒလေခါ” ဟု ဆိုသည်။] ပရိမဝါရေသု၊ ပဉ္စဝါရမှရှေး၌ဖြစ်သော ပဋိစ္စ အစရှိသောဝါရတို့၌။ သဟဇာတ နိဿယသမ္ပယုတ္တ ပစ္စယဘာဝေဟိ၊ သဟဇာတပစ္စည်း နိဿယပစ္စည်း သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်။ ကုသလာဒိဓမ္မေ၊ တို့ကို။ နိယမေတွာ၊ ၍။ တသ္မိံ၊ နိယမေ၊ ထိုမှတ်သားအပ်ပြီးသော တရား၌။ ကုသလာဒီနံ၊ တို့၏။ ဟေတုဒိပစ္စယေဟိ၊ ဟေတု ပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ဥပတ္တိံ၊ ကို။ ပုစ္ဆိတွာ၊ ၍။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ အဖြေကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

၁။ ပရိမဝါရေသု။ ပေ။ နိယမေတွာ။ ။ ပဋိစ္စဝါရစသော ရွှေ့ခြောက် ဝါရတို့ကို ပရိမဝါရ” ဟုဆို၏။ ပဋိစ္စသဟဇာတဝါရ အစဉ်၌ သဟဇာတပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို မှတ်သား၏။ ပစ္စယနိဿယဝါရ အစဉ်၌ နိဿယပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို မှတ်သား၏။ သံသဌ သမ္ပယုတ္တဝါရအစဉ်၌ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို မှတ်သား၏။

တတ္ထံ ၊ ထိုရှေး ၆ ဝါရတို့၌။ ဟေတုဒိပစ္စယဘူတာ၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ တေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣမေနာမ၊ ဤမည်သောတရားတို့တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ န ဝိညာယန္တိ၊ မသိအပ်မသိနိုင် ကုန်။ တဿ၊ ကြောင့်။ တတ္ထံ၊ ထိုရှေး ၆ ဝါရတို့၌။ သိယာ၊ ပေ။ ဟေတု ပစ္စယာတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဝေမာဒိဟိ၊ ဤသို့အစရှိသော ပြဿနာတို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတေသု၊ ကုန်သော။ ပဋိစ္စတ္တာဒိဖရဏကဘာဝေ၊ ပဋိစ္စ၏ အနက်အစ ရှိသည်ကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်၌။ ဟေတုဒိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နေသု၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့ တွင်။ ဟေတုဒိ ပစ္စယာနံ ၊ ဟေတုပစ္စည်းအစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ (နိစ္စယ ဌ်စပ်) နိစ္စယဘာဝတော၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ပဉ္စ၊ ပြဿနာတို့ကို။ နိဇ္ဇေဋ္ဌာ၊ အရှုပ်အထွေး မရှိသည်တို့ကို၎င်း။ နိဂ္ဂုမ္မာစ၊

၁။ န တတ္ထံ၊ ပေ။ ဝိညာယန္တိ။ ။ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ၌ “ဟေတု ပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့သည် မည်သည့်တရားတို့တည်း”ဟု ရှေ့ခြောက် ဝါရ တို့၌ မသိနိုင်သေး။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ထိုခြောက် ဝါရတို့၌ ဟေတု ပစ္စည်းစသည်တို့၏ သရုပ်ကို တိုက်ရိုက်ထုတ်ပြတော်မမူခြင်းကြောင့်တည်း။

၂။ ဟေတုဒိပစ္စယာနံ နိစ္စယဘာဝတော။ ။ ဣမေ နာမ တေ ဟေတုဒါဒယော ပစ္စယဓမ္မာတိ နိစ္စယဘာဝတော သရူပတော အနိဒ္ဒါရိ တတ္တာ၊ ယထာ၊ ဟိ နာမ နာနာဇ္ဇောဇဇိတံ (အမျိုးမျိုးသော၊ ရှုပ်ထွေးနည်း ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသော ချိုထွေးအစရှိသော ဝတ္ထုသည်၎င်း) ဂုဗ္ဘန္တရဂတဉ္စ (ခြုံပိတ်ပေါင်း၏အတွင်း၌ ရောက်နေသော အရာဝတ္ထုသည်၎င်း ရှင်းရှင်းလင်း လင်း မရှိ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း မရှိသကဲ့သို့) တံ သဒိသံ သရူပတော အဒိဿမာနံ ဣဒံ တန္တိ (“ဟေတုပစ္စည်းဖြစ်သော တရားသည် ဤတရားတည်း” ဤသို့ အစရှိ သည်ဖြင့်) န ဝိနိစ္စိနိယတိ၊ ဝေ ဉာတုံ ဣစ္စိတောပိ အတ္တော သရူပတော အနိဒ္ဒါရိတော နိဇ္ဇေဋ္ဌော နိဂ္ဂုမ္မော နာမ န ဟေတုဒိ နိစ္စယဘာဝတော၊ သရူပ တောပန တသ္မိံ နိဒ္ဒါရိတေ တဗ္ဗိသယဿ နိစ္စယဿ ဝသေန ပုဂ္ဂလဿ အသမ္ပုဒ္ဓ ဘာဝါ ပတ္တိယာ (မသိအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်ခြင်းကြောင့်) သော ပဉ္စော နိဇ္ဇေတော နိဂ္ဂုမ္မော နာမ ဟေတုဒိ အာဟံ နိစ္စယဘာဝတော တေ ပဉ္စာ နိဇ္ဇေဋ္ဌာ နိဂ္ဂုမ္မာစ ကတ္တာ န ဝိဘတ္တာတိ၊ -အနု။

နှိုပိတ်ပေါင်းမရှိသည်တို့ကို၎င်း။ ကတွာ၊ ရှိ။ န ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဘန်တော်မမူ
အပ်ကုန်။ [ဆိုလိုရင်းကား- ရှေ့ ၆ ဝါရတို့၌ မည်သည့်တရားသည် ဟေတု
ပစ္စည်းဖြစ်၏။ မည်သည့်တရားသည် အာရမဏ ပစ္စည်းဖြစ်၏။] ဤသို့
ကွဲကွဲပြားပြား မဝေဘန်အပ်သေး။]

ဣဓ ပန၊ ဤပဉ္စဝါရ၌ကား။ သိယာ ။ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူကုန်
သော။ ဝေမာဒီဟိ၊ ဤသို့အစရှိသောပြဿနာတို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ သိမ်း
ဟူအပ်ကုန်သော။ ဟေတာဒိပစ္စယဘူတာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒယော၊
ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့ကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ သမ္ပယုတ္တကုန္တာ
အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို၎င်း။ နိစ္ဆိတာ၊ ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်ကုန်
ပြီ။ ပုစ္ဆာသင်္ဂဟိတာ၊ ပုစ္ဆာဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော။ ကောစိ၊ တစုံတခု
သော။ အတ္ထော၊ အနက်သည်။ ဝါ၊ သရုပ်သည်။ အနိစ္ဆိတောနာမ၊ မဆုံး
ဖြတ်အပ်သည်မည်သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။ ပစ္စည်း
ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို ဆုံးဖြတ်၍ အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူထားပါသည်။]
ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗေပိ ။ပေ။ ဝိဘတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)။
အာဟ။ ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စံ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ဝိသဇ္ဇနံ၊
သည်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောဝါရတို့၌။ သမာနံ၊ တူ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
တံ၊ ထိုပြဿနာ၏အဖြေကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ နိဇ္ဈေတွာ၊ အရွယ်အထွေးမရှိ
သည်၏အဖြစ်ကို။ န ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်သည်ဟုတ်၍။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ [တန္တိ ပဉ္စာ
ဝိသဇ္ဇနံ သန္ဓာယ နိဇ္ဈေတွာ န ဝုတ္တာ။ အထခေါ နိစ္ဆယုပ္ပါဒနံ၊ (ဆုံး
ဖြတ်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းကို။ သန္ဓာယ နိဇ္ဈေတွာ ဝုတ္တာ။) ဣတိ အဓိပ္ပါ
ယော- အနု။]

ဥပ္ပတ္တိယာ ပညာပိတတ္တာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ပုစ္ဆာ မတ္တေနော၊
ပုစ္ဆာပျံ့ဖြင့်ပင်။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ ဖြစ်ခြင်း

၁။ ပညာပိတတ္တာ။ ။ပပုဗ္ဗ စုရာဒိ “ဥပ” ဓာတ်သည် ဓာတ်ကျမ်းတို့၌
“နိက္ခိပန” ဆနက်ဟောဟု ဆို၏။ ထိုနိက္ခိပန အနက်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ “ဥပိတ”
ဟူ၍လည်း။ “ချထား”ဟူသည့် ဝေနေယျတို့၏ သန္ဓာန်၌ ချထားခြင်း
တည်း။ ဝုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့် ဥ ၌ ဉာဟု ဝုဒ္ဓိဖြစ်ရသည်။ ဝုရာဒိ
ဧက ပစ္စည်း၌ င ကိုချေပါ။ “ပကာသိတတ္တာ” ကား ဥပိတတ္တာ ၏ အဓိပ္ပါယ်

၏။ (“ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” အရ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ဖြစ်ခြင်း၏။) ဝါ၊ ကိ။ ဌပိတတ္တာ၊ ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထား အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပကာသိတတ္တာ၊ ထင်ရှားပြီအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ဝါ၊ တနည်း။ နာနပ္ပကာရေဟိ၊ အထူးထူးသော ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းအပြားတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ အထူးထူးသော ကုသိုလ်အစရှိ သောပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်အပြားတို့ဖြင့်။ ဉပိတတ္တာ၊ သိစေအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ (“ပဏ္ဏတ္ထိဝါရောတိပိ ဝုတ္တော” ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

၂၅-၃၄။ ပရိကပ္ပပုစ္ဆာတိ၊ ကား။ ဝိမိပုစ္ဆာ၊ စီမံခြင်းကိုမေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း။ ကိံ သိယာတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ သောဝိမိ၊ ဤအစီအရင်

ဖွင့်တည်း။ “နာနပ္ပကာရေဟိ ဝါ၊ ဉပိတတ္တာ” ဟုဖွင့်သော နည်း၌ကား ပ ပုဗ္ဗ ဉာဓာတ် ဣာပေ ပစ္စည်းတည်း။ “ပ”ကို နာနပ္ပကာရေဟိ ဟုဖွင့်၍ ဉာဓာတ်၊ ဣာပေပစ္စည်းကို “ဉပိတိ” ဟု ဖွင့်သည်။ [ဌပနံ နာမ ဣဝေ ဝေနေယျ သန္တာနေ ပတိဋ္ဌာပနံ၊ တံ ပန တဿ အတ္ထဿ ဒိပနံ ဇောတနန္တိ အာဟ ပကာသိတတ္တာတိ၊ ပကာရေဟိတိ ဟေဟုအာဒိပစ္စယပ္ပကာရေဟိ၊ ကုသလာဒိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန်ပကာရေဟိ ဝါ-အနု။]

၁။ ပရိကပ္ပ ဝိမိ။ ။ “အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမိ” ဟူသော ကပစ္စည်းသုတ်နှင့်အညီ “ပရိကပ္ပ” အနက်၌ “သိယာ” ဟု သတ္တမိဝိဘတ် သက်တားသောကြောင့် “ပရိကပ္ပပုစ္ဆာ” ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ သို့သော်.... သံဒွါကျမ်းတို့၌လာသော ပရိကပ္ပကား ကြံစည်ခြင်း အနက်ဟောတည်း။ ဤ၌ ထိုပရိကပ္ပမဟုတ်။ ကပ္ပဓာတ်၏ပြုစီမံခြင်း အနက်ဟောဟုသိစေလို၍ “ဝိမိ” ဟုဖွင့်သည်။ [ပရိကပ္ပနံ ဝိဒဟနန္တိ ကတွာ အာဟ ပရိကပ္ပပုစ္ဆာတိ ဝိမိပုစ္ဆာ တိ-အနု။] “ပြုစီမံခြင်း” ဟူသည်လည်း “ကုသိုလ်တရားတို့ကို၍ ကုသိုလ် တရားဖြစ်ရာ၏” ဟုပြုစီမံခြင်းတည်း။ ဤနေရာ၌ ပုစ္ဆာဖြစ်သောကြောင့် “ဖြစ်ရာ သလော” ဟု အနက်ပေးရသည်။

၂။ ကိံ သိယာတိ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ကိံ” သော ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သိယာတိ” မှ ကိံနှင့်သိယာကို ယူထားအပ်သော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ “ကိံသော” ဟု ရှိသောကြောင့် “သော” ကို “သော” ၏ အဖွင့် ဟုကြံပါ။ သို့မဟုတ် ဧ အက္ခရာ ပိုနေဟန်တူသည်။

သည်။ အတ္တိကိံ၊ လော။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ဝါ၊ တနည်း။ သိယာကိံ၊ ဖြစ်ရာသလော။ အထ၊ သို့မဟုတ်။ နသိယာ (ကိံ)၊ မဖြစ်ရာသလော။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပုစ္ဆနံ၊ အခြားတမျိုးနှင့်တကွမေးခြင်းသည်။ ပရိကပ္ပပုစ္ဆာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ။ ဣဒံသမ္ပုစ္ဆနံနာမ၊ ဤသမ္ပုစ္ဆနမည်သည်။ ကိံ၊ နည်း။ (ဣဒံသမ္ပုစ္ဆနံနာမ၊ မည်သည်။) သမေစ္စ (သမံ+ဣစ္စ)၊ အတူတကွရော၍။ ပုစ္ဆနံ၊ မေးခြင်းတည်း။ သုတ္တန္တိ၊ ကို။ ပရိယာပုဏေယျံကိံ၊ သင်ယူရမှာပါလော။ အထ၊ သို့မဟုတ်။ အဘိဓမ္မံ၊ ကို။ (ပရိယာပုဏေယျံကိံ၊ လော။) ဣတိ၊ သို့။ အညေန၊ အခြားအကြောင်းအရာနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ သမ္မဓာရဏံ၊ စုံစမ်း မေးမြန်း ခြင်းတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

ကုသလော၊ သော။ ယောဓမ္မော၊ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သော (ဓမ္မော)၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။ ကုသလံဓမ္မံ၊ ကုသိုလ်ပစ္စည်းတရားကို။ ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသလော။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတသ္မိံအတ္ထော၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ပစ္ဆာ

၁။ ကိံသိယာ။ ပ။ ဝဒတိ။ ။ ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာပု တနည်းဖြစ်သော ဋီကာဆရာ ဖွင့်ပြအပ်သောနည်းတည်း။ ဤနည်း၌ “သမ္ပုစ္ဆနံ”ကို ပရိကပ္ပဟုဆိုသည်။ “သမ္ပုစ္ဆနံ”ဟူသည်လည်း “သမေစ္စပုစ္ဆနံ”ဟု၎င်း၊ “အညေနသဟသမ္မဓာရဏံ”ဟု၎င်း ဖွင့်သောကြောင့် အကြောင်းအရာ တမျိုးကိုသာ မေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ အခြားအကြောင်းအရာတမျိုးနှင့် အတူတကွမေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့်-ကိံ သုတ္တန္တိ ပရိယာပုဏေယျံ “အထ အဘိဓမ္မံ”ဟုပုံစံထုတ်ပြသည်။ ဤ၌လည်း “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာဝယ်” သိယာ ကိံ-ဖြစ်ရာသလော။ အထ-သို့မဟုတ်။ န သိယာကိံ-မဖြစ်ရာသလော” ဤသို့ ၂-မျိုးမေးခြင်းကိုပင် “သမ္ပုစ္ဆနံ”ဟုဆိုသည်။

၂။ ယော ကုသလော ဓမ္မော။ ။ ဤဝါကျတို့ကား အဋ္ဌကထာ ၂-နည်း ဖွင့်ပြရာဝယ် ပဌမနည်း၌ အပြစ်ရှိပုံကိုပြသော-ဝါကျတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “အယမတ္ထော သဒေါသောတိ” ဟုဆိုသည်။ အပြစ်ရှိပုံကို ဋီကာအကျယ်ပြသည့်အတိုင်း သိပါ။

ဇာတဝိပါကပစ္စယေသုပိ၊ တိဉ္စိလည်း။ သဗ္ဗပုစ္ဆာနံ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာ
 ၇-မျိုးတို့၏။ ပဝတ္တိတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ကုသလော၊ သော။ ယော
 ဓမ္မော၊ သည်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ပေ။ ဝိပါကပစ္စယာ၊ ကြောင့်။
 ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ၏။ သော (ဓမ္မော) သည်။ ကုသလံဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ချ်။ သိယာ၊
 လော။ ဣတိ၊ သို့။ အယံအတ္ထော၊ ကို။ ဝိညာယေယျ၊ သိအပ်ရာ၏။ စ၊ လဒ္ဒ
 ဒေါသကို ဆိုဦးအံ့။ တထာသတိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လသော်။ ပစ္စာဇာတပစ္စယာ၊
 ကြောင့်၎င်း။ ဝိပါကပစ္စယာ၊ ကြောင့်၎င်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။) ဣတိ၊
 ဤသို့။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သောကုသိုလ်တရားကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ထုတ်ဆောင်
 ချ်။ တဿ၊ ထိုကုသိုလ်တရား၏။ ကုသလံဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ချ်။ ဘဝနဿ၊
 ဖြစ်ခြင်းကို။ ပုစ္ဆနတော၊ မေးခြင်းကြောင့်။ ကုသလာနံ၊ တို့၏။ ဝေဟိ
 ပစ္စယေဟိ၊ ထိုပစ္စာဇာတပစ္စည်း ဝိပါကပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဥပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်း
 ကို။ (ဘဂဝတာ) အနုညာတာ၊ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအဖြစ်
 သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။ စ၊ ဆက်။ တံတံပစ္စယာ၊ ထိုထိုယောနိသော
 မနသိကာရအစရှိသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။
 ကုသလာဒိနံ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ကုသလာဒိဓမ္မော၊
 ကုသိုလ်အစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ချ်။ ဘာနမတ္တိတာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏
 ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤသိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ အစရှိသော

၁။ တံတံပစ္စယာ။ ပေ။ ဘဝနမတ္တိတာ။ ။ “တံတံပစ္စယာတိ ယောနိသော
 မနသိကာရဒိပစ္စယတော” ဟု အနုဋီကာဖွင့်၏။ ကုသိုလ်တရားသည် “ယောနိ
 သော ဘိက္ခဝေ မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နာစဝေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”
 စသည်နှင့်အညီ ယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်တရား
 သည် အယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဖြစ်၏။ နိရာနုသယသန္တာန်ကြောင့်
 (အနုသယတင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်ကြောင့်) အဗျာကတ
 ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ယောနိသော မနသိကာရ စသော အကြောင်းကြောင့်
 ဖြစ်ရသော ကုသိုလ်စသော တရားတို့၏ ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကိုစွဲ၍
 ဖြစ်ရခြင်း၏ ထင်ရှားပုံကို “သိယာ ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ” စသော ပါဠိတော်၌
 မေးလိုရင်း မဟုတ်။ ပစ္စည်း ကုသိုလ်တရားတို့ကိုစွဲ၍ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်သော
 ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပုံကိုသာ မေးလိုရင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဖြေ၌
 “ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဖြစ်ပုံကိုသာ ဖြေတော်မူထားသည်။

ပါဠိရပ်၌။ န ပုစ္ဆိတာ၊ မေးအပ်သည်မဟုတ်။ (မေးလိုရင်းမဟုတ်) အထ
 ခေါ၊ အဟုတ်ကား။ (တံတံပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ကုသလာဒိနံ ကုသလာဒိ
 ဓမ္မေ ပဋိစ္စ) ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ (ဧတ္ထ၊ ပုစ္ဆိတာ၊ ပြီ) (မေးလိုရင်းဖြစ်သည်။) ဝေဉ္စ
 ကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ ကုသလံ။ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ၊
 ဟူ၍။ ဥပ္ပတ္တိယေဝ၊ ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ၊ ဝိသဇ္ဇိတာ၊ ဖြေတော်မူအပ်ပြီ။
 ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံအတ္တော၊ ဤပဌမ အနက်
 သည်။ သဒေါသော၊ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အထဝါတိ၊
 ဟူသော။ အတ္တန္တရဝစနံ၊ အနက်တမျိုးကို ဆိုကြောင်းစကားကို။ (သင်္ဂဟ
 ကာဓေန) ဝုတ္တံ။

တတ္ထံ၊ ထိုအထဝါ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အနက် တမျိုး၌။
 ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ၊ ဟူ၍။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျအရဖြစ်ခြင်းကို။
 အနုဇာနိတွာ၊ ခွင့်ပြုပြီး၍။ တေ၊ ဤဥပ္ပဇ္ဇေယျအရဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟေတု
 ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ သိယာ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ တဿာ၊ ထိုဥပ္ပဇ္ဇေယျအရ
 ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဘဝနပုစ္ဆနံ၊ ဖြစ်ခြင်းကို
 မေးခြင်းသည်၎င်း။ (နယုတ္တံ၌စပ်) ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။
 ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ အနုဇာနိတွာ၊ ၍။ တဿာ၊ ဟေတု

၁။ တတ္ထံပေ။ဘဝနပုစ္ဆနံ။ ။“အထဝါ”တက်သော ဝါကျ၌ မသင့်
 သော ယောဇနာနည်းကို ရှေးဦးစွာ ပြလိုသောကြောင့် တတ္ထံ စသည်ကိုမိန့်။
 [တတ္ထာတိ အထဝါတိအာဒိနာ ဝုတ္တေ အတ္တန္တရေ၊-အနု။] “သိယာ ကုသလံ
 ဝမ္ပံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ” ဟူသော ပါဠိတော်၌
 “ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ”ဖြင့် ကုသိုလ်တရား၏ ဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပြီး
 ဖြစ်၏။ “ဟေတုပစ္စယာ သိယာ”ကို နောက်မှ အနက်ပေးလျှင် “ထိုကုသိုလ်
 တရားဖြစ်ခြင်း၏ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ခြင်းကို” မေးရာရောက်၏။ ထိုသို့
 ကုသိုလ်တရား၏ ဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပြီး၍ “ထိုဖြစ်ခြင်းသည် ဟေတုပစ္စည်း
 ကြောင့်ဖြစ်သလော”ဟု မေးခြင်းသည် မသင့် ဟူလို။

၂။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျပေ။ဘဝနပုစ္ဆနဉ္စ။ ။“ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ”ဟု
 ရှေးဦးစွာ အနက်ပေး၍ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပြီးလျှင်
 “သိယာ တေ- ထိုဖြစ်ခြင်းသည် ဖြစ်ရာသလော”ဟု လို “ဟေတုပစ္စယာမဗက်
 သက်သက်သော ဥပ္ပတ္တိ၏ ဘဝနကို မေးခြင်းသည်လည်း” မသင့် ဟူလို။

ပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျအရဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏။ တေ၊ ဤဖြစ်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ ဘဝနပုစ္ဆနဉ္စ၊ ဟေတုပစ္စယ မဖက် သက်သက်သော ဖြစ်ခြင်းကို မေးခြင်းသည်လည်း။ [ဘဝနပုစ္ဆနန္တိ ကေဝလံ ဘဝနပုစ္ဆနံ။- အနု။] နယုတ္တံ၊ မသင့်။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း- (ကသွာ ကြောင့်။ နယုတ္တံ၊ ဘဝန ပုစ္ဆန ၂-မျိုးလုံးမသင့်သနည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ အနုညာတံ ၊ ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသောဖြစ်ခြင်းသည်။ နိစ္ဆိတမေဝ၊ ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်သာ။ (ဟောတိ) ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (နယုတ္တံ၊ မသင့်။) တသွာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဥပ္ပတ္တိကိုခွင့်ပြုပြီးမှ ထပ်၍မေးခြင်း၏ မသင့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) အနုဇာနိတွာ၊ ခွင့်မပြုမူ၍။ ကုသလံ။ ပေ။ ဟေတုပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ယုထာဝုတ္တံ၊ အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်သော။ ဥပ္ပဇ္ဇနံ၊ ကုသိုလ်ဟူသော အကြောင်းရင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ ဟေတု ပစ္စည်းကြောင့် ကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သိယာကိ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ (ဘဝဂါ) ပုစ္ဆတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ။

၁။ အနုညာတံ ဟိ နိစ္ဆိတမေဝတိ။ ။ “အဘယ့်ကြောင့် ထိုဘဝနပုစ္ဆန ၂-မျိုးလုံး မသင့်သနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အနုညာတံ ဟိ နိစ္ဆိတမေဝတိ” ဟု မိန့်သည်။ ပဌမနည်း၌ “ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ ဥပ္ပတ္တိံ အနုဇာနိတွာ” အရ ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်၏။ ဒုတိယနည်း၌ “ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာတိ ဟေတုပစ္စယာ ဥပ္ပတ္တိံ အနုဇာနိတွာ” အရ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်၏။ “ခွင့်ပြုခြင်း” ဟူသည့် ထိုဖြစ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်ပြီးခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ် အပ်ပြီးဖြစ်သော ဥပ္ပတ္တိကို ထပ်၍မမေးသင့်။ ထို့ကြောင့် “ထိုရှေး၌ပြုအပ်သော ဘဝနပုစ္ဆန ၂-မျိုးလုံးပင် မသင့်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤဝါကျသည် ဒဠိ၊ ကရဏ ၂-ချက်ရသော ဝါကျတည်း။

၂။ တသွာ။ ပေ။ ပုစ္ဆတိတိ ဒဠဗ္ဗံ။ ။ အထဝါ တက်သော အဋ္ဌကထာ ဝါကျ၌ သင့်သောနည်းကို ပြလို၍ “တသွာ အနုဇာနိတွာ” စသည်ကို မိန့်။ ပြအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် ဥပ္ပတ္တိကိုခွင့်မပြုဘဲ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ ပေ။ ယထာ စုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇနံ သိယာ ကိ” ဟု မေးသည်ဟု မှတ်ပါ။ ဤအလို ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပုံ- “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊

ဝါ၊ တနည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ ဣဒမ္ပိ၊ ဟူသော ဤပြဿနာသည် လည်း။ သမ္ပုစ္ဆနမေဝ၊ အခြားအမေးနှင့် အတူတကွ မေးခြင်းပင်တည်း။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကိ။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျကိ၊ ဖြစ်ရာသလော။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ သိယာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ယထာပုစ္ဆိတဿေဝ၊ အကြင်အကြင် မေးအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဥပ္ပဇ္ဇနဿ၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျအရဖြစ်ခြင်း ကြိယာ၏။ သမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ ဝေ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤဆိုအပ် ပြီးသည့်အတိုင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇနံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျအရဖြစ်ခြင်းကြိယာသည်။ သိယာကိ၊ လော။ သမ္ဘဝေယျ(ကိ)၊ ဖြစ်သင့်ရာသလော။ ဣတိ(အတ္ထော)၊ နက်။ အယံနယော၊ ဤယောဇနာနည်းသည်။ သိယာသဒ္ဓဿ၊ ကိ။ ပစ္စာယော ဇနော၊ နောက်မှယှဉ်စေခြင်း၌။ (“ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ”ကို ရှေးဦးစွာ ယှဉ်စေပြီး၍ “သိယာ”ကို နောက်မှ ယှဉ်စေ ခြင်း၌။) (နယော၊ တည်း။)

ပန၊ ထိုမှတစ်ပါး။ (ဤယောဇနာနည်းမှ တစ်ပါး အခြား ယောဇနာ နည်းကား) ယထာဌာနေယေဝ၊ ပါဠိတော်ဝယ် အကြင်အကြင်တည်မြဲ

ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဝေ၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်။ သိယာကိ၊ ဖြစ်ရာသလော။ ဝါ၊ ဖြစ်နိုင်သလော။ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

၁။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ ဝါ။ ပေ။ ပစ္စာယောဇနော။ ။ ဤနည်း၌ “ဥပ္ပဇ္ဇေယျ” ဟုမေးခြင်း၊ “သိယာ”ဟု မေးခြင်းအားဖြင့် မေးခြင်း ၂-မျိုးရှိသောကြောင့် “ဣဒမ္ပိ သမ္ပုစ္ဆနမေဝ”ဟု မိန့်သည်။ ၂-မျိုးမေးပုံကို “ကိ” ဥပ္ပဇ္ဇေယျ”ဟု ရင်း၊ “ကိ”ဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနံ သိယာ”ဟုရင်း အကျယ်စကားရပ်ဖြင့် သိပါ။ ဤ ယောဇနာနည်းသည် အစဖြစ်သော သိယာ သဒ္ဓါကို နောက် ယောဇနာ အပ်သောနည်းတည်း။ ဤအလို ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပုံ- “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာသလော။ ဝေ၊ သို့။ ဥပ္ပဇ္ဇနံ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသလော။” ဤသို့ ၂-ထပ်မေးသောအားဖြင့် အနက်ပေးပါ။

၂။ ယထာဌာနေယေဝ။ ပေ။ ပုစ္ဆာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ ဤနည်း၌ကား “သိယာ” ပုဒ်ကို ပါဠိတော်၌ ရှိသည့်အတိုင်း ရှေးဦးစွာ အနက်ယောဇနာ ရ၏။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသလော”ဟု သာမညမေးခြင်းတည်း။ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော

တိုင်းသောနေရာ၌သာ။ ဌိတ၊ တည်သော။ သိယာတိ၊ ဟူသော။ သော (ပုစ္ဆာ)၊ သည်။ သာမညပုစ္ဆာ၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ တာယပုစ္ဆာယ၊ ထို သာမညပုစ္ဆာဖြင့်။ ပုစ္ဆိတိ၊ မေးအပ်သော အကြောင်းအရာသည်။ ဣဒံနာမ၊ ဤမည်သော အကြောင်းအရာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ န ဝိညာယတိ၊ မသိအပ် သေး။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဏှာယေဝပုစ္ဆာယ၊ ထိုသိယာဟူသော သာမည ပုစ္ဆာကိုပင်။ ဝိသေသနတ္ထံ၊ အထူးပြုခြင်းအကျိုးငှာ။ ကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆိတိ၊ ၍။ ဝေ၊ သို့။ (“ယထာ ဌာနေယေဝ ပန”စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်) ဝိသေသိတဗ္ဗဝိသေ သနဘာဝေန၊ အထူးပြုအပ်သော သာမညပုစ္ဆာ၊ အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသပုစ္ဆာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဒေဝိ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ ထို့ကို။ ကောယေဝ ပုစ္ဆာတိ၊ တမျိုးတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော ပုစ္ဆာဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဂမနုဿုက္ကဝစနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ဂမနဿ၊ ဖြစ်ခြင်း ကြိယာ၏။ သမာနကတ္တုကပစ္စိမကာလ ကိရိယာပေက္ခဝစနံ၊ တူသော ကတ္တားရှိသော ပစ္စိမကာလကြိယာကို ငဲ့ခြင်းကို ဟောသောသဒ္ဓါတည်း။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ (ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဝိသေသနဟု ဆိုလိုသည်။) ပဋိဂမနုပ္ပတ္တိနံ၊ ပဋိ

ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ”ကား ဝိသေသ မေးခြင်းတည်း။ ဤသို့ “သိယာ”ဖြင့် သာမညမေးခြင်း၊ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ စသည်ဖြင့် ဝိသေသ မေးခြင်း”ဟု သာမည ဝိသေသအဖြစ်သာ ထူး၏။ ပုစ္ဆာသဘောမှာ “ကုသိုလ် တရားကိုစွဲ၍ ကုသိုလ်တရားသည် ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ရာသလော”ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် တမျိုးတည်းသာ ဖြစ်သည်။

အနုဋီကာ။ ။ဒေဝိ ပုစ္ဆာတိ သမ္ဘဝနပုစ္ဆာ (“သိယာ၊ ဖြစ်ရာသလော” ဟု ဖြစ်ခြင်းသာမညကို မေးကြောင်းပုစ္ဆာ၎င်း) တဗ္ဗိသေသန ပုစ္ဆာစ (ထို ဖြစ်ခြင်းကို အထူးပြု၍ မေးကြောင်းပုစ္ဆာ၎င်း) ဣတိ ဒုဝိဓာပိ ပုစ္ဆာ ကော ယေဝ ပုစ္ဆာ၊ (ကဿ) သမ္ပုစ္ဆနဘာဝတောစ (အခြား တချိုးနှင့်တွဲ၍ မေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း) ကောဓိကရဏဘာဝတောစ (ထိုပုစ္ဆာ ၂- မျိုး၏ တည်ရာအနက်၏ ကုသိုလ်တရားကိုစွဲ၍ ကုသိုလ်တရားသည် ဟေတု ပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ရာသလော”ဟု တမျိုးတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း တည်း။

ဂမနကြိယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကြိယာတို့၏။ ပုရိမပစ္စိမကာလတာ၊ ပုရိမကာလ၏ အဖြစ်၊ ပစ္စိမကာလ၏အဖြစ်သည်။ ယဒိပိ-နတ္ထိ၊ အကယ်၍ကားမရှိပါချေ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်မရှိပါသော်လည်း။ သဟဇာတာနံ၊ အတူတကွဖြစ်ကုန်သည်။ (သမာနံ)ပိ၊ သော်လည်း။ (တနည်း) သဟဇာတာနမ္ပိ၊ အတူတကွဖြစ် သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို။ (ဂဟဏိ၌စပ်)ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဂဟဏံ၊ စိတ်ဖြင့်ယူခြင်းသည်။ ပုရိမပစ္စိမဘာဝေနော၊ ရှေး၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်၊ နောက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဂဟဏပုဂ္ဂိုလ်အာကာရဝသေန၊

၁။ ယဒိပိ။ ပေ။ ဟောတိ။ ။ “ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တို့ သဟဇာတ (အတူ တကွ) ဖြစ်ကြသောကြောင့် - ပုပ္ဖကာလကြိယာ၊ အပရကာလကြိယာ”ဟု မဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်ပါလော”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ယဒိပိ” စသည် ကို မိန့်သည်။ ပဋိစ္စကို ရည်ရွယ်၍ “ပဋိဂမန”ဟု၎င်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျကို ရည် ရွယ်၍ ဥပ္ပတ္တိနံ ဟု၎င်း ဆို၏။ ထိုပဋိဂမနကြိယာ၊ ဥပ္ပတ္တိကြိယာ တို့၏ သဟ ဇာတဖြစ်ကြသောကြောင့် ပုရိမကာလ ပစ္စိမကာလအဖြစ်သည် မရှိပါချေ။ သို့သော်-သဟဇာတဖြစ်ကြသော်လည်း ပစ္စည်းတရား ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် စိတ်၌မှတ်ယူရာ၌ ပစ္စည်းတရားကို မှတ်ယူခြင်းက ပုရိမ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို မှတ်ယူခြင်းက ပစ္စိမ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏။ ပစ္စည်း တရားကို ရှေးဦးစွာမှတ်ယူ၍ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို နောက်မှ မှတ်ယူရသော ကြောင့် ပုရိမပစ္စိမ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သည် ဟူလို။

၂။ ဣတိ။ ပေ။ ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။ ဤအကြောင်းကြောင့် စိတ်ဖြင့် မှတ်ယူမှု၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာနှင့်စပ်၍ ပစ္စည်းတရားနှင့် စပ်သော ပဋိဂမန ကြိယာ၊ တရားသဘောကို ရခြင်းဟူသော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အရ ဥပ္ပတ္တိကြိယာတို့၏ လည်း ပုရိမကာလကြိယာ၊ ပစ္စိမကာလကြိယာ ဟူသော အခေါ်အဝေါ် သည် ဖြစ်နိုင်၏ဟု မှတ်ပါ။ ဆိုလိုရင်းကား- ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့ သဟဇာတ ဖြစ်သောကြောင့် ရွှေနောက်ဟု ဖြစ်ခြင်းမရှိနိုင်သော်လည်း စိတ်ဖြင့်မှတ်ယူ သောအခါ ပဋိဂမနကြိယာဟူသော ပစ္စည်းနှင့်ဆိုင်သော ကြိယာ၊ “ကုသလော ဓဗ္ဗော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ” အရ ကုသိုလ်တရားဖြစ်သော အတည်ကိုယ် သဘောကို ရခြင်းဟူသော ဥပ္ပတ္တိကြိယာတို့ကို အခြားနေရာ၌ ရွှေနောက် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း မှတ်ယူခြင်းနှင့်စပ်၍ ရွှေနောက်ဖြစ်သောကြောင့် “ပုပ္ဖကာလ ကြိယာ၊ အပရကာလကြိယာ”ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနိုင်ပါသည် ဟူလို။ [စာအုပ်

စိတ်ဖြင့်ယူခြင်း၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယာယတ္တတာအတ္တ ပဋိလာဘသင်္ခါတာနံ၊ ပစ္စည်း၌စပ်သည်၏ အဖြစ်၊ အထည်ကိုယ် အနက် သဘောကိုရခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ပဋိဂမနုပ္ပတ္တိကိရိယာနမ္ပိ၊ ပဋိဂမန ကြိယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကြိယာ တို့၏လည်း။ ပုရိမပစ္စိမကာလဝေါဟာရော၊ ပုရိမ ကာလ၊ ပစ္စိမကာလဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝါ၊ တနည်း။ ဂမနံ၊ ဂမနဟူသည်။ ဥပ္ပတ္တိဝေ၊ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂစ္ဆန္တဿ၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျအရ ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏။ ပဋိဂမနံ၊ ပဋိစ္စအရ အတူပြု၍ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျအရ ဖြစ်ခြင်း ကြိယာ၏။ ပဋိဥပ္ပဇ္ဇနံ၊ အတူပြု၍ဖြစ်ခြင်းသည်။ သမာန ကိရိယာ၊ တူသော ကြိယာပင်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း- ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဂစ္ဆန္တဿ၊ ၏။ ပဋိဂမနံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ၊ ၏။ ပဋိဥပ္ပဇ္ဇနံ၊ သည်။ သမာနကိရိယာ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပဋိဂရဏံ၊ အတူပြုခြင်းသည်။ ပဋိသဒ္ဓတ္ထော၊ ပဋိသဒ္ဓါ၏အနက်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။

တို့၌ “အတ္တပဋိလာဘ”ဟု ရှိသော်လည်း “အတ္တပဋိလာဘ (တရားကိုအနက် သဘောကို ရခြင်း)”ဟုရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျကြိယာကို “အတ္တ ပဋိလာဘ”ဟု ဆိုသည်။]

အနုဋီကာ။ ။အသတိပိ ပဋိအယနုပ္ပဇ္ဇနာနံ (ပဋိစ္စ အရ ပဋိ အယန ကြိယာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အရ ဥပ္ပဇ္ဇနကြိယာတို့၏) ကာလဘောဒ (ကာလအထူး အပြား မရှိပါသော်လည်း) အညကြဟေတုဖလေန ဒိဿမာနံ ပုရိမပစ္စိမ ကာလတံ ဟေတုဖလကာသာမညဘော ဣဓာပိ သမာဓရာပေတွာ ရုဋ္ဌဝသေန (သဒိဿပစာ ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်) ပုရိမပစ္စိမကာလ ဝေါဟာရော ကတောတိ။

၁။ ဂပနံဝါ၊ ပေ။ သမာနကိရိယာ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းပြအပ်သော ဋီကာနည်းတည်း။ “ယေဂတျတ္တာ၊ တေဗုဒ္ဓုတ္တာ၊ ပငတ္တိ ပါပုဏတ္တကာ”နှင့်အညီ ပဋိစ္စအရ ဂမနဟူသည် ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဂစ္ဆန္တဿ၌ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အရ ဖြစ်ခြင်းကြိယာကို ပဋိဂမနံ၌ ပဋိစ္စအရ အတူပြု၍ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာနကာလကြိယာပင်တည်း။ ဂစ္ဆန္တဿကို ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ ဟု၎င်း ပဋိဂမနံ ကို ပဋိဥပ္ပဇ္ဇနံ ဟု၎င်း ထပ်၍ဖွင့်သည်။

(ဂစ္ဆန္တိယ ပဋိဂမနံ ဥပ္ပဇန္တိယ ပဋိဥပ္ပဇနံ သမာနကိရိယာ ဟောတိ ဣတိ ဝိညာယတိ။ ၏။) ‘တသ္မာ၊ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိဂမနတို၏ သမာနကြိယာ၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ကုသလံဓမ္မာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဥပယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြ အပ်သော။ ဥပ္ပဇမာနံ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းတရားသို့။ ပဋိစ္စ၊ အတူပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍။ ‘တဒါယတ္တုပ္ပတ္တိယံ၊ ထိုဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စည်း၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းနှင့်တကွ။ ဝါ၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ပဋိဂန္ဓာ၊ အတူပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍။ ‘(ဥပ္ပဇေယျ၌စပ်) ‘ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ ‘အတ္ထော၊ တည်း။ တေန၊ ထိုအနက်ကြောင့်။ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ သဟဇာတပစ္စယံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဟိ၊ မှန်။ ‘သဟဇာတပစ္စယကရဏံ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းကိုပြုခြင်းဟူသော။ ဥပ္ပဇမာနာဘိမုခဥပ္ပဇနံ၊ ဥပ္ပဇမာနသို့ ရွှေ့ရှုသော ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဥပ္ပဇေယျအရ ဥပ္ပဇမာနသို့ ပဋိစ္စအရ ရွှေ့ရှုသော ဥပ္ပဇန သည်။) ပဋိဂမနံ၊ အတူပြု၍ဖြစ်ခြင်းတည်း။ တံ၊ ထိုပဋိဂမနကို။ ကတွာ၊ ၍။ (ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇေယျ၌စပ်) ဣတိ၊ သို့။ ပဋိသဒ္ဓဿ၊ ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဥပ္ပဇ မာနာဘိမုခဥပ္ပဇနံ” ဟု ရှိ၏။ “ဥပ္ပဇမာနာဘိမုခ” သည် ပဋိ၏ အဖွင့်။ ဥပ္ပဇနံသည် ဂမနံ၏ အဖွင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယအတိုင်း “ဥပ္ပဇမာနာဘိမုခ ဥပ္ပဇနံ” ဟု ရှိခြင်းသည် ကောင်း၏။]

၁။ တသ္မာပေ။ အတ္ထော။ ‘တသ္မာဖြင့် “ဂစ္ဆန္တိယ ပေ။ သမာန ကိရိယာကို စွဲပါ။ “တသ္မာဆို၊ ဟိတ၏ဖိုလ်၊ စွဲဆိုပြထုံးစံ” နှင့် အညီတည်း။ အဓိပ္ပါယ်ကို နိဿယအတိုင်းသိပါ။ [တဒါယတ္တုပ္ပတ္တိယာတိ သဟဇာတပစ္စယကရဏဝစနံ၊ ကရဏတ္ထေ၊ ဟေတုတ္ထေ ဝါ၊ တသ္မံ ဥပ္ပဇမာနေ၊ ကုသလဓမ္မေ ၌ အာယတ္တာယ ပဋိဗဒ္ဓါယ ဥပ္ပတ္တိယာ သဟေဝ ပဋိဂန္ဓာတိ အတ္ထော၊ တေန ပဋိအယနတ္တလံဘာနံ (အတူပြု၍ဖြစ်ခြင်း၊ တရားသဘောကို ရခြင်းတို့၏) သမာနကာလတံ ဒေသေတိ၊ တေနေဝါဟ သဟဇာတပစ္စယံ ကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ အာဒိ-အနု။]

တာသု ပါဠိယံ၊ ဒေယေဝ၊ ဒဿိတာတိ၊ ဟူသော စကားကို၊ ဟေတာ ရမဏဒုကေ၊ ဌ။ (“ဟေတုပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စယာ”ဟု ဟေတုပစ္စည်း အာရမဏပစ္စည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်လာသော ပစ္စယဒုကေ။ ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စာနံ၊ အစပစ္စာ အဆုံးပစ္စာတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒဿိတတ္တာ၊ ပြအပ်ကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) - ဝုတ္တံ။ စံ၊ ဆက်။ ဧတ္ထံ၊ ဤ ပဏ္ဏတ္တိဝါရဉ္စ။ ပစ္စာနံ၊ တို့၏။ ကေမူလကာဒိဘာဝေါ၊ ကေမူလက အစရှိ သည်တို့၏အဖြစ်ကို။ (ကေမူလကံအမည်ကို) - (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပန၊ ထိုသို့ပင်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝါရဉ္စ၊ ပစ္စာတို့၏၊ ကေမူလက အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ သဗ္ဗပဋ္ဌမော၊ အလုံးစုံသော နည်းတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော နည်းသည်။ ပစ္စယန္တရေန၊ အာရမဏအစ ရှိသော တပါးသောပစ္စည်းနှင့်။ အဝေ၊ မိဿကတ္တာ၊ ရောနှောခြင်း မရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဒ္ဓိကနယော၊ မည်၏။ ဒုတိယော၊ နှစ်ခုမြောက် ဖြစ်သောနည်းသည်။ အာရမဏာဒိသု၊ အာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းတို့တွင်။

၁။ ဒိန္နံ ပစ္စာနံ ဒဿိတာံ။ ။ယသ္မိံ ဝါစိနာမဂ္ဂေ ကုသလပဒမူလကာ ကုသလပဒါဝသာနာ၊ ကုသလာဒိပဒတ္တယမူလကာ၊ ကုသလာဒိပဒတ္တယာ ဝသာနာစ ကေနပညာသယံ ပစ္စာနံ၊ အာဒိပရိယောသာနဘူတာ၊ ဒွေ ဝေ ပစ္စာ ဒဿိတာ။ (သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဟေတုပစ္စယာ၊ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဟေတု ပစ္စယာ”ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဟောအပ်သော ပစ္စာတို့တွင် အစပစ္စာ အဆုံး ပစ္စာတို့ကိုယူ၍ ဒွေ ဝေ ပစ္စာ ဟုဆိုသည်။) တံ သန္နာယ၊ ဝုတ္တံ၊ အနံ။

၂။ ဧတ္ထံပေ။ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။တ္ထောတိ တေသ္မိံ ပဏ္ဏတ္တိ ဝါရေ ပစ္စာနံ ဝုတ္တော န ပစ္စယာနန္တိ အတ္ထော၊ ပစ္စာယ။ ဟိ ဝသေန ဟေတု ပစ္စယေ ဟေတုပစ္စယသင်္ခါတံ ကေ မူလံ တေဿာတိ ကေမူလကော၊ နယ သဒ္ဓါပေက္ခာယ စာယံ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ ပေ။ ပုစ္စယာနံ ပန ဝုစ္စမာနေ ပဌမ နယဿ ကေမူလကတာ န သိယာ၊ န ဟိ တတ္ထ - ပစ္စယန္တရံ (မူလဖြစ်သော ပစ္စည်းတမျိုးသည်) အတ္ထိ၊ ယံ မူလဘာဝေန ဝတ္ထဗ္ဗံ သိယာ၊ တေနာဟ ပစ္စယာနံ ပန ဝသေနာတိ အာဒိ၊ အနံ။

ဧကေကဿ၊ တပါးတပါးသော ပစ္စည်း၏။ ဟေတုဇေ၊ ဟေတုသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဧကမူလံ၊ တပါးသောမူလသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) ဣတိကတ္တာ၊ ဤသို့ ဗဟုဗ္ဗိဟိဝစနတ္ထ ပြု၍။ ဧကမူလကနယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဧဝံ၊ သို့။ ဟေတာရမဏေဒုကာဒိနံ၊ တို့၏။ အဓိပတိအာဒိနံ၊ တို့၏။ မူလ ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဒုကမူလကာဒယော၊ ကုန်သော။ နယာ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗျာ။

စ၊ ဆက်။ တေဝိသတိမူလကနယော၊ ကို။ (ဝုတ္တောဉ္စစပ်) တတော၊ ထိုတေဝိသတိမူလကနယော။ ပရံ၊ နောက်၌။ မူလဿ၊ ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဆဗ္ဗမူလကန္တိ၊ ဟူ၍။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တော။ တတ္ထ၊ ထိုပါဠိတော်၌။ နပုံသကနိဒ္ဒေသေန၊ ဧကမူလကံစသည် ဖြင့် နပုံလိန်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်။ ဧကမူလကံ။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကံ၊ သဗ္ဗ မူလကဖြစ်သော။ ပစ္စယဂမနံ၊ ပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဝါ၊ တနည်း။ ပါဠိဂမနံ၊ ပါဠိတော်၏အသွားသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ဝိညာယတိ။ [ဤအလို- “ဧကမူလကံ၊ တပါးသောပစ္စည်းဟူသော မူလ ရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ တို့၏ ပါဠိတော်အသွားသည်။ ဟောတိ”ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။] ဧကမူလကံ။ ပေ။ သဗ္ဗမူလကံ၊ သော။ နယံ၊ ကို။ အသမ္ပယုန္တေန၊ မတွေဝေသဖြင့်။ (ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံစပ်) ဣတိ၊ သို့။ ဥပယောဂေါဝါ၊ ဒုတိယဝိဘတ်ကိုသော်လည်း။ (ဝိညာယတိ)။ [ဤ အလို- “ဧကမူလကံ၊ ဧကမူလကဖြစ်သော။ နယံ၊ ကို။ အသမ္ပယုန္တေန၊ သဖြင့်။ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ၊ ၏။”ဟု ပေးပါ။] စ၊ ဆက်။ ဣဓ၊ ဤအနုလောမ ၌။ သဗ္ဗမူလကန္တိစ၊ ဟူ၍လည်း။ တေဝိသတိမူလကဿေဝ၊ ၏သာ။ ဝါ၊ ကိုသာ။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ ယတာ အနုလောမေ။ ပေ။ ဧဝံ ပစ္စနိယေပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ ကာရေ) ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ်။ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။ “ယတာ အနု လောမေ ဧကေကဿ ပဒဿ ဧကမူလကံ။ ဒုကမူလကံ။ တိကမူလကံ။ စတု မူလကံ။ ယာဝံ တေဝိသတိမူလကံ။ ဧဝံ ပစ္စနိယေပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ”ဟု ပစ္စယ ပစ္စနိယ အဆုံးနား၌ ဤစကားကို ဆိုထားသည်။]

၃၉-၄၀။ အာရမဏပစ္စယာ။ ပေ။ ဒဿိတောတိ၊ ဟူ၍။ (အဋ္ဌကထာ
ယံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာဟု စတည်အားထုတ်
ပြီး၍ အာရမဏပစ္စယာ အဝိဂတပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ
ဟု အဆုံးပြုခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဝိနယေဝိယံ၊ ဝိနည်းပါဠိတော်၌
ကဲ့သို့။ စက္ကဗန္ဓနဝသေန၊ စက်ဖွဲ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဗဒ္ဒစက်၏အဖြစ်ဖြင့်)။
ပါဠိဂတိ၊ ပါဠိတော်၏အသွားသည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟေဋ္ဌိမသောနေ
ဝသေန၊ အောက်၌ဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့ကို သုခိသင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။
(ပါဠိဂတိ၊ သည်။) န (အာပဇ္ဇတိ)၊ မဖြစ်တော့။ စ၊ ဆက်။ ဟေဋ္ဌိမ
သောနေဝသေန၊ ဖြင့်။ ဣဓ အဘိဓမ္မေ၊ ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌။ ပါဠိ၊
သည်။ ဂတ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဝေဉ္ဇကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ဝိသဇ္ဇနေ၊
ဝိသဇ္ဇနဝါရ၌။ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာတိဏိ။ (အာရမဏပစ္စယာ)
အဓိပတိယာ တိဏိ။ အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ နဝ။ (အဓိပတိ
ပစ္စယာ) အာရမဏတိဏိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဟေဋ္ဌိမံ၊ အောက်၌
ဖြစ်သောပစ္စည်းကို။ သောဓေတွာဝ၊ သုခိသင်၍သာ။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်
သည်။ ပဝတ္ထ၊ ဖြစ်ပြီ။

၁။ ဟေဋ္ဌိမံ။ ပေ။ ဝသေန။ ။ “အောက်အောက် ပစ္စည်းကို သုခိသင်”
ဟူသည် “အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စယာ အဓိပတိ
ပစ္စယာ” ဤသို့ စသည်ဖြင့် အောက်အောက်၌ဖြစ်သော ပစ္စည်းကို သုခိသင်
သော အားဖြင့် အဘိဓမ္မာ၌ ပါဠိသွားရိုးဖြစ်သည်။ ဝိနည်း၌ကား- “ပဌမံ
ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ” ဒုတိယံဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ပေ။ တတိယံဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ပေ။
စတုတ္ထံဈာနံ သမာပဇ္ဇိ” ဤ၌ စက်ကို အဗဒ္ဒ (ခဏ) စက်ဟုဆို၍ “ဒုတိယံ
ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ” တတိယံဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ပေ။
ဒုတိယဈာနံ သမာပဇ္ဇိ” ပဌမဈာနံ သမာပဇ္ဇိ” ဟု ရွှေ့ဖြစ်သော ပဌမဈာနံကို
ပြန်၍ မူလသွက်ခြင်းကို ဗဒ္ဒစက်ဟု ခေါ်၏။ ဤသို့ ဗဒ္ဒစက် အဖြစ်ဖြင့်လည်း
ဝိနည်း၌လာ၏။ အဘိဓမ္မာ၌ကား ထိုဗဒ္ဒစက် မရှိ ဟူလို့။

၂။ ဝေဉ္ဇကတွာ။ ။ အဘိဓမ္မာ၌ ဟေဋ္ဌိမသောနေ၏ အစွမ်းဖြင့် ပါဠိ
သွားရိုးရှိပုံကို သာဓကပြလို၍ “ဝေဉ္ဇကတွာ” စသည်ကို မိန့်သည်။ “အာရ
မဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိ၊ (အာရမဏပစ္စယာ) အဓိပတိယာ တိဏိ” ဟု
အာရမဏကို မူတည်ရာ၌၎င်း” အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ နဝ၊ (အဓိပတိ

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထိ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌။ ယော(နယော)၊ ကို။ ကေမူလက နယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ သော။ ထိုကေမူလကနယံ သည်။ သုဒ္ဓိကနယောဝံ၊ သာတည်း။ စ၊ ဆက်။ သော၊ ထိုသုဒ္ဓိကနယကို။ ဝိသေသာတာဝတော၊ အထူး၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အာရမဏမူလကာဒိသု၊ အာရမဏမူလကအစရှိသော နယတို့၌။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဟိ၊ မှန်။ အာရမဏာဒိသု၊ အာရမဏမူလကအစရှိသော နယတို့တွင်။ တသ္မိံ တသ္မိံ၊ ထိုထို အာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းကို။ အာဒိမ္မိ၊ ၌။ (အစက) ဌပိတေပိ၊ ထားအပ် ပါသော်လည်း။ ပစ္စယန္တရေန၊ ပစ္စည်းတပါးနှင့်။ သမ္ပန္နာဘာဝေန၊ ဆက်စပ် မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အာဒိမ္မိ၊ ၌။ ဝုတ္တသုဒ္ဓိကတော၊ ဆိုအပ်ပြီးသော သုဒ္ဓိကနယထက်။ ဝိသေသတ္ထော၊ ထူးသောအနက်ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ [အာရမဏမူလကနယစသည်တို့၌ သုဒ္ဓိကနယကို ပြနေသော်လည်း ဟေတုပစ္စည်း တုန်းက ပြအပ်သော သုဒ္ဓိကနယနှင့် တူသောကြောင့် အနက်အထူးမရှိနိုင် တော့။] ဝေဇနော၊ ထိုသို့အနက်အထူး၏မရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ ဝိသဇ္ဇနေပိ၊ ဝိသဇ္ဇနဝါရ၌လည်း။ အာရမဏမူလကာဒိသု၊ အာရမဏမူလက အစရှိသောနယတို့၌။ သုဒ္ဓိကနယော၊ ကို။ နဒဿိတော၊ ပြတော်မမူအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့အနက်ထူးမရှိသည့်အတွက် ဝိသဇ္ဇနဝါရဝယ် အာရမဏမူလကနယ အစရှိသည်တို့၌ သုဒ္ဓိကနယ၏ မရအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။) အာရမဏပစ္စယာ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဟေဋ္ဌိမ

ပစ္စယာ) အာရမဏေ ထီဏီ”ဟု အဓိပတိကို မူတည်ရာ၌၎င်း အောက်အောက် ပစ္စည်းကိုသုခ်သင်၍ ပါဠိအသွားဖြစ်သည်။

၁။ သုဒ္ဓိကနယောဝံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ”ကို ကေမူလက ဟုဆိုသော် လည်း စင်စစ်မှာ မူလမပါသေးသောကြောင့် ကေမူလက မဟုတ်။ သုဒ္ဓိက နယသာ ဖြစ်သည်။ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ” စသည်ဖြင့် လာသော ဝါရမျှားကိုသာ ကေမူလကနယဟု ဆို၏။ အဋ္ဌကထာ၌ကား “ဒုမူလက”ဟု ဆိုထား၏။ ဒုမူလကမဟုတ်။ ဒုကသာ ဟုတ်သည်။

သောနေဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကသ္မိံ၊ သော။ အာရမဏပစ္စယော၊ ဌံ။ ဟေတု
ပစ္စယာဒိကေ၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ ယောဇေတွာ၊ ချံ။
ဝုတ္တော၊ သော။ အယံ၊ ဤနယကို။ ဧကမူလကနယော၊ ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
ဝါ၊ တနည်း။ အာရမဏပစ္စယာ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဧကမူလ၊
ကေသု၊ ဧကမူလကနယတို့တွင်။ အနန္တရပစ္စယမူလကံ၊ အနန္တရပစ္စည်းဟူသော
မူလရှိသော။ အာရမဏံ၊ အာရမဏပစ္စည်းကို။ ဒဿေတွာ၊ ချံ။ ဧကမူလကာ
ဒိနိ၊ ဧကမူလကအစရှိသော စကားရပ်တို့ကို။ သံခိပိတွာ၊ ချုံး၍။ သဗ္ဗမူလ
ကဿ၊ သဗ္ဗမူလကနယ၏။ အဝသာနေန၊ အဆုံးဖြစ်သော။ အဝိဂတ
ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ နိဋ္ဌာပိတံ၊ ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [အာရမဏ
ပစ္စယာ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စယာတိ ဝါတိအာဒိ တာဒိသံ ဝါစနာမဂ္ဂံ
သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ -အနု။ ယခု ပါဠိတော်၌ကား ပဌမနည်း အတိုင်းသာ
ရှိသည်။] အဓိပတိပစ္စယာ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာတိဣဒိ၊ ဟူသော ဤ
စကားကို။ မူလမေဝ၊ မူလပစ္စည်းကိုသာ။ ဒဿေတွာ၊ ချံ။ ဧကမူလကာ
ဒိနိ၊ ဧကမူလက အစရှိသော စကားရပ်တို့ကို။ သံခိပနံ၊ ချုံးခြင်းကို။
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သုဒ္ဓိကဒဿနံ၊ သုဒ္ဓိကနယကိုပြကြောင်း စကားရပ်သည်။ န၊ မဟုတ်။
သဗ္ဗမူလကေ၊ သဗ္ဗမူလကနယ၌။ ကတိပယပစ္စယဒဿနံအပိ၊ အနည်းငယ်
သောပစ္စည်းကိုပြကြောင်း စကားရပ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။

၄။ တတော၊ ထိုအဓိပတိပစ္စယာ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာ ဟူသော
စကားရပ်မှ။ (ပရံ၊ ဌံ။) နိဿယာဒိနိ၊ ကုန်သော။ မူလာနိပိ၊ တို့ကိုလည်း။

၁။ ဧကမူလကာဒိနိ သံခိပနံ။ ။ အဓိပတိ စသည်တို့ကို မူတည်ပုံကို
အကျယ်မပြောဘဲ “အဓိပတိပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာ၊ အဓိပတိပစ္စယာ
အနန္တရပစ္စယာ။ ပေ။ အဓိပတိပစ္စယာ အဝိဂတပစ္စယာ” ဟု၎င်း၊ အနန္တရကို
မူတည်ရာ၌လည်း “အနန္တရပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ။ ပေ။ အနန္တရပစ္စယာ
အဝိဂတပစ္စယာ” ဟု၎င်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ဧကမူလကတို့ကို အကျဉ်းချုံး
ကြောင်းစကားဟု မှတ်ပါ။ အဋ္ဌကထာ၌ကား- “အဓိပတိပစ္စယံ အာဒိ
ကတွာ” စသော စကားကို ဧကမူလ၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ သဗ္ဗမူလက
၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း ပြကြောင်းစကား” ဟု ဆိုထား၏။ ထိုစကားကို
မနှစ်သက်သောကြောင့် ဋီကာဆရာက တမျိုးဖွင့်ပြသည်။

သံခိပိတွာ၊ ချုံး၍။' အဝိဂတမူလကနယံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ အဝိဂတ
 ပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)
 အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ စ၊ ဆက်။ တေသ္မိံ၊ ဤအဝိဂတမူလကနယဉ်။ သုဒ္ဓိကဿ၊
 သုဒ္ဓိကနယကို။ အဒဿနေနံ၊ ပါဠိတော်၌ မပြခြင်းဖြင့်။ ဉပိတော ဟေတု
 ဉ္စစပ်) အာရမဏမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ ဝိသုဝိသု၊ သီး။ သုဒ္ဓိကနယော၊ ကို။
 န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ သို့။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဉပိတော၊ သိစေအပ်
 သည်။ ဟေတု၊ ဟိ၊ မှန်။ အာဒိ၊ အစဖြစ်သော သုဒ္ဓိကနယသည်။
 (အကယ်၍ရုထိုက်လျှင် အစဖြစ်သော သုဒ္ဓိကနယသည်။) ကတ္တစိ၊ တစုံ
 တခုသော ပါဠိရပ်၌။ သံခေပန္တရဂတော၊ ချုံးအပ်သော စကားရပ်၏
 အတွင်း၌ဖြစ်သည်။ နဟေတု၊ မဖြစ်။ [အစဖြစ်သောစကားသည် ချုံး
 အပ်သောစကား၏ အတွင်း၌ ပါဝင်သောစကား မဖြစ်နိုင်။]

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း- ကသ္မာ၊ အာဒိ ကတ္တစိ သံခေပန္တရဂတော န
 ဟေတု ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အာဒိအန္တေဟိ၊
 အစဖြစ်သောစကား၊ အဆုံးဖြစ်သောစကားရပ်တို့ဖြင့်။ မဇ္ဈိမာနံ၊ အလယ်၌
 ဖြစ်သော စကားရပ်တို့ကို။ ဒဿနံ၊ ပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပြကြောင်းစကား
 သည်။ သင်္ခေပေါ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ချုံးခြင်းမည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ အာဒိတော၊
 အစဖြစ်သောစကားရပ်မှ။ ပဘုတိ၊ စ၍။ ကတိစိ၊ အနည်းငယ်သောစကား
 ရပ်တို့ကို။ ဝတွာ၊ ၍။ ဂတိဒဿနံ၊ ပါဠိအသွားကိုပြခြင်းသည်။ (“ဤအတိုင်း
 ပင် ဆိုလေတော့” ဟု ပါဠိဂတိကို ပြခြင်းသည်။) (သင်္ခေပေါ၊ ချုံးခြင်း
 တမျိုးတည်း။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာဒိ ကတ္တစိ သံခေပန္တရဂတော န
 ဟေတု၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၍။) [ဆိုလိုရင်းကား- “ချုံးခြင်းဟူသည်”
 အစနှင့်အဆုံးကိုသာပြ၍ အလယ်ကိုချုံးခြင်း၊ အစ ၁-မျိုး ၃-မျိုးလောက်
 ကိုသာပြ၍ ကျန်သမျှကို ချုံးခြင်းအားဖြင့် ချုံးနည်း ၂-နည်းသာရှိသည်။
 အစကိုလုံးဝမပြဘဲ ချုံးခြင်းဟူသည် မရှိနိုင် ဟူလို။] ဒုတိယစတုက္ကံ၊ ကို။
 ဝတွာ၊ ၍။ ဝိဂတပစ္စယာတိပဒံ၊ ဟူသောပုဒ်ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။
 ဌပိတံ၊ တန့်ရပ်အပ်ပြီ။ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။ “ဝိဂတပစ္စယာ” ဟု ဆိုပြီး
 နောက် တန့်ရပ်ထားလိမ့်မည်။] တေန၊ ထိုသို့အဆုံးဖြစ်သော ဝိဂတပစ္စယာ
 ပုဒ်ကို ထုတ်ဆောင်၍တန့်ရပ်ခြင်းအားဖြင့်။ ဩသာနစတုက္ကံ၊ ကို။ ဒဿေတိ။

ဝါ၊ တနည်း။ တတိယစတုတ္ထတော၊ မှ။ ပတုတိ၊ စ၍။ ပဉ္စကမူလကာဒီနိ၊
 တို့ကို။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပဉ္စကမူလကာဒီနိ”ဟု ရှိ၏။] သံခိပိတွာ၊ ၍။
 သဗ္ဗမူလကဿ၊ သဗ္ဗမူလကနယ၏။ အဝသာနေန၊ အဆုံးဖြစ်သော ဝိဂတ
 ပစ္စယာဟူသောပုဒ်ဖြင့်။ နိဋ္ဌာပေတိ၊ ပြီးဆုံးစေ၏။ [ဤအလို- ပါဠိတော်၌
 “ဝိဂတပစ္စယာ”သည် “သဗ္ဗမူလကနယ၏ အဆုံးဖြစ်သောပုဒ်သာဖြစ်သည်”
 ဟူလို။ အပြည့်အစုံအားဖြင့်ကား- ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏပစ္စယာမှ စ၍
 ဝိဂတပစ္စယာတိုင်အောင် ၂၃-ပစ္စည်းကို အပြည့်အစုံဖော်၍ ဆိုရမည်။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပုစ္ဆာဝါရ၌။ ဒုကမူလကာဒီသု၊ ဒုကမူလက အစ
 ရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ ဟေတုအာရမဏဒုကေန၊ နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အဝံသေသာ၊
 ဟေတုပစ္စည်း အာရမဏပစ္စည်း တို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။
 ယောဇိတာယဿ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ ဟေတာရမဏာဓိပတိ
 တိကာဒီဟိ၊ တို့နှင့်။ (သဒ္ဓိံ၊ တကွ။) အဝံသေသာဝံသေသာ၊ ကြွင်းကုန်
 ကြွင်းကုန်သော။ (ပစ္စယာ) စ၊ တို့ကိုလည်း။ (ယောဇိတာယဿ၊ ကဲ့သို့၎င်း)
 ဝေ၊ တူ။ ဟေတုအဓိပတိဒုကာဒီဟိ၊ ဒုက်တို့နှင့်၎င်း။ ဟေတုအဓိပတိအနန္တရ
 တိကာဒီဟိစ၊ တိုက်တို့နှင့်၎င်း။ အဝံသေသာဝံသေသာ၊ ကြွင်းကုန်ကြွင်းကုန်
 သော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေထိုက်ကုန်
 သည်။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

စ၊ ဆက်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ မူလဘာဝေန၊ ဖြင့်။
 ယောဇိတတ္တာ၊ ယှဉ်စေ အပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုမူလကေ၊
 ဟေတုမူလကနယ၌။ ဟေတုအဓိပတိအာဒိဒုကာနံ၊ တို့၏။ အဓိပတိမူလကာ
 ဒီသု၊ အဓိပတိမူလက အစရှိသောနယတို့၌။ အဓိပတိဟေတုအာဒိဒုကေဟိ၊
 တို့မှ။ ဝိသေသော၊ အနက်အထူးသည်။ ယဒိနတ္ထိ၊ အံ။ ဟိ၊ မှန်။ ဝေဝေ
 ပစ္စယာ၊ ထိုဟေတုအဓိပတိ အစရှိသောပစ္စည်း၊ အဓိပတိဟေတု အစရှိသော

၁။ ယထာ။ ပေ။ ယောဇိတာ။ ။တတော ပရံ ဟေတုပစ္စယာ အာရမဏ
 ပစ္စယာတိ ဒုမူလကနယော အာရဒ္ဓေါ၊ တတ္ထ ဟေတာရမဏဒုကော ။ပေ။
 ဟေတုအဝိဂတဒုကောတိ ဟေတုပစ္စယေန သဒ္ဓိံ၊ တေဝိသတိ ဒုကာ ဟောန္တိ၊
 ဤသို့ ဟေတာရမဏဒုက် ယှဉ်စေသကဲ့သို့ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း
 ဉ်စေထိုက်ကုန်သည် ဖြစ်ကုန်အံ့။

ပစ္စည်းတို့ကိုပင်။ ဥပ္ပဋ္ဌိပါဋိယာ၊ အစဉ် မဟုတ်သော အားဖြင့်။ ဝါ၊ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် အနက်အထူးမရှိ ပါသော်လည်း။ (ဟေတု အဓိပတိဒုက၊ အဓိပတိဟေတုဒုက အစရှိသော ဒုကတို့၌ အနက် အရကောက် အထူး မရှိပါ သော်လည်း။) အာရမဏ မူလကာဒီသ၊ တို့၌။ အာရမဏာဓိပတိဒုကာနံ၊ တို့၏။ အဝသေသာဝသေ သေဟိ၊ ကြွင်းကုန်ကြွင်းကုန်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ (ယောဇနေ၊ ယှဉ်စေရာ ၌၎င်း။) ဟေတုမူလကေ၊ ၌။ ဟေတုအဓိပတိအနန္တရတိကာဒီနံ၊ တို့၏။ အဝသေသာဝသေသေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယောဇနေ၊ ၌၎င်း။ ဝိသေသော၊ သည်။ (အရကောက်အထူးသည်။) အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ထူးပုံကိုကား ကျွမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ အရကောက်၍ ကြည့်ပါလေ။]

ပန၊ ထိုသို့ပင် အရကောက်အထူးရှိပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝေ၊ ဤသို့။ (အစဉ်ကို ခုံကျော်၍ အာရမဏာဓိပတိဒုကတို့ကို အခြား ပစ္စည်းတို့နှင့် ယှဉ်စေသောအားဖြင့်။) ယောဇယမာနေသုပိ၊ ယှဉ်စေအပ်ပါ ကုန်သော်လည်း။ သုခဂ္ဂဟဏံ၊ လွယ်ကူစွာ မှတ်ယူရခြင်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ စ၊ ဆက်။ ယံထာဝုတ္တာယ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။ ယောဇနာယ၊ အစဉ်အတိုင်းယှဉ်စေခြင်းဖြင့်။ သဗ္ဗာ၊ သော။ သာယော ဇနာ၊ ထိုအနက်အထူးရှိသော ယှဉ်စေခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပညာဝတာ၊ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိညာတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊ မတတ်နိုင်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (သက္ကာဝေ၊ တတ်နိုင်သည်သာ။) တသ္မာ၊ ထိုသို့အစဉ်အတိုင်း ယှဉ်စေခြင်းဖြင့် အလုံးစုံသော အနက်အထူးရှိသော ယှဉ်စေခြင်းကို သိနိုင် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တထာ၊ ထိုသို့ခုံကျော်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။

၁။ ယသ္မာ ပန။ ပေ။ ကတာတိ ဒဠဗ္ဗာ။ ။ ဟေတု အဓိပတိ စသော အနက်အထူးမရှိသော ဒုကတို့ကို ခုံကျော်၍ အနက်ထူးရှိသော အာရမဏာ ဓိပတိဒုက၊ ဟေတုအဓိပတိ အနန္တရတိက စသည်တို့ကို ပြုလျှင် တရားနာ ပရိသတ်တို့မှာ လွယ်ကူစွာမှတ်ယူ၍ မဖြစ်နိုင်။ ထိုပြုအပ်ပြီးသော အစဉ် အတိုင်း ယောဇနာခြင်းကြောင့်လည်း ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုထူးခြားသော ယောဇနာအခမ်းကို မသိမဟုတ်။ သိနိုင်သည်သာ။ ထို့ကြောင့် ထူးထူးကို ခုံကျော်၍ မယှဉ်စေဘဲ အစဉ်အတိုင်းသာ ယှဉ်စေမှုကို ပြုရပါသည်။

အယောဇေတွာ၊ မယှဉ်စေမူ၍။ အနုပုဗ္ဗေနော၊ အစဉ်အတိုင်းဖြင့်သာ။
ယောဇနာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဟိ၊ မှန်။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊
တို့ကို။ ဒေသနာဝိဓာနေ၊ ဒေသနာတော်စီစဉ်ခြင်း၌။ ဘဂဝါ၊ သဗ္ဗညုတ
ညာဏသခင်၊ ဘုရားရှင်သည်သာ။ ပမာဏံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်
အပ်၏။

ဂဏနာဂါထာ၊ ပုစ္ဆာတို့ကိုရေတွက်ကြောင်းဂါထာသည်။ အာဒိမပါဌေ၊
အစဖြစ်သောပါဌ်၌။ (ရှေးဖြစ်သောပါဌ်၌) ကာစိ၊ အချို့သောဂါထာသည်။
ဝိရုဒ္ဓါ၊ ဆန့်ကျင်နေ၏။ (လွဲနေ၏) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုဉ္ဇ၊ စွာ။ ဂဏေတွာ၊
ရေတွက်၍။ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ၏။ [ဂဏန်းကျမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သပ်၍
တွက်ကြပါလေ။]

ဒွါဝိသတိယာ။ ပေ။ ယောဇေတွာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။
တံ၊ ထိုစကားကို။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ကေသဉ္စိ၊ ကုန်သော။ ပေါတ္တ၊
ကာနံ၊ ပေစာတို့၏။ ဝါ၊ စာအုပ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ကား။ ကေသုစိ၊ အချို့သော ပေစာတို့၌။
ဝါ၊ စာအုပ်တို့၌။ ကေကော၊ တပါးတပါးသော။ ဒုကော၊ ကို။ ဒွါဝိ-
သတိယာ ဒွါဝိသတိယာ၊ ၂၂-ပါး၊ ၂၂-ပါးသော။ တိကေဟိ၊ တို့နှင့်။
ယောဇိတော၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။ တဉ္စဂမနံ၊ ထိုစာသွားသည်လည်း။ ယုတ္တံ၊
၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း- ကသွာ၊ တဉ္စဂမနံ၊ သည်လည်း။ ယုတ္တံ။ ဣတိ
ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုဒုက်၌။ တိကဿ၊
တိက်ကို။ ယောဇနာ၊ သည်။ နအတ္ထိ၊ ရှိသည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်
ကား။ တိကာနံ၊ တိက်တို့တွင်။ ကေကေန၊ သော။ ပဒေန၊ တိက်ပုဒ်နှင့်။
ဒုကဿ၊ ဒုက်ကို။ (ယောဇနာ၊ သည်။ အတ္ထိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တဉ္စ
ဂမနံ၊ သည်လည်း။ ယုတ္တံ။ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

၁။ တဉ္စ ဂမနံ ယုတ္တံ။ ။ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌ ဒုကကိုမူတည်၍ တိုကကို
မူလိသွတ်ရသောကြောင့် ဒုကကို ပဓာနထား၍ “ကေကော ဒုကော” ဟု၎င်း၊
တိကကိုယှဉ်ဘက် အပဓာနထား၍ “ဒွါဝိသတိယာ ဒွါဝိသတိယာတိကေဟိ”
ဟု၎င်း ဆိုအပ်သော စာသွားသည် သင့်၏။ “ဒွါဝိသတိယာ တိကေသု”
ဟူသော စာသွားကား မသင့် ဟူလို။

တတ္ထ၊ ထိုဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဆသဠိယာ၊ ၆၆-ပါးသော။ တိကပဒေသု၊ တိကပုဒ်တို့တွင်။ ဧကေကေန၊ တပါးတပါးသောတိကပုဒ်နှင့်။ သံသန္တိတော၊ ရောနှော၍။ ဆသဠိ၊ ၆၆-ပါးသော။ ဟေတုဒုကော၊ တို့၎င်း။ တထာ၊ ထို့အတူ ၆၆-ပါးစီကုန်သော။ သဟေတုကဒုကောယောစ၊ သဟေတုကဒုကအစရှိသောဒုကတို့၎င်း။ ဣတိ၊ 'သို့။ ဒုကံနံ၊ တို့၏။ ဆသတာဓိကာနိ၊ ခြောက်ရာအလွန်၊ ဂျိကုန်သော။ ဆသဟဿာနိ၊ ခြောက်ထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုခြောက်ထောင် ခြောက်ရာသော ဒုကတိက ပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ပဋိစ္စဝါရာဒယော၊ ပဋိစ္စဝါရ အစရှိကုန်သော။ သတ္ထ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့သည်၎င်း။ နယာ၊ တပါးတပါးသောဝါရ၌ ပစ္စယာနုလောမ အစရှိသောလေးပါး လေးပါးစီဖြစ်ကုန်သော နယ်တို့သည်၎င်း။ ပုစ္ဆာစ၊ တို့သည်၎င်း။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံတို့သည်၎င်း။ ဗုဒ္ဓကပဋ္ဌာနေ၌။ ဟေတုဒုကေန၊ နှင့်။ သမာနာ၊ တူကုန်၏။ [တတ္ထာတိဒုကေသု၊ ဧကေကသ္မိံန္တိ ဧကေကသ္မိံ ဒုကတိကေ၊ နယာတိ အနုလောမနယာဒယော-ဝါရေ ဝါရေ ဧတ္တာရော နယာ၊ ပုစ္ဆာပန သတ္ထဝိသတိ၊ ယဒိဓေံ ကသ္မာံ ဟေတုဒုကေန သမာနာတိ၊ တံ တိကပဒေသု ပစ္စေကံ ဟေတုဒုကဿ လဗ္ဘမာနဿ ဟေတုဒုကဘာဝဿမညတော ဝုတ္တံ။-အနု။]

ဒုကသတေ ။ပေ။ ယောဇေတွာတိ၊ ဟူ၍လည်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ၊ ထိုစကားကိုလည်း။ တိကဒုကပဋ္ဌာနေ ကေသဠိ ပေါတ္ထကာနိ ဝသေနဝုတ္တံ၊ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ဝုတ္တနယေန၊ နဟိတတ္ထအစရှိသည်ဖြင့် ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၌ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ယုတ္တဂမနေသု၊ သင့်လျော်သောစာသွားအံ့၌။ ဧကေကော၊ သော၊ တိကော၊ ကို။ ဒုကသတေန၊

၁။ ဝုတ္တနယေန။ပေ။ယောဇိတော။ ။ဝုတ္တနယေနာတိ နဟိတိအာဒိနာ ဒုကတိကေ ဝုတ္တနယေန၊ တတ္ထံဟိန ဒုကဿ ယောဇေနာ အတ္ထိ၊ အထဓေါ ဒုကာနိ ဧကေကေန ပဒေန တိကဿ ယောဇေနာ၊ တေနာယ ဧကေကော တိကော ဒုကသတေန ယောဇိတောတိ၊ ဧကေကသ္မိန္တိ ဧကေကသ္မိံ တိကဒုကေ-အနု။

ဒုက်တရာနှင့်။ ယောဇိတော၊ ပြီ။ ဘတ္ထ၊ ထိုဒုက္ခတိကပဋ္ဌာန်း၌။ ဟေတုပဒံ၊
ကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဧကော၊ သော။
ကုသလတ္ထိကော၊ ၎င်း။ တထာ၊ ထိုအတူ။ နဟေတုပဒံ၊ ကို။ (ပက္ခိပိတွာ
ဝုတ္တော၊ ဧကော ကုသလတ္ထိကော။) ပေ။ အရဏပဒံ၊ ကို။ (ပက္ခိပိတွာ
ဝုတ္တော ဧကော ကုသလတ္ထိကော။) ဣတိ၊ သို့။ ကုသလတ္ထိကာနံ၊ တို့၏။
ဒေသတာနိ၊ နှစ်ရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဝေဒနာတ္တိကာဒိနမ္ပိ၊ ဝေဒနာတိက်
အစရှိသည်တို့၏လည်း။ တထာ၊ ထိုအတူနှစ်ရာစီတို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသောတိက်တို့၏။ စတုသတာဓိကာနိ၊ လေးရာ အလွန်ရှိ
ကုန်သော။ စတ္တာရိသဟဿာနိ၊ လေးသောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ တေသု၊
ထိုလေးတောင်လေးရာသော တိက္ခဒုက္ခပဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါး
တပါးသော တိကဒုက္ခပဋ္ဌာန်း၌။ ဝါရနယပုစ္ဆာ၊ ပဋိစ္စအစရှိသော ၇-ပါး
သောဝါရ ပစ္စယာနုလောမ၊ အစရှိသော လေးပါးသောနယပုစ္ဆာတို့သည်။
တိကပိဋ္ဌာနေ၊ ကုသလတ္ထိကေနနှင့်။ သမာနာ၊ ကုန်၏။

ဆ အနုလောမမ္ပိ၊ ပေ။ ပနာတိဇေတေန၊ ဟူသောဤပါဠိဖြင့်။ ဣဒံ
(အတ္ထဇာတံ)ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။ (ကိံ ဒဿေတိ) အနုလောမ
မှီတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ တိကာဒယော ဆ နယာတိစ၊ ဟူ၍၎င်း။ အဝိသေသေန၊
ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပဋိစ္စဝါရာဒိဝသေန၊ ပဋိစ္စဝါရအစ
ရှိသည်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ သတ္တဝိဓမ္မံ၊ ၇-ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။
အနုလောမံကို။ သဟ၊ တကွ။ (ပေါင်း၍)။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဆ အနုလောမ
မှီတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ အနုလောမာဒိဝသေန၊ မွေခနုလောမ
အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ စတုပ္ပိဓံ၊ သော။ တိကပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ သဟ၊
တကွ။ (ပေါင်း၍)။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ တိကပိဋ္ဌာနဝရန္တံ၊ ဟူ၍၎င်း။ တထာ၊
ထိုမှတပါး။ စတုပ္ပိဓာနိ၊ မွေခနုလောမစသောအားဖြင့် လေးပါးအပြား
ရှိကုန်သော။ ဒုက္ခပဋ္ဌာနာဒိနိ၊ ဒုက္ခပဋ္ဌာန်းအစရှိသည်တို့ကို။ သဟ၊ တကွ။
(ပေါင်း၍)။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဒုက္ခတ္ထမန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော ဝါထာစကား
ကို။ ဝတွာ၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ ဆ နယာသုဂမ္ဘိရာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တံ။ ဣတိဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ သတ္တပ္ပဘေဒေါ၊ ပဋိစ္စဝါရအစရှိ
သောဝါရတို့နှင့်စပ်သဖြင့် ၇-ပါးအပြားရှိသော။ ဣမသ္မိံ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊

၌။ [ပဋိစ္စဝါရ၌လာသော ပစ္စယာနုလောမ၊ သဟဇာတဝါရ၌လာသော ပစ္စယာနုလောမစသောအားဖြင့် ၇-ဝါရအတွက် ၇-ပါးအပြားရှိသောဤပစ္စယာနုလောမ၌။] ဆပိ၊ ၆-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေပဋ္ဌာနနယာ၊ ဤတိကပဋ္ဌာန်း၊ ဒုကပဋ္ဌာန်း အစရှိသော ပဋ္ဌာန်းနည်းတို့ကို။ စတုပ္ပဘေဒါ၊ ပစ္စယာနုလောမအစရှိသောအားဖြင့်လေးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ (ဟုတော့) [အနုဋီကာ၌ “စတုစတုပ္ပဘေဒါ” ဟု ရှိ၏။] ပုစ္ဆာဝသေန၊ ပုစ္ဆာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော ဒဿေတိ။) ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏ်ကိုဆိုဦးအံ့။ ဝေ၊ ဤသို့ ထုတ်ပြအပ်သည်ရှိသော်။ သံဗ္ဗသ္မိ၊ သော။ ပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ (တိကာဒိပဋ္ဌာန်း၌။) သဗ္ဗော၊ သော။ ပစ္စယာနုလောမော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤကားအကျိုးတည်း။ ပစ္စနိယဂါဇာဒိသု၊ ထို၌လည်း။ ဧဝေဝနယော၊ တည်း။

[တိကပဋ္ဌာနပုဒ်၏အနက်ကို၎င်း၊ ဒုကပဋ္ဌာနပုဒ်၏အနက်ကို၎င်း ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အထူးမဆိုတော့ဘဲ ဒုကတိကပဋ္ဌာနအစရှိသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် “ဧဝေ” စသည်ကို မိန့်သည်။] စ၊ ဆက်။ ဧဝေ၊ ဤ “တိကပဋ္ဌာနဝရံ” အစရှိသောဂါထာ၌။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနာဒိသု၊ ဒုကတိကပဋ္ဌာနအစရှိသောပုဒ်တို့၌။ (ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော

၊။ ဆပိ ဧတေ ။ပေ။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာနိ။ ။ဆပိ ဧတေ တိကာဒိဘေဒေန (တိကအစရှိသော အပြားအားဖြင့် ခြောက်ပါးဖြစ်ကုန်သော ဤနယတို့ကို) စတုစတုပ္ပဘေဒါ ဓမ္မာနုလောမာဒိဝသေန (ဓမ္မာနုလောမ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့် လေးပါးစီလေးပါးစီ အပြားရှိကုန်သည်) (ဟုတော့ ပုစ္ဆာဝသေန) ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ ဣဒံ ဒဿေတိတိ ယောဇနာ၊-အနု။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၏ရှေ့၌ ဆ-ပျါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။ ရှေ့၌ “ဆ ပိ ဧတေ” ဟု ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၂။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနာဒိသု။ ။တိကကိုဒုကဖြင့် အထူး ပြုထိုက်သောကြောင့် “ဝိသေသိတဗ္ဗေဟိ တိကေဟိ” ဟုမိန့်သည်။ ပဋ္ဌာနကို “နာနပ္ပကာရတော ပစ္စယဝိဘာဝနံ” ဟု၎င်း “တိကေဟိ ဝါ ဉာဏဿ ပဝတ္တနဋ္ဌာနံ” ဟု၎င်း အနုဋီကာ၌ ၂-နည်းဖွင့်သည်။ ထိုတွင် ပဌမနည်း၌ “နာနပ္ပကာရတော”

၌စပ်။) ဝိသေသိတဗ္ဗဟိ၊ ဒုကံဖြင့်အထူးပြုထိုက်ကုန်သော။ (တိကေဟိ၊
တိကံတို့ဖြင့်။ ပဋ္ဌာနံ၊ အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့် ပစ္စည်းတရားတို့ကို
ထင်စွာပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပြကြောင်းစကားရပ်သည်။ တိကပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။
(တနည်း) တိကေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ (ဉာဏဿ၊ ၏။) ပဋ္ဌာနံ၊ ဖြစ်တည်ရာစကား
ရပ်သည်။ တိကပဋ္ဌာနံ၊ ၏။ ဒုကာနံ၊ ဝိသေသနဖြစ်သော ဒုကံတို့၏။ တိက
ပဋ္ဌာနံ၊ တိကံတို့ဖြင့် အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့် ပစ္စည်းတရားတို့ကို
ထင်စွာပြခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပြကြောင်းစကားရပ်သည်။ (တနည်း) တိက
ပဋ္ဌာနံ၊ တိကံတို့ဖြင့် ဉာဏ်၏ဖြစ်တည်ရာစကားရပ်သည်။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနံ၊
မည်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒုကဝိသေသိတော၊ ဒုကဖြင့် အထူးပြုအပ်ကုန်သော။
တိကာ၊ တို့တည်း။ ဒုကတိကာ၊ တို့။ ဒုကတိကာနံ၊ တို့၏။ ပဋ္ဌာနံ၊ အထူးထူး
သော အပြားအားဖြင့် ပစ္စည်းတရားတို့ကို ထင်စွာပြခြင်းသည်။ ဝါ၊
ပြကြောင်းစကားရပ်သည် (တနည်း) ပဋ္ဌာနံ၊ တိကံတို့ဖြင့် ဉာဏ်၏ဖြစ်တည်ရာ
စကားရပ်သည်။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဣတိဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။
ဝစနတ္ထော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုကတိကပဋ္ဌာနံအစရှိသော ပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထကို
ပြရာ၌။ ဒုကာဒိဝိသေသိတဿ၊ ဒုကအစရှိသည်ဖြင့် အထူးပြုထိုက်သော။

သည် “ပ” ၏ အနက်ပြတည်း။ “ပစ္စယံဝိဘာဝနံ” သည် “ဌာန” ၏ အနက်
ပြတည်း။ ဒုတိယနည်း၌ “ဉာဏဿ” ဟု သမ္ပန်တည့်၍ ပဋ္ဌာနဝယ် “ပ”
အတွက် “ပဝတ္ထန” ဟု ဖွင့်သည်။ ဌာနအတွက် အထူးမဖွင့်တော့။ ဤအဖွင့်
အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

၁။ ဒုကာဒိ ဝိသေသိတဿ။ ပေ။ ဓဋ္ဌဗ္ဗော။ ။ ဤစကားဖြင့် ဒုကတိက
ပဋ္ဌာနကို၎င်း၊ တိကာဒိပဿ၌ အာဒိဖြင့် ဒုကကိုယူ၍ “ဒုကဒုကပဋ္ဌာန” ကို
၎င်း ဤ ၂-မျိုးကိုသိပါ။ “ဒုကာဒိဝိသေသိတဿ” ၌ အာဒိဖြင့်၎င်း၊ “ဒုကာဒိ
ဘာဝေါ” ၌ အာဒိဖြင့်၎င်း တိကကိုယူ၍ တိကာဒိပဿ၌ အာဒိဖြင့် ဒုကကို
ယူပြီးလျှင် တိကဒုကပဋ္ဌာနကို၎င်း၊ ထိုအတူ “ဒုကာဒိဝိသေသိတဿ” ၌
အာဒိဖြင့်၎င်း၊ “ဒုကာဒိဘာဝေါ” ၌ အာဒိဖြင့်၎င်း တိကကိုယူ၍ တိကတိက
ပဋ္ဌာနကို၎င်း သိပါ။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် “ဒုကပဋ္ဌာနမေ ဝ.ဟိ” စသည်ဖြင့်
အကျယ်ပြလိမ့်မည်။

(အာဒိဖြင့် တိကကိုယူပါ။) တိကာဒိပဒဿ၊ တိကအစရှိသော ဝိသေသျှ
 ပုဒ်၏။ (အာဒိဖြင့်ဒုကကိုယူပါ။) ဒုကဒိဘာဝေါ၊ကို။ (အာဒိဖြင့် တိကကို
 ယူပါ။) ဒဠဗ္ဗော။ဟိ၊ချဲ့။ ဒုကပဋ္ဌာနမေဝ၊ ဒုကပဋ္ဌာန်းသည်ပင်။ တိကပဒ
 သံသန္ဓနဝသေနစ၊ တိကပုဒ်နှင့်ရောနှောခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ဒုကပဒ
 သံသန္ဓနဝသေနစ၊ ဒုကပုဒ်နှင့် ရောနှောခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ပဝတ္တံ
 ဖြစ်သောပဋ္ဌာန်းသည်။ ဒုကတိကပဋ္ဌာနံ၊ မည်သည်၎င်း။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ၊
 မည်သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ တထာ၊ ထို့အတူ။ တိကပဋ္ဌာနမေဝ၊သည်ပင်။
 ဒုကပဒသံသန္ဓနဝသေန၊ ဖြင့်၎င်း။ တိကပဒသံသန္ဓနဝသေနစ၊ ဖြင့်၎င်း။
 ပဝတ္တံ၊သည်။ တိကဒုကပဋ္ဌာနံ၊ သည်၎င်း။ တိကတိကပဋ္ဌာနဉ္စ၊သည်၎င်း။
 (ဟောတိ)။ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂။ ပစ္စယ ပစ္စနိယအဖွင့်

၇၂-၄၄။ တေဝိသတိမူလကန္တိ။ ပေ။၊ဝုတ္တန္တိဣဒံ၊ ဟူသောဤစကား
 သည်။ (ဝုတ္တံ သိယာဉ္စိစပ်) ဒုကမူလကေ၊ဉ္စ။ ပုစ္ဆာနံ၊တို့၏။ မူလဘူတာ၊
 ကုန်သော။တေဝိသတိ၊ ၂၃-ပါးသော။ ဒုက၊တို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ဖြစ်သင့်
 ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘဿ၊ ထိုဒုကမူလကနယ၏။ တေဝိသတိမူလကန္တိ
 နာမံ၊ တေဝိသတိမူလကဟူသောအမည်ကို။ ကတွာ၊ ချ်။ ယာဝံ၊ အကြင်မျှ
 လောက်။ ယတ္တကော၊ အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ပဘေဒေါ၊ တေဝိ
 သတိမူလက၏ အပြားသည်။ အတ္ထိ၊ [ယာဝကို “ယတ္တကော ပဘေဒေါ”ဟု
 ဖွင့်သည်။] တာဝ၊ ထိုမျှလောက်။ တတ္တကံ၊ ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော။
 တေဝိသတိမူလကံ၊ကို။ [တာဝကို “တတ္တကံ တေဝိသတိမူလကံ”ဟုဖွင့်သည်။]
 အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမဉ္စ။ (ပစ္စယာနုလောမတုန်းက) ဝိတ္ထာရိတံ

၁။ ပုစ္ဆာနံမူလဘူတာ။ ။ “ဒုမူလက” ဟူရာ၌ မူလိမရှိ။ ပုစ္ဆာတို့၏မူလ
 ဖြစ်သောကြောင့် ဒုမူလက ဟုဆိုထားသည်။ ထိုဒုကသည် “နဟေတု နာရမဏ
 ဒုက” မှစ၍ “န ဟေတု န အဝိဂတဒုက”တိုင်အောင် ၂၃-ပါးသော ဒုကများ
 ဖြစ်သင့်သည်။

ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ပစ္စနိယေပိ၊ ပစ္စယပစ္စနိယဉ္စလည်း။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ၊ န။
ဣတိ၊ သို့။ ဒုကမူလကေန၊ ဖြင့်။ တိကမူလကာဒိသု၊ တို့၌။ နယံ၊ ချဲ့ထွင်နည်းကို။
(သင်္ဂီတိကာရော၊ သင်္ဂီယနာတင်ထေရ်အပေါင်းသည်။) ဒသေတိ။ ဣတိ
ဣမိနာ၊ ဓိပ္ပါယေန၊ ဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ သိယာ၊
ဖြစ်ရာ၏။ [ယထာ အနုလောမေ ဧကေကဿ ပဒဿ ကေမူလကံ၊ ဒုမူလကံ၊
တိမူလကံ၊ စတုမူလကံ၊ ယာဝ တေဝိသတိမူလကံ၊ ဧဝံ ပစ္စနိယေပိ ဝိတ္တာရေ
တဗ္ဗံ၊ ဟူသောပါဠိကိုရည်ရွယ်၍ “ဧဝံ ပစ္စနိယေပိ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ” ဟု
ဆိုသည်။]

ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်သည်ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ ယာဝ၊ လောက်။
တေဝိသတိမံ၊ ၂၃-ပါးသောမူလတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ မူလံ၊ ကို။
ဝိတ္တာရိတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။) ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ယဒိ
အဓိပ္ပေတော၊ အကယ်၍ အလိုရှိအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံ သတိ၊ သော်။) ယာဝ
တေဝိသတိမံ မူလန္တေဝ၊ ဟူ၍သာ။ ပါဠိဌေး၊ ပါဠိတော်ပါဌ်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊
ဖြစ်ထိုက်သည်။ သိယာ၊ န။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း-ကသွာ၊ ယာဝ တေဝိသတိမံ
မူလန္တေဝ၊ ဟူ၍သာ။ ပါဠိဌေး၊ သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ နည်း။)
ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တေဝိသတိမူလကန္တိ၊ ဟူသော။ ဧတဿ ဗျဉ္ဇနဿ၊
ဤသဒ္ဒါ၏။ တေဝိသတိမံ မူလန္တိ၊ ဟူသော။ အယံ အတ္ထော၊ သည်။ န
သမ္ဘဝတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ [စာအုပ်တို့၌ “တေဝိသတိမံ မူလကံ” ဟု ပါဠိရှိသော်
လည်း “ယာဝ တေဝိသတိမံ မူလန္တေဝ ပါဠိဌေး ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ” ဟုပြုအပ်
ခဲ့သည့်အတိုင်း “တေဝိသတိမံ မူလံ” ဟူသော ပါဠိရှိသင့်ပါသည်။]

ပန၊ သက်။ ယထာ အနုလောမေ ဧကေကပဒဿာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိ
သောပါဠိဖြင့်။ ကေမူလာဒိသဗ္ဗမူလကပရိယောသာနံ၊ ကေမူလအစ၊ သဗ္ဗ
မူလကအဆုံးရှိသော။ တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမဉ္စ။ (အာဂတိ၊ လာသော။)

၁။ ယဒိ ပန၊ ပေ။ ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ “တေဝိသတိမူလကံ” ဟု အဓိပ္ပါယ်
မယူဘဲ “တေဝိသတိမံ မူလတိုင်အောင်” ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူလျှင် “ယာဝ တေဝိ
သတိမံ မူလံ” ဟု ပါဠိရှိထိုက်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း- “တေဝိသတိမူလကံ”
ဟူသော သဒ္ဒါက “တေဝိသတိမံ မူလံ” ဟူသော အနက်ကို မဟောနိုင်သော
ကြောင့်တည်း။

နယဒဿနဝသေန၊ နည်းကိုပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဤအတိုင်း ချဲ့လေဟု
 နည်းကိုပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။) ဒဿိတံ၊ ပြအပ်ပြီးသော။ ဧကေကဿ၊
 သော၊ ပဒဿ၊၏။ ဝိတ္ထာရံ၊ ကို။ (သင်္ဂီတိကာရော၊ သင်္ဂီယနာတင် ထေရ်
 အပေါင်းသည်။) ဒဿေတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထစ၊ ဤပစ္စယပစ္စနိယ၌
 လည်း။ [ရှေးမှ၌ “တေဝိသတိမူလကံ-ဟူသောပါဌ်၌လည်း”ဟု စွဲ၏။] သဗ္ဗ
 မူလကမေဝ၊ ကိုပင်။ တေဝိသတိမူလကန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေန) ဝုတ္တံ။
 ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ။ [“တေဝိသတိမူလက”ဟူသည် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သဗ္ဗ
 မူလကပင်ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဒုကကို တေဝိသတိ
 မူလကဟု ဆိုခြင်းမဟုတ်ပါ” ဟူလို။] ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုသဗ္ဗမူလကကို။
 တေဝိသတိယာ၊သော။ ပစ္စယာနံ၊ မူလပစ္စည်းတို့၏။ (မူလဘာဝတော ဝယ်
 မူလ၌စပ်) အဝသေသဿ၊ မူလပစ္စည်းမှကြွင်းသော။ ပစ္စယဿ၊ မူလဝန္တ
 ဖြစ်သော မူလိပစ္စည်း၏။ မူလဘာဝတော၊ကြောင့်။ တေဝိသတိမူလကန္တိစ၊
 ဟူ၍၎င်း။ တတော၊ ထိုတေဝိသတိမူလကမှ၊ ပရံ၊ နောက်၌။ အညဿ၊
 သော။ မူလဿ၊၏။ အဘာဝတော၊ မရှိတော့ခြင်းကြောင့်။ သဗ္ဗမူလကန္တိစ၊
 ဟူ၍လည်း၊ဝုတ္တတိ၊၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ကား မူလိတို့၏ မူလမဟုတ်။ ပုစ္ဆာတို့၏
 မူလဖြစ်သောကြောင့်သဗ္ဗမူလကကို “စတုဝိသတိမူလကံ”ဟု ဆိုထားသည်။]

ပစ္စယပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃- အနုလောမပစ္စနိယအဖွင့်

၄၅-၄၈။ အနုလောမပေ။ပေ။ပဒံ ပရိဟာပေတွာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။
 (အတ္ထော၌စပ်) တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမ၌။ ဧကမူလကေ၊ ဧကမူလကနယ၌။
 စတုဝိသတိ၊ သော။ ပစ္စယပဒါနိ၊ ပစ္စည်းဟူသောပုဒ်တို့သည်။ (ဂဏနူပဂါနိ၊
 ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။) ဣဓ၊ဤအနု
 လောမပစ္စနိယ၌။ဧကမူလကေ၊၌။တေဝိသတိ၊သော။ (ပစ္စယပဒါနိ၊တို့သည်။
 ဂဏနူပဂါနိ၊ကုန်သည်။ဟောန္တိ။)ပန၊ကား။ဧကော၊သော။ပစ္စယော၊သည်။
 မူလဘာဝေန၊ မူ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတော၊ တည်သည်။ (ဟုတွာ) အပုဗ္ဗတာ

ဘာဝတော၊ ရွေးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အသစ်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ [“အသစ်မဟုတ် အဟောင်းဖြစ်သောကြောင့်” ဟူလို။] - အဂဏန္နပဂေါ၊ ရေတွက်သည်၏အဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်သည်။ (ဟောတိ)။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယာနုလောမ၌။ ဒုမ္မလကော၌။ တေဝိသတိ၊ သော။ ပစ္စယံပဒါနိ၊ ထိုသည်။ ဂဏန္နပဂါနိ၊ ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဣမ၊ ဤအနုလောမပစ္စနိယံ၌။ ဒုမ္မလကော၌။ ဒွါဝိသတိ၊ သော။ (ပစ္စယပဒါနိ ဂဏန္နပဂါနိ ဟောန္တိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ပရိဟာပေတွာ၊ ယုတ်လျော့စေ၍။ (“အဝိသေသာနံ ဝသေန ပုစ္ဆာဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိ၌စပ်) - ဣတိ အက္ခေ၊ အနက်။

အနုလောမတော၊ အနုလုံအားဖြင့်။ ဌိတဿ၊ တည်သောပစ္စည်း၏၎င်း။ (“ဟေတုပစ္စယာ န အာရမဏပစ္စယာ” စသော ၂-ပုဒ်တွင် အနုလောမအားဖြင့်တည်းသာ ဟေတုပစ္စယာ စသောပုဒ်၏၎င်း။) ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ (န အာရမဏပစ္စယာ စသော ပစ္စယနိယအားဖြင့်။) အလဗ္ဘမာနာနံ၊ မရထိုက်ကုန်သော။ သုဒ္ဓိကပစ္စယာနဉ္စ၊ အခြားသောပစ္စည်းတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော ပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ အာလဗ္ဘမာနတံ၊ မရထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ လဗ္ဘမာနပဒါနန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း၊ ကသွာ၊ အနုလောမေ ဌိတဿ။ ပေ။ အလဗ္ဘမာနတံ သန္ဓာယ လဗ္ဘမာနပဒါနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ အညတော၊ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်မှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဂစ္ဆေ ဂယုမာနေ၊ သော်။) ပုစ္ဆာဝသေန၊ ပုစ္ဆာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ကောစိ၊ တစုံတခုသော။ ပစ္စယံ၊ သည်။ အလဗ္ဘမာနောနာမ၊ မရထိုက်သည်မည်သည်။ န အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အနုလောမေ ဌိတဿ။ ပေ။ အလဗ္ဘမာနတံ သန္ဓာယ လဗ္ဘမာနပဒါနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၍။) ဝါ၊ တနည်း။ ဝိသဇ္ဇနဝသေန၊ အဖြေ၏အဖြစ်ဖြင့်သာ။ ပဝတ္တံ၊ သော။ အနုလောမ ပစ္စနိယဒေသနံ၊ ဆိုအပ်လတ်သော အနုလောမပစ္စနိယဒေသနာတော်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ လဗ္ဘမာနပဒါနန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [ဤ ဝါရက ပုစ္ဆာဝါရဖြစ်သောကြောင့် ဝိသဇ္ဇန၏အဖြစ်ဖြင့်ကား

ဆိုအပ်လတံသာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ “အနုလောမပစ္စနိယံဒေသနံ ဝက္ခမာနံ သန္ဓာယာတိ အတ္ထော” ဟု ဝက္ခမာနံကိုထည့်၍ဖွင့်သည်။]

အနုလောမပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁။ ကုသလတ္တိက

၁။ ပဋိစ္စဝါရအဖွင့်

၁။ ပစ္စယာနုလောမ ၁-ဝိဘင်္ဂဝါရ

၅၃။ ယာ ကုသလတ္တိကေ။ ပေ။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသုတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ (“န တာယေဝါတိ ဂုတ္တံ” ၌စပ်) တိကပဒ နာနတ္ထမတ္တေန၊ တိက်ပုဒ်တို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်မျှနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ မူလာဝသာန ဝသေန၊ မူလပုဒ် မူလိဖြစ်သော အဝသာနပုဒ်တို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ သဒိသတံ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ န တာယေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဂုတ္တံ။ စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊ ကုသလတိက်နှင့်မဖက် သက်သက်။ တိကန္တရေယေဝ၊ ကုသလ တိက်မှ တပါးသော အခြားတိက်၌သာ။ (တာ၊ ထိုရအပ်သော အဖြေရှိ သောပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသုတို့၌။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ အဖြေကို။ နလဘန္တိ၊ မရကုန်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်သေး။ [အဋ္ဌကထာ၏ စပ်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ ထည့်သည်။] ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကုသလတ္တိကေပိ၊ ၌လည်း။ ယာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာတို့သည်။ ပဋိစ္စဝါရေ၌။ (ဝိသဇ္ဇနံကို) လဘန္တိ။ တာယေဝ၊ ပဋိစ္စ ဝါရ၌ ရအပ်သော အဖြေရှိသောပုစ္ဆာတို့သည်ပင်။ ပစ္စယဝါရာဒိသု၊ ပစ္စယ

၁။ တိကပဒ။ ပေ။ ဝသေန။ ။ “ကုသလာဓမ္မာ” ဟူသော တိက်ပုဒ်နှင့် “အကုသလာ ဓမ္မာ” စသောတိက်ပုဒ်တို့၏ တပုဒ်နှင့်တပုဒ် အရကောက် မတူပုံမှာ ထင်ရှားသောကြောင့် “တိကပဒနာနတ္ထမတ္တေန ဝိနာ” ဟု ဆိုသည်။ “တတ္ထ ကေမူလေကာဝသာနာ နဝ၊ ကေမူလဒုကာဝသာနာ နဝ” စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမ အဖွင့်၌ ပြအပ်ခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “မူလာ ဝသာနဝသေန” ဟု ဆိုသည်။ [မူလာဝသာနဝသေနာတိ ကေမူလေကာ ဝသာနာ နဝါတိ အာဒိနာ ဂုတ္တမူလာဝသာနဝသေန၊-အနု။]

ဝါရအစရှိသော ဝါရတို့၌။ (ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကိ။) န (လဘန္တိ)။ ကုန်။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ သဗ္ဗပုစ္ဆာသမာဟရဏံ၊ အလုံးစုံသောပုစ္ဆာတို့ကို တပေါင်းတည်း
 ဆောင်မှုကို။ ဣမ၊ ဤကုသလတိက် ပဋိစ္စဝါရ၏ ဥဒ္ဓေသ၌။ ကတ္တဗ္ဗမေဝ၊
 သည်သာ။ [ဣမ ဣမသ္မိံ ပဋိစ္စဝါရဋ္ဌေသေ။- အနု။ ဝိဘင်္ဂဝါရမရောက်မီ
 ဥဒ္ဓေသဝါရတုန်းကပင် ပုစ္ဆာအားလုံးကို တပေါင်းတည်းဆောင်မှုကိုပြုထိုက်
 သည်သာ။ ဤစကားဖြင့် အဋ္ဌကတာဆရာ၏ စကားကို ပယ်သည်မဟုတ်၊
 စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က စောဒနာဘွယ်မလိုကြောင်းကို ပြသည်။]

ဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယေ စ ။ပေ။ လဘန္တိတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။
 ပီတိတ္တိကဂ္ဂဟဏံ၊ ပီတိတိက်ကိုယူခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)။ န ကာတဗ္ဗံ၊
 မပြုထိုက်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း- ကသ္မာ၊ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယေစ ။ပေ။
 လဘန္တိတိတ္ထေ၌။ ပီတိတ္တိကဂ္ဂဟဏံ၊ ကိ။ သင်္ဂဟကာရေန န ကာတဗ္ဗံ၊
 နည်း။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။) တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယဖြစ်သော
 ပီတိတိက်၌။ ကျေနပညာသ၊ တပါးဖြင့်လျော့သော ငါးဆယ်သော၊ ပုစ္ဆာ၊
 တို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကိ။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဓမ္မာနုလောမ
 ပစ္စနီယေစ။ပေ။လဘန္တိတိတ္ထေ၌။ ပီတိတ္တိကဂ္ဂဟဏံ၊ ကိ။ သင်္ဂဟကာရေန
 န ကာတဗ္ဗံ။

တေန သဒ္ဓိန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ သဟဇာတပစ္စယဘူတေန၊ သဟဇာတ
 ပစ္စည်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တေန၊ ထိုဝေဒနာအစရှိသော တပါးတပါးသော
 ခန္ဓာတရားနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကိ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ယာဝနီရောစ
 ဂမနာ ဥဒ္ဓိ ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော။ ဥပ္ပါဒါဒယော ဝါ ပါပ
 ဏာတိတိ၊ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော။ဝစနေဟိ၊ စကားရပ်တို့ဖြင့်၊ ခဏတ္တယ
 သမင်္ဂီ၊ ခဏတ္တယနှင့်ပြည့်စုံခြင်းရှိသောခန္ဓာကို။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ
 ကာရေန)ဝစ္စတိ၊ ဣတိ၊ သို့။ အနုညာတဝိယ၊ ခွင့်ပြုအပ်သကဲ့သို့။ဟောတိ။
 ပန၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဥပ္ပါဒကုဏသမင်္ဂီယေဝ၊ ဥပ္ပါဒကုဏနှင့်

၁။ န ဟိ တတ္ထ။ပေ။လဘန္တိ။ ။တတ္ထ တသ္မိံ ဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယ
 ပီတိတ္တိကေ ကျေနပညာသ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ န ဟိ လဘန္တိ၊ အဋ္ဌဝိသံ ပန
 (၂၇-ပါးသော) (ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကိ။) လဘန္တိတိ အတ္ထော၊-
 အနု။

ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ခန္ဓာကိုသာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိဒဋ္ဌိဗျော။ [အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် ခဏတ္တယသမင်္ဂီဖြစ်သောခန္ဓာကို “ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဆိုလိုသော်လည်း “ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီခန္ဓာကိုသာ “ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဋီကာဆရာကဆိုလိုသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ပဋိစ္စဝါရ စသော ၆-ဝါရတို့၌ ဥပါဒ်ကိုသာယူ၍ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီယေဝ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဝုတ္တော ပဋိစ္စဝါရာဒိနံ ဆန္တံ ဝါရာနံ ဥပ္ပါဒမေဝ ဂဟေတွာ ပဝတ္တတ္တာ။- အနု။]

ယသ္မာ။ ပေ။ ကေသာတိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ ဣဓံ၊ ဤကုသလတိက် ပဋိစ္စဝါရ၌။ ကုသလဝစံနေန၊ ကုသလသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိတေ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေ၊ ကုသိုလ်ခန္ဓာတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)၊ ဝုတ္တံ၊ ပန်းကား။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသု၊ တို့၌။ ကေ၊ သော။ ခန္ဓံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ ဒိန္နံ၊ ၂-ပါးကုန်သောခန္ဓာတို့၏၎င်း။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ (ခန္ဓေ) ပဋိစ္စ၊ ၍။ ကေသပိ၊ တပါးသောခန္ဓာ၏၎င်း။ (ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဘဂဝ

၁။ ဣဓံ၊ ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ ဣဓံသို့ ပဋိစ္စဝါရေ “ကုသလံ ပဋိစ္စ ကုသလော ခဗျော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” တိ ကုသလသဒ္ဓေန ဂဟိတေ ခန္ဓေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ စတူသုပိ ကုသလခန္ဓေသု ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု သာမညတော ဝုတ္တေသု သဟဇာတာဒိသာဓာရဏပစ္စယဝသေန အဝိသေသတော သဗ္ဗေ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာတိ (အလုံးစုံသော ခန္ဓာတို့သည် အလုံးစုံသော ခန္ဓာတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်) အယမေဝ ဣဓံသ ပစ္စယော၊ ဣဓံသေဝ အယံ ပစ္စယောတိ စ နိယမေတွာ ဝတ္တံ၊ နသက္ကာ၊ တေန ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ “ကေသေဝ ဒိန္နံ ယေဝ ဝါတိ” တိ အာဒိ၊-အနု။

၂။ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသု ပန။ ။ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာတိ အာဒိသု ပန ဝိသေသနဘာဝေန ဝေဒနာဒိနံ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ (“သုဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရား” ဟု ဝေဒနာ စသည်တို့ကို သီးခြားယူအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သမ္ပယုတ္တဓမ္မတက်၌ ခန္ဓာ ၃ ပါးသာ ကျန်တော့ရကား) ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာတိ အာဒိ ဝတ္တံ၊ သက္ကာ၊ တေန ဝုတ္တံ ဝေဒနာတ္တိကာဒိသု ပနာတိ အာဒိ၊-အနု။

တာ၊သည်။ ဝုတ္တာ၊ပြီ။) စ၊ဆက်။ ဟေတုဒုကာဒိသု၊^၁တို့၌။ သင်္ခါရက္ခန္ဓေက
ဒေသံ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတစိတ်ကို။ (သင်္ခါရက္ခန္ဓာတစိတ်ဖြစ်သောဟိတ်ကို။)
ပဋိစ္စ၊ ဤ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓေကဒေသဿပိ၊ ဟိတ်မှတပါးသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
တစိတ်၏လည်း။ -ဥပ္ပတ္တိ၊ကို။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဟ၊
အတူတကွ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းသည်။ ဟောန္တော၊ ဖြစ်လသော်။
ဧကေကဿပိ၊ တပါးတပါးသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏၎င်း။ ဒုကာဒိဘေဒါ
နဉ္စ၊^၂ဒုက အစရှိသောအပြားရှိသောပစ္စယုပ္ပန်တရား၏တို့၎င်း။ ပစ္စယောနာမ၊
ပစ္စည်းမည်သည်။ ဟောတိယေဝ၊ ဖြစ်နိုင်သည်သာ။ ဒုကာဒိဘေဒါစ၊ ဒုက
အစရှိသော အပြားရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့သည်လည်း။ တထာ၊တူ။ (ဧကေ
ကဿပိ၏၎င်း။ ဒုကာဒိဘေဒါနဉ္စ၊ တို့၏၎င်း။ ပစ္စယောနာမ၊ မည်သည်။
ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ရူပေနပေ။ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ၊ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ။ပန၊ထိုသို့
ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ တံ၊ ထိုရူပေန သဒ္ဓိံ အစရှိသောစကားကို။
သဗ္ဗသ္မိံ၊ သော။ “တေသ္မိံစစနေ၊ ဝိပါကာဗျာကတံ ကိရိယာဗျာကတံ
ဟူသောစကားဝယ် ဝိပါကသဒ္ဓါ ကိရိယာသဒ္ဓါ၌။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ယူထိုက်
သည်မဟုတ်။ [တေသ္မိန္တိ ဝိပါကံဗျာကတံ ကိရိယာဗျာကတန္တိ၊^၃ ဧဝံ ဝိပါက

၁။ ဟေတုဒုကာဒိသု စ၊ပေ။ဝုတ္တာ။ ။ဟေတုဒုကအစရှိသည်တို့၌လည်း
ဟိတ်တရားတို့က သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တစိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ထို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
တစိတ်ကိုစွဲ၍အခြားသင်္ခါရက္ခန္ဓာတစိတ်ကို “ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟုဟောတော်မူနိုင်သည်။

၂။ ဒုကာဒိဘေဒါနဉ္စ။ ။စာအုပ်တို့၌ “ဒုကတိကာဒိဘေဒါနဉ္စ”ဟု
ရှိသော်လည်း ရှေးနိဿယ၌ “ဒုကာဒိဘေဒါနဉ္စ”ဟုရှိ၏။ အာဒိဖြင့် တိကကို
ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းသည်။ ထို့ပြင် အနုဒ္ဓိကာ၌လည်း “တထာ
တိ ဣမိနာ “ဧကေကဿပိဒုကာဒိဘေဒါနဉ္စ”တိ ဣမံ အနုကစုတိ”ဟုဆိုသော
ကြောင့် “ဒုကာဒိ”ဟု ရှေးပါဠိရှိကြောင်းမှာ သာ၍သေချာသည်။ ထို့ပြင်
“တထာ ဒုကာဒိဘေဒါနဉ္စ”၌ “ဒုကာဒိဘေဒါစ”ဟု ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့်
ကတ္တုဂ္ဂုပ်ရှိမှ တထာဖြင့် ဧကေကဿပိ ဒုကာဒိဘေဒါနဉ္စ ဟူသော သမ္ပန်ကို
(သို့မဟုတ် သမ္ပဒါနိကို) ညွှန်ပြနိုင်သည်။

ကိရိယာဗျာကတဂ္ဂဟဏေ။- အနု။] အထခေါ၊အဟုတ်ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာ
 နုဉ္ဇ ရူပန္တိ၊ ဟူသော။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤပါရှိသော။ (ဂဟေတဗ္ဗံ)။ စ၊ ဆက်။
 ကေဝလံ၊ လောကုတ္တရာဝိပါကံ ကိရိယာဗျာကတမဖက်သက်သက်။ အာရူပ
 ဝိပါကောဝါသည်သာ။ ဝါ၊ ကိုသာ။ (န ဂဟေတဗ္ဗော၊ မယူထိုက်သည်ကား။)
 န၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ လောကုတ္တရာဝိပါကံ ကိရိယာဗျာ
 ကတဗ္ဗံ၊ လောကုတ္တရာဝိပါကံ ကိရိယာဗျာကတကိုလည်း။ (အရူပဘိဉ္ဇ
 ဖြစ်နိုင်သောမနောဒွါ၊ ဣဝံဇ္ဇနံ၊ မဟာကြိယာ၊ အရူပကြိယာဟူသော အဗျာ
 ကတကိုလည်း။ အာရူပေ၊ အရူပဘိဉ္ဇံ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သော၊ (ဖြစ်ခိုက်ကို။)
 ဧတ္ထေ၊ ဤဝိပါကဗျာကတံ ကိရိယာဗျာကတံဟူသောပါရှိသော။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊
 ထိုက်။

ပန၊ ဆက်။ ဝိပါကဗျာကတံ။ ပေ။ ခန္ဓာတိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါရှိသော။ ကိဉ္ဇိ၊
 တစုံတခုသော။ ရူပေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍သော်၎င်း။ (အရူပဘိဉ္ဇံဖြစ်ခိုက်
 ကင်း၍သော်၎င်း။) သဟဝါ၊ တကွသော်၎င်း။ (အခြားသောဘိဉ္ဇံဖြစ်ခိုက်
 အတူတကွသော်၎င်း။) ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ သော။ သဟေတုကံ၊ သဟိတဖြစ်သော။
 အဂ္ဂဟိတံ၊ မယူအပ်သော။ (မယူနိုင်သော။) ဝိပါကကိရိယာဗျာကတံနာမ၊
 ဝိပါကကိရိယာ အဗျာကတမည်သည်။ န အတ္ထိ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်မယူနိုင်သော
 ဝိပါကကိရိယာအဗျာကတမည်သည် မရှိပါသော်လည်း။ တတ္ထ၊ ထိုရုပ်နှင့်
 ကင်း၍ဖြစ်သောအဗျာကတ၊ ရုပ်နှင့်တကွဖြစ်သောအဗျာကတတို့တွင်။ ယံ၊
 အကြင်အဗျာကတသည်။ ရူပေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တဿ၊ ထို
 ရုပ်နှင့်အတူတကွဖြစ်သော အဗျာကတ၏။ ပစ္စယုပ္ပန္နဝိသေသံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်အထူး
 ကို။ ဧသေတံ၊ ငှာ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနုဉ္ဇ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ (တကတော)ဝုတ္တံ။

၁။ နကေဝလဉ္ဇ။ ။ဧဝံ ပဌမေ ဝါကျေ (တံ ပန န သဗ္ဗသ္မိံ ။ပေ။
 ဧတ္ထေဝ ဟူသော ပဌမစကားရပ်၌) အတိဗျာပိတံ ပရိဟရိတော (လွန်၍ ပျံ့နှံ့
 သော အတိဗျာပိတံ ဒေါသကို ရှောင်လွှဲ၍) ဒုတိယေ အဗျာပိတံ ပရိဟရိတံ
 ပျံ့နှံ့သင့်သလောက် မပျံ့နှံ့မည်ကို ရှောင်လွှဲခြင်းငှာ) န ကေဝလန္တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊
 ဧတာတံ ဝိပါကဗျာကတံ ကိရိယာ ဗျာကတန္တိ ဧတ္ထ န ဂဟေတဗ္ဗံ တဿပိ
 အာရူပေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ရူပေန ဝိနာ ဥပ္ပတ္တိတော၊-အနု။

ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ ဧတ္ထေကေ၊ ဤမျှလောက်သောစကားကို။ ဝတ္ထုဗ္ဗေ၊ ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်။ ပစ္စယဘူတဿ၊ သော။ ဝတ္ထုဿ၊ ဇာ။ (“ဝတ္ထု ပဋိစ္စခန္ဓာ”၌ ခန္ဓာတို့၏ပစ္စည်းဖြစ်သောဝတ္ထု၏။) ကဋတ္တာ စ ရူပန္တိ၊ သော။ တေသ္မိံ သာမညဝစနေ၊ ဤသာမညစကား၌။ အဂ္ဂဟိတတာ ပတ္တိံ၊ မယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကို။ နိဝါရေတုံ၊ ဌာ။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စဝတ္ထုတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝါ၊ တနည်း။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ’ ဝတ္ထု ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာတိ၊ ဟူ၍။ အညမညာပေက္ခံ၊ အချင်းချင်း ဝဲခြင်းရှိသော။ ဝစနန္ဒယံ၊ သဒ္ဓါ ၂-ခုအပေါင်းကို။ အညမညပစ္စယဘူတာနံ၊ အချင်းချင်း ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ၊ ဟဒယဝတ္ထု၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိ သန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့၏။ ပစ္စယဘာဝဝိသေသဒဿနတ္ထံ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ် ဟူသော အတူးကိုပြခြင်းအကျိုးရှိ၏။ သာမညေန၊ “ကဋတ္တာစ ရူပံ”ဟူသော သာမညစကားဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်သည်။ (သမာနံ) ပါ၊ သော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝတ္ထု၊ ကိ။ (ပစ္စယဘာဝဝိသေသဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။) ဝိသုံ၊ ကဋတ္တာရုပ်တို့မှ သီးခြား။ (ဘဂဝတာ) ဥဒ္ဓန္ဓိ၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီ။

၁။ ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”ဟု အပြန်အလှန်ရှိ၏။ ထိုတင် “ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” လောက်သာ ဟောတော်မူ၍ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု”ကို ဟောတော်မမူလျှင် ဝတ္ထုသည် ပစ္စည်းဖြစ်နေ၏။ ထိုပစ္စည်းဖြစ်သော ဝတ္ထုသည် “ကဋတ္တာ စ ရူပံ”ဟူသော ရှေ့သာမညစကားဝယ် “ပစ္စယပုပ္ဖအဖြစ်ဖြင့် မပါရ”ဟု ယူဆဘွယ်ရှိ၏။ ထိုအယူအဆကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ (“ကဋတ္တာ စ ရူပံ” အရ၌ “ဟဒယဝတ္ထုလည်း ပါဝင်သည်”ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ) “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု”ဟု ဟောတော်မူရပါသည်။ ပစ္စယဘူတဿာတိ ခန္ဓာနံ ပစ္စဘူတဿ ဝတ္ထုဿ အဂ္ဂဟိတံပတ္တိံ၊ ကထံ ပစ္စယပုပ္ဖဘာဝေန၊ ကတ္ထ ကဋတ္တာစ ရူပန္တိ တေသ္မိံ သာမညဝစနေ၊ ခန္ဓေ ပဋိစ္စဝတ္ထုတိ ဝုတ္တံ၊ ဝေဠိဿ (ထိုဝတ္ထု၏) ပစ္စယပုပ္ဖဘာဝဿိတာ ဟောတိတိ-အနံ။

၂။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စပေ။ ဥဒ္ဓန္ဓိ။ ။ ဤဝါကျ၌ ယခုရှိသောပါဠိနှင့် ရှေးနိဿယ၌ရှိသောပါဠိသည် မတူ။ ရှေးနိဿယ၌ ဝုတ္တံ ဟု မရှိ။ ဝုတ္တံ နေရာဝယ် “ဝတ္ထု”ရှိသည်။ ထိုရှေးနိဿယ၌ ရှိသောပါဠိက အဓိပ္ပါယ် ကောင်း

မဟာဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ (အတ္ထောဉ္စ
စပ်) စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံလံညးဖြစ်သော။ ကဋတ္တာရူပဉ္စ၊
ကဋတ္တာရူပလံညးဖြစ်သော။ ယံ ဥပါဒါရူပံ၊ ကို။ ဥပါဒါရူပဂ္ဂဟဏေန၊ နှင့်။
ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တဿ၊ ထို
ဥပါဒါရူပ၏။ မဟာဘူတေပိ၊ ထိုကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊
ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (“ဣဘရဒ္ဒယံ ဝုတ္တံ” ဟုအဋ္ဌကထာ၌လှမ်းစပ်။)
ဣတိ အတ္ထော။ ပန၊ ဆက်။ ဧတသ္မိံ ဒဿနေ၊ မဟာဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိ
ဒဿနတ္ထံ ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပြခြင်းသည်။ (သတိ၊ ယော။)
ခန္ဓပစ္စယသဟိတာသဟိတဉ္စ၊ ခန္ဓာဟူသောပစ္စည်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်း
ဖြစ်၊ ခန္ဓာဟူသောပစ္စည်းနှင့်တကွမဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ သဗ္ဗံ၊ သော။
ဥပါဒါရူပံ၊ ကို။ ဣတော၊ ဤဟေတုပစ္စည်းမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။

ပါသည်။ ဆိုလိုရင်းကား- “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ဟု
အချင်းချင်းဇွဲခြင်းရှိသော စကား ၂-ရပ်ကို ဝတ္ထု ခန္ဓာတို့၏ အချင်းချင်း
ပစ္စည်း အဖြစ်ဟူသော အထူးကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ ဟောတော်မူအပ်၏။
ထို့ပြင်.... “ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စတယော ခန္ဓာ
ကဋတ္တာ စ ရူပံ” ဟူသော စကားရပ်ဝယ် “ကဋတ္တာ ရူပံ အရ ဟဒယံဝတ္ထုကို
သာမညအားဖြင့် ယူပြီးဖြစ်၏။ သို့သော်-ဟဒယံဝတ္ထု၏ ပစ္စယံဘာဝဝိသေသ
ဒဿန (ပစ္စည်းအဖြစ်ဟူသော အထူးကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ) “ဝတ္ထု ပဋိစ္စ” ဟု
ဝတ္ထုကို သီးခြားထုတ်၍ ပြတော်မူသည်။

၁။ ဥပါဒါရူပဂ္ဂဟဏေန ဝိနာ။ ။ “ဝိပါကာဗျာကတံ ကိရိယာဗျာက
တံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပံ။ ပေ။ ပဋိသန္ဓိက္ခ
ဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စ ရူပံ” ဟု
ဤမျှလောက်သာပါ၏။ ဥပါဒါရူပသဒ္ဓါမပါ။ ထို့ကြောင့် “ဥပါဒါရူပဂ္ဂဟ
ဏေန ဝိနာ” ဟု ဆိုသည်။

၂။ ဧတသ္မိံ ပန ဒဿနေ။ ဝပ။ အသဟိတဉ္စ။ ။ မဟာဘူတေပိ ပဋိစ္စ
ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ ဝုတ္တေ ဧတသ္မိံ အတ္ထဒဿနေ၊ ခန္ဓပစ္စယသဟိတန္တိ ပဋိသန္ဓိ
ယံ ကဋတ္တာ ရူပံ၊ ပဝတ္ထိယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဝဒတိ၊ အသဟိတန္တိ ပန
ပဝတ္ထိယံ ကဋတ္တာရူပံ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ ဉာတသမုဋ္ဌာနံ အနိဒ္ဓိယံဗဒ္ဓိ အသည
ဘဝသဟိတဉ္စ ရူပံ ဝဒတိ။-အနု။

သဟဇာတပစ္စယာဒိသု၊ တိဉ္စ။ သင်္ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဣမံအတ္တံကို။ သန္ဓာယ၊
 ရှိ။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ပဋိသန္ဓိယမ္ပိတိ၊ ဟူ၍။ ပိသဒ္ဓေါ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)
 ဝုတ္တော။ ဣတိဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [ပဋိသန္ဓိယမ္ပိတိ ပိသဒ္ဓေန ပဝတ္တိယမ္ပိ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ
 အညဉ္စ တတ္ထ ဥပ္ပဇနကံ ဥပါဒါရူပန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။- အနု။] မဟာ
 ဘူတေ။ ပေ။ ဝုတ္တနယေနာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ (အာဟဉ္စိစပ်) မဟာ
 ဘူတေ ။ ပေ။ ဥပါဒါရူပန္တိတ္ထေ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ အတ္တတော၊ အနက်
 အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်။ အယံနယော၊ ကို။ (မံယာ) ဝုတ္တော။ ဣတိ၊ ဤအနက်
 အဓိပ္ပါယ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရော)။ အာဟ။

၅၄။ ရူပမိဿကာ ပဟာယာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ (အဓိပ္ပါယောဉ္စိစပ်)
 ယံသု ပုစ္ဆာသု၊ တိဉ္စ။ ရူပေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ကို။ နလဗ္ဗတိ၊
 ရအပ်သည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ရူပမိဿကမေဝ၊ ရုပ်နှင့်ရော
 သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ (ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ကို။) လဗ္ဗတိ၊ ခေါ်။ တာ၊ ထိုရုပ်နှင့်
 ရောသော ပစ္စယုပ္ပန်ရှိသောပုစ္ဆာတို့ကို။ ပဟာယ၊ ရှိ။ (“တိဿောဝ ပုစ္ဆာ
 ဝိသဇ္ဇိတာ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌လုံးစပ်) ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊
 အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ [ရူပေန ဝိနာ ပစ္စယုပ္ပန္နံ န လဗ္ဗတိတိ
 ဘေနေ ယာ ပုစ္ဆာ အရူပမိဿကာဝ သာနာ (နာမ်နှင့်ရောသော ရုပ်ဟူသော
 ပစ္စယုပ္ပန်အဆုံးရှိကုန်၏) တာပိ ဣနေ ဂယန္တိ။ ပဂေဝ ရူပါဝသာနာတိ
 ဒဿေတိ။- အနု။]

၅၅။ တိဏ္ဍိ သန္ဓိပါတာ။ ပေ။ ဝစနတောတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (သာ
 ဓေတိဉ္စိစပ်) [တိဏ္ဍိ၊ အမိ၏ရာသီပန်းပွင့်ပြီးခြင်း၊ အဖနှင့်ပေါင်းဖော်ခြင်း၊
 သန္ဓေတည်မည်သတ္တဝါ၏ ရှေးရှုတည်ခြင်းအားဖြင့် ၃-ပါးသောအကြောင်း
 တို့၏] ဂဗ္ဘသေယျကပဋိသန္ဓိယာ၊ ခေါ်။ ပဉ္စက္ခန္ဓသမ္ဘာဝေန၊ ၅-ပါးသော ခန္ဓာ
 တို့၏ ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တာယ၊ ထိုဂဗ္ဘသေယျက ပဋိ

၁။ အတ္တတော။ ပေ။ ဝုတ္တော။ ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ
 ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဣမိနာ အဗျာကတေ ခန္ဓေ- မဟာဘူတေ စ ပဋိစ္စ
 ဥပါဒါရူပါနံ ဥပ္ပတ္တိဝစနေနံ (ဤဖြစ်ပုံကို ဆိုကြောင်းစကားဖြင့်) ကုသလေ
 ခန္ဓေ မဟာဘူတေစ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပါနံ ဥပ္ပတ္တိအတ္တတော ဝုတ္တော ဟောတိ
 တိ အတ္ထော၊-အနု။

သန္ဓေနှင့်။ သမာနလက္ခဏာ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးရှိခြင်းအားဖြင့် တူသောလက္ခဏာ ရှိသော။ [တဿ သမာန လက္ခဏာတိ ပဉ္စက္ခန္ဓပဋိသန္ဓိတဿ ဂမ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓိယာ သမာနလက္ခဏာ။- အနု။] သဗ္ဗာပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ပဉ္စ ဝေါကာရပဋိသန္ဓိ၊ သည်။ ဩက္ခန္တိနာမကာ၊ ဩက္ခန္တိအမည်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ သာဓေတိ၊ ပြီးစေ၏။ ငတ္ထ၊ ဤပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ၌။ ပရိပုဏ္ဏဓမ္မာနံ၊ ပြည့်စုံသောခန္ဓာငါးပါးတရားတို့၏။ [ပရိပုဏ္ဏဓမ္မာနန္တိ ပရိယတ္တိဝိဘာဂါနံ (အပြည့်အစုံ ဝေဘန်အပ်ကုန်သော) ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မာနံ။- အနု။] ဝိသဇ္ဇနံ၊ အဖြေသည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ထိုသို့ပြည့်စုံသော ခန္ဓာငါးပါး တရားတို့၏ အဖြေရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ (သဘ၊ ထိုပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ သည်။) ပရိပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနာ၊ မည်၏။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌။ ဧကံ မဟာဘူတံ။ ၁ပ။ ဥပါဒါဂ္ဂပန္နိ၊ ဟူသော။ ဧတ္တာဝတော၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကား ရပ်ဖြင့်။ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ၌။ သဗ္ဗံ၊ သော။ စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ စိတ္တ သမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကမ္မ သမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို။ (ဘဂဝတာ)၊ ဒဿိတံ။ ပန၊ ကံး။ အဝသေသံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မှ ကြွင်းသောရုပ်ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ ဗာဟိရန္တိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားရပ်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ၊ ထိုဗာဟိရံအစရှိသော စကားရပ်၌။ ဗာဟိရန္တိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် မစပ်သောရုပ်ကို။ (သက်မဲ့ရုပ်ကို)၊ (ဘဂဝါ) ဒဿေတိ။ အာဟာရံ၊ သမုဋ္ဌာန်ရုပ်သည် နောက်ထပ်မဟုတ် ယခုမှ စအပ်သော ရုပ်တည်း။ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကား “ဗာဟိရံ” အရ၌ ပါခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဥတုသမုဋ္ဌာန်” ကို၌ “ပုန”ဟု ဆိုလိမ့်မည်။] ပန၊ တဖန်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဥတုသမုဋ္ဌာနန္တိ ဧတေဟိ၊ ဟူကုန်သော ဤပုန်တို့ဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်သော။ (သက်ရှိဖြစ်သော) ‘အာဟာရဥတုသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ အာဟာရ သမုဋ္ဌာန်ရုပ် ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို။ (ဘဂဝါ ဒဿေတိ။) တတ္ထ၊ ထိုအာဟာရ သမုဋ္ဌာန် ဧကံ မဟာဘူတံ အစရှိသောပါဌ်ရပ်၌။ ဥတုသမုဋ္ဌာန် ဧကန္တိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောပါဌ်ဖြင့်။ အသညသတ္တံနမ္ပိ၊ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လည်း။ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို။ ဝုတ္တမေဝ၊ ‘မဟာတော်မူအပ်

သည်သာ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟိမုနံ။ ကတ္ထံ၊ ထိုအသည်သတ်တံ၌။ တဿ၊ ထို
ဥက္ကသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို။ ဝဇ္ဇနေ၊ ကြဉ်ခြင်း၌။ က္ကာရဏံ၊ သည်။ န အတ္ထိ၊ ဣတိ၊
ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ဆက်။ အာဒိမ္မိ၊ အစဖြစ်သောဝါရ၌။ [အာဒိမ္မိတိ ဗာဟိရ အာ
ဟာရသမုဋ္ဌာန် ဥက္ကသမုဋ္ဌာန် အသည်သတ္တဝသေန အာဂတဝါရေဟိ ပဌမ
ဝါရေ။- အနု။ ထိုပဌမဝါရဟူသည်၊ “ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စံ။ ပေ။ စိတ္တ
သမုဋ္ဌာန် ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ ဥပါဒါရူပံ” တိုင်အောင်တည်း။] ဧကံ မဟာဘူတံ
ပဋိစ္စာတိအာဒိ၊ အစရှိသော။ အဝိသေသဝဇ္ဇနံ၊ ဗာဟိရံ စသည်ဖြင့် အထူး
မမသာမညအားဖြင့်ဆိုကြောင်းစကားရပ်ကို။ (ဝုတ္တံ၌ စပ်) သဟဇာတံ၊
တကွဖြစ်သော။ အရူပံ၊ နာမ်ဖြစ်သော။ ပစ္စယံပိ၊ ကို၎င်း။ ဟေတုဒိကေ၊
ဟေတုအစရှိကုန်သော။ ဗဟုတရေ၊ သာ၍များကုန်သော။ ပစ္စယေစ၊ တို့ကို
၎င်း။ လဘန္တိ၊ ရနိုင်သော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပဒွယံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်
ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ သဟ၊ တကွ။ သင်္ကဏိတု၊ သိမ်းယူ၍။ (ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တံ။ ဝေဉ္ဇ ကုတ္တု၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ (အစအဆုံး ဝါရ၌ဟော
အပ်သော ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စံ၊ အစရှိသော သာမညစကား၏ သဟဇာတ
အရူပဖြစ်သော ပစ္စည်းကို၎င်း၊ ဟေတုအစရှိသော များစွာပစ္စည်းတို့ကို၎င်း
ရနိုင်သော စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ အတူတကွ
ပေါင်း၍ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်။)
တဿ၊ ထိုအစဆုံးဖြစ်သော ဝါရ၏။ ပရိယောသံ၊ နေ၊ ၌။ မဟာဘူတေ
။ ပေ။ ဥပါဒါရူပံ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။
ပဌမဝါရအဆုံး၌ ဤစကားပါလိမ့်မည်။]

တဿ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အစဆုံးဝါရ၌ သဟဇာတ အရူပဖြစ်သော
ပစ္စည်းကို၎င်း ဟေတုအစရှိသော များစွာသောပစ္စည်းတို့ကို၎င်း ရနိုင်သော
စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ၂-ပါးအပေါင်း၏ အတူတကွပေါင်း၍
ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ကတ္ထံ၊ ထိုပဌမဝါရ၌။ စိတ္တ
သမုဋ္ဌာနသမ္ပဒံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်နှင့် ဆက်စပ်သော။ တံသမာနဂတိကံ၊ ထို
စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်နှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ပုဉ္ဇေဝါကာရေ၊ ၌။ ဝတ္ထမာ
နမေဝ၊ ဖြစ်ဆဲသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ ကို။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊

ကြောင့်။ အဂ္ဂဟိတံ၊ မယူအပ်သေးသော။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဝှာ။ အသညသတ္တာနံ၊ ကေ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားရပ်ကို။ (ထဂ ဝတာ) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ပဋ္ဌမဝါရ မယူအပ်သေးသော ကဋ္ဌတ္တာရူပံကိုယူခြင်းငှာ “အသညသတ္တာနံ။ ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟု ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) “ဥပါဒါရူပံ၊ ကို။ ဣပေါ၊ ဤသဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌လည်း။ ကမ္မပစ္စယဝိဘင်္ဂဝိယ၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း၏ ဝိဘင်း၌ကဲ့သို့။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဘဝဝိသိဋ္ဌံ၊ ကဋ္ဌတ္တာ ရုပ်အဖြစ်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော။ ဥပါဒါရူပံ၊ ကို။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [ဥပါဒါရုပ်ဟုဆိုသော်လည်း၊ “ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တွင်ပါဝင်သော ဥပါဒါရုပ်ကို ဆိုလိုသည်” ဟုလို။] ဟိ၊ မှန်။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော။ ပဉ္စတု သမုဋ္ဌာနဿ၊ ပဉ္စတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို။ ပုနဝစနေ၊ ထပ်၍ဟောတော်မူခြင်း၌။ ပယောဇနံ၊ အကျိုးသည်။ န အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ (ဝုတ္တာနိဋ္ဌစပ်) ‘ဗာဟိရာဒိသုဗာဟိရ ရုပ် အစရှိသောရုပ်တို့၌။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝိသေ

၁။ နဟိ။ ပေ။ အတ္ထိ။ ။ ဋီကာဆရာသည် “အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ ပဉ္စတု သမုဋ္ဌာနံ” ပုဒ်တုန်းက “အသညသတ္တာနမ္ပိ ပဉ္စတုသမုဋ္ဌာနံ ဝုတ္တမေဝ” ဟုဖွင့်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ဆိုအပ်ပြီးသော ပဉ္စတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို ဤမဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ အရ၌ “ပဉ္စတုသမုဋ္ဌာနံ ဥပါဒါရုပ်ကို ထပ်၍ဆိုခြင်း သည် အကျိုးမရှိ” ဟု ဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာဆရာကား ဤနေရာ၌ပင် “ဥပါဒါ ရူပန္တိ ပဉ္စတုသမုဋ္ဌာနဝသေနေဝ” ဟု ဖွင့်ထား၏။ ထိုအဖွင့်ကို မနှစ်သက်သော ဋီကာဆရာသည် “နဟိ။ ပေ။ ပုနဝစနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။

၂။ ကသ္မာ ပန။ ပေ။ ဝုတ္တာနိ။ ။ ဤစောဒနာဝါကျထည်း၌ “ယထာ ပေ။ အဝိသေသေတွာ ဥပါဒါရူပံ ဝုတ္တံ” ကိုး ဥပမာနဝါကျ။ “ဝေ အဝတွာ ပေ။ ဝိသေသေတွာဝ ဝုတ္တာနိ” ကို ဥပမေယျဝါကျဟု ရှေးဦးစွာ ခွဲပါ။ ယထာ။ ပေ။ ဝုတ္တံ ဟူသော ဥပမာနဝါကျ၌ ဗာဟိရာဒိသုဝယ် အာဒိဖြင့် အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၊ ပဉ္စတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့ကို ယူပါ။ ထိုဗာဟိရရုပ် အစရှိသည် တို့၌ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ” ဟု ဥပါဒါရူပံ ပုဒ်ကို ဝိသေသန မပြုဘဲ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။

သေတွာ၊ “ဥတုသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ၊ ကဋတ္တာရူပံ” ဟု အထူးမပြုမူ၍။ ဥပါဒါရူပံ၊ ကို။ (အဂ္ဂတာ) ဝုတ္တံ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ (ဤသို့ အထူးမပြုမူ၍။) အဝတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ စိတ္တကမ္မဇဥပါဒါရူပါနိ၊ စိတ္တဇဥပါဒါရူပံ၊ ကမ္မဇဥပါဒါရူပံတို့ကို။ (“ဝိသေသေတွာဝ ဝုတ္တာနိ၌ စပ်”) စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ၊ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ဟေတုပစ္စယာဒိသု၊ ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌။ [အာဒိဖြင့် သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို ယူပါ။ ဟေတုပစ္စယာဒိသုတိ အာဒိသဒ္ဓေန သဟဇာတပစ္စယာဒိ၊ သင်္ဂဏာတိ။-အနု။] သဟ၊ အတူတကွ၎င်း။ [“စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ နှင့် ကဋတ္တာရူပံ” ကို အတူတွဲ၍၎င်း။] စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ။ ပေ။ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ အဓိပတိပစ္စယာဒိသု၊ အစရှိသောပစ္စည်းတို့၌။ ဝိသု၊ သီးခြား၎င်း။ [“စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ နှင့် ကဋတ္တာရူပံ” ကိုမတွဲဘဲ သီးခြား၎င်း။] စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဘာဝ ကဋတ္တာရူပဘာဝေဟိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပ၏အဖြစ်၊ ကဋတ္တာရူပ၏အဖြစ်တို့ဖြင့်။ ဝိသေသေတွာဝ၊ ၍သာ။ (အဂ္ဂတာ) ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ တတ္ထိ၊ ထိုဗာဟိရံ ကေ၊ မဟာဘူတံ အစရှိသောပါဠိရပ်၌။

၁။ ဧဝံ အဝတွာ။ ပေ။ ဝိသေသေတွာဝ ဝုတ္တာနိ။ ။ ဤဥပမေယျဝါကျ၌ “ဧဝံ အဝတွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှေးဥပမုဋ္ဌနကို ဝိသေသပမာဟုမှတ်ပါ။ ထိုသို့ ဝိသေသနမပါဘဲ မဟောမူ၍ “ဝိသေသနပြု၍သာ ဟောတော်မူအပ်သည်” ဟုလို။ ထိုသို့ ဝိသေသနပြု၍ ဟောတော်မူရာ၌ ဟေတုပစ္စည်း သဟဇာတပစ္စည်း အစရှိသည်တို့ဝယ် “စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ နှင့် ကဋတ္တာရူပံ” ဟုသော ဝိသေသနတို့ကို အတူတကွတွဲ၍ ဥပါဒါရူပံ” ၌ စပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် “သဟ ဝိသေသေတွာဝ ဝုတ္တာနိ” ဟု ဆိုသည်။ ဟေတုပစ္စည်းမှတ်ပါးသော အဓိပတိပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၌ကား “စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟု ကဋတ္တာရူပံနှင့်မတွဲဘဲ သီးခြား၎င်း အသညသတ္တာနံ။ ပေ။ ကဋတ္တာ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟု စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ နှင့် မတွဲဘဲ သီးခြား၎င်း ဥပါဒါရူပံကို စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ကဋတ္တာရူပံအဖြစ်ဖြင့် အထူးပြု၍ ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့် “ဟောနည်းမတူဘဲ ထိုကဲ့သို့ ဟောတော် မူအပ်ပါကုန်သနည်း” ဟု စောဒနာသည်။

ဗာဟိရဂ္ဂဟဏာဒီဟိ။ ဗာဟိရသဒ္ဓါအစရှိသောသဒ္ဓါတို့ဖြင့်။ [အာဒိဖြင့်အာ
ဟာရသမုဋ္ဌာနသဒ္ဓါ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနသဒ္ဓါတို့ကိုယူပါ။] (မဟာဘူတာနိတို့
ကို။ ဝိသေသိတာနိ) ဝိယ၊ အထူးပြုအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ (ဝေ၊ တူ။) ထွေးကြ၍မဟာ
ဘူတေပဋိစ္စအစရှိသောနိဋ္ဌေသဉ္စ။ မဟာဘူတာနိတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ကေနစိ၊
တစုံတခုသောဝိသေသနဖြင့်။ အဝိသေသိတတ္တာ၊ အထူးမပြုအပ်ကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဘာဝ ကဋတ္တာရူပဘာဝေဟိ ဝိသေ
သေတွာဝ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။)

ဣဒါနိ အညေနပိ ကာရဏေန တေသံ (ထိုစိတ္တဇ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်
တို့၏။) ဝိသေသိတဗ္ဗတံ (“စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋတ္တာရူပံ” ဟု ဝိသေသန
ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို။) [ဒဿေတုံ အပိစာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ။-အနု။]
အပိစ၊ သည်သာမကသေး။ ဣဒိစိတ္တနိဗ္ဗတ္တာနံ၊ အဘိညာဉ်ဟူသော တန်ခိုး
စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဥပါဒါရုပ်
အတွက်။) ကမ္မပစ္စယာနုဉ္စ၊ ကံဟူသော အကြောင်းရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်
သော။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ဥပါဒါရုပ်အတွက်။) ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနံ၊ ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ
ဖြစ်ကုန်သော ဗာဟိရရူပဝါယတနာဒီနံ၊ ဗာဟိရဖြစ်သော ရူပဝါယတန အစ
ရှိသည်တို့၏။ စိတ္တံ၊ ဣဒိစိတ်သည်၎င်း။ ကမ္မဉ္စ၊ ကံသည်၎င်း။ ဟေတာဒိသု၊
ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ကောစိ၊ သော။ ပစ္စယော၊ သည်။

၁။ ဗာဟိရပေ။ အဝိသေသိတတ္တာ။ ။ တတ္ထ ဗာဟိရဂ္ဂဟဏာဒီဟိ ဝိယာ
တိ ယံသာဗာဟိရံ ဧကံ မဟာဘူတန္တိ အာဒိသု ဗာဟိရအာဟာရသမုဋ္ဌာန
ဥတုသမုဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏေဟိ မဟာဘူတာနိ ဝိသေသိတာနိ၊ ဝေ ထွေ မဟာဘူတေ
ပဋိစ္စာတိ တေသ္မိံ နိဋ္ဌေသေ မဟာဘူတာနိ ကေနစိ ဝိသေသနေနံ အဝိ
သေသိတတ္တာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဘာဝ ကဋတ္တာရူပဘာဝေဟိ ဝိသေသေတွာဝ
ဝုတ္တာနိတိ ယောဇနာ၊-အနု။

၂။ နကောစိ။ ပေ။ ပစ္စယော။ ။ ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်ကြသော ဗာဟိရ
ရုပ်တရားတို့၏ စိတ်သည်၎င်း၊ ကံသည်၎င်း ပဋ္ဌာန်းနည်းအားဖြင့် ဟေတု
အစရှိသော ပစ္စည်းတို့တွင် တစုံတခုသော ပစ္စည်းမျှမဖြစ်။ [ပဋ္ဌာန်းနည်း
အားဖြင့် မဖြစ်သော်လည်း သုတ္တန်နည်းအားဖြင့်ကား ပကတုပနိဿယပစ္စည်း
ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏။ နကောစိပစ္စယောတိ ဣဒိ ပဋ္ဌာနေ အာဂတနိယာမေန
ရူပံ ဥပနိဿယပစ္စယံ န လဘတိတိ ကတွာ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ ဟေတာဒိသုတိ၊

န (ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ ပန၊ ဆက်။ အာဟာရဥတုသမုဋ္ဌာနာနံ၊ အာဟာရ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၊ ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော ရူပါ ယတန အစရှိသည်တို့ကို။ စိတ္တံ၊ သည်း၊ ပစ္စာဇာတဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥပတ္တမ္ဘက မေဝ၊ ထောက်ပံ့ရုံသာ ထောက်ပံ့နိုင်၏။ ဇနကံ၊ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်။ ပန၊ အနွယ်ကား။ မဟာဘူတာနေဝ၊ တကွဖြစ်ဖက် မဟာဘုတ်တို့သည်သာ။ တေသံ၊ ထိုအာဟာရ သမုဋ္ဌာနံ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ဖြစ် သော ရူပါယတန အစရှိသည် တို့ကို။ 'သဟဇာတာဒိ ဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဇနကာနိ၊ ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏။ [ကေ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စံ၊ ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စဥပါဒါရူပံ" ဟူသော ဤပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်သည်။]

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဣဒ္ဓိစိတ္တနိဗ္ဗတ္တာနံ စသောဝါကျ၊ အာဟာရ ဥတုသမုဋ္ဌာနာနံ စသောဝါကျ၊ မဟာဘူတာနေဝ စသော ဝါကျအားဖြင့် သုံးပါးသောဝါကျတို့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့်။) စိတ္တေန၊ နှင့်၎င်း။ ကမ္မေန၊ နှင့်၎င်း။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ (စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာန ဥပါဒါ ရူပါနံ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ဥပါဒါရူပံ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ဥပါဒါ ရူပံတို့၏။) အဘာဝေ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ ဟေတာဒိ ပစ္စယဘူတေဟိ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အရူပေဟိ၊ နာမ်တရားတို့ကြောင့်။ (စိတ်တည်းဟူသော နာမ်တရား၊ ကံတည်းဟူသော နာမ်တရားတို့ကြောင့်။) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ၊ ဖြစ်ကုန်လလော်။ ဝါ၊ ဖြစ်ကုန် သော။ ဥပါဒါရူပါနိ၊ တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ကဋ္ဌတ္တာရူပဘူတာနေဝ၊

တဒဝိနာဘာဝတော ပန ဝံဿ စိတ္တကမ္မာနံ ကာရဏဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယတော ဣဒ္ဓိစိတ္တနိဗ္ဗတ္တာနိ ကမ္မပစ္စယာနိစာတိ၊ ဝုတ္တာနိ၊-အနု။]

၁။ အာဟာရ ပေ။ န ဇနကံ။ ။နဇစိတ္တံ အာဟာရဥတုသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ပစ္စယော ဟောတိတိ သစ္စံ ဟောတိ၊ သော ပန ဥပထမ္ဘကတ္တေန၊ န ဇန ကတ္တေနာတိ ဒဿေန္တော အာဟ အာဟာရ၊ ပေ။ န ဇနကန္တိ၊-အနု။

၂။ ဝိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ ပေ။ ဘူတာနေဝ။ ။ဝိတ်တည်းဟူသော နာမ်တရား ကံတည်းဟူသော နာမ်တရားတို့ကြောင့်ဖြစ်ကြသော ဥပါဒါရူပံတို့သည် "ကေ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော ဟောဘူတာ၊ ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ" ဟူသော ဤပါဠိတော်ဝယ် "မဟာဘူတေ၊

စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ဟူသော မဟာဘုတ်ရှိကုန်သည်သာ။ ဝါ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ဟူသော မဟာဘုတ်တို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်သာ။ ဟောန္တိ။ အညာနိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ်တို့မှ တပါးကုန်သော အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ်၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ်တို့သည်။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရူပ ကဋ္ဌတ္တာရူပဘူတာနိ၊ ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ဖြစ်ကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ ဝိသေသံ၊ ကို။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်တို့နှင့် အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ် ဥတုသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အထူးကို။) ဒဿေတုံ၊ ငှား၊ စိတ္တကမ္မဇေသော၊ စိတ္တဇ ကမ္မဇသောလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ (စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။) ဥပါဒါရူပေယျ၊ တို့၌။ ဝိသေသနံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ [“စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပ” ဟု၎င်း “ကဋ္ဌတ္တာ ရူပ” ဟု၎င်း ဥပါဒါရုပ်တို့၌ ဝိသေသနကို ပြုတော်မူအပ်ပြီ” ဟူလို။]

ဝါ၊ တနည်း။ အညာနိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်တို့မှ တပါးကုန်သော အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ် ဥတုသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်တို့သည်။ (ဝိသေသနံ န အရဟန္တိဉ္စပ) သမာနဇာတိကေန၊ ရုပ်ချင်း အားဖြင့်တူသော ဇာတ်ရှိသော၊ ရူပေန၊ အာဟာရဟူသောရုပ် ဥတုဟူသော ရုပ်ကြောင့်။ သမုဋ္ဌာနာနိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်တို့သည်။ ပါကဋ္ဌ ဝိသေသနာနေဝ၊ ထင်ရှားသော ဝိသေသန ရှိကုန်သည်သာ။ [“အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ကေ မဟာဘူတံ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန် ကေ မဟာဘူတံ” စသည်ဖြင့် ထင်ရှားသော ဝိသေသနရှိသည် ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ထင်ရှားသော ဝိသေသန

ပဋိစ္စ” ကို ယောက်၍ ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အနီးကပ်ဆုံးသော အကြောင်းသည် မဟာဘုတ်တို့ သာတည်း။ ထို့ကြောင့် “စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ဟူသော ပဟာဘုတ်ရှိကုန်သည်သာ” ဟု အနက်ပေးလိုက် ပါသည်။ အနုဋ္ဌိကာဉ်ကား “စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာနပဟာဘူတနိဗ္ဗတ္တာနေဝ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။

ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိသေသနံ၊ ကို။ န အရဟန္တိ၊ မထိုက်ကုန်။
 (“ဝိသေသနပြုဘယ်မလို”-ဟူလို။) ပန၊ ကား။ တောနိ၊ ဤစိတ္တသမုဋ္ဌာန်
 ဥပါဒါရုပ် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်တို့ကို။ (ဝိသေသိတာနိဉ္စိတံ) အသမာန
 ဇာတိကေဟိ၊ မတူသောဇာတ် ရှိကုန်သော။ အရူပေဟိ၊ နာမ်တရားတို့
 ကြောင့်။ (စိတ်တည်းဟူသော နာမ်တရား၊ ကံတည်းဟူသော နာမ်တရား
 တို့ကြောင့်။) သမုဋ္ဌတာနိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ရကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊ ဤ။ ဝါ၊
 ကြောင့်။) ဝိသေသနံ၊ ကို။ အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့
 နာမ်တရားတို့ကြောင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော ဥပါဒါရုပ်တို့၏
 ဝိသေသနပြုထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိသေသိတာနိ၊ အထူးပြုအပ်
 ကုန်ပြီ။ [စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ”ဟု ဥပါဒါရုပ်ကို အထူးပြုအပ်
 ကုန်ပြီ။] ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဝါ၊ တနည်း။ စိတ္တကမ္မာနိ၊ စိတ်၊ ကံတို့သည်။ စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာနာနံ၊
 စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရုပ်တို့အား။ သဝိသေသေန၊ အထူးနှင့်တကွ
 ဖြစ်သော။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ
 ယထာ၊ ကဲ့သို့။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။) စိတ္တကမ္မာနိ၊ တို့၏။ (သမ္ပန်
 ထည့်သည်။) စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ၊ တို့၏။ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝတော၊
 သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ မူလကာရဏဘာဝ

၁။ န ဝိသေသနံ အရဟန္တိ။ ။န ဝိသေသိတဗ္ဗာနိ ကာရဏဝိသေသနေ
 နေဝ (အာဟာရသမုဋ္ဌာန် စသော ဝိသေသနဖြင့်ပင်) ဝိသေသဿ သိဒ္ဓတ္တာ၊
 မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပန္နော၊ ဝတ္ထုဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊ တောနိ ပန စိတ္တဇ
 ကမ္မဇရူပါနိ၊-အန။

၂။ သဝိသေသေန ပစ္စယဘာဝေန။ ။“အထူးနှင့်တကွဖြစ်သော ပစ္စည်း
 ၏ အဖြစ်ဖြင့်”ဟူသော စကားအရ စိတ်တည်းဟူသော ပစ္စည်းကို ရည်ရွယ်၍
 “သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝတော” ဟု၎င်း၊ ကံတည်းဟူသော ပစ္စည်းကို
 ရည်ရွယ်၍ “မူလကာရဏဘာဝတော” ဟု၎င်းမိန့်သည်။ [သဝိသေသေနာတိ
 ယေနဝိသေသေန ဝိသေသိတာံ၊ တံ ဒေသေန္တောစိတ္တံ သန္ဓာယာဟ သဟဇာတာဒိ
 ပစ္စယဘာဝတောတိ၊ ဣတရံ ပန သန္ဓာယ မူလကာရဏဘာဝတောတိ၊ ကမ္မူပ
 နိဿယပစ္စယဘာဝတောတိ အတ္ထော၊-အန။]

တောစ၊ မူလအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်းတည်း။ ဝေ၊ တူ။ ဥတု
 အာဟာရာ၊တို့သည်။တံသမုဋ္ဌာနာနံ၊ထိုဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၊အာဟာရသမုဋ္ဌာန်
 ရုပ်တို့အား။ (သဝိသေသေန ပစ္စယဘာဝေန ပစ္စယာ) န (ဟောန္တိ) ။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ စိတ္တကမ္မဇာနေဝ၊ စိတ္တဇဥပါဒါရုပ် ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်တို့သည်သာ။
 ဝိသု၊ သီးခြား။ ဝိသေသနံ၊ ဝိသေသနကို။ အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ပန၊
 ကား။ ဣတရာနိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ်တို့မှ
 တပါးကုန်သော အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရုပ် ဥတုသမုဋ္ဌာန်ဥပါဒါရုပ်
 တို့ကို။ မဟာဘူတဝိသေသနေနေဝ၊ မဟာဘူတတို့ကို အထူးပြုသော ဥတု
 သမုဋ္ဌာန် အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်ပင်။ ဝိသေသိတာနိ၊ အထူး
 ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ဣဓ၊ ဤစိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရုပ် ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံဟူသော

၁။ မဟာဘူတဝိသေသနေနေဝ။ ။[စာအုပ်တို့၌ “မဟာဘူတဝိသေ
 သေနဝ”ဟု ပါရှိပျက်၏။] ပါဠိတော်၌ “ဥတုသမုဋ္ဌာန် ဧကံ မဟာဘူတံ
 ပဋိစ္စ။ပေ။မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ”ဟူရှိ၏။ထိုပါဠိတော်ဝယ် မဟာဘူတံ
 တို့၏ ဝိသေသနသည် ဥတုသမုဋ္ဌာန် အရ ဥတုတည်း။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်၌
 လည်း အာဟာရတည်း။ ထိုမဟာဘူတတို့၏ ဝိသေသန ဖြစ်သော ဥတု၊
 အာဟာရဖြင့်ပင် ဥပါဒါရုပ်တို့ကိုလည်း အထူးပြုအပ်ပြီးဖြစ်သည် ဟူလို။
 [မဟာဘူတ ဝိသေသနေနေဝ ဝိသေသိတာနိတိ အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဧကံ
 မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန် ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စာတိ မဟာဘူတ
 ဝိသေသနေနေဝ ဇနကပစ္စယေန အာဟာရေန ဥတုနာစ ဝိသေသိတာနိ၊-
 အနု။]

၂။ ဣဓပေ။မဟာဘူတာနိဝိယ။ ။“မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်
 ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ”ဟူသောပါဠိတော်၌ ဥပါဒါရူပံ အတွက် စိတ္တ
 သမုဋ္ဌာန် ရူပံ ဟု၎င်း၊ “ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ”ဟု၎င်း ဝိသေသနရှိ၏။ မဟာဘူတေ
 အတွက် ဝိသေသနမရှိ။ ဥပါဒါရုပ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပံ၊
 ကဋ္ဌတ္တာရူပံ ၌ပါသောစိတ်၊ ကံတို့သည် “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ” ၌ မဟာဘူတ
 ၏ဝိသေသနလည်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။ [ဣဓာတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပံ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ ဣမသ္မိံ ဝစနေ၊ ဧတ္ထ ဟိ ဥပါဒါရူပါနံ စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာ
 နတာဝစနေန တံ နိဿယာနမ္ပိ (ထိုဥပါဒါရုပ်တို့၏ မှီရာဖြစ်သော မဟာဘူတ
 တို့၏လည်း) တဗ္ဗာဝေါ (ထိုစိတ်၊ကံဟူသော ဝိသေသနရှိသည်၏ အဖြစ်ကို)
 ပကာသိတောတိ၊-အနု။]

စကားရပ်၌။ ဥပါဒါရူပ ဝိသေသနေန၊ ဥပါဒါရုပ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋတ္တာဂ္ဂုဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ မဟာဘူတာနိ၊ တို့ကို။ (ဝိသေသိတာနိ) ဝိယ၊ တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ အညတရဝိသေသနံ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဝိသေသနသည်။ ဥဘယဝိသေသနံ၊ ၂-ပါးစုံ၏ ဝိသေသန သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဟောတိယေဝ၊ ဖြစ်သည် သာ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ကုသွာထည့်၍ ဟိ(ယသွာ) ဟုလည်း ပေးပါ။]

၅။ အညမညပစ္စယေ၊ ပေ။ ခန္ဓာတိ၊ အညမညပစ္စယေ။ ပေ။ ခန္ဓာဟူ၍။ ဝါ၊ ဟူသော။ ခန္ဓဝတ္ထုနံ၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုတို့၏။ (အဗျကတဝါရ၌လာသော စကားရပ်ဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို ယူရသည်။) အညမည ပစ္စယတာဒဿနေန၊ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်းဖြင့်။

၁။ န ဟိ၊ ပေ။ နဟောတိ။ “ဣတဏှနိ ပန ပေ။ ဝိသေသိတာနိ” ဝါကျ၌ “အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ ဧကံ မဟာဘူတ ပဋိစ္စ” စသည်ဖြင့် မဟာဘုတ် တည်းဟူသော တပါး၏ ဝိသေသနဖြစ်သော အာဟာရ၊ သို့မဟုတ် ဥတုသည် ဟောဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်၏ ဝိသေသနလည်း ဖြစ်နိုင်၊ “ဣဓေပေ။ မဟာဘူတာနိဝိယ” ဝါကျ၌ ဥပါဒါရုပ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော စိတ္တ၊ ကမ္မ သည် မဟာဘုတ်၏ ဝိသေသနလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် “အမှတ် မထား တပါးပါး၏ ဝိသေသနသည် ၂-ပါးစုံ၏ ဝိသေသနမဖြစ် မဟုတ်၊ ဖြစ်နိုင်သည်သ” ဟူလို။ [အညတရဝိသေသနံ ဥဘယဝိသေသနံ ဟောတိ၊ ဥဘယေသံ (၂-ပါးစုံသော မဟာဘုတ်ရုပ် ဥပါဒါရုပ်တို့၏) အဝိနိဗ္ဗော ဂေန(အသီးအခြားခွဲ၍ မရခြင်းအားဖြင့်) ပဝတ္ထနတော၊-အနု။]

၂။ အညမညပေ။ ဒသိတော ဟောတိ။ “ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေန နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုတို့၏ အညမညပစ္စည်း အဖြစ်ကို ပြကြောင်းစကား” ဟူသည် “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ဟူသော စကားပင်တည်း။ ထိုစကား၌ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ” ဟု နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးလုံးကို ပေါင်း၍ ပြထား သောကြောင့် ထိုနာမ်ခန္ဓာ လေးပါးတို့သည် ဟဒယဝတ္ထုအား ကျေးဇူး ပြရာ၌ တဒေါင်းတည်းကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကို ပြအပ်ပြီးဖြစ်တော့၏။

ဝါ၊ ပြကြောင်းစကားဖြင့်။ (“ဒသိတော ဟောတိ” ခွဲစပ်) ပုဗ္ဗေ၊ ခွဲ။
 ဝိသု၊ သီးခြား။ (ခန္ဓာလေးပါးမပေါင်းဘဲ အသီးအခြား) ပစ္စယဘာဝေန၊
 ဟဒယဝတ္ထု၏ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့်။ ဒသိတာနံ၊ ပြအပ်ပြီးကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊
 ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့၏။ (ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စစသည်ဖြင့် အသီး
 အသီးခွဲခြား၍ ပြအပ်ပြီး ကုန်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ
 တို့၏။) ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ (ဟဒယဝတ္ထုအား ကျေးဇူးပြုရာ၌
 ခန္ဓာ ၄-ပါးလုံး တပေါင်းတည်း။) ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြုသည်၏
 အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဘာဝတာ) ဒသိတော ဟောတိ။ ဣတိ ဣမိနာ
 အဓိပ္ပါယ်န၊ ပြင့်။ စတုန္နမ္ပိ၊ ပေ။ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)
 အာဟ။

ပုန၊ ထိုသို့ပင် ဤသို့သောအလိုဖြင့် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ခန္ဓပဋိစ္စ
 ဝတ္ထုတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားသည်။ စတုန္နမ္ပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။

၁။ ပုဗ္ဗေ ဝိသု ဒသိတာနံ။ ။ “ပုဗ္ဗေ” အရ ဤအညမညပစ္စည်း၌ပင်
 ရှေ့စကားကိုဟူပါ။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု” မရောက်မီရှေ့၌ “ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ
 တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ကော ခန္ဓော” စသည်ဖြင့် ခန္ဓာ
 လေးပါး မတူဘဲ အသီးအသီးခွဲ၍ ကျေးဇူးပြုပုံကိုပြခဲ့၏။ ထိုသို့ပြခဲ့သည်ကို
 ရည်ရွယ်၍ “ပုဗ္ဗေ ဝိသု ပစ္စယဘာဝေန ဒသိတာနံ” ဟု ဆိုသည်။ [“ပုဗ္ဗေတိ
 အညမညပစ္စယေ ဝိပါကာဗျာကတံ ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ ဝတ္ထုစာတိ
 ပဒေ” ဟု မရဋ္ဌိကာဖွင့်ပြီးလျှင် “အနုဋ္ဌိကာယံ ပန ပုဗ္ဗေတိ ဟေတုပစ္စယာဒီ
 သူတိ ဝုတ္တံ၊ တံ ဝိဘာရေကဗ္ဗံ၊ န ဟိ တတ္ထ ဝိသု ပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တောတိ။”]

၂။ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယ်န။ ။ “ခန္ဓဝတ္ထုနံ” အညမညပစ္စယတဒဿနန
 ခန္ဓာနံ ကေဘော ပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိ ဟူသော အဋ္ဌကထာဆရာ၏
 အလိုကို မနှုတ်သက်သောကြောင့် “ဣမိနာ အဓိပ္ပါယ်န” ဟု ဆိုသည်။ [ဧတ
 နေဝ ဟိ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ ဗာတ္တနော (မိမိဟူသော ဋီကာဆရာ၏) အရုစိ
 ဝိဘာဝေန္တော အာဟ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယ်နဟာတိ၊-အနု။]

၃။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုတိ၊ ပေ၊ ဝတ္ထု၊ သ။ ။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု” ဟူသော
 စကားသည် “လေးပါးလုံးသော နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ဟဒယဝတ္ထုနှင့် အညမည
 ပစ္စည်းအဖြစ်ကို ပြသော စကားမဟုတ်လျှင် အဘယ်ကိုပြသော စကားပါ
 နည်း” ဟု ဒေသနာသုံးရလောကြောင့် မိမိဋ္ဌိကာဆရာ၏ အလိုကိုပြလိုရကား

ခန္ဓာနံ၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့၏။ ဧကေတော၊ တည်း။ ပဋိစ္စတ္ထ
 ဖရဏတာဒဿနံ၊ ပဋိစ္စ၏အနက်ကို ပြီးစေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြကြောင်း
 စကားတည်း။ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စခန္ဓာတိ(လူဒံ)၊ ဟူသော ဤစကားသည်။ ဝတ္ထုဿ၊
 ဟဒယဝတ္ထု၏၊ (ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတာဒဿနံ၊ တည်း။) [ရှေးနိဿယ၌ “အတ္တ”
 ကို “ကိစ္စ” ဟု အနက်ပေး၏။] စ၊ ဆက်။ ဧကဝလံ၊ ဟေတုပစ္စည်းစသည်
 မဖက် သက်သက်။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဣဓေ၊ ဤအညမည ပစ္စည်း၌သာ။
 (ဧကေတော၊ ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတာဒဿနံ၊ သည်။) န (ဟေတု)၊ မဟုတ်သေး။
 ဟေတုပစ္စယာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အယံမေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်
 သည်ပင်။ နယော၊ တည်း။ [“ဟေတုပစ္စည်း စသည်တို့ ၌လည်း၊ ဤကဲ့သို့
 “ခန္ဓေ ပဋိစ္စဝတ္ထု” အရ ခန္ဓာတို့က တပေါင်းတည်း ပဋိစ္စ၏အနက်ကို ပြီးစေ
 နိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ပြသည်။] တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၌။

“ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုတိလူဒံ ပန” စသည်ကိုမိန့်။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု ဟူသော
 ဤစကားသည် နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးလုံး၏ တပေါင်းတည်း ပဋိစ္စအနက်ကို
 ပြီးစေနိုင်ပုံကို ပြကြောင်းစကားဖြစ်၏။ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ဟူသောစကား
 လည်း ဟဒယဝတ္ထု၏ ပဋိစ္စအနက်ကို ပြီးစေနိုင်ပုံကို ပြကြောင်းစကားပင်
 ဖြစ်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ “ဒဿနတ္ထ” ဟု ရှိသော်လည်း ရှေးနိဿယ၌၎င်း၊
 အနုဋ္ဌိကာ၌၎င်း ဒဿနံ ဟုသာရှိသည်။ ပဋိစ္စအနက်ဟူသည် နာမ်ခန္ဓာ
 ၄-ပါးလုံးနှင့် ဟဒယဝတ္ထု၏တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ရောက်ခြင်းအနက်တည်း။]

၁။ နဧကဝလံ။ ပေ။ နယော။ ။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ
 ခန္ဓာ” ဟူသော စကားရပ်သည် ဤအညမညပစ္စည်း၌သာ ပါသည် မဟုတ်။
 ဟေတုပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၌လည်း ပါခဲ့၏။ ထိုပစ္စည်းတို့၌လည်း “စတုန္ဒမ္ပိ
 ခန္ဓာနံ ဧကေတော ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတာဒဿနံ” ဟူသော ဤအစီအရင်အတိုင်းပင်
 သိကြောင်းနည်း ဖြစ်သည်။

၂။ တတ္ထ။ ပေ။ ဒဿိတာယေဝ။ ။ [တတ္ထာတိ ဟေတုပစ္စယာဒိသု-
 မဓု။] “သဗ္ဗေသံ ခန္ဓာနံ ဝိသု ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတံ ဒဿေတွာ” ဟူရာ၌ “ဝိသု=
 သီးခြားဟူသည် ပစ္စည်းဘက်၌ ဝတ္ထုမပါဘဲ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု” ဟူသော
 ပါဠိရပ်တည်း။ “ပုန ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ဟူရာ၌ ပစ္စည်းဘက်၌ ခန္ဓာနှင့်မတူဘဲ
 “ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ဟု ဝတ္ထု အတွက် သက်သက် ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတာကို ပြခြင်း
 တည်း။ ဤသို့ ခန္ဓာတို့ကို၎င်း၊ ဝတ္ထုကို၎င်း အသီးအသီး ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတာကို

သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဝိသု၊ သီးခြား။ ပဋိစ္စတ္ထပရဏတံ၊ ပဋိစ္စ၏အနက်ကိုပြီးစေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတွာ၊ ရှိ။ ပုန၊ တဖန်။ ဝတ္ထု၊ ပဋိစ္စခန္ဓာတံ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ဝတ္ထုဿပိ၊ ၏လည်း။ (ပဋိစ္စတ္ထပရဏတယ၊ ကို။) ဒဿိတာယ၊ ပြအပ်ပြီးသော်။ ဧကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်။ ခန္ဓဝတ္ထုနဉ္စ၊ တို့၏လည်း။ (ပဋိစ္စတ္ထပရဏတ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။) ဒဿိတာယေဝ၊ သည်သာ။ ဟောတိ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋိစ္စဝါရ အည မညပစ္စယနိဗ္ဗေသန္တိ။ [နောက်၌ “ပစ္စယဝါရေစ” ဟုလာမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ “ပဋိစ္စဝါရေ” ဟု မခုဒ္ဓိကာစွဲသည်။] ကုသ လံဓမ္မံ။ ပေ။ မဟာဘူတာတိ ဝေ မာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ နည်း။ [အာဒိဖြင့် “အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ” စသည်တို့ကို ယူပါ။] ယဒေဝ၊ (ဓမ္မဇာတံ)၊ အကြင်တရားသည်ပင်။ ပဋိစ္စတ္ထံ၊ ပဋိစ္စ၏အနက်ကို။ ဖရတိ၊ ပြီးစေ၏။ တေနေဝ (ဓမ္မဇာတေန)၊ ထို ပဋိစ္စ၏အနက်ကို ပြီးစေသောတရားသည်ပင်။ အညမညပစ္စယေန၊ သည်။ န ဘဝိတဗ္ဗနု၊ မပြစ်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။ (ဧကဟိဝိယ၊ နည်း) ဟေတုပစ္စယာ ဒိဟိဝိယ၊ တို့ကဲ့သို့

ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြအပ်ပြီးသော် (တိုက်ရိုက်ပြလိုက်သောအခါ) ပစ္စည်းဘက်၌ ခန္ဓာနှင့် ဝတ္ထုကိုပေါင်း၍ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူအပ်သော်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ခန္ဓာနှင့်ဝတ္ထုကို ပစ္စည်းဘက်၌ပေါင်း၍ “ဧကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ” စသည်ဖြင့် ခန္ဓာ ဝတ္ထု ၂-ပါးလုံးတို့၍ ပဋိစ္စတ္ထပရဏတာ ကို ပြအပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်သာ။

၁။ နနု ယဒေဝ။ ပေ။ ဒိဟိဝိယ။ ။ ပဋိစ္စအနက်ကို ပြီးစေသော တရားတိုင်းပင် အညမညပစ္စည်းမဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဥပမာ-ပဋိစ္စ အနက်ကိုပြီးစေသော တရားတိုင်းပင် ဟေတုပစ္စည်း စသည် မဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [“ဟေတုပစ္စယာဒိဟိဝိယ” သည် မဖြစ်ခြင်းတူပုံကို ပြသောကြောင့် သဒိသူပမာ၊ သဒိသုဒ္ဓါဟရုဏ်တည်း။ ဟေတုပစ္စယာဒိဟိဝိယာတိ သဒိသုဒ္ဓါဟရုဏ်-အနု။ ဤနေရာ၌ ဥပမာဟူသည် သဒ္ဓါကျမ်းပျား၌ကဲ့သို့ ဥဒါဟရုဏ်ထုတ်ပြခြင်းတည်း။]

တည်း။ ဟိံ၊ ချဲ့။ ယံ၊ အကြင်ခန္ဓာတရားကို။ ကေံ(ခန္ဓံ ပဋိစ္စာတိ စ)၊ ဟူ၍
 ၎င်း။ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စာတိ စ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စာတိ စ၊ ဟူ၍
 ၎င်း။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တေ၊ ထိုခန္ဓာတရားတို့သည်။ ဟေတုပစ္စယဘူတာ
 ဝေ၊ ဟေတုပစ္စည်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သောတရားတို့ချည်းသာ။ န ဟောန္တိ၊
 မဟုတ်ကုန်။ အာရမဏပစ္စယာဒိသုပိ၊ ထို၌လည်း။ ဘေ(သေဝ)၊ သည်။
 နယော၊ တည်း။

ပစ္စယဝါရေ စ၊ ၌လည်း။ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာတိ၊
 ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထု၊ အဗျာကတဓမ္မဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထုသည်။
 ကုသလာနံ၊ ကုသိုလ်(ခန္ဓာ)တို့၏။ အညမညပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊
 မဟုတ်။ အတ စ ပန၊ ထိုသို့မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ တံပစ္စယာ၊ ထိုဟဒယဝတ္ထု
 ဟူသောသင်္ကြောင်းကြောင့်။ ခန္ဓာနံ၊ ကုသိုလ်ခန္ဓာတို့၏။ အညမညပစ္စယာ၊

၁။ နဟိ။ ပေ။ ဘူတာဝေ ဟောန္တိ။ ။ “ဟေတုပစ္စယာဒိဟိဝိယ” ၏သဒ္ဓိသ
 ဥဒါဟရဏ်ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “န ဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဟေတု
 ပစ္စည်း၌ “ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ” ဟု၎င်း၊ “တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ” ဟု၎င်း၊ “ဒွေ
 ခန္ဓေ ပဋိစ္စ” ဟု၎င်း ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတော်မူအပ်သမျှ ခန္ဓာတိုင်းပင်
 ဟေတုပစ္စည်း မဟုတ်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်သော ဟိတ်တို့သာ ဟေတုပစ္စည်း
 ဖြစ်ကြ၏။ ထိုသို့ဟေတုပစ္စည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက် ဟေတုပစ္စည်း၌ သွင်း၍
 ဟောတော်မူသကဲ့သို့ အညမညပစ္စည်းမဟုတ်သော တရားများကိုလည်း “ကုသ
 လေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ” စသည်ဖြင့် အညမညပစ္စည်း၌
 သွင်း၍ ဟောတော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော ဟု စောဒနာလိုသည်။

၂။ ပစ္စယဝါရေ။ ပေ။ ဝုတ္တာ။ ။ “ကဿ န ဝုတ္တံ” ဟု မိမိစောဒနာ
 ရခြင်း၏ အကြောင်းတမျိုးကို ပြလိုသောကြောင့် “ပစ္စယဝါရေ” စသည်ကို
 မိန့်။ ပစ္စယဝါရံ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ။ ပေ။ အညမညပစ္စယာ” ဟု ဟော
 တော်မူထား၏။ အဗျာကတဓမ္မဟူသည် ဟဒယဝတ္ထုတည်း။ ထိုဟဒယဝတ္ထု
 ကို အကြောင်းပြု၍ ကုသိုလ်တရားဖြစ်သော်လည်း ထိုဟဒယဝတ္ထုနှင့် ကုသိုလ်
 တရားသည် အညမညပစ္စည်း မဟုတ်ပါ။ ထိုသို့မဟုတ်ပါဘဲလျက် ထိုဟဒယ
 ဝတ္ထုရုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကုသိုလ်တရားတို့၏ အညမညပစ္စည်း
 ကြောင့် ဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူအပ်၏။

ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိကို။ (ဘဂပတာ) ဝုတ္တာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဟောတော်မူအပ်
 သော်။ (ဟေတုပစ္စည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက် ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ၊ တယော ခန္ဓေ
 ပဋိစ္စ၊ ဒေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စသည်ဖြင့် ဟေတုပစ္စည်း၌၎င်း၊ အဗျာကတဓမ္မဖြစ်
 သော ဟဒယဝတ္ထု၏ ကုသိုလ်တရားတို့၏ အညမညပစ္စည်းမဟုတ်ပါဘဲလျက်
 “အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟုပစ္စယဝါရ၌၎င်း ဟော
 တော်မူအပ်သော်။) ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ မဟာဘူတာနံ၊
 တို့၏။ အညမညပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ယဒိပိ န ဟောန္တိ၊ အကယ်၍မူလည်း
 မဟုတ်စေကုန်ဦးတော့။ တထာပိ၊ ထိုသို့ပင် မဟုတ်ပါကုန်သော်လည်း။
 တေ၊ ထိုကုသိုလ်ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ တေသံ၊ ထိုမဟာဘူတတို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊
 သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဟောတော်မူလိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသည်
 မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ (ကသ္မာ၊ န ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊
 ဤကား စောဒနာတည်း။) (တေ ပဋိစ္စ တေသံ ဥပ္ပတ္တိကို။) န ဝတ္တဗ္ဗာ၊

၁။ ဧဝံ ယဒိပိ။ ပေ။ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာတိ။ ။ [စာအုပ်တို့၌ ဝုတ္တံနှင့် တွဲ၍
 ဧဝံ” ဟု ရှိသော်လည်း “ဧဝံ ဧဝံ ဝုစ္စမာနေ သတိ ဝတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ပန္နော” ဟု
 မဇ္ဈိကာ၌ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း ဧဝံ ဟုပင်ရှိသောကြောင့်
 ၎င်း “ဧဝံ” ပါဠိသာ မှန်၏။] ဤပြခဲသောနည်းအားဖြင့် အညမညမဖြစ်စေ
 ကာမူ “ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ” စသည်ဖြင့် ဟိတ်ခန္ဓာမဟုတ်ပါဘဲ ဟေတုပစ္စည်း၌၎င်း၊
 “အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အညမညပစ္စယာ” ဟု
 ပစ္စယဝါရ၌၎င်း ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်ခန္ဓာတို့သည် မဟာဘူတ
 တို့အား အညမည ပစ္စည်းမတပ်သော်လည်း ထိုကုသိုလ်ခန္ဓာတို့ကိုစွဲ၍ ထို
 မဟာဘူတတို့၏ ဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူလိုက်သည် ဖြစ်ရာ၏။ သို့ပါလျက်
 အဘယ့်ကြောင့် “ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ” စသော
 စကားတော်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း ဟူလို။ [သိယာတိ ၌ ဣတိ ကို
 ရှေးသို့လှည့်၍စပ်လျှင် “ကသ္မာ န ဝုတ္တံ” နှင့် စပ်ရသည်။ သို့မဟုတ် “ဣတိ-
 ဤကား စောဒနာတည်း” ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။]

၂။ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ပေ။ ပစ္စယံဘာဝါဘာဝေတော။ ။ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်၏
 အကြောင်းပြကို ပြန်၍ချေပသော စကားတည်း။ “ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ
 ဝိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ” ဟု မဟောလိုက်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-ကုသိုလ်

ဟောတော်မမူထိုက်။ (ကသ္မာ)။ ခန္ဓသဟဇာတာနံ၊ ကုန်သော။ မဟာ
ဘူတာနံ၊ တို့၏။ (ဘာဝဉ္စိစပ်) ဝါ၊ တို့က။ (ပစ္စယဉ္စိစပ်) ခန္ဓာနံ၊ တို့အား။
ပစ္စယဘာဝါဘာဝတော၊ အညမညပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏
အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

ဟိ၊ ချွေ။ အညမညသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဝါ၊ အညမညသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်
အပ်သောအနက်သည်။ ဟေတုဘိသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဝါ၊ ဟေတုအစရှိသော
သဒ္ဓါသည်ဟောအပ်သောအနက်သည်။ နိရပေက္ခော၊ အချင်းချင်းငဲ့ခြင်းမရှိ
သည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊ တူ။ (နိရပေက္ခော၊ သည်။ န (ဟော
တိ) မဟုတ်။ ဝါ၊ တနည်း။ သဟဇာတာဘိသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဝါ၊ သဟဇာဟ
အစရှိသောသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သောအနက်သည်။ အညတရာပေက္ခော၊
အမှတ်မထား တပါးပါးကို ငဲ့ခြင်းရှိသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (တထာ၊

ခန္ဓာနှင့် တကွဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့က ကုသိုလ်ခန္ဓာတို့အားပြန်၍ ကျေးဇူး
မပြုနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။

၁။ အညမညသဒ္ဓေါ ဟိ။ ပေ။ တရာပေက္ခော။ ။ “ပစ္စယဘာဝါဘာဝ
တော” ဟူသောဟိတ်၏ အကျယ်ပြစကားတည်း။ ယဒိ၊ ဝေ အညမညပစ္စယာပိ
တေ တေသံ သဝေယျံ (ထိုကုသိုလ်ခန္ဓာတို့သည် ထိုမဟာဘုတ်တို့၏ အညမည
ပစ္စည်းတို့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်ရာ၏) ဣတိ ပရဿ အာသကံ* (သူတပါး၏
ယုံမှားခြင်းကို) နိရာသကံ* ကရောန္တော (ယုံမှားမရှိအောင် ပြုလိုသည်ဖြစ်၍)
အညမညသဒ္ဓေါဟိတိ အာဒိမာဟ၊-အနု။ အညမညသဒ္ဓါသည်ဖြင့် သဒ္ဓါကို
ပြထားသော်လည်း အနက်ကိုဆိုလိုသည်ဟု မှတ်ပါ။ သဒ္ဓိသိသေနေတ္ထ အတ္ထော
ဝုတ္ထော၊-အနု။ ဟိတိတရားသည် မိမိ၏ ပစ္စယပုဒ်တရားတို့နှင့် သူကပစ္စည်း
ဖြစ်လိုက်၊ ငါကပစ္စည်းဖြစ်လိုက်အားဖြင့် အပြန်အလှန်ငဲ့ခြင်းရှိသော တရား
မဟုတ်ပါ။

၂။ သဟဇာတာဘိသဒ္ဓေါဝိယ ဝါ အညတရာပေက္ခော။ ။ သဟဇာတ
ဖြစ်သော ခန္ဓာစသော တရားသည် ပစ္စယပုဒ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်တို့
တွင် ခန္ဓာဖြစ်သော ပစ္စယပုဒ်အချို့နှင့်သာ အပြန်အလှန်ငဲ့ခြင်းရှိ၏။ အညမည
သဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော တရားသည် ထိုကဲ့သို့ တချို့နှင့်သာ အပြန်အလှန်
ပါတ်ဟုငဲ့ခြင်းရှိသောတရားလည်း မ။

တူ။ အညတရာပေက္ခော၊ သည်။ န ဟောတိ၊မဟုတ်။)အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ယထာဝုတ္တတရေတရာပေက္ခော၊ အကြင်အကြင်ဟောတော်မူအပ်သောတရားတို့တွင် တပါးတပါးကို ငဲ့ခြင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။

စ၊ဆက်။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော။(ပစ္စည်းဘက်၌လည်းပါကုန်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌လည်းပါကုန်သော။)ခန္ဓာ၊နာမက္ခန္ဓာတို့သည်၎င်း။ မဟာဘူတာ၊ တို့သည်၎င်း။ ဣ၊ ဤ အညမည ပစ္စည်း၌။ ယထာဝုတ္တာ၊ အကြင်အကြင်ဟောအပ်သော တရားတို့သည်။ ဘဝေယျံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ တေသုစ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာ၊ မဟာဘုတ်တို့တွင်လည်း။ မဟာဘူတာ၊ တို့သည်။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ကောစိ၊ သော။ ပစ္စယော၊ သည်။ န (ဟောတိ)၊မဖြစ်။ စ၊ ဆက်။ ယဿ၊ အကြင်နာမက္ခန္ဓာဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏။ ဝါ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏။ သယံ၊ မိမိဘူသော

၁။ အထခေါ။ပေ။တရာပေက္ခော။ ။အညမညသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်တိုင်းသော တရားအားလုံးသည်ပင် အပြန်အလှန် ငဲ့ခြင်းရှိသော တရားတည်း။ နာမခန္ဓာလေးပါးတို့ အပြန်အလှန်ငဲ့ပုံကို၎င်း၊ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ အပြန်အလှန်ငဲ့ပုံကို၎င်း၊ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာနှင့် ဟဒယဝတ္ထုတို့ အပြန်အလှန်ငဲ့ပုံကို၎င်း ကြည့်ပါ။ ပစ္စည်းဖြစ်သောတရားသည် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်လိုက်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော တရားသည် ပစ္စည်းဖြစ်လိုက်အားဖြင့် အပြန်အလှန်ငဲ့ပုံကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

၂။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာစ၊ပေ။ပစ္စယော။ ။စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ဟောစေလိုသည့်အတိုင်း “ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ”ဟု ဟောတော်မူလိုက်လျှင် ခန္ဓာတို့ကပစ္စည်း မဟာဘုတ်တို့က ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ရကား ဤနေရာ၌ ယထာဝုတ္တ တရားများဖြစ်ကြသည်။ ထိုတရားတို့တွင် မဟာဘုတ်တို့က ခန္ဓာတို့အား မည်သည့်ပစ္စည်းမျှမဖြစ်ကြ။ ခန္ဓာတို့ကသာ ပစ္စည်းဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အညမညဆိုရလောက်အောင် ဣတရေတရာပေက္ခေများ မဟုတ်ကြ။ ထိုသို့မဟုတ်သောကြောင့် “ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မမူပါ ဟူလို။

၃။ ယသစ၊ပေ။အရဟတိ။ ။“ယသံ သယံ ပစ္စယော”၌ ယသ အရ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကိုပြု၍ “သယံ ပစ္စယော”အရ ပစ္စည်းကိုပြုသည်။ “တတော။ပေ။

နာမက္ခန္ဓာကိုယ်တိုင်။ ပစ္စယောသသည်။ (ဟောတိ)။ တတော၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာ
ဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားကြောင့်။ ဝါ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်
ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇမာနံဝိ)။ (အညမညပစ္စယေန၊ သော။) တေန၊ ထိုနာမ
က္ခန္ဓာတရားသည်။ ဝါ၊ တနည်း။ အညမည ပစ္စယေန၊ သော။ တန္တိသိ
တေန၊ ထိုဟဒယဟူသောပစ္စည်းကိုမို့သော ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတရားသည်။
ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်လာသော။ အညမညပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ခေါ်။ ဣတိ၊ သို့။
ဝတ္ထုဗ္ဗတံ၊ ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။ အရဟတံ၊ ထိုက်၏။ ယထာ၊ ဥဒါ
ဟရုဏ်ကား။ ခန္ဓေ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ခန္ဓာတို့သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ
ယထာ၊ ကဲ့သို့၎င်း) ဝတ္ထု၊ မှီရာဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၏။ ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။
ခန္ဓာ၊ မှီတတ်သော ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့
၎င်းတည်း။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ”၌ တတော အရ ယထာ တုန်းက ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။
ထိုပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော တရားသည် “တတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ”ကို ထောက်၍ တတော
အရ ပစ္စည်း ဖြစ်လာပြန်၏။ “တေန အညမညပစ္စယေန”ဖြင့် နာမက္ခန္ဓာ
အချင်းချင်း အညမညပစ္စည်းဖြစ်ပုံကို ပြ၏။ “တန္တိသိတေန ဝါ အညမည
ပစ္စယေန”ဖြင့် ဝတ္ထုရုပ်ကိုမို့သော နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဝတ္ထုရုပ်နှင့် အညမည
ပစ္စည်းဖြစ်ပုံကို ပြ၏။

၁။ ယထာခန္ဓေပေ။ ခန္ဓာ။ ။ ဝတ္ထုမေဝတ္ထံ ဥဒါဟရုဏေန ဝိဘာဝေ
တိ (“ယထာ စ သယံ ပစ္စယော” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်
ကိုပင် “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” စသည်ဖြင့် ဥဒါဟရုဏ် ထုတ်ပြသည်။ ထိုတွင်
“ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”သည် “တေန အညမညပစ္စယေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ”၏ ဥဒါဟရုဏ်
တည်း။ “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ခန္ဓာ”ကား “တန္တိသိတေန အညမညပစ္စယေန
ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ”၏ ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”၌ ပစ္စည်းဖြစ်သော
ခန္ဓာသည်ပင် ပစ္စယုပ္ပန်လည်းဖြစ်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော ခန္ဓာသည်ပင် ပစ္စည်း
လည်း ဖြစ်သောကြောင့် အညမညပစ္စည်းဖြစ်သည်။ “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ခန္ဓာ”၌
ဟဒယဝတ္ထုသည် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာနှင့် ပစ္စည်းလည်းဖြစ်၊ ပစ္စယုပ္ပန်လည်း
ဖြစ်သည်။ အညမညအခင်းကို သတိပြုပါ။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (မဟာဘုတ် တို့က နာမက္ခန္ဓာတို့၏ တစုံတခုသော ပစ္စည်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်၊ မိမိဟူသောပစ္စည်းတရား၏ ပံ့ပိုးမှုပွင့်တရား ကြောင့်ဖြစ်လသော်အညမညပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်၏ဟုဆိုလိုက်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။) အတ္တနော၊ မိမိဟူသော မဟာဘုတ်၏။ (ဣဒ္ဓိစပ်) ဝါ၊ မဟာ ဘုတ်က။ (ပစ္စယဒ္ဓိစပ်) ပစ္စယသ၊ ပစ္စည်းဖြစ်သော ကုသိုလ်စသော နာ- မက္ခန္ဓာငါး။ ပစ္စယတ္တာဘာဝတော၊ ပစ္စည်းအဖြစ်၏ ပဋိခြင်းကြောင့်၎င်း။ (“ကုသလေ ခဋ္ဌေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ” ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။) အညမညသဒ္ဓသ၊ ၏။ ဝါ၊ အညမညသဒ္ဓါဘည် ဟောအပ်သော အနက်၏။ တဒပေက္ခတ္တာစ၊ ထိုတပါးတပါးသော ပစ္စည်းပစ္စယပွန်ကိုဦးခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ခဋ္ဌေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ဤ၎င်း။ (ပဋိစ္စဝါရ အတွက် ဆိုသည်။) (ခဋ္ဌေ၊ တို့၏။) ပစ္စယာစ၊ အကြောင်းကြောင့်၎င်း။ (ပစ္စယဝါရအတွက်ဆိုသည်။) န အညမည ပစ္စယာစ၊ အညမည ပစ္စည်းမှ တပါးသော နိဿယအစရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်ကား။ မဟာဘူတာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ‘ဝုတ္တာ အညမညပစ္စယာစ၊ ကြောင့်လည်း။ (မဟာဘူတာနံ၊ ဥပ္ပတ္တိ) (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တာ။

ပန၊ ဆက်။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ (ပစ္စယာတပစ္စယာ ဟောနိဗ္ဗိစပ်) ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ပစ္စယာ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ကုန်

၁။ တသ္မာ၊ ပေ။ ဝုတ္တာ။ ။ တသ္မာဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြသည်။ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း “အပြန်အလှန် ပစ္စည်းပစ္စယပွန်ဖြစ်နိုင်မှ အညမညပစ္စည်း”ဟု ဟောတော်မူလိုက်သောကြောင့် ဟူလို။ ခန္ဓာနှင့် မဟာဘုတ်တို့တွင် ခန္ဓာတို့ကပစ္စည်းသာဖြစ်၍ မဟာဘုတ်တို့ ကလည်း ပစ္စယပွန်သာဖြစ်သည်အတွက် “အတ္တနော ပစ္စယသ ပစ္စယတ္တာဘာဝ တော”ဟု၎င်း၊ အညမညသဒ္ဓါကလည်း “တဒပေက္ခတ္တာစ၊ ထိုပစ္စည်း ပစ္စယပွန် တို့ အပြန်အလှန်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း” ပဋိစ္စဝါရအတွက် “ခဋ္ဌေ ပဋိစ္စ”ဟု၎င်း၊ ပစ္စယဝါရအတွက် “ခဋ္ဌေ ပစ္စယာစ”ဟု၎င်း မဟာဘုတ်တို့၏ အညမညပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူအပ်။ ပစ္စယဝါရ၌လည်း အညမညပစ္စည်းကြောင့် မဟာဘုတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူအပ်။

၂။ ခန္ဓာ ပန ဝတ္ထု၊ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ။ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ဝတ္ထုဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်လသော် ဝတ္ထုအား ပစ္စယာတပစ္စယသတ္တိဖြင့်

လသော်။ ဝတ္ထုဿါ၏။ ပစ္စာဇာတပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တန္တိသိတေန၊
 ထိုဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသော။ အညမည ပစ္စယေနစ၊ အညမည ပစ္စည်းဖြစ်သော
 ခန္ဓာကြောင့်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေ
 ဇာတပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့၏ ဟဒယဝတ္ထု၏ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း
 ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ထိုဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသော အညမည ပစ္စည်းဖြစ်သော
 ခန္ဓာကြောင့် ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဝတ္ထု၊ ကို။ ပစ္စယာ၊
 ပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍။ ကုသလာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ အညမည
 ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
 [ဤနည်းအားဖြင့် “ပစ္စယဝါရဉ္စ ခန္ဓာနှင့်ဝတ္ထုတို့၏ အညမည ပစ္စည်းဖြစ်
 ပုံကို ဟောတော်မူပါသည်” ဟူလို။]

၅၉။ နံ သာ ဂဟိတာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ နိဿယဘူတာနိ၊ မှီရာ
 ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခယတနာဒိနိ၊ စက္ခယတန အစရှိသော တရား
 တို့ကို။ ပဋိစ္စတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)။ နဝုတ္တံ။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။
 အဓိပ္ပာယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ စက္ခယတနအစရှိ
 သောတရားတို့ကို ပဋိစ္စဟု ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း။ ဂူပါယတနာ
 ဒိနိ၊ တို့ကို။ အာရမဏပစ္စယံတာဝေန၊ ဖြင့်။ (ဂဟိတာနိ) ဝိယ၊ ယူအပ်ကုန်
 သကဲ့သို့။ (တတာ၊ တူ။) စက္ခယတနာဒိနိ၊ တို့ကို။ နိဿယပစ္စယတာဝေန၊

ကျေးဇူးပြုကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေအခါဝယ် ခန္ဓာတို့က ထိုဝတ္ထုကို မှီရသည့် အတွက်
 အညမညပစ္စည်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုကို အကြောင်း
 ပြု၍ ကုသိုလ်စသောခန္ဓာတို့၏ အညမညပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ပုံကို ပစ္စယဝါရဉ္စ
 ဟောတော်မူအပ်ပါသည်။

၁။ န ပေ။ နဂဟိတာနိ။ ။ အာရမဏပစ္စည်း အခဏ်း၌ ဂူပါယတန
 အစရှိသည်တို့ကို ပဋိစ္စဟုမဟောသော်လည်း အာရမဏပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်
 သကဲ့သို့ စက္ခယတနအစရှိသည်တို့ကိုလည်း နိဿယပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် မယူအပ်
 မဟုတ် ယူအပ်ကုန်သည်သာ။ သဟဇာတပစ္စည်းကဲ့သို့ “ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”
 ဟု ဟောတော်မူလိုက်လျှင် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို သရုပ်အားဖြင့် ပြအပ်ပြီးဖြစ်၏။
 “အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိဿယပစ္စယာ”
 ဟူသော ဤပါဠိ၌ စက္ခယဝတ္ထု အစရှိသည်တို့လည်း ပါဝင်ပြီးဖြစ်တော့၏။

ဖြင့်။ နဂဟိတာနိ၊ မယူအပ်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဂဟိတာနိဝေ၊ ကုန်သည်သာ။) ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၆၀။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ ဥပနိဿယေသု၊ အနန္တရှုပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းတို့၌။ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ၊ မရဟုဆိုတွယ်သည်ပင်။ နတ္ထိ၊ ပန၊ ကား။ အာရမဏူပနိဿယမ္ပိ၊ ကိလည်း။ ယေ၊ အကြင် တရားတို့သည်။ လဘန္တိ။ တေသံ၊ ထိုအာရမဏူပနိဿယပစ္စည်းရသော တရားတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယသဒိသန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)။ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ တတ္ထ၊ ထိုတတ္ထကိဉ္စာပိဟူသော စကားရပ်၌။ နသဗ္ဗေ၊ ပေ။ လဘန္တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုပ္ဖမပါဌော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ ရှေးအဋ္ဌကထာပါဌ်ရှိပါသော်လည်း။ ကုသလာပိ၊ ကုသိုလ် တရားတို့သည်လည်း။ (သာမညကတ္တား)။ မဟဂ္ဂတာ၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်တရားတို့သည်။ (ဝိသေသကတ္တား)။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ (အာရမဏူပနိဿယံ၊ ကိုးန လဘန္တိ။ [“မိမိတို့က အာရမဏူပနိဿယ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်ကုန်” ဟူလို။] ကာမာဝစရာစ၊ ကာမာဝစရတရားတို့သည်လည်း။ ကဒါစိ၊ ၌။ န လဘန္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နသဗ္ဗေ ကုသလာကုသလာ ဗျာကတာတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။ [ယခုအဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ကား ဤအတိုင်း ပင်ပါဌ်ရှိသည်။]

၆၁။ အညတ္ထ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းမှ တပါး အခြားသော ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့၌။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းတရားကို။ အနိဒ္ဓိသိတွာဝ၊ သရုပ်အားဖြင့် တိုက်ရိုက် မညွှန်ပြမှု၍သာ။ ဒေသနာကို။ (ဘဂဝတာ) ကဘာယဏာ၊

၁။ ကုသလာပိ ။ပေ။ နလဘန္တိ။ ။ကုသလာပိ ပန မဟဂ္ဂတာပိတိ ပိသဓ္ဌေန အဗျာကတေ မဟဂ္ဂတ အာကစ္ဆတိ “ကုသလာပိ မဟဂ္ဂတာ အာရမဏူပနိဿယံ နလဘန္တိ၊ ပဂေဝ အဗျာကတာ”တိ။ ကဒါစိနလဘန္တိ၊ ယဒါဂရုံ ကတွာ န ပဝတ္တန္တိတိ အတ္ထော၊-အနု။ [“ကာမာဝစရဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်တို့သည် အလေးဂရုပြု၍ မဖြစ်ရာ တရံတခါ၌ အာရမဏူပနိဿယပစ္စည်းကို မရ။ အလေးဂရုပြု၍ဖြစ်ရာ တရံတခါ၌သာ ရသည် ဟူလို။

ကဲ့သို့။ ပုရေဇာတပစ္စယော ဌိ။ ဝေံ သို့။ (ပစ္စည်းတရားကို သရုပ်အားဖြင့်
 တိုက်ရိုက်မညွှန်ပြမှုကို။) အကတွာ မပြုမူ၍။ (ပစ္စည်းတရားကို သရုပ်အားဖြင့်
 တိုက်ရိုက်ညွှန်ပြ၍။) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပါသည်။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။
 နိယမသမ္ဘာဝါ၊ မြဲသောဝတ္ထု၏ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝတ္ထုပုရေ
 ဇာတပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။)
 ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေတုအာဒိသု ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌။ နိယမော၊ မြဲသော
 ပစ္စည်းသည်။ နတ္ထိ၊ ဟိ၊ မှန်။ တေဟိ၊ ထိုဟိတ်အစရှိသည်တို့ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာ
 နာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ ကုသလာဒိသု၊ ကုန်သော။ အလော
 ဘာဒိသု၊ အလောဘ အစရှိသောဟိတ်တို့တွင်၎င်း။ ရူပါဒိသု၊ ရူပါရုံအစရှိ
 သောအာရုံတို့တွင်၎င်း။ အယမေဝ၊ ဤကုသိုလ်ဟိတ် တရားသည်သာ။ ဝါ၊
 ဤအာရုံတရားသည်သာ။ ပစ္စယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဆို။ နိယမော၊ မြဲသော
 ပစ္စည်းတရားသည်။ န အတ္ထိ၊ ပန၊ ကား။ ဣဓ၊ ဤပုရေဇာတပစ္စည်း၌။
 -တ္ထု န ဝတ္ထုဓမ္မေသု၊ ဝတ္ထုဓမ္မ န ဝတ္ထုဓမ္မတို့တွင်။ ပုရေဇာတပစ္စယာ၊
 ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ [ပုရေ
 ဇာတပစ္စယာဥပ္ပဇ္ဇမာနာနန္တိ ဣဓိနာ၊ ပဋိသန္ဓိကွဏေ၊ အာရုပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ စ
 ခန္ဓန္တိ နိဝတ္ထေတိ။ - အနု။] နိယမတော၊ မြဲသောအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗံ၊ သော။
 ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်သည်။ ပုရေဇာတပစ္စယော ဟောတိ၊ ဣတိ ဣမံ အတ္ထိ၊ ကိ။
 ဒဿေတု၊ ငှာ။ ဣဒိ၊ ဤဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယံ ဟူသောစကားတော်ကို။
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

[ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဝတ္ထုပုရေဇာတမေဝ ဂဟိတံ။ န အာရမဏပုရေ
 ဇာတန္တိ စောဒနံ မနသိကတွာ အာဟ အာရမဏ ပုရေဇာတမ္ပိ ဟိ
 ဝတ္ထုပုရေဇာတေ အဝိဇ္ဇမာနေ န လဗ္ဘတိတိ။ - အနု။] ဟိ၊ မှန်။ အာရ
 မဏပုရေဇာတမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတေ၊ သည်။ အဝိဇ္ဇမာနေ၊

၁။ ဝတ္ထု န ဝတ္ထုဓမ္မေသု။ ။ ဝတ္ထု န ဝတ္ထုဓမ္မေသုတိ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုဗ္ဗိ-
 အနု။ ထိုသို့ “န ဝတ္ထုဓမ္မ” ဟူသည် ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးမှတစ်ပါးသော မဟာ
 ဘုတ် ၄-ပါးစသော နိပ္ပန္နရုပ် ၁၂-ပါးတည်း။ [န ဝတ္ထုနာမ ရူပါဒိဒ္ဓါဒဿ
 ဝိဓံ နိပ္ပန္နရုပ်၊ - မဓု။]

သော်။ န လတ္တံ၊ မရအပ်မရနိုင်။^၁ ဝေဠုကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။
 (ဝတ္ထုပုရေဇာတမရှိလျှင် အာရမဏပုရေဇာတ၏ မရနိုင်သည်၏ အဖြစ်
 ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်။ (“ဝုတ္တာ၊ န ဥဒ္ဓဇ္ဇော”တို့၌စပ်။) ပဋိသန္ဓိ
 ဝိပါကဿ၊ ပဋိသန္ဓိကိစ္စတပ်သောဝိပါက၏။ န ပုရေဇာတပစ္စယာံ ဧဝ၊
 ပုရေဇာတပစ္စည်းမဟုတ်သော သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်သာ။
 ဥပ္ပတ္တိံကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏဿပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်
 လည်းဖြစ်သော။ တဿ၊ ထိုပဋိသန္ဓိကိစ္စတပ်သောဝိပါက၏။ ပုရေဇာတ
 ပစ္စယော၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ) န ဥဒ္ဓဇ္ဇော၊ ထုတ်
 ဆောင်တော်မမူအပ်။ နေဝဝိပါက။^၂ ပေ။ ပုရေဇာတပစ္စယာတိဟူသော။
 တေဿပိ၊ ဤဝါရကိုလည်း။ အလာဘတော၊ မရခြင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို
 ဝိပါကတိက်၌။ ပုရေဇာတေ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

၆၃။ တဿ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ မဟာဘူတာနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ မဟာ
 ဘူတာနံ၊ တို့၏။ ဧကက္ခဏိကနာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စယဝသေနေဂ၊ ဧကက္ခဏိက
 ကမ္မနာနာက္ခဏိကမ္မပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ တဒုပ္ပါဒါဂ္ဂူပါနမ္ပိ၊ ထိုမဟာ
 ဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဥပါဒါဂ္ဂုပ်တို့၏လည်း။^၁ (ဧကက္ခဏိကနာနာက္ခဏိက
 ကမ္မပစ္စယံကို။) (ဘဂဝါ) ဝဒတိ။ ဣတိစ၊ ဤသို့လည်း။ ဒဠဗ္ဗံ၊ [“ဟော
 ဘုတ်နှင့် ဥပါဒါဂ္ဂုပ်တို့သည် အဝိနိဗ္ဗောဂဖြစ်ကြသောကြောင့် ဟောဘုတ်

၁။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏဿပိ တဿ။ ။ စုတိစိတ်နှင့်ဆက်၍နေသော မရဏင
 သန္တဝိသိ၌ ဂ္ဂူပါရုံစသော အာရုံထင်နေသည်ရှိသော် စုတိစိတ်ရောက်သော်လည်း
 ထိုအာရုံမချုပ်သေးလျှင် ပဋိသန္ဓိစိတ်သည် ထိုပစ္စုပ္ပန်ဂ္ဂူပါကို အာရုံပြုရ၏။
 ထိုပစ္စုပ္ပန်ဂ္ဂူပါရှိသည် ပုရေဇာတဖြစ်သော်လည်း ဝတ္ထုပုရေဇာတမရှိသော
 ကြောင့် အာရမဏပုရေဇာတအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်တော်မမူအပ်။

၂။ နေဝဝိပါက။ ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ န ဥဒ္ဓဇ္ဇောတိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပါကဋ္ဌံ
 ကာတံ နေဝဝိပါက။ ပေ။ တိဏိတိ ဝုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ၊ အလာဘတေးတိ (ဟူသော
 ပါဌ်ဖြင့်) ယဒိ လဗ္ဗေယျ၊ စတ္တာရိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ၊ ဒဇေတိ၊ တတ္ထာတိ
 ဝိပါကတ္ထိကေ တိဏိတိ ဝိပါကံ ခမ္ပံ ပဋိစ္စံ ဝိပါကော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပုရေ
 ဇာတပစ္စယာ၊ ဝိပါကဓမ္မခမ္ပံ ပဋိစ္စံ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပုရေဇာတ
 ပစ္စယာ၊ နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မံ ပဋိစ္စံ နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မော
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပုရေဇာတပစ္စယာတိ ဣမာနိ တိဏိ-အန။

တို့ကဲ့သို့ ကေကွဏိကကမ္မ၊ နာနာကွဏိကကမ္မနှင့်စပ်၍ ဥပါဒါရုပ်များလည်း ဖြစ်ကြသည်” ဟူလို။] ကဋတ္တာရူပါနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ပဝတ္တိယံ၊ ။ ကဋတ္တာရူပါနံ၊ တို့၏။ (“နာနာကွဏိကောဝ၊ ကိုသာ။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ။” ဟုအဋ္ဌကထာ၌စပ်။) ဣတိ အဓိပ္ပါယ်။ [ပဝတ္တိယံ ကဋတ္တာရူပါနန္တိ ဝိသေသနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကဋတ္တာရူပါနံ ကေကွဏိကဿပံ ကမ္မပစ္စယဿ ဣစ္စိတတ္တာ။ တေနေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ “တုတာ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ မဟာဘူတာနန္တိ ဒုဝိဇောပိ ကမ္မပစ္စယော ဝုတ္တော။- အနု။ (အဋ္ဌကထာ၌ “ကဋတ္တာရူပါနံ နာနာကွဏိကောဝ” ဟု ဆိုအပ်သောစကား၏အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ပဝတ္တိကဋတ္တာရုပ်ကို ဆိုလိုသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကဋတ္တာရုပ် ဖြစ်လျှင်ကား ကေကွဏိက နာနာကွဏိကကမ္မ ၂မျိုးလုံး ရနိုင်သည်။]

၆၄။ ယထာလာဘဝသေနာတိ၊ ကား။ ဣန္ဒြိယရူပေသု၊ ဣန္ဒြေဖြစ်သော ရုပ်တို့တွင်။ ယံယံ၊ အကြင်အကြင် စက္ခုန္ဒြေအစရှိသောရုပ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ။ တဿတဿ၊ ထိုထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ ရအပ်သော စက္ခုအစရှိသော ဣန္ဒြိယရုပ်၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ (“ဣန္ဒြိယရူပဉ္စ ဝတ္ထုရူပဉ္စ ကဋတ္တာရူပန္တိ ဝုတ္တံ” ဟု အနုဋီကာအဖွင့်အတိုင်း ထည့်စပ်။) [ယံယံ ပဋိသန္ဓိယံ၊ လဗ္ဘတိတိ စက္ခုန္ဒြိယာဒိသု ယံယံ၊ ဣန္ဒြိယရူပံ ပဋိသန္ဓိယံ၊ လဗ္ဘတိ။ (သံသေဒဇပဋိသန္ဓေ၊ ဥပါဒါတ်ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါတို့၌ ပဋိသန္ဓေအခါဝယ် စက္ခုန္ဒြေအစရှိသည်တို့ ရနိုင်သည်။) တဿတဿ ဝသေန ဣန္ဒြိယရူပဉ္စ ဝတ္ထုရူပဉ္စ ကဋတ္တာရူပန္တိ ဝုတ္တံ။- အနု။]

၆၅။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနမ္ပိ၊ ဖြစ်ကုန်သောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏လည်း။ ကေသဉ္စိ၊ အခါသောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏။ နိယမတော၊

၁။ ကေသဉ္စိ နိယမတော။ ပေ။ ဝန္တာ။ ။ ကေသဉ္စိတိ ပဉ္စဝေါကာရေ ပဋိသန္ဓိက္ခန္ဓာဒီနံ၊ တေသဉ္စိ ဝတ္ထုနိယမတော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော ဟောတိ၊-အနု။ “ကေသဉ္စိဝတ္ထု” ၌ ကေသဉ္စိ အရ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာစသည်ကို ယူ၍ ဝတ္ထု အရထိုခန္ဓာနှင့်တကွဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုစသည်ကိုယူပါ။ အာဒိဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်စသည်တို့အား ကျေးဇူးပြုသော စက္ခုဝတ္ထု စသည်တို့ကို ယူပါ။ “ကေသဉ္စိခန္ဓာ” ၌ ကေသဉ္စိ အရ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေခန္ဓာ၌ ဟဒယဝတ္ထု

မြဲသောအားဖြင့်။ ဝတ္ထု၊ သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။
 ကေသဉ္စိတို့၏။ (နိယမတော၊ ဖြင့်။) ခန္ဓာ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ (ဝိပ္ပယုတ္တ
 ပစ္စယော ဟောန္တိ။) စ၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ကုသလာဒိကေ၊
 ကုသိုလ်အစရှိသော ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်လသော်။
 သမာနဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာဝေတူသောဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကြောင့်သာ။ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
 ဖြစ်ကုန်သည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာပိ၊
 မတူထူးခြား ကွဲပြားသော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။
 တသ္မာ၊ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန်
 တရားတို့တွင် အချို့သောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဝတ္ထုရုပ်က မြဲသောဝိပ္ပယုတ္တ
 ပစ္စည်းဖြစ်သည်၏အဖြစ်၊ အချို့သောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ နာမက္ခန္ဓာတို့က
 မြဲသောဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ကုသိုလ်အစရှိသောခန္ဓာတို့ကို
 စွဲ၍ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ တူသော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကြောင့်သာ
 ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကြောင့်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တံ ဝိသေသံ၊ ကို။ ဒသေတံ၊ ငှာ။ ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပ

ကိုင်း၊ ပဝတ္ထိအခါ စက္ခုဝတ္ထုစသည်တို့ကိုင်း ယူ၍ ခန္ဓာ အရ ပဉ္စဝေါ
 ကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာနှင့် စက္ခုဝိညာဉ်စသော နာမက္ခန္ဓာတို့ကို ယူပါ။

၁။ န စ၊ ပေ။ နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာပိ။ ။ “သမာနဝိပ္ပယုတ္တဟူသည်”
 အချင်းချင်း အပြန်အလှန်၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကြသော ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ
 ဟဒယဝတ္ထုတို့တည်း။ နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဟူသည်ကား စက္ခုဝတ္ထုစသော
 ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းများတည်း။ [သမာနဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ သဒိသဝိပ္ပ
 ယုတ္တပစ္စယာ၊ ကုသလာကုသလာ ဟိ ခန္ဓာ ကေစ္စ စအဗျာကတံ(ပဋိသန္ဓေ
 နာမက္ခန္ဓာ စသော ခန္ဓာ ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်) ယဿ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟောန္တိ၊
 န သယံ တတော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယံ လဘန္တိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ
 ဘာဝတော ဝတ္ထုနာဝ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော၊ ကေစ္စ ပန အဗျာ
 ကတံ ယဿ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ သယမ္ပိ တတော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယံ
 လဘန္တိ ယတံ ပဋိသန္တိက္ခဏေ ဝတ္ထုက္ခန္ဓာ၊ တေန ဝုတ္တံ “ကေသဉ္စိခန္ဓာ၊ ပေ။
 နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာပိတိ-အနု။ ဤ အနုဋီကာ၌ “နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ”
 ကို ရှေးဦးစွာပြု၍ သမာနဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာကို နောက်မှ ပြထားသည်ကို သတိ
 ပြပါ။

ယုတ္တပစ္စယာ၊ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုဝါရ၌။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ။

တတ္ထ၊ ထိုဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ခန္ဓေဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟူသောပါဌ်၌။
(ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗိဉ္စရံ) တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ၊ ထိုဝတ္ထုရုပ်ဉ္စရံစပ်သော
ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (“ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ” ကို ရည်
ရွယ်သည်။) တနည်း- ထိုပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာစသည်တို့၌ စပ်သောဖြစ်ခြင်း
ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (“ခန္ဓေဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ” ကို ရည်ရွယ်သည်။)
ပစ္စယုပ္ပန္နော၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားသည်။ ပစ္စယံ၊ ကို။ ပစ္စယံ ကံရောတိ၊ ပစ္စည်း
ဖြစ်အောင်ပြု၏။ (ပစ္စယုပ္ပန်ရှိလို့ ပစ္စည်းဖြစ်ရကား “ပစ္စည်းဖြစ်အောင်
ပစ္စယုပ္ပန်ကပြုသည်” ဟူလို။) ဣတိ၊ သို့။ ဣဿအတ္ထဿ၊ ခါ။ ဝါ၊ နှင့်။
ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ ဥပယောဂဝစနံ၊ ဝတ္ထု၊ ဟုဒုတိယာ
ဝိဘတ်ရှိသောသဒ္ဓါကို။ ဝါ၊ ခန္ဓဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါကို။
ဒဋ္ဌဗ္ဗိ၊ ဟိ၊ မှန်။ ဝတ္ထု၊ ကို။ (ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏတော၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း
၏အဖြစ်ကိုပြုခြင်းကြောင့်။) (ကုသလံ ကေခန္ဓံ ပဋိစ္စတယော ခန္ဓာဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”

၁။ တဒါယတ္တံပေ။ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗိ။ ။ “ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ” ၌
ဝတ္ထုသည် ပစ္စည်း၊ ခန္ဓာတို့သည် ပစ္စယုပ္ပန်၊ “ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ” ၌ ခန္ဓာ
တို့သည် ပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုရုပ်သည် ပစ္စယုပ္ပန်၊ “ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ” ၌ ပစ္စယုပ္ပန်
ဖြစ်သော ခန္ဓာသည် ထိုဝတ္ထုရုပ်နှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
ဝတ္ထုရုပ် တည်းဟူသော ပစ္စည်းကို ပစ္စည်းပြု၏။ ထို့ကြောင့် “ဝတ္ထု” ဟု
ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်။ “ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ” ၌ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော
ဝတ္ထုသည် ထိုပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာစသည်နှင့် စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် ထိုခန္ဓာဟူသော ပစ္စည်းကို ဝတ္ထုရုပ်ကဟုန်းပြု၏။ ထို့ကြောင့်
“ခန္ဓေ” ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည် ဟူလို။

၂။ ဝတ္ထု၊ ပေ။ အယံ ဟေတ္ထ အတ္ထော။ ။ ဤဝါကျကား ဆိုအပ်ပြီး
သော အနက်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ အဖြောင့်ဖွင့်ပြသော ဝါကျတည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စယာကို “ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏတော” ဟု ဖွင့်သည်။ “ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စ
ယာ” အတွက် “ဝတ္ထု၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏတော” ဟု၎င်း၊ “ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စယာ” အတွက် “ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏတော” ဟု၎င်း ၂-ဝါကျခွဲပါ။
[ဤဋီကာအလို “ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရုပ်

စသည်၌စပ်)ခန္ဓေတို့ကို။ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယ ကရုဏတောကြောင့်။ (“ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” စသည်၌စပ်) ဣတိအယံ၊ ကား။
ဧတေ၊ ဤ ဝတ္ထုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ခန္ဓေဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟူသော ပါဠိ၌။
အတ္တော၊ တည်း။

အဋ္ဌကထာယံ ပန၊ ၌ကား။ (ဝုတ္တော၌စပ်) ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စယာ၊ ဝတ္ထုနာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယံ သာဓေဇ္ဇေနာတိ၊ ဟူသော။ အတ္တော၊
ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တော။တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌကထာစကားရပ်၌။ကုသလာ
နံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ဝတ္ထု၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။
နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝတ္ထုပဋိစ္စာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှာ။ န
သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ [“ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ။ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝတ္ထု
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ”ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိသောကြောင့် ခန္ဓာတို့သည် ဝတ္ထုကိုစွဲ၍
ဖြစ်သည်မဟုတ်။ခန္ဓာတို့ကိုစွဲ၍ဖြစ်ကြ၏။ထို့ကြောင့် “ဝတ္ထု ပဋိစ္စ”ဟု မဆို
နိုင်ပါ-ဟူလို။] ဣတိ၊ ဤကား လဒ္ဓဒေါသတည်း။ [ရှေးနိဿယ၌၊ဣတိ
မပါ။] ဣဒံပန၊ ဤဝတ္ထုဟူသော ပါဠိကိုကား။ ပဋိစ္စသဒ္ဓေ၊ ပဋိစ္စသဒ္ဓါ
နှင့်။ အယောဇေတွာ၊ မယှဉ်စေမှု၍။ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝတ္ထု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ
တိ၊ ဟူ၍။ ယောဇေတွာ၊ ၍။ တဿ၊ ထိုဝတ္ထု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဟူသော
ပါဠိ၏။ အတ္တော၊ ကို။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။
သာဓေဇ္ဇေန၊ ပြီးစေသော။ ဝတ္ထုနာ၊ ဝတ္ထုကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ဣတိ၊
သို့။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခ။ ပေ။ ဆိုဦးအံ့။ ကိံ၊ အဘယ်တရားကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။
(ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ယံ၊ အကြင်
ဧကံခန္ဓန္တိအာဒိကံ အစရှိသောတရား၊ မဟာဘုတ် အစရှိသော တရားကို။
ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။ ပဋိစ္စာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္ထံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (တံ၊
ထိုခန္ဓာအစရှိသောတရား၊မဟာဘုတ်အစရှိသောတရားကို။ပဋိစ္စ၊၍)ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ တံ-စသည်ကို နိယမအဖြစ်ဖြင့်
ထည့်သည်။) တဓမာအတ္ထံ၊ ထိုအနက်ကိုပင်။ ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်ရှားသည်ကို။

ကို။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ပြခြင်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။” ဤသို့
အနက်ပေးရလိမ့်မည်။]

ကတွာ၊ ပြု၍။ ဝတ္ထု ဝိပယုတ္တပစ္စယာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စခန္ဓာ။
ပေ။ သာဓေဇန္တနာတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။

အနန္တရတ္တာ၊ အခြားမဲ့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အဗျာကတစိတ္တသမုဋ္ဌာန်
ရုပ်က အခြားမဲ့၏အဖြစ်ကြောင့်) ပါကဋ္ဌဿ၊ ထင်ရှားသော။ အဗျာကတ
စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿေဝ၊ အဗျာကတစိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရုပ်ကိုသာ။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်း
သည်။ မာဟောတု၊ မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ အဗျာကတ
စိတ္တသမုဋ္ဌာနမ္ပိ ကုသလာကုသလ စိတ္တသမုဋ္ဌာနမ္ပိတိ၊ ဟူသော စကားကို။
(သင်္ဂဟကာရော) အာဟာဆိုပြီ။ အာယန္တမ္ပိ၊ အနီးဖြစ်သော အဗျာကတစိတ္တ
သမုဋ္ဌာန်ရုပ်သည်၎င်း။ ဒုရမ္ပိ၊ အဝေးဖြစ်သော ကုသလာကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာန်
ရုပ်သည်၎င်း။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။)
ဣတိဝုတ္ထိဟေဝတိ၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၇၁-၇၂။ “လူမေ ဝိသတိ ပစ္စယာတိ သံခိပိတွာ ဒဿိတာနံ ဝသေနေတံ
ဝုတ္တ”န္တိ၊ ဟူ၍။ (အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တိ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊
ထိုစကားရပ်၌။ (ဝတ္ထုဗ္ဗံ သိယာဉ်စပ်) ဧကေနပိ၊ ကုသိုလ် အစရှိသောပုဒ်
တို့တွင် ယခုသောပုဒ်ဖြင့်လည်း။ ဝါ၊ ထိုထိုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝပ် တခုသောဝါ
ကျတည်းဟူသော ပုဒ်ဖြင့်လည်း။ ဒဿနံ၊ ပြခြင်းကို။ ယဒိသံခိတ္တံ၊ အကယ်၍
ချိုးအပ်သည် ဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ၊ သော်။) သံခိတ္တမေဝ၊ ချိုးအပ်သည်
သာတည်း။ [စာအုပ်တို့၌ “ဒေသနံ သံခိတ္တ”ဟုရှိ၏။ ဒေသနံပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်
ဖြစ်သောကြောင့် မမှန်ပါ။ “သံခိပိတွာ ဒဿိတာနံ”ပုဒ်ကို ထောက်၍
“ဒဿနံ သံခိတ္တ”ဟု ရှိပါစေ။] ပန၊ ထိုသို့ တပုဒ်ဖြင့်သော်လည်း ချိုးအပ်
လျှင် ချိုးအပ်သည် မည်ပါသော်လည်း။ အာဒိမ္ပိ၊ အစ၌။ တယော၊
ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ ဟေတု၊ အာရမဏ၊ အဓိပတိပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ ဝိပယုတ္တ၊
ပစ္စယာ၊ ကို၎င်း။ ကေမ္ပိ၊ သော။ ပဒံ၊ ပုဒ်ကို။ အပရိဟာပေတွာ၊

၁။ အနန္တရတ္တာ။ ပေ။ အာဟ။ ။ အဗျာကတဝါရ၌ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ
စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရုပ်” ဟုရှိ၏။ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ဟူရာ၌ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ ထင်ရှား
သော အဗျာကတ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကိုသာ ပစ္စယသတ္တိနည်းအားဖြင့် ယူရမည်”
ဟု ထင်မှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အနန္တရတ္တာ ။ ပေ။ ကုသလာကုသလစိတ္တ
သမုဋ္ဌာနမ္ပိ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်ရသည်။

မယုတ်လျော့စေမူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝိတ္တာရိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊
ထို့ကြောင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုဟေတု၊ အာရမဏ၊ အဓိပတိ၊
ဝိပယုတ္တပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ ပစ္စာတေတဉ္စ၊ ကို၎င်း။ (ပဋိစ္စဝါရ၌ လုံးဝမရ
အပ်သော ပစ္စာတေတပစ္စည်းကို၎င်း။) ဝဇ္ဇေတွာ၊ ကြည်၍။ ဣမေ ကေန
ဝိသတိပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊
၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်နည်း။) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဧတေက၊ ဤမျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော တခုံယုတ် ၂၀-သော ပစ္စည်းတို့ကို။ သံခိပိတွာ၊
ချိုး၍။ ဒသိတော၊ ပြအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်တည်း။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ယေ၊ အကြင် ပဒကုရဆရာတို့သည်။ ပါဠိယံ၊ ၌။
ဝိတ္တာရိတံ၊ အကျယ်ချဲ့အပ်သော ၄-ပစ္စည်းကို၎င်း။ အဝိတ္တာရိတဉ္စ၊ အကျယ်
မချဲ့အပ်သော ၁၉-ပစ္စည်းကို၎င်း။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းကို။ သင်္ဂဟေ
တွာ၊ သိမ်းယူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုပဒ
ကာရဆရာတို့၏။ (ဝါဒေ၊ အယူ၌။) ဣမေ တေ ဝိသတိပစ္စယာတိ၊ ဟူသော။
ပါဠေန၊ အဋ္ဌကထာပါဠိသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ [ယခု အဋ္ဌကထာ
စာအုပ်များ၌ ဤအတိုင်းပင်ရှိသည်။]

[ဧဝံ ဝါဒန္တရေ ဝတ္တဗ္ဗံ ဝတွာ ဣဒါနိ ပါဠိယာ အဝိပရိတံ အတ္ထံ
ဒသေတုံ(မဖောက်မပြန်သော အနက်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ)အာဒိမ္ပိ ပနာတိ
အာဒိ ဝုတ္တံ၊-အနု] ပန၊ စင်စစ်ကား။ အာဒိမ္ပိ၊ အစဉ်။ ဝိတ္တာရိတေ၊
အကျယ်ချဲ့အပ်ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေ၊ ဟေတု၊ အာရမဏ၊
အဓိပတိပစ္စည်းတို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ကြည်၍။ ယတော၊ အကြင်အနန္တရပစ္စည်း
မှ။ ပဘုတိ၊ စ၍။ သခေပေါ၊ အကျဉ်းချုံးခြင်းကို။ အာရဇ္ဈေ၊ အားထုတ်
အပ်ပြီ။ စတုတ္ထတော၊ ၄-ပါးမြောက် ဖြစ်သော။ တတော၊ ထိုအနန္တရ
ပစ္စည်းမှ။ ပဘုတိ၊ စ၍။ သံခိတ္တံ၊ ချိုးအပ်သောပစ္စည်းကို၎င်း။ ဝိတ္တာရိတဉ္စ၊
အကျယ်ချဲ့အပ်သောပစ္စည်းကို၎င်း။ သဟ၊ အတူတကွ။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။
ဣမေ တေဝိသတိ ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်
ထိုက်၏။

ဝိဘင်္ဂဝါရာဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ပစ္စယာနုလောမ ၂-သင်္ချာဝါရ

၇၃။ တထာပုရေဇာတပစ္စယေတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထောဉ္စိစပ်) အညမညပစ္စယေ၊ ဤ။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၌။ အတ္ထိယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ပုရေဇာတပစ္စယေပိ၊ ဤလည်း။ (ဝိသေသော)အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ကို။ (ခဋ္ဌဗော)။ [အညမညပစ္စည်းနှင့် ပုရေဇာတပစ္စည်း တို့၌ အထူးရှိသော်လည်း ထူးပုံချင်းမတူပုံကို ပြလို၍ “ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယာတိ”စသည်ကို မိန့်။] ဟိ၊ မှန်။ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ တတ္ထ၊ ထိုပုရေဇာတပစ္စည်း၌။ ဝိသေသော၊ အထူးသည် ၎င်း။ ပဋိသန္ဓေအဘာဝေါ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ပုရေဇာတပစ္စည်း၏ မဖြစ်ခြင်း သည်၎င်း။ (ဝိသေသော၊ ထူး၏။) ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝိပါကာနိ စေဝ ဝိတိစိတ္တာနိ စ' န လဗ္ဗန္တိတိ ဧတေန၊ ဟူသော ဤပါဌ် ဖြင့်။ (ဒဿေတိဉ္စိစပ်) ကိရိယာဗျာကတံ ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စာတိအာဒိကေ၊ အစ ရှိသော။ ဝိဘင်္ဂေ၊ ဤ။ ဝိပါကာဗျာကတဘာဝံ၊ ဝိပါကံ ဗျာကတ၏ မရှိ ခြင်းကို၎င်း။ ကိရိယာဗျာကတေ၊ ဤ။ အဇဝနဿ၊ ဇော မဟုတ်သော တရား၏။ သဗ္ဗေန၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်။ အလဗ္ဗမာနတံ၊ မရအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော။ ဝိသေသံ၊ အထူးကို၎င်း။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။

၇၃။ ကေမူလကေ။ ပေ။ အာဒါယာတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ (ပုတ္တိဉ္စိစပ်)တေသ္မိံ အနုလောမေ၊ ပဋိစ္စဝါရ ဤပစ္စယာနုလောမ၌။ သုဒ္ဓိက နယေ၊ သုဒ္ဓိကနယ၌ (ပဌမနယ၌)။ ဒသိတဂုဏနတော၊ ပြအပ်ပြီးသော

၁။ ယထာ။ ပေ။ တထာ။ ။ အညမညပစ္စည်းနှင့် ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့၏ ဂေတုပစ္စည်း စသည်တို့မှ ထူးပုံကိုရည်ရွယ်၍ “တထာ ပုရေဇာတပစ္စယေ” ဟူသော စကားကို အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။ သို့သော်...အညမညပစ္စည်း၌ ထူးပုံ နှင့် ပုရေဇာတပစ္စည်း၌ ထူးပုံကား မတူတတ်။ ဘာကြောင့်နည်း- အညမည ပစ္စည်း၌ ပဋိသန္ဓေဧကဝယ် ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့ အညမည ပစ္စည်းဖြစ်၍ ပုရေဇာတပစ္စည်း၌ ထိုတရားတို့ ပုရေဇာတပစ္စည်း မဖြစ်ကြ သောကြောင့်တည်း။ အို့ကြောင့် “ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယာတိ၊ ပေ။ ပဋိသန္ဓေ အဘာဝေါ” ဟု မိန့်သည်။

ဂဏန်းသင်္ချာမှ။ (အညိဿာဉှိစပ်) [ဒဿိတဂဏနတောတိ နဝ ဤဏိ ကေတိ
 ဝေ သင်္ခေပတော ဒဿိတဂဏနတော။-အနု။] တတော၊ထိုသုဒ္ဓိကနယမှ။
 ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ နယေသု၊ ဒုမူလကအစရှိသော နယတို့၌။
 အညိဿာ၊ နဝအစရှိသော ဂဏန်းသင်္ချာမှ အခြားသော ဂဏန်းသင်္ချာ၏။
 [အညိဿာတိ နဝါဒိတေဒတော အညိဿာ ဂဏနာယ။-အနု။ အဘာဝံ၊
 မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ အဗဟုဂဏနေန၊ များသော
 ဂဏန်းသင်္ချာမရှိသော ပစ္စည်းနှင့်။ ယုတ္တဿ၊ ယှဉ်ရသော များသောဂဏန်း
 သင်္ချာရှိသောပစ္စည်း၏။ တေန၊ ထိုအဗဟုဂဏနပစ္စည်းနှင့်။ သမာနဂဏနတာ
 စ၊ ဟူသော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ ဣမသ္မိံ အနုလောမေ
 ယေဝ၊ ဌိသာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ပစ္စနိယေ ပန၊ ဌိကား။ နဟေတုပစ္စယာ နာရမဏေ
 ကေတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝါ) ဂန္ဓတိ၊ ဟောတော်မူလတံ။
 ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၇၆-၇၉။ တေ ပန။ ပေ။ ဒဿိတောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါ၌၌။
 ပစ္စာဇာတဝိပါကာနံ၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း ဝိပါကပစ္စည်းတို့၏။ ပရိဟိနတ္တာ၊
 ယုတ်လျော့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သာသေသဝနဝိပါကာနံ၊ သာသေဝန
 ဝိသတိမူလကနယ၊ သဝိပါကတေဝိသတိ မူလကနယတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်
 သဖြင့်။ ဒွါဝိသတိမူလကောတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်
 ရ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဒုဝိဓံ၊ ၂-ပါး အပြားရှိသည်လည်း
 ဖြစ်သော။ ဒွါဝိသတိမူလကံ၊ ဒွါဝိသတိမူလကနယကို။ သဟ၊ တကွ၊ ဂဟေတွာ၊
 ယူ၍။ သင်္ဂဟိတေ၊ သိမ်းယူအပ်သော။ တသ္မိံ၊ ထိုဒွါဝိသတိ မူလက၌။ ဥဘယ
 သဗ္ဗာဝတော၊ ၂-ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ ထင်ရှား ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ တေဝိသတိမူလကောတိ၊ တေဝိသတိမူလကနယဟူ၍။ (သင်္ဂဟ
 ကာရေ) အာဟာပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝါ၊ တနည်း။ အာသေဝနဝိပါကာနံ၊
 အာသေဝနပစ္စည်း ဝိပါကပစ္စည်းတို့၏။ ဝိရောဓာဘာဝေ၊ ဆန့်ကျင်ခြင်း၏
 မရှိခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ပုစ္ဆာယ၊ ပုစ္ဆာ၌။ ဒဿိတနယေန၊ ပြုအပ်ပြီး
 သောနည်းဖြင့်။ တေဝိသတိမူလကေန၊ တေဝိသတိမူလကနယသည်။ ဘဝိ
 တဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရ၏။ တဿ၊ ထိုတေဝိသတိမူလကနယ၏။ နာမံ၊ အမည်ကို။ ဒွါ
 ဝိသတိမူလကေ၊ ဒွါဝိသတိမူလကနယ၌။ အာရောပေတွာစ၊ တင်၍လည်း။

တေဝိသတိမူလကောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီး
ကား။ ဧတ္ထ၊ တေဝိသတိမူလကနယဉ်။ [တေဝိသတိမူလကနယ၏အမည်ကို
ဒွါဝိသတိမူလကနယဝယ် တင်စားရာ၌။] ရူဠိ၊ အတင်ရူဠိတည်း။^၁

အာရမဏပဒေစေဝါတိ ဧတေန၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကေမူလကေ၊ ဉ်။
အညပဒါနိ၊ အာရမဏပုဒ်မှတပါး အခြားသောပုဒ်တို့ကို။ (ဟေတု အဓိပတိ
အစရှိသောပုဒ်တို့ကို။) ဝဇ္ဇေတိ၊ ကြဉ်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ကေမူလကေ၊ ဉ်။ ဟေတာ
ဒိသု၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့၌။ တယောဝ၊ ၃-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်
သော။ (ပညာ၊ တို့သည်။) န (ဟောန္တိ)၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။
အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ ပဲန၊ ဆက်။ သုဒ္ဓိကနယော၊
ကို။ အာရမဏမူလကောဒိသု၊ တို့၌။ န လဗ္ဘတိ၊ မရအပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
အာရမဏမူလကေ၊ ဉ်။ နဝါတိ၊ ဟူသော။ တောယ အဓိက ဂဏနာယံ၊ ဤ
အလွန်ဆုံးဖြစ်သော ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာ၏။ အဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ မရှိခြင်း
ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ အာရမဏေ၊ ပေ။ တိဇ္ဇေဝ ပညာတိ၊ ဟူသောစကား
ကို။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ၊ ထိုတိဇ္ဇေဝ ပညာဟူသောပါဌ်၌။
[တတ္ထာတိ တိဇ္ဇေဝ ပညာတိ ပါဌေ။- အနု။] ကာတဗ္ဗာတိ၊ ဟူသော။ ဝစန
သေသော၊ စကားအကြွင်းကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ [“ကာတဗ္ဗာ” ဟူသောကိရိယာကို
ထည့်၍စပ်ပါ။- ဟူလို။]

စ၊ ဆက်။ တိဇ္ဇေဝါတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (တိဇ္ဇေဝံ၌ ဝေသဒ္ဓါဖြင့်)။
တတော၊ ထို ၃-ပါးထက်။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ဂဏနာ၊ ရေတွက်ကြောင်း
သင်္ချာကို။ နိဝါရေတိ၊ တားမြစ်၏။ အဓော၊ အောက်၌။ န ပဋိက္ခိပတိ၊
မပယ်။ တေန၊ ကြောင့်။ ဝိပါကေ ကေတိ၊ ဟူသော။ ဂဏနာ၊ ကို။ န နိဝါရိ

၁။ တိဇ္ဇေဝ။ ။ ဝတ္ထု၊ အဓိပ္ပါယာနုဝိဓာယိ သဒ္ဓပ္ပယောဂေါ (သဒ္ဓါ
ပြယုဂ်သည် ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ အဓိပ္ပါယ်အားလျော်စွာ စိစဉ်ရခြင်းရှိ၏။) ဣတိ
ကဘော (ဤအကြောင်းကြောင့်) အဓိပ္ပါယ်-ဝိဘာဝန္တော အာဟ-“တတော
ပေ။ ပဋိက္ခိပတိ”တိ၊ ဂဏနာယဉ်ပုဒ်ကိုတ္ထုပညတ္တိဘာဝတော (တစ်ကိုထောက်၍
နှစ်၊ နှစ်ကိုထောက်၍သုံး။ ဤသို့စသည်ဖြင့် အနီး၌ချထားအပ်သော ပညတ်၏
အဖြစ်ကြောင့်) ဟေဋ္ဌာဂဏန အမူဠိတွာဝ ဥပရိဂဏနာ သမ္ဘဝတိတိ အာဟ၊
“တိသု။ ပေ။ တိဇ္ဇေဝါ”တိ ဝုတ္တံတိ။

တာ၊ မတားမြင်အပ်။ (“နဝိစာရိတာ၊ မစိစစ်အပ်”ဟု အနုဋီကာ၌ရှိ၏။) ဣတိ၊ သို့။ ဧဋ္ဌဗ္ဗာ။ တီသု၊ ၃-ပါးတို့၌။ ကေဿ၊ တပါး၏။ အန္တောဂတော ယစ၊ အတွင်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ တိဏေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [“တီဏိ” ဆိုလိုက်လျှင် ၂-သည် ၎င်း၊ ၁-သည်၎င်း ၃-၌ပါဝင်၏။ ထို့ကြောင့် တီဏိဟူသော မိန့်ကြသည့်- ဟူလို၊] ဣတိတိအာဒိနာ၊ ဣတိအစရှိသောစကားဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ တိဏေဝါတိ ဝစနေန၊ ဟူသောစကားနှင့်တကွ။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝစနံ၊ ကို။ [“တတြိဒံ လက္ခဏံ” အစရှိသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားကို။] ဒဋ္ဌံ၊ ခိုင်မြဲအောင်။ (သင်္ဂဟကာရေ) ကရောတိ။ [“သဗ္ဗတ္ထ တိဏေဝ”ဟူသော စကားကား ပါဠိတော် စကားတည်း။ ထိုစကားနှင့် မိမိဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော “တတြိဒံ လက္ခဏံ-ဗဟုဂဏနောပိ” အစရှိသောစကားသည် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်- ဟူလို။]

ဂဝ-ဂျ။ ယေ။ ပေ။ တံ ဒဿေတုံတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်လတုံကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ အဝိဂတာ နန္တရံ၊ အဝိဂတပစ္စည်း၏အခြားမဲ့၌။ အာရမဏပစ္စယာ၊ ဟေတုယာ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေပိ၊ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဦးနုတရဂဏနေန၊ ယုတ် လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသောပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ သံသန္တနေ၊ ရော နှော့ရာ၌။ ယံ၊ ဂဏနာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ သာ၊ ထိုဂဏန်းသင်္ချာသည်၊ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြအပ်သည်။ ယဒိပိ ဟောတိ၊ အကယ်၍မူလည်းဖြစ်ပါ

၁။ ယဒိပိ ဝုတ္တေပိ။ ။ အဋ္ဌကထာစာ၌ “ယေ ။ ပေ။ တံ ဒဿေတုံ” ဟူသော စကားရပ်သည် ၂-ဌာန၌ ပါ၏။ ထိုတွင် ဝုတ္တဗ္ဗေ၏ နောက်၌ရှိသော “ယေ ဟေတုပစ္စယာဒယော ။ ပေ။ တံ ဒဿေတုံ”ကို ဖွင့်သော စကားဟု ရှေးဦးစွာ မှတ်ပါ။ ထိုစကားရပ်၌ “အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိ” ဟူသော စကားသည် အာရမဏပစ္စည်းနောက်မှ ဟေတုပစ္စည်းကို ပြသော ကြောင့် ဝိပလ္လာသယောဇနာ (ပြောင်းပြန်ယှဉ်စေသော စကား) ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ပြောင်းပြန်ယှဉ်စေ၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် “ဝုတ္တေပိ”ဟု ဂရဟာ ဇောတကပိသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဝိပလ္လာသယောဇနာ ဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်မှာ ဦးနုတရပစ္စည်းနှင့် ဗဟုတရပစ္စည်းတို့ ယှဉ်ရာ၌ (ရွှေက နေနေ

ပေ၏။ တထာပိံ၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဦးတရဂဏနေဟိ၊ ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ သမာနဂဏနေဟိ၊ တူသော ဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ သဒ္ဓိံ၊ သံသန္ဓနေ၊ ဦး။ ဦးတရ၊ ယုတ်လျော့သော ဂဏန်းသင်္ချာသည်၎င်း။ သမာနာ၊ ၈၊ တူသော ဂဏန်းသင်္ချာသည်၎င်း။ ဟောတိ၊ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အာဝိကရဏဝသေန၊ ထင်စွာပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဒိဿိတာ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ ဝိပလ္လာသယောဇနာယ ပန၊ ပြောင်းပြန် ယောဇနာရုံရာ၌ကား။ တထာ၊ ထိုအခြင်း

နောက်က နေနေ) ဦးတရပစ္စည်း၏ သင်္ချာသို့လိုက်သောကြောင့် မှန်သော သင်္ချာကို ပြနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် သမ္မာဝနာဇောတကပိဖြင့် “ယဒိပိ ဒဿိတာ ဟောတိ” ဟုဆိုသည်။ [အနန္တ “ဝိပလ္လာသယောဇနံ အကတွာ” ဟု တွေ့ရ၏။ “ကတွာ” ဟုရှိမှ မှန်မည်ထင်သည်။]

၁။ တထာပိံပေ။ သမာနာစ။ ။ တထာပိံ ဖြင့် ရွှေစကား၏ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိသေးပုံ (အရဗျတ္တံ) ကိုပြ၏။ မှန်၏-ရွှေစကား၌ ဦးတရဂဏနပစ္စည်းနှင့် ရောရာဝယ် ရထိုက်သော ဂဏန်းသင်္ချာကိုသာ ပြ၍ သမာနဂဏနပစ္စည်းနှင့် ရောရာဝယ် ရထိုက်သော ဂဏန်းသင်္ချာကို မပြသောကြောင့် မပြည့်စုံသေးပါ။ ထို တထာပိံကို “ဒဿိတာ န ဟောတိ၊ တထာ ဒဿေတိ” တိုင်အောင် စပ်ပါ။ ဟေတုပစ္စည်းကို ထောက်၍ ဦးတရဂဏန်းပစ္စည်းဟူသည် အောက်ကျသော ဂဏန်းရှိသော အာရမဏသော ပစ္စည်းများတည်း။ သမာနဂဏနပစ္စည်းဟူသည် အာရမဏပစ္စည်းနှင့် ဂဏန်းချင်းတူသော အဓိပတိ စသော ပစ္စည်းတည်း။

၂။ နဧဝံပေ။ ဒဿေတိ။ ။ အဋ္ဌကထာဝယ် “တေနေတံ အာဝိ ကရောတိ” စချီသော ဝါကျ၌ “အာရမဏပစ္စည်းနှင့် တွဲသမျှဝယ် တိတိ ဟူသော ပဉ္စဝိသဇ္ဇနာ တို့ကိုသာ ရထိုက်ကုန်၏” ဟု အဓိပ္ပါယ်ပြ၏။ အာရမဏပစ္စည်းအောက် သင်္ချာယုတ်လျော့သော ပစ္စည်းနှင့်တွဲရာဝယ် ဦးတရဂဏန်းသင်္ချာရှိရမည် ဟူသော အနက်အထူးကိုကား မပြ။ အာရမဏပစ္စည်း၏ နောက်၌ ဟေတုပစ္စည်းထား၍ ဝိပလ္လာသယောဇနာရာ၌ကား တထာ (ဦးတရဂဏန်းရှိသော ပစ္စည်းနှင့်တွဲလျှင် ဦးတရဂဏန်းသင်္ချာဖြစ်၍ သမာနဂဏန်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်းနှင့်တွဲလျှင် သမာနသင်္ချာဖြစ်ကြောင်း) ကို ပြသည်။ [ဤ၌ အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ” ကို ဝိပလ္လာသယောဇနာ ဟု ဆိုထားသည်ကို သတိပြုပါ။]

အရာအားဖြင့်" ဒေသေတိ၊ ပြဇ်။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း- (ကသ္မာ ဝိပလ္လာသ ယောဇနာယ ပန တထာ ဒေသေတိ၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဝစနေနဝါ၊ ငိုက်ရိုက်ဖွင့်ပြအပ်သော အဋ္ဌကထာ စကားဖြင့်သော်၎င်း။ လိင်္ဂနဝါ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သွယ်ဝိုက်၍ သိစေ တတ်သော စကားဖြင့်သော်၎င်း။ အတ္ထဝိသေသာဝိကရဏံ အနက်အထူးကို ထင်စွာပြုခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဝိပလ္လာသ ယောဇနာယ ပန တထာ ဒေသေတိ ဣတိ ဝိညာယတိ)၊ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ (အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ (တေနောတံ အာဝိကဇရာတီတိ ဧတ္ထာပိ၊ ဤပါ၌လည်း။ ဝေပေဝ၊ ဤအတူပင်။ အဓိပ္ပါယော၊ ကို။ ငယာဇေတဗျော၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။

ပန၊ ထိုသို့ပင် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုဖြစ်ပါသော်လည်း။ ပစ္စနိယာ ဒိသုပိ၊ ပစ္စနိယ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ [အာဒိဖြင့် အနုလောမ ပစ္စနိယ

၁။ ဝစနေနဝါ ဟိ လိင်္ဂနဝါ။ ။ ရွေ ဝါကျ၏ ဒဠိဝါကျလည်း ဟုတ်၏။ “ဟောတီတိ” ဟု ဣတိသဒ္ဒါ ပါသောကြောင့် ကာရဏဝါကျလည်း ဟုတ်၏။ “ဝစနေန” ဟူသည် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ တိုက်ရိုက်ဖွင့်ပြအပ်သော သံဝဏ္ဏနာ စကားတည်း။ “လိင်္ဂန” ဟူသည် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သွယ်ဝိုက်၍ သိစေသော (တိုက်ရိုက် ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ သွားရင်းဟန်လွှဲဆိုသကဲ့သို့ အနက် အဓိပ္ပါယ်အထူးကို သိစေတတ်သော) “အာရမဏပစ္စယာ ဟေတယာ တိဏိ” ကဲ့သို့သော အာဝိကရဏံ စကားမျိုးတည်း။ [ဝစနေနာတိ သင်္ဂဟကာရဿ သံဝဏ္ဏနာဝစနေနံ၊ တဉ္စ ဗဟုဂဏနော ပစ္စယော အဗဟုဂဏဝနန သဒ္ဓိ ယုတ္တောတိ အာဒိ သန္ဓာယ ဝတ္ထံ၊ လိင်္ဂနာတိ ဝိပလ္လာသယောဇနာ ကရုဏနု၊-မရ။] လိင်္ဂ၌ လိင်္ဂခတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟော၏။ ဝတ္ထုတ္တ ဖြစ်လျှင် ဗောဓုတ္တ= အနက်အဓိပ္ပါယ်အထူးကို သိစေခြင်း အနက်ကိုလည်း ဟော၏။]

၂။ ပစ္စယာဒိသုပိ ပန။ ။ [ဤဒီကာဆရာသည်ကောက်ချက်ချ၍ အပြစ် ပြဝရာရှိလျှင် ရွေးဦးစွာ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို ဖွင့်လေ့ရှိ၏။ ဤ၌လည်း အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို ဖွင့်ပြပြီး၍ အပြစ်ပြလိုသောကြောင့် “ပစ္စယာဒိသု ပန” သည်မိန့်။] န ကေဝလံ အတ္ထဝိသေသာဝိကရဏတ္ထမေဝတ္ထ တထာ ငယာဇနာ ကတာ၊ အတခေါ ဒေသနာက္ကမောယေဝ ဟောတိ (စင်စစ်ကား

ပစ္စနီယနုလောမတို့ကိုယူပါ။] နာရမဏပစ္စယာ။ပေ။ ကေတိအာဒိနာ၊ အစ
 ရှိသောပါဌ်ဖြင့်။ မူလပဒံ၊ မူလပုဒ်ကို။ အာဒိမိယေဝ၊ အစဉ်သော။ ထပေတွာ၊
 ထား၍။ ယောဇနာ၊ ယှဉ်စေခြင်းကို။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊ 'တို့သည်။
 တနည်း-ဓမ္မသေနာပတိနာ၊သည်။) ကဘာ၊ပြီ။ စ၊ဆက်။ တတ္ထ၊ထိုပစ္စနီယ
 အစရှိသည်တို့၌။ တေ၊ လက္ခဏာ၊လက္ခဏာကို (တတြိဒံ လက္ခဏံ၊ ဗဟုဂဏ
 နောပိ ပစ္စယော အဗဟုဂဏနေန 'သဒ္ဓိ' ယုတ္တော တေန 'သမနဂဏနောဝ
 ဟောတိ စသောလက္ခဏာကို)။ န လဗ္ဗတိ၊ မရအပ်။ တသ္မာ၊ကြောင့်။
 မူလပဒံ၊ မူလပုဒ်၏။ အာဒိမိ၊ အစဉ်။ ထပေတွာ၊ ၍။ ယောဇနမေဝ၊
 ယှဉ်စေခြင်းသည်သာ။ ကမော၊ ဒေသနာအစဉ်တည်း။ စက္ကဗန္ဓနံ၊ စက်ဖွဲ့
 ခြင်းသည်။ (ကမော၊သည်။) န၊ မဟုတ်။ [အာရမဏမုဆိုလျှင် အာရမဏ
 ပုဒ်ကိုအစထားခြင်းသည် ဒေသနာက္ခမဖြစ်၏- ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။
 အာရမဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။
 (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊ တနည်း- ဓမ္မသေနာပတိနာ) ယောဇိတံ၊ ယှဉ်စေ
 အပ်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ အတ္ထေ၊ အနက်ကို။ ဝိညာတေ၊ သိအပ်သိနိုင်လသော်။
 ဝစနေန၊ ဖြင့်၎င်း။ လိင်္ဂေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ပယောဇနံ၊ အကျိုးသည်။ နအတ္ထိ၊
 ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလပုဒ်ကို ရှေ့ထား၍ မူလပုဒ်ကို နောက်ထားခြင်းသည် ဒေသနာက္ခမပင်
 ဖြစ်၏။ ဣတိ ဒေသေတုံ "ပစ္စနီယာဒိသုပိ ပနာ"တိ အာဒိမာဟ-အနု။

၁။ န စ ဝိညာတေ။ပေ။အတ္ထိ။ ။ယဒိဝေ လိင်္ဂေန အတ္ထဝိသေသဝိ
 ကရဏံ ကထံ ("ဤသို့ဖြစ်လျှင် ရှေ့ပစ္စည်းကို နောက်ထား၍ ဝိပလ္လာသအားဖြင့်
 ယောဇနာခြင်း၌ အတ္ထဝိသေသကို အဘယ်သို့မှတ်ရပါမည်နည်း"ဟု မေးဘွယ်
 ရှိ၏) ဣတိ အာဟ- "န စ ဝိညာတေ အတ္ထေ ဝစနေန လိင်္ဂေန ပယောဇနံ
 အတ္ထိ"တိ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို သိအပ်ပြီးဖြစ်လျှင် အဖွင့်စကားဖြင့်၎င်း၊
 မှတ်ဖွယ်စကားဖြင့်၎င်း အကျိုးမရှိတော့။ ဖွင့်ဘွယ်လည်း မလို။ မှတ်ချက်
 ပြဘွယ်လည်း မလိုတော့ပါ ဟူလို။ မှန်၏-ရေးအပ်သမျှ စာတွေသည် အနက်
 အဓိပ္ပါယ် မသိသေးသူတို့ သိဘို့ရန်ဖြစ်၏။ အနက်အဓိပ္ပါယ် သိပြီးသူတို့အတွက်
 ထိုစာတွေ အကျိုးမမျှားတော့။

ပစ္စယပစ္စနိယအဖွင့်

၈၆-၈၇။ အဟေတုကံ ဝိပါကဗျာကတန္တိ ။ပေ။ ဝေဇိတဗုဒ္ဓိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ခဟကာဓရန)။ ဂုတ္တံ။ ပုန၊ ထိုသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ သဗ္ဗသင်္ခဟက
ဝသေန၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်၊ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက
စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို သိမ်းယူနိုင်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤအဟေတုကံ ဝိပါက
ဗျာကတံဟူသောစကားတော်ကို။ ယောဇေတံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေ
ခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (သက္ကာဝေ၊
သည်သာ)။

၉၃။ စ၊ ဆက်။ သဟဇာတ။ ပေ။ ဂစ္ဆန္တိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။
သဟဇာတာ၊ သဟဇာတဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတာဒယော၊ ကုန်သော။
(ပစ္စယာ)စ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုရေဇာတာ၊ ပုရေဇာတဖြစ်ကုန်သော။ အာရ
မဏာဒယော၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာစ၊ တို့သည်၎င်း။ သင်္ခဟံ၊ သိမ်းယူအပ်
ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဟိ၊ မှန်။ န ပစ္ဆာ
ဇာတပစ္စယာ၊ နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နာ၊
ဖြစ်သောပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ဒွိဟေဝ၊ နှစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။
သဟဇာတပုရေဇာတပစ္စယေဟိ၊ တို့ကြောင့်။ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်သည်မဟုတ်။
အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ပစ္ဆာဇာတဝဇ္ဇေဟိ၊ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းသည်

၁။ သဗ္ဗသင်္ခါဟက။ ပေ။ ယောဇေတံ။ ။ပါဠိတော်၌ “အဟေတုကံ
ဝိပါကဗျာကတံ”ဟူသော စကားကို ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သော ဝိပါက အဗျာ
ကတကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော စကားဟု အဋ္ဌကထာ ဆို၏။
ထိုသို့ဆိုခြင်းသည် ပါဠိတော်၌ “အဟေတုကံ ဝိပါကဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ
တယော ခန္ဓာ စိတ္တသုပ္ပဋ္ဌာနုပ္ပလ္လံ” ဝယ် စိတ္တသုပ္ပဋ္ဌာနုပ္ပလ္လံ ကို ထောက်၍ ဆိုခြင်း
တည်း။ ဤအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် “ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်
တသယ်ဟူသော ဝိပါကအဗျာကတတို့ မပါဝင်နိုင်”ဟု ဆိုရာရောက်၏။ ဋီကာ
ဆရာကား “အဟေတုကံ ဝိပါကဗျာကတံ” ဟူသော ပါဠိတော်သည် ရုပ်ကို
ဖြစ်စေနိုင်သော အဟိတ်ဝိပါက အဗျာကတတို့ကို၎င်း၊ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သော
အဟိတ် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တသယ်ကို၎င်း သိမ်းယူနိုင်သော သဗ္ဗသင်္ခါဟက စကား
ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေဟိ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)။
ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [သဟဇာတ ပုရေဇာတပစ္စယာတိ ဣဒံ ပစ္စယေန
ပစ္စယဓမ္မာပလက္ခဏန္တိ ဒဿေတုံ သဟဇာတာ စ ဟေတုအာဒယော။ ပေ။
အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော တိ ဝတှာ နဟိတိ အာဒိနာ တဓမ္မဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ-အနု။]

၉၄-၉၇။ နာဟာရပစ္စယေ ကေစိန္တပမေဝ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နန္တိ၊ ဟူသော
စကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ယံ၊ အကြင်ပစ္စည်းတရားကို။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
ပစ္စယုပ္ပန်တရားဖြစ်၏။ သောပစ္စယော၊ ထိုပဋိစ္စအနက်ကို ပြီးစေနိုင်သော
ပစ္စည်းတရားသည်။ ရူပမေဝ၊ ရုပ်ချည်း သာတည်း။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့လုံး
သွင်း၍ (သင်္ကဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ယသွာ
ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ သော(ပစ္စယော)၊ သည်။ အရူပမ္ပိ၊ နာမ်
တရားသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ ယထာ၊ ဥဒါဟရဏ်ကား။ ကမ္မံ၊
ကံဟူသော စေတနာ နာမ်တရားသည်။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ၏။ (ပစ္စယော၊
သည်။ ဟောတိယထာ၊ သို့တည်း။) [“အဋ္ဌကထာဆိုသကဲ့သို့ ပစ္စည်းသည်
ရုပ်ချည်းမဟုတ်။ နာမ်တရားလည်း ရှိနိုင်ပါသည်” ဟူလို။]

၉၈-၁၀၂။ နမဂ္ဂပစ္စယော၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒယော၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊
ကုန်သော။ ရူပကောဋ္ဌာသာ၊ ရုပ်အစုတို့ကို။ ယဒိပိလဗ္ဘန္တိ၊ အကယ်၍မူလည်း
ရအပ်ပါပေကုန်၏။ [စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒယောတိ အာဒိသဒ္ဓေန ဗာဟိရရူပ
အာဟာရသမုဋ္ဌာနာဒယော ရူပကောဋ္ဌာသာ သင်္ကယန္တိ။-အနု] တထာပိ၊
ထိုသို့နမဂ္ဂပစ္စည်း၌ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် အစရှိသော အလုံးစုံသော ရုပ်အစုတို့ကို
ရအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ ယံ၊ အကြင် သဟိတိစိတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်
ကမ္မဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်သည်။ မဂ္ဂပစ္စယံ၊ ကို။ လာတိ၊ ၏။ တဿ၊
ထိုမဂ္ဂပစ္စည်းကိုရသော အချို့ရုပ်၏။ ပရိဟိနတ္တာ၊ ယုတ်လျော့သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ ကေစိန္တ ရူပ ပစ္စယုပ္ပန္နန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ကဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ [တဿာတိ
မဂ္ဂပစ္စာကံ လာဘန္တဿ ရူပဿ၊-အနု။ စာအုပ်ထို့၌ “ပဟိနတ္တာ”ဟု ပါ၌
ပျက်၏။ ရှေးနိဿယ၌ “ပရိဟိနတ္တာ”ဟုရှိ၏။ အနုဋီကာ၌လည်း “ပရိ
ဟိနတ္တာ”ဟုပင် ဖွင့်လိမ့်မည်။] ပန၊ ဆက်။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။
နဟေတုပစ္စယာဒိသပိ၊ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ကေစရူပဿ၊ အချို့ရုပ်၏။
ပစ္စယုပ္ပန္နတ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ [ဝေမေဝပနာတိ ဣမိနာ ယထာ နမဂ္ဂပစ္စယေ

ဝုတ္တံ၊ ဝေဓမ္မဝ နဟေတုပစ္စယာဒိသု ယံဟေတုပစ္စယံ လဘတိ။ တဿ ပရိဟိနတ္တာဘိ ဣမမတ္ထံ ဥပသံဟရတိ။ တေနာဟ ကေစ္စဂ္ဂုပဿ ပစ္စယုပန္နတာ ဒဠဗ္ဗာတိ။-အနု။]

၁၀၇-၁၃၀။ နာဟာရ။ ပေ။ သဒိသဝိသဇ္ဇနာတိဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ ဧတေသု၊ ဤနာဟာရ အစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။ မူလဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဌိတေသု၊ တည်ကုန်လသော်။ ဂဏနာယ၊ ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာ၏။ သမာနတံ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ (ကသွာ၊ ဂဏနာယ၊ ၏။ သမာနတံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ သင်္ဂဟကာရေန၊ သည်။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤနာဟာရမူလက အစရှိသော နယတို့၌။ မူလနံ၊ မူလတို့၏။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ အဖြေဟူသည်။ ဂဏနာယေဝ၊ ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းသင်္ချာပင်တည်း။ သရူပဒဿနံ၊ သရုပ်သကောင်ကို ပြကြောင်း စကားသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဂဏနာယ၊ သမာနတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ၏။) [ကော်ချင်းတူသော်လည်း အရကား ကော်တခုနှင့် တခု မတူပါဟူလို၊] နသဟဇာတာဒိစတုက္ကံ ဣဓာပိ ပရိဟိနမေဝိတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ သုဒ္ဓိကနယေဝိယ၊ ၌ကဲ့သို့။ မူလေသုပိ၊ မူလနယံတို့ ၌လည်း။ ပရိဟိနမေဝ၊ ယုတ်လျော့မြဲ ယုတ်လျော့သည်သာ။ (ပရိဟိနဖြစ်ပုံချင်းတူသောကြောင့်။ သန္တိဌာပနာဝဓာရဏ ဝေသဒ္ဓါဖြင့်ဆိုသည်။) ဣတိ အတ္ထော၊ [သဗ္ဗတ္တာတိ ပန္နရသမူလကာဒိသု သဗ္ဗေသု နယေသု။ ကာမံ သုဒ္ဓိကနယာဒိသု ဝိသဒိသဝိသဇ္ဇနာ ဣဓာမိပေတတ္ထံ ပန ဒဿေတုံ ဧတေသုတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဣဓာတိ ဧတေသု နာဟာရမူလကာဒိနယေသု။ ဂဏနာယေဝ န သရူပဒဿနန္တိ သုဒ္ဓိကနယေဝိယ ဂဏနာယေဝ နသရူပဒဿနံ အမိပေတန္တိ အတ္ထော-အနု။]

ပစ္စယပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယ အဖွင့်

၁၃၁-၁၈၉။ ဟေတာမိပတိ။ ပေ။ န လဗ္ဗန္တိတိ၊ ဟူသော စကားကို။ တိဏ္ဏမ္ပိ၊ ဟေတု အဓိပတိ မဂ္ဂဟူသော သုံးပါးသောပစ္စည်းတို့၏လည်း။ ဝါ၊ တို့နှင့်လည်း။ သာဓာရဏာနံ၊ ဆက်ဆံကုန်သော။ ပစ္စနိယတော၊ ပစ္စနိက်၏

အဖြစ်ဖြင့်။ အလဗ္ဘမာနာနံ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟဝသေန၊ သိမ်းယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟေတုအဓိပတိ မဂ္ဂဟူသော ပစ္စည်းသုံးပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သည်ဖြစ်၍ ပစ္စနိက်အဖြစ်ဖြင့် မရအပ်ကုန်သော ပစ္စည်းအားလုံးတို့၏ သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) မဂ္ဂပစ္စယေ၊ သည်။ (အနုလောမတော၊ အနုလုံ အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတေ၊ တည်လသော်။) ဣတရေဟိ၊ မဂ္ဂပစ္စည်းမှ တပါးကုန်သော ဟေတု အဓိပတိ ပစ္စည်းတို့နှင့်။ သာဓာရဏာ၊ ကုန်သော။ သတ္တေဝ၊ ၇-ပါးသောပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ (သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာနပစ္စည်းတို့ကိုသာ။) ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ အဓိပတိပစ္စယေ၊ သည်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ ဟေတုပစ္စယောပိ၊ ကိုလည်း။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဘတိ။ ပန၊ ဆက်။ သော၊ ထိုဟေတုပစ္စည်းကို။ ဝါ၊ သည်။ မဂ္ဂေန၊ မဂ္ဂပစ္စည်းနှင့်။ အသာဓာရဏော၊ မဆက်ဆံ။ ဣတိ ကတု၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) နဝုတ္တော။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယေဟိ၊ အကြင်အနန္တရ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အရူပံ၊ နာမ်တရားသည်။ နဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ တေ၊ ထိုအနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ (ဝုတ္တာဌ်စပ်) ကေန္တိကတ္တာ၊ နာမ်တရားနှင့် မကင်းခြင်း၏ ကေန်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အရူပဋ္ဌာနိကာတိ၊ ကတိဟူ၍။ ဣမ၊ ဤဒုမူလက အစရှိသောနယတို့၌။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ [ကေန္တိကတ္တာတိ အဝိနာဘာဝတော။ အရူပဋ္ဌာနိကာတိ အရူပပစ္စယာ အရူပဓမ္မာနံယေဝ ပစ္စယဘူတာ အနန္တရပစ္စယာဒယော-အနု။] တေန၊ ထို အရူပဋ္ဌာနိကာ 'ကုသောပါဌ်ဖြင့်။ (တနည်း) တေန၊ ထိုကေန္တိကဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့၏ ရူပဋ္ဌာနိကတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝဇ္ဇိတာ ဟောန္တိ ွစပ်) ပုရေဇာတာသေဝနပစ္စယံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၊ အာသေဝနပစ္စည်းတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ တေဟိ၊ ထိုပုရေဇာတပစ္စည်း၊ အာသေဝနပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ အရူပဿ၊ ၏။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဝဇ္ဇိတာ၊ ကြဉ်အပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ အညမညအာဟာရိန္ဒြိယာစ၊ တို့ကို။ တေဟိ၊ ထိုပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။

အရူပဿ၊ ခါ။ အနုပုတ္တိတော၊ ကြောင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဦးတရဂဏနာနံယေဝ ဝသေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထောဌိစပ်) အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သော။ ဧကကာဒယော၊ ကုန်သော။ ဒွါဝိသတိကပရိယောသာနာ၊ ဒွါဝိသတိက အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဦးတရဂဏနာ၊ ယုတ်လျော့သော ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း တို့သည်။ ယဒိဟောန္တိ၊ ကုန်အံ့။ (ဝေဟောန္တေသု) တေသံ၊ ထိုယုတ်လျော့ သော ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာရှိသော ဧကကာ အစ ဒွါဝိသတိက 'အဆုံး ရှိသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ ထို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ယောဇိတဿ၊ ယှဉ်စေအပ်သော။ တဿ တဿ၊ ထိုထိုဒုက္ခ အစရှိသော များသောသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း၏။ ဂဏနာ၊ ယုတ်လျော့သော ရေတွက် ကြောင်းသင်္ချာကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [တေသံ ဝသေနာတိ တေသံ ဦးတရဂဏ နာနံ ဧကကာဒိနံ ဝသေန၊ တဿ တဿာတိ ပစ္စနိယတော ယောဇိတဿ တဿတဿ ဒုကာဒိကဿ ဗဟုဂဏနဿ၊ ဂဏနာတိ ဦးတရ ဂဏနာ-အနု။]

ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ယောဇိတော၊ ယှဉ်စေအပ်သော ပစ္စည်းသည်။ ဦးတရဂဏနော၊ ယုတ်လျော့သော ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း သည်။ အထ(ဟောတိ)၊ အံ့။ (ဝေသတိ)။ တဿ၊ ထိုပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စေအပ်သည်ဖြစ်၍ ယုတ်လျော့သော ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း၏။ ဝါ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတဿပိ၊ တည်သောပစ္စည်း၏လည်း။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဣတိအတ္ထော၊ ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ [အနုလောမတော ဌိတဿပိတိ ပိသဒ္ဓေန အနုလောမတော ဌိတောဝါ ဟောတု ပစ္စနိယတော ယောဇိတောဝါ။ ဦးတရဂဏနာယ သမာနန္တိ ဒဿေတိ။-အနု။] ပန၊ ထိုသို့ ဤအနက်ကို မှတ်ထိုက်ပါသော် လည်း။ အညမညပစ္စယာ နာရမဏေ ဧကန္တိ အာဒိဝစနတော၊ အစရှိသော စကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဣဒံ လက္ခဏံ၊ သည်။ ဧကန္တိကံ၊ စင်စစ်ကေန့်မှန်သောသဘောရှိသည်။ န၊ မဟုတ်။ [နယိဒံ လက္ခဏံ ဧကန္တိ ကန္တိ ဣမိနာ ယထာဂုတ္တလက္ခဏံ ယေဘုယျဝသေန ဂုတ္တန္တိ ဒဿေတိ'-အနု]

ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ အဖွင့်

၁၉၀။ သဗ္ဗတ္ထေဝါတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ကေဝလံ၊ အခြားပစ္စည်းတို့နှင့် မပတ်သက်သက်။ ဟေတုမှိယေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်းသည်သာ။ (အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ နလဗ္ဗတိ၊ မရအပ်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သဗ္ဗေသု၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေသုပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ (ပစ္စာဇာတော၊ ကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဗတိ၊ အပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ပုရေဇာတံ၊ ကိုင်း။ အာသေဝနံ၊ ကိုင်း။ အလဘန္တံ၊ သော။ ကိဉ္စိ၊ အချို့သောပစ္စည်းကို။ နိဿနဝသေန၊ နိဿနနည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဒေဿန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိဝိပါကော ပနာတိအာဒိံ၊ ကို။ အာဟ။ [သဗ္ဗေသုပိတိ ပစ္စာဇာတံ ထပေတွာ သဗ္ဗေသုပိ ပစ္စယေသု။ သော ဟိ အနုလောမတော အလပ္ပမာနဘဝေန ဂဟိတော။ သဗ္ဗေသုတိ ဣသံ သင်္ဂဟံ န လဘတိ။ အရူပါဝစရဝိပါကဿ အာရုပ္ပေ ဥပ္ပန္နလောကုတ္တရဝိပါကဿပ ပုရေဇာတာသေဝနာနံ အလဗ္ဗနတောတိ ကိဉ္စိ နိဿနဝသေန ဒေဿန္တောတိ အာဟ။-အနု]

ပုရေဇာတ။ ပေ။လဗ္ဗန္တိတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ အဝသေသာနံ၊ ပုရေဇာတစသော ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော အချို့သော ပစ္စည်းတို့၏။ လာဘမတ္တံ၊ ရခြင်းမျှကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္တံ၊ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ အဝသေသာနံ၊ တို့၏။ လာဘံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ န(ဝတ္တံ)၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ၊ ဟိ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ (တနည်း) ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စာဇာတေ၊ ဌိ။ ပသင်္ဂါ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်၏ဟု ကပ်ငြိလျဉ်းပါးဘွယ်သည်။ ယဒိပိ နတ္ထိံ၊ အကယ်၍မူလည်း မရှိပါပေ။

၁။ ယဒိပိ။ ပေ။ ကဋ္ဌတ္တာ။ ။ “အဝသေသာနံ လာဘမတ္တံ။ ပေ။ ဒဠဗ္ဗံ” ဟူသော ရှေ့စကား အရ လဒ္ဓဒေါသကို ပြလို၍ တနည်း-ဒဠိကရဏကို ပြလို၍ “ယဒိပိ ဟိ” စသည်ကိုမိန့်။ ပြအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့တွင် “ကေ ထပေတွာ” အရ ပုရေဇာတပစ္စည်းသည် ပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် တည်သောအခါ ထိုပစ္စည်းကို ချန်၍ ကျန်သောပစ္စည်းတို့ကို အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်ကုန်၏” ဟု ဆိုရာ၌ ကျန်သောပစ္စည်းတို့တွင် ပစ္စာဇာတပစ္စည်းလည်း ပါဝင်၏။ ထိုပစ္စာဇာတ

(ကသွာ၊နည်း။) အနုလောမတော သဗ္ဗတ္ထေဝ န လဗ္ဘတိတိဟူ၍။ (အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့သည် ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်လသော် ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်းကို အနုလောမအားဖြင့် မရအပ်ဟူ၍။) အပဝါဒဿ၊ ပယ်မြစ်ခြင်း၏။ ဝါကို။ ကတတ္တာ၊ ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပန၊ ကား။ ပုရေဇာတောံ၊ ကို။ (လဗ္ဘတိ၌စပ်) ဝိပ္ပယုတ္တေ၊ သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊သော်။ အနုလောမတောဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊၏။ ဣတိ ဣဒမ္ပိ (အတ္ထဇာတ်)၊ သည်လည်း။ (အာပဇ္ဇေယျ၌စပ်) အဝသေသာ သဗ္ဗတ္တိ၊အလုံးစုံတို့ဟူ၍။ (“ကြွင်းသောအလုံးစုံပစ္စည်းတို့ကိုရနိုင်၏”ဟူ၍။) အတ္ထေ၊ကို။ ဂယမာနေ၊ သော်။ အာပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယ ရဟိတေ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းမှကင်းသော။ အာရုပ္ပေဝိ၊အရူပဘုံ၌လည်း။ အာရမဏပုရေဇာတဿ၊ ၏။ သမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို။ ဉာပေတုံ၊ငှာ။ ဝေံ၊ဤသို့

အတွက်ကား အနုလောမအားဖြင့်တည်၏”ဟု လျဉ်းပါးဘွယ်ပင်မရှိ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-“ပစ္စာဇာတော ပန အနုလောမတော သဗ္ဗတ္ထေဝ န လဗ္ဘတိ”ဟု ပယ်မြစ်မှုကို ပြုအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [ထိုပယ်မြစ်ကြောင်း စကားသည် ဤအစဉ်၏အစ၌ ပါခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “န သဗ္ဗေသံ အဝသေသာနံ လာဘံ” ဟူသော စကားသည် မသင့်”ဟူလို။]

၁။ ပုရေဇာတောပန ။ပေ။ အာပဇ္ဇေယျ။ ။ပုရေဇာတပစ္စာဇာတစသော ပြုအပ်ခဲ့သော ပစ္စည်းတို့တွင် ပုရေဇာတပစ္စည်းအတွက် စိစစ်၍ပြလိုသောကြောင့် “ပုရေဇာတော ပန” စသည်ကိုမိန့်။ “ပုရေဇာတ ။ပေ။ ဝိပ္ပယုတ္တေသု” ဟု ပြုအပ်ခဲ့သော ပစ္စည်းတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်လသော် “ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ချန်၍ ကျန်ပစ္စည်း” ဟူရာ၌ ပုရေဇာတပစ္စည်းလည်း ပါဝင်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်လသော် ပုရေဇာတပစ္စည်းကို အနုလောမအားဖြင့် ရအပ်၏” ဟူသော အနက်သည် အတ္တာပန္နနည်းအားဖြင့် ရောက်နေ၏။ အမှန်အားဖြင့်ကား- ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်လသော် ပုရေဇာတပစ္စည်းကို အနုလောမအားဖြင့် မရနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် “န သဗ္ဗေသံ ။ပေ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”ဟု ဆိုခဲ့သည်။

ပုရေဇာတ။ ပေ။ လဗ္ဘန္တိ-ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ သို့။ ယမ္ပိ၊ အကြင်စကားကိုလည်း။ ကေစိ၊ အချို့သောပဒကားရဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ။

တမ္ပိ၊ ထိုစကားသည်လည်း။ တေသံ၊ ထိုပဒကားရဆရာတို့၏။ ရုစိမတ္တမေဝ၊ အလိုမျှသည်သာ။ (ဟောတိ)။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း- ကသွာ၊ တမ္ပိတေသံ ရုစိမတ္တမေဝ ဟောတိ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ နည်း- ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ယတ္ထ၊ အကြင်ဘုံ၌။ ဝါ၊ အကြင်စိတ္တပ္ပုပ္ပါဒ်၌။ ဝတ္ထုပုရေဇာတံ၊ ကို။ နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ တတ္ထ၊ ထိုဘုံ၌။ ဝါ၊ ထိုစိတ္တပ္ပုပ္ပါဒ်၌။ အာရမဏပုရေဇာတဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥပကာရကံ၊ လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သောတရားသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဝါ၊ မရှိ။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ တမ္ပိ တေသံ ရုစိမတ္တမေဝ ဟောတိ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ။) ဣတိ အယံ နယော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၁။ ယမ္ပိ ကေစိ၊ ပေ။ ဝဒန္တိ။ ။ အချို့သော ပဒကားရဆရာတို့က “ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းမရနိုင်သော အဇ္ဈပဘုံ၌လည်း အာရမဏပုရေဇာတဖြစ်သင့်၏” ဟုဆိုကြ၏။ “ဝိပ္ပယုတ္တေ ပစ္စနိကတောဌိတေ ပုရေဇာတော အနုလောမတော လဗ္ဘတိ” နှင့် သဘောတူ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သင့်ပုံကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်လသော် အာရမဏပုရေဇာတပစ္စည်းသည် အနုလောမအားဖြင့် ရနိုင်ပုံကို သိစေခြင်းငှာ “ပုရေဇာတ။ ပေ။ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တိ” ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်ပြီး” ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ကေစိဆရာတို့ဆိုလိုရင်းကား အရူပဘုံမှစတင်၍ ကာမဘုံ၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကာမဘုံမရောက်ခင် ဂတိနိမိတ်အာရုံသည် ကာမဘုံပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ပုရေဇာတပစ္စည်းဖြစ်၏” ဟု ဆိုလိုသတက်။

၂။ တမ္ပိ တေသံ၊ ပေ။ နယော။ ။ ထိုစကားလည်း ထိုကေစိဆရာတို့၏ အလိုမျှသာဖြစ်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း- “အကြင်ဘုံ၌ ဝတ္ထုပုရေဇာတမရနိုင်။ ထိုဘုံ၌ အာရမဏပုရေဇာတ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော တရားလည်း မရှိ” ဟူသော ဤနည်းကိုပြအပ်ပြီးဖြစ်သည်။ (“တဒါရမဏဘာဝိနောတိ ဣတ္ထေ ပဋိသန္ဓိဝိဘာဝိနော ဝတ္ထုပုရေဇာတဘာဝေန ဣတရယသိ အဘာဝါ အဂ္ဂဟဏံ” ဟု ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသအဖွင့် ဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ) [ဝတ္ထုပုရေဇာတဟူသည် စက္ခုဝတ္ထုစသော ဝတ္ထုရုပ် ခြောက်ပါးတည်း။ ထိုဝတ္ထုရုပ်ကား အရူပဘုံ၌ မရနိုင်]။

ယုဇ္ဇမာနိကဝသေနာတိ။ ဟူသောစကားကို။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။
ဌိတဿ၊ တည်သောပစ္စည်း၏။ ထပေတဗ္ဗတ္တာ၊ ချန်ထားလိုက်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ ဝုတ္တံ။ ဝါ၊ တနည်း။ ယုဇ္ဇမာနကပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန၊ ဖြစ်သင့်သော
ပစ္စယုပ္ပန်တရားနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဣတရေ လဗ္ဘန္တိစပ်) ဣတိ အတ္ထော။

မဂ္ဂပစ္စယေ။ ပေ။ နလဗ္ဘတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုရိမပါဌော၊ ရှေး
ပေစာ၌ရှိသောပါဌ်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ရှေးပေစာ၌ရှိပါသော်လည်း။ အဓိ
ပတိပစ္စယောပိ၊ ကိုလည်း။ န လဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတုမိလတိ
ပစ္စယာ အနုလောမတော န လဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆို
ကြကုန်၏။ အဓိပတိပစ္စယေ၊ သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ ပစ္စာ
ဇာတတော၊ မှ။ အဓညာ၊ သော။ အလဗ္ဘမာနောနာမ၊ မရထိုက်သောပစ္စည်း
မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နဝိစာရိတံ၊ အထူးမစိစစ်အပ်တော့။
[“ထိုသို့မရအပ်သောပစ္စည်းမရှိသောကြောင့် သိလွယ်၏။ သိလွယ်သော
ကြောင့် မစိစစ်အပ်တော့”ဟူလို။ နဝိစာရိတန္တိ သုဝိညေယျတ္တာတိ အဓိပ္ပာ
ယော။- အနု။] အညမညေ၊ သည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။
အရူပိနိယေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (တနည်း) အရူပသောဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ကုန်
သော။ နဝ၊ ၉-ပါးသောပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ နလဗ္ဘန္တိ။

၁။ ယုဇ္ဇမာနကဝသေန။ ။ ဤပုဒ်ကို “ပစ္စနိကတော ဌိတဿ ထပေ
တဗ္ဗတ္တာ” ဟု ပဌမဖွင့်၏။ ထိုအပွင့်အလို “ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်သောပစ္စည်း
၏ ချန်ထားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိုပစ္စည်းမပါဘဲ ယူသင့်သော
ပစ္စည်းကို ယုဇ္ဇမာနက” ဟု ဆိုလိုသည်။ သို့သော်-ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်သော
ပစ္စည်းမဟုတ်ဘဲ ရ ကိုယ် မရထိုက်သည့်အတွက် ချန်ထားထိုက်သော ပစ္စည်း
များ ကျန်သေး၏။ ထို့ကြောင့် “ယုဇ္ဇမာနကပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန ဝါ” ဟု
နောက်တနည်း ဖွင့်ရပြန်သည်။ ဤအပွင့်အလို “ယုဇ္ဇမာနက” အရ ယှဉ်စပ်
သင့် သုံးစွဲသင့် ယူသင့်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို “ဣတရေ အရ ယူစေလိုသည်။
ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားဟူသည် “နာဟာရပစ္စည်းအား လျော်သော သဟဇာတ
စသော ပစ္စယုပ္ပန်တည်း” ဟု မရ ဖွင့်၏။ [ယုဇ္ဇမာနကပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန ဝါတိ
နာဟာရပစ္စယာနုရူပဿ သဟဇာတာဒိပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဝသေနာတိ အတ္ထော၊-
မရ။ သဟဇာတာဒိ ၌ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော အညမည နိဿယ ကမ္မ
ဣန္ဒြိယ အတ္ထိ အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့ကို ယူပါ။

ကုန်။ တမ္ပိ၊ ၉-ပါးသောပစ္စည်းတို့၏ အနုလောမအဖြစ်ဖြင့် မရထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ ပစ္စနီကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေဟိ၊ ကုန်သော။ အာရမဏပစ္စယာဒိဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒိသတာယ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သုဝိညေယျံ၊ လွယ်ကူစွာသိနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နဝိစာရိတံ၊ အဋ္ဌကထာ၌ မစိစစ်အပ်သည်။ ဘဝိဿတိ၊ လတံ၊ (အခြားပစ္စည်းများကိုအဋ္ဌကထာ၌ စိစစ်ပါလျက် ဤပစ္စည်းများကိုမစိစစ်ခြင်းဖြစ်လတံ။) ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၁၉၁-၁၉၅။ 'ယာဝ အာသေဝနာ သဗ္ဗံ သဒိသန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) န အညမညေန၊ န အညမညပစ္စည်းနှင့်။ ဗုဒ္ဓိတဿ၊ ဆက်စပ်အပ်သော။ မူလဿ၊ သတ္တမမူလ၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝိတ္ထာရိတတ္တာ၊ ချွဲအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ တတော၊ ထို န အညမညပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်အပ်သော သတ္တမမူလမှ။ ပရာနိ၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ မူလာနိ၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ တေသု၊ ထိုအာသေဝနတိုင်အောင်သောပစ္စည်းတို့၌။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗပစ္စယာစ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စာစ၊ ပြဿနာတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗံ (ပါဠိဂမနံ)၊ အလုံးစုံသောပါဠိတော်အသွားသည်။ သဒိသံ၊ တူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ကသ္မာ န အညမညေန။ ပေ။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဣတိ ဝိညာယတိ။ ဟိ (ယသ္မာ) တေသု။ ပေ။ သဒိသံ။ ဣတိတသ္မာ န အညမညေန။ ပေ။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဣတိ ဝိညာယတိ။ ဟုလည်းပေးပါ။]

ဣမသ္မိံ ပစ္စနီယာနုလောမေတိ တေဿ၊ ဟူသောဤပါဌ်၏။ ဣမေသမ္ပိ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ တေန၊ ဟူသောဤပါဌ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ သဗ္ဗန္ဓော၊ စပ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ တတ္ထံ၊ ထိုဣမေသမ္ပိ။ ပေ။ ဝေဒိ

၁။ တတ္ထံ ဧတ္ထေတိ။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ။ ဣမသ္မိံ စသော စကားကို “ဣမေသမ္ပိ ပကိဏ္ဍကာန ဝသေနတ္ထံ” စသော စကားရပ်နှင့် စပ်သော အခါ တဝါကျတည်း၌ ဣမသ္မိံ ဟု၎င်း၊ “ဧတ္ထံ” ဟု၎င်း ဘုမ္မနိဋ္ဌေသန္တပုဒ်ပါ၏။ ထိုနှစ်ပုဒ်လုံးပင် ဝေဒိတဗ္ဗာ၌သာ စပ်စရာရှိ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် “စုံရာဝိသယ အနက်ကဲ့အောင် အဘယ်သို့ သိရမည်နည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်ပုဒ်၏ စုံရာဝိသယ မတူပုံကိုပြလို၍ “ဧတ္ထေတိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ထိုနှစ်မျိုးသော ဘုမ္မနိဋ္ဌေသတ္တိတိုင် “ဣမသ္မိံ” ဟူသော ပဌမ

တဗ္ဗော ဟူသောစကားရပ်၌။ ကြွေတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ဧတေသုပစ္စယေ သု၊ တို့၌။ (“ဂဏနဝါရော အသမ္မောဟတော ဝေဒိတဗ္ဗော” ၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝါ၊ တနည်း။ ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ ၌။ လဗ္ဗမာနေသု၊ ရထိုက်ကုန်သော။ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသု၊ တို့တွင်။ (ဓမ္မော၌ပေ။) ဣတိ၊ သို့။ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ၊ ထိုဣမသမ္မိံ ။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗောဟူသော စကားရပ်၌။ ပိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ ဣမံအတ္ထံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ (ကိ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ နည်း။) ကေဝလံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်နှင့်မဖက် သက်သက်။ ပစ္စယေသွဝ၊ တို့တွင်သာ။ ကိသ္မိန္ဉံ၊ အချို့သောပစ္စည်းသည်။ ပစ္စနိကတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ ကေစိ၊ အချို့သောပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ န လဗ္ဗန္တိ၊ မရအပ်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်သေး။ အတခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသုပိ၊ တို့တွင်လည်း။ ကောစိ၊ အချို့သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။ ကေစံ၊ သော။ ပစ္စယံကို။ လဘမာနော၊ သော်။ ကဉ္စိ၊ အချို့သော။ ပစ္စယံကို။ န လဘတိ။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (ဒီပေ တိ)။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့တွင်။ ကမ္မပစ္စယံ၊ ကို။ လဘမာနော၊ ရသောပစ္စယုပ္ပန်တရားသည်။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယံ လဘတိ။ မဂ္ဂပစ္စယံ လဘမာနော ယေဘုယျေန ဟေတုပစ္စယံ (လဘတိ)။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ တထာ၊ တူ။ ဈာနပစ္စယံ လဘမာနော မဂ္ဂပစ္စယံ (လဘတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေသွဝ၊ ဤမဂ္ဂ ဈာန ဟေတု ဣန္ဒြိယ ကမ္မ ပစ္စည်းတို့၌သာ။ လဘာလဘာ၊ ရခြင်း မရခြင်းတို့ကို။ ဝိစာရိတာ၊ အဋ္ဌကထာ၌စိစစ်အပ် ကုန်ပြီ။ [ကမ္မပစ္စယံ လဘန္တနိပိ စက္ခာဒိနိ ဝိပါကဝိညာဏာဒိနိစ ဣန္ဒြိယံ န လဘန္တိတိ ကတွာ ယေဘုယျေနာတိ ဝုတ္တံ။ ကတိပယံ န လဘတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဂ္ဂပစ္စယန္တိ အာဒိသုဝိ သောနယော၊- အနု။]

ဘုမ္မနိဒ္ဓေသ၏ စွဲနက်ဝိသယကို “ပစ္စနိယာနုလောမေ” ဟု ထိုက်ရိုက်ပြထားသောကြောင့် ထိုဣမသ္မိံ အတွက် စွဲနက်ကို မပြတော့ဘဲ ဧတ္ထေ ၏ စွဲနက်ကိုသာ “ဧတေသု ပစ္စယေသု” ဟုပြသည်။

၁။ ဣမသ္မိံ ။ ပေ။ ဝါ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ။ “ဣမသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ” ပုဒ် ၏ “ဝေဒိတဗ္ဗော” ၌ မစပ်ဘဲ “လဗ္ဗမာနေသု” ဟု ထည့်စပ်လိုက်သော အခါ

ယတ္တာတိ၊ ကား။ ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္ထေ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္ထိအခါ၌ ၎င်း။ အသညေသုစ၊ အသညတ်ဘုံတို့၌၎င်း။ (လဘန္တိ၌ စပ်) ရူပဓမ္မာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ကို။ ယထာဝုတ္တာနိ၊ အကြင်အကြင်အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ (အဋ္ဌကထာ၌ “ယတ္ထ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနိ နာနာက္ခဏိကကမ္မဝသေနဝ ကမ္မပစ္စယံ လဘန္တိ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။) ကဋ္ဌတ္တာရူပါနေဝ၊ တို့ကိုသာ။ သန္တံယ၊ ဤ။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း-ကသွာ၊ ယထာဝုတ္တာနိ ။ပေ။ ငဒတိ ဣတိ ဝိညာယတိ။) ဟိ၊ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္ထေ၌။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ရူပဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟေတုဒိနိ၊ ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ န လဘန္တိ၊ ဖေရကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (လဘန္တိယေဝ၊ သည်သာ။) ဣတိ (တသွာ)၊ ကြောင့်။ (ယထာဝုတ္တာနိ၊ ပေ။ ဝဒတိ ဣတိ ဝိညာယတိ။) [ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္ထိအခါ၌ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များသည် ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့ကိုရ၏။ အချို့ရုပ်ရပ်ကို ရည်ရွယ်၍ “န လဘန္တိ” ဟုဆိုသည်။] ဟေတုအဓိပတိဝိပါကိန္ဒြိယပစ္စယေ န လဘန္တိတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုရိမပါဌော၊ တည်း။ ပန၊ သို့သော်လည်း။ ဈာနမဂ္ဂေါ၊ တို့ကိုလည်း။ နလဘန္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတုအဓိပတိဝိပါကိန္ဒြိယ ဈာန မဂ္ဂပစ္စယေ န လဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။ [ယခုစာအုပ်များ၌လည်း ဤနောက်ပါဌ်အတိုင်းပင်ရှိသည်။]

ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ရူပဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ အရူပဌာနိကဝဇ္ဇေသု၊ အရူပဌာနိကပစ္စည်းတို့သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေသု၊ ထိုပစ္စည်းတို့တွင်။ ဧတေယေဝ၊ ဤဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုသာ။ န လဘန္တိ၊ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။

“ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသု” တွင်သာ စပ်နိုင်တော့၏။ ဤသို့ အစပ်ကွဲအောင် တနည်းဖွင့်ရသည်။

၁။ ယေ။ ပေ။ လဘတိတိ။ ယေ ရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိတိ ယေ ဟေတုအဓိပတိသဟဇာတိပစ္စယာ ရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ ဧတေယေဝ ဟေတုအဓိပတိအာဒိကေ ဆ ပစ္စယေ န လဘန္တိ၊ ဧတေယေဝါတိ ဝစနေန အညေ ကတိပယေ လဘန္တိတိ သိဒ္ဓိံ ဟောတိတိတံ (တိုအနည်းငယ်သော ပစ္စည်းကို) ဒဿန္တော ပစ္စာဇာတာ။ ပေ။ လဘတိတိ အာဟ၊-အနု။

အဓိပ္ပါယ်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စာဇာတဟာရ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေပိ၊ ထိုကိုလည်း။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ သည်။ လတံ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [“ကဋ္ဌတ္တာရူပံက ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ပစ္စာဇာတစသော ပစ္စည်း တို့ကိုရသည်”ဟူလို။] စ၊ ဆက်။ ဧတံ၊ ဤ “ယတ္ထကဋ္ဌတ္တာရူပါနိ နာနာကွ ဣကမဗ္ဗဝသေနော ကပ္ပပစ္စာသံ လဘန္တိ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သောစကား သည်။ လဗ္ဗမာနာ လဗ္ဗမာနပစ္စယံ ဒိဿနမတ္တံ၊ ရထိုက်သောပစ္စည်း မရထိုက် သောပစ္စည်းကို ပြကြောင်းစကားသည်။ (ဟောတံ)၊ ဧတဟိ ပစ္စယေဟိ၊ ထိုဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ အနုပ္ပတ္တိဒဿနံ၊ ဖြစ်ခြင်း မဖြစ်ခြင်းကို ပြကြောင်းစကားသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝေ၊ တူ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာလာဘော၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏ မရခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ သန္ဓာယ၊ ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ယထာဝုတ္တော၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော ပဉ္စာဝါကဇရပ်ဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ် တို့၌။ (နတ္ထိ၌စပ်) ဝါ၊ တို့တွင်။ (“ကဋ္ဌတ္တာရူပံ”၌စပ်) ဓမ္မဝသေန၊ ပစ္စ ယုပ္ပန်တရားနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စာဇာတာဒိတ္တယမ္ပိ၊ ပစ္စာဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းသုံးပါးအပေါင်းကိုလည်း။ အလဘန္တိ၊ သော။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံနာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနိက ကမ္မေသု၊ သဟဇာတစသော သဗ္ဗဋ္ဌာနိက လေးပစ္စည်း၊ ကမ္ပပစ္စည်းတို့၌။ ဝါဒေါ၊ မရနိုင်သော ကဋ္ဌတ္တာရူပံမည်သည် မရှိဟုပြောဘူးသည်။ ဧတပန၊ အဘယ်မှာရှိပါတော့အံ့နည်း။ ပန၊ ကား။ ဣန္ဒြိယံ၊ ကို။ အလဘန္တိ၊ သော။ (ကဋ္ဌတ္တာရူပံနာမ၊ မည်သည်။) အတ္ထိ၊ တံ၊ ထိုဣန္ဒြိယပစ္စည်းကိုမရသော ကဋ္ဌတ္တာရူပံဟူသည်။ ကိ၊ နည်း။ (တံ၊ သည်။) ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။

ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ သည်။ ယံ၊ အကြင်အကြင်ပစ္စည်းကို။ နလတံ၊ မရ။ တံ၊ ထိုထို ပစ္စည်းကို။ ယဒိ (ဝတ္တမ္ပံ)၊ အကယ်၍ဆိုထိုက်အံ့။ ဧဝံ (သန္တေ)၊ သော်။ ဥပါဒါရူပါနိ၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပံဟူသောဥပါဒါရုပ်တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၊ ရှိ။ အညမညပစ္စယမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ န လဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တမ္ပံ၊ ဆိုထိုက်သေး၏။ ပန၊ ထိုသို့ဆိုထိုက်သေးပါသော်လည်း။ တံ၊ ထိုဥပါဒါရုပ် တို့၏အညမညပစ္စည်းကို ပရခြင်းကိုဆိုကြောင်းစကားသည်။ ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်

ရှား၏။ဣတိ၊ကြောင့်။(သင်္ဂဟကာရေန) နှ ဝုတ္တံ၊ သည်။သိယာ၊ဖြစ်၏။ဝါ၊
တနည်း။ အရူပိန္ဒြိယာလာဘံ၊ နာမ်ဣန္ဒြေတို့နှင့်စပ်သဖြင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏
မရခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ချုံ။ ဣန္ဒြိယပစ္စယာလာဘော၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၏မရ
ခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။ ဣတိဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [အရူပိန္ဒြိယာလာ
ဘန္တိ အရူပိနံ ဣန္ဒြိယာနံ ဝသေန ဣန္ဒြိယပစ္စယာလာဘံ။- အနု။]

၁၉၆-၁၉၇။ နာရမဏ။ ပေ။ ပဉ္စာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။(နိဒ္ဒါရေတိ
ဥ္စစပ်) တိကာဒီသု၊ တိကအစရှိသောနယတို့၌။ ဟေတုယာ ပဉ္စာတိဣဒံ၊ ဤ
စကားသည်။ ယဒိပိနတ္ထိ၊ အကယ်၍မူလည်း မရှိပါပေ။ တထာပိ၊ သော်
လည်း။ ဒုကာဒီသု၊ ကုန်သော။သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောနယတို့၌။ အနုတ္တာနံ၊
မပေါ်လွင် မထင်ရှားသော အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို။ဝတ္ထုကာမော၊ ဖွင့်ဆို
ခြင်းငှာလိုလာသည်။ (ဟုတ္တာ) သဗ္ဗသင်္ဂဟဝသေန၊ အလုံးစုံသောနယတို့ကို
သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝတ္တာ၊ ချုံ။ တတ္ထ၊ ထိုနယတို့တွင်။ အာဒိဒုကော၊
အစဖြစ်သော နာရမဏမူ ဟေတုဒုက၌။ ဟေတုယာ ပဉ္စာတိ၊ ဟူသော။
ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ တံ၊ ထိုဟေတုယာ ပဉ္စ
ဟူသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရော) နိဒ္ဒါရေတိ၊ ထုတ်ဆောင်၏။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ကေစိ၊ တို့သည်။ နာရမဏမူလကေ ဟေတုယာ
ပဉ္စာတိ၊ ဟူ၍။ ပါဌံ၊ အဋ္ဌကထာပါဌ်ကို။ ဝဒန္တိ။ [“နာရမဏမူလကေ”ဟု
ကေဝုစံဖြင့်၎င်း၊ “ဒုကာဒီသု”ဟု မထည့်ဘဲ၎င်း။အဋ္ဌကထာပါဌ်ကို ရွတ်ဆို
ကြကုန်၏။ထိုသို့ရွတ်ဆိုရာ၌ “ယဒိပိ” စသည်ဖြင့် စောဒနာဘွယ်မရှိတော့”
ဟူလို။] အညမညေ။ပေ။ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ပုရိမပါဌော၊တည်း။
ပန၊သော်လည်း။ဝတ္ထုပိ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ကိုလည်း။လဗ္ဘတိ။ဣတိ၊ကြောင့်။
ဘူတရူပါနိစော။ ပေ။ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။တိမူလကေတိဣဓာပိ၊
ဟူသော ဤစကားရပ် ၌လည်း။ ဒုမူလကံ တိမူလကန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တိ။
[ယထာ စ ဘူတရူပါနိ နာရမဏပစ္စယာ အညမညပစ္စယာ ဥပ္ပဇန္တိ။ ဧဝံ
ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုရူပန္တိ အာဟ ဝတ္ထုပိ ပန လဗ္ဘတိတိ။ ယထာ ဟေဋ္ဌာ
ကေမူလကံ ဒုမူလကန္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဣဓာပိ ဒုမူလကံ တိမူလကန္တိ ဝဒန္တိ။-
အနု။]

၂၀၃-၂၃၃။ နကမ္မဗူလကေ။ ပေ။ ပစ္စယုပ္ပန္နာတိဣဒံ၊ ဟူသော ဤ စကားကို။ ဟေတုယာတိဣတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဧဝံ ပကာရေ၊ ဤသို့အတူ ရှိကုန်သော။ [“တိဣတိအာဒိသု”၌ အာဒိအတွက်ဖွင့်သည်။] စေတနာမတ္တ သင်္ဂါဟကေ၊ စေတနာမျှဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို သိမ်းယူတတ်သော ပြဿနာတို့ကို။ သန္တာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဒိဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟိ၊ မှန်။ အာဒိသဇ္ဈေ၊ သည်။ ပကာရတ္ထောဝ၊ ပကာရအနက်ရှိသည်သာ။ ဝါ၊ အတူဟူသော အနက်ရှိသည်သာ။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတ။ ပေ။ အဝိဂတေသု၊ တို့၌။ ဂူပဗ္ဗိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဗတိ၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [ဂူပဗ္ဗိ၌ ပိဖြင့် စေတနာကိုဆည်း။ “စေ တနာသာမက ရုပ်ကိုလည်း ရအပ်သည်” ဟူလို။]

ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပဋိစ္စဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂-သဟဇာတဝါရ အဖွင့်

၂၃၄-၂၄၂။ ကုသလံ ဓမ္မံ။ ပေ။ သဟဇာတောတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌။ သဟဇာတသဇ္ဈေန၊ ဖြင့်။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) သဟဇာတပစ္စယ

၁။ ဧဝံ ပကာရေ။ ပေ။ သင်္ဂါဟကေ။ ။ စေတနာမတ္တသင်္ဂါဟကေတိ စေတနာမတ္တယေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဂဟေတွာ ဌိတေ ပဉ္စေ၊ တတ္ထ ဟိ နကမ္မပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ ဝုတ္တံ၊ သက္ကာ၊ ဧဝံ ပကာရေတိ ဣဒံ တိဣတိအာဒိသုတိတ္ထေ အာဒိသဇ္ဈာ အတ္ထဝစနန္တိ ဒဿေန္တော အာဒိသဇ္ဈေ၊ ဟိ ပကာရတ္ထောဝ ဟောတိတိ အာဟ၊-အနု။

၂။ သဟဇာတသဇ္ဈေန။ ပေ။ ဝုတ္တံ။ ။ “ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော” စသော ပါဠိတော်၌ “ကုသလံ ဓမ္မံ” စသော ကံပုဒ်နှင့် “သဟဇာတော” ဟူသောပုဒ်သည် ရိုးရာသဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် အနက်မှန် မထွက်။ ထို့ကြောင့် သဟဇာတသဒ္ဒါဖြင့် “သဟဇာတပစ္စယကရဏ” တိုင်အောင် အနက်မှတ်ရသည်။ “သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတပစ္စယကို ယူ၍ “ကရ” ဟူသော နောက်ပုဒ် အကြေ ကြံပါ” ဟု ဆိုလိုသည်။

ကရဏံ၊ သဟဇာတပစ္စည်းကိုပြုခြင်းကို။ (ဝုတ္တံ)။ ဝါ၊ နည်း။ သဟဇာတာယတ္တ ဘာဝဂမနံ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ကရဏဿ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကိုပြုခြင်းကြိယာ၏၎င်း။ (တဿ) ဂမနဿဝါ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်း၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြိယာ၏၎င်း။ ကုသလာဒီနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊

၁။ သဟဇာတာယတ္တဘာဝဂမနံ ဝါ။...။ “သဟဇာတော” ဟူသော ပါဠိတော်ဝယ် သဟဇာတပစ္စည်းကို မရဘဲ ဟေတု အညမည နိဿယံ စသော ပစ္စည်းတို့ကိုယူရသောပါဠိ၌ “သဟဇာတ်” ဖြင့် သဟဇာတတရား၌စပ်သည်၏ အဖြစ် (စပ်သောဖြစ်ခြင်း) တိုင်အောင် ယူ၍ “ဂမနံ” ဟူသော နောက်ပုဒ် အကြေကြပ်ပါ။ [သဟဇာတာယတ္တဘာဝဂမနန္တိ သဟဇာတေ ပစ္စယဓမ္မေ (၌) အာယတ္တကာဝဿ ဂမနံ၊ ပစ္စယပ္ပန္နဿ အတ္တနော သဟဇာတပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာ၊-အနံ။]

အနုဋီကာ။ ။တ္ထေစ သဟဇာတပစ္စယသင်္ခါတံ သဟဇာတံ (သဟဇာတပစ္စည်းကို) ကရေတိ သဟဇာတော၊ တဿ ပဝတ္တော (ထိုသဟဇာတအဖြစ်ကိုပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်သော်) ပစ္စယပ္ပန္နဓမ္မော (ပစ္စယပ္ပန်တရားတည်း) တတ္ထ ပဝတ္တမာနော သဟဇာတသဇ္ဇော ယံသွာ တဿ ပစ္စယပ္ပန္နဿ အတ္တနာ သဟဇာတံ ပစ္စယဓမ္မံ ပစ္စယံ ကတော ပဝတ္တိံ (ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း) တဒါယတ္တတာဝူဂမနဉ္စ (ထိုသဟဇာတပစ္စည်း၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၎င်း) ဝဒတိတိ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ သဟဇာတသဇ္ဇေန၊ ပေ။ ဝုတ္တန္တိ။

၂။ တဿ၊ ပေ။ ဥပယောဂဝစနံ။ ။ ပြုအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတပစ္စယကရကို (တနည်း) သဟဇာတပစ္စယာယတ္တဘာဝဂမနံကို ယူသောအခါ “ကုသလံ ဓမ္မံ” စသော ကံပုဒ်တို့က “ကရ ဂမနံ” ကြိယာတို့၌ စပ်ရသောကြောင့် သဒ္ဓါအနက် ၂-မျိုးလုံး လိုက်လျောရကား “ကုသလံ ဓမ္မံ” စသော ဗုဒ္ဓိယာဝိဘကျန့်ပုဒ်ကို ပြုတော်မူအပ်ပြီ” ဟု မှတ်ပါ။

အဋ္ဌကထာ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့မကြဲဘဲ ပဋိစ္စ ပုဒ်ကိုထည့်၍ အနက်ပေးသောအခါ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ တေန သဟဇာတော ဟုတုတိ အတ္ထော” ဟုဖွင့်သည်။ [အဋ္ဌကထာယံ ပန “ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတောတိ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ တေန သဟဇာတော ဟုတုတိ ပဋိစ္စသဒ္ဓိ အာဟရိတော အတ္ထော ဝုတ္တော၊ တံ “ပဋိစ္စတ္ထော သဟဇာတတ္ထော” တိ ကတော ဝုတ္တံ၊-အနံ။ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ မူလဋီကာအဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာဖွင့် တနည်းဟုမှတ်ပါ။

တို့က။ ကမ္မဘာဝတော၊ ကံ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပယောဂဝစနံ၊ ဒုတိယာ
ဝိဘတ်ကို။ (ကုသလံ မွေ့ ကေ ခန္ဓိဟူသော ဒုတိယာဝိဘတ်ကို) (ဘဂဝ
တာ)ကတံ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပစ္စယဝါရာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သေ(သော)၊
သည်။ နုဗော၊ တည်း။

ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ တတြာပိ၊ ထိုပစ္စယဝါရသို့၌လည်း။
ပစ္စယသဒ္ဓေနစ၊ ဖြင့်လည်း။ နိဿယပစ္စယကရဏံ၊ ကို၎င်း။ နိဿယာယတ္တ
ဘာဝဂမနံဝါ၊ ကို၎င်း။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ သံသဠသဒ္ဓေနစ၊ ဖြင့်လည်း။
သမ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏံ၊ ကို၎င်း။ သမ္ပယုတ္တာယတ္တဘာဝဂမနံဝါ၊ ကို၎င်း။
(ဘဂဝတာ။ ဝုတ္တံ)။ ဣတိ၊ သို့။ တံကမ္မဘာဝတော၊ ထိုနိဿယပစ္စည်းကို
ပြုခြင်း၊ နိဿယပစ္စည်း၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းတို့၏ ကံ၏အဖြစ်
ကြောင့်။ (တနည်း) တံကမ္မဘာဝတော၊ ထိုသမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ပြုခြင်း၊
သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းတို့၏ ကံ၏အဖြစ်ကြောင့်။
ဥပယောဂဝစနံ၊ ကို။ ကုသလာဒိသု၊ တို့၌။ [အာဒိဖြင့် အကုသလံ အဗျာ
ကတ စသည်တို့ကို ယူပါ။] (ဘဂဝတာ)ကတံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သဟဇာတမ္ပိစ။ ပေ။ န ဟောတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထောဉ္စစပ်)
ပုဋိစ္စာတိ ဣမိနာ ဝစနေန၊ ဟူသော ဤသဒ္ဓါဖြင့်။ ဒိပိတော၊ ပြအပ်သော။
ပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ အတ္ထော။ စ၊ ဆက်။ ဥပါဒါ
ဂ္ဂပံ ဘူတဂ္ဂပဿာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ နိဒဿနဝသေန၊ နိဒဿနနည်း၏
အဖြစ်ဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ ဥပါဒါဂ္ဂပဿပိ၊ ၏လည်း။
ဥပါဒါဂ္ဂပံ၊ သည်။ ယထာဝုတ္ထော၊ သော။ ပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊
မဖြစ်။ ဝတ္ထု ဝဇ္ဇာနိ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဂ္ဂပါနိစ၊ တို့
သည်လည်း။ အဂ္ဂပါနိ၊ တို့၏။ (ပစ္စယော နဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်
အပ်၏။ [ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကြဉ်သော ရုပ်တို့ကသာနာမ်တရားအား ကျေးဇူး
မပြု။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကား ကျေးဇူးပြုသည် ဟူလို။]

သဟဇာတဝါရဝတ္ထနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၃-ပစ္စယဝါရ အဖွင့်

၂၄၃။ ပစ္စယာတိဇ္ဇော၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ပတိ၊ ပတိသဒ္ဓါသည်၎င်း။ အယော၊ အယသဒ္ဓါသည်၎င်း။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယောဟုဖြစ်၏။ (နောက်၌ အနက်ဖွင့်လင့်တတ်သောကြောင့် ဤနည်းအတိုင်း သဒ္ဓါဖြစ်ပုံကိုသာ အနက် ပေးသည်။) ပတိသဒ္ဓါ၊ သည်။ ပတိဋ္ဌတ္ထံ၊ တည်ရာဟူသော အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ အယသဒ္ဓါ၊ သည်။ ဂတိ၊ ဖြစ်ရာဟူသောအနက်ကို။ (ဒီပေတိ)။ [တေတ္ထောတိအယော။ ဂတိကိုလည်း “ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္ထာတိ ဂတိ”ဟု ပြုပါ။] ပတိဋ္ဌာဘူတာ၊ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဂတိ၊ ဖြစ်ရာတည်း။ နိဿယော၊ မှီရာတည်း။ ပစ္စယော၊ တည်ရာဖြစ်သော မှီရာ။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတော ပစ္စယာ၊ ထိုတည်ရာဖြစ်သောမှီရာကြောင့်။ ပစ္စယကရဏ တော၊ မှီရာပစ္စည်းကိုပြုခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ တနည်း။ တဒါယတ္တဘာဝဂမန တော၊ ထိုမှီရာပစ္စည်း၌ စပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ မဟာဘူတေ။ ပေ။ ရူပန္တိ၊ ဟူသော စကား ကို။ ဘူတုပါဒါရူပါနိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်တို့ကို။ သဟ၊ အတူတကွ။ သင်္ဂဟိတော၊ သိမ်းယူ၍။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန၊ ၌ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနေဝ။ ပေ။ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ သယံ၊ ဥပါဒါ ရုပ်ဟူသော မိမိသည်။ နိဿယော၊ မှီရာသည်။ အဟုတော၊ မဖြစ်ပါဘဲ။ နိဿယော၊ မှီရာဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန၊ သော။ ဥပါဒါ ရူပနေ၊ ဖြင့်။ နိဒဿနံ၊ ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရုဏ်ကို။ ကတံ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နိဒဿနံ ကတံ။ ။ ဘူတုပါဒါရူပါနိ သဟ သင်္ဂဟိတော ဝုတ္တံ ဥပါဒါ ရူပါနိ ဝိယ ဘူတရူပါနိ နိဿယော ဟောတိတိ ကတော၊ ယဒိဝေ (ယင်းကဲ့သို့ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်တို့ကို အတူတကွသိမ်းယူ၍ ဟောတော်မူအပ်လျှင်) ကသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ မဟာဘူတေ နိဿာယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ဥပါဒါရူပန္တိ ဥပါဒါ ရုပ်ယေဝ ဒဿိတန္တိ အာဟ အဋ္ဌကထာယံ ပနာတိအာဒိ-အနု။ အဋ္ဌကထာ၌ နိဒဿနနည်းအဖြစ်ဖြင့် ဥဒါဟရုဏ်ထုတ်ရုံသာ ပြ၏။ မဟာဘုတ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံကိုကား နိဒဿေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ယူနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ယူလိုက် လျှင် ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာအဆိုချင်း မကွဲတော့ပါ ဟူလို။

၂၅၅။ အသည်။ ပေ။ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိတ္ထေ ဌ။ ပဋိစ္စဝါရေ ဌ။ သဟဇာတေ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌။ ကမ္မဉ္စတုဇာနံ၊ ကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ - (ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်၎င်း။) ကမ္မေ၊ ကပ္ပပစ္စည်း၌။ ကေန္တာနေကန္တကမ္မဇာနံ၊ ကေန္တကမ္မဇရုပ်၊ အနေကန္တ ကမ္မဇရုပ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ၎င်း။ သောအတ္ထော၊ ကို။ ဝုဠတ္တာ။ သော (အတ္ထော)၊ ထိပ်ပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတပစ္စည်း၌ ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို။ နာဓိပေ ကောဝ၊ အလိုမရှိအပ်သည်သာ။ (ကဿွာ၊ နည်း။) ကဋတ္တာရူပန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပသေသ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရုပ်သာလျှင် ဖြစ်သော။ သဗ္ဗဿ၊ အလုံးစုံသောရုပ်၏လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကံ၊ ထိပ်ပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတ ပစ္စည်း၌ ဖွင့်ဆို အပ်ပြီးသော အနက်ကို။ ပဟာယ၊ ရှိ။ ယထာဂဟိတဿ၊ အကြင်အကြင်ယူအပ်ပြီးသော။ (“အသည်။ ပေ။ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါ ရူပံ”ဟူသော ပါဠိ၌ ယူအပ်ပြီးသော။) ကဋတ္တာရူပဿ၊ ၏။ ဝိသေသန ဝသေန၊ ဝိသေသန၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပါဒါရူပသင်္ခါတံ ကဋတ္တာရူပန္တိ၊ ဟူသော။ အတ္တံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [ဤ အဋ္ဌကထာဖွင့် အတိုင်းဆိုလျှင် “ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ”ဟု ရွှေ့နောက်ရှိသော နှစ်ပုဒ်တွင် “ဥပါဒါရူပံကို ဝိသေသန၊ ကဋတ္တာရူပံကို ဝိသေသယ”ဟု ဆိုလို၏။]

ပန၊ ထိုသို့ဆိုပါသော်လည်း။ မဟာဘူတေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ (ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်း) စွဲ၍၎င်း။ ပစ္စယာ၊ (ပစ္စယဝါရအတိုင်း) အကြောင်းပြု၍၎င်း။ မဟာဘူတာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ နနိဝါရေတဗ္ဗာ၊ မတားမြစ်ထိုက်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပါဒါရူပဂ္ဂဟဏေန၊ ဥပါဒါရူပသဒ္ဓါဖြင့်။ (“ဥပါဒါရူပ သင်္ခါတံ ကဋတ္တာရူပံ”ပါသော ဥပါဒါရူပသဒ္ဓါဖြင့်။) ကဋတ္တာရူပဂ္ဂဟဏံ၊ ကို။ အဝိသေသေတွာ၊ အထူးမပြုမူ၍။ နိဝတ္တေတဗ္ဗာနံ၊ တားမြစ်ထိုက် ကုန်သော။ ဥပါဒါရူပါနံ၊ ဥတုဇ၊ စိတ္တဇ၊ အာဟာရဇဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ် တို့၏။ အတ္တိတာယ၊ မျှီကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကဋတ္တာရူပဂ္ဂဟဏေ နေဝ၊ ဖြင့်သာ။ (ဝေဖြင့် ဥပါဒါရူပသဒ္ဓါကိုကုန်) ဥပါဒါရူပဂ္ဂဟဏဿ၊ ကို။ ဝိသေသနံ၊ အထူးပြုခြင်းကို၊ ဒဠဗ္ဗံ။ [ဋီကာအလို ရွှေ့ဖြစ်သော ကဋတ္တာ ရူပံကို ဝိသေသန၊ဟု ဆိုလို၏။ ထိုဝိသေသနဖြင့် ကမ္မဇမဟုတ်သော ဥတုဇ

စိတ္တဇ အာဟာရဇဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်တို့ကို တားမြစ်သည်။ ဤဋီကာ အဖွင့်က ပါဠိတော်နေပုံနှင့် လိုက်လျောသည်။]

၂၆၉-၂၇၆။ အပ္ပာကတေန၊ အပ္ပာကတံ၊ တေနော ကုသလံ၊ အကု သလန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုလိုက်လျက်။ [“တေနော ကုသလံ”ဟု အဋ္ဌ ကထာပါဌ်ရှိ၏။] အပ္ပာကတေန ကုသလံ၊ အကုသလံ၊ အပ္ပာကတန္တိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော၊ အကုသလော၊ ဓမ္မာ ကုသလဿာ တိ အနာမသိတာတိ၊ ဟူ၍။ (ဝုတ္ထော၊ ဆိုအပ်သော။) ပုရိမပါဌေ၊ ရှေး အဋ္ဌကထာ၊ ပါဠိ၌။ ပမာဒလေခါ၊ အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်သော စာ ဟူ၍။ ဒဠဗ္ဗာ။

၂၇၆-၂၇၇။ နဟေတုပစ္စယာ၊ နပုဇေဇာတေ ဒွေတိ တွေ၊ ၌။ အဋ္ဌ ကထာယံ၊ ၌။ အာရုပ္ပေ၊ ပန။ ပေ။ ကိရိယဝသေနာဘိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဝုတ္တံ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ လဗ္ဗမာနေသု၊ ဟေတုပစ္စည်း ပုရေ ဇာတပစ္စည်းတို့၏၊ ပစ္စနိကအဖြစ်ဖြင့် ရထိုက်သော တရားတို့တွင်။ ကေဒေ သေန၊ တစိတ်သဘာတရားဖြင့်။ (တချို့သောတရားဖြင့်။) နိဒဿနဝသေန၊ ညွှန်ပြကြောင်းဥဒါဟရုဏ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ။ ပန၊ ဇင်စစ်ကား။ အာရုပ္ပေ၊ အရူပတံ၌။ အဟေတုကမောဟဿ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသော မောဟမူလဒွေ၌ယှဉ်သော မောဟ၏၎င်း။ အဟေတုကကိရိယာယ၊ ပဉ္စဒါရာ ဝဇ္ဇန်းဟူသော အဟိတ်ကြိယာ၏၎င်း။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ၊ ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ၊ ၂-ပါးဟူသော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ၏၎င်း။ ကေစ္စဿ၊ သော။ ရူပဿ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာ ရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၏၎င်း။ ဝသေန၊

၁။ ကေစ္စဿ ရူပဿ စသည်။ ။ ကေစ္စဿ ရူပဿာတိ အဟေတုကစိတ္တ သမုဋ္ဌာနဿ၊ ဣတော ပရေသုပိ ကေစ္စရူပဂ္ဂဟဏေ ဒေသေ နယော၊ စက္ခာဒိ ဓမ္မဝသေနာတိ၊ စက္ခာယတနာဒိရူပဓမ္မဝသေန၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒိကောဋ္ဌာသ ဝသေနာတိ စိတ္တဇာဒိရူပဓမ္မတာဝသေန၊ သဗ္ဗံ လဗ္ဗတိတိ သတိပိ ဣဿ နယဿ န ဟေတုမူလကတ္တေ နောနတ္ထိ နောဝိဂတေသု ကေန္တိ ဂဏနံ သဗ္ဗံ ရူပံ သဗ္ဗဿ ရူပဿ ဝသေန ဂဏနာ လဗ္ဗတိ၊ စတုသန္တတိဝသေန၊ ဝတ္ထမာနေ သု ပဉ္စဝိသတိယာ ရူပဓမ္မေသု ဝဇ္ဇိတဗ္ဗဿ အဘာဝါ၊ -အန။

စပ်သဖြင့်။ ဒွေ ၂-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနဟိုကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။
 [ဝိသဇ္ဇနကို အရကောက်ရသောကြောင့် “ဝုတ္တာနိ” ဟု ရှေးနိဿယ၌ရှိသော
 ပါဠိသည်ကောင်း၏။] နဝိပ္ပယုက္ကေ ဒွေတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အာရုပ္ပေ၌။
 အဟောတုကာကုသလကိရိယာကေစ္စရူပါနံ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသော မောဟ
 မူဒဒ္ဒေ၌ ယှဉ်သော မောဟဟူသော အဟိတ် အကုသိုလ်၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း
 ဟူသော အဟိတ်ကြိယာ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်စသော
 အချို့သောရုပ်တို့၏။ ဝသေနပိ၊ ဖြင့်လည်း။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
 [ရှေးနိဿယ၌ “ဝသေနပိ” ဟု ပိသဒ္ဓါရှိ၏။ ဂျေက “ဝုတ္တာနိ” နှင့် လိုက်
 လျော့သည်။]

နောနတ္ထိ။ ပေ။ ဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊
 ထိုသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ (ပန၊ မပါသောကြောင့် ရှေးနိဿယ၌တည့်
 သည်။) ဣမဿ နယဿ၊ ၏။ နဟောတုမူလကတ္တာ၊ နဟောတုမူလရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ဟောတုပစ္စယံ၊ ကို။ လဘန္တံ၊ ရသောတရားကို။ (သဟိတ်
 စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တရားကို။) နလဗ္ဘတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဧကေစ္စဿ ရူပဿ ဝသေနာတိ၊ ဟူသော ပါဠိသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ၏။
 ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ထိုက်ပါသော်လည်း။ စက္ခာဒိဓမ္မဝသေန၊ စက္ခာယတန အစ
 ရှိသော ရုပ်တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ဝါ၊ တနည်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒိ
 ကောဋ္ဌာသဝသေန၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အစရှိသော ရုပ်အစု၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။
 သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသောရုပ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗရူပဿာတိ၊
 ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ သိယာ။

၂၇၉-၂၉၆။ အာဂတာနာဂတန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ ပဉ္စဝသေန၊
 ပြဿနာနှင့်စပ်သဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနန္တိ၊
 ဟူသောစကားကို။ အာဂတေ၊ သော။ ပဉ္စေစ၊ ၌လည်း။ လဗ္ဘမာနာ
 လဗ္ဘမာန ဓမ္မဝသေန၊ ရထိုက်သောတရား၊ မရထိုက်သောတရားနှင့်စပ်သဖြင့်။
 (ဝုတ္တံ)။

ပစ္စယဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၄-နိဿယဝါရ-အဖွင့်

၃၂၉-၃၃၇။ ပစ္စယဝါရေန နိဿယပစ္စယဘာဝန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ နိဿယဝါရေ၊ ဌ။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သောတရား၏။ နိဿယပစ္စယဘာဝံ၊ ကိ။ နိယမေတုံ၊ မှတ်သားခြင်းငှာ။ (“တော၊ ဤ ပစ္စယဝါရ နိဿယဝါရတို့ကို။ ဝုတ္တ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။” ဌိစပ်) ဣတိ အတ္ထော။ [နိဿယပစ္စယဘာဝန္တိ နိဿယဝါရေ ဝုတ္တဿ သဟဇာတပုရေဇာတဿစ နိဿယဌဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယဘာဝံ ပစ္စယဝါရေန နိယမေတုန္တိ ယောဇနာ။ တတာ ပစ္စယဝါရေ ပစ္စယာတိ ဝုတ္တဿ ပစ္စယဓမ္မဿ သဟဇာတပုရေဇာတဘာဝံ နိဿယဝါရေန နိယမေတုန္တိ ယောဇနာ။-အနု။]

နိဿယဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၅-သံသဋ္ဌဝါရအဖွင့်

၃၅၁-၃၆၈။ [ပါဠိတော်၏အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်ပြလို၍ “သံသဋ္ဌဝါရေ” စသည်ကိုမိန့်။]၊ သံသဋ္ဌဝါရေဌ။ (၃၅၈-၌) ပစ္စနိယေ၊ ဌ။ န ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဋိသန္ဓိ နတ္ထိတိ ဣဒံ၊ ဟူသောစကားကို။ ဝတ္ထုဝိရဟိတာယ၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ ကင်းသော။ ပဋိသန္ဓိယာ၊ ကိ။ ဝိသု၊ သီးခြား။ အနုဒ္ဓရဏတော၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူခြင်းကြောင့်။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ၊ ယါချဲ့။ ပဋိစ္စဝါရာဒိသု၊ တို့၌။ သဟဇာတဿ၊ အတူတကွဖြစ်သောတရား၏။ ပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းငှာ။ သဝတ္ထုက၊ ဟဒယဝတ္ထုနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ပဋိသန္ဓိ၊ ကိ။ ဥဒ္ဓုဋ္ဌာ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ။ သ၊ ထိုဟဒယဝတ္ထုနှင့် တကွဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေကို။ ဣဓာပိ၊ ဤသံသဋ္ဌဝါရ၌လည်း။ အဓိပတိပုရေဇာတာ

၁။ နိယမေတုံ။ “နိယမေတုံ”၌ “နိယမန=မှတ်သားခြင်း”ဟူသည် ပစ္စယအနက် နိဿယအနက်တို့ကို ပရိယာယ်တမျိုးဖြင့် ပြအပ်ကုန်သည့်အတွက် အနက် အရကောက်အားဖြင့် အထူးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့်.... “ပစ္စယတ္တိနာမ နိဿဟတ္ထံ၊ နိဿယတ္တိနာမ ပစ္စယတ္တံ”ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်။ [“ပစ္စယတ္ထ=ပစ္စယ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟူသည် ပစ္စယအနက်တည်း။ “နိဿယတ္ထ=နိဿယ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟူသည်လည်း နိဿယ၏ အနက်ပင်တည်း။]

သေဝနေသူ၊ ထို့သည်။ (အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ သော်၎င်း။) နံကမ္မ နဝိပါကံ န ဈာန န ဝိပယုတ္တေသု၊ ထို့သည်။ (ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတေသု၊ သော်၎င်း။) န လဗ္ဘတိ။ စ၊ အနုယကား။ အညေသု၊ အဓိပတိ အစရှိသောပစ္စည်းတို့မှ အခြားသော သဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။ (အနုလောမတောဌိတေသု၊ သော်၎င်း။) အညေသု၊ န က မ္မအစရှိသော ပစ္စည်းတို့မှ အခြားသော ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။) အနုလောမ တော၊ အားဖြင့်၎င်း။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ (ဌိတေသု၊ သော်၎င်း။) လဗ္ဘမာနပစ္စယေသု၊ ရထိုက်သော ပစ္စည်းတို့၌။ လဗ္ဘတိ။ ဣတိ ဣမဿ ဝိသေသဿ၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ (သင်္ဂဟကာရေဟိ) ဥဒ္ဓဋ္ဌာ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သေသာ တေရသ န လဗ္ဘန္တိတိတ္ထေ၊ ဌိ။ သေသာ စုဒ္ဓသာတိ၊ ဟူသော ပါဠိသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ။ [ယခုအဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ “စုဒ္ဓသ” ဟုပင် ရှိနေပြီ။] န ဈာနေ ကေန္တိ အဟေတုက ပဉ္စဝိညာဏံဝသေနာတိ(တ္ထေ)၊ ဌိ။ ပဉ္စဝိညာဏာနံ၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏံတိ၏။ ဟေတုပစ္စယ ဝိရဟိတမတ္တဒဿနတ္ထံ၊ ဟေတုပစ္စည်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်မျှကို ပြခြင်းငှာ။ အဟေတုကဂ္ဂဟဏံ၊ အဟေတုကသဒ္ဓါကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ကတံ။ ဣတိဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ နမဂ္ဂေ ကေန္တိ အဟေတုကကိရိယဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ အဟေတုက ဝိပါကကိရိယာသေနာတိ၊ ဟူသောပါဠိသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ။ [မဂ်ဟူသည် ဟိတ် သာလျှင် ပဓာနရှိ၏။ ဟိတ်မပါသောတရားဟူသမျှ မဂ္ဂပစ္စည်း မတပ်။ ထို့ကြောင့် “အဟေတုကကြိယာသာမက အဟေတုကဝိပါကံကိုပါ ထည့်ယူ ရမည်” ဟူလို။ ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ ဤဒီကာပြင်သည့်အတိုင်း ရှိနေပြီ။]

၁။ အညေသု စ။ ပေ။ လဗ္ဘတိတိ။ ။ အညေသု သဟဇာတာဒီသု အနု လောမတော ဟေတာဒီသု ပစ္စနိယတော စ အနုလောမတော စ ဌိတေသု လဗ္ဘတိတိ။ တေနာဟ လဗ္ဘမာနပစ္စယေသုတိ၊ ဣမဿ ဝိသေသဿာတိ ဣမဿ ယထာဝုတ္တဿ ဝိသေသဿ ဒဿနတ္ထံ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ၊ တဿာ တာဒိသဿ ဝိသေသဿ ဒဿေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော ဝတ္ထုဝိရဟိတာ ပဋိသန္တိအနုဒ္ဓဋ္ဌာ၊ န ဝိပယုတ္တေ ပစ္စနိယတော ဌိတေ အဘာဝတောတိ အတ္ထော၊ အနု။

၃၆၉-၃၉၁။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနဝါတိ၊ ဧဝံ။ ပဋိစ္စဝါရော၊ ဧဝံ။ အနု
 လောမပစ္စနိယော၊ ဧဝံ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ (“ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဌာဝံ) န ဟေတုပစ္စ
 ယုပ္ပန္နသု။ ပေ။ န လဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ကဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုသို့
 ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ သေသေသု၊ အဟေတုကမောဟမ္ပကြွင်းသော အဟိတ်
 နာမက္ခန္ဓာတို့တွင်။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇာဟေတုကက္ခန္ဓာ၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏသည်
 ကြည်အပ်သော အဟိတ်နာမက္ခန္ဓာဖြစ်ကုန်သော။ တံသမုဋ္ဌာနပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာ၊
 ထိုဈာနပစ္စည်းဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။
 ဈာနပစ္စယံ၊ ကို။ လဘန္တိ။ [ရှေးနိဿယ၌ “တံသမုဋ္ဌာနပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာ” ဟု
 သမာသိရှိ၏။] ပစ္စနိယာနုလောမာ၊ ဒွိန္ဒု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ ဈာနပစ္စည်း
 မဂ္ဂပစ္စည်းတို့ကို။ အနုလောမေန၊ အနုလုံအားဖြင့်။ သဟ၊ တကွ။ ယောဇနာ၊
 ယှဉ်စေခြင်းသည်။ န အတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ၊ ဈာနပစ္စည်း
 မဂ္ဂပစ္စည်းကို။ သဟိတံ၊ တကွနက်။ (တပေါင်းတည်း) လတတိ၊ ဣတိ။
 ဤသို့လည်း။ ဝုတ္တံ၊ ၄၁။ န သက္ကာ၊ တသွာ၊ ကြောင့်။ အဟေတုက
 မောဟောဝ မဂ္ဂပစ္စယံ လဘတိတိ၊ ဟူ၍။ ပတ္တဗ္ဗံ။ [မဂ္ဂပစ္စယံ” ဟု ဈာန
 မထည့်ဘဲ ဆိုလိုက်သည်” ဟူလို။]

သံသဋ္ဌဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၆-သမ္ပယုတ္တဝါရအဖွင့်

၃၉၂-၄၀၀။ သဒိသံ၊ ဣသည်ဖြစ်၍ သံသဋ္ဌဟု ဟောတော်မူအပ်
 သောတရားသည်။ သမ္ပယုတ္တံ၊ သမ္ပယုတ္တသည်။ (န ဟောတိ)။ အသံသဋ္ဌံ၊

၁။ သဒိသံ။ ပေ။ န ဟောတိ။ ။ သဒိသံ သမ္ပယုတ္တန္တိ ယံ (ဓမ္မဇာတံ)
 သဒိသံ၊ တံ (ထိုတရားသဘောသည်) သံသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စမာနံ (သံသဋ္ဌဟု ဟောအပ်
 ပါလျက်) သမ္ပယုတ္တံ န ဟောတိ၊ သံသဋ္ဌာ ယောဇနာယာတိ အာဒိသု၊-
 အနု။ ဤအဖွင့်အတိုင်း စဉ်းစားလျှင် မူလဋီကာ၌ “သဒိသံ သံသဋ္ဌဉ္စ
 သမ္ပယုတ္တံ (န ဟောတိ)” ဟု ပါဠိရှိရလိမ့်မည်။ ယခုစာအုပ်များ၌ ထိုသို့မရှိ
 သောကြောင့် ထည့်၍ပေးရသည်။

၂။ အသံသဋ္ဌံ ဝေါကိဏ္ဏန္တိ။ ။ ယံ န သံသဋ္ဌံ၊ အန္တရန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန
 ဝေါကိဏ္ဏမ္ပိ ဝိမိသတာယ သမ္ပယုတ္တန္တိ ဝုစ္စမာနံ၊ တံ သံသဋ္ဌံ န ဟောတိ၊

သံသဋ္ဌမဖြစ်ဘဲ။ ဝေါက်ဏ္ဏဉ္စ၊ အကြားအကြား၌ ရောပြွမ်းသောတရားသည် လည်း။ သံသဋ္ဌ၊ သံသဋ္ဌသည်။ န ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥဘယံ၊ သံသဋ္ဌ သမ္ပယုတ္တ ၂-ပါးစုံသည်။ ဝါ၊ ကို။ အညမညာပေက္ခံ၊ အချင်းချင်းငဲ့ခြင်း ရှိသည်။ (ဟုတွာ) ဝုစ္စမာနံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ အညမညဿ၊ တပါး တပါးကို။ နိယာမကံ၊ သတ်မှတ်တတ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သမ္ပယုတ္တဝါရဝဏ္ဏနာသိသည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၇-ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂအဖွင့်

၄၀၁-၄၀၃။ ယေဟိ ပစ္စယေဟိ။ ပေ။ ပဋိပါဠိယာ' ဒဿေတုန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ယထာဏ္ဏမေန၊ အကြင်အကြင် ဟေဟုအာရမဏစသောအစဉ်အား ဖြင့်။ အာဂတာဂတပဋိပါဠိယာ၊ လာတိုင်းလာတိုင်းသောပစ္စည်းတို့၏အစဉ် အားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ၄၁။ (“ဟေတုပစ္စယေနာတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ” ၌စပ်)

ယာ သာဝီမံသာ။ ပေ။ ကောသဇ္ဇသမ္ပယုတ္တာတိ အာဒိသု၊-အနု။ ဤအဖွင့် ကို ထောက်၍ “အသံသဋ္ဌံ ဝေါက်ဏ္ဏဉ္စ သံသဋ္ဌံ နဟောတိ” ဟု ရှိပါစေ။

၁။ ဥဘယံ။ ပေ။ နိယာမကံ။ ။ ဧဝံ သမ္ပယုတ္တဿပိ သံသဋ္ဌပရိယာယော၊ အသံသဋ္ဌဿ စ သမ္ပယုတ္တပရိယာယော အတ္ထိတိ တဒုဘယံ (ထိုသံသဋ္ဌ သမ္ပယုတ္တ ၂-ပါးစုံသည်) ဣတရေတရံ (အပြန်အလှန်) နိယမေတိ (သံသဋ္ဌအနက်ကို သမ္ပယုတ္တအနက်က သတ်မှတ်၊ သမ္ပယုတ္တအနက်ကို သံသဋ္ဌအနက်ကသတ်မှတ် ၏။ ဣတိ ဒဿနတ္ထံ ဝါရဒ္ဓယဒေသနာတိ ဒဿေန္တော အာဟ ဥဘယံ။ ပေ။ နိယာမကံ ဟောတိတိ၊-အနု။

၂။ ပဋိပါဠိယာ။ ။ “ပဋိပါဠိယာ” အရ ပဋိစ္စဝါရ၌လာသော ဟေတု ပစ္စယ၊ အာရမဏပစ္စယစသော အစဉ်ကို၎င်း၊ “ကုသလော ကုသလဿ” စသော ဝါရအစဉ်ကို၎င်း ယူနိုင်၏။ ထိုတွင် ဟေတု အာရမဏ စသောပစ္စည်း အစဉ်ကို ရှေးဦးစွာပြလို၍ “ယထာဏ္ဏမေန အာဂတာဂတပဋိပါဠိယာ” ဟု မိန့်သည်။ [တဿတ္ထော- ဟေတုပစ္စယော' အာရမဏပစ္စယောတိအာဒိနာ နယေန ဒေသနာဏ္ဏမေန ယာယ ပဋိပါဠိယာ ပဋိစ္စဝါရေ ပစ္စယာ အာဂတာ၊ တဒနုဋ္ဌပံ (ထိုပဋိစ္စဝါရ၌လာသော အစဉ်အားလျော်စွာ) တေ ဒဿေတုန္တိ၊- အနု။]

ဣတိ အတ္ထော။ ဝါ၊ ကနည်း။ ကုသလော ကုသလဿာတိ ဧတံ၊ ဟူသော
 ဤစကားရပ်သည်။ [“ယေဟိ ပစ္စယေတိ၊ ကုသလော ကုသလဿ” ဌ
 ပါသောဤစကားရပ်သည်။] နိဒဿနမတ္ထံ၊ ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရုဏ်မျှ
 သာတည်း။ တေန၊ ထိုနိဒဿနမျှဖြစ်သော ကုသလော ကုသလဿဟူသော
 ပုဒ်ဖြင့်။ (“နိဒဿိတော ဟောတိ” ဌစပ်။) ကုသလော၊ သည်။ ကုသလာဒိနံ၊
 တို့အား။ (ကုသိုလ်၊ နောက်နောက်ပစ္စည်းများအတွက် အကုသိုလ် အဗျာ
 ကတတို့အား။) (ပစ္စယောဟောတိ)။ အကုသလော အကုသလာဒိနံ (ပစ္စ
 ယောဟောတိ)။ အဗျာကတော အဗျာကတာဒိနံ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
 ကုသလာဗျာကတာ၊ တို့သည်။ ကုသလာဒိနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယော ဟောတိ)။
 ဣတိ အာဒိကော၊ ဧဝံ။ သဗ္ဗော၊ သော။ ပဘေဒေါ၊ အပြားသည်။
 ဝါ၊ ကို။ နိဒဿိတော၊ ညွှန်ပြအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယထာ
 နိဒဿိတေ၊ အကြင်အကြင် ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ ကုသလော
 ကုသလဿစသော အလုံးစုံသောဝါရတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ချ်။ တေ ပစ္စယေ
 ပဋိပဋိယာ ဒဿေတုန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [ဤနည်းအလို
 “ပဋိပဋိယာ” အရ ကုသလော ကုသလဿ စသောဝါရအစဉ်ကို ယူပါ။]

၄၀၄။ ဒတွာတိတ္ထေ၊ ခါသဒ္ဓေါ၊ သည်။ (ဒါဝာတ်သည်။) သော
 ဓနတ္ထောပိ၊ သုသစ်သင်ခြင်း အနက်ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။
 မန္တာသိ၍။ ဝိသုဒ္ဓံ ကတာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ တေသဉ္စိ
 တံ စိတ္တန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ တေသန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗာရဟံ၊ ဆိုသင့်သည်၏
 အဖြစ်ကိုထိုက်သော။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂါဒိပုရေစာရိကံ၊ သံကဒါဂါမိမဂ္ဂ အစ

၁။ ကုသလော ကုသလဿာတိ ဝါ။ “ပဋိပဋိယာ” အရ ကုသလော
 ကုသလဿ၊ ကုသလော၊ အဗျာကတဿ စသော ဝါရအစဉ်ကို ယူစေလို၍
 “ကုသလော ကုသလဿာတိ ဝါ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ [စအုပ်တွင် ဝါသဒ္ဓါ
 ကျနေ၏။ ရှေးနိဿယ၌၎င်း၊ အနုဋီကာ၌၎င်း ဝါသဒ္ဓါပါသည်။] ဤ
 စကားဖြင့် “ပဋိပဋိ” အရ ဟောဘု အာရမဏစသော ပစ္စည်းအစဉ်ကို မယူဘဲ
 ကုသလော ကုသလဿ စသော ဝါရအစဉ်ကို ယူစေလိုသည်။

ရှိသည်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော။ တံဂေါတြဘူစိတ္တံ၊ လိုဂေါတြဘူစိတ်သည်။ (ဂေါဒါနံ နာမ ဟောတိ ဌိစပ်။) ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်။ တေသန္တိ ဝတ္ထုဗ္ဗတာရဟန္တိ ဣမိနာ၊ ဂေါဒါနဿ သကဒါဂါမိအာဒိနံ အာဝေဏိကတံ ဒဿေတိ။ ကာမံ အဂ္ဂမဂ္ဂပုရေစာရိကမ္ပိ ဂေါဒါနမေဝ။ အသေက္ခော ပန ဟုတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိတိ (အသေက္ခဖြစ်မှ ဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှုမဟုတ်တော့။) န တံ ဣဓဂဟိတံ-အနု။] ဝိပဿနာကုသလံ ပန ကာမာဝစရမေဝါတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော အာရမဏိကတရားကို။ ဘူမိတော၊ ဘုံအားဖြင့်။ ပဝတ္ထပေတိ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၏။ တေနေဝါတိ၊ ကား။ ဓမ္မဝသေန၊ တရားနှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ ဒဿနတော၊ ကြောင့်။ ဒေသနန္တရတ္တာ၊ ဒေသနာတမျိုး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (“စေတောပရိယညာဏံ ပုန ဝုတ္တံ” ဌိစပ်။) ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်။ တည်း။ [ဒေသနန္တရတ္တာတံ “ကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿာ” တိ အာဒိနာ ပုဂ္ဂလာမသန ဒေသနတော အညတ္တာ။ အညဿာ ဂဟိတံ ပုန န ဂဏှေယျာဟိ အဓိပ္ပါယ်။ (ဒေသနာချင်းမတူသောကြောင့် စေတောပရိယညာဏ်ကို ထပ်၍ဆိုရပါသည်။ ဒေသနာချင်းတူလျှင်ကား ထပ်၍ဆိုဘွယ်မလိုပါ-ဟူလို။) :- အနု။]

၄၀၅။ အဿာဒနံ၊ လွန်စွာသာယာခြင်းဟူသည်။ သရာဂဿ၊ ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော။ သောမနဿ၊ သောမနဿဝေဒနာ၏၎င်း။ သသောမနဿ

၁။ တံ ဂေါတြဘူစိတ္တံ။ ၁။ တန္တိ ဂေါဒါနံ၊ ဂေါတြဘူစိတ္တန္တိ အဋ္ဌမကဿ (ဂ-ပါးမြောက်ဖြစ်သော သောတာပတ္တိခရီး၏) ဥပ္ပဋ္ဌနကာလေ “ဂေါတြဘူ” တိ ဝတ္ထုဗ္ဗတာရဟံ စိတ္တံ၊ ဂေါတြဘူသဒိသန္တိ ဝါ သောတာပန္နာဒိဂေါတြာဘိဘာဝိတိ ဝါ ဂေါတြဘူစိတ္တန္တိ ဝေပေတ္တ အတ္ထော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော (ဤနည်း၌ကား ဂေါတြဘူနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း၊ သကဒါဂါမိမဂ် ဖြစ်သောအခါ သောတာပန်၏ အနွယ်ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့်၎င်း ထိုဂေါဒါနံစိတ်ကို ပင် ဂေါတြဘူစိတ်ဟု ဂေါရသည်။) - အနု။

၂။ အဿာဒနံ။ ပေ။ ကိစ္စံ။ ။ ရာဂရဟိတဿ ဝိပာ သောမနဿဿ (ရာဂကင်းသော သောမနဿ၏ အာရုံ၌ အဿာဒနံ၏ အစွမ်းဖြင့် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့) သောမနဿရဟိတဿ စ ရာဂဿ န အာရမဏော အဿာဒနဝသေန ပဝတ္တိ၊ အဇ္ဈိပပက္ခန္တတောတိ ဝုတ္တိ အဿာဒနံ ပေ။ ကိစ္စန္တိ - အနု။

ဿ၊ သော။ ရာဂဿစ၊ ဓါဝုဋ်း။ ကိစ္စံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အနုဘဝတိ
 စေဝ ရဇ္ဇတိစာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ။ အဘိနန္ဒနံ၊ အလွန်
 နှစ်သက်ခြင်းဟူသည်။ ပီတိကိစ္စသဟိတာယ၊ ပီတိဓါကိစ္စနှင့်တကွဖြစ်သော။
 တဏှာယ၊ ဓါ။ ကိစ္စံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သပီတိက တဏှာဝ သေနာတိ၊
 ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ။ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ၊ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာဟူသည်။
 ဒိဋ္ဌိယေဝ၊ သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအဘိနန္ဒတိပုဒ်၌ ဆိုအပ်သော
 ၂-ပါးသောအနက်တို့တွင်။ ပစ္စိမတ္တမေဝ၊ နောက်အနက်ကိုသာ။ (ဒိဋ္ဌိကို
 အရကောက်ရသော နောက်အနက်ကိုသာ။) ဂဟေတွာ၊ ၍။ အဘိနန္ဒန္တဿ
 ပေ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ပန၊ ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ အဘိနန္ဒနာ၊ အဘိနန္ဒနာဟူသည်။
 ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယေဝ၊ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ တမျိုးသာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထု၊
 ငှာ။ နသက္ကာ။ (ကဿ) ဘာဝ နာယ ပဟာတဗ္ဗေ။ ပေ။ အဘိနန္ဒတိတိ
 ဝစနတော၊ ဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ပုရိမော၊ ရှေ့၌ဖြစ်သော။ အတ္ထောပိ၊ ကိုလည်း။ (တဏှာဓါကိစ္စကို အရ

၁။ အဘိနန္ဒနာ ပန။ ပေ။ ဝစနတော။ ။ “အဘိနန္ဒန” အရ “ဒိဋ္ဌာဘိ
 နန္ဒနသ” ဟု မဆိုသင့်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- “ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေ။ ပေ။
 ပဟာတဗ္ဗေ ရာဂံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ” ဟု ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်
 တည်း။ ဤပါဠိတော်၌ “ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေရာဂံ” ဟူသည် ဒိဋ္ဌိကို
 ပယ်ပြီးသော အထက်မက်တို့သည် ပယ်ရမည့် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ရာဂတည်း။ ထို
 ရာဂကို နှစ်သက်၏” ဟု ဟောတော်မူရကား “အဘိနန္ဒန” အရ ဒိဋ္ဌိမပါသော
 ရာဂဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်း ယူရသည် ဟူလို။

၂။ တသ္မာ ပုရိမောပိ အတ္ထော။ ။ “သပီတိကတဏှာဝသေန နန္ဒတိ” ဟု
 အဘိနန္ဒတိအတွက် ပဌမဖွင့်အပ်သော အနက်ကို ပုရိမအတ္ထ ဟုဆိုသည်။
 ထို့ကြောင့် ရှေ့အနက်အတိုင်း ပီတိယျဉ်ရာ သောမနဿသဟဂုတ် လောဘမူ
 စိတ် ၂-ခု၌သာယျဉ်သော ဒိဋ္ဌိကို “ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဆို၏။ နောက်နည်းအလို
 ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒဖြင့် နှစ်သက်ရာ၌ (သောမနဿ ဥပေက္ခာ ၂-မျိုးလုံးရသော
 ကြောင့်) ၄-ပါးသော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၌ ဒိဋ္ဌိကို “ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု
 ဆိုသည်။

ကောက်ရသော ရွှေအနက်ကိုလည်း။) ဂုတ္တော။ ဣတိ ခဋ္ဌဗ္ဗော။ ပန၊ ခေကံ။
ဒွိသု၊ ကုန်သော။ သောမနဿသဟဂတစိတ္တေသု၊ တို့၌။ (သောမနဿသဟ
ဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၌။) [ရွေးနိဿယ၌ “သောမနဿ သဟဂုတ်
ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ်တို့၌” ဟု ပေး၏။ ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သော
ကြောင့် စဉ်းစားပါ။] ယထာဂုဒတ္တန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော။
 (“အဿာဒေနံ သရာဂဿ သောမနဿဿ သသောမနဿဿ ရာဂဿ စ
ကိစ္ဆံ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော။) သောမနဿေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ရာဂေနစ၊
ဖြင့်၎င်း။ အဿာဒေန္တဿ၊ လွန်စွာ သာယာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)
(ဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ) တေသုယေဝ၊ ထိုသောမနဿသဟဂုတ်ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်
စိတ် ၂-ပါးတို့၌ပင်။ သပ္ပိတိကတဏှာယ၊ ပီတိနှင့်တကွဖြစ်သော တဏှာဖြင့်။
(အဘိနန္ဒန္တဿစ၊ အလွန်နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၎င်း။) တေသုပိ၊
လေးပါးသောစိတ်တို့၌လည်း။ (သောမနဿ ဥပေက္ခာ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်
စိတ် လေးပါးတို့၌လည်း။) ဒိဋ္ဌာဘိန္ဒနာယ၊ လွန်စွာနှစ်သက် တတ်သောဒိဋ္ဌိ
ဖြင့်။ အဘိနန္ဒန္တဿစ၊ ၌၎င်း။ ဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့
လည်း။ ယောဇေတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ [ဤအနက်ပေးနည်းကို အနုဋီကာ
ဖွင့်ထားသော်လည်း အနည်းငယ်ချွတ်ယွင်းဟန်ဟူ၏။ ဤ၌ မရအဖွင့်ကိုမီ၍
ပေးပါသည်။] ဇာတိဝသေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ သုစိတ္တသမညဝသေန၊
သုစိတ္တချင်းတူသည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ (“ကေဝရနဂေ” ၌စပ်)
ဣတိ အတ္တော။

၄၀၆။ တဒါရမဏတာတိ၊ ကံး။ တဒါရမဏသာဝေန၊ ဖြင့်။
 (“ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤတဒါရမဏတာဟူသောပါဌ်၌။ ဝိဘတ္တိ

၁။ တဒါရမဏတာ။ ။ “တဒါရမဏတာယ” ဟု ဖြစ်သင့်ပါလျက်
နာဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော အာယ (ယ) အက္ခရာကို ချေခြင်းကိုပင်
“ဝိဘတ္တိလောပေါ ကတော” ဟု ဆို၏။ (တနည်း) “တဒါရမဏတာ” ၌
တာ ပစ္စည်းသည် ဘော အနက်ကို ဟောရိုးတည်း။ ဤ၌ကား ထိုတာပစ္စည်း
သည် ဟောအပ်သောဘောအနက် သီးခြားမရှိ။ တဒါရမဏ အနက်သာရ၏။
တာပစ္စည်းသည် သကတ်အနက်၌ သက်၏။ ဤသို့ “တဒါရမဏတာ” အရ
တဒါရိဝိပါက်သာ ရသောကြောင့် “ဝိပါကော တဒါရမဏတာဘူတောတိ

လောပေါ၊ နာဝိဘတ်ကိုချေခြင်းကို။ ဝါ၊ နာဝိဘတ်၏ကရိယဖြစ်သော
 အာယအပြုကို ချေခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကဏ္ဍရေ) ကတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။ ဝါ၊ တနည်း။ ဘာဝဝန္တတော၊ ဘာဝအနက်ရှိသော (တဒါ
 ရမဏမှ။ အညော၊ သော။ ဘာဝေါ၊ ဘာပစ္စည်း၏ အနက်ဖြစ်သောဘာဝ
 သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘာဝေနော၊ ဘာပစ္စည်းဟူသော
 ဘာဝ ဖြင့်ပင်။ ဝိပါကံ၊ တဒါရှိဟူသော ဝိပါကံကို။ ဝိသေသေတိ၊ အထူး
 ပြု၏။ (ပဋိသန္ဓေကိစ္စ ဘဝင်ကိစ္စ စုတိကိစ္စတပ်သော ဝိပါကံတို့မှ အထူး
 ပြု၏။) တဒါရမဏဘာဝဘူတော၊ တဒါရှိ၏ အဖြစ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဝိပါ
 ကော၊ သည်။ (“ဥပ္ပဇ္ဇတိ”၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ ဝိညာဏဉာယတန။ ပေ။
 ဝိပါကာနံ၊ တို့၏။ (နိဇ္ဈာဂတော၊ အမြဲအားဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတံ၊ ပိုင်းခြား
 မှတ်သားအပ်သော။ ကမ္မံ၊ ကံဟူသော။ အာရမဏံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ဝိယ၊
 ကဲ့သို့။ [ဝိညာဏဉာယတနဝိပါကံ၏ အာရုံသည် အာကာသနဉာယတန
 ကုသိုလ်ကံဟူသော ကံအာရုံအဖြစ်အားဖြင့် အမြဲရှိ၏။ နေဝသညာ နာ
 သညာယံဘနဝိပါကံ၏ အာရုံသည် အာကာသဉာယတန ကုသိုလ်ကံဟူသော
 ကံအာရုံအဖြစ်အားဖြင့် အမြဲရှိ၏။] (တထာ၊ တူ။) ကာမာဝစရဝိပါ
 ကာနံ၊ တို့၏။ ဣဒ္ဓကမ္မံ၊ သည်သာ။ အာရမဏံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။
 နိယောဂတော၊ ဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတံ၊ ပိုင်းခြားအပ်သောအာရုံသည်။ န၊ မရှိ။
 [ဓမ္မနိဿယ၌ကား အနက်တမျိုး ပေးလေ၏။ ကာမာဝစရဝိပါကံတို့မှာ
 ထိုကဲ့သို့ အာရုံအမြဲမရှိ။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုကာမာဝစရ ဝိပါကံ၏
 ကံဟူသောအာရုံကို။ လဗ္ဘမာနမ္ပိ၊ ရထိုက်ပါ သော်လည်း။ ဘဂဝတာ၊
 နဝုတ္ထံ။ ပဲန၊ ထိုသို့ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း။ တဒါရမဏေန၊ နှင့်။
 (သမာန၌စပ်) ကုသလာရမဏဘာဝေန၊ ကုသိုလ်ကံ ဟူသော အာရုံရှိ
 သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ သမာနလက္ခဏတာယ၊ ထုံသော လက္ခဏာရှိကုန်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကမ္မာရမဏာ၊ ကံဟူသော အာရုံရှိ ကုန်သော။
 ပဋိသန္ဓိအာဒယောပိ၊ ပဋိသန္ဓိအစရှိသည်တို့ကိုလည်း။ ဘဂဝတာ၊ ဒသိတာ

အတ္ထော”ဟု မိန့်သည်။ [တောန သကတ္ထေ အယံ တာသဒ္ဓေါတိ ဒေသေတိ၊
 တေသ္မိဉ္စ အတ္ထေ (ဤဒုတိယအနက်၌) တဒါရမဏတာတိ ပစ္စန္ဒတ္ထကဝစနံ
 ဒဉ္စဉ္စ-အနု။

ယေဝ၊ ပြတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်သာ။ ဣတိဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ [တဒါရုံကိုပြတော်မူ
လိုက်လျှင် ကုသိုလ်ကံအာရုံချင်း တူသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ဘင်္ဂဇုတိတို့
ကိုလည်း တိုက်ရိုက်မပြစေကာမူ အတ္တာပန္နနည်းအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့
သည် ဟူလို။]

ပဋိလောမတော ဝါ ကေန္တရိကဝသေနဝါတိ၊ ဟူ၍။ ပဗန္ဓေန၊ ဆိုသော
အဋ္ဌကသာဓရာသည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ သမာပဇ္ဇနေ၊ ဝင်စား
ခြင်း၌။ ဝါ၊ ဝင်စားရာအခါ၌။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ အာသန္နသမာပတ္တိယာ၊
နီးကပ်သောသမာပတ်၏။ အာရမဏတာဝေါ၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြီ။ ဣတိ
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပန၊ ဆက်။ [ယေဘုယျေနနှင့်စပ်၍ မှတ်တမ်းကို ဆက်သည်။]
ပဋိလောမတော၊ ဖြင့်၎င်း။ ကေန္တရိကဝသေန၊ ကေန္တရိကနည်း၏ အစွမ်း
ဖြင့်၎င်း။ ဝါ၊ တပါးကျော် ဝင်စားခြင်းအစွမ်းဖြင့်၎င်း။ သမာပဇ္ဇန္တယ၊
ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အနာသန္နာပိ၊ မနီးကပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။
သမာပတ္တိ၊ သည်။ အာရမဏံ၊ သည်။ ဟောတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။
အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ သမာပဇ္ဇန္တယပိ၊ ၏လည်း။ (အနာသန္နာပိသမာပတ္တိ
အာရမဏံ) တဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မှတ်အပ်၏။

စေတောပရိယ။ ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗာနီတိ၊ ဟူ၍။ ဝတော၊ ၍။ ယာ
ဧတသံ အာဝဇ္ဇနာ။ တဿာတိ၊ ဟူ၍။ အတ္တော၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန)
ဝုဒ္ဓတ္တာ။ ဧဝံသတိ၊ သော်။ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏဿာတိပိ၊ ဟူ၍။ ငတ္တဗ္ဗံ၊ ဟောတော်
မူဆိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ [“ကုသလော ဓမ္မော၊ အဗျာကတဿ
ဓမ္မဿ” အရ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏံ၏ အာဝဇ္ဇန်းအား ကျေးဇူးပြုနိုင်ရာရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏဿ” ဟု ထည့်၍ ဟောတော်
မူဆိုက်ရာရှိသည် ဟူလို။] ပန၊ ထိုသို့။ ဟောထိုက်စရာ ရှိပါသော်လည်း။
ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အဗျာကတဿ၊
သော။ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏဿ၊ ၏။ အာရမဏံ၊ သည်။ နဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ တံ၊ ထိုဣဒ္ဓိဝိဓညာဏံကို။ (ဘဂဝတာ) နဂုတ္တံ။ [အာဝဇ္ဇန်းက
ကုသိုလ် ခန္ဓာတို့၏ အာရုံဖြစ်နိုင်စေကာမူ အာဝဇ္ဇန်း၏ နောက်၌ရှိသော
ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏံဟူသော အဗျာကတက ကုသိုလ်ခန္ဓာတို့၏ အာရုံမဖြစ်နိုင်သော
ကြောင့် “ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏဿ” ဟု ထည့်၍ ဟောတော်မူအပ်။] (ကုသလာ

ခန္ဓာ အပ္ပာကတနံ၊ စေတောပရိညာဏာဒီနန္တံ၊ တို့၏လည်း။ [၈၊ ဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းကိုဆည်း။] (အာရမဏံ၊ သည်။) ဟောန္တိ။ 'ဣတိ၊ ကြောင့်။' တာနိ၊ ထိုစေတောပရိယညာဏ် အစရှိသည်တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကိရိယာနံ၊ ကုန်သော။ စေတောပရိယညာဏာဒီနံ၊ ထိုအား ၎င်း။ ကုသုလာရမဏာယ၊ ကုသိုလ်ဟူသော အာရုံရှိသော။ ယာယကံယစိ၊ အမှတ်မရှိ၊ တစုံတခုသော။ အာဝဇ္ဇနာယစ၊ အား၎င်း။ ကုသုလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အာရမဏပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ဝေ၊ သို့၊ အထွေ့ ဝဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၀၇-၄၀၉။ ဝိပုဋ္ဌိသာဓုဒိဝသေနဝါတိ (တ္ထေ)၊ ဌ်။ အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ အာဒိနဝဒဿနေန၊ မကောင်းမှု၏ အပြစ်ကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း။ သဘာဝတောစ၊ မကောင်းမှု၏ သဘောအားဖြင့်၎င်း။ အနိဋ္ဌတာမတ္တံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၏ အဖြစ်မျှကို။ သင်္ဂယုတိ၊ သိမ်းယူအပ်၏။ [ရွေး နိဿယ၌ “သင်္ဂယုတိ” ဟုရှိ၏။ ထိုပါဌ်က “အက္ခန္တိဘေဒါ” ဟူသော ပဌမာပဟုဝ်စ်ကို ထောက်၍ ‘ရွှေဝါကျမှကြိယာကိုယူသောအခါ သင်္ဂယုန္တိ’ ဟု ယူမှ ပဌမန္တ ဘေဒါနှင့်လိုက်လျောသည်။ ထို့ကြောင့် “သင်္ဂယုတိ” ဟူသော ရွေးနိဿယ ပါဌ်သည် ကောင်း၏။] ဝါ၊ တနည်း။ အက္ခန္တိဘေဒါ၊ အာသာတဝတ္ထု စသည်တို့ပြားသလောက် အက္ခန္တိ အပြားတို့ကို။ (သင်္ဂယုန္တိ)။ အာဒိနဝ ဒဿနေန သဘာဝတောစ၊ အနိဋ္ဌတာမတ္ထဝသေန စ ဒေါမနဿဿ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ယောဇောဗ္ဗံ။ အာသာတဝတ္ထု အာဒိဘေဒေန အက္ခန္တိဘေဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။-အနု။]

၄၁၀။ ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဿာတိအာဒိနာ၊ ဖြင့်။ နိယကာ ရမဏေဟိ၊ မြဲသောအာရုံရှိကုန်သော။ [စက္ခုဝိညာဉ်ဆိုလျှင် ရူပါရုံကို အမြဲ အာရုံပြု၏။ စသည်။] ဝိညာဏကာယေဟိ၊ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ဝိညာဉ် အပေါင်းတို့ဖြင့်။ အပ္ပာကတဿံ၊ အပ္ပာကတတရား၏။ အပ္ပာကတနံ၊ တို့၏။ အာရမဏပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ နိဒိဿေတိ၊ ညွှန်ပြ၏။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗဿံ၊ အလုံးစုံသော အပ္ပာကတတရား၏။ ဝါ၊ ကိုး (ဟနည်း) သဗ္ဗဿ။

၁။ သဗ္ဗဿပေ၊ ကရေတိ။ ။ သဗ္ဗဿာတိ ပကရိဏပရိစ္ဆိန္နေ ဂပ္ပမာနေ (အရာအားဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အနိက်ကို ယူအပ်သော်) သဗ္ဗဿ အပ္ပာ

အလုံးစုံသော ဥေယျမိတရား၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္ထု၊ ဟောခြင်းငှာ။ အသက္ကု
ဏေယျတ္တာ၊ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကေသ္မိံသန္တာနေ၊
တခုသော ခန္ဓာအစဉ်၌။ (ပဝတ္တာနံ၊ ကုန်သော။) ဓမ္မာနံ၊ အာရမဏိက
တရားတို့၏။ ကေဒေသေန၊ ဖြင့်။ နိဒဿနံ၊ ညွှန်ပြခြင်းကို။ ဝါ၊ ညွှန်ပြ
ကြောင်း ဥဒါဟရုဏ်ကို။ ကရေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၄၁၃-၄၁၆။ စတုဘူမကံ၊ ၄-ပါးသော ဘုံ၌ဖြစ်သော။ ကုသလံ၊ ကို။
[အဋ္ဌကထာ၌ “စတုဘူမကကုသလံ” ဟု သမာသိရှိ၏။] အာရမဏာ ဓိပတိ
ပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ (ဘဝတာ) ဒသိတံ၊ ပြီ။ ပစ္စယပ္ပန္နံ၊ အာရမဏာ
ဓိပတိ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယပ္ပန်သည်ကား။ ကာမာဝစရမေဝ သာတည်း။

၄၁၇။ အပုဗ္ဗတော၊ ရှေးမဟုတ်သော။ ဝါ၊ အသစ်ဖြစ်သော။ စိတ္တ
သန္တာနတော၊ စိတ်အစဉ်မှ။ ဝုဋ္ဌာနံ၊ ထခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထကြောင်းတရား
သည်။ ဘဝင်္ဂမေဝ သာတည်း။ (ဝေဖြင့် ဝေါဒါနိကိုကန့်။) ပန၊ ဆက်။
တံ၊ ထိုဝုဋ္ဌာနဟူသော ဘဝင်သည်။ မူလာဂန္တုကဘဝင်သင်္ခါတံ၊ မူလဘဝင်
အာဂန္တုကဘဝင်ဟုဆိုအပ်သော။ တဒါရမဏံ၊ တဒါရုံသည်၎င်း။ ပကတိ
ဘဝင်္ဂဉ္စ၊ သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ [အာဂန္တုကဘဝင်ကိစ္စတပ်သော တဒါရုံ
ဟူသည် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဝိထိပိုင်း တဒါရမဏနိယမဝယ် “တ-မနန္တ
ရိတွာ ဘဝင်္ဂပါဠောဝ ဟောတိ”၌ ပြအပ်သော တဒါရုံ မျိုးတည်း။]
အနုလောမံ သေက္ခာယ ဖလသမာပတ္တိယာတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ ကာယစိ၊ အမှတ်

ကတဿ၊ အတ္တန္တရဝသေန ပန ဂယုမာနေ (အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဟူသော
အတ္တန္တရ၏ အစွမ်းဖြင့် ယူအပ်သော်) သဗ္ဗဿ ဥေယျဿာတိ အတ္ထော၊
အသက္ကုဏေယျတ္တာတိ ဣဒံ ဝတ္ထုဗ္ဗဿ အနန္တာပရိမေယျတယ (အနန္တ၊
အပရိမေယျ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဝုတ္တံ၊ န အညးဏပဋိသာတကော (ဉာဏ်တော်
၏ မသိခြင်း၊ ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းကြောင့် ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ)။ အနု။

၁။ အပုဗ္ဗတော။ ပေ၊ ဘဝင်မေဝ။ ။ ဝေါဒါနသင်္ခါတံ ဝုဋ္ဌာနံ အပုဗ္ဗ
တော န ဟောတိတိ ဝုတ္တံ “အပုဗ္ဗတော စိတ္တသန္တာနတော ဝုဋ္ဌာနံ ဘဝင်္ဂမေဝ
တိ၊ တဉ္စ (မှန်၏၊ ထိုဝေါဒါနသည်) ယထာလဒ္ဓဿ ဝိသေသဿ (အကြင်
အကြင် ရအပ်ပြီးသော မဂ်တရားထူးကို) ဝေါဒါနံ (ဖြူစင်စေခြင်းသည်)
ပဂုဏဘာဝါပါဒနံ (လေ့လာအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းသည်)
အပုဗ္ဗံ နာမ န ဟောတိ၊-အနု။

မရှိ တစုံတခုသော။ သေက္ခမလသမာ ပတ္တိယာ၏။ ဝါကို။ အဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ၊ မကြဉ်ဖယ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ အထူးဆိုဘွယ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နေဝံသညာ။ ပေ။ ဖလသမာပတ္တိယာတံ ဣဓာ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ နိဗ္ဗိသေသနံ၊ ဝိသေသနမရှိသော။ (သောတာပတ္တိ သကဒါဂါမိဟု ဝိသေသနမရှိသော) ဖလသမာပတ္တိ၊ ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ဒဿေန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဖလသမာပတ္တိယာတံ အနာဂါမိ ဖလသမာပတ္တိယာတံဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ကာမာဝစရကိရိယာ ဒုဝိဓဿပိ ဝုဋ္ဌာနဿာတိ ဧတ္ထ၊ ။ ကိရိယာနန္တရံ၊ ကြိယာ၏အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ တဒါရမဏဝုဋ္ဌာနေ၊ တဒါရုံဟူသောဝုဋ္ဌာန၌။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ၊ ထိုစကားကို။ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍေ။ ။ (မယာ) ဝုတ္တမေဝံ၊ သည်သာ။

တာ ဥဘောပိ၊ ပေ။ ဒွါဒသန္နန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ သော မနဿသဟဂတ မနောဝိညာဏဓာတုဝသေန၊ သောမနဿသဟဂုတ် မနော

၁။ အဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ။ အဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိတိ ကုသလဘာဝေန သမာနတ္တာ (သေက္ခမာရ ကုသိုလ်ချင်း တူသောကြောင့်) ဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာယ အဘာဝတော ဝိဘဇိတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ယဒေတ္ထ ဝိသေသနံ လဗ္ဘတိ၊ တံ ဒဿေန္တော နေဝသညာနာသညာယတနံ ။ ပေ။ သမာပတ္တိယာတံ အာဟ-အနု။

၂။ ဝုတ္တပေဝ။ ။ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍေ ဝုတ္တမေဝါတိ ပဌာနေ ပန “ကုသလကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဒိနာ (ဝုတ္တမေဝ၌စပ်) “ကိရိယာနန္တရံ တဒါရမဏတာဝေ”တိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝါ-အနု။ [ဓမ္မသင်္ကဏီမူလဋီကာ၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၊ အဗျာကတပဒဝိပါကုဒ္ဓါရကထာဝဏ္ဏနာ၊ ဝိပါကတ္တိကံ၊ ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ အာရမဏပစ္စယပါဠိတော်။]

၃။ တာ ဥဘောပိ။ ပေ။ ဒွါဒသန္နန္တိ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ရှိသော ပါဌ်နှင့် ဤဋီကာပါဌ်တို့ စာသွားခြင်း မတူကြ။ အဋ္ဌကထာ၌ “တာသု ဒွိသု။ ပေ။ ဒွါဒသန္တိ” စသည်ဖြင့် ဒွါဒသန္တိ ၂-ဝါကျရှိ၏။ ဋီကာဆရာ လက်ထက်က အဋ္ဌကထာ ပါဌ်၌ “တာ ဥဘောပိ” စသည်ဖြင့် တဝါကျတည်းရှိသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ ၂-ဝါကျခွဲ၍ ဖွင့်နေရသည်ဟုထင်သည်။

ဝိညာဏဓာတ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ (သောမနဿသန္တီရဏနှင့်ပေါင်းသဖြင့်။) (သင်္ဂဟ
ကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ပန၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏ
ဓာတ်ဟူသော သန္တီရဏသည်ကား။ ယထာဝုတ္တာနံ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်
ပြီးကုန်သော။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတာနံ၊ တို့၎င်း။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိရိ
ယဿ၊ ဝုဋ္ဌောဟူသော ကြံယာ၎င်း။ မနောဓာတုကိရိယဿစ၊ ပဉ္စဒွါရာ
ဝဇ္ဇန်းဟူသောကြံယာ မနောဓာတ်၎င်း။ (ဥပေက္ခာသန္တီရဏ-က ဘဝင်ကိစ္စ
တပ်သောအခါ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော ကြံယာ မနောဓာတ်၎င်း။) ဣတိ၊
သို့။ ဒွါဒသန္တံ ၁၂-ပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား။ (အနန္တရပစ္စယော)
ဟောတိ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၂၃။ ဒါနာဒိ ပုညကိရိယာယတ္တာ၊ ဒါန အစရှိသော ပုညကိရိယ
ဝတ္ထု၌ စပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော၊ အလုံးစုံသောသမ္ပတ္တိတို့ကို။ ပဋိ
ဝိဇ္ဇိတွာ၊ သိ၍။ [ပဋိဝိဇ္ဇိတွာတိ ဇာနိတွာ၊-အနု။] (ဒါနာဒိနိ ပဝေတ္ထေတိ
၌စပ်) ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗန္ဓော၊ ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းကို။ (ဝေဒိတဗျော)။ န ပနေတံ
ကေန္တေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ (ထွေ)၊ ။ ။ ။ (“အဓိပ္ပာယ်”၌စပ်) ဗလဝစေတနာ
ဝ၊ အားရှိသောစေတနာကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ။ ။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဗလဝါ
စေတနာ”ဟု ရှိ၏။] ခုဗ္ဗလာ၊ အားမရှိသောစေတနာကို။ န (လဗ္ဘတိ)၊
အပ်။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ကေန္တံ၊ စင်စစ်။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊
မယူတိုက်။ ဝါ၊ တနည်း။ ဒဋ္ဌံ၊ ခိုင်မြဲစွာယူအပ်သည်မည်လောက်အောင်။
န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပာယ်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလို
တည်း။ ကိံ ကာရဏံ၊ ကြောင့်။ (န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ နည်း) ဣတိ၊ ဤကား
အဒမးတည်း။ ဗလဝတော၊ အားရှိသည်မူသည်းဖြစ်သော။ ခုဗ္ဗလသဝါ၊
အားမရှိသည်မူသည်းဖြစ်သော။ ကတောကာသဿ၊ ပြုအပ်သော အကျိုး
ပေးခွင့်ရှိသောကံ၏။ အန္တရာယံ၊ ကို။ ပဋိဗာဟိတွာ၊ တားမြစ်၍။ ဝိပစ္စန
တော၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတခု
သောကံသည်။ ဝိပါကံကို။ ယဒိဇနေတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်စေနိုင်အံ့။ (ဝေသတိ)
ဥပနိဿယော၊ သည်။ နဟောတိ။ ဣတိ၊ သို့။ န ဝတ္ထုဗ္ဗတ္တာစ၊ မဆိုလိုက်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ (န ဂဟေတဗ္ဗံ) ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။

ဒဿေန္တော၊ ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကတောကာသမ္ပိတိအာဒိ၊ ကို၊
(သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ပန၊ ထိုသို့အဋ္ဌကထာဆရာဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ဝိပါကတ္ထိကေ၊ ဌ။
ပဉ္စဝါရပစ္စနီယေ၊ ဌ။ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော။ ပေ။- ကမ္မပစ္စယေန၊ ပစ္စယောတိ၊
ဟူ၍။ ကမ္မပစ္စယဿ၊ -၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝိသုံ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းမှ သီးခြား။
ဥဒ္ဒုတ္တော၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝေဒနာတ္ထိ
ကေ၊ ဌလည်း။ ပဉ္စဝါရပစ္စနီယေ၊ ဌ။ နဟေတုပစ္စယာ။ ဝေ။ အဋ္ဌာတိ၊
ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝိပါကဇန
ကမ္ပိ၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ “ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။
ကမ္ပိ၊ သည်။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ။ ဣတိ ဝတ္ထု၊ သက္ကာ၊
ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁။ ဝိပါကတ္ထိကေန ပန၊ ပေ။ သက္ကာ ဝတ္ထု။ ။ ဤစကားကား အဋ္ဌကထာ
၏ စကားကိုယ်ရှားသော စကားတည်း။ အဋ္ဌကထာဆရာသည် “အကျိုးပေး
သော ကံမှန်လျှင် ဒုဗ္ဗလဖြစ်စေ၊ ဗလဝဖြစ်စေ ဥပနိဿယပစ္စည်း မဖြစ်”ဟု
မဆိုလိုက်။ ဤသို့ ကမ္မပစ္စည်းနှင့် ဥပနိဿယပစ္စည်းကို မကွေမကွာ ဆိုထား၏။
ထိုသို့ ဆိုသော်လည်း ဝိပါကတိကဝယ် ပဉ္စဝါရပစ္စနီယဌ၊ ကမ္မပစ္စည်းကို
ဥပနိဿယ ပစ္စည်းမှ သီးခြား ထုတ်ဆောင်တော် မူအပ်သောကြောင့်၎င်း၊
ဝေဒနာတိကဝယ် ပဉ္စဝါရပစ္စနီယဌ “န ဥပနိဿယေ အဋ္ဌ”ဟု ဥပနိဿယ
မပါသော ကမ္မပစ္စည်းကို အဋ္ဌအရ၌ သွင်း၍ ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့်
၎င်း၊ အကျိုးပေးသော်လည်း “အချို့ကံသည် ဥပနိဿယပစ္စည်း မဖြစ်”ဟု
ဆိုခြင်းငှာ တတ်ကောင်းပါသည်။ ဤသို့ဆို၍ အဋ္ဌကထာ၏ ဒေသကို ပယ်ရှား
လေသည်။

အနုဋီကာ။ ။ ဤသို့ မူလဋီကာက အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ စကားကိုယ်ရှား
ရာ၌ အနုဋီကာဆရာသည် အဋ္ဌကထာဘက်က ထောက်ခံ၍ ဖွင့်သွား၏။
[ပစ္စယဒ္ဓယဿ ပန လဗ္ဘမာနတပ္ပရာယ ဒေသနာယ ဥပနိဿယေ ဂဟိတေပိ
ကမ္မပစ္စယော ဥဒ္ဒုမ္ပိတဗ္ဗောယေဝါတိ သက္ကာ ဝတ္ထု၊ လဗ္ဘမာနဿတိ ဥဒ္ဒုရဏံ
ဉာယာဂတံ၊ တထာ ဥပနိဿယေ ပစ္စနီယတော ဌိတေပိ ကမ္မပစ္စယော
ဝတ္ထုဗ္ဗောဝ ဥပနိဿယဿ အနေကဘေဒတ္တာ၊ ဝိပါကံ ဇနေနံ ကမ္ပိ ဝိပါကဿ
ဥပနိဿယော န ဟောတိတိ န ဝတ္ထုဗ္ဗမောဂါတိ ဝေဒိတမ္ပိ-အနု။]

တသ္မိံ ဝါ ဝိရုဒ္ဓေါတိ၊ ကား။ တံ နိမိတ္တံ၊ ထိုလွန်စွာတပ်မက်အပ်ရာ
ဝတ္ထုဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ ဝိရုဒ္ဓေါ၊ ဆန့်ကျင်တက်ဖြစ်၏။ (“တံ၊
ထိုဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သူကို။ ဟနတိ၊ သတ်၏။” ဤသို့ထည့်ပေးမှ အဓိပ္ပါယ်
ရသည်။ ဝါ၊ တနည်း။ ဝိရုဒ္ဓန္တိ၊ ဟူ၍။ ပါဌော၊ အဋ္ဌကထာပါဌ်သည်။
(အတ္ထိ)။

ဩမာနန္တိ၊ ကား။ ပရဿ၊ သူတပါး၏ (သန္တာန်၌။) ပဝတ္ထဩမာနံ၊
ဖြစ်သော အောက်ကျသော မှတ်ထင်ခြင်းကို။ (ဥပနိဿယံ ကတော၌စပ်)။

ရာဂေါ၊ ဟူသည်။ ရဉ္စနဝသေန၊ တပ်မက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္ထာ၊
သော။ ကာမရာဂတဏှာ၊ ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာတည်း။
ဣတိ၊ ဤသို့ပြုလသော်။ မေ၊ ၏။ စက္ခု၊ သည်။ အနာဂတံ၊ သော။
အဋ္ဌါနံ၊ ကာလ၌။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ သော။ (မေ၊ ၏။) ရူပါ၊
ရူပါရုံတို့သည်။ (အနာဂတံ အဋ္ဌါနံ၊ ၌။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။) ဣတိ၊ သို့။
အပ္ပဋ္ဌိလဒ္ဓဿ၊ မရအပ်သေးသော အရာဝတ္ထုကို။ ပဋိလာဘာယ၊ ရခြင်းငှာ။
စိတ္တပဏိဒဟနတဏှာ၊ စိတ်ကို ရှေးရှုထားတတ်သော တဏှာသည်။ ဝါ၊
စိတ်ဖြင့် တောင့်တတတ်သောတဏှာသည်။) ပတ္ထနာ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ အယံ၊
ကား။ ဧတေသံ၊ ဤ ရာဂ ပတ္ထနာတို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။ တေသု၊
အညမ္ပိတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ တေသု၊ ယိဉာတိမိတ္တတို့တွင်။ ယံကိဉ္စ၊ အမှတ်
မရှိ တစုံတယောက်သော။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ ဟနိတကော၊ သတ်အပ်ပြီးသော
သတ္တဝါမှ။ အညမ္ပိ၊ အခြားလည်းဖြစ်သော။ ပါဏံ၊ သတ္တဝါကို။ ဟနတိ၊ ၏။
ဣတိ၊ အတ္ထော။

ပုနပ္ပုနံ အာဏာပနဝသေန ဝါတိ (တ္ထေ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ မာတု
ဃာတ ကမ္မေန၊ နှင့်။ သဒိသတာယ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ မာတု
ဃာတကံ၏ရှေး၌။ ပဝတ္ထာယပိ၊ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော။ အာဏတ္တစေတ
နာယ၊ စေခိုင်းကြောင်း စေတနာ၏ (အပေါ်)၌။ မာတုဃာတကမ္မနာမံ၊
မာတုဃာတကံ၏ နာမည်ကို။ အာရောပေတွာ၊ တင်စား၍။ ဝဒန္တိ၊ ဒွိဟိ
ပဟာရေဟိတိ တ္ထောပိ၊ ၌လည်း။ သေနယော၊ တည်း။ ယေတဝဟိ ။ ပေ။
ဥပ္ပါဒေတိနာမာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ (“ဝဒတိ”၌စပ်) ရာဂံ၊ ကို။ ဥပ
နိဿာယ၊ ၍။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရာဂံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊

၍။ ဒါနဝေသန၊ ဒါနနှင့်စပ်သဖြင့်။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။
 ဣတိ၊ အယံ အတ္ထော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ။
 ဣတိ၊ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန၊ ဤသို့သော အလိုဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရော)
 ဝဒတိ။ ရာဂံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ ၍။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတံ၊ ၍။ ဣတိဝေ
 မာဒိ၊ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်သည်။ ဟောတိယတာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။
 ရာဂါဒယော၊ ရာဂအစရှိသည်တို့သည်။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ သဒ္ဓါ အစရှိသည်တို့၏။
 ဥပနိဿယာစွယော၊ သည်။ (ဟောတိ) ဣတိ၊ ဣဒမ္ပိ၊ ဤအနက်သည်လည်း။
 ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒေသေတိ၊ ကာယိကံ သုခန္တိ၊ အာဒိနံ၊
 အစရှိသောစကားတို့ကို။ ဧကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဒဿနေန၊ ပြခြင်း
 ကြောင့်။ ဝိသုယေဝ၊ သီးခြားသာလျှင်။ ဧတေသံ၊ ဤကာယိက သုခ ဒုက္ခ
 တို့၏။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ အကြောင်းတို့၏အဖြစ်သည်။ န(ဟောတိ)၊ မဟုတ်
 သေး။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဧကေတောပိ၊ တပေါင်းတည်းလည်း။
 (ဧတေသံ ပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။
 ဒဿိတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၂၅။ ဥပထမ္ဘကတ္တေန ပစ္စယတ္တာယေဝါတိ ဒေတန၊ ဤပါ၌ဖြင့်။
 ဣဒံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒေသေတိ၊ ၍။ (ကိံ ဒေသေတိ၊
 နည်း။) ပုရိမဝါရေသု၊ ပဋိစ္စစသော ရွှေဝါရတို့၌။ ပစ္စယေန၊ မဟုတ် အစရှိ
 သောပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ပစ္စယပုပ္ဖိတရားတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝုစ္စတိ၊ ဝိယံ၊
 ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ (ဧဝံ၊ တူ။) ဣမသ္မိံ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌။ ပစ္စယေန၊
 ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ န ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်။ အထခေါ

၁။ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန။ ။ ဝဋ္ဋနိဿိတော ဒါနာဒိဝေသေန သဒ္ဓိ
 ဥပ္ပါဒေန္တော ရာဂံ ဥပနိဿာယ ဒါနာဒိဝေသေန သဒ္ဓိ ဥပ္ပါဒေတိနာမ၊
 န ဝိဝဋ္ဋနိဿိတော အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာတိ အာဟ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန
 ဝဒတိတိ-အနု။

၂။ ဧကေတောပိ။ ။ ဧကေတော ပီတိ ဣဒံ ယဒိပိ ကေသ္မိံ သန္တာနေ
 သုဒုက္ခာနံ ကေသ္မိံ ခဏေ ဥပ္ပတ္တိ နတ္တိ၊ ပစ္စယသမာယောဂေါ ပန
 (အကြောင်းတရားတို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်ကား) တေသံ (ထိုသုခဒုက္ခ
 တို့၏) ကေဇ္ဈမ္ပိ ဟောတိတိ ကတော ဝုတ္တိ-အနု။

အဟုတ်ကား။ တဿတဿ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ၊ ထိုထို သဟိတ်နာမက္ခန္ဓာအစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားအား။ တေသံတေသံ မွေ့နံ၊ ထိုထိုဟိတ်၆-ပါးစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏။ တံတံ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ထိုထို ဟေတုအစရှိသော ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ (ဘဂတော) ဂုဏ်တိ။ စ၊ ဆက်။ ပစ္စာဇာတက္ခန္ဓာ၊ နောက်နောက်ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်။ ဥပတ္တမ္မကတ္တေန၊ (ရှေးရှေးသော ကေတကယ အစရှိသောပစ္စယုပ္ပန်တရားအား) တောက်ပုံတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဟောန္တိယေဝ၊ ကုန်သည်သာ။) တေန၊ ထိုသို့ ဥပတ္တမ္မက၏အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သေ (သော) ပစ္စာဇာတပစ္စယောကို။ ဣမ ဤပဉ္စဝါရ၌။ အနုလောမတော၊ အဖြစ်ဖြင့်။ အာဂတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော ဒဿေတိ)။

၄၂၇။ စေတနာ ဝတ္ထုဿပိ ပစ္စယောတိ(ဇ္ဇေ)၊၌။ အတ္တနေ၊ စေတနာဟူသော မိမိ၏။ ပတိဋ္ဌာဘူတဿပိ၊ တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော ဗာဒယလတ္တုအားသော်မှလည်း။ ကမ္မပစ္စယော၊ ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ယောတိ။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ ဆိုဦးအံ့။ ကသ္မာ၊ကြောင့်။ ဇ္ဇေ၊ ဤပဉ္စဝါရ၌။ ပစ္စယဝါရေဝိယံ၊၌ကဲ့သို့။ နိဿယအတ္တိအဝိဂတေသု၊ နိဿယပစ္စည်း အတ္တိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းတို့၌။ ဒုမူလကဒုကာဝသာနာ၊ ကုသလာဗျာကတဟူသော ၂-ပါးသောမူလရှိသည်ဖြစ်၍ ကုသလာဗျာကတဟူသော ၂-ပါးသော မူလီအဆုံးရှိကုန်သော။ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ (ဘဂတော) န ဥဒ္ဓုဇ္ဇာ၊ ထုတ်ဆောင်တော်မမူအပ်ပါကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (ဇ္ဇေ၊၌။ နိဿယအတ္တိအဝိဂတနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။) အလဗ္ဗမာနတ္တာ၊ မရအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒုမူလကဒုကာဝသာနာ၊တို့ကို။ နဥဒ္ဓုဇ္ဇာ၊ ကုန်)။ ဟိ၊ ချဲ့။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယဝါရ၌။ ဒေသနာယ၊ ၏။ ပစ္စယုပ္ပန္နပဓာနတ္တာ၊ ပြဓာန်းသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလောစ၊ လည်းဖြစ်သော။ အဗျာကတောစ၊ လည်းဖြစ်သော။ မော၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။ ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ကုန်လ

သော်။ ကုသလာဗျာကတပစ္စယာ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတဟူသော ပစ္စည်း ရှိသောတရားတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုသလဉ္စ။ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ။

ဟိ၊ မှန်။ ယဒတာ တတော ဝါ၊ အမှတ်မထား၊ တပါးတပါးမူလည်း ဖြစ်သော။ ဥဘယပစ္စယတော၊ ကုသိုလ်အဗျာကတဟူသော ၂-ပါးစုံသော ပစ္စည်းကြောင့်။ ပစ္စယပ္ပန္နဿ၊ ဧ။ ဥပ္ပတ္တိမတ္တိယေဝ၊ ဖြစ်ခြင်းမျှကိုသာ။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယဝါရ၌။ အဓိပ္ပေတံ၊ ဧ။ ဥဘယဿ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတ ဟူသော ၂-ပါးစုံသော ပစ္စယပ္ပန်တရားအား။ ဥဘိန္နံ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတ ဟူသော ၂-ပါးစုံသော ပစ္စည်းတရားတို့၏။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကျေးဇူးပြု ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ န (အဓိပ္ပေတော)၊ အလိုမရှိအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ် အပ်၏။ [ကသ္မာထည့်၍ ဟိ(ယသ္မာ), ဣတိ (တသ္မာ) -ဟုလည်း တနည်း ပေးပါ။] ဣဒ ပန၊ ဤပဉ္စါရ၌ကား။ ဒေသနာယ၊ ဧ။ ပစ္စယပခာနတ္တာ၊ ပြဓာန်းသောပစ္စည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဘိန္နံ၊ ကုန်သော။ ကုသလ ဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ နိဿယာဒိဘူတာ၊ နိဿယအစရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သော။ [အာဒိဖြင့် အတ္တိ အဝိဂတတို့ကိုယူပါ။] ကုသလာဗျာကတာ၊ တို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်မရနိုင်ကုန်။ [“ကုသိုလ်နှင့် အဗျာကတသည် တပေါင်း တည်း ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောကြောင့် မရအပ်ကုန်” ဟုလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုသလော စ။ ပေ။ ပစ္စယောတိအာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂဝ တာ) န ဝုတ္တိ။

ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပဉ္စဝါရသဋ္ဌနာ အနုလောမဂဏနာ

၄၃၉။ ဧတ္ထ ပန ပုရေဇာတမ္ပိ လဗ္ဘတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တိ၊ ယဒိ ဝေ၊ ယင်းသို့ဖြစ်လသော်။ ကသ္မော၊ ကြောင့်။ တထာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ တိဏီတိ၊ ဟူသော။ ဂဏနမတ္တသာမညတော၊ ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းသင်္ချာမျှ၏ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တထာတိ သင်္ဂဟကာရေန ဝုတ္တိ၊ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။)

၄၄၀။ အဓိပတိပစ္စယေ (၈) ။ပေ။ ဝိသာဘာဂါတိ၊ ဟူသော။ ပုရိမ
 ပါဠော၊ ရှေးအဋ္ဌကထာပါဠိကို။ နိဒဿနဝသေန၊ နိဒဿနည်း၏အစွမ်းဖြင့်။
 ဝါ၊ ညွှန်ပြကြောင်းဥဒါဟရဏ်အဖြစ်ဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂပစ္စည်းများ
 ကျန်နေသောကြောင့် နိဒဿနနည်းဟု ဆိုသည်။] ပန၊ - ထိုသို့ နိဒဿနနည်း၏
 အစွမ်းဖြင့် မှတ်ထိုက်ပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟေတုပစ္စယဿ၊
 ။ ဝိသဘာဂေန၊ ဝိသဘာဂဖြစ်သော။ ဧကေန၊ သော။ အာရမဏေန၊
 အာရမဏပစ္စည်းဖြင့်။ နိဒဿနံ၊ နိဒဿနနည်းကို။ အကတွာ၊ ၍။ အနန္တရာဒိနိ၊
 အနန္တရအစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ ဝဒန္တော၊ ဆိုသောအဋ္ဌကထာဆရာသည်။
 သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဝိသဘာဂေ၊ ဝိသဘာဂပစ္စည်းတို့ကို။ ဒဿေတိ၊ သရုပ်
 အားဖြင့်ပြ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသဘာဂါ၊ သဘောတူကုန်သော။ ဣန္ဒြိယ
 မဂ္ဂပစ္စယာစ၊ တို့ကိုလည်း။ ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဓိပတိန္ဒြိယ
 မဂ္ဂပစ္စယေသု ။ပေ။ ဝိသဘာဂါတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ရွတ်ဆို
 ကြကုန်၏။

တထာ ဘာဝါ ဘာဝတော (တိ)၊ ကား။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ၊ ဟေတု
 ပစ္စည်း၏အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်) သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝတော၊ သဟ
 ဇာတအစရှိသောပစ္စည်းတို့၏ရှိခြင်းကြောင့်။ (သဘာဂါ၌စပ်) နန္ဒ၊ စောဒ
 နာပါဦးအံ့။ (ကိ၊ နည်း) အမောဟဝဇ္ဇာနံ၊ အမောဟသည် ကြဉ်အပ်ကုန်
 သော။ ဟေတူနံ၊ ငါးပါးသောဟိတ်တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ၊ သည်။
 (သတိ၊ သော်) အဓိပတိန္ဒြိယ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝေ၊ အဓိပတိပစ္စည်း ဣန္ဒြိယ

၁။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ။ပေ။ဘာဝတော။ ။သံဝဏ္ဏေဘဗ္ဗံ “တထာ
 ဘာဝါဘာဝတော (ဘာဝ အဘာဝတော)” ဟု ရှိသော်လည်း သံဝဏ္ဏနာ၌
 “တထာဘာဝ” ကို “ဟေတုပစ္စယဘာဝေ” ဟုဖွင့်၍ “ဘာဝတော” ကို
 “သဟဇာတာဒိဘာဝတော” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သံဝဏ္ဏနာ အလိုအားဖြင့်
 “ဘာဝါဘာဝတော” ဟု ရှိရလိမ့်မည်။ အနုဂ္ဂိကာစာအုပ်၌လည်း သံဝဏ္ဏေ
 တဗ္ဗဝယ် “တထာဘာဝါဘာဝတော” ဟုရှိ၍ သံဝဏ္ဏနာ၌ “တသ္မိံ ဟေတု
 ပစ္စယာကာရေ သတိ ဘာဝတော” ဟု ဘာဝ၌ အာဒိသ၏အတွက် မဖွင့်ပါ။
 အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ကား သူ့နည်းနှင့်သူ အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် ၂-နည်း
 ပေးခဲ့ပါသည်။

ပစ္စည်းမဂ္ဂပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်သည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပညာဝဇ္ဇာနံ၊ ကုန်သော။ အဓိပတိပစ္စယာဒိနံ၊ အဓိပစ္စည်းအစရှိသည်တို့၏။ (အာဒိဖြင့် ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စည်းတို့ကို ယူပါ။) ဝိသဘာဂံတော၊ ဝိသဘာဂတို့၏ အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)။ ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ကုသလာဒိဟေတုနံ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ၊ သည်။ (သတိ၊ သော်။) ဝိပါကပစ္စယဘာဝါဘာဝတော၊ ဝိပါကပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဟေတုဝဇ္ဇာနံ၊ ကုန်သော။ ဝိပါကနံ၊ ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာတို့၏။ ဝိသဘာဂတာယ၊ ဝိသဘာဂတို့၏အဖြစ်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ (နန္ဒ)၊ ဖြစ်ထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကားစောဒ္ဒနာတည်း။ နဘဝိတဗ္ဗံ၊ မဖြစ်ထိုက် (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဥဘယပစ္စယသဟိတေ၊ ဟေတုဝိပါကဟူသော နှစ်ပါးစုံသော ပစ္စည်းတို့နှင့်တကွဖြစ်သော။ ဝါ၊ တို့၏တကွ ဖြစ်ရာဖြစ်သော။ စိတ္တစေတသိကရာသိမ္မိ၊ စိတ် စေတသိက် အစုဖြစ်ဘော။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ၊ ဟေတုပစ္စည်းအဖြစ်ရှိသော။ (ဝိပါကမ္ပိ၊ ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ၌။) ဝိပါကပစ္စယတ္တာ ဘာဝ ဘာဝတော၊ ဝိပါကပစ္စည်းအဖြစ် မရှိခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ (ဝိပါကပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း)။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ (တနည်း) ဟိ၊ သို့။ ဟေတုသဟဇာတပစ္စယသဟိတေ၊ ဟေတုပစ္စည်း သဟဇာတပစ္စည်းတို့နှင့် တကွဖြစ်

၁။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ ဝိပါကမ္ပိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဝိပါကမ္ပိ” ပုဒ်မပါ။ ရှေးနိဿယ၌၎င်း၊ အနုဋီကာ၌၎င်း “ဝိပါကမ္ပိ” ပုဒ်ပါ၏။ ပါမုလည်း အဓိပ္ပါယ်မှန် ထွက်သည်။ “ဟေတုပစ္စည်းလည်း ဖြစ်သော ဟောဝိပါက၊ မဟုတ်ဝိပါက၊ လောကုတ္တရာဝိပါက၌” ဟူလို။ ထိုဝိပါကများ၌ ဝိပါကပစ္စည်းလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဝိပါကတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိသဘာဂများ မဖြစ်နိုင်ကြပါ” ဟူလို။

၂။ ယထာဟိ။ ပေ၊ မိခာပိ။ ။ “ဟေတုပစ္စယဘာဝေ ဝိပါကပစ္စယတ္တာ ဘာဝါဘာဝတော” ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်ကို အကျယ်ပြုရာဝယ် ဟေတု သဟဇာတ ပစ္စည်းတို့ကို ဥပမာပြု၍ ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ ဟိ” စသည်ကို မိန့်။ ဟေတု သဟဇာတ ၂-မျိုးရသော တရားအစ၌ ဟိတ်သည်ကြဉ်အပ်သော တရားအစ ရှိပါသော်လည်း (ဟိတ်တခြား၊ တရားအစတခြား ရှိပါသော်လည်း) ဟိတ်တို့က ဟေတုပစ္စည်းတပ်သော အခါ ထိုဟိတ်တို့မှာ သဟဇာတ ပစ္စယသတ္တိ မရှိမဟုတ် (ရှိသည်သာ) ထို့ကြောင့် “ဟေတုဝဇ္ဇာသဟ

သော။ ဝါ။ တို့၏တကွဖြစ်ရာဖြစ်သော။ [ရှေးနိဿယ၌၎င်း အနုဋီကာ၌
 ၎င်း “သဟိတေ”ဟု ရှိ၏။] ရာသိမှို၊ စိတ်စေတသိက်အစ၌။ ဟေတုဝဇ္ဇ
 သဗ္ဗာဝေ၊ ဟိတ် ဖိ-ပါးသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သောတရားတို့၏ ထင်ရှားရှိကုန်
 သည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပေါ်သော်လည်း။ ဟေတုနံ၊ တို့၏။ ဟေတုပစ္စယ
 ဘာဝေ၊ သည်။ (သတိ)။ သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝေါ၊ သဟဇာတ
 ပစ္စည်း၏အဖြစ်၏မရှိခြင်းသည်။ နုတ္တိ။ [“သဟဇာတပစ္စည်းလည်းဖြစ်သည်”
 ဟူလို။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတုဝဇ္ဇာနံ၊ ကုန်သော။ သဟဇာတာနံ၊ တကွ
 ဖြစ်သောတရားတို့၏။ ဟေတုဿ၊ ဟိတ်၏။ ဝိသဘာဂတာ၊ သဘောမတူ
 ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ န ဝုတ္တာ ယထာ၊ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။
 ဣဓာပိ၊ ဟေတုပစ္စည်း ဝိပါကပစ္စည်း၌လည်း။ (ဝိသဘာဂတာ န ဝုတ္တာ။)
 ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေပိ၊ ၌လည်း။ သေနယော၊ တည်း။

အပိစ၊ သည်သာမကသေး။ [သဘာဂ ဝိသဘာဂအခွဲ၌ ဤနည်းသာ
 မက အခြားတနည်းလည်းရှိသေးသည် ဟူလို။] ပစ္စယုပ္ပန္နဿေဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်

ဇာတ တရားတို့မှာ ဟိတ်တို့နှင့် ဝိသဘာဂ”ဟု ဟောတော် မမူအပ်သကဲ့သို့
 တို့အတူ ဟေတုဝိပါကပစ္စည်းတို့၌လည်း ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်
 ‘ဝိသဘာဂအဖြစ် မရှိပါ’ ဟူလို။

၁။ သေ။ ပေ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေပိ။ ။ ယှာယံ နယော ဟေတုသဟဇာတ
 ပစ္စယယသု ဝိသဘာဂတာဘာဝေါ ဝုတ္တာ၊ သေ နယော၊ ဟေတုသဟိတေ
 ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယောတိ အတ္ထော။ (ဟိတ်ဘပါးပါးက သမ္ပယုတ်တရားတို့အား
 ၎င်း၊ စိတ္တဇရုပ်အား၎င်း ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာဝယ် ဝိပ္ပယုတ္တ
 ပစ္စည်းလည်း ရ၏။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၌လည်း နည်းတူ) တတ္ထာပိ ဟိ ဟေတု
 ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယသဟိတေ ရာသိမှိုတိအာဒိ သက္ကာ ယောဇေတန္တိ-အနု။]

၂။ အပိစ။ ။ ဤနည်း၌ကား သဘာဂဟုတ် မဟုတ်ကို ပစ္စုပ္ပန် ကျေးဇူး
 ပြုခိုက်သာ စဉ်းစားရမည်။ ဥပမာ—လောဘဟိတ်က လောဘမူ ပဌမစိတ်၊
 စိတ္တဇရုပ်တို့အားကျေးဇူးပြုရာ၌ သဟဇာတလည်း ဟုတ်၏။ ရုပ်အား ကျေးဇူး
 ပြုရာ၌ ဝိပ္ပယုတ္တလည်း ဟုတ်၏။ ဤသို့ ကျေးဇူးပြုခိုက်၌ သဘာဂအဖြစ်ကို ဆိုအပ်
 သော အသီးသီးသော ခဏ၏အစွမ်းဖြင့် ကျေးဇူးမပြုခြင်းကို ညဉ့်ရှယ်၍
 ထိုဟိတ်တရား၏ ‘ဝိသဘာဂအဖြစ်ကို မဆိုထိုက်တော့။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-
 ပစ္စယုပ္ပန်တရားမှန်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌သာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏သာ။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဟောတော်
မူအပ်ကုန်၏။ [ပစ္စယုပ္ပန်ရှိမှ ပစ္စည်းရှိနိုင်သည်။ ပစ္စယုပ္ပန်မရှိလျှင် ပစ္စည်း
လည်းမရှိနိုင်။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပစ္စုပ္ပန္နက္ခဏေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌။ တထာ
ဘာဝါဘာဝဝသေန၊ ထိုဟေတုပစ္စည်း ဖြစ်လသော် သဟဇာတအစ
ရှိသောပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ သဘာဂတာယ၊ သဘာဂ၏
အဖြစ်ကို။ ဝုစ္စမာနာယ၊ ဆိုအပ်သော်။ နာနာက္ခဏဝသေန၊ အမျိုးမျိုး
သောခဏ၏ အစွမ်းဖြင့်။ တံသော၊ ထိုဟိတိ၏ပင်။ ဝိသဘာဂတာ၊
ဝိသဘာဂ၏အဖြစ်ကို။ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ကုသလာ ဝိမံသာတိ ဣဒံ၊ ဟူသောဤစကားကို။ ကုသလာ ဝိမံသာ
ဓိပတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) (ကသွားကြောင့်။
ကုသလာ ဝိမံသာတိ ဣဒံ၊ ကုသလာ ဝိမံသာဓိပတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။
ဝတ္တဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွား) ကြောင့်။ အနဓိပတိဘူတာ၊ အဓိပတိ မဟုတ်
သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဝိမံသာ၊ ဝိမံသာသည်။ (ပညာသည်။) အဓိပတိ
ပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ကုသလာ ဝိမံသာတိ ဣဒံ၊
ကို။ ကုသလာ ဝိမံသာဓိပတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝတ္တဗ္ဗံ)။

၄၄၁-၄၄၂။ သစေ ပန။ ပေ။ လဘတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုရိမ
ပါဌော၊ ရှေးပေစာ၌ ရှိသောပါဌ်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ ရှေးပါဌ်ရှိပါသော
လည်း။ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿစ အဗျာကတဿစာတိဣဒံ၊ ဟူသော်
ဤသစ္စာကို။ န လတ္တတိ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုသလော။ ပေ။ ဒွေ
လဘတိတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ နောက်ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။

အမှာ။ စာအုပ်တို့၌ “ပစ္စယုပ္ပန္နက္ခဏေ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နက္ခဏေ” ဟူ၍သော်
လည်း ရှေးနိဿယ၌၎င်း၊ အနုဋီကာ၌၎င်း “ပစ္စုပ္ပန္န” ဟူသောပုဒ်ကို တွေ့ရ
၏။ [ပစ္စုပ္ပန္နော ဝေ၊ ပစ္စယုပ္ပန္နော (ပစ္စယုပ္ပန်မှန်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်သာတည်း။
အနန္တရပစ္စည်း စသည်ကို ဆောက်ပါ) ပစ္စယော ပန အတိတောပိ အနာ
ဂတောပိ ကာလဝိနိမုတ္တောပိ ဟောတိတိ ပစ္စုပ္ပန္နက္ခဏေ ဟေတုပစ္စယဘာဝ
သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝံ သန္ဓာယ (ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ “တထာ ဘာဝ
ဘာဝသေန” ဟု ပါဌ်မှန် ရှိပါစေ) တထာဘာဝဘာဝဝသေန သဘာဂတာယ
ဝုစ္စမာနာယ နာနာက္ခဏိကာနံ ကုသလာဒိနံ ဟေတုနံ ဝိပါကာနု ဝသေန

ဦးတရဂဏနေသုတံ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထောဉ္စ ဖပ်) ယေသု၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ ပဝိဇ္ဇေသု၊ ဝင်လာကုန်လသော်။ ဝါ၊ ဝင်လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဦးတရာ၊ ယုတ်လျော့သော။ ဂဏနာ၊ ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာသည်။ ဟောတိ၊ တေသု၊ ထိုယုတ်လျော့သောသင်္ချာရှိခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပါက အညမညအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ (အပ္ပဝိသန္ဓေသု၊ ပဝိသန္ဓေသုတို့၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော။ ဝါ၊ တနည်း။ တိဏိ၊ ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို၎င်း။ ဒွေ၊ ၂-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို၎င်း။ ဧကံ၊ တပါးသောဝိသဇ္ဇနကို၎င်း။ (လဘတိ)။ [တိဏိ ဒွေ ဧကန္တိ နေရာဝယ် ပဉ္စ တိဏိ ဧကန္တိဝတ္ထုပ္ပံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ဟုမဓုဒ္ဓိကာ၌ရှိ၏။ သေချာစွာ တွက်ကြပါလေ။] ဣတိဝေ၊ သို့။ ဦးတရဂဏနေသု၊ သာ၍ ယုတ်လျော့သော သင်္ချာရှိကုန်သော။ အညမညာဒီသု၊ အညမည အစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။ ပဝိသန္ဓေသု၊ ကုန်လသော်။ တေသံ၊ ထိုပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တိကတော၊ တိကမှ။ ဦး၊ ယုတ်လျော့သော။ ယထာလဒ္ဓဉ္စ၊ အကြင်အကြင် ရထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော။ ဒွေ ဧကန္တိဂဏနံ၊ ဒွေ ဧကံ ဟူသောသင်္ချာကို။ လဘတိ။ ဣတိ အတ္ထော။ [ဤနည်း၌ကား “ဦးတရဂဏနေသုကို ယုတ်လျော့သော အရေအတွက်ရှိကုန်သော”ဟု ထုံးစံအတိုင်း အနက်ပေးနိုင်သည်။ ယထာလဒ္ဓဉ္စ၏ နောက်၌ စာအုပ်တို့ဝယ် “ဒွေ” ဟု မပါရှေးနိဿယ၌၎င်း၊ အဋ္ဌကထာပါဌ်၌၎င်း ပါ၏။]

အဝိပါကာနိတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ အနာမဋ္ဌဝိပါကာနိ၊ မသုံးသပ်အပ်သော ဝိပါကပစ္စည်းရှိသော ဗုဒ္ဓနတ္ထိတည်း။ ဣတိအတ္ထောကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ ဝိသဘာဂတာ တသေဝ ဟေတုဿ နဝတ္ထဗ္ဗာတိ ဣမမတ္ထံ ဒသေတိ အပိစာတိ အာဒိနာ၊ -အနု။

၁။ ဦးတရဂဏနေသု။ ။ဦးတရဂဏနပစ္စည်းများ ဝင်လာကုန်သည်ရှိသော် အရေအတွက်လည်း ဦးတရဖြစ်၏။ ဟူရာ၌ ဦးတရဂဏနပစ္စည်း၏ ဝင်လာခြင်းသည် ဦးတရဂဏနဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “တေသုတိ ဦးတရဂဏနာဟေတုသု ဝိပါကအညမညာဒီသု”ဟု ဟေတုသဒ္ဓါထည့်၍ ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ ပဌမနည်း အနက်ပေးထားသည်။

၂။ အနာမဋ္ဌဝိပါကာနိ။ ။ “နဝန္တမ္ပိ ဟေတုနဝသေန ဝုတ္တာနိ အဝိပါကာနိ”၌ ဟေတုနံကို ထောက်၍ “အဝိပါကာနိ” အရဝိပါကဟိတ်မပါ

ဝိပါကဟေတုရဟိတာနိ၊ ဝိပါကဟိတ်မှကင်းသော-ဆန္ဒတို့တည်း။ ဣတိ အတ္ထောကို။ န (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ တတ္ထ သဗ္ဗေပိ သဟဇာတဝိပါကာစေတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထောဥ္ဗ္ဗစပ်။) တတ္ထ၊ ထိုပဉ္စမဆန္ဒမှစ၍ ၅-ပါးသော ဆန္ဒတို့၌။ [တတ္ထာတိ ပဉ္စမဆန္ဒတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စသု ဆန္ဒနေသု။-အနု။] သဟဇာတာ၊ ကုန်သော။ ယေ ပစ္စယုပ္ပန္နာ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန်တို့သည်။ “ဝိပါကာစေတိ၊ ဝိပါကံစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ သည်၎င်း။ ဝိပါကသဟဇာတရူပါစ၊ ဝိပါကနှင့်တကွဖြစ်သော ရုပ်တို့သည် ၎င်း။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ အတ္ထော။ တံသမုဋ္ဌာနရူပါစာတိ ဧတ္ထံ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ တံသမုဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏေနေဝ၊ တံ သမုဋ္ဌာနသဒ္ဓါဖြင့်ပင်။ သင်္ဂဏှာတိ၊ သိမ်းယူ၏။ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တံသမုဋ္ဌာန ရူပ ကဋ္ဌတ္တာရူပါစ၊ လဗ္ဗန္တိတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပဌန္တိ။ [ဤဆရာတို့ကား “တံသမုဋ္ဌာနရူပ” ဖြင့် စိတ္တဇရုပ်ကိုယူ၍ ကမ္မဇရုပ်ကိုယူဘိရန် “ကဋ္ဌတ္တာ ရူပါစ” ဟု ထည့်၍ ရွတ်ဆိုကြသည်။ နောက်ပဌန္တိ၌လည်း နည်းတူ။] စတုတ္ထေ ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝတိ နတ္တာပိ၊ ၌လည်း။ ဒေသေ နယော၊တည်း။ [“ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာန” ပါဌ်ဖြင့် ကမ္မဇရုပ်တို့ကိုပါ ယူရ

ခြင်းကို ယူရမည် စိုးသောကြောင့် “အနာမဋ္ဌဝိပါကနိ” ဟု ဖွင့်သည် “မသုံးသပ်အပ်” ဟူသည် ဝိပါကပစ္စည်းတို့ကို မယူအပ်ခြင်းတည်း။ ဆန္ဒနုပုဒ်က နုပုလိင်ဖြစ်သောကြောင့် “အနာမဋ္ဌဝိပါကနိ” ဟု နုပုလိင်ဖြင့် ဆိုထားသည်။ [အနာမဋ္ဌဝိပါကနိတိ အဂ္ဂဟိတဝိပါကပစ္စယာနိ၊ ဆန္ဒနံ အပေက္ခိတာ အယံ နုပုသကနိဇ္ဈေသော၊ နဝိပါကဟေတုရဟိတာနိ သာဓာရဏဝေနေ ဝုတ္တတ္ထာ၊-အနု။]

၁။ တံသမုဋ္ဌာနရူပါစ။ “တံသမုဋ္ဌာနရူပ” ဟုလာလျှင်စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်စသည်ကို ယူရ၏။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို မယူရ။ ဤ နေရာ၌ကား တံသမုဋ္ဌာနသဒ္ဓါဖြင့် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုလည်း ယူထား၏။ ထိုသို့ ယူနိုင်အောင် “တေန ဝိပါကေန သဟ သမံဝါ ဥဋ္ဌာနံ တေသာတိ တံသမုဋ္ဌာနန္တိ အယမ္ပိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ” ဟု အနုဋီကာဖွင့်သည်။ “တံ သမုဋ္ဌာန၊ ထိုပဋိသန္ဓေဝိပါကနှင့် အတူတကွ (အညီအမျှ တပြိုင်နက်) ထကြ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိသောရုပ်” ဟုဆိုလျှင် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုလည်း ရနိုင်ပေတော့၏။

သည်ကို “သေဝ နယော” ဟု ဆိုသည်။] ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ဂစ္ဆတော
ဂူပဉ္စာတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပဌန္တိ။

ဝေဓိတိ၊ ကား။ တေသု ။ ပေ။ အာဒိနာ၊ သော။ ဝုတ္တနယေနပိ၊
ဖြင့်လည်း။ (“ဂဏနံ ဝိဒိတွာ” ခွံစပ်။) ပန၊ ဆက်။ သဋ္ဌနေသု၊ တို့၌။ ယော
ယော ပစ္စယော၊ သည်။ မူလတာဝေန၊ မူလ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတော၊ တံ
ပစ္စယဓမ္မာနံ၊ ထိုမူလအဖြစ်ဖြင့် တည်သောပစ္စည်းတရားတို့ကို။ (လာဘ၌စပ်)
နိရဝသေသ ။ ပေ။ လာဘက္ကမေန၊ အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို
ရခြင်း၊ ယုတ်လျော့သောတရားတို့ကိုရခြင်း၊ အထူးသဖြင့်ယုတ်လျော့သော
တရားတို့ကိုရခြင်း၊ သာ၍ယုတ်လျော့သော တရားတို့ကိုရခြင်း၏အစဉ်အား
ဖြင့်။ သဋ္ဌနာအကို။ ဝုစ္စတိ။ စ၊ ဆက်။ နိရဝသေသလာဘော၊ အကြွင်းမရှိ
အလုံးစုံသောတရားတို့ကိုရခြင်း၌။ ပစ္စယပ္ပန္နာနံ၊ တို့ကို။ နိရဝသေသ လာ
ဘက္ကမေန၊ အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံကိုရခြင်း၏အစဉ်အားဖြင့်။ (သဋ္ဌနာဝုစ္စတိ)။
ဦးလာဘာဒိသု၊ ယုတ်လျော့သော တရားတို့ကိုရခြင်း အစရှိသည်တို့၌။
တထာ၊ ထို့အတူတည်း။ ဣတိ အယံကမော ဤအစဉ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။
ဟေတုမူလကံ၊ ဟေတုမူလကနယသည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီ။

၄၄၅။ ဝတ္ထုဝသေန၊ ဟဒယဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ (မရဏာသန္ဓေအခါ
စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ဝရသော် ၁၇-မျက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော
ဟဒယဝတ္ထုနှင့် စပ်သဖြင့်။) သနိဿယံ၊ သနိဿယဖြစ်သော သဋ္ဌနကို။
(သင်္ဂဟကာရော) ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတံ။ (“တတိယံ နိဿယေန” စသည်ဖြင့်
ဆိုလတံ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤစတုတ္ထသဋ္ဌနသည်။ လဗ္ဘမာနဿပိ၊
ရတိုက်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝတ္ထုဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
သဋ္ဌနံ၊ သဋ္ဌနသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ အဓိပ္ပါယေန၊ ဖြင့်။ အာရမဏ
ဝသေနဝ ဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

၄၄၆။ သဟဇာတေန ပန။ ပေ။ နလဗ္ဘတိတိ ဣဒံကို။ (ဝုတ္တံခွံစပ်)
သဟဇာတ ပုရေဇာတ၊ သဟဇာတပစ္စည်းတပ်သောတရား၊ ပုရေဇာတ
ပစ္စည်းတပ်သောတရားတို့သည်။ ကော၊ တခုတည်းသော။ နိဿယပစ္စ
ယော၊ လည်၎င်း။ (သဟဇာတနိဿယ၊ ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းသည်

၎င်း။) အတ္ထိပစ္စယောစ၊ သည်၎င်း။ (သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စည်း
 သည်၎င်း။) [စသဒ္ဓါဖြင့် အဝိဂတကိုပါ အနုဋီကာ၌ယူထားသည်။] ဟောန္တိ
 ယထာသို့။ ဝေ၊ တူ။ သဟဇာတာရမဏာဓိပတိနံ၊ သဟဇာတာဓိပတိ
 ပစ္စည်း၊ ပုရေဇာတာဓိပတိပစ္စည်းတပ်သောတရားတို့၏။ ကေဿ၊ တရုတည်း
 သော။ အဓိပတိပစ္စယဘာဝဿ၊ ၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ (သင်္ဂဟ
 ကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဟိ၊ ချဲ့။ နိဿယဘာဝေါ၊ နိဿယပစ္စည်း၏ ဖြစ်ကြောင်း
 ဖြစ်ရာသတ္တိသည်၎င်း။ အတ္ထိ အဝိဂတဘာဝေါ၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတ
 ပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသတ္တိသည်၎င်း။ သဟဇာတပုရေဇာတနိဿ
 ယာဒိနံ၊ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း၊ ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏
 ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသတ္တိတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ သမာနော၊ တူသောသဘောရှိ
 သည်။ (ဟောတိ) [“နိဿယာဒိနံ”၌ အာဒိဖြင့် သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာ
 တတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂတ၊ ပုရေဇာတအဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း
 ဖြစ်ရာသတ္တိတို့ကို ယူပါ။]

ပန၊ ဗျတိရိုက်ကား။ ဝေ၊ တူ။ သဟဇာတာရမဏာဓိပတိဘာဝေါ၊ သဟ
 ဇာတာဓိပတိပစ္စည်း၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသတ္တိ
 သည်။ (သဟဇာတပုရေဇာတနိဿယာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။) သမာနော၊
 သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဟိ၊ မှန်။ သဟဇာတော၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း
 တပ်သောတရားသည်။ အာရမဏဘာဝံ၊ သို့။ အနုပဂန္ဓာ၊ မကပ်ရောက်
 မူ၍။ အတ္တနာ၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဝတ္တန ဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။
 အဓိပတိ၊ အကြီးအကဲသည်။ ဟောတိ။ ဣတရော၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း
 မှ အခြားသော အာရမဏအဓိပတိပစ္စည်းသည်။ အာရမဏံ၊ သည်။ (မိမိ
 ပစ္စယုပ္ပန်၏အာရုံသည်။) ဟုတူ၊ ၍။ အတ္တနိ၊ ပစ္စည်းဟူသောမိမိ၌။ နိန္ဒတာ
 ကရဏေန၊ ညွတ်ကင်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းဖြင့်။ (အဓိပတိဟောတိ)။
 စ၊ သည်သာမကသေး။ သဟဇာတော၊ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းသည်။
 ဝိဇ္ဇမာနတာဝေနော၊ မိမိ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာ။ ဥပကာရ
 ကော၊ လျော်သောကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတရော၊ သဟ
 ဇာတာဓိပတိပစ္စည်းမှ အခြားသော အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းသည်။

အတိတာနာဂတော၊သည်။ (သမာနော)ပိ၊ သော်လည်း။ အာရမဏ
ဘာဝေနေဝ၊ဖြင့်သာ။(ဥပကာရကောဟောတိ)။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ “သဟဇာတော ဟိ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး
သောအကြောင်းကြောင့်) သဟဇာတာရမဏပစ္စယာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း
အာရမဏပစ္စည်းတရားတို့သည်။ (ဘိန္ဒသဘာဝါ၊ကွဲပြားသောသဘောရှိကုန်
သည်။ (ဟောန္တိ) ဝိယ၊ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊တူ။) သဟဇာတာရမဏာဓိပတိနော၊
သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတို့သည်။ ဘိန္ဒသဘာဝါ၊
ကွဲပြားသော သဘောရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။ဣတိ၊ ကြောင့်။တေးထိုသဟ
ဇာတာဓိပတိပစ္စည်း အာရမဏဓိပတိပစ္စည်းတို့သည်။ ဧကတောဝေ၊ တပြိုင်
နက်သာ။ (အတူတကွသာ) အဓိပတိပစ္စယဘာဝံ၊ သို့။ န ဘဇန္တိ၊ မကပ်
ရောက်ကုန်။ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း
အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်းတရားတို့၏ တပြိုင်နက်သာ အဓိပတိပစ္စည်း၏အဖြစ်
သို့မကပ်ရောက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်။)ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂေ၊ ဌ်လည်း။
ကုသလောစ။ပေ။ပစ္စယောတိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ (ဘဂစတာ)
န ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၄၄၇-၄၅၂။ သာဟာရကသုဒ္ဓနာနံ၊ အာဟာရပစ္စည်းနှင့်တကွ ဖြစ်
ကုန်သော ဗုဒ္ဓတို့၏။ပုရတော၊ ရွှေဌ်။ ဝိရိယစိတ္တဝိမံသာနံ၊ ဝိရိယာဓိပတိ
စိတ္တာဓိပတိဝိမံသာဓိပတိတို့နှင့်။ သာဓာရဏဝသေန၊ ဆက်ဆံသောသုဒ္ဓန
နှင့်စပ်သဖြင့်။ အနာဟာရကာမဂ္ဂကာနိ၊ အာဟာရပစ္စည်းလည်း မရှိကုန်၊
မဂ္ဂပစ္စည်းလည်းမရှိကုန်သော။ဆ၊ ကုန်သော။သဏ္ဌိန္ဒြိယဗုဒ္ဓနာနံ၊သဏ္ဌိန္ဒြိယ
ဗုဒ္ဓတို့သည်။ ဝတ္တဗ္ဗာနိ၊ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်သည်။ သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။
[နောက်၌ “သတ္တ တိဏိ” စသည်ဖြင့် ၆-ပါးလာသောကြောင့် “ဆ သဏ္ဌိန္ဒြိယ
ဗုဒ္ဓနာနံ”ဟု ရှေးနိဿယ၌ရှိ၏။] (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်
သနည်း။) အဓိပတိ ။ပေ။ အဝိဂတန္တိ သတ္တ (ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ အဓိပတိ
။ပေ။အဝိဂတန္တိ တိဏိ(ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။ အဓိပတိ ။ပေ။ အဝိဂတန္တိ
တိဏိ(ဣတိ)၊ဟူ၍၎င်း။ အဓိပတိ။ပေ။ အဝိဂတန္တိ ဧကံ(ဣတိ)၊ ဟူ၍၎င်း။
အဓိပတိ ။ပေ။ အဝိဂတန္တိ ဧကန္တိ၊ဟူ၍၎င်း။ အဓိပတိ။ပေ။ အဝိဂတန္တိ
ဧကန္တိ၊ ဟူ၍၎င်း။ (ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယံ၊ အထ၊ကိုသို့ဟောတော်မူထိုက်ပါကုန်

လျက်။) ကသွာ၊ ကြောင့်။ 'တာနိ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သောစွာတို့ကို။ (ဘဂဝတ) န ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သနည်း။ - ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။' အာဟာရမဂ္ဂေဟိ၊ အာဟာရပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့မှ။ အညဿိ၊ သော။ ဣန္ဒြိယဘူတဿ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ အဓိပတိဿ၊ ၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ တာနိ၊ တို့ကို။ န ဝုတ္တာနိ။

ဟိ၊ ချဲ့။ စိတ္တာဓိပတိ၊ ဟူသည်။ အာဟာရေ၊ ဝိညာဏာဟာရသည်။ (ဟောတိ)။ ဝိရိယံ(စ)၊ ဝိရိယာဓိပတိသည်၎င်း။ ဝိမသာစ၊ ဝိမသာဓိပတိသည်၎င်း။ မဂ္ဂေ၊ သည်။ ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ ယဿ၊ အကြင်ဣန္ဒြိယပစ္စည်းဖြစ်သော အဓိပတိ၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းကြောင့်။ အနာဟာရကာမဂ္ဂတာနိ၊ ကုန်သော။ သဣန္ဒြိယသန္ဓနာနိ၊ တို့သည်။ ဝတ္တဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သည်။ သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။ အညော၊ အာဟာရပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းဖြစ်သော အဓိပတိမှ အခြားသော။ ဣန္ဒြိယဘူတော၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ (သော) အဓိပတိသည်။ န အတ္တိ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အာဟာရပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်း ဖြစ်သော အဓိပတိမှ အခြားသော ဣန္ဒြိယပစ္စည်းဖြစ်သော အဓိပတိ၏ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) တာနိ၊ ထိုအနာဟာရက အမဂ္ဂကဖြစ်သော သဣန္ဒြိယသန္ဓနတို့ကို။ အဝတွာ၊ မူ၍။ စိတ္တာဓိပတိအာဒိနိ၊ တို့၏။ ကောန္တန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ အာဟာရမဂ္ဂဘာဝ ဒဿနတ္ထိ၊ အာဟာရပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ။ သာဟာရကသမဂ္ဂကာနေဝ၊ သာဟာရကလည်း ဖြစ်ကုန်၊ သမဂ္ဂကလည်းဖြစ်ကုန်သော သန္ဓနတို့ကိုသာ။ (ဘဂဝတ) ဝုတ္တာနိ။

စ၊ ဆက်။ တေသု၊ ထို သာဟာရကသန္ဓန သမဂ္ဂကသန္ဓနတို့တွင်။ သမဂ္ဂကေသု၊ သမဂ္ဂကသန္ဓနတို့၌။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယဓမ္မော၊ ဝိရိယာဓိပတိ၊ ဝိမသာဓိပတိဟူသောပစ္စည်းတရားတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ။ သာဟာရကေသု၊ သာဟာရကသန္ဓနတို့၌။ ဧကောယေဝ၊ တပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ (ပစ္စယဓမ္မော၊ စိတ္တာဓိပတိဟူသောပစ္စည်းတရားကို။ လဗ္ဘတိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမဂ္ဂတာနိ၊ သမဂ္ဂကသန္ဓနတို့သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ ဝတ္တဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သည်။ သိယံ၊ ပန၊ ကား။ သ ဣန္ဒြိယကာနိ၊ သဣန္ဒြိယသန္ဓနတို့ကို။ ယေဟိ အာဟာရမဂ္ဂေဟိ၊ အကြင်အာဟာရပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့မှ။ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနိ၊ ခွဲခြားထိုက်ကုန်၏။ တေသံ၊

ထိုအာယာရပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ကမဝသေန၊ အစဉ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်မှ။ (သာဟာရကသုဒ္ဓနတို့၏နောက်မှ။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ သမဂ္ဂသုဒ္ဓနတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။) ပန၊ ဆက်။ အဋ္ဌက ထာယံ၊ ဤ။ သဒိသတ္တာတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ သမဂ္ဂကတ္တေန၊ သမဂ္ဂကသုဒ္ဓန၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သမာနတ္တာ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ တနည်း။ အနန္တရ ရူပတ္တာ၊ အခြားမဲ့ပစ္စည်းအားလျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (“န ဝုတ္တာနိ ဌ်စပ်)ဣတိ အတ္ထော။ [အနန္တရရူပတ္တာတိ အနန္တရအနုပတ္တာတိ အတ္ထော၊- မဓု။)

၄၅၇-၄၆၀။ ကုသလာ ။ပေ။ စတ္တာရိတိ၊ ဟူသောစကားကို။ (ဝုတ္တံ ဖိ) အဗျာကဘသဟိတဿ၊ အဗျာကတနှင့်တကွဖြစ်သော။ ကုသလဿ၊ ။၏။ ပစ္စယဘာဝဒဿနဝသေန၊ ဖြင့်။ ကုသလမူလကေသေဝ၊ ကုသလမူလကနယ တို့၌ပင်။ ဒုမူလကမ္ပိ၊ ကုသလာဗျာကတဟူသော ဒုမူလကကိုလည်း။ အာ ဟရိတွာ၊ ဆောင်၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ အဗျာကတော၊ အဗျာကတ ပဒေ၌။ ဝတ္ထုရူပမ္ပိတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝတ္ထုဗ္ဗိ၊ ။၏။ ဒုတိယသုဒ္ဓေန၊ ၌။ အဗျာကတဝိသဇ္ဇေန၊ ၌။ ရူပေသု၊ ရုပ်တို့ တွင်။ ဝတ္ထုမေဝ လဗ္ဘတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုရိမပါဌော၊ တည်း။ ပံန၊ ထိုသို့ရှေးပါဌ် ရှိပါသော်လည်း။ ဘူတရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝတ္ထုဉ္စ ဘူတရူပဉ္စ လဗ္ဘတိတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ။ စတုတ္ထေ၊ စတုတ္ထ သုဒ္ဓန၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန ရူပမေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ပဋိသန္နိက္ခဏေ ကဋ္ဌတ္တာရူပဉ္စာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗိ၊ ။၏။ သဝိပါကေသု ။ပေ။ ရူပဉ္စာတိတ္ထေ၊ ဤပါဌ်၌၎င်း။ စတုတ္ထေဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနမေဝါတိဣဓေ၊ ဤပါဌ်၌၎င်း။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ ဝိပါကစိတ္တ သမုဋ္ဌာနဂဟဏေန၊ ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဉ္စာတိပိ၊ ဟူ၍ လည်း။ ပဌန္တိ။ [“ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ” ၏ နောက်၌ “ကဋ္ဌတ္တာရူပဉ္စ” ဟု ထည့်၍ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။]

ပန၊ ဆက်။ တ္ထေ၊ ဤပစ္စယာနုလောမသုဒ္ဓန၌။ (နယောဗိတာနိဌ်စပ်) သဟဇာတ၊ ဝေ။ အဝိဂတမူလကေသု၊ သဟဇာတပစ္စည်း ။ပေ။ အဝိဂတ

ပစ္စည်းဟူသော၊ မူလရှိကုန်သော။ ဆဋ္ဌနေသု၊ တို့၌။ ဟေတု ကမ္မ၊ ဈာန
မဂ္ဂေဟိ၊ ဟေတုပစ္စည်း။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စည်းတို့နှင့်။ ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ န ယောဇီ
တာနိ၊ မယှဉ်စေအပ်ကုန်။ အတ္ထိ အဝိဂတ မူလကဝဇ္ဇေသု၊ အတ္ထိပစ္စည်း
အဝိဂတပစ္စည်း ဟူသော မူလရှိကုန်သောဆဋ္ဌနတို့သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။
[ရှေးနိဿယ၌၎င်း အနုဋီကာ၌၎င်း “အတ္ထိ အဝိဂတမူလကဝဇ္ဇေသု” ဟု ရှိ၏။
နောက်၌လည်း နည်းတူ။] ယထာဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ (ဆဋ္ဌနေသု၊ သဟ
ဇာတဆဋ္ဌန၊ အညမညဆဋ္ဌန၊ နိဿယဆဋ္ဌန၊ ဝိပါကဆဋ္ဌန၊ သမ္ပယုတ္တဆဋ္ဌန၊
ဝိပ္ပယုတ္တဆဋ္ဌနတို့၌။) အာဟာရေန၊ အာဟာရပစ္စည်းနှင့်၎င်း။ နိဿယ
ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ မူလကဝဇ္ဇေသု၊ နိဿယပစ္စည်း။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စည်း
ဟူသော မူလရှိသောဆဋ္ဌနတို့သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ (ယထာဝုတ္တေသု၊
ကုန်သော။ ဆဋ္ဌနေသု၊ သဟဇာတဆဋ္ဌန၊ အညမညဆဋ္ဌန၊ ဝိပါကဆဋ္ဌန၊
သမ္ပယုတ္တဆဋ္ဌနတို့၌။) အဓိပတိဗျူတ္တိယေဟိ၊ အဓိပတိပစ္စည်း ဗျူတ္တိယပစ္စည်း
တို့နှင့်၎င်း။ (ဆဋ္ဌနာနိ န ယောဇီတာနိ)။

ကသွာ၊ ကြောင့်။ (ဆဋ္ဌနာနိ နယောဇီတာနိ၊ ကုန်သနည်း။) ဣတိ၊
ဤကား အမေးတည်း။ ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထို ဟေတုကမ္မ
ဈာနမဂ္ဂ အာဟာရ အဓိပတိ ဗျူတ္တိယပစ္စည်းတို့ကို။ [ရှေးက မယှဉ်စေအပ်ဟု
ပယ်အပ်ခဲ့သော ပစ္စည်းတို့ကို ပြန်၍စွဲသည်။] ယောဇီယမာနေသု၊ ယှဉ်စေ
အပ်ကုန်သော်။ [ထိုထိုဆဋ္ဌန၏အစွမ်းဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော ဟေတုအစရှိသော
ပစ္စည်းတို့၌ ယှဉ်စေအပ်ကုန်သော်။] တံတံစိတ္တပ္ပပါဒေကဒေသဘူတ၊ ထိုထို
စိတ္တပ္ပပါဒ်၏ တစိတ်တဒေသဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတုအာဒယော၊ ဟိတ်
၆-ပါးအစရှိကုန်သော။ [အာဒိဖြင့် စေတနာ၊ ဂစ္ဆ-ပါး၊ ဈာန၊ ဂု-ပါး၊ မဂ္ဂင်
၁၂-ပါး၊ နာမ်အာဟာရ ၃-ပါး၊ သဟဇာတအဓိပတိပစ္စည်းတရား ၁၄-ပါး၊
နာမ်ဣဒန္တာ-ပါးတို့ကိုယူပါ။] အရူပဓမ္မာဝ၊ နာမ်တရားတို့ကိုသာ။ ပဗ္ဗယဘာ
ဝေဒနာဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ တေန၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟိတ် ၆-ပါး အစရှိသော
နာမ်တရားတို့၏သာ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့် ရအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။)
တေဟိ၊ ထိုဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့နှင့်။ (ယောဇီယမာနာနိ၊ ကုန်သော။)
ဆဋ္ဌနာနိ၊ တို့ကို။ ဟေတုမူလကာဒိသု၊ ဟေတုမူလကအစရှိသော ဆဋ္ဌန
တို့၌။ [အာဒိဖြင့် ကမ္မမူလကဆဋ္ဌန၊ ဈာနမူလကဆဋ္ဌန၊ အာဟာရမူလက

သုဒ္ဓန၊ အဓိပတိမူလကသုဒ္ဓန၊ ဣန္ဒြိယမူလကသုဒ္ဓနတို့ကိုယူပါ။] ဝုတ္တသဒိသာ
နေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော သုဒ္ဓနတို့နှင့် တူကုန်သည်သာ။ (ဟုတွာ) ရှုပ်မိဿ
ကတ္တာဘာဝေန၊ ရုပ်နှင့် ရောနှောကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။
သုဝိညေယျာနိ၊ လွယ်ကူစွာသိနိုင်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုဒ္ဓနာနိ န
ယောဇိတာနိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တာနိ။ ဣတိ၊ ဤကား
အဖြေဘည်း။ ။

— ပန၊ ဆက်။ အတ္ထိ အဝိဂတေဟိ၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့နှင့်။
ယောဇိယမာနေ၊ ယှဉ်စေအပ်သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရပစ္စည်းသည်
၎င်း။ နိဿယာဒိဟိ၊ နိဿယ အစရှိကုန်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ [အာဒိဖြင့်
ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကိုယူပါ။] (ယောဇိယမာနာနိ၊ ကုန်သော)
အဓိပတိဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ရှုပ်မိဿကာနိ၊ ရုပ်နှင့်ရောနှောကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (န ဝုတ္တာနိ)။ အဓိပတိဟာရိန္ဒြိယမူလကေသု၊
အဓိပတိပစ္စည်း အာဟာရပစ္စည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ဟူသော မူလရှိကုန်သော
သုဒ္ဓနတို့၌။ ဝုတ္တသဒိသာနိပိ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော သုဒ္ဓနတို့နှင့် တူသည်လည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ သုဒ္ဓနာနိ၊ တို့ကို။ (ယောဇိတာနိ၌စပ်) အတ္ထိအဝိဂတမူလ
ကေသု၊ အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်းဟူသော မူလရှိသော သုဒ္ဓနတို့၌၎င်း။
နိဿယာဒိမူကေသု၊ နိဿယပစ္စည်း အစရှိသော မူလရှိသော သုဒ္ဓနတို့၌
၎င်း။ အာဟာရေန၊ အာဟာရပစ္စည်းနှင့်၎င်း။ အဓိပတိန္ဒြိယေဟိ၊ တို့နှင့်

၁။ အတ္ထိအဝိဂတေဟိ ပန ပေ။ ဟောန္တိတိ။ ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ အတ္ထိ
အဝိဂတမူလကာနိ နိဿယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတာနိ တေဟိ ဝဇ္ဇိတာနိတိ
အာဟ အတ္ထိ အဝိဂတေဟိ ပနာတိအာဒိ၊ နိဿယာဒိဟိ ယောဇိယမာနာနိ
အဓိပတိန္ဒြိယာနိ ရှုပ်မိဿကာနိ ဟောန္တိတိ နဝုတ္တာနိတိ သမ္ပန္နော၊-အနု။ ဤ
အနုဋီကာဖွင့်ကို ထောက်၍ “ဟောန္တိတိ” ၌ ဣတိကို နဝုတ္တာနိ သို့ ပြန်လှည့်၍
စပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဟောန္တိတိ နောက်၌ပုဒ်ရှိပါစေ။

၂။ အဓိပတောပေယောဇိတာနိ။ ။ ယဒိ ဝေ ကသ္မာ အတ္ထိအဝိဂတ
မူလကေသု အာဟာရေန၊ နိဿယာဒိမူလကေသု၊ အဓိပတိန္ဒြိယေဟိ ယောဇော
ကတာတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ အဓိပတိဟာရိန္ဒြိယမူလကေသုတိအာဒိ၊-
အနု။

၎င်း။ သုပါကဋ္ဌဘဝတ္ထံ၊ အလွန်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ ယောဇီ
တာနိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

၄၆၂-၄၆၄။ နိဿယမူလကေ၊ နိဿယပစ္စည်း ဟူသော မူလရှိသော
နယဉ်။ ဆဋ္ဌေ၊ ဆဋ္ဌသဋ္ဌနဉ်။ တိဏိတိ ကုသလာဒိနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿာတိ၊
ဟူသောပါဌ်သည်။ ပုရိမပါဌော၊ တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ ရှေးပါဌ်ရှိပါသော်
လည်း။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသောပစ္စယပုန်တို့၏။ (ပစ္စယ
ဘူတာနိ၊ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။) စက္ခာဒိနိပိ၊ စက္ခာယတန အစရှိသည်
တို့ကိုလည်း။ [ရှေးနိဿယဉ်၊ “ဝ” သဒ္ဓါပါ၏။] လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊
ကြောင့်။ အဗျာကတဿ စက္ခာယတနာဒိနိစာတိ၊ ဟူ၍။ ပဋ္ဌန္တိ။

၄၆၆။ ဥပနိဿယမူလကေ၊ ဤ။ ပကတူပနိဿယဝသေန၊ ပကတူပ
နိဿယ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ‘ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ဒွိသု ၂-ပါးသော ခဋ္ဌန
တို့တွင်။ ပဌမေ၊ ပဌမသဋ္ဌနဉ်။ လောကီယ။ ပေ။ ဂဟေတဗ္ဗာတိ၊ ဟူ၍။
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ လောကုတ္တရာပိ၊
လောကုတ္တရာစေတနာကိုလည်း။ ဂဟေတဗ္ဗာဝ၊ သည်သာ။

၄၇၃-၄၇၇။ ကမ္မမူလကေ၊ ကမ္မမူလကနယဉ်။ ပဋိသန္ဓိယံစတ္ထုပီတိတ္ထေ၊
ဤ။ ပဝတ္ထေယ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌ကဲ့သို့။ ခန္ဓာယေဝ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကိုသာ။
ပစ္စယပ္ပန္နဘာဝေန၊ ဖြင့်။ န ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။
အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ [ဒေဝေသု ဌာနေသု ခန္ဓသဒ္ဓေါ အရူပေသွေဝ
နိရုဓဋ္ဌာတိ ကံတွာ ဝုတ္တံ။ န ပဝတ္ထေ။ ပေ။ ဂဟေတဗ္ဗာတိ။-အနု။] ဝိပါကာ
ဝိပါက သာဓာရဏဝသေန၊ ဝိပါကံစေတနာ ဝိပါကံမဟုတ်သော စေတနာ
တို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တေသု၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။
စတုသု၊ လေးပါးသော ခဋ္ဌနတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ပဌမသဋ္ဌနဉ်။ အရူပေန
သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ လဗ္ဘတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊
သော်လည်း။ ကဋ္ဌတ္တာရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတေဝ၊ သည်သာ။ [ကဋ္ဌတ္တာ
ရူပမ္ပိ ပန လဗ္ဘတိတိ ဣမိနာ ကေက္ခဏိကကမ္မဝသေန ဝုတ္တာနီတိ ဝစနံ
ပဋိက္ခိပတိ။-အနု။] ပန၊ ဆက်။ ဣမသ္မိံ ကမ္မမူလကေ၊ ဤ။ ကမ္မပစ္စယာ
အာရမဏေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ အာရမဏမူလကေစ၊ ဤလည်း။ အာရမဏေ

ပစ္စယာ ကမ္မေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဝတ္ထံ၊ နည်း။

[ယမတ္ထံ သန္ဓာယ ကသ္မာ နဝတ္ထန္တိ ဝတ္ထံ။ တံ ပါကဋ္ဌတရံ ကရောန္တော နန္ဒတိ အာဒိံ ဝတ္ထာ ပုန တံ ဥဒါဟရဏေန ဝိဘာဓေတုံ ယထာ စာတိ အာဒိံ ဝတ္ထံ။-အနု။] ကုသလာ ကုသလစေတနာ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာသည်။]ရှေးနိဿယ၌ “ကုသလာကုသလာ စေတနာ”ဟု ရှိ၏။] ကမ္မာရမဏာနံ၊ ကံဟူသော အာရုံရှိကုန်သော။ ပဋိသန္ဓိယာဒိနံ၊ ပဋိသန္ဓေ အစရှိသည်တို့၏။ (အာဒိဖြင့် ဘဝင် စုတိတို့ကိုယူ။) ကမ္မပစ္စယော၊ သည်၎င်း။ အာရမဏပစ္စယောစ၊ သည်၎င်း။ ဟောတိနနံ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်လော။ စ၊ ဥဒါဟရဏကို ပြုဦးအံ့။ အာရမဏဘူတံ၊ သော။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ အာရမဏနိဿယပစ္စယဘာဝေန၊ အာရမဏပစ္စည်း နိဿယပစ္စည်း၏အဖြစ် ဖြင့်။ ဝုစ္စတိယထာ၊ ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ကမ္မမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ အာရမဏပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝတ္ထဗ္ဗနန၊ ဟောတော်မူထိုက်သည် မဟုတ် ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ န(ဝတ္ထဗ္ဗ)၊ ဟောတော်မူ ထိုက်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယဘာဝါနံ၊ ကမ္မပစ္စည်း၏ အဖြစ်၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ အဖြစ်တို့၏။ အညမည ပဋိက္ခေပတော၊ အချင်း ချင်းကို ပယ်မြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ဟိ၊ ချဲ့။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ သော။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။ နိဿယဘာဝံ၊ မှီရာ၏အဖြစ်ကို။ (စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၆-ချက် မြောက်သောစိတ်၊ စုတိစိတ်တို့၏ မှီရာ၏အဖြစ်ကို။) အပရိစ္စတိတွာ၊ မစွန့်မူ၍။ တေနဝါကာ ရေန၊ ထိုမှီရာ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်။ တန္တိသိတေန၊ ထို ဒဟယဝတ္ထုကို မှီသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မရဏာသန္ဓဇော စိတ်သည်။ အာလမ္ဗိယမာနံ၊ အာရုံပြုအပ်သော်။ ဝါ၊ သော။ (ဝတ္ထု၊ သည်။) နိဿယ ဘာဝေန၊ မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ နိဿယပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထု၊ ဌာ။ ယုတ္တံ၊ ၏။ ကမ္မံပနံ၊ သည်ကား။ တသ္မိံ၊ ထို

၁။ ကမ္မံ ပနံ ပေ။ နာရမဏာကာရေန။ ။ကံဆိုသည်မှာ မိမိကို ပြုပြီး နောက် အကျိုးဖြစ်သောဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့အား ကမ္မသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ အာရုံအခြင်းအရာအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည် မဟုတ်။

ကံကို။ ကတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော်။ (ပြုအပ်ပြီးနောက်မှ။) ပတတ္ထမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏။ ကတူပစိတဘာဝေန၊ ပြုအပ် ဆည်းပူးအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကမ္မပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ အာရမဏာကာရေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ကမ္မ ပစ္စယော) န (ဟောတိ)၊ မဖြစ်။

၈။ ဆက်။ ဝိသယမတ္တတာဝသေန၊ အာရုံမျှ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ သန္တာနဝိသေသံ၊ သန္တာန်အထူးကို။ ကတွာ၊ '၍။ ဗလုပ္ပ၊ ဒနသင်္ခါတေန၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ကမ္မပစ္စယာကာရေန၊ ကမ္မပစ္စည်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (အာရမဏ ပစ္စယော) နဟောတိ။ တသ္မာ၊ 'ကြောင့်။ (ယိုသို့ကံ၏ မိမိပြုအပ် ဆည်းပူးအပ် သည်၏အဖြစ်၊ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့အား ကမ္မပစ္စည်းတပ်သည်၏ အဖြစ်၊ အာရုံမျှအဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့အား အာရမဏ ပစ္စည်းတပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ကမ္မပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်။ အာရမဏ ပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ ' ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်မြစ်၏။ အာရမဏပစ္စယ ဘာဝေါ၊ သည်လည်း။ ကမ္မပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကမ္မ ပစ္စယော ဟုတွာ အာရမဏပစ္စယော ဟောတိတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ အာရမဏ ပစ္စယော ဟုတွာ ကမ္မပစ္စယော ဟောတိတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝတ္ထု၊ ၄၁။ န

ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၌လည်း “ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ” နှင့်အညီ ကဘ ဥပစိတဖြစ်သော ကံသည်သာ များသောအားဖြင့် အကျိုးပေး၏။

၁။ ဝိသယမတ္တတာဝသေန ၈။ ပေ။ ကာရေန။ ။ အာရုံဟူသည် ကတ ဥပစိတဖြစ်ဘွယ် မလို။ အာရုံဖြစ်ရုံမျှဖြင့် အာရမဏပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ခန္ဓာ အစဉ်ကို ထူးအောင်ပြု၍ အကျိုးဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မပစ္စည်း အခြင်း အရာအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည် မဟုတ်။

၂။ တသ္မာ။ ပေ။ နဝုတ္တံ။ ။ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့် ကမ္မပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည် အာရမဏပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုပယ်၍၊ အာရမဏ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကလည်း ကမ္မပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုပယ်သောကြောင့် ကမ္မ ပစ္စည်း အာရမဏပစ္စည်း ၂-မျိုးလုံးကို တပြိုင်နက် ဟောတော်မူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဟောတော်မူအပ်။

သက္ကတ၊ ဘောင်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ကမ္မပစ္စယာ အာရမဏေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ အာရမဏပစ္စယာ ကမ္မေ ဒွေတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဓမ္မသေနာပတိနာ၊ သည်။) န ဝုတ္တိ။

[ကသ္မာ ပန တံယေဝ ဝတ္ထု အာရမဏပစ္စယော ဟေတိ နိဿယ ပစ္စယော စ။ န တံယေဝ ကမ္မံ အာရမဏပစ္စယောစ ကမ္မပစ္စယောစာတိ န စောဒေတဗ္ဗမေတံ။ ဓမ္မသဘာဝေါသောတိ ဒဿေန္တော “သေ စ သဘာဝေါတိ အာဒိမာဟ။-အနု။] စ၊ ဆက်။ ဝတ္ထမာနာနံ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ အာရမဏပုရေဇာတာနံ၊ ကုန်သော။ (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မရဏာသန္ဓဇေ၏ အာရုံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်စသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားမဖြစ်မီ ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော။) ဝတ္ထုစက္ခာဒိနံ၊ ဟဒယဝတ္ထု စက္ခာယတနအဝရှိသည်တို့၏လည်း။ မရဏာသန္ဓ အခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်သော စက္ခာယတန အစရှိသော ၅-ပါးသော အာယတနတို့၏လည်း။) အာရမဏပစ္စယဘာဝေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တပေါင်းတည်း။ နိဿယာဒိပစ္စယာ၊ နိဿယအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ(ယာ) ဝတ္ထဗ္ဗတာ၊ အကြင် ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)။ သေ (သော)၊ ဤဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်။ သဘာဝေါ၊ သဘောတည်း။ (လုံးစုံတည်း။) အတိတဿ၊ သော။ ကမ္မဿစ၊ ၏လည်း။ အာရမဏပစ္စယဘာဝေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တပေါင်း တည်း။ ကမ္မပစ္စယော ဟေတိ။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ(ယာ) နဝတ္ထဗ္ဗတာ၊ အကြင် မဆိုထိုက်

၁။ သေ စ သဘာဝေါ။ ။ “အာရမဏပုရေဇာတာနံ” ကို ခွဲ၍ အာရမဏ ကို ဝတ္ထုနှင့်၎င်း၊ ပုရေဇာတကို စက္ခာဒိနံနှင့်၎င်း တွဲပြီးလျှင် နိဿယအနက် မှတ်ပါ။ ယံ ကို ယာ ဟု ဣတ္ထိလိင်ပြင်၍ “ဝတ္ထဗ္ဗတာ” နှင့် တွဲဘိုရန် အနုဋ္ဌိကာ ဖွင့်၏။ ရှေးနိဿယ၌ “အာရမဏပစ္စယဘာဝေန” နေရာဝယ် “အာရမဏ ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝေန” ဟုပြင်ထား၏။ နိဿယာဒိ ဌ် အာဒိ အရလည်း ပုရေဇာတ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဝိပ္ပယတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတတို့ကို ယူ၏။ ထို့ကြောင့် ပုရေဇာတ ထပ်ပါနေသည်။ ရှေး၌ပါလျှင် အာဒိ အရ၌ ပါဘွယ်မလို။

၂။ ယံ။ ပေ။ ဝေမိဓာပိ။ ။ အကျိုးပေးမည့် ကံသည် အတိတ်ကံတည်း။ မရဏာသန္ဓအခါ၌ မရဏာသန္ဓဇာတို့က အာရုံပြုအပ်သောကံသည် အတိတ်ကံ

သည်၏အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ)။ အယံ၊ ဤမဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သဘာဝေါ၊ တည်း။ (ယထာကံ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။) သဟဇာတ ပုရေဇာတနိဿယာနံ၊ သဟဇာတနိဿယ ပုရေဇာတနိဿ တို့၏။ သဟ၊ တပေါင်းတည်း။ နိဿယပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝတ္တဗ္ဗတာ၊ သည်။ သဘာဝေါ၊ သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ သို့သော်။ သဟဇာတာရမဏာဓိပတိနံ၊ သဟဇာတာဓိပတိ၊ အာရမဏာဓိပတိတို့၏လည်း။ သဟ၊ တည်း။ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ နဝတ္တဗ္ဗာ၊ သည်။ သဘာဝေါ၊ သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ သို့သော်။ ဝေ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ စက္ခာယတန အစရှိသော ၅-ပါးသော အာဟတန၊ အတိတ်ကံ၌လည်း။ (ဒဗ္ဗဗ္ဗံ)။ ဣတိ၊ ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း။

၄၇၇-၄၇၉။ နိရာဓိပတိ ဝိညာဏာဟာရဝသေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ (“အဓိပ္ပာယ်” ၌စပ်) အနာမဋ္ဌာဓိပတိဘာဝဿ၊ မသုံးသပ်အပ်သော အဓိပတိ၏အဖြစ်ရှိသော။ ဝိညာဏာဟာရဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။) ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ တည်း။ ဝတ္ထု ပရိဟာယတိတိ၊ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ အညမညမ္ပိ၊ အညမညပစ္စည်းကိုလည်း။ လဘန္တဿ၊ ရသော။ ဝတ္ထုဿ၊ ပရိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ၏။ ပရိဟာနံ၊ ယုတ်လျော့ခြင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒသေတိ။

၄၇၄-၄၉၅။ တတိယေ၊ တတိယဆင့်၌။ အရူပိန္ဒြိယာနိ ရူပါနန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ သော်လည်း။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသည်တို့၏။ (ပစ္စယဘူတာနိ၊ ကုန်သော။) စက္ခုဒီနိစ၊

မဟုတ်။ အတိတ်ကံနှင့် အလားတူသော ပစ္စုပ္ပန်ကံတည်း။ ထို့ကြောင့် ကမ္မပစ္စည်းနှင့် အာရမဏပစ္စည်းကို တပြိုင်နက် အတူတကွမဆိုထိုက်။ ဥပမာ- သဟဇာတ ပုရေဇာတနိဿယ ၂-ပါးကို နိဿယပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ဆိုထိုက်ခြင်းသည် သဘောထုံးစံ ဖြစ်သကဲ့သို့သော်၊ သဟဇာတာဓိပတိ အာရမဏာဓိပတိ ၂-ပါးတို့၏ အတူတကွ အဓိပတိပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် မဆိုထိုက်ခြင်းသည် သဘောထုံးစံ ဖြစ်သကဲ့သို့သော် ဤအတူ ဤ၌လည်း မှတ်ထိုက်၏။

စက္ကာယတနအစရှိသည်တို့ကိုလည်း။ လဗ္ဘန္တိ။ တတော။ ပေ။ ဆာတိတ္ထေ၊
 ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဝိမံသာ၊ ကို။ ယဒိပိလဗ္ဘတိ၊ အကယ်၍မူလည်း ရအပ်
 ပါပေ၏။ ပန၊ သော်လည်း။ ဝိရိယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တံ
 သမာနဂတိကာ၊ ထိုဝိရိယံဓိပတိနှင့် အဓိပတိ၏အဖြစ်ဖြင့်တူသော၊ ဖြစ်ခြင်း
 ရှိသော။ ဝိမံသာပိ၊ ကိုလည်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဂဟိတာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
 ဝိရိယဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ [တံ သမာနဂတိကာတိ ဝိရိယေန သမာန
 ဂတိကာ မဂ္ဂပစ္စယတာယ။-အနု။]

၅၁-၅၁၄။ ဝိပ္ပယုတ္တမူလကော၊ ဝိပ္ပယုတ္တမူလကနိယ၌။ ဒသမေ၊ ဒသမ
 သုဋ္ဌန၌။ ကုသလာဒယော စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာ၌
 ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ သော်လည်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ
 နာမက္ခန္ဓာဘူသည်။ ကဋတ္တာရူပါနံ၊ တို့အား။ (ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်
 သည်။ ဟောန္တိ။) ဝတ္ထုစ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်လည်း။ ခန္ဓာနံ၊ တို့အား။
 (ပစ္စယော ဟောတိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒမ္ပိ၊ ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပါနံ ဝတ္ထုစ
 ခန္ဓာနံ ဟူသော ဤစကားကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ။ ကောဒသမေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိယံ
 ဝတ္ထု ခန္ဓာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ဝိပါက
 ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ အဂ္ဂဟိတတ္တာ၊ မယူအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ ယဿ ဝတ္ထုဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သဋ္ဌနံ၊ ကို။
 ကတံ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို။ ဒဿန
 ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပန၊ သော်လည်း။ ခန္ဓာစ၊ တို့သည်လည်း။ ဝတ္ထုဿ၊
 အား။ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒမ္ပိ၊ ခန္ဓာစ ဝတ္ထုဿ
 ဟူသော ဤစကားကိုလည်း။ လဗ္ဘတေ၊ သာ။ ဒွါဒသမေ၊ ၌။ ပဋိသန္ဓိယံ
 ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပါနန္တိ၊ ဟူသောပါဠိသည်။ ပုပ္ဖပါဌော၊ ရှေးအဋ္ဌကထာပါဠိ
 တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ ရှေးအဋ္ဌကထာပါဠိရှိပါသော်လည်း။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ၊
 စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တို့ကို။ နဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ၊ မကြည့်ထိုက်
 ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒွါဒသမေ၊ ပေ။ ကဋတ္တာရူပါနဉ္စာတိ၊ ဟူ၍။
 ပဋ္ဌန္တိ။

၅၁၅-၅၁၈။ အတ္ထိပစ္စယမူလကော၊ ၌။ ပဌမသုဋ္ဌနေ၊ ၌။ အရူပ။ ပေ။
 လဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ သော်လည်း။ အာဟာ

ရိန္ဒြိယပစ္စယာစာတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ၏။ (ကသ္မာ၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယာဟာရာနံ၊ ထို၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝံသေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတဘဒယော၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ [အာဒိဖြင့် ပုရဇာဘတို့ကိုယူ။] န လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဝတ္ထုဗ္ဗံ)။ ဒုတိယေ၊ ၌။ ပစ္စာဇာတကမဠိကာဟာရာ နလဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ။ ပုံ၊ သော်လည်း။ သဗ္ဗာနိပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အလဗ္ဘမာနာနိ၊ မရထိုက်သော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ ပစ္စာဇာတ။ ပေ။ နလဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ပဋ္ဌန္တိ။ ဆဋ္ဌံ၊ ဆဋ္ဌသဋ္ဌနံ၊ ကို။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ရုပ်ဗုဒ္ဓိ၊ နာမ် ဣန္ဒြိယတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝံသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ။ သတ္တမေ၊ သတ္တမသဋ္ဌနံ၊ တတော၊ ထိုအလုံးစုံသောဣန္ဒြိယမှ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမတ္ထံ၊ မြို့သည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ ဣတိဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဧတေသံ၊ ဤဆဋ္ဌသဋ္ဌနံ သတ္တမသဋ္ဌနံတို့၏။ ဝိသေသော၊ အထူးကို။ ဝတ္ထုဗ္ဗော၊ ဆိုထိုက်၏။

တတော ကောဒသမေတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ တတောတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ နဝမတော၊ နဝမသဋ္ဌနမ္။ (ဝတ္ထု ဟာယတိ၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော (ဟောတိ)။ ကေဒသမေ၊ ၌။ ဝတ္ထာရမဏာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေန၊ ဝတ္ထုသဒ္ဓါဖြင့်။ စက္ခာဒိဝတ္ထုနိပိ၊ စက္ခာဒိအစရှိသော ဣ-ပါးသော ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း။ ဂဟိတာနံ၊ ကုန်ပြီ။ စုဒ္ဓသမေ၊ ၌။ ဝတ္ထုမေဝါတိ ဧတ္တံပိ၊ ၌လည်း။ တသ၊ တူ။ (ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေန စက္ခာဒိဝတ္ထုနိပိ ဂဟိတာနံ) သတ္တရိသမေ၊ ပေ။ ဝသေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်သည်။ ပရိမပါဌော၊ တည်း။ ပန၊ သော်လည်း။ အာရမဏူပနိဿယဝသေနာတိအယံ၊ ဟူသော ဤအနက်သည်။ သတ္တရသမတော၊ သတ္တရသမသဋ္ဌနမ္။ ဝိသေသော၊ သည်။ (အဋ္ဌာရသမသဋ္ဌနံ၏ အထူးသည်။) န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။

၁။ န ဟိ လဗ္ဘန္တိ။ “သဟဇာတ ပုရဇာတ ပစ္စာဇာတပစ္စယာ” အရ၌ ဣန္ဒြိယ အာဟာရပစ္စည်းများ မပါဝင်သေးသောကြောင့် “ပစ္စာဇာတ ပစ္စယာ” ၏ နောက်ဝယ် “အာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယာ စ” ဟုထည့်၍ ဆိုထိုက်ပါသည် ဟူလို။ ဤဝါကျများနှင့်စပ်၍ အနုဋီကာ၌ အလွန်ကျယ်ဝန်းစွာ ပြထားသည်။

သတ္တရသမေ၊ ဌိ။ ဝတ္ထုရမဏာနံ၊ တို့၏။ (ပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်၎င်း။) အဋ္ဌာရသမေ၊ ဌိ။ ဝတ္ထုဏေဝ၊ ၏သံ။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်၎င်း။ ဝိသေသော၊ ထူး၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သတ္တရသမေပန။ ပေ။ ဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ။

၅၁၉။ သဟဇာတနိ၊ သဟဇာတပစ္စည်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော ဗာဠုနတို့ကို။ (သဟဇာတေန၊ သဟဇာတမျိုးဖြစ်သော။ ဧကေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ နိယမိတာနိ) ဝိယ၊ မှတ်သားအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ (ဒဝံ၊ တူ။) သဟဇာတေန၊ သော။ ဧကေန၊ တစုံတခုသော။ ဧကေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ အနိယမိတတ္တာ၊ မမှတ်သား အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုသဟဇာတမျိုးဖြစ်သော တစုံတခုသောပစ္စည်းဖြင့် မမှတ်သားအပ်သော ဗာဠုနတို့ကို။ ပကိဏ္ဍကာနိတိ၊ ပကိဏ္ဍကဗာဠုနတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤသုဒ္ဓနတို့တွင်။ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတာ ဟာရိန္ဒြိယာနိ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း၊ အာဟာရပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ၌ပင်) [ရှေးနိဿယ၌ “ဟာရိန္ဒြိယာနံ” ဟု ရှိ၏။ ထိုအလို.... “တို့၏” ဟု ပေး၍ “အသာမညဝသေန”၌စပ်ပါ။] သဟဇာတေန၊ သဟဇာတပစ္စည်းနှင့်၎င်း။ အညမညဉ္စ၊ အချင်းချင်း၎င်း။ အသာမည

၁။ ပုရေဇာတ။ ပေ။ ဟာရိန္ဒြိယာနိ (နံ)။ ။ “ဟာရိန္ဒြိယာနိ” ဟု၎င်း “ဟာရိန္ဒြိယာနံ” ဟု၎င်း ပါ၌ ၂-မျိုးရှိ၏။ “အသာမညဝသေန”၌ စပ်လျှင် “နံ” ဟုရှိသောပါ၌က ကောင်း၏။ “ဝုတ္တာနိ” ၌ စပ်လျှင် “နိ” ဟုရှိသော ပါ၌က ကောင်း၏။ ဝုတ္တာနိ က ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် “နိ” ဟု ရှိသော ပါ၌က သာ၍ သင့်မည်ထင်သည်။ သို့သော်... အနုဋီကာ၌ “ပုရေဇာတဿ ပစ္စာဇာတဿ အာဟာရဿ ဣန္ဒြိယဿ စ အသာမညဝသေန” ဟုရှိသောကြောင့် “နံ” ဟု ပြင်ကြဟန်တူသည်။ အနုဋီကာ၌ကား “အသာမညဝသေန” ၌ ဝပ်ခိုက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဖွင့်သောကြောင့် “ပုရေဇာတဿ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ရသည်။ အနုဋီကာစာ၌ “သာမညဝသေန” ဟု “အ” အက္ခရာ ကျနေ၏။ နောက်၌ကား အနုဋီကာ၌လည်း “အ” အက္ခရာပါသည်။ “အညမည” ဟူသည် ပုရေဇာတ စသည်နှင့် ပစ္စာဇာတ စသည်တို့ အချင်းချင်း သဘောမတူကြခြင်းတည်း။

ဝသေန၊ တူသောသဘော မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဝပ
ကိဏ္ဍာနိ၊ အထူးထူး အပြားပြား ရှေးပြွမ်းကုန်သော သဋ္ဌနတို့ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊
ကုန်ပြီ။ အာရမဏမူလဘေ၊ ဌ။ အနန္တရံ သမနန္တရ ပုရေဇာတာတိ ဧတ္ထ၊
ဤပါ၌။ ဥပနိဿယောပိ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စည်းကိုလည်း။ ပဋိတဗ္ဗော၊
ထည့်၍ ရွတ်ဆိုထိုက်၏။

ယေသု၊ အကြင်ဌာနတို့၌။ ပါကဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားကုန်သည်။ ဟုတော့၊ ၍။
န ပညာယန္တိ၊ မထင်ရှားကုန်။ တာနိ၊ ထိုဌာနတို့ကို။ ဒဿေတု၊ ဌာ။
(ရှေးနိဿယ၌ “နိဒဿေတု” ဟု ရှိ၏။) ဟေတုမူလကာဒိနန္တိအာဒိ၊ အစ
ရှိသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ။ ပန၊ ဆက်။ အလောဘာဒိ
တံတံနာမာသေန၊ အလောဘအစရှိသော ထိုထိုအမည်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဟေတု။
ပေ။ မဂ္ဂပစ္စယဓမ္မာ၊ ဟေတုပစ္စည်းတရား။ ပေ။ မဂ္ဂပစ္စည်းတရားတို့သည်။
ဝေ၊ သို့။ ပါကဋ္ဌာ၊ ကုန်သည်။ (တနည်း) ဝေပါကဋ္ဌာ၊ သို့ကလောက်
ထင်ရှားကုန်သည်။) ဟုတော့၊ ၍။ န ပညာယေယျ၊ မထင်ရှားကုန်ရာ။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ ပရိစ္ဆေဒဝသေန၊
အပိုင်းအခြား၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဒဿေန္တော၊ ပြုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ဒွါဒဿေဝ ဟိ ဟေတုတိ အာဒိ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ။ တေန၊
ထိုစကားဖြင့်။ (ထိုအလောဘအစရှိသော ထိုထိုအမည်နှင့်စပ်သဖြင့် မထင်
ရှားကုန်သောပစ္စည်းတို့ကို ပြကြောင်းဖြစ်သော ဒွါဒဿေဝ ဟိ ဟေတု အစ
ရှိသောစကားဖြင့်။) ပစ္စယဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဧတ္ထကာယေဝ၊ ဤမျှအတိုင်း
အရှည်ရှိကုန်သည်သာ။ ဣတိ၊ သို့။ နိစ္ဆယံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ၍။
ပါကဋ္ဌာ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟုတော့၊ ၍။ အပညာယမာနောပိ၊ မထင်ရှား
ပါသော်လည်း။ တေသ္မေဝ၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည် ရှိသော
ပစ္စည်းတို့၌သာ။ မဂ္ဂတဗ္ဗော၊ ရှာပိုးထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤ အနက်ကို။
ဒဿေတိ။

၁။ န ပညာယန္တိ။ ။ “န ပညာယန္တိ” ဟု၎င်း၊ “ပညာယန္တိ” ဟု၎င်း
ပါ၌ ၂-ထွေရှိ၏။ ထိုတွင် ရှေးနိဿယ၌ “န ပညာယန္တိ” ဟု ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ
၌လည်း “န ပါကဋ္ဌာ ဟုတော့ ပညာယန္တိ” ဟု “န” အက္ခရာပါ၏။ ထို့ကြောင့်
န ပညာယန္တိ” သည် ရှေးပါ၌ဖြစ်ဟန် တူသည်။

တတ္ထ၊ ထိုဒွါဒသေဝံ ဟိ ဟေတု အစရှိသောစကားရပ်၌။ ဆ အာရ
မဏာတံ၊ စေတန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ အာရမဏာဓိပတိ၊ ကို။ ရူပါဒိ
အာရပဏဘာဝတော၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သင်္ဂဟိ
တော၊ သိမ်းယူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုအာရမဏာဓိပတိပစ္စည်း
ကို။ အဂ္ဂဗဟု၊ မယူမူ၍။ စတ္တာရော အဓိပတေယာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ
ကာရေန) ဝုတ္တံ။ [အာရမဏာဓိပတိ မပါဘဲ သဟဇာတဓိပတိ ကိုသာ
ဆိုသည် ဟူလို။] ကေန္တေန ကုသလဝိပါကာတိ ဣဒံ၊ ဤ စကားကို။
ဣန္ဒြိယေသု၊ ထို့တွင်။ အညိန္ဒြိယဝသေန၊ အညိန္ဒြေနနှင့်စပ်သဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။
ပန၊ ကား။ ကေန္တေန အကုသလဝိပါကာတိဣဒံ၊ ဤစကားသည်။ ဝါ၊ ကို။
လဗ္ဗ၊ ငှာ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ (ကသွာ၊ ကြောင့်။ လဗ္ဗ၊ ငှာ။
နသက္ကာ၊ နည်း။) ဟိ (ယသွာ၊) ကြောင့်။ ဈာနဓိသ္မိ၊ ဈာနင်တို့တွင်
လည်း။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဝေဒနာသည်။ အကုသလမေဝ၊ သာတည်း။ (ကသွာ၊
နည်း။) ဝိပါကဿ၊ ဝိပါကဒုက္ခဝေဒနာ၏။ အဈာနဂ္ဂတ္တာ၊ ဈာနင်မဟုတ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဒုက္ခန္တိ စေတသိကဒုက္ခံ၊ တေနာဟ အကုသလ
မေဝါတိ။-အနု။] စိတ္တဋ္ဌိတိပိ၊ စိတ်၏ တည်ကြည်ကြောင်း စိတ္တေကဂ္ဂတာ
သည်လည်း။ အကုသလဝိပါက ကိရိယာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။
(လဗ္ဗ၊ ငှာ။ နသက္ကာ။)

ပန၊ ဆက်။ အကုသလဿ၊ ၏။ ဝိပါကာ၊ အကျိုးတို့တည်း။ အကုသလ
ဝိပါကာ၊ တို့။ ဣတိဝေ၊ ဤဆဋ္ဌိတပျုရိသ် သမာသ်ဝစနတ္ထ အားဖြင့်။
အတ္ထေ၊ ကို။ ဂဟုမာနေ၊ ယူအပ်သော်။ ဣန္ဒြိယေသု၊ ထို့တွင်။ ဒုက္ခိန္ဒြိယ
ဝသေန၊ ဒုက္ခိန္ဒြေနနှင့်စပ်သဖြင့်။ (ဣဒံ၊ ဤကေန္တေန အကုသလဝိပါကာ

၁။ အညိန္ဒြိယဝသေန လဗ္ဘတိ။ ။ အညိန္ဒြေ ဟူသည် အထက်မဂ် ၃-ခု၊
အောက်ဖိုလ် ၃-ခု၌ရှိသော ပညာတည်း။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်လည်းဟုတ်၏။
ဝိပါကလည်း ဟုတ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အညိန္ဒြေ အရ ကုသိုလ် ဝိပါက ၂-မျိုးလုံး
ပါဝင်သဖြင့် “ဣဒံ ဣန္ဒြိယေသု အညိန္ဒြိယဝသေန လဗ္ဘတိ” ဟု ဆိုသည်။
[ကုသလဝိပါကာတိ ကုသလာ စ ဝိပါကာ စ ယေ အဘိန္ဒုလက္ခဏာ ဟုတွာ
ကုသလသဘာဝါ ဝိပါကသဘာဝါစာတိ အတ္ထော၊ ဝေ သဘာဝဉ္စ ကေ
အညိန္ဒြိယမေဝါတိ အာဟ ဣဒံ ပေ။ လဗ္ဘတိတိ။-အနု။]

ဟူသောစကားကို။) [ရှေးနိဿယ ထည့်သည်။] လဗ္ဗေယျ၊ရာ၏။ ပန၊ထိုသို့ ရအပ်ပါသော်လည်း။ (ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အနက်ကို ယူအပ်သော် ကေန္တေန အကုသလဝိပျာဏဟူသော စကားကို ရအပ်ပါ သော်လည်း။) ကုသလဝိပျာဏ ကုသလဝိပျာဏိသေသေန၊ကုသလဝိပျာဏ အကုသလဝိပျာဏဟူသော အထူးအားဖြင့်။ ပစ္စယယောဇနာ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အယံအတ္ထော၊ ဤဆဋ္ဌိတပျာရိသံ သမာဓိအနက်ကို။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ နသက္ကာ၊ ကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ န သက္ကာဟု “န” ပါသည်။ ပါမှကောင်း၏။]

ပဉ္စဝါရဿ၊ ၏။ သဋ္ဌနေ၊ ၌။ အနုလောမဂဏနာ၊ သည်။

နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စနိယုတ္တိရ အဖွင့်

၅၂၇။ ကေန လက္ခဏေနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ ကုသလော။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော ပါဌ်၏။ ဟေတုပစ္စယတော၊ မှ။ အညေန၊ သော။ ပစ္စယေန၊ အာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော။) စ၊ ဆက်။ ဟေတုပစ္စယ တော၊ မှ။ အည၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ သဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်းဖြင့် မယူအပ်သေးသော ပစ္စည်းတို့ကိုယူခြင်း ဖြင့်။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးဘို့သည်။ ဟောန္တိ။ [ရှစ်ပါးသရုပ်ကို “အာရမဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ” စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ထုတ်ပြထားသည်။] တေသု ထိုရှစ်ပါးသောပစ္စည်းတို့တွင်။ ကုသလော၊သည်။ ကုသလဿ၊အား။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ အာရမဏပစ္စည်း၊ သဟဇာတပစ္စည်း၊ ဥပ နိဿယပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ။) အကုသလဿ၊ အား။ ဒ္ဓိဟိ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယေဟိ၊ အာရမဏပစ္စည်း၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ပစ္စယော ဟောတိ။) ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ထိုထိုဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းသည်။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။

ဦးတ၊ သော။ တတော၊ ထိုဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းမှ။ အညေ၊ ကုန်သော။
ပစ္စယာ၊ အဓိပတိအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ အာရမဏာဒိသု၊ ကုန်သော။
အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသေဝ ပစ္စယေသု၊ တို့၌သာ။ ယထာယောဂံ၊
အနုလောမ အားဖြင့် ယှဉ်ထိုက်သည်အား လျော်စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊
ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယုဒ္ဓါရ၌။ ဣဒံ လက္ခဏံ၊ ကို။
ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ၊ ဆက်။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ဧတေသု ပစ္စယေသု၊ သို့တင်။ ပုရိမ
ပုရိမေပဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန် ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော အာရမဏ အစရှိသောပစ္စည်း
တို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတေ၊ မသိမ်းယူအပ်ကုန်သေးသော သဟဇာတာဓိပတိအစ
ရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ သင်္ဂဟတော၊ သိမ်းယူ၍။ ပစ္စိမာပစ္စိမာ၊ နောက်၌
ဖြစ်ကုန် နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္ထော၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏတော၊ မှ။
အညေသံ၊ ကုန်သော။ ဒိန္နံ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပကတူပနိဿယ ဟူသော
ပစ္စည်း ၂ ပါးတို့၏။ ဝံသေန၊ ဖြင့်။ ဥပနိဿယော၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းကို။
(သင်္ဂဟကာရေန ဝုတ္တော။) ဝတ္ထုပုရေဇာတဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပုရေ
ဇာတံ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန ဝုတ္တံ။) သဟဇာတတော၊
သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းမှ၎င်း။ ဥပနိဿယတောစ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းတပ်သော
ကမ္မပစ္စည်းမှ၎င်း။ အညိဿာ၊ အခြားသော။ စေတနာယ၊ နာနာက္ခဏိက
ကမ္မစေတနာ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ကမ္မံ၊ ကမ္မပစ္စည်းကို။ (သင်္ဂဟကာရေန
ဝုတ္တံ။) သဟဇာ ဘဒတော၊ သဟဇာတာဟာရပစ္စည်းမှ။ အညဿာ၊ သော။

၁။ သဟဇာတတော အညဿ။ ။ အဂ္ဂပါဟာရာ အပရိစ္ဆတ္တသဟဇာတ
သဘာဝါ ဝေ သဟဇာတပစ္စယော ဟောန္တိ၊ ဂ္ဂပါဟာရာ ဌိတိပုတ္တော
ယေဝါတိ ဝုတ္တံသဟဇာတတောအညဿကဗဠိကဗရာဟာရဿဝသေန အာဟာ
ရေတိ၊ သဟဇာတတော အညဿာတိ စ ဣဒံ အဂ္ဂပါဟာရနိဝတ္တနတ္ထံ
ဝုတ္တံ၊ န ကဗဠိကရာဟာရဝိသေသနိဝတ္တနတ္ထံ တာမိသဿေဝ တဿ အဘာဝ
တော၊ န ဟိ ဂ္ဂပါဟာရာ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ၊ နာပိ ပုရေဇာတ
ပစ္စယော ဟောတိ၊ ယထာ သဟဇာတနံ သဟဇာတပစ္စယော န ဟောတိ။
အနု။

ကဗဠိကာရာဟာရဿ၊ ဇါ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အာဟာရော၊ အာဟာရပစ္စည်းကို။ (သင်္ဂဟကံရေန-ဝုတ္တော။) သဟဇာတတော၊ သဟဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်းမှ၎င်း။ ပုရေဇာတတော၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်းမှ၎င်း။ အညဿ၊ သော။ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယဿ၊ ဇါ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဣန္ဒြိယံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝေဠ ကတွ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ (ဤသို့ရှေးရှေးဖြစ်သောပစ္စည်းတို့ဖြင့် မသိမ်းယူအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူခြင်းကြောင့်။) ကုသလော။ ပေ။ ပစ္စယောတိစ္စေ၊ ဟူ၍သာ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ကုသလတ္တိက၊ ပဉ္စဝါရ၊ ပစ္စယာနုလောမ၊ ဟေတုသဟဇာတဥပနိဿယ ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရတို့၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။] တဒညဘာဝေါ၊ ထိုအာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းမှ အခြားသော ဤပဉ္စဝါရ၌ အလိုရှိအပ်သော ကံအစရှိသောပစ္စည်း၏ ကုသိုလ်အရာ၌ မရှိခြင်းကြောင့်။ [တဒညဘာဝေါတိ တတော အာရမဏာဒိပစ္စယံတော၊ အညဿ ဣဓာမိပေတ ကမ္မာဒိပစ္စယဿ ကုသလေအဘာဝါ-အနု။] ကမ္မာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အာရမဏပစ္စည်းမှ အခြားကုန်သော အနန္တရူပနိဿယ ပကတုပနိဿယပစ္စည်း ၂-ပါးတို့၏ဥပနိဿယ၏အဖြစ်ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) [တသ္မာတိ ယသ္မာအာရမဏတော၊ အညေသံဒိန္ဒ ဝသေန ဥပနိဿယော ဝုတ္တော။ တသ္မာ။- အနု။] အာရမဏာဓိပတိ၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယေ၊ ၌။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိဝေါသို့။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဤ။

[ဥပနိဿယေန ဟိ အသင်္ဂဟိတတ္ထေ တံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ သိယာတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ ယံ ပနာတိ အာဒိ-အနု။] ပန၊ ထိုသို့ အာရမဏဓိပတိပစ္စည်း၏ အာရမဏပစ္စည်း၌ သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသော်လည်း။ ပရိတ္တတ္တိကေ၊ ၌။ ပဉ္စဝါရပစ္စနိယေ၊ ၌။ အပ္ပမာဏော။ ပေ။ ပစ္စယောတိတ္ထေ၊ ဤဝါရ၌။ အာရမဏဿ၊ အာရမဏပစ္စည်းကို။ ယံ အဝစနံ၊ အကြင်ဟောတော်မူခြင်းသည်။- (အတ္ထိ)။ တံ၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူခြင်းသည်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) ပုရိမေဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော အာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတဝသေန၊ မသိမ်းယူအပ်သောပစ္စည်း၏ အစွမ်းဖြင့်။

ဝုတ္တန်၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော သဟဇာတအစရှိသော နောက်ပစ္စည်း
 တို့၏။ သင်္ကဟိတဝိဝဇ္ဇနာဘာဝတော၊ သိမ်းယူအပ်သောပစ္စည်းကို ရှောင်
 ကြဉ်ခြင်း၏မရှိခြင်းကြောင့်။ ဥပနိဿယတော၊ အာရမဏပနိဿယပစ္စည်းမှ။
 အညာရမဏဘာဝတော၊ အခြားသော အာရမဏာဝိပတိပစ္စည်း၏ မရှိ
 ခြင်းကြောင့်၎င်းတည်း။ ပန၊ သက်။ အာရမဏပနိဿယသာ၊ ။ ဝါ၊ ကို။
 အာရမဏေ၊ အာရမဏပစ္စည်း၌။ အသင်္ကဟိတတ္တာ၊ မသိမ်းယူအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ န၊ မဟုတ်။ (ထိုသို့ ဟောတော်မမူခြင်း မဟုတ်)။

အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယာ၊ ထိုသည်။ သဟဇာတ။ ပေ။ ဟာရိန္ဒြိယာနံ၊ သဟ
 ဇာတတ္ထိ သဟဇာတ အဝိဂတ ။ ပေ။ ဣန္ဒြိယတ္ထိ ဣန္ဒြိယ အဝိဂတတို့၏။
 ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓာ၊ ၅-ပါး၊ အပြားရှိကုန်သည်သာ။
 ယဒိပိ ဟောန္တိ၊ အကယ်၍လည်းဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါကုန်
 သော်လည်း။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ၌၊ သဟဇာတတရား ပုရေဇာတ
 တရားတို့၏၎င်း။ ပစ္စာဇာတာဟာရာနံ၊ မိမိ၏ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော ဧကသမုဋ္ဌာ
 နိကာယမှနောက်၌ဖြစ်ကုန်သော နာမ်အာဟာရတို့၏၎င်း။ ပစ္စာဇာတိန္ဒြိ

၁။ န ပန ။ ပေ။ အသင်္ကဟိတတ္တာ။ ။ ယထာ အာရမဏေ ဂဟိတေ
 အာရမဏပနိဿယော ဂဟိတောဝ ဟောတိ။ ဗလဝါရမဏဘာဝတော၊
 ဝေ အာရမဏပနိဿယေ ဂဟိတေ အာရမဏံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ တံ
 သဘာဝတ္တာတိ။ တတ္ထ တံ ဝိသု နဉ္စဒ္ဓန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တေနာဟ န ပန အာရမဏပ
 နိဿယသ အာရမဏေ အသင်္ကဟိတတ္တာတိ၊-အနု။

၂။ ပစ္စာဇာတာဟာရာနံ။ ။ ပစ္စာဇာတ အာဟာရဟူသည် ရှေး၌ဖြစ်
 သော စတုသမုဋ္ဌာနိကာယဟူသော မိမိ၏ ပစ္စယုပ္ပန်မှ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော
 နာမ်အာဟာရတို့တည်း။ မှန်၏- ထိုနာမ်အာဟာရတို့သည် မိမိနှင့်အတူတကွ
 ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့အား၎င်း၊ ထိုနာမ်တရားဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
 ရှိသော ရုပ်တို့အား၎င်း သဟဇာတသတ္တိ အတ္ထိသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်၏။
 ရှေး၌ဖြစ်သော ပတ္တုရုပ်တို့အား ပစ္စာဇာတသတ္တိ အတ္ထိသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူး
 ပြုကုန်၏။ [အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နတော ပုရေဇာတကာယတော ပစ္စာဇာတာနံ
 အရူပါဟာရာနံ၊ တေ ဟိ အတ္တနာ သဟဇာတအရူပဓမ္မာနံ တံ သမုဋ္ဌာနရူပ
 ဓမ္မာနမ္ပိ သဟဇာတအတ္ထိပစ္စယော ဟောန္တိ။ ပုရေဇာတာနံ ပန ဝတ္ထုနံ
 ပစ္စာဇာတအတ္ထိပစ္စယော၊-အနု။]

ယာနံဉ္စ၊ မိမိ၏ပစ္စယပုန်ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကကာယမှ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော နာမ်ဣန္ဒြေတို့၏၎င်း။ သဟာပိ။ အတူတကွလည်း။ အတ္တိအဝိဂတဘာဝေါ၊သည်။ ဟောတိ။တိဏ္ဍိ၊ သုံးပါးကုန်သော သဟဇာတ ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတို့၏။ဝိပ္ပယုတ္တတ္တာ၊ဝိပ္ပယုတ္တတို့၏အဖြစ်သည်။(ဝိသုယေဝ၊ သာလျှင်။ ဟောတိ)ဝိယ၊ ကဲ့သို့။(တထာ၊ တူ။) ဝိသုယေဝ၊ သာလျှင်။ န (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ကြောင့်။ အတ္တိ ။ပေ။ ဌိတာတိ၊ ဟူ၍။ အတ္တိ အဝိဂတပစ္စယလက္ခဏေသု၊ တို့၌။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသောလက္ခဏာကို။ သင်္ဂဟေတွာ၊၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ အရူပိန္ဒြိယပစ္စယော ။ပေ။ ဒုဝိဇောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဘေဒတောတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်း အရာအားဖြင့်။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။

၁။ သဟာပိ။ပေ။ပစ္စယဘာဝေါ။ ။ဤနာမ်အာဟာရ နာမ်ဣန္ဒြေတို့သည် ပုရေဇာတပစ္စည်း အတ္တိပစ္စည်းကို ရရာခဏ၌ပင် ထိုထိုပစ္စယပုန်တို့အား သဟဇာတပစ္စယသတ္တိ အတ္တိပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့်၎င်း၊ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယသတ္တိ အတ္တိပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့်၎င်း ကျေးဇူးပြုကြသောကြောင့် “သဟာပိ ။ပေ။ ပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိ” ဟုဆိုသည်။ [ယသ္မာ ဧတေ အာဟာရိန္ဒြိယာ ယသ္မိံ ခဏေ ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စယံ လဘန္တိ၊ ကသ္မိံ ယေဝ ခဏေ တံတံ ပစ္စယပုဉ္ဇနာနံ သဟဇာတ အတ္တိပစ္စယော ပစ္ဆာဇာတအတ္တိပစ္စယော စ ဟောန္တိ၊ ကသ္မာ ဝုတ္တံ သဟာပိ အတ္တိအဝိဂတပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိတိ၊-အနု။]

၂။ အဇ္ဈတ္တိက ဗာဟိရဘေဒတော။ ။“အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဘေဒတော” ဟူသော အဋ္ဌကထာဖွင့်အတိုင်း ဆိုလျှင် “မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သမျှရုပ်ကို အဇ္ဈတ္တ၊ သူတပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်သမျှရုပ်ကို ဗဟိဒ္ဓ” ဟု ယူရလိမ့်မည်။ ဤနေရာ၌ကား ဤသို့ ယူလိုရင်းမဟုတ်။ အဇ္ဈတ္တတရားတို့တွင် သာ၍ အဇ္ဈတ္တကျသော (ခန္ဓာကိုယ်အား သာ၍ ကျေးဇူးများသော) ရုပ်ကို အဇ္ဈတ္တဟု ယူလိုရင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဘေဒတော” ဟု ဆိုထိုက်သည် ဟူလို။ [အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဘေဒတောသိ ဝတ္တဗ္ဗံ စက္ခာဒိနံ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ စ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ သပရသန္တာနိကာနဉ္စ ဣန္ဒြိယာနံ အနုဓိပ္ပေတတ္တာ၊-အနု။]

စတုဝိသတိယာပိတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ သောဠသန္ဓိယေဝံ၊ ၁၆-ပါးသော သောပစ္စည်းတို့တွင်သာလျှင်။ န၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ အဋ္ဌန္တိယေဝံအပိ၊ ၈-ပါးပစ္စည်းတို့တွင်သာလျှင်လည်း။ န၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ ကား။ စတုဝိသတိယာပိ၊ ၂၄-ပါးလည်းဖြစ်သော။ (“ပစ္စယေသု ယေ ယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ” ခြံစပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ အာရမဏဘူတာနံ၊ ကုန်ပသဓ။ အဓိပတိဥပနိဿယပစ္စယာနံ၊ အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏပနိဿယ ပစ္စည်းတို့ကို။ (သင်္ဂဟောဋ္ဌိစပ်) ဥပနိဿယေ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ (သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းသည်၎င်း။) နိဿယ ။ ပေ။ အဝိဂတာနံ၊ နိဿယ ။ ပေ။ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို။ ပုရေဇာတေ၊ ဌံ၊ သင်္ဂဟောစ၊ သည်၎င်း။ အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရမဏပစ္စယံ၊ ကို။ အာရမဏပစ္စယ ဘာဝေယေဝ၊ ဌံသာ။ တပေတု၊ ရှိ။ တဒေကဒေသဿ၊ အာရမဏပစ္စည်း၏ တစိတ်တဒေသဖြစ်သော အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏပနိဿယပစ္စည်းကို၎င်း။ တေသဉ္စ၊ ထိုနိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို၎င်း။ ဥပနိဿယာ ဒီသု၊ ဥပနိဿယ အစရှိသောပစ္စည်းတို့၌။ သင်္ဂဟံ၊ ကို။ ဝတ္ထုကာမော၊ သည်။ အာရမဏပစ္စယေ ။ ပေ။ တေဝိသတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကးရော) အာဟ။

စတုတ္ထေ ပုရေဇာတပစ္စယေတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဥပနိဿယ ပစ္စယေ၊ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တိယတာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ပုရေဇာတဘူတော အာရမဏပစ္စယောတိပိ၊ ရှိလည်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း။ တံ၊ ထို ပုရေဇာတဖြစ်သော အာရုံကို။ တတ္ထ၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်းကို သိမ်းယူခြင်း၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။

၁။ န သောဠသန္ဓိယေဝံ။ ။ “စတုဝိသတိယာပိ ပစ္စယေသု ယေ ယေ ပစ္စယာသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တေ တေ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟူသော အဋ္ဌကထာဝါကျကို ကြည့်၍ “သောဠသန္ဓိယေဝံ၊ ၁၆-ပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်သာလျှင်။ ယေယေ ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တေ တေ၊ တိုထိုပစ္စည်းတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိထိုက်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်သေး။” ဤသို့ အဋ္ဌကထာမှ လိုက်သင့်ရာပုဒ်တို့ကို လိုက်စေ၍ အနက်ပေးမှု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ နိဿယဋ္ဌိကား အကျဉ်းမျှသာ အနက်ပေးထားသည်။ “နာပိ အဋ္ဌန္တိယေဝံ” ဝါကျ၌လည်း နည်းတူသိပါ။

ဂဟေတု၊ ငှာ။ သက္ကာ၏။ ဣတိကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ နဝတ္ထံ၊ မဆိုအပ်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဩထာ ဂုတ္တနယော စေတ္ထ ကေန္တေန ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ အထ ပနာတိ အာဒိ ဂုတ္တံ။- အနု။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏတော၊ အာရမဏပုရေဇာတမှ။ အညံ၊ အခြားသောပုရေဇာတကို။ ပုရေဇာတဂူဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ အထနဝတ္ထံ၊ အကပ်၍ မဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့။ ဝေသတိ၊ သော်။ ဥပနိဿယဂူဟဏေနပိ၊ ဖြင့်လည်း။ အာရမဏတော၊ အာရမဏပနိဿယမှ။ အညဿ၊ အခြားသော ဥပနိဿယ၏။ ဝါ၊ ကို။ ဂဟိတတာယ၊ ယူအပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဓိပတိဘူတော၊ ပေ။ ဂစ္ဆတိတိ၊ ဟူ၍။ နဝတ္ထဗ္ဗံ၊ မဆိုလိုက်သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယေသု။ ပေ။ အာဂတောတိ ဧတ္ထံ၌။ အာဂတောဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ဝေသဒ္ဓေါ၊ ကို။ အာနေတွာ၊ ကောဝဓမှဆောင်၍။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ တေန၊ ထိုဝေသဒ္ဓါဖြင့်။ ဒွါဒသမစုဒ္ဓသမေသု၊ ကုန်တော။ ပဲဥေသု၊ ပြဿနာတို့၌။ သဟဇာတပုရေဇာတေသု၊ တို့တွင်။ ကေကော၊ တပါးတပါးသော။ ပစ္စယော၊ သည်။ အနာဂတော၊ မလာသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ အထခေါ၊ ကား။ အာဂတောဝ၊ သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်း ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့တွင်။ အညတညပဋိက္ခေပေ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးကို ပယ်မြစ်ခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) တေပိပဉ္စာ၊ ထိုဒွါဒသမ စုဒ္ဓသမပြဿနာတို့သည်လည်း။ ပရိဟာယန္တိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ ဣတိမပါ။] ယသ္မိံ ပန ပဥ္စေတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ ဒုတိယဆဋ္ဌပဥ္စေသု၊ တို့တွင်။ ကေကဝသေန၊ တပါးပါးသော ပြဿနာနှင့် စပ်သဖြင့်။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ကေဝစနေန၊ ကေဝစဝိဘတ်ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိယတိ၊ ညွှန်ပြအပ်၏။ ဝေန္တိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ အာရမဏ ဥပနိဿယဝသေန၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ (“ဒွေ ပစ္စယာ အာဂတာ” ဥပ) ဣတိ အတ္ထော။ တေန၊ ထိုဝေသဒ္ဓါဖြင့်။ ဒွါဒသမစုဒ္ဓသမေ၊ ဒွါဒသမပြဿနာ စုဒ္ဓသမပြဿနာတို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) နိဝတ္ထေတိ၊ နှစ်ခစ၏။

ဟိ၊မှန်။ (တနည်း-ဟိ(ယသွာ)ကြောင့်။) တေသုပ်၊ ထိုဒွါဒသမပြဿ
 နာ စုဒ္ဓသမပြဿနာတို့၌သည်း။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊တို့သည်။ အာ
 ဂတာ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့လာပါကုန်သော်လည်း။ အာရမဏ ဥပနိဿယ
 ဝသေန၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယပုစ္စည်းတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ န (အာ
 ဂတာ)၊ မလာကုန်။ ဣတိ(တသွာ)၊ကြောင့်။ (တေန ဒွါဒသမ စုဒ္ဓသမေ
 နိဝဏ္ဏတိ။) အဝသေသာနံ ဝသေနာတိ၊ ‘ကူသောပီဌ်၌။ အဝသေသာနံ၊
 ပယ်အပ်သောပစ္စည်းမှ ကြွင်းကုန်သော။ လဗ္ဘမာနာနံ၊ ရထိုက်ကုန်သော
 ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ (“တေ ပဉ္စာ လဗ္ဘန္တိယေဝ”၌ စပ်)
 ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ။ ဟိ၊မှန်။ တနည်း-ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ တေရသမ ပန္နရသ
 မေသု၊ တို့၌။ ပစ္စာဇာတေ၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေပိ၊ ပယ်အပ်
 သော်လည်း။ အာဟာရိန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေပဉ္စာ၊ ထို
 တေရသမ ပြဿနာ ပန္နရသမပြဿနာတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်သည်ကား။ န၊
 မဟုတ်။ အတခေါ၊ ကား။ သဟဇာတသေဝါ၏သော။ ဝသေန၊ဖြင့်။ (တေ
 ပဉ္စာ လဗ္ဘန္တိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အဝသေသာနံ ဝသေနာတိ၊ ၌။ အဝ
 သေသာနံ လဗ္ဘမာနာနံ ဝသေန တေ ပဉ္စာ လဗ္ဘန္တိယေဝ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ)။

ဣဒမေဝ စေတ္ထ လက္ခဏန္တိ၊’ဟူသောစကားကို။ (ဝတ္တံ၌စပ်) အဋ္ဌန္တိ၊
 ကုန်သော။ ပစ္စယာနံ၊ အာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းတို့၏။ သဗ္ဗပစ္စယသင်္ဂါဟ
 ကတ္တိ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ဖြင့် သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်၎င်း။ (ဣတိ
 ၌စပ်) ဥက္ကဋ္ဌဝသေန၊ အလွန်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဧကော ဒေ၊ စသည်ဖြင့်
 ဆိုအပ်သော အလွန်၏အဖြစ်ဖြင့်။) ပဉ္စပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပြဿနာတို့၏ အပိုင်း
 အခြား၎င်း။ တေတေ ပစ္စယေ၊ ထိုထို ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။
 သင်္ဂဟတော၊ ရှိ။ (သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့် သိမ်းယူ၍။)
 ဒဿိတပစ္စယ ပရိစ္ဆေဒေါ၊သောဠသအစရှိသောအပြားဖြင့်သိမ်းယူ၍ ပြအပ်
 သောပစ္စည်းတို့၏အပိုင်းအခြား၎င်း။ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ၊ထိုထို အာရ
 မဏအစရှိသောပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊သော်၊ တဿတဿ ပဉ္စဿ၊ ၏။ ပရိ
 ဟာနာ ပရိဟာနံ၊ ယုတ်လျော့ခြင်း မယုတ်လျော့ခြင်းတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 ဧတံ သဗ္ဗံ၊ကို။ သန္ဓာယ၊၍။ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝတ္တံ။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ၊တေနေဝ၊
 ထိုကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ဣဒမေဝ စေတ္ထ လက္ခဏံ ဟူသောစကား၏ ဤဆိုအပ်

ပြီးသော အလုံးစုံကိုရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဣဓိနာ လက္ခဏေနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

တကြာတိ၊ ကား။ ပဘောဒပရိဟာနီသု၊ သဟဇာတပစ္စည်း အစရှိသည် တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့၏အပြား၊ ထိုထိုပစ္စည်းကို ပယ်အပ်သော ပြဿနာတို့၏ ယုတ်လျော့ခြင်းတို့၌။ (“အယံ ဝိတ္တာရကဏာ” ဌ်စပ်) တိ၊ ဟိ။ ပေ။ ဒသိတာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ န ဟေတုပစ္စယာတိ ဧတ္ထ၊ ဤ ဝါရ၌။ လဗ္ဗမာနပစ္စယေ၊ ရထိုက်သော ပစ္စည်းတို့ကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ အယံ ပစ္စယုဒ္ဓါရော၊ ကို။ သဗ္ဗပစ္စနိယဿ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စည်း ပစ္စနိက်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “သုဗ္ဗဿ” ဟု ဝါကျရှိ၏။] သာဓာရဏ လက္ခဏ ဝသေန၊ ဆက်ဆံသောလက္ခဏာနှင့် စပ်သဖြင့်။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တော။ န ဟေတုပစ္စယာတိ ဧတ္ထော၊ ဌ်သော။ လဗ္ဗမာန ပစ္စယဒဿန ဝသေန၊ ရထိုက်သော ပစ္စည်းတို့ကိုပြုခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ န (ဝုတ္တော) ဆို အပ်သည်မဟုတ်။ ဝေဠု ကတော၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ (ဤပစ္စယုဒ္ဓါရ၏ အလုံးစုံသော ပစ္စနိက်နှင့်ဆက်ဆံသောလက္ခဏာနှင့်စပ်သဖြင့် ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဟေတုဒုက ပဉ္စဝါရပစ္စနိယေ၊ ဟေတုဒုက်၏ ပဉ္စဝါရ ပစ္စနိက်၌။ ဟေတုဓမ္မော ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

အညဿ၊ တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ပစ္စယုဒ္ဓါရ၏ အလုံးစုံ သော ပစ္စည်း၏ ပစ္စနိက်နှင့်ဆက်ဆံသော လက္ခဏာနှင့် စပ်သဖြင့် ဆိုအပ် သည်၏အဖြစ်မှ တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ အတ္ထေ၊ ကို။ ဂယုမာနေ၊ သော်။) န ဟေတုပစ္စယာတိ ဧတ္ထ၊ ဌ်။ လဗ္ဗမာန ပစ္စယဒဿနေ၊ ပြုခြင်း၌။ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ တူ၍။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟေတုဒုက်၏ ပဉ္စဝါရပစ္စနိက်၌ ဟေတု ဓမ္မော။ ပေ ပစ္စယောဟူ၍ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဓာပိ ဤကုသလ တိက် ပဉ္စဝါရ ပစ္စည်းပစ္စနိက်၌လည်း။ - သဗ္ဗလဗ္ဗမာနပစ္စယသင်္ဂဟဝသေန၊ အလုံးစုံရထိုက်သောပစ္စည်းတို့ကို သိမ်းယူခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယုဒ္ဓါရဿ၊ ပစ္စည်းတို့ကို ထုတ်ပြုခြင်း၏။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ တိ၊ ဟိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယဟိ၊ အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယ

ပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ ဝီသတိ၊ သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ (ပုရေဇာတပစ္စာဇာတ
 ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့သည် ကြည်အပ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကို။) ဒဿိ
 တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တကြာယံ ဝိတ္တာရကထာတိ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင်
 စကားကို။ ဝုတ္တံ။ တကြ၊ ထိုစကား၌။ ပဘောဒေ၊ သဟဇာတအစရှိသော
 ပစ္စည်းတို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သောပစ္စည်းတို့၏ အပြား၌။ ဝိတ္တာရကထံ၊
 အကျယ်ကိုဆိုကြောင်း စကားကို။ ဝတွာ၊ ၍။ ပရိဟာနိယံ၊ ယုတ်လျော့ခြင်း
 ၌။ (ဝိတ္တာရကထံ) ဒေယေန္တော၊ ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [ပရိဟာနိယံ
 ဝိတ္တာရကထံ ဒေယေန္တောတိ ယောဇနာ။- အနု။] တသ္မိံ ပန ပေ။
 ဝက္ခာမာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

၅၂၀။ တထာ အကုသလာဒိကေသုပိ။ ပေ။ ဒဿိတာတိ၊ ဟူသော
 စကားကို။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ကုသလာဒိကေသု၊ ကုသလပဒ်အစရှိသောပြဿနာ
 တို့၌။ ဒဿိတေဟိ၊ ပြအပ်ကုန်သော အာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့မှ။
 အညေသံ၊ အခြားသောပစ္စည်းတို့၏။ အဘာဝံ၊ မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။
 (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊
 ကြောင့် အကုသလော။ ပေ။ ဓမ္မသာတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤဝါရ၌။ ဒွိဟိ၊
 ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ တယော၊
 ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စည်း အဓိပတိပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့
 ကို။ (သင်္ဂဟကာရေဟိ) န ဒဿိတာ၊ ကုန်သည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ ကား။
 ဒေ ယေဝ၊ ၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ (ပစ္စယာ၊ အာရမဏပစ္စည်း
 ဥပနိဿယ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်ပြီ။) အဗျာကတဿပိ၊ ၏လည်း။
 အကုသလော၊ သည်။ အာရမဏာဓိပတိပစ္စယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ (တထာ အကုသလာဒိကေသုပိ။ ပေ။ ဒဿိတာတိ၊ ကို။
 ကုသလာဒိကေသု၊ တို့၌။ ဒဿိတေဟိ၊ တို့မှ။ အညေသံ၊ တို့၏။ အဘာဝံ၊
 ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။) [အဗျာကတဿပိတိ ပိ
 သဒ္ဓေန နကေဝလံ ကုသလဿေဝ။ အထခေါ အဗျာကတဿပိတိ ကုသလံ
 သမ္ပိဏ္ဏေတိ။- အနု။]

၅၃၀။ သဟဇာတ။ ပေ။ မိဿကတ္တာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (“ဒေယေ
 တိ၊ န နိဝါရေတိ” တို့၌စပ်) အသဟဇာတပစ္စယေန၊ သဟဇာတပစ္စည်း

မဟုတ်သော။ ဝတ္ထုနာ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုဖြင့်။ သဟ
 ဇာတပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဂဟိတတ္ထာ၊ ယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 တေန၊ ထိုပဝတ္ထိအခါ၌ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ သဟဇာတ
 ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာ
 ရော) ဒဿေတိ။ ပန၊ ထိုသို့ ပြအပ်ပါသော်လည်း။ သုဒ္ဓါနံ၊ ဟဒယဝတ္ထု
 နှင့်မဖက် သက်သက်သော ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့၏။ သဟဇာတပစ္စယ
 ဘာဝံကို။ န နိဝါရေတိ၊ မတားမြစ်။ ပန၊ ဆက်။ ဝတ္ထုနာ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌
 ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ယေနိဿယာဒိနာ၊ အကြင်
 နိဿယအစရှိသည်ဖြင့်။ (အာဒိဖြင့် အတ္ထိ အဝိဂတတို့ကိုယူ) ပစ္စယာ၊ ကျေး
 ဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ တ မေဝနိဿယာဒိံ၊ ထိုနိဿယ အစရှိသည်ကို
 ပင်။ ဝိသေသေတံ၊ ငှာ။ သဟဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။
 ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ကြောင့်။ တသ္မာ တေသန္တိ အာဒိံ၊ ကို။
 (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ပန၊ ဆက်။ ဣသတ္ထိံ ပစ္စယုဒ္ဓါရေ၊ ဤပစ္စည်းတို့ကိုထုတ်ပြရာ၌။ စတုသု၊
 ကုန်သော။ အာရမဏူပ နိဿယ ကမ္မ အတ္ထိ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ သဗ္ဗပစ္စယေ၊
 တို့ကို။ သင်္ဂဟိတော၊ သိမ်းယူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုအာရမဏ
 စသော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပစ္စယုဒ္ဓါရေကို။
 (သင်္ဂဟိတကာရေဟိ) န ကတော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။
 မိဿကာမိဿကဿ၊ သဟဇာတပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ
 ပစ္စည်းတို့နှင့်ရော မရောသော။ အတ္ထိပစ္စယဝိဘာဂဿ၊ အတ္ထိပစ္စည်း၏ ဝေဘန်
 အပ်သော အထူး၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒုဝိညေယျတ္တာ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ (နကတော၊ အပ်။) ဟိ၊ မှန်။ တနည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ အဝိ
 ဘာဂေန၊ ဝေဘန်အပ်သော အထူးမရှိသောအားဖြင့်။ (ဝုတ္တေဉ္စစပ်) အတ္ထိ
 ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ သော်။ သုဇ္ဈေန၊ မိမိမှတပါးသော
 ပစ္စည်းနှင့်မဖက် သက်သက်သော။ သဟဇာတ အတ္ထိပစ္စယေန၊ သဟဇာတတ္ထိ
 ပစ္စယသတ္တိဖြင့်၎င်း။ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတဟာရိန္ဒြိယ အတ္ထိပစ္စယေနဝါ၊
 ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စယသတ္တိ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိပစ္စယသတ္တိ၊ အာဟာရတ္ထိပစ္စယသတ္တိ၊
 ဣန္ဒြိယတ္ထိပစ္စယ သတ္တိဖြင့်၎င်း။ (ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ) ကိံ၊ ဖြစ်

သလော။အထ၊ သို့မဟုတ်။ သဟဇာတပုရေဇာတမိဿကေန၊ သဟဇာတ၏ အဖြစ်၊ ပုရေဇာတ၏ အဖြစ်နှင့်ရောသော အတ္ထိပစ္စယသတ္တိဖြင့်၎င်း။ ပစ္စာ ဇာတာ ဟာရမိဿကေန၊ ပစ္စာဇာတ၏ အဖြစ်၊ အာဟာရ၏ အဖြစ်နှင့် ရောသော အတ္ထိပစ္စယသတ္တိဖြင့်၎င်း။ ပစ္စာဇာတိန္ဒြိယမိဿကေနဝါ၊ ပစ္စာ ဇာတ၏အဖြစ်၊ ဣန္ဒြိယ၏ အဖြစ်နှင့်ရောသော အတ္ထိပစ္စယ သတ္တိဖြင့်၎င်း။ (ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိကံ၊ လော။) ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာတုံ၊ သိခြင်း ဌာ။ နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။

ပုံ၊ ထိုမှတပါး။ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေသု၊ အတ္ထိပစ္စည်း၏အထူးဖြစ်ကုန် သော။သဟဇာတာဒိသု၊ သဟဇာတ အစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို။ (အာဒိပြင့် ပုရေဇာတပစ္စာဇာတ အာဟာရဣန္ဒြိယတို့ကိုယူ။) သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဝုစ္စမာနေသု၊ ဆိုအပ်ကုန်သော်။ ယတ္ထ၊ အကြင်ဝါရ၌။ သုဒ္ဓါ၊ သုဒ္ဓါ၊ ပုရေဇာတ နှင့်မဖက် သက်သက် ဖြစ်ကုန်သော။ သဟဇာတာဒိနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယ ဘာဝေါ၊ ကို။ (လဗ္ဗတိ) တတ္ထ၊ ထိုဝါရ၌။ သဟဇာတပစ္စယေနပစ္စယောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ သုဒ္ဓါ၊ သုဒ္ဓါ၊ ကုန်သော။ (သဟဇာတာဒိနံ၊ တို့၏၎င်း။ သုဝိညေယျတာ ဌှစ်ပုံ။ ဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ ဂဟဏတောဌှစ်ပုံ) ယတ္ထ၊ အကြင်ဝါရ၌။ မိဿကာနံ၊ ပုရေဇာတနှင့် ရောကုန်သော။ (သဟ ဇာတာဒိနံ၊ တို့၏။) ပစ္စယဘာဝေါ၊ ကို။ (လဗ္ဗတိ။) တတ္ထ၊ ထိုဝါရ၌။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတန္တိအာဒိနာ၊ နည်းဖြင့်။ မိဿကာနံ၊ ကုန်သော။ (သဟဇာတာဒိနံ) စ၊ တို့၏၎င်း။ ဝါ၊ တို့ကို၎င်း။ ဂဟဏတော၊ ယူခြင်း ကြောင့်။ သုဝိညေယျတာ၊ လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့အတ္ထိပစ္စည်း၏သရုပ်ကို အထူးအားဖြင့် မဆိုမူ၍ သာမညအားဖြင့်ဆိုအပ်သော် သိနိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သရုပ် အားဖြင့်ဆိုအပ်သော် သိလွယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) အတ္ထိပစ္စယ ဝိသေသ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ သဟဇာတာဒယော၊ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဂဟိတာ၊ ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။တေန၊ ထိုစကားဖြင့်။ (ထို အတ္ထိပစ္စည်း၏ အထူးအပြားကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သော သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကိုယူကြောင်းစကားဖြင့်။) [တေနာတိ အတ္ထိပစ္စယဝိဘာဂသင်္ဂဟ ကာနံ သဟဇာတာဒိနံ ဂဟဏေန။-အနု။] သဗ္ဗပစ္စယာနံ၊ တို့ကို။ စတု၊

ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ အာရမဏ ဥပနိဿယကမ္မအတ္ထိပစ္စည်းတို့၌။ သင်္ဂဟော၊
သိမ်းယူခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊
ဤကား အဖြေတည်း။ (“ကသ္မာ။ ပေ။ န ကတောတိ” ဟူသော ပုစ္ဆာ၏
အဖြေတည်း။ ရှေးနိဿယ၌ ဣတိ သဒ္ဒါထည့်သည်။) [သဗ္ဗပစ္စယာနံ။ ပေ။
ဟောတိတိ ဣမိနာ ဣမသ္မိံ ဖန ပစ္စယုဒ္ဒါရေတိ အာဒိနာ ဝုက္ခောပိ ပစ္စယ
သင်္ဂဟော ဣဓ အတ္ထတော ဒဿိတော ယေဝါတိ ဣမမတ္ထိဒဿေတိ။-အနု။]

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပုရေဇာတေ၊
သဟဇာတပစ္စည်း ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ကို။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ၍။ နိဿယော၊
နိဿယပစ္စည်းကို၎င်း။ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတေ၊ တို့ကို။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ၍။
ဝိပ္ပယုတ္တောဝါ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို၎င်း။ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသဘာဝေန၊ အတ္ထိ
ပစ္စည်းအထူး၏အဖြစ်ဖြင့်။ န ဝုက္ခော၊ မဆိုအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား
အာမေတည်း။ အဝတ္တဗ္ဗတ္တာ၊ မဆိုလိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (န ဝုက္ခော၊
အပ်။) ဣတိ၊ ဤကားအဖြေတည်း။ [ယံ မိဿကာ မိဿကဘာဝံ မနသိ
ကတွာ အဝတ္တဗ္ဗတ္တာတိ ဝုတ္တံ။ တံ ဒဿေန္တော နိဿယောတာဝါတိ အာဒိ
မာဟ။-အနု။] တာဝ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော သော။)
နိဿယော၊ ကို။ (အတ္ထိပစ္စယဝိသေသဘာဝေန၊ ဖြင့်။) န ဝတ္တဗ္ဗော၊ ထိုက်။
(ကသ္မာ၊ နဝတ္တဗ္ဗော၊ နည်း။) သုဒ္ဓါနံ၊ တပါးနှင့်မဖက် သက်သက်ဖြစ်
ကုန်သော။ သဟဇာတပုရေဇာတာနံ၊ တို့၏၎င်း။ မိဿကာနံ၊ တပါးနှင့်
ရောကုန်သော။ (သဟဇာတပုရေဇာတာနံ) စ၊ တို့၏၎င်း။ နိဿယပစ္စယ
ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဝိဘဇိတဗ္ဗတာယ၊ ဝေဘန်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်၏။
အတ္ထိပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ အဝိသိဋ္ဌတ္တာ၊ အထူးမပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
(န ဝတ္တဗ္ဗော၊ ထိုက်။) စ၊ ဆက်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ ကို။ သဟဇာတ။ ပေ။
ဘာဝတော၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ် ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထိပစ္စယောဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဝိသောဝိတဗ္ဗော၊ အထူးပြု
ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သောဝိယ၊ ထိုအတ္ထိပစ္စည်း ကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊ ထို
နိဿယပစ္စည်းကိုကဲ့သို့။ (အတ္ထိပစ္စယဝိသေသဘာဝေန၊ ကြောင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တ
ပစ္စယော၊ ကို။) န ဝတ္တဗ္ဗော၊ ထိုက်။ [သောဝိယာတိ အတ္ထိပစ္စယောဝိယ

နိဿယပစ္စယောဝိယ ဝါ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသာဘာဝေန ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော
န ငတ္တဗ္ဗောဝ။-အနု။]

စ၊ ဆက်။ မိဿကာနံ၊ ကုန်သော။ သဟဇာတပုရေဇာတာနံ၊ တို့၏။
အတ္ထိပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်။ န
(ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယ ဘာဝေါ”ဟု ရှိ၏။]
တဏှာ၊ တူ။ မိဿကာနံ၊ ကုန်သော။ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတာနု၊ တို့၏
လည်း။ အတ္ထိပစ္စယဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ၊
သည်။ နဟောတိ။ [ရှေးနိဿယ၌ “န ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ”ဟု ရှေ့ဂါကျ
မှယူ၍ ထည့်သည်။]

[တဏှာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တမတ္တံ ပါဠိယာ သမတ္တေတုံ ဝက္ခတိတိ အာဒိ
ဝုတ္တံ။-အနု။] ဟိ၊ မှန်။ (ထိုမိဿကဖြစ်သော သဟဇာတ ပစ္စာတပစ္စည်း
တို့၏ အတ္ထိပစ္စည်းအဖြစ်မျှသာရှိ၍ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းအဖြစ်မရှိ ဟူသောစကား
သည် မှန်၏။) အနုပါဒိန္ဒူ။ ပေ။ ပစ္စာဇာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ ဟောတော်
မူလတံ။ [ဥပါဒိန္ဒူတ္တိက၊ ပဉ္စဝါရပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူလတံ။]

ပန၊ ကား။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝံ၊ ကို။ န(ဝက္ခတိ)၊ လတံ။ [ဝက္ခတိ
ကား ကတ္တားဟောဖြစ်သောကြောင့် “ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ”ကို စဉ်းစား
သင့်၏။ အနုဋ္ဌိကာ၌လည်း “ဘာဝေါ”ဟုပိုင်ရှိသည်။ တတ္ထ မဂ္ဂဖလဗ္ဗောနံ
မဂ္ဂဖလတံသမုဋ္ဌာနုရူပဝသေန သဟဇာတ အတ္ထိပစ္စယော တေသံလေဝ ပုရေ
ဇာတ စတသန္တတိ ရူပဝသေန ပစ္စာဇာတ အတ္ထိပစ္စယော ဝုတ္တော။ န ပန
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ ဝက္ခတိတိ ယောဇနာ-အနု။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။
(ထိုသို့ မိဿကဖြစ်ကုန်သော သဟဇာတ ပုရေဇာတပစ္စာဇာတပစ္စည်းတို့၏
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝိပ္ပယုတ္တဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။
မိဿကာနံ၊ ရောနှောကုန်သော သဟဇာတပုရေဇာတ ပစ္စည်းတို့၏။ ဝါ၊
သဟဇာတ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းတို့၏။ အတ္ထိပစ္စယဘာဝဿ၊ ကို။ အဂ္ဂဟဏ
တော၊ မယူနိုင်ခြင်းကြောင့်။ သော၊ ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည်။ အတ္ထိပစ္စယ
ဝိသေသော၊ သည်။ ဘဝိတုံ၊ ငှာ။ နယုတ္တော၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
ဘိယျောပိ၊ လွန်စွာလည်း။ န ဝတ္တဗ္ဗော၊ အတ္ထိပစ္စည်းအထူး၏ အဖြစ်ဖြင့်

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို မဆိုလိုက်။ (ဣတိ၊ သို့။ ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗံ၊ ၎င်း-ဟု ရှေးနိဿယ ထည့်သည်။)

စ၊ ဆက်။ သဟဇာတပစ္စယောစ၊ ကိုလည်း။ ဟေတုအာဒိဟိ၊ ဟေတု ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ (အာဒိဖြင့် သဟဇာတာဓိပတိ၊ အညမည၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့ကို ယူပါ။) ဝိသေသိတဗ္ဗော၊ အထူးပြု ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သောပိ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကိုလည်း။ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တာဝိယ၊ နိဿယပစ္စည်း ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့ ကိုကဲ့သို့။ အတ္ထိ ပစ္စယ ဝိသေသတာဝေန၊ ဖြင့်။ န ဝတ္တဗ္ဗောနန၊ မဆိုလိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ (နဝတ္တဗ္ဗော၊ မဆိုလိုက်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်။ (ဝတ္တဗ္ဗောယေဝ၊ သည်သာ။) (ကသ္မာ၊ နည်း။) ဝိရုဒ္ဓပစ္စယေဟိ၊ ဖြစ်ရာကာလအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သောပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ အဝိသေသိ တဗ္ဗတ္တာ၊ အထူးမပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဝိရုဒ္ဓပစ္စယေဟိတိ သဟဇာတပုရေဇာတဿ သဟဇာတာဒိဘာဝေန ဝိရုဒ္ဓေဟိ ပစ္စယေဟိ။- အနု။] ဟိ၊ ချဲ့။ နိဿယဝိပ္ပယုတ္တာ၊ တို့ကို။ အတ္ထိပစ္စယောဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဥပ္ပတ္တိကာလဝိရုဒ္ဓေဟိ၊ ဖြစ်ရာကာလအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝိသေသိတဗ္ဗော၊ အထူးပြုထိုက်ကုန်၏။ ပေန၊ ဗျာတိရိုက် ကား။ သဟဇာတော၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းကို။ (ဥပ္ပတ္တိကာလ ဝိရုဒ္ဓေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။) န (ဝိသေသိတဗ္ဗော)၊ ထိုက်။ ဟိ၊ မှန်။ ဟေတု အာဒယော၊ ဟေတု အစရှိသည်တို့သည်။ သဟဇာတာဝေ၊ သဟဇာတတို့ သာတည်း။ ဥပ္ပတ္တိကာလဝိရုဒ္ဓါ၊ သဟဇာတပစ္စည်း ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့ ကဲ့သို့ဖြစ်ရာ ကာလအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤကား အကျယ်အခြေတည်း။

ပစ္စနိယုဒ္ဓါရဏန္တနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စနိယဂဏနအဖွင့်
နဟေတု မူလက အဖွင့်

၅၃၂။ သုဒ္ဓေါ။ ပေ။ ပရိဟာယတိတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ သုဒ္ဓဂဟဏေန၊ ဖြင့်။
ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ ပယောဇနံ၊ အကျိုးသည်။ န၊ မရှိ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း-
ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အာရမဏေ၊ အာရမဏပစ္စည်းသည်။ ပစ္စနိယတော၊
ပစ္စနိက်အဖြစ်ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ အဓိပတိပစ္စယာဒိဘူတော၊ အဓိပတိ
ပစ္စည်းအစရှိသည်ဖြစ်သော။ (အာဒိဖြင့် အာရမဏပနိဿယပစ္စည်းကိုယူ။)
အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ပရိဟာယတိယော၊ ယုတ်လျော့မြဲ ယုတ်လျော့
သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သုဒ္ဓဂဟဏေန ကိဉ္စိ ပယောဇနံ၊ သည်။
န၊ မရှိ။) ဝါ၊ တနည်း။ သုဒ္ဓေါတိ၊ ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။
ပစ္စယေသု၊ တို့တွင်။ (အာရမဏ သဟဇာတ နိဿယ ဥပနိဿယ ပုရေ
ဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့တွင်။) ဧကဝလံ၊ သဟဇာတ
စသည်တို့နှင့်မဖက် သက်သက်။ အာရမဏပစ္စယော၊ သည်။ ပရိဟာယတိ၊
ယုတ်လျော့၏။ သေသာ၊ အာရမဏပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့သည်။
န (ပရိဟာယန္တိ)၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒသေတိ။

ကောဒသန္တန္တိ၊ ကား။ သဟဇာတေ၊ ဌ။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏
အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တေသု၊ ဧကန်ကုန်သော။ ပဉ္စရသသု၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယေ
သု၊ တို့တွင်။) အညမည ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ ဝိပယုတ္တေ၊ တို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊
ကြည့်၍။ ကောဒသန္တိ၊ ကုန်သော။ (ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။) (ဟေတုသဟဇာတ
သဟဇာတာဓိပတိ သဟဇာတနိဿယ သဟဇာတကမ္မ သဟဇာတာ
ဟာရ သဟဇာတိန္ဒြိယံ စျာနံ မဂ္ဂံ သဟဇာတတ္ထိ သဟဇာတအဝိဂတ
ပစ္စည်းတို့၏။) ဝသေန၊ ဖြင့်။ (“ဧကောပစ္စယသင်္ဂဟော ဝုတ္တော” ဌိစပ်)
တေတိ၊ ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ တေ၊ ထို ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။
သဟဇာတေ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌။ အန္တောဂဓာယေဝ၊ အတွင်းဝင်ကုန်သည်
သာ။ (ဟုတွာ) တသ္မိံ၊ ထို သဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ ပယ်အပ်
သော်။ (ပစ္စနိက်အဖြစ်ဖြင့် တည်လသော်။) [တသ္မိံ ပဋိက္ခိတ္တေတိ တသ္မိံ
သဟဇာတေ ပဋိက္ခိတ္တေ ပစ္စနိယတော ဌိတေ။- အနု၊] အညေန၊ သဟ

ဇာတ၏အဖြစ်မှ အခြားသော။ အာကာရရေန၊ ဟေတုပစ္စည်း၏အဖြစ် အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ န လာန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။ ပန၊ အနွယ်ကား။ (သဟဇာတေ၊ ဌ။) အနန္တောဂဓာ၊ အတွင်းမဝင်ကုန်သော။ အာရမဏာဓိပတိ ပုရေဇာတနိဿယာဒယော၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်း ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း အစရှိကုန်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ (အာဒိဖြင့် နာနာက္ခဏိက ကမ္မ ရုပ်အာဟာရ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ 'အာဟာရ ဣန္ဒြိယတ္ထိ၊ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ အဝိဂတတို့ကို ရှေးနိဿယ၌ယူ၏။) (အညေ၊ သော။) အာရမဏာဒိ အာကာရေန၊ အာရမဏပစ္စည်း၏အဖြစ် အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (အာဒိဖြင့် ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း၏အဖြစ်၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း၏အဖြစ်၊ ရုပ်အာဟာရ၏ အဖြစ်၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၏ အဖြစ်၊ ရူပဇီဝိန္ဒြိယ၏ အဖြစ်၊ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၏အဖြစ်၊ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ အတ္ထိ၏အဖြစ်၊ ပုရေဇာတ ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ အဝိဂတ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာတို့ကို ယူပါ။) (ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။) လာန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။

ကိဉ္စာပိ၊ ပေ။ နတ္ထိတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌။ (အဓိပ္ပာယ်ော၌စပ်) တသ္မိံ၊ ထိုသဟဇာတပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိန္တတ္ထ၊ သော်။ ဣမေ ဝါရာ၊ ဤ သဟဇာတပုရေဇာတဟု ဖြေအပ်သော ဝါရတို့ကို။ န လဗ္ဗေယျ၊ မရအပ်ကုန်ရာ။ အထဓေါ၊ စင်စစ်ကား။ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဇေတ၊ ဤသဟဇာတပုရေဇာတဟု ဖြေအပ်သော ဝါရတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ လဘိတဗ္ဗာ၊ ရထိုက်ကုန်သည်။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာသုတ်၏ အလိုတည်း။ ယသ္မာ ပနာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ သဟဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ယဒိပိ နတ္ထိ၊ အကယ်၍ မူလည်း မရှိပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့မရှိပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဟဇာတပစ္စယ ဓမ္မေ၊ ၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သော။ ဇေတ၊ ဤကုသိုလ် အဗျာကတတို့သည်။ နိဿယာဒယော၊ နိဿယပစ္စည်းအစရှိသည်တို့သည်။ (အာဒိဖြင့် အတ္ထိ အဝိဂတတို့ကို ယူပါ။) န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်သည်ကား။ န၊

မဟုတ်။ (ဟောန္တိယေဝ၊ ကုန်သည်သာ။) စ၊ ဆက်။ ယံသွာ၊ ကြောင့်။ သဟဇာတေ၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။ ယေ၊ အကြင်သဟဇာတနိဿယ အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ပယ်အပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ တေ၊ ထိုသဟဇာတနိဿယ အစရှိသည်တို့ကို။ ဣဓ၊ ဤသဟဇာတပစ္စည်း၌။ သဟဇာတပဋိက္ခေပေန၊ သဟဇာတကိုပယ်ခြင်းအားဖြင့်။ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ ပိ ဝါရာ၊ ထို သဟဇာတ ပုရေဇာတဟုဖြေအပ်သော ဝါရတို့ကိုလည်း။ န လဘန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ (သင်္ဂဟကဏရော) ဒဿေတိ။

ထပေတွာ 'သဟဇာတ ပစ္စယန္တိ ဧတေန၊ ဤပါ၌ဖြင့်။ နိဿယာဒိဘူတံ၊ နိဿယအစရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ [နိဿယာဒိတိအာဒိသဒ္ဓေန ဟေတုအာဒိနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။-အနု။] သဟဇာတပစ္စယံစ၊ ကိုလည်း။ ထပေတွာ၊ ၍။ ('အညဿာ ပစ္စယောဝ'န ဟောတိ"၌စပ်) ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုသလတော၊ ကြောင့်။ ပဝတ္တမာနေသု၊ ကုန်သော။ ကုသလာဗျာကတေသု၊ တို့တွင်။ ကုသလဿ၊ ၏။ ကုသလော၊ သည်။ အညမညပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ သန္တာယ၊ ၍။ အညမည ။ပေ။ သဗ္ဗာ ဝတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ယေဓမ္မာ ။ပေ။ ဂတာတိ၊ ဟူသောပါ၌၏။ (အတ္ထော၌စပ်) တေသံ တေသံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ ထိုထိုကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏။ ပစ္စယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တမာနာ၊ ကုန်သော။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင် ကုသိုလ်တရားတို့သည်။ အတ္တဒနာ၊ ၏။ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တမာနာနံ၊ ဆိုအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့၏။ အညမညပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ သင်္ဂဟံ၊ သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကားအနက်။

စ၊ ဆက်။ ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊ ၏။ အညမည ပစ္စယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ ကတွာ။ ဤသို့နှလုံးသွင်း၍။ ကုသလာ ဗျာကတာနံ၊ တို့၏။ အညမညပစ္စယသင်္ဂဟံ၊ အညမညပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတေဟေဝ၊ ရောက်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော ဟောတိ။ သမုဒါယဘူတော၊ ၄-ပါးသော
 နာမက္ခန္ဓာ အပေါင်းဖြစ်၍ဖြစ်သည်။ (ဟုတွာ)။ ဧကေသဘူတေဟိ၊ ထို
 နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ တစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သောတရားတို့ဖြင့်။ (ပစ္စယော
 ဟောတိ)။ ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤယေဓမ္မာ။ ပေ။ ဂတာ
 ဟူသောပါဌ်၌။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။ ပန၊ ထိုသို့
 ပင် အဋ္ဌကထာအရာ၏အလို ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ကုသလော၊ ကုသလဿ
 ။ ပေ။ ပရိဟာယတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။ [ကုသလော၊ သည်။ ကုသလဿ၊
 ၏။ အညမညပစ္စယ ဘူတောယေဝ၊ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်၍ဖြစ်သည်သာ
 လျှင်။ (ဟုတွာ) ကုသလာဗျာကတာနံ၊ ထို့အား။ သဟဇာတာဒိဟိ၊ တို့ဖြင့်။
 (ပစ္စယော ဟောတိ)။ အညထာ၊ ကုသိုလ်အား အညမညပစ္စယသတ္တိဖြင့်
 ကျေးဇူးပြုသည်၏အဖြစ်မှ တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ပစ္စယော)
 န (ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အညမညေ၊ ကို။ ပုဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်။
 သော ဝါရော၊ ထိုကုသလော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ
 ဟူသော ဝါရသည်။ ပရိဟာယတိ၊ ယုတ်လျော့၏။ စတုန္ဒံ ခန္ဓာနံ ဧက
 ဒေသော ဝါတိ၊ ဟူသောစကားကို။ သဟဇာတေ၊ တကွဖြစ်သောတရားတို့
 ကို။ သန္ဓာယံ ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မှန်။ အသဟဇာတာ၊ အတူတကွမဖြစ်ကုန်သော။
 အာဟာရိန္ဒြိယာ၊ အာဟာရပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယ ပစ္စည်းတို့သည်။ ရူပက္ခန္ဓေက
 ဒေသောဝ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၏ တစိတ်သည်သာ။ ဟောန္တိ။ (ရှေးနိဿယ၌ ရူပက္ခန္ဓေ
 ကဒေသာဝဟု ဗဟုဝစ်ရိ၏။) ဧတိ၊ ကား။ ဧတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဓမ္မာ၊ တို့
 သည်။ (ပရိဟာယန္တိ၌ စပ်)။

၅၃၃။ ဒုမူလကာဒိ။ ပေ။ ဒဿေတုန္တိ၊ ဟူ၍။ လိခိတံ၊ ရေးအပ်ပြီ။ ပန၊
 ထိုသို့ရေးအပ်ပါသော်လည်း။ ပစ္စနိယကဏ်နံ ဒဿေတုန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။
 (ကသ္မာ၊ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပစ္စနိယာ ဝါရကဏနာ၊ ပစ္စ
 နိက်၌ ရထိုက်သောဝါရတို့ကို ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာကို။ ဒဿိတာ၊ ပြီ။
 (ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။)

ဝိပါကံ။ ပေ။ န လဗ္ဗတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ရှေးစာတွင် ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊
 ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ဝိပါကဿ ပိ၊ ၏လည်း။ ကမ္မံ၊ သည်။
 ဥပနိဿယော၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသည်။ အဟုတွံ၊ မဖြစ်မူ၍လည်း။

ကမ္မပစ္စယော၊ နာနက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ။ ဣတိသို့။ တေ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဝိပါကတ္တိကေ၌။ ဒသိတံ၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဗလဝကမ္ပံ ဝိပါကဿ ဥပနိဿယော ဟောတိ။ ဣတရံ ကမ္မ ပစ္စယော ဝေဂီတိ အာဟ ဝိပါကဿပိ ပန ။ပေ။ ကမ္မပစ္စယော ဟော တိတိ။- အနု။]

န ဟေတုမူလကဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၅၃၄။ သတ္တ။ပေ။ ပရိစ္ဆိန္နဂဏနာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ (အာဟန္တိ စပ) သတ္တာဒိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ၊ သတ္တ အစရှိသော အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော သတ္တအစရှိသောသင်္ချာတို့ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နဂဏနာနိ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော သင်္ချာရှိကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဟေတုမူလကေ၊ ၌။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဒသိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။[ပစ္စနိယတော ဌိတောပိ ဟေတု နယာနံ မူလ ဘာဝေနေဝ ဌိတောတိ အာဟ ဟေတုမူလကေတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “န ဟေတုကမူလက” မိစ္ဆေဝ ဝုတ္တံ။- အနု။]

၅၃၈။ နနိဿယပစ္စယာ ။ပေ။ တိဏီဘိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ မူလကံ၊ မူလကဖြစ်သော ပစ္စည်းကို။ သဒ္ဓိပိတွာ၊ ချုံး၍။ [မူလကံ သဒ္ဓိပိတွာတိ သတ္တမူလကံ အဋ္ဌမူလကံ နဝမူလကဉ္စ သဒ္ဓိပိတွာ။-အနု။] ဒသမူလကေ၊ ၌။ “နပစ္စာဇာတေ တိဏီတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ဂဏနံ၊ သင်္ချာကို။ ဥဒ္ဓရတိ၊ တုတ်ဆောင်၏။ တေသု။ပေ။ ပစ္စယုပ္ပန္နန္တိ၊ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ဒွိသု၊ ၂-ပါးသော ဝိသဇ္ဇန တို့၌။ (“ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ” ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၊ “အကု သလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ” ဟူသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌။ ဝိပါကော၊ဝိပါကံ နာမက္ခန္ဓာသည်၎င်း။ တတိယေ၊ တတိယ ဝိသဇ္ဇန၌။ (အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဟူသော ဝိသဇ္ဇန၌။) တေသမုဋ္ဌာနိက ကာယော၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနိက ကာယ၊စိတ္တသမုဋ္ဌာနိက ကာယ၊အာဟာရသမုဋ္ဌာနိက ကာယ သည်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နော၊သည်။ ဟောတိယေဝ၊ သည်သာ။

၅၄၅။ အဗျာကတောစ သဟဇာတ အဗျာကတဿာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ (ဝုတ္တိဉ္စပ်) အရူပါဗျာကတော၊ နာမ်အဗျာကတသည်။ အရူပါ အဗျာကတဿ၊ အား၎င်း။ ရူပါဗျာကတော၊ ရုပ်အဗျာကတသည်။ ရူပါ ဗျာကတဿစ၊ အား၎င်း။ (ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟူသောပါဠိ တော်၌ လှမ်းစပ်) ဣတိ၊ သို့။ ဧတံ ဒွယံ၊ ဤအဗျာကတ ၂-ပါးအပေါင်း ကို။ သန္တာယံ၊ ရှိ။ (သင်္ကဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ ရူပါဗျာကတော၊ သည်။ အရူပါဗျာကတဿ၊ ၎င်း။ အရူပါဗျာကတော၊ သည်။ ရူပါ ဗျာ ကတဿစ၊ ၎င်း။ သဟဇာတပစ္စယော၊ သည်။ ဟောန္တော၊ ဖြစ်လသော်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော။ သည်။ ဟောတိ ယေဝ၊ သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ အဗျာ ကတော၊ ပေ။ အဗျာကတဿာတိ ဧဝံ ပညာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ၎င်း။

၅၄၆။ နော အတ္ထိပစ္စယာ၊ ပေ။ နဝါတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤနယ၌။ ဧက မူလဧကကာဝသာနာ၊ ပေ။ လဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ သော်လည်း။ အတ္ထိပစ္စယော၊ ကို။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ပယ်အပ်သော်။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ အာရမဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ သဟဇာတ ။ ပေ။ ဟာရိန္ဒိယာနိ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း၊ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း၊ အာဟာရပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ အာရ မဏ ဥပနိဿယ ကမ္မာနိ၊ အာရမဏပစ္စည်း၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၊ ကမ္မပစ္စည်း တို့သည်။ ဌိတာနိ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဌိတာနိ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်ကုန်သော။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုအာရမဏပစ္စည်း၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၊ ကမ္မပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ၎င်း။ ဟိ၊ မှန်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပစ္စုန်ကိတို့၌။ ဝါ၊ အလုံးစုံသောဝိသဇ္ဇနတို့၌။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေ သု၊ တို့တွင်။ ယေ ယေ၊ အကြင်အကြင် ပစ္စည်းတို့ကို။ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ တေ၊ ထိုထို ပစ္စည်းတို့ကို။ အပနေတွာ၊ ပယ်၍။ ယေယေ၊ အကြင် အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ ဌိတာ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်ကုန်ပြီ။ တေသံ တေသံ၊ ထိုထို အနုလောမအားဖြင့် တည်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့၏။ (ရှေး နိဿယ၌ “တေသံ တေသံ” ဟု ရှိ၏။) ဝသေန၊ ဖြင့်။ တေတေဝါရာ၊ တို့ကို။

လဗ္ဗန္တိ။ ဣတိဗုဒ္ဓံ၊ ဤအနက် သဘောသည်။ ဧတ္ထေ၊ ဤပစ္စနိကံ၌။ လက္ခဏံ၊ မှတ်သားကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယာဝ နိဿယဗ္ဗိတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (အတ္ထော၌စပ်) ကေဝလံ၊ ဥပ နိဿယမဖက် သက်သက်။ နာရမဏေယေဝ၊ နာရမဏပစ္စည်း၌သာ။ ဌတော၊ တည်၍။ (ဒွေ ၂-ပါးသော ဝါရတို့ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုထိုက်ကုန်သည် ကား။) န၊ မဟုတ်သေး။ အထခေါ၊ ကား။ ယာဝံ၊ အကြင်မျှလောက်။ နိဿယံ၊ နိဿယပစ္စည်းသည်။ (အတ္ထိ)။ တာဝံ၊ ထိုနိဿယပစ္စည်း တိုင် အောင်။ ဌတောပိ၊ တည်၍လည်း။ န ဥပနိဿယော၌။ ဒွေ၊ တို့ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော။ ဟိ၊ မှန်။ န ဥပနိဿယံတော၊ ပစ္စည်းမှ။ ပုရိမေ သုစ၊ အာရမဏအစရှိသော ရွေး၌ဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့၌လည်း။ နဝ ပိ၊ ကိုးပါးသောဝါရတို့ကိုလည်း။ လဗ္ဗန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ န ဥပနိဿယေသည်။ ပဝတ္ထေ၊ ဖြစ်လသော်။ အတ္ထိ အာရမဏ ဥပနိဿယ ပဋိက္ခေပေန၊ အတ္ထိ ပစ္စည်း အာရမဏပစ္စည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့ကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။ သတ္တံ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယာတို့ကို။ (အာရမဏ သဟဇာတ ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့ကို) ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝသိဋ္ဌဿ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော ပစ္စည်းတို့မှကြွင်းသော။ ကမ္မဿ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွေယေဝ၊ ၂-ပါးသောဝါရတို့ ကိုသာ။ (ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဟူသောဝါရ၊ အကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဟူသောဝါရတို့ကိုသာ။) (လဗ္ဗန္တိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပစ္စနိယဂဏနဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၅၅၀။ သဒိသဝါရာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ အနုရူပဝါရာ၊ လျောက် ပတ်သော ဝါရတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း-ကသွားကြောင့်၊ သဒိသဝါရာတိ၊ ၏။ အနုရူပဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထောကို။ ဝိညာယတိနည်း။) ဟိ၊ (ယသွား ကြောင့်။) န အညမညေ၊ န အညမညပစ္စည်း၌။ လဒ္ဓေသု၊ ကုန်သော။ ကောဒသသု၊ ၁၁-ပါးသော ဝါရတို့တွင်။ ကုသလော ကုသလဿ အကုသလော အကု

သလသာတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤဝါရတို့သည်။ ဟေတုယာ၊ ဟေတု
ပစ္စည်း၌။ လဇ္ဈေသု၊ ကုန်သော။ သတ္တသု၊ ၇-ပါးသောဝါရတို့တွင်။ ဒွိဟိ၊
ကုန်သော။ ဣမေဟေဝ၊ ဤဝါရတို့နှင့်သာ။ သမာနာ၊ တူကုန်သည်။
ဟောန္တိ။ ပန၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်၏အဖြစ် အကုသိုလ်၏အဖြစ်ဖြင့် တူပါကုန်
သော်လည်း။ အတ္တာဘာဝတော၊ ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဟူသောအနက်၏ မရှိ
ခြင်းကြောင့်။ အနုရူပါ၊ လျောက်ပတ်ကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ)၊ ကုန်။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သဒိသဝါရာတိ၊ အနုရူပဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။
ဣတိ အတ္တော၊ ကို။ ဝိညာယတိ၊ ၏။) [ဣမေဟေဝါတိ ကုသလော
ကုသလဿ အကုသလော အကုသလသာတိ ဣမေဟိ ဝေ သမာနာဟောန္တိ
ကုသလာဒိတာ သာမညေန။ တေန ဝုတ္တိ အတ္တာဘာဝတော ပန န အနု
ရူပါတိ။- အနု။]

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ ဝစနတော၊ သဒ္ဓါ၎င်း။ အတ္တတော
စ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဟူသောအနက်၎င်း။ ဥဇ္ဈေသတော၊ အကျဉ်းပြခြင်း၎င်း။
ယထာယောဂံ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်ထိုက်သည်အား လျော်စွာ။
နိဇ္ဈေသတောစ၊ အကျယ်ညွှန်ပြခြင်း၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗတာ၊ အလုံးစုံသော
အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ သမာနတံ၊ တူသည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။
သဒိသဝါရာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [ကုသလော ကုသလဿာ
တိ အာဒိနာ သတိပိ ဥဇ္ဈေသတော သာမညေန ယေဘုယျေန သိယာ ဝိဘဏ်
ဝိသေသောတိ အာဟ ယထာယောဂံ နိဇ္ဈေသတောစာတိ။-အနု။]

၅၅၁။ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ သန္ဓာယာတိ၊ ကား။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ဟေတု
နာမံ၊ ဟိတ်ဖြစ်သော နာမ်ဟူသော။ ပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းတရားကို၎င်း။ ဝတ္ထုရူပံ၊
ဟဒယဝတ္ထုရူပဟူသော။ ပစ္စယုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။

၁။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပေ။ ပစ္စယံ။ ။ “ပဋိသန္ဓိယံ” ပုဒ်က ဟေတုနာမ်နှင့်၎င်း၊
ဝတ္ထုရူပံနှင့်၎င်း တွဲရမည် ဖြစ်သောကြောင့် “ပဋိသန္ဓိဟေတုနာမံ” ဟု ရှေး
နိဿယ၌ ရှိသည်ကား မကောင်းပါ။ “ပဋိသန္ဓိယံ ဟေတုနာမံ ပစ္စယံ” ဟု
စာအုပ်တို့၌ ရှိသည်အတိုင်းသာ ကောင်းသည်။ သို့သော်.... “ဟေတုနာမန္တိ
ဟေတု စ တံ နာမဉ္စာတိ ဟေတုနာမံ၊ ပစ္စယန္တိ တမေဝပစ္စယဘူတံ သန္ဓာယာ
တိ သောဇနာ” ဟု အနုဋီကာ၌ ရှိသောကြောင့် ဟေတုနာမံ တပုဒ်၊ ပစ္စယံ

(ကေန္တိဝုတ္တံစပ်) တိဏိကုသလာဒီနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အဗျာကတော ကံဋ္ဌတ္တာရူပဿစာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤစကား ကိုလည်း။ ဝတ္ထမ္ပံ၊ ၏။

၅၅၆။ အဓိပတိမူလကေ၊ ၌။ န ဟေတုယာ ဒဿတိ၊ ဟူသော စကားကို။ စိန္တမ္ပိ၊ ၂-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ အဓိပတိနံ၊ အာရမဏာဓိပတိ သဟဇာတာဓိပတိတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ နာရမဏေ သတ္တာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ သဟဇာတာဓိပတိဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ (ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ) န သဟဇာတေ သတ္တာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အာရမဏာဓိပတိဿ၊ ၏။ ဝါ၊ နှင့်။ (ဝသေန ဝုတ္တံ) ဣတိဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့၌။ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ထိုထိုဟေတုအစရှိသောပစ္စည်းကို။ ပဋိက္ခိတ္တေ၊ သော်၎င်း။ ဗဒ္ဓနေသု၊ တို့၌။ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ၊ ကို။ ဗဒ္ဓိတေစ၊ ဆက်စပ်အပ်သော် ၎င်း။ မူလဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော။ ပစ္စယေ၊ အနန္တရအစရှိသော ပစ္စည်း၌။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ယုတ်လျော့ ကုန်၏။ ယေစ(ဓမ္မာ)၊ တို့သည်လည်း။ တိဋ္ဌန္တိ၊ အနုလောမအားဖြင့်တည် ကုန်၏။ တေ၊ ထိုယုတ်လျော့သောပစ္စည်း တည်သောပစ္စည်းတို့ကို။ သာရုံကံ၊ စွာ။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ၍။ ယေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဌိတာ၊ အနုလောမအားဖြင့် တည်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ယေသံ၊ အကြင်ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ တေသံ၊ ထိုပစ္စည်းတရား ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဂဏနာ၊ ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာကို။ ဥဒ္ဓရိတဗျာ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ အနုလောမေ၊ ၌။ ဝုတ္တဗဒ္ဓိတေ၊ ဆိုအပ် ပြီးသော ဆက်စပ်အပ်သောပစ္စည်းတို့ကို။ မူလဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ထပေတွာ၊ ၍။ ဗဒ္ဓိတာဝသေသာ၊ ဆက်စပ်အပ်သော ပစ္စည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ အားဖြင့်။ ယောဇိတာ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုပစ္စယာနုလောမ၌။ လဒ္ဓါယေဝ၊ ရအပ်သည်

တပုဒ်ဟု ၂-ပုဒ်ခွဲပါ။ ဝတ္ထုရူပံ တပုဒ်၊ ပစ္စယုပ္ပန္နံ တပုဒ်ဟု နောက်၌ ၂-ပုဒ် ခွဲသကဲ့သို့တည်း။

သာလျှင်ဖြစ်သော။ ပစ္စနီယတော၊ အားဖြင့်။ ဌိတပစ္စယာနံ၊ တည်သော ပစ္စည်းတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သမာနာ၊ တူမျှသောသင်္ချာသည်၎င်း။ ဦနာစ၊ ယုတ်လျော့သော သင်္ချာသည်၎င်း။ ဝိညာတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

အနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပစ္စနီယာနုလောမ အဖွင့်

၆၂၁။ ဦနတရဂဏနေန။ ပေ။ ပရိဟာပေတွာတိတ္ထေ၊ ဌ။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ယောဗိယမာနေန၊ ယှဉ်စေအပ်သော။ ပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ပစ္စနီယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတဿ၊ တည်သော။ အတိရေဂဂဏနဿပိ၊ ပိုလွန်သော သင်္ချာရှိသော ပစ္စည်း၏လည်း။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာကို။ ပရိဟာပေတွာ၊ ယုတ်လျော့စေ၍။ (ဂဏနာဝေဒိတဗ္ဗာဉ္စိပ်) ဣတိ(အယံ)၊ ဂား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ စ၊ ဆက်။ ပရိဟာပနဂဏနာယံ၊ ယုတ်လျော့စေထိုက်သောဂဏန်းသင်္ချာ၏။ ဦနတရဂဏနေန၊ သာ၍ယုတ်လျော့သော သင်္ချာရှိသောပစ္စည်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ သမာနတ္ထံ၊ တူသည်၏အဖြစ်သည်။ ကေန္တိကံ၊ ကေန္တအဖို့၌ယှဉ်သည်။ န၊ မဖြစ်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ နဟေတုနာရမဏဒုကဿ၊ နဟေတုနာရမဏပစ္စည်း ၂-ပါးအပေါင်း၏။ ဂဏနာ၊ သင်္ချာသည်။ (န သမာနာဉ္စိပ်) သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ယောဗိယမာနေန၊ သော။ ဦနတရဂဏနေန၊ သာ၍ ယုတ်လျော့သော သင်္ချာရှိသော။ အဓိပတိပစ္စယေန၊ ဖြင့်။

၁။ ပရိဟာပန။ ပေ။ နကေန္တိကံ။ ။ ပရိဟာ ပန ဂဏနာယာတိ ပရိဟာပေ တဗ္ဗဂဏနာယ (ယုတ်လျော့စေထိုက်သော သင်္ချာ၏) သမာနတ္ထံ နကေန္တိကံ ဦနတမာတဝဿပိ သမ္မတော (သမာန မဟုတ်ဘဲ ဦနတမဂဏနအဖြစ်၏ လည်း ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း) ဣတိ အဓိပ္ပါယော၊ တေနာဟ နဟေတု နာရမဏဒုကဿာတိ အာဒိ-အနု။

၂။ အဓိပတိပစ္စယေန ။ ပေ။ သဒ္ဓိံ။ ။ တတ္ထ သဒ္ဓိံ ယောဗိယမာနေန ဦနတရဂဏနေန အဓိပတိပစ္စယေန ပရိဟိနာပိတိ ယောဇနာ၊-အနု။ ဤနည်း၌ အဓိပတိပစ္စယေန ကို ဣတ္ထမ္ပူတလက္ခဏ ဟု ဆိုသင့်၏။

ဝါ။ ကြောင့်။ (တနည်း) ယောဇိယမာနေန၊ သော။ ဦးတရဂဏနေန၊ သော။ အဓိပတိပစ္စယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ ပရိဟိနာ၊ ယုတ်လျော့သည်။ (သမာနာ)ပိ၊ သော်လည်း။ အဓိပတိပစ္စယော၊ ဌ။ လဒ္ဓဂဏနာယ၊ ရအပ်သောသင်္ချာနှင့်။ နသမာနာ၊ မတူ။ အထခေါ၊ စင်စစ်ကား။ တတောပိ၊ ထိုအဓိပတိပစ္စည်း၌ ရအပ်သောသင်္ချာအောက်လည်း။ ဦးတရ၊ သာ၍ ယုတ်လျော့သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ပရိဟာပနဂဏနာယ၊ ခါ။ ဦးတရဂဏနေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ သမာနတ္ထံ၊ သည်။ ကေန္တိကံ၊ သည်။ န မဖြစ်။) ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ န ပနေတံ သဗ္ဗသံသန္တနေသု ဂစ္ဆတိတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။

နိဿယေ၊ နိဿယပစ္စည်းသည်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ တည်သော် ၎င်း။ သဟဇာတေ၊ သည်။ (ပစ္စနိယတော ဌိတေ)စ၊ သော်၎င်း။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ အတိဋ္ဌမာနာန၊ မတည်ကုန်သော။ ဟေတု အာဒိနိ၊ ဟေတု အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏၎င်း။ (အာဒိဖြင့် အညမညဝိပါက ဈာနမဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့ကိုယူပါ) သဟဇာတဿစ၊ ၎င်း။ (အနုလောမတော၊ ဖြင့်။) အဋ္ဌာနံ၊ မတည်ခြင်းသည်။ ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်ရှား၏။ [အဋ္ဌာနန္တိ အနုလောမတော အဋ္ဌာနံ အတိဋ္ဌနံ၊-အနု။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ အပါကဋ္ဌမေ၊ မထင်ရှားသော အနက် ကိုသာ။ ဒဿေန္တော၊ ပြလို သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ဝတ္ထုပုရေဇာတော။ ပေ။ န တိဋ္ဌတိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အာဟာရေဝါတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဣဒံ၊ ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ၊ ခါ။ (ဂံ ဒဿေတိ၊ နည်း။)

၁။ သဒ္ဓိံ ပရိဟိနာပိ။ ။အနုဋ္ဌိကာ၌ ဤနည်းဝယ် အဓိပတိပစ္စယေန ကို “ဣတ္ထမ္ပူတလက္ခဏ” ဟု ဖွင့်ထား၏။ သို့သော်- “အဓိပတိပစ္စယေန” “သဒ္ဓိံ”၌ စပ်ရသောကြောင့် ဣတ္ထမ္ပူတလက္ခဏ မဖြစ်နိုင်။ သဟာဒိယောဂ သာတည်း။ ထို့ကြောင့် အနုဋ္ဌိကာ၌ ရှေ့နောက်ပြန်နေဟန် တူသည်။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ အဓိပတိပစ္စယေနာတိ ဣတ္ထမ္ပူတလက္ခဏေ ‘ကရဏဝစန’ ဟူသော စကားသည် ရှေ့နည်း၌ ရှိသင့်၏။ နောက်နည်း၌ကား သဟာဒိယောဂ ဖြစ်သောကြောင့် မလိုပါ။

သဟုဇာတေ၊ သည်။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ အနုလောမ
 တော၊ ဖြင့်။ အတိဋ္ဌမာနာ၊ မတည်ကုန်သော။ ဈာနမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ၊ ဈာန
 ပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့သည်။ (“တိဋ္ဌန္တိ” ဌိစပ်) အာဟာ
 ရေဝါ၊ အာဟာရပစ္စည်းသည်သော်၎င်း။ ဣန္ဒြိယေဝါ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းသည်
 သော်၎င်း။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဌိတေ၊ သော်။ (အနုလောမတော၊ ဖြင့်။)
 တိဋ္ဌန္တိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတုအာဒယောပိ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းတို့
 သည်လည်း။ (အာဒိဖြင့် အညမည ဝိပါကပစ္စည်းတို့ကိုယူ။) (အနုလောမ
 တော၊ ဖြင့်။) တိဋ္ဌန္တိ။ ပန၊ ဆက်။ သဗ္ဗဈာနမဂ္ဂေဟိ၊ အလုံးစုံသော
 ဈာနပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ စတုက္ခန္ဓကဒေသဘူတာနံ၊ လေးပါးသော
 နာမက္ခန္ဓာတို့၏ တစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ (“တေသံ” ဌိစပ်) သမ္ပယုတ္တေန၊
 သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြင့်။ စတုက္ခန္ဓဘူတာနံစ၊ လေးပါးသော နာမက္ခန္ဓာဖြစ်၍
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုဟေတု အညမည
 ဝိပါက ဈာနမဂ္ဂ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့၏။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌာနံ၊
 တည်ခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ (ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒဿေတိ၊
 ၏။) ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပန၊ ဆက်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ပန” ထည့်ထား၏။ ပါလျှင်ကောင်း
 သည်။] ဣတရေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးသောပစ္စည်းတို့မှ တပါးကုန်သော အဓိပတိ
 ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့၌။ ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ၊ ဆိုဘွယ်သည်ပင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အဓိပတိ
 ဥပနိဿယာတိ၊ ဟူသောပါ၌ဖြင့်။ အာရမဏမိဿာနိပ္ပိ၊ အာရမဏပစ္စည်းနှင့်
 ရောသော ပစ္စည်းတို့၏လည်း။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ဌာနံ၊ ကို။ ဒဿေတိ။
 ဣန္ဒြိယေ။ ပေ။ ဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထံ၊ ရှေးစာတို့၌ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့
 ဆိုအပ်ပါသော်။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိနံ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသစ ဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။
 ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ၏။ ကမေန။ ပေ။ တိဏီတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ပါကုဋဘာဝတ္ထံ၊
 ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ နမူလကားဒိသု ဝိပ္ပယုတ္တေ တိဏီတိ၊
 ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ ကေသုစိ၊ အချို့ကုန်သော။ ပေါတ္တကေသု၊ ပေစာတို့၌။
 ဥဒ္ဓု၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ။ ဣမာနိ စ ဒွေ ပစ္စာဇာတိန္ဒြိယဝသေနာတိ ဣဒံ၊
 ဟူသော ဤစကားကို။ ဣမာနိစ ဒွေ ပစ္စာဇာတာ ဟာရိန္ဒြိယဝသေနာတိစ၊

ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထုဗွဲ့။ [ဣမာနိစဒ္ဓေတိ ကုသလာဗျာကတာ အဗျာကတဿ အကုသလာဗျာကတာ အဗျာကတဿာတိ ဣမာနိ စ ဒေ။-အနု။]
နဟေတုမူလကဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၆၃၆။ န အညမညပစ္စယာ ။ပေ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ ဧတ္ထေ ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနဉ္စာတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထုဗွဲ့၊ ၎ိ။ဟေတု ယာ ဝုတ္တေဟိ တိဟိတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဝါရသာမညမေဝ၊ ဝါရအား ဖြင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ၎ိ။ [ဟေတုယာ ဝုတ္တေဟိ တိဟိတိ ဟေတုပစ္စယာ ဝုတ္တေဟိ တိဟိ၊ဝိသဇ္ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ။ ဝါရသာမညမေဝ ဝဒတိ၊ န အတ္တသာမညန္တိ အဓိပ္ပါယော။-အနု။] ကမ္မေ၊ တိဏီတိ(ဧတ္ထ)၊၌။ ဟေတုယာ ဝုတ္တာနေဝါတိ၊ ဟူသော။ (အတ္တ ဝစနေ)စ၊ အနက်ကိုဆိုခြင်း၌လည်း။ တထာ၊ တူ။ (ဝါရသာမညမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။) ပန၊ ထိုသို့ဝါရအားဖြင့် တူမျှပါသော်လည်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယေသု၊ တို့၌။ ဝိသေသော၊ အထူးကို။ သလ္လက္ခေတဗျော၊ မှတ်သားထိုက်၏။ အဓိပတိယာ တိဏီတိ၊ ကား။ န အညမည န ဟေတု န အာရမဏပစ္စယာ၊ နှင့်။ (သဋ္ဌိတာယ၊ဆက်စပ်အပ်သော။) အဓိပတိယာ၊ အဓိပတိပစ္စည်း၌။ တိဏီ၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ တောနိ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့ သည်။ ဟေဋ္ဌာ၊ သော။ ဟေတုယာ၊ န ဟေတုမူလကနယ၌။ ဝုတ္တာနေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၆၄၄။ ယထာ စ ဟေဋ္ဌာတိ၊ ဟူသောပါဠိ၌။ န ဟေတုကမူလကေ၊ နဟေတုမူလကနယ၌။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ န ဝိပါကော၊ န ဝိပါက ပစ္စည်းသည်။ (အတ္ထိ။) [ရှေးနိဿယ၌ “နဝိပါက”ဟု ရှိ၏။] တာဝ၊ ထို န ဝိပါကပစ္စည်းတိုင်အောင်။ ဂန္ဓာ၊ ၍။ (ပါဠိတော် အသွားအားဖြင့် သွား၍။) နာဟာရိန္ဒြိယေသု၊ နာဟာရပစ္စည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့၌။ ဧကေက

၁။ တထာ ကမ္မေ။ ။တထာ ကမ္မေတိဏီတိ ဟေတုယာ ဝုတ္တာနေဝါတိ စာတိကမ္မေ တိဏီတိဧတ္ထ ဟေတုယာ ဝုတ္တာနေဝါတိ ဣမသ္မိံ အတ္တဝစနေပိ တထာ ဝါရသာမညမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိတိအတ္ထော၊-အနု။ ဤအနုဋီကာဖွင့် အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

မေဝ၊ တံရုတံရသော ဝိသဇ္ဇနကိုသာ။ ဂဟိတံယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။
ဣဓာပိ၊ ဤပစ္စနိယာနုလောမ၌လည်း။ နာရမဏမူလကာဒိသု၊ နာရမဏမူလ
ကအစရှိသော နယသို့၌။ ဧကေကံ မေဝ၊ ကိုသာ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ (အယံ)၊
ကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ တည်း။

၆၄၉။ နာနာက္ခဏိကာ ။ ပေ။ ရူပဿာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။
ဝိပင်္ကနန္တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ။ အာဟာရိန္ဒြိယေသု၊ အာဟာရ
ပစ္စည်း ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့၌။ တိဏိ၊ ၃-ပါးသော ဝိသဇ္ဇနတို့သည်။ သဟ၊
ဇောတ သဒိသာနိ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၌ ဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်တူကုန်၏။
(ကသွားနည်း။) ရူပဿပိ၊ ရုပ်အားလည်း။ (ကဗဠိကာရာဟာရ စက္ခုန္ဒြေ
စသော ၅-ပါးသောဣန္ဒြေ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော ရုပ်အားလည်း။) ပစ္စယ
ဘာဝတော၊ ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဈာနမဂ္ဂါဒိသု၊ တို့၌။
တိဏိ၊ တို့သည်။ ဟေတုသဒိသာနိ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌ဆိုအပ်သော ဝိသဇ္ဇနတို့နှင့်
တူကုန်၏။ (ကသွား၊ နည်း။) အရူပါနံ ယေဝ၊ နာမ်တရားတို့အားသာ။
(ဈာနင် ၇-ပါး၊ မဂ္ဂင် ၁၂-ပါး၊ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဟူသော နာမ်တရား
တို့အားသာ။) ပစ္စယဘာဝတော၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ ကို။
ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ စ၊ ဆက်။ အာဒိသဇ္ဇေန၊ ဖြင့်။ နဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပေ။ တိဏိတိ အာဒိနိ၊
အစရှိသော ဝိသဇ္ဇနတို့ကို။ (သင်္ကဟကာရော) သင်္ကဏှာတိ၊ သိမ်းယူ၏။
[အာဒိသဇ္ဇေန စ ပေ။ သင်္ကဏှာတိ ဟူသောဤဝါကျ၌ အဓိပ္ပာယ်မရှင်းပါ။
ကြံကြပါလေ။]

၆၅၀။ ယံ ပနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ (“အတ္ထော”၌စပ်) ယံ ပစ္စယံ၊
ကို။ သက္ခဏာနေမိမိ၏တည်ရာပါဌ်ရပ်၌။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ လဘန္တိ၊
ရသည်ကိုလည်း။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူမူ၍။ တတော၊ ထိုပစ္စည်းမှ။ (ထိုမိမိ၏
တည်ရာ ပါဌ်ရပ်၌ အနုလောမအားဖြင့် ရအပ်သောပစ္စည်းမှ။) ပရေတရာ၊
နောက်ဖြစ်သော တပါးသောပစ္စည်းတို့ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ ဂယန္တိ၊
ယူအပ်ကုန်၏။ သောပစ္စယော၊ သည်။ ဧတ္ထ၊ ။ အနုတောမတော၊
ဖြင့်သာ။ ယောဇနံ၊ ကို။ လဘတိ၊ ။ ဣတိ အတ္ထော၊ ပုံန၊ ဆက်။ နဟေတု
မူလကာဒိသု၊ န ဟေတုမူလက အစရှိသော နယသို့၌။ နာဟာရေ၊ နာဟာရ
ပစ္စည်းကို။ ဘဋိတေ၊ ဆက်စပ်အပ်သော်။ ဣန္ဒြိယဝသေန၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းနှင့်

စပ်သဖြင့်၎င်း။ နိဗ္ဗိယေ။ န ဣန္ဒြိယပစ္စည်းကို။ ဆဋ္ဌိတေ။ သော်။ အာဟာရ
 ဝ သေန၊ ဖြင့်၎င်း။ ပဉ္စလာဘော၊ ပြဿနာကိုရခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ
 ကြောင့်။ ယေသု၊ ထိုအာဟာရ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့တွင်။ အညတရံ၊ တပါး
 ပါးသောပစ္စည်းကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ အယောဇေတွာ၊ မယှဉ်စေမူ၍။
 အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ယောဇိတံ ယထာ၊ ယှဉ်စေအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။
 နောအတ္ထိ နောအဝိဂတမူလကေသု၊ တို့၌။ နဥပနိဿယေ၊ ကို။ ဆဋ္ဌိတေ၊
 သော်။ ကမ္မဝသေန၊ ကမ္မပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်၎င်း။ န ကမ္မေ၊ န ကမ္မပစ္စည်း
 ကို။ ဆဋ္ဌိတေ၊ သော်။ ဥပနိဿယဝသေနစ၊ ဖြင့်၎င်း။ ပဉ္စလာဘော၊ သည်။
 ဟောတိ။ [စာအုပ်တို့၌ န သဒ္ဓါ၊ ၁၂၂။ “ဥပနိဿယေ ကမ္မေ” ဟုသာရှိ၏။]
 ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုဥပနိဿယပစ္စည်း ကမ္မပစ္စည်းတို့တွင်။ အညတရံ၊
 ကို။ ပစ္စနိယတော၊ ဖြင့်။ အယောဇေတွာ၊ ၍။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ ယောဇိ
 တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ (ဤယထာ
 ပန နဟေတုမူလကာဒိသု အစရှိသည်ဖြင့်။) တေသ္မိံ ပစ္စနိယာနုလောမေ၊ ၌။
 သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ မူလာနိ၊ တို့သည်။ နာဟာရနိဗ္ဗိယာနိ၊ နာဟာရပစ္စည်း
 န ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတို့သို့၎င်း။ န ဥပနိဿယ န ကမ္မာနိစ၊ တို့သို့၎င်း။ ပတွာ၊ ၍။
 ဝါ၊ ရောက်သည်ရှိသော်။ ဒိဋ္ဌိဝေ၊ နှစ်ပါးသောအဖို့အားဖြင့်။ ဘိန္နာနိ၊ ကဲ့ကုန်
 ပြီ။ ဣတိ၊ ပစ္စနိယာနုလောမအဖွင့် အပြီးတည်း။

ပစ္စနိယာနုလောမဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ကုသလတ္ထိကဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂-ဝေဒနာတိက် အဖွင့်

၁။ ပန၊ ဆက်။ ဝေဒနာဣပနိဗ္ဗာနာနိ၊ ဝေဒနာစေတသိက်ရုပ်နိဗ္ဗာန်တို့
 သည်။ တိကမုတ္တကာနိ၊ တိက်မှလွတ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။)
 ပဋိစ္စာဒိ နိယမံ၊ ပဋိစ္စအစရှိသော အမှတ်အသားကို၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဝစနဉ္စ၊
 ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့်ဟောခြင်းကို၎င်း။ နလဘန္တိ၊ ကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ ပဋိစ္စာဒိ
 နိယမ ပစ္စယုပ္ပန္နဝစနကို မရပါကုန်သော်လည်း။ ပဋိစ္စဝါရာဒိသု၊ ကုန်သော
 ဆသု၊ ၆-ပါးသော ဝါရတို့၌။ ယတော ဟေတုပစ္စယာဒိတော၊ အကြင်

ဟေတုပစ္စည်းအစရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ တိက ဓမ္မာနံ၊ ဝေဒနာတိက်၌
 ဟောအပ်ကုန်သောတရားတို့၏။ ဥပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။
 တတ္ထ၊ ထိုဟေတုပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့၌။ ယထာနုရူပတော၊ အကြင်
 အကြင် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် အားလျော်သောအားဖြင့်။ အာရမဏာဒိပစ္စယ
 ဘာဝေန၊ အာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (အာဒိဖြင့် အာရ
 မဏ၊ အာရမဏာဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ အာရမဏူပ
 နိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝိပါက၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ သဟ
 ဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ သမ္ပယုတ္တ၊ ပုရေဇာတဝိပယုတ္တ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေ
 ဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂတ၊ ပုရေဇာတအဝိဂတတို့ကိုယူပါ။) (တာနိ၊ ထို
 ဝေဒနာစေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်တို့ကို) လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိ
 တဗ္ဗာနိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၀။ သဗ္ဗအရူပ ။ ပေ။ ပစ္စယာတိ ဣမိနာ၊ ဤပါရှိဖြင့်။ (ဒဿေတိ၌
 စပ်) ကုသလတ္တိကေပိ၊ ၌လည်း။ ပရိဟိနံ၊ ပစ္စနိက်အဖြစ်ဖြင့် ယုတ်လျော့
 သော။ သဟဇာကံ၊ သဟဇာတပစ္စည်းကို။ ရူပါရူပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟကတ္တာ၊ ရုပ်
 တရား နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာဒိမ္ပိ၊ ၌။
 ထပေတွာ၊ ရှိ။ အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်၎င်း။ (သဟဇာတာဒယော၌ ပါသော
 အာဒိသဒ္ဓါဖြင့်၎င်း။) သဗ္ဗအရူပ ဓမ္မ ပရိဂ္ဂါဟကဝစေနစ၊ သဗ္ဗအရူပဓမ္မ
 ပရိဂ္ဂါဟကသဒ္ဓါဖြင့်၎င်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏အဖြစ်ဖြင့်။ သဗ္ဗ
 အရူပဓမ္မပရိဂ္ဂဟကာနံ၊ ကုန်သော။ အာရမဏာဒိနံ၊ အာရမဏပစ္စည်းအစရှိ
 သည်တို့ကို။ ပရိဟာနိ၊ ယုတ်လျော့ခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣတိ ဒဠဗ္ဗံ။
 တေန၊ ထိုသဗ္ဗ အရူပဓမ္မ ပရိဂ္ဂါဟကာ ပန အစရှိသောပါရှိဖြင့်။ ကုသလတ္တိက
 ပရိဟိနာနံ၊ ကုသလတိက်၌ ပစ္စနိက်အဖြစ်ဖြင့် ယုတ်လျော့ကုန်သော၊ သဗ္ဗ
 ဋ္ဌာနိကာနံ၊ အလုံးစုံသောဋ္ဌာန၌ဖြစ်ကုန်သော။ စတုနံ၊ ၄-ပါးသောပစ္စည်း
 တို့၏။ (သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့၏။) သဗ္ဗတိကာ
 ဒိသု၊ အလုံးစုံသောတိက် အစရှိသည်တို့၌။ (အာဒိဖြင့် အလုံးစုံသော ဒုက်၊
 အလုံးစုံသော တိက် ဒုက်တို့ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော တိက်ဒုက်တို့ကိုယူပါ။)
 ပရိဟာနိ၊ ယုတ်လျော့ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတာ၊ ပြအပ်သည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတပစ္စယဉ္စဝိနာဝ ဥပ္ပတ္တိတောတိတေတန၊ ဤပါဌ်
ဖြင့်။ (“ဒဿေတိ” ဌိစပ်) ပစ္စာဇာတပစ္စယဿ၊ ၏။ အံနုလောမေ၊ ဌိ။
ပရိဟာနိ၊ ကိုဝင်း။ ပစ္စနီယေ၊ ဌိ။ လာဘံစ၊ ရခြင်းကိုဝင်း။ ဒဿေတိ။

ဝါ၊ တနည်း။ သဟဇာတာဒယောတိ (ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။
(ဝုတ္တံ ဟောတိဌိစပ်) သဟဇာတမူလကာ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းဟူသော မူလ
ရှိကုန်သော။ သဟဇာတနိဗန္ဓနာ၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏ အဖြစ်နှင့်စပ်ကုန်သော
ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ပဋိစ္စဒိ၊ ပဋိစ္စအစရှိသောကိစ္စကို။ ဖရန္တေဟိ၊ ပြီးစေ
နိုင်ကုန်သော။ သဟဇာတဓမ္မေဟိ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းတရားတို့နှင့်။ ‘ဝိနာ၊
ကင်း၍။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုနိုင်ကုန်သည်။ အဟောန္တော၊ မဖြစ်ကုန်သည်။
(“ဟုတု၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ပရိဟာယန္တိ”ဌိစပ်) ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။
ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဝါ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ။

ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (“ပရိဟာယန္တိ၊ န
ပရိဟာယတိ”တို့ဌိစပ်) ယေ၊ အကြင်ပစ္စည်းတို့သည်။ သဟဇာတနိဗန္ဓနာ၊
သဟဇာတပစ္စည်း၏ အဖြစ်နှင့် စပ်ကုန်သည်ဝင်း။ သဗ္ဗအဂ္ဂပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟ
ကာစ၊ အလုံးစုံသောနာမ်တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သည်ဝင်း။ (ဟောန္တိ)
တေဝ၊ ထိုပစ္စည်းတို့သည်သာ။ ပရိဟာယန္တိ၊ ယုတ်လျော့ကုန်သနည်း။ ပန၊
ဗျတိရိက်ကား။ ယော၊ အကြင်ပစ္စည်းသည်။ သဟဇာတာနိဗန္ဓနော၊ သဟ
ဇာတပစ္စည်း၏အဖြစ်နှင့် စပ်သည်ဝင်း။ [ဋီကာစာအုပ်တို့၌ သဟဇာတာ
နိဗန္ဓနောဟု ရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ “သဟဇာတနိဗန္ဓနော”ဟု ရှိသည်။]
သဗ္ဗအဂ္ဂပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟကောစ၊ သည်ဝင်း။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ သော၊ ထိုသို့
သဘောရှိသော။ ပစ္စာဇာတော၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းသည်။ န(ပရိဟာယတိ)၊
မယုတ်လျော့သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မေးဘယ်ရှိ သောကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို
ယုတ်လျော့ခြင်း မယုတ်လျော့ခြင်းတို့၌။ (ထိုသဟဇာတနိဗန္ဓနသဗ္ဗအဂ္ဂပဓမ္မ

၁။ သဟဇာတ ။ပေ။ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။သဟဇာတာဒယောတိ ဝါ
အာဒိသဒ္ဓေန သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ စတ္တာရောပိ ဒဿိတာ ဟောန္တိတိ၊ သဟဇာတ
မူလကာတိ သဟဇာတပစ္စယေ သတိ ဘဝန္တာ န သဟဇာတံ ပရတော ကတော
ပါဌိယံ အာဂတာ၊ တေနာဟ သဟဇာတနိဗန္ဓနာ ။ပေ။ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ။-
အနံ။

ပရိဂ္ဂါဟကုဖြစ်သောပစ္စည်းတို့သာလျှင် ယုတ်လျော့ခြင်း၊ သဟဇာတနိဗ္ဗန္ဓန၊ သဗ္ဗအရူပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟက မဟုတ်သော ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်း၏ မယုတ်ခြင်း တို့၌။) ကာရဏ၊ အကြောင်းကို။ ဝဒန္တော၊ ဆိုလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သဟဇာတာဒိဟိ။ ပေ။ ဥပ္ပတ္တိတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ကတ္တ၊ ထိုသဟဇာတာဒိဟိ ဝိနာ အစရှိသောပါဌ၌။ သဟဇာတာဒိဟိ ဝိနာတိ၊ ဟူသောပါဌ၏။ (အာတ္တောဉ္စစပ်) သဟဇာတနိဗ္ဗန္ဓနဟိ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းအဖြစ်နှင့် စပ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့နှင့်၎င်း။ သဗ္ဗအရူပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟ ကေဟိစ၊ အလုံးစုံသောနာမ်တရားတို့ကို သိမ်းယူနိုင်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့နှင့် ၎င်း။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ (အနုပ္ပတ္တိတောဉ္စစပ်) ဣတိအတ္တော။ အထဝါ၊ ကား။ သဟဇာတနိဗ္ဗန္ဓနာနမေဝ၊ သဟဇာတပစ္စည်းအဖြစ်နှင့်စပ်ကုန်သော ပစ္စည်း တို့၏သာ။ ပရိဟာနိ၊ ယုတ်လျော့ခြင်းသည် (ဟောတိ)။ သဟဇာတာနိဗ္ဗန္ဓ နဿ၊ သော။ ပစ္စာဇာတဿ၊ ၏။ (ပရိဟာနိ၊ သည်။) န (ဟောတိ) မဖြစ်။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤယုတ်လျော့ခြင်း၌သာ။ ကာရဏ၊ ကို။ ဝဒန္တော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတာဒိဟိ။ ပေ။ ဥပ္ပတ္တိတောတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ပန၊ ဆက်။ သဟဇာတနိဗ္ဗန္ဓနာ၊ ကုန်သည်။ (သမာနာ) ပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ သဗ္ဗအရူပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟကာယေဝ၊ ပစ္စည်း တို့သည်သာ။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ တေ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ် ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဒဿိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၁၇။ နဝိပါကေပိ ဝေသေ နယောတိ၊ ဤပါဌ်ဖြင့်။ နယာဿနမေဝ၊ နည်းကိုပြခြင်းကိုသာ။ (သင်္ဂဟကာရော) ကရောတိ။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ သာမညဒဿနံစ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းကို လည်း။ န(ကရောတိ)၊ မပြု။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တုနည်း) ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ သုခါယ၊ သော။ (ဝေဒနာယစ၊ နှင့်၎င်း။) အဒုက္ခမသုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာ ယစ၊ နှင့်၎င်း။ သမ္ပယတ္တေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေတို့ကို။ ပဋိစ္စတူသည်၏အဖြစ် ဖြင့် ရောက်၍။ ဝါ၊ စွဲ၍။ တာဟိ ဝေဒနာဟိ၊ ထို သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့နှင့်။ သမ္ပယတ္တာ၊ ကုန်သော။ အဟေတုကကိရိယဓမ္မာ၊ ဝေဒနာ ကြဉ်သော အဟိတ်ကြိယာတို့သည်၎င်း။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတမောဟောစ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွဖြစ်သော မောဟ၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွဖြစ်သော မောဟသည်

၎င်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ။) ဣတိ အယံကား။ ဧတ္ထေ၊ ဤနဝိပါကပစ္စည်း၌။ နယော၊
 တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဤ ဝါကျ၌ “သုခါယ ဟိ၊ အယဉ္ဇိ”
 ဟု ဟိ ၂-ပုဒ်တွေ့ရ၏။ ဟိ၊ တပုဒ် ပိုဟန်တူသည်။ “အယ ဉ္ဇိ” ၌ ဟိသာ
 မူရင်းဖြစ်ဟန် တူ၏။] န ဝိပ္ပယုတ္တေ ကေန္တိ ။ပေ။ ဝုတ္တန္တိ ဣဒံ၊ ဟူသော
 ဤစကားကို။ အာဝဇ္ဇနာဟေတုက မောဟာနံ၊ ဝေဒနာကြည်သော မနော
 ခွါကာဇ္ဇန်း၊ မောဟမူဒ္ဒေ၌ယှဉ်သော ဟိတ်မရှိသောမောဟတို့၏။ ဝသေန၊
 စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ။

၂၅-၃၇။ အနုလောမပစ္စနိယေ၌။ ယထာ ကုသလတ္တိကံ။ ဝေ ဂဏေ
 တဗ္ဗန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဟေတုမူလကားဒိနံ၊ ကုန်သော။ နယာနံ၊ တို့၏။
 ကေမူလက ဒွိမူလကားဒိဝသေန စ၊ ကေမူလက ဒွိမူလကအစရှိသော နယတို့
 နှင့် စပ်သဖြင့်လည်း။ ယောဇေတော၊ ရှိ။ ဂဏေတဗ္ဗတာ သာမညံ၊ ရေတွက်
 ထိုက်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ဂဏနသာမညံ၊ ရေတွက်ကြောင်းသင်္ချာ၏ တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ (သန္ဓာယ)
 န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ ဣတော၊ ဤစကားရပ်မှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။
 ဝေရူပေသပိ၊ ဤသို့သဘောရှိသော စကားရပ်တို့၌လည်း။ ဒေသဝနယော
 တည်း။

အဟေတုကဿ ပန စိတ္တုပ္ပါဒဿာတိ အာဒိ၊ အစရှိသောစကားကို။ န
 ဟေတုကမူလကံ၊ န ဟေတုကမူလကနယကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ အ
 ဟေတုကဿ ပနစိတ္တုပ္ပါဒဿ မောဟဿာစာတိ၊ ဟူ၍။ ဧတ္ထေ၊ ဤအဟေတု
 ကဿ ပန အစရှိသောပါဠိရပ်၌။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
 ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အဒဟတုကဿ၊ သော။ မောဟဿစာပိ၊ ၏လည်း။
 အဓိပတိအဘာဝတော၊ အဓိပတိ၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အဓိပတိနော၊ ၏။
 နဟေတုမူလဒက၊ ၌။ အနုလောမတော၊ ဖြင့်။ အဋ္ဌာနံ၊ မတည်ခြင်းသည်။
 (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (အဟေတုကဿ ပန စိတ္တုပ္ပါဒဿ ဟေ
 ဟဿာစာတိ၊ ဟူ၍။ ဧတ္ထေ၌။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။) ပရိဝတ္တေတာပိတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။
 န ဟေတုပစ္စယာ။ ပေ။ တိဏိတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ (ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အစဉ်
 ဖြင့်။) ပုရတော၊ အဓိပတိပစ္စည်း၏ ရှေ့၌။ ဌိတဗ္ဗံ၊ ပစ္စယုဒ္ဒေသအစဉ်ဖြင့်
 တည်သည်လည်းဖြစ်သော။ အာရမဏာဒိ၊ အာရမဏအစရှိသောပစ္စည်းကို။

ပစ္စတော၊ အဓိပတိပစ္စည်း၏နောက်၌။ ယောဇေတွာ၊ ၍။ (“ယောဓိတာ
ယေဝ”၌စပ်) ဣတိ အတ္ထေ၊ နက်။

၃၉။ ပဉ္စဝါရေ၌။ ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဧတေန၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။
တံသမ္ပယုတ္တေ၊ ထို ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဒေါသမူ
စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကို။ (ဘဂဝါ) ဒဿေတိ၊ ၍။ ဥပနိဿယ ဝိဘဂေ၊ ဥပနိဿယ
ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်း၌။ သဒ္ဓါပဉ္စကေသု၊ သဒ္ဓါဟူသော ငါးခုမြောက်ရှိသော
တရားအပေါင်းတို့၌။ [သဒ္ဓါပဉ္စကေသုတိ သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ ပညာသု။
-အနု။] မာနံ ဇပေတိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိတိ၊ ဟူ၍။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ၍။ အဝသေသေသု၊
သဒ္ဓပဉ္စကတရားတို့မှကြွင်းသော ရာဂအစရှိသောတရားတို့၌။ (မာနံဇပေတိ
ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိတိ၊ ဟူ၍။) န ကတ္တဗ္ဗံ၊ မပြုထိုက်။ ဣတိ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။
ပါဌာတိဒဿနတ္ထံ၊ ပါဌိအသွားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)
ဝုတ္တံ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ရာဂါဒီဟိ၊ ရာဂအစရှိသည်တို့ကြောင့်။ (အာဒိဖြင့်
ဒေါသ မောဟ ဒိဋ္ဌိ ပတ္တနာတို့ကိုယူပါ။) မာနဒိဋ္ဌိနံ၊ ၍။ အနုပ္ပတ္တိတော၊
မဖြစ်ကြခြင်းကြောင့်။ န (ဝုတ္တံ)၊ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

ဟိ၊ မှန်။ ကုသလတ္တိကေပိ၊ ၌လည်း။ ရာဂါဒီသု၊ တို့၌။ မာနံ ဇပေတိ
ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိတိ၊ ဟူသော။ ပါဌိ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တာ၊ အပ်။ ပန၊
ထိုသို့ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း။ ရာဂေါ ဒေါသော၊ ပေ။ ပစ္စယော
တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ရာဂါဒီနံ၊ တို့၏။ (“ဘဂေါ”၌စပ်) မာနဒိဋ္ဌိ ဥပ
နိဿယဘာဝေါ၊ မာနဒိဋ္ဌိတို့၏ ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တော၊ ပြီ။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤဝေဒနာတိကံ၌လည်း။ (မာနံ ဇပေတိ
ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိတိ ပါဌိ န ဝုတ္တာ၊ ပေ။ ရာဂါဒီနံ မာန ဒိဋ္ဌိံ ဥပနိဿယဘာ
ဝေါ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။) ဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ သုခါယ ။ ပေ။ ကရေတိ၊ ဟူသော
စကားကို။ သောမနဿ သမ္ပယုတ္တ လောဘသဟဂတ စိတ္တေန၊ သောမနဿ
သမ္ပယုတ် လောဘသဟဂုတ်စိတ်ဖြင့်။ ဂါမနိဂမဝိလုပ္ပနံ၊ ရွာ နိဂုံးတို့ကို
ဖျက်ဆီးခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

၆၂။ သုဒ္ဓါနန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ‘ပစ္စယံ’ပစ္စယုပ္ပန္နပဒါနံ၊ ပစ္စည်းကို
ပြသောပုဒ်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ကိုပြသောပုဒ်တို့၏။ အနုညတ္တံ၊ တမျိုးတခြား မဟုတ်
ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ။ [အနုညတ္တန္တိ အဘေခံ၊

သုခဝေဒနာ သမ္ပယုတ္တော ဟိ ဓမ္မော သုခဝေဒနာ သမ္ပယုတ္တဿေဝ ဓမ္မဿ
 ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။ န ဣတရေသံ။ သေ နယော သေသပဒေသု
 သေသေသုစ တိဏိတိ အာဂတဌာနေသု။- အနု။] ပုရေဇာတ ပစ္စာ
 ဇာတာ။ပေ။ ပစ္စယာဟောန္တိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသောဤပါဌ်၌။ ပုရေဇာတောတိ၊
 ဟူသောပါဌ်၏။ ဣမသ္မိံ တိကော၊ ဤဝေဒနာတိက်၌။ ဝုစ္စမာနာ၊ ဟော
 ထော်မူအပ်ကုန်သော။ အဓိကာရပုတ္တာ၊ အရာအားဖြင့် ရောက်ကုန်သော။
 သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဒယောဝ၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တ
 အစရှိသော နာမက္ခန္ဓာတရားတို့သည်သာ။ အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ပုရေဇာ
 တာ၌စပ်) ဝါ၊တို့အား။ (ပစ္စယာ၌စပ်) ပုရေဇာတာ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏
 ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သည်။ ဟုတွာ၊၍။ ပစ္စယာ၊ ကျေးဇူးပြုကုန်သည်။န ဟောန္တိ၊
 ကုန်။ (ကသွာ၊ နည်း။) ပုရေဇာတတ္တာ ဘာဝတော၊ ဤဝေဒနာတိက်၌
 ဟောအပ်ကုန်သောတရားတို့၏ ပုရေဇာတအဖြစ်၏ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်တည်း။ ဣတိ(အယံ)၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ တထာ၊ တူ။
 (အရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏) ပစ္စာဇာတတ္တာ ဘာဝတော၊ ပစ္စာဇာတအဖြစ်၏
 မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စာဇာတာဝါ၊ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့၏
 နောက်၌ဖြစ်ကုန်သည်လည်း။ဟုတွာ၊ ၍။(ပစ္စယာ၊ကုန်သည်။)န ဟောန္တိ။
 ကုန်။ ဣတိ(အယံ)၊ကား။ (အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။)

၆၃-၆၄။ သာဓိပတိ အမောဟ ဝသေနာတိ၊ ဟူသော ပါဌ်၏။ အဓိ
 ပတိဘာဝသဟိတာမောဟဝသေန၊ အဓိပတိအဖြစ်နှင့်စပ်သော အမောဟ၏
 စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တံ၌စပ်) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

၇၃-၇၇။ န ဟေတုပစ္စယာ။ပေ။ န ဥပနိဿယေ အဋ္ဌာတိ၊ ဟူသော
 စကားကို။ (ဥဒ္ဓရတိ၌စပ်) န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ ။ပေ။ န
 ဥပနိဿယေ အဋ္ဌာတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤပါဠိတော်စကားကို။ [ယခု
 စာအုပ်များ၌ “ဝေ”ဟုရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ “တေ”ဟုရှိသည်။]သင်္ခပိတွာ၊
 ချုံး၍။ (သင်္ခဟကာရာ)ဥဒ္ဓရတိ၊ ထုတ်ပြ၏။ [“နဟေတုပစ္စယာ ။ပေ။ န
 ဥပနိဿယေ အဋ္ဌာတိ”ဟူသောပါဌ်ကား အဋ္ဌကထာ၌ရှိသောပါဌ်တည်း။
 ထို့ပါဌ်ကို“န ဟေတုပစ္စယာ နာရမဏပစ္စယာ နဥပနိဿယေ အဋ္ဌ”ဟူသော

ပါဠိတော်စကားကို အကျဉ်းချုံး၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ ထုတ်ပြသည်။]

နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဣဒံ၊ ဟူသောစကားကို။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ။ပေ။ သမ္ပယုတ္တဿာတိ၊ ဟူသော။ ဧကံ၊ တခုသော ဝါရကို။ ဝေဇ္ဇက္ခာ၊ ကြည်၍။ [စာအုပ်တို့၌ “တေ”ဟုရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ ၎င်း အနုဋီကာ၌၎င်း “ဧကံ”ဟုရှိသည်။]အဝသေသေသု၊ ကြည်အပ်သောဝါရမှ ကြွင်းကုန်သော။ အဋ္ဌသုပိ၊ ဂ-ပါးသော ဝါရတို့၌လည်း။ (“သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊” ဟူသော ဂ-ပါးသော ဝါရတို့၌ လည်း။) နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယသမ္ဘဝံ၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို။ [ရှေးနိဿယ၌ “နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဿ သမ္ဘဝံ”ဟု ဝါကျရှိ၏။] သန္ဓာယ၊ ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဂုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ သဟဇာတ ကမ္မပစ္စယော၊ ကို။ အဋ္ဌသုပိ၊ တို့၌လည်း။ န လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်သည်မဟုတ်။ အထခေါ၊ ကား။ တိသေဝ၊ ၃-ပါးသော ဝါရတို့၌သာ။ (“သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ” ဟူသော ၃-ပါးသော ဝါရတို့၌သာ။) (လဗ္ဘတိ၊ ၍။)ဣတိ၊ ဝေဒနာတိက် အပြီးတည်း။

ဝေဒနာတ္ထိကဝဏ္ဏနာ၊ သည် ။နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ဝိပါကတ္တိကအဖွင့်

၁-၂၃။ ဝိပါကတ္တိကော၌။ ဝိပါကဓမ္မံ ပဋိစ္စတိကံ။ ဝိပါကံသော။ ဓမ္မံကို။ ပဋိစ္စံ၍။ (“ဝိပါကော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ၌စပ်) [ယခုပါဠိတော် စာအုပ်များ၌ “ဝိပါကံ ဓမ္မံ” ဟု ဝါကျဖြင့်ရှိနေပြီ။ ရှေးရိုက်စာအုပ်များ၌ ကား “ဝိပါက ဓမ္မံ” ဟူ သမာသ်ရှိ၏။] ဟိ၊ မှန်။ သမာသေနပိ၊ ဝိပါကဓမ္မံ ဟူသော သမာသ်ဖြင့်လည်း။ သောယေဝတ္ထောဝိပါကံ ဓမ္မံ ဟူသောဝါကျ၏ ထိုအနက်ကိုပင်။ ဝုတ္ထော၊ ဟောအပ်၏။ (ဟောနိုင်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌။ သမာသံ၊ ဝိပါကဓမ္မံ ဟူသော ကမ္မဓားရည်သမာသ် ကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ (ပေါတ္တကာရောပကေဟိ၊ ပါဠိတော်ကို စာအုပ်ထက်သို့ တက်စေကြကုန်သော။ ထေရေဟိ၊ တို့သည်။) လိခိတံ၊ ရေးအပ်ပြီ။

၄၁။ [ဤပုဒ်များသည် ပါဠိတော်နိပါတ် ၄၁-၌ရှိ၏။ ထိုပါဠိတော်ကို ဖွင့်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်နေခြင်းမဟုတ်။] နေဝိပါက။ ပေ။ နဝိပါကပစ္စယာတိတေဿ၊ ဟူသော ဤပါဠိတော် စကားရပ်၏။ ဝိဘင်္ဂေ၊ အကျယ်ဝေတန်ရာ ပါဠိတော်၌။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ထွေကမေဝ၊ ဤမျှလောက်ကိုသာ။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ ကဋ္ဌတ္တာရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ နဝုတ္တံ၊ အပ်။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ဝါ၊ ထိုကဋ္ဌတ္တာ ရုပ်ကို။ (“န ဝုတ္တံ” ၌စပ်) ခန္ဓေ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စံ၊ ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇ-မာနဿ၊ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်၏။ မဟာဘူတေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စံ၊ ၍။ ဥပ္ပတ္တိ ဒဿနတ္ထတ္တာ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုပြခြင်းအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နဝုတ္တံ။ ဟိ၊ မှန်။ ထွေ၊ ဤဝါရ၌။ ယံဿ၊ အကြင်ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏။ (ဥပ္ပတ္တိ၌စပ်) မဟာဘူတေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စံ၊ ၍။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (တဿ)ကဋ္ဌတ္တာရူပဿ၊ ၏။ ခန္ဓေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စံ၊ ၍။ ဥပ္ပတ္တိ၊ သည်။ န အတ္တိ၊ မရှိ။

[ယဒိပိ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါ ရူပ”န္တိ ထွေ န ဂဟိတံ။ ဝစနန္တရေန ပန ဂဟိတမေဝါတိ ဒဿေန္တော ပဝတ္တိယံ ပနာတိ အာဒိမာပာ။-အနု။] ပန၊ ဆက်။ ပဝတ္တိယံ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အသညသတ္တာနံ၊ ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္တာ ရူပံ ဥပါဒါရူပန္တိတေနေဝါဟူသော ဤပါဠိဖြင့်ပင်။ ဒဿိတံ၊ ပြအပ်သည်။

ဟောတိ။ ဝေဠုကတွာ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ (ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၏ အသညသတ္တာနံ အစရှိသောပါဌ်ဖြင့် ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အသညသတ္တာနံ၊ အသညသတ်သတ္တဝါတို့၏။ ရူပသမာနဂတိကတ္တာ၊ ရုပ်နှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နာဟာရပစ္စယေစ၊ နာဟာရပစ္စည်း၌လည်း။ ပဝတ္တိယံ၊ ၌။ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) န ဥဒ္ဓတံ၊ ထုတ်ပြတော်မမူအပ်။ ဟိ၊ မှန်။ တမ္ပိ၊ ထိုပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်သည်လည်း။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ၌။ အာဟာရပစ္စယေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ ဝိပင်္ကတိကံ အဖွင့် အပြီးတည်း။

ဝိပင်္ကတိကဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၄-ဥပါဒိန္နတ္တိက အဖွင့်

၁၅။ [ဤအဖွင့်သည် ပါဠိတော်အဖွင့်တည်း။] ဥပါဒိန္နတ္တိကေ၌။ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမိပတိပစ္စယာတိ ဧကေန၊ ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ အမိပတိ ဘူတတ္တာ၊ အမိပတိဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝိရဟိတာရမဏာမိပတိ သုပိ၊ မကင်းသော အာရမဏာမိပတိပစ္စည်းရှိသော လောကုတ္တရာစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌လည်း။ အမိပတိ၊ သည်။ ဒုဝိဇေသိ၊ ၂-ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ အမိပတိပစ္စယေန၊ အာရမဏာမိပတိ သဟဇာတာမိပတိပစ္စည်းဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ နဝတ္ထဗ္ဗော၊ ဟောတော်မမူထိုက်။ အယံ၊ ဤ ၂-ပါးသော အမိပတိကြောင့် မဖြစ်ခြင်းသည်။ ဧတဿ၊ ဤအမိပတိ ပစ္စည်းတပ်သော ဆန္ဒအစရှိသောတရား၏။ သဘာဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (ဘဂဝါ) ဒသေတိ၊ ၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “သင်္ဂဟကာရေ” ဟု ထည့်၏။ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယံ ဓမ္မံ စသော စကားက ပါဠိတော်စကားဖြစ်သောကြောင့် “ဘဂဝါ” ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်။]

၇၂။ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော။ ပေ။ ပစ္စယောတိတ္ထေ၊ ဤ ပါဠိတော်ပါဌ်၌။ (“အယမတ္ထော ဝုတ္ထော” ၌စပ်) ကမ္မဇာနံ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါနံ၊ တို့၏။ အပ္ပန္နရဂတာ၊ အတွင်း၌ရောက်သော။ ဩဇာ၊ ကမ္ပင်္ဂကာရာ

ဟာရဟူသော ဩဇာသည်။ တဿေဝကမ္မဇကောယဿ၊ ထိုကလာပ်တူ ကမ္မဇ
 ရုပ်အပေါင်းအားသာ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံဝိယ၊ သည်ကဲ့သို့။ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ၊
 တို့အား။ အနုပါလနုပတ္တမ္ဘနဝသေန၊ အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ထောက်ပံ့
 ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ)။ ဇနကဝသေန၊
 ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ပစ္စယော၊ သည်။) န(ဟောတိ)၊ မဖြစ်။
 ဣတိအယံအတ္ထော၊ ကို။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တော၊ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါ
 သော်လည်း။ ဝါ၊ လဒ္ဓဒေါသထင်ရှားပြအံ့။ တေသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤအနက်သည်။
 (ဤကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်အတွင်း၌ တည်သောဩဇာသည် ထိုကလာပ်တူ
 ကမ္မဇကောယအားသာ စောင့်ရှောက် ခြင်း ထောက်ပံ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်
 ကျေးဇူးပြု၏ဟူသော အနက်သည်။) သတိ၊ သော်။ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော
 စ။ ပေ။ ပစ္စာဇာတိန္ဒြိယန္တိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ အာဟာရန္တိပိ၊ ဟူ၍
 လည်း။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူထိုက်၏။

၁။ အနုပါလနုပတ္တမ္ဘနဝသေန။ ။ “ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝိယ ကဋ္ဌတ္တာ
 ရူပါနံ” ဟူသော ဥပမာ စကားရပ်၌ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကလာပ်တူကမ္မဇ
 ရုပ်တို့အား အနုပါလနု သတ္တိဖြင့် စောင့်ရှောက်၏။ ကမ္မဇဩဇာသည်
 ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်တို့အား ဥပတ္တမ္ဘနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ဤသို့
 ကျေးဇူးပြုခြင်း ကဲ့ပြားသောကြောင့် အနုပါလနုဝသေန၊ ဥပတ္တမ္ဘနဝသေန
 ဟု အနုဋီကာ၌ ၂-မျိုးခွဲ၍ စပ်ပုဒ်ကို ပြထားသည်။ [အနုပါလနုပတ္တမ္ဘန
 ဝသေနာတိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝိယ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ အနုပါလနုဝသေန ဩဇာ
 တဿေဝ ကမ္မဇကောယဿ ဥပထမ္ဘနဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ၊ န ဇနက
 ဝသေနာတိ ယောဇနာ၊-အနု။]

၂။ တေသ္မိံ ပန အတ္ထေ။ ပေ။ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ။ တေသ္မိံ ပန အတ္ထေ သတိတိ
 ကမ္မဇကလာပေ ဩဇာ တဿေဝ ကမ္မဇကောယဿ ဥပတ္တမ္ဘနဝသေန
 ပစ္စယော ဟောတိတိ တေသ္မိံ အတ္ထေ လဗ္ဘမာနေ၊ အာဟာရန္တိပိ ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ
 ယထာ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေန ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော ဓမ္မော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ
 ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ ယထာဝုတ္တအာဟာရဿပိ
 ဝသေန ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊ ဧတ္ထ စ ယသ္မိံ ကလာပေ ကမ္မဇာ ဩဇာ ကဒါစိ
 တဿေဝ ဥပတ္တမ္ဘနပစ္စယော ဟောတိတိ အယမတ္ထော အဋ္ဌကထာယံ
 ဒဿိတော၊-အနု။

စ၊ ဆက်။ ကမ္မဇာ၊ သော။ ဩဇာ၊ သည်။ သကလာပဇ္ဈပါနမေဝ၊ မိမိ
 ကလာပ်၌ရှိသောရုပ်တို့အားသာ။ အာဟာရပစ္စယော၊ အာဟာရပစ္စယသတ္တိ
 ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ယဒိဟောတိ၊ အံ့။ ဝေသတိ၊ သော်။ ဥပါဒိန္နု
 ပါဒါနိယော။ ပေ။ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)
 နဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မမူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဤ။ စ၊ စင်စစ်ကား။ ဣဒံ၊
 ဤဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော အစရှိသော စကားတော်ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တမ္ပိ၊
 ထိုစကားတော်ကိုလည်း။ အနဇ္ဈောဟဋ္ဌာယ၊ မမျှအပ်သေးသော။ သသန္တာ
 နဂတာယ၊ မိမိသန္တာန်၌ရောက်နေသော။ ဥပါဒိန္နောဇာယ၊ ဥပါဒိန္နဖြစ်သော
 ဩဇာ၏။ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယာယ၊ သော။ ကာယာယ၊ ဤ။ အာဟာရ
 ပစ္စယတ္ထံ၊ အာဟာရပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို။ သန္တာယ၊ ၍။ (ယဒိ) ဝုတ္တံ၊ အံ့။
 (ရှေးနိဿယ၌ အာဟာရပစ္စယတ္ထံဟု ရှိ၏။) စ၊ ဆက်။ ဝေသတိ၊ သော်။
 ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော။ ပေ။ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူသော။ အယမ္ပိ
 ပဉ္စော၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ ပစ္စာဇာတာဟာရဝသေန၊ ပစ္စာ
 ဇာတာဟာရနှင့်ရောသော အတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော၊ ထုတ်
 ဆောင်ထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဤ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော
 ကဗဒ္ဓိကရာဟာရော အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယာယ ကာယာယ အာဟာရ
 ပစ္စယေန ပစ္စယောဟူသောစကားကို မမျှအပ်သေးသည်ဖြစ်၍ မိမိသန္တာန်၌
 တည်သော ဥပါဒိန္နုဩဇာ၏ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယကာယအား အာဟာရ
 ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်
 သော် ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော စ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယော စ ဓမ္မာ အနု
 ပါဒိန္နုပါဒါနိယာယ ဓမ္မာ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောဟူသော ဤပုံ၌၏
 ပစ္စာဇာတာဟာရမိဿကဖြစ်သော အတ္ထိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောထိုက်
 လျက် မဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဇ္ဈောဟဋ္ဌာယ၊ စားမျှအပ်
 သော။ ဥပါဒိန္နုယာရဿ၊ ဤ။ လောကုတ္တရက္ခဏေ၊ ၌။ အဘာဝတော

၁။ ယဒိ။ ပေ။ ဝေသတိ။ ။ ယဒိ ကမ္မဇာ ဩဇာ ကေသတော သကလာပ
 ဇ္ဈပပတ္တိမှန်ဝသေန ဝ ဝတ္ထတိ၊ တံထာ သတိ ဣမာယပါဠိယာ ဝိရောဓော
 သိယာတိ ဒသေန္တော ယဒိ။ ပေ။ ဟောတိတိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဥဒ္ဓရိတွာ
 တတ္ထ ငဒါသံ ဝိဘာဝေန္တော ဝေသတိတိ အာဟာ-အနု။

မရှိခြင်းကြောင့်။ ဒုကမူလကေသု၊ ဒုကမူလကပဉ္စတို့တွင်။ ပထမပဉ္စေ၊ ခွဲ။
(ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယောဓမ္မော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန
ပစ္စယော ဟူသော ပထမပဉ္စ၌။) အာဟာရန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ။

စ၊ ဆက်။ ဒုတိယပဉ္စော၊ ကို။ (ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော ဓမ္မော အနုပါ
ဒိန္နုပါဒါနိယဿ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောဟူသော ဒုတိယပဉ္စကို။)
(ဘဂဝတာ) န ဥဒ္ဓဇ္ဈော၊ ထုတ်ဆောင်တော်မမူအပ်။ ဣတရဿ၊ စားမျိုးအပ်
သည်မှ အခြားသော။ ဥပါဒိန္နုဟာရဿ၊ ၏။ (တဿ၊ ထိုလောကုတ္တရာ
စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်အား) (ရှေးနိဿယထည့်သည်) ကာမဘဝေ၌။
အသမ္ဘဝါဘာဝတာ၊ မဖြစ်သင့်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ န(ဥဒ္ဓဇ္ဈော)၊ အပ်။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဇ္ဈောဟဋ္ဌမေဝ၊ စားမျိုးအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။
မဏ္ဍုကာဒိသရိရတံ၊ မသေသေးသော ဖားအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏ကိုယ်၌
ရောက်သော။ ဥပါဒိန္နုဟာရံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော။
ပေ။ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တာနံ၊ ဆိုကုန်သော ဆရာ
တို့၏။ ဝါဒေါ၊ ပြောဆိုကြောင်း အယူသည်။ ဗလဝတရော၊ သာ၍အား
ရှိ၏။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း- ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ အဇ္ဈောဟဋ္ဌမတ္တာဝ၊
စားမျိုးအပ်သမျှသာ ဖြစ်ကုန်သော။ မဏ္ဍုကာဒယော၊ ဖား အစရှိသော
သတ္တဝါတို့သည်။ ကုစ္ဆိ၊ မြေအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏ဝမ်းကို။ ဝိတ္တတံ၊ ပြန့်
ကျယ်အောင်။ ဝါ၊ ဖောင်းလာအောင်။ နကရောန္တိ၊ မပြုနိုင်ကုန်သည်ကား။
န၊ မဟုတ်။ (ကရောန္တိယေဝ၊ ကုန်သည်သာ။) ဗလံစ၊ အားကိုလည်း။ န
ဥပဇာယန္တိ၊ မဖြစ်စေနိုင်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဥပဇာယန္တိယေဝ၊
ကုန်သည်သာ။) [ဥပဇနေန္တိဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။] ရူပဝိသေသောစ၊
ရုပ်အထူးကိုလည်း။ န ဝိညာယတိ၊ မသိအပ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဝိညာ
ယတိယေဝ၊ သည်သာ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယော။ ပေ။
ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တာနံ၊ တို့၏။ ဝါဒေါ၊ သည်။ ဗလဝတရော၊ ၏။)

အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယော ဓမ္မော ။ပေ။ ပစ္ဆာဇာတန္တိ ဝေမာဒီဟိ၊
ဤသို့အစရှိကုန်သော။ ဣမ၊ ဤ ဥပါဒိန္နတိက်၌။ ဝုတ္တေဟိ၊ ဟောတော်မူ

အပ်ကုန်သော။ ကေမူလကဒုကတိကာဝသာန ပဉ္စဝိသဋ္ဌနေဟိ။ တခုသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိသည်ဖြစ်၍ ၂-ခုသောပုဒ် ၃-ခုသောပုဒ်ဟူသော အဆုံး ရှိကုန်သော ပုစ္ဆာဝိသဋ္ဌနာတိဖြစ်။ ကုသလော ဓမ္မော ။ပေ။ သဟဇာတန္တိ အာဒိနာ၊ အစရှိသောနည်းဖြင့်။ ဣဓ၊ ဤဥပါဒိန္နတိကံ၌။ ဒုကာဝသာနေ၊ ဒုတိယဒုက၏ အဆုံး၌။ (ဝိသဋ္ဌနံ၊ကို) လဗ္ဘတိ၊ဝိယ၊ကဲ့သို့။ (တထာ၊တူ။) ဝိသဋ္ဌနံ၊ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ ဝိညာယတိ။ ပန၊ ထိုသို့ရအပ်ပါသော် လည်း။ သုခါဝဗောဓနတ္ထံ၊ လွယ်ကူစွာ သိစေခြင်းအကျိုးငှာ။ တတ္ထ၊ ထိုကုသလတိကံ၌။ သဟဇာတဝေနေဝ၊ သဟဇာတတ္ထိပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့် သာ။ ဝိသဋ္ဌနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတံ၊ ပြီ။

ပန၊ဓာကံ။ ပစ္စနီယေ၊ ၌။ သဟဇာတဿေဝ၊ သဟဇာတပစ္စည်းကိုသာ။ အပဋိက္ခေပ၊ မပယ်ခြင်းသည်။ (သတိ၊သော်။) လာဘတော၊ ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်းကိုရခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပဋိက္ခေပ၊ ပယ်ခြင်းသည်။ (သတိ၊ သော်။) အလာဘတော၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းကို မရခြင်းကြောင့်၎င်း။ သဟဇာတ ပစ္စယဝေနေဝ၊ သဟဇာတတ္ထိပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်သာ။ ကေမူလက ဒုကာ

၁။ ကေမူလက။ပေ။ဝိသဋ္ဌနေဟိ။ ။ကေမူလကဒုကတိကာဝသာနပဉ္စ ဝိသဋ္ဌနေဟိတိ ကေပဒမူလကေဟိ ဒုကာဝသာနေဟိ တိကာဝသာနေဟိ စ ပဉ္စဝိသဋ္ဌနေဟိ၊ တေ ပန အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယော ဓမ္မော ဥပါဒိန္နုပါဒါ နိယဿ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယဿစ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယော ဓမ္မော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယဿ စ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဝေ ဝေဒိတဗျော-အနု။

၂။ ဒုတိယဒုကာဝသာနေ ဝိယ ။ပေ။ ဝိသဋ္ဌနံ ကတံ။ ။ဒုတိယဒုကာ ဝသာနေ ဝိယာတိ ဒုတိယဒုကာဝသာနေ ပဉ္စဝိသဋ္ဌနေဝိယ၊ အနုပါဒိန္နုပါဒါ နိယော ဓမ္မော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ စ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော၊ သဟဇာတံ ပစ္စာဇာတန္တိ တေဿ ဝိသဋ္ဌနေ ဝိယာတိ အတ္ထော၊ အယဉ္စ အတ္ထော တတိယပဒမူလကေသု ဒုကတိကာဝသာနပဉ္စေသုပိ လဗ္ဘတေဝ၊ ယဒိ ပန တေပဉ္စာ ကုသလတ္ထိကေပိ လဗ္ဘန္တိ၊ အထ ကသ္မာ တတ္ထ န ဥဒ္ဓုဋ္ဌာတိ အာဟ သုခါဝဗောဓနတ္ထံ ပန တတ္ထ သဟဇာတဝေနေဝ ဝိသဋ္ဌနံ ကတန္တိ-အနု။

ဝသာနာ၊ တခုသောပုဒ်ဟူသော မူလရှိသည်ဖြစ်၍ ၂-ခုသော ပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိကုန်သောပညာတို့ကို။ တတ္ထိထိုကုသလတိက်၌။ (ဘဂဝတာ)ဥဒ္ဓဋ္ဌာ၊ ထုတ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [ကေမူလက ဒုကာဝသာနာတိ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿစ အဗျာကံတဿ စာတိ ဝေပကာရာ ပညာ။- အနု။] ဣပပန၊ ဤဥပါဒိန္နတိက်၌ကား။ဧတေဟိ ဝိသဇ္ဇနေဟိ၊ ဤ ကေမူလက ဒုက တိက ဝသာနဖြစ်သော ဝိသဇ္ဇတို့ဖြင့်။ ဧကော၊ သော။ ဓမ္မော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အစရှိသောပစ္စည်းတရားသည်။ [ဧကော ဓမ္မောတိ ဧကော ဝေဒနာဒိကော ပစ္စယဓမ္မော။- အနု။] သဟဇာတာဒိသု၊ သဟဇာတတ္ထိ အစရှိကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေသု၊ အတ္ထိပစ္စည်းအထူးတို့တွင်။အနေကေဟိ၊တပါးမက များစွာကုန်သော။ (အတ္ထိပစ္စယ ဝိသေသေဟိ)ပိ၊ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စာဇာ တတ္ထိ ဟူသော အတ္ထိပစ္စည်းတို့ဖြင့်လည်း။ အနေကေသံ၊ ကုန်သော။ဓမ္မာနံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။ ဧကော၊ သော။ အတ္ထိပစ္စယော၊ အတ္ထိပစ္စယသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ အနက်သည်။ ဝါ၊ ကိ။ ဒဿိတံ၊ သည်။ ဟောတိ။ [ဧကော အတ္ထိ ပစ္စယောတိ ဣဒံ အတ္ထိပစ္စယတာ သာမည တော ဝုတ္တံ။- အနု။]

[ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တံ အဝုတ္တဉ္စ အတ္ထိပစ္စယေ လဗ္ဘမာနာနံ ဝိသေသံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော ဧကော ဟိတိ အာဒိမာဟ။- အနု။] ဟိ၊ ချဲ့။ ဧကော၊များစွာသော အတ္ထိပစ္စည်းအထူးတို့တွင် တပါးသော။ [ဧကောတိ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေသု ဧကော။- အနု။] ဓမ္မော၊အတ္ထိပစ္စည်းတရားသည်။ ကေဿ၊ များစွာသော အတ္ထိပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့တွင် တပါးသော။ ဓမ္မဿ၊ အတ္ထိပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်တရားအား။ ဧကေနော၊ တပါးတည်း သာလျှင် ဖြစ်သော။ အတ္ထိပစ္စယ ဝိသေသေန၊ သဟဇာတတ္ထိဟူသော အတ္ထိပစ္စည်းအထူးဖြင့်။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဧကော၊ သော။ (ဓမ္မော၊ အတူတကွဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ တရားသည်။) အနေကေသံ၊

၁။ ဧကေနော။ ။ဧကေနောတိ သဟဇာတတ္ထိပစ္စယေနော ယထာ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ ဝတ္ထု၊ တံ ဟိ အတ္တနာ သဟဇာတဿ နာမဿ သဟဇာ တတ္ထိပစ္စယေနော ပစ္စယော ဟောတိ၊ န ပုရေဇာတာဒိနာ၊-အနု။

ကုန်သော။ (ဓမ္မာနံ၊ အတူတကွဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ၊ အတူတကွဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ရွေး၍ဖြစ်သော တိသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။) ဧကေနာသော။ (အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေန) ပိ၊ သဟ ဇာတတ္ထိဟူသော အတ္ထိပစ္စည်း အထူးဖြင့်၎င်း။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ (အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေဟိ) ပိ၊ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စာဇာတတ္ထိဟူသော အတ္ထိ ပစ္စည်းအထူးတို့ဖြင့်၎င်း။ (အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ)။

တတာ၊ တူ။ အနေကော၊ သော။ (ဓမ္မော၊ ရွေး၍ဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထု၊ အတူတကွဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားသည်။) ဧကေသ၊ သော။ (ဓမ္မဿ၊ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားအား။) (အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယ ဝိသေသေဟိ၊ ပုရေဇာတတ္ထိ သဟဇာတတ္ထိဟူသော အတ္ထိပစ္စည်း အထူးတို့ဖြင့်။ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ။) အနေကော၊ သော။ (ဓမ္မော၊ နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားသည်။) အနေကေသံ၊ ကုန်သော။ (ဓမ္မာနံ၊ အတူတကွ ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာတရား၊ ရွေး၍ဖြစ်သော ရုပ်တရားတို့အား။) ပစ္စယုပ္ပန္န ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သမာနုတ္တေ၊ တူကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။) (အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေဟိ၊ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စာ ဇာတတ္ထိဟူသော အတ္ထိပစ္စည်း အထူးတို့ဖြင့်။ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ။) တနည်း- အနေကော၊ သော။ (ဓမ္မော၊ အာဟာရပစ္စည်းတရား၊ လ္လန္တိယ ပစ္စည်းတရားသည်။) အနေကေသံ၊ ကုန်သော။ (ဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရားတို့အား။ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သမာနုတ္တေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။) အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ အတ္ထိပစ္စယ ဝိသေသေဟိ၊ သဟဇာတတ္ထိ ပုရေဇာတတ္ထိ ပစ္စာ

၁။ အနေကော။ ပေ။ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ။ ။ အနေကော ပုရေဇာတ ဝတ္ထု၊ ရူပဉ္စ သဟဇာတအရူပက္ခန္ဓာစ ဧကေသ အရူပက္ခန္ဓဿ ယတာက္ကမံ ပုရေဇာတ သဟဇာတတ္ထိပစ္စယေဟိ၊ အနေကော အရူပဓမ္မော အနေကေသံ သဟဇာတ အရူပဓမ္မာနံ ပုရေဇာတရူပဓမ္မာနဉ္စ သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ အတ္ထိပစ္စယေဟိ၊ အနေကောဝါ အာဟာရိန္ဒြိယပ္ပကာရော အနေကေသံ ရူပဓမ္မာနံ ယတာရဟံ သဟဇာတပုရေဇာတပစ္စာဇာတဟာရိန္ဒြိယဝသေန အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ၊ ဧဝံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ အသမာနုတ္တေပိ အယမတ္ထော သမ္ဘဝတိ၊ သမာနုတ္တေ ပန ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ၊ တေနာဟ သမာနုတ္တေ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ၊-အနု။

ဇာတတ္ထိ အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိဟူသော အတ္ထိပစ္စည်းအထူးတို့ဖြင့်၊ အတ္ထိ ပစ္စယော ယောတိ)။

ပန၊ ဆက်။ ပဉ္စသု၊ ၅-ပါးကုန်သော။ (သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိ၊ အာဟာရတ္ထိ၊ ဣန္ဒြိယတ္ထိအားဖြင့် ၅-ပါးကုန်သော။) အတ္ထိ ပစ္စယဝိသေသေသု၊ တို့တွင်။ သဟဇာတံ၊ သဟဇာတတ္ထိပစ္စည်းတရားသည်။ ပုရေဇာတေနဝ၊ ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စည်းနှင့်သာလျှင်။ သဟ၊ တကွ။ အတ္ထိ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ အနုညဓမ္မတ္ထေ၊ အခြားသောတရား မဟုတ် ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။) ပစ္စာဇာတေနစ၊ ပစ္စာဇာတ ပစ္စည်းနှင့်လည်း။ (သဟ၊ တကွ။ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ။) (ပစ္စယဝဗ္ဗာနံ၊ တို့၏။) နာနာဓမ္မတ္ထေ၊ မတူလွှားခြား ကွဲပြားသောတရားတို့၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။) ပစ္စာဇာတေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။) န(ဟောတိ)၊ ဖြစ်။

[ဣဒါနိ တဿ နာနာဓမ္မတ္ထေ အဘာဝံ ပါဠိယာ ဝိဘာဝန္တော ယဒိ သိယာတိ အာဒိမာဟ။-အနု။] (ပစ္စယဝဗ္ဗာနံ၊ တို့၏။ နာနာဓမ္မတ္ထေ၊ အမျိုး မျိုးသောတရားတို့၏ အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ သဟဇာတံ၊ သည်။ ပစ္စာ ဇာတေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။) ယဒိသိယာ၊ အံ။ (ဝေံ သတိ၊ သော်။) ဥပါဒိန္ဒြိယပါဒါနိယောစ၊ ပေ။ ပစ္စာဇာတံ ဣန္ဒြိယန္တိ တ္ထေ၊ ဟူသော ဤဝိသေသနည်း။ သဟဇာတန္တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ (ဘဂဝတာ) ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဟိ၊ ဆက်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ဟော တော်မူထိုက်သည်ဖြစ်ရာပါသော်လည်း။ ကမ္မဇာနံ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ သဟဇာတာနံ၊ ကုန်သော။ ဘူတာနံ၊ မဟာဘုတ်တို့၏၎င်း။ ပစ္စာဇာတာနံ၊

၁။ သဟဇာတံ။ ပေ။ ပစ္စာဇာတေန။ ။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတေနဝ သဟ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိတိ သဟဇာတ အတ္ထိပစ္စယဓမ္မော ပုရေဇာတ အတ္ထိပစ္စယဓမ္မန သဟေဝ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ၊ ယထာဝတ္ထုနာပုရေ ဇာတ အတ္ထိပစ္စယံ လတန္တာဝေ ကုသလာဒိဓမ္မော သဟဇာတာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပါနံ သဟဇာတတ္ထိပစ္စယော ဟောန္တိ၊ တထာ ဧပုရေဇာတဿ ကာယဿ ပစ္စာဇာတပစ္စယောပိ ဟောန္တိယေဝ၊ တေနာဟ ပစ္စာဇာတေန စာတိ၊-အနု။

ကုန်သော။ လောကုတ္တရာနံ စ၊ လောကုတ္တရာ နာမက္ခန္ဓာတို့၏၎င်း။ ကေကွ
ဏေ၊ တပြိုင်နက်သောစေ၌။ လဗ္ဗမာနာနမ္ပိ၊ ရထိုက်ပါကုန်သော်လည်း။
ဧကောသော။ အတ္ထိပစ္စယဘာဝါ၊ သည်။ နတ္ထိမရိ။ (ကသွားနည်း)။ သဟ
ဇာတပစ္စာဇာတာနံ၊ ကုန်သော။ နာနာဓမ္မာနံ၊ အမျိုးမျိုးသောပစ္စည်းတရား
တို့၏။ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာ၊ ဆန့်ကျင်သောသဘောရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်
တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ တခုတည်းသောပစ္စည်းတရားနှင့် စပ်သဖြင့်
ရအပ်သောအတ္ထိပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။) တံ၊ ထိုသဟဇာတံ ဟူ
သောပုဒ်ကို။ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဝေဇ္ဇကတွာ၊
ကြောင့်။ (သဟဇာတ ပစ္စာဇာတဖြစ်ကုန်သော ပစ္စည်းတရားတို့၏ တခု
တည်းသော ပစ္စည်းတရားနှင့်စပ်သဖြင့် တပြိုင်နက်မရအပ်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်။) ပစ္စနိယေစ၊ ခွဲလည်း။ န ဣန္ဒြိယေဗာဝိသာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝ
တာ) ဝုတ္တံ။

ဟိ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ အညထာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့်။ (သဟဇာတ ပစ္စာဇာတ ဖြစ်ကုန်သော ပစ္စည်းတရားတို့၏ တခု
သောပစ္စည်းတရားနှင့်စပ်သဖြင့် မရအပ်သည်၏အဖြစ်မှတပါး ရအပ်သည်
၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (အတ္ထေ၊ ကို၊ ဂယမာနေ၊ သော်။)
ဣန္ဒြိယပဋိက္ခေပေ၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းကိုပယ်ခြင်းသည်။ (သတိ) ပိ၊ သော်လည်း။
သဟဇာတ ပစ္စာဇာတဝေနေ၊ သဟဇာတပစ္စည်း ပစ္စာဇာတပစ္စည်းနှင့်
စပ်သဖြင့်။ တဿ ပဉ္စဿ၊ ထိုပြဿနာကို။ (ထို“ဥပါဒိန္ဒူပါဒါနိယေံ စ
အနုပါဒိန္ဒူ အနုပါဒါနိယော စ ဓမ္မော ဥပါဒိန္ဒူပါဒါနိယံ ဓမ္မဿ အတ္ထိ
ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟူသောပြဿနာကို။) လာဘတော၊ ကြောင့်။ တေဝိ
သာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ယထာ ပုဗ္ဗေ သဟဇာတံ ပုရေဇာတေန သဟေဝ အတ္ထိပစ္စယော
ဟောတိတိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပုရေဇာတမ္ပိ တေနာတိ ဒဿေန္တော အာဟ ပုရေဇာ
တံ သဟဇာတေနော သဟ အတ္ထိပစ္စယောဟောတိတိ။-အနု။] ပုရေဇာတံ၊
ပုရေဇာတပစ္စည်းတရားသည်။ သဟဇာတေန၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းတရားနှင့်။
သဟေဝ၊ တကွသာလျှင်။ [သဟဇာတေနော သဟာတိ သဟဇာတေန
သဟေဝ။ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော ဟိ အယံ ဝေသဒ္ဓေါ။-အနု။] အတ္ထိပစ္စယော၊

သည်။ ဟောတိ။ ဣတရေဟိ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်းတရားမှတပါး ပစ္ဆာဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်းတရားတို့နှင့်။ (သဟဝေ၊ လျှင်။ အတ္ထိပစ္စယော၊ သည်။) န (ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ တမ္ပိ၊ ထိုပုရေဇာတဖြစ်၍ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စည်းတရား နှင့် အတူတကွ အတ္ထိပစ္စည်းတပ်၏ဟုဆိုအပ်သော ပစ္စည်းတရားသည်လည်း။ ဝတ္ထု တံ သဟိတ ပုရေဇာတမေဝ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ ထို ဝတ္ထုပုရေဇာတနှင့် တကွဖြစ်သော အာရမဏပုရေဇာတပစ္စည်းတရားသည်သာလျှင်။ (ဟောတိ)။ ဣတရံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝတ္ထုပုရေဇာတမှ တပါးသော အာရမဏပုရေ ဇာတသည်။ န (ဟောတိ)၊ မဖြစ်။ ဟိ၊ မှန်။ ကုသလတ္ထိကေ၌။ ပဉ္စဝါရေ၊ ၌။ န ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ အတ္ထိယာ ပဉ္စာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ။ သ နိဒဿနတ္ထိကေစ၊ ၌လည်း။ န ဝိပ္ပယုတ္တေ ဗာဝိသတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတော ဝုတ္တံ)။ [စာအုပ်တို့၌ “ဒဿနတ္ထိကေ ပန ဝိပ္ပယုတ္တေ ဗာဝိသ” ဟု ရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌၎င်း အနုဋီကာ၌၎င်း “ဒဿနတ္ထိကေစ နဝိပ္ပယုတ္တေ ဗာဝိသ” ဟု ရှိသည်။ သနိဒဿန သပ္ပဋိသတ္တိက၊ ပဉ္စာဝါရ၊ ပစ္စယပစ္စနိယ သင်္ချာဝါရ၌ လည်း “န ဝိပ္ပယုတ္တေ ဗာဝိသ” ဟုပင် ရှိသည်။]

ပန၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထို သနိဒဿနတိက်၌။ အတ္ထိဝိဘင်္ဂေ၊ ၌၎င်း။ ပစ္စယုဒ္ဓါ ရေစ၊ ၌၎င်း။ တိမ္မလကေကာဝသာနံ၊ သုံးခုသော ပုဒ်ဟူသော မူလရှိသည် ဖြစ်၏ တခုသော ပုဒ်ဟူသော အဆုံးရှိသော။ ယံ (ဝိသဇ္ဇနံ)၊ ကို။ (အကြင် သနိဒဿနသပ္ပဋိသောစ အနိဒဿနသပ္ပဋိသောစ အနိဒဿန အပ္ပဋိသောစ ဓမ္မာ အနိဒဿနသပ္ပဋိသဿ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသော ဝိသဇ္ဇနကို။) ဥဒ္ဓန္တံ၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုဝိသဇ္ဇနကို။ ဝတ္ထု သဟိတဿ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနှင့် တကွဖြစ်သော။ အာရမဏ ပုရေဇာတဿ၊ ၏။ သဟဇာတေန၊ သဟဇာတတ္ထိပစ္စည်းတရားနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပစ္စယ ဘာဝတော၊ ကြောင့်။ (ဥဒ္ဓန္တံ)။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပစ္ဆာဇာတံ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိပစ္စည်းတရားသည်။ အာဟာရိန္ဒြိယေ ဟေဝ၊ အာဟာရတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း တရားတို့နှင့်သာ။ (သဟအတ္ထိ ပစ္စယော ဟောတိ။) စ၊ ဆက်။ အနုညဓမ္မတ္ထေ၊ အခြားသောတရားမဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။) သဟဇာတေနစ၊ သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စည်း တရားနှင့်လည်း။ (သဟ အတ္ထိပစ္စယောဟောတိ)။ အာဟာရော၊ အာဟာရတ္ထိ

ပစ္စည်းတရားသည်။ ပစ္စာဇာတိန္ဒြိယဟေဝ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိ ဣန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း
တရားတို့နှင့်သာ။ (သဟ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြိယတ္ထိ
ပစ္စည်းတရားသည်။ ပစ္စာဇာတာဟာရေန၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိ အာဟာရတ္ထိပစ္စည်း
တရားနှင့်။ (သဟ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ)။ ဣတိဝေ၊ သို့။ (ဤသို့ အတ္ထိ
ပစ္စယဝိသေသေသု ပန အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) [အတ္ထိ
ပစ္စယဝိသေသေသု ပနာတိ အာဒိနာ အတ္တနာ ဒသိတံ ဝိစာရံ ဝေမေတန္တိ
နိဂမနဝသေန ပစ္စာမသတိ။-အနု။] ဘေ အတ္ထိပစ္စယ ဝိဘာဝံ၊ ဤအတ္ထိ
ပစ္စည်း၏ ဝေဘန်အပ်သော အထူးအပြားကို။ သလ္လက္ခေတွာ၊ ချ်။ အနု
လောမေ၊ ခွဲ၎င်း။ ပစ္စနိယာဒိသုစ၊ တို့ခွဲ၎င်း။ လဗ္ဗမာနာ၊ ကုန်သော။
ပဉ္စ၊ ပြဿနာတို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။
ဥပါဒိန္နတ္ထိကဝတ္ထုနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၆-ဝိတက္ကတ္တိက အဖွင့်

၂၂။ [ဤမှနောက်၌ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်။] ဝိတက္ကတ္တိကေ၊
၌။ ပဋိစ္စဝါရာနုလောမေ၊ ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စယာနုလောမ၌။ အဓိပတိယာ၊ ၌။
တေဝိသတိ၊ ဟူသည်။ သတ္တသု၊ ကုန်သော။ မူလကေသု၊ ကေဒုက တိက
ဖြစ်သော မူလကတို့၌။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ သတ္တ၊ ၇-ပါးသော
အဖြေတို့၎င်း။ ပဉ္စ၊ တို့၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။
တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တေဝိသ ၂၃-ပါးသော အဖြေ
သည်။ (ဟောတိ)။ အညမညေ၊ အညမညပစ္စည်း၌။ အဋ္ဌဝိသ (ဣတိ)၊
ဟူသည်။ သတ္တ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စ၊ တို့၎င်း။ ပဉ္စ၊ တို့၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။
စတ္တာရိ၊ တို့၎င်း။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ (အဋ္ဌဝိသ
၂၈-ပါးသောအဖြေသည်။ ဟောတိ။) ပုရေဇာတေ၊ ၌။ ကောဒသ (ဣတိ)၊
ဟူသည်။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။ စတ္တာရိ၊ တို့၎င်း။ ဒွေ၊ တို့၎င်း။ ဒုတိယ တတိယ
ဒုမူလကေသု၊ ဒုတိယဒုမူလက တတိယဒုမူလကနယတို့၌။ ဧကံဧကံ၊ တပါး
တပါးသောအဖြေ၎င်း။ ဣတိဝေ၊ သို့။ (ကောဒသ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ)။
အာသေဝနေ၊ ၌။ တထာ၊ ထို့အတူ တဆယ့် တပါးတို့တည်း။ အညာနိ၊
အဓိပတိ အညမည ပုရေဇာတ အာသေဝနပစ္စည်းတို့၌လာသော သင်္ချာတို့မှ

တပါးကုန်သော။ ဂဏနာနိ၊ ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာတို့သည်။ ဟေတု အာရမဏသဒိသာနိ၊ ဟေတုပစ္စည်း အာရမဏပစ္စည်းဘို့၌ လာသော သင်္ချာ တို့နှင့်တူကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။

၃။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ နာဓိပတိပစ္စယေ၊ ပစ္စနိကအားဖြင့် တည်သော အဓိပတိပစ္စည်း၌။ အဋ္ဌမပဉ္စေ၊ ၌။ [ယခု စာအုပ်များ၌ “ပဌမပဉ္စေ”ဟု ရှိ၏။ (“သဝိတက္ကသဝိစာရံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သဝိတက္ကသဝိစာရော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာဓိပတိပစ္စယာ။ ပေ။ သတ္တ”ဟု ရှေ့ပညာခုနစ်ရပ်ကို မြှုပ်ထားသည်။) အဝိတက္ကဝိစာရမတ္ထေ”စသော ပါဠိသည် အဋ္ဌမပညာ၌ပါသည်။ ပါဠိတော် ကိုကြည့်ပါ။] အဝိတက္ကဝိစာရမတ္ထေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ အဓိပတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ ပုန၊ တဖန်။ ဝိပါကံ၊ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တံ ကေ ခန္ဓံ ပဋိစ္စာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ)ကတံ။ ပန၊ ဆက်။ အဝိသေသေန၊ ဝိပါကဟု အထူးမမ သာမညအားဖြင့်။ (ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဘဂဝတာ၊ သည်။) န(ကတံ)၊ ပြုတော် မူအပ်သည်မဟုတ်။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ဝိပါကဝဇ္ဇာနံ၊ ဝိပါကသည် ကြဉ်အပ် ကုန်သော။ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တက္ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ကေန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ သာဓိပတိဘာဝတော၊ အဓိပတိနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပန၊ ဆက်။ ဝိပါကာနံ၊ ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာတို့၏။ လောကုတ္တရာနမေဝ၊ လောကုတ္တရာဝိပါကတို့၏သာ။ သာဓိပတိဘာဝေါ၊ အဓိပတိနှင့် တကွဖြစ် သည်၏အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)၊ ဣတရေသံ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော လောကုတ္တရာ ဝိပါကတို့မှ တပါးသောလောကီဝိပါကတို့၏။ (သာဓိပတိဘာဝေါ၊ သည်။) န (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုလောကီဝိပါက တို့ကို။ ဝိသု၊ လောကုတ္တရာဝိပါကတို့မှ သီးခြား။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ (ဘဂဝ တာ)ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထေ၊ ဤပဌမပဉ္စေ။ လောကုတ္တရာဝိပါကာ ဓိပတိဿ၊ လောကုတ္တရာဝိပါကဖြစ်သော အဓိပတိကို။ ပုရိမကောဠာသေ ယေဝ၊ ရှေးဖြစ်သောအဖို့အစဉ်ပင်။ (“အဝိတက္ကဝိစာရမတ္ထေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ အဓိပတိ”ဟူသော ရှေးဖြစ်သော အဖို့အစဉ်ပင်။) သင်္ဂဟော၊ သိမ်းယူခြင်းကို။ ဝေဒိတဗျော။

၃၈။ နာသေဝနမူလကော ဌံ။ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ဝိပါကေန သဟ
ဂစ္ဆန္တေနာတိတေ၊ ဟူသော ဤပါဠိပုဒ်သည်။ (“ဝုတ္တံဟောတိ” ဌံစပ်)
မူလံ။ ကို။ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တ အဝိတက္ကဝိစာရပဒေဟိ၊ အဝိတက္ကဝိစာရ
မတ္တပဒ၊ အဝိတက္ကဝိစာရပဒဟူသော။ အဝိတက္ကေဟိ၊ အဝိတက္ကပုဒ်တို့နှင့်။
သဟ၊ တကွ။ ယောဇေန္တေန၊ ယှဉ်စေလျက်။ န ပုရေဇာတသဒိသံ၊ န ပုရေ
ဇာတပစ္စည်း၌ ဟောအပ်သော ပါဠိတော်အသွားနှင့် တူသော။ (နာသေ
ဝနေ၊ နာသေဝနပစ္စည်း၌။) ပါဠိဂမနံ၊ ပါဠိတော် အသွားကို။ ကာတဗ္ဗံ၊
ပြုထိုက်၏။ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထံ၊ ဤနပုရေဇာတပစ္စည်း
နာသေဝနပစ္စည်းတို့၌။ သဒိသတာ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ယေဘုယျုန၊
များသောအားဖြင့်။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။) ဝိသဒိသတာစ၊ မတူသည်၏
အဖြစ်ကိုလည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်သေး၏။ ဟိ၊ မှန်။ တတ္ထံ၊ ထိုနပုရေဇာတ
ပစ္စည်း၌။ အာရူပပ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တံ၊ ဟူသောပုဒ်ကို၎င်း။ ဣဓ၊ ဤ
နာသေဝနပစ္စည်း၌။ ဝိပါကံ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တန္တိ အာဒိ၊ အစရှိသော
ပုဒ်ကို၎င်း။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိအယံ၊ ကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤနာသေဝန
ပစ္စည်း၌။ ဝိသေသော၊ တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဣဒံ၊ ဤအဝိတက္က ဝိစာရမတ္တံ
အဝိတက္က။ ပေ။ သဟဂစ္ဆန္တေန ဟူသောဝါကျကို။ နာသေဝနဝိဘင်္ဂါနန္တရံ၊
နာသေဝနပစ္စည်း၏ ဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌။ လိခိတဗ္ဗံ၊ ရေးထိုက်၏။ ဈာနာ
နန္တရံ၊ ဈာနပစ္စည်း၏အခြားမဲ့၌။ န (လိခိတဗ္ဗံ)၊ မရေးထိုက်။ ကေသုစိ၊
ကုန်သော။ ပေါတ္ထကေသု၊ ပေစာတို့၌။ လိခိတံ၊ ပြီ။ [ယခုပါဠိတော်
စာအုပ်ဘို့ဝယ် နာသေဝနပစ္စည်း ဝိဘင်း၏အဆုံး၌ရှိနေပြီ။] ပစ္စယဝါရေ၊
၌။ ပဌမဃဋ္ဌနေ၊ ၌။ ပဝတ္တိပဋိသန္နိယောတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ [ယခုပါဠိ

၁။ တေပူလံ။ ပေ။ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။တေန္တိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ
အဝိတက္က။ ပေ။ သဟ ဂစ္ဆန္တေနာတိ အာဂတပါဠိပဒံ၊ တဿ အတ္ထံ ဒဿေတံ
မူလံ။ ပေ။ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ၊ တတ္ထ အဝိတက္က။ ပေ။ ယောဇေန္တေနာတိ အဝိ
တက္ကေဟိ အဝိတက္ကပရိယာယေန ဝုတ္တေဟိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တ အဝိတက္က
အဝိစာရပဒေဟိ သဟ မူလပဒံ၊ အာသေဝနမူလကမေဝဝါ ဂစ္ဆန္တေန
ယောဇေန္တေန န ပုရေဇာတသဒိသံ နာသေဝနေ ပါဠိဂမနံ ကာတဗ္ဗံ၊
ပဋိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊-အန။

တော် စာအုပ်များ၌ “ပဝတ္ထေ ပဋိသန္ဓိက္ခဏ”ဟု ရှိ၏။] ဒုကမူလကေသု၊
ဒုကမူလကသဋ္ဌနံတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ပဌမသဋ္ဌနံ။ သတ္တသုပ၊ လည်းဖြစ်ကုန်
သော။ ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ ပဝတ္ထိဉ္စ၊ ကိုဝင်း။ ပဋိသန္ဓိဉ္စ၊ ကိုဝင်း။ ယောဇေတော၊
၍။ (“သတ္တ ပဉ္စာ ကာတဗ္ဗာ” ၌စပ်) ဣတိ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၉။ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ သတ္တသု၊ ပေ။ မူလပဒေသုဒဝါတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။
(အတ္ထောဉ်စပ်) သဝိတက္က သဝိစာရာဒိပဒေသု၊ သဝိတက္က သဝိစာရ အစရှိ
သောပုဒ်တို့တွင်။ မူလပဒမေဝ၊ ကိပင်။ အဝသာနတာဝေန၊ အဆုံးပုဒ်၏
အဖြစ်ဖြင့်။ ယေသု ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ ယောဇိတံ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။ သတ္တသု၊
ကုန်သော။ တေသု ပဉ္စေသု၊ တို့၌။ သတ္တကုန်သော။ မောဟာ၊ မောဟမူ
ဒွေး စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ မောဟတို့ကို၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ၊ ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ
အတ္ထော၊ နက်။ ပဉ္စဝါရ ပစ္စနိယေ၊ ၌။ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္ထော၊ ပေ။ ပစ္စ
ယောတိ၊ ဟူ၍။ ကေသုစိ ပေါတ္တကေသု၊ အချို့သောပေစာတို့၌။ ပါဠော၊
ကို။ ဒိဿတိ၊ တွေ့မြင်အပ်၏။ ပန၊ ထိုသို့တွေ့မြင်အပ်ပါသော်လည်း။ ဥပ
နိဿယေန၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတတ္တာ၊ ကမ္မပစ္စည်း၏ သိမ်းယူ
အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။
န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။
ဥပါဒိန္နတ္တိက ပဉ္စဝါရပစ္စနိယေ၊ ၌။ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယော ။ ပေ။ ပစ္စ
ယောတိ၊ ဟူ၍။ တွေ့ကမေဝ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားကိုသာ။
(သင်္ဂဟိတကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ ပရိတ္တတ္တိကပဉ္စဝါရပစ္စနိယေ၊ ၌လည်း။ မဟဂ္ဂ
တော ခေမ္မာ ။ ပေ။ ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ တွေ့ကမေဝ၊ ကိုသာ။ (သင်္ဂဟိ
ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်၎င်း။ တွေ့ကမေဝ၊ ဤမျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တံ၊ အဝိတက္က
ဝိစာရမျှဖြစ်သော။ ကမ္မံ၊ သည်။ အပ္ပမာဏံ၊ အပ္ပမာဏသရားသည်၎င်း။

၁။ သတ္တ မောဟာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ ။ သတ္တ မောဟာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ ဣဒံ
န ဟေတုပစ္စယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပဋိစ္စဝါရေ ဟိ အဟေတုက မောဟော
တိက္ခတ္တုမေဝ ဘာဂတော၊ ဣဓ ပန ဝတ္ထု ပစ္စယာတိ အာဇိနာ စတုသုပိ
မူလကေသု အာဂတော၊ တသ္မာ သတ္တက္ခတ္တု အာဂမနံ သန္ဓာယ သတ္တ
မောဟာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-အနု။

မဟဂ္ဂတဉ္စ၊ မဟဂ္ဂုတ် တရားသည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ စ၊ ဆက်။ တံ၊ ထို အပ္ပမာဏဖြစ်သောကံ၊ မဟဂ္ဂုတ်ကံသည်။ ဒုဗ္ဗလံအားမရှိသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိစ၊ ဤ အကြောင်းကြောင့်၎င်း။ ဇေတဟိ ယေဝ ဝစနေဟိ၊ ဤစကားတို့ဖြင့်ပင်။ (ဤအနုပါဒိန္ဒ အနုပါဒါနိယော အစရှိသောစကား၊ မဟဂ္ဂတော ဓမ္မော အစရှိသောစကားတို့ဖြင့်ပင်။) ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ငှာ။ နသက္ကာ၊ ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။) ဝိညာယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဝိတက္ကတိကံအဖွင့် အပြီးတည်း။

ဝိတက္ကတ္တိကဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ဂ-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကအဖွင့်

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကော၊ ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကော ဓမ္မော ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကော ဓမ္မဿ ဇေတနပိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န ဟောတိတိ ဣဒံ၊ ဟူသောဤစကားကို။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်္ဂေ၊ ဤ။ ဝိစာရိတနယေန၊ စိစစ်အပ် ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ စိစစ်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတ္တိကံအဖွင့်အပြီးတည်း။

ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတ္တိက ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

ပုစ္ဆာဂဏနဂါထာများ

[ဤဂါထာများ၏ အနက်ကို ရှေးနိဿယအတိုင်း ပေးထားပါသည်။ ပုစ္ဆာဝါရ ပစ္စယာနုလောမ ဧကမူလကဉ္စပါသော ကုသလပဒ အစရှိသော အကျယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “ကုသလာဒိ ဧကကတ္တယ” အစရှိသော သင်္ဂဟဂါထာ များကို ဋီကာဆရာပြထားပါသည်။ ဂါထာတို့ကား များသောအားဖြင့်

၁။ ပဋိစ္စံပေ။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်္ဂေ ဝိစာရိတနယေန ဝိစာရေတဗ္ဗံ ဣဒံ န စ ပုတုဇ္ဇနာနံ ဒဿနေန ပဟာတံ သက္ကုဏေယျော၊ ဣတရေသံ န ဧကေနပိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န ဟောန္တိတိ သက္ကာ ဝတ္ထုန္တိ အာဒိနာ အတ္တနာ အာနိတံ အမတဂ္ဂပထဝိနိစ္ဆယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ ယံ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ တမ္ပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဋီကာယ အတ္တဝိဝရဏေ ဝုတ္တမေဝ၊ တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗံ-အနု။

အရိယာဂါထာတို့ တည်း။] ကုသလာဒိ၊ ကုသလပဒ အစရှိသော။ ဝါ၊ ကုသလပဒ အကုသလပဒ အဗျကတပဒဟူသော။ ဧကကတ္တယံ၊ ဧကက ၃-ခု အပေါင်းကို။ (ဝိညေယျံ၊ သိထိုက်၏။) အထ၊ ထိုမှတပါး။ အန္တေန၊ အဆုံး ဖြစ်သော အဗျကတပဒနှင့်။ (မိဿကံ၊ ရောသော။) အာဒိ၊ အစဖြစ်သော ကုသလပဒ၎င်း။ အနန္တေန၊ နှင့်။ (မိဿကံ၊ သော။) မဇ္ဈိမံ၊ အလယ်ဖြစ်သော အကုသလပဒ၎င်း။ မဇ္ဈေန၊ အလယ်ဖြစ်သော အကုသလပဒနှင့်။ (မိဿကံ၊ သော။) အာဒိစ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။) တယော၊ ကုန်သော။ ဒုက၊ ဒုက တို့ကို။ (ဝိညေယျာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။) ဧကောစ၊ တပါးတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော။ တိကော၊ တိကကို။ ဝိညေယျော၊ ၏။

တေသု၊ ထို ဧကက ဒုက တိကတို့တွင်။ ဧကေကံ၊ တပါးတပါးသော။ တံ၊ ထိုဝါရကို။ မူလံ၊ မူလကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဧကကပစ္စယေ၊ တပါးတပါး သော ပစ္စည်း၌။ သတ္တသတ္တကာ၊ ခုနစ်ခု ခုနစ်လီဖြစ်ကုန်သော၊ တပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ [ဈေးနိဿယ၌ “ယထာ” နေရာဝယ် “တာ” ဟု ရှိ၏။ ထိုသို့ရှိမှ ဆန်းတည့်မည်။] ကျေနု ပညာသ၊ တခုဖြင့်ယုတ်လျော့သော ငါးဆယ်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ သုဒ္ဓိကော၊ သော။ (နယေ ဌံ။) ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ (သမ္ပိဏ္ဏိ တာ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သည်။ သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) ဆ သတ္တာမိကသတံ၊ ၇၆-ခု အလွန်ရှိသော တရာသည်၎င်း။ ဧကံ သဟဿဉ္စ၊ တထောင်သည် ၎င်း။ (ဟောန္တိ။) [ဤပုစ္ဆာများကို အဋ္ဌကထာ၌ တွက်ပြထားသည်။] စ၊ ဆက်။ သေ (သော) နယော၊ ဤပြအပ်ပြီးသော ပုစ္ဆာတို့၏ အရေ အတွက်ကို သိကြောင်းဖြစ်သောနည်းကို။ အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ နယ၌၎င်း။ ပစ္စယ ပစ္စနိယနယ၌၎င်း။ (လဗ္ဘတိ၊ ၏။) (ယခုစာအုပ်များ၌ ပစ္စနိယေ စာတိ” ဟု ရှိ၏။ ဈေးနိဿယ၌ “ပစ္စနိယေ စာပိ” ဟု ရှိသည်။] အညတ္ထ၊ ပစ္စယာနုလောမနယ၊ ပစ္စယ ပစ္စနိယနယတို့မှ တပါးသောပစ္စယာ နုလောမပစ္စနိယနယ၊ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမနယတို့၌။ န (လဗ္ဘတိ)၊ မရအပ်။

ရာသိဂုဏိတဿ၊ ၂၄-ပစ္စည်းအစုဖြင့် မြှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍ သဟရာသိ ကဿ ၂၄-ပစ္စည်းအစုနှင့်တကွဖြစ်သော။ ရာသိဿ ၂၄-ပစ္စည်းအစု၏။ အစုံ၊ ထက်ဝက်သည်။ သောပိဏ္ဏော၊ ထိုဟေတုမူလကတို့၌ ရအပ်သော ဝါရတို့၏

အရေအတွက်အပေါင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဝါ၊ တနည်း။ ရာသိနာ၊ ၂၄-
ပစ္စည်းအစုဖြင့်။ ဂုဏိတံ၊ သော။ ရာသိဿ၊ ၂၄-ပစ္စည်းအစု၏။ အစုံ၊ ထက်
ဝက်သည်။ ပုန၊ တတန်။ ကေဿ၊ တခုသော ၂၄-ပစ္စည်း အပေါင်း၏။
(အစုံ-အစုန၊ အခွဲနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ သမ္ပိဏ္ဍိတံ၊ ပေါင်းအပ်သည်။
သမာနံ၊ သော်။ သောပိဏ္ဍော၊ သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့
၂၄-ပစ္စည်း အပေါင်းကို အာဂန္တုကုတုနှင့် တကွတည်၍ ၂၄-ပစ္စည်း
အပေါင်းဖြင့် မြှောက်ပြီးလျှင် ထိုမြှောက်အပ်ပြီးသော သင်္ချာကို ၂-ခုဖြင့်
စား၍ ရအပ်သောသင်္ချာ၏ ဟေတုမူလကဉ္စ ရအပ်သောဝါရတို့၏ သင်္ချာ
အပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဝါ၊ ထိုသို့ ၂၄-ပစ္စည်းအပေါင်းဖြင့် မြှောက်အပ်
ပြီးသော ၂၄-ပစ္စည်းထက်ဝက်၏ တခုသော ၂၄-ပစ္စည်း အပေါင်း၏ ထက်
ဝက်နှင့်ပေါင်းသည်ရှိသော် ဟေတုမူလကဉ္စရအပ်သောဝါရတို့၏ အပေါင်း
သင်္ချာ၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဟေတုမူလက၊ ဟေတုပစ္စည်းဟူသော မူလရှိ
ကုန်သော။ ဒုကတိကာဒယော၊ ဒုကတိကအစရှိသောဝါရတို့သည်။ (အာဒိ
ဖြင့် စတုကမ္ပ စတုဝိသတိကဘိုင်အောင် ယူပါ။) ဆစ္စ၊ ၆-ပါးတို့သည်၎င်း။
သတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆယ်သည်၎င်း။ ခန္ဓသတာ၊ နှစ်ရာတို့သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ။)
[ဤပုစ္ဆာဝါရတို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ တွက်ပြထားသည်။]

ဧတ္ထ ၂၇၆-ပါးသောဝါရတို့၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ စတုဝိသတိ၊ ၂၄-ပါး
သည်၎င်း။ အဇ္ဈုဒ္ဓယဟာသံ၊ အခွဲနှင့်တကွ လေးထောင်သည်၎င်း။ (သုံးထောင်
ငါးရာသည်၎င်း။) [“သဟာသံ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံ
ချေထားသည်။] နယုတဉ္စ (နိယုတဉ္စ)၊ တသောင်းသည်၎င်း။ (ဟောန္တိ။)
သောင်းဟောသင်္ချာကို “နိယုတံ”ဟု ဆရာတို့ပြင်ကြသည်။] ယသ္မာ၊ ကြောင့်။
သုဒ္ဓိကနယော၊ ကို။ ပစ္စေကပစ္စယေ၊ အသီးအသီး တခုတခုသောပစ္စည်း၌။
န (လဗ္ဘတိ)၊ မရအပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့သုဒ္ဓိကနယ၏ အသီးအသီး
သောပစ္စည်း၌ မရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) စတုဝိသတိဂုဏိတာနံ၊ ၂၄-
ပစ္စည်းဖြင့် မြှောက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သသုဒ္ဓိကာနံ၊ သုဒ္ဓိကနယ၌ ရအပ်
သော ပုစ္ဆာဘို့နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ အယံ
ဂဏနာ၊ ဤဆိုအပ်လတုံသောသင်္ချာကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။)

အနုလောမေ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌။ ပိဏ္ဍိတာ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သော။
 တောပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ လက္ခတ္တယံ၊ သုံးသိန်းသည်၎င်း။ ဒွိနဟုတံ(ဒွိနိယုတံ)၊
 နှစ်သောင်းသည်၎င်း။ ပဉ္စသဟသာနိ၊ ငါးထောင်တို့ သည်၎င်း။ သတ္တစ
 သတာနိ၊ ခုနစ်ရာတို့ သည်၎င်း။ ဒွါပညာသ၊ ငါးဆဲနှစ်ပါး သည်၎င်း။
 [ဆန်းဂိုဏ်းစောင့်လိုသောကြောင့် “ဒွါပညာသ”ဟု ရှိသည်။] (ဟောန္တိ။
 ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။) စ၊ ထိုမှတပါး။ ပစ္စနိယေ၊ သော။ နယေ၊ ၌။ အနု
 လောမသဒိသဂဏနာ၊ ပစ္စယာနုလောမ၌ ရအပ်သော သင်္ချာနှင့်တူသော
 သင်္ချာရှိကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ အဘို့တပါးကား။
 သေသေ၊ ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စယပစ္စနိယနယတို့မှကြွင်းကုန်သော။ နယဒ္ဒယေ၊
 ပစ္စယာနုလောမ ပစ္စနိယ၊ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမ ဟူသော နယ ၂-ပါး
 အပေါင်း၌။ သုဒ္ဓိကေ၊ သုဒ္ဓိကနယ၌။ လဒ္ဓါ၊ ရအပ်ကုန်သော ပုစ္ဆာတို့ကို။
 ဟာပေတွာ၊ ယုတ်လျော့စေ၍။ (ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ ဂဏေတဗ္ဗာ၊ ရေတွက်ထိုက်
 ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။) ပဋိစ္စဝါရေ၊ ၌။ စတူသုပိ၊ လေးပါးလည်းဖြစ်
 ကုန်သော။ နယေသု၊ တို့၌။ (ပစ္စယာနုလောမနယ၊ ပစ္စယပစ္စနိယနယ၊
 ပစ္စယာနုလောမပစ္စနိယနယ၊ ပစ္စယပစ္စနိယာနုလောမနယ တို့၌။) ပုစ္ဆာ၊
 တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဂဏိတာ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်
 လသော်။) ဆပ္ပညာသ၊ ငါးဆယ့်ခြောက်ပါးသည်၎င်း။ ဆသတသဟိတံ၊
 ခြောက်ရာနှင့် တကွဖြစ်သော။ လက္ခဏေရသကံ၊ တသန်း သုံးသိန်းသည်
 ၎င်း။ ဘဝန္တိ။ (ရှေးနိဿယ၌ “လက္ခဏေရသကံ”ဟု ရှိ၏။)

ကုသလတ္တိကေ၊ ၌။ တာ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့သည်။ သတ္တဟိ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။
 ဝါရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဂုဏိတာ၊ မြှောက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လ
 သော်။) ဒ္ဓယံ၊ ၂-ပါးအပေါင်းသည်၎င်း။ နဂုတိစေတ၊ ကိုးဆယ်သည်၎င်း။
 ပဉ္စသတာ၊ ငါးရာတို့သည်၎င်း။ စတ္တာရိ သဟသာနိ၊ လေးထောင်တို့
 သည်၎င်း။ တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ဧကနဂုတေ၊ ကိုးဆယ့်တခုသော။ လက္ခဏာ၊
 တသိန်းတို့သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ။) (ရှေးနိဿယ၌ လက္ခဏာကို “လက္ခဏာ”
 ဟုပြင်၍ “တာ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့သည်”ဟု ပေးသည်။) သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။
 တိကေသု၊ ၂၂-ပါးသောတိက်တို့၌။ တာ၊ ထိုကုသလတိက်၌ ရအပ်သောပုစ္ဆာ

တို့ကို။ ဒွါဝိသတိဂုဏိတာ၊ ၂၂-ပါးဖြင့်မြောက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ ကောဋိစ၊ ကုဋေတို့ ဟူ၍၎င်း။ လက္ခတ္တယံ၊ သုံးသိန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ သဟဿံ၊ တထောင်ဟူ၍၎င်း။ စတုဝိသတိ စာပိ၊ ၂၄-ပါးဟူ၍၎င်း။ ဝိညေယျာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။

တိကပဌာနံ၊ တိကပဌာန်းတည်း။

ပန၊ ကား။ ဟေတုဒုကပဌမဝါရေ၊ ဟေတုဒုက်၏ ပဌမဝါရဖြစ်သော ပစ္စယာနုလောမ၌။ သုဒ္ဓိကေ၊ သုဒ္ဓိကဖြစ်သော။ ပဌမနယေ၊ ၌။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဧကေကပစ္စယေ၊ တခုတခုသော ပစ္စည်း၌။ နဝနဝ၊ ကိုးပါးစီ ကိုးပါးစီတို့ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။ သသောဋ္ဌသ ခွံသတံ၊ တဆယ့် ခြောက်ခုတို့နှင့် တကွ နှစ်ရာသည်။ (နှစ်ရာတဆယ့် ခြောက်ပါးသည်။) ဟောန္တိ။ ဟေတာဒိမူလကနယေသု၊ ဟေတုပစ္စည်းအစရှိသော မူလရှိသော နယတို့တွင်။ ဒုကာဒိဘေဒယုတေ၊ ဒုကအစရှိသော အထူးနှင့်ယှဉ်သော။ ဧကေကသ္မိံ၊ တခု တခုသော။ (နယေ၊ ၌။) ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ စတု ရာသီတိစတုသတသဟိတံ၊ လေးရာ ရှစ်ဆယ် လေးခုနှင့် တကွဖြစ်သော။ သဟဿဒ္ဓယံ၊ နှစ်ထောင်သည်။ (ဟောန္တိ။) သသုဒ္ဓိကာ၊ သုဒ္ဓိကနယ၌ ရအပ်သောပုစ္ဆာနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ တာ၊ ထိုဟေတုဒုက အစရှိသည် တို့၌ ရအပ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ စတုဝိသတိဂုဏိတာ၊ ၂၄-ခုဖြင့်မြောက်အပ် ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) ဧတ္ထ အနုလောမေ၊ ၌။ (ဤဟေတု ဒုက်၏ ပစ္စယာနုလောမ၌။) ဒွိတ္တိံ သဋ္ဌသတာဓိကသဟဿနဝကဓုလက္ခကာ၊ ရှစ်ရာသုံးဆယ်နှစ်ခု အလွန်ရှိသော တသိန်း၏ထက်ဝက်ဟူ၍ ဆိုအပ်သော ငါးသောင်း ကိုးထောင်တို့သည်။ (ဟောန္တိ။)

ဝေ၊ တူ။ (ဤပစ္စယာနုလောမ၌ ဆိုအပ်ပြီးသည်နှင့်အတူ။) ပစ္စနိယေ၊ ၌။ (ရှေးနိဿယ၌ “ပစ္စနိကေ”ဟု ရှိ၏။) ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဒွိတ္တိံ သဋ္ဌသတာ ဓိကသဟဿနဝကဓုလက္ခကာ၊ ရှစ်ရာသုံးဆယ်နှစ်ခု အလွန်ရှိသော တသိန်း၏ ထက်ဝက်ဟူ၍ ဆိုအပ်သော ငါးသောင်းကိုးထောင်တို့သည်။ (ဟောန္တိ။ ခန္ဓဝါကျမှလိုက်ပေးသည်။) အတော၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုပစ္စယာနုလောမ၌

ကဲ့သို့ ပစ္စည်း ပစ္စနိက်၌လည်း ပုစ္ဆာတို့၏ ငါးသောင်း ကိုးထောင် ရှစ်ရာ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) စတုသု၊ ကုန်သော။ (နယေသု၊ တို့၌။) ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ခေဒသုဒ္ဓိကရဟိတာ၊ နှစ်ပါးသော သုဒ္ဓိကနယတို့၌ ရအပ်သော ပုစ္ဆာတို့သည် ကြည်အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတော၊ ရှုံ။) ဆန္ဒဂုတဋ္ဌ သတဋ္ဌတိ သ သဟဿဒ္ဓိလက္ခဏာနိ၊ နှစ်သိန်း သုံးသောင်း ရှစ်ထောင်ရှစ်ရာ ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးတို့သည်။ (ဟောန္တိ။) တတော၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟေတုဒုက်၌ လေးပါးသောနယတို့ဝယ် ပုစ္ဆာတို့၏ နှစ်သိန်း သုံးသောင်း ရှစ်ထောင် ရှစ်ရာ ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဟေတု ဒုကေ၊ ၌။ တာ၊ ထိုလေးပါးသောနယတို့၌ ရအပ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ သတ္တဂုဏာ၊ ခုနစ်ခုဖြင့်မြောက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) (ရှေးနိဿယ၌ “သတ္တဂုဏိတာ”ဟု ရှိ၏။) ဒေ၊ တို့သည်၎င်း။ သတ္တတိ၊ ခုနစ်ဆယ်သည်၎င်း။ သတဒ္ဓယံ၊ နှစ်ရာသည်၎င်း။ ဒွါသတ္တတိ သဟဿာနိ၊ ၇-သောင်းနှစ်ထောင်းတို့သည်၎င်း။ သောဋ္ဌသလက္ခဏာနိ၊ တသန်းခြောက်သိန်း တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တဒတော၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဟေတုဒုက်၌ ပုစ္ဆာတို့၏ တသန်းခြောက်သိန်း ခုနစ်သောင်း နှစ်ထောင် နှစ်ရာ ခုနစ်ဆယ် နှစ်ပါး ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဒုကသတေ၊ ဒုကတရာ၌။ တာ ပုစ္ဆာ၊ ထိုဟေတုဒုက်၌ ရအပ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ သတဂုဏာ၊ တရာဖြင့် မြောက် အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) သတဒ္ဓယံ၊ နှစ်ရာသည်၎င်း။ သတ္တ ဝိသတိသဟဿာ၊ နှစ်သောင်း ခုနစ်ထောင်တို့သည်၎င်း။ ဒွါ သတ္တတိလက္ခဏာနိ စ၊ ခုနစ်သန်းနှစ်သိန်းတို့သည်၎င်း။ သောဋ္ဌသကောဋီ၊ တဆယ့် ခြောက်ကုဋေ တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ဒုကပဋ္ဌာနံ၊ ဒုကပဋ္ဌာန်းတည်း။

ဒုက တိကပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဧကေကဒုကေ၊ တခုတခုသော ဒုက်၌။ တိက ပက္ခေပေါ၊ တိက်ပုဒ်ကိုထည့်သွင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဿ၊ ထို တခု တခုသောဒုက်ကို။ (ရှေးနိဿယ၌ “တဿ၊ ထိုတရာသောဒုက်ကို”ဟုပေး၏။) ဆ သဠိဂုဏေန၊ ၆၆-ပါးသောတိက်ပုဒ်တို့ဖြင့် မြောက်ခြင်းဖြင့်။ တေဒုက၊

ထိုဒုက်တို့သည်။ ဆ သဠိသတံ၊ ခြောက်ထောင်ခြောက်ရာသည်။ ဟောန္တိ။
 ၈၊ ဒုက္ခ၏အပိုင်းအခြားမှတစ်ပါး ပုစ္ဆာ၏ အပိုင်းအခြားကိုဆိုခြင်းအံ့။ တေတု
 ဒုကလဒ္ဓပုစ္ဆာ၊ ဟေတုဒုက်၌ ရအပ်သောပုစ္ဆာတို့သည်။ တေဟိ၊ ထို ၆၆-ပါး
 သောတိကပုဒ်တို့ဖြင့်။ ဂုဏိတော၊ မြှောက်အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊ ချုံ။) တိက
 ပရမေဝ (တိကပရမေ+ဝေ)၊ တိကပုဒ်ဟူသော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်
 သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ (ယခုစာအုပ်များ၌ “တိကပဒမေဝ” ဟု ရှိ၏။)
 ဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌၊ ပုစ္ဆာတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဇာသံ၊ ထိုတိကဒုကပဋ္ဌာန်း၌
 ရအပ်သော ပုစ္ဆာတို့၏။ အယံ ဂဏနာ၊ ဤဆိုအပ်လတုံသော သင်္ချာကို၊
 ဧ ယျာ၊ သိထိုက်၏။ ဒွါ ပညာသသတာနိစ၊ ငါးထောင်နှစ်ရာတို့သည်၎င်း။
 နဝေဝ န ဟုတာနိစ (နိယုတာနိစ)၊ ကိုးသောင်းတို့သည်၎င်း။ နဝသဠိဉ္စ
 လက္ခာနိ၊ ခြောက်သန်း ကိုးသိန်းတို့သည်၎င်း။ ကောဋီနံ၊ ကုဋေတို့၏။
 တိဟိ၊ သုံးခုတို့နှင့်။ သဟိတံ၊ တကွဖြစ်သော။ သတံ၊ တရာသည်၎င်း။
 သဟဿံ၊ တထောင်သည်၎င်း။ (ဟောတိ)။ (ဝေ၊ သို့။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာ
 တို့၏။ ဂဏနာ၊ ကို။ ဧ ယျာ၊ ၏)။

ဒုက တိက ပဋ္ဌာနံ၊ တည်း။

တိကဒုကပဋ္ဌာနေ၊ ၌။ ဧကေကံ၊ တခုတခုသော။ တိကံ၊ တိက်ကို။ ဒွိ
 သတဘေဒနံ၊ နှစ်ရာအပြားရှိသည်ကို။ ဝါ၊ နှစ်ရာသောဒုက်ပုဒ်တို့ဖြင့် အထူး
 ပြုခြင်းရှိသည်ကို။ ကတွာ၊ ချုံ။ ဒွါဝိသ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်လီ ဖြစ်ကုန်သော။
 ကုသလတ္တိကေ၊ ၌။ လဒ္ဓါ၊ ရအပ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို။ ဒွိ သတဂုဏာ၊
 နှစ်ရာဖြင့်မြှောက်အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊ ချုံ။) အဋ္ဌသတာဓိကဇတုသဟဿံ၊
 ရှစ်ရာအလွန်ရှိသော လေးထောင်ဟူ၍၎င်း။ ဒွိလက္ခယုတ္တာနံ၊ အစွန်းနှစ်သိန်း
 နှင့်ယှဉ်ကုန်သော။ ကောဋီနံ၊ ကုဋေတို့၏။ ဆက္ကံ၊ ခြောက်ခုဟူ၍၎င်း။
 အထော၊ ထိုမှတစ်ပါး။ စတ္တာရိ၊ ကောဋီ သဟဿာနိ၊ ကုဋေ လေးထောင်တို့
 ဟူ၍၎င်း။ ဧ ယျာ၊ သိထိုက်ကုန်၏။

တိက ဒုက ပဋ္ဌာနံ၊ တည်း။

တိကတိက ပဋ္ဌာနေ၊ ဌံ။ တိကာ၊ တိက်တို့သည်။ ဧကေကဘေဒနာ၊ တခု
 တခုသော တိက်ပုဒ်ဖြင့် အထူးပြုအပ်ကုန်သည်။ (ဟုတော့၊ ရှိ။) တေသဠိဝိဓာ၊
 ခြောက်ဆယ့်သုံးပါး၊ ခြောက်ဆယ့်သုံးပါးစီအပြားရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။
 စ၊ ဆက်။ ကုသလတ္တိကပုစ္ဆာပို၊ ကုသလတိက်၌ရအပ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်
 လည်း။ တေဟိ၊ ထိုခြောက်ဆယ့်သုံးပါး၊ ခြောက်ဆယ့်သုံးပါးစီ အပြား
 ရှိသော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသောတိက်တို့ဖြင့်။ ဂုဏိတာ၊ မြှောက်အပ်ကုန်သည်။
 ဟောန္တိ။ တာပုစ္ဆာ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့သည်။ ဒွါဒေသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည်
 ၎င်း။ ပဉ္စသတ၊ ဝါးရာတို့သည်၎င်း။ စတုသဠိသဟဿာနိ၊ ခြောက်သောင်း
 လေးထောင်တို့သည်၎င်း။ လက္ခာနံ၊ သိန်းတို့၏။ ဧကေနာ၊ တခုဖြင့်ယုတ်လျော့
 သော။ နဂုတိစ၊ ကိုးဆယ်သည်၎င်း။ ဧကသဠိ (ကောဠိယောစေဝ) ခြောက်
 ဆယ့် တကုဋေသည်၎င်း။ ဒွါဒေသတကောဠိယောစေဝ၊ ကုဋေ တတောင်
 နှစ်ရာတို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ)။

တိက တိက ပဋ္ဌာနံ၊ တည်း။

ဒုကဒုဒက၊ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနံ၊ ဌံ။ ဧကေကော၊ တခုတခုသော။ (ဒုကော၊
 သည်။) ဒွယဟိန္ဒဒွယံသတဂုဏော၊ နှစ်ခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော တရာနှစ်ခု
 အပေါင်းဖြင့် မြှောက်အပ်သည်။ (နှစ်ခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော နှစ်ရာဖြင့်
 မြှောက်အပ်သည်။) ဟောတိ။ ဟေတုဒုကော၊ ဌံ။ လဒ္ဓါ၊ ရအပ်ကုန်သော။
 ပုစ္ဆာတို့သည်။ သင်္ချေဘေဒေဟိ၊ နှစ်ခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော အရေအတွက်
 အပြားရှိသော။ တေဟိစ၊ ထိုဒုကတို့ဖြင့်လည်း။ ဝစိုတာ၊ တိုးပွားစေအပ်
 ကုန်သည်။ (မြှောက်ပွားစေအပ်ကုန်သည်။) (ဟုတော့)။ ဆသတယုတာနိ၊
 ခြောက်ရာနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ပဉ္စာသီတိသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်း ငါး
 ထောင်တို့သည်၎င်း။ လက္ခနငကဉ္စ၊ ကိုးသိန်းသည်၎င်း။ ကောဒသာပိကောဠိ၊
 တဆယ့်တကုဋေတို့သည်၎င်း။ ပုန၊ တဖန်။ တေတ္ထိ၊ သကောဠိသတာနိ၊ ကုဋေ
 သုံးထောင်သုံးရာတို့သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ)။ [ရှေးနိဿယ၌ ပါဠိတမျိုးရှိ၍
 အနက်တမျိုးပေးလေသည်။]

ဒုကဒုကပဋ္ဌာနံ၊ တည်း။

တု၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုဦးအံ့။ အနုလောမ၊ ဓမ္မာနုလောမ ဖြစ်သော။ ဆဗ္ဗဓေဝါ၊ ၆-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ (တိကပဋ္ဌာန်း ဒုကပဋ္ဌာန်း အစရှိသောအားဖြင့် ၆-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။) ပဋ္ဌာနေ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌။ သမ္ပိဏ္ဍိတာ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဆတ္တိ သတိသဘာဝဟဿဋ္ဌကယုတာ၊ အစွန်းရှစ်ထောင် သုံးရာ သုံးဆယ့်ခြောက်ခုနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ သတ္တနံဟုတာနိ (နိယုတာနိ)၊ ခုနစ် သောင်းတို့သည်၎င်း။ (“ယုတာ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် “ယုတ”ဟု အကာရန္တဖြင့်ထားသည်။) ဆစတ္တာလီသေဝ၊ လေးဆယ့်ခြောက်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ လက္ခာနိစ၊ သိန်းတို့သည်၎င်း။ အထ၊ ထိုမှတပါး။ နဝကောဋိ ယော၊ ကိုးကုဋေတို့သည်၎င်း။ ဒသစကောဋိယော၊ ဆယ်ကုဋေတို့သည်၎င်း။ သတ္တဟိကောဋိသထေဟိ၊ ကုဋေခုနစ်ရာတို့နှင့်။ (သဟိတာနိ၊ တကွ ဖြစ်ကုန် သော။) နဝကောဋိသဟဿာနိစ၊ ကုဋေကိုးထောင်တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။

စတုပ္ပဘေဒေါ ဓမ္မာနုလောမ အစရှိသောအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှိသော။ သမန္တပဋ္ဌာနေ၊ သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌။ တာပုစ္ဆာ၊ ထိုဓမ္မာနုလောမ ၌ ရအပ်သောပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ စတုဂုဏိတာ၊ ဓမ္မာနုလောမ အစ ရှိသော လေးပါးဖြင့် မြှောက်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) စတုစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့် လေးပါးသည်၎င်း။ သတတ္တယံ၊ သုံးရာသည် ၎င်း။ တေရသသဟဿာနိစ၊ တသောင်းသုံးတောင်တို့သည်၎င်း။ လက္ခာနိ၊ သိန်းတို့၏။ သတ္တာသိတိစ၊ ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသည်၎င်း။ ကောဋိနံ၊ ကုဋေ တို့၏။ သတ္တသတ္တတိယောစ၊ ခုနစ်ဆယ် ခုနစ်ပါးတို့သည်၎င်း။ အဋ္ဌသတာနိ၊ ရှစ်ရာတို့သည်၎င်း။ အဋ္ဌတိ သ သတသဟဿာနိ၊ သုံးသောင်းရှစ်ထောင်တို့ သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ (အယံ)၊ ကား။ ဂဏနာ၊ သမန္တပဋ္ဌာန်း ကျမ်း၌ ပုစ္ဆာတို့၏ အရေအတွက်တည်း။

ပဋ္ဌာနဿ၊ ၏။ ပုစ္ဆာဂဏနဂါထာ၊ ပုစ္ဆာတို့ကို ရေတွက်ကြောင်းဂါထာ တို့တည်း။

ပဋ္ဌာနပကရဏမူလဋီကာ၊ သည်။ သမတ္တာ၊ ပြီ။ ပဉ္စပကရဏမူလဋီကာ၊ သည်။ သမတ္တာ၊ ပြီ။

ဘဒ္ဒန္တအာနန္ဒာစရိယ ကေန၊ အရှင်အာနန္ဒာဆရာသည်။ ကတာ၊ ပြုစီရင်
အပ်သော။ လိနတ္ထပဒဝဏ္ဏနာ၊ ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ၏ တိမ်မြုပ်ငိုက်နေသော
အနက်ရှိသော ပုဒ်တို့၏ဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ မူလဋီကာသည် ဣတိ၊ ပြီးပြီ။
အဘိဓမ္မဿ၊ ၏။ မူလဋီကာ၊ သည်။ သမတ္တာ၊ ပြီ။

[ကောဇာသကရာဇ် ၁၃၃၆-ခု၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆုတ်(၂)ရက် စရေး၍
[သာသနာဇော် သကရာဇ် ၂၅၂၁-ခု၊ ကောဇာသကရာဇ် ၁၃၃၉-ခု
ဝါခေါင်လဆန်း (၁၂)ရက် သောကြာနေ့ နေ့ ၂-နာရီ၊ ၃၀-မိနစ်
အချိန်တွင် ဤဋီကာနိဿယ ရေးပြီးပါသည်။]

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

ဤနိဂုံးအုပ်ရာ ၁၃၃၉-ခုနှစ် အချိန်အခါသည်ကား “ကောင်းကင်၌ ပါပဂြိုဟ်များပူးတွဲနေသည်” ဟုနက္ခတ်ဆရာတို့ပြောဆိုကြ၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့်။ “မိုးဆင်းရွာပုံမည်မျှသဖြင့် ကောက်ပဲသီးနှံ လုပ်ကိုင်သူတို့ တချို့ အရပ်၌မလုပ်ကြရ၊ တချို့အရပ်၌ ပျက်စီးကြ၏။ တချို့အရပ်၌ကား နွားများပင် ရေမသောက်ရ အစာ မစားရလောက်အောင် ခေါင်းပါးစေဖြင့် ပျက်စီးကြ၏” ဟု ကြားရ၏။ ထိုကဲ့သို့မိုးဆင်းမှန်မှုကို အကြောင်းပြု၍ စားရာ ရှားပါးရကား ရှားလေ ဈေးကြီးလေဖြစ်၏။ မိမိတို့နေရာမြို့၌ အများစုမှာ အလုပ်မဖြစ်ကြ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှားပါးသည့်အတွက် မြို့နေ လူတန်းစားတို့သည် ဖြစ်သလိုစားသောက်နေကြရသောကြောင့် ရောဂါလည်းများ၏။ မိမိသည်ပင် မကြာမီက မျက်မှေးရောင်သော ရောဂါကြောင့် ၂-ရက်ခန့်မျှ စာအုပ် မကြည့်ဘဲ စာချရ၏။ ယခုတိုင်အောင် ပင်ကိုယ်အတိုင်း မျက်လုံးမကောင်းသေး၊ “အသားဝါရောဂါ” ဟူသော ရောဂါအဆန်းတမျိုးလည်း “တချို့အရပ်၌ဖြစ်နေသည်” ဟု ကြားရရုံမျှသာမက ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌လည်း ဖြစ်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းစာပြီးဆုံး၍ နိဂုံးအုပ်ချိန်မှာ အားလုံး သာယာသော အနေအားဖြင့် နိဂုံးအုပ်နိုင်သည်ကို မှတ်တမ်းတင်လိုပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ပဉ္စပကရဏ ဝုယဿ၊ ဋီကာယ သဟ ဝဏ္ဏနာ။

ပဉ္စပကရဏဝုယဿ၊ ဓာတုကထာ ပုဂ္ဂလပညတ် ကထာဝဏ္ဏ၊ ယမိုက် ပဋ္ဌာန်း၊ ဤငါးကျမ်းတို့၊ ရောပြမ်းပြည့်ဝ၊ အဖွင့်ပြသဖြင့်၊ ပဉ္စပကရဏာ၊ သညာတင့်ဆန်း၊ အဋ္ဌကထာကျမ်း၏။ ဋီကာယ၊ မူလဋီကာနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဝဏ္ဏနာ၊ နိဿယအဓိပ္ပါယ်၊ စုံအောင်ခြယ်သဖြင့်၊ အလွယ်သင့်တန်၊ အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ၊ တိုင်းရင်းမြန်မာ၊ အပိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ၊ တသန့်တသန့်၊ အကန့်ကန့်လျက်၊ ခံ့ခံ့စိရရီ၊ တည်ကြည်စွာစိရရိ အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ၊ ဘာသာဋီကာ၊ အမည်သာသည့်၊ မှီရာသိပ်

သည်း၊ နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တတော၊ ထောင့်သုံးရာကယ်၊ သုံးဆယ်
ကိုးဝ၊ ဝါခေါင်လ၏၊ ပက္ခဆန်းတက်၊ ဆယ်နှစ်ရက်၌၊ နှစ်သက်ရှင်ကြည်၊
ပြီးပြန်ပြီတကား။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောပိ ပကတညူတံ။

ယေသံထေရာနံ၊ အထက်ဝေဟင်၊ နေအသွင်သို့၊ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်
ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊ အထူးစောင့်ရှောက်၊ ချီးမြှောက်
အပ်သော။ အဟံ၊ ငါသည်။ သိက္ခိတော၊ ရေးနည်းသားနည်း ပို့ချနည်း၌၊
သိပ်သည်းသေသပ်၊ သင်အပ်သောအတတ် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဂန္ထကာရေပိ၊
ခုခေတ်နောက်သား၊ အကျိုးများသို့၊ ရေးသားကြိုးကုက်၊ ကျမ်းပြုခြင်း
အလုပ်၌လည်း။ ပကတညူတံ၊ သဘောသက်၊ ရှေးထုံးစံကို၊ အမှန်သိမြင်၊
ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်သို့။ ပတ္တော- အမှီ၊ ခေတ်အလျောက်၊ လေးစား
လောက်အောင်၊ မဖောက်မသွေ၊ ရောက်ရပေ၏။ တေသံထေရာနံ၊ ကျေး
ဇူးတော်ရင်၊ ဂုဏ်အင်ကြီးမား၊ ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ၊
ကျမ်းစာရေးသား၊ ကောင်းမှုများဖြင့်၊ လေးစားကော်ရော်၊ ပူဇော်ပါ
သတည်း။

စတုဇက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုဇက္ကံ၊ သမ္ပတ္တိစက်၊ ၄-ချက်စုပေါင်း၊ စက်ခေါင်း ၄-ခုလည်းပါရှိသ
သော။ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊ ရန်ပေါင်းခွင်းဖြို၊ ငါးဦးဗိုလ်တို့၊ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ်၊
အုပ်ချုပ်အပ်သော။ ယာနံ၊ အသွားလျင်လျင်၊ အများတင်လည်း၊ အား
အင်ခိုင်မြီး၊ မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန၊ မတိမ်း
မစောင်း၊ လည်စေကြောင်းဖြင့်၊ ကောင်းစွာအစဉ်၊ မောင်းကာနှင့်၍။
အမတံပါရံ၊ ဤဘက်မှာနေ၊ အားလုံးသေလျက်၊ ဟိုပြေရောက်မှ၊ ဘေးကင်း
ရမည့်၊ အမတခေါ်၊ နေပြည်တော်သို့။ ယာနာယ၊ ကိလေသာဟူ၊ ရန်သူ

ပစ်ပောက်၊ ဗုံးအမြောက်တို့၊ မကြောက်မနား၊ အရောက်သွားခြင်းငှာ။
 ပုရိသကာရိယံ၊ ယေဘကျားမှန်က၊ ပြုရဲရမည့်၊ ကမ္ဘာလက်ရိုး၊ လုလ္လမျိုးကို။
 ကဿံ၊ ငါးဦးဗိုလ်ချုပ်၊ အဖော်လုပ်၍၊ မဆုတ်ရစေ၊ ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

ပဋ္ဌာနမူလဒီကာနိဿယ ပြီးပြီ။

ပဋိပညာသင်္ဂဓိကောနိ ဗုဒ္ဓသင်္ဂဓိကော

အက္ခရာစဉ် မာတိကာအညွှန်း

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(အ)		(အ)	
အကုသလော။ပေ။ ခန္ဓာနံ	၉၂	အဓိဋ္ဌာနာကာရေန	၃၂
အဇ္ဈာသယော။ပေ။ဘဒ္ဒသာသနီ	၃၉၄	အဓိပတာ။ပ။ယောဇိတာနီ	၇၂၅
အဇ္ဈတ္တိကဗာယိရဘေဒတော	၇၄၀	အဓိပတိ	၂၃
အဇနယမာနာပိ	၄၀၆	အဓိဋ္ဌာနာကာရေန	၄၂၉
အညမညပတ္တိန္တကံတိဒဏ္ဍိယ	၃၁	အဓိပတိပစ္စယေန။ပ။သဒ္ဓိ	၇၆၀
အညမညံ	၈၂	အဓိပတိယဋ္ဌေနာတိတ္ထေ	၄၄၄
အညတော။ပ။နယုဇ္ဇေယျာတိ	၄၈၃	အနန္တရတ္တာ။ပ။အာဟ	၆၆၄
အညေသံပန။ပ။ နုဗရန္တိ	၅၅၇	အနန္တရပစ္စယော	၂၄
အညိန္ဒြိယဝေေနလက္ခတိ	၇၃၅	အနန္တရမေဝ။ပ။ဥပကာရကံ	၄၆၅
အညမညသဋ္ဌေါဟိ	၆၅၂	အနာဂတေ ခန္ဓေ ပတ္တယ	
အညေသုစ	၆၉၅	မာနော ဒါနံဒေတိ (အနာ	
အညံဝဇ္ဇေတိ	၄၆၉	ဂတံ ဥပနိဿယကို အ	
အဋ္ဌကတာဟေသာ	၅၆၅	တိတ် ဥပနိဿယံ သိမ်း	
အတ္တသဒိသဘာဝတာပါဒနံ	၄၃၅	ယူအပ်ပုံ)	၅၃၀
အတ္တသဒိသသံ။ပေ။ဝါသနံဝါ	၄၃၅	အနာမဋ္ဌဝိပါကာနိ	၇၁၇
အတ္တာနံ။ပေ။ ဟောတိ	၁၆၆	အနိဿာဂ်ဂမနသ	၉
အတိက္ကန္တော အတိသယော	၃၉၅	အနုဋ္ဌိကာ (တဏှာဘိနန္ဒနမှ ဝိဇ္ဇာ	
အတိဂပ္ပိရနယ။ပေ။ ပဋ္ဌာနံ	၃၉၉	ဘိနန္ဒနသို့ သက်ဝင်ပုံ)	၂၃၀
အတ္တတောဧကိဘာဝမေဝ	၃၅	အနုဋ္ဌိကာ (ဣသိအဖွင့်)	၃၉၈
အထဝါ (သမန္တပုဂ္ဂါအဖွင့်တနည်း)	၅၀၄	အနုဋ္ဌိကာ (ပုရေပစ္စာတိုဋ္ဌိပိယုတ္တ	
အထခေါ။ပေ။ဝတ္ထုနိယတာ	၅၄၄	အတ္ထိ အဝိဂတတို့နှင့် သ	
အထဝါ	၅၀၄	ဘော သတ္တိအားဖြင့်ရော	
အထဝါ (ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်နှင့်		ယွက်ခြင်း မရှိလည်ကိုပြု	
ကမ္ပဝိညာဏ်ဆက်ပုံ)	၄၉၀	ဆိုချက်)	၄၃၃
အတ္ထိအဝိဂတအထူး	၄၆၇	အနုဋ္ဌိကာ = (ပယောဂေန	၄၃၄
အတ္ထိအဝိဂတောဟိပန	၇၂၅	ကရဏီယသံဃိ မရအဖွင့်	
အတ္ထိ။ပေ။ ကတံ	၄၆၂	ကိုအနုဋ္ဌိကာဆရာက ထပ်	
အတ္ထိပုဂ္ဂလော	၄၆၂	ဖွင့်ပြခြင်း)	၄၃၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(အ)		(အ)	
အနုညာတံဟိ နိစ္ဆိတ မေဝါတိ	၆၀၆	အဿာဒနံ။ပေ။ကိစ္ဆံ	၆၉၉
အနုဋီကာ(ကမ္မပစ္စည်း၌ ဥပနိဿံယ		အဟောတုက။ပ။ဒဿနတ္ထံ	၄၅၃
ပါဝင်နေပုံကိုပြသည်)	၇၀၈	အဟောတုက။ပ။ဝိညာယေယျ	၄၅၄
အနုပါလနုပတ္တန္တန ဝသေန	၇၇၅	အဟောတုကစိတ္တေသုဝါ	၄၅၅
အနုဋီကာ-(ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ကုသိုလ်		အဟောတုက ပဉ္စဝိညာဏဝသေန	၂၂၀
အကုသိုလ်စေတနာသည်ဖြင့်		(အာ)	
ပြီး၍ချုပ်ခဲ့သော်လည်း ဖြစ်		အာပန္နဝိနိဘုတ္တဘာဝါနိ သေသံ လိင်္ဂါ	
လတ်သော ခန္ဓာအစဉ်၌		ဒီနံ	၅၅၇
ကာလဂတိ စသောသမ္ပတ္တိ		အာကာရောအတ္ထော	၅၈၈
တို့နှင့် ပေါင်းဆုံမိသော		အာရဘိတွာပိ	၄၁၅
အခါ ထိုက်တန်သော		အာရမဏပေ။အပ္ပဝတ္တိတောစ	၅၂၅
အကျိုးကို ရရှိပုံ)	၄၃၈	အာရဘိတွာပိ	၂၁
အနုဋီကာ (ယောပနဇ် သာကေ)	၅၅၄	အာသေဝနဋ္ဌာနေ	၄၁
အနေကော။ပ။ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ	၇၈၀	အာဟာရ။ပ။ နဇနကံ	၆၄၂
အနေကေသံ။ပ။ နတ္ထိ	၄၆၄	(ဇု)	
အပိစ	၇၁၅	ဇုတရဿပိအဘာဝါ	၅၄၈
အပုဗ္ဗတော။ပ။ဘဝင်္ဂမေဝ	၇၀၅	ဇုတရဗ္ဗယံကသ္မာဂုတ္တံ (စိတ္တ သမု	
အဗျာကတော။ပ။ ဟောတိတိ	၅၃၂	ဌာန်ရုပ်နှင့် ဥပါဒါရုပ်ကို	
အဘိနန္ဒနာပန	၇၀၀	ကလွတ္တာရုပ် အမည်တပ်၍	
အဘိနန္ဒတိ	၂၃၀	၂-မျိုး အဘယ့်ကြောင့်	
အဘိတ္ထဝနိယာဝါ	၃၉၂	ဟောသနည်း)	၁၇၁
အမှာကံအာစရိယေန။ပ။ယဿဝါ	၉၁	ဇုမိနာအဓိပ္ပါယေန (ဝဋ်နိဿိတ	
အဘိနိဝေသံအကတွာ	၂၈	တရားကိုမှီ၍သဗ္ဗါကုသိုလ်	
အရူပါဝစရ ကုသလဗျူ။ပ။ ဥပ		ဖြစ်ခြင်းကိုပြသည်)	၇၁၀
နိဿယော	၅၃၅	ဇုတရာနိဒ္ဒေ	၂၇၇
အရူပါဝစရ ပိပါကော။ပ။ ကိရိ		ဇုတိ။ပ။ ဟောတိတိ	၆၀၉
ယဿစ	၅၄၀	ဇုတိစေ ပစ္စေကံ။ပ။ယောဇေတဗ္ဗံ	၅၃၈
အဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ ဝတ္တဗ္ဗနတ္ထိ	၇၀၆	ဇုတိမညေယျံ	၄၁၃
အဝိနိဘုတ္တဓမ္မာနံ	၁၀၇	ဇုတိသဟောတုက။ပ။ ဒဿနတ္ထံ	၄၅၄
အသတိ။ပေ။ ရူပါဟာရဿ	၄၄၂	ဇုဒဉ္ဇ။ပ။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ	၄၆၃
အသတိပန။ပ။ နတ္ထိ	၄၄၃	ဇုဒ္ဓိဝိဓာဘိညာယစ	၅၄၇
အသံသဋ္ဌဝေါကိတ္တံ	၆၉၆	ဇုတ္တိပုရိသိန္ဒြိယာနံပန	၄၄၆
အသံသဒေတိ	၂၃၀	ဇုန္ဒြိယကိစ္စယုတ္တတာယ	၅၆၇

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(ဣ)		(ဥ)	
ဣဇ္ဇိဝိဓာဒိနိအဘိညာနံ	၅၃၆	ဥပတ္တန္တကဋ္ဌေန	၃၉
ဣဝပန။ပ။ဥဗ္ဗဇော	၅၇၅	ဥပပတ္တိဒေဝါနံ	၃၉၆
ဣဓဇေဝံ နသက္ကာဝတ္တံ	၅၈၄	ဥပါဒါနုပတ္တန္တနာဘဝေန	၃၀
ဣမသ္မိ။ပ။ယောဇတေဗ္ဗ	၆၈၃	ဥပေက္ခာဝိတ္တေကဂ္ဂတာနိပန	၄၅၂
ဣမသ္မိ။ပ။ဇာနိပစ္စယောဝုတ္တော	၄၅၇	ဥပ္ပဇ္ဇတိဘိဝံစနံ အလောကန္တာနံ	၄၂၆
ဣမသ္မိ။ပ။နယေန	၅၄၅	ဥပမာ (ဟဒယဝတ္ထုနှင့်ဆရာဇိသ	
ဣမဿ။ပ။ဝတ္တဗ္ဗာ	၄၀၁	မနောဝာတံ မနောဝိညာ	
ဣမေပန။ပ။သီယံ	၄၉၉	ဏဓာတ်နှင့် သား တပည့်	
ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန	၅၃၅	ပျားတူပုံ)	၄၃၀
ဣမိနာပနံ နယေနာတိ	၅၃၉	ဥဘယတာပိ ဥပကာရကတာ	၄၇၂
ဣမိနာနယေန သတ္တ	၃၃၀	ဦးတရဂဏနေသု	၇၁၇
ဣမိနာနယေနာတိ ဧတေန (သဗ္ဗ		(ဇ)	
ဓမ္မတို၏ တောဒိပစ္စယ ဥပ		ဧကန္တေနဝဟောန္တိ	၅၂၁
ကာရကဂိုဏ်း)	၅၈၃	ဧကမူလကတောပဋ္ဌာယ	၁၄၉
ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပုရိသိန္ဒြိယာနိဟိ	၁၀၇	ဧကတ္တကာရိတာယ (အနံ)	၄၅၉
ဣဿရိယ။ပ။ဂဟဏံ	၃၉၀	ဧကမူလကာဗီနံ သံခိပနံ	၆၁၆
ဣသိသတ္တဇော	၃၄၇	ဧကာရမဏံ	၄၀
(ဥ)		ဧကမူလက။ပ။ဝိသဋ္ဌနေဟိ	၇၇၈
ဥပ္ပတ္တိပဋိမာဟကာ	၅၂၃	ဧကနိရောဓ	၄၈
ဥတုဗိဇာဒယော ပန။ပ။ဘာဝ		ဧကဝတ္ထုက။ပ။သင်္ခါတေန	၄၈
တာတိ	၅၂၉	ဧကစ္စဿရူပဿ	၆၉၂
ဥပလဒ္ဓ။ပ။ဥပနိဿယောတိ	၅၄၂	ဧကိဘာဝေါပဂမနေနိပိယ။(အနံ)	၄၅၉
ဥပ္ပါဒကုဏ္ဍေဝိ ပန။ပ။နိဝါရေတုံ	၅၅၀	ဧကေနဝ	၇၇၉
ဥပ္ပါဒါဒိယတ္တာနံဝါ	၅၇၈	ဧကောဋ္ဌော။ပ။နဝတ္တံ	၁၆၉
ဥပနိဿယ။ပ။ကာတဗ္ဗ (စော		ဧကံမဟာဘူတံ-ဗျူမေးဘူယံ	၁၇၀
ဒကဏိ လဒ္ဓဗေါသ)	၅၉၅	ဧကုပ္ပါဒ	၄၈
ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ပ။ဘဝနပုစ္ဆနဉ္စ	၆၀၅	ဧတ္တ။ပ။ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော	၆၁၂
ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိဝါ။ပ။ပစ္စာ		ဧသ။ပ။ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေဝိ	၇၁၅
ယောဇနေ	၆၀၇	ဧသ စ သဘာဝေါ	၇၂၉
ဥဘယံ။ပ။ဒိယာပကံ	၆၉၇	ဧတ္တ။ပ။ဒဿာနုတ္တော	၅၀၂
ဥပတ္တန္တကတ္တိဟိ	၄၅၂	ဧတေတ္ထ မေဝ ဂဟဏံ	၄၇၇
ဥပကာမံ	၁၆	ဧတ္တ။ပ။ဝိဂတပစ္စယတာ	၄၆၆
ဥပတ္တန္တကတ္တေန	၄၅	ဧတိ။ပ။ဝတ္တတိဟိ	၄၀၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(ခ)		(က)	
ဧတေနော	၄၁၂	ကိုဝတ္တဗ္ဗိ	၄၃၉
ဧတေပနံ။ပ။ နုလန္တိတိဇ္ဇဓံ	၄၅၃	ကိသိယာ။ပ။ဝဒုတိ	၆၀၃
ဧဝံပနဒသေယန္တေန	၅၇၁	ကုသလဝသေန ကုသလပဒေ	၈၇
ဧဝံဟိ။ပ။ဟောတိ	၅၇၁	ကုသလာဒိဓမ္မာနံ	၉၃
ဧဝံသန္တေ။ပ။သာဝေတိ	၁၈	ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ပ။အတ္တော	၂၀၆
ဧဝံအတ္တေ ဂယုမာနေ	၄၅၄	ကုသလာဒိ။ပ။သဒိသဿ	၄၃၄
ဧဝမ္ပိအာပဇ္ဇတိ	၄၇၆	ကုသလတ္တိကေ အနာဂတမ္ပိ	၄၆၉
ဧဝံ။ပ။ဝတ္တမာနဝစနံ	၄၉၈	ကုသလာပိ။ပ။နလဘန္တိ (ကာမာ	
ဧဝဉ္ဇကတ္တာ။ပ။ဝုတ္တော	၄၉၉	ဝစရဉာဏ သမ္ပယုတ်ပင်	
ဧတေန။ပ။ဝိညာယတိ	၅၈၀	ဖြစ်သော်လည်း အ လေး	
ဧဝံပကာရေ	၆၀၇	ဂရုပ္ပိတံ အခါ၌သာ အာ	
သေနယောသေသပစ္စယေသုပိ	၄၇၂	ရမဏူပဖြစ်နိုင်)	၆၅၇
ဧဝံယဒိဂိ	၆၅၁	ကုသလောကုသလသ္မာတိဝါ	၆၉၈
ဧတသ္မိံ ပန အတ္တေ။ပ။ဝတ္တဗ္ဗိ	၇၇၅	ကေနဋ္ဌေနပဋ္ဌာနံ	၅
ဧတံမူလံ။ပ။ဝုတ္တိဟောတိ	၇၈၆	ကေသဉ္ဇိနိယမတော	၆၆၀
(ဩ)		ကမ္မိပနံ။ပ။ နာရမဏကာရေန	၇၂၇
ဩက္ကန္တိက္ခဏေ	၃၀	(ဝ)	
ဩက္ကန္တိက္ခဏေ	၈၂	ဂစ္ဆတိ။ပ။အာပဇ္ဇတိ	၄၁၁
ဩကာသဒါနံ ပိသေသတာဝေန	၅၁၁	ဂန္ထာဒီသု။ပ။ ယောဂေါဂိယ	၄၂
ဩသာပိတတ္တာ	၂၁	ဂန္ထာဒီသု။ပ။အဓိပ္ပိယော	၄၃၆
(က)		ဂိဇ္ဈံ။ပ။ စေတနာဂိယ	၄၀
ကမ္ဘိကာလေ	၃၁	(ဝ)	
ကသ္မိာဝုတ္တံ (ဟေတုဟေတု သမ္ပ		စက္ခာဒယော အရူပ ဓမ္မာနံယောဝ	၄၄၈
ယုတ္တကာနံ)	၅၆	စတ္တာရောဟိ	၅၀၂
ကမ္မနိဒါနဘူတေန	၄၁၁	စတုသမုဋ္ဌာနိကဿ။ပ။ရူပေ	၈၅
ကမ္ဘိကာလေ ကိသ္မိန္ဒိကာလေ	၅၁၇	စတုဟိ။ပ။ဝိပ္ပယောဂေါ	၄၆၁
ကတ္တမိ	၅၁၉	စတုတူမကပိကာနံ ပန	၅၄၁
ကမ္မပစ္စယသဒိသံ	၅၆၀	စတုဝိသတိယာ။ပ။ပဋ္ဌာနံ	၇
ကမ္မာဒီသု။ပ။အဓိပ္ပေတော	၅၉၁	စိတ္တပယောဂသင်္ခါတေန (စိတ်၏	
ကာမဂုံဏာဒီဟိ	၃၈၉	မျှာပါရတိုင်အောင် ယူပုံ)	၄၃
ကာမာဝစရကုသလံ။ပ။ ဘာဝ		စိတ္တိသမ္ပိယာ။ပ။ဒါနံ	၃၉၃
ဝသေန	၅၃၇	စိတ္တပယောဂေါစေတနာ	၄၃၆
ကာမာဝစရောဒိ။ပ။ဥပနိသ္မာယော	၅၄၁	စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ ပန။ပ။ဒဿနတ္ထံ	၄၈၇

အက္ခရာစဉ်မာတိကာအညွှန်း

၈၀၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(စ)		(တ)	
စိတ္တနိယာမ ဟေတုပိသေသတာ		တံဥပနိသ္မာယ။ပ။ပိပါကဿ	၅၄၃
စေတနံ ။ပ။ ပကရဏံ	၅၂၇	တဒါရမဏံ။ပ။အဂ္ဂဟဏံ	၅၄၇
စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ။ပ။ ဘူတာနေဝံ	၆၄၂	တသ္မာ နတေဟိ။ပ။နုရန္တိ	၅၅၆
(ဆ)		တသ္မာ။ပ။နဟောန္တိ	၅၅၇
ဆန္ဒဝကော ။ပ။ အာဒိကံ (အာဒိ		တသ္မာ ဝုတ္တောတိ	၄၅၆
ဝန်ယူပုံ)	၄၁၆	တသ္မာ။ပ။ပဋ္ဌန္တိ	၅၇၅
ဆိုလိုရင်း (စေတသိကသုခဒုက္ခကို		တဿ။ပ။အပုဗ္ဗတာ	၅၈၇
သောမနဿဒေါမနဿဟု		တတ္ထ။ပ။ပုရေဇာတံဝုတ္တံ	၅၉၀
ခေါ်နိုင်ကြောင်း)	၅၆၂	တတ္ထ။ပ။ဘဝနပုဏ္ဏိန်	၆၀၅
(ဇ)		တသ္မာ။ပ။ပုစ္ဆတိတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ	၆၀၆
ဇဝနာနန္တိရဿံ	၄၂၅	တထာကမ္မေ	၇၆၃
ဇနယမာနောပီတိ။ပ။ဇနေတိ	၄၄၃	တဉ္စဝမနံ ယုတ္တံ	၆၂၀
(ဈ)		တမ္ပိတေသံ	၆၈၀
ဈာနင်္ဂဋ္ဌာနေနိဂ္ဂန္ဓတ္တာ	၄၅၁	တတ္ထတ္ထောသိ	၆၈၂
(ဋ)		တဒုပ္ပါဒက ကုသလာနံ ။ပ။ ဘာဝ	
ဌာနံကရဏဘာဝေါ	၅၉၅	ဝသေန	၅၃၇
(ဍ)		တသ္မာပုရိမောပိအတ္ထော (ဘယ်	
တတ္ထံအနုလောမမှိ	၁၀	အနက်ကို ပုရိမတ္ထ ဆို	
တမ္ပိ ။ပ။ သာဓေတိ	၂၇	သနည်း)	၇၀
ဘတ္ထ။ပ။နပညာယေယျံ	၅၇	တာသုဒ္ဓိသု။ပ။ဒွါဒသန္ဓမေဝ	၂၄၃
တထာတေဘူမကပိပါကော	၉၂	တာ ဥဘောဝိ။ပ။ဒွါဒသန္ဓံ	၇၀၆
တထာဘာဝါဘာဝတော	၂၇၃	တိဏ္ဍိပန။ပ။ အာပဇ္ဇတိ	၅၆၆
တထာဥပ္ပန္နတ္တိက အတိတတ္တိကေသု	၃၇၀	တိကောဝံ (၃-ခုနှင့် စပ်သော	
တဉ္စ။ပ။သဘာရဏဝစနံ	၄၀၉	စောဒနာ)	၆၆၈
တဿ။ပ။ပုဋ္ဌတိ	၄၂၃	တေပီသတိ။ပ။ဟောတိယေဝ	၁၆၀
တထာသန္တသဘာဝတောယေဝ	၄၄၁	တေနေတံ အာပိကရောတိ	၁၉၀
တသ္မာ။ပ။သုန္ဓရတရောဝ	၄၅၇	တေဟိ တေနဟိ	၂၃၇
တသ္မိ။ပ။အဝက္ကန္တိ	၄၀၉	တေသုဝါပိဟရန္တိ	၃၈၉
တသ္မာဗုဗ္ဗ ။ပ။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ	၅၀၀	တေဟေတု စေတီတိ။ ပ။ သမ္ဗုဇ္ဇေ	
တတ္ထယောစ။ပ။ ဝုတ္တံ	၅၀၃	သတိ	၄၈၃
တသ္မာ။ပ။နဝုတ္တံ	၅၂၂	တေသုဟိ။ပ။ဒဿိတော	၅၀၀
တဒုပ္ပါဒကကုသလာနံ ။ပ။ဘာဝ		တေသဗ္ဗေ ဝဟေတွာ	၅၀၄
ဝသေန	၅၃၇	တေန။ပ။ဒဿိတံ	၅၆၃

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(တ)		(ခ)	
တေသံ တံ ရူစိမတ္တံ	၅၆၈	ဓမ္မသတ္တိဝိသေသော	၄၀၇
တေဟိ။ပ။ ဝတ္ထဗ္ဗော	၅၇၃	ဓမ္မသတ္တိဥပကာရံ	၄၁၀
တောသုပ္ပါ။ပ။ ပဝတ္ထိ	၄၄၆	ဓမ္မာနံ။ပ။ နတ္ထိ	၄၂၃
တံ အာရဗ္ဗ	၂၃၁	ဓာတုဝသေနကုသလာဒိဝသေနစ	၅၁၂
တံ တံ အတ္တာနုသာသနဗ္ဗ	၃၉၀	(န)	
တန္တိန္ဒဝေါဏ ပဗ္ဗာရာနံ	၄၁၈	နစ။ပ။ အညသန္တာနတ္တာ	၄၂၄
တံ တံ သဟကာရိပစ္စယဝိသိဋ္ဌဿ	၄၁၉	နဟိ။ပ။ အပရိစ္ဆေဒံ	၄၂၇
တံ သမုဋ္ဌာနန္တိစ	၄၈၅	နသဝိတက္ကာ။ပ။ ကတံ	၄၅၅
တံ ဥပနိဿယ။ပ။ ပိပါကဿ	၅၄၃	နဟိ။ပ။ ပစ္စယတာ အတ္ထိ	၄၆၀
တံ တံ ပစ္စယာ။ပ။ ဘဝနမ္ပဉ္စိတာ	၆၀၄	န အညာအတ္ထိ	၄၇၂
တံ ဂေါတြဘု ဗိတ္တံ	၆၉၉	နပညာယန္တိ	၇၃၄
တံ နိရောဓာ။ပ။ ဝိရုဏ္ဏဝိ	၂၆	နပန။ပ။ ပစ္စုပ္ပန်သေဝါတိ	၅၀၁
တတာပိ။ပ။ သမာနာ	၆၇၀	နယဒ သာန ဝသေန	၅၄၆
တဒါယတ္တ။ပ။ ဥပယောဂဝစနံ	၆၆၂	နဟိ ဂူပံ။ပ။ အတ္ထိတံ	၅၅၅
တံ သမုဋ္ဌာနရူပါစ	၇၁၈	နနစ	၅၆၁
(ဃ)		နဟိလန္တဉ္စိ	၇၃၂
ထပေဝော။ပ။ ဝေဒနာဒ္ဓယံ	၄၆	န။ပ။ ဝိသေသနတော	၅၆၁
(ဇ)		န စိဒ္ဓတ္တ ကဂ္ဂတာယ	၅၆၈
ဒဒမာနံဝိယ	၄၆၅	နဟိ။ပ။ ဝတ္ထဗ္ဗော	၅၇၂
ဒါနံပဝော	၂၂၇	နစ။ပ။ နိယာမနံ ကတံ	၅၇၅
ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယဝါ	၂၃၀	နန ဝေ။ပ။ သိပဟံ	၅၇၆
ဒိဋ္ဌိဥပဇ္ဇတိ	၂၃၁	နဥပဟိဋ္ဌာန နိယမနတ္တာ	၅၇၆
ဒိဗ္ဗန္တိ ကိဋ္ဌန္တိ	၃၈၉	နဟိ။ပ။ ကရောန္တိ (အနန္တရ	
ဒုကာဝိဝိသေသိတဿ။ပ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော	၆၂၄	စသည် တို့သည် မြစ်ပြီး	
ဒုတိယဒုကာဝသောနေ ဝိယ။ပ။		တည်အောင် ကျေးဇူး မပြု	
ဝိသဇ္ဇနံကတံ	၇၇၈	နိုင်ကြ)	၅၇၆
ဒေဝနိယာ ဂမနိယာ	၃၉၁	နဝေ။ပ။ ဒသေတိ (အာရမ္မဏနှင့်	
ဒွိပဉ္စ။ပ။ ကရောတိ	၅၆၂	တွဲသမျှ ပဉ္စဝိသဋ္ဌန ဘယ်	
ဒွိန္ဒ ပုစ္ဆာနံ ဒသိတာ	၆၁၂	သို့ရသည်)	၆၇၀
(ဇ)		နစ ယုဂဋ္ဌ ဘာဝေါ	၅၆၉
ဓမ္မသင်္ဂဏိအာဝိသု	၈	နဟိ။ပ။ ဘူတာဝေဟောန္တိ (ကေ	
ဓမ္မာနံ (တို့အားတို့၏ အနက်ပေးပုံ)	၁၇	ခန္တံ ပဋိစ္စ စသည်ဖြင့် ဟော	
ဓမ္မသဘာဝ။ပ။ အနုသာသနိ	၃၉၄	အပ်သမျှ ခန္ဓာ တိုင်းပင်	

အက္ခရာစဉ်မာတိကာအညွှန်း

၈၀၇

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(န)		(န)	
ဟေတုပစ္စည်း ဖြစ်နိုင် သလား)	၆၅၀	နိဒဿနေန နယံ ဒဿေတွာ	၅၁၃
နပန။ပ။ အသင်္ဂဟိတတ္တာ	၇၃၉	နေဝရိဝါကး။ပ။နယ ဒဿနမေဝ	၅၄၄
န ဝတ္ထဗ္ဗာ	၆၅၁	(ဝ)	
န။ပ။ နဝဟိတာနိ	၆၅၆	ပကတူပနိဿယော	၃၆
နစ ဝိညာဏေ (ရွေးပစ္စည်း နောက်ထား၍ ဝိပလ္လာသအားဖြင့် ယောဇနာလျှင်အတ္တဝိသေသ မည်သို့ပေါ်နိုင်သလဲ)	၆၇၂	ပကတောနာမ။ပ။ဘောဇနာဒိ	၃၆
နဝိသေသနံ အရဟန္တိ	၆၄၄	ပကတိယာယေဝဝါ	၃၇
နပေါ။ပ။ နဟောတိ (တပါးရဲ့ဝိသေသနုဖြစ်နေရင် တပါးရဲ့ဝိသေသနုဖြစ်နိုင်ပါမည်လား)	၆၄၆	ပကတူပနိဿယ။ပ။ အဘာဝဘော	၅၂၃
နစ။ပ။ နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာဝိ (သမာန ဝိပ္ပယုတ်ဟူသည် အဘယ်နည်း)	၆၆၁	ပကတူပနိဿယ။ပ။ အဘာဝဘော	၅၂၆
နသောဠသန္တိယေဝ	၇၄၁	ပကာသဿ ပဒီပေါဝိယ	၃၀
နာမ်အာဟာရ	၄၆	ပဂုဏဗလဝဘာဝါယ	၄၁
နာနပ္ပကာရ ပစ္စယဌေန	၆	ပစ္စယာဒီသုဝိ ပန (အဋ္ဌကထာ စကားများအဘယ်သို့ အပြစ်ဘင်ဘွယ်ရှိသနည်း)	၆၇၀
နာယံ ကေန္တော	၄၇၄	ပစ္စယ ပစ္စယပ္ပန္နံစ (စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်ကဟောစေလိုသည့် အတိုင်းဟောရင် ဘယ်သို့ နေမည်နည်း)	၆၅၃
နိဒဿနံ ကတံ	၆၉၀	ပစ္စယော	၁၅
နိယမေတုံ (နိယမန-နိဿယ-ပစ္စယ ဟု တွဲသလော)	၆၉၄	ပစ္စယဘာဝေါစေတ္ထ	၄၂၆
နိဿယပ္ပကာရေနစ	၃၂	ပစ္စယဓမ္မဿ။ပ။အတ္ထိဘာဝေါ (အနု)	၄၆၃
နိရုဿာဟ သန္တိဘာဝေန	၄၄	ပစ္စယဓမ္မဿပစ္စယဘာဝေါ	၄၇၁
နိရုတိသယာယ	၃၉၃	ပဋိစ္စ။ပ။ဝိစာရေတဗ္ဗံ	၇၈၈
နိရုဒ္ဓေဝတ္ထမာနေ	၄၂၃	ပစ္စုပ္ပန္နောပိ	၅၃၃
နိရုဿာဟသန္တိဘာဝါယ	၄၄၁	ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာ	၅၀
နိစ္ဆာနံ	၄၄၉	ပစ္စုပ္ပန် လက္ခဏေန	၄၉
နိဗ္ဗတ္တိကာလက္ခဏံ အတ္ထိဘာဝံ (အနု)	၄၆၂	ပစ္စယန္တရာဓပက္ခာနိ	၅၅၃
		ပစ္စာဇာတ ဟာရာနံ	၇၃၉
		ပစ္စာဇာတပစ္စယော	၄၀
		ပစ္စိမေန။ပ။ဒီပနတ္ထံ	၄၉၇
		ပဋိတဌေန	၈

အက္ခရာသုံး	စာမျက်နှာ	အက္ခရာသုံး	စာမျက်နှာ
(ပ)		(ပ)	
ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဈိက္ခာ	၃၈	ပုဂ္ဂလောပိ။ပ။အသေ့ဝါ	၅၃၁
ပဉ္စပုန္ဒာရမဏသပ္ပိ တဿ (သေ		ပုရိမဝါရေသု နိယာမေတွာ (ဝါရ	
ခါနီး အာရုံများ ထင်နေ		ဆယ်ပါးသဘောတူခဲ့ယူပုံ)	၅၉၉
သေးလှင် စုတိစိတ်ရောက်		ပုဂ္ဂရဇာတ။ပ။ဟာရိန္ဒြိယာနိ	၇၃၃
ပေည့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဟာ ရှုပ်ရှဲ		ပုရေဇာတော ပန	၆၇၉
ကို အာရုံ ပြုနိုင်သေး သ		(ဗ)	
လား)	၆၅၉	ပျဉ်နု သင်္ဂဟိတေ။ပ။မဇ္ဈိယေဝ	၅၈၁
ပရိယာယ ဝသေန	၉၀	ဗာဟိရံ ။ပ။ အဝိသေသိတတ္တာ	
ပဋိလောမတောဝါ။ပ။ဝသေန	၂၃၄	ဗောဓာဘူတေ (ပဋိစ္စ-အရ-	
ပယောဂေန ကရဏီယဿ	၄၃၄	ယူပုံယူနည်း)	၆၄၀
ပယောဂေန အညတာဝါ	၄၄၀	(ဗ)	
ပဝတ္တိ နိဝါရဏေ။ပ။ ပဝတ္တုနေန	၄၄၄	မဂ္ဂပစ္စယနိဋ္ဌေသ	၅၇၂
ပကတူပဒိသယည။ပ။အဘာဝတော	၅၂၆	မယမ္ဘိတေဒေဝ ဝဒါမ	၈၂
ပဋိသန္ဓိ နိယာမကဿ	၅၃၇	မရုဋ်ကာအဆို (ဗိဇ္ဇန္တိဗျူဟာ	
ပဉ္စဝါရေသု	၅၃၉	မနိသက်ပုံ)	၃၈၉
ပဉ္စမလောကုတ္တရံ။ပ။ နထပိတံ	၅၅၀	မရုဋ်ကာ (အညံ ဝဇ္ဇေဝိဒါ ဝဋ်	
ပရိယာယ။ပ။အခါကရဏာနိတိ	၅၇၄	တဗ္ဗ)	၄၆၉
ပရိဟာပန ။ပ။ နကေဋ္ဌိကံ	၇၆၀	မနော ။ပ။ ပဝတ္တုနောနောဟိ	၄၃၄
ပဌာန ထိဝဏ္ဏနာဘောသာ	၅၈၅	မနောပိညာဏဓာတု။ပ။ဝေါဋ္ဌိ	
ပဋိသန္ဓိယံ။ပ။ ပစ္စယံ	၇၅၈	ဇေယျ	၅၁၅
ပဋိပေါဋ္ဌိယာ	၃၉၇	မနောဘာတူနုဉ္စ	၅၄၈
ပဋိပက္ခာနိ	၃၉၇	(ဃ)	
ပါဒက ယောဂေန	၂၄၁	ယထာ ။ပ။ တဿ (အညမည	
ပါဠိယမ္ဘိ ဟိ ။ပ။ပိသင်္ဃိတော	၅၃၉	ပစ္စည်း ပုရေသ တပစ္စည်း	
ပိသဓ္ဓေန ဣမ ဖတ္ထိ ဒသေတိ	၄၁၅	ဂျီဇိ ဟေတုမှတူပုံ)	၆၆၆
ပိသဓ္ဓေန ။ပ။ ထင်ရှားတိ	၅၃၂	ယဒိပိ ဝုတ္တေဝိ	၆၆၉
ပုရိမသိဒ္ဓါပိ ကြိယာ	၁၀၁	ယထာဓန္ဓေ (အညမညပစ္စည်းမှာ	
ပုညယောဂါ။ပ။ ပတ္တံသ	၃၉၁	ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် ကွဲနိုင်	
ပုရိမဘိသင်္ခါရပနိဿယံ	၄၁၆	သလား)	
ပုဒုပျန် ကရဏံ ပဝတ္တန်	၄၃၅	ယဒိဝ။ပ။သိယာ	၅၆၅
ပုဒုဓနောက္ခေန	၄၉၆	ယထာပုတ္တ။ပ။အနုဒ္ဓိတဘာဝေါ	၅၆၆
ပုဒုဓနော ။ပ။ ဒသေတိ	၅၁၈	ယထာ ဌာနေယေဝ။ပ။ပုညာတိ	၆၀၇
ပုရိမ ပုရိမဇနံ ယေဝ ပန	၅၃၀	ယဒိပိ ။ပ။ ဟောတိ	၆၀၉

အက္ခရာစဉ်မာတိကာအညွှန်း

၈၀၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(ယ)		(ယ)	
ယထာ။ပ။ယောဇိတာ	၆၁၈	ယုတ္တံယ	၄၅၈
ယသ္မာပန။ပ။ ကတာ	၆၁၉	ယုတ္တာနုဋ္ဌိ သတ်	၄၅၉
ယဒိပိ။ပ။န။ ကဋ္ဌတ္တာ	၆၇၈	ယုဇ္ဇမာနက ဝသေန	၆၈၀
ယမ္ဗိကေစိ (ပဒကာရ ဆရာတို့အလို)	၆၈၀	ယေသံ။ပ။ ဘဝန္တိ	၁၈၁
ယထာဟိ။ပ။တိဋ္ဌန္တိ	၂၂	ယေနဝ။ပ။ ဂုတ္တာ	၂၀၀
ယမ္ဗိစေတံ	၂၆	ယေကေစိ ဂပိတာ	၄၇၅
ယမ္ဗိတတ္ထ။ပ။ ဝဒန္တိ	၂၇	ယေစ အနေကေ။ပ။ ဂုတ္တံ	၅၀၃
ယသ္မာ။ပ။နယုဇ္ဇဟိ	၂၈	ယေပန။ပ။ တေသံန	၅၂၂
ယဉ္ဇိဟေတ္ထ။ပ။ဂုတ္တံ (၁၇၀-ဣတရဒ္ဒယ၏အခြေ)	၁၇၂	ယေသံ။ပ။ ဣန္ဒြိယ	၅၅၈
ယသ္မာ။ပ။သမ္ပယုတ္တာ	၂၂၃	ယေပန။ပ။ ဝဒန္တိ	၅၆၇
ယတော ပိညာဏံ	၃၉၉	ယောပစ္စယောတိ အတ္ထော။ပ။	
ယဒါကာဓရ	၄၂၂	နတ္ထိ	၅၈၀
ယတော။ပ။သိယာ	၄၂၇	ယေကုသလာပိ။ပ။ ပစ္စယာစေဝ	
ယထာ။ပ။ပစ္ဆာဇာတပစ္စယတာ	၄၃၃	(ပဋိစ္စတ္တန် ဗျုပ္ပာယ်)	
ယထာဟိ။ပ။ဂုတ္တော	၄၄၇	ယေ။ပ။ လာဘတိဟိ	၆၈၄
ယထာဟိ။ပ။ ဂုတ္တော	၄၅၆	ယောဟိ။ပ။ ဥပကာရက်ဟောတိ	၅၇၈
ယသ္မာပန။ပ။ပတိဋ္ဌာမတ္တာပိ	၄၇၈	ယောပန။ပ။ပစ္စယမဇ္ဈော	၄၇၁
ယထာဣဓ။ပ။အရဟန္တိ	၄၈၄	ယောနိသော။ပ။ နတ္ထိ	၅၄၃
ယထာဟိ။ပ။ မိဓာပိ	၇၁၄	ယောပန။ပ။အပရန္တေနာမနတ္ထိ	၅၅၄
ယဒိနုဂုတ္တော။ပ။ ဘဝေယျ	၄၈၆	ယံကိဉ္စိ။ပ။နိဗ္ဗါဓရေတိ	၄၃၀
ယဒိစ။ပ။မိဓာပိသိတဗ္ဗံ	၄၈၉	ယံယံဝါ ပနာ ရဗ္ဗ။ပ။ ဣဓာပိ	
ယဉ္ဇတိက္ခဝေ။ပ။ ဌိတိယာ	၄၈၉	အတ္ထော	၄၉၇
ယထာ။ပ။ ဝတ္ထမာန ဝစနံ	၄၉၈	ယဒိစ။ပ။ ဧဝံသတိ	၇၇၆
ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗ	၅၀၆	(ဂ)	
ယသ္မိစ။ပ။အစေတနဋ္ဌိ	၅၂၆	ရူပါနံ ပန။ပ။ရူပေတိ	၄၆၁
ယသ္မိ။ပ။အနုပ္ပါဒနာ ဗျာနုပ္ပါဒနေ	၅၃၅	ရူပါဝစရကုသလံ	၅၃၈
ယထာစ။ပ။ဗိဇ္ဇဗ္ဗာ	၅၂၈	ရူပါရူပါနံ။ပ။သိယံ	၅၅၃
ယဒိပိ။ပ။နဗျာနာဒိနံ	၅၄၁	(လ)	
ယဒိပိစ။ပ။ တေသမ္ဗိသိယံ	၅၅၄	လက္ခဏာတောပန	၁၆
ယထာ ဝဇ္ဇိတာ	၅၆၃	လက္ခဏာရမဏ္ဍပ နိဗ္ဗာနဘူတာနံ	၄၄၉
		လက္ခမာနာနိစ	၅၇၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(၀)		(၁)	
ဗစနေနဝါ ဟိ လိင်္ဂေန (ဘာကို		သတ္တိ သတ္တိမန္တ	၁၄
ရည်ရွယ် သနည်း ဝါကျ		သဗ္ဗေဝိ	၂၂
ပြောင်းလဲမှု ရှိမလား)	၆၇၁	သဗ္ဗကာလ သင်္ဂဟဝသေန	၇၁
ဝတ္ထုတိတိ အတ္ထော	၁၆	သဟဇာတ နိဿယဘာဝေန။ပ။	၉
ဝစနိယတ္တတော	၄၂၁	ဝတ္ထာနိ	၃၀၁
ဝက္ခတိ ဟိ ။ပ။ ဘဝဉ္စာတိ	၅၃၃	သမ္မာဗုဒ္ဓိပတ္တိ ။ပ။ ဂဟဏံ	၃၉၄
ဝတ္ထု နဝတ္ထု ဓမ္မေသု (န ဝတ္ထု		သဗ္ဗညုတဉာဏံ	၉
ဓမ္မဆိုတာ ဘာလဲ)	၆၅၀	သန္တဟူသည်	၄၄
ဝတ္ထုဿ ။ပ။ နဝတ္ထဗ္ဗာ	၅၉၀	သဗ္ဗဒေဝေဟိ ။ပ။ ဒေဝေါ	၃၉၅
ဝါသနံ	၄၃၆	သက္ကမေား (သဇာနိကဗျူဟံ)	၃၉၀
ဝိဘဇ္ဇေန	၇	သမန္တာ (စတုရသတိသမန္တာဝဋ္ဌာန်း	
ဝိပါက်တုားများ	၄၄	၌ သမန္တန္တသဗ္ဗဗြဟ္မဗိက္ခာ	
ဝိညာဏ။ပ။ဝိပါကဿ	၂၃၃	ရ အနက်ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်း)	၄၀၄
ဝိသုဒ္ဓိဒေ ဝဘာဝါ	၃၉၆	သက္ခရာနာဘာဝတော	၄၂၁
ဝိပဿီ အာဒယောစ။ပ။ဝုတ္တော	၃၉၀	သဟဇာတဘာဝေန	၄၂၀
ဝိပါကတ္တိကေန ပန ။ပ။ သက္ကာ		သဟဇာတံ ။ပ။ ပစ္ဆိမောတေန	၇၀၁
ဝတ္ထု	၇၀၀	သမ္မာနိဝိ။ပ။ ကတံ	၄၅၀
ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန။ပ။ဂမေန	၄၆၀	သတိဝိ ဝါ ။ပ။ ဒဿနတ္ထံ	၄၅၂
ဝိသုဂ္ဂဟိတက္ကာတိ။ပ။အာပဇ္ဇတိ	၅၀၂	သဟဇာတတော အညဿ	၇၃၇
ဝုတ္တနယေန။ပ။ယောဇိတော	၆၂၁	သမ္မာဝါမိန္ဒာဝါ	၄၅၃
ဝုတ္တမေဝ	၇၀၆	သက္ကမောဟာ ဥဒ္ဓါရိတဗ္ဗာ	၇၀၇
ဝေဓေ ဒိဇန္တံ	၄၁၉	သဗ္ဗယုတ္တပစ္စယတာ	၄၅၇
ဝေဒနာယဝါ ဟေတုဟိဝါ	၅၁၄	သဒ္ဓိ ပရိဟိနာပိ	၇၆၁
ဝေါမိသံက ဝသေန	၂၃၉	သတိပိ ဇနကဗျေ	၄၆၃
ဝတ္ထု ။ပ။ အယတ္ထ အတ္ထော	၆၆၂	သတိပိ ။ပ။ နတ္ထိဘာဝေ	၄၆၅
ဝိသယမတ္တတာ ဝသေနစ	၇၂၀	သမ္မယုတ္တသဒ္ဓေန ။ပ။ နတ္ထိ	၄၀၁
(သ)		သဟဘဝ နမတ္ထိ ဝါ	၄၉၂
သဟဇာတာပိ သဗ္ဗေဝိယ	၆၅၂	သမ္ဗူပနိ ။ပ။ နှဟောန္တိ	၄၉၅
သဝိသေသေနပစ္စယဘာဝေန (အ		သဗ္ဗသင်္ဂဟ သဗ္ဗဒါယ	၄၉၀
ထူးနှင့် တကွ ဖြစ်သော		သစေတနသေ တိ။ပ။ အစေတနံ	၅၂၇
ပစ္စည်း)	၆၄၄	သဗ္ဗဿ ။ပ။ သမာပဇ္ဇနေ	၅၃၆
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနဟိ	၅	သရဓေန ။ပ။ အာဟ	၅၄၇
		သတိစေဝ ။ပ။ သိယံ	၅၅၅

အက္ခရာစဉ်မာတိကာအညွှန်း

၈၁၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
(သ)		(သ)	
သတိစ ဥပ။ ပစ္စယတ္တာ ဘာဝ		သေသပစ္စယေသု သိဋ္ဌေသု	၄၄၀
တော	၅၇၉	သောဟိ ဥပ။ သန္တဘာဝေါ	၄၃၉
သမ္မာတိက္ကန္တ ပစ္စယာပေက္ခာ	၅၈၇	သောဘာ ဥပ။ ကမနိယာ	၃၉၂
သမနန္တရ။ ပ။ သဘာဝတာ (အ		သောဟိ ဥပ။ အဓိပ္ပါယော	၁၈
နန္တရ သမနန္တရ နိတ္ထိ		သံသဋ္ဌော ဥပ။ ဟယာ	၂၂၃
ဝိဂတတို့ ပစ္စယ ဝိသဘာ		သဟာဝိ ဥပ။ ပစ္စယဘာဝေါ	၇၄၀
ဂဗြင်္ဂ)	၅၈၈	သဟဇာတ ဥပ။ ဂုတ္တိဟောတိ	၇၆၇
သဗ္ဗသင်္ဂါဟက	၆၇၃	(ဗ)	
သဟဇာတ သဋ္ဌေန(အနက် ဘယ်		ဟိနောတိဝါ	၄၁၁
သို့ ဖော်မည်နည်း)	၆၈၇	ဟုတ္တာကို ဘာဝေနဟု ဖွင့်နိုင်	၁၃
သဒိသံ ဥပ။ နဟောတိ	၆၉၆	ဟေတုစ ဥပ။ ဟေတုပစ္စယော	၁၃
သဗ္ဗဿ ဥပ။ ကရောတိ	၇၀၄	ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိဟိ	၅၆
သာဓယမာနာ	၄၁၇	ဟေတုပစ္စယ ပရိယောသာဓော	၁၅၀
သာတာယ ဥပ။ ဝိသိဋ္ဌေ	၄၃၇	ဟေတုသု ဥပ။ ပဋိပဋ္ဌေါ	၄၁၅
သာရမဏာဒိဘာဝေန	၄၃၉	ဟေတုသဋ္ဌေါ စေဿ	၄၇၃
သိမ္မိနံ။ ပ။ အယဉ္ဇေတ္ထ အတ္ထော	၅၂၃	ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနန္တိ ဣနော	၄၈၂
သုံးမျိုးအခွဲ (ကုသိုလ် အကုသိုလ်		ဟေတုအာဒိသုဂ် ဥပ။ ယောဇေ	
ကြိယာ)	၄၅	ကဗ္ဗော	၅၅၉
သုခိန္ဒြိယ ဥပ။ ဒွယံ	၄၅၀	မောတာဒိပစ္စယာနံ နိစ္ဆယာ ဘာ	
သုတစိန္တာ ဘာဝနာမယ	၄၆၈	ဝတော (ဥပ္ပဇ္ဇေယျဟေတု	
သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန	၅၄၅	ပစ္စယာ၏ အဖြေကို ရှေး	
သုနုဒုက္ခန အဝိဘူတ ဘာဝေန	၅၆၇	ခြောက်ဝါရ၌ မထုတ်ခြင်း	
သုဒ္ဓိက နယောဝ	၆၁၅	အကြောင်း)	၆၀၀
သေသာ အတ္ထဝါရေနဂဟိတာ	၁၅၃	ယောဋ္ဌိမ ဥပ။ ဝသေန	၆၁၄
သေသ ဥပ။ အာဒိသု	၁၈၂	ဟေတုပစ္စယဘာဝေ ဥပ။ ဘာဝ	
သေသပစ္စယ သမာဂမေ ပဝတ္ထ		တော	၇၁၃
မာနာနံ	၄၃၇	ဟေတုပစ္စယဘာဝေ ဝိပါကမ္ဘိ	၇၁၄

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အခြင်းအနုကာဝဒိဓိဓာ၏

ကျမ်းစာများ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရာတွင် ကူညီကြသော
ကုသိုလ်ရှင်များ

- ၁။ အရင်း မ,တည်ထုတ်ပေးထားသော ကုသိုလ်ရှင်များ -
- ၄- ၈-၇၉ ပဲခူးမြို့ ဦးကျော်အေး ဒေဝီစောရီ မှုရွှေရည်
ဆေးလိပ်ရုံ ၁၀၀၀၀
 - ၁၀- ၈-၇၉ ပဲခူးမြို့ မင်းကျောင်းဘုန်းတော်လေး ဦးသူရိယ ၅၀၀၀
 - ၃- ၉-၇၉ ရန်ကုန်မြို့ ဦးသိန်းလွင် - ဒေဝီသိ မိသားစု
၁၉၄-၃၁ လမ်း ၂၀၀၀၀
 - ၂၅- ၈-၈၀ (ပြန်ဆပ်ပြီး)
 - ၁-၁၀-၇၉ မော်လမြိုင်ကျွန်းဂဠုန်မင်းဦးတင်မောင်ဒေဝီမြင့်
သားသမီးမြေးများ (ဂဠုန်မင်း ဆေးလိပ်ရုံ) ၁၀၀၀၀
 - ၃-၁၀-၇၉ ဦးရီ-ဒေဝီအေးသန်းမိသားစု ၅၀၀၀
 - ၂၂-၁၀-၈၀ (ပြန်ဆပ်ပြီး) (ကျမ်းစာများကိုလည်း ဖြန့်ချိ
ရောင်းချပေးပါသည်)
 - ၆-၁၀-၇၉ ရန်ကုန်မြို့ ဦးသန်းမိသားစု ပုဇွန်တောင် ၅၀၀၀
 - ၇- ၅-၈၀ (ပြန်ဆပ်ပြီး)
 - ၇- ၅-၈၀ ရန်ကုန်မြို့ ဗိုလ်မှူးအောင်သိန်း-ဒေဝီညွန့်မေ
တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း ၅၀၀၀
 - ၁၀- ၆-၈၀ ဦးထိန်ဝင်းနှင့်ညီမများ ရန်ကုန်မြို့ ၃၀၀၀၀
 - ၂၀- ၉-၈၀ ရန်ကုန်မြို့ ဗိုလ်မှူးအောင်သိန်း-ဒေဝီညွန့်မေ ၆၀၀၀
 - ၁၁-၁၂-၈၀ မြင်းခြံမြို့ ဦးအောင်-ဒေဝီသောင်းသောင်း၊
အောင်သူခ ဆပ်ပြာစက်နှင့် ဆိပ်စက်ပိုင်ရှင် ၁၀၀၀၀
 - ၂။ ကျမ်းစာ ဖြစ်ပြောက်ရေးအတွက် အစဉ် သုံးစွဲရန် ပါဝင်
လှူဒါန်းကြသော ကုသိုလ်ရှင်များ-
 - ၉- ၈-၇၉ ရန်ကုန်မြို့ ဦးကြင်ညွန့်-ဒေဝီကျင်ဟန်မိသားစု
ဗိုလ်ချုပ်လမ်း ဆေးရုံဝင်းအတွင်း ၅၀၀၀

- ၉- ၈-၇၉ ရန်ကုန်မြို့၌ ၄၆- တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း၊
ဗိုလ်မှူးဘောင်သိန်း-ဒေါ်ညွန့်မေ ၁၀၀၀
- ၂၄- ၈-၇၉ ရန်ကုန်မြို့လမ်း ၅၀-ဗုဒ္ဓဝပ္ပစာစောင်
ဒေါ်ခင်မေ ၅၀၀
- ၂၅- ၈-၇၉ ရန်ကုန်မြို့ ဧကိတ်တာ-ကေပြုရုံ၊
ပညာရေးတက္ကသိုလ် ၂၀၀
- ၂၅- ၈-၇၉ ရန်ကုန် ပြီးကြည်တဲ့ ဒေါ်အေးအေး
ကမ္ဘာအေးတိုက်လမ်း ၃၀၀
- ၂၈- ၈-၇၉ ရန်ကုန် အလုံ ၂၆-ဆရာလမ်း၊ ပြီးချုပ်-
ဒေါ်အုန်းကြည် ၁၅၀
- ၆- ၉-၇၉ ရန်ကုန် ၂၄၇၊ ၃၅-လမ်း ပြီးအုန်းဝင် ဒေါ်မိန့်မိန့် ၅၀၀
- ၁၆- ၉-၇၉ ရန်ကုန် ၁၁၀၊ လှည်းတန်း လမ်းမတော်
ပြီးရှင်ကြည်-ဒေါ်ပို့ ၅၀၀
- ၂၆- ၉-၇၉ ရန်ကုန် ဘိုကလေးချေးလမ်း၊ ပြီးရင်ဝှက် ၂၀၀
- ၂၆- ၉-၇၉ " " " ပြီးဘိုးချင် ၅၀
- ၂၆- ၉-၇၉ " " " ရန်ကုန် ယောက်လမ်း ဒေါ်ခင်မြ-ဒေါ်အေးတင် ၆၀၀
- ၂၆- ၉-၇၉ " " " ဟံသာဝတီကျောက်တန်း ဆရာ-ဦးစောပောင် ၁၀၀
- ၁-၁၀-၇၉ လွှာပေါ်မြို့ ဗရင်ဖတ်မြို့၊ ဒေါ်ဥပ္ပာ ၅၀၀
- ၂- " " ရန်ကုန်မြို့ တောင်ဥက္ကလာ ပြီးလှဝင်း ၁၀၀
- ၃- " " " ၁ ၃ ရွှေတောင်ကြား ရိပ်သာ ပြီးရှင်-
ဒေါ်ခင်သန့်ပိသားခု (ကျမ်းစာများကိုလည်း
ဖြင့်ချီဆောင်းချပေးပါသည်) ၂၁၀၀
- ၄- " " ရန်ကုန်မြို့ ပြီးလှဝင်းပောင် ၁၀၀
- ၆- " " အေးအိုက၊ ချီကလို ဧကိတ်တာ-သိန်းဝိုးသိန်း ၂၀၀
- ၆- " " ရန်ကုန်မြို့ လမ်းပန်း-ဘောင်းသိန်း-ဒေါ်လဲ့လဲ့ ၂၀၀
- ၆- " " " " " ဧကိတ်တာ-သိန်းဝိုးသိန်း ၁၀၀
- ၈- " " " " " ပြီးခင်းဟန်-ဒေါ်ခင်ညွန့်ဟန် ၃၅၀၀

၂-၁၁-၇၉	ဦးဘသိန်း-ဒေါ်တင်တင်ကြည်	၁၀၀၀
၄- " "	ဦးအောင်ငြိမ်း-ဒေါ်ဖွားရင်မိသားစု	၂၀၀
၅- " "	တောင်ကြီး ဦးစိန်တင့်- ဒေါ်ခင်သိန်း	
	ရွှေကျားပျံ-မရွှေဝါ (ကျမ်းစာများကိုလည်း ဖြန့်ချိရောင်းချပေးပါသည်)	၅၀၀၀
"	မန္တလေး ဦးဘမောင်မိသားစု၊ အထက်မြန်မာ ပြည်၊ ကန်တော်ကလေးထိဆိုင်ခွဲ ဆိုင်းတန်းရပ်	၁၅၀၀
၅-၁၂-၇၉	ရန်ကုန်မြို့ ဦးစောလွင်-ဒေါ်သန်းမြင့်	
	. ၁၄၂၊ ၃၁-လမ်း	၃၀၀
"	" ဦးထွေး ၁၁၃လမ်း-	၅၀
၂၇-၁၂-၇၉	လန်ဒန် ဦးပြတ်စော-ဒေါ်စန်းရီ	၁၀၀၀
"	ရန်ကုန်မြို့ ဒေါ်ဒေါ်စော၊ ကျားသူဌေးကတော်	၄၀၀၀
"	" ဒေါ်သောင်းသောင်း မိသားစု ကမာရွတ်	၂၀၀
၂၇-၁၂-၇၉	ရန်ကုန် ဦးမျိုးဆက်-ဒေါ်မြရီ၊ ပြည်လမ်း ၈-မိုင်ခွဲ	၃၀၀
"	" ဦးလှမောင်-ဒေါ်တင်ရီ၊ ဗိုလ်တထောင်	၃၀၀
"	" ဗိုလ်ချုပ်ချစ်လှိုင်(ရှေ့)ဒေါ်ခင်ငြိမ်းငြိမ်း	၃၀၀
"	" ဦးချစ်လှိုင်(ကမ္ဘောဇ)ဒေါ်ခင်ညွန့်	၃၀၀
၇- ၁-၈၀	မန္တလေး၊ ဒေါ်ညွန့်ညွန့်-ဒေါ်သန်းသန်း	
	အမှတ် ၅၊ ဝါးတန်း	၅၀၀၀
၈- ၂- "	ရန်ကုန် ဦးအေးမောင်- ဒေါ်ခင်စိန်၊ ဝင်္ဂမိယာလမ်း	၂၀၀
"	" ဒေါက်တာလှလှမြိုင်၊ မြစ်ကြီးနားဆေးရုံ	၂၀၀
"	" ပြင်သစ် ဦးစောလှိုင်-ဒေါ်မြမြသွင် မိုးနာကျိမြို့	၂၀၀
"	" ဒေါ်နွယ်နွယ်အေး "	၂၀၀
၁၅- ၃- "	ရန်ကုန် ဦးခင်မောင်ကြီး-ဒေါ်တင်အေး ပေါ်ရမိရိပ်သာ	၃၀၀

၁၀-	၃-	။	ဒေါ်အုန်းမေ၊ သား-မောင်ဌေးဝင်း ၂၃၊ ယောက်လမ်း	၅၀၀၀
၂၂-	၃-	။	မြေခင်းမြဲ ဦးမောင်ကောက်၊ သမီး-မကျင်အေး (ပြင်ရွာ)	၁၀၀၀
၂၅-	၄-	။	ရန်ကုန် မောင်စိန်မောင်၊ အမ ဒေါ်ခင်ကြည် အတ္တသိုလ်ရိပ်သာ	၁၀၀
		။	ဒေါက်တာ-မမိမီသိမ်း	၂၀၀
၇-	၅-	။	ဦးမောင်မောင်ညွန့်-ဒေါ်အမာ (ရွှေတိဂုံ ဂေါပက)	၃၀၀
၁၂-	၅-	။	ဦးအောင်သန်း-ဒေါ်မြသန်းမိသားစု	၁၀၀
၁၄-	၅-	။	ဦးတင်မြင့်မောင်၊ ၂၄(အေ) နာနတ်တောလမ်း	၁၀၀
		။	ကျွဲမငေး ဦးကျော်လင်း-ဒေါ်လှမြင့်၊ (မောင်)ဦးအောင်သိန်း၊ မြို့မလမ်း	၅၀၀
၁၀-၁၀-		။	ရန်ကုန် အငြိမ်းစား၊ ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီးသိန်းဟန် ရေနံထွက် ကော်ပိုရေးရှင်း	၂၀၀
၁၈-၁၁-		။	ဒေါ်သန်းတင် မိသားစု၊ ၈၆-၆-လမ်း ၃-ရပ်ကွက် တောင်ဥက္ကလာပ	၅၀၀
၁၈-၁၁-		။	ပန်းပုဆရာကြီး ဦးဟန်တင်	၃၃၀

ထွက်ပြီးကျမ်းစာများ

နှင့်

ရိုက် နှိပ် ဆဲ ကျမ်း စာ များ

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရား၊ ပြုစုတော်မူခဲ့သော ကျမ်းစာများသည် စာအုပ်ဆိုင်များတွင် ဝယ်မရဘဲရှိနေခြင်း၊ ဈေးနှုန်း အဆမတန်တင်၍ မရင်းခြင်းတို့ကြောင့် ကျမ်းစာကြည့်ရှု လေ့လာကြသူများအတွက် ကျမ်းစာများအလွယ်ရရှိနိုင်ရန် အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်ကို ဖြစ်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

- ၁။ ကျမ်းစာများ အလွယ်တကူ ဝယ်ယူရရှိနိုင်ရန်၊
- ၂။ ကျမ်းစာများကို စွမ်းနိုင်သမျှ အကောင်းဆုံး ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရန်၊
- ၃။ ကျမ်းစာဈေးနှုန်းများကို ခေတ်အားလျော်စွာ အသက်သာဆုံး ဖြစ်ရန်၊
- ၄။ ဆရာတော်ဘုရား၏ ရည်ရွယ်ချက်အရ ကျမ်းစာ မဖြစ်သေးသော သင်ရိုး ပိဋကတ်တော်အဖွင့် ဘာသာဋီကာ ကျမ်းကြီးများကို အမြန်ဆုံး ပြီးမြောက်အောင် ဦးစားပေး၍ ရိုက်နှိပ်ရန်၊
- ၅။ စာသင်စာချ တာဝန်ဆောင်နေကြသော သံဃာတော်အရွှင်မြတ် တို့အတွက် အထူးလိုအပ်နေသော ကျမ်းစာများကို ဦးစားပေး၍ ထုတ်ဝေနိုင်အောင် ကြိုးစားရန် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအချိန်တွင် အဘိဓမ္မာသင်ရိုးကျမ်းစာများ အပြည့်အစုံ ရိုက်နှိပ် ပြီးစီးသွားပါပြီ။ ဆရာတော် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိပြီး ဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ ဝယ်မရအောင်ဖြစ်နေသော အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာ၊ သီလက္ခန္ဓာ ဘာသာဋီကာ၊ ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၊ ဝိနည်းမဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ကျမ်းစာမဖြစ်သေးသော လူ့ချမ်းသာ၊ ဒုလ္လဘ ကတာ အစရှိသော ကျမ်းစာများကို ပြည့်စုံပြီးမြောက်အောင် ရိုက်နှိပ်ရန် စဉ်းစား ဖြစ်ပါသည်။